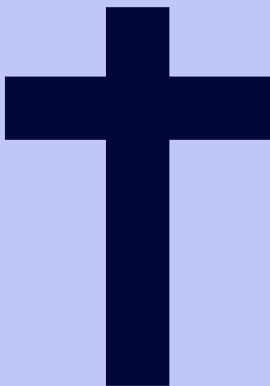

Júu 'mîi e cacuo
fidiée

New Testament in Chinantec, Comaltepec (MX:cco:Chinantec,
Comaltepec)

Júu 'mí e cacuo fidiée

New Testament in Chinantec, Comaltepec

(MX:cco:Chinantec, Comaltepec)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Comaltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Comaltepec [cco], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Comaltepec

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

30c6f873-0dee-5863-8883-ba3c5eaa988c

Contents

Mateo	1
Marcos	92
Lucas	148
Juan	246
Hechos	320
Romanos	410
1 Corintios	451
2 Corintios	487
Gálatas	510
Efesios	524
Filipenses	537
Colosenses	546
1 Tesalonicenses	555
2 Tesalonicenses	563
1 Timoteo	568
2 Timoteo	579
Tito	587
Filemón	592
Hebreos	595
Santiago	627
1 Pedro	638
2 Pedro	649
1 Juan	656
2 Juan	666
3 Juan	668
Judas	670
Apocalipsis	673

E lab júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e cajme' MATEO

*Jaléng' 'lii~ yúu~ quiá'- Dsea` Jmáang-`
(Lc. 3:23-38)*

¹ I lab jaléng' 'lii~ yúu~ quiá'- Dsea` Jmáang- i líng' siju~ 'lii~ yúu~ dseata~ Daví' cóo~ gui 'lii~ yúu~ Abraham. ² Jo Abraham calisî tiquiá' Isáa' jo Isáa' calisî tiquiá' Jacóo^ jo Jacóo^ calisî tiquiá' Judá cóo~ jaléng' rúíñ'. ³ Jo Judá calisî tiquiá' Fares cóo~ gui Zara jo niquiá'r^ calisîr^ Tamar. Jo Fares calisî tiquiá' Esrom jo Esrom calisî tiquiá' Aram. ⁴ Jo Aram calisî tiquiá' Aminadab jo Aminadab calisî tiquiá' Naasón jo Naasón calisî tiquiá' Salmón. ⁵ Jo Salmón calisî tiquiá' Booz jogui niquiá'r^ calisîr^ Rahab. Jo Booz calisî tiquiá' Obed jogui niquiá'r^ calisî Rut. Jo Obed calisî tiquiá' Isaí. ⁶ Jogui Isaí calisî tiquiá' i dseata~ Daví' jo íb' tiquiá' Salomón jogui niquiá'r^ i calíng- dseamí quiá'- Urías.

⁷ Jo Salomón calisî tiquiá' Roboam jo Roboam calisî tiquiá' Abías jo Abías calisî tiquiá' Asa. ⁸ Jo Asa calisî tiquiá' Josafat jo Josafat calisî tiquiá' Joram jo Joram calisî tiquiá' Uzías. ⁹ Jo Uzías calisî tiquiá' Jotam jo Jotam calisî tiquiá' Acaz jo Acaz calisî tiquiá' Ezequías. ¹⁰ Jo Ezequías calisî tiquiá' Manasés jo Manasés calisî tiquiá' Amón jo Amón calisî tiquiá' Josías. ¹¹ Jo Josías calisî tiquiá' Jeconías cóo~ jaléng' rúíñ'. Jo ie~ job mi~ cató~ dsea` i seeng` fí Babilonia fíng' dsea` Israel fí góor` e 'ñúuiñ' do.

¹² Jo mi~ cangf`gui lajo, Jeconías calisî tiquiá' Salatiel jo Salatiel calisî tiquiá' Zorobabel. ¹³ Jo Zorobabel calisî tiquiá' Abiud jo Abiud calisî tiquiá' Eliaquim jo Eliaquim calisî tiquiá' Azor. ¹⁴ Jo Azor calisî tiquiá' Sadoc jo Sadoc calisî tiquiá' Aquim jo Aquim calisî tiquiá' Eliud. ¹⁵ Jo Eliud calisî tiquiá' Eleazar jo Eleazar calisî tiquiá' Matán jo Matán calisî tiquiá' Jacóo^. ¹⁶ Jo Jacóo^ calisî tiquiá' Sé^, jo i Sé^ do íb' i calí- dseañu~ quiá'- Yá^; jo i Yá^ do, íb' i líng' niquiá' Jesús i líng' Mesías e guóng': Dsea` i caguíng' Fidiée~.

¹⁷ Jo caliséng` guiquiy` 'lé' íng' dsea` catí mi~ caliséng` Abraham jo cartí mi~ caliséng` dseata~ Daví', jo jié'gui guiquiy` 'lé' catí mi~ caliséng` dseata~ Daví' jo cartí mi~ cangojéng` dsea` Babilonia jaléng' dsea` Israel fí góor` e 'ñúuiñ', jo jiéng'gui guiquiy`gui 'lé' catí mi~ cangf` e cató~ dsea` Babilonia jaléng' dsea` Israel fí góor` jo cartí mi~ caliséng` i Mesías do i caguíng' Fidiée~.

*Mi~ caliséng` Dsea` Jmáang`
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Lalab calí~ mi~ caliséng` Dsea` Jmáang`. Jo ie~ jo seeng` jaang` simí~ i sií Yá~ i nininéé` júu` quiá~ cóo~ jaang` siming` i sií Sé~, dsu' nú~ gui e nigüear` coling` cangoquieeng` i Yá` do yuu` la'eáang` cóo~ Jmiguí` quiá~ Fidiéé`. <sup>19</sup> Jo i Sé` do líiñ` jaang` siming` i dsing` guiung~, joba' ja` cali'iñ` fa' e cajméer` dsee~ quiá~ i Yá` do fí` quini` dsea`. Joba' ca'f` dsíir` e nitiúung~ neiñ` do e ñm`jiu e laco' ja` niliñ` dsea`. ²⁰ Jo lajee` e í` dsíi~ i Sé` do e nijmér~ lajo, lajee` güñiñ` jo caquir` e cajnéng` jaang` ángel i líng` guotii~ Fidiéé` i casíng` dsea` do. Jo í` casí'r` i Sé` do jo cajíñ`:

—Sé~, siju` dseata~ Daví~, ja` jmoo'` 'gó' e nicøn'` Yá` e niliñ` dseamí` quií~, dsuco' i jiuung` i quíeíñ` na ca'uíñ` cóo~ Jmiguí` quiá~ Fidiéé`. ²¹ Jo niliseeng` jaang` yuu` siñuu` quiá'r~, jo 'nu` nitó' e nilisiir` Jesús, jo nilisiir` lana dsuco' nileáiñ` jaléng` dsea` quiá'r~ jee~ jalé' dsee~ quiáiñ`.

²² Jo jalé' e cajíng` i ángel do calí~ e laco' caliti~ júu` quiá~ Fidiéé` e café' jaang` dsea` i café' cuaiñ` quiá'r~ malí~ gui eáang` mi~ cajíñ` lala:

²³ Jaang` simí` nidsiquieeiñ` jaang` yuu` siñuu`, jo mi~ niliseeng` i yuu` do, nitér` e nilisiñ` Emanuel e guóng`: Fidiéé` seeiñ` cóo~ jneaa`aa'.

²⁴ Jo mi~ cajné` dsíi~ i Sé` do, joba' cajmée` bre jalé' e cajíng` i ángel do jogui cacóm` bre i Yá` do e nilí` dseamí` quiá'r~. ²⁵ Dsu' ja` caquiaiñ` cóoiñ` do cartí` mi~ caliséng` i yuu` i quíeíñ` do. Jo mi~ caliséng` í~, joba' catée` Sé` e calisiñ` do Jesús.

2

Mi~ caguilíng` dsea` i jmitíng` quiá~ jaléng` núu` fí` Jerusalén

¹ Jo caliséng` Jesús fí` cóo` fii` e sií Belén e née' lí~ se' Judea. Jo ie~ jo líng` jaang` dsea` i sií Herodes dseata~ dsea` féng'` quiá~ jalé' fii` e sea` fí` jo. Jo ie~ job cajo caguilíng` fí` Jerusalén tú~ 'ní` míng` dsea` i jmitíng` quiá~ jaléng` núu', jo i dsea` do huíib` eáang` jalíiñ` fí` lí' lí' guo' iee`. <sup>2</sup> Jo mi~ caguilíñ` fí` Jerusalén, cajmingí'r~ jaléng` i dsea` seeng` fí` jo, jo cajíñ`:

—¿Nang` i dseata~ dsea` féng'` quiá~ dsea` Israel i nicaliséng` do? Dsuco' nicaneeeng` naa' núu` quiá'r~ fí` lí' lí' guo' iee~, joba' ne~naa' e nicaliséiñ` jo lana nijáa`naa' e nijmiféng'`naa're.

³ Jo mi~ canúu~ dseata~ Herodes e júu` jo, dsíng` jo` tii` seeiñ`, jogui lajobi cajo jaléng` dsea` i seeng` fí` Jerusalén.

⁴ Joba' i dseata~ do cató'r~ jaléng` fii~ jmidsea` quiá~ dsea` Israel cóo~ gui jaléng` tifa' quiá~ júu` quiu' ta~ quiá~ dsea` Israel jo cajmingí'r~ reiñ' do jo cajíñ`:

—¿Jie~ fí` lí~ niliseeng` i Mesías?

⁵ Jōba' cañi' i dsea` do quiá'- i dseata` do jō casí'- reiñ':

—I dsea` î niliseeiñ' fí' cōq' fi' e sii' Belén e née' li' se' Judea; dsucō' lajōb cajme' jaang` dsea` i café' cuaiñ` quiá'- Fidiée` mali' gui eáang' mi' cajíñ'- lala:

⁶ E fi' pí' e sii' Belén do née' fí' li' se' Judea,

dsu' e fi' jō ja' 'ga' lí' niing- lajee` lajalé' fi' e sea' fí' jō,

dsu' fí' jōb li' nigüi'ñg' jaang` dseata` dsea` féng'

i nicá' nifi' quiá'- jaléng' dsea` quie`-e, dsea` i líng' dsea` Israel.

⁷ Jōba' i dseata` Herodes do cató'r- jaléng' i dsea` i jmitíng' quiá'- jaléng' núu' do fí' cōq' li' ja' 'ga' lí' nî dsea` jō cajmingí'r- dsea` do e' í' ngóo' mi' cajnéng- i núu' do. ⁸ Jō mi' cangí' jō, i dseata` do casíñ' i dsea` î fí' Belén jō casí'- reiñ' do lala:

—Güiling-na' fí' jō, jō güijmidseáang` óo'na' laji' e lí'na' quiá'- i jiuung` do; jō mi' niguiéng'na're, jmée'na' jnea` júu^, jōb cuóong` ni' i e nijmifén'nre cajo.

⁹ Jō mi' cató' sí' dseata` Herodes i dsea` do lajō, jōba' catam'-tuiñ' do fí' ngolíñ'. Jōgui i núu' i cangáiñ- jéeng' do, ngóo'biñ' do laco' ngolíñ-, jō cōq' mi' caje' i núu' do fí' yú' 'núu' lí' guing- i jiuung` do. <sup>10</sup> Jō i dsea` do eám' iáang` dsír' dsu' e niñ- i núu' do. <sup>11</sup> Jō mi' caguiliñ- fí' e 'núu' do, dsifí' ladob cangotáaiñ- e fí' dsí' sinúu^ do jō cangáiñ- i jiuung` do cōq' niquiáiñ'^ Yá^ . Jō casí'r' uó- jnir- fí' quini' i jiuung` do jōgui canaaiñ' e jmféng'neiñ' do cajo. Jō mi' calí- e cajmér- e jō, jō caneáar' guóo' quiá'r- e quier' do, jō cacuó'r' i jiuung` do cunée` cōq' gui su' e 'mo' eáang' cōq' gui cui' e jlo' jmeafi' cajo. <sup>12</sup> Jō mi' cangí' jō, caquim'-tu i dsea` do fí' góor'. Dsu' fí' li' jieb' caquiñ'- do dsucō' Fidiée` cajmea'breiñ' júu^ lajee` güiñ' do e ja' cuóong` niqing'-tuiñ' do fí' lí' guing- i dseata` Herodes do.

Mi' cacui' Sé^ cōq' Yá^ cōq' gui i jiuung` do e cangolíñ'^ fí' Egipto

¹³ Jō mi' cangí' e nicangolíng' i dsea` i jmitíng' quiá'- jaléng' núu' do, jō lajee` güing' i Sé^ do, caleáb'tu caquiñ' jaang` ángel quiá'- Fidiée`. Jō i ángel do casí'r- i Sé^ do jō cajíñ'-:

—iSé, ráan'- jō jéeng' i jiuung` na cōq' gui niquiá'r^ jō cuij'-na' fí' Egipto! Jō fí' jōb nijá'na' cartí' mi' nijmée' e 'nú' júu^, dsucō' i dseata` Herodes do ni'náiñ' i jiuung` na e nijngám'-bre.

¹⁴ Jōba' caráam- i Sé^ do ladsifí' lado, jō uóø' jōb cataiñ'- fí' e cangojéiñ' i jiuung` do cōq' gui niquiáiñ'^ do fí' Egipto. <sup>15</sup> Jō dob cajeiñ' cartí' mi' cajúng- i dseata` Herodes do. Jō cangojée' e la e lí' laco' caliti' lajii' júu^ e cajíng'- Fidiée` la'eáang' cōq' jaang` dsea` i café' cuaiñ` quiá'r- mali' gui eáang' mi' cajíñ'- lala: “Catóø-ø Jōq'ø e nigüi'ñr' fí' Egipto.”

Mi~ cajnga' dsea` quia'- jaléng' jiuung~ ping'

16 Jo mi~ calilí' i dseata~ Herodes do e cajmigóom` i dsea` i jmitíng` quia'- jaléng' núu' do ír, joba' dsíng' caliguiñ~; jo caquiur' ta~ jaléng' 'léé- quia'r- e nidsijngáaiñ~ jaléng' jiuung~ i ping'gui laco' tú- jí i seeng` fí Belén cóo'gui jaléng' jiuung~ ping'^ i seeng` fí fii' e née' lacúng' lajíng' e fii' jo i ngolíng- í' lajo cajo. Jo cajngam'bre lí' laco'gui jíi~ jíi' e cajíng'- i dsea` i jmitíng` quia'- jaléng' núu' do. 17 Jo cóo' e nab caliti~ e júu^ e cajme' jaang` dsea` i café' cuaiñ~ quia'- Fidiée` malii'gui eáang` i calisí Jeremías mi~ cajíñ'- lala:

18 Jo canú' óo' jaang` dseamí fí cóo' fii' e sii' Ramá,

jo dsíng'- qui'r' jogui óor';

Raquéeb^ sii' i dseamí do jo qui'r' uíi~ jiuung~ quia'r- dsuco' nicajúm~bing',

jo ja' iin~ nimíñ- co' dsíng'- lijiuung~ dsíur'.

19 Jo mi~ cangí e cajúng- i dseata~ Herodes do, fí Egipto táang` i Sé^ do lajee` jo. Jo cóo' ya' lajee` e güíiñ, caquím- tur jaang` ángel quia'- Fidiée`, jo í casí'r- Sé^ jo cajíñ'- lala:

20 -Sé^, ráan', jo quíng'-tu' cóo' i jiuung~ na cóo'gui niquia'r^ fí lí' se' Israel, co' lana nicajúm- i lami' iing` jngáng'- i jiuung~ na.

21 Joba' lajob cajmée` Sé^, caráam~bre jo cató~bre i jiuung~ do cóo'gui niquiaiñ'^ do fí lí' se' Israel. 22 Jo dsu' mi~ caliñir' e Arquelao niguiñ~ líiñ' dseata~ dsea` féng' quia'- lí' se' Judea eáang^ quia'- i tiquia'r^ dseata~ Herodes do, joba' eám' cafóñ' jo jo cangáñ'- fí jo, co' Fidiée` cajme'tureiñ' júu^ lajee` güíiñ' e ja' cuóong` nidsiliñ' fí jo. Joba' fí lí' se' Galileab cangolíñ'. 23 Jo mi~ caguiéng'- Sé^ fí lí' se' Galilea, jo cangogüear' fí cóo' fii' e sii' Nazaret e née' fí jo. Jo calí e na e laco' caliti~ jalé' júu^ e café' dsea` i café' cuaiñ~ quia'- Fidiée` malii'gui eáang` mi~ cajíñ'- e Jesús nilisiir' jaang` dsea` nazareno.

3

Mi~ canaang` Juan i seáang` dsea` jmii' e guiar' júu^ quia'- Fidiée`

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Jo mi~ cangígui jmiguiú' jíi' lajo, jo ie~ jo cangí jaang` dsea` i sii' Juan i seáang` dsea` jmii' fí ni' guóo' uó^ quíu' fí lí' se' Judea, 2 jo guiar' júu^ jo fé'r' lala:

-Quí'- jíng'~ yaang~na' fí quini` Fidiée` uíi' dsee- quí'na', dsuco' nijaquíem'ba' e nicá' dsea' do nifi' quia'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí'.

³ Jo maliĩgui eáang' caliséng' jaang' dsea` i calisí Saíi` i café' cuaiñ̃ quiá'- Fidiée', jo íb` i café' uuĩ quiá'- i Juan do mĩ cajíñ'- lala:

Ngí jaang' dsea` i fé' teá' fí' nĩ guóo' uó- quiá' jo fé'r' lala:

“Jmeáang' na' guiá' fí' jogui nea~na' condsée',
co' lana tí' lí' nijáab' Fí'naa'.”

Jo jalé' e na cajíng'- Saíi' fí' nĩ jì' quiá'- Fidiée' do.

⁴ Jo si' i Juan i seáang' dsea` jmĩ do lí' cóo' layaang~ jñú' loo' jó' camello, jogui 'ñáú' tu'r' coo' 'ñutu' e lí' cóo' loo' jó', jogui jmitaang' 'ñia'r' cóo' sini' i cóong' cóo' gui ta' e dsé'r' fí' jee' mó'. <sup>5</sup> Jo jaléng' dsea` i seeng' fí' Jerusalén cóo' gui jaléng' dsea` i seeng' fí' lí' se' Judea cóo' gui jaléng' i neáang' quiá' gua` Jordán dsiliiñ̃ e dsinúur- jalé' júu' e guia' i Juan do. ⁶ Jo jaléng' i dsea` do jmóor' júu' lajiĩ dsee- e nica'éer' quiá'r', jo lí' jo i Juan do seáaiñ̃ jmĩ jaléng' í' fí' é' gua` Jordán.

⁷ Jo mĩ cangá- i Juan do e fíim' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo cóo' gui dsea` Israel i líng' dsea' saduceo jalíiñ̃ e iñ̃ nisáiñ̃ jmĩ, joba' cajíñ'- casí'r- jaléng' i dsea` do lala:

—joo' mi' guíng- 'nú'! ¿Ĩ nicasí' 'nú' e nileáng'na' jee' iihuí' e nijaquíéng' e nicuó- Fidiée'? ⁸ Jo ee-na' røø' fí' quini' dsea` jo jmiliing' yaang~na' e laco' nililí' jaléng' dsea` rúng'na' e já' ba' e nicaquí' jíim' yaang~na' fí' quini' Fidiée'. ⁹ Jo ja` jmijlóng' yaang~na' e fó'na': “Jnea' lí'naa' dsea` siju' 'lí' yáú- Abraham”; co' jnea~ jmitaa' óo'na' e Fidiée' cuóom' lí' jmér- e cuu~ née' na e ni'uíng' dsea` siju' 'lí' yáú- Abraham faco' iñ̃ lajo.

¹⁰ Jo cajíng'- gui Juan casí'r- jaléng' i dsea` do lala:

—Ninéeb' guiá' ñigui quiá'- Fidiée' e niquiá'r- jalé' 'ma' catí' jmó' quiá'- . Co' jalé' 'ma' ofii' e ja' cuø' ofii' e guiá' nihuib' jo nidsitoo' fí' nĩ jì. ¹¹ E já', jnea~ seáan'n 'nú' jmĩ jiĩ cóo' layaang~ jmĩb' e laco' cuø' lí' e nicaquí' jíim' yaang~na' fí' quini' Fidiée'; dsu' i dsea` i nijáa' mĩ ningúng- jnea~ niseáiñ̃ 'nú' jmĩ cóo' Jmiguí quiá'- Fidiée' jogui cóo' jì' cajo. Jo i dsea' í' dsíng'-gui 'gøiñ̃' laco' jnea~ e jiĩ jnea~ ja' catín-n co' sít' capí' ñí' 'ñáú' lomiĩr-. ¹² Jo quiér' coo' e jmáiñ̃ ta' quiá'- e nisíñ̃ micui'iee', jo nisér- ca' e qui' quiá'- do. Jo dsu' e micui'iee' do ni'mear- fí' dsí' sináú' jogui e qui' do quiá'- nijí-bre fí' lí' coo' jì' e ja' tóo' jmĩ yu'.

Mĩ cajgáang- Jesús jmĩ
(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Jo mĩ cangá' jo, cagüi'í' Jesús fí' lí' se' Galilea jo cangór- fí' lí' táang' i Juan do fí' gua` Jordán e laco' dsea` í' nisé- jmĩ quiá'r-. ¹⁴ Dsu' i Juan do ja' lamí~ iñ̃ e niseáiñ̃ dsea` do jmĩ, jo lalab cajíñ'- casí'-reiñ̃:

—'Nub`dsea`catín' e niseáan'~ jnea~ jmii; jo ʒjiali' ñi' e iin' e jnea~ niseáan~n 'nu`jmii?

¹⁵ Joba' cañii' Jesús jo casí'~reñ':

—Lí' jmee~ laco' e fii~i 'nu` lana; co' la guím` 'né~ jmití'ii' jalé' ta~ quia' Fidiée' e 'né~ jmó'oo'.

Joba' ca'ib~ dsii' i Juan do e niseáiñ~ dsea` do jmii. <sup>16</sup> Jo dsifí' mi~ cajgáang~ Jesús jmii, jo cagüi'í'bre fí' dsii' jmí. Jo ladsifí' lanab cana' fí' yú' jmigüi', jo cangá~ Jesús e cajgó~ Jmiguí' quia'~ Fidiée' fí' yú' moguir~ e liing~ jaang` mee'. ¹⁷ Jo guicaná' coo` luu~ e jáa' fí' yú' jmigüi' jo guicajíng'~ lala:

—I nab Jóo`o i 'neáan`n eáang', jo dsíng'~ íaang` dsii~ cóo'r~.

4

Mi~ cajmée' fii' i 'ling'` quijí' jial ni'é~ Jesús dsee~
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Jo mi~ cangí' e cajgó~ Jmiguí' quia'~ Fidiée' fí' yú' moguir~ Jesús, jo e Jmiguí' do cangojéeng` dsea` do fí' coo` guóo'~ uó~ quia' e laco' fii' i 'ling'` nijmér~ quijí' jial e ni'é~ dsea` do dsee~.

² Jo fí' job cateáang` Jesús lajee' tuló~ jmii~ jogui tuló~ uóo' jo ja' e cagó'r` jii'~ coo` lajee' jo. Jo mi~ cangí'gui lajoba' cadseá~ jmi'aañ~. <sup>3</sup> Jo lajee' job cangoquiéeng` i fii' i 'ling'` do fí' lí' sing'` Jesús e jmóor` quijí' jial ni'é~ dsea` do dsee~, joba' casí'r~ dsea` do lala jo cajíñ'~:

—Song já' e 'nu` lin' i Jóo' Fidiée' camíng'~ do, quia'~ ta' e ni'uíng~ iñi' e cuu~ e née' na.

⁴ Jo dsu' dsifí' lajob cañii' Jesús quia'~ i fii' i 'ling'` do jo cajíñ'~:

—Dsu' lalab fé' fí' ni~ jì quia'~ Fidiée': "Ja` niliseeng` jaléng'` dsea` jmigüi' juguiá~ e lico' ni'í' nidó'r~ jalé' e sea' fí' jmigüi', co' 'né' e nijmitir~ jalé' ta~ quia' fí' ni~ jì quia'~ Fidiée', jo lajoguiba' niliseeiñ` juguiá~."

⁵ Jo mi~ cangí' jo, i fii' i 'ling'` do cangojéeiñ` Jesús fí' fii' güeang'` quia'~ dsea` góor` dsea` Israel e sii' Jerusalén, jo caseáañ` dsea` do cartí' yú' guá'~ fé' e si' fí' jo. ⁶ Jo lajee' niteáañ~ fí' jo, lalab casí'r~ Jesús jo cajíñ'~:

—Song já' e lin' i Jóo' Fidiée' camíng'~ do, bíng' uó' cartí' uii' quia'~ e guá'~ la; dsuco' fí' ni~ jì quia'~ Fidiée' fé' lala:

Fidiée' niquiá'r~ ta~ jaléng'` ángeles i líng'` guotí:r~ e nijmér~ í' 'nu',

jo nisáañ' 'nu` cóo'~ guoor` lajee' guiáang'~ guo' guiá' güi' e laco' ja' nititaan'~ cartí' ni~ uó'.

⁷ Joba' cañii' Jesús jo casí'~reñ':

—Dsu' lala fé'gui fí' ni~ jì quia'~ Fidiée' cajo: "Ja` jmoo' jial ni'é~ Fii' Fidiée' dsee~."

⁸ Jo mi~ cangf e jo, i fii i 'ling'^ do cangojéeiñ` Jesús fí coo` yu` mó` e ñíí` eáang`, jo ca'e'r` dsea` do jalé` fii` e sea` fí` jmigüi` jogui` jial` niing` lacoo` lacoo`; ⁹ jo i fii` i 'ling'^ do casí`r` Jesús jo cajíñ`-:

—Jnea~ nicuøøø` 'nu` lajalé` e móo`- na song nisi` uó`- jní` fí` quini`- jogui` nijmifén` jnea~.

¹⁰ Joba` cañí` Jesús jo casí`-reiñ`:

—Güihuíng` cáan`n, Satanás, dsuco` fí` ni` jì` quiá`- Fidiée` fé`gui: “Jíi` Fidiée` dsea` guíng` ñíí`-bing` nijmifén`, jo jíi` ta` quiu` í`bre e nijmití` cajo.”

¹¹ Jo dsifí` lajob` cajmi`náng` 'ñia` i fii` i 'ling'^ do fí` lí` sing` Jesús, jo lí` jo caguilíng` tú`- 'ní` míng`- ángeles fí` lí` sing` Jesús e cangoto` fíiñ` dsea` do.

*Mi` canaang` Jesús jmóor` ta` quiá`r` fí` lí` se` Galilea
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)*

¹² Jo mi~ cangf jo, jo caliñí` Jesús e 'nuñí`b` ni`iuung` Juan i seáang` dsea` jmii`, joba` caquim`-túr` fí` lí` se` Galilea. ¹³ Dsu` ja` cajer` fí` Nazaret, co` dob` cangogüear` fí` Capernaum fí` 'ni` guíee` Galilea, fí` lí` se` lí` neáang` dsea` Israel i líng` dsea` siju` Zabulón cóo`-gui Neftalí. <sup>14</sup> Jo cangojée` jalé` e jo e laco` caliti` lajii`- júu` quiá`- Fidiée` e cajme` Saií`, jaang` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malí`-gui eáang` mi~ cajíñ`- lala:

¹⁵ E guóo`- uó`- quiá`- dsea` siju` Zabulón cóo`-gui Neftalí née` cáang` gua` Jordán fí` 'ni` guíee` Galilea fí` dsí` lí` se` Galilea cajo.

Jo fí` job` lí` seeng` dsea` i ja` cúing` Fidiée`.

¹⁶ Jo lafa` i seeng` fí` lí` nuu` só` líng` jaléng` i dsea` í`, dsu` cangár` coo` jì` e jlo` niing`- 'gøng`.

Jo jaléng` i dsea` í` líiñ` lafa` sijúuiñ`- uí`- dsee` quiá`r`, dsu` nicajneá`- e jì` do jee` í`.

¹⁷ Jo lajee` e níguíng` Jesús fí` Capernaumba` canaaiñ` guiar` júu` quiá`r`- jo fé`r`:

—Quí`- jíng`- yaang`-na` fí` quini` Fidiée` uí`- dsee`- qui`-na`, dsuco` nijaquíeem`ba` e nicá` dsea` do níí` quiá`- lajaang` lajaang` dsea` jmigüi`.

*Mi` cató`- Jesús quiúung` dsea` i jmóo` ta` sáang` 'ñu`
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)*

¹⁸ Jo mi~ cangf jo, lajee` e ngóo` Jesús ngír` fí` 'ni` guíee` Galilea, cangáañ`- gáang` dsea` i la'ó` rúng`, jaang` i sii` Simón jo sii`bir` Tú` cajo, jo jaang`gui i sii` Df`. Jo lajì` huáañ`- do taaiñ` ta` feá` 'máa` fí` dsí` jmí` quiá`- e saíñ` 'ñu`. <sup>19</sup> Jo Jesús casí`-reiñ`- jo cajíñ`-:

—'Nú' ñilíng-na' cóo' jnea~, jo jnea~ nicuøøø 'nú' ta~ e guiá'na' júu^ quiá'- Fidiéé' fí' jee~ dsea' jmigüü, jo líb'jiu e ta~ jo la lí' ta~ sáng' 'ñu'.

²⁰ Joba' i dsea' do dsifí' ladob catár' 'máa' quiá'r- jo cangolím^bre cóo' Jesús.

²¹ Jo tí' dobijiu ñingóo' Jesús cóo' i dsea' do mi~ cangáin~ jiéng'gui gáng- dsea' i la'ó' rúm' cajo, jo jaaiñ' do siir' Tíaa~ jo jaang'gui i sii' Juan. Jo laji' huáaiñ'- do líiñ' jóo' jaang' dseañu' i sii' Zebedeo. Jo teáaiñ' fí' cóo' dsí' móo' colíng~ cóo' tiquiá'r^ e jmo'r' jalé' 'máa' quiá'- e sáin' 'ñu'. Jo Jesús cató'-reiñ' do, ²² jo dsifí' lajob ca'uøøiñ' do e fí' dsí' móo' lí' teáaiñ' do jo cangolím~bre cóo' Jesús, jo dob caseáaiñ' i tiquiá'r^ do.

Mi' ca'e' Jesús fíng' dsea' jalé' júu^ quiá'- Fidiéé'
(Lc. 6:17-19)

²³ Jo mi~ cangí' jo, cangi' Jesús fí' la'úng- fí' lí' se' Galilea e e'r' jaléng' dsea' Israel júu^ quiá'- Fidiéé' fí' dsí' guá'- quiá'r- e téé- laco' fí'. Jo guiar' júu^ quiá'- Fidiéé' e nijaquíem'ba' e nicá' dsea' do nifí' quiá'- lajaang' lajaang' dsea' jmigüü. Jogui jmi'leáam~bir jaléng' dsea' i líng' lí' doñí' ee' jmohuí' osi lí' doñí' jíé' lí' cu' quiáin'- é. ²⁴ Jo eáam' ñini' júu^ quiá'- Jesús quiá'- jalé' e guiá- e jmóor' do fí' la'úng- fí' lí' se' Siria. Jo jaléng' dsea' i seeng' fí' jo dsilíin' fí' lí' táang' Jesús e dsijéeiñ' jaléng' dsea' dséé' quiá'r- lí' doñí' ee' jmohuí' líin'; jo quiéng' i jéé' i 'líng' quiá'- cóo'gui jaléng' i joñíng' jogui jaléng' i caang' guotíi- jogui jaléng' i ja' lí' ngí-, lí' lajaléng' i na dseáng'- jmi'leáam- Jesús.

²⁵ Jo eáam' fíng' jaléng' dsea' i ñingí' cóo' Jesús; jo jaléng' i dsea' í' seeiñ' do i seeng' fí' lí' se' Galilea jogui seem'bi i jalíng- fí' jalé' fí' e téé' fí' lí' se' Decápolis jogui seem'bi i jalíng- fí' Jerusalén jogui seem'bi cajo jaléng' dsea' i jalíng- fí' lí' se' Judea cóo'gui jaléng' dsea' i jalíng- lí' lí' ngóo' laco' iu~ gua' Jordán.

5

Jalé' júu^ e ca'e' Jesús dsea' quiá'r- fí' cóo' yá' mó'
(Lc. 6:20-23)

¹ Jo mi~ cangá- Jesús e fíng' dsea' ngolíng- caluur' laco' ngóor', joba' cajoóor- fí' cóo' yá' mó' jo fí' job caguár'. Jo jaléng' i dsea' quiá'r- do cangoquíeeiñ' fí' lí' guíng~ dsea' do, ² jo Jesús canaañ' e'reiñ' do jo cajíñ'-:

³ —Juguiá'-jiu quiá'- jaléng' dsea' i ní' e 'neaiñ- Fidiéé', có' dsea' íb' dsea' i quié' nifí' quiá'r-.

⁴ 'Juguiá'-jiu quiá'- jaléng' dsea' i dsíng'- líjiuung~ dsí', có' Fidiéeb~ nijmi'iaaiñ' dsí' jaléng' i dsea' í'.

⁵ 'Juguiá-jia quiá'- jaléng' dsea` i 'neáng- Fidiéé', co' niñir' e jii~ coo` ja' e quí'r~ jmí~ jmér- yaaiñ~; jo Fidiéé`bing' i nicuø'- jaléng' i dsea` í jalé' e catúñ- lí' laco' jii~ júu^ e nicacuø'reiñ' lamí` jéeng'gui.

⁶ 'Juguiá-jia quiá'- jaléng' dsea` i dsíng'- iing~ jmé- jalé' e iing~ Fidiéé', co' dsea` íbing' i nijmicoo'~ quiá'r- e nilí'bre jmér- jalé' e jo.

⁷ 'Juguiá-jia quiá'- jaléng' dsea` i fí- líng- jaléng' dsea` rúng', co' Fidiéé`b~ nilí fí- líñ- jaléng' i dsea` í.

⁸ 'Juguiá-jia quiá'- jaléng' dsea` i guing~ dsí' e jmóor` jmang'- jalé' e guiá-, co' jaléng' dsea` íbing' i niníng- Fidiéé'.

⁹ 'Juguiá-jia quiá'- jaléng' dsea` i jmóo` quijí- jial niliseeng' dsea` juguiá- coo'- dsea` rúñ', co' Fidiéé`bing' nijíng'- e dsea` íbing' líng' jóor'.

¹⁰ 'Juguiá-jia quiá'- jaléng' dsea` i dsingúng- e jmó'- dsea` ga` quiá'r- uí'~ e jmóor` jalé' e iing~ Fidiéé', co' i dsea` i dsingúng- jalé' e jo, Fidiéé`bing' i quie' nifí' quiá'r-.

¹¹ 'Juguiá-jia quiá'- 'nú' mí- fé' dsea` ga` uii~ quí-na' jogui jmáñ' 'nú' jogui sí'r- 'nú' jalé' júu^ e o' já'- uí'~ e líng'na' dsea` quí-e. <sup>12</sup> Jmí'iaang' óo'na' jogui güiliseeng'na' juguiá-, co' dsíng'- niguó'^ e ni'íng'na' quiá'- Fidiéé' e sí'má'r^ quí-na' fí' ñifí-. Dsaco' jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé' malí' gui eáang', lajob cajmeáng' dsea` ír' cajo.

'Nú' líng'na' laco' la lí' ñi~ coo'~ gui la lí' jì' fí' jee~ jaléng' dsea` jmigüü'

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ Jo casí'-gui Jesús i dsea` quiá'r- do lala:

—'Nú' líng'na' la lí' ñi~ jee~ jaléng' dsea` jmigüü', dsu' fíng cajéng' e ñii~ e ñi~ do, joba' jo` quiá'- jmí~ jóng fa' e nilíñi~tu calé' catú-. Jo co' jo' e ta` íng' jii~ coo` e ñi~ do, joba' nibib~ fí' guiá' fí' jóng, jo jaléng' dsea` i ngí' fí' jo niso'øm'bre.

¹⁴ 'Jogui 'nú' líng'na' la lí' coo` jì' jee~ jaléng' dsea` jmigüü'. Co'fa' coo` fí' e néé' fí' coo` yá'^ mó' ja' quí'~ jmí~ fa' e ni'méng- 'ña' e ja' cuøøng' lí' jøø- dsea'. ¹⁵ 'Jogui cajo ja' 'gui' dsea` coo` candí' jo nisí'r' fí' coo` lí' cøøng'~, co' 'né- nisí' dsea` coo` lí' ñí'ba' do, jo lajoba' cuø' jì' e jné' dsea` i neáang' fí' dsí' sináú^. ¹⁶ Jo lajob 'nú' cajo, dsea` nilíng'na' lafa' jì' fí' quini~ jaléng' dsea` jmigüü', jmí'úung'na' e nijmee-na' jalé' e guiá- fí' jee~ jaléng' dsea` rúng'na', co' mí~ niní dsea` e jmoo'na' jalé' e jo, joba' lajim'bre nijmifeiñ' Tiquí'ii' dsea` guing~ ñifí- jóng.

Mí- ca'e' Jesús cuaiñ~ quiá'- júu^ quí' ta~ quiá'- Fidiéé' e cajme' Moí~

¹⁷ Jo lí- jo, lalab casí'-gui Jesús i dsea` quiá'r- do jo cajíñ'-:

—Ja` í` óo` 'nú` e cagá`a fí` jmigüü` la e caga`ín`n jalé` júu` quiu` ta` quiá` Fidiée` e cajme` Moi`, o`gui e caga`ín`n jalé` júu` e ca`e` jaléng` i dsea` i café` cuaiñ` quiá` Fidiée` mali` gui eáang`. Co` ja` cagá`a fa` e caga`ín`n jalé` e jo, co` jnea` cagá`a fí` jmigüü` la e lí` laco` niliti` jalé` e júu` job. <sup>18</sup> Jo` jmitaa` óo`na` e lajee` róo`bi guoo` uó` jmigüü`, ja` quí` jmi` fa` e nijé` jii` camí` e júu` quiu` ta` do cartí` mi` nidsijée` jalé` e nisi`í` e nidsijée` do. <sup>19</sup> Joba` i dsea` i ja` jmoo` núu` fa` camí` júu` quiu` ta` quiá` Fidiée` e cajme` Moi`, doñi` fa` ja` 'ga` lí` niing` e júu` camí` do, o`gui e`r` dsea` rúin` jial e nijméin` do núu`r` e júu` jo, joba` i dsea` í` ni`uúin` jaang` i ja` niing` jii` capí` fí` quini` Fidiée` mi` tí` lí` nicá` dsea` do nifi` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmigüü`. Dsu` jaléng` gui dsea` i núu` jalé` e júu` quiu` ta` do jogui e`r` jaléng` dsea` rúin` e nijméin` do lajo, joba` i dsea` í` ni`uúin` dsea` i niim` fí` quini` Fidiée` mi` tí` lí` nití` í` e dsea` do nicá` nifi` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmigüü`. <sup>20</sup> Joba` fí` i 'nú` e song ja` nijmi`úung`na` e nijmee`na` núu`na` jalé` júu` quiá` Fidiée` røø`gui laco`gui i tifa` quiá` júu` quiu` ta` quiá` dsea` góo`naa` dsea` Israel jo` cõo`gui jaléng` dsea` góo`naa` i líng` dsea` fariseo, joba` ja` quí` jmi` jóng` fa` e Fidiée` nicá` nifi` qui`na` mi` tí` lí` nití` e í` jo.

Mi` ca`e` Jesús jial lí` mi` guíng` dsea`

(Lc. 12:57-59)

²¹ Jo` mi` cangí` jo, Jesús ca`er` e júu` la jo` cajíñ`:

—Jo` 'nú`, nicanúu`ba` lajii` júu` e ca`íng` dsea` áang` qui`naa`, jo` e lab e jo: “Ja` jngán` dsea` rún`, dsuco` ii` i jmoo` lajo, joba` fí` quini` dseatab` catíng` dsér` e nitidsí` í` quiá`r` laco` catíng`.” ²² Dsu` jnea`gui fí` i 'nú` e doñi` ii` dsea` i liguíng` quiá` jaang`gui dsea` rúng`, joba` fí` quini` dseatab` catíng` dsé` i dsea` í` e laco` nitidsí` í` quiá`r`. Jo` ii` dsea` i jmineang` jaang` dsea` rúng`, joba` i dsea` í`, dsea` cõong` i quiu` ta` quiá` dsea` Israel catíng` niquidsí` í` quiá`r`. Jogui ii` dsea` i cuõong` júu` lí` jaang`gui dsea` rúng`, joba` fí` lí` lib` catíng` i dsea` í` fí` lí` coo` jì` e ja` tóo` jmi` yu`.

²³ Jo` mi` güilíng`na` fí` guá` e líng` ee` güicuøø`na` Fidiée` fí` nife`, jo` lajee` jo` niguiéng` óo`na` e seeng` jaang` dsea` i jmoo`na` mí` cõo`, ²⁴ joba` dob` 'né` sée`na` e quié`na` do, jo` nigüilíng`na` e nijmití` óo`na` la`uii` cõo` i dsea` rúng`na` i jmoo`na` mí` cõo` do. Jo` mi` ningí, joguiba` nicuõong` e güicá`na` fí` nife` jalé` e quié`na` do jóng.

²⁵ Jo` song ii` dsea` 'náng` 'nú` lajii` dsee` e nica`ee`na`, jogui iñ` e nidsijéin` 'nú` fí` quini` dseata`, joba` guiá`gui jmi`úung`na` jóng` e nisiing`na` røø` cõo` i dsea` do la`uii`, nú`gui e nijáiñ` 'nú` fí` jaguó` dseata`; dsuco` song ja` nijmee`na` lajo, joba` i dseata` do nijáiñ` 'nú` fí` quini` jaléng`

hi~ quiá'r- jo 'nuñib^ nitáin' 'nú' jóng. ²⁶ Jo jmitaa^ óo'na' e ja ni'uøng'na' e fi' dsí' 'nuñí' do cartí niquí'na' jalé' cuu- e nimí' i dseata~ do 'nú'.

Mi~ ca'e' Jesús e ja`dseeng`e güing`dsea`cõo~ dsea`i o' quiá'r-
²⁷ Jo mi~ cangf jo, ca'e'gui Jesús e júu^ la jo cajín'-:

—Nicanáb- 'nú' e júu^ la malí~gui eáang': "Ja' 'lee' e nigüin' cõo~ dseañu" osi dseamf i o' quí'". ²⁸ Dsu' jnea~ fi~ i 'nú' e doñí ii~ i suung` jaang` dseamf jo í dsíir' e iin~ güíin' cõoíñ' do, joba' lí' lafa' nicajmée`bre e jo mi~ ca'f dsíir' lajo cõo~ i dseamf do, jo dseeb- nica'éer' fi' quini~ Fidiée~ jóng.

²⁹ Jo lajob lí', song jminí'na' dsée' jmóo` e niténg'na' fi' ni~ dsee-, joba' guiá~gui e gui'ba' jo nigüibí'na' fi' lí' huíi- laco' seeng'na' yaang~na'; dsuco' guiá~gui quí'na' e ni'íng- capí^ ngúu' táang'na' e laco'gui e nibíng^na' latøøng~na' fi' lí' 'lí'.

³⁰ Jogui song guóo'na' dsée' jmóo` e niténg'na' fi' ni~ dsee-, joba' guiá~gui quí'na' e quíu'^ba' jo nigüibí'na' huíib- laco' seeng'na' yaang~na'; dsuco' guiá~gui e ni'íng- jíi~ guóo'na' e laco'gui e nibíng^na' latøøng~na' fi' lí' 'lí'.

Mi~ ca'e' Jesús quiá'- mi~ tiúung- dsea`rúin'
 (Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ Jo mi~ calí- jo, cajíng'-gui Jesús e júu^ la:

—Lalab júu^ sea` malí~gui: "Doñí ii~ dseañu" i tiúung- dseamf quiá'-, joba' 'né- cuó'-bre i dseamf do cõo` mají lí' fé' quiá'- e nicatiúung- rúin'". ³² Dsu' jnea~gui fi~ i 'nú' e song jaang` dseañu' tiúuin~ dseamf quiá'r- e ja' mí ca'lee' i dseamf quiá'r- do e güiín' cõo~ dseañu' jíéng', joba' i dseañu' do jmóor` e dseáang'~ e ni'léb- i dseamf do cõo~ dseañu' jíéng', jo lajoba' ni'eiñ'- do dsee- fi' quini~ Fidiée~; jo i dseañu' i nicúng' guó` cõo~ jaang` dseamf i nicatiúung- rúng', joba' dseeb- eer' cajo.

Mi~ ca'e' Jesús quiá'- mi~ éeng`dsea`fi-

³³ Jo mi~ cangf jo, cajíng'-gui Jesús e júu^ la:

—'Nú' nicanáb'ba' lajíi~ júu^ e fé' dsea` áang' quí'naa', jo e lab e júu^ jo: "Ja' se' jíi~ cõo` fa' e ja' nijmée'^ e nicafee'~ e nica'een'- fii'". ³⁴ Dsu' jnea~ fi~ i 'nú': Ja' éeng'na' fii- quiá'- lí' doñí ee': ja' éeng'na' ñifí-, dsuco' fi' job lí' lí' ée^ quiá'- Fidiée~; ³⁵ o'gui éeng'na' guóo~ uó-, dsuco' job lí' jmi'íng' tíi- Fidiée~; o'gui éeng'na' fi~ Jerusalén, dsuco' job lí' lí' fi~ güeang'^ quiá'- Fidiée~ i quíu' ta' fi' la'úng- fi' jmígüí. ³⁶ Jogui ja' éeng' 'nú' moguí'na', dsuco' ja' lí'na' jmisíng'na' i jíi~ camí^ jñu' guí'na' e tee` osi e uí- é. ³⁷ Jo song fo'na' e nijmee- na', joba' jmee- na' jóng; jo song fo'na' e ja' jmee- na', joba' ja' jmoo'na' jóng; dsuco' song jmoo'na' e jíé'gui, joba' nijmoo'na' núu'-na' júu^ quiá'- i 'lim'^ jóng.

*Mi~ ca'e' Jesús quiá'~ e ja' né' cóo` dsea` quiá'r`
(Lc. 6:29-30)*

³⁸ Jo mi~ cangî jo, ca'e'gui Jesús e júu^ la:

—Nicanáub~ 'nú' e júu^ la malii~gui eáang': "Song jaang` dsea` ca'íiñ~ cóo` jmini^, joba' lajob 'né' jme'^ cóo`~ ì dsea` í; osi jaang` dsea` cafiñ~ camí^ majá^, joba' lajob 'né' jme'^ cóo`~ ì dsea` í cajo." <sup>39</sup> Dsu' jnea~ fii~i 'nú': Ja` cóo~na' quíi~na' mi~ ii` jmáng' 'nú' ga; dsu' fíng song ii` caquiúú` cataang` moní^na', joba' cuóø~na'r e cataang`gui do güiquiéur` cajo. ⁴⁰ Jogui song ii` iing~ ni'níng~ 'nú' fí quini` dseata~, jogui iin~ niguir~ 'mi'quíi~na', joba' cuóø~na'r jóng la quie`gui 'mi'guié~ quíi~na' güiquiéer` cajo. ⁴¹ Jo song ii` quíu~ 'nú' ta~ e nigüicá~na' cóo` lee~ e ngí~na' cóo` kilómetro, joba' güica~na' jóng tú~ kilómetro. <sup>42</sup> Jo fíng mi' dsea` 'nú' lí^ doñí ee~, joba' cuóø~na'r jóng; jogui song ii` mi' 'nú' e liing~ ee` nijmi'óøng~na're cateá~, joba' jmi'óøng~na'r jóng.

*'Né' jmi'neáang`naa' jaléng` i` ní' níng~ jneaa`aa`
(Lc. 6:27-28, 32-36)*

⁴³ Jo mi~ cangî jo, ca'e'gui Jesús e júu^ la jo cajíñ~:

—Nicanáub~ 'nú' cajo e júu^ la malii~gui eáang': "Jmi'neáang` jaléng` dsea` ì seeng` røø` cóo`~ jo jmee~ e 'ní' man' jaléng` ì 'ní' níng~ 'nú'." <sup>44</sup> Dsu' jnea~gui fii~i 'nú': Jmi'neáang`na' jaléng` ì 'ní' níng~ 'nú' jogui féeng`na' Fidiéé` uii~ quíá'~ jaléng` dsea` ì jmáng' 'nú' ga, <sup>45</sup> jo lajoba' ni'uíng~na' jóo` Tiquíi~na' Fidiéé` dsea` guíng~ ñiff~. Dsuco' dsea` do jmóo`bre e guo' iee` lí~ seeng` jaléng` dsea` ì jmóo` jalé` e ga` jogui lí~ seeng` jaléng` dsea` ì jmóo` jalé` e guíá~ cajo; jogui sám`bre jmí~ cajo lí~ seeng` jaléng` dsea` ì ée` e guíá~ cóo`~gui fí lí~ seeng` jaléng` dsea` ì ja` ée` e guíá~. <sup>46</sup> Dsuco' song 'nú' jmi'neáang`na' lajii~ dsea` ì jmi'neáang` 'nú', joba' ja` ni'íng~na' jóng lajii~ e si'íng~na' quíá'~ Fidiéé`; co' lajob cajo jmóo` jaléng` nodsicuu~ quíá'~ Roma. ⁴⁷ Jogui song fóng`na' lajii~ dsea` rúng`na', ¿e` e jié`gui jmoo`na' laco' doñí ii` dsea'? Co' lajob jmóo` jaléng` dsea` ì ja` cúing` Fidiéé` cajo. <sup>48</sup> Jo jmi'neáang`na' jaléng` dsea` dseáng` laco' si'í` lí^ laco'gui la jmóo` Tiquíi~na' dsea` guíng~ ñiff~.

6

Mi~ ca'e' Jesús quiá'~ mi~ jaang` dsea` jmicóo`r~ jaang`gui ì 'né' quiá'~ lajo

¹ Jo mi~ cangî jo, ca'e'gui Jesús e júu^ la jo cajíñ~:

—Ja` jmoo`na' jalé` e guíá~ e quí'~ tíng~na' jmoo`na' e lí^ laco' nijóø~ jaléng` dsea`; co' song jmoo`na' lajo, joba' Tiquíi~na' Fidiéé` dsea` guíng~ ñiff~ ja` nicuóø`r~ 'nú' jalé` e niguo` e sea` quíá'r~ fí ñiff~ quíá'r~.

² 'Joba' mi~ jmicóo'~na' jaléng' dsea` i 'né- quiá'- lajo, ja` jmoo`na' li~ cuøøng` jøø- dsea` fíng' lí' laco'gui la líng' dsea` i jmicaang~ e jmóor` jalé' e iing~ Fidié', dsu' o' já'- e jmóor` lajo. Co' jaléng' i dsea` í jmicaañ~ e jmicóo'r~ jaléng' dsea` i 'né- quiá'- lajo fí dsí' sinúu^ guá'- cóo'~gui lacaang` jee~ 'núu' e lí' laco' nifé" dsea` guíá- uii~ quiá'-bre. Jo dsu' jnea~ jmitaa^ óo`na' e cóo'~ jalé" e jmicaang~ i dsea` do, nicalí'-bre lajii'~ e 'nó'r do, co' jo` ee` ni'íng'~guir jii'~ cóo' quiá'- Fidié'.
³ Jo dsu' mi~ jmicóo'~ 'nú' jaléng' dsea` i 'né- quiá'- lajo, ja` 'né- jméa'~na' dsea` júu^ quiá'- lajii'~ e nijmee~na' do, doñí' fa' jaang` dsea` i cuíng'na' eáang';
⁴ jo jmee~na' e jo e ja` ñí' dsea`. Jogui Tiquíu`na' dsea` guíng~ ñífi- jøø-bre lajii'~ e jmoo`na' do, jo lajoba' nicuø'r- 'nú' lajii'~ e si'má'r^ quií-na' fí ñífi- quiá'r-.

Mi~ ca'e' Jesús jial féeng'~naa' Fidié'

(Lc. 11:2-4)

⁵ Jo mi~ cangí jo, ca'e'gui Jesús e júu^ la jo cajiñ'~:

—Jo mi~ siing~ 'nú' cóo'~ Fidié', ja` jmoo`na' laco'gui la jmoo` i dsea` i jmicaang~. Co' i dsea` í tí dsíir` síng' yaaiñ~ e síiñ` cóo'~ Fidié' fí dsí' sinúu^ guá'- jogui lacaang` lí- seáng' dsea` fíng' i jøøng- ír` cóo'~ jalé' e jmóor` do. Jo dsu' jnea~ jmitaa^ óo`na' e cóo'~ jalé' e jmicaang~ i dsea` do nicalí'-bre lajii'~ e 'nó'r do, joba' jo` ee` ni'íng'~guir jii'~ cóo' quiá'- Fidié'.
⁶ Dsu' 'nú'gui, mi~ siing~na' cóo'~ Fidié', güitáang'~na' fí dsí' sinúu^ quií'na' jo` jniing~ yaang~na' 'núu' jo` siing~na' cóo'~ Tiquíu`na' dsea` guíng~ ñífi- i seeng` cóo'~ 'nú' fí jo. Jo co' Tiquíu`na' dsea` guíng~ ñífi- jøø-bre jalé' e jmoo`na' do, joba' nicuø'-bre 'nú' lajii'~ e si'má'r^ quií-na' fí ñífi- quiá'r-.

⁷ Jogui mi~ siing~na' cóo'~ Fidié', ja` fó'na' jmiguiú' ya` jalé' júu^ e ja` uíing~ sea` lí' laco'gui la jmoo` dsea` i ja` cuíng' Fidié'; co' jaléng' i dsea` í í dsíir` e song` jmiguiú'gui nifé'r, joba' já'-gui ninú- dié~ quiá'r- jalé' júu^ quiá'r-.
⁸ Jo jie~ mí jmeáang'~ yaang~ 'nú' lajo lí' laco'gui la jmoo` i dsea` í, co' Tiquíu`na' Fidié' jém' niñir` jalé' e 'né- quií-na' ná'-gui e nimíi'~na're.
⁹ Joba' lalab 'né- siing~na' cóo'~ Fidié':

Tiquí'ii', dsea` guíin'~ ñífi-

güijmifém' jaléng' dsea` jmigüi' 'nu,

co' 'nu` dsea` fén' fí la'úng- fí jmigüi'.

¹⁰ Jogui güijáng' yaang~ dsea` fí quini'

e laco' nicá' nifí quiá'r- lajaang` lajaañ'.

Jogui güijmitib~ jaléng' dsea` jmigüi' jalé' e iing~ 'nu' fí jmigüi' la,

lí' laco'gui liti~ fí ñífi- quií'-.

¹¹ Jogui cuøø'~ jnea'^ jalé' e 'né- niquiee~naa' e jmii~ lana.

¹² Jogui íing` dsee~ uii~ quií-naa' quiá'- jalé' e ja` dseeng` e nicajmó`naa',

lí' laco'gui jnea' íng'naa' dsee' quíá' jaléng' dsea' rú'naa'
dsea' jmigüí mi' ee'gõ nica'léer' quí'naa'.

¹³ Jogui jmee' í' jnea' lacaang' lí' ngí'naa'
e laco' ja' nijjú'naa' fí' ni' dsee',

jogui jmee' í' jnea' cajo
e laco' ja' nijmeáng' jaléng' í' líng' jnea'.

Cõ' 'nab' í' quíá' ta' røø' fí' la'úng' fí' jmigüí'

jogui í' 'gøng' jogui í' niing' eáang' cajo car' ngongü' jmí'.

Jõ lajob nilí'.

Jõ lanab ca'e' Jesús ie' jõ jial féeng'naa' Fidié'.

¹⁴ Jõ mi' calí' jõ, cajíng' gui Jesús:

—Jõ song 'nú' íng'na' dsee' quíá' jaléng' dsea' rúng'na' mi'
ee'gõ 'léer' quí'na', joba' lajob Tiquí'na' dsea' guíng' ñiff'
cajo ni'ím-bre dsee' quí'na'. ¹⁵ Dsü' song 'nú'gui ja' íng'na'
dsee' quíá' jaléng' dsea' rúng'na' mi' ee'gõ 'léer' quí'na',
joba' lajob Tiquí'na' dsea' guíng' ñiff' cajo ja' ni'íñ' dsee'
quí'na'.

Mí' ca'e' Jesús quíá' mi' jmóo' dsea' ayuno

¹⁶ Jõ mi' cangí'gui lajõ, ca'e'gui Jesús e júu' la jõ cajíñ'—:

—Jõ mi' jmoo' 'nú' ayuno, ja' jmeáang' yaang'na' e líng'na'
fí' lí' laco'gui la jmóo' jaléng' dsea' í' jmícaang' e jmóor' jalé' e
íng' Fidié', dsü' õ' já' e jmóor' lajõ; cõ' jmóo' jaléng' í' dsea' í'
lajõ e lí' laco' nijøø' dsea' quíá'r' e jmóor' ayuno. Jõ dsü' jnea'
jmítaa' óo'na' e cõõ' jalé' e jmícaang' í' dsea' do, nicalí'-bre
lajú' e 'nór' do, jõ jõ' ee' ni'íng'guir jú' cõõ' quíá' Fidié'.

¹⁷ Jõ dsü' 'nú'gui, mi' jmoo'na' ayuno, rúu'na' ní'na' jogui
jmeáang'na' guíá' yaang'na', ¹⁸ jõ lajoba' ja' nililí' dsea' e
jmoo'na' ayuno. Jõ jú' Tiquí'na' Fidié' í' seeng' cõõ' 'nú',
jú' í'bing' í' nililí' e jõ, jõ dsea' íb' í' nicuó' 'nú' lajú' e si'má'r'
quí'na' fí' ñiff' quíá'r'.

Jalé' e jlo' e sea' quíá' Fidié' fí' ñiff'

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ Jõ mi' cangí' jõ, ca'e'gui Jesús e júu' la jõ cajíñ'—:

—Ja' jmoo'na' e silí'na' eáang' cuu' fí' jmigüí' la, dsü'cõ' fí'
jmigüí' la ím' jalé' e óo' dsea' jogui seeng' cajo jaléng' guisí'
í' 'léé', jogui seem' í' cajo í' dsitáañ' í' 'léé' fí' dsí' sinúu' quíá'
dsea'. ²⁰ Jõ guíá'-guib e nijmee'na' e nilisea' quí'na' fí' ñiff'
jalé' e jlo', cõ' fí' job lí' ja' seeng' jaléng' guisí' í' 'léé', õ'gui
dsitáang' jaléng' í' í' 'léé' cajo. ²¹ Cõ' lí' sea' jalé' e lí' óo'na' do,
e jobi eáang' guíng' óo'na' jóng.

Mí' ca'e' Jesús quíá' cõõ' jì' cõõ' e cuø' e jné' dsea'

(Lc. 11:34-36)

²² Jõ mi' cangí' jõ, ca'e'gui Jesús e júu' la jõ cajíñ'—:

—Jalé' jmini' dsea' lí' la lí' cōq' jì' cōq' e cuø' e jné'r' lacaang' fí' lí' ngír'; jōba' song jlo' jminí'na', jōba' guiáb' jné'na' lacaang' fí' lí' ngí'na' jóng; ²³ jō dsu' song ja' dseeng' jminí'na', jōba' ja' jné'na' jóng lacaang' fí' lí' ngí'na'. Jō song lajee' e jneá' røø' jminí'na' ni'uíng' e ja' jné'na' jii' capí', jō song lajōb' lí', jōba' dseáng' nūu' guib' ni'uíng' jminí'na' jóng.

Ja' cuøøng' e guing' dsí' dsea' Fidié' mi' eáang'gui guing' dsír' cuu'

(Lc. 16:13)

²⁴ Jō mi' cangí' jō, ca'e'gui Jesús e júu' la jō cajíñ'—:

—Jii' jaang' dsea' quí'r' jmí' fa' e nijmér' ta' fí' quini' gáng' fiir' colíng', dsucō' song cajméer' lajō, jōba' nilí' 'ní' níim-bre jaang' jogui nijmiti-bre ta' e niquí' i jaang'gui do. Jō cō' lajōb' lí', jōba' ja' quí' jmí' fa' e 'nú' nijmití'na' colíng' jalé' ta' quí' Fidié' jogui nijmití'na' cajo jalé' ta' seáng' jmigui' cuu'.

To' fūm' Fidié' jaléng' dsea' quiá'r'

(Lc. 12:22-31)

²⁵ Jō uí' jōba' fí' i 'nú' e ja' jmee'na' fí' uí' quiá' jalé' e u' cō'na' e laco' cuø' e seeng'na', o'gui quiá' jalé' sí'na' cajo. Cō' eáang'gui laniing' e seeng' dsea' laco'gui jalé' e gø'r' do, jogui eáang'gui laniing' ngúu' táaiñ' cajo laco'gui jalé' sí'r' e qui'r'. ²⁶ Quié'na' cuente quiá' fíng' tá' i ngí' fí' guiá' güf'; ja' e jní're' o'gui e sitíng'ne' o'gui 'mea're' jalé' e nidó're' fí' dsí' sinúu' quiáa're'. Dsu' Tiquí' 'nú' dsea' guing' ñifi' hém'breíñ' do. Jogui 'nú', jeáang'gui quíng'na' laco'gui e fíng' tá' ²⁷ Jō lajōb' lí' cajo, doñí' ii' i jmóo' fí' quiá' jalé' e jō, ja' quí'r' jmí' cajo fa' e nijmér' e seeíñ' huøø'gui laco'gui jii' e sí' quiá'r' fa' jialgui la lí' dsír'.

²⁸ Jōba' ja' 'né' jmee'na' fí' quiá' jalé' sí'na'. Cō' quié'na' cuente jial cuaang' jalé' lí' e sea' fí' jee' mó'; ja' jmóo' ta' o'gui jmííng' sí' yaang'. ²⁹ Jō dsu' jnea'gui fí' i 'nú' e jì'gui i dseata' dsea' féng' Salomón do, dsea' i eáang' sea' cuu', dseáng' ja' caquí'm' 'ñia'r' 'mi' e niguó' lí' laco'gui la niguó' cōq' lí'. ³⁰ Jō song Fidié' jmóor' e eáang' niguó' sí' jalé' lí' e sea' lacaang' fí' jee' mó', jō dsu' lajee' cateá'ba' e ee' e jlo' do, cō' dsa'ó' iée' fí' ni' jib' nidsitóo', jō dsu' jeáang'guib' nijmé' Fidié' í' 'nú' laco'gui e lí' do, 'nú' dsea' i ja' 'ga' lí' já' líng' e tíng' Fidié' jmér' lí' doñí' ee'! ³¹ Jōba' 'nú' ja' 'né' jmee'na' fí' e fo'na': “¿E' niquíee'naa'? o'si ¿E' ni'né'naa'? o'si fo' b'í' é ¿E' 'mi' niquí'naa'?” ³² Cō' jaléng' dsea' i ja' cuíng' Fidié'bing' i jmóo' fí' quiá' jalé' e lajō. Jō dsu' 'nú', seem' jaang' Tiquí'na' i guing' ñifi', jō í'bing' i niñí' e 'né'na' jalé' e jō. ³³ Cō' e laba' 'né' e jmee'na'; la'uí' e nijmí'úung'na' e seeng'na' e Fidié' quiér' nifi' quí'na', jogui e jmóo'na' dseáng' lajii' ta'

quiá' bre cajo, co' lajoba' e nicuó'r- 'nú' jalé' e 'né-na'. ³⁴ Jōba' ja 'né- jmee-na' fi'í' quiá'- jalé' e nidsijéé' quií-na' e jmii' dsa'ó, co' dsa'ó jié'gui e lí' quií-na'. Dsūco' nitéb' jii' fi'í' dsii' e sea' lacōō` jmií`.

7

Ja`cuø'na' dsee- dsea`rúng'na'

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Jō lalab cajíng'-gui Jesús:

—Ja`cuø'na' dsee- jaléng' dsea`rúng'na', jō lajoba' ja nicuó'- Fidiéé' 'nú' dsee- cajo. ² Dsūco' Fidiéé' nicuó'r- 'nú' dsee- lí' laco'gui la cuø' 'nú' dsee- jaléng' dsea`rúng'na'; jogui jial tí' dsee- e cuø' 'nú' dsea`rúng'na', jōba' lajōb nicuó'- Fidiéé' 'nú' dsee- cajo. ³ Jōba' jjiá' cá' cuente lajii' qui' iá~ jmini' jaang` dsea`rún', jogui ja` cá' cuente uø' e jié' ja` latøøng- coō` 'mab` iá~ jmini'¿ ⁴ Jō song latøøng- coō` 'mab` iá~ jmini' uø', jōba' jjiá' niteá' o' e nifí' jaang` dsea`rún': "Rú'uu', neá'du ne'ee', jō nigui`duu e qui' iá~ jmini'¿" <sup>5</sup> j jmicang- 'nú'! Jang'- gui`du e 'ma' e iá~ jmini' uø', jō lajoguiba' nicuóøng' e jøø' guiá- e nigui' e qui' e iá~ jmini' j dsea`rún' do.

⁶ Ja`cuø'na' jalé' e güeang' quiá'- Fidiéé' jaléng' dsea`'ling' j soo` dsii', dsūco' j dsea` lá'í líiñ' la líng' dsii' osi la líng' cú' é, e niso'ø'bre' jalé' e güeang' quiá'- Fidiéé' do, jogui dseám' e nilí' ní' níñ- 'nú' jogui e nijmeáiñ' 'nú' ga' cajo.

Mí'na' Fidiéé' jalé' e 'né-na' jō nicuó'bre

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ Jō mí- cang' jō, lalab cajíng'-gui Jesús:

—Mí'na' Fidiéé' jalé' e 'né-na', jō nicuó'-bre; jogui mí' 'nó'na', niguié'ba' jalé' e 'nó'na' do; jogui mí' tø'na' fi' o'ná', jōba' nineab' e 'nú' do. ⁸ Dsūco' jii' dsea` j mí' Fidiéé' jalé' e 'né- r-, ngú'm-bre; jogui jii' dsea` j 'nó', dsé'bre e 'nó'r' do; jogui jii' dsea` j tø' fi' coō` o'ná', nineab' e 'nú' do.

⁹ Jō jnea- lí' dsii- e jii' jaang` 'nú', dsea` seeng` jaléng' jōō'na', e mí- nimí'r- 'nú' ir-, nicuó'na'r cuu~; <sup>10</sup> osi mí- nimí'r- 'nú' capi' ngúu' ñu, jō nicuó'na'r ngúu' mí'. <sup>11</sup> Jō 'nú', dsea` jmoo'na' jalé' e 'lí', tii'm'ba' cuø'na' jaléng' jōō'na' jalé' e guiá-, jō dsu' eáang'guib jlo' jalé' e nicuó- Tiquí'na' Fidiéé' dsea` guing~ ñifí- mí- nimí'naa'r.

¹² Jō lajōb lí', jōba' jmee-na' jmang'- e guiá- cóō' jaléng' dsea`rúng'na' lí' laco'gui iing-na' e nijmé- dsea` cóō' 'nú'; co' lajōb ta` quiá' júu' quiá' ta` quiá'- Fidiéé', jogui lajōb' fé' fi' ní- jii' quiá'- jaléng' dsea` j café' cuaiñ' quiá'- Fidiéé' malí' gui eáang'.

Mi ca'e Jesús quiá' e o'nú' e dsuu'
(Lc. 13:24)

¹³ Jo mi cangf jo, ca'e'gui Jesús e júu' la jo cajíñ':
—Gütáang' na' fí' o'nú' e dsuu'. Dsuo' e fí' o'nú' e ú' cóo' gui
fí' guiá' fí' e ú', fí' job li dsitáang' fíng'gui dsea' i niteáang' fí'
e ngolíng' fí' li' 'li'; ¹⁴ dsu' e o'nú' jogui e fí' e ngo' fí' li' guiá',
dsuub' jogui huim' eáang' cajo, joba' ja' 'leáang' dsea' i dsilíng'
fí' jo.

Jalé' 'ma' ofii' cuí' dsea' la'eáang' cóo' ofii' e íb'
(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Jo fii' guí' 'nú' e júu' la: Ñiing' óo'na' cóo' jaléng' dsea' i
jmicaang' e er' júu' quiá' Fidié', dsu' o' já' jalé' e júu' e fé'r'
do. Jo mi ngir' fí' jee' 'nú', jnéeiñ' lí' caluu' la jnéeng' dsea'
guiúng' i cuiíng' Fidié', jo dsu' caníng' jii' e 'lé-bre i dsíir' fí'
dsí'. ¹⁶ Jo cóo' jalé' e jmóob' i dsea' la'í' cuóong' jmicuíng' na'r.
Jo lajob lí' cajo, 'nú' lí' na' jmicuí' na' cóo' 'ma' ofii' la'eáang'
cóo' ofii' e íb'; dsuo' cóo' 'matóo' ja' cuóong' fa' e ni'í' mí'
huíng' jó' yá', o'gui cóo' 'matóo' fí' ja' cuóong' fa' e ni'í' güíñ'
yá'. ¹⁷ Jo lajob jalé' 'ma' ofii' e guiá', jmang' ofii' e guiáb'
cuo'; jo dsu' e 'ma' ofii' e ja' dseeng', ja' dseeng' jalé' ofii' e cuo'.
¹⁸ Jo lajob jalé' 'ma' ofii' e guiá', ja' cuóong' fa' e nicuo' ofii' e
ja' dseeng'; jogui jalé' 'ma' ofii' e ja' dseeng', ja' cuóong' fa' e
nicuo' ofii' e guiá'. ¹⁹ Jo nihuib' jalé' 'ma' ofii' e ja' cuo' ofii' e
guiá' jo fí' ni' jib' nidsitoo'. ²⁰ Jo co' lajob lí', joba' cóo' jalé'
e jmóob' i dsea' i jmicaang' e er' júu' quiá' Fidié' do lí' na'
jmicuíng' na'r.

Ja' lajüng' dsea' li'r' e Fidié' nicá' nifi' quiá'r' lata'
(Lc. 13:25-27)

²¹ Jo mi cangf jo, cajíng' gui Jesús e júu' la:
—Ja' lajüng' dsea' i sí' jnea': "Fí'í, Fí'í", nilí'r' e Fidié' nicá'
nifi' quiá'r' lata', dsu' i dsea' i nijmé' jalé' e iing' Tiquié'e
dsea' guíng' ñifí', jii' íbing' i nilí' e jo. ²² Jo mi nití' e í'
jo mi niquidsí' Fidié' í' quiá' lajaléng' dsea' jmigüf, fíim'
dsea' nisí'r' jnea' ie' jo: "Fí'í, Fí'í, jnea' café'naa' júu' quií'
la'eáang' 'nu', jogui la'eáang' 'nu' ca'uóong'naa' jaléng' i 'líng'
i jée' quiá' dsea', jo jmiguiub' jalé' e quí' jmí' e dsigá' dsí'
dsea' cajmó'naa' la'eáang' 'nu' cajo." ²³ Dsu' jnea' ningí'
quiá' i dsea' í' ie' jo: "Jéeng' na' fí' li' sín' n la; jdo gülíng' na'
lí' do, co' dseáng' ja' calicuím'baa' 'nú', dsea' i sitíng' 'lée'!"

Mi ca'e' Jesús quiá' laji' tú' tí' fii'
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

²⁴ Joba' fii' guí' 'nú' e jaléng' dsea' i núu' jogui jmóor' lajii'
ta' quiá' líñ' laco' jaang' dsea' i í' dsí' guiá' jalé' e nijmér'.
Jo i dsea' í' cajme'r' 'nur', jo ab' tí' fii' catá'r' quiá' e 'núu'

do. ²⁵ Jo mi~ cajá~ jmíí' dsiing~ jo cacuáng~ jalé' gua` jo dsíng'~ caquiú' guí' fí' lí' sí' e 'núú' do, dsu' e 'núú' do ja' caqui'~, co' ab' iú~ tíi~ fií' quiá'-. <sup>26</sup> Jo dsu' i dsea` i lico' núu` júu^ quié~ e jo ja` jmóor' lajii'~ ta~ quiú'~u, joba' i dsea` í' líiíñ' laco' jaang` dsea` i ja' í' dsíi' guiá~ e nijmér~. Jo cajme'r' 'nær~, dsu' ja' catá'r~ tíi~ fií' quiá'~ e 'núú' do. <sup>27</sup> Joba' mi~ cajá~ jmíí' dsiing~ jo cacuáng~ jalé' gua` jogui dsíng'~ ca'íi~ guí, joba' caqui'b'~ e 'núú' do, jo dseáng'~ conguiab' ca'íng~ quiá'~ i dsea` í'.

²⁸ Jo mi~ calí~ fé' Jesús jalé' e júu^ na, lajiim` dsea` i siseáng' do dsíng'~ cangogá` dsíir' laco' e' dsea` do, ²⁹ dsuco' dsíng'~ 'gøng' jalé' júu^ quiá'r~ jogui dsíng'~ tíiñ' er' cajo, co' ja' er' laco' e' i tifa' quiá'~ júu^ quiú' ta~ quiá'~ dsea` Israel.

8

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dsea` i líng' jmohuí' 'lí' fí' ngúu' táang`

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Jo mi~ cangí jo, cajgám~ Jesús e fí' yú'^ mó' do, jo fíim' dsea` ngoliing~ caluur' laco' ngóor'. <sup>2</sup> Jo lajee' job cangoquiéeng' jaang` dseañu' i nilíng' jmohuí' 'lí' fí' ngúu' táang' fí' quini' Jesús, jo casí'r' uó~ jnir~ fí' quini' dsea` do jo cajíñ'~ casí'~ reiñ':

—Fí'i, cuøøm` lí' jmi'leáan'^ jnea~ lajii'~ jmohuí' e lín'n song iin'~ lajo.

³ Joba' Jesús cagüiñ' capí'^ dsea` do jo cajíñ'~ casí'~ reiñ':

—Iim~baa jmi'leáan^n 'nu, jo lana ca'láam~ba' lajii'~ jmohuí' e lin'.

Jo dsifí' lajob ca'láang~ i dsea` dsée'~ do lajii'~ jmohuí' líiíñ'.

⁴ Joba' Jesús casí'~ guir dsea` do jo cajíñ'~:

—Ja' fí'^ jii'~ jaang' lajii'~ e cajmé~ e cóo'~ 'nu, lico' gua` güijéeng' uó' fí' quini' jmidsea` e laco' niliñí' i jmidsea` do e nica'láam~ba' lajii'~ jmohuí' e lamí~ lin'. Jo mi~ nilí jo, joba' güica~ lajii'~ e feá'~ e 'né~ cuó'^ Fidiéé' lí'^ laco'gui e ta~ e caquiú' Moi' ie~ malii~gui do. Jo e job cuø' lí' fí' quini' jaléng' dsea` e nica'láam~ba' lajii'~ jmohuí' e lamí~ lin'.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dsea` 'léeng'~ quiá'~ jaang` fii' 'léé~ romano

(Lc. 7:1-10)

⁵ Jo mi~ cangí jo, caguiéng'~ Jesús fí' Capernaum, jo fí' jo jaang` fii' 'léé~ romano cangoquiéeiñ' fí' lí' ngang' dsea` do jo camí'r' dsea` do jmi'ee'~ ⁶ jo casí'~ reiñ':

—Fí'i, dob ráang` dsea` 'léeng'~ quié~ e dsée'r~ fí' quié~ e, jo jii'~ ja' lí' jí'~ joiñ'~ jogui dsím'~ cu' líiíñ' cajo.

⁷ Joba' cañí' Jesús jo casí'~ reiñ':

—Nii~baa nijmi'leáan^nre.

⁸ Joba' cañí' i fii' 'léé~ do quiá'~ Jesús jo casí'~ reiñ':

—Fíi, ja` catúng` jnea` e 'nu` ni`ú`^ fí` dsíi` sináú`^ quié`e; lico` fée`e e ni`leáang`_ i dsea` 'léeng`~ quié`e do, joba` lajob` nílí` jóng. ⁹ Dsuo` seem` dsea`\_ i teáang`_ nifí`gui` i quiá` ta` quié`e, jogui` seem` 'lée`_ i quiá`^u ta` cajo. Jo mi` fíi`_ i jaang` 'lée`_ quié`e e dsér`, joba` dsé`bre jóng; jogui` mi` fíi`\_ i jaang`gui` e jáar`, joba` jáa`bre jóng; jogui` mi` fíi`\_ i dsea` 'léeng`~ quié`e e líng`~ e jmér`, joba` jmóo`bre cajo.

¹⁰ Jo mi` canúu` Jesús e júu` na, eáam` cangogá` dsíir` jo cajíi`^ casí`r` jaléng`^ i dsea`\_ i ngolíng`_ cóo`r` do:

—E já` e fíi`_ i 'nú` e júi`~ cóo` ya` ja` mí` cajín`^n jaang` dsea` góo`o dsea` Israel`_ i dseáng`^ já` líng` júu`^ quié`e e lí`^ laco`gui` la líng`\_ i fíi` 'lée` romano na. <sup>11</sup> Jo fíi`_ i 'nú` e jmiguiab` íng`~ lí` nijalíng`\_ fíng` dsea`\_ i ja` líng` dsea` Israel`\_ jo nigüear` e nidó`r` cóo`^ jaléng`^ 'líi` dsea` cóong`~ qui`ii`\_ i sií` Abraham` jogui` Isáa` cóo`^gui` Jacóo`^ mi` tí` lí` nití`_ í` e nicá` Fidiéé` nifí` quiá`^ lajaléng`^ dsea` jmigüi`. ¹² Jo dsu` Fidiéé` nibíim`bre fí` caluu` fí` lí` nuu` só`^ fíng` dsea` Israel`_ i lamí` si`f` catúng`_ seeng` cóo`r` fí` lí` guiá` fí` lí` quiá`r` ta`, jo`_ i dsea` í` dob nijeár` qui`r` jogui` tur` majar` uíi`^ jalé`^ iihuí` e ni`líi`^ do.

¹³ Jo lí` jo, Jesús casí`^ guir`\_ i fíi` 'lée` romano do jo cajíi`^:

—Guóng` fí` quií`^ jo güilitib` lajii`^ ta` cañí`^, co` jáb`^ nicalín`^ júu`^ quié`e.

Jo dsifí` lajob` ca`láang`_ i dsea` 'léeng`~ quiá`^\_ i fíi` 'lée` romano do.

Mi` cajmi`leáang` Jesús íemisé` Tú` Simón

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Jo mi` cangí` jo, Jesús cangór` fí` quiá`^ Tú` Simón. Jo mi` caguiér` fí` jo, dob ráang` íemisé`^ Tú` Simón e dsíng`^ íu` guíiñ`^.

¹⁵ Jo Jesús cagüi`r` guoo`\_ i dseam` do, jo dsifí` lajob` caguá`^ e íu` guíiñ`^ do. Jo mi` cangí` jo, i dseam` do caróor`\_ jo cajméer` e cagób`^ jaléng`^ i dsea` do.

*Mi` cajmi`leáang` Jesús fíng` dsea` dsée`^*

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Jo mi` canuu` lajo, fíim` dsea` caguiiñ` fí` lí` guíng` Jesús e jéeiñ` jaléng`^ dsea`\_ i teáang`~ i 'líng`^ dsíi`; jo cóo`^ 'ñia`^ camí`^ júu` e fé` Jesús, uøøm` jaléng`^ i 'líng`^ i teáang`~ dsíi` dsea`, jogui` 'láam`bi lajaléng`^ dsea` dsée`^ la'eáang` cóo`^ e júu` jo cajo. <sup>17</sup> Jo cangojée` e la e laco` caliti` jalé` júu` e cajíng`^ jaang` dsea`\_ i café` cuaiñ` quiá`^ Fidiéé` malíi`gui` eáang`_ i calis` Saíi` mi` cajíi`^ lala: “Íbre ca`íi`^ jalé`^ iihuí` qui`naa` jogui` cacór` jalé`^ jmohuí` e líi`naa` cajo.”

Jaléng`^ dsea`_ i iing` dsilíng`_ cóo`^ Jesús

(Lc. 9:57-62)

18 Jo mi~ cangf jo, cangá~ Jesús e dsing' fñing' dsea` caseáng' fí lacúng' lajìng' lí~ siñ', joba' caquiur' ta~ dsea` quiar' e ningiñ~ fí lí~ ngóol' cataang' e guiée' do. 19 Jo lajee~ job, cangoquiéng' fí lí~ siñ' jaang' tifa' quiá' júu^ quiu' ta~ quiá' dsea` Israel jo cajíñ'~ casí'~ dsea` do lala:

—Tifa', iim~baa nii~i cóo'~ 'nu' lí' doñí' jíe' fí guó'.

20 Joba' cañí' Jesús quiá'~ i dseañu' do jo casí'~reiñ':

—Jaléng' güí' seab' too' lí~ güñing'ne', jo lajobi jaléng' ta' seab' sñ~re' cajo; dsu' jnea~, dsea` gáa'a fí ñiff' e lín'n jaang' dsea` jmigüi, júi' lí~ quiee~ e moguii~ ja' sea`.

21 Jo mi~ cangf jo, jaang' lajee~ i dsea` quiá'~ Jesús do casí'~ ír' lala jo cajíñ'~:

—Fí'i, cuøø' jnea~ fí jang'~ ni'áan'n tiquié'e, jo mi~ ningf jo, joguiba' ninii' i cóo'~ 'nu`.

22 Joba' lalab cañí' Jesús quiá'~ i dsea` do jo casí'~reiñ':

—Nea~ cóo'~ jnea~ lana jo cuø fí e jaléng' i dsea` i líng' lafa' 'líng' ni'áaiñ~ tiquí' lí' mi~ nití~ oor~ quiar'.

Mi~ cajmée' Jesús e ca'uáang~ e róo~ jmii' jogui ca'uáang~ e íi' guí'

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Jo mi~ cangf jo, ca'íb~ Jesús fí cóo' dsí' móo' colíng' cóo'~ jaléng' dsea` guitúung' quiar'~. 24 Jo lajee~ guiáang'~ e ningoliñ~ ni~ jmii'b' mi~ canaang' ñ' guí' la huíng' jogui canaang' e róo~ jmii' cajo, jo mifíng' ninaang' dsi'ab~ jmii' fí dsí' e móo' do. Jo lajee~ jo, güñm' Jesús ngóor'. 25 Joba' i dsea` quiar'~ do cañíim'bre dsea` do jo cajíñ'~ casí'~reiñ':

—Fí'ii', leaang~ jneaa~aa', co' ningóo' dsi'am'baa'.

26 Joba' cañí' Jesús quiá'~ i dsea` do jo casí'~reiñ':

—¿Jialí' dsing' 'gó'na'? Jo ¿jialí' ja' 'ga' lí' já'~ líng'na' e jnea~ quí'~i jmii' e nijmee~ e lí' doñí' ee'?

Jo mi~ calí~ fé'r lana, jo caráaiñ~ jo caquiur' ta~ e guí' do cóo'~gui e jmii' do, jo dsifí' lajob caquiung' e íi' guí' jogui caquiium'bi e róo~ jmii' cajo, jo tiib~ ca'f. 27 Jo dsing'~ cangogá' dsí' i dsea` quiar'~ do mi~ cangár~ lado, jo canaaiñ~ jmingí'~ rúíñ' lajee~ la'ó' yaaiñ~:

—¿Í'gui i dseañu' na e quiu'r' ta~ jo núu'~ jalé' guí' cóo'~ jalé' jmii' júu^ quiar'~?

Dsea` i seeng' fí' Gadara i niteáang'~ i 'líng' dsí'

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Jo mi~ tí' lí~ caguié~ Jesús fí lí' lí' ngóol' cataang' e guiée' do e fí guóo'~ uø~ lí~ se' Gadara, jo fí codsii' ca'uøøng' gáng~ dsea` i niteáang'~ i 'líng' dsí' jo cangoquiéeiñ' fí lí~ sing' Jesús. Jo eám' soo' dsíñ' do e júi'~ jaang' dsea` cuøøng' lí' ngíñ~ e fí jo. 29 Jo lalab canaaiñ' do áíñ' Jesús:

—Ja`jmiguín` jnea`, Jesús, cō` ne`baa` guiá` e `nab`dseáng`-lin` Jōó` Fidié`. Jō` ¿su cañi` e ñicuóø` jnea` iihuá` e jü` ja` mi` catí` í` lajō`?

³⁰ Jō` e quiá`-jōb nitaang` ñ` fiing` cú` ñ` taang` ta` gø`. ³¹ Jō` ñ` `ling` do camí`r` jmi`ee` Jesús jō` casí`r` dsea` do lala:

—Song ni`uøøñ`-jneá` li` téel`naa` la, cuóø` jnea` fí` e nidsitoo`naa` fí` dsí` ñ` cú` ñ` taang` do.

³² Jōba` lalab cañi` Jesús jō` casí`-reiñ` do:

—Güilíng`-na` güitáang`-na` fí` jō.

Jō` ladsifí` lajōb ca`uøøm` ñ` `ling` do fí` dsí` ñ` dsea` do jō` cangotáaiñ` fí` dsí` ñ` cú` ñ` nitaang` do. Jō` dsifí` lajōb canaang` ñ` cú` do cuí`re` cartí` cajiung` yaang`ne` fí` dse` jiáa`, jō` caso`jiung`ne` fí` dsí` jmi` jō` fí` jōb cajgó`re` jmi`.

³³ Jō` ñ` dsea` ñ` nijmoo` í` ñ` cú` do cacuí`bre cangolíñ` fí` jee` fi`. Jō` mi` caguilíñ` fí` jō, canaañ` guiar` júu` quiá`-lajü` e cali` do cōo` ñ` dsea` ñ` teáang` ñ` `ling` dsí` do. ³⁴ Jōba` lajim` ñ` dsea` ñ` seeng` e fi` do cangolíñ` fí` li` táang` Jesús. Jō` mi` cangáñ` dsea` do, jō` camí`reiñ` jmi`ee` fa` e nigüi`ñib` dsea` do e fí` guoo`-uø` li` táaiñ` do.

9

Mi` cajmi`leáang` Jesús jaang` dsea` ñ` caang` tii`

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Jō` mi` cangí` jō, cajgōob`-tu` Jesús fí` dsí` cōo` móo` jō` cangüiñ` fí` lí` `ngóo`-cataang` e guiéé` do jō` caguiém`-tur` fí` fi` li` guíñ`.

² Jō` mi` caguiéñ` fí` jō, jō` caguilíng` dsea` ñ` jéeng` jaang` dsea` ñ` caang` tii` ñ` dsíng` ni` cōo` `ma` e silíng`. Jō` mi` cangá` Jesús e jō, jō` cō` niñi`bre e jáb`-líng` jaléng` ñ` dsea` do júu` quiá`r`, jōba` lalab casí`r` ñ` dsea` dsée` do:

—Jōo`ø, cuø` bí` uø`, cō` lana nica`ím` dsee` quií`-.

³ Jō` ie` jō` dob niteáang` tú` `ní` máng`-tifa` quiá`-júu` quiu` ta` quiá`-dsea` Israel. Jō` mi` canúur` e cajíng`- Jesús lajō, jōba` ca`f` dsíur` lala: “Lajü` e nicajíng` ñ` dseañu` na, gab` fé`r` uii` quiá`- Fidié`.”

⁴ Jō` cō` ñib` Jesús lajü` e í` dsí` ñ` dsea` do, jōba` cajmingi`reiñ` do lala:

—¿Jiali` jmang` e ga`ba` í` óo` `nú`? ⁵ ¿E` e líng`-na` e ja`gui` huíng` e nife`ee!, su e “Ni`ím`baa` dsee` quií`-”, o`si` e nifé`naa` é: “Ráan`- jō` ngi`?” <sup>6</sup> Jō` dsu` lana jnea` ni`ée` e `nú` e jneab` dsea` cagáa` fí` ñifí` e lán`n` jaang` dsea` jmigü` jō` oo`-baa` ta` fí` jmigü` la` e ni`ín`n` dsee` quiá`- dsea`.

Jōba` casí`- Jesús ñ` dsea` caang` tii` do jō` cajíñ`-:

—Ráan`- jō` sée` li` ráan` jō` guóng` fí` quií`-.

⁷ Jō` dsifí` lajōb caráang` ñ` dseañu` do jō` cangám`-bre fí` quiá`r`. ⁸ Jō` mi` cangá` ñ` dsea` ñ` teáang` do e ca`láam` ñ`

dsea` dsée~ do, dsíng~ cangogá` dsíir'. Jò lajím`bre canaaiñ` jmiféiñ` Fidiée` dsucò! dsea` do cacuør` dsea` jmigüi` jalé` e quíiñ`~ jmí~ do.

Mi~ cató~ Jesús jaang` dseañu` i sii` Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Jò mi~ cangí jò, cagüi` Jesús e fi` fi` li~ guíiñ` do. Jò lajee` ngóor` guíá` fib` cangáiñ` jaang` dseañu` i sii` Mateo i niguiing` mi` cuu` e catíng` dseata` i guíing` fi` Roma. Jòba' lalab casí` Jesús i dseañu` i jò cajíñ`:

—Mateo, nea` cóo~ jnea`.

Jòba' caróob` Mateo e li~ niguiiñ` do jò cangó`bre cóo~ Jesús.

¹⁰ Jò mi~ cangí jò, e jmí~ job cagó` Jesús fi` quíá` Mateo. Jò lajee` guíiñ` gø`r` colíng` cóo~ jaléng` dsea` quíá`r~, caguilíng` i fíng` nodsicuu` i jmóo` ta` cóo~ i Mateo do cóo~ guí jaléng` dsea` i sea` júu` e dsíng` røøiñ` dsee~, jò caguár` colíng` cóo~ Jesús e cagó`r` ni~ mes` li~ guíng` dsea` do. <sup>11</sup> Jò mi~ cangá` tú` 'ní` máng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e guíng` Jesús gø`r` cóo~ i dsea` do, jòba' i dsea` fariseo do cajmíng`r` dsea` quíá` Jesús jò cajíñ`:

—¿Jialí` gø` tifa` quí`na' cóo~ jaléng` nodsicuu` jogu` cóo~ dsea` i sea` júu` e dsíng` røøiñ` dsee`?

¹² Jò nicanúub` Jesús lajüi` e cajíng` i dsea` do, jòba' lalab cañíir` quíáiñ` do jò casí` reiñ`:

—Jaléng` dsea` i guíung` ja` 'neaiñ` timí`, dsu` 'neám` jaléng` dsea` dsée`. <sup>13</sup> Güilíng`na' jò güimítíng`na' e júu` la e fé` Fidiée` fi` ni` jì` quíá`r`：“Jnea` Fidiée` iin`n e 'nú` nifí` líng`na' jaléng` dsea` rúng`na', jò o' lico' cuø`na' feá` fi` quínií`.” Jò jnea` fi` i 'nú` e ja` cagá` a fi` jmigüi` la fa' e caga`nén`n jaléng` dsea` i ée` guíá`, dsucò! jnea` caga`nén`n jaléng` dsea` dsee` dsea` quib`.

Mi~ cajmíng`r` dsea` Jesús cuaiñ` quíá` ayuno

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Jò cóo` jmí~ cangoquíeng` jaléng` dsea` quíá` i Juan i seáng` dsea` jmí` do fi` li~ sing` Jesús jò cajmíng`r` dsea` do lala:

—Jnea` colíng` cóo~ jaléng` dsea` góo`naa' dsea` Israel i líng` dsea` fariseo contøøm` jmoo`naa' ayuno, jò ¿jialí` jaléng` dsea` quí` 'nu` ja` jmóor` lajò?

¹⁵ Jòba' cañí` Jesús quíá` i dsea` do jò casí` reiñ`:

—Ja` cuøøng` nijmé` ayuno jaléng` dsea` i simíng` quíá` cóo` li~ cung` guoø` dsea` lajee` seeng` i simíng` i cung` guó` do cóo`r`. Jò dsu` niguiéeb` jmí~ mi~ nisáng` dsea` i simíng` do, joguiba' nijmé` ayuno jaléng` i dsea` do.

16 Jò jii~ jaang` dsea` to`r` coo` 'mi' e yuu~ cóo~ ca'ná^ 'mi' e 'mí-, dsuco' song cajméer` lajo, joba' nijóm` e 'mi' 'mí- do jogui ni'guí`bi e 'mi' yuu~ do cajo, joba' lí^ lí` jmiguiú`gui ni'guí`b` jóng. 17 Jò lajobi cajo ja` guié` dsea` méé` e laco' gui'ná^ có' fí` coo` dsíí` loo~ jó` e yuu~, dsuco' song cajméer` lajo, joba' ni'guí`ba' do jo nidsi`íib` e méé` do jogui ni`íim` e loo~ jó` do cajo. Jò co' lajob lí, joba' guiú`gui e niguié` dsea` e méé` laco' gui'ná^ có' do fí` coo` dsíí` loo~ jó` e 'míib-, jo lajoba' ja` dseáng~ fa' e ni'guí` e loo~ jó` do o'gui fa' e nidsi`íi` e méé` do cajo.

Mi~ cajmi'leáng` Jesús jóo' Jairo
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Jò lajee` sing' Jesús e gui'ná^ sím`bir cóo~ i dsea` i caguiling` jmingí` do, mi~ caguié` jaang` fii~ féng'` quiá^ dsea` Israel i sii` Jairo fí` lí` sing' dsea` do. Jò casí`r` uó~ jnir~ fí` quini` dsea` do jo casí`-reiñ':

—Tifa', 'micúí` nabi cajúng` jaang` simí^ quié`e; jo fa' ni-
jgiéé` o' guó^` güiquidsi` guóo` fí` moguir~ jo nijb`tur.

19 Jò dsifib` cangó- Jesús fí` jo coling~ cóo~ i dsea` quiá`r` do. 20 Jò lajee` e iuuin` fí` ngóo`bre mi~ cangoquiéeng` jaang` dseamí` lí` caluur` i nilíng` jmohuí` e tuuin` lajii~ ningóo` mí` guitu` jii`. Jò i dseamí` do catíin` capí^` ni` sí^` dsea` do; 21 co' í` dsíir` e fa' capíb^` sí^` dsea` do catíin`, joba' ni'leám`bre lajii~ jmohuí` e líin`. 22 Jò dsifí` mi~ cajmée` i dseamí` do lajo, caji` Jesús nir~ fí` caluur` jo cangáin` i dseamí` i catíng` sí`r` do jo casí`-reiñ':

—Cuóø` bí` uó', jóo`o; nica`láam`ba' lajii~ jmohuí` e lamí`
lin' uíi` e jáb` calín` júu^` quié`e.

Jò ladsifí` lajob ca`láang` i dseamí` do lajii~ jmohuí` e líin`.

23 Jò mí` tí` lí` caguié` Jesús fí` quiá^` i fii~ féng'` quiá^` dsea` Israel do, cangár` e niteáng` dseati` jíuur` lúu` quiá^` 'líi` co' tí` lí` ni`ám` i simí^` líi` do, jogui jaléng` dsea` eáng` niteáaiñ` ta` qui'` óo`. 24 Joba' caquiú` Jesús ta` quiá^` jaléng` i dsea` do jo casí`-reiñ':

—Uøøng`na' lajüing`na' e la, co' ja` líing` i simí^` na, co' lico`
güim`bre.

Dsu' mi~ canúu` jaléng` i dsea` do lajo, lico' cangím`bre Jesús, 25 dsu' Jesús ca'uóøm`bre jaléng` i dsea` do fí` lí` teáaiñ`. Jò mí` cangí` jo, ca`í`-bre fí` dsíí` sinúu` jo mifíng` catíin` guoo` i simí^` líi` do, jo dsifí` lajob caráaiñ` do. 26 Jò latøøm` lí` se' Galilea cani` júu^` quiá^` lajii~ e calí` do ie~ jmíi` jo.

Mi~ cajmi'leáng` Jesús gáng` dsea` tiuung`

27 Jo mi~ cangî e cajmijî' Jesús î simî' 'liî~ do, cagüi'î' dsea` do fî' jo; jo lajee` ngóor' fî' guiá' fî', cangoquiéng' gáng- dsea` tiuung- fî' lî~ ngóor', jo î dsea` î áin' Jesús lala:

—îfîî- güilîin' jnea', Jôo' dseata~ Davî'!

28 Jo mi~ tí' lî~ caguié- Jesús fî' cõo' lî~ si' 'núu', jo calí-bre fî' dsíí', jo cangotáam' bî î dsea` tiuung- do fî' jo cajo, jo Jesús cajmingî'r- dsea` do:

—¿Su já' lîng' 'nú' e quî' baa jmî~ jmee~ e e nilijné'tu'?

Joba' cañiî' do:

—Dseáng' jáb'- lî' naa', Fí'î'.

29 Jo dsifib' cagüi' Jesús jminiî' do jo casí'-reiî':

—Nijmee~baa e nilijné'tu', co' jáb'- calíng-na' e quî' baa jmî~.

30 Jo dsifib' cana' jmini' î dsea` gáng- do. Dsu' Jesús ca'îr- 'goo' quiáin'- do e ja' îî' nisíî' jîî' jaang' quiá'- lajîî' e calí- do. 31 Dsu' î dsea` do, jobî lico' nica'uõõîî' fî' lî~ si' e 'núu' do mi~ canaain' ni'r' júu' fî' lacaang' fîî' e née' lî~ se' Galilea quiá'- lajîî' e cajmée' Jesús cõo' îr' do.

Mi~ cajmi'leáng- Jesús jaang' dsea` î ja' fé'

32 Jo lajee` e uõõng' î dsea` gáng- î lamî~ tiuung- do, jo lajee` jo, tú- 'ní mîng' dsea` cangojéiî' fî' quini' Jesús jaang' dsea` î ja' fé' uíî' e iuung- î 'lîng' dsíir'. 33 Jo mi~ calí- e cajmihuíng- Jesús î 'lîng' î iuung- dsíí' î dsea` î ja' fé' do, joguiba' canaain' do café'r'. Jo jaléng' dsea` î siseáng' do ie~ jo dsíng'- cangogá' dsíir' jo fé'r' lala:

—Dseáng' jîî' cõo' ya' ja' mí cane'ee' fî' góo'naa' Israel lajîî' e nicalí- na jmî~ na.

34 Jo dsu' jaléng' dsea` Israel î lîng' dsea` fariseo î siseáng' do ie~ jo fé'r' lala:

—La'eáang' cõo' bî quiá'- fiî' î 'lim' ba' tîing' î dseañu' na e jmihuíî' î 'lîng' î teáang' dsíí' dsea`.

Eáam' fîî- lîng- Jesús jaléng' dsea`

35 Jo mi~ cangî jo, cangî Jesús lacaang' jalé' fîî' fé' cõo' gui jalé' fîî' pí' e er' júu' quiá'- Fidié' fî' lacõo' lî' tée- guá'- quiá'- dsea` góor' dsea` Israel. Jõgui guiar' júu' e nijaquiéem' ba' e nicá' dsea` do nifí' quiá'- lajaang' lajaang' dsea` jmigüí', jogui jmi'leáaiî' jaléng' dsea` î lîng' lí' doñî' ee' jmohuí' õsi lí' doñî' jíé' lî~ cu' quiáin' é.

36 Jo mi~ cangáng- Jesús î dsea` 'leáang- î siseáng' do ie~ jo, eáam' calí- fîî- lîng- neiî', co' dsíng'- jmiquíng'- dsíî' do jogui dsíng'- lijíuung- dsíî' cajo. Co' lîî' do laco' lîng' jaléng' jo'se' mi~ ja' seeng' fiî' re' î quie' nifí' quiáa-re'.

37 Joba' cajíng' Jesús casí'r- jaléng' î dsea` quiá'r- do lala:

—E já' e dsíng' fíing' jaléng' dsea` i iing~ nijmicuíng` jnea~, dsu' ja` ii' 'ga' lí' dsea` seeng` i niguiá- júu` quíe- e. ³⁸ Joba' 'né- nimá' 'ná' Fidiée` e nicuóng- guir dsea` i niguiá- jalé' júu` quíe- e, jo e jo lí' lafa' mi~ caroo' jalé' e cajní' jaang` dsea` jo dsu' jo` ii' 'ga' lí' seeng` i nijmicoo' quíá'r- e ni~ ta~ do.

10

Mi~ caguíng' Jesús dsea` guitúung` quíá'r-

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Jo mi~ cangí' jo, coo' jmi~ cató' Jesús lajíng` i dsea` guitúung` quíá'r- do, jo cacuø'reiñ' e ooiñ' do ta~ e tiiñ' e ni'uóñ' jaléng' i 'ling' i teáang'~ dsí' dsea`, jogui e tiiñ' nijmi'leáaiñ- jaléng' dsea` dsée' lí' doñí' ee' jmohuí' liiñ' osi lí' doñí' jié' lí' cu' quíaiñ'- é.

² Jo lalab sii' jaléng' i dsea` apoo` i ni' júu` quíá'r- do: i sing' nifí' do siir` Simón, jogui sii' bir Tú' cajo, jogui jaang` rúíñ' do i sii' Dí'; jogui Tíaa~ coo' jaang` rúíñ' i sii' Juan, jo laji' huáaiñ'- na líiñ' jóo' jaang` dseañu' i sii' Zebedeo; <sup>3</sup> jogui Lii~ jogui Bartolomé jogui Mó' jogui Mateo, jaang` i lami~ jmoo' ta~ mí' cuu- e catíng- dseata` i guíng~ fí' Roma; jogui Tíaa~, jóo' jaang` dseañu' i sii' Alfeo; jogui Tadeo; ⁴ jogui jaang` i sii' Simón i líng' dsea` celote; jo jaang`gui i sii' Judas Iscariote, dsea` i ca'níng` Jesús fí' quini~ dseata~.

Mi~ castíng` Jesús dsea` guitúung` quíá'r- e nidsiguiain' júu` quíá'- Fidiée`

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Jo mi~ cangí' jo, jo lajee` e ná' gui e nisíng- Jesús i dsea` guitúung` quíá'r- do e nidsiguiain' do júu` quíá'- Fidiée`, la'uii' jang'- casí'-reiñ' jalé' ta~ e nidsijméesiñ' do jo lalab casí'-reiñ':

—Jie~ mí' güilíng- na' fí' guoo'~ uó- quíá'- dsea` i ja` líng' dsea` Israel, o'gui nigütáang'- na' fí' jalé' fi~ quíá'- dsea` Samaria. ⁶ Jo lajii' ta~ e nigüilíng- na' e güiquí'- jíng' na' jaléng' dsea` Israel jial laco' nilicuíñ' Fidiée', co' i dsea` í' líiñ' laco' jo'se' i si'íng'. ⁷ Jo güilíng- na' güigua- na' júu` jee~ jaléng' i dsea` í' e nicatib' í' e Fidiée` nicá' nifí' quíá'r-. <sup>8</sup> Jo lajee` jo, jmi'leáang'- na' jaléng' dsea` dsée'~, jogui jmee- na' e nijj' tu jaléng' 'lii~, jogui jmi'leáang'- na' jaléng' dsea` i líng' jmohuí' 'lí' fí' ngúu' táang', jogui uøøng- na' jaléng' i 'ling' i teáang'~ dsí' dsea`. Jo ja` cá' na' e 'lééng'- na' quíá'- lajii' e nijmee- na' do, co' ja` ee' cuu- cacøng- quíi' na' e cangíng' na'.

⁹ Jo ja` 'né- cá' na' jii' ca'íng'- cuu- quíá'- e 'né- na' <sup>10</sup> o'gui nosúu' quíi' na'. Jogui jii' sí' na' e quíi'- ba' 'né- cá' na', co' ja` 'né- cá' na' e co' cá' na'; lajobi lomii~ na' cajo, lajii' e ø' ba',

o'gui 'né cá'na' 'ma'u', cōfa' jaléng' dsea' jmóo' ta' ngám'bre jalé' e gø'r'.

11 Jō mi~ niguilíng-na' fí cōo' fi' pí' osi fí cōo' fi' fé' é, 'néng'na' jaang' dsea' i li' i ni'íng' 'nú' fí sinúú' quíá'r', jō fí jōb nijá'na' carta' taang'na' fí e fi' jō. 12 Cuóø'ba' guicá' jaléng' dsea' i neáng' fí jō mi~ nigüitáang'na' fí sinúú'. 13 Jō song guiáb' ni'íng' 'nú' i dsea' li' niguilíng-na' do, jōba' juguíá' niliseeíñ'; dsu' song ja' ni'íñ' 'nú' cōo' e guíá', jōba' lajōb ja' juguíá' niliseeíñ' yaaiñ' cajo. 14 Jōgui song ja' ni'íñ' 'nú' guíá' o'gui iñ' e ninúr' júu' quíi'na', jōba' uøøng'na' lajminá' e fí sinúú' jō osi e fí fi' jō é, jō bó'na' 'lee' tōo' tíi'na'. 15 Jō jnea' jmitaa' óo'na' e mi~ nití' í' e niquidsí' Fidiée' í' quíá' lajaang' lajaang' dsea' jmigüí, eáang'guib nicuó'r' iihuú' i dsea' i ja' calijí' 'nú' do laco'gui iihuú' e ca'íng' jaléng' dsea' i caliséng' fí Sodoma cōo' gui fí Gomorra.

Mi~ cajíng' Jesús e jalé' iihuú' ni'íng' dsea' guitúung' quíá'r'

16 Jō mi~ cangf' jō, lalab casí' gui Jesús i dsea' quíá'r' do:

—i Téé' áa'na! Jnea' nisín'n 'nú' jee' dsea' i ni' níng' 'nú' lafa' jaang' jō'se' i ni'iuung' jee' ie'dsinúú'. Jōgui jmee'na' lí'na' laco'gui la lí' jaang' mi', jō 'né'bi cajo e ja' 'lee'na' dsu'cō' fa' jaang' mee' ja' 'léé're'. 17 Jō ñiim' áa'na', cō' nisám' dsea' 'nú' jō nidsijeáaiñ' 'nú' fí quini' dseata' quí'ii' dsea' Israel, jōgui nijmihuúíñ' 'nú' fí dsí' sinúú' guá' quíá'r' 18 jō j'gui cartí' nidsijeáaiñ' 'nú' fí quini' dseata' dsea' cōøng' uí' e cuíng'na' jnea'. Dsu' mi~ nijmeáiñ' 'nú' lajō, jōba' cuøøng' e nifo'na' fí quinir' cōo'gui fí quini' jaléng' dsea' i ja' cuíng' Fidiée' jial mi~ ca'uíng'na' dsea' quíe' e. 19 Jō dsu' mi~ nijáiñ' 'nú' fí quini' dseata', ja' jmee'na' fí'í' jial nifi'na'r osi jial ningü'na' quíá'r' é, cō' Fidiée'b' dsea' nicuó'r' 'nú' e ñí'na' e júu' e ningü'na' quíá'r' mi' tí' li' nití' í' e líng' ee' nijming'f'r' 'nú'. 20 Cō' ie' jō, Jmiguí' quíá' Tiquí'naa' Fidiée' dsea' guíng' ñifi' e nifé' cuaiñ' quíi'na' mi~ nití' e í' jō, jō o' yaang' 'nú' dsea' nifo'na'.

21 Jō mi~ tí' li' jō, seem' dsea' nijáiñ' jaléng' rúíñ' e nijúuiñ', jōgui seem'bi tiquíá' dsea' nijmér' lajō cōo' jōor', osi jōor' é nijmér' lajō cōo' tiquíá'r' e nijngáng' rúíñ'. 22 Jō lajím' dsea' jmigüí nilí' 'ní' níñ' 'nú' uí' e cuíng'na' jnea'; jō dsu' i dsea' i nité' e siñ' teá' fí guíá' contøøng' cōo' jnea', jōba' i dsea' í'bing' i nileáng' jee' jalé' dsee' quíá' mi~ nití' í' lajō. 23 Jō mi~ ni'øng' dsea' 'nú' fí cōo' fi', guíá' gui e cuí'ba' jō nigüilíng'na' fí jíé'gui cōo' fi'. Jō dsu' jmitaa' óo'na' e jnea' i cajá' fí jmigüí' la e lín'n jaang' dsea' jmigüí, nigáab'túu calé' catú' ná' gui e niteáng'na' ngí'na' ta' guíá' júu' quíe' e fí la'úng' jalé' fi' e téé' li' se' Israel.

²⁴ Co' jii' jaang` dsea` i jmiting`, tuing` guir laco' tifa' quia'r-, o'gui jaang` dsea` 'leeng' fa' niing` guir laco' fir'. <sup>25</sup> Co' i dsea` i jmiting` do 'neb` nijmitiin` carti' nilitiiñ` røø, jo lajoguiba' røøb` nicóiñ` cõo' tifa' quia'r` jóng. Jõgui i dsea` 'leeng' do mi` ningóo' jmóor` ta~, ni'uúim` bre laco' i fir` do cajo. Jo song fé' dsea` e fi` i 'ling' i siñ Beelzebú quier` nifi` sinúu` quí-na', joba' ga'guib nifé' dsea` jóng uí' quia'- dsea` sinúu` quí-na'.

Jial 'né` nijmi'gó` dsea` Fidié`
(Lc. 12:2-7)

²⁶ Jo mi` cangf` jo, casí' gui Jesús jaléng' i dsea` quia'r- do jo cajin`:

—Ja` fõøng`-na' quia'- jaléng' dsea` i 'ní' níng- 'nú', co' ja` sea` jii' coo` júu` e ja` ñí dsea` fa' ja` tõi` jmi` e niliñí dsea`, o'gui coo` e si'ma` fa' ja` tõi` jmi` e niguié' dsea` cajo. <sup>27</sup> Jõgui jalé' e fi` i 'nú' e iing`, guia` ba' júu` jee` jaléng' dsea`; jõgui jalé' e fi` i 'nú' fi' oo` loguá`-na', féé' ba' teá` jee` jaléng' dsea`. <sup>28</sup> Jo ja` fõøng`-na' quia'- jaléng' dsea` i iing` nijngáng'- 'nú', co' ja` e ta` íng` quia'r- lico' li'r` jii' ngúu` táang`-na'; co' Fidiéeb` dsea` 'né` i nijmi'goo`-na', co' jii' dsea` íbing' cuóøng` nijngáng'- dsea` jõgui ni'íiñ` dsea` congua' fi' li` li' car` ngongá' jmi`.

²⁹ Co' cuóøm` nilóng` dsea` gáng` ta` cõo' coo` tú` í' lajo, jo dsu' jii' jaang` i ta` do quí' jmi` nidsi'íng`-ne' e ja` mí caquiú' Tiquí`-na' Fidié` ta` lajo. <sup>30</sup> Jõgui jaléng' 'nú', jì'gui jñuquí`-na' si'í' Fidié` jó' mí' tí'. <sup>31</sup> Joba' ja` fõøng`-na' jii' coo`, co' lí'gui quíng` 'nú' fi' quini` Fidié` laco'gui i fiing` ta`.

Jaléng' dsea` i jing'- e cuiñ` Dsea` Jmáang` fi' quini` jaléng' dsea` jiéng'

(Lc. 12:8-9)

³² Jo cajing'- gui Jesús casí' dsea` quia'r-:

—Song ii` dsea` jing'- e cuiñ` jnea` fi' quini` dsea` jiéng', joba' lajob nifá' jnea` cajo e cuiñ`-baa i dsea` í' fi' quini` Tiquié` e dsea` guing` ñifí'; <sup>33</sup> jo dsu' ii'gui i jing'- e ja` cuiñ` jnea` fi' quini` dsea` jiéng', joba' lajob nifá' jnea` cajo e ja` cuiñ`-re fi' quini` Tiquié` e dsea` guing` ñifí'.

Nijng` dsea` lajee` la'ó' rúíñ' uí' quia'- Jesús
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Ja` í` áa`-na' fa' jnea` cagá`-a fi' jmi'gü` la e cagajmée` e seeng` dsea` juguiá` júu` røø, co' jnea` ja` cagajmée` e lajo, dsuco' uí' jnea` nijng` dsea` lajee` la'ó' rúíñ'. ³⁵ Jo jõi' dsea` dseañu` nijin` cõo' tiquia'r`, jõgui jõi' dsea` dseamf` nijin` cõo' ni'quía'r`, jõgui dsea` miloo` quia'- dsea` nijin` cõo' iemisér`; <sup>36</sup> jo lajee` la'ó' dsea` sinúu` quia'r- nilí' 'ní' níng`- rúíñ'.

³⁷ Jogui song jaang` dsea` eáang`gui `neáaiñ` tiquiá'r` osi niquiá'r` é laco'gui jnea~, joba' ja` qui'~ jmi~ e líiñ` dsea` quié`e jóng; osi jaang` sejmii` dsea` eáang`gui `neáaiñ` jóor` dseañu` osi jóor` dseam` é laco'gui jnea~, joba' lajob cajo ja` qui'~ jmi~ e líiñ` dsea` quié`e. <sup>38</sup> Jogui ii` dsea` i ja` niseáng` lafa' crúu` quiá'r` e laco'cuø` li` e guia` dsír` e ni'íñ` iihuí` uí~ e líiñ` dsea` quié`e, ja` qui'~ jmi~ e líiñ` dsea` quié`e. ³⁹ Jogui ii` dsea` i i` dsí` e lí`bre nileáng` 'ñia'r` jee` jalé` dsee` quiá'r`, joba' i dsea` i conguiab` nibíiñ` fi' li` 'li` jóng; jo dsu` ii` dsea` i júung` uí~ e líiñ` dsea` quié`e, joba' i dsea` i conguiab` nitíiñ` fi' quini` Fidié` jóng.

Lajii` e catñg` dsea` iñ` quiá'r` Fidié`

(Mr. 9:41)

⁴⁰ Jo lalab casí` gui Jesús dsea` quiá'r`:

—Ii` dsea` i íng` 'nú` laco` li` guilíng` na', joba' ím`bre jnea` cajo; jogui ii` dsea` i íng` jnea~, joba' ím`bre i dsea` i casíng` jnea` fi' jmiñ` la. <sup>41</sup> Jogui ii` i íng` i dsea` i fé` cuaiñ` quiá'r` Fidié`, co' dsea` íb` casí` quiá'r`, joba' i dsea` i ni'íng` i dsea` i røøb` ni'íñ` cajo laco'gui e cuø` Fidié` i dsea` i fé` cuaiñ` quiá'r` do; jogui ii` i íng` jaang` dsea` i ée` guia`, co' guíum` i dsea` do, joba' røøb` ni'íng` i dsea` i quiá'r` Fidié` lí` laco'gui la íng` i dsea` i ée` guia` do. <sup>42</sup> Jogui doñi` ii` dsea` i cuø` fa' capí` jmi~ i dsea` quié`e i doñi` fa' ni'le` cuíng` jnea~, joba' jnea` jmitaa` óo`na' e catím`bre ni'íñ` lajii` e si'íñ` quiá'r` Fidié` cajo.

11

Mi` casíng` Juan i seáang` dsea` jmi` dsea` quiá'r` fi' li` táang` Jesús

(Lc. 7:18-35)

¹ Jo mi` tí li` cató` e cacuø` Jesús ta` jaléng` i dsea` guitúung` do quiá'r`, joba' cangó`bre e cango'er` jogui e cangoguiar` júu` quiá'r` Fidié` fi' jalé` fi` e tée` li` se` Galilea.

² Jo ie` jo, 'nañíb` iuung` i Juan i seáang` dsea` jmi` do. Jo lajee` iuuiñ` fi' job mi` caliñir` jalé` e qui'~ jmi~ tñng` Dsea` Jmáang` e jmóor`, joba' casíiñ` coo` tú` mñng` dsea` quiá'r` fi' li` táang` dsea` do ³ e cangojming` reiñ` su íb` dsea` i sijeeng` dsea` Israel i si'ling` e nigüéeng` fi' jmiñ` la, osi nijém`bir jaang`gui i jiéng` é.

⁴ Joba' lalab cañi` Jesús quiá'r` i dsea` do:

—Güilíng`na' güicoo`na' júu` quiá'r` i Juan do lajii` e nicanáa`na' jogui nicañi`na' e qui'~ jmi~ e jmóo`. ⁵ Síi`gor e lijnéb`tu jaléng` dsea` tiuung`, jogui e ngib`tu jaléng` dsea` jlúung`, jogui e 'láam` jaléng` dsea` i líng` jmohuí` 'li` fi' ngúu` táang`, jogui e núub`tu jaléng` dsea` güiing`, jogui e jib`tu

jaléng' 'líh, jogui cajo e guiaa- júu^ quíá'- jial nileáng' jaléng' dsea` jmigüí jee` jalé' dsee- quíá'r-. ⁶ Jjuguiá- jia quíá'- jaléng' dsea` i ja` lítúng- dsí' lajii' fí' lí' nisiñ' cóo' jnea`!

⁷ Jo mi- tí' lí' caquing'- tu` i dsea` i casíng' Juan i seáang` dsea` jmii` do, joba' Jesús canaaíñ' sí'r' jaléng' i dsea` i taang- cóo'r- do jalé' juguiá- uui- quíá'- i Juan do, jo lalab casí- reiñ' jo cajíñ'-:

-¿E~ caguijòø- 'nú' mi- canáa- na' e ningí' i Juan do fí' jee- guóo' uó- quíú? ¿Já' leaa'?, ja' caguijòøng~ 'nú' jaang` dsea` i uaang- júu^ quíá'- i jmóo' lí' doñí' ee' ta~ quíu' dsea` jíéng' i líng' la lí' cóo' cuiñí' e dsée' cataang- lí' doñí' jíé' fí' lí' í' guí'; <sup>8</sup> o'gui caguijòøng~ na' jaang` dseañu' i jlo'^ sí'^, có' niñíb^ 'nú' e i dsea' la'í' neáaiñ' quíá'- dseata~ dsea' féng', có' í'bing' sea` jalé' e jlo' quíá'- . <sup>9</sup> Jo ¿i- í' óo'na' i caguijòøng~ na'? Jo e jáb'-, 'nú' caguijòøng~ na' jaang` dsea` i laniing- gui laco' i dsea` caguiang- i café' cuaiñ~ quíá'- Fidié~ malii~ gui eáang'. ¹⁰ Jo nab nicaliti~ laco' fé' fí' ní' jì quíá'- Fidié~ cuaiñ~ quíá'- i Juan i seáang` dsea` jmii` do mi- cajíng'- Fidié~ e casí'r- Dsea` Jmáang- lala:

Nisín^n jaang` dsea` i niguiá- júu^ quíé'-e

nú'-gui e niguó'^ fí' jmigüí

e laco' niguiár- guiá- fí' lí' ningí'^.

¹¹ Jo lalab cajíng'-gui Jesús casí'r- i dsea` teáang- cóo'r- do ie~ jo:

-Jo jnea~ jmitaa^ óo'na' e lajee~ lajaléng' dsea` i nicafé' cuaiñ~ quíá'- Fidié~, ja' mí' caliséng' jaang` i niing-gui ta~ quíá'- laco' i Juan i seáang` dsea` jmii` do. Jo dsu' i dsea` i ja` niing- fí' jmigüí la dsu' Fidié~bing' i quie' nifí' quíá'r-, joba' í'bing' i niing-gui laco' i Juan do.

¹² 'Co' ie~ latí' mi- canaang` Juan i seáang` dsea` jmii` e guiar' júu^ e nijáa' Dsea` Jmáang- jo cartí' lana, eáang' huíng' nicangojée' cóo' júu^ quíá'- Fidié~ e quíá'- e quier' nifí' quíá'- dsea` jmigüí; jogui jaléng' dsea` i 'ní' ní-, cuø' bí' yaaiñ~ e laco' iíñ~ nijmiguieeiñ` cóo' e júu^ jo. ¹³ Jo nú'-gui e cagüéng- Juan i seáang` dsea` jmii` fí' jmigüí la, jalé' e júu^ e caguiá' i dsea` i café' cuaiñ~ quíá'- Fidié~ jogui e júu^ quíu' ta~ quíá'- Fidié~ do, jalé' e jo lico' jmita~ dsí' e Fidié~ iíñ~ nicár` nifí' quíá'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí. ¹⁴ Jo song 'nú' iing~ na' ní'íng~ na' e júu^ jo, joba' i Juan do líiñ' laco' Lí' i café' cuaiñ~ quíá'- Fidié~ malii~ gui eáang' i sí'í' nijáa'tu calé' catú-. ¹⁵ Jo jaléng' 'nú', dsea` sea` loguá'na', núu-na' jalé' e júu^ e nicafá'-a na.

¹⁶ Jo lana nifá'^duu jial líng' jaléng' i dsea` seeng` jmii` na, có' jaléng' í' líiñ' la líng' jiuung~ i táang' tacóo' fí' 'móo', jo mi- nití'áng' rúíñ' fé'r' lala: ¹⁷ "Cajíuú^ jnea'^ lúu', dsu' 'nú' ja

cadseeng`na'; jogui ca'ó`naa' e ø` dsea` li` ráang` 'lii~, dsu' 'nú` ja` caquí`'na'." 18 Co' lalab café'` 'nú` mi` cajá` i Juan i seáng` dsea` jmi` do, ca'eeng`na'r e iuung` i 'ling`^ dsír` dsu' uí` e ja` 'leáng` gø'r` jogui jii`~ capi`^ méé' ja` í'r'. 19 Jogui mi` cagüéng` jnea` fi` jmi`üi` la, jnea` dsea` i` jaa' fi` ñifi` e lín`n jaang` dsea` jmi`üi` e gø`baa` jii`~ laco' gø` dsea`, jo uí` e lajob líí, joba' jaléng` 'nú` ca'eeng`na' jnea` e lín`n jaang` dsea` cúng` i` gø` contøng` jogui e lín`n jaang` dsea` íng` i` ngí` cóo`~ jaléng` dsea` i` ga` fé' dsea` uii`~ quiá'r` o'si cóo`~ jaléng` 'ná` nodsicuu` i` jmóo` ta` mí` cuu` e catúng` dseata` quiá` Roma é. Jo dsu' cóo`~ jalé` e jmóo` Fidiéé` jmi`ñeeiñ` jial` tíí` tiiñ` ngáiñ`.

Dsea` i` ja` ja` calíng` júu` quiá` Dsea` Jmáang`
(Lc. 10:13-15)

20 Jo ie` jo, canaang` Jesús 'gaam`bre quiá` jaléng` dsea` i` seeng` fi` fi` li` nicajméer` jalé` e quí`r` jmi` e dsigá` dsí` dsea`, co' jaléng` i` dsea` í` ja` caquí` jing` yaaiñ` fi` quini` Fidiéé`. Jo lalab cajíng` Jesús ie` jo:

21 —E ngí` fiib`^ 'nú', dsea` seeng`na' fi` Corazín cóo`~ gui` 'nú` dsea` seeng`na' fi` Betsaida, cofa' mi` fi` Tiro cóo`~ gui` fi` Sidón cajmé` e lajalé` e guiá` e quí` i` jmi` laco'gui` jii`~ e nicajmé` e jee` 'nú', joba' i` dsea` í` ladsifi` lajo caquí` jing` yaaiñ` fi` quini` Fidiéé` faco' mi` lajo, jo catúng` e nineáaiñ` fi` íb`^ uii`~ quiá` jalé` e dsee` e nicarøøiñ`! 22 Joba' fi` i` 'nú', dsea` seeng`na' fi` Corazín cóo`~ gui` fi` Betsaida, ie` mi` nití` í` e niquidsí` Fidiéé` í` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmi`üi`, eéang` gui` nicuø'r` 'nú` iihuí` laco'gui` e iihuí` e ni`íng` dsea` i` seeng` fi` Tiro cóo`~ gui` fi` Sidón. 23 Jogui jaléng` 'nú', dsea` seeng`na' fi` Capernaum, ¿su líng`na' e 'nú`bing' i` nisáng` cartí` yú`gui` jee` jaléng` dsea`? Jo o' lajo, co' 'nú`bing' i` nijgiáang` tí` li` 'li` mi` nití` í` lajo. Cofa' mi` fi` fi` Sodoma calí` lajalé` e quí`~ jmi` laco'gui` jii`~ e nicajmé` e jee` 'nú', joba' ja` ca'íng` e fi` jo, jo siji`^ bi` latí` lana. 24 Joba' fi` túu` 'nú', dsea` i` seeng` fi` Capernaum, e mi` nití` í` e niquidsí` Fidiéé` í` quiá` lajaang` lajaang` dsea` jmi`üi`, eéang` gui` ni`íng` 'nú` iihuí` laco'gui` jii`~ iihuí` e ca'íng` jaléng` i` dsea` i` seeng` fi` Sodoma.

Jaléng` dsea` i` óo` fi`í` dsí` 'né` nijaquíeeiñ` fi` quini` Jesús
(Lc. 10:21-22)

25 Jo lalab cajíng`~ gui` Jesús ie` jo:

—Teaa~, lana jmi`fén`n` 'nu', dsea` Fii` ñifi` cóo`~ jmi`üi` la, dsuco' lana nicajmee` e ngám` jaléng` dsea` dsee` dsea` qui` jalé` júu` qui`~, jogui cajmee`ba' e ja` cangáng` júu` qui`~ jaléng` dsea` i` tiing` eéang` i` jmicøøng`~ yaang` fi` jee` jaléng` dsea` rúng`. 26 E jáb`~, lajob líí, Teaa~, co' lajob nicali`íng` 'nu` e calí`.

27 Jo mi` cangí` jo, lalab casí` Jesús dsea` quiá`r`:

—Tiquié'e Fidiéeb` dsea` nicacuø'r` jnea` e née` nii` lajalé` e sea` fí` la'úng` fí` jmigüí. Jo jii` jaang` dsea` dseáng` m' cuíiñ` jnea`, dsea` lán`n` Jóo' Fidiéé` camáing`~, co' lajii` Tiquié`baa dsea` cuíiñ` jnea`; jogui jii` jaang` dsea` dseáng` m' cuíiñ` Tiquié`e dsea` guing`~ ñifí, co' lajii` jneab` dsea` cuíiñ`re cóo`gui lajaléng` dsea` i` nisi'íng` quíe`e e nilicuíiñ` dsea` do. <sup>28</sup> Jo jaléng` 'ná', dsea` i` óo` fi'í, cóo`gui jaléng` 'ná', dsea` dsing`ng`-na' iihuí, quí` jíng` yaang`-na' fí` quinií, co' jneab` dsea` quíi`i` jmii` nijmee`e e nitíi` áa`na' quiá'- jalé` e jo. <sup>29</sup> Jogui íing`-na' jalé` júu` quíe`e e guiaa` jee` 'ná', jogui ee`-ba' guiá` laco'gui jnea`, dsea` lán`n` jaang` dsea` féng` dsíi` cóo` doñi` i` jogui e ja` jmiféng` 'ñiá`a` cajo. Jo song` nijmee`-na' lajo, joba' nili`ba' jóng` e nitíi` áa`na' uii` quiá'- jalé` e dsing`ng`-na' do. ³⁰ Co' song` i` dsea` i` iing` nijmitíng` júu` quíe`e jogui nijmitir` lajii` júu` quíe` ta` quíe`e, ja` huíng` quiá'-r` e nijmér` lajo, co' ja` i` e ta` jo.

12

*Mi` ca'éeng` dsea` quiá'- Jesús láa' quiá'- cui'iee`
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)*

¹ Jo ie` jo, cóo` jmii` lajee` e tíng` dsea` Israel e jmi'íñ', cang`ng` Jesús colíng` cóo` dsea` guitúung` quiá'-r` fí` cóo` guóo` uó` lí` sijnea` cui'iee`. Jo lajee` ngúíñ` fí` jo, cadseá`-jmi'aang` i` dsea` quiá'-r` do, jo canaaiñ` do éem`-bre láa' quiá'- cui'iee` e sea` do jo canaaiñ` gø`bre m' quiá'. ² Jo ie` jo, co' quiá'-r` dob nitaang` cóo` tú` máng` dsea` Israel i` líng` dsea` fariseo jo cangá`-bre e ca'éeng` i` dsea` quiá'-r` Jesús do cui'iee`, joba' lalab casí'-r` Jesús:

—Ja` catíng` jmé` i` dsea` quíi` na` lana lajee` jmii` e jmi'íng`-naa', jneaa`-aa' dsea` líi` dsea` Israel!

³ Jo lalab cañi` Jesús quiá'-r` i` dsea` do:

—Téé` óo`na' e nica'í'ba' fí` ni` jì` quiá'-r` Fidiéé` lí` fé' jial cajméé` dseata` Daví` m' cadseá`-jmi'aaíñ` colíng` cóo` jaléng` dsea` quiá'-r`. ⁴ Co' ie` jo cang`íñ` cartí` dsíi` sinúu` guá'-, jo cagø`r` íñi` e güeang` quiá'-r` Fidiéé` e jii` jmid-sea`bing` si'í` cuóøng` dó', dsu' cagø`bre colíng` cóo` i` dsea` quiá'-r` do. <sup>5</sup> Jogui téé` óo`na' cajo jial fé' fí` ni` jì` quiá'-r` Fidiéé` e cajme' Moí, co' fí` ni` jo fé' e ja` dsee` ée` jaléng` jmidsea` nañi' fa' jmóor` ta` fí` dsíi` sinúu` guá'- fé' lajee` jmii` e jmi'íng` jneaa`-aa', dsea` líi` dsea` Israel. <sup>6</sup> Jo dsu' jnea` fíi` i` 'ná' e niing`-gui júu` quíe`e laco'gui e guá'- do. <sup>7</sup> Dsu' latí` lana ja` m' cangám`bi` 'ná' e` guóng` lajii` e fé' fí` ni` jì` quiá'-r` Fidiéé` lí` fé' lala: "Jnea` Fidiéé` iin`n` e nilí` fíi` líng`-rúng`-na', jo o' e cuø`na' feá'- fí` quinií`."

Jo casí'-r` gui Jesús i` dsea` fariseo do:

—Facó' mi~ cangáng'na' e júu^ jò latí' mi~ uing~, jòba' ja` e ta~ e cuó'na' dsee~ jaang` dsea` i ja` mi' ca'lee' júi~ coo`. <sup>8</sup> Jò dsu' e já'~, jnea~ dsea` cagá` a fí' jmigüi` la e lín'n jaang` dsea` jmigüi~, oo~baa ta~ e niquiá'~ ta~ mi~ jmi~ e jmi'íng' jneaa'aa', dsea` lí'naa' dsea` Israel.

Mi~ cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea` i caang~ guoo`
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Jò mi~ cangá' jò, cangó~ Jesús fí' coo` dsii' sináa' guá'~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel. ¹⁰ Jò mi~ caguiér~ fí' jò, dob ni'iuung~ jaang` dseañu' i caang~ coo` guoo`. Jò ie~ jò, dob niteáang~ coo` tú~ máng'~ dsea` Israel i líng' dsea` fariseo e siteeiñ` Jesús e iñ~ ninír` su nijmi'leáang~ dsea` do i dsea` i caang~ guoo` do 'ñia' ie~ jmi~ e jmi'íng' dsea` Israel, jò lajòba' e niguié'r' jial e ni'náñ~ dsea` do fí' quini~ dseata~. Jòba' cajming'í'r~ Jesús lala:

—¿Su seab` fí' e nijmi'leáang~ jaang` dsea` dsée'~ lajee` mi~ jmi~ e jmi'íng'naa'?

¹¹ Jòba' cañi` Jesús quiáñ'~ do jò casí'~ reiñ' lala:

—Facó' 'nú' aang~na' jo'se' jò calingíng'na' e catóng' jaang` fí' dsii' í' 'ñia' ie~ jmi~ e jmi'íng'naa', ja` lí' dsii' fa' lí' niseáang~na're' lajò, co' nigüiseáam'~ba're'. ¹² Jòba' fí' i 'ná', jial tí' laniing~gui quíng' jaang` dsea` fí' quini` Fidié` lacò'gui jaang` jo'se'. Jò lajòb lí', seab` fí' e jmé'naa' coo` e guiá' 'ña' mi~ jmi~ e jmi'íng'naa'.

¹³ Jòba' lalab casí'~ Jesús i dsea` caang~ guoo` do:

—Ní'~ guóo', dseañu'.

Jò lajòb cajmée` i dsea` do, jò ladsifí' lanab ca'lóo~ guóor` jò caliguiáb~ e guóor` do lí' lacò'gui e coo` do. <sup>14</sup> Jò mi~ tí' lí' ca'uøøng` jaléng' i dsea` fariseo do e fí' dsii' sináa' guá'~ do, jò canaañ` sáñiñ` quiá'~ jial niguié'r' e nijngáñ'~ Jesús.

Júu^ e cajme' Sáí' cuaiñ~ quiá'~ Jesús

¹⁵ Jò mi~ calilí' Jesús e jò, cagüi'í'bre e fí' jò, jò cangó~ fí' lí' jié', jò fíim' dsea` cangolíng~ coo'r' ie~ jò. Jò lacò' ngolíñ~ teáañ'~ fí' lado, jmi'leáam~ dsea` do jaléng' dsea` dsée'~, <sup>16</sup> jogui quiá'r' ta~ quiá'~ jaléng' i dsea` i jmi'leáañ'~ do e ja` niguiáñ'~ do júu^ quiá'~ jalé' e quií' dsea` do jmi~ jmóor'. ¹⁷ Jò cajméer` jalé' e jò e lacò' caliti~ lajúi' júu^ quiá'~ Fidié` e cajme' Sáí', jaang` dsea` i café' cuaiñ` quiá'~ Fidié` malí'gui eáang' mi~ cajíñ' lala:

¹⁸ I lab i dsea` i nicaguín'~n,

i jmóo' lajúi'~ e iin~n,

jò eám' 'neáan`nre jogui iáang` dsii~ coo'r'.

Jogui eám' nili'gøñ'

la'eáang` coo'~ Jmiguí' quié~ e e nicuøø~øre,

jogui niguiár~ júu^ jee~ jaléng' dsea` jmigüi'

e dseáng' røøb` ni'ír` í' quiá' lajaang` lajaang` dsea`.

¹⁹ Dsu' ja` nijmér` ta` jínng` o'gui ta` ta` mhi`;

jø jii' jaang` dsea` ja` ii` ninú` júu` quiá'r` jee` 'núu` e jmféng`
ñia'r`.

²⁰ Jø nijmicóo' bre jaléng' dsea`

i' í' dsí' e ja` seeng` ii` nijmicóo' quiá'r`.

Jøgui nijmicóo' bir cajo jaléng' dsea`

i' í' dsí' e ja` niquí'r` jmii`.

Jøgui niguiár` júu` jee` jaléng' dsea`

car` nilita` dsíiñ' e dseáng' røøb` ñ` í' quiá' lajaang`
lajaang` dsea`.

²¹ Jø la'eáang` íb` nijá' líng`

jaléng' dsea` jmigúí` júu` quiá' Fidiée`.

Jø lanab cajíng' Sai' ie` malii` gui do.

*Mi` cacuø' dsea` dsee` Jesús e jmóor` ta` la'eáang` cóo' i` ling`
(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)*

²² Jø mi` cangf` jø, cangojéeng` dsea` fi' quini` Jesús jaang`
dsea` tiuong` jøgui i` ja` fé' cajo. Jø i` 'lim' jmóo' e nilíng`
i` dsea` do lado. Jø dsu' Jesús cajmi'leáam` bre i` dsea` do, jø
calijnéb` tuiñ' do jøgui café' tuiñ' cajo. <sup>23</sup> Jø jaléng' dsea` i`
teáang` do ie` jø, eáang` cangogá` dsíir` jø canaaíñ` sí' rúíñ`
lajee` yaaíñ` jø fé'r` lala:

—Jangám` song Jóo' dseata` dsea` féng' Daví' i` na.

²⁴ Jø ie` jø, dob niteáang` cóo` tú` míng' dsea` Israel i` líng`
dsea` fariseo. Jø mi` canúur` síng` i` dsea` do lado, joba' cajíñ`:

—La'eáang` cóo' bí` quiá' Beelzebú i` líng' fi' jaléng' i` ling',
la'eáang` í'bing' tíng` i` dseañu` na e uøøiñ` i` ling' i` teáang' dsíí`
dsea`.

²⁵ Jø co' ñib' Jesús lajii' e í' dsí' i` dsea` fariseo do, joba' cajíñ`
casí' reiñ`:

—Fa' cóo' fi' jø jaléng' dsea` i` seeng` fi' jø 'ní' níng` rúíñ',
joba' sí'ím` e fi' jø jóng, co' ja` seeíñ` røø'. Jø lajobi` cajo fa'
cóo' fi' pí' osi cóo' sínúu` lí' 'ní' níng` rúng' dsea', sí'ím`
cajo. ²⁶ Jø lajob lí' cajo cóo' Satanás i` líng' fi' i` ling' do,
song nijmihuíñ` i` ling' quiá'r`, joba' nilí' e 'ní' níim` rúíñ`
jø lajoba' nilíim` bí` quiá'r`. <sup>27</sup> Jø 'nú'gui fó'na' e jnea` tíin`
jmihuín` jaléng' i` ling' i` teáang' dsíí` dsea' la'eáang` cóo' bí`
quiá' fi' i` ling' i` sii` Beelzebú; co' faco' lajo, ¿i' i' í' óo'na' i`
jmicóo' quiá' jaléng' dsea` i` ngí' cóo' 'nú' e tíim` bre jmóor`
lajo faco' lajo? Co' Fidiée`bing' i` jmicóo' quiá' i` dsea' í' e tíiñ`
jmóor` lajo. Jøba' lajii' e tíiñ` do cuø` lí' e ja` dseeng` laco' jii`
e í' áa'na'. ²⁸ Co' lajii' e jmóo' jnea` e jmihuín` jaléng' i` ling`
i` teáang' dsíí` dsea', la'eáang` cóo' Jmiguí` quiá' Fidiée`ba' e
jmóo' lajo. Jø e jø cuø` lí' e nicatb` í' e Fidiée` nicár` nifi`
quí' na' lajaang` lajaang`na'.

29 Jo jíng' gui Jesús:

—Jo ja`nili` jaang` dsea` ni`ír` fí` dsíí` cōo` sináa` quiá'- jaang` dsea` i` bí`gui dsíí` laco' ír` e` ni`uó'r` jalé` e` sea` quiáaĩ`-, dsuco' la`uui`- jang'` 'né` ni`ñúm'`bre i` dsea` bí` dsíí` do, jo lajoguiba` cuóøng` e` nijmér`- lajo.

30 'Jo iì` dsea` i` ja` sing'` uii`~ quié`-e, joba'` 'ní` níim`-bre jnea`~; jogui` iì` i` ja` jmicóo'~ jnea`~ e` laco'` nilicuíng` dsea` jnea`~, joba'` ja` siñ'` uii`~ quié`-e cajo.

31 'Joba'` fñ`-i` 'ná` e` íim`-bi Fidiée` dsee`- quiá'- jaléng` dsea` jmigüü` mi` ee`go júu` ga` fé'r` uii`~ quiá'- dsea` do, osi` lí`^ doñí` ee` dsee`- e` éeiñ` é; dsu'` jo` ni`líñ` dsee`- fíng song` iì` café` ga` uii`~ quiá'- Jmiguü` quiá'r`-. 32 Joba'` fñ`-túu` 'ná` e` Fidiée` íim`-bir dsee`- quiá'- jaléng` dsea` jmigüü` mi` ee`go ga` fé'r` uii`~ quié`-e, jnea` dsea` gáa`a` fí` ñifí` e` lán`n` jaang` dsea` jmigüü`; dsu'` song` iì`gui` café` ga` uii`~ quiá'- Jmiguü` quiá'- Fidiée`, joba'` jo` tōo` jmiñ` fa'` ni`líng`- dsea` do dsee`- quiá'- i` dsea` í` lata` seeiñ` fí` jmigüü` la` o`gui` fí` jmigüü` cōo` cajo.

Jalé` 'ma` ofñ` cuí` dsea` la`eáang` cōo` ofñ` e` ñb`
(Lc. 6:43-45)

33 Jo lalab cajíng' gui Jesús e` éeiñ` i` dsea` teáang`- do ie` jo:

—Fa'` 'nú` ta`na'` o'` fí` i'` 'ma` ofñ` quií`-na', joba'` jlob'` ofñ` nicuó`-; jo song` ja` jmoo`na'` lajo, joba'` ja` 'goo` ofñ` nicuó`-. Co'` jaléb` 'ma` ofñ` cuí` dsea` la`eáang` cōo` ofñ` e` ñb`. 34 'Jōo'` mi` guíim`- 'ná`! Ja` cuóøng` e` nifo`na'` jmang'`- juguiá`, co'` jmang'`- jalé` e` ga`ba'` í` áa`na'. Dsuco'` lajii`~ e` í` dsíib` dsea`, jii`~ joba'` fé'r`. 35 Jo jaang` dsea` i` guiúng`-, jmang'`- júu` guiáb`- fé'r`, co'` jmang'`- e` guiá`-ba'` í` dsíir`; jogui` jaang` dsea` i` soo` dsíí`, jmang'`- júu` gab` fé'r`, co'` jmang'`- e` ga`ba'` í` dsíir`. 36 Joba'` fñ`-i` 'nú` e` mi` niguiée` jmiñ` e` niquidsí` Fidiée` í` quiá'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüü`, ie` job` mi` niguiée` dsea` júu` fí` quini` dsea` do jalé` e` ja` líng`^ ta` e` café`r` lajee` cateáaĩ` fí` jmigüü` la. 37 Jo cōo'~ lajii`~ júu` e` café` dsea`, cōo'~ jii`~ job` nija`^ í` su` røøiñ` dsee`- osi` ja` røøiñ` é` mi` tí` lí` nití`- í` e` nitidsí` í` quiá'r`-.

Mi` cami'` dsea` Jesús e` nijmér`- cōo` lí` e` quí`r` jmiñ` e` dsigá` dsíí` dsea`

(Mr. 8:12-13; Lc. 11:29-32)

38 Jo mi` cangí` jo, cōo` tú`- míng'~ tifa'` quiá'- júu` quiu'` ta` quiá'- dsea` Israel cōo'~gui cōo` tú`- míng'~ dsea` Israel i` líng` dsea` fariseo cangoquiéeiñ` fí` lí` sing'` Jesús jo` casí`r`- dsea` do lala:

—Tifa', iì`naa'` ne`naa'` e` nijme'` cōo` lí` e` quí`~ jmiñ` e` dsigá` dsíí` dsea`.

39 Joba'` cañí` Jesús quiá'- i` dsea` do:

—Jaléng` dsea` seeng` jmiñ` na` dsíng'`- ni`røøiñ` dsee`- jogui` ja` jmitir` júu` quiá'- Fidiée`, co'` lico'` mi`r` jnea`~ e` nijmee`~e

coo` e li~ e quíi~ jmíi~ e dsigá` dsíi` dsea`. Dsu' ja` nijmee`e jíi~ coo` e jo fí` quinir~, co' nicaliseáb` e jo lamí` jéeng`gui e cangongíng` Jonás, jaang` dsea` i` café` cuaiñ` quiá~ Fidiée` malí`gui eáang`. ⁴⁰ Jo laco' calí` Jonás 'ní` jmíi~ jogui 'ní` uóø` fí` dsíi` tu` jaang` 'ñu` dsée~, lajòb` jnea~ cajo, dsea` cagá~ a fí` ñifí~ e lín`n jaang` dsea` jmigüi, ni'ú`u 'ní` jmíi~ jogui 'ní` uóø` fí` ná~ uó~. ⁴¹ Jo mi~ nití~ jmíi~ e niquidsí` Fidiée` í` quiá~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüi, i` dsea` seeng` fí` fií` Nínive do nicuø`r` dsee~ jaléng` dsea` i` seeng` jmíi~ na; co' mi~ canúu~ i` dsea` í` júu` e cagua' Jonás, dsifí` lajòb` caqui'` jíng` yaaiñ` fí` quini` Fidiée` uíi~ jalé` dsee~ quiá~r`. Dsu' jnea~gui fá`a e jnea~ niing`gui laco'gui i` Jonás do. ⁴² Lajòb`i cajo ie~ malíi~ do caliséng` jaang` reina i` caquiá' ta` fí` lí` huíi~, jo cajar` cajanáur` jalé` júu` e tíng` jaang` dseata~ dsea` féng` i` sii` Salomón. Jo lajòb` líi, i` dseamí` í` nicuø`-bre dsee~ cajo jaléng` i` dsea` seeng` jmíi~ na mi~ nití~ jmíi~ e niquidsí` Fidiée` í` quiá~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüi. Dsu' júu` quié` e niing`gui laco'gui júu` quiá~ i` dseata~ Salomón do.

Jial líi` mi~ dsitáang` tu` i` 'ling`^ fí` dsíi` dsea`

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Jo mi~ calí~ cajíng`- Jesús lana, jo casí~ guir jaléng` i` dsea` do jo cajíi~`:

—Mi~ güi`íi` jaang` i` 'ling`^ i` iuung` dsíi` jaang` dsea`, ngir` fí` lí` quiíi~ e 'nó`r` fí` lí~ nijmi`íi~. Jo song ja` niguié`r` lí~ nijmi`íi~, joba' í` dsíi~: ⁴⁴ “Nínim`^túu` fí` dsíi` dsea` e lí~ cajú~ u do, co' ja` lí~ sea` lí~ nijmi`ín`n.” Jo mi~ niguieng`tur` dsíi` i` dsea` do, niguieíi~ lafa' coo` sinúu` lí~ joo` jogui siquiáang` jogui silíi~ jlo`^ <sup>45</sup> Jo mi~ ninír` e dsíng`- jlo`^ dsíi` e lí~ niguieíi~ do, joba' nidsér` nidsitéer` guiáng` i` 'ling`^gui laco' ír` e nidsitáaiñ` fí` dsíi` i` dsea` do, joba' ga`gui nilíng` i` dsea` do laco'gui lamí` iuung` jaang` i` 'ling`^ do fí` dsíi~. Jo lajòb` nidsingíng` jaléng` i` dsea` i` røøng` dsee~ i` seeng` jmíi~ na.

Mi~ cajíng`- Jesús i` niquiá`r` jogui i` jaléng` rúiiñ`

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Jo lajee` gui`nang` sím`b`i Jesús cóo`~ jaléng` i` dsea` teáang` do ie~ jo, mi~ caguié~ niquiá`r` cóo`~gui jaléng` rúiiñ`, co' iíi~ nisiíi~ cóo`~ dsea` do. Dsu' ja` cangíiñ` do cartí` lí~ iuung` dsea` do. ⁴⁷ Jo jaang` dsea` jiem`bing` cangojmée` júu` Jesús e niteáang` i` dsea` sinúu` quiá`r` do fí` caluu~, jo lalab júu` quie` i` dsea` do:

—Nab nicagüéng` niquíi`^ cóo`~gui jaléng` rún` e iíi~ síiñ` cóo`~ 'nu~, jo nab teáaiñ` fí` caluu` lana.

⁴⁸ Jo lalab caíi` Jesús quiá~ i` dsea` quie` júu` do:

—Jneab` nífi`i` 'nu` i` niquié`e jogui i` jaléng` rún`n.

⁴⁹ Jo dsifib` ca`éeiñ` i` dsea` quiá~r` do jo cajíi~`:

—I dsea` nab niquíé`e cóo`~gui jaléng` rún`n. <sup>50</sup> Co! doñí` ii dsea` i jmiti` lajii`~ e iing` Tiquié`e dsea` guíng` ñiff~, jaléng` dsea` i`bing! líng` rún`n jógui dsea` i`bing! líng` niquíé`e cajo.

13

Coo` júu`já`- e lafa` júu` cuento quiá`- mi` bí` dsea` mijú`
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jo `ñaia` ie` jmií` jo cagüi`úb` Jesús fí` jo, jo cangór` cangogüéar` fí` `ni` guíéé` Galilea. <sup>2</sup> Jo co! i` `leáam`-bi dsea` caseáng` fí` jo, joba` Jesús cajgóor` fí` yá` coo` móo` e nisi` e fí` `ni` e guíéé` do jo fí` job caguár`. Jo dob teáng` jaléng` dsea` fí` `ni` jmií` lajé` jo. ³ Jo cati` job canaang` e` Jesús jaléng` i` dsea` do jmigui`úb` jalé` júu` quiá`r~, jo casí`-reíñ! coo` júu` já`- e lafa` júu` cuento jo cajíñ`-:

⁴—Coo` néé`~ jaang` dsea` cangór` cangobíir` mijú` quiá`r~. Jo mi` tí` lí` canaaíñ` bír` e mijú` do, e líng`~ do cajiú` lí` ngúng` fí`, jo tab` cagó` jalé` e jo. ⁵ Dsu! e líng`~gui e mijú` do cangotóo`~ jee` cuu` fí` lí` ja` `leáang`- guóo`~ néé`, jo e mijú` jo lajmináb` ca`iáang`, co! nib` guóo`~ uó`- cangotóo`~. ⁶ Jo dsu! mi` tí` lí` cangíng`- iee, lajmináb` caliquíú`, co! ja` a` cangotóo`~ jmó` quiá`. <sup>7</sup> Jo e líng`~gui e mijú` do cangotóo`~ jee` mijú` `matóo`, jo dsu! mi` cacuáng`- e mijú` `matóo` do cajmée` niúm` quiá`- e mijú` e guíá` do. ⁸ Jo e líng`~gui e mijú` do cajiú` lí` jlo`^ uó`- jo jlob`^ cacuø` e mijú` do mi` cacuáng`-; jo e líng`~ e mijú` do cacuø` lí`^ lí` cien mi`^ lacamí`^, ⁹ jógui e líng`~gui do cacuø` ii~ sesenta, jo e líng`~gui ii~ treinta. Joba` fí`-i `nú` jaléng`na` e ii `nú` dsea` sea` loguá`na`, jnúu`-na` jalé` júu` quié`-e!

E` uíng` e cajíng`- Jesús jalé` e júu` do
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Jo mi` cató` e café` Jesús jalé` e júu` na, jo cangoquíéeng` i` dsea` quiá`r~ do fí` lí` guííñ` jo cajmíngi`r~ dsea` do lala:

—¿Jialí` fí` jaléng` i` dsea` i` caseáng` na cóo`~ jalé` júu` já`- e lafa` júu` cuento?

¹¹ Jo lalab cañí` Jesús quiá`- i` dsea` quiá`r~ do jo casí`-reíñ`:

—Jo `nú` nicangíng`na` quiá`- Fidiéé` e ngáng`na` jalé` e ja` mi` ñí` dsea` jéeng`gui e dsea` i` iíñ`-cár` nifí` quiá`- lajaang` lajaang` dsea` jmigüi, jo dsu! jaléng` i` dsea` na ja` cangíñ` e ngáiñ` e jo. <sup>12</sup> Co! i` dsea` i` nicangíng` e ngáng`jiur júu` quié`-e jmigui`guib niñíñ` e níngáiñ` e jo, joba` lalím` nilísea` quiá`r~; jo dsu! i` dsea` i` ja` niñíng` e ngáiñ` ii~ capí` e jo, joba` nigüéab` lajii`~ capí` e ngáiñ` e ngáiñ` do. ¹³ Jo uíi` e lajob` líí, joba` fí`-i jaléng` i` dsea` na cóo`~ júu` já`- e lafa` júu` cuento; co! jaléng` i` dsea` na lím`-bre e jné`bre, dsu! ja` jné`r; jógui lím`-bre e núu`bre, dsu! ja` núur` o`gui ngáiñ` cajo. <sup>14</sup> Jo cóo`~

ἰ dsea` na liti` laco' jji` júu` e cajíng' Sái`, jaang` ἰ café' cuaiñ`
 quiá' Fidié` mali`gui eáang' mi` cajíñ' lala:

Jial fa' jialgui la núur` dsu' ja` e ningáiñ',

jogui fa' jialgui la jóør` dsu' ja` e ninír'.

¹⁵ Dsuo' jmang' e ja` dseem`ba' í' dsí' ἰ dsea` seeng' fí' la;

jogui jnã'bre loguar` co' ja` iin` ninúr` ,

jogui jnã'bre jminir` cajo co' ja` iin` nijóør` ,

jò lajòb' ja` cuóøng` ningáiñ' jji` coo` ,

jò lajòb' cajo ja` niquí'` jíng' yaaiñ` fí' quinií`

e laco' jnea` nijmi`leáan`nre.

¹⁶ Jòba' fii` i` 'nú', dsea` nilíng`na' dsea` quié`e, juguiá`jiu
 quií`na', co' seab` jminí`na' còo` e cuóøng` jóø`na', jogui
 seab` loguá`na' còo` e cuóøng` núu`na'. <sup>17</sup> Jogui jnea` jmitaa`
 óo`na' e fíim` dsea` ἰ café' cuaiñ` quiá' Fidié` mali`gui eáang'
 còo` gui jaléng` dsea` ἰ ée' guiá` cali`iin` ninír' lajji` e cangíng`
 'nú' e móo`na' jmí`na, dsu' ja` cangár` ; jogui cali`iin` e ninúr`
 lajji` e núu` 'nú' lana, dsu' ja` canúur` cajo.

*Mi` cajíng' Jesús e guóng` e júu` quiá'` ἰ dsea` bí` mijú` do
 (Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)*

¹⁸ Núu`na' júu` quié`e, lana nijméé`duu` 'nú' júu` e guóng`
 e júu` quiá'` ἰ dsea` bí` mijú` do. <sup>19</sup> Jaléng` dsea` ἰ núu` jalé` júu`
 quiá'` jial quié` Fidié` nifi` quiá'` dsea` jò dsu' ja` ngáiñ' e júu`
 jò, jòba' jaléng` ἰ dsea` í`bing' ἰ líng' laco' e mijú` e ca`líng` fí'
 guiá'` fí' do; co' dsifí' lanab guiéé` fii` ἰ líng' jò íim`bre lajji`
 e nicangáng` ἰ dsea` do. ²⁰ Jogui e mijú` e cajiá'` fí' jee` cuu`
 do guóng` quiá'` jaléng` dsea` ἰ tí' dsí' núu` júu` quiá'` Fidié`
 jogui tí' dsíir` íñ' cajo; <sup>21</sup> jò dsu' laco' e mijú` do ja` lí' sea` lí' nisó`
 jmó` quiá'` jmiguiá', jòba' lajòb` lí' còo` ἰ dsea` í, cateá'ba' e
 té'r` e siñ'` teá' còo` e júu` jò; jò dsu' mi` dsing`iin` e huíng`
 uíi` e já'` líiñ` e júu` do, jòba' ladsifí' lanab tútur` e já'` líiñ` e
 júu` jò. <sup>22</sup> Jogui e mijú` e cajiá'` fí' jee` mijú` 'matóo` do guóng`
 quiá'` jaléng` dsea` ἰ núu` júu` quiá'` Fidié`, jò dsu' eáang`gui
 guíng` dsíir` jalé' ta` lí' cuu` fí' jmigüí' la, jogui eáam` jmigóo`
 e cuu` do quiá'r` . Jò co' lajòb` líiñ', jòba' íim` dsíir` lajji` e júu`
 do; jò lajòba' íim` quiá'r` , co' ja` cuør' fí' fa' e nidsicuáng` e júu`
 do quiá'r` e laco' teá'gui nisíñ'` fí' guiá` còo` Fidié`. ²³ Jò
 dsu' e mijú` e cangotóo` lí' jlo` uó` do guóng` quiá'` jaléng`
 dsea` ἰ núu` júu` quiá'` Fidié` jogui ngám`bre jalé' e júu` jò,
 jòba' eáam` dsicuáng` quiá'r` còo` e júu` jò. Jò ἰ líng` ἰ dsea`
 í líiñ' laco' e mijú` e cacuø' laji` cien mí'` lacamí'` do, jogui ἰ
 líng`gui ἰ dsea` do líiñ' laco' e mijú` e cacuø' jji` sesenta mí'`
 lacamí'`, jogui ἰ líng`gui líng' laco' e mijú` e cacuø' jji` treinta
 mí'` lacamí'`.

Coo` júu` já'` e lafa' júu` cuento quiá'` onuu` guí`

²⁴ Jō mi~ cangî jō, cajíng'~gui Jesús casí'r~ jaléng'~ ì dsea`ngí` cōo'r~ do cōo`gui júu`já'~ e lafa' júu` cuento jō cajíñ'~:

—Lalab lí' mi~ Fidiéé` quier' nifí` quiá'~ dsea`: Jō e jō lí' laco' jaang` dseañu' ì cangojní` micui'iee` jlo'` fí' lí' nicajír~; <sup>25</sup> jō dsu' lajee` uóøb` caguié` jaang` ì 'ní' níi` quiá'~ ì dseañu' í jō cangoteá'r` mijú` onuu` guíi` fí' jee` mijú` cui'iee` quiá'~ ì dsea` do, jō mi~ cangî jō caquim'~tux. ²⁶ Jō mi~ tí' lí' canaang` cacuáng` e mijú` cui'iee` do jō canaang` ca'ia` láa` quiá', jō mifíing` cajném`~bi cajo e onuu` guíi` do. <sup>27</sup> Jōba' ì dsea` jmóo` ta~ quiá'~ e cui'iee` do caguijmée'~bre júu` ì dsea` fii` do cuaiñ` quiá'~ e onuu` guíi` e nica'iaang` do, jō lalab casí'~reiñ' do: “Fíi'ii', jmang'~ mijú` jlob'` e caguijní` 'nu` fí' ní' guóo'~ uó` quíi'~ do. Jōba'` zjie` lí' cajá` jú` quiá'~ e onuu` guíi` e nica'iaang` do?” <sup>28</sup> Jō lalab cañíi` ì dsea` fii` do quiá'~ ì dsea` 'léeng'~ quiá'r~ do: “Dsea` ì 'ní' níi` quié`~baa, íb' lí'` dsii` ì cajmée` lajō.” Jōba' cañíi`tu ì dsea` 'léeng'~ do quiá'~ fiir` jō casí'~reiñ': “Cuø` 'nu` júu`, fíi'í, e nidsisé'~naa' jalé' e onuu` guíi` do.” <sup>29</sup> Jōba' cañíi`tu ì dsea` fii` do quiá'~ ì dsea` 'léeng'~ quiá'r~ do: “U~, cō' fíng song cagüitóø'~ e onuu` do, jō la quie'` tí' e cui'iee` dob dseáang` nigüitóø'~ jóng. <sup>30</sup> Jōba' guíá`~gui güisée`~lado jō güicuaang` colíing` cartí` mi~ nití` í' e nihuí' e cui'iee` do; jō ì dsea` ì nisán`n ì nisítíng` e jō, nifí'`ire e nisó'r~ la'uii` e onuu` guíi` do jō niguiár` tá'~ cō` nibøø` jō ngí` jō nitó'r` jì; jō mi~ ningí, jōguiba' nisítíiñ` e cui'iee` do jō nitá'r~ ée` quiá'~.”

Cōo` júu`já'~ e lafa' júu` cuento quiá'~ cōo` mijú` e sii` mostáa` (Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Jō casí'~gui Jesús jaléng'~ ì dsea` quiá'r~ do cōo'~ e júu` lajōb cajo jō cajíñ'~:

—Lalab lí' mi~ Fidiéé` quier' nifí` quiá'~ dsea`: Jō e jō lí' la lí' cōo` mijú` e pí'` eáang` e sii` mostáa` e jní` dsea` fí' guóo'~ uó` quiá'r~. ³² Jō e já'~ e mijú` jō pí'`gui eáang` lajee` lajalé' mijú`, jō dsu' mi~ nicuáng`, latí` cōo` 'ma` féb'` tí', jō cuø' quiá'~ jaléng'` tá' e jmo're'` sii`~re'` fí' lacaang` guo'` quiá'~.

Cōo` júu`já'~ e lafa' júu` cuento quiá'~ quie'` iñí'` (Lc. 13:20-21)

³³ Jō casí'~gui Jesús jaléng'~ ì dsea` quiá'r~ do cōo'~ e júu` lajōb cajo jō cajíñ'~:

—Jō lalab lí' mi~ Fidiéé` quier' nifí` quiá'~ dsea`: Jō e jō lí' la lí' quie'` e cáng'` jaang` dseamí` fí' jee` ca` iñí'` quiá'r~. Jō cōo'~ jüi'` capí'` e quie'` dob jmóo` e rōo` jalé' e ca` iñí'` do.

E uiing` e café'` Jesús cōo'` júu`já'~ e lafa' júu` cuento (Mr. 4:33-34)

³⁴ Jō jmang'~ cōo'~ júu` lanab caféng'` Jesús jaléng'~ ì dsea` ì ngí` cōo'r~ do, jō jüi'` cōo` júu` quiá'r~ fa' ja` café'r` cōo'~ e júu`

lajo. ³⁵ Jo e júu^ na caliti~ lí^ laco'gui la júu^ e cagua' Saíi' malíi~gui eáang', jaang`dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiée~ mi~ cajíiñ'- lala:

Nifá'^a jmang'- júu^ já'- e lafa' júu^ cuento, jogui nijmijnéem'baa jalé' júu^ e si'maang' lami~ jéeng'gui latí' jii'~ ie~ mi~ cajmée' Fidiée~ jmigüi'.

Mi~ cajíng'- Jesús e guóng' e júu^ já'- e lafa' júu^ cuento quiá'- e onuu' guíi' do

³⁶ Jo mi~ cangí' jo, ca'úb- Jesús júu^ jaléng' i dsea` ngí' cóo'r- do jo ca'ír- fí' cóo' dsíi' sinúu^ . Jo fí' job cangoquiéeng' i dsea` guitúung' do quiá'r- jo casí'r- dsea` do e fa' nijméiñ'- do júu^ e guóng' e júu^ e cajíiñ'- do cuaiñ~ quiá'- e onuu' guíi' e cajni' dsea` fí' lí' líing~ ee' sijnée' dsea` .

³⁷ Jo lalab cañii' Jesús quiá'- i dsea` quiá'r- do:

—I dsea` i jni' e mijú' jlo'^ do, íb` i dsea` i jáa' fí' ñiff- e líiñ' jaang`dsea` jmigüi', <sup>38</sup> jo e fí' ni~ guóo'~ uó- do guóng' lafa' fí' jmigüi'. Jo e mijú' e jlo'^ do guóng' lafa' jaléng' dsea` i núu' jalé' ta~ quiu' Fidiée~, jogui e onuu' guíi' do guóng' lafa' jaléng' dsea` i líing' dsea` quiá'- fii' i 'líng' i 'ni' níng- Fidiée' .

³⁹ Jogui i fii' i 'líng' i 'ni' níng- Fidiée' do, íb` i cajni' e onuu' guíi' do. Jogui cuaiñ~ quiá'- e sitíng' lajii'~ e cangojneá' do guóng' lafa' mi~ tí' lí' ni' líng- jmigüi'. Jogui jaléng' i sitíng' lajii'~ e caroo' do, íb` jaléng' ángeles i líing' guotii- Fidiée' .

⁴⁰ Jogui lí^ laco' sitíng' e onuu' guíi' do jo nidsitoo' fí' ni~ ji' e nicó', lajob cajo nidsijée' mi~ tí' lí' ni' líng- jmigüi'. ⁴¹ Co' jnea~, dsea` i cagüéng- fí' jmigüi' la e lín'n jaang`dsea` jmigüi', nisín'n jaléng' ángeles quié' e jee~ jaléng' dsea` i quiá'- ta~ quiá'- e laco' nisitíiñ' do jaléng' i dsea` i jmóo' e niténg' jaléng' dsea` rúng' fí' ni~ dsee- jogui jaléng' gui i quí' tíng' jmóo' jalé' e ja` dseeng'. <sup>42</sup> Jo jaléng' i dsea` í nitáiiñ' fí' lí' coo' ji' e ja` tóo' jmií' yu' jo fí' job ni' íñ' i ihuú' e eáang' cartí' niquí'r- jogui nitár- majar~ . <sup>43</sup> Jo dsu' jaléng' gui dsea` i núu' jalé' ta~ quiu' Fidiée~, dob ninír' e guiá- fí' lí' guíing~ Tiquí'ii' Fidiée' i quiu' ta~ fí' la' úng- fí' jmigüi'. Jo jaléng' i dsea` í, mi~ niguiliñ' fí' jo, nilijiiñ' lí^ laco'gui la jing' iee'. Joba' fii' i 'nú', jaléng' na' dsea` sea' loguá' na', jnú- na' júu^ quié' e!

Coo' júu^ já'- e lafa' júu^ cuento quiá'- coo' e 'mo' eáang' e si'ma'

⁴⁴ Jo casí'-gui Jesús jaléng' i dsea` quiá'r- do coo'gui júu^ já'- e lafa' júu^ cuento jo cajíiñ'- lala:

—Jo mi~ Fidiée' quier' nifi' quiá'- dsea', líí' lafa' coo' e 'mo' eáang' e si'ma' lí' nú'- uó- . Jo fíng jaang`dsea` cadsé'r' e si'ma' do, jo mi~ cadsé'r' e jo, ni' fí' dsíi' e dob ni'mea'-tur calé' catú- dseáng' e lí' cadsé'r' do; jo co' dseáng'- eám' cali'íáang' dsíi'

dsu' e cadsé're' do, joba' mi~ niguieñ' fí' quiá'r-, ni'ní-bre lajalé' e sea' quiá'r-, jo nilár- e uó- li~ cadsé'r' e 'mo'^ eáang' e si'ma~ do.

Coo' júu^ já'- e lafa' júu^ cuento quiá'- coo' cuu~ e 'mo'^ eáang'

⁴⁵ Jo casí'-gui Jesús jaléng' dsea' quiá'r- coo'gui júu^ lajo jo cajín'- lala:

—Jo mi~ Fidié~ quier' nifi' quiá'- dsea', lí' lafa' jaang' dsea' i jmóo' ta~ láa' jogui ta~ 'nñi' cuu~ e jlo'^ jogui e 'mo'^. ⁴⁶ Joba' mi~ tí' li~ nijíñ- coo' cuu~ e jlo'^ jogui e 'mo'^ eáang', joba' nidséñ'- nidsi'nñi-bre lajalé' e sea' quiá'r-, jo lajoba' nilí'r- cuu- e nilár- e cuu~ do.

Coo' júu^ já'- e lafa' júu^ cuento quiá'- coo' 'máa' e sáang' 'ñu'

⁴⁷ Lalab lí' cajo mi~ Fidié~ quier' nifi' quiá'- dsea': Jo e jo lí' laco' coo' 'máa' e sáang' 'ñu' e bí' dsea' fí' é' jmiñ' jo lí'r' langúng- íing' 'ñu'. ⁴⁸ Jo mi~ caróng- e 'máa' do e teáang' 'ñu', joba' i dsea' jmóo' ta~ sáang' 'ñu' do ni'óm-bre e 'máa' do fí' 'ni' jmiñ', jo fí' job ni'uóñ- jaléng' i 'ñu' i calí'r- do jo nitáñ' fí' dsí' 'matá' la lí' i guiúng- gui jogui nibíim-bre jaléng' i ja' dseeng'. ⁴⁹ Jo lajob nidsijéé' cajo mi~ tí' li~ nití- í' e ni'íing- jmiñ'; co' ie~ jo nisíng- Fidié~ jaléng' ángeles i líng' guotír- e laco' ni'náñ' ca' jaléng' i dsea' i ca'ée' ga' i seeng' jee~ jaléng' i dsea' i ca'ée' guiá-. ⁵⁰ Jo jaléng' i dsea' i ca'ée' ga' do nitáñ' fí' dsí' li~ coo' jì e ja' tóo' jmiñ' yu', jo fí' job ni'íñ' iihuí' cartí' niquí'r- jogui cartí' nitár- majar~ uí' jalé' e nidsingíñ- do.

*Júu^ e 'mñ- jogui júu^ e yúu'^*

⁵¹ Jo cajmingí'-gui Jesús jaléng' i dsea' quiá'r- do jo casí' reiñ' lala:

—¿Su nicangáng' 'nú' jalé' e júu^ e fñ- i 'nú' na?

Joba' cañí' i dsea' do:

—jNgám' baa', Fí'ii'!

⁵² Jo cajíng'-gui Jesús jo casí'- reiñ':

—Mi~ jaang' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea' Israel jmitíñ' e quiá'- mi~ Fidié~ quier' nifi' quiá'- dsea', joba' íb' tifa' i líng' laco' jaang' dsea' fii~ coo' 'núu' e guiar' líng' langúng- íing' e dsé'r' e fí' sinúu^ quiá'r- do, doñí' si 'mñ- osi yúu' é, co' dseáng'- sití-bre lajalé'.

Mi~ caguiéng'-tu Jesús fí' góor' e sii' Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Jo mi~ catáng' Jesús e fé'r' jalé' e júu^ já'- do e lí' lafa' júu^ cuento, joba' cagüi'ñ-bre fí' jo, ⁵⁴ jo caquim'-tur fí' góor' lí' sii' Nazaret, jo fí' job canaang-tur e'r' jaléng' dsea' júu^ quiá'- Fidié~ fí' dsí' sinúu^ guá'- quiá'- dsea' góor' dsea' Israel e sí' fí' jo. Jo lajalém' i dsea' i núu' e júu^ quiá'r- do, eám' dsigá' dsíñ' jo fé'r' lala cuaiñ~ quiá'- dsea' do:

—¿Jie~ fi' li~ cajmitúng` i dseañu' na lajalé' e tiiñ` na? ¿Jial tiiñ` jmóor` jalé' e li~ e quí'r~ jmi~ e dsigá` dsí' dsea? <sup>55</sup> Jo ¿su o' i nabi jóo' Sé` i líng' ti'ma` i seeng' fi' la, jogui niquiá'r^ sií` Yá'? Jogui i nabi rúng' Tiáa` cóo' gui Sé` jogui Simón cóo' gui Judas, ⁵⁶ jogui labi neáng' i rúñ' dseamf do jee~ jneaa`aa' cajo. Jo i dseañu' na ja` ñí` jial jmóor` e tá' tiiñg` lir.

⁵⁷ Jo jaléng' dsea` i teáng` do lajob fé'r', joba' ja` iñ` fa' já' calíñ` dsea` do. Jo dsu' Jesús cajíñ' casí'-reiñ' lala:

—Doñí` jiéb' jmi'gó` dsea` jaang` dsea` i fé' cuaiñ` quiá'-Fidié', dsu' fíng catf fi' góor', jii' jaang` jo` ii' jmi'gó' ír` jogui lajobi fíng catf fi' quiá'r` cajo.

⁵⁸ Jo e fi' jo ja` leáng` jalé' li' e quí'~ jmi~ e dsigá` dsí' dsea` cajméé` Jesús, dsuco' ja` já' calíng` dsea` ír'.

14

Mi~ cajúng` Juan i seáng` dsea` jmi~

(Mr: 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Jo ie~ jo niseeng` jaang` dseata~ dsea` féng' i sií` Herodes i quiu' ta` latøøng` li' se' Galilea. Jo i dseata` î, mi~ caliñir` lajii' júu` e fé' dsea` quiá'- Jesús, ² joba' lalab casí'r` i dsea` i jmóo` ta` quiá'r` do ie~ jo:

—Jangám` i nab i Juan i lamí~ seáng` dsea` jmi~ jo e nicajíb'tur calé' catú'. Joba' eáam' quí'r~ jmi~ cóo' jalé' e li' e dsigá` dsí' dsea` e jmóor`.

³⁻⁴ Jo ie~ lamí~ jéengui do i dseata~ Herodes do 'ññí` catañ' i Juan do. Jo caquiur' ta` e calñung' dsea` do cóo' ñí` cadena fi' dsí' 'ññí` uii' i dseamf i sií` Herodías i calf` dseamf quiá'- Lii~ rúng' dsea` ngáang' cóo' i dseata~ Herodes do. Co' ie~ jo i Juan do cajím` bre dseata~ Herodes jo casí'r` e ja` catíng` e jmóor` e jeeiñ` lafa' dseamf quiá'r` oo~ dseañu' rúñ' i ngáang' cóo'r` i sií` Lii` do.

⁵ Jo mi~ canúu` dseata~ Herodes e júu` jo, joba' dseáng' lamí` iñ` nijngám` bre i Juan do, jo dsu' ja` cajméer` lajo co' 'góm' bre jaléng' dsea` fi'; co' lajiim` dsea` já' líiñ` e i Juan do líiñ` jaang` dsea` i fé' cuaiñ` quiá'- Fidié'. <sup>6</sup> Jo jo` huøø` ngó` mi` ngf jo mi` catf jmi~ quiá'- dseata~ Herodes e cadsí'r` jii'. Jo i Herodías do niseeng` jaang` simí' quiá'r`, jo i simí' î cagüi'ur` e cadséiñ` dseáng' fi' quini' li~ neáng' i dsea` simíng` do. Jo co' eáam' catf dsí' i dseata~ Herodes do lajii' e cajméé` i simí' do, <sup>7</sup> joba' casí'-reiñ' do e dseáng' nicuø' bre lí' doñí` e mí-biñ' do. ⁸ Jo i simí' do, co' niteáaiñ' júu` quiá'- niquiá'r^, joba' casí'r` i dseata~ Herodes do lala:

—Cuøø' jnea~ mogui~ Juan i seáng` dsea` jmi~ e iu~ fi' dsí' coo' huí'.

⁹ Jō dsu' i dseata~ Herodes do fi'lb^ eáang' caliñ~ mi~ canúur~ e júu^ jō lifa' jo` ñir e~ jmé~bre, co' jéem' nicacuør' júu^ quiá'r~ fi' quini~ i dseamf do jogui fi' quini~ i dsea' simúng' do e nicuó'~breiñ' do lí^ doñí' ee' mí'biñ'. Jōba' jo' e mí' caliseá' quiá'r~ jō jii~ lajōb cajméer'. ¹⁰ Jō caquiur' ta~ dsea' quiá'r~ e caquiur'biñ' mogui~ i Juan do catí' lí' iuuiñ~ dsí' 'nuñí'; ¹¹ jō iur' fi' coo' dsí' huib' cacór~ jō cacuør' i dseamf do, jō íguib cangúng' fi' jaguó' niquiá'r^ e huí' do.

¹² Jō mi~ cangf jō, caguiling~ jaléng' dsea' quiá'~ i Juan do e fi' jō, jō cató~bre i 'lii~ do e cango'áang'neiñ'. Jō mi~ cangf e ca'áaiñ~ dsea' do, jō cangolíim^bre cangojmée'r~ júu^ Jesús quiá'~ lajii~ e nicalí' do.

Mi~ cahéng' Jesús 'ñiá' mil dsea'

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Jō mi~ caliñí' Jesús e nicajngam' dsea' Juan i seáang' dsea' jmii~ do, jōba' cagüi'í'bre 'ñia'r' e fi' lí' táaiñ' do jō cangór~ fi' coo' lí' ja' ii' 'ga' lí' dsea' seeng' e iuuiñ~ fi' dsí' coo' móo'. Jō dsu' mi~ caliñí' jaléng' dsea' i seeng' có~ quiá'~ do e ningóo' Jesús, jōba' dsifib' cangolíiñ~ fi' lí' lí' ngóo' dsea' do lifa' la tóo' guóo'~ uób~. ¹⁴ Jō mi~ tí' lí' cagüi'í' Jesús e fi' dsí' móo' do, dob niteáang~ i dsea' 'leáang~ do, jō calí' fi~ líim~bre jaléng' i dsea' do jō cajmi'leáam~bre lajaléng' dsea' dsé'~ i jéeiñ' do. ¹⁵ Jō co' ie~ jō ningóo' canuub', jōba' i dsea' quiá'~ Jesús do cangoquiéeiñ' fi' lí' sing' dsea' do jō lalab casí'~ reiñ':

—Fí'ii', nicanuub' la, jō jii~ jaang' dsea' neáaiñ' có~ quiá'~ la, fa' ni'í'ba' júu^ jaléng' i dsea' na e güiguiliñ~ fi' lí' lí' neáang' dsea' jō fi' jōb nidsileáar' capí' e nidó'r~, co' ja' e sea' fi' la.

¹⁶ Dsu' mi~ canúu~ Jesús lajō, lalab cañíur' quiá'~ i dsea' quiá'r~ do:

—Ja' 'né' dsiling~ i dsea' na e nidsi'néer~ e dó'r~, co' 'núb' 'né' cuó'^na'r e jō.

¹⁷ Jōba' cañíi' i dsea' quiá'r~ do lala:

—Jii~ 'ñiá' iñí'^ cóo'~gui gáng~ 'ñu', jii~ jōba' sea' qui~naa' lana.

¹⁸ Jōba' lalab cañíi'tu Jesús quiá'iñ' do:

—Cuóø'~du' jnea~ e jō fi' la.

¹⁹ Jōba' caquiur' Jesús ta~ i dsea' fúng' do e nigüeáaiñ' tá'~ có' nibøø~ fi' jee~ ñii'. Jō mi~ cangf jō, catúng~ Jesús laji' 'ñiá' e iñí'^ do cóo'~gui laji' huáang~ i 'ñu' do jō cajóør~ fi' yá'~ jmigüi, jō lajōb cacuør'~ gui'máang' Fidié' quiá'~ jalé' e do. Jō ngf jō, cafiim~bre e iñí'^ do jō cacuør' i dsea' quiá'r~ do, jō íguib cajméé' guiéé' jee~ jaléng' i dsea' i fúng' do. ²⁰ Jō lajim' i dsea' do cagó'r' guiú'~ ie~ jō car' calitaaiñ~. Jō mi~ calí' gó'r~, caseám~bi guitu'gui 'matá' jalé' 'ná' iñí'^ cóo'~gui jalé' 'náng'^

ἰ ἡ̄νᵃ do. ²¹ Jᵒ lajee˘ laj̄iṅᵃ dseá ἰ cagóᵃ do iē jᵒ tír' ḡñiáᵃ mil yaang˘ dseañᵃ, jᵒ ja' li'lingᵃ dseamᵃ cᵒᵒᵃ ḡgui jaléngᵃ jiuung˘.

Mī cangi' Jesús fi' nī jmī
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Jᵒ mī cangiᵃ jᵒ, caquiᵃᵃ Jesús tā ἰ dseá quiá'r- do e cangotáaiñᵃ do fi' dsíi' móo' jᵒ nicuá'r- e guiéé' do jéeng'guir lacᵒ' dseá do, lajee˘ e táaiñᵃ e i'r' júuᵃ jaléngᵃ ἰ dseá ἰ caseángᵃ do iē jᵒ. ²³ Jᵒ mī catáiñᵃ e i'r' júuᵃ jaléngᵃ ἰ dseá do, joguiba' cajgóor- fi' cᵒᵒ' yáᵃ móᵃ ḡñia'r' lado e cangoféiñᵃ Fidiéé˘. Jᵒ cᵒᵒᵃ mī tí li' ca'í- náuᵃ, jᵒ dobi táaiñᵃ ḡñia'r' e fi' yáᵃ móᵃ do, ²⁴ jogui e móo' e li' teángᵃ ἰ dseá quiá'r- do ningoᵃ huim- lacᵒ'gui ḡniᵃ guóoᵃ uóᵃ. Jᵒ lajee˘ jᵒ, dsíngᵃ- nirᵒᵒ- jmī jogui ni'leaᵃ jmī e móo' do, cᵒ' li' li' jiébᵃ í' guí lacᵒ' la ngóo' e móo' do. ²⁵ Jᵒ ningóo' nijneáb' mī cangoquiéeng' Jesús fi' nī jmī fi' li' ningoᵃ e móo' e li' teángᵃ ἰ dseá quiá'r- do jᵒ e ngíbre cangáiñᵃ e fi' nī jmī do. ²⁶ Jᵒ mī tí li' cangá- ἰ dseá do e ngí Jesús nī jmī, jᵒba' ladsifi' lanab ca'óor' e cafóñᵃ jᵒ cajíñᵃ:

—jJaangᵃ dseá guíᵃ do!

²⁷ Dsuᵃ Jesús cañiir' quiá'- ἰ dseá quiá'r- do jᵒ casí'-reiñᵃ:

—jTeá teángᵃ óo'na', cᵒ' jneabᵃ la, jᵒ ja' fᵒᵒngᵃ-na'!

²⁸ Jᵒba' cañií' Túᵃ Simón quiá'- dseá do jᵒ cajíñᵃ:

—Fíi', song jáᵃ e ḡnᵃ, jᵒba' síiᵃ jneaᵃ e ningiᵃ- fi' nī jmī cartí nijínᵃ ḡnᵃ.

²⁹ Jᵒba' cañií' Jesús quiá'- dseá do:

—Neaᵃ fi' la jᵒ.

Jᵒ lajᵒb cajmée' Túᵃ Simón, jᵒ cajgám-bre li' dsíiñᵃ fi' yáᵃ e móo' do jᵒ cangoquiéeiñᵃ fi' li' singᵃ Jesús. ³⁰ Jᵒ dsuᵃ lajee˘ ngóor' ngír' nī jmīb' mī calilí'rᵃ e dsíngᵃ- bíngᵃ guí e íi' do, jᵒba' cafóm'bre; jᵒ mifíngᵃ ninaangᵃ dsi'am'bre jóng, jᵒba' ca'óor' jᵒ cajíñᵃ:

—jLeaangᵃ jneaᵃ, Fíi'!

³¹ Jᵒ dsifi' lanab catíngᵃ Jesús guooᵃ Túᵃ Simón e lacᵒ' ja' nidsi'aiñᵃ do jᵒ casí'-reiñᵃ:

—jJiali' dseángᵃ- ja' ḡa' lí jáᵃ- línᵃ júuᵃ quié-e, jogui jiali' tú- ca'íi' o'!

³² Jᵒba' mī tí li' cajgóor- laji huáaiñᵃ do e fi' yáᵃ móo' do, ladsifi' lanab ca'uaángᵃ e íi' guí. ³³ Jᵒ jaléngᵃ dseá quiá'- Jesús ἰ caguiaangᵃ do ἰ teángᵃ dsíi' e móo' do canaaiñᵃ sí'rᵃ uóᵃ jnirᵃ fi' quini' dseá do e jmiféngᵃ neiñᵃ jᵒ cajíñᵃ:

—Dseángᵃ- e jábᵃ- e ḡnᵃb línᵃ ἰ Jᵒᵒ' Fidiéé˘ dseá guingᵃ ḡñifiᵃ.

Mī cajmi'leáangᵃ Jesús jaléngᵃ dseá dséi' fi' Genesaret
(Mr. 6:53-56)

³⁴ Jᵒ cacuaᵃbre e guiéé' do e teángᵃ-tur fi' dsíi' móo', jᵒ caguiliñᵃ fi' cᵒᵒ' li' sií Genesaret. ³⁵ Jᵒ mī calilíᵃ jaléngᵃ

dsea` i seeng` fi' jo e dob táang` Jesús, dsifi' lanab cani'r' júu` fi' la'úng` fi' li' se' e fi' jo jalé' e júu` jo. Jo jaléng` i dsea` i cangoliñ` cangojéeiñ` jaléng` dsea` dsée' i seeng` quiá'r` fi' li' táang` Jesús, <sup>36</sup> jo camí'r' dsea` do fi' e fa' capí'` 'ni'` sib'` dsea` do nigü'r' ; jo jaléng` i dsea` i lí' güi' fa' capí'` 'ni'` si'` dsea` do, dseáng` 'láam` bre lajii'` jmoHuí' e líiñ'.

15

Jial lí' mi' jmiróng` dsea` dsee` yaaiñ`
(Mr. 7:1-23)

¹ Jo mi' cangf jo, cangoquiéng' fi' li' sing' Jesús coo` tú` máng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo cóo'` gui tú` 'ni' máng'` tifa' quiá'` júu` quiu' ta` quiá'` dsea` Israel, jo jaléiñ'` do jaliñ` fi' Jerusalén, jo cajmíng'í'r` dsea` do lala:

² —¿Jiali' jaléng' dsea` qui'` ja' ru'r' guoor` laco' qui'` tñng` 'lii' dsea` áang' qui'` naa' mi' ná'` gui e nidó'r` ir`?

³ Jogui Jesús cajmíng'í'r` i dsea` do lala:

—Jo ¿jiali' 'nú'` cajo ja' jmi'goo'` na' lajii'` ta` quiu' Fidié', co' lico' jmití'` na' lajii'` e qui'` tñng'` na' yaam` ba'? <sup>4</sup> Co' lalab jíng'` Fidié': "Jmi'goo'` tiquiá'` cóo'` gui niquiá'`", jogui "I dsea` i cuo'` júu` 'li'` tiquiá'` osi niquiá'` é, ni'f'` í' e 'né'` nijúum` i dsea` i." ⁵ Jo dsu' 'nú'` fó'` na' e jaang` dsea` cuo'` nisí'r' tiquiá'r` osi niquiá'r` é: "Ja' cuo'`ng` lí' jmicóo'` o' 'na' lana, co' lajib` e sea' quié' e nicacuóo'` Fidié'"; ⁶ jogui fó'` na' cajo e lí'` doñí'` ii' i café' e júu` la jo` catíng` fa' e nijmicóo'` guir tiquiá'r` osi niquiá'r` é. Jo lajob lí' cóo'` 'nú'`, co' jo` jí'` na' fa' jmití'` gui' lajii'` júu` quiá'` Fidié' e cajme' dsea` malí'` gui, jo jii'` e qui'` tñng'` na' yaam` ba' jmití'` na'. ⁷ i jmicang` i la 'nú'` cóo'` jalé' e fó'` na'! Co' jáb'` laco' jii'` júu` e café' Saíí', jaang` i café'` cuaiñ` quiá'` Fidié' malí'` gui eáang' mi' café'r' uii'` qui'` na' lala:

⁸ Jaléng' i dsea` na lico' fé'` bre e jmi'gór'` jnea` jii'` cóo'`` layaang` júu` quiá'` bre, dsu' huim` seeng` jalé' e í' dsíir' do e jmi'gór'` jnea`.

⁹ Jo dsu' jii'` coo` ja' e ta` líng'` quiá'r` jial e jmiféiñ'` jnea`, co' lajii'` ta` quiu' dsea` jmigüi'` ba' jmóor`.

¹⁰ Jo mi' cangf jo, cató'` Jesús jaléng' i dsea` i siseáng' do jo casí'` reiñ' lala:

—Náu` na' jogui jmee` na' úung` e ningáng'` na' e júu` la: <sup>11</sup> Jii'` coo'` e í'` gó'` dsea` ja' cuo'`ng` lí' jmé' e nili'` líiñ'` fi' quini' Fidié', co' lajii'` júu` e uo'` fi' mo'` oob` dsea`, jii'` e joba' cuo'`ng` lí' jmé' e nili'` líiñ'` fi' quini' Fidié'.

¹² Jo cangoquiéng' i dsea` quiá'` Jesús do fi' li' sing' dsea` do jo cajmíng'í'r` reiñ' lala:

—Fíi'naa', ¿níi' e 'náb' catíng⁻ dsea` fariseo e júu` e cafée' na 'micú'?

13 J_oba' caíi' Jesús quiá' i dsea` quiá'r⁻ do j_o cajíi' lala:

—Lí' doñí ee` onuu` e sea` fí' guóo' uó<sup>-</sup> e o' Tiquié` e dsea` guíng<sup>-</sup> ñífi' cajní', nigüitóob' e j<sub>o</sub> catí' jmó` quiá'. 14 J_oba' fíi' i 'nú', ja` jmíjíng<sup>-</sup>na' jaléng' i dsea` fariseo do; co' i dsea` í líiñ' lafa' dsea` tiuung⁻ i jeeng⁻ jaang'gui dsea` tiuung<sup>-</sup>. J<sub>o</sub> ja` lí' jíi' jaang' dsea` tiuung<sup>-</sup> nijéiñ<sup>-</sup> jaang'gui dsea` tiuung⁻, co' fíng song cajméer' laj_o, j_oba' laj_i huáam⁻ bre dseáng' ni júiñ' fí' í' jóng.

15 J_o mi~ cangí j_o, cajíng' T⁻á Simón casí'r⁻ Jesús:

—Fíi', ¿já' jíee' o' jmée' jnea' júu` e guóng' e júu` e cafée' na 'micú'?

16 J_oba' caíi' Jesús quiá' T⁻á Simón:

—J_o ¿su o'gui 'nú' mí ngám'bi' júu` quié` e cajo? 17 ¿Su ja` níi'na' e lajalé' e í' gø' dsea` ngíng' fí' dsí' tu'r', j_o mi~ jo` ee` ta` íng<sup>-</sup>, j<sub>o</sub>ba' uóob' jóng fí' lí' caluu'? 18 J<sub>o</sub> dsu' jalé' júu` e uóob' fí' mo'oo⁻ dsea', fí' dsíib' dsea' lí' jalí' jalé' e j_o, j_o e j_oba' jmóo` e jmiróng' dsee<sup>-</sup> yaang<sup>-</sup> dsea'. 19 Co' fí' dsí' dsea' lí' jalí' jalé' e ga` e í' dsíir', j_o e j_o quiéeng' e jngang' dsea' rúíñ', osi e 'lee⁻ dsea' e güiñ' c_oo' dsea' i o' quiá'r⁻, osi e jmóo' dsea' jalé' e ja` tíi' ta` e lí' dsí' ngúu' táaiñ', osi jmóor' í' é, osi ngir' ta` quié' júu` e o' já', osi jmineaiñ' dsea' rúíñ' é. 20 J_o jalé' e 'lí' lanab e jmóo' e jmiróng' dsee⁻ yaang⁻ dsea', j_o o' uíi' e ja` jmitir' laj<sub>i</sub> e qui' tíng' dsea' e ru'r' guóor' ná' gui e nidó'r<sup>-</sup> ir<sup>-</sup>, co' e j<sub>o</sub> ja` jmóo' e liróong' dsea' dsee⁻.

Mi`já' calíng<sup>-</sup> jaang`dseamí' i ja` líng' dsea` Israel júu` quiá'` Jesús

(Mr. 7:24-30)

21 J_o mi~ cangí j_o, cagüi'íib' Jesús fí' j_o, j_o cangór⁻ fí' lí' se' Tiro c_oo'gui fí' lí' se' Sidón. 22 J_o mi~ caguiér⁻ fí' j_o, jaang' dseamí' cananea i niguiing⁻ fí' j_o cangoquiéiñ' fí' lí' sing' dsea' do e áiñ' teá' lala:

—Jíi', siju` dseata` dsea` féng' Daví', fíi' güilín' jnea` j_o jmi'leáng⁻ i simí' quié` e, co' jaang' i 'líng' íuung⁻ dsíir'!

23 J_o dsu' jíi' camí' júu` ja` e caíi' Jesús quiá' i dseamí' do. J_o i dsea` quiá'r⁻ dob cangoquiéeng' fí' lí' siñ' j_o camí'r' dsea' do jmi'ee' j_o casí'r⁻ dsea' do lala:

—Fíi'naa', síi'g_o i dseamí' na güiguiéiñ', co' jáar' ta` óo' lí' caluu'naa'.

24 J_oba' caíi' Jesús quiá' i dsea` quiá'r⁻ do j_o casí'r⁻ reiñ':

—Laj_i ta` e casíng' Fidié' jnea` fí' jmigüi' la e quiá' nilaan⁻ jaléng' dsea' góo' dsea' Israel jee` jalé' dsee⁻ quiá'r⁻, co' í' líiñ' lafa' jo'se' i sí'íng⁻.

25 Jò dsu' mi~ canúu~ i dseamf do lado, dsifi' lajòb cangór~ cangosí' uó' jnir~ fi' quini~ Jesús jò casí'r~ dsea` do lala:

—jFíi', jiéé` o' jmicóo'~ jnea`!

26 Jòba' cañi' Jesús quiá'~ i dseamf do lala:

—Ja` dseeng` e nigui` dsea` iñi' e gó' jiuung~ quiá'r~ jò nicuó'r~ jaléng' dsii`.

27 Jòba' cañi'tu i dseamf do quiá'~ Jesús:

—Jáb'~, Fíi'naa', lajòb líi'; dsu' e já'~ cajo e jìgui dsii' sitáng'ne' jalé' e cuii'~ iñi' e sojiá' fi' ná'~ mes~ quiá'~ fii're'.

28 Jòba' cañi'tu Jesús quiá'~ i dseamf do jò casí'~ reiñ':

—jDseamf, dseáng'~ lajam'~ já'~ lín' júu' quié'~ e! Jò güilíb' jii'~ laco' fó' na.

Jò dsifi' lajòb ca'láang~ i jóo' i dseamf do.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús i fñng' dsea` dsée'~

29 Jò mi~ cangf jò, cagüi'hib' Jesús fi' jò, jò caguiér~ fi' 'ni' guiéé' Galilea jò fi' jòb cajgóor~ fi' coo' yá'~ mó', jò fi' jòb caguár'.

30 Jò lajee' jò, i fñng' dsea` caseáng' e fi' li~ guiiñ'~ do e jéeiñ' jaléng' dsea` dsée'~ quiá'r~ i líng' doñi' ee' jmohuí'; do dsea` jlúung'~, do dsea` tiuung~, do dsea` bóøng'~ cóo'~gui jaléng' dsea` i ja' lí fé', jogui quiéem'bi i líng' lí' doñi' ee' jmohuí' e jié'gui, jò dob cajmi'leáang~ Jesús lajaléng' i. 31 Jòba' dseáng'~ lajím` dsea` cangogá' dsii'r' ie~ jò mi~ cangár~ e caféb' jaléng' dsea` i ja' lamí~ fé', jogui jaléng' dsea` bóøng'~ ca'láam~bre, jogui jaléng' dsea` jlúung'~ cangi'bre, jogui jaléng' dsea` tiuung~ calijné'bre. Jò lajím'bing' do canaañ' jmiféiñ' Fidiéé' quiá'~ dsea` Israel.

Mi~ cahéng' Jesús quiá' mil dsea`

(Mr. 8:1-10)

32 Jò mi~ cangf jò, cató'~ Jesús dsea` quiá'r~ jò casí'~ reiñ':

—Eáam' fii' lín' n jaléng' i dsea' la, co' na ningóo' 'ni' jmiib~ e taaiñ' fi' la cóo'~ jnea~ jò ja' sea' jii'~ cóo' e nidó'r'. Jò ja' iin~n fa' lí' niguiéen'~nre lajò fi' quiá'r~ e ja' mí' gó'r', co' dseáam'~ fíng ca'uó'r' guiá' fi'.

33 Jòba' lalab cañi' dsea` quiá'~ Jesús jò casí'r~ dsea` do lala:

—Jò ¿jial nijmó'oo' jóng? ¿Jie~ lí' nidsilé'ee' e nidó'~ i dsea' fñng' na? Co' tí' lab la ja' ii' dsea` seeng' có'~ quiá'~ la fa' i ni'ní'.

34 Jòba' cajmingi'~ Jesús i dsea` quiá'r~ do lala:

—¿Jó' jii'~ tí' e iñi' e si'mang'~ 'ná' na?

Jòba' cañi' i dsea` quiá'r~ do:

—Jii'~ guiéb~ iñi' tí', jogui jii'~ cóo' tú~ máng'~ 'ñub'.

35 Jò Jesús caquiur' ta~ i dsea' fñng' do e caguaiñ' do fi' ni' uó'. 36 Jò mifñng' catiñ'~ casá'r~ e guié' iñi' do cóo'~gui i cóo' tú~ máng'~ 'ñu' do jò mifñng' cacuó'r' gui'máang'~ Fidiéé'. Jò lí' jò caffim'bre e iñi' do jò cangaiñ' fi' jaguó' i dsea` quiá'r~ do, jò

îguiḅ cajmée`guiée`jee`lajaléng`i dsea`do. <sup>37</sup>Jō lajūm`i dsea`do cagó`r`ie`jō car`calitaaĩn`guiá`. Jō caróm`bī guié`gui`matá`mĩ`cangf`jō e tée`n`ná`e caseáng`. <sup>38</sup>Jō jaléng`i dseañu`i cagó`ie`jō tí`bre la quiá`mil, jō ja`li`íng`dseamf`cōo`gui jaléng`i jiuung`. ³⁹Jō mĩ`cangf`jō, ca`fb`Jesús júu`jaléng`i dsea`i caseáng`do, jōgui mifíng`ca`ír`fí`dsí`móo`jō cangór`fí`guóo`uó`lí`se`Magdala.

16

Mĩ`cali`iing`dsea`Israel e Jesús nijmér`cōo`e li`quh`r`jmĩ`
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹Jō mĩ`cangf`jō, cōo`jmĩ`cangolíng`jaléng`dsea`Israel i líng`dsea`fariseo cōo`gui i líng`dsea`saduceo fí`li`táang`Jesús, cō`iĩn`e niguié`r`jial e ni`nūĩn`dsea`do fí`quini`dseata`. Jōba`cami`r`dsea`do e fa`nijméĩn`cōo`e li`e quh`r`jmĩ`, jō lajōba`nicuó`li`e Fidiéeb`dsea`i casí`quiá`r`.

²Jō dsu`lalab cañí`Jesús quiá`i dsea`do:

—Mĩ`nica`lōo`lalab fó`n`ná`: “Lana ja`jmĩ`nitú, cō`coo`jní`fí`yá`jmigüi”; <sup>3</sup>jōgui mĩ`la`ee`fó`na`lala: “Nágujiu jmĩb`nitú, cō`eáng`nuu`jní`tée`fí`yá`jmigüi.” Jō song ngám`ba`guiá`lajjĩ`e lí`fí`yá`jmigüi, jōba`jial`ja`ngáng`na`e`nidsijée`jmĩ`na? <sup>4</sup>Jō jaléng`dsea`seeng`jmĩ`na dsíng`nirøøĩn`dsee`jōgui ja`jmitir`júu`quiá`Fidié, jōgui mĩ`r`jnea`e nijmee`e jalé`e li`e quh`i`jmĩ`; dsu`ja`nijmee`e jĩ`cōo`e jō fí`quinir, cō`nicaliseáb`e jō lamĩ`jéeng`gui e cangong`ng`Jonás, jaang`dsea`i café`cuaiñ`quiá`Fidié`malĩ`gui eáang`.

Jō dob caseáaiñ`i dsea`do, jō fí`li`jiéb`cangór`.

Jial líng`dsea`fariseo

(Mr. 8:14-21)

⁵Jō mĩ`catáng`Jesús cōo`i dsea`quiá`r`do lí`lí`ngóo`cataang`e guiée`do, jō cadseng`dsí`i dsea`quiá`r`do e ja`iĩi`quier`. <sup>6</sup>Jō casí`Jesús i dsea`quiá`r`do lala:

—Ñiing`óo`na`cōo`jalé`e e`dsea`Israel i líng`dsea`fariseo cōo`gui i líng`dsea`saduceo, cō`jalé`e e`i dsea`i lí`lafa`quie`iĩi`.

⁷Jōba`canaang`i dsea`quiá`Jesús do sũĩn`lajee`la`ó`yaaĩn`jō sí`rúĩn`:

—Uí`e ja`iĩi`lé`naa`, jōba`jíng`Fí`naa`lana.

⁸Jō cō`calilíb`Jesús lajĩ`e sũng`i dsea`quiá`r`do, jōba`casí`reiñ`lala:

—Jialí`fó`na`e ja`iĩi`quie`na`? ¿Su dseáng`ja`já`mĩ`lí`m`bī`jalé`e quh`i`jmĩ`jmóo`o? <sup>9</sup>Jō ¿su latí`lana ja`mĩ`cangám`bī`ná`o`gui tōo`óo`na`cajō quiá`e`ñiá`iĩi`e cajmítaan`n laji`ñiá`mil dsea, jōgui e jmigui`bī`matá`

caseáng⁻ e téé[~] 'ná[^] quiá⁻ e jo? ¹⁰ Jo ¿su ja` tóo` óo'na' cajo quiá⁻ e guié⁻ iñí[^] e cafiñ⁻, jo cagó[^] quié[^] mil dsea, jogui e jmgui^u bⁱ caseáng⁻ ie[~] jo? ¹¹ ¿Su dseáng⁻ ja` cuante ca'ba' e o' cuaiñ<sup>~</sup> quiá<sup>-</sup> iñí<sup>^</sup> e júu<sup>^</sup> e fá'a na? Joba' fí<sup>-</sup> i'nú<sup>^</sup> e jmeáng<sup>-</sup> í<sup>^</sup> yaang<sup>~</sup> na' cóo<sup>^</sup> jalé<sup>^</sup> e e' dsea` fariseo cóo[^] gui dsea` saduceo, co' jalé[^] e jo lí[^] lafa' quie[^] quiá⁻ iñí[^].

¹² Joguib mi[~] calilí[^] i dsea` quiá<sup>-</sup> Jesús do lajji<sup>^</sup> e guóng<sup>^</sup> e júu<sup>^</sup> e café<sup>^</sup> dsea` do quiá⁻ quie[^] iñí[^], co' e laba' sí[^] Jesús i dsea` quiá<sup>-</sup> do e nijméiñ<sup>-</sup> do í<sup>^</sup> yaaiñ<sup>~</sup> e ja` niligøøiñ⁻ cóo[^] jalé[^] júu[^] e e' dsea` fariseo cóo<sup>^</sup> gui dsea` saduceo.

Mi[~] cajíng⁻ Tú[^] Simón e Jesús líiñ[^] i dsea` i sijeeng<sup>~</sup> dsea` Israel i nicá[^] nifi[^] quiá⁻

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Jo mi[~] tí[^] lí[~] caguié⁻ Jesús fí[^] lí[~] se[^] Cesarea quiá⁻ Filipino, lalab cajmíngi⁻ i dsea` quiá⁻ do jo cajíñ⁻:

—¿E[~] fé[^] dsea` uii<sup>~</sup> quie<sup>-</sup> jnea<sup>~</sup>, dsea` i cajá⁻ fí[^] ñifi⁻ jo caguén⁻ n fí[^] jmgüi[^] la e líiñ[^] jaang[^] dsea` jmgüi[^]?

¹⁴ Joba' cañí[^] i dsea` quiá⁻ do jo cajíñ⁻ lala:

—I líiñg[~] dsea` fé<sup>^</sup> r<sup>^</sup> e i Juan i lamí<sup>~</sup> seáng<sup>^</sup> dsea` jmiñ[^] 'nu', jo i líiñg[~] gui fé[^] e Lí[^] 'nu', jogui i líiñg[~] gui dsea` éeiñ<sup>^</sup> 'nu' e Jeremías osi lí<sup>^</sup> jaang<sup>^</sup> gui lajee<sup>~</sup> dsea` i café[^] cuaiñ[~] quiá⁻ Fidié[~] malí[~] gui eáng[^].

Jo ngí[^] jo, joba' cajmíngi⁻ Jesús i dsea` quiá⁻ do jo cajíñ⁻:

¹⁵ —Jogui 'nú[^], ¿i[^] fó'na' e líiñ[^]?

¹⁶ Joba' cañí[^] i Tú[^] Simón do lala:

—'Nub[^] i dsea` i sijeeng<sup>~</sup> jnea<sup>^</sup>, dsea` Israel, i nicá[^] nifi[^] qui⁻naa', jogui 'nub[^] cajo lin[^] i Jóo[^] camíng[^] quiá⁻ Fidié[~] i seeng[^] lata[~] do.

¹⁷ Joba' cañí[^] tu Jesús quiá⁻ Tú[^] Simón jo cajíñ⁻ casí[^]-reiñ⁻:

—Juguiá⁻ jiu quiá⁻, Tú[^] Simón, jóo[^] jaang[^] gui dseañ^u i sií[^] Jonás, dsuco[^] jí[^] jaang[^] dsea` jmgüi<sup>^</sup> ja` i[^] mí[^] ca'e[^] 'nu' e júu[^] na, co' Tiquié[^] e dsea` guíng<sup>~</sup> ñifi<sup>-</sup> bing<sup>^</sup> i nica'e<sup>^</sup> 'nu' e na. <sup>18</sup> Jo jnea<sup>~</sup> fí<sup>-</sup> i 'nu' e cuu<sup>~</sup> guóng<sup>^</sup> e sií<sup>^</sup> 'nu' cajo, jogui 'nub<sup>^</sup> dsea` i nilíng⁻ lafa' coo[^] cuu[~] quiá⁻ tí[^] fí[^] quiá⁻ guá⁻ quie⁻e. Jo e guá⁻ e ni'uíng⁻ do quie⁻ e lí[^] lafa' jaléng[^] dsea` i ni'uíng<sup>-</sup> dsea` quie⁻e, jo ja` sea` bí[^] quiá⁻ 'mó⁻ fa' nijmé⁻ e ni'íng⁻ e jo. ¹⁹ Jo jneab[~] nicuó[^] 'nu', Tú[^] Simón, coo[^] lafa' joñí[^] quiá⁻ ñifi⁻ fí[^] lí[~] guíng[~] Fidié[~] i qui^u ta[~] quiá⁻ lajaang[^] lajaang[^] dsea` quiá<sup>-</sup>. Joba' jalé<sup>^</sup> e ja` nicuó[^] fí[^] jee[~] jaléng[^] dsea` quie<sup>-</sup> e fí<sup>^</sup> jmgüi<sup>^</sup> la, ja` nicuó[^] Fidié[~] fí[^] quiá⁻ e jo cajo. Jogui lajalé[^] e nicuó[^] 'nu' fí[^] jee[~] jaléng[^] dsea` quie⁻ e fí[^] jmgüi[^] la, joba' nicuó[^] b⁻ Fidié[~] fí[^] quiá⁻ e jo cajo.

²⁰ Jo mi[~] cangí[^] jo, caqui^u Jesús ta[~] i dsea` quiá<sup>-</sup> do e ja` i[^] nisíiñ[^] do jí[^] jaang[^] e íbre líiñ[^] i dsea` i sijeeng<sup>~</sup> dsea` góor[^] dsea` Israel i nicá[^] nifi[^] quiá⁻.

*Mi~ cajméé` Jesús júu` e tí` lí` nijngáng`- dsea` ír`
(Mr: 8:31-9:1; Lc: 9:22-27)*

²¹ Jò latí` ie~ job canaang` Jesús jma`r` júu` jaléng` i dsea` quiá`r` do e fí` Jerusalén` 'né` dséng`-tur calé` catú` , jò fí` job jaléng` i dsea` còong` i quia` ta~ quiá`- dsea` góor` dsea` Israel cóo`~gui jaléng` fii` jmidsea` quiá`r` cóo`~gui jaléng` tifa` quiá`- júu` quia` ta~ quiá`r` , jò jaléng` í`bing` i nicuó`- ír` iihuá' e eáang` cartí` nijngáiñ`- dsea` do. Jò dsu` mi~ nidsíng` 'ní` jmi~ e cajúñ` , nijjb`-tur calé` catú` . ²² Jòba` Tú` Simón cajééiñ` dsea` do lí` cóo` yaaiñ` jò cajlim`-jiar` dsea` do jò casí`r` :

—jA` güili`iing` dsí` Fidiéé` e nilí` lajò, Fí`naa`! jA` catíng`- 'na` e nilíin`- lajò!

²³ Jò Jesús cangoquíééiñ` calé` catú`- fí` quini` Tú` Simón jò casí`-reiñ` do:

—jÉéng` cáan`n, Satanás! Ja` jnún`- jnea` fí`. Cò` 'na` ja` ngáng` laco` jjí` e í` dsí` Fidiéé`, cò` lajji` e lí` quiá`- dsea` jmigü`ba` ní` 'na`.

²⁴ Jò mi~ cangí` jò, casí`-tu` Jesús jaléng` i dsea` quiá`r` do lala: —Song` ii` dsea` iing` ni`u`iing`- dsea` quié`-e, jòba` güitár` jalé` e lí` dsí`r` 'ñia`r` jò güiseaiñ` lafa` crúu` quiá`r` e laco` cuø` lí` e guia` dsí`r` e nidsíng`iiñ`- jalé` e huíng` uí`- e líiñ` dsea` quié`-e, jò lajoguiba` ningí`r` cóo`~ jnea` jóng. ²⁵ Cò` lí` doñí` ii` dsea` i` í` dsí` e lí`bre nileáang` 'ñia`r` jee~ jalé` dsee` quiá`r` , jòba` i` dsea` í` conguiab` nibíiñ` fí` lí` 'lí'; jògui lí` doñí` ii` dsea` i` nijúung` uí`- e líiñ` dsea` quié`-e, jòba` i` dsea` í` nitím`-bre fí` quini` Fidiéé` jóng. ²⁶ Jò jjí` cóo` ja` ee` ta~ íing` quiá`- dsea` jmigü` e silí`r` latøng`- jmigü` song` ja`gui cüiñ` jnea` , cò` ni`ím`- quiá`r` mi~ tí` lí` nití`- í` e nijúuiñ` , jògui ja` cuøng` lí` quir`- cuu` e laco` nitíiñ`- fí` quini` Fidiéé`. ²⁷ Dsaco` jnea` , i` Jóo` Fidiéé` i` cagüéng`- fí` jmigü` la e lín`n` jaang` dsea` jmigü`, nigáab`túu` e niniing` 'gøng` quiá`- Tiquié`e colíng`-gui cóo`~ jaléng` ángeles i` líng` guotíir`- mi~ tí` lí` nití`- e í` jò. Jò ie~ job mi~ nicuøø` dsea` lajji` e catíng`- lajaang` lajaañ` lí` jialco` jjí` lí` ta` e nicajméer` fí` jmigü` la. ²⁸ Jò fí`-i` 'ná` lana e i` líing` 'ná` la`ó` teáang`-na` la jmi~ na ja` mí` júung`-na` cartí` nimó`na` e nigáa` jnea` , i` dsea` i` cagüéng`- fí` jmigü` la e lín`n` jaang` dsea` jmigü`, e nilín`n` jaang` dseata` dsea` féng` i` quia` ta` .

17

*Mi~ calisíng`- jial jnéeng` Jesús
(Mr: 9:2-13; Lc: 9:28-36)*

¹ Jò mi~ cangí` jñáa`- jmi~ lajò, cató`- Jesús Tú` Simón cóo`~gui Tiáa` jògui Juan i` líng` rúng` Tiáa` , jò lajee` la`ó` yaam`-bre cangoliñ` fí` cóo` yá` mó` e níi` eáang`. <sup>2</sup> Jò lajee` teáaiñ` fí` jò, i` dsea` do cangár`- jial calisíng`- jial jnéeng` Jesús. Jò cangár`- e

jíing` ji` ni` dseá` do lafa' ji` iee`, jogui si`r` dseáng` calité` lafa' ji` e tee` jlo`^ . <sup>3</sup> Jo lajee` job cangáin` Moi` cóo`~ gui Líi` e teáaiñ` sáin` colíing` cóo`~ dseá` do. <sup>4</sup> Joba' lalab cajíng` Tú` Simón e casí`r` Jesús:

—Fíi, juguiá` o` e taang`naa' colíing` fí` la, fa' na nijmée`~ e 'ni` 'núu`jiu cóo`~ má`^ 'ma~, cóo` quíi` 'nu, cóo`gui quía`~ Moi` jogui cóo` quía`~ Líi`^.

⁵ Jo lajee` gui`ná` fé`b`i Tú` Simón lado, mi` cajgó` cabøø` jníi` e ji` jlo`^ fí` lí` teáang` dseá` do, jo fí` jee` e jníi` do guicaná` e líing`~ ií` guicafé` jo guicajíñ`^:

—I lab Jóo`o` i` 'neáan` eáang` jo eám` iáang` dsii` cóo`r`~. Jmee`na' núu`na' júu` quía`r`~.

⁶ Jo mi` canúu` i` dseá` gaang` quía`~ Jesús do lajo, dsifí` lanab casijníi`^ fí` ni` uó` jogui catú` guir~, co` eám` cafóin`^ . <sup>7</sup> Jo cangoquíeeng` Jesús fí` lí` sijníi`^ i` dseá` quía`r` do jo caquidsir` guóor` quíaíñ`^ do jo casí`~ reiñ`:

—Ráang`na'; ja` fóøng`na'.

⁸ Jo mi` casée` i` dseá` quía`~ Jesús do nir~, jjíi`~ jaang` i` dseá` gáng` do jo ií` seeng` e fí` do; 'ñiab` Jesús sing`guir.

⁹ Jo ngí` jo cajgám`bre e fí` yá`^ mó` do. Jo lajee` jo caquiá`^ Jesús ta` quía`~ i` dseá` quía`r` do jo casí`~ reiñ` lala:

—Ja` fí`na' jjíi`~ jaang` lajji`~ e cañi`na' e fí` yá`^ mó` la cartí` mi` nití` í` e nijí`tu` jnea~, dseá` cagá`a fí` ñifí` e lín`n jaang` dseá` jmigüi`^.

¹⁰ Jo mi` cangí` jo, cajmingí` i` dseá` quía`~ Jesús do cajmingí`r` dseá` do jo cajíñ`^:

—Fíi`naa', çjali` fé` i` tifa` quía`~ júu` quia` ta` quí`ii` dseá` Israel e Líi`bing` i` nijáa` nifí`gui?

¹¹ Joba' cañi` Jesús quíaíñ`^ do lala:

—E jáb` e Líi`bing` i` nijáa` nifí`, jo í`bing` i` niguiá` guiú`~ lajalé` . ¹² Jo dsu` jnea`~ gui fí`~ i` 'nú` e nicajáb` Líi`^, dsu` ja` calijíi`~ dseá` ír, jo cajmées` dseá` la tíi` e já` dsíir` cóo`~ dseá` do. Jo lajob` jnea` cajó, i` dseá` i` cagüéng` fí` jmigüi` la e lín`n jaang` dseá` jmigüi`, niñiim`baa` iihuí` cajó e nicuó` jaléng` i` dseá` í .

¹³ Job mi` calilí`^ i` dseá` quía`~ Jesús do e dseá` do fé`r` uii` quía`~ i` Juan i` lamí`~ seáang` dseá` jmí`.

*Mi` cajmi`leáang` Jesús jaang` siming` i` iuung` i` líng` dsíi`
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)*

¹⁴ Jo mi` caguiéng`~ Jesús cóo`~ i` dseá` quía`r` do fí` lí` teáang` dseá` fíing`, jo fí` job cangoquíeeng` jaang` dseañu` fí` quini` Jesús jo casí`r` uó` jnir` fí` quini` dseá` do <sup>15</sup> jo casí`~ reiñ` do lala:

—Fíi, fí` güilín` jóo`o, co` contøøm` dseá` e joñiíñ, jo seab` mi` quiiñ` fí` ni` ji` osi fí` ni` jmí` é, jo dseáng` eám` íñ` iihuí`.

¹⁶ Jō nicagajéem̄-baa'r fí' quini` dsea` quí'ⁱ, dsu' ja` mí cali' í fa' e nicajmi'leáng-neiñ'.

¹⁷ Jōba' cañí' Jesús jō cajíñ'ⁱ:

—Dsíng'ⁱ ja` já'ⁱ línng'na' júu` quíe`e, jō jmang'ⁱ fí' gab` iing~na' cá'na'. ¿Jial nité' lí'ⁱ e niliseen` cóo'ⁱ 'ná'ⁱ? Níjéeng'na' í siming'ⁱ do fí' la.

¹⁸ Jō mí` caguiliñ'ⁱ fí' lí` sing'ⁱ Jesús, jōba' cajíng` dsea` do í 'líng'ⁱ í iuung` dsí' í siming'ⁱ do jō lajōb cangoहुीng` í 'líng'ⁱ do ladsifí' lana, jō ca'láam` í siming'ⁱ do. <sup>19</sup> Jō mí` cangf̄ jō, í dsea` quíá'ⁱ Jesús do casíñ'ⁱ cóo'ⁱ dsea` do lajee` la'ó'ⁱ yaaiñ` jō casí'r` dsea` do lala:

—¿E` uing` quíá'ⁱ e ja` cali'ⁱ jnea'ⁱ fa' e cajmihuíng`naa' í 'líng'ⁱ í lamí` iuung` dsí' í siming'ⁱ do?

²⁰ Jōba' cañí' Jesús quíáñ'ⁱ do:

—Cō' ja` 'leáng` já'ⁱ línng` 'ná'ⁱ júu` quíe`e, jō uí'ⁱ e jōba' e ja` cali'ⁱ-na' cajmee`na' lajō; jō dsu' jnea` jmitaa` óo'na' e fa' capí'ⁱba' já'ⁱ línng'na' júu` quíe`e fa' laco' jū'ⁱ e tí' cōo' mijú` mostáa`, jōba' cuøm` lí quíá'ⁱ-na' ta` cōo' mó' e nilisíng` ée` quíá'ⁱ lí' sí', jō nidsisíng'ⁱ 'ñia'ⁱ fí' lí' jíe' faco' lajō. Jō song lajō, jōba' doñí' eeb` quí'ⁱ-na' jmí` jmee`na' jóng. ²¹ Cō' la'eáang` cóo'ⁱ e féng'ⁱ dsea` Fidié` jōgui jmóor` ayuno, quí'ⁱ jmí` e ní'uøng` í 'líng'ⁱ lado.

Mí` cajmé`tu Jesús júu` e nijnga'ⁱ dsea` quíá'r`

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Jō mí` cangf̄ jō, lajee` e ngí' Jesús colíng` cóo'ⁱ dsea` quíá'r` fí' lí' se' Galilea, lalab cajíñ'ⁱ casí'r` í dsea` quíá'r` do:

—Tí' lí' niguiéeb' í' e jnea`, dsea` í cajá' fí' ñifí' e lín'n jaang` dsea` jmigüí, tí' lí' nitén'n fí' jaguó` dsea` jmigüí ²³ jō cartí' nijngám'ⁱ-bre jnea`. Jō dsu' mí` nití'ⁱ 'ní' jmí` lajō nijíb'túu calé' catú`.

Jō mí` canúu` í dsea` quíá'ⁱ Jesús do lajō, jōba' dsíng'ⁱ fí'ⁱ caliñ'.

Mí` caquí' Jesús cuu` e catíng` guá'ⁱ

²⁴ Jō mí` cangf̄ jō, caguíe`-tu Jesús fí' Capernaum colíng` cóo'ⁱ í dsea` quíá'r` do. Jō í dsea` í jmóo` ta` mí' cuu` e catíng` guá'ⁱ caguiliñ'ⁱ fí' lí' sing'ⁱ Tú` Simón jō cajmingí'r` dsea` do jō cajíñ'ⁱ:

—¿Su ja` quí' tifa' quí'ⁱ lajū'ⁱ cuu` e catíng` níquí fí' guá'ⁱ?

²⁵ —Quíib` dsea` do e jō —cañí' Tú` Simón.

Jō mí` tí' lí' ca'í' Tú` Simón fí' dsí' sínáa`, cuøng` Jesúsbi canaañ' sí'r` dsea` do jō cajíñ'ⁱ:

—Janú', Tú` Simón, ¿jial í' o' cuaiñ` quíá'ⁱ e júu` la? Jō jee` jaléng'ⁱ dseata` í quíu' ta` fí' jmigüí la, ¿í' quíá'ⁱ jaléng'ⁱ catíng` nicár` cuu` e 'né` quí' dsea` jōgui e cuu` e íng` dsea'?

¿Su quiá'- jaléng' dsea` góor` osi quiá'- jaléng' dsea` i jalíng- fí caluub` é?

²⁶ Joba' cañí' Tú' Simón jo cajíñ'-:

—Mó' quiá'- jaléng' dsea` i jalíng- fí caluub`.

Joba' cañí' tu Jesús quiá'- dsea` do jo cajíñ'-:

—Joba' lajii~ e catíng- 'nu', ja` 'né- qui' jii~ coo`. ²⁷ Jo lico' ja` í- dsí' i dsea` do ga` uii~ qui'ii', gua' fí' lí~ néé' guiéé', jo güi'bi' 'máa' quií'- jo güing~ i la'uii~ 'ñu' i nilí'; jo fí' mo'oo- i 'ñu' î nisicú' coo` cuu-, jo cóo~ jii~ e job nitíng' guiá- quiá'- e nigüiquí' quií'-ii' quiá'- lajii~ cuu- e catí- naa' niquí'ii' quiá'- guá'-; joba' quie' e cuu- do jo güiqui~ jóng.

18

¿I' i niing- gui fí quini~ Fidié'?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Jo ie~ job cajo jaléng' dsea` quiá'- Jesús cangoquiéeiñ' fí' lí' sing' dsea` do jo cajmingí'r- lala:

—Fí'naa', ¿i' líng- 'nu' i niing- gui mi~ Fidié' quier' nifí' quiá'- dsea` jmigüí'?

² Joba' Jesús cató'r- jaang` jiuung~ jo casíñ' i jiuung~ do fí' guiá' jóo' laco' la teáng- i dsea` quiá'r- do ³ jo casí'-reiñ' do lala:

—E jáb'- e fí'-i 'nú' e song ja` nijmisíng^na' lajii~ e í' óo'na' jogui song ja` ni'uíng-na' laco'gui la líng' jiuung~, joba' ja` nilí'na' jóng e Fidié' nicár` nifí' quií'-na'. ⁴ Jo lalab fí'-i 'nú'; ii` dsea` i ja` jmiféng' 'ñia' jogui ni'uíng-tur laco'gui la líng' i jiuung~ i sing' la, joba' í'bing' i niing- gui mi~ Fidié' quier' nifí' quiá'- dsea'. <sup>5</sup> Jo ii` dsea` i íng' i dsea` i líng' laco' i jiuung~ la la'eáang' cóo'~ jnea~, joba' güiliñir' guiá- e jneab~ íñ' cajo.

Jial dseáang' e nijiúng' dsea` fí' ni~ dsee-

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Jo fí' guá' 'nú' e doñí' ii` dsea` i nijmé- e niténg' fí' ni~ dsee- jaang` jiuung~ i nijá'- líng' júu^ quié- e, joba' guiá- gui quiá'- i dsea` í' e nidsibíng' 'ñia'r' fí' é' jmiñí' e guineaang~ coo` cuu~ 'loo' fí' moluur~ e laco' nineáiñ'- cartí' uii-. <sup>7</sup> Jo gab' lí' quiá'- jaléng' dsea` jmigüí' e sea` cóo'~ jalé' e jmiróng' yaaiñ~ dsee-, co' cóo'~ jalé' e job e tóñ' fí' ni~ dsee-. Jo dsu' e ngi~ fí' b^ i dsea` i jmóo' e niténg' dsea` rúíñ' fí' ni~ dsee-.

⁸ Joba' fí'-i 'nu' e doñí' si guóo' osi tii~ nijmé- e nitén' fí' ni~ dsee-, joba' jmeáng- gui quií'- e niquí'ba' jo nigüibi' cartí' lí' huí'. Co' guiá- gui quií'- e niguøñ' fí' lí' guiá- e ja` sea` guóo' osi tii~ é e laco'gui niguøñ' e la'ieb' guotii~ fí' lí' coo' jí' e ja` tóo' jmi~ yu'. ⁹ Jogui song jminí' nijmé- e nitén' fí' ni~ dsee-, joba' jmeáng- gui quií'- e nigüi'ba' jo nigüibi' cartí' lí' huí'.

Cō' guiá~gui quíi' e niguøñ' fí lí~ guiá~ e cō' jminí' e laco'gui niguøñ' cō' laj' tú~ jminí' fí lí~ coo' jì' e ja' tō' jmi~ yu'.

Cō' júu' já' e lafa' júu' cuento quíá' jaang' jo'se' i si'íng' (Lc. 15:3-7)

¹⁰ 'Joba' fí~guíi' 'nú' e ja' jmi'uøng'na' jii'~ jaang' i jiuung~ na. Cō' jnea~ fí~i' 'nú' e fí' ñifí~ seeng' ángeles quíá'r~ i neáng' colíng~ cō' Tiquié e dsea' guíng~ fí' jo. ¹¹ Cō' jnea~, i dsea' i cajá~ fí' ñifí~ e lín'n jaang' dsea' jmigüí, cagá~a e laco' nilaan~ jaléng' dsea' i si'íng' uíi'~ dsee~ quíá'r~.

¹² 'Jogui' zjal líng~ 'nú' e júu' la? Facō' jaang' dsea' áaiñ' cien jo'se', jo calíng' i cango'íng' jaang' i jo'se' do quíá'r~ fí' jee~ mó', ¿su ja' nitiúung~tear i noventa y nueve do cateá' lajee~ nidsér~ e nidsi'néiñ' i jaang' i cango'íng' do quíá'r~? ¹³ Jo song cadséiñ' í, joba' eáang'gui nilí'íang' dsír' uii'~ quíá' i jo'se' i cadséiñ' do laco'gui quíá' i noventa y nueve i caseáaiñ' do. ¹⁴ Jo lajob cajo, cō' Tiquí'ii' dsea' guíng~ ñifí~ ja' iñ~ fa' e nidsi'íng' jii'~ jaang' i jiuung~ na.

Jial 'né' íng~ dsea' dsee~ quíá' jaang' dsea' rúíi'
(Lc. 17:3)

¹⁵ 'Jo fí~guíi' 'nú', song jaang' dsea' rúng'na' calíng' i cajmeáiñ' 'nú' ga, joba' guiá~gui e siing~na' røø' lajee~ cō' gáng~na', jo nifí'na're e uíng~ quíá' e cajméer' e ga' do quíi'na'. Jo song canáb' júuiñ' quíá' lajii'~ e cajméer' do, joba' røøb' niliseeng'tu' cō'r~. ¹⁶ 'Jogui' dsu' song ja' ni'í' júuiñ' lajii'~ e nifí'na're do, joba' nitó'na' jóng gáng~ gaang' dsea' jíéng' i tí' ni~ i nija' júu' røø' quíá' lajii'~ e nisiing~na' do. ¹⁷ 'Jogui' song la lím'bre líiñ' e ja' ni'í' júuiñ' cō' i dsea' í, joba' cō' dsea' quíá' Dsea' Jmáam~ 'né' ngíng~ e júu' jo. 'Jogui' song o' cō' dsea' í ni'í' júuiñ', joba' 'né' e nita' ó'na' e i dsea' í ja' cuíiñ' Fidié' jogui líiñ' laco' jaang' dsea' i jmóo' ta' mí' cuu~ e catíng~ dseata' guíng~ fí' Roma.

¹⁸ 'Joba' jnea~ jmitaa' ó'na' e jalé' e ja' nicuó'na' fí' jee~ jaléng' dsea' quíe~ e fí' jmigüí la, ja' nicuó' Fidié' fí' fí' ñifí' cajo. 'Jogui' lajalé' e nicuó'na' fí' jee~ jaléng' dsea' quíe~ e fí' jmigüí la, joba' nicuó' Fidié' fí' cajo.

¹⁹ 'Lalab' fí~guíi' 'nú' cajo, fa' gám~ 'nú' fí' jmigüí la nisiing~na' røø' quíá' lajii'~ e nimí'na' Fidié', joba' Tiquié e dsea' guíng~ ñifí' nicuó'bre 'nú' lajii'~ e nimí'na'r do. ²⁰ Cō'fa' gáng~ osi gaang' dsea' siseáiñ' e jnea~ quíe~ nifí' quíá'r~, joba' dob seeng' jnea~ jee~ ír' fí' lí' siseáiñ' do cajo.

²¹ Jo ie~ jo cangoquíéng' Tú' Simón fí' lí' sing' Jesús jo cajmingí'r~ dsea' do:

—Fí'í, ¿jó' ya' 'né' ín'n dsee~ quíá' jaang' dsea' rún'n song cajmeáiñ' jnea~ ga? ¿Su jii'~ guíe~ néeb' jii'~?

22 J_oba' cañi' Jesús quiá' Tá' Simón j_o casi' reiñ':

—Ja' fñ' i 'n_u, Tá' Simón, e jii' guié' née', c_o' cartí setenta ya' siete née' 'né' ín' dsee' quiá' i dsea' rún' do song li' 'né' laj_o.

C_oo' júu' já' e lafa' júu' cuento quiá' jaang' dsea' léeng'

23 J_o cajíng' gui Jesús casi'r' i dsea' quiá'r' do e júu' la:

—J_o mi' Fidié' quiér' nifí' quiá' dsea', lú' laco' mi' jaang' dseata' dsea' féng' i niseeng' dsea' 'léeng' i nirøøng' quiá'r'. J_o mi' catí í' e camí' i dseata' do cuu' quiá'r' lajii' e nirøøng' i dsea' 'léeng' quiá'r' do, 24 j_oba' i dseata' dsea' féng' do cató'r' jaléng' i dsea' 'léeng' i nirøøng' quiá'r' do e laco' nidsicóoñ' do lajii' e røøñ'. J_o la'uii' cató'r' i dsea' 'léeng' i nirøøng' jmiguiá' cuu' quiá'r'. 25 J_o c_o' ja' ee' cuu' sea' gui quiá' i dsea' 'léeng' do fa' e nija'r' i fiir' do, j_oba' i fiir' do caquiá'r' ta' e nidsi'nüim' i dsea' 'léeng' do colíng' c_oo' dseamí' quiá'r' c_oo' gui jaléng' j_oor' c_oo' gui lajalé' e sea' quiá'r' e laco' niquír' lajii' e røøñ' do. 26 J_o dsu' i dsea' 'léeng' do dsifí' lanab casi'r' uó' jnir' fí' quini' i fiir' do j_o camí'r' dsea' do jmi'ee' j_o casi'r' dsea' do lala: "Fí'i, mñ' i jmi'ee' 'n_u e nijmée' féng' a' ui' quié' e ja' mí' seeng' quié' e lana e cuu' e røøñ' quií', dsu' niquí'baa lajalé' e røøñ' do quií' mi' niliseeng' quié' e." 27 J_o i fi' do calí' fñ' líiñ' i dsea' 'léeng' i røøng' quiá'r' do, j_oba' j_o camí'guir' cuu' quiá'r' j_o caleám' breiñ' do c_oo' júu' røø'.

28 J_o cangám' i dsea' 'léeng' do, j_o lajee' ngaiñ' guiá' fib' mi' cajíñ' jaang' gui dsea' 'léeng' rúñ' la'ó' røø' nijmóor' ta' quiá' fiir', j_o i dseañ' i' nirøøng' capí' cuu' quiá'r'. J_o casam' bre dsea' do j_o canaañ' güi'r' luuiñ' j_o casi'r' dsea' do lala: "i' Qui' quié' e lajii' e røøñ'!" 29 J_o i dsea' 'léeng' rúñ' do casi'r' uó' jnir' fí' quiniñ' do j_o camí'r' dsea' do jmi'ee' j_o casi'r' lala: "Fa' nijmée'ba' féng' o' e røøm'bñ' cateá' quií', dsu' niquí'baa lajalé' mi' niliseeng' quié' e." 30 J_o dsu' i dsea' 'léeng' i cajmi'øø' cuu' do j_o e canáñ' júuiñ' jii' c_oo', j_o 'nñ' b' cangojéiñ' i dsea' 'léeng' rúñ' i carøøng' quiá'r' do cartí caquiñ' do e cuu' do. 31 J_o mi' caliñ' i dsea' 'léeng' rúñ' i caguiaang' gui do e júu' j_o, j_oba' cangosí' bre fiir' lajii' e cajmeáng' i dsea' 'léeng' rúñ' i jaang' gui do. 32 J_o ée' j_o iing' i fiir' do mi' caliñir' e júu' j_o, j_oba' caquiá'r' ta' e calitéb' i dsea' i ca'lée' do j_o lalab casi' reiñ' do: "i' N_u lin' jaang' dsea' 'léeng' i soo' dsí'! J_o jnea' j_o camí' i lajii' e røøñ' quié' e do dsu' uí' e camí' jnea' jmi'ee'. 33 J_o laj_ob catíng' fa' mi' cajmee' c_oo' i dseañ' rún' do mi' camí'r' 'n_u jmi'ee' lí' laco' gui cajmé' jnea' c_oo' 'n_u." 34 J_o dseáng' la huím' eáng' caliguiñg' i dsea' fi' do quiá' i dsea' 'léeng' quiá'r' i

cajmée` ga` do co' jì`gui cartí` caquiua`r` ta` e canghíiñ` do iihuá' cartí` caquiur` lajii` e røøiñ` do.

³⁵ Jo cajíng`-gui Jesús casí`r` jaléng` i` dsea` quiá`r` do:

—Lanab cajo nijmé` Tiquié`e dsea` guíng` ñíff` cóo` jaléng` 'nú` song ja` ni`líng`-na` dsee` dseáng`- lajang`- uii` quiá`- jaang` dsea` rúng`-na`.

19

Mi` ca'e` Jesús quiá`- mi` tiúung` dsea` rúíñ`

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Jo mi` cangf` e cajíng`- Jesús jalé` e júu` na, jo cagüi`fí`bre fí` lí` se` Galilea jo cagüé`-tur fí` lí` se` Judea e née` lí` 'ngóo` cataang` laco' iu` gua` Jordán. ² Jo i` 'leáam` dsea` ngolíng` laco' ngóor`, jogui cajmi`leáam`-bre jaléng` dsea` dsée`- ie` jo.

³ Jo lajee` táang` Jesús fí` jo, cangoquiéeng` fí` lí` siñ` cóo` tú`-míng` dsea` Israel i` líng` dsea` fariseo e lico' iíñ` do e niténg` dsea` do fí` ni` dsee`, joba' cajmingí`r` dsea` do lala:

—¿Su cuóom` quiá`- jaang` dseañu` e nitiúuiñ` dseamf` quiá`r`- fíng` lí` doñí` ee` cajmiquíng`-jiu` dsí` rúíñ`?

⁴ Joba' cañí` Jesús quiá`- i` dsea` fariseo do lala:

—Nica`íb` 'nú` fí` ni` jì` quiá`- Fidié` lí` fé` lala: “Jii` latí` mi` uíng` cajmeáang` Fidié` dseañu` jogui dseamf`.” ⁵ Jogui fé` cajo: “Uii` e cúng` dseañu` guóor`, joba' 'naaiñ` quiá`- tiquiá` níquiá`r` e laco' niliseeiñ` colíng` cóo` dseamf` quiá`r`, jo lajoba' lafa' jaam`bre ni`uíñ` lajee` laji` huáaiñ` do.” ⁶ Jo lajob` fí`-i` 'nú`, jo` tí`guir` gáíñ`, co' lafa' jaam`bre nica`uíñ`. Co' Fidié`-bing` caguia` uíng` e cúng` dsea` guóor`, joba' jo` cuóong` fa' e nitiúung`-gui dsea` rúíñ` mi` cangf`gui e cacúíñ` guóor`.

⁷ Jo cajmingí`-tu` i` dsea` fariseo do Jesús:

—Jo ¿jali` caquiua` Moi` ta` e cuóom` tiúung` dsea` rúíñ` song caráang` cóo` mají` lí` fé` lajo, jo lajoba' dseáng`- e cuóong` e tiúung` i` dseañu` do dseamf` quiá`r`?

⁸ Jo cañí`-tu` Jesús quiáíñ` do:

—Jo i` Moi` do cacuør` fí` e catiúung`-na` dseamf` quí`-na` dsu` uii` e 'nú` dseáng`- e eám` ue` óóna`. Co' jii` latí` mi` uíng` ja` lajo cali`íng` Fidié` e nilí. ⁹ Jo jnea`-gui fí`-i` 'nú` e doñí` ii` i` tiúung` dseamf` quiá`- e jii` ja` ca`léé` i` dseamf` quiá`r` do e güiñ` cóo` dseañu` jíéng`, jogui e nicúng`-tur guóor` cóo`- jaang`-gui dseamf` jíéng`, joba' dseeb`- éer`-jóng` fí` quini` Fidié`.

¹⁰ Jogui i` dsea` quiá`- Jesús do casí`r` dsea` do lala:

—Song lajob` lí` quiá`- jaléng` dseañu` cóo`-gui dseamf` quiá`r`, joba' guiá`-gui líng`- jnea` e ja` nicúíñ` guóor`.

¹¹ Joba' cañí`-tu` Jesús quiáíñ` do:

—Ja` lajɨng` dsea` catɨiĩ~ e ngáiĩ~ jalé~ e júu^ na, cɔ' lajɨi~ dsea` i nicangɨng` quiá~ Fidiée~, jɨi~ íbing' i ngáng' e jɔ. <sup>12</sup> Jɔ jmiguiab' uing~ sea` e jmóo` huɨng` quiá~ jaléng` dseañu` e ja` cuøng` e nicúĩñ` guóor': cɔ' seem` dseañu` e latí mĩ ngáam~bre ja` si'íĩñ^ fa' e nicúĩñ` guóor', jɔgui seem`bi cajɔ e dseañu` rúm~bre nicajmi'léng` ír, jɔgui seem`bi i ja` cuø' fĩ yaang~ fa' e nicúĩñ` guóor` dsu' uíi~ e Fidiée~ quié nifí quiá'r~. Jɔ jaléng` dsea` i quíi~ jmii~ nijmé~ lajɔ, jɔba' güijmée~bre lajɔ.

Mĩ cajmigüeang` Jesús jaléng` jiuung~

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Jɔ mĩ~ cangɨ jɔ, caguilíng~ jaléng` dsea` e jéeiĩ~ jiuung~ quiá'r~ fĩ lí~ sing' Jesús e laco' niquidsí' dsea` do guóor` fĩ yá^ mogui~ lajaang` lajaang` i jiuung~ do jɔgui e niféiĩ~ Fidiée~ uii~ quiáiĩñ~ do, jɔ lajɔba' niligüeaiĩñ^ do. Jɔ dsu' i dsea` quiá~ Jesús do cajniĩm~bre quiá~ jaléng` sejmiĩ i jiuung~ do jɔgui cajjim~breiĩñ' do cajɔ. ¹⁴ Jɔba' cajíng~ Jesús casí'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Cuøø~na' fĩ jaléng` i jiuung~ na güijaliĩñ~ fĩ la jɔ ja` jni'na' quiá'r~, cɔ' jaléng` dsea` i líng` laco' i jiuung~ la, íbing' catɨng~ e Fidiée~ quié nifí quiá'r~.

¹⁵ Jɔ caquidsib' Jesús guóor` fĩ yá^ mogui~ lajaang` lajaang` i jiuung~ do, jɔ ngɨ jɔ, cagüi'íĩ~bre fĩ jɔ.

Mĩ casíng~ Jesús cóo~ jaang` siming` i sea` cuu~

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Jɔ mĩ~ cangɨ jɔ, caguíe~ jaang` siming' fĩ lí~ sing' Jesús jɔ cajming'í'r~ dsea` do:

—Tifa' i guíá~ dsíí', ¿e~ e guíá~ 'né~ jmee~ jnea~ e laco' nilí' i e niliseen~ cøng` cóo~ Fidiée~ car` ngongɨ~ jmii~?

¹⁷ Jɔba' cańíi' Jesús quiá~ i siming' do:

—¿Jiali' jnea~ jming'íĩ~ cuaiĩ~ quiá~ jalé~ e guíá~? Cɔ' jaam` i guíung~ seeng` jɔ jɨi~ Fidiée~bing' líng` lajɔ. Jɔ dsu' song` 'nu'gui iin~ e niliseen' cøng` cóo~ Fidiée~ car` ngongɨ~ jmii~, jɔba' 'né~ nijmití'ba' lajalé~ júu^ quiu' ta~ quiá~ Fidiée~ jóng.

¹⁸ Jɔba' cańíi' i siming' do quiá~ Jesús:

—¿E~gui e júu^ 'né~ liti~ do jóng?

Jɔ cańíi'tu Jesús quiáiĩñ~ do jɔ casí'r~ lala:

—Lalab líi' jalé~ e júu^ 'né~ liti~ do: Ja` jngán' jɨi~ jaang` dsea` rún'; jɔgui ja` 'lee~ e nigüín' cóo~ dseañu' dseamí i ɔ' quií~; jɔgui ja` jmoo' i; ɔ'gui cuø' dsea` dsee~ e ja` uing~ sea; <sup>19</sup> jɔgui jmi'goo' tiquíi' cóo~ gui niquíi'; jɔgui jmi'neáan' jaléng` dsea` rún' lí^ laco'gui jmi'neáan' uø'.

²⁰ Jɔba' cańíi'tu i siming' do quiá~ Jesús jɔ casí'r~ dsea` do:

—Lajib` e júu^ e fó'na' nicajmitii~; jɔba' ¿e~ jɨi~ e 'né~ nijmití'guíi'?

21 Jɔba' cañi'tu Jesús quiáin' do jɔ cajín':

—Song 'nə iin' e niliguiún' laco' si'í' fí' quini' Fidié', jɔba' guóng' fí' quí' jɔ güi'nü~ lajalé' e sea` quí', jɔ jalé' e cuu~ e nilí' quiá' e jɔ jmee~ guié^ jee~ jaléng' dsea` tiñing~, jɔ lajoguiba' nilí' e nilisea` juguiá~ quí' fí' ñiff' fí' li~ guing~ Fidié'. Jɔ mi~ ningi' jɔ, nea~ cóo'~ jnea~ jóng.

22 Jɔ dsu' mi~ canúu~ i siming' do jalé' júu^ e cajíng' Jesús, jɔba' fi'íb^ cangáin', co' eám' sea` cuu~ quiá'r~.

23 Jɔba' casí' Jesús i dsea` quiá'r~ do jɔ cajín' lala:

—E já' e fi~ i 'nú' e hu#m' lí' quiá' jaang' dsea` sea` cuu~ e nijáng' 'ñia'r' fí' quini' Fidié' e laco' dsea` do nicá' nifí' quiá'r~.

24 Jɔgui fi~túu 'nú' calé' catú~ e ja'gui huíng' quiá' jaang' jó' camello e ningíng~ne' fí' dsí' too' jmini' mocuu~ e laco'gui jaang' dsea` sea` cuu~ nijáng' 'ñia'r' fí' quini' Fidié' e laco' dsea` do nicá' nifí' quiá'r~.

25 Jɔ mi~ tí' li~ canúu~ i dsea` quiá' Jesús do lajɔ, jɔba' eáang'guib cangogá' dsír' jóng, jɔ canaaín' jmingi' rúin':

—Jɔ song lajɔb lí', jɔba' ¿i~ nilí' nijmé~ e nileáin' jee~ jalé' dsee~ quiá'r~?

26 Jɔ lico' cajøom~ Jesús i dsea` quiá'r~ do, jɔ cañir' quiáin' do lala jɔ cajín':

—Jíi' jaang' dsea` jmigüü' quí'r~ jmü~ nileáng~ 'ñia'r' jee~ jalé' dsee~ quiá'r~, co' jíi' Fidié'bing' quí'r~ jmü~ jmé~ lajɔ.

27 Jɔba' cañi' Tú' Simón quiá' Jesús jɔ casí'r~ dsea` do lala:

—Fí'ii', jnea'^ nicatú^baa' lajalé' e sea` quí'naa' jɔ cóo' 'nub' ningi'naa' lana. Jɔba' ¿e~ jíi' e catü~naa' ni'íng'naa'?

28 Jɔba' lalab cañi' Jesús e casí'r~ i dsea` quiá'r~ do jɔ cajín':

—E laba' jmítaa^ óóna' e mi~ nití' í' e nili'mü~tu latøng~ jmigüü', jɔb mi~ nimáang~na' jnea~, dsea` i cajá~ fí' ñiff' e lín' n jaang' dsea` jmigüü', e niní' i e niquiá'ü ta' fí' ée^ li~ niing~ jlo' quié~ e e sea' fí' ñiff'. Jɔ ie~ jɔ jaléng' 'nú', dsea` líng'na' dsea` quié~ e, niliseab` cajo guitu' ée^ quí'na' fí' jɔ li~ niní'na' colíng~ cóo'~ jnea~ e laco' niquidsi'na' í' quiá' laji' guitu' 'lé' dsea` góóna' dsea' Israel. 29 Jɔgui jaléng' dsea` i nilíng' dsea` quié~ e, jɔ uí' e jɔ nicatár` jalé' 'nür~, osi nica'naaín` quiá' jaléng' rúin' é, osi nica'naaín` quiá' tiquiá'^ niquiá'r^ é, osi quiá' jóo'bir é, osi nicatár` uó~ quiá'r~ é, jɔba' jaléng' í'bing' i niñíng' cien ya' e jmiguiü'gui e laco' e catúr' do jɔgui niñim'bir cajo e niliseeín` cøng' cóo'~ Fidié' car' ngongü' jmü~. 30 Jɔ i líng~ dsea` i líng~ e niñ~ eáang' fí' jmigüü' la, dsu' í'bing' jíi' capí'^ ja' ee' niñ~ mi~ nití' e í' jɔ; jɔ dsu' i líng~ dsea` i líng~ e ja' ee' niñ~ jíi' capí' fí' jmigüü' la, jɔba' í'bing' i eáang'gui nilíniing~ mi~ nití' e í' jɔ.

20

Coo`júu`já` e lafa' júu` cuento quiá` dsea`jmóo`ta` quiá` mí` huüing`jó`

¹ Jo café`gui Jesús coo`gui júu` já` e lafa' júu` cuento jo cajíñ`lala:

—Jo mĩ Fidié` quier` nifi` quiá` dsea`, lí` laco` mĩ jaang` dsea` fii` coo` uó` li` sijnea` mĩ` huüing`jó`, jo`i dsea` í` cagüi`hír` coo` ya` e la`ee` e cango`néeiñ` dsea` 'léeng` i` nijmé` ta` quiá` e mĩ` huüing`jó` do. <sup>2</sup> Jo casí` reiñ` do e níquí`bre e 'léeiñ` do quiá` coo` jmiñ` ta`. Jo mĩ` cangí` jo, casíim`breiñ` do fí` jee` ta`.

³ Jo`i fii` do calé` catú` cagüi`hír` fí` jee` 'núu` mĩ` catí` la`ii` ñiá` e la`ee` jo cangáñ` jiéng`gui dsea` i` neáang`jøøng` e ja` ta` jmóor`.

⁴ Jo lalab` casí`r` í: “Song` ja` ta` sea` jmée` 'nú`, güilíng`na` güijmee`na` ta` quiá` mĩ` huüing`jó` quie`e, jo níquí`baa` qui`na` laco` sí`í.” Jo cangolíim` i` dsea` do cangojmée` ta`.

⁵ Jo mĩ` catí` guieñi`, cagüi`hib`tu` i` dsea` fii` do fí` jee` 'núu` e ngojmée`guir` quijí` dsea` i` nijmé` ta` quiá`r`, jo caléb` catú` cagüi`hír` mĩ` catí` la`ii` 'ni` e ca`lloo` cajo. ⁶ Jo coob` mĩ` catí` la`ii` 'ñiá` e ca`lloo`, jo caléb` catú` cagüi`hír` jo cangór` fí` 'móo`, jo fí` job` cangár` e neáang` jiéng`gui dsea` i` ja` ta` sea` jmé`, joba` cajmingí`r` dsea` do: “¿Jialí` ngüing` 'nú` jmiñ` qui`na` fí` la` e ja` ta` jmoo`na`?” ⁷ Joba` cañi` i` dsea` do quiá` i` fii` do: “Co` jji` jaang` dsea` ja` mĩ` cali`neaiñ` jnea` ta`.” Joba` cajíng` i` fii` do casí` reiñ`: “Güilíng` 'nú` güijmee`na` ta` cajo fí` lí` sea` mĩ` huüing`jó` quie`e.”

⁸ Jo mĩ` tí` lí` canuá, i` fii` do caquiur` ta` i` dsea` néé` ni` dsea` 'léeng` do e nitøø` jaléng` i` dsea` jmóo` ta` do jo casí` reiñ` do lala: “Tee` lajaang` lajaang` i` dsea` 'léeng` na` jo qui` quiá`r`, dsu` la`uui` ningíng` i` dsea` i` cangotáang` jee` ta` la`ii` 'ñiá` e ca`lloo` do jo lajob` cartí` i` cangotáang` la`ee` do.” ⁹ Jo lajob` cajmée` i` dsea` do; jo la`uui` cangíng` i` dsea` i` cangotáang` la`ii` 'ñiá` e ca`lloo`, jo lajaang` lajaam` i` dsea` í` ca`íñ` e 'léeiñ` quiá` latøøng` jmiñ`. <sup>10</sup> Jo mĩ` cató` quiá` í, joguiba` cangíng` i` dsea` i` cangotáang` la`ee`gui do, jo`i dsea` í` ca`f` dsír` e jmiguiú`gui nilí`r` e 'léeiñ`. Jo dsu` o` lajo, co` røøb` ca`íñ` cóo` i` nifi`gui do cajo. <sup>11</sup> Jo mĩ` tí` lí` cangí` e ca`íñ` do e 'léeiñ`, joba` canaaiñ` fé`r` ga` uui` quiá` i` dsea` fii` do ¹² jo casí` reiñ` do lala: “I` dsea` 'léeng` qui` i` caguilíng` cøøng`gui na, jji` coo` oor`ba` cajmée` ta`; jogui` røøb` caqui` quiá` dsea` do laco`gui jnea`, dsea` cataang`naa` lajee` latøøng` jmiñ` e guí` iee.” <sup>13</sup> Jo dsu` i` fii` do cañi`r` quiá` jaang` lajee` i` dsea` 'léeng` do jo casí` reiñ`: “Ruu`, ofa` jnea` jmóo`o` jløn`n` cóo` 'nu`. ¿Su` ofa` casí`naa` røø` jial` tí` 'léeng` dsea` laco` jmiñ`? ¹⁴ Joba` fii` i` 'nu` lana, nab` røø` e 'léen` jo nicuøøm` guón`. Jo song` jnea`gui iin`n` qui` quiá` i` dsea` 'léeng` i` ca`í` cajmée` ta` cøøng`gui do røø` laco`

jíi~ e nicaquîi quíi~ , ¹⁵ joba' cuøøm` lí jmee~ e lajo, co' cuu~ quié~ baa e cacuøø~ øre do, o' cuu~ quiá~ dsea` jíéng~. ¿Ofa` dsihuim`ba' é dsu' uíi~ e cajmé~ e e guiá~ cóo~ i dsea' í? "

¹⁶ Jo cajíng~ gui Jesús lala:

—Jo i líng~ dsea` i líng~ e niiñ~ eáang' fí jmiçüü` la, dsu' íbing' e jíi~ capí~ ja` ee` niing~ mí~ nití~ e í' jo. Jo dsu' i líng~ dsea` i líng~ e ja` ee` niiñ~ jíi~ capí~ fí jmiçüü` la, joba' íbing' i eáang' gui niliniing~ mí~ nití~ e í' jo.

*Mí~ cajméé` Jesús júu` e catí` 'ní` ya` e tí` lí~ nijngám~ dsea` ír`
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)*

¹⁷ Jo coo` jmii~, lajee~ e ni`iuung~ Jesús fí ngaiñ' fí Jerusalén, jo cató'r~ i dsea` guitúung` quiá'r~ do coo` lico' yaaiñ` jo casí~ reiñ` do:

¹⁸ —Jo lí~ laco' jíi~ e móo~ 'nú~ jmi~ na, lana ningóo`naa' fí Jerusalén, jo fí job lí~ nisáng' dsea` jnea~, dsea` i cajá~ fí ñifí~ e lín`n jaang` dsea` jmiçüü`. Jo nijáin` jnea~ fí jaguó` jaléng' fii~ jmidsea` quiá~ dsea` góo`naa' dsea` Israel cóo~ gui jaléng' tifa' i e` júu` quiu' ta~ quí~naa' cajo. Jo jaléng' i dsea` íb` i nicuø~ júu` quiá~ e nijúung~ jnea~. ¹⁹ Jogui nijáin` jnea~ fí jaguó` jaléng' dsea` i ja` cuiing` Fidié~, jo jaléng' íb` i niløø~ quié~ e, jogui nijmihuññ` jnea~ cajo jo jí~ gui cartí` niteáin` jnea~ fí dse' crúu~, jo fí job nijúun~n; dsu' mí~ nití~ 'ní` jmi~ lajo, nijíb` túu calé` catú~.

*Lajíi~ e camí` niquíá~ Tiáa~ cóo~ gui Juan e camí'r` Jesús
(Mr. 10:35-45)*

²⁰ Jo mí~ cangí` jo, i dseamí` quiá~ jaang` dseañu` i sii` Zebedeo cajaquieéiñ` fí lí~ sing' Jesús, colíng~ cóo~ gáng~ jóor', jaang` i sii` Tiáa~ jogui jaang` i sii` Juan, jo lají` huáaiñ` do quiíñ~ jee~ dsea` guitúung` quiá~ Jesús, jo casí'r` uø` jnir~ fí quiniñ~, co' iin~ líng~ ee` nimí~ bre dsea` do. ²¹ Joba' cajmingí~ Jesús i dseamí` do jo casí~ reiñ`:

—¿E~ iin'?

Joba' cañí~ i dseamí` do quiá~ Jesús jo casí'r~ dsea` do:

—Jiéé` o' e nicuø' fí e lají` gáng~ i jóo`o la nigüear` cóo~ 'nu` fí lí~ quiu' ta~ mí~ niguiing~ tu' fí jo, jo jaaiñ` la nigüear` lí~ lí` dsée' jogui jaang` guir lí~ lí` tuung~.

²² Joba' cañí` Jesús quiáin~ do lala:

—'Nú~ jíi~ ja` ní`na' lajíi~ e mí`na' na. ¿Su líng~na' e nité`na' lajíi~ iihuí` e nijaquíéeng` quié~ jnea~?

Joba' cañí~ i jóo` i dseamí` do jo cajíñ~:

—Nité` lí`baa'.

²³ Jo cañí~ tu` Jesús quiá~ i dsea` do:

—E`jáb~ e 'nú` nimó`ba' iihuí` cajo lí~ laco' gui nimoo~ jnea~; jo dsu' e nigüear` dsea` lí~ lí` dsée' osi lí~ lí` tuung` é laco' guiin~n,

ja`jnea~ catáin~n e jo fa' e nicuøø, co' lajii'~ dsea` i nicaguíng' Tiquié^e, jii'~ íbing' i catáing~ e jo.

24 Jo mi~ tí lí~ canúu~ i dsea` quíá'~ Jesús i guíng~ gui do lajii'~ e júu^ jo, joba' caligúim~bre quíá'~ i gáng~ do. 25 Jo dsu' Jesús cató'r~ jaléng' i dsea` guitúung` do quíá'r~ jo casí'r~ lala:

—Niñib^ 'nú' guíá~ e jee~ jaléng' dsea` i ja` cúing` Fidiéé~ seeng` jaléng' dseata~ i quíu' ta~ quíá'~ jaléng' dsea`, jo jaléng' i dsea` i quíu' ta~ do eáam' silí'r' cóo'~ e ta` líiñ' do. Jo lajob lí' cajo cóo'~ jaléng' dseata~ dsea` féng' i quíe' nifí' quíá'~ jaléng' dsea`, co' laguidseaam^ quíu'r' ta~ quíá'ñ'~ do. 26 Jo dsu' ja` cuóøng` e nidsijéé' lajo jee~ 'nú', co' ií~ i iing~ i nicá' nifí' jee~ 'nú', íbing' i 'né~ nijmé~ ta~ jmicóo'~ quíá'~ i caguiaang~gui. 27 Jogui ií~ i iing~ i nijmé~ e niing~guir jee~ 'nú', íbing' i 'né~ jmé~ jalé' ta~ huí' jee~ jaléng' i caguiaang~gui e ja` jmiféng' 'ñia'r'. 28 Jo lajob 'né~ jmér~, co' lajob ta~ cagá~ jnea~ cajo, jnea~ dsea` cagá~ a fí' ñifí' e líiñ'n jaang` dsea` jmigüi. Co' jnea~ ja` cagá~ a fa' e jmóo` dsea` ta~ fí' quinií~, co' jnea~ cagá~ a e laco' nijmicóo'~o jaléng' dsea` jmigüi jogui e nijáng' 'ñiá'a e nijúun~n e laco' nileáng` fíing` dsea` jmigüi jee~ jalé' dsee~ quíá'r~.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús gáang~ dsea` tiuung~
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Jo mi~ cangf jo, mi~ tí lí~ ca'uøøng` Jesús cóo'~ jaléng' dsea` quíá'r~ fí' Jericó, eáam' cango'leáang` dsea` laco' ngóor'. 30 Jo lajee~ laco' teáaiñ'~ fí' lado, coob` mi~ cangíiñ' lí~ neáang` gáang~ dsea` tiuung~ i neáang' 'ni' fí'. Jo mi~ tí lí~ calilí' i dsea` tiuung~ do e cangíing` Jesús fí' jo, joba' ca'áiñ' dsea` do lala:

—iFí'ii', siju~ dseata~ Daví^, fíi~ güilín' jnea'!

31 Jo dsu' jaléng' i dsea` i ngolíng~ cóo'~ Jesús do ca'gaam~bre quíá'ñ'~ do e laco' jo` áng' guíiñ' do dsea` do. Jo dsu' lí' lí' teá'gui canaang` óo' i dsea` tiuung~ do e áiñ' dsea` do jo fé'tur lala:

—iFí'ii', siju~ dseata~ Daví^, fíi~ güilín' jnea'!

32 Joba' cajeab' Jesús laco' fí' iuuiñ~ do jo cató'r~ i dsea` tiuung~ do jo cajming'~reiñ' do:

—¿E~ iing~na' e nijmee~e quíi~na'?

33 Joba' cañi' i dsea` tiuung~ do quíá'~ Jesús lala:

—Fí'ii', ií~naa' e nijméé'^ e nilijnéb'túu'.

34 Joba' calí' fíi~ líim~ Jesús i dsea` tiuung~ do jo lico' cagüi'r' jmini'biñ' do lajaang` lajaaiñ'. Jo dsifí' lajob ca'láang~ i dsea` tiuung~ do, jo calijné'bre. Jo mi~ cangf jo, cangolíim~bre cóo'~ Jesús.

21

Mi ca'tí Jesús fí jee fí Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12 :12-19)

¹Jo lajee ná' gui e niguieng' Jesús fí Jerusalén colüing' cóo' jaléng' dsea` i ngí cóo'r` do, jo caguiliñ' fí cóo' fí e sií Betfagé e née' quiá'` cóo' mó' e sií Olivos. Jo tí job caguiéng' Jesús gáng` lajee` i dsea` quiá'r` do e jéeng'guiñ' <sup>2</sup> jo casí'` reiñ' do lala:

—Güiling` na' e fí fí`jiu e née' quini` na, jo fí job niguiéng'`na' jaang` bú'` iee` i 'ñúung'` colüing'` cóo'` jaang` yuu` quiáa`-re'. Jo síng'`na're' jogui tee`na're' fí la. <sup>3</sup>Jo song` i` casí'` 'ná' jiali'` jmoo`na' lana, joba' nifi'`na'r lala: “Lana 'neáng` fí`i' i bú'` la. Dsu' mi` ningf` jo nijajeaam`túure'.”

⁴Jo cangojée' e na e laco' caliti` jii'` laco' júu` e cajíng'` jaang` dsea` i café'` cuaiñ` quiá'` Fidiée'` malü`gui eáang` mi` cajme'r' lala:

⁵Sí'`na' jaléng'` dsea` i seeng` fí Sión:

“Lab nijáa` i dseata` dsea` féng'` i quie'` nifi'` qui`-ii',

jo jaang` dsea` i ja` jmiféng'` 'ñiab'` láiiñ',

jogui guiñ'` fí mocóo'` jaang` bú'` jiuung`.”

⁶Jo mi` cangf` jo, cangolím` i dsea` gáng` quiá'` Jesús do jo cajmiti`bre laco' jii'` ta` caquiü'` dsea` do quiá'r`. ⁷Jo cató`-bre i bú'` iee` do colüing'` cóo'` yuu` quiáa`-re' do fí li` sing'` Jesús, jo canaañ` sífir` sí'r` fí mocóo'` i bú'` jiuung` do jo mifüing` caguáb` Jesús fí mocóo'` i jó'` do. <sup>8</sup>Jo füm` dsea` ni'r` jalé'` sí'r` lacuee` guiá'` fí li` cangüng` Jesús; jo i lüing`gui dsea` tã'r` guo'` 'ma' e tüi` jo guiar` fí guiá'` fí li` ningíng` dsea` do cajo. ⁹Jo jaléng'` i dsea` i ngolíng` nifi'` cóo'` gui i jalíng` catí` cøøng` óor` lala:

—iMajmiféng'`naa' i Jóo' dseata` dsea` féng'` Davi'`! iJogui juguiá`-jiu quiá'` i dsea` i casíng` Fidiée'` fí jmigü'` la cuaiñ` quiá'r`! iJo majmiféng'`naa' Fidiée'` dsea` guíng` ñiff'`!

¹⁰Jo mi` tí li` ca'tí` Jesús fí dsí'` fí Jerusalén, lajüm` dsea` canaañ` ta'r` mñ'` jo jmingi'` rúñ'`:

—¿I`gui i dsea` na?

¹¹Jo i lüing` i dsea` do ngür`:

—Mó'` Jesús i dsea` i fé'` cuaiñ` quiá'` Fidiéeb` na, i nabi i seeng` fí Nazaret do fí li` se'` Galilea.

Mi ca'uøøng` Jesús jaléng'` dsea` i jmóo'` ta` 'nñ'` fí dsí'` guá'`

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2 :13-22)

¹²Jo mi` cangf` jo, jo cangó` Jesús fí dsí'` guá'` fé'` quiá'` dsea` góor` dsea` Israel e si'` fí Jerusalén do. Jo mi` cangár` e lafa'` 'móob'` lí'` e fí jo, co'` teáng'` dsea` ta` 'nú'` jogui ta` láa', joba' cajmiquím'` dsí'` Jesús mi` cangár` lajo, jo canaañ` jüm`bre jalé'` mes` quiá'` i dsea` i jmóo'` ta` jmisüing` cuu` jogui jalé'`

'masii~ quiá'~ i dsea` i jmóo` ta~ 'n'ning` jaléng` mee~. ¹³ Jō cajíñ'~ casí'r~ jaléng` i dsea` do lala:

—Lalab fé' Fidiée` fí ni` jì quiá'r~: “E 'n'uu~ la nilisii` 'n'uu` li~ nisíng~ dsea` cóo'~ jnea~”; jō dsu' 'nú' nicajmi' uíng` na' cóo` 'n'uu` lí` teáng'~ jaléng` i'.

¹⁴ Jō lajee` táang` Jesús e fí dsí' guá'~ do, jōb caguilíng~ jaléng` dsea` tiuung~ cóo'~ gui jaléng` dsea` jlúung'~, jō cajmi' leáang~ Jesús jaléng` i dsea` í. ¹⁵ Jō mi~ tí lí~ cangá~ jaléng` fii~ jmidsea` quiá'~ dsea` Israel cóo'~ gui jaléng` tifa' quiá'~ júu` quiu' ta~ quiá'r~ lajii'~ e quí'~ Jesús jmii~ jmóor` e dsigá` dsí' dsea` jōgui canúu~ guir e óo` jaléng` jiuung~ e fí guá'~ do lala: “i'güijmiféng' jaléng` dsea` jmigüi` i Jóo` dseata~ dsea` féng' Davi'!”, jōba' jaléng` i dsea` í eám' caliguiñ~ ¹⁶ jō casí'r~ Jesús:

—i'Nuu' lajii'~ e fé' jaléng` i jiuung~ na!

Jōba' cañi' Jesús quiáñ'~ do:

—Núu' baa, jōgui ¿su ja` mí ca' í' 'nú' lajii'~ e tōo` fí ni` jì quiá'~ Fidiée` lí~ fé' lala?:

'Nu, Fidiée~, nicajmee'~

e cóo'~ jalé' e ø` jaléng` jiuung~ cóo'~ gui jaléng` yuu` ni-jmiféñ' 'nu'.

¹⁷ Jō mi~ calí~ casí'~ Jesús i dsea` do lala, jō cagüi' h'bre fí fii` Jerusalén jō cangó~ tur fí cóo` fii` lí~ sií` Betania, jō fí jōb cangongiñ~ e uóø` jō.

Mi~ caliquiú` cóo` 'ma` güñí'~

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Jō mi~ cangí jō, cóo` e la'ee` lajee` e ni'iuung~ Jesús fí e ningáiñ' fí Jerusalén, cadseá~ jmi' aaiñ~. <sup>19</sup> Jō cóo` cangá~ bre e gui~ cóo` 'ma` güñí'~ ca' fí lana, jō cangoquiéiñ' fí lí~ gui' do, dsu' cadsé'r` e jii'~ cóo` güñí'~ ja' íi'~, dseáng'~ yaang~ má' quiáb'~ dsí~. Jōba' lalab casí'r~ e 'ma` güñí'~ do:

—jō nicuó` guí jii'~ cóo` güñí'~ latí lana!

Jō ladsifí lanab caliquiú` e 'ma` güñí'~ do. ²⁰ Jō mi~ tí lí~ cangá~ i dsea` quiá'r~ do e calí~ lado, jōba' eám' cango'gá` dsíir' jō cajmingí'r~ dsea` do lala:

—Fí'naa', ¿e~ uing~ quiá'~ e caliquiú` ladsifí lana e 'ma` güñí'~ na?

²¹ Jōba' cañi' Jesús quiáñ'~ do:

—E já'~ e fii~ i 'nú' e song dseáng'~ já'~ líng`na' e quí'~ baa jmii~ jmee~ lí'~ doñí ee` jō ja` jmitúng~ áa'na', jō o' jii'~ e na niquí'~ na' jmii~ nijmee~ na' jóng lí'~ laco'gui jii'~ e cajmé~ jnea~ cóo'~ e 'ma` güñí'~ na. Co' song dseáng'~ já'~ líng`na' e quí'~ baa jmii~ jmee~ lí'~ doñí ee`, jōba' cuóøm` lí` quiu'~ na' ta~ e mó' sí' la e nijéng'~ 'ñia' lí~ sí' jō nidsisíng' 'ñia' fí 'ni' jmii'~, jōba' lajōb nilí jóng. ²² Jōba' fii~ i 'nú' lajii'ng`na' na

e mi~ fõng`na' Fidiée~, mí`ba're car` ngocáng` óo'na' jogui já` líng`na' e quí`b` dsea` do jmí~ nijmér` lí` doñí` ee, joba' nicuó`-bre 'ná' jóng lajii~ e mi`na' do.

*I~ quiu' ta~ Jesús e jmóor` jalé' e jmóor`
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)*

23 Jo mi~ cangí e cajíng` Jesús lajo, jo ca'í-bre fí` dsíi` sinúu` guá' fé` e er` júu` quiá' Fidiée~. Jo lajee~ iuuiñ` fí` job, mi~ cangoquiéeng` jaléng` fii~ jmidsea` quiá' dsea` góor` dsea` Israel fí` lí` siñ` colíng` cóo~ jaléng` dsea` cõong` quiá'r` cajo, jo cajmíng`í'r` dsea` do lala:

—¿I~ i quiu' ta~ quií' e jmoo' jalé' e na? Jo ¿i~ i cacuó' 'nu' fí' e cuõong` jmee' jalé' e na?

24-25 Joba' cañíi` Jesús quiáin~ do jo casí'~ reiñ':

—Jnea~ cajo seab` coo` e nijmíng`í' i 'ná'. ¿I~ casíi` quiá' Juan e niseáiñ` dsea` jmí? ¿Su Fidiée~ ofa' dsea` jmigülb` é? Jo song nijmées`na' jnea~ júu` i casíi` quiá'r~, joba' nijmées` jnea~ 'ná' júu` i quiu' jnea~ ta~ e jmóo`o lajalé' e la.

Jo i dsea` do canaaiñ` síiñ` lajee` la'ó' yaaiñ` jo sí' rúin~ lala:

—Song nisíi~ naa'r e Fidiéeb` dsea` casíi` quiá' i Juan do, joba' nijíñ` nisí'r` jneaa`aa': “¿Jialí' ja` já' calíng`na' i dsea` í` jóng?” 26 Jo ja` cuõong` nisíi~ naa'r e dsea` jmigülb` casíi` quiá' i Juan do, co' fíng song casíi~ naa'r lajo, dseám~ fíng ee` cajmeáng` dsea` jneaa`aa'; co' lajím` dsea` ñir` e i Juan do café'r` cuaiñ` quiá' Fidiée~.

27 Joba' cañíir` quiá' Jesús lala:

—Ja` ne~ naa' jii~ coo`.

Jogui Jesús casí'~ tur` i dsea` do jo cajíñ`:

—O'gui jnea~ cuõong` jmées` e 'ná' júu` cajo i quiu' jnea~ ta~ e jmóo`o jalé' e la.

Coó` júu` já' e lafa' júu` cuento quiá' gáng` jóo' dsea`

28 Jo cajmíng`í' gui Jesús jaléng` i dsea` do lala:

—¿E` í` óo' 'ná' cuaiñ` quiá' e júu` la? Coó` née' nicaliséng` jaang` dseañu', jo i dseañu' í` nicaliséng` gáng` jóor`. Jo coó` née' casí'r` i jóor` la'uii~ do: “Jóo`o, fa' jgiée` o' güijmées` coó` jmí~ ta~ fí` lí` sijnea` mí` huíng` jól` qui` i' do.” 29 Joba' cañíi` i jóor` do: “iU~, dseáng`-fím`-baa` nií`i!” Jo dsu' mi~ cangí`guijiiu` lajo, ca'í'b` dsíir` cangór`. 30 Jo dsu' ngí` jo i jóor` i catí` tú`-gui do casí'~ tiquiá'r` laco' casí'r` i jóor` la'uii~ do; joba' i jóor` í` cañíi` bre ladsifí` quiá' tiquiá'r` jo cajíñ` e nidsé`-bre. Dsu' mi~ ngoyúung` jo ja` cangór`.

31 Joba' cajmíng`í' Jesús i dsea` do:

—¿I~ lajee~ laj` gáng` i jóor` do líng` 'ná' i calinúu~ júu` quiá' tiquiá'r`?

Joba' cañíi` i dsea` do quiá' Jesús jo cajíñ`:

—I jór' la'uii~ do, í'bing' i calinúu'.

Jó Jesús casí'r~ i dsea` do lala:

—E já' e fii~ i 'nú' e jaléng' i dsea` i jmóo` ta~ mí cuu~ e catíng~ dseata~ dsea` féng' i guing~ fí Roma jogui jaléng' dseamf~ i jmóo` ta~ 'núng` yaang~, jéeng'guir nijáng' yaaiñ~ laco'gui 'nú' fí jaguó` Fidié~ e laco' dsea` do nicár` nifi` quiaíñ'. <sup>32</sup> Co' mi~ cajá~ Juan i caseáng` dsea` jmi~ jó ca'e'r' 'nú' jial niliguiúng~na' fí quini~ Fidié~, dsu' ja` já' calíng~ 'nú' jalé' e jó ie~ jó. Jó dsu' jaléng'gui i dsea` i jmóo` ta~ mí cuu~ cóo'gui jaléng' dseamf~ i jmóo` ta~ 'núng` yaang~ jáb' calíñ~ ie~ jó. Jó dsu' 'nú'gui, nañí' fa' cañí'ba' jalé' e jó, dsu' ja` caquí' jíng' yaang~na' fí quini~ Fidié~, jogui dseáng' ja` já' calím~ba' júu^ quiaí' Fidié~.

Coogui júu^ já' e lafa' júu^ cuento quiaí' dsea` 'léeng' i soo` dsí'

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Jó mi~ cangf~ jó, cajíng'gui Jesús e júu^ la:

—Núu~na', la nifi~i 'nú' coogui júu^ já' e lafa' júu^ cuento: Coog` née~ jaang` dseañu' ni'oor` coog` uó~ jó nicajme'r' iá lacúng' e uó~ quiaí'r~ do, jó cajnir` mí^ huíng` jó^ fí dsí'. Jó cajmilíñ~ coog` lí~ ni'uó'r~ jmi^, jogui caséer` coog` 'núu' ñí' fí quiaí' jó e laco' cuóøng` tí' nir~ fí la'úng~ e fí ni~ guóo' uó~ quiaí'r~ do lí~ sijnea` mí^ huíng` jó^.

'Jó mi~ cangf~guijia lajò, ca'náaiñ~ coog` tú~ máng' dsea` i nijmé~ ta~ uó~ quiaí'r~. Jó mi~ cangf~ jó, cagüi'bre cangór~ fí lí~ huí'. ³⁴ Jó mi~ tí' lí~ catí' i' e caroo` e mí^ huíng` jó^ do, jó caguiém' i dsea` fii~ uó~ do coog` tú~ máng' dsea` 'léeng' quiaí'r~ i cangoquié~ lajii~ e catíñ~ do. <sup>35</sup> Dsu' mi~ tí' lí~ caguilíng~ i dsea` 'léeng' do fí lí~ taang~ i dsea` jmóo` ta~ uó~ do, dsíng' ga` cacóøíñ~ e caquié' i dsea` i jmóo` ta~ uó~ do; i líng~ cacóøng' cóo' cuu~, jogui i líng'gui dseáng' cajngam'bre. <sup>36</sup> Jó mi~ cangf~ jó, i fíng'gui dsea` 'léeng' caguiéng'tu i fii~ do laco'gui i caguiéñ' lamí~ uii~ do. Jó dsu' lajòb cajmée'tu i dsea` i jmóo` ta~ uó~ do, cajmeám'tur jaléng' i dsea` 'léeng' i caguiéng' i dsea` fii~ uó~ do.

³⁷ Jó mi~ cangf~ jó, jóogui i dsea` fii~ uó~ do caguiéñ', co' ca'f dsír' e íguib fíng nijmí'gó i dsea` jmóo` ta~ uó~ do. <sup>38</sup> Jó mi~ tí' lí~ cangáng~ i dsea` jmóo` ta~ uó~ do i jóo' i dsea` fii~ uó~ do jó canaaiñ` sñíñ` lajee` yaaiñ~: "I siming' nabíng' i nijmé'guiáa' e uó~ la mi~ tí' lí~ nijúung~ tiquiaí'r'; majngáang'naa're lajminá~, jó jneaa~aa' nilí'naa' nijé'ee' cóo' e uó~ la." <sup>39</sup> Jó røøb` casíng~ i dsea` jmóo` ta~ uó~ do e nijmér~ lajò, jó cangojéiñ~ i siming' do catí' 'ni' guiee' lí~ sijnea` e mí^ huíng` jó^ do jó fí jòb cajngang'neiñ' do.

⁴⁰ Jó cajíng'gui Jesús casí'r~ i dsea` do:

—Joba' fñi-i 'nú' e mi~ niguiéé' i fii~ uó' do, ¿e~ líng' 'nú' e nijmeáin' i dsea`jmóo` ta~ uó' i ca'lée' do?

⁴¹ Joba' cañi' i dsea` do:

—E nijngám' i fii~ uó' do lajaléng' i dsea`jmóo` ta~ uó' do, jogui dsea`jiém' nitáin' i nijmé' ta~ e uó' do lali~ i lí' dsíur' i nija' lajji' e catáin' quía' e niró' do quía'r'.

⁴² Joba' cañi' Jesús quía' i dsea` do:

—¿Su ja' mi' ca'í 'nú' fi' ni~ jì quía' Fidiéé' lí' fé' lala? E cuu~ e ja' calijí' dsea`jmigüí' quía' tñi~ fñi' quía' 'nur', lanagui dseáng' cuu~ laniim~ nica'uíng' quía' 'nú'.

Jò 'ñiab' Fí'naa' dsea`cajméer' e la,

joba' dseáng' eám' dsi'gó' dsi'naa' lana.

⁴³ Jò uí' joba' fñi-i 'nú' jmñi~ na e nigüeáb' lajji' e sí'á' niñíng'na' e Fidiéé' nicár' nifí' quí-na' jò dsea`jiém' niñíng' e jò, cò' í'bing' já' nilíng' jogui ni'é'r røø' fi' quini' dsea` do.

⁴⁴ Jogui doñi' i dsea` i nititaang' fi' ni~ e cuu~ e julí' na, dseáng' túub' niliñ'; jogui song i dsea`cajling' e cuu~ do, dseáng' congua' leeb' niliñ'.

⁴⁵ Joba' mi' tí' lí' canúu~ i fii~ jmidsea' quía' dsea` Israel do cò' gui jaléng' dsea` i líng' dsea` fariseo lajji' e júu^ e cajíng' Jesús do, joba' calí'r^ e jaléng' í'bre éeng' dsea` do cò' e júu^ quía'r- do. ⁴⁶ Joba' ie~ jò lamí~ iññ~ nisám'bre Jesús, dsu' ja' cateá' dsíur' fa' cajméer' lajò, cò' fñim' dsea` teáng' i já' líng' e dsea` do líiñ' jaang' i fé' cuaiñ' quía' Fidiéé'.

22

*Coo`júu^já' e lafa' júu^ cuento quía' mi~ cung' guó` dsea`
(Lc. 14:15-24)*

¹ Jò mi~ cangí' jò, jò cò' júu^ lanab canaang'tu Jesús sí'r jaléng' i dsea` do jò casí'-reiñ':

² —Jò lalab lí' mi~ Fidiéé' quier' nifí' quía' dsea`. Cò' e jò lí' laco' mi~ jaang' dseata~ dsea` féng' cajméer' cò' jmñi' fe' quía' e nicúng' guó' jóor'. ³ Jò mi~ tí' lí' ninéé' guíá' e jmñi' do, joba' i dseata~ do casíin' jaléng' dsea` 'léeng' quía'r- i cangoté' jaléng' dsea` simúng' e laco' nidó'r- colíng'. Dsu' i dsea` simúng' do ja' calí'iññ' fa' cangolíin'. <sup>4</sup> Jò mi~ cangí' jò, i jíéng'gui dsea` 'léeng' quía' i dseata~ do casíin' i cangoté' i dsea` nisimúng' do jò casí'-reiñ' do jial júu^ nicáin' do jò cajíin' lala: “Güijméé'na' júu^ i dsea` nisimúng' do e ninéeb' guíá' lajaléb' e niquiee~naa', cò' nicaquíá' ta~ e nicaingam' dsea` güitá' quíe' e cò' gui jaléng' jó' caguiaang' gui i jlo' úung', jò lajib' ninéé' guíá' lana. Sí'gor güijalíin', cò' lana nidsitoo' jmñi' quía' e nicúng' guó' jóo'baa.” <sup>5</sup> Dsu' dseáng' ja' cajmijíib- i dsea` simúng' do lajji' júu^ quíe' i dsea` 'léeng' do. Jò jaaiñ' do cajíin': “Sí'go fíi' e ja' lí' nii' i lana, cò' nabi

'né~ nii'i ni'éé'e uó~ quié'e." Jo jaang`gui do cajíñ': "Síi~ go fii' e ja lí~ nii'i lana, co' nabi 'né~ nijóøø lajii~ e 'nii'baa." 6 Jøgui i dsea` sim`ing~ caguaang~gui do caquiém'bre i dsea` 'léeng'~ quiá'- i dseata~ do cartí' cajngam'breiñ' do. 7 Jøb mi` caliguiñg~ i dseata~ do e eáang' jø caquiá'r ta` 'léé~ quiá'r e cangojngáam'~biñ' do jaléng' dsea` i ca'lee' do jøgui cajíbre fii' góoiñ' do cajo. 8 Jø mi~ cangí jø, i dseata~ dsea` féng' do casí'r~ i dsea` 'léeng'~ quiá'r~ caguaang~gui do jø cajíñ': "Lana ninéé' guiá~ lajii~ jmiñi~ e niquiee~naa', dsu' i dsea` i lamí~ si'í' sim`ing~ do ja' catíiñ~ fa' e nijaliñ~ e niquiee~naa' colíing~ cóo'r~. 9 Jø lanagui fii' i 'nú' e güilíng~na' lacaang' jee~ 'núu' fí' jalé' fí' e laniing~ jø güite'na' lí'^ doñí' ii' dsea` i nijíng'na' jee~ 'núu' do jø síi~na'r e niquiee~naa' colíing~ cóo'r~, co' i dsea` i lamí~ si'í' sim`ing~ do ja' cali'iiñ~ fa' cajaliñ~." 10 Jøba' ca'uóøm i dsea` 'léeng'~ quiá'- i dseata~ dsea` féng' do e cajmitir~ laco' jii~ ta~ caquiá' fiir~, jø i fíim' i dsea` do cató'r~, do i guiúng~ jøgui dogui i soo` dsíi'; lifa' dseáng'~ caróom~ dsíi' sinúu^ quiá'- i dseata~ do e catang'~ jaléng' i dsea` í.

11 Jø mi~ tí' lí~ ca'í' i dseata~ do fí' lí~ niteáang' i dsea` fíing' do, jøb cangáañ~ jaang' dseañu' i niquíng'~ jee~ do i ja' qui' si'í' laco' catíing~ quiá'- mi~ tí' jmiñ~ e cung' guó' dsea`. 12 Jøba' i dseata~ do casí'r~ i dsea` í: "Ruu', ¿jial ca'í' o' ca'u' fí' la ja'gui si'í' quií'~ quiá'- lí~ cung' guó' dsea'?" Jø tiib~ caje i dsea` i ja' quié' si'í' laco' si'í' do. 13 Jøba' i dseata~ do casí'r~ jaléng' i dsea` 'léeng' i guiá' guiá~ mes~ do: "Ñu'na' guotíi~ i dseañu' na jø güibiíng'na'r cartí' lí~ nuu' só' fí' caluu', jø fí' jøb lí~ nijmér~ ta~ qui' jøgui ta~ tu' maja~." 14 Dsuco' tó' Fidiéé' i fíim' dsea` e nijáng' yaaiñ~ fí' jaguór~, lifa' jii~ tú~ 'ní' máng'~bing' i guiñ'.

Mi~ cajming'~ dsea` Jesús cuaiñ~ quiá'- e catíng~ dseata~
(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Jø mi~ cangí e la, caseáng' coo` tú~ máng'~ dsea` Israel i líng' dsea` fariseo jø casíng~tur røø' jial laco' nicuó'r~ Jesús dsee~ fí' quini' dseata~. 16 Jø casíim'biñ' do fí' lí~ táang' Jesús coo` tú~ máng'~ dsea` i la'ó' ír' cóo'~gui dsea` quiá'- dseata~ Herodes, jø lalab júu^ quieíñ' do quiá'- Jesús jø casí'r~:

—Tifa', ne~baa' guiá~ e jming'~ júu^ já'-ba' fó' 'nu' jøgui e dseáng'~ lajam'~ba' já'- e e' jialco' iing~ Fidiéé' e see~naa'. Jøgui ne~bii' cajo e ja' 'gó' 'nu' cóo'~ jalé' e í' dsíi' dsea` osi jalé' e fé' dsea` uii~ quií' é, co' ja' jøø~ 'nu' jii~ jialco' líng' dsea` lí'^ caluu'. 17 Jøba' ii~naa' nijming'~ii' 'nu' e~ nifo'^ cuaiñ~ quiá'- e júu^ la: ¿Su 'né~ niquí'naa' cuu~ e catíng~ dseata~ i guiíng~ fí' Roma osi ja' 'né~ qui'naa' é?

18 Jø dsu' Jesús calilí'^bre lajii~ e ga' e í' dsíi' i dsea` do, jøba' cajíñ'~ casí'-reiñ':

—iI jmicang~ i la 'ná'! ¿Jialí' 'nó'na' e iing~na' niguié'na' jial e ni'níng~na' jnea~ fí' quini~ dseata~? ¹⁹ Ée'na' jnea~ e cuu~ e 'né~ níquí' quiá'~ i dseata~ do.

Joba' i dsea` fariseo do cacuø'r' dsea` do coo` cuu~ lajo.
²⁰ Jogui Jesús casí'~ reiñ' do lala:

—¿I~ i táang' fí' ni~ e cuu~ la jogui jial siir~?

²¹ Joba' cañí' i dsea` fariseo do quiá'~ Jesús:

—Dseata~ dsea` guing~ fí' Roma táang' fí' na.

Joba' cañí'tu Jesús quiá'ñ'~ do jo casí'~ reiñ':

—Cuøø'na' dseata~ i guing~ fí' Roma lajii~ e catíng~ í, jogui lajobi cajo cuøø'na' Fidiéé' lajii~ e catíng~ Fidiéé'.

²² Joba' mi~ tí' lí' canúuiñ'~ do lajo, eáam' cangogá' dsíir' e jii'~ o' ñir' e~ niñí'~ guir. Jo cangolímbre mi~ cangí' lajo, jo 'ñiab' Jesús cajé'guir.

Mi~ cajmingí' dsea` jial lí' mi~ nijí'tu dsea` calé' catú`
(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Jo 'ñia' ie~ jmíi~ jo caguilíng~ coo` tú~ máng'~ dsea` Israel i líng' dsea` saduceo fí' lí' táang' Jesús. Jo co' jaléng' i dsea` saduceo do ja` já'~ líiñ' e jí'tu 'líi, joba' ca'f' dsíir' e cangojmingí'r' Jesús jo casí'r' dsea` do lala:

²⁴ —Tifa', lalab cajíng'~ Moi~ malíi~ gui eáang' e song cajúng~ jaang' dseañu' e jii'~ ja` jóor' caliséng', joba' i rúng' dsea` ngáang'~ cóo'~ i 'líi~ dob 'né~ nicúíñ' guóor' cóo'~ i dseamí' quiá'~ i 'líi~ do e laco' niliseeng' jóor' cóo'~ ír'. Joba' lafa' jóob' i dseañu' la'uii~ do ni'uíng~ i jiuung~ i niliseeng' do.

²⁵ Jo lalab calí' jee~ jnea'~; coo` née'~ caliséng' guiáng~ dseañu' i la'ó' rúng'. Jo i dseañu' la'uii~ do cacúm' guóor', jo ja` huøø~ ngó~ cajúm~bre, lifa' jii'~ jaang' jóor' ja` caliséng' cóo'~ dseamí' quiá'r'. Joba' i dseañu' rúíñ' i catí' tú~ do cacúm'bre guóor' cóo'~ i dseamí' í, <sup>26</sup> jo dsu' lajob calí-tu, cajúm~biñ' do jo ja` jóor' caliséng' cajo. Jo lajob i rúíñ' i catí' 'ní' do cajo, cacúm'bre guóor' cóo'~ i dseamí' í, dsu' lajobtu ca'uíng~ quiá'r~, cajúm~bre e jii'~ ja` jóor' caliséng'. Jo lajob calíng~ laji' guiáng~ i dseañu' do, cajúm~bre e jii'~ ja` jóor' caliséng' cóo'~ i dseamí' do. ²⁷ Jo ja` huøø~ ngó~ jo cajúm~ i dseamí' do cajo.

²⁸ Joba' jmingí'~ jnea'~ 'nu' lana e mi~ nití' í' e nijí'tu dsea', ¿i~ dseáng'~ i dseañu' do lajee~ laji' guiá'ñ'~ nicúng' guóor' cóo'~ i dseamí' do? Co' lajalém'bre cacúíñ' guóor' lajee~ seeíñ' fí' jmigü' la.

²⁹ Joba' cañí' Jesús quiá'ñ'~ do:

—Sijgiéem' áa' 'nú', co' ja` ní'na' jial laco' fé' fí' ni~ jì' quiá'~ Fidiéé', jogui dseáng'~ ja` ní'ba' cajo jial tí' 'gøng' dsea` do. <sup>30</sup> Co' ie~ jo, mi~ nití' í' e nijí'tu jaléng' 'líi~, jaléng' dseañu' cóo'~ gui jaléng' dseamí' jo` tóo' jmíi~ fa' e nicúng'~ gui guóor',

dsuco' lafa' ángeles quiá'- Fidiée' i neáang' fi' ñiffb- niliñ- ie~ jo. ³¹ Jogui 'nú' jmingñ'na' su jí'tu jaléng' dsea' mi~ ningf e júuiñ-, jo ¿su ja' mí' ca'í' 'nú' lí' tóo' lajii' júu^ quiá'- Fidiée' e cajíñ'- maliñ'gui mi~ café'r lala?: ³² "Jneab~ lín'n Fidiée' quiá'- Abraham cóo'~gui quiá'- Isáa jogui quiá'- Jacóo'." Joba' fi' i 'nú' lana e Fidiée' ja' líiñ' Fidiée' quiá'- jaléng' 'li~, co' Fidiée' quiá'- jaléng' dsea' jib' líiñ'.

³³ Jo mi~ tí' lí' canúu- jaléng' i dsea' do lajii' júu^ e cajíng'- Jesús, joba' dsíng'- cango'gá' dsíir' jo cangolím'bre jóng.

E lab júu^ quiu' ta~ e laniing-gui quiá'- Fidiée'

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Jo mi~ tí' lí' cangf e casíng- Jesús cóo'~ dsea' saduceo, jo caseám' rúng' dsea' fariseo mi~ tí' lí' caliñir' e cateá' lanab cañi' Jesús lajii' júu^ e cajmingñ' i dsea' saduceo do. Jo i dsea' í' cangolím-bre fi' lí' táang' Jesús. ³⁵ Jo jaang' lajee' la'ó' ír' i líng' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea' góor' dsea' Israel e lí' laco' iññ- e niténg' Jesús fi' ni~ dsee-, joba' cajmingf'r- dsea' do lala:

³⁶ -Tifa', ¿e~ e júu^ quiu' ta~ quiá'- Fidiée' e niing-gui?

³⁷ Joba' cañi' Jesús quiá'- i dsea' do:

-E lab e júu^ e niing-gui do: "Jmi'neáang' Fíi' Fidiée' car ngocáng' o' jogui cóo'~ jalé' bí' seeng' jmiguí' quií'- jogui cóo'~ jalé' e í' o'." ³⁸ Jo e lab e júu^ e laniing-gui jogui e la'uii~ do cajojee~ lajalé' júu^ quiu' ta~. ³⁹ Jogui e júu^ quiu' ta~ e catí' tú- do røøb'jiu lí' cóo'~ e la, jo lalab fé': "Jmi'neáang' jaléng' dsea' rún' lí' laco'gui jmi'neáan' uø'." ⁴⁰ Jo cóo'~ e tú- júu^ quiu' ta~ nab lí' júu^ tíi- fiñ' quiá'- lajalé' e caguiee-gui júu^ quiu' ta~ quiá'- Fidiée' jogui lajalé' júu^ e ca'e' i dsea' i café' cuaiñ' quiá'- Fidiée' maliñ'gui eáang'.

I' dsea' siju' líng' Dsea' Jmáang-

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Jo lajee' e teám-bi jaléng' i dsea' fariseo fi' do, ⁴² mi~ cajmingf'- Jesús ír' lala:

-Jo ¿e~ í' óo' 'nú' cuaiñ' quiá'- i dsea' i sijeeng'na' do i nicá' nifi' quií'-na' do? ¿Jial laco' jáa' siju'?

Joba' cañi' i dsea' do quiá'- Jesús jo cajíñ'-:

-Dsea' siju' dseata~ dsea' féng' Daví'b' í'.

⁴³ Joba' cañi' Jesús quiáñ'- do:

-Jo ¿jial lí' jóng? Co' ie~ lamí~ cateáang' dseata~ Daví' fi' jmigüi' la, cajíñ'- la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'- Fidiée' e Dsea' Jmáang- líng' Fiir~, co' lalab cajíñ'- ie~ jo:

⁴⁴ Lalab cajíng'- Fidiée' casí'r- Fíi'i:

"Ní' lí' lí' dsée' laco' guin~n

cartí' nijmee~ e e jaléng' dsea' i 'ní' níng- 'nu'

nisí'r' uó̄ jnir' fí' quini' e laco' nijmi'gór' 'nu.'

⁴⁵ Jo cajíng' gui Jesús e júu' la:

—Jo song 'ñia'bi dseata~ Daví' sí'r' Fí'i i dsea' i sijeeng'na' do i nicá' nifí' quíi' na' do, joba' çjal cuó̄ng' e í' líiñ' dsea' siju' dseata~ Daví' jóng?

⁴⁶ Jo jaléng' i dsea' i teáang' do ie~ jo jii' camí' júu' ja' cadsé'r' fa' cañiir' quíá' Jesús, jo latí' ie~ job jii' jaang' dsea' fa' cateá' gui dsíir' ee' nijmingí'r' dsea' do.

23

Mi' cajíng' Jesús jalé' e ga' e jmóo' jaléng' dsea' fariseo
(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Jo mi' cangí' e jo, casí' Jesús jaléng' dsea' i teáang' do ie~ jo cóo' gui jaléng' dsea' quíá'r' jo cajíñ' casí' reiñ':

² —Jaléng' tifa' quíá' júu' quíu' ta~ quíá' dsea' góo'naa' dsea' Israel cóo' gui jaléng' dsea' góo'naa' i líng' dsea' fariseo óor' ta~ e er' e~ guó̄ng' lajii' júu' quíu' ta~ quíá' Fidié'. ³ Joba' fii' i 'nú', jmee'ba' núu' na' lajii' júu' quíá'r' jogui jmití'ba' lajii' e sí'r' 'nú', jo dsu' jie~ mí' jmoo'na' laco' gui la jmóor', dsuco' i dsea' í' ja' jmitir' lajii' e júu' quíá'r' do. ⁴ Dsuco' i dsea' í' lico' tiiñ' jmér' lafa' léé' dsea' cóo' jalé' e jíñ' e 'né' nijmiti' dsea' e jii' ja' quíi' dsea' jmii' jmitir~, jo dsu' ja' jmicóo'r' dsea' jii' cóo' camí' niguóor' e laco' niróo' e lee' do. ⁵ Jo lajii' e jmóor' do lico' iñ' e joo' jaléng' dsea' jiém'. Jogui tí' dsíir' e quier' lí' tóo' júu' quíá' Fidié' fí' guiaquíir' osi fí' dse' cuéer' é, jo e jo tóo' cóo' júu' e liing' guíu' laco' jnéeng' huíi'. Jo lacaang' fí' dse' sí'r' tí' dsíir' e í'r' lo' e cuee'. ⁶ Jo tí' dsíir' e guar' fí' lí' jlo' gui fing dsiliñ' lacaang' lí' tí' jmii' osi lí' niing' gui é fing dsiliñ' fí' sinuu' guá' quíá' dsea' góo'naa'. ⁷ Jogui iñ' e jmí'gó' dsea' ír' mí' jíñ' rúñ' jee' 'núu', jogui tí' dsíir' e fa' jalém' dsea' sí' ír' tifa'.

⁸ Jo dsu' 'nú' ja' catíng'na' fa' e nisí' dsea' 'nú' tifa', dsuco' jaam' tifa' i dseáng' seeng' quíi' na', jogui lajaléng' 'nú' líng'na' laco' rúm'ba'. ⁹ Jogui 'nú', ja' catíng'na' e nifí'na' teaa' jii' jaang' dsea' fí' jmigüi' la, dsuco' jaam' Tiquí'na' i seeng', jo íb' Fidié' i guíng' fí' ñifí'; ¹⁰ o'gui catíng'na' fa' e nisí' dsea' 'nú' fii~, có' jaam' Fii'na' seeng', jo íb' i dsea' i sijeeng'na' do i nicá' nifí' quíi' na'. ¹¹ Jogui song i' lajee' la'ó' 'nú' líiñ' e niing' gui, joba' í'bing' i 'né' nijmé' ta~ jmicóo' jee~ jaléng' 'nú'. ¹² Co' doñí' i' dsea' i jmiféng' 'ñia' jee~ jaléng' dsea', joba' i dsea' í' eáam' nijgiáaiñ' mi~ nití' í' lajo. Jo doñí' i' dsea' i ja' jmiféng' 'ñia' jee~ jaléng' dsea' rúng', joba' í'bing' i eáang' gui niliniing' mi~ nití' í' lajo.

¹³ iE ngí' fii' 'nú', jaléng' tifa' quíá' júu' quíu' ta~ quíá' dsea' Israel cóo' gui jaléng' 'nú', dsea' Israel i líng' dsea'

fariseo, co' j mang' i j micaam~ 'nú'! Co' j ní'ba' fí' e laco' d sea' jíeng' ja' nijang' yaaiñ~ fí' jaguó' Fidiéé' e laco' d sea' do nicá' nifí' quiá'r~. Jogui jíí' 'nú' ja' jáang' yaang~na' fí' jaguó' Fidiéé' o'gui cuø'na' fí' jaléng' d sea' i iing~ nijmé~ lajo.

14 'jE ngí~ fíib^ 'nú', jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- d sea' Israel cóo'~gui jaléng' 'nú', d sea' Israel i líng' d sea' fariseo, co' j mang' i j micaam~ 'nú'! Co' j moo'na' íí' 'nu~ jaléng' d sea' 'níí' i tíńíng~, jogui j micaang~na' e ja' líí' lajo, jogui j moo'na' e cuee' fa' quií~na' mí~ güilíng~na' fí' guá'-. Jo uíí' e lajob j moo'na', joba' 'nú'bing' i ga'gui eáang' ní'íng' íihuí' mí' nití' í' lajo.

15 'jE ngí~ fíib^ 'nú', jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- d sea' Israel cóo'~gui jaléng' 'nú', d sea' Israel i líng' d sea' fariseo, co' j mang' i j micaam~ 'nú'! Co' j moo'na' ta~ ngí' lacaang' fí' ní' guóo'~ uó~ quiú' cóo'~gui lacaang' fí' ní' j mińí' e laco' nilí'na' jaang' d sea' i nidsitáang~ cóo'~ 'nú'. Jogui mí' tí' lí' calí'na' i d sea' í, d seáng' lico' síng'guina'r e catííñ~ tú~ néé' fí' lí' 'lí' laco'gui la líng' 'nú' yaang'na'.

16 'jE ngí~ fíib^ 'nú', d sea' líng'na' lafa' d sea' tiuung~ i jéeng' jaang'gui d sea' tiuung~! Co' 'nú' fó'na' e mí~ jmóo' d sea' promes e éeiñ' guá' fé', ja' 'né~ nijmitir~ e jo; jo dsu' 'nú' fó'na' e mí~ éeng' d sea' e cunée' e sea' fí' guá' do, joba' d seáng' 'né~ e jmiti~bre jóng. 17 'Nú' líng'na' lafa' d sea' tiuung~ i íí'! ¿E~ e quíng'gui quií~na' eáang' líng~na'? ¿Su cunée' o'fa' e guá' e j migüeang' e cunée' dob é? 18 Jogui fó'bi 'nú' cajo e dońí' íí' d sea' i jmóo' promes e éeiñ' fí' nife', ja' catíng' fa' e nijmitir~ lajíí' e ca'éeiñ' do. Jo dsu' 'nú' fó'na' e song ca'éeng' d sea' lajíí' e tíng' d sea' e cuø'r Fidiéé' fí' nife', joba' d seáng' 'né~ e nijmiti~bre jóng lajíí' e ca'éeiñ' do. 19 'Nú' líng'na' lafa' d sea' tiuung~! ¿E~ e quíng'gui quií~na' eáang' líng~na'? ¿Su lajíí' e tíng'na' cuø'na' Fidiéé' fí' nife' do o'fa' e nife' e lí' ligüeang' dob é? 20 Jo dsu' jnea~gui fá'a e i d sea' i éeng' e nife' do, o' jíí' quiá'- e jo jmóor' lajo, co' lajob jmóor' cajo quiá'- lajalé' e sea' e fí' ní' do. 21 Jogui i d sea' i éeng' guá' fé', o' jíí' quiá'- e guá' do jmóor' lajo, co' lajob jmóor' cajo cóo'~ Fidiéé' i seeng' fí' jo. 22 Jogui i d sea' i éeng' ñifí', lajob éeiñ' 'ńia' Fidiéé' cajo jogui fí' lí' lí' éé' quiá'- d sea' do fí' jo.

23 'jE ngí~ fíib^ 'nú', jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- d sea' Israel cóo'~gui jaléng' 'nú', d sea' Israel i líng' d sea' fariseo, co' j mang' i j micaam~ 'nú'! Co' cuø'na' Fidiéé' coo' lajee' guí' lajíí' e catííñ~ quiá'- jalé' e ro'na' do fa' jalé' oo' quiá'- j mińí' jogui jalé' e jíé', jo dsu' ja' jmití'na' e júu^ quiu' ta~ quiá'- Fidiéé' e níing~gui e quiá'- jial ní'é~ d sea' røø cóo'~ d sea' rúíñ' jogui jial nilí' fíí' líng' d sea' jaléng' d sea' rúíñ' jogui jial d seáng'~ nijmitir~ jalé' e iing~ Fidiéé'. Jo jalé'

e nab e laniing-gui e 'né- nijmití'na' lifa' ja' 'naang'na' ca' jalé' e catíng- Fidiéé e nicuó'na're do. ²⁴ ¡'Ná'gui líng'na' lafa' dsea' tiuung- i jéeng' jaang'gui dsea' tiuung-! jō tīm'ba' ngí'na' jalé' e ú'na' e laco' ja' nining'na' lu' ping', jō dsa' ním'ba' i jó' féng' i sií camello!

²⁵ ¡E ngí- fíib' 'nú', jaléng' tifa' quiá'- júu' quiu' ta~ quiá'- dsea' Israel cóo'gui jaléng' 'nú', dsea' Israel i líng' dsea' fariseo, co' jmang' i jmicaam~ 'nú'! Co' 'nú' lí' i ru' guiú- jalé' cuéé' huí' quiá'- jíí' lí' caluu', jō dsa' e téé' dsí' do jmang'- jalé' e nicajmee- na' hí cóo'gui jalé' e lí óo'na' e sea' fí' jmigüí. ²⁶ ¡I tūh- 'nú', dsea' fariseo! Co' la'uii- jang'- rúu'- na' lí' lí' dsíib' jalé' cuéé' huí' quií- na' do, jō lajoguiba' nijé- tee' fí' caluu' cajo.

²⁷ ¡E ngí- fíib' 'nú', jaléng' tifa' quiá'- júu' quiu' ta~ quiá'- dsea' Israel cóo'gui jaléng' 'nú', dsea' Israel i líng' dsea' fariseo, co' jmang' i jmicaam~ 'nú'! Co' 'nú' líng'na' laco'gui la lí' lí' si'aang' 'líí' e jlo'jiu tee' lí'- caluu', jō dsa' lí' lí' dsíí' layaang~ móo' 'líí'ba' téé' cóo'gui jalé' e 'lí' e jíé'. ²⁸ Jō dseáng'- lajob líng' 'nú' cajo, co' guiúm'ba' jnéeng'- na' jóong- dsea' 'nú' lí'- caluu', jō dsa' dseáng'- lico' jmicaam'ba' cóo' jalé' e fó'na' jogui jmang'- e 'lib' í' áa'na'.

²⁹ ¡E ngí- fíib' 'nú', jaléng' tifa' quiá'- júu' quiu' ta~ quiá'- dsea' Israel cóo'gui jaléng' 'nú', dsea' Israel i líng' dsea' fariseo, co' jmang' i jmicaam~ 'nú'! Co' jmo'na' lí' si'aang' jaléng' dsea' i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé' malíí'gui eáang' jogui jmoo'na' e silí' jlo' lí' si'aang' jaléng' dsea' i ca'éé' guiú' cóo' Fidiéé', ³⁰ jogui fó'na' lala: "Facó' jnea' calisé'naa' lajee' e caliséng' 'líí' dsea' áang' quií- naa', jōba' ja' cajmicóo'naa' jóng e cajnga' dsea' quiá'- i dsea' i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé' malíí'gui eáang' do." ³¹ Jō cóo' jíí' e júu' nab cuø'na' lí' e dsea' sijú'ba' líng' i dsea' i cajngang' i dsea' i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé' malíí'gui do. ³² Jō co' lajob líí', jōba' 'nú' jmité'na' náng lajíí' e nicanaang' 'líí' dsea' cóong' quií'na' cajméer'.

³³ ¡'Ná' líng'na' jóo' mi' guíng'-! ¿Jial nilí'na' e nileáng'na' lajíí' iihuí' e ni'íng'na' fí' lí' 'lí'/? ³⁴ Jōba' fíí' i 'nú' e jnea~ nisín'n jee~ 'nú' jaléng' dsea' i fé' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé' jogui jaléng' dsea' i tíng' eáang' cóo'gui jaléng' dsea' i e' jalé' júu' quiá'- dsea' góo'naa' dsea' Israel; lifa' 'nú', nijngám'ba' jogui nitáang~ na' fí' dse' crúub' i líng' i dsea' í', jogui i líng'guiíñ' do nibóong'na'r fí' dsíí' sinúu' guá'- jogui ni'óong- na'r fí' laco' fí' lí' guiliíñ-. ³⁵ Jō lajoba' iihuí' e eáam' ni'íng'na' e jáa' quiá'- Fidiéé' uii~ quiá'- jalé' jmi'óong- i dsea' i guiúng- e nicatuú' fí' ní' guóo' uó' la. Jō e jō canaang' mi' catuú' jmi~ Abel i líng' jaang' dsea' guiúng- fí' quini' Fidiéé' jō cartí' mi' catuú' jmi~ Zacarías, jóo' jaang' dseañu' i calisí Berequías, co' i dsea'

ib` i cajngang' 'nú' cáang` nife' quiá'- sigui' guá'- fé' e si' fi' Jerusalén. ³⁶ Jo dseáng'- e jáb'- e fii'-i 'nú' e i dsea` i seeng` jmií` na, í'bing' i ni'íng' iihuú' uii` quiá'- lajalé' e jo.

*Mi` caqui' Jesús uii` quiá'- dsea` seeng` fi' fii` Jerusalén
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ Jo mi` cangí jo, cajíng'- gui Jesús e júu` la:

—iFii`b` 'nú', dsea` seeng`na' fi' Jerusalén, fii`b` 'nú', dsea` seeng`na' fi' Jerusalén! Co' 'nú' i seeng` e fi' fii` lab i cajngang' jaléng' dsea` i café' cuaiñ` quiá'- Fidiéé, jogui cuub` casi'lóo`na' cajo jaléng' dsea` i casíng` dsea` do i guia' júu` quiá'r- jee` 'nú'. Jo ja` ñii` jó'gui néé` cali'iin`n e nito` fii`n`n 'nú' lí' laco'gui to' fii`ng` jaang` tui'iee` jaléng' tuyuu` quiáa`re' fi' nú'- cuéere', jo dsu' ja` cali'íing`na' lajo. ³⁸ Joba' latí lana jo` i niliseeng`gui fi' guá'- quií`na' la. <sup>39</sup> Joba' fii`-i 'nú' e jo` nimáang`gui' jnea` carti'mi` nifo`na' lala: “jJuguiá`-jia quiá'- i dsea` i casíng` Fidiéé` fi' jmiigüi` la cuaiñ` quiá'r-!”

24

*Mi` cajíng'- Jesús e ni'íng` guá'- fé' e si' fi' Jerusalén
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Jo mi` cangí jo, mi` tí lí` cagüi'í' Jesús fi' dsí' sináú` guá'- jo mifii`ng` ni'iuuiñ` fi' ngam`bre, mi` tí lí` cangoquiéeng` i dsea` quiá'r- do fi' lí` ngóor` jo canaaíñ` do jóor` la'úung` e guá'- fé' do. <sup>2</sup> Joba' lalab casi'- Jesús i dsea` í`:

—¿Su jóo` 'nú' jial jlo` e guá'- si' na? Jo dsu' e já'-ba' e fii`-i 'nú' e jii` coo` cuu` jo` nijé` sífii`ng`gui rúng' quiá'- e guá'- e móo`na' si' na lana; co' lajib` ni'íng` jo jii` coo` jo` e nijé` gui.

*Jalé' e lí` mi` tí lí` nú'-gui e ni'íng`-jmiigüi`
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ Jo mi` cangí jo, cangób` Jesús fi' yá` mó' e sii` Olivos colii`ng` cóo` dsea` quiá'r-. Jo mi` caguiliñ` fi' jo, job caguá` Jesús, jo lajee` job cangoquiéeng` i dsea` quiá'r- do fi' lí` guiiñ` do lí` coo` yaaíñ`, jo cajíñ`- casi'r- dsea` do lala:

—Ii`naa' fa' 'nu' nijméé' jnea` júu` ¿lí` nidsijéé' lajalé' e la? ¿E` jalé' e nilili` jéeng`gui mi` tí lí` nú'-gui niñi'tu` 'nu' fi' jmiigüi` la jogui mi` tí lí` nití` í' e ni'íng` jmiigüi`?

⁴ Joba' cañi' Jesús quiá'- i dsea` quiá'r- do jo casí'-reiñ`:

—Jii` e laba' fii`-i 'nú'; jmiñiing` óo`na' e jii` jaang` dsea` ja` güijmiigóo`iñ` 'nú'. ⁵ Co' fii`m`bing' i nijalíng` i nijmiigóo` jo nijíñ`-: “Jneab` i dsea` i sijeeng`na' do i nicá` nifí` quií`na”;

jo fii`m` dsea` nili'r` i niligóong`. <sup>6</sup> Jo 'nú' ninúu`na' júu` e sea` 'nii' fi' la fi' na; jo dsu' ja` fóong`na' mi` nití` í' lajo, co' jobi uing` jogui co' dseáng'- 'né' e nidsijéeb' lajalé' e jo; dsu' o' ie` jo nití` í' e ni'íng`. ⁷ Co' ie` jo jaléng` dsea` nitíñ` cóo` dsea`

rúin', jogui coo`fiñ nitíng` cōo` guí fiñ, jogui nilisea` oo` fí la fí` na, jogui jmiguiab` lí` nijó` uó` e eáang` cajo. <sup>8</sup> Jo jobi lí` uim` bi jóng mi` nimó` na' e nidsijéé` jalé` e iihuí` jo.

⁹ Jo job mi` nitóor` jaléng` 'nú' e laco' nijmihuúin` 'nú' cartí` nijngáin` 'nú'. Jo ie` jo lajím` dsea` jmigüi` nilí` 'ní' níin` 'nú' uí` jnea`. ¹⁰ Jo ie` jo fíim` dsea` nitá` bre e já`- líin` júu` quíe` e jogui nilí` 'ní' níng` rúng` dsea` jogui ni'núin` lajee` la'ó` rúin` cajo. ¹¹ Jo fíim` dsea` nijalíin` mi` tí` lí` jo e nijmigóor` e fé'r` cuaiñ` quía`- Fidiéé` , jo fíim` dsea` nilí` r` i` niligøøng`. <sup>12</sup> Jo ie` jo dseáng`- jmang`- jalé` e 'lí` ba' nijmé` dsea`, joba' fíim` dsea` nitá` bre e jmi` neáain` jaléng` dsea` rúin`. ¹³ Jo dsu' i` dsea` i` nité` e siñ` teá' fí` guíá`- lata` cōo`- jnea`, joba' í`bing` i` nileáang` jee` dsee` quía`- mi` tí` lí` jo. ¹⁴ Jo e júu` la quía`- jial quíe` Fidiéé` nifí` quía`- dsea` nini`- fí` la'úng`- fí` jmigüi` e laco' nilicuí` dsea` e júu` jo; jo joguib` mi` nití`- í` e ni'íing`- jmigüi` jóng.

¹⁵ Jo malí` guí eáang` i` dsea` i` café` cuaiñ` quía`- Fidiéé` i` calisí` Daniel cajme'r` fí` ni` jì` quía`r`- cuaiñ` quía`- coo` e 'lí` eáang` e nisí` dsea` fí` dsí` guá`- fé` e si` fí` Jerusalén fí` lí` lí` e guá`- güeang` quía`- Fidiéé`. Jo mi` nimó` na' e jo e fí` lí` güeang` quía`- Fidiéé` do -jaléng` 'nú' i` í` e jì` la 'né`- ningám` ba`-, <sup>16</sup> joba' mi` nití`- e í` jo, jaléng` dsea` i` neáang` fí` lí` se` Judea güicuí` bre fí` jee` mó` jóng. <sup>17</sup> Jogui i` dsea` i` dsíing` yá` 'núu` mi` tí` lí` jo, ja` güí` í` dsíir` fa' e nijgiáang` guir e laco' nidsi'uóor` jalé` e sea` quía`r`. ¹⁸ Jogui i` dsea` i` taang` fí` jee` mó` e jmóor` ta`, joba' ja` güí` í` dsíir` fa' e niqing`- guir fí` quía`r` e faco' dsiquíeer` sí`r`. ¹⁹ Joba' í`fib` eáang` jaléng` dseam` i` quíeeng` yuu` ie` jo osi i` jéeng` yuu` i` cu` tú` é! <sup>20</sup> Jo mí` na' Fidiéé` e ja` nidsitíng` e ni'uøng` na' e cuí` na' lajee` jii` güí`- osi lajee` jmí` e jmi` íng` dsea` góo` na' é; ²¹ dsuco` ie` jo gab` eáang` nilisea` iihuí` e ja` mí` canga` dsea` lajii` mi` catiroo` jmigüi` o` guí fa' niní` guir calé` catú`- cajo. ²² Jogui faco' Fidiéé` nijmér` e nilí` í` eáang` e nidsijéé` jalé` e jo, joba' jii` jaang` jo` ii` nileáang` guí jóng faco' lajo. Jo dsu' ja` nijmí` íin` e jo uí` e fí` líin` jaléng` dsea` quía`r` i` nicaguín` do.

²³ Jo song ie` jo nijmigøøng` dsea` 'nú' jo nijín`-: "Jóø-, i` lab i` dsea` i` sijeeng` na' do i` nicá` nifí` quí` na'", osi "Jóø-, dob nisiñ` é", jo dsu' ja` já`- güilíng` na' jóng. <sup>24</sup> Co' ie` jo fíim` dsea` nijalíin` jo nijmigóor` e líin` i` dsea` í`, jogui seem` bi i` nijmigóor` e líin` dsea` i` fé` cuaiñ` quía`- Fidiéé` cajo; jogui eáam` nijmér` jalé` e lí` jogui jalé` e quí`r` jmí` e dsigá` dsí` dsea`. Jo nijmér` lajo e lico' nijmigóo` bre jo quíab`- jiu` nijmigøøin` la quíe` guí i` dsea` i` nicaguíng` Fidiéé` do, dsu' ja` lí` jmér` lajo. <sup>25</sup> Jo quíe` na' cuente røø` quía`- jalé` júu` e nicafá`- a na lana quía`- jalé` e nidsijéé` cøøng` guí. <sup>26</sup> Joba' ie` jo, ja` güiligøøng` na' mi` nisí` dsea` 'nú' lala: "Jóø`- na', e dob

táang` i dsea` i sijeeng` na' do fi` ni` guóo` uó` quiú`", jo dsu' ja` güilíng` na' fa' e nigüi` néng` na'r; osi nisí` bi dsea` 'nú` lala é: "E lab si` maang` i dsea` í'", jo dsu' ja` já` güilíng` na' e jo. <sup>27</sup> Dsuo' lí` laco' lí' mi` lij` güi` níá` e jnéng` fi` yú` jmigüi` e jóø` dsea` lajüiñ, lajob lí' cajo mi` nigáa` tu jnea~, dsea` lín` n jaang` dsea` jmigüi` i já` fi` ñifi`. ²⁸ Co' e já` ba' fá` a, e jié` lí` ráang` jó` 'lii~, fi' job seáng` jaléng` tujlí`.

Jial mi~ nijáa` tu i dsea` jmigüi` i jáa` fi` ñifi`

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Jo cajíng` -gui Jesús e júu` la:

—Jo mi` tí` lí` casúung` e iihuí` jo, joba' jo` ji` iee` nilisea` gui o'gui si` cajo fa' nicuó` guir` jir~, jogui jaléng` núu` nijüiñ` cartí` guóo` uó`, jogui Fidiéé` nijmér` e niguiá` jalé` e sea` fi` yú` jmigüi`. ³⁰ Jo ie` jmii` job mi` nilisea` lí` fi` yú` jmigüi` e tí` lí` nigáa` túu` fi` jmigüi` la, jnea~ dsea` lín` n jaang` dsea` jmigüi`, jo lajüim` dsea` seeng` fi` la` úng` fi` jmigüi` niquí` r` uii` e 'gór`, jo joguiba' mi` nimáang` na' jnea~, dsea` lín` n jaang` dsea` jmigüi` i jáa` fi` ñifi`, e nigáa` e niquíin` n jee` cabøø` jní` cóo` e niing` ji` e 'gøng` quiá` - Fidiéé`. ³¹ Jogui nisíng` Fidiéé` jaléng` ángeles i líng` guotir` e nijüiñ` do teá` lúu` trompé` fi` yú` jmigüi` e laco' lajüing` dsea` jmigüi` i nilíng` dsea` quiá` r` niseáñ` colíng` mi` nití` e í` jo.

³² Jo cajíng` -gui Jesús e júu` la:

—Lanagui ni` ée` e 'nú` cóo` júu` quiá` - 'ma` güiñí`: Co' mi` ninaang` iée` jalé` guo` quiá`, jo mifíng` canaang` e iáb` jalé` má` quiá` cajo, joba' nilí` 'nú` e nijaquíem` jüi` jmii` jóng. <sup>33</sup> Jogui lajob lí' e júu` la cajo, co' mi` tí` lí` nidsijéé` lajalé` e nicafá` a na, joba' niñí` ba' jóng e quiáb` - nijaquíéeng` e nigáa` jnea~, dsea` i líng` jaang` dsea` jmigüi` i jáa` fi` ñifi`. ³⁴ Co' dseáng` - já` ba' fá` a e dseáng` - nidsijéé` jalé` e jo ná` -gui e nijúung` jaléng` dsea` i seeng` lajee` lana. ³⁵ Jo tóob` jmii` ni` íng` la` úng` yú` jmigüi` cóo` -gui la` úng` guóo` uó`, lifa' júu` quié` e ja` tóo` jmii` fa' e ja` niliti`.

³⁶ Jo jüi` jaang` dsea` jmigüi` ñir` e` jmii` jogui e` oor` e nidsijéé` e jo, co' ji`gui jaléng` ángeles quiá` - Fidiéé` dsea` guing` ñifi` ja` ñi` e jo, o'gui jnea~ ñii` cajo. Co' dseáng` - lajüi` Tiquí` i' dsea` guing` ñifi`, jüi` í`bing` dseáng` - ñi` e jo.

³⁷ Jo mi` tí` lí` nití` í` e nigáa` túu` fi` jmigüi` la, jnea~ dsea` lín` n jaang` dsea` jmigüi` i jáa` fi` ñifi`, nilí` lí` laco'gui calí` ie` lami` cateáng` Noé fi` jmigüi` la. <sup>38</sup> Co' ie` jo, lajee` e nú` -gui e ca` á` jmii` fi` la` úng` fi` guóo` uó`, í` gøb` dsea` laco' si` í`, jogui cúin` guóor` cajo, lí` cóob` mi` catí` í` e ca` í` Noé fi` dsí` cóo` móo` e dsée` cóo` - jaléng` dsea` sinúu` quiá` r` ; ³⁹ jo dsu' lajee` e ja` ñiing` dsíib` dsea~, mi` catí` í` e ca` á` jmii` fi` la` úng` fi` guóo` uó`, jo job lí` cajúng` lajaléng` dsea` lí` cóo` gui` ná` i seeng`

fi' jmiḡüî. Jo dseáng' lajɔb dseáng' nidsijéet̃u calé' catú-
mi' tí lí nīgáa'túu fi' jmiḡüî la, jnea' dseá' lín'n jaang' dseá'
jmiḡüî i' jáa' fi' ñifi'. ⁴⁰ Co' ie' jo gáng' dseá' taang' jmóo' ta'
quia' fi' jee' mó': jo jaañ' do nidsém' bre, jogui jaang' guiiñ'
do nijé' bre. ⁴¹ Jogui lajɔb cajɔ gáng' dseam' teáng' ta' dsí':
jo jaañ' do nidsém' bre, jogui i' jaang' gui do nijé' bre.

⁴² 'Joba' fí-i 'nú', ñiing' áa'na' contøng-, co' coo' lajee' ja'
lí'na', lanab mi' nigüéeng-túu. ⁴³ Jo e laba' iin' n e ñí'na',
facó' jaang' dseá' niñir' e' í' niguiéé' jaang' ð' fi' quia'r-, joba'
nigüéa'bre e jmóor' í' 'nær~, jo ja' nilí' i' ð' do fa' ni'uó'r- jalé'
e sea' quia'- i' dseá' do. ⁴⁴ Joba' lajɔb cajɔ, dseáng' contøom-
'né' e siñiim' áa' 'nú'; co' jii' lajee' ja' ñiing' áa'na', lanab mi'
nigüéeng-túu fi' Jmiḡüî la, jnea' dseá' i' jáa' fi' ñifi' e lín'n jaang'
dseá' jmiḡüî.

*Jaang' dseá' 'léeng' i' guiúng- cóo' gui jaang' gui dseá' 'léeng' i'
soo' dsí'*

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ Jo mi' canḡf e jo, cajíng' gui Jesús e júu' la:

—Lalab lí' quia'- jaang' dseá' 'léeng' i' núu' jalé' ta'
quia' fiir' jogui i' guiúng- cóo' jaléng' dseá' 'léeng' rúiiñ' i'
caguaang-gui. Co' mi' cagüi'fi' i' fiir' do e nidsér- fi' lí' jié',
caguiar' ni' i' dseá' 'léeng' i' núu' do lajaléng' i' seeng' quia'r-
e lacó' nicuó'-reiñ' do e nidóiiñ' mi' nití' í' lajɔ. ⁴⁶ Joba'
juguiá' jia quia'- i' dseá' 'léeng' i' jmóo' ta' lacó' catúing- mi'
niguieng' fiir' e cār' cuente. ⁴⁷ Joba' jmitaa' óo'na' e i' fiir' do
dsíng' guiá' nijmér- jo nicuó'-reiñ' do e nine'- niñ' latøom-
sinúu' quia'r- cóo' gui jalé' e sea' fi' jo. ⁴⁸ Jogui dsu' song i' dseá'
'léeng' do líiiñ' jaang' dseá' 'léeng' i' soo' dsí' jo i' dsíir' e ja' mí'
guieng' fiir' lajee' jo, ⁴⁹ joba' nináiiñ' e nijmeáiiñ' ga' jaléng' i'
dseá' 'léeng' rúiiñ' i' caguaang-gui do, jogui e niseáiiñ' rúiiñ'
cóo' jaléng' dseá' jmóo' ta' í' e lacó' ni'í' nidó'r- colüng~, ⁵⁰ jo
dsu' coo' lajee' e ja' ñiing' dsíir', lanab mi' nití' í' e niguieng'tu
i' dseá' fiir' do; ⁵¹ joba' i' dseá' do iihuú' nicuó'r- i' dseá' 'léeng'
do, co' nibíim-breiiñ' do jee' jaléng' dseá' i' jmicaang' e jmóor'
jalé' e iing' Fidiéé' fi' lí' nijmér- ta' qui' jogui ta' tã' maja' uí'
jalé' iihuú' e ni'íñ' do.

25

Coo' júu' já' e lafa' júu' cuento quia'- guíng- simí'

¹ Jo cajíng' gui Jesús e júu' la:

—Lab nifá' duu jial lí' mi' tí lí' jo, mi' Fidiéé' nicār' nifi'
quia'- dseá' jmiḡüî. Co' e jo lí' lacó' guíng- simí' i' ca'uøøng'
quie' jmacó' jã' candii' e cango'íiñ' dseañu' i' cung' guó'. ² Jo
dsu' 'ñiing- lajee' i' simí' do ñiing' dsíir' jogui i' 'ñiing-gui do
ja' ñiing' dsíir'. ³ Joba' i' simí' i' ja' ñiing' dsí' do ca'uøøm'bre

quier' jì candíi^ quiá'r^- e cango'íiñ^ i dseañu^ i cung' guó do, jò dsu' jii^ jmicoo' e a~ dsíi^ candíi^ quiá'-bre quier' co' jò quie'guir fa' e seáng-gui; ⁴ jò dsu' i simí^ 'ñíing^- i ñíing^- dsíi^ do ca'uøøm^bre cajo e quier' jì candíi^ quiá'r^- jò lifa' quie'bir coo' sái'gui e co' quier' e a~ jmicoo'. ⁵ Jò co' cali'ím^- i dsea' cung' guó do e ja' niguiéiñ^, jòba' lajím^- i simí^ do nicaquíiñ^- lajee^ jò. ⁶ Jò coob^, mi^- catí la ii^- guitu' guienúú, jò guicatá^- máí^- lí^- caluu^ jò guicafé^- dsea': "¡Jmijnée^ áa'na!, co' nab nijang'^ i dsea' cung' guó do; jogui ñíling^-na' e niñí'íing^-na're!" ⁷ Jò lajím^- i simí^ do caráaiñ^- jò caguiar' guiá^- jì candíi^ quiá'r^- lajaang^ lajaaíñ^ . ⁸ Jòba' i simí^ i ja' ñíing^- dsíi^ do casí'r^- i simí^ i ñíing^- dsíi^ do: "Fa' jgiée^ óo' 'nú' fa' nijmi'øøng'jia' jnea^ jmicoo' quíi-na', dsu'co' cadseáb^- jmicoo' quiá'- candíi^ quíi-naa' jò jò' iing^- nicó'." ⁹ Jò dsu' cañíi^ i simí^ i ñíing^- dsíi^ do: "U~, ja' nijmi'øøng'naa' 'nú' co' ja' nilíng^- quíi-naa' o'gui quíi-na' cajo. Co' guiá'-gui quíi-na' e nigüíling^-na' fí' tieen^- e nigüíleáa'na' e jmicoo' e 'né'-na' do." ¹⁰ Jò lajee^ cangolíng^- i simí^ i ja' ñíing^- dsíi^ do fí' tieen^- e cangoleáar^- jmicoo' quiá'r^-, lajee^ jòba' mi^- caguiéng^- i dseañu^ i cung' guó do, jò i simí^ i ñíing^- dsíi^ do cangotáam^-bre jmi^- colíing^- cóo^- i dsea' cung' guó do, jò cajní'bre 'núú'. ¹¹ Jò mi'míing^-guijia lajò caguilím^tu i simí^ i ja' ñíing^- dsíi^ do i cangolíng^- fí' tieen^- do, jò guicatór^- caluu^ 'núú' jò guicajíñ^-: "¡Fí'íi!, fí'íi!, fa' jgiée^ o' e ná'go 'núú'!" ¹² Jò dsu' guicañíi^ i dseañu^ do jò cajíñ^-: "E já'-ba' e fíi^-i 'nú', simí^, ja' cuíin'n 'nú'."

¹³ Jò cajíng^-gui Jesús:

—Jò co' lajòba líí, jòba' fíi^-i 'nú' e jmiñíing^- áa'na!, co' ja' ní'na' e~ jmi^- jogui e~ oor^- e nigüéeng^- jnea~, dsea' lán'n jaang^- dsea' jmigüí i jáa' fí' ñíí^-.

Coo' júu^ já^- e lafa' júu^ cuento quiá'- dsea' 'léeng^- i ca'íng^- cuu^-

(Lc. 19:11-27)

¹⁴ Jò mi^- cangí jò, cajíng^-gui Jesús e júu^ la:

—Jò mi^- Fidiée^ quier' nifi' quiá'- dsea', jò e jò líí laco' jaang^- dseañu^ i cagüí'íi^ cangó^- fí' lí^- huíi^-. Jò dsu' lajee^ e ná'-gui e nigüí'íi^- nidsér^-, jò cató'r^- jaléng^- i dsea' jmóo' ta~ quiá'r^- do, jò cacuø'reiñ' do cuu^- e laco' nijméiñ^- do ta~ e nilísea'gui e dsí quiá'- e cuu^- do. ¹⁵ Jò jaang^- i dsea' 'léeng^- quiá'r^- do cacuø'r^- 'ñiá' mil cuu^-, jogui jaang^- cacuø'r^- tú^- mil cuu^- lajò, jogui i jaang^-gui do cacuø'r^- coob^ mil cuu^-, jò lajì gaam^bíñ' do cangüíñ^- cuu^- lí^- jialco' jii^- bí seem^bre. Jò ngí joguiba', cagüí'íi^ i dseañu^ do e cangór^- fí' lí^- huíi^-. ¹⁶ Jò i dsea' 'léeng^- i cangíng^- 'ñiá' mil cuu^- do, eáam' guiá^- cajméer^- ta~ cóo^- e cuu^- do, jò calí^-bre jíé'gui 'ñiá' mil lajò. ¹⁷ Lajòba cajo i dsea' 'léeng^- i ca'íng^- tú^- mil e cuu^- do cajmée^-bre ta~ cóo^- do, jò calí^-bre

jié'gui tú- mil e cuu- do cajo. ¹⁸ Jo dsu' i dsea' 'léeng' i cang'ing' coo' mil e cuu- do, cango'mea' bre fi' ná- uó-.

¹⁹ Jo mi- cang'gui lajo, caguiém'-tu i fiir- do, jo casí'r- lajaang' lajaang' i dsea' 'léeng' quíá'r- do e niguiéeiñ'- do cuente lajii' e nicajméer' cóo' cuu- e cang'iiñ' do. ²⁰ Jo la'uii- caguié- i dsea' 'léeng' i cang'ing' 'ñiá' mil e cuu- do, jo cajá'r' fiir- 'ñiá'gui mil lajo e calí'r-, jo casí'r- dsea' do: "Fí'i, 'nu' cacuóø' jnea- 'ñiá' mil cuu-, jo nicajmé-baa ta- cóo' e jo, joba' lana nicalí'- i 'ñiá'gui mil lajo e dsí'." ²¹ Joba' cañi' i fiir- do: "'Nu' jaang' dsea' 'léeng' i guiúng-, co' cajmee-ba' ta- røø cóo' lajii' capí' cuu- e cang'iiñ'. Joba' lana jmiguiab' jalé' e sea' quíé-e e nicuóø' 'nu' e nine' ní', jo lana røøb' nijmi'iaang' dsí'naa' náng." ²² Jo jo' huóø- li' i dsea' 'léeng' i ca'ing' tú- mil e cuu- do caguiér- jo casí'r- fiir-: "Fí'i, 'nu' cacuóø' jnea- tú- mil cuu-, jo cajmé-baa ta- cóo' e jo, jo lana nicalí'- i tú-gui mil e cuu- do e dsí'." ²³ Joba' cañi' i fiir- do: "'Nu' jaang' dsea' 'léeng' i guiúng- cajo, co' tím'ba' jmée' ta- røø cóo' capí' cuu-, joba' jmiguiab' jalé' e sea' quíé-e e nicuóø' 'nu' e nine' ní', jo lana røøb' nijmi'iaang' dsí'naa' náng." ²⁴ Jo jo' huóø- li' i guié- i dsea' 'léeng' jaang'gui do i cang'ing' coo' mil e cuu- do, jo lalab casí'r- fiir-: "Fí'i, ñi'baa guiá- e jaang' dseañu' i ue' dsí' lúng' 'nu' e lí' tín' sitín' lajii' ta- cajmée' dsea' jiém', jogui e ú' có' jalé' ta- jmóo' dsea' jiéng' cajo. ²⁵ Joba' cafóm'baa 'nu', jo fi' ná- uób- ca'meáa e cuu- e cacuóø' jnea- do. Jo lana lab quíé-e lajii' e cuu- jo." ²⁶ Joba' cañi' i fiir- do quíá'- i dsea' 'léeng' quíá'r- do: "'Nu' lin' jaang' dsea' 'léeng' i soo' dsí' jogui i fi', jo song niñi'ba' guiá- e jnea- sitín' n lajii' ta- cajmée' dsea' jiéng' jogui e gú' gó'ø jalé' ta- jmóo' dsea' jiéng', ²⁷ joba' jialí' ja' ca'í' o' fa' mi- caguite' cuu- quíé-e fi' banco? Joba' mi- cagüean'-n, ca'ím'-baa lajii' cuu- quíé-e jogui e dsí' quíá'- cajo." ²⁸ Joba' casí'r- jaléng'gui i dsea' i teáng- do ie- jo, jo cajiiñ'-: "Gui'na' e coo' mil cuu- quíá'- i dsea' 'léeng' fi' na, jo cuóø'-na' i dsea' 'léeng' i quíé' gui- mil e cuu- na. ²⁹ Dsaco' i dsea' i sea' quíá'-, jmiguiab'guib niñiñ' e nilisea', joba' lalím' nilisea' quíá'r-. Jo dsu' i dsea' i ja' sea' quíá'-, nigüeáb' lajii' e capí'ji e sea' quíá'r- do. ³⁰ Jogui i dsea' 'léeng' fi' na guíng-na'r fi' caluu' fi' lí' nu' só', jo fi' job niquí'r- jogui nitár- majar- cajo."

Jial nil' mi- nitidsi' í' quíá'- dsea' jmigüi'

³¹ Jo cajíng'-gui Jesús e júu' la:

—Jo mi- tí' lí' nití' í' e nigáa' jnea-, dsea' lín'n jaang' dsea' jmigüi' i jáa' fi' ñifi-, nigáa'tüu dsu' e niquíin'-n jee- jalé' e jlo' e niing- 'gøng' quíá'- Fidié- jogui colíng- cóo' jaléng' ángeles i lúng' guotii- Fidié-, jo joguib mi- niní' fi' éé' quíé- e lí' niing-

jlo[^] quíá⁻ Fidié[˘]. ³² Jo lajím[˘] dsea[˘] seeng[˘] fí[˘] la'úng⁻ fí[˘] jmigüí[˘] niseáiñ[˘] fí[˘] quinií⁻, jo jneab[˘] dsea[˘] ni'naan⁻ dsea[˘] jie[˘] fí[˘] lí⁻ catáññ⁻ lajaang[˘] lajaañ[˘] lí[˘] laco'gui la jmóo[˘] jaang[˘] dsea[˘] i jmóo[˘] í[˘] jo'se[˘] mi[˘] náaiñ[˘] jaléng[˘] jo'se[˘] jee[˘] jaléng[˘] jo'chí[˘]. ³³ Jogui jaléng[˘] i dsea[˘] i líng[˘] lafa[˘] i jo'se[˘] do niguién⁻ n lí⁻ lí⁻ dsée[˘] laco'guiin⁻ n, jogui jaléng[˘] i dsea[˘] i líng[˘] lafa[˘] i jo'chí[˘] do niguién⁻ n lí⁻ lí⁻ tuung[˘] laco'guiin⁻ n. ³⁴ Joba[˘] jnea[˘], dsea[˘] lín[˘] n i dseata[˘] dsea[˘] féng[˘] do, nifí[˘] i jaléng[˘] dsea[˘] i neáng[˘] lí[˘] lí⁻ dsée[˘] laco'guiin⁻ n jo nifá[˘] a: “Jaléng[˘] 'nú[˘], ñilíng⁻ na[˘] fí[˘] la, co[˘] 'nú[˘] bing[˘] i nicajmigüeang[˘] Tiquié[˘] e dsea[˘] guing[˘] ñifí⁻, joba[˘] íng[˘] na[˘] lajalé[˘] e catáññ⁻ na[˘], co[˘] lajob nisí[˘] líng[˘] na[˘] quíá⁻ r⁻ lajii[˘] lati[˘] mi[˘] caguiar[˘] uing[˘] jmigüí[˘]. ³⁵ Dsaco[˘] lajee[˘] cataan⁻ n cóo[˘] 'nú[˘] fí[˘] jmigüí[˘], mi[˘] cadseá⁻ jmi'aan⁻, jogui 'nú[˘] cacuóø[˘] ba[˘] jnea[˘] e cagóø[˘]; jogui mi[˘] cadseá⁻ jmijmíin⁻, cacuóø[˘] ba[˘] jnea[˘] jmí[˘] cagú[˘] u; jogui cangf[˘] bí[˘] cajo laco'gui ngí[˘] jaang[˘] dsea[˘] i jáa[˘] fí[˘] caluu[˘], jo dsu[˘] cacuóø[˘] ba[˘] jnea[˘] lí⁻ cajmi'íin⁻ n. ³⁶ Jogui cali[˘] né⁻ bí[˘] sí[˘] i, jo cacuóø[˘] ba[˘] jnea[˘]; jogui casa[˘] bí[˘] e calidsée[˘] e, jo cato[˘] fíim[˘] ba[˘] jnea[˘]; jogui ca'ú[˘] bí[˘] 'nuñí[˘], jo dsu[˘] cagui'ee[˘] ba[˘] jnea[˘] cajo.” ³⁷ Joba[˘] jaléng[˘] i dsea[˘] í[˘] i cajmée[˘] jalé[˘] e iing[˘] Tiquié[˘] e dsea[˘] guing[˘] ñifí⁻ nijmingí[˘] r⁻ lala jo nijíñ[˘]: “Fí[˘] ii[˘], ¿lí⁻ caneeng[˘] naa[˘] 'nu[˘] e jmi'aan⁻, jo cacuóø[˘] baa[˘] 'nu[˘] e caquíé[˘]? Jogui ¿lí⁻ caneeng[˘] naa[˘] 'nu[˘] e jmijmíin⁻, jo cacuóø[˘] baa[˘] 'nu[˘] jmí[˘] e ca'í[˘]? ³⁸⁻³⁹ Jogui ¿lí⁻ caneeng[˘] naa[˘] 'nu[˘] e lin[˘] lafa[˘] jaang[˘] dsea[˘] i jáa[˘] fí[˘] caluu[˘], jo cacuóø[˘] baa[˘] 'nu[˘] cajo lí⁻ cajmi'íin⁻? Jogui ¿lí⁻ caneeng[˘] naa[˘] 'nu[˘] e cali[˘] né⁻ sí[˘], jo cacuóø[˘] baa[˘] 'nu[˘] e jo cajo; jogui e dsée[˘] osi e iuun⁻ fí[˘] 'nuñí[˘] é, jo cango'ee[˘] ba[˘] 'nu[˘] cajo?” ⁴⁰ Joba[˘] ie[˘] jo jnea[˘], dsea[˘] lín[˘] n dseata[˘] dsea[˘] féng[˘], lalab ningí[˘] quíá⁻ r⁻: “E já[˘] e fí[˘] i 'nú[˘] e lajalé[˘] e cajmicóo[˘] na[˘] i dsea[˘] i líng[˘] lafa[˘] rún[˘] n i dseáng⁻ ja[˘] níing⁻ jii[˘] capi[˘], joba[˘] lajalé[˘] e jo quíé⁻ jneab[˘] cajmee⁻ na[˘] cajo.”

⁴¹ Jogui jnea[˘] i líng[˘] dseata[˘] dsea[˘] féng[˘] do nifí[˘] i jaléng[˘] i dsea[˘] i neáng[˘] lí[˘] lí⁻ tuung[˘] laco'guiin⁻ n: “Do güilíng⁻ 'nú[˘] lí⁻ do, co[˘] Fidié[˘] nicabíim⁻ bre 'nú[˘], jo dob catáññ⁻ 'nú[˘] fí[˘] ni⁻ jí[˘] lí⁻ coo[˘] jí[˘] e jo tóo[˘] jmí[˘] yu[˘] fí[˘] lí⁻ nicajme[˘] Fidié[˘] lí⁻ catáññ⁻ fí[˘] i 'líng[˘] colíng[˘] cóo[˘] jaléng[˘] ángeles i 'líng[˘] quíá⁻ r⁻ cajo. ⁴² Co[˘] cadseáb⁻ jmi'aang⁻ jnea[˘] lajee[˘] cataan⁻ n cóo[˘] 'nú[˘] fí[˘] jmigüí[˘] la, jo dsu[˘] ja[˘] cacuóø[˘] na[˘] jnea[˘] e cagóø[˘]; jogui cadseá⁻ bí[˘] jmijmíin⁻ cajo, dsu[˘] 'nú[˘] ja[˘] cacuóø[˘] na[˘] jnea[˘] jmí[˘] e cagú[˘] u; ⁴³ jogui cangf[˘] bí[˘] laco'gui jaang[˘] dsea[˘] i jáa[˘] fí[˘] caluu[˘], dsu[˘] 'nú[˘] ja[˘] cacuóø[˘] na[˘] jnea[˘] lí⁻ cajmi'íin⁻ n; jogui cali[˘] né⁻ bí[˘] sí[˘] i, dsu[˘] 'nú[˘] ja[˘] cacuóø[˘] na[˘] jnea[˘] sí[˘] i; jogui calidsée[˘] bí[˘] jogui ca'ú[˘] u 'nuñí[˘] cajo, dsu[˘] 'nú[˘] ja[˘] cagui'ee[˘] na[˘] jnea[˘].” ⁴⁴ Joba[˘] i dsea[˘] i neáng[˘] lí[˘] lí⁻ tuung[˘] do nijmingí[˘] r⁻ lala: “Fí[˘] ii[˘], ¿lí⁻ caneeng[˘] naa[˘] 'nu[˘] e cadseá⁻ jmi'aan⁻, osi e cadseá⁻ jmijmíin⁻ é, osi e lin[˘] laco'gui jaang[˘] dsea[˘] i jáa[˘] fí[˘] caluu[˘], osi e 'né⁻ sí[˘] é, osi e dsée[˘] osi e

iuun' fí 'nuñí'bi é, jò ja` cajmicóo'~naa' 'nu'?" <sup>45</sup> Jòba' ie~ jò lalab ningh~ quíar', jnea` dsea` lín'n dseata` dsea` féng': "É já' e fí' i 'nú' e jalé' e ja` cajmée`na' cóo'~ jaang` dsea` i líng' lafa' rún'n i ja` niing` jii'~ capí', jòba' lajòb cajò ja` cajmee`na' cóo'~ jnea`." ⁴⁶ Jòba' jaléng' i dsea` í fí lí' lib' nidsiliñ' fí lí' ni'íñ' iihu' e ja` tóo' jmi~ nité'. Jò dsu' jaléng'gui dsea` i ja` dsee` røøng' fí quini` Fidié', íbing' i nidsigüea` car` ngongü' jmi~ cóo'~ dsea` do fí ñifí'.

26

Mi` casíng` jaléng` dsea` jial e nisáin' Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Jò mi` cangí e cajíng' Jesús jalé' e júu` na, lalab casí'r` i dsea` quíar' do:

² —Jii'~ laco' ñí' 'nú' e tú` jmi~ba' 'né`gui e nití` e jmi~ Pascua. Jò ie~ jmi~ jòb mi` nijáng' dsea` jnea~, dsea` cagá`a fí ñifí' e lín'n jaang` dsea` jmigü', jò niteáin` jnea` fí dse' crúu` cartí nijngáin` jnea`.

³ Jò ie~ jòb cajò, jaléng' fi~ jmidsea` quíar' dsea` Israel cóo'gui jaléng' dsea` cøøng'~ quíar' caseáng' rúin' fí lí' guing` fi~ jmidsea` laniing` i sii' Caifás quíar' ta', ⁴ jò casíin` cuaiñ` quíar' jial nilí'r' e nijmigøøin` Jesús e laco' nisáin' dsea` do jò lajòba' nijngáng`-neiñ'. <sup>5</sup> Jò dsu' síin' e iin` jmér` lajò lajee` e o' e jmi~ jò, dsuco' jial fíng nitá' dsea` mii'.

Mi` ca'éé` jaang` dseamí jmi~ jmeafí fí moguí Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Jò lajee` jòb cangó`tu Jesús fí cóo` fí e sii` Betania; jò lajee` táain' fí jò, dob dsitiñ' fí quíar' jaang` dseañu' i sii` Simón i nínicalíng` jmohuí' lí' fí ngúu` táang` lamí` jééng'gui.

⁷ Jò lajee` guing` Jesús fí jòb mi` tí lí' cangoquíééng' jaang` dseamí fí lí' guíin~, jò quíein' do cóo` sít lí' a` jmi~ jmeafí e 'mo' eáang'. Jò lajee` e guing` Jesús gø'bre mi` ca'éé` i dseamí do e jmi~ jmeafí e quier' do fí moguí dsea` do. <sup>8</sup> Jò mi` tí lí' cangá` i dsea` quíar' do e cajmée` i dseamí do lajò, eám' caligüin` jò cajíñ':

—¿Jialí' jmi'í' i dseamí na e jmi~ jmeafí e 'mo' eáang' na? ⁹ Cofa' mi` ja` cajméer` lana, jmiguiab' cuu` nicóng` na faco' e cango'nii~, jò e cuu` jò nilí'íng` ta` e nilicóo'`jiu jaléng' dsea` tiñíng`.

¹⁰ Jò dsuco' Jesús lí'bre lajii' e síng` i dsea` do, jòba' casí`-reiñ' do lala:

—¿Jialí' fí' 'nú' leáang` i dseamí la? Co' cóo` e guíu`-ba' nicajméein' na quíé` e. ¹¹ Co' contøøm` niliseéng` jaléng' dsea` tiñíng` jee` 'nú', dsu' jnea`gui cateá'ba' caga'ee` nii` fí jee` 'nú'. <sup>12</sup> Co' e jmi~ jmeafí e ca'éé` i dseamí la fí ngúu` tán'n

lí' lafa' e nicasúuiñ̄ jnea~ e jmeafiñ̄ quiá'- mi~ ni'ú'u fí' dsí' tó' éé'. ¹³ Co' e já'- e fiñ̄ i' 'nú' e doñí' jje' fí' ni' guóo' uó' fí' jmigüi' lí' niguiá' dsea' júu^ quiá'- jial laang' dsea' jee~ jalé' dsee- quiá'r-, ninib'- júu^ cajó quiá'- lajii' e cajmée' i' dseamí' na cóo'~ jnea~, jjoba' lajób niguiéng' dsí' dsea' ír'.

Mi~ camí' Judas Iscariote cuu- e quiá'- nijáiñ' Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Jo ie~ jo jaang' lajee~ dsea' guitúung' quiá'- Jesús i' sii' Judas Iscariote cangór- fí' lí' neaang' jaléng' fii' jmidsea' quiá'- dsea' góor' dsea' Israel, ¹⁵ jo cangosi' reiñ' do lala:

—¿Jial tí' cuu- guía' óo'na' e nicuó'na' jnea~ jo nijmee~ e úung' e nijóon' n Jesús fí' jaguóo'na'?

Joba' cañi' i' fii' jmidsea' do jial tí' niquir- jo cajíñ'-:

—Niquí'baa' quií'- guigui' cutee'.

¹⁶ Jo lati' ie~ jób canaang' i' Judas do e 'nó'r' jial laco' nicuó' quiá'r- e nijáiñ' Jesús fí' jaguó' jaléng' i' dsea' do.

Mi~ cagó' Jesús í' canuu' cóo'~ dsea' guitúung' quiá'r-

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Jo ie~ jmii' la'uii' quiá'- e jmii' e gø' dsea' Israel iñi' e ja' quie' quiéng' do, cangoquiéng' i' dsea' guitúung' do fí' lí' sing' Jesús jo cajmingí'r- dsea' do:

—Fí'ii', ¿jie~ fí' lí' iing' 'nú' e nidsiguiá'naa' guiá- e niquiee'ee' colíing' e quiá'- e jmii' Pascua?

¹⁸ Joba' cañi' dsea' do quiá'- i' dsea' quiá'r- do jo casí' reiñ':

—Güilíng-na' fí' e fiñ' la, jo mi~ niguilíng-na' fí' quiá'- i' dseañu' la, siii'na're lala: “Lalab jing'- Tifa' qui'naa': Nijaquíem' e nití' í' quié-e, jjoba' ngóo' fí' sinuu' quií'- jo fí' jób lí' nijmee~ e jmii' Pascua colíing' cóo'~ jaléng' dsea' guitúung' quié-e.”

¹⁹ Joba' cajméeb' i' dsea' guitúung' do laco' jii' ta~ caquiñ' Jesús e nijmér-, jo cagua'bre guiá- lajii' e nidó'r- do quiá'- lajii' e jmii' e nijaquíéng' do.

²⁰ Jo mi~ tí' lí' canuu' e jmii' jo, cangim' Jesús fí' mes~ colíing' cóo'~ i' dsea' guitúung' quiá'r- do. ²¹ Jo lajee~ e nineaaiñ' gø'bre mi~ tí' lí' cajíng'- Jesús lala e sí'r' i' dsea' quiá'r- do:

—E já'- e fiñ' i' 'nú' e jaang' lajee~ 'nú' nijáng' jnea~ fí' jaguó' dsea' i' 'ní' níng- jnea~.

²² Jo mi~ canuu- i' dsea' guitúung' quiá'r- do lajo, dsíng'- fí'í' calíñ-, jo canaaiñ' casí'r- dsea' do i' lajee~ ír' nijmé- ta~ jo, jo lalab cajíng'- lajaang' lajaaiñ':

—Fí'ii', ¿su o' jnea~, faa~aa'?

²³ Joba' cañi' Jesús quiáiñ'- do:

—Lí' jaang' i' gø' cóo'~ jnea~ fí' cóo' cuéé' huí', íb' nijáng' jnea~ do. ²⁴ Co' dseáng'- nisi'í'ba' e lajo nidsingün-n jnea~,

dsea` i cajá` fí` ñiff` e lín`n jaang` dsea` jmigüi, lí` laco`gui la fé` fí` ni` jì` quiá`- Fidiée`. Jo dsu` je ngi` fñb` i dsea` i nijáng` jnea` do! Co` guiú`-guiib quiá`- i dsea` í` fa' mi` ja` caliséiñ`.

²⁵ Jo i Judas i niguia` guiú` e nijáiñ` dsea` do, jo `ñaia`biñ` do cajíñ`- casí`r` Jesús lala:

—Fíi, ¿su o` jnea~, faa`aa', i nijmé` lajo?

Joba' cañí` Jesús quiáiñ`- do:

—'Nub` nicafée`~gui' lajo.

²⁶ Jo lajee` e neáaiñ` gø`r` í`bre mi` catíng` Jesús coo` iní`^, jo cacuø`r` gui`máang`~ Fidiée`, jo lí` jo cajméer` jmá`- ca`ná` quiá`- lajaang` lajaang` i dsea` guitúung` quiá`r`- do jo cajíñ`- casí`-reiñ`:

—Quié`na' e na, co` e nab ngúu` táan`n.

²⁷ Jo ngi` jo catíiñ`- coo` cóo` e a` jmí`^ mí`^ huñng` jó`^, jo mi` cangí` e cacuø`r` gui`máang`~ Fidiée`, jo joguiba' cacuø`r` lajaang` lajaang` i dsea` guitúung` quiá`r`- do jo casí`-reiñ` do:

—Í`na' lajüing`na' e la, ²⁸ co` e lab jmi`øøñ` e nitú` mi` nitán`n fí`dse` crúu` e laco` ni`líng`- dsee`- quiá`- lajaléng` dsea` jmigüi. Jo e jo lí` júu` tigua` e 'mñ`- e jmirø` Fidiée` cóo`~ dsea` jmigüi.

²⁹ Dsu` e já`- e fñ`-i 'nú` e jo` nidúu`~guí` jmí`^ mí`^ huñng` jó`^ cartí` mi` ni`né`^túu` colüing` e jmí`^ mí`^ huñng` jó`^ e 'mñ` mi` nití`- í` e Tiquié`e Fidiée` nicár` nifí` quiá`- lajaang` lajaang` dsea`.

Mi` cajméé` Jesús júu` e nijíng`- Tú` Simón e ja` cuiñ` dsea` do (Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13 :36-38)

³⁰ Jo mi` cangí` jo, ca`ø`r` quiá`- e jmiféiñ` Fidiée`, jo ca'uøøm`bre jo cangolíng`tur fí` mó` Olivos. ³¹ Joba' cajíng`- Jesús casí`r`- i dsea` quiá`r`- do lala:

—Lajüim` 'nú` nitiúum`ba' jnea` e uøø` na; co` lalab tóo` fí` ni` jì` quiá`- Fidiée` lí` fé` lala: “Nijngám`- dsea` i fi` i néé` ni` jo`se`, jogui jaléng` jo`se` quiá`r` lí`^ nisojøm`bre’.”

³² Jo cajíng`- gui Jesús lala:

—Dsu` mi` tí` lí` ningí` e nijí`^túu` jee` jaléng` 'li~, jo jéem`baa ninii` i fí` lí` se` Galilea jo fí` job nijí`^tu rú`naa' calé` catú`.

³³ Jo cañí` Tú` Simón quiá`- Jesús:

—Dsu` song` i caguaiang`- do nitiúuiñ`- 'nu`, Fíi, dsu` jnea` ja` nijmee` e lajo.

Joba' cañí`tu Jesús quiáiñ`- do:

³⁴ —E laba' jmitaa` o`, Tú` Simón, e uøø` na, nú`-gui e niquí`- tuidsee`, 'nu` nifo`^ 'ní` ya` e ja` cuiñ`^ jnea`.

³⁵ Joba' cañí` Tú` Simón quiá`- Jesús:

—Fíi, nañí` fa' nijngáng`- dsea` jnea` uii` 'nu`, dsu` ja` nijmee` e lajo.

Jo lajob` fé` i dsea` quiá`- Jesús i caguaiang`-gui do cajo.

Mi~ caféng' Jesús Fidiéé' fí' cōq' li~ sii' Getsemaní
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Jō mi~ cangf̂ jō, cangób- Jesús colíing~ cōq' dsea` quiá'r- fí' cōq' li~ sii' Getsemaní e née' fí' mó' Olivos, jō lalab casí'r- i dsea` do mi~ caguiliñ- fí' jō:

—Lab nijá' 'nú' la lajee~ ninii~ jnea~ nifón'^n Tiquié'e Fidiéé'.

³⁷ Jō jii' Tú' Simómbing' jéiñ' cōq' gui laji' gáng- i jōq' jaang' dseañu' i sii' Zebedeo, jō mi~ catf̂ fí' jō, canaang' e fí'lb' líing' Jesús jōgui lijjuung~ dsíir' cajo, ³⁸ jō casí'r- i dsea` gaang' do lala:

—Dsíng'- lí'i e fí'í' lín'n dseáng'- lafa' jō seem- baa fí' jmigüí' la lín- n. Jō lab nijá' 'nú' lajee~ jō, jō ja' jmigüíing' yaang~ na' jō e sijnéeb' áa'na' cōq' jnea~.

³⁹ Jō cangób- Jesús cartí' dogui capí' lacō' caje' i dsea` quiá'r- do, jō fí' jōb' catúuiñ' cartí' cajnúu- nir~ fí' ni~ uó' jō canaaiñ' féiñ' Fidiéé' lala:

—Teaa~, leaang- jnea~ lajii' iihuí' e nijaquíéeng' quié- e; jō dsu' ja' güilf' lacō' iing~ jnea~, cō' güilfb' dseáng'- lacō' iing~ 'nu' e nilí'.

⁴⁰ Jō mi~ cangf̂ jō, caquim'- tur li~ caseáaiñ' i dsea` quiá'r- do, jō cadséng' neiñ' do e teiñ' güim'bre. Jōba' cajíng'- Jesús casí'r- Tú' Simón:

—¿Su dseáng' ja' téb' 'nú' fa' e ja' nigüing' na' e neáang' jiu' e sijnéé' áa'na' cōq' jnea~ jii' cōq' oor'? ⁴¹ ¿Jialí' güíing' 'nú'? Jminá- ráang- na' jō féeng'- na' Fidiéé' dsea` guíing~ ñifí- uii~ quíi' na' yaang~ na', jō lajōba' ja' dseáang' e nijiúng' na' fí' ni~ dsee-. Cō' eáam' iing~ na' e nité' na' e sijnéé' áa'na', dsu' ngúu' táang' na' ja' cuø' fí' e nijmee- na' lajō.

⁴² Jō mi' máing- guíju lajō cangób- tu Jesús e fí' jō e catí' tú- ya' e féiñ' Fidiéé' jō cajíñ'- lala:

—Teaa~, song ja' niquí'- jmi~ fa' e nileán' n jee~ jalé' iihuí' e nijaquíéeng' quié- e, jōba' lí' güilfb' lacō' iing~ 'nu' e nilí'.

⁴³ Jō mi~ tí' lí' caquing'- tur fí' lí' caseáaiñ' i dsea` quiá'r- do, cadséng' neiñ' e güim' tuiñ' do, cō' dseáng'- eáam' ja' lí' güíñ'.

⁴⁴ Jō cangób- tur e catf̂ 'ní' ya' e cangoféiñ' Fidiéé', jō dob caseáaiñ' i dsea` quiá'r- do e güiñ', jō camí' tur Fidiéé' lacō' nicajíñ'- lami~ jéeng' gui do. <sup>45</sup> Jō mi~ cangf̂ jō, caquim'- tur fí' lí' caseáaiñ' i dsea` quiá'r- do jō lalab casí'- reiñ' do:

—¿Su dseáng'- mí' 'noo' bi teng' 'nú' e jmi' íng' na'? Jōba' fí' i 'nú' e lanab catf̂ í' e nijáng' dsea` jnea~ fí' jaguó' jaléng' dsea` dsee- dsea` qui', jnea~ dsea` i cajá' fí' ñifí- e lín' n jaang' dsea` jmigüí'. <sup>46</sup> Jō jminá- ráang- na' jō má' aa', cō' nijaquíém' i dsea` i nijáng' jnea~ do.

Mi~ casáng' dsea` Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18 :2-11)

47 Jo lajee˘ gui'ná˘ sing˘ Jesús fé'r˘, job mi˘ caguié˘ Judas Iscariote, jaang˘ lajee˘ i dsea˘ guitúung˘ quiá˘ˉ Jesús, jo caguié˘ colíing˘ cóo˘ˉ i fíing˘ dsea˘ i quie˘ jalé˘ ñisú˘ cóo˘ˉ gui jalé˘ 'ma˘. Jo jaléiñ˘ do ngoliñ˘ lajii˘ˉ ta˘ quiú˘ˉ jaléng˘ fii˘ jmidsea˘ quiá˘ˉ dsea˘ Israel cóo˘ˉˉ gui jaléng˘ yúú˘ˉ dsea˘ cóong˘ˉ quiá˘ˉr˘. 48 Co˘ i Judas do jéem˘ nicajmea˘r˘ júú˘ i dsea˘ ngolíng˘ cóo˘ˉr˘ do jo casí˘ˉ reiñ˘ lala:

—Íi˘ nimáang˘ 'nú˘ i nichú˘ˉu ni˘, íb˘ Jesús; jo séng˘ˉ na're ladsifi˘.

49 Jo lajob cajmée˘ Judas, cangoquiéem˘ bre fí li˘ sing˘ Jesús mi˘ caguié˘ jo casí˘ˉr˘ dsea˘ do:

—iCá˘ˉ, Tifa˘!

Jo mifíing˘ cachú˘ˉr˘ ni˘ dsea˘ do.

50 Joba˘ cañí˘ Jesús quiá˘ˉ dsea˘ do:

—Ruu˘ˉ, jmeeb˘ lajii˘ˉ ta˘ cañí˘ˉ.

Jo ladsifi˘ lanab cangoquiéeng˘ i dsea˘ caguiaang˘ gui do, jo casam˘ˉ bre dsea˘ do jogui cató˘r˘.

51 Jo lajee˘ jo, jaang˘ lajee˘ dsea˘ quiá˘ˉ Jesús caguir˘ ñisú˘ˉ quiá˘ˉr˘ jo caquiú˘ˉr˘ cataang˘ logua˘ i dsea˘ 'léeng˘ˉ quiá˘ˉˉ i jmidsea˘ laniing˘ do. 52 Joba˘ cajíng˘ˉ Jesús casí˘ˉ reiñ˘:

—Te˘˘˘ tu ñisú˘ˉ quiá˘ˉˉ ée˘ quiá˘ˉˉ, dsu˘co˘ i dsea˘ i tíng˘ cóo˘ˉˉ ñisú˘ˉ, cóo˘ˉˉ e job nijúuiñ˘ cajo. 53 ¿Su ja˘ ñí˘ 'na˘ e cuóom˘ fii˘ jnea˘ Tiquié˘e, jo nimáin˘ˉ nre lí˘ gui guitúung˘ 'lé˘ 'léé˘ i líng˘ ángeles i líng˘ guotiir˘, jo ladsifi˘ lanab nisíñ˘? 54 Jo dsu˘ faco˘ lajo, ¿jial niliti˘ jóng lajii˘ˉ e fé˘ fí ni˘ jì quiá˘ˉ Fidiéé˘? Co˘ lajaléb˘ e jo dseáng˘ˉ 'né˘ e nidsijéeb˘ dseáng˘ˉ.

55 Jo mi˘ máng˘ˉ guijiú˘ lajo cajmingí˘ˉ Jesús i dsea˘ i caguilíng˘ˉ do jo casí˘ˉ reiñ˘:

—¿Jiali˘ cañilíng˘ˉ 'nú˘ e quie˘˘ na˘ jalé˘˘ ñisú˘ˉ jogui jalé˘˘ 'ma˘ e cañiséng˘˘ na˘ jnea˘? Co˘ cañilíng˘ˉ na˘ e lafa˘ jnea˘ lán˘˘ jaang˘ ii˘. Dsu˘ laco˘ jmiib˘˘ ie˘ lamí˘ jéeng˘˘ gui do táang˘ jnea˘ e ee˘ fí guá˘ˉ fé˘, jo ja˘ cateá˘ˉ óo˘˘ na˘ fa˘ caséng˘˘ na˘ jnea˘ ie˘ jo. 56 Jo dsu˘ lajalé˘ e na nidsijéé˘ jmiib˘˘ na e lí˘ laco˘ niliti˘ laco˘ fé˘ fí ni˘ jì quiá˘ˉ Fidiéé˘ e cajme˘ dsea˘ i café˘ cuaiñ˘ quiá˘ˉr˘ malii˘ gui eáang˘.

Jo ie˘ jo jaléng˘ i dsea˘ quiá˘ˉr˘ do cacuí˘ˉ bre, jo 'ñiab˘ Jesús caseáng˘˘ guir do.

Mi˘ caguiéng˘ˉ Jesús fí quini˘ jaléng˘˘ dsea˘ cóong˘ˉ

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Jo catób˘ˉ i dsea˘ do Jesús jo cangojeáaiñ˘ dsea˘ do fí quini˘˘ i jmidsea˘ laniing˘ quiá˘ˉˉ dsea˘ Israel i sii˘ Caifás, co˘ fí job nisiseáng˘ jaléng˘ tifa˘ quiá˘ˉˉ júú˘ quiú˘ˉ ta˘ quiá˘ˉˉ dsea˘ Israel cóo˘ˉˉ gui jaléng˘ yúú˘ˉ dsea˘ cóong˘ˉˉ quiá˘ˉˉr˘ cajo. 58 Jo cangám˘ˉ Tú˘ Simón ti˘leáaiñ˘ laco˘ cangoliñ˘ téer˘ Jesús cartí caguiliñ˘ fí siguí quiá˘ˉˉ e 'núú˘ li˘ guing˘ i jmidsea˘ laniing˘ do. Jo dob

jíi~ cajé' Tú^ Simón e fí' sigui' do colíng~ cóo~ jaléng' i jmoó' í' guá'- e sijeieñ' lajii~ júu^ nitigua~ quia'- i jmidsea` laniing- do cóo~ Jesús.

⁵⁹ Jo jaléng' fii~ jmidsea` cóo~ gui lajiiing' i dsea` cóong' i quia' ta~ quia'- dsea` Israel do 'nór' jial e laco' niguié'r' e ni'núñ- Jesús cóo~ júu^ e o' já'-, jo lajoba' nilí'r' e nijngaiñ'- dsea` do. ⁶⁰ Jo dsu' ja' cadsé'r' jial laco' nijmér- lajo, nañí' fa' fíim' dsea` caguilíng- e 'núñ- Jesús cóo~ e júu^ lajo cajo. Jo mi'míng-guijia lajo caguilíng- gáng-gui dsea` jiéng' ⁶¹ jo cajíng'- í':

—I nabi i dseañu' i cajíng'- e tíim`bre quí'r' guá'- quia'- Fidié~, jogui nijmé'- tur calé' catú- cóo~ 'ní' jmii'.

⁶² Jo caróo- i jmidsea` laniing- do jo cajmíng'r- Jesús lala:

—¿Jialí' ja' ngii'- jíi~ cóo~? ¿E' fó' lajii~ e júu^ e fé' i dsea` na uii~ quí'?

⁶³ Dsu' Jesús tiib- cajer', ja' e cañír' jíi~ cóo~. Joba' cajíng'- tu i jmidsea` laniing- do:

—La'eáang' cóo~ Fidié~ dsea` jí', lana quia'~u ta~ e nijméé' júu^ já'- su 'nu' i líng' i Jóo' Fidié~ camíng' do i nisíng- Fidié~ i nicá' nifi' quí'~ii'.

⁶⁴ Joba' cañí' Jesús quiaíñ'- do:

—'Nub` nicafé'~gui'. Jo fii' i 'nú' lana e nimáam~ba' jnea~, i líng' i dsea` i jáa' fí' ñifí' e lín'n jaang' dsea` jmigúí, e guiin~n lí' lí' dsée' laco' guíng~ Fidié~ dsea' féng' dsea' ñíng' i 'gøng' eáang', jogui nimáam~ba' jnea~ cajo mi~ nigáa'túu fí' jmigúí e quíin~n jee~ cabøø` jní'.

⁶⁵ Jo mi~ canúu- i jmidsea` laniing- do lajo, lico' casiiñ' sí'~bre e cuø' lí' e liguíim~bre jo cajíñ'-:

—Lajii~ júu^ e nicafé' i dseañu' na gab' fé'r' uíi~ quia'- Fidié~, jo jo' i 'neáng-gui' fa' i ni'ning-gui ír', co' 'núb' nicanúu-gui' lajii~ júu^ ga' e nicafé'r'. ⁶⁶ Joba' ¿jial í' óo' 'nú' cuaiñ~ quia'- e júu^ jo?

Joba' cañí' i dsea' 'leáang- do:

—E jáb'- e óo'bing' na dsee-, joba' dseáng'- 'né- e nijúum~bre.

⁶⁷ Jo canaaíñ' 'níim`bre dsea` do jogui jmihuim`breiñ' cajo, jogui i líng~gui dsea` bár` moni~ dsea` do ⁶⁸ jo sí'r' lala:

—Song já'- e 'nu' lin' i dsea` i sijeeng~naa' do i nicá' nifi' quí'~naa', joba' jmee- júu^ lana i~ cabøøng- 'nu'!

Mi~ cajíng'- Tú^ Simón e ja' cuíñ' Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Jo lajee~ jo, dob guíng~ Tú^ Simón fí' sigui' fí' lí' sí' 'nu~ i jmidsea` laniing- do fí' lí' quia'r' ta~. Jo lajee~ jo jaang' dseamí i nijmoo' ta~ e fí' jo cangoquieeiñ' fí' lí' guíng~ Tú^ Simón jo casí'-reiñ':

—'Nu` cangi`ba' cajo cóo`~ Jesús i seeng` fi' Galilea, ¿já` leáa`~?

⁷⁰ Jo Tú` Simón cañíir` quiá'- i dseam` do jo cajíñ'- casi'- reiñ':

—Ja` ñii` ee` e fi' jnea` na, dseam`.

⁷¹ Jo mi`m`ng`guijia lajo cangoquiéng` Tú` Simón fi' o'nú` quiá'- e 'núu` li` guing` i jmidsea` laniing` do e quia'r` ta~, jo fi' job jíeng`gui jaang` dseam` cangá` quiá'r`, jo cajmea'r` júu` jaléng` i dsea` caguiaang` gui do jo casi'- reiñ':

—I dseañu` na cangi`bre cóo`~ Jesús i seeng` fi' Nazaret cajo.

⁷² Jo caleáb` catú` cañi` Tú` Simón jo cajíñ'-:

—Ni` fii` ja` i dseañu` do cúing` jnea` la, dseam`.

⁷³ Jo mi`m`ng`guijia lajo i dsea` i neáang` quiá'- dogui cangoquiéiñ' fi' li` sing` Tú` Simón jo casi'- reiñ' do:

—'Nu` dseañu` e já`-ba' e ngi` cóo`~ Jesús cajo, co' cóo`~ lajii` jial fó', nabi nicuø` li`.

⁷⁴ Joba' cañi`tu Tú` Simón jo casi'- reiñ' do:

—iDseáng'- e jáb'- ni` fii` e ja` i dseañu` do cúing` jnea` la!

Jo ladsifí` lanab caqui` jaang` tuidsee`. ⁷⁵ Jo joguib` mi` cadse'- dsí' Tú` Simón e lajob cajíng` Jesús lamí` jéeng`gui mi` cajíñ'- casí'r` dsea` do lala: "Lajee` e ná`-gui e niquí`- jaang` tuidsee`, 'nu` nifo` 'ni` ya` e ja` cuín` jnea`." Jo cagüi`b` Tú` Simón fi' caluu`, jo caqui'r` dseáng'- e ngocáng` dsíir` uíi` e caliñ` fi'í` eáang`.

27

Mi` caguiéng` Jesús fi' quini` dseata` Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Jo mi` tí` li` cajnea` e jmi` jo, lajaléng` fii` jmidsea` cóo`~gui lajaléng` yúu` dsea` cóong` quiá'- dsea` Israel casíiñ` røø` quiá'- jial laco' niguié'r` e nijngáiñ'- Jesús. <sup>2</sup> Jo cató`-bre dsea` do e 'núuiñ` jo cangojeáaiñ` fi' quini` jaang` dsea` i sii` Pilato i líng` jaang` dseata` romano.

Mi` cajúng` Judas Iscariote

³ Jo i dseañu` i sii` Judas Iscariote, i dsea` i cajáng` Jesús fi' jaguó` jaléng` i dsea` do, mi` cangár` e jaléng` i dsea` í` tí` li` nijngám`-bre Jesús, joba' job mi` tí` li` calilí'r` lajii` dsee` e ca'eer` do, jogui cajo' dsíir` cóo`~ lajii` e nicajméer` do, joba' cajáb`tur i fii` jmidsea` do cóo`~gui jaléng` i yúu` dsea` cóong` quiá'- dsea` Israel do lajii` e guigui` í` cutee` e ca'íñ` quiá'- e cajáiñ` Jesús do, ⁴ jo lalab cajíñ'- casi'- reiñ':

—Nica'ee`-baa dsee` e nicaján`-n fi' ni` 'mó`- jaang` dseañu` i ja` røøng` dsee` jii` capí`.

Joba` i dsea` do cañíir` quiáiñ`-:

—¿E` cuaiñ` qui` jnea` e cajmee` 'nu` lajo? ¿Cuaiñ` quíib` 'nu` e jo!

⁵ Jō i Judas do fí dob cabír e cuū do fí dsí sinúu[^] guá[^] fé[^] jō cagüi[^] h[^] bre jō cangote[^] r[^] si[^] luur[^] e cangojngáang[^] 'ñia[^] r[^].

⁶ Jō jaléng[^] i fii[^] jmidsea[^] do casitím[^] bre e cuū do jō cajíñ[^] :
—E cuū la nisi[^] li[^] cōq̄[^] jmi[^] øng[^] dsea[^], jō ja[^] cuøøng[^] fa[^] e nidsitōo[^] gui[^] fí dsí[^] guóo[^] li[^] dsi[^] ma[^] cuū quiá[^] guá[^].

⁷ Jō jōb mi[^] casíñ[^] røø[^] e nilár[^] cōq̄[^] uø[^] cōq̄[^] e cuū do; jō e uø[^] jō sii[^] Uø[^] li[^] uø[^] Dsea[^] Guóo[^] quiá[^] e Jmóor[^] Tu[^]. Jō jōb li[^] cajme[^] r[^] cōq̄[^] codsii[^] li[^] ni[^] áaiñ[^] jaléng[^] dsea[^] i jalíng[^] fí caluu[^] i lingíng[^] júng[^] fí fii[^] do. ⁸ Jōba[^] e uø[^] do sii[^] bi[^] cajo[^] lati[^] lana Uø[^] li[^] Catuu[^] Jmi[^] øng[^]. ⁹ Jō jōb caliti[^] laco[^] jii[^] e cajíng[^] i dsea[^] i calisí Jeremías, jaang[^] i café[^] cuaiñ[^] quiá[^] Fidié[^] mali[^] gui[^] eáang[^], mi[^] cajíñ[^] lala: “Cacá[^] bre laji[^] guigui[^] cutee[^] li[^] laco[^] gui[^] lajii[^] 'móo[^] cacuø[^] dsea[^] Israel, ¹⁰ jō cōq̄[^] e cuū jōb calár[^] e guóo[^] uø[^] e sii[^] Uø[^] li[^] uø[^] dsea[^] Guóo[^] quiá[^] e Jmóo[^] Tu[^], lí[^] laco[^] gui[^] ta[^] e caqui[^] Fíi[^].”

Mi[^] caguiéng[^] Jesús fí[^] quini[^] dseata[^] Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Jō mi[^] caguiéng[^] Jesús fí[^] quini[^] i dseata[^] i sii[^] Pilato do, jō i[^] cajmingí[^] r[^] Jesús:

—¿Su e já[^] ba[^] e 'n[^] lin[^] dseata[^] dsea[^] féng[^] i[^] quie[^] nifí[^] quiá[^] jaléng[^] dsea[^] gōo[^] dsea[^] Israel?

—'N[^]ub[^] nicafé[^] gui[^] —cañí[^] Jesús.

¹² Jō lajee[^] e teáang[^] i fii[^] jmidsea[^] do cōq̄[^] gui[^] jaléng[^] yáa[^] dsea[^] cøøng[^] e jmóor[^] dsee[^] quiá[^] Jesús, dsu[^] dsea[^] do ja[^] e ngír[^] jii[^] cōq̄[^] quiá[^] i dsea[^] í. ¹³ Jō uí[^] jōba[^] cajmingí[^] dseata[^] Pilato cajmingí[^] r[^] Jesús jō cajíñ[^] :

—¿Su ja[^] nuu[^] lajii[^] dsee[^] e cuø[^] i dsea[^] na 'n[^]?

¹⁴ Jō dsu[^] Jesús ja[^] cañí[^] r[^] jii[^] camí[^] júu[^] quiá[^] dseata[^] do; jōba[^] i dseata[^] do eáam[^] cangogá[^] dsír[^] jō jō ñir[^] e[^] nijmé[^] guir[^].

Mi[^] cahuí[^] ta[^] e nijúung[^] Jesús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Jō lajee[^] e jmi[^] e gø[^] dsea[^] Israel iñí[^] e ja[^] quie[^] quiéng[^] jō tíng[^] i dseata[^] do e láaiñ[^] jaang[^] dsea[^] sijníng[^] 'nuñí[^] lí[^] doñí[^] i[^] i niguíng[^] dsea[^] fii[^]. ¹⁶ Jō ie[^] jō ni[^] iuung[^] jaang[^] dsea[^] i ninica[^] léé[^] eáang[^] i sii[^] Jesús Barrabás. ¹⁷ Jōba[^] cajíng[^] i dseata[^] do cajmingí[^] r[^] dsea[^] fii[^]:

—¿I[^] dsea[^] iing[^] 'nú[^] e nilaan[^]? ¿Su Jesús Barrabás ofa[^] Jesús i[^] sii[^] Dsea[^] Jmáang[^] dob é?

¹⁸ Jō dsu[^] calilí[^] i dseata[^] do e cajáng[^] i dsea[^] do Jesús uí[^] e dsihuí[^] m[^] bre quiá[^] dsea[^] do.

¹⁹ Jō lajee[^] guíng[^] i dseata[^] Pilato do fí li[^] qui[^] r[^] ta[^], lajee[^] jōb caguié[^] júu[^] quiá[^] i dseamí[^] quiá[^] r[^] do jō sí[^] reiñ[^]: “Ja[^] e jmoo[^] jii[^] cōq̄[^] cōq̄[^] i dseañu[^] i ja[^] dsee[^] røøng[^] na, dsuco[^] dsi[^] lóo[^] bi[^] gab[^] caquí[^] uí[^] quiá[^] r[^].”

20 Jo dsu' jaléng' i fii' jmidsea' do cóo'gui jaléng' yuu' dsea' cóong' cacóoiñ' dsii' jaléng' dsea' fii' e laco' nileáng' i Barrabás do jogui e nijúum' Jesús. 21 Jo dsu' i dseata' Pilato do cajmingí' tur calé' catú' dsea' fii' jo cajíñ':

—¿I' lajee' i dseañu' gáng' la iing' 'nú' e nilaan'? ¿Su Jesús ofa' Barrabás?

Joba' i dsea' fii' do cañír' jo cajíñ':

—iLeaang' Barrabás!

22 Jo caleá' catú' cajmingí' tu dseata' Pilato jo cajíñ':

—Jo ¿e' gui nijmee' jnea' jóng cóo' Jesús i sii' Dsea' Jmáang' la?

Joba' lajim' i dsea' fii' do cañír' jo cajíñ':

—iGüitáñ' fí' dse' crúu'!

23 Joba' cañír' dseata' Pilato quiá' i dsea' fii' do jo cajíñ' casí' reiñ':

—¿E' gui e ga' e nicajméer' e catíñ' lajo?

Jo dsu' caleáb' tu cacuø' i dsea' fii' do 'goo' jo cajíñ':

—iGüitáñ' fí' dse' crúu'!

24 Jo cóob' mi' jo' ñi' dseata' Pilato e' nijmé' guir, có' dseáng' gab' ta' i dsea' do mii' e mir' e nitáng' Jesús fí' dse' crúu', joba' caquiur' ta' dsea' quiá'r' e cangoquieñ' jmii' jo caru'r' guoor' fí' quini' jaléng' dsea' fii' jo cajíñ':

—Ja' dsee' quíe' e lajii' 'mó' nitíng' i dseañu' la, có' cuaiñ' quí' 'nú' yaam'ba' na.

25 Joba' lajim' dsea' fii' cañír':

—iJneab' colíng' cóo' jaléng' jóo'naa' nine' ni'naa' lajii' 'mó' quiá' i dseañu' na!

26 Jo dseata' Pilato caleám' bre Barrabás; jo caquiur' ta' e cabóom' Jesús, jo mifíng' cajám' bre dsea' do e quiá' nitáñ' do fí' dse' crúu'.

27 Jo jaléng' 'lée' quiá' i dseata' do cató' bre Jesús fí' 'nuff' jo casíñ' yaaiñ' lacúng' lajíng' laco' sing' dsea' do. 28 Jo i 'lée' do ca'uø' bre si' Jesús jo ca'iaiñ' dsea' do cóo' jmáang' 'mi' e nú'. 29 Jogui catá'r' cóo' lí' corona e lí' cóo' layaang' tóo' fí' mogui' dsea' do, jogui cóo' sii' cacuø'r' dsea' do jo casaiñ' do fí' guoor' dsée'. Jo mi' cangí' jo, casí'r' uø' jnir' fí' quini' dsea' do jo lóoiñ' dsea' do jo sí'r' lala:

—iMajmiféng' naa' dseata' dsea' féng' quiá' dsea' Israel!

30 Jogui' ñíim' bir dsea' do cajo, jo cóo' e sii' e cacuø'r' dsea' do, cóo' e job canaaiñ' bár' fí' mogui' dsea' do. 31 Jo mi' cangí' e jmóor' ta' lóong' dsea' do, cajéb' tur e jmáang' 'mi' do jo caquíng' tur dsea' do siñ' e lami' qui'r', jo cajéem' bre dsea' do fí' lí' nitáñ' fí' dse' crúu'.

Mi' catáng' Jesús fí' dse' crúu'

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Jø lajee˘ e ningoliñ˘ jéeiñ˘ dsea˘ do, cajíñ˘ jaang˘ dseañu˘ guiá˘ fí˘ i˘ sii˘ Simón˘ i˘ niseeng˘ fí˘ coq˘ fí˘ e sii˘ Cirene; jø caqui˘ i˘ dsea˘ i˘ jéeng˘ Jesús do ta˘ i˘ dseañu˘ i˘ e cajéeiñ˘ do crúu˘ quiá˘ Jesús.

33 Jø mi˘ caguiliñ˘ fí˘ coq˘ li˘ sii˘ Gólgota e guóng˘ Cuo˘ Mogui˘ 'Li˘, 34 jø fí˘ job cacuø˘r Jesús jmi˘˘ mi˘˘ huing˘ jó˘ e tí˘ e sicáang˘˘ cóq˘˘ jmi˘˘ dsi˘˘ e guí˘˘; jø coq˘ ni˘˘ba˘ cali˘iing˘ dsea˘ do ca˘i˘r˘, jø jø cali˘iing˘ guir fa˘ ca˘i˘˘ guir.

35 Jøba˘ mi˘ tí˘ li˘ nicateáaiñ˘ Jesús fí˘ dse˘ crúu˘, i˘ lée˘ do canaaiñ˘ cóor˘ e laco˘ nigüeáng˘ i˘ nilí˘ i˘ nicóq˘ e si˘˘ dsea˘ do. 36 Jø mi˘ cangí˘ jø, dob caguár˘ e jmóor˘ í˘ Jesús lajee˘ táang˘ dsea˘ do fí˘ dse˘ crúu˘. 37 Jø fí˘ yú˘ gui˘ dsea˘ do catéer˘ coq˘ li˘ tóq˘ júu˘ e fé˘ e˘ uuing˘ quiá˘˘ e jmáng˘ dsea˘ ír˘ lado, jø lalab tóq˘: “Í lab Jesús, dseata˘ dsea˘ féng˘ quiá˘˘ dsea˘ Israel.”

38 Jø gáng˘ i˘ catáng˘ fí˘ dse˘ crúu˘ coling˘ cóq˘˘ Jesús cajo, jmá˘˘ jáng˘ crúu˘ la jaaiñ˘ do, jaaiñ˘ do táaiñ˘ lí˘ lí˘ dsée˘ jø jaang˘guiiñ˘ do lí˘ lí˘ tuung˘. 39 Jø jaléng˘ dsea˘ i˘ ngúng˘ fí˘ lí˘ táang˘ Jesús fí˘ dse˘ crúu˘ do, gab˘ fé˘r˘ uii˘ quiá˘˘ dsea˘ do jø lico˘ guiá˘r˘ mogui˘ bre jóøiñ˘ dsea˘ do jø fé˘r˘:

40 —'Nu˘ dsea˘ fó˘ e niqui˘˘ guá˘˘ jø nijméé˘˘tu˘ calé˘ catú˘ cóq˘˘ ni˘˘ jmi˘˘. Jø song já˘˘ e 'nu˘ lin˘˘ Jóq˘ Fidiée˘ i˘ camúng˘˘ do, jøba˘ jleaang˘ uø˘˘ li˘ táan˘˘ na jóng˘!

41 Jø lajobi jaléng˘ fii˘ jmidsea˘ cajo cóq˘˘ gui jaléng˘ tifa˘ quiá˘˘ júu˘ qui˘˘ ta˘ quiá˘˘ dsea˘ Israel cóq˘˘ gui jaléng˘ yáú˘˘ dsea˘ cóong˘˘ quiá˘r˘ lóøm˘ bre dsea˘ do jø fé˘r˘:

42 —Caleáam˘ bre jaléng˘ dsea˘ jiéng˘ jø lajo güileáng˘ ñia˘r˘ lana. Jø song já˘˘ e líiñ˘ dseata˘ dsea˘ féng˘ quiá˘˘ dsea˘ Israel, jøba˘ güijgiáang˘ ñia˘r˘ li˘ táaiñ˘ fí˘ dse˘ crúu˘ na jø lajoguiba˘ já˘˘ nilí˘ i˘ jóng˘ e líiñ˘ i˘ Jóq˘ Fidiée˘ camúng˘˘ do. 43 Jø song dseáng˘˘ já˘˘ líiñ˘ e Fidiée˘ seeng˘ cóq˘r˘, jøba˘ íb˘ catúng˘ nileáng˘ ír˘ lana song dseáng˘˘ já˘˘ e iing˘ neiñ˘!; co˘˘ nicajím˘ bir e líiñ˘ i˘ Jóq˘ Fidiée˘ camúng˘˘ do, ¿já˘ leáa˘˘?

44 Jø jø gui jaléng˘ i˘ i˘ i˘ táang˘ cáang˘ Jesús do, gab˘ fé˘r˘ uii˘ quiá˘˘ dsea˘ do cajo.

Mi˘ cajúng˘ Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Jø mi˘ tí˘ li˘ catí˘ guieñí˘˘ jø cartí˘ la i˘˘ ni˘ e ca˘lloo˘ dseáng˘˘ canuu˘ sòb˘ fí˘ e guóo˘˘ uø˘˘ jø. 46 Jø lajee˘ job mi˘ ca˘óo˘ Jesús e teá˘ jø cajíñ˘˘:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —e guóng˘˘: Fidiée˘ quié˘ e, Fidiée˘ quié˘ e, ¿jiali˘˘ nicatiun˘˘ jnea˘˘?

47 Jø i˘ liing˘ i˘ dsea˘ i˘ teáng˘ do ie˘ jø canúur˘ e cajíng˘˘ Jesús lajo, jøba˘ cajíñ˘˘:

—Í Lii^ tó^ ñ ñ dsea` na, jaang` dsea` ñ café` cuaiñ~ quiá^- Fidié~ malii~ gui eáang`.

48 Jø ladsifí lanab jaang` lajee~ ñ dsea` do cangór- güi'íí jø cangoquier` cõõ` joo` jø cajmi'lear' cõõ~ jmi'^ mi'^ huüing` jø'^ e tí^ jø caquidsir' fí' cõõ` yá'^ sii- jø ca'úuiñ' fí' mo'oo- dsea` do e lacõ' niyúñ'^. 49 Jø dsu' ñ dsea` caguiaang- gui do cajíñ'^:

—Jéeng`gui cateá, ne~ duu' su nigüéeng- ñ Lii^ do ñ nileáng` ír.

50 Jø Jesús caléb^ catú- ca'óor` teá` lado, jø ngí jø cajúm` bre. 51 Jø ladsifí lajob calí- tú- dseá'- joo` e 'mi' e íí guiá'^ joo` guá'- fé' e si' fí' Jerusalén, cõ' casíng- catí' yá'^ jogui cartí' uii~. Jogui cajo cajó^ uó- jogui cafiing- jalé^ cuu~ cõõ~, 52 jogui jalé^ éé` lí~ teáang`- 'lii~ canab'; jogui fíim' jaléng` dsea` quiá^- Fidié~ ñ ñicajúng- lamii~ jéeng`gui cajíñ'^. 53 Jø mi~ cangí e cají'tu Jesús, jø jaléng` ñ dsea` ñ cají'tu do cangolíñ' fí' Jerusalén fí' lí' lí' fii' güeang` quiá^- Fidié~, jø fíim' dsea` ñ cangáng- ír fí' jø.

54 Jø mi~ cangá- ñ fii' 'léé- do cõõ~ gui jaléng` ñ dsea` ñ teáang- cõõ'r` do ñ jmóo` í Jesús jial cajó^ uó- jogui cõõ~ jalé' e calí- gui do, jøba' eáam` cafóñ'^ jóng jø cajíñ'^:

—E nijáb'- e ñ dseañu' na líiñ' ñ Jõõ' Fidié~ camüing`~ do.

55 Jø ie~ jø dob teáang- ñ fíing` dseamí ñ jøø- catí' huü- ñ ñicajalíng- cõõ~ Jesús catí' lí' se' Galilea jogui ñ ñicajmicõõ~ quiá'r` cajo. 56 Jø jee~ jaléng` ñ dseamí í quiéeng` Yá^ ñ seeng` fí' Magdala, jogui Yá^ ñiquiá'^ Tiáa~ cõõ~ Sé^, jogui ñiquiá'^ jaléng` jõõ` yáú~ Zebedeo cajo.

Mi~ ca'áng- Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19 :38-42)

57 Jø mi~ tí lí~ ngóo' ca'í náu^, caguié- jaang` dseañu' ñ sea` cuu- eáang` ñ sii' Sé^ ñ seeng` fí' cõõ` fii' e sii' Arimatea, jø í cangí`bre cõõ~ Jesús lamii~ jéeng`gui cajo. 58 Jø ñ dseañu' í cangó`bre fí' lí' guing- dseata~ Pilato jø cangomir~ fí' e fa' ni'áam`bre Jesús. Jøba' cacuøb' ñ dseata~ Pilato do fí' lajõ. 59 Jø cangojgiáam` ñ Sé^ do Jesús fí' lí' táaiñ' fí' dse' crúu^, jø caquiñ'^ dsea` do cõõ~ cõõ` 'mi' té' e niguo'^, 60 jø cango'áam`bre dsea` do fí' cõõ` dsí' tó' lí' ja` ii' mí' áang` jii~ jaang`; jø uó- quiá'-bre lí' lí' ca'áaiñ- dsea` do, jø ja` mí' ngóo' eáang` caquiá'r` ta~ e calí- e too` éé` do. Jø mi~ tí lí' calí-, caquiéer` cõõ` cuu~ e dsée- e otoo` éé` do jø cangám'-bre jóng. 61 Dsu' ñ Yá^ ñ seeng` fí' Magdala do cõõ~ gui ñ Yá^ jaang`gui do, dob cajer' fí' quini~ e too` éé` e lí' ca'áng- Jesús.

Mi~ cajméé` dsea` í' oo- éé` quiá'- Jesús

62 Jø mi~ tí lí' cajneá- e jmiü` cõõ`gui do, jø ie~ jø cangotíng` jmiü` e jmi'íng' jaléng` dsea` Israel, jøba' mi~ cangolíng- jaléng` fii' jmidsea` quiá'- dsea` Israel cõõ`jaléng` cõõ~ jaléng`

dsea` Israel i líng' dsea` fariseo fí lí` guing` dseata` Pilato jo casí¹-reiñ' do:

⁶³—Dseata` quí<sup>-</sup>ii', tóob` dsi'naa' e ie` lami` seeng`gui i dsea` i jmigóo` do cajíñ<sup>-</sup> e mi` ningí` 'ní` jmíi` e cajúíñ<sup>-</sup>, nijíb'tur calé` catú⁻. ⁶⁴ Jo uuing` e joba' síi'naa' 'nu` e nijmé⁻ dsea` íb` e lí` ca'áng<sup>-</sup> dsea` do lajee` 'ní` jmíi~, co' jial fing lajee` dsea` quiá⁻'bre nijalíng⁻ e uóø` jo niguím<sup>-</sup>'bre dsea` do, jo mi` nilicøøng`gui lajo nijmigóor` e nicajíb'tu dsea` do. Jogui song nilí lajo, joba' eáang`guib ga` nilí` jóng laco'gui lati' mi` uui` do.

⁶⁵ Joba' cañí` dseata` Pilato jo cajíñ⁻:

—Lab teáang⁻ 'lée⁻ i cuóøng` lí` jmeáang⁻'na' ta` i nijmé<sup>-</sup> í` oo⁻ ée`. Jo güilíng<sup>-</sup>'na' colíng` cóo'r` jo güijmee<sup>-</sup>'na' í` car` jíe` jíi⁻ lí` quí<sup>-</sup> jmíi` fí` jo.

⁶⁶ Jo cangolímb'iíñ' do cóo⁻ i 'lée⁻ do jo cajméer` lí` fí` e cuu` fé` e jní` e oo⁻ ée` do e laco' ja` ií` cuóøng` nineá⁻; jo dob caseáaiñ` 'lée<sup>-</sup> i caguá` cajmée` í` e fí` jo.

28

Mi` cají'tu Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jo mi` tí` lí` cangí` e jmíi` e jmi'íng' jaléng' dsea` Israel e lí` lí` ngóo` nijneá` e jmíi` la'uii` quiá⁻'semaan`, jo cangojóø` Yá` i seeng` fí` Magdala cóo<sup>-</sup>'gui i Yá` jaang`gui do fí` lí` ca'áng⁻ Jesús.

² Jo lajee` job mi` cajó^o uó⁻ e eáang`, co' jaang` ángel i líng' guotíi` Fidiéé` cajgáng⁻ fí` yá<sup>o</sup> jmi'güi` ie` jo, jo cangoquíeéiñ' fí` oo⁻ ée` quiá<sup>-</sup>' Jesús, jo cajé'r` e cuu` fé` e jní` e oo<sup>-</sup> ée` do, jo fí` ní` job caguár`. <sup>3</sup> Jo dseáng<sup>-</sup> jlo<sup>o</sup> jing<sup>o</sup> i ángel do lí<sup>o</sup> laco'gui la jnéeng<sup>-</sup> jí` mi` jmi'neá` güi'ñiá^o jí` re', jogui jlo<sup>o</sup> tee` sí'r` cajo dseáng<sup>-</sup> lí<sup>o</sup> laco' la tee` joob` dseáng<sup>-</sup>. <sup>4</sup> Jo i 'lée<sup>-</sup> i teáang<sup>-</sup> jmóo` í` e oo<sup>-</sup> ée` do dsíng⁻ cajléiñ⁻ dsu' uii⁻ e 'gó'r` jo jí`gui cartí` ca'íng<sup>-</sup> dsíir'. <sup>5</sup> Jo i ángel do casí'r` i dseamí` do jo cajíñ⁻:

—Ja` fóøng<sup>-</sup>'na' jíi<sup>-</sup> coo, co' ñi'baa guiá<sup>-</sup> e Jesús dsea` 'náng⁻'na' i cajúng⁻ fí` dse` crúu` do. <sup>6</sup> Jo dsu' jo` iuuiñ⁻ fí` la lana, co' nicají<sup>-</sup>'bre lí<sup>o</sup> laco'gui cajíñ<sup>-</sup> ie` lami` cangir` cóo⁻' 'nú` do. Ñilíng<sup>-</sup>'na' ñijóø` 'na' fí` lí` ca'áang⁻ dsea` ír'. <sup>7</sup> Joba' fíi` i 'nú' lana, güilíng'tu' lajminá⁻ jo güijméé⁻'na' júu` jaléng' dsea` quiá⁻' e nicajíb'tur jo jéeng`guir nidsér<sup>-</sup> fí` lí` se' Galilea laco'gui 'nú', jo fí` job nimáang⁻'na're. Jo jíi⁻ lanab júu` quiee` quí⁻'na' lana.

⁸ Joba' i dseamí` do caquim<sup>-</sup>'bre lajminá<sup>-</sup> e fí` oo⁻ ée` do, jo lajee` jo dseáng⁻ 'gó'^o'bre jogui dseáng⁻ dsíng⁻ íáang` dsíir` cajo. Jo jmináb⁻ cangolíñ⁻ e cangocóor` e júu` do fí` quini` jaléng' i dsea` quiá<sup>-</sup>' Jesús do. <sup>9</sup> Jo jo` huóø` lí<sup>o</sup> lajo, coob` mi` cajmijnéeng` 'ñia' Jesús fí` quini` i dseamí` do jo caféng`neiñ' do. Jo cangoquíeém'bi i dseamí` do cajo fí` lí` sing' dsea` do jo

canaaiñ` do r̄h̄r` t̄h̄- dsea` do j̄o lajee` j̄o j̄miféng`neiñ!. <sup>10</sup> J̄oba' cajíng`- Jesús casí`r- i dseam̄f` do:

—Ja` f̄ōøng`-na' j̄ií` c̄ōo, j̄o güilíng`na' lana j̄o güisí`-na' jaléng` dsea` quié`-e i líng` laco' rún`n e güidsilíñ` fí` lí` se` Galilea lajminá`, j̄o fí` j̄ob` nijí` rú`naa' c̄ōo`r-.

Lajíí`-júu` quiá`- 'léé`- e casí`r- fí` j̄midsea`

¹¹ J̄o lajee` e ngolíng` i dseam̄f` do, i líng` i 'léé` i teáang`-jmóo` í` do caguilíñ` fí` jee` f̄h̄ j̄o casí`r- jaléng` i fíi` j̄midsea` do laj̄i e calí` do. ¹² J̄oba' i fíi` j̄midsea` do cangolíim`-bre e cangosiiñ` c̄ōo`- jaléng` ȳuú` dsea` c̄ōøng`- quiá`- dsea` Israel cuaiñ` quiá`- lajíí`-júu` e nisea` quiá`- Jesús do. J̄oba' casíiñ`- e cacuø`r` j̄miguiú` cuu`- i 'léé` do <sup>13</sup> j̄o casí`-reiñ` do lala:

—Lalab júu` nijmitíng`na', e lajee` uøø` e teng`na' güim`ba', caguilíng` i dsea` quiá`- Jesús do j̄o caguim`bre dsea` do fí` dsíí` tó` éé`. <sup>14</sup> J̄ogui song` nilíñí` dseata` lajíí`- e júu` j̄o, j̄oba' j̄neab` nine`naa' jial laco' nisíng`-naa' c̄ōo`r- e laco' ja` ní`uíng`- huíng` qui`-na'.

¹⁵ J̄o ca`ím` i 'léé` do e cuu` do j̄o cajmée`bre lajíí`- júu` e nisínú`r`. J̄o laj̄ob` j̄ií`- líí` júu` e ngí` cartí` j̄m̄h̄ na jee` jaléng` dsea` Israel.

Lajíí`-júu` e ca`í`- Jesús quiá`- dsea` quiá`r-

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20 :19-23)

¹⁶ J̄oba' laj̄ob` cajmée` i dsea` guijáng` quiá`- Jesús do, cangolíim`bre fí` lí` se` Galilea j̄o cangolíiñ` fí` c̄ōo` yá`^ mó` fí` lí` caquiá` Jesús ta`. ¹⁷ J̄o mi` tí` lí` cangáíñ`- Jesús, eáam` cajmiféiñ` dsea` do, j̄o dsu` seem`bi i líng`- cajo i ja` já`- líng` e dsea` do Jesús. ¹⁸ J̄o cangoquiéem` Jesús fí` quiá`-gui laco' teáaiñ`- do j̄o casí`r- dsea` do lala:

—Fidiéé` nicacuø`r` j̄nea` e niquiá`-u ta` fí` latøøng`- fí` ñiff`-jogui fí` ní` guóo`- uø`- la. ¹⁹ J̄oba' güilíng`-na' fí` jalé` fíi` e sea` fí` j̄migüí, j̄o j̄mee`-na' e niquí`- j̄íng` yaang` dsea` e laco' ní`uíñ` dsea` quié`-e; jogui mifíng`- seaang`-na'r j̄m̄h̄ la'eáang` c̄ōo`- júu` quiá`- Tiquié` e Fidiéé` jogui la'eáang` c̄ōo`- j̄nea`, i J̄óor` camíng`- do, jogui la'eáang` c̄ōo`- J̄m̄igui` quiá`- Fidiéé` cajo, <sup>20</sup> jogui ée`-na'r jial laco' nijmitir` lajalé` e júu` quiá`- Fidiéé` e nicafíi`- 'nú` e nijmití`na'. J̄ogui güilíñí`na' guiá` e seem`-baa c̄ōo`- 'nú` laco` j̄m̄h̄ laco` j̄m̄h̄, j̄o dseáng`- laj̄ob` nilí` car` ngongíi` j̄m̄h̄.

J̄o laj̄ob` nilí`.

J̄o lanab j̄ií`- líí` júu` quiá`- Fidiéé` e cajme` Mateo.

E lab júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e cajme' MARCOS

Mi~ cajá- Juan i seáang` dsea` jmii`

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Lalab mi~ canaang` cani'- juguiá- quiá'- Dsea` Jmáang- i líng' jóo' camúng'- quiá'- Fidiéé` dsea` guing~ ñiff-.

² Jo lajji'~ mali'gui eáang` jaang` dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé` i calisí Saíi^ catéer' fí ni~ jì quiá'r- lala:

Lalab fé' Fidiéé` e casí'r- Dsea` Jmáang-:

Nisín^n jaang` dsea` i niguiá- júu^ quié- e nú'-gui e nigo'ú' fí jmgüi'

e laco' niguiar' guiá- fí lí~ ningí'^.

³ Jo fí jee~ uó^ quiú' do guicanú' coo' luu~ dsea` e fé' teá' lala:

"Jmeáang'-na' guiá- fí, co' tí lí~ nijáab' Fíi'naa';

jogui nea~na' condsée', co' 'né- e nilirøb' fí."

Jo jalé' e jo cajíng'- Saíi^ fí ni~ jì quiá'- Fidiéé`.

⁴ Jo lajob lí' mi~ cajá- jaang` dsea` i sii' Juan e fí jee~ uó^ quiú' do; jo ie~ jo, i Juan do caseáaiñ` jmii` jaléng' dsea', jo sí'reiñ' e 'né- qui'- jíng' yaaiñ` do fí quini` Fidiéé` jogui e nisaiñ' do jmii', jo lajoba' cuøong` e íng- Fidiéé` lajalé' dsee- quiáiñ'-. <sup>5</sup> Jo fíim' dsea` dsiliñ- e dsinúur- júu^ e guiá' i Juan do; dsilíng- jaléng' dsea` i seeng' fí Jerusalén jogui jaléng' i seeng' fí fíi' jíé' lí~ se' Judea e laco' jmóoiñ' do júu^ lajji'~ dsee- e nica'éer-. Jo mi~ ningí' jo, i Juan do seáang'neiñ' jmii' fí dsí' gua' Jordán.

⁶ Jo i Juan do qui'r' 'mi' e lí' cóo'~ jnú' loo~ jó' camello jogui 'ñúú' tu'r' cóo'~ coo' lo'ñutu' e lí' cóo'~ loo~ jó', jogui jmitaang~ 'ña'r' cóo'~ jaléng' sini' i cóøng~, jogui í'r' jalé' jmi'^ ta' e dsé'r' fí jee~ mó'. ⁷ Jo lalab lí' e júu^ e guiar' jee~ jaléng' dsea` i dsilíng- dsinúur- júu^ quiá'r- do:

-Mi~ nisóong- jnea~, nijáa' jaang` i 'gøng'gui laco' jnea~; joba' jnea~ quini` i dsea` í ja' e quín'n e co' tuun~n e sái' i 'nií' ñí' 'ñúú' lomiiir-. <sup>8</sup> Co' jnea~ nicaseán-n jaléng' 'nú' jmií' cóo'~ layaang~ jmii' e laco' cuø' lí~ e nicaqui'~ jíng' yaang~na' fí quini` Fidiéé`; dsu' ír' mi~ nigüeeiñ-, niseáiñ- 'nú' jmií' cóo'~ Jmiguí' quiá'- Fidiéé` e laco' cuø' lí~ e nicangúng'na' Jmiguí' quiá'- dsea` do.

Mi~ cajgáang- Jesús jmii`

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Jo ie~ jo cagüi'fí Jesús fí Nazaret e néé' fí lí~ se' Galilea, jo cangór- e fí gua' Jordán e néé' fí lí~ se' Judea; jo fí dsí' gua' job caseáang` i Juan do jmii' ír-. ¹⁰ Jo dsifí mi~ cagüi'fí Jesús fí

dsíí jmf, cangár e cana cateá fí yá[^] jmigüü; jō lajee[~] jō cajgó⁻ Jmiguü quíá⁻ Fidiée[~] fí yá[^] moguir e läng[~] jaang[~] mee[~]. ¹¹ Jō guicanú[^] cōō[~] luu[~] e jáa[^] fí yá[^] jmigüü e guicajíng⁻ lala:

—'Nub[^] Jōō[~] i[~] neaan[~] eáng; jō eám[^] iáng[~] dsii⁻ cōō[~] 'nū.

Mi[~] cangó⁻ Jesús fí jee[~] uó[^] quiú[^]

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Jō dsifí[~] mi[~] cangí[~] jō, cajmée[~] Jmiguü quíá⁻ Fidiée[~] e cangó⁻ Jesús fí jee[~] uó[^] quiú[^]. ¹³ Jō fí jōb cajer[~] lajee[~] tuló⁻ jmü[~] fí lí[~] ngí[~] jaléng[~] jó[^] nuu; jō lajee[~] jō lami[~] iing[~] i[~] fi[~] i[~] 'läng[^] i[~] sii[~] Satanás e niténg[~] Jesús fí ni[~] dsee⁻, dsu[^] ja[^] calí[~]r⁻ fa[^] cajméer[~] lajō. Jō mi[~] cangí[~] jōb mi[~] caguilíng⁻ jaléng[~] ángeles i[~] läng[~] guoti[~] Fidiée[~] i[~] cangoto[^] fíng[~] dsea[~] do.

Mi[~] canaang[~] Jesús jmóor[~] ta[~] quíá[~]r⁻ fí lí[~] se[^] Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Jō mi[~] cangí[~]gui lajō, mi[~] nicatang⁻ dsea[~] Juan i[~] seáng[~] dsea[~] jmü[~] fí dsíí[~] 'nūñí[^], jōba[^] cangáng⁻ tu Jesús fí lí[~] se[^] Galilea e cangoguiar[~] júu[^] quíá⁻ Fidiée[~] fí jō, ¹⁵ jō lalab fé[~]r⁻:

—Lanab catí[~] í[^] e nijaquíéng[~] e nicá[~] Fidiée[~] nifí[~] quíá⁻ lajaang[~] lajaang[~] dsea[~] jmigüü. Jō nab tí[~]gui e qui[~] jíng[~] yaang[~] na[^] fí quini[~] Fidiée[~] jōgui íng[~] na[^] e ngocáng[~] óo[~] na[^] júu[^] quíá⁻r⁻.

Mi[~] cató[^] Jesús quiúung⁻ dsea[~] i[~] jmóo[~] ta[~] sáng[^] 'ñū

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Jō mi[~] cangí[~] lajō, cangó⁻ Jesús fí lí[~] née[~] cōō[~] guiée[~] e sii[~] Galilea. Jō mi[~] caguier⁻ fí jō, lajee[~] e ngir[~] fí lí[~] lí[~] ni[~] e guiée[~] do, jōba[^] cangáñ[~] jaang[~] dseañū[^] i[~] sii[~] Tú[^] Simón cōō[~]gui jaang[~] rúñ[~] do i[~] sii[~] Dí[^]. Jō dob táaiñ[~] do laj[~] huáaiñ[~] e jmóor[~] ta[~] bí[~] 'máa[^] fí é[^] guiée[~] e quíá⁻ e sáñ[~] 'ñū. ¹⁷ Jōba[^] casí⁻ Jesús i[~] dsea[~] do lala:

—'Nú[^] ñilíng⁻ na[^] cōō[~] jnea[~], jō latí[~] lana nicuóó⁻ 'nú[^] ta[~] e guiá[~] na[^] júu[^] quíá⁻ Fidiée[~] fí jee[~] dsea[~] jmigüü, jō líb[~] jiu e ta[~] jō la lí[~] ta[~] sáng[^] 'ñū.

¹⁸ Jō dsifí[~] mi[~] canúu⁻ i[~] dsea[~] gáng⁻ do e júu[^] e cajíng⁻ Jesús do, ladsifí[~] lanab catár[~] e 'máa[^] quíá⁻r⁻ do jō cangolímbre cōō[~] dsea[~] do.

¹⁹ Jō ja[^] huí[~] mí[~] ngolímbir⁻ mi[~] cangáng⁻ Jesús jaang[~] dseañū[^] i[~] sii[~] Tiáa[~] cōō[~]gui jaang[~] rúñ[~] do i[~] sii[~] Juan, jō laj[~] huáaiñ[~] do líñ[~] jōō[~] jaang[~] dseañū[^] i[~] sii[~] Zebedeo, jō teáaiñ[~] do fí cōō[~] dsíí[~] móo[~] e niguiar[~] guiá[~] 'máa[^] quíá⁻r⁻ e quíá⁻ nisáñ[~] 'ñū. ²⁰ Jō dsifib[~] cató[^] Jesús i[~] dsea[~] do e cangolíñ[^] do cōō[~]r⁻, jō ladsifí[~] lanab cangolíng[~] i[~] dsea[~] do cōō[~] Jesús; jō dob caseáaiñ[~] do tiquíá[~]r[^] fí dsíí[~] e móo[~] do colíng[~] cōō[~] jaléng[~] i[~] dsea[~] i[~] jmícōō[~]gui quíá⁻r⁻.

Jaang`dseañu` i iuung` i `ling` dsí`

(Lc. 4:31-37)

²¹ Jò mi` cangf` jò, cangoliñ` fí` còq` fí` lí` sii` Capernaum. Jò fí` jò mi` catí` e jmi` e jmi`ing` dsea` Israel, jò Jesús ca`lir` fí` dsí` guá`- quiá`- i dsea` góor` do, jò canaaiñ` e`r` jaléng` dsea` i teáng` do ie` jò. ²² Jò dsíng`- dsí`gó` dsí` jaléng` i dsea` do dsu` e núur` jalé` e júu` e guia` Jesús do, cò` er` laco` jaang` dsea` i quie` nifí` e ja` 'gó`r`, jò ja` er` laco` e` jaléng` tifa` i e` jalé` júu` quiu` ta` quiá`- dsea` Israel. ²³ Jò ie` jò e fí` dsí` guá`- dob ni`iuung`- jaang` dseañu` i ni`iuung`- i `ling` dsí`. Jòba` mi` tí` lí` cangáng` i dsea` do Jesús, dsifí` ladob i `ling` do cajméer` e ca`óo` i dseañu` do jò cajíñ`- do lala:

²⁴ —¿Jialí` ñijmiguín` jnea`, Jesús, dsea` seen` fí` Nazaret? ¿Su cañí` e ni`lín` jnea`? Cuim`baa` 'nu`, jòba` ne`naa` e lin` dsea` güeang` quiá`- Fidié` dsea` guing` ñifí`.

²⁵ Jòba` mi` canúu` Jesús lajò, dsifí` lanab cajíñ` i `ling` i ni`iuung` dsí` i dseañu` do jò cajíñ`- casí`- reiñ` lala:

—¿Catí` î` moní`, jò tiúung` i dseañu` la!

²⁶ Jò dsifí` lajòb cajméé` i `ling` do e cadseá`- joñíng` i dseañu` do, jò teáb` ca`óoiñ` do mi` cagü`í` i `ling` i ni`iuung` dsíir` do. ²⁷ Jò jaléng` dsea` i cangá` e jò ie` jò, eámam` cafóin` jò canaaiñ` jmingí`- rúin`:

—¿I` i dsea` na? ¿Cò` fé`r` júu` e ja` mí` ne`naa` jogui` ja` 'gó`r` fé`r` lí` laco` jaang` dsea` i quie` nifí`, jò la quie`gui` jaléng` i `ling` i teáng` dsí` dsea` náu`r` júu` quiá`- dsea` na!

²⁸ Jò mi` cangf` jò, eámam` caní`- júu` quiá`- Jesús cóq`- jalé` e guiá` e jmóor` do fí` latøng` lí` se` Galilea.

Mi` cajmi`leáng` Jesús iemisé` Tú` Simón

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Jò mi` tí` lí` ca`uøøiñ` e fí` dsí` guá`- e si` fí` Capernaum do, dsifí` lajòb cangó`- Jesús cóq`- Tiáa` cóq`-gui` Juan fí` quiá`- Tú` Simón cóq`-gui` Dí`. ³⁰ Jò mi` caguilíñ` fí` quiáin`- do, dob ráang` iemisé` Tú` Simón e iu` guim`bre, jò casí`- i dsea` do Jesús e` calí` cóq`- i dseamí` do. <sup>31</sup> Jòba` Jesús cangoquiéeiñ` fí` quiá`- lí` ráang` i dsea` dséé` do, jò catíñ`- guóoiñ` do jò caseáng`neiñ`; jò mifíng` caráam`-biñ` do, jò ladsifí` lanab caguá` e iu` guíñ` jò canaaiñ` do guiar` guiá` e quiá`- nihéiñ` Jesús cóq`-gui` i dsea` i ngí` cóq`- dsea` do.

Mi` cajmi`leáng` Jesús i fíng` dsea` dséé`

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Jò mi` canuu` e jmi` jò e lico` nicadseá`- ié`, cangojéeng` dsea` i fíng` dsea` dséé`- i seeng` quiá`r`- fí` quini` Jesús, jò do quieéng` jaléng` dsea` i teáng` i `ling` dsí`. <sup>33</sup> Jò dseáng`- latøng`- fiib` caseáng` e o`nú` lí` iuung` Jesús ie` jò. ³⁴ Jò

fim' dsea` cajmi'leáang` Jesús ie` jo lí' doñí' ee` jmohuí' e líng' dsea`, jogui fim'bi jaléng' dsea` i niteáang` i líng' dsí' cajmi'leáam` Jesús cajó; dsu' ja` cacuø'r' fí' i líng' do fa' e niféiñ' do e nijmér` júu` i` i` dsea` do, co' ñib' i líng' do guiá` i` líng' dsea` do.

*Mi` caguia' Jesús júu` quia`- Fidié` fí' lí' se' Galilea
(Lc. 4:42-44)*

³⁵ Jo nú'-gui e ngóó' nijnea` e uøø' jo, caróob` Jesús jo cagüi'hi'bre e fi' jo, jo cangór` cangoféeiñ' Tiquiá'r` Fidié` fí' coo' lí' ja' 'ga' lí' dsilíng` dsea`. <sup>36</sup> Jo Tú` Simón colíng` cóo' jaléng' dsea` i la'ó' ngí' cóo' Jesús cangolíñ' cango'neem'bre dsea` do, <sup>37</sup> jo mi` cadséiñ' dsea` do jo casí'r`:

—Fí'naa', lajim` dsea` ngir' 'naíñ' 'nu` lana.

³⁸ Dsu' Jesús cañir' quia`- i dsea` do jo casí'-reiñ' lala:

—Má-aa' fí' jalé' fi' e née' fí' quia`-gui la, jo fí' job nid-siguiá'naa' júu` quia`- Fidié`, dsuco' ta` joba' e cagá` jnea` fí' jmigü' la.

³⁹ Jo lacaam` lí' se' Galilea ngí' Jesús e guiar' júu` quia`- Fidié` lí' lacaang` lí' téé` guá'- quia`- dsea` góor` dsea' Israel, jogui jmóo'bir e túu` jaléng' i líng' i teáang` dsí' dsea`.

*Mi` cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea` i líng' jmohuí' 'li`
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)*

⁴⁰ Jo lajee` e ngí' Jesús fí' lí' se' Galilea, cangoquiéeng' jaang` dseañu' fí' lí' ngóor' i nilíng' jmohuí' 'li' fí' ngúu' táaiñ'. Jo mi` caguiér` quia`- lí' ngóó' Jesús, joba' casí' uø` jnir` jo casí'r` dsea` do lala:

—Fí'i, cuøøm` lí' jmi'leaan` jnea` lajii` jmohuí' e lín'n song iin` lajo.

⁴¹ Jo Jesús calí' fí' lí' jim`bre i dseañu' do, joba' cagüiñ' dsea` do jo cajíñ`:

—Iim`baa jmi'leáan` 'nu`. ijo lana ca'láam`ba' lajii` jmohuí' e lin'!

⁴² Jo dsifí' lajob ca'láang` i dseañu' do, jo jo` e líiñ' jii` coo' jóng. <sup>43</sup> Jo mi` cangí' jo, ca'hib` Jesús júu` i dseañu' do e nidséiñ', jo eáam' ca'fir' 'goo' quiaíñ` do jo lalab casí'r`:

⁴⁴ —Fí'i 'nu' e jii` jaang` dsea` ja` ii` nifi' lajalé' e calí' na; lico' güjjeaang` uø' fí' quini` jmidsea` lí' laco' tñng` dsea` góo'oo' dsea` Israel, jogui líng` ee` nigüicá' quia`- e ca'láam`ba' lí' laco'gui ta` caqui' Moi` mali`gui eáang', jo lajoba' niliñ' dsea` e nica'láam`ba' lajii` jmohuí' e lamí' lin'.

⁴⁵ Jo cangám' i dseañu' do, dsu' cajmea'bre júu` lajim` dsea` lajii` e calí' do. Joba' Jesús jo` lí'r' fa' ngí' guir dseáng' fí' lí' teáang` dsea` eáang', jo fí' caluub` fi' jii` ja'guir fí' lí' ja` ii' 'ga' lí' dsea` jøø` quia'r`; dsu' car` jii` jo dseáng' dsilím`bi dsea` i 'no' quia'r`.

2

Mi cajmi'leáang Jesús jaang dseañu' i caang tii
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Jo mi cangígui tú' ní jmi~ lajo, cangám~tu Jesús fí Capernaum. Jo mi caliñí jaléng' dsea' e líng' jié' fí lí' nitáang' dsea' do, ² joba' ladsifí lanab caseáng' fíng' dsea' e fí 'nú' lí' iuung~ Jesús e guiar' júu^ quiá'~ Fidiéé', jo jii'~ jo íng' gui dsea' fí 'nú' quiá'~ e 'nú' do, co' i 'leáam~ dsea' teáang'~ e fí dsí' jo. ³ Jo lajee' jo caguilíng~ quiúung~ dseañu' i dsíng' jaang' gui dseañu' i caang~ tii'. ⁴ Jo dsucó' eám' fíng' dsea' i teáang'~ do ie~ jo, joba' ja' cuóøng' fa' e nidsijéiñ' i dsea' dséé'~ do catí' quini' Jesús. Joba' caneáar' capi' fí yá' 'nú' dseáng'~ e lí' iuung~ Jesús cóo'~ jaléng' i dsea' do, jo fí job' cajgiéer~ e 'ma' lí' dsíng' i dsea' dséé'~ do cartí' quini' laco' sing' Jesús. ⁵ Jo dsifí mi calilí' Jesús jial dseáng'~ já' líng' jaléng' i dsea' do júu^ quiá'r~, joba' cajíñ'~ casí'r~ i dsea' dséé'~ do lala:

—Jóo, nica'ím~baa dsee~ quí'~.

⁶ Jo mi cajíng'~ Jesús lajo, joba' i líng'~ tifa' quiá'~ júu^ quiu' ta~ quiá'~ dsea' Israel i teáang~ do ie~ jo canaaíñ' í dsíir': ⁷ “¿Jial teá' dsí' i dseañu' na e fé'r' lana? Co' jalé' e fé'r' na, júu^ gab' lí' fí quini' Fidiéé', dsucó' dseáng'~ lajii'~ Fidiéé' bing' cuóøng' lí' íng' dsee~ quiá'~ dsea'.” ⁸ Jo dsu' dsifí lajob' calilí' Jesús lajii'~ e í dsí' i dsea' do, joba' casí'~ reiñ' do lala:

—¿Jiali' í áa' 'nú' lana? ⁹ ¿E~ e líng' 'nú' e ja' gui huíng' nifí' i i dsea' caang~ tii' na? ¿Su nifí' ire: “Nica'ím~baa dsee~ quí'~”, osi nifí' ire é: “Ráan'~ jo ngí~, jo quiéé' uø' e 'ma' lí' dsíin' na”? ¹⁰ Jo dsu' lana jnea~ ni'éé' e 'nú' e jneab~ cagá' a fí ñifí' e lín'n jaang' dsea' jmi'güi' e oo~baa ta~ fí jmi'güi' la e ni'ín' n dsee~ quiá'~ dsea'.

Jo mi cangí' e cajíñ'~ lajo, joba' casí'r~ i dsea' caang~ tii' do lala:

¹¹ —Jnea~ fí' i 'nú', ráan'~ jo quiéé' e 'ma' lí' dsíin'~ na jo guóøng' fí' quí'~.

¹² Joba' dsifí' ladob caráang~ i dsea' caang~ tii' do, jo cacór~ e 'ma' lí' lami~ dsíiñ'~ do la ní' jaléng' i dsea' i teáang~ do ie~ jo. Jo mi cangá' jaléng' i dsea' do lajii'~ e calí' do, joba' lajím'bre cango'gó' dsíir' jo canaaíñ' jmi'féiñ' Fidiéé' jo fé'r':

—Dseáng'~ jii'~ coo' ya' ja' mi' cane'naa' lajii'~ e nicalí' jmi' na.

Mi cató' Jesús jaang dseañu' i sii' Levi
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Jo mi cangí' lajo, cangób~tu Jesús fí 'ni' guiéé' e néé' fí Galilea do. Jo lajee' táaiñ' fí jo, dseáng'~ eám' dsilíng~ dsea', joba' e'bre jaléng' dsea' i guilíng~ do júu^ quiá'~ Fidiéé'. ¹⁴ Jo lajee' e iuung~ Jesús fí ngóor' fí lí' jié', cangáiñ' jaang'

dseañu' i sii` Leví, jóo' jaang` dseañu' i sii` Alfeo, e guiiñ~ do fi' cõo' li~ mir' cuu~ e catiing~ dseata~ i guiiing~ fi' Roma, co' lhiñ' do nodsicuu~. Jõba' casí~ Jesús i dseañu' do lala:

—Leví, má~ aa' cõo'~ jnea~.

Jõ dsifi' ladob carõo~ Leví jõ cangó~ bre cõo'~ Jesús.

¹⁵ Jõ mi~ cangí jõ, Leví cató'r~ Jesús e nidsé~ dseá do e nidsihé'r' fi' quiáiñ~. Jõ fi' jõ niguiing~ dseá do gø'r' coliiing~ cõo'~ jaléng' dseá i ngí' cõo'r~ jogui cõo'~ i fiing' dseá i mi' cuu~ quiá~ dseata~ guiiing~ fi' Roma jogui cõo'~ jaléng' dseá i jiéng' gui i sea` júu^ i røøng dsee~ cajo. ¹⁶ Jõ mi~ cangá~ jaléng' dseá Israel i líng' dseá fariseo cõo'~ gui jaléng' tifa' quiá~ júu^ quiu' ta~ quiá'r~ e Jesús guiiñ~ gø'r' coliiing~ cõo'~ jaléng' i dseá do, jõba' cajmingí'r~ i dseá quiá~ Jesús do jõ casí~ reiñ' do lala:

—¿Jiali' gø' tifa' qui~ na' coliiing~ cõo'~ jaléng' 'ná^ nodsicuu~ cõo'~ gui jaléng' dseá caguiaang~ gui i sea` júu^ i røøng dsee~?

¹⁷ Jõ mi~ canúu~ Jesús lado, jõba' cañír' quiá~ i dseá do lala:

—Jaléng' dseá i guiúng~ ja` 'neáiñ~ timí', dsu' jaléng' dseá dséé~bing' i 'neáng~ î. Jõ jnea~ ja` cagá~ a fi' jmigüi' la fa' e caga'nén'n jaléng' dseá i ée` guiá~, dsu' jaléng' dseá dsee~ dseá qui'bing' i caga'nén'n.

Mi~ cajmingí'r~ dseá Jesús uii~ quiá~ jalé' ayuno

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Jõ cõo` néé~ cajméé' ayuno jaléng' i dseá i ngí' cõo'~ Juan i seáang' dseá jmíi' cõo'~ gui jaléng' i dseá i líng' dseá fariseo. Jõ lajee~ jõ, caguilíng~ i líng~ dseá fi' li` táang' Jesús jõ cajmingí'r~ dseá do lala:

—Jaléng' i dseá quiá~ Juan i seáang' dseá jmíi' cõo'~ gui jaléng' dseá fariseo jmóo~bre ayuno, jõ ¿jiali' jaléng' dseá quií~ 'nu' ja` jmóor` lajõ?

¹⁹ Jõba' cañíi' Jesús quiá~ i dseá do lala:

—Ja` cuøøng` nijmé~ ayuno jaléng' dseá i simíing~ quiá~ cõo' li~ cung' guoo` dseá lajee~ seeng` i siming' i cung' guo` do cõo'r~; co' lajee~ siseáng' i siming' do cõo'~ i dseá simíing~ do, ja` cuøøng` fa' nijmé~ i dseá simíing~ do ayuno. <sup>20</sup> Jõ dsu' cõo'b` mi~ nití~ í' e nisáiñ' i siming' i cung' guo` do, jõ joguib mi~ niguiéé' jmíi~ e nijmé~ dseá ayuno.

²¹ Jõ jíi~ jaang` dseá to'r' cõo' 'mi' e yúu~ cõo' ca'ná^ 'mi' e 'mí~, dsuco' song cajméer` lajõ, jõba' nijóm' e 'mi' e 'mí~ do jogui ni'guí'bi e 'mi' e yúu~ do cajo, jõba' lí^ lí' jmiguiá'gui ni'guí'b` jóng. <sup>22</sup> Jõ lajõba' cajo, ja` guié' dseá méé' e laco' gui'ná^ cõ' fi' cõo' dsíi' loo~ jó' e yúu~; dsuco' song cajméer` lajõ, jõba' ni'guí'ba' do jõ nidsí'í'b' e méé' do jogui ni'íim~ e loo~ jó' do cajo. Jõ co' lajõb lí', jõba' guiá~gui e niguié' dseá e méé'

laco' gui'ná^ có' do fi' cōō` dsí' loo~ jó' e 'míib̄, jō lajōba' ja` dseáng~ fa' e ni'guí e loo~ jó' do o'gui fa' e nidsi'íí' e méé' do cajo.

Mi' ca'éeng- dsea` quiá'- Jesús láa' quiá'- cui'iee'

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Jō cōō` ya' ie~ jmíi~ e jmi'íng' dsea` góo` Jesús dsea` Israel, jō caguié- dsea` do cōlíng~ cōō'~ jaléng' dsea` quiá'r- fi' cōō` guíee' lí~ sijnea~ cui'iee'. Jō jaléng' i dsea` quiá'r- do mi' cangíiñ' fi' jō, canaaiñ' éeiñ- láa' quiá'- e cui'iee' e sea` do ie~ jō. <sup>24</sup> Jōba' jaléng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo cajming'í'r- Jesús lala:

—Janú', ¿jali' jmóo` dsea` quíi'- lana?, cō' ja` cuóøng` jmé- dsea` Israel e lana mi' jmíi~ e jmi'íng' naa'.

²⁵ Jōba' cañíi' Jesús quiá'- i dsea` do lala:

—¿Su jíi'~ cōō` ya' ja' mí ca'í' 'nú' fi' ni~ jì quiá'- Fidiée~ lí' fé' e~ cajméé` dseata~ Daví' ie~ malii~ do cōō` ya' lajee~ e jmi'aang- dsea` do cōō'~ dsea` quiá'r-? <sup>26</sup> Jō ie~ jō jaang` dsea` i sii' Abiatar líiñ' jmidsea` laniing-, dsu' i dseata~ Daví' do ca'í-bre fi' dsí' 'nu~ Fidiée~ jō cagó'bre e iñí' güeang' quiá'- Fidiée~ e si'í' dseáng'- lajíi'~ jmidsea`bing' cuóøng` lí' dó'-; jōgui cacuø'bir cajo jaléng' i dsea` i ngolíng- gui cōō'r- do e cagó'iñ' do.

²⁷ Jō cajíng'- gui Jesús cajo:

—E jmíi~ e jmi'íng' dsea` cajméé` Fidiée~ e laco' nijmicóo'r- dsea` jmigüíb̄, jō o' yaang~ dsea` jmigüí cagui'r' e jmíi~ jō e laco' nijmi'íñ'. ²⁸ Jō uíi'~ lajōba' e jnea~, i cagüéng- fi' jmigüí la e gáá'a fi' ñífi- e lín'n jaang` dsea` jmigüí, seab' fi' quié- e e quiá'- u ta- lajee~ e jmíi~ e jmi'íng' dsea` góo'o dsea` Israel.

3

Mi' cajmi'leáang- Jesús jaang` dsea` i caang` guoo`

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Jō mi' cangí jō, cōō` jmíi~ ca'íb-tu Jesús fi' cōō` dsí' guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel, jō fi' jōb ni'iuung- jaang` dseañu' i caang~ cōō` guoo'. <sup>2</sup> Jō ie~ jō i fíim' dsea` siteeiñ^ Jesús fi' e guá'- jō e lí' laco' nijóør- su nijmi'leáang- dsea` do i dsea` dsée'~ do 'ñia' ie~ jmíi~ e jmi'íng' jaléng' dsea` góor` dsea` Israel, cō' fíng cajméé` dsea` do lajō, lajōba' líiñ- e nilí'r' e ni'níng- neiñ' fi' quini~ dseata~. <sup>3</sup> Jō mi' cangáng- Jesús i dseañu' i caang~ guoo` do, dsifí lajōb casí'- reiñ' do lala:

—Ráan'- jō síng'- uø' e guiá' joo` do.

⁴ Jō mifíng- cajming'í'r- jaléng' i dsea` i teáang- do ie~ jō, jō casí'- reiñ' do lala:

—¿E' í' óo' 'nú' e cuóøng` líl' mi' jmíi~ e jmi'íng' jneaa~aa', dsea` Israel? ¿Su e guiá- ofa' e ja' dseem` é? ¿Su 'né- e

nijmi'leáng^naa' jaang` dsea` rú`naa' jee~ jmohuí, o_{si} e nibi-
ing~naa'r é?

Dsu' jaléng' i dsea` do tiib- cajer'. ⁵ Jo lí^ cajóom- Jesús
jaléng' i dsea` i teáng- lacúng' lajिंग` do, jo caligúim-bre
quiáiñ- do, jogui fi'í^bi cajer' cajo, co' dseáng'- ja' iing~ jaléng'
i dsea` do ningám-bre. J_oba' lalab casí'r- i dseañu' i caang~
guoo` do:

—Níi~ guóo', dseañu'.

J_oba' cani'biñ' do guoor` e caang~ do, jo ladsifí lanab ca'lóo- .
⁶ Jo mi~ cangá- jaléng' i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo i
teáng- do ie~ jo jalé' e calí- do, dsifí mi~ tí lí ca'u_oo_iñ' fí jo,
jo canaaiñ` s<sub>ii</sub>ñ` cóo'- jaléng' dsea` quiá'- dseata~ Herodes e
quiá'- jial nijmér- e laco' nijngáiñ- Jesús.

Mi~ caseáng' i f_ing` dsea` fí 'ni' guiéé' Galilea

⁷ Jo mi~ cangá jo, cangób-tu Jesús coling~ cóo'- jaléng' dsea`
quiá'r- fí 'ni' guiéé' Galilea, jogui i f_im' dsea` seeng` lacaang`
fi' lí se' Galilea ngolíñ- laco' ngóo' dsea` do. ⁸ Jo mi~ caliñí
jaléng' dsea` quiá'- jalé' e guiá' e jmóo' Jesús, i f<sub>i</sub>m' dsea`
cajalíñ^ cajajóo_iñ` dsea` do; cajalíng` jaléng' dsea` i seeng`
fí Jerusalén, jogui lacaang` fi' jíe' lí se' Judea, jogui lí se'
Idumea, jogui jaléng' dsea` i neáng` lí^ lí guiéé~ laco' i_u gua`
Jordán, jogui jaléng' dsea` i seeng` fí fi' Tiro cóo'-gui fí fi'
Sidón. ⁹ Jo casí'- Jesús i dsea` quiá'r- do e nijméiñ- do quií-
c_oo` móo' e ni'ír' e lí^ laco' ja` nicúíñ- eáng` fí jee~ i dsea`
'leáng- do; ¹⁰ dsuco' Jesús dseáng'- i 'leáam- dsea` dsée~ i
nicajmi'leáiñ-, j_oba' jaléng' dsea` dsée~ dseáng'- dsiquiéeiñ'
e güim-bre dsea` do. <sup>11</sup> Jogui jaléng' i dsea` dsée~ i jée' i 'ling'^
quiá'- laco' mi~ níiñ- Jesús, dsifí laj_ob sí'r' u_o- jnir~ fí quini~
dsea` do jo oor` teá jo fé'r` lala:

—'Nu' lin' i J_oo' Fidiéé' cam_ing' do.

¹² Jo Jesús cajmi'leáam-bre i dsea` dsée~ do, jo j_im-bre i
'ling'^ do jogui quia`reiñ' ta~ e ja` niféiñ' do cuaiñ` quiá'r-
'ñia'r' fí quini~ dsea`.

Mi~ caguíng' Jesús dsea` guitúung` quiá'r-

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Jo mi~ cangágui lajo, cajgóo- Jesús fí c_oo' yá^ mó', jo fí
j_ob cató'r- i f_ing` dsea` e laco' niguíñ' i~ jaléng' ni'uíng- dsea`
quiá'r-. Jo lajee~ e nicaseáiñ' laj_iiñ' e fí yá^ mó' do, ¹⁴ caguíñ'
lajee~ jaléng' i dsea` i teáng- do ie~ jo guitúung` dsea` i nisíñ-
cuaiñ` quiá'r- e laco' nidsiguiáñ- do júu^ quiá'- Fidiéé' jee~
jaléng' dsea` jmigüi'; j<sub>o</sub>ba' i dsea` í calisí'r dsea` apóo^, e guóng'
dsea` si'neang` quiá'- Fidiéé' i quie' júu^ quiá'r-. ¹⁵ Jogui
cacu_o'reiñ' do ta~ e quí'r~ jmí~ e ni'u_oiñ- jaléng' i 'ling'^ i
jee' quiá'- dsea`. <sup>16</sup> Jo lalab sii' i dsea` guitúung` i ca'naaiñ`

do: jaang` i sii` Simón, jò mi` cangir` còq` Jesús calisír` Tú`;
 17 jaang`gui i sii` Tiáa` còq`gui jaang` rúin` do i sii` Juan, jò
 lajì huáañ` do líiñ` jòq` jaang` dseañu` i sii` Zebedeo, jò mi`
 cangir` còq` Jesús lajì huáañ` do calisír` Boanerges, e guóng`
 Jòq` Ji` Güi`ñiá`;
 18 jaang`gui i sii` Dí`, jaang`gui i sii` Lii~, jò
 jaang`gui i sii` Bartolomé còq` jaang`gui i sii` Mateo, jogui
 jaang`gui i sii` Mó`, jò jaang`gui i sii` Tiáa~, jòq` jaang` dseañu` i
 sii` Alfeo, jogui jaang`gui i sii` Tadeo còq` jaang`gui i sii` Simón
 i líng` dsea` celote, 19 jò catí lí` cadséng`gui Judas Iscariote i
 cajáng` Jesús fí` jaguó` dsea` i cajnga` quiá`r`.

*Mi` cacuø` dsea` dsee` Jesús e jmóor` ta` la'eáang` còq` fii` i
 'ling`*

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 Jò mi` cang`gui lajò, ca'í` tu Jesús fí` còq` dsíi` sinúu`, jò dsifí`
 lajò caseáng` tu dsea` i 'leáang` e jii` o' cuø` fí` dól`gui dsea`
 do colíng` còq` dsea` guitúung` quiá`r`. 21 Jò mi` caliñi` i dsea`
 rúng` Jesús e jò, jòba' cangoliñ` e cangotéer` dsea` do ladsifí`
 lado, co' fé'r` e ningaam`biñ`.

22 Jogui lajòbi cajo, lalab fé` jaléng` tifa` quiá` júu` quiu` ta`
 quiá` dsea` Israel i jalíng` catí` Jerusalén jò cajíñ`:

—La'eáang` còq` bí` quiá` Beelzebú i líng` fii` jaléng` i 'ling`,
 la'eáang` í`bing` tiiñg` i dseañu` na e uøðiñ` i 'ling` i teáang` dsíi`
 dsea`.

23 Jòba' catòb` Jesús jaléng` i dsea` do, jò casí`-reiñ` do còq`
 júu` já` e lafa' júu` cuento jò lalab cajíñ`:

—¿Jial lí` Satanás niguíñ` 'ñia`r'? 24 Jogui fa' dsea` i seeng` fí`
 còq` fii, jò nilí` e 'ni` níng` rúin` lajee` la'ó` yaañ~, jòba' ja`
 huøø` nité` e seeng` dsea` e fí` fii` jò, ¿já` já`? 25 Jogui lajòbi
 fa' còq` sinúu` quiá` dsea` lí` seeiñ` mii~, ja` cuø` fí` fa' e seeiñ`
 juguiá` fí` jò, ¿já` já`? 26 Lajòbi lí` còq` Satanás i líng` fii` i
 'ling` do; còfa' caliséiñ` mii~ jogui catíñ` còq` i 'ling` i líng`
 la'ó` 'ñia`r` do, jòba' ja` røø` nigüi`líng` quiá`r`, co' ni`ím`-bre
 conguaí` jóng, ¿já` já`?

27 Jogui lajòbi cajo jii~ jaang` dsea` lí`r` ír` fí` dsíi` sinúu` e
 nidsijméer` ii` quiá` jaang`gui dsea` i bí`gui dsíi` lacò` ír`; co'
 la'uii` jangl` 'né` e ni`núm`bre i dsea` í, jò joguiba' nilí`r` e
 nijmér` ii` jóng.

28 Jò jnea` jmitaa` óo`na` e cuøøm` lí`líng` Fidié` dsee`
 quiá` jaléng` dsea` uii~ quiá` jalé` e nicajméer` còq`gui jalé`
 e nicafé`r, 29 dsu` song ii`gui fé` ga` uii~ quiá` Jmiguí` quiá`
 Fidié`, jòba' dseáng` jò` ni`ím` Fidié` dsee` quiá` i dsea` í,
 co' latab` nirøiñ` dsee` jóng.

30 Jò lanab jii~ lí` júu` e casí` Jesús i dsea` do ie` jò uii` e féiñ`
 do e jée` i 'ling` quiá`r`.

Mi~ cajíng' Jesús i~ niquiá'r^ jogui i~ rúíñ'

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Jo mi~ cangí jō, jō lajee~ e iuum~ bi Jesús fí dsí' e sinúu^ do, mi~ caguié~ niquiá'r^ cóo'~gui jaléng' rúíñ'. Dsu' júi~ caluub~ cajeiñ' do, cō' eám' fíing' dsea` teáang'~ dsí' e sinúu^ jō ie~ jō. Jōba' casíñ' jaang` dsea` i si'í' cangote' Jesús. <sup>32</sup> Jō i dsea` i neáang' lacúng'~ lajíng' li~ sing' Jesús casí'r~ dsea` do lala:

—Nab nicagüéng~ niquií'^ cóo'~gui jaléng' rún' dseañu" cóo'~gui rún' dseamí e 'náíñ' 'nu', jō nab teáaiñ~ caluu~ lana.

³³ Jōba' cañi' Jesús quiá'~ i dsea` do lala:

—¿I~ líng' 'nú' i líng' niquié^ e jogui jaléng' rún'n?

³⁴ Jogui cajóñiñ~ i dsea` i neáang' lacúng'~ lajíng' li~ guíñ~ do jō cajíñ':

³⁵ —Cō' lí'^ doñi' i dsea` i jmóo` dseáng'~ lajúi~ ta~ e iing~ Fidiéé~, jōba' i dsea` í'bing' i líng' rún'n jogui í'bing' i líng' niquié^ e cajo.

4

Cōo' júu^ já'~ lafa' júu^ cuento quiá'~ mi~ bí' dsea` mijú'

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jō cōo'~gui née'~ canaang'tu Jesús e e'r' dsea` júu^ quiá'~ Fidiéé~ fí 'ni' e guiéé' do. Jō dsu'cō' i fíim' dsea` caseáng'tu e fí jō, jōba' lajee~ jō ca'íb~ tu Jesús fí dsí' cōo` móo' e si' e 'ni' e guiéé' do, jō fí jōb caguár~ lajee~ e jaléng' i dsea` caguiaang~ do teáaiñ~ fí 'ni' e guiéé' do e núur' júu^ quiáiñ'~ do. ² Jō fí jōb canaang' Jesús ca'e'r' jaléng' i dsea` do jmiguiá' júu^ já'~ lafa' júu^ cuento, jō lalab fé'r' e sí'r' i dsea` do:

³ —Janú', náu~ na' jalé' e nifá'a la: Cōo' ya' cagui'í' jaang' dsea' quie' mijú' e ngojñir~ jma~. ⁴ Jō lajee~ ngóor' jñir' jma~ quiá'r~, e líng' e mijú' do cajiá' fí li~ ngóo' fí, jō jñub~ cōong' lajō caguilíng~ ta' jō cagó'bre' e mijú' do. ⁵ Jogui sea'bi e mijú' do e cajiá' fí jee~ cuu~ fí li~ ja' 'leáang~ guóo'~ née'; jō e mijú' jō lajmináb~ ca'íáang', cō' ja' 'leáang~ 'míi~ née' guóo'~; ⁶ jō dsu' mi~ cangáng~ iee~, cacám~ jō caliquiúb~, cō' ja' 'ga' lí' jmó^ sea' quiá'. ⁷ Jō e líng'~gui e mijú' do cajiá' fí jee~ 'matóo', jō cō' eáang'gui cacuáng~ e 'matóo' do jō niúm' ca'uíng~ quiá'~ e mijú' e ca'íáang' do, jōba' e mijú' do dseáng'~ ja' e cacuøb'. ⁸ Jogui e líng'~gui e mijú' do cajiá' fí li~ jlo' uó~, jōba' jlob'~ cacuáng~; jō e líng'~ cacuø' lí'gui treinta lacamí^, jogui e líng'~gui cacuø' lí'gui sesenta lacamí^, jogui e líng'~gui cajo cacuø' latí cien mí^ lacamí^ do.

⁹ Jō cajíng'~gui Jesús casí'r~ i dsea` do:

—Jaléng' 'nú', dsea` sea` loguá'na', náu~ na' e júu^ na.

E~ uing~ e cacuø' Jesús jalé' júu^ já'~ lafa' júu^ cuento

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Jo mi~ cangf jo, mi~ cajé Jesús 'ñia'r, jo jaléng' i dsea` i neáang' cáang' laco' guiiñ~ do colüing~ cóo~ jaléng' dsea` guitúung' quiá'r~ cajmingf'r~ dsea` do e guóng' e júu^ e cajiñ~ do e lí' lafa' júu^ cuento. ¹¹ Joba' cañi' Jesús quiá'- lajaléiñ~ do jo lalab casí~ reiñ':

—Ngám 'nú' e cuø Fidié~ e ñi'na' jialco' quie' Fidié~ nifi' quiá' dsea` e ja` mí ñi' dsea` jmigüi lami~ jéeng'gui; dsu' jaléng'gui dsea` i ja` mí íng' júu^ quiá'- Fidié~, núur e júu^ do la'eáang' cóo~ júu^ e lí' lafa' júu^ cuento. <sup>12</sup> Co' lajob fé' fí ni~ jì quiá'- Fidié~ cuaiñ~ quiá'- jaléng' i dsea` í:

Jo dsu' nañi' fa' jialgui la jøør~, dsu' ja` ninír',
jogui nañi' fa' jialgui la núur, dsu' ja` ningáiñ',
e laco' i dsea' la'í ja` niquí' jíng' yaaiñ~ fí quinií ,
jo o'gui jnea~ ni'ín~n dsee~ quiá'r^ cajo.

*Mi~ cajíng'- Jesús e guóng' e júu^ quiá'- i dsea' bí mijú' do
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)*

¹³ Jo cajíng'- gui Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—¿Su ja` ngáng' 'nú' e júu^ já'- e lí' lafa' júu^ cuento la? Jo ¿jial ningáng'na' e caguiee~ gui do song ja` ngáng'na' e la? ¹⁴ Jo lalab guóng' e júu^ la: I dsea` i jni' e mijú' do líiñ' lafa' jaang' dsea` i jmóo' ta~ guia' júu^ quiá'- Fidié~ cuaiñ~ quiá'- Dsea` Jmáang~. ¹⁵ Jo i lüing~ dsea' líiñ' laco' lí' e mijú' e cajiá' fí guia' fí do, co' núur e júu^ jo, jo mi~ ningf jo, dsifí lajob guieé' Satanás, jo íb' jmóo' e íim~tu dsír' lajii~ e júu^ e nicanúur~ do. ¹⁶ Jo i lüing~gui dsea' líiñ' laco' la lí' e mijú' e cajiá' fí jee~ cuu~ lí' ja' 'ga' lí' guóo~ sea, co' i dsea' í núur e júu^ quiá'- Fidié~ do, jo ladsifí íám' dsír' e íñ' e júu^ jo. ¹⁷ Jo dsuco' ja` mí ca'íng'guir dseáng' e ngocáng' dsír' e júu^ jo, joba' ja' huøø~ té'r' e já'- líiñ'; jo mi~ dsingáiñ~ ee'go e huíng' osi e 'ní' ní~ dsea` quiá'r~ é uíi~ e cuíiñ' Dsea' Jmáang~, joba' jgiéem~ dsír' cóo~ e júu^ jo. ¹⁸⁻¹⁹ Jogui i lüing~gui dsea' líiñ' laco' lí' e mijú' e cajiá' fí jee~ 'matóo' do, co' lico' núur e júu^ quiá'- Fidié~ do, jo dsu' eáang'gui guüing~ dsír' jial nilí'r' jalé' e 'né'r~, jogui eáam' jmigóøiñ~ yaaiñ~ e dsináaiñ' cuu~ cóo~gui jalé' e sea' fí jmigüi la. Jo lajaléb' e jo jmóo' e táb'tur e júu^ jo, jo ja' ee' ta' íing^ quiá'r~ e já'- calíiñ~ e júu^ jo co' ja' ee' dsicuáng' quiá'r~. ²⁰ Dsu' i lüing~gui dsea' núur e júu^ quiá'- Fidié~ do, jo jáb'- líiñ' e júu^ jo, jo guiáb~ uíing~ quiá'r~, jo i dsea' la'íbing' lüing' laco' lí' e mijú' e cajiá' fí lí' jlo' uø~ do. Jogui i lüing~gui i dsea' la'í líiñ' laco' e mijú' e cacuø treinta lacamí' do, jo i lüing~gui lüing' laco' e mijú' e cacuø lí'gui sesenta lacamí'^, jogui i lüing~gui lüing' laco' e mijú' e cacuø laji' cien lacamí'^ do.

Coo'gui júu^ já'- lafa' júu^ cuento quía'- jial mi~ jmijneá' dsea' jì'

(Lc. 8:16-18)

²¹ Jogui fñi~biguñi 'nú' cajo: Ja` ee` uing~ sea` e sí' dsea` coo` candí' mi~ canuu` fí' dsí' coo` caja osi fí' coo` li` cøøng' é, dsuco' coo` li` ñib' 'né' sí' do e laco' cuøøng` jneá' guiá' fí' latøøng` sinuu`. ²² Jogui lajob lí', co' júi'~ coo` sea` e si'maang' fa' e ja` tóo` jmñi~ niliñi' dsea', o'gui júi'~ coo` júu^ e ja` mi' ñi' dsea' jéeng'gui fa' ja` tóo` jmñi~ e niliñir'. ²³ Joba' fñi~i 'nú', i' 'nú' dsea' sea` loguá'na', núu~na' jalé' e júu^ na.

²⁴ Jo mi~ cangf jo, lalab cajíng'- gui Jesús casí'r- i dsea' do jo cajíñi'-:

—Quié'na' cuante lajii'~ e nuu'na'; co' lafa' cóo'~ e guia' 'nú' í', cóo'~ e job cajo e niguiá' Fidié' í' ee'go nicuø'r- 'nú' jo car' júi'~ lí'bi lajo nicuø'r- 'nú'. ²⁵ Dsuco' i dsea' i sea` quía'-, jmigui'guib niñiñ' e nilisea', joba' lalíim` nilisea` quía'r-; jo dsu'gui i dsea' i ja` sea` quía'-, nigüeáb' lajii'~ capí'ñi e sea` quía'r- do.

Coo'gui júu^ já'- lafa' júu^ cuento quía'- mijú' e cuaang'

²⁶ Jo cajím'-bigui Jesús cajo:

—Mi~ quie' Fidié' nifi' quía'- dsea', lí' la lí' quía'- jaang` dsea' i ta' mijú' fí' nú'- uø. <sup>27</sup> Jo mi~ ningf e cajní'r e mijú' do, jo nidsém'-bre fí' quía'r-. Jo mi~ nití' tú' 'ni' jmñi~ lajo, nidsi'ee~tur fí' lí' cató'r e mijú' do, jo lacoo` jmñi~ jneá' jogui lacoo` jmñi~ nuu` cuaam'ba' do, dsu' i dsea' i cajní' do ja` ñir' jial e cuaang', <sup>28</sup> co' 'ñiab' guóo'~ uø- e jmóo' e cuaang' do: co' la'uii~ nijnéng` sá' quía'-, jo mi~ ningf jo nijáa' lí' quía'-, jo mi~ cangf joguiba' nicuø' ofñi'. ²⁹ Jo mi~ li' e nicaroo' e ofñi' do, joba' nidsicu~bre, co' lí'r e nicatf í' e nisitím'ba' do.

Coo'gui júu^ já'- lafa' júu^ cuento quía'- coo' mijú' e sii' mostáa'
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Jo cajíng'- gui Jesús:

—Jial líng'na' e lí' mi~ jaang` dsea' quie' Fidié' nifi' quía'r-? Jogui ¿e` cóo'~ cuøøng` nicøøng`naa'? ³¹ Jo mi~ quie' Fidié' nifi' quía'- dsea', lí' lafa' e mijú' e sii' mostáa' e jni' dsea'. Jo e mijú' jo dseáng'- pí'gui lajee' lajalé' mijú' e sea' fí' jmigüi', ³² dsu' fíng cajní' dsea', dseáng'- féb' e eáng' cuaang', co' fé'gui e eáng' lajee' lajalé' onuu', jogui cóob'~ guo' quía'- uíng' cajo e cuøøng` guia' jaléng' ta' sii' re' fí' yú' jee' i' quía'-.

E~ uing~ e cajíng'- Jesús e júu^ já'- do e lí' lafa' júu^ cuento
(Mt. 13:34-35)

³³ Jo lajob ca'e' Jesús jaléng' dsea' júu^ quía'- Fidié' e qui- jgeáng` jalé' júu^ já'- e lí' lafa' júu^ cuento lí' cartí' califíng'- mogui' dsea' e jo` ningáng'guir guiá'. ³⁴ Jo dseáng'- ja` e'bre

dsea` júu` quiá'- Fidiéé` e ja` quiéeng` e júu` lajɔ. Dsu' lajaléb' e guóng' e júu` do jma'bre júu` condsée' i dsea` guitúung` quiá'r` do mi` neáaiñ` coling` li` ja` seeng` dsea` jiéng'.

Mi` cajmée` Jesús e ca'uáang` e í' guí` jogui e ca'uáang` e róo` jmii`

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Jo 'ñia' ie` jmii` jo, mi` tí' li` ca'í' núu`, casí' Jesús jaléng' i dsea` guitúung` quiá'r` do lala:

—Má-aa' fí' lí' lí' ngóo` cataang` e guiéé' la.

³⁶ Joba' lajɔb cajméeer': caseáam`bre i fñing` dsea` jo cangó`bre cóo' i dsea` quiá'r` do, jo cangotáaiñ` fí' dsí' cóo` móo' e nisi' do, jogui cangotáam` bigui dsea` jiéng' fí' dsí' tú` 'ní' móo' e jié'gui, jo cangolíim`biñ' do cóo'r` cajo. <sup>37</sup> Jo lajee` ningolíiñ` ni` jmii`b` mi` canaang` í' guí' e teá' eáang` jogui canaang` róo` jmii` cajo, jo catí' dsí' móob' nicanaang` dsí'a` jmii`. <sup>38</sup> Jo lajee` jo güim` Jesús ngóor' lí' to'mii` e móo' do e sijnuuiñ` dse' cóo' to'mi' dsíing` guí'. Joba' cangoñiñ` dsea` do ladsifí' lado jo casí'`reiñ' lala:

—iTifa'! ¿Su ja` dsí'gó' o' e nicanaang` dsí'am`baa'?

³⁹ Joba' caróo` Jesús jo caquiur' ta` e guí' do jo cajíñ':

—iCatii'!

Jogui caquiur' ta` e jmii` do jo cajíñ':

—iJmi'uáang` uø'!

Jo ladsifí' ladob ca'uáang` e í' guí' cóo'`gui e róo` jmii`, jo tiib` ca'í' jóng.

⁴⁰ Jo mi` cangí' jo, lalab cajíng' Jesús casí'r` i dsea` guitúung` quiá'r` do:

—¿Jiali' eáang` 'gó'na? ¿Su ja` já'` mí' calím`bi' lajii` júu` quié`e?

⁴¹ Jo mi` canúu` i dsea` guitúung` do lajɔ cafóm`bre, có' ja` ñir' jiali' cajíng` dsea` do lado, jo canaaiñ` jmingí'` rúin' lajee` yaaiñ` jo fé'r':

—¿I` i dseañu' la e la quié'gui tí' guí' cóo'` jmii` núu` júu` quiá'r`?

5

Jaang` dseañu' i teáang` i 'ling` dsí'

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Jo mi` cangí' jo, caguié` Jesús cóo' i dsea` quiá'r` do fí' lí' lí' ngóo'` cataang` e guiéé' do e fí' ni` guóo'` uø` li` se' Gerasa. ² Jo mifñing` mi` tí' li` cajgáng` Jesús e fí' yú' e móo' do, cangoquiéeng` fí' li` siñ' jaang` dseañu' i teáang` i 'ling` dsí'. Jo i dseañu' do lí' nijar' fí' codsiib`, ³ có' fí' job fí' li` guiiñ`. Jo jii` jaang` dsea` ja` ii` mí' cali' fa' e nicasang`-neiñ' o'gui ii` mí' cali' fa' ni'ñúng`neiñ' cóo'` ñí' cadena cajo. ⁴ Jo

jmiguiab' ya' ninicajmée` dsea` quiijí` e ni'ñá'r` guotíiñ` do cóo' e ñí` jo, dsu' dsifí` lado fíiñ` do jo dseáng'` jíi` jaang` ja` ii` mí` catée` quiá'r` . ⁵ Jo i dseañu' do uøø` jmáb` ngir' fí` lacaang` jee` mó` jogui lacaang` fí` lí` si'aang` jaléng'` 'lii` e óor` jogui e jmihuúng` 'ñia'r` cóo'` cuu` . <sup>6</sup> Dsu' mi` tí` lí` cangáañ` Jesús e huím`-bi, dsifí` lajob cacuír` , jo cangoquíeíñ` fí` lí` sing'` dsea` do jo casí'r` uø` jnir` e jmiféiñ` dsea` do, ⁷ jo lalab casí`-reiñ` e dsíng'` teá` óor` :

—Jesús, Jóo' Fidiée` dsea` guing` ñifí` , ja` jmiguín`^ jnea`^ ; jo mii` i` nu` jmi`ee` fí` quini` Fidiée` e ja` jmihu`n`^ jnea`^ !

⁸ Jo cajíng'` i` dseañu' i` iuung` i` 'ling`^ dsíi' do lado, co' Jesús nicanaaiñ` quiá'r` ta` i` 'ling`^ do jo cajíñ`- lala:

—i` 'ling`^, júu` lí` iuun`- fí` dsíi' i` dseañu' na!

⁹ Jo casí`-gui Jesús i` 'ling`^ do:

—¿Jial sii`?

Jo cañí` i` 'ling`^ i` teáang`~ dsíi' i` dseañu' do:

—Legióm sii` , co' fí`baa`.

¹⁰ Jo i` 'ling`^ do, eáam` mír` Jesús jmi`ee` e laco' ja` nisíng` dsea` do jaléng'` í` fí` lí` huúí` . ¹¹ Jo co' quiá`- do nisi' cóo` mó' , jo e fí` jo nitaang` i` fíing` cú` e 'nó`re' e gø`re' , <sup>12</sup> joba' i` 'ling`^ do camí'r` Jesús fí` e nidsitáaiñ` fí` dsíi' i` cú` do, jo casí`r` dsea` do lala:

—Siing` jnea`^ fí` dsíi' i` cú` do, jo cuø' jnea`^ fí` e nidsitoo`-naa' fí` dsíi`re`.

¹³ Jo cacuøb' Jesús fí` jaléng` i` 'ling`^ do e nijméiñ`- do lajo, joba' ca'uøøm`biñ` do fí` dsíi' i` dseañu' do, jo fí` dsíi' i` cú` i` taang` dob cangotáaiñ` . Jo dsifí` lajob canaang` i` cú` do cuú`re' fí` lí` quia` , jo cajiúng`ne' jiáa' car` catisíng`ne' fí` é'` cóo` guíée` , jo fí` job cajgó`re' jmi` jo cajúm`-bre' jaléng`ne' . Jo tíib` i` cú` i` taang` do la tú` mil.

¹⁴ Jo jaléng` i` dsea` i` táang` jmóo` í` i` cú` do cacuí`bre cajo, jo cangolíiñ` fí` lí` neáaiñ` e ngoguiar` júu` quiá`- lajii` e calí` do, jogui sí`bir cajo jaléng` dsea` i` táang` jmóo` ta` lacaang` lí` cangáiiñ` . Jo lajim` dsea` cangolíiñ` cangojóør` fí` lí` cangojée' jalé` e jo. ¹⁵ Jo mi` tí` lí` caguíling` i` dsea` do fí` lí` sing'` Jesús, dob niguiing` i` dseañu' i` lami` teáang`~ jaléng` i` 'ling`^ dsíi' do e jo` e líiñ` jíi`- cóo` , jo nilí`-bre co' ninica'uøøm` lajaléng` i` 'ling`^ i` lami` teáang`~ dsíi' do; joba' eáam` cafóng` jaléng` i` dsea` do. ¹⁶ Jo jaléng` i` dsea` i` cangá` jalé` e calí` do quiá`- e ca'uøøng` i` 'ling`^ do dsíi' i` dseañu' do jo cangotáaiñ`- dsíi' i` cú` do, lajib` e jo cajmea'r` júu` jaléng` dsea` caguiaang`-gui. <sup>17</sup> Joba' jaléng` i` dsea` do canaaiñ` mí'r` jmi`ee` Jesús e nijmihuím` 'ñia'r` e fí` lí` táaiñ` do.

¹⁸ Jo mi` tí` lí` caquing`- Jesús e ni`ítur fí` dsíi' móo' e nidséiñ` , i` dseañu' i` lami` teáang`~ i` 'ling`^ dsíi' do camí'r` Jesús fí` e nidsér` cóo` dsea` do. ¹⁹ Jo dsu' Jesús ja` cacuø`reiñ` do fí`

lajo, jo lí' casí' reiñ' do e nidséiñ' fí' quíá' bre jogui e nisi'r jaléng' dseá' sínúu^ quíá'r- lajalé' e nicajmée' Fí'naa' cóo' ír, jogui jial calí' fí' líiñ' dseá' do cajo.

20 Jo cangám' i dseañu^ do i lami~ teáng' i 'ling' dsíi', jo canaaiñ' guiar' júu^ jo sí'r jaléng' dseá' seeng' fí' lí' se' Decápolis jalé' e guiá' e cajmée' Jesús cóo'r. Joba' lajím' i dseá' i núu' jalé' e jo, eám' dsigá' dsíir'.

Mi~ cajmi'leáang' Jesús jóo' Jairo

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Jo mi~ caquing'-tu Jesús fí' lí' 'ngóo' cataang' e guiée' do e iuiñ' dsíi' móo', jo i 'leáam' dseá' i caguilíng'-tu fí' lí' siñ', jo dob cajé' Jesús e fí' 'ni' e guiée' do. 22 Jo lajee' job caguié' jaang' dseañu^ i siñ' Jairo i néé' ni~ e guá' quíá' dseá' Israel. Jo mi~ tí' lí' cangáñ' Jesús, catúuiñ' cartí' uui' tñ' dseá' do, 23 jo lalab casí'r- dseá' do e mi'r jmi'ee':

—Jesús, dob ráang' Mí' quíe' e e jiu~ jí'bre, jo fa' nijgiée' o' jnea~ niguo'^ e güiquidsi' guóo' fí' moguir~ e laco' ni'leáaiñ', jo lajoba' ja' nijúuiñ'.

24 Joba' cangób' Jesús cóo' dseá' do, dsu' eám' fíng' dseá' i ti'leáang' laco' ngóor' dseáng' e 'leng' rúm' dseá'. 25 Jo jee' i dseá' i ningolíng' do, niquíéng' jaang' dseam' i nidsée' n'ngóo' mi' guitú' jii' e nilíiñ' jmohuí' e tuuiñ' jmi'. 26 Jo eám' nicajmée' quijí' cóo' jaléng' tím' fa' e ni'leáaiñ', jo eám' nica'liñ' cuu' lí' laji' jii' e nisea' capí' quíá'r-, dsu' ja' e ta' íng' jii' cóo', co' lí' lí' ngóo' fí' guib e líiñ' do. 27 Jo mi~ canúur' jial tí' 'gøng' Jesús, joba' cangoquíeeiñ' fí' lí' caluu' dseá' do lí' ngolíng' dseá' i 'leáang' do, jo catíiñ' capí' sí'^ dseá' do, 28 co' í' dsíir' e fa' capib'^ sí'^ dseá' do catíiñ', joba' ni'leáam' bre lajii' e jmohuí' e líiñ'. 29 Jo dseáng' lajee' e guiang'^ e catíiñ' sí'^ dseá' do, joba' caquium' e tuuiñ' jmi' do, jo dsifí' lajob calilí'r^ e ca'láam' bre lajii' e jmohuí' e lami~ líiñ' do. 30 Jo dsifí' lajob calilí'^ Jesús e cajmeáiñ' ta~ capí' e 'gøng' quíá'r-, co' lím' ii' cajmi'leáaiñ'; joba' caji'r' nir~ lí' lacaang' lí' jalíng' jaléng' dseá' do, jo lalab cajiñ' cajming'í'r- jaléng' i dseá' do:

—¿I' i catíng' capí' sí'í'?

31 Jo cañí' i dseá' guitúung' do quíá'r- lala:

—¿Jiali' jming'í' lajo, Tifa'? Ne~bú' e dseáng' sicúum'^baa' ngóo'naa' la, jo jming'í' bi': “¿I' i catíng' capí' sí'í'?”

32 Jo dsu' Jesús jí'r' nir~ jii' ngó' catoo' e jóø' i~ i cagüi' capí' sí'r'. 33 Jo i dseam' i catíng' sí'r^ do ní'bre guiá' jalé' e calí' do, joba' dseáng' e jléeiñ' eám' e 'gó'r', jo cangosí'r' uø' jnir' fí' quini' dseá' do, jo job casí' reiñ' e~ dseáng' e calí' cóo'r'.

34 Joba' casí' Jesús i dseam' do lala:

—Jóo, uí~ e jáb~ calín~ júu^ quié~e, joba' nica'láam~ba' lajii~ jmohuí~ e lamí~ lin'. Jo lana guóng' cõo~ e guiá~ fí' quií~ , cõ' jo` lin' e jmohuí~ e lamí~ lin' do.

³⁵ Jo lajee' fé~bi Jesús e jo mi~ caguiling~ cõo` tú~ máng~ dsea` ì jalíng~ fí' quiá~` ì dsea` ì néé' ni~ guá~` quiá~` dsea` Israel do e ngojmée'r~ júu^ tiquiá~^ ì simí~ jiuung~ ì nidsée~ do lala:

—Jmóo~naa' júu^ 'nũ e nicajúm~ jóo~, jo jo` 'né~ fa' fí'gui' ì tifa' na e nidsé~guir fí' quií~`.

³⁶ Jo dsu' Jesús ja` cajmi'gór~ lajii~ e cajíng~` ì dsea` do, jo lalab casi'r~ ì fii~ ì néé' ni~ e guá~` do:

—Ja' fõõn~, Jairo, lico' já~ güilín~' júu^ quié~e.

³⁷ Jo jo` cacuõ'guir fí' ì fíng~ dsea` ì jiéng~ ì cangolíng~ cõo'r~, jo jii~` Tã` Simón cõo~`gui Tiáa~ jogui Juan, rúng~' ì Tiáa~ do, jii~` íbing~' ì cangolíng~ cõo'r~. ³⁸ Jo mi~ caguiliñ~ fí' quiá~` ì Jairo do, jo canúur~ e ninée' mii~ e teáng~ dsea` ta~ qui' óo` dsu' e nicajúng~ ì jiuung~ simí~ do. <sup>39</sup> Joba' casi~ Jesús ì dsea` do lala:

—¿Jiali' eáang' ta'na' mii~ jogui jiali' jmoo`na' ta~ qui'? Cõ' ja' sijúung~ ì jiuung~ simí~ na, cõ' lico' güim~bre.

⁴⁰ Jo dsu' mi~ canúu~ dsea` e cajíng~` Jesús lajo, lico' cangim~bre dsea` do, cõ' ñi~bre guiá~ e nicajúm~biñ' do. Joba' Jesús lico' cajéeiñ~ jii~` tiquiáb~^ ì jiuung~ simí~ do cõo~`gui niquiáiñ~^ cõo~`gui ì dsea` quiá~r~ ì cõo~r~ do, jo cangotáam~bre e fí' dsí' li~ ráang~ ì jiuung~ simí~ ì 'lii~ do. ⁴¹ Jo catíng~ Jesús guoo~ ì simí~ jiuung~ ì 'lii~ do jo casi~reiñ' lala:

—Talita cum —e guóng~: Mí~, jnea~ fii~`i 'nũ e niráan~`.

⁴² Jo dsifi' mi~ cajíng~` Jesús lado, caróob~ ì jiuung~ simí~ do, jo canaaíñ` ngíbre cõ' nicají~bre. Jo jaléng~` ì dsea` ì cangá~ jalé~ e jo, dseáng~` eáam' cango'gõ' dsír'. <sup>43</sup> Jo Jesús caquiur' ta~ lahuíng~ quiá~` jaléng~` ì dsea` do e ja' ii~ nisíñ~` jii~` jaang~. Jo mi~ cangf jo, caquiur' ta~ e cangíng~ ì jiuung~ simí~ do e cagó'r'. Jo ì jiuung~ simí~ do niningóor' guitu' jii~`.

6

*Mi~ cangáng~`tu Jesús fí' Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)*

¹ Jo mi~ cangf jo, cangám~`tu Jesús fí' góor' fí' li~ cacuaiñ~` fí' li~ sii' Nazaret, jo cõo~`bre jaléng~` dsea` guitúng~ quiá~r~. <sup>2</sup> Jo mi~ catí jmi~ e jmi'íng~' dsea` góo' Jesús dsea` Israel, jo canaaíñ` e'r jaléng~` dsea` jalé~ júu^ quiá~` Fidiée~ e fí' dsí' guá~` e si' fí' jo. Jo dseáng~` ì 'leáam~bi dsea` ì núu` júu^ e guiar' do, jo eáam' dsigá' dsí' dsea~, joba' lalab naaiñ` síiñ~ lajee~ yaaiñ~:

—¿Jie~ fí' li~ cajmitíng~ ì dseañu' na jalé~ e tíiñ` na? ¿Jie~ li~ caguir' e tá~` tíng~`lir cõo~`gui jalé~` e li~ e 'gõng~' e jmóor~ e dsigá' dsí' dsea'? <sup>3</sup> ¿Su o' ì nabi ì líng~` tí'ma' do, jóo' Yá^ jogui rúñ~`

Tiáa~ cóo'~gui Sé^ jogui Judas cóo'~ Simón? Jogui ¿su o' labi neáang' jaléng' rúin' dseam' cajo jee~ jneaa~aa' la?

Jō uí' e jōba' e ja' 'ga' lí iing~ dseá' fa' dseáng' e cajmi'gór' dseá' do. ⁴Jōba' lalab casí'~ Jesús jaléng' i dseá' do jō cajíñ'~:

—Doñí' jiéb' jmi'gó' dseá' jaang' dseá' i fé' cuaiñ~ quiá'~ Fidié', lifa' ja' jmi'gór' dseá' do fí lí lí' góoiñ' fí lí calisiéñ' fí lí~ neáang' jaléng' rúin' osi jaléng' dseá' sináa' quiá'r' é.

⁵Jōba' ja' 'ga' lí cajmée' Jesús jíí'~ cóo' e 'gøng' e dsigá' dsí' i dseá' góor' do, có' lico' caquidsir' guóor' fí mogui' tú'~ 'ní' m'ing'~ dseá' dsée'~ jō lajíí'~ í'bing' i cajmi'leáaiñ'. ⁶Jō eáam' cangogá' dsí' Jesús quiá'~ jaléng' i dseá' góor' do, có' dseáng'~ ja' já'~ l'ím'~biñ' do lajíí'~ júu' quiá'r'. Jō mi~ cang' jō, dséeb' Jesús lacaang' jalé' fí' pí' e nées' có'~ quiá'~ do e dsí'e'r' dseá' júu' quiá'~ Fidié'.

Mi~ casting' Jesús dseá' guitúung' quiá'r' e nidsiguiain' do júu' quiá'~ Fidié'

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷Jō lajee' jōb cató'r' i dseá' guitúung' quiá'r' do jō canaaiñ' s'ing'neiñ' do tá'~ la gáin' e nidsí'éeiñ'~ do dseá' júu' quiá'~ Fidié', jogui cacuó'~bireiñ' e quí'r'~ jmi' cajo e quiu'r' ta' quiá'~ jaléng' i 'ling'. ⁸Jō caquiú' Jesús ta' quiá'~ i dseá' guitúung' quiá'r' do e ja' nicáiñ' do jíí'~ cóo' fí lí nidsilíñ'~; jíí'~ cóo' 'ma' u'ba' 'né' s'ó'r', jō ja' 'né' fa' nicár' nosáa' quiá'r' o'gui ir' e nidó'r' o'gui cuu' cajo. ⁹Jō jíí'~ lomí' e ó'bre 'né' cár', có' ja' 'né' fa' e nicá'guir e jié' o'gui sí'r' e có' quié'guir. ¹⁰Jō lalab casí'r' i dseá' guitúung' quiá'r' do:

—Mi~ nigüitáng'~na' fí quiá'~ dseá' lí niguilíng'~na', fí jōb nijá'~na' carta~ nilí lajíí'~ ta' güilíng'~na'. ¹¹Jō song caguilíng'~na' cóo' quiá'~ dseá' lí ja' ín' 'nú' o'gui iñ~ ninúr' júu' e quié'~na', jōba' uóom'ba' ladsifí lado quiá'~ i dseá' í, jō bó'na' 'lee' toq'~ tí'na' e laco' cuó' lí e Fidié'~ nicuó'r' dseá' do iihu' uí' e jō.

¹²Jō lajōb cajmée' i dseá' guitúung' quiá'r' do, cangogua'~bre júu' jee~ jaléng' dseá' e quiá'~ e niquí'~ nijíng' yaaiñ' fí quini' Fidié'. ¹³Jōgui ca'uóom'bir jaléng' i 'ling' i teáang'~ dsí' dseá' lacaang' lí guilíñ', jogui cajmi'leáam' bir i fíing' dseá' dsée'~ e lico' éer' capí'~ aceite fí moguiñ'~ do.

Mi~ cajúng' Juan i seáang' dseá' jmi'

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴Jō eáam' caní'~ júu' quiá'~ jalé' e eáang' 'gøng' e dsigá' dsí' dseá' e jmóo' Jesús. Jō mi~ caliñ' dseata~ Herodes jalé' e guiú' e jmóo' dseá' do, jōba' lalab cajíñ'~:

—Jangám̄ i nab i Juan i lamī seáang` dsea` jmī i ninicají' tu jee` jaléng' 'lī, jōba' eáang' tiiñ' e jmóor' jalé' e dsigá' dsí' dsea`.

¹⁵ Jō i liing`gui dsea` fé'r` lala:

—Líib` i na i café' cuaiñ` quiá'- Fidiée` maliī`gui eáang'.

Jō i liing`gui dsea` fé'r` lala:

—Jaang`gui dsea` i fé' cuaiñ` quiá'- Fidiieb` i na, lí' lacō'gui i nicajalíng` lamī`jéeng'gui.

¹⁶ Dsu' mī` canúu` dseata` Herodes e júu` la, jōba' lalab cajíñ'`:

—Juan i lamī` seáang` dsea` jmīb` i na, dsea` i nicaquiá'`-u ta` e cahuí'` moguir~, jō lifa' lanagui e nicají'`tur jee` jaléng' 'lī.

¹⁷ Cō' lamī` jéeng'gui do i dseata` Herodes do caquiú'r` ta` e catáng'` i Juan i seáang` dsea` jmī` do jō ca'ñúng'`neiñ'` cōq'` ñí'` cadena fí' dsí' 'nñí'` uí'` jaang` dseamf` i sii' Herodías; jō i dseamf` la líiñ'` dseamf` quiá'- Lii~, i rúng'` dsea` ngáang'` cōq'` dseata` Herodes do. Jō dseata` Herodes nicajméer` lafa' dseamf` quiá'-bre i dseamf` quiá'- i Lii` do. <sup>18</sup> Jōba' lamī` jéeng'gui ninicajíng'` i Juan i seáang` dsea` jmī` do e casí'r` i dseata` Herodes do lala:

—Ja` dseeng` e jmée'` lafa' dseamf` quiá'- i oo` dseañu'` rún'` dsea` ngáang'` cōq'`.

¹⁹ Jō mī` canúu` i dseamf` i sii' Herodías do lado, jōba' 'nib'` cangáñ` i Juan do jóng, jō dseáng'` iñ` nijngám'`breiñ'` do, dsu'` huim`jiu e nilí'r` lajō, ²⁰ cō'` ñib'` dseata` Herodes guiá` e jaang` dsea` güeang'` líing'` i Juan do jōgui dseáng'`- røø` ír` í'` quiá'- jaléng'` dsea` cajo. Jō uí'` jōba' ja' fí' cuø` i dseata` Herodes do fa' ee` nijmeáng'` dsea` i Juan i seáang` dsea` jmī` do. Jō nañí'` fa' ja' 'ga' lí' ngáng'` dseata` Herodes lajji'` júu` quiáiñ'` do, dsu'` tib'` dsíir` e núur` jalé' e júu` jō e iáang` dsíir`.

²¹ Dsu'` cōq'` mī` tí' lí' calí'` i dseamf` i sii' Herodías do mī` tí' lí' catí' cōq'` jmī` e quiá'- cadsí'` dseata` Herodes jji', jō cajméer` cōq'` jmī` fé' jō catø'r` i fíing'` dsea` laniing` i seeng'` fí' lí' se' Galilea colüing` cōq'` jaléng'` fii' 'léé'. <sup>22</sup> Jō lajee` e teáiñ'` e jmī` do, ca'í' i simí'` quiá'- i Herodías do fí' dsí' sinúu` e lí' teáang'` jaléng'` i dseañu'` do e gø'r` jō cadséeiñ', jō dseáng'` eáam'` catí' dsí' i dseata` Herodes do colüing` cōq'` jaléng'` dseañu'` i caguaang`-gui do e cadséeng'` i simí'` do. Jōba' cajíng'` dseata` Herodes casí'r` i simí'` do lala:

—Miī` jnea` lí'` doñí'` ee` iin~, jō nicuø'`baa.

²³ Jō dseáng'` cacuø'`bre júu` quiá'r` i simí'` do e nicuø'`breiñ'` do lí'` doñí'` ee` iñ'` do nañí'` fa' condseá'`-uø` lí'` quiú'r` ta`. <sup>24</sup> Jōba' mī` canúu` i simí'` do lado, jō cagü'`#bre jō cangám'`-bre fí' lí'` guing` niquiá'r` jō lalab cajmingí'r` dsea` do:

—¿E` nimí'` i i dseata` do, Neaa`?

Joba' cañíi' i niquiá'r^ do jō lalab casí'~reĩñ':

—Mí'r~ mogui~ Juan i seáang` dsea` jmi~ do.

²⁵ Jō i simí^ do dsifí' ladob ngó~ tur güi'íí' fí' lí' guing~ dseata~ Herodes, jō mi~ caguiér~ fí' jō lalab casí'~reĩñ':

—Lana iin~ n e nicuó'~ jnea~ mogui~ Juan i seáang` dsea` jmi~ fí' cōo` dsíí' huíí'.

²⁶ Jō mi~ canúu~ dseata~ Herodes lado, eáam' fí'í' calíiñ~, jō dsuco' jéem' nicacuøguir júu^ quiá'r~ fí' quini~ jaléng' i dsea` niing~ i cagó' colíing~ cóo'r~ do e nicuó'~bre i simí^ do lí^ doñí' ee' iĩñ~, jōba' lajōb' né~ jmér~. <sup>27</sup> Jōba' dsifí' ladob casíiñ' jaang` 'léé~ fí' lí' iuung~ i Juan do fí' dsíí' 'nũñí', jō caquiur' ta~ i 'léé~ do e niquiúĩñ~ mogui~ i Juan do. ²⁸ Jōba' cangób~ i 'léé~ do fí' dsíí' 'nũñí', jō cangoquiúu'~bre mogui~ i Juan do, jō cacór~ e iu~ fí' cōo` dsíí' huíí', jō cajá'~bre i simí^ do, jō i simí^ dogui' cajá'r' niquiá'r^'. <sup>29</sup> Jō mi~ caliñí' jaléng' i dsea` i ngí' cóo' Juan i seáang` dsea` jmi~ do e nicalí~ lado, jōba' dsifí' lajōb' camir' fí' e nitóø'bre i 'lii~ do e quiá'~ e ni'áang` neiñ'.

Mi~ cahéng' Jesús 'ñiá` mil dseañu'

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Jō mi~ cangf' jalé' e jō, caquim'~ tu jaléng' i dsea` guitúung` do fí' lí' cangoliñ~ e cangoguiar~ e júu^ do, jō caseám'~ tur cóo'~ Jesús jō cajú'r' júu^ fí' quini~ dsea` do cuaiñ~ quiá'~ jalé' e nicajméer' cóo'~gui jalé' e nica'er' do. <sup>31</sup> Jō cō' dseáng'~ eáam' seeng` dsea' fí' jō e jíi'~ ja' jøøng~ Jesús cóo'~ i dsea' quiá'r~ do e cō' dō'r~ ir~, jōba' lalab casí'~ Jesús i dsea' quiá'r~ do:

—Ñilíing~ na', má~ aa' yee~naa' e nijmi'íng'~naa' cateá' fí' cōo' lí' ja' ií' 'ga' lí' dsea` ngí'.

³² Jōba' ca'íb~ Jesús colíing~ cóo'~ i dsea` guitúung` quiá'r~ do fí' cōo` dsíí' móo' jō cangoliñ^ fí' cōo' lí' ja' 'ga' lí' dsea` ngí'.

³³ Jō dsu' fíim' dsea` cangáng~ ír' e cangoliñ~, jō calicuíim'~bre dsea` do, jōba' lajiim' dsea` i seeng` có~ quiá'~ do cangoliñ^ fí' jō, jō jéeng'guib i dsea' í' caguiliñ~ laco'gui Jesús. ³⁴ Jō mi~ tí' lí' cagüi'íí' Jesús e fí' dsíí' e móo' do, jō cangáiñ~ dseáng'~ i 'leáam~ dsea` i caseáng' fí' jō, jōba' calí~ fíi~ líim~breiñ' do dsuco' teáiñ'~ do la teáang~ jō'se' i ja' seeng` i to' fíing` í're'. Jōba' canaam~bre e'r' i dsea` do jalé' júu^ quiá'r~. ³⁵ Jō mi~ tí' lí' ca'lóo~ e jmi~ jō cangoquiéng' i dsea' guitúung` do fí' lí' sing' Jesús jō casí'r~ dsea` do lala:

—Fíi'naa', nica'lóob~ la, jō e fí' lí' taang~naa' la ja' ií' dsea' seeng`. <sup>36</sup> I' júu^ jaléng' i dsea` na, jō güidsilíiñ~ lacaang` fíi'jiu e néé' có~ quiá'~ na e laco' nidsileáa'jiur e nidó'r~.

³⁷ Jō lalab cañíi' Jesús quiá'~ i dsea' quiá'r~ do:

—Cuóø'~ 'nú' jaléng' i dsea` na e nidó'r~.

Jōba' cañíi' i dsea' quiá'r~ do lala:

—¿ling̃ 'nũ e nidsileá^naa' iñí^ cóq̃~ doscientos cuu-
denario j̃o nicuøø^~naa' jaléng^ i dsea` na e nidó^r-?

³⁸ J̃o cañiit̃u Jesús quíá^~ i dsea` guitúung̃ quíá^r- do j̃o
casí^~ reiñ^ lala:

—¿jó^ iñí^ si^má^ 'nú^? Güij̃øø-~na' jóo^~ tí^.

J̃o mi~ caguijóø^ i dsea` guitúung̃ do jóo^~ iñí^ tí^, j̃oba'
caguó^~ júu^ e lajji^~ 'ñiáb^ iñí^ tí^ cóq̃~ gui j̃i^~ gáng-^ 'ñũ.

³⁹ J̃o mi~ canúu- Jesús e j̃o, caquiá^r' ta~ i dsea` guitúung̃
quíá^r- do e niguiéiñ^~ jaléng^ i dsea` do tá^~ có nibøø^ fí ni~
ñii. ⁴⁰ J̃o lajob cajméeiñ^ do, caguá^bre tá^~ cien cóq̃~ gui tá^~
cincuenta. ⁴¹ J̃o mi~ nineáng^ i dsea` do røø^ tá^~ có nibøø^,
j̃oba' Jesús catiñ^~ laji^ 'ñiá^ e iñí^ do cóq̃~ gui laji^ gáng-^ i 'ñũ do
j̃o cajøø^r- fí yú^ j̃migüi^, j̃o lajoba' cacuø^r' gui máang^~ Fidiéé^
quíá^~ jalé^ e j̃o. J̃o mi~ calí- j̃o, cafiim^bre e iñí^ do j̃o cacuø^r' i
dsea` guitúung̃ do quíá^r- e laco^ í^ gui nijmé- guiéé^ jee~ jaléng^
i dsea` do. J̃o gui lajobi^ i 'ñũ do cajo, cacuø^bre e laco^ nijméiñ^~
do guiéé^ cajo. ⁴² J̃o lajiim^ i dsea` do cagó^r' ie~ j̃o car^ calitaañ^~
guiá^~. ⁴³ J̃o mi~ calí- gó^r', lajiñiñ^ do caseám-~ bi guitu^ gui
'matá^ e røøng^ téé^~ 'ná^ iñí^ cóq̃~ gui 'náng^~ i 'ñũ do. ⁴⁴ J̃o
lajee^ lajiing^ i dsea` i cagó^ do ie~ j̃o, tí^bre la 'ñiá^ mil dseañu^~.

*Mi~ cangi^ Jesús fí ni~ jmi^*

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ J̃o mi~ cangi^ laj̃o, caquiá^ Jesús ta~ jaléng^ i dsea` guitúung̃
quíá^r- do e nidsitáang^~ tuiñ^ do fí dsí^ móo^ e quíá^~ nicuóiñ^~
do e guiéé^ do jééng^ guijiur laco^ í^r j̃o niguilíñ^~ fí cóq̃~ fiñ^ li~ siñ^
Betsaida lajee^ e fi^ Jesús júu^ jaléng^ i dsea` caguiaang-^ gui do.
⁴⁶ J̃o mi~ nica^fir- júu^ jaléng^ i dsea` do, cajgóo-~bre fí cóq̃~ yú^
mó^ 'ñia^r' e quíá^~ nidsiféiñ^ Fidiéé^~. ⁴⁷ J̃o mi~ tí^ li~ canuu^ e
jmi^ j̃o, catí^ guiá^~ jóob^ e guiéé^ do ningóo^ e móo^ li~ teáng^~
i dsea` guitúung̃ quíá^r- do. J̃o fí ni~ guóo^~ uó-~ quiú^~bi sing^'
Jesús 'ñia^r'. ⁴⁸ J̃o j̃o mi~ cangár- e j̃o nidsijeng^ fí røø^ e móo^
do, dsuco^ li^ li^ cøøm^ 'lea^ guí. J̃o mi~ tí^ li~ ningóo^ nijneá^
cangoquíem^ Jesús fí li~ ngóo^ e móo^ do li~ teáng^~ i dsea`
guitúung̃ quíá^r- do, j̃o cangiñ^ e ngi^bre fí ni~ jmi^~. J̃o mi~
tí^ li~ cataañ^~ e móo^ do, cajméer^ lafa^ e cangiim^bre. ⁴⁹ J̃o mi~
tí^ li~ cangá- i dsea` guitúung̃ do quíá^~ e ngóor^ ngir^ fí ni~ jmi^,
j̃oba' ca^fí dsíñiñ^ do e jaang^ dsea` guib^ do, j̃oba' ca^óor^ teá,
⁵⁰ co^ lajiim^bre cangiñ^ dsea` do, j̃oba' eám^ cafóñiñ^'. Dsu^
ladsifib^ cañi^ Jesús j̃o casí^r- i dsea` guitúung̃ do lala:

—¡Teá^ teáng^ óo^na^; jneab~ la, ja^ fóøng^~na^!

⁵¹ J̃oba' ladsifí^ laj̃o cajgóor- dsí^ e móo^ do, j̃o ladsifí^ ladob
ca^uáang- e í^ guí^ cajo. J̃o dseáng^~ eám^ cangogá^ dsí^ i dsea`
guitúung̃ do, ⁵² co^ ja^ mi^ cangám^~ biñ^ do e~ guøng^ e li~ e quí^~
jmi^ e cajméé^ dsea` do cóq̃~ e iñí^ do, dsuco^ dseáng^~ sijniñ^
moguiñ^~ do, j̃o uí^~ j̃oba' e ja^ ngaiñ^~.

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaléng' dsea` dsée' fí' Genesaret
(Mt. 14:34-36)*

⁵³ Jo cacuo'bre cóo' dsea` guitúung` quiá'r- calé' catú- e guiéé' do, jo caguiliñ- fí' guóo' uó- li~ se' Genesaret, jo fí' jo li~ ca'ñá'r' e móo' do fí' 'ni' e guiéé' do. ⁵⁴ Jo ladsifí' mi~ tí' li~ cajgáiñ- e móo' do, dsifí' calicuíng` jaléng' i dsea` i seeng` do Jesús. <sup>55</sup> Joba' cangi' jaléng' i dsea` do fí' la'úng- fí' li~ se' Genesaret, jo canaañ` jéeiñ` jaléng' dsea` dsée' quiá'r- i dsiing~ ni~ 'ma' fí' li~ ñir' e táang` Jesús. ⁵⁶ Jo doñi' jíe' li~ dsée' Jesús, si lacaang` fi' pí' osi lacaang` fi' cóo' osi lacaang` jenuu` é, jo dsijéeng` dsea` jaléng' dsea` dsée' quiá'r- fí' jee~ 'núu', jo mi' dsea` do jmi'ee' Jesús e fa' capí' sí' bre nigüi' i dsea` dsée' do. Jo lajiing` i dsea` dsée' i güi' capí' 'ni' sí' dsea` do, ladsifí' ladob' láaiñ`.

7

*Jial lí' mi~ jmiróng` dsea` dsee- yaaiñ`
(Mt. 15:1-20)*

¹ Jo mi~ cangí' jo, cóo' tú- máng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo cóo' gui tú- 'ní' máng' tifa' quiá'- júu' quiu' ta' quiá'- dsea` Israel, jo jaléiñ' do jaliñ- fí' Jerusalén jo cangoquiéiñ' fí' li~ sing' Jesús. <sup>2</sup> Jo mi~ cangá- jaléng' i dsea` do e i líng~ lajee' dsea` guitúung` quiá'- Jesús gø'r' e ja' mí' cajmitir~ e ru'r' guóor' lí' laco' quí'- títng` dsea` góor' dsea` Israel, jo uí' joba' canaang` i dsea` do fé'r' ga` uii~ quiá'- i dsea` i ngí' cóo' Jesús do. <sup>3</sup> Co' jaléng' i dsea` fariseo do cóo' gui jaléng' dsea` Israel i caguaiang- gui mi' 'noo'bi jmitir~ laco' quí'- títng` 'lii~ dsea` áang' quiá'r- e ja' mí' dø'r- ir~ fíng song ja' mí' cajmitir~ e ru'r' guóor' dseáng'- laco' sí'í'. <sup>4</sup> Jogui cajo mi~ niqúiñ'- e dsileáar' jalé' e gø'r' fí' 'móo', ja' cuóøng` dø'r- fíng song ja' mí' cajmitir~ e ru'r' guóor' laco' quí'- títñ'. Jo jmi'gui'bi jalé' e quí'- títñ' e jíe'gui e 'né- nijmitir~ dseáng'- laco' sí'í', fa' la e 'né- ru'r' jalé' vas cóo' gui jalé' dsuu- cóo' gui jalé' e jmáiñ' ta~ e lí' ñi' jogui lajobi ni~ li~ güiñ' cajo. ⁵ Jo uí' joba' jaléng' dsea` Israel i líng' dsea' fariseo cóo' gui jaléng' i tifa' do cajmíngí'r- Jesús jo casí'r- dsea` do lala:

—¿Jiali' jaléng' dsea` quí'- ja' núu'r' fa' e jmitir~ lajii' e quí'- títng` 'lii~ dsea` áang' quí'-naa', dsea` Israel, co' ja' ru'r' guóor' laco' sí'í' nú'-gui e nidø'r- ir'?

⁶ Joba' cañi' Jesús quiá'- i dsea` do lala:

—E jáb'- laco' café' jaang` dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé' malii~ gui eáang` i calisí' Saíi' mi~ café'r' uii~ quí'- 'nú' e líng'na' dsea` i jmicaang~ cóo' jalé' e fó'na', co' lalab cajme' dsea` do ie~ jo:

Jaléng' ñ dseá na lico' fé'bre e jmi'gór' jnea~ jji'~ cóo'~ layaang' jju' quiá'~ bre,

dsu' huím~ seeng' jalé' e í dsír' do e jmi'gór' jnea~.

⁷ Dsu' ja' ee' ta~ íng' quiá'r~ jji'~ cóo' jialco' jmféiñ' jnea~, co' lico' jmitir~ lajji'~ ta~ quiá' dseá jmigüíb'.

⁸ Co' 'nú' tiúum'ba' lajji'~ jju' quiá' ta~ quiá'~ Fidié' jo lí' jmití'na' dseáng'~ lajji'~ e qui'~ tñng' la'ó' dseá jmigüí'.

⁹ Jogui casi'~ biguir ñ dseá do lala:

—'Nú', lico' jmití'na' laco' qui'~ tñng' 'líi' yáa'~ qui'~ba' jo dsu' ja' jmi'goo'na' laco' catñng' jju' quiá' ta~ quiá'~ Fidié'.

¹⁰ Co' lalab cajng'~ Moi~ mali'~gui eáang': "Jmi'goo' tiquí'~ cóo'~ niquí'~", jogui cajng'~guir: "Í dseá ñ cuø' jju' 'lí' tiquíá'~ osi niquíá'~ é, joba' ñ Fidié' í' e 'né' nijúung' ñ dseá la'í'." ¹¹ Jo dsu' 'nú' fó'na' e jaang' dseá cuøø'm nisí'r' tiquíá'r' osi niquíá'r' é: "Ja' cuøøng' lí jmicóo'~o 'nú' lana, co' lajaléb' e sea' quié' e lí' Corbán" (jo e la guøng' e nicacuøø'ø Fidié'); ¹² jogui fó'bi' 'nú' cajo e ñ dseá ñ fé' lajo jo 'né' fa' e nijmicóo'~guir tiquíá'r' osi niquíá'r' é. ¹³ Jo mi' jmoo' 'nú' e jo e jmití'na' jalé' e jju' e casé' dseá mí' áang' qui'~na', joba' íim'~ba' lajji'~ e jju' quiá' ta~ quiá'~ Fidié'. Jo jmigui'bi' jalé' e jié' e ja' dseeng' e cuøøng'jü røø' laco' e la e jmoo'gui 'nú'.

¹⁴ Jo mi' cang'~gui lajo, cató'~tu Jesús lajñng' ñ dseá do jo casi'r' lala:

—Nú'~na' jju' quié' e lajñng'na', jo jmee'~na' úung' e ningáng'na': ¹⁵ Jji'~ cóo' e í' gø' dseá cuøøng' lí jmé' e nili'liñ'~ fí' quini' Fidié'. Co' lí' lí' lajji'~ e ga' e í' dsíib' dseá, e job e jmóo' e lí'liñ'~ fí' quini' Fidié' jóng. ¹⁶ Joba' fñ'~i 'nú', jaléng' 'nú' ñ dsi' loguá', nú'~na' jalé' e jju' quié' e la.

¹⁷ Jo mi' cang'~jo, ca'~í' Jesús jju' jaléng' ñ dseá do, jo ca'í'r' fí' dsí' sináa' cóo'~ lajji'~ dseá guitúung' quiá'r~, jo fí' jo ñ dseá quiá'r' do cajmñng'~reiñ' cuaiñ'~ quiá'~ e jju' na. ¹⁸ Jo lalab cañí' dseá do quiá'~ ñ dseá quiá'r' do:

—¿Su o'gui 'nú' mí' ngám'~bi' lajji'~ e jju' la cajo? ¿Su ja' mí' ñí'na' e jji'~ cóo' e jáa' fí' caluu' cuøøng' sea' lí' jmé' e nisó' dseá fí' ga' jo e nijmi'ling'~ yaañ'~ fí' quini' Fidié'? ¹⁹ Dsüco' jalé' e jo ja' dsitóo'~ fí' dsí' dseá, co' lajji'~ fí' dsí' tub' dseá lí' ngñng' e jo, jo mi' ning'~jo, joguiba' e uøø' fí' caluu'.

Jo cajñ'~ lajo e laco' jmóor' jju' e guiáb' lajaléb' e gø' dseá, jo ja' e sí'li'~ fí' quini' Fidié'. ²⁰ Jogui cajím'~ biguir cajo lala:

—Jalé' e í' dsí' dseá, jalé' e joba' uíng' e jmi'ling'~ yaañ'~ fí' quini' Fidié' dsüco' fí' gab' cár'. ²¹ Dsüco' fí' dsí' dseá lí' uíng' e í' dsír' jalé' e ga' fa' jalé' e la: e 'léé' dseá e güiñ'~ cóo'~ dseañ'~ osi dseam'~ í' o' catññ'~, jogui jmóor' ta~ jngang' dseá rúng', jogui jmóor' ñ quiá'~ jaléng' dseá rúñ'~ cajo, ²² jogui suuiñ' jalé' e sea' quiá'~ dseá rúñ'~, jogui jmóor' jalé' e 'lí'~

e ja`dseeng` jogui jmóor` ta` jmigóo`, jogui jmóor` jalé` ta` ja` dseeng` e sea` fí` jmigüí, jogui eáang` dsihuúíñ` quiá`- dsea` rúíñ`, jogui eáang` tí` dsír` fé`r` jalé` júu` ta` júu`, jogui eáang` jmijlɔng`^ yaaiñ`, jogui ja` mí` ca`f` dsír` røø` cóo`~ jalé` e jmóor`.²³ Jo jalé` e ja` dseeng` laba` e uøø` fí` dsí` dsea`, jo e joba` e jmóo` e cár` fí` ga` e laco` jmi`ling`^ yaaiñ` fí` quini` Fidié`. Jo e job júu` quié`-e.

Mi` já`- calíng`- jaang` dseamí` i ja` lúng` dsea` Israel júu` quiá`- Jesús

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Jo mi` cangf` jo, jo cagüi`ñb` Jesús fí` jo, jo cangór` fí` lí` se` Tiro cóo`~ lí` se` Sidón. Jo mi` caguiér` fí` jo, ca`r` fí` coo` dsí` sinúu`^ co` ja` iñ` e caliñi` jii`~ jaang` dsea` jie` fí` táaiñ`; dsu` ja` calí`r` fa` ca`méeiñ`,²⁵ co` ladsifí` ladob caliñi` niquiá`^ jaang` simí` i ni`iuung`- i `ling`^ dsí` jie` fí` lí` táang` Jesús. Joba` ladsifí` ladob cangór` fí` quini` dsea` do jo casí`r` uø`- jnir` fí` uii` tiiñ`- do. ²⁶ Jo i niquiá`^ i simí` do seeiñ` fí` lí` huíí`^, fí` coo` fi` jié` laco` góo` Jesús, fí` coo` lí` sií` Sirofenicia. Jo mi` cangoquiéeiñ` fí` lí` sing` Jesús, jo camí`r` dsea` do fa` niguíñ`- i `ling`^ i iuung`- dsí` i simí`^ quiá`r`- do. <sup>27</sup> Jo cañi` Jesús quiá`- i dseamí` do lala:

—Cuø` fí` e cuøøng` jaléng` jóo`bi dsea` nidø`- la`uui`, dsuco` ja` dseeng` e niguí` dsea` e iñi`^ e gø` jiuung` quiá`r`- jo nicuø`r` jaléng`^ dsii`.

²⁸ Joba` cañi` i dseamí` do quiá`- Jesús lala:

—Jáb`-, Fí`i, lajob líí, dsu` e jáb`- cajo e jaléng`^ dsii` i teáang`~ uii` mes` sitím`bre` jalé` cuí`- iñi`^ e sojiú` quiá`- jóo` dsea`.

²⁹ Joba` cañi` tu Jesús quiá`- i dseamí` do:

—Jáb`- quií`-, dseamí`, nicuøøm` guøn`^ fí` quií`- lana, co` lana nicagüi`ñb` i `ling`^ i lami` iuung`- dsí` i simí` quií`- do.

³⁰ Jo cangám`- i dseamí` do fí` quiá`r`-, jo mi` caguiéiñ`- fí` jo, cadséiñ` i simí`^ quiá`r`- do fí` ni` co`ma` e niguiúm`-biñ` do, co` nicagüi`ñb` i `ling`^ i lami` iuung`- fí` dsír` do.

Mi` cajmi`leáang`- Jesús jaang` dsea` güñng` jogui i ja` lí` fé`

³¹ Jo mi` cangf`gui lajo, cagüi`ñb` Jesús e fí` guóo`~ uø` lí` se` Tiro, jo cangüiñ` fí` lí` se` Sidón cóo`~gui jalé` fi` e née` fí` lí` se` Decápolis, jo caguié`-tur e fí` lí` née` e guiéé` Galilea do. <sup>32</sup> Jo fí` job caguiling`- dsea` i jéeng` jaang` dseañu` i güñng` jogui i ja` lí` fé`. Jo camí` jaléng`^ i dsea` do e fa` Jesús niquidsir` guóor` fí` mogui` i dsea` dséé`- do. <sup>33</sup> Joba` cajéeng` Jesús i dseañu` do fí` lí`- lacaang` lí` siñ` fí` lí` ja` teáang`- dsea` jiéng`^, jo catá`r` niguóor` fí` dsí` tó` logua` i dseañu` do, jogui ca`ñiir` capí`^ jo cóo`~ capí`^ jme`e`r` cagüi`r` nisí`^ i dseañu` do. <sup>34</sup> Jo mi` cangf` jo, caséer` nir` fí` yú`^ jmigüí jo caseáang` dsír` casí`r` i dseañu` do:

—¡fata! —e guøng': ¡Güineab~ loguá'!

³⁵ Jø dsifí mi~ café'r lajõ, ladsifí lanab cana' logua~ i dseañu' do jogui canaang' fé'bir guiá~ cajo. ³⁶ Jø caquiú' Jesús ta~ jaléng' i dsea' do e ja' iñ' nisíñ' jii'~ jaang'. Dsu' fa' jmiguiú'gui ya' e quiú' Jesús ta~ e ja' niguiá~ jaléng' i dsea' do júu^, eáang'guib guia' i dsea' do. ³⁷ Jø eáam' dsigá' dsíí' jaléng' i dsea' i cangá~ jalé' e jø, jø lalab fé'r':

—Lajaléb' e jmóo' i dsea' na eáam' guiá~, co' lí'bre jmér~ e ninú~tu jaléng' dsea' güing~ jogui jmér~ cajo e nifé'tu jaléng' dsea' i ja' lí' fé'.

8

Mi~ cahéng' Jesús quiú' mil dsea'

(Mt. 15:32-39)

¹ Jø mi~ cangí jø, jø coo' jmii~ caseáng'tu dsea' calé' catú~ fí lí' táang' Jesús, jø co' ja' sea' e nidó'~guiiñ' do, jøba' cató'~ Jesús i dsea' guitúung' quiá'r~ do jø casí'~reiñ' lala:

² —Eáam' fii' lín~n jaléng' i dsea' na, co' lana catí' ní' jmii~b~ e taaiñ~ la cóo'~ jneaa~aa' jø jii'~ coo' ja' e sea' dór'~; ³ jogui song jnea~ niguiéen'~nre fí' quiá'r~ e nidsihé'r' ir~, dseáam' ni'uó'r' guiá' fí, co' seem'biñ' na e jalíñ' lí' huí~.

⁴ Jø cañí' i dsea' guitúung' quiá'r~ do lala:

—¿Jial' í' óo' 'nu', Fíi'naa', e cuøøng' nihéng'naa' i dsea' na? co' fí' la ja' seeng' dsea' i 'nii' e gø' dsea'.

⁵ Jø cajmingí' Jesús i dsea' guitúung' quiá'r~ do lala:

—¿Jó' iñí' si'mang' 'nú'?

Jø cañí' i dsea' quiá'r~ do:

—E guié~ba' sea'.

⁶ Jøba' caquiú' Jesús ta~ e nigüea' jaléng' i dsea' do tá'~ có nibøø' fí' ni' uó^, jogui mifüng' casá'~bre laji' guié~ e iñí'^ do jø cajøør~ fí' yú'^ e cuø'r' gui'máang' Fidié'. Jø ngí jø, cañíñ' e iñí'^ do jø mifüng' cacuø'r' i dsea' guitúung' quiá'r~ do, jø í'guib cajmée' guié^ e do jee~ jaléng' i dsea' do, ⁷ jogui nisi'mam'bir jaang' gáng~ 'ñu' cajo. Jøba' lajõb cajmée' Jesús cóo'iñ' do cajo, jang'~ cacuø'r' gui'máang' Fidié', joguiba' caquiú'r' ta~ dsea' quiá'r~ e nijméiñ' do guié^ jee~ jaléng' dsea'. ⁸ Jøba' lajim'bre cagø'r' ie~ jø car' calitaañ' guiá~, jø casé~bi guié~gui 'matá' e téé~ jalé' 'ná'^ e casé~gui do. ⁹ Jø jaléng' i dsea' i cagø' ie~ jø tí'bre jii~ ja' quiú' mil. Jø mi~ cangí e cagø'iñ' do, ca'hib' Jesús júu^ e dsilíiñ' do. ¹⁰ Jø ngí jø, cajgóob' Jesús calé' catú~ fí' ni' móo' colüing~ cóo'~ jaléng' dsea' guitúung' quiá'r~ jø cangolíñ' fí' lí' se' Dalmanuta.

Mi~ camí' dsea' fariseo coo' e lí' e quiú' jmii'

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Jo lajee e nitáang Jesús fí ni guóol uó jo, job mi caguilíng dsea góor i líng dsea fariseo e canaaiñ dsihuíng júu quiá r cól dsea do. Jo laco niguié r jial ni níñ dsea do fí quini dseata, joba cami r dsea do e fa' nijmeiñ do cõ e li e quí r jmi, jo lajoba nicuó li e Fidiéeb dsea casí quiá r. 12 Joba caseáang dsí Jesús e lajang, jo ngf jo cajíñ:

—¿Jiali' mñ na' jnea e nijmee e cõ li e quí i jmi, cõ jnea dseáng fá' baa condsee e jí cõ gui lajo nijmee e fí quini na'?

13 Jo dob caseáiñ i dsea do jo ca'ib tur fí dsí móo jo cangór lí' lí' ngóol cataang e guiéé do.

Jial líng dsea fariseo

(Mt. 16:5-12)

14 Jo ie jo nica'ím dsí dsea quiá r fa' e nicár e nidór, jo la nitíng cõ iñí ba' ni quie' guir fí dsí e móo do. 15 Jo cajíng Jesús casí r i dsea guitúung quiá r do:

—Ñiing óo na' cõ jalé e e dsea Israel i líng dsea fariseo cõ gui jalé e e dseata Herodes, cõ jalé e e jaléng i dsea í lí' lafa' quie' iñí.

16 Jo i dsea guitúung do lí' cajer sáñ lajee la'ó yaam bre cuaiñ quiá e ja quier iñí, 17 dsu calilí Jesús lají e sáng i dsea do, joba casí reiñ do lala:

—¿Jiali' fó' nú' e ja iñí quié na'? ¿Su ja mí cangám bi' o' gui mí calilí bi'? ¿Su dseáng e eám sijni' moguí na'? 18 Cõ téeb jminí' nú', dsu ja jné na'; jogui dsí bi' loguá na' cajo, dsu ja nuu na'. ¿Su ja tóol óo na'? 19 ¿Jool' matá e røong téé' ná' e caseáng gui jo casitíng' nú' ie mí cafiing jnea' ñiá iñí e cagó' ñiá mil dseañ'?

Jo cañí i dsea guitúung do:

—Tíib' guitú do.

20 —Jogui mí cafiing jnea e guié iñí do e cagó' laji quié mil dsea, ¿jool' gui' matá e røong téé' ná' casití na'?

Jo cañí tu i dsea do:

—Tíib' guié.

21 Joba casí tureiñ lala:

—¿Su ja mí ngám bi' latí lana jóng?

Mí cajmí leáang Jesús jaang dsea tiuung fí Betsaida

22 Jo mí cangí gui lajo, caguilíng Jesús cõ dsea quiá r fí Betsaida. Jo lajee e nitaaiñ fí jo, caguilíng dsea jéeiñ jaang dsea tiuung fí quini Jesús, jo mí r dsea do fa' e nigüíñ capí i dsea tiuung do. 23 Joba catíng Jesús guoó i dsea tiuung do jo cangojéeiñ fí lí' ni' fí. Jo cajmí m' r jminí dsea do cõ jme' e r, jo ngf jo caquidsir guóor fí moguíñ;

jɔ mi~ calí~ jɔ, cajmingí~ reiñ' su nilí jòør~ capí'^. 24 Jɔba' cajíng'~ i dsea` tiuung~ do e nicuóøm`jiu lí jòør~ jɔ cajíñ'~:

—Nimáam`baa jaléng' dsea`. Jòø`ø e jnéng~ lafa' ma' e ngí'.

25 Jɔba' caléb' catú~ caquidsí' Jesús guóor` fí' ni~ jmini~ i dsea` do, jɔ ladsifí' lanab calijné" i dsea` do jɔ ca'láam~bre, jɔ dseáng'~ røøb` nijòør~ jóng. 26 Jɔ caquiú' Jesús ta~ e cangám'~biñ' do fí' quiá'r~ jɔ casí'~ reiñ' do lala:

—Ja` güiguiá'^ júu^, melé^, cóo'~ jalé" e cajmé~ e cóo'~ 'nu`.

Mi~ cajíng'~ Tú^ e Jesús líiñ' Dsea` Jmáang~

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Jɔ mi~ cangígui lajɔ, Jesús colíng~ cóo'~ jaléng' dsea` guitúung` quiá'r~ cangolíñ^ lacaang` jalé" fiñ'jiu e néé' lí~ se' Cesarea quiá'~ Filipino. Jɔ lajee` ngolíñ~ e teáaiñ' fí', cajmingí'~ Jesús i dsea` guitúung` quiá'r~ do lala:

—¿I~ í dsí' dsea` e líng' jnea~?

28 Jɔba' cañí' i dsea` guitúung` do lala:

—I líng~ dsea` fé'r' e lin' Juan i lamí~ seáang` dsea` jmí~, jogui i líng~gui fé" e lin' Lí^, jogui i líng~gui fé" e lin' jaang`gui dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé` malí~gui.

29 —Jogui 'ná', ¿i~ fó'na' e líng' jnea~?

Jɔ cañí' Tú^ Simón quiá'~ Jesús lala:

—'Nub` dsea` i líng' Dsea` Jmáang~ i casíng` Fidiéé` cuaiñ~ quiá'r~ e laco' nilaan'~ dsea` jmigüí'.

30 Jɔ caquiú' Jesús ta~ i dsea` quiá'r~ do e ja` nífé" dsea` do júu^ uii~ quiá'r~ fa' nisí'r` dsea` jíéng'.

Mi~ cajméé` Jesús júu^ e tí' nijngáng'~ dsea` ír'

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Jɔ cóøb` mi~ canaang` Jesús e'r' jaléng' dsea` guitúung` quiá'r~ e dseáng'~ nisí'ím^bre e ni'íñ' iihuí' dseáng'~ e eáang`, íb` dsea` i cajár~ fí' ñifí~ e líiñ' jaang` dsea` jmigüí', jogui e jaléng' yúu'~ dsea` cóøng'~ i teáang~ nifí' quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel cóo'~gui jaléng' fí' jmidsea` quiá'r~ cóo'~gui jaléng' tifa' quiá'~ júu^ quiú' ta~ quiá'r~ nilí' ní" níim~bre dsea` do. Jɔgui casí'~guir i dsea` quiá'r~ do e nijngám'~ dsea` ír'; jɔ dsu' mí' nití' 'ní' jmí~ lajɔ, nijíb`tɔr calé" catú~. 32 Jɔ dseáng'~ júu` røøb` cajmea'r' i dsea` guitúung` quiá'r~ do. Jɔ mi~ canúu~ Tú^ Simón lajɔ, cajéeiñ' Jesús fí' cóo' lí~ ja` ii~ núu, jɔ canaaiñ' jíim~bre dsea` do. 33 Dsu' caji'tɔ Jesús nir~ fí' lí~ caseáaiñ' dsea` quiá'r~ i caguiang~gui do jɔ cajòøng~neiñ', jogui cajíñ~ Tú^ Simón jɔ casí'r~ lala:

—Jééng'~ cáan`n, Satanás! Ja` jnín'~ jnea~ fí', có' 'nu` ja` ngáng' laco' jíi'~ e í dsí' Fidiéé~, có' lajíi'~ e lí' quiá'~ dsea` jmigüí'ba' ñí^ 'nu`.

34 Jɔ mi~ cangí jɔ, cató'~ Jesús dsea` guitúung` quiá'r~ cóo'~gui jaléng' dsea` caguiang~gui jɔ casí'~ reiñ' do lala:

—Song *i* dsea` iing~ ni'uíng~ dsea` quié~e, güitär` jalé` e lí dsíir` ñia'r` jō güiseaiñ` lafa' crúu` quiá'r~ e laco' cuø` lí~ e guia' dsíir` e nidsingüiñ~ jalé` e huáng' uí~ e líiñ` dsea` quié~e, jō lajoguiba' ningír~ cóo~ jnea` jóng. ³⁵ Co' lí^ doñí' *i* dsea` *i* í dsíí' e lí^bre nileáng~ 'ñia'r` jee~ jalé` dsee~ quiá'r~, jō dsu' *i* dsea` í conguiab' nibíiñ` fí lí' 'lí^; jōgui doñí' *i* dsea` nijúuiñ~ uí~ e líiñ` dsea` quié~e jōgui uí~ e ni'r` júu^ quiá~ jial laang` dsea` jee~ jalé` dsee~ quiá'r~, jōba' *i* dsea` í nitíim~bre fí~ quini~ Fidiéé` jóng. ³⁶ Co' ¿e~ ta` íng^ quiá~ jaléng` dsea` jmigüü` e seeiñ` e silíir` jmiguiü` fí jmigüü` la song si'naam~bre lata~ cóo~ jnea~ mi~ nijúuiñ~? ³⁷ Osi ¿jial tíí cuøøng` sea` lí qui~ jaang` dsea` e laco' nilí'r` nitíiñ` fí quini~ Fidiéé` é? <sup>38</sup> Co' song jaang` dsea` jmóor` í^ líiñ~ uii~ quié~e jōgui uí~ quiá~ jalé` júu^ quié~e e guiaa~ fí quini~ jaléng` dsea` dsee~ dsea` qui` *i* ja` já~ líng` e júu^ jō, jōba' lajōb` jnea~ cajo, dsea` lín'n jaang` dsea` jmigüü` *i* jáa' fí ñíí~, nijmee~baa` í^ lín~n quiá~ *i* dsea` í mi~ tí lí~ nití~ í^ e nigáa`túu` calé` catú~ fí jmigüü` la e gáa'a jee~ e niing~ jí^ niguo^ quiá~ Fidiéé` colüing~ cóo~ jaléng` ángeles quiá'r~.

9

1 Jōgui casí~bigui Jesús cajo jaléng` *i* dsea` quiá'r~ do:

—E laba' jmitaa~ óo'na' e *i* lüing~ 'nú' la'ó' teáang~na' la jmí~ na ja` mí nijúung~na' cartí` mi~ cangí` cangüing~na' jial nicá^ Fidiéé` nifí` quiá~ dsea` la'eáang` cóo~ e laniing~ 'gøiñ` do.

Mi~ calisüing~ jial jnéeng~ Jesús
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Jō mi~ cangí`gui jñúu~ jmí~ lajō, cangó~ Jesús fí cóo` yú^ mó' e ñíí', jō lajüü~ Tú^ Simómbing' jéeiñ` cóo~'gui Tiáa~ jōgui Juan. Jō lajee~ e niteáaiñ~ e fí yú^ mó' do, canaang` calisüing~ jial jnéeng~ Jesús. ³ Jō calisüing~ jial lí^ sí'r` jō dseáng~ cajnéng~ e jí^ jōgui e tee` eáang` e jüü~ jaang` dsea` ja` lí'r` sér~ tee` lado mi~ ru'r'. ⁴ Jōgui cangáiñ~ Líí^ cóo~'gui Moí~ e teáaiñ~ síiñ` cóo~' Jesús. <sup>5</sup> Jōgui lalab` cajíng~ Tú^ Simón casí'r~ Jesús:

—Tífa', jeám' iáang` dsii~ e taang~naa' colüing~ fí la! Jō majmóo~naa' 'ni' 'núu`jiu` lí~ nitaang~na': cóo` quií~, cóo`gui quiá~ Moí~ jōgui cóo`gui quiá~ Líí~.

⁶ Jō cajíng~ Tú^ Simón lajō có' ja` ñí'guir` e~ nijíñ~, có' dseáng~ eám' caføiñ` lajì` gaaiñ` do, Tú^ Simón jōgui Tiáa~ cóo~ Juan. <sup>7</sup> Jō lajee~ jōb` mi~ cajgó~ cabøø` jníí' fí yú^ jmigüü', jō jee~ jōb` caquíñ` lajaléiñ` do. Jō fí jee~ e jníí' do guicaná' e guicafé` dsea` lala:

—*I* lab Jōo`o` *i* 'neáan`n eáang', jō núu~na' lajüü~ júu^ quiá'r~.

⁸ Jo mi~ tí lí~ cajóø~ ì dsea` gaang` do lacúng` lajìng` e lí~ teáaiñ`- do, jii~ jaang` ì dsea` gáng` do jo` ii~ cangáng` guir cáang` Jesús, jo` jii~ 'ñiab` dsea` do cajé` guir.

⁹ Jo lajee` cajgáañ` e fí yá^ mó^ do, caquiá^ Jesús ta~ quiá^- ì dsea` gaang` do quiá^-r~ e ja` niguiáañ`- do júu^ lajii~ e nicangár~ do, cõ^ cartí mi~ ningí e nijí^ tu ì dsea` ì jaa^ fí ñifí~ ì lüng` dsea` jmigüi, joba^ nicuóøng` e nijméeiñ`- do júu^ quiá^- jalé^ e jo. <sup>10</sup> Joba^ lajob cajmée` ì dsea` gaang` do, ja` caguiar` e júu^ jo nañí^ fa^ jmingí^ bre rúññ` lajee` la'ó^ yaañ` e~ guóng` e jìng`- dsea` do e nijí^ tur calé^ catú^-. ¹¹ Jo lalab cajmingí^ ì dsea` gaang` do Jesús:

—¿Jiali^ fé^ jaléng` tifa^ quiá^- júu^ quiá^ ta~ qui^-ii, dsea` Israel, e Lí^bing^ 'né~ nijaa^ tur nifí^ fí^ jmigüi la?

¹² Joba^ cañí^ Jesús quiá^- ì dsea` quiá^-r~ do, jo lalab casi^ reiñ` do:

—E jáb^- e nifí^ nijaa^ tu Lí^, jo íb` dsea` ì niguiá^- guiá^- lajalé^'. Jo ¿jali^ fé^ fí^ ni~ jì^ quiá^- Fidié^ e jnea~, dsea` lán^n jaang` dsea` jmigüi ì jaa^ fí^ ñifí^, guím^ba^ 'né~ e nicaa~ iihuí^ e eáang` cartí nijngáng`- dsea` jnea~? ¹³ Dsu^ jnea~ fá^a e fí^-i 'nú^ e nicajáb^- Lí^, jo cajméeb` dsea` la tí^ e já^- dsíir^ cóo^~ dsea` do lí^ laco^gui la fé^ fí^ ni~ jì^ quiá^- Fidié^ e nisi^í^ e nidsingüng`- dsea` do.

*Mi~ cajmi^leáang` Jesús jaang` siming` ì iuung` ì 'ling` dsíi`
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)*

¹⁴ Jo mi~ cangí^ jo, caquingí^ Jesús cóo^~ Tú^ Simón jogui Tiáa~ cóo^~gui Juan fí^ lí^ táang` jaléng` dsea` guitúung` quiá^-r~ ì caguaiaang`-gui do, jo cadséññ` dsea` do jee~ cabøø~ jaléng` dsea` jiéng`, jogui ì lüng` tifa^ quiá^- júu^ quiá^ ta~ quiá^- dsea` Israel teáaiñ` sñiñ` cóo^~ jaléng` ì dsea` do. ¹⁵ Jo mi~ tí lí~ cangáng` jaléng` ì dsea` do Jesús, ladsifí^ ladob cangojmijíñ` dsea` do e féng`neiñ` jogui dseáng`- eáam^ dsigá^ dsíir^ cajo. ¹⁶ Joba^ lalab cajmingí^ Jesús ì dsea` quiá^-r~ do:

—¿E~ teáang` 'nú^ jmoo^na^ cuee^ júu^ cóo^~ jaléng` ì dsea` do?

¹⁷ Joba^ cañí^ jaang` lajee` ì dsea` fíng` do lala:

—Tifa^, lab nijeen^- jaang` jóo^o, jo ì 'lim^ iuung` dsíir^, jo nicajméeiñ` do e ja^ lí^ fé^ jóo^o, <sup>18</sup> jo doñí^ jié^ sim^ jóo^o, jmoo^ ì 'ling^ ì iuung` dsíir^ do e quiññ` fí^ ni~ uó^; jogui uøø^ ja^ fí^ mo^oor~, jogui tur^ majar~, jo dseáng`- í^ teá^ guotíir~. Joba^ nicamá^i ì dsea` quiá^- na fa^ e niguiñ^- ì 'ling^ na, dsu^ ja^ mí^ cali^r^.

¹⁹ Joba^ cañí^ Jesús quiáañ`- do lala:

—¿Dseáng`- ja^ já^- lím^ 'nú^ júu^ quié^-e! ¿Lí~ jmí~ e nilinúu^na^ dseáng`- lajang`- júu^ quié^-e? Jogui ¿lí^ tí^ jmí~ nijmee~ e té^e cóo^~ 'nú^? Ñijéeng^na^ fí^ la ì siming` na.

20 J_oba' cangojéeng` i dseá` do i siming` i dséa` do fí` quini` Jesús. Dsu' mi` tí` lí` cangáng` i` ling` i` iuung` dsíi` i` siming` do Jesús, dsifí` ladob cajméeiñ` do e cadseá`-tu joñíng` i` siming` do, j<sub>o</sub> caquím`-biñ` do fí` ni` uó` e beár, j_ogui e uøø` ja' fí` mo'oor`.

21 J_oba' cajmingí` Jesús tiquiáa` i` siming` do:

—¿Lí` lajii` líng` i` siming` quíi` e la?

J_oba' cañíi` i` tiquiáiñ` do quíi` Jesús:

—Latí` jii` mi` jiuum`-biñ` líiñ` lana; 22 j_o jmiguiab` ya' nicajméeiñ` e nicabíng`-neiñ` fí` ni` j_i j_ogui fí` dsíi` jmí` e laco' nilí`r` nijngáng`-neiñ`. J<sub>o</sub>ba' mái`-naa' 'nu` jmi`ee` fa' 'na`bi nilí` nijmi`leáan`re, fíi` güilín` jnea` j_o jmicóo` jnea`.

23 J_oba' cañíi` Jesús quíi` i` dseá` do lala:

—¿E lí` song lí`baa` fó` 'nu`? ¿Co' lajib` cuóøng` sea` lí` jmee` jnea` quíi` i` dseá` i` já` líng` júu` quíe` e!

24 J_oba' cañíi` tiquiáa` i` siming` i` dséa` do e teá`:

—jáb` líng` jnea` júu` quíi`, Fíi`naa', j_ogui jmicóo` jnea` e laco' já`-guí` nilíin` e j_o!

25 J_o mi` cangá` Jesús e eáam` ngóo` seáng` dseá` fí` j<sub>o</sub>, j<sub>o</sub>ba' cajíiñ` i` ling` i` iuung` dsíi` i` siming` do j<sub>o</sub> casí`r` lala:

—Dseá` ling` i` jmóo` e ja` lí` fé` j<sub>o</sub>gui ja` lí` ná` i` siming` na, jnea` quíi` 'na` ta` e nijúu` lí` iuun` dsíi` i` siming` na, j_ogui e j_o quíi` jmíi` fa' e ni`ú`tu` calé` catú`.

26 J_o dsifí` laj<sub>o</sub>b ca'óo` teá` i` ling` do, j<sub>o</sub> cajméeiñ` do e cadseáb`-tu joñíng` i` siming` do. J_o mi` cangí` j_oguiba' cagüi`íiñ` do fí` lí` iuuiñ`, dsu' i` ling` do caseáiñ` i` siming` do dseáng`-lafa' líim`-biñ` e lí` laco' laj_ing` dseá` do nifé`r` e cajúm`-biñ` do. 27 Dsu' Jesús ladsifí` ladob catíiñ` guoo` i` siming` do, j<sub>o</sub> caseang`-neiñ`; j<sub>o</sub> caráam` i` siming` do j_o casím`-bre.

28 J_o mi` cangí` j_o, ca'í` Jesús fí` dsíi` sináa` cóo` dseá` guitúung` quíi`r`, j<sub>o</sub> fí` j_o i` dseá` quíi`r` do cajmingí`r` dseá` do lajee` la'ó` yaaiñ`:

—¿Jiali' jnea` ja` calí`-naa' fa' caguíng`-naa' i` ling` i` iuung` dsíi` i` siming` do?

29 J_oba' cañíi` Jesús quíi`iñ` do j<sub>o</sub> cajíiñ`:

—I` ling` i` lado líb` ni`uóíñ` dsu' la'eáang` cóo` e féng` dseá` Fidié` j<sub>o</sub>gui jmóor` ayuno.

*Mi` cajmé`tu Jesús júu` e nijnga`-dseá` quíi`r`
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)*

30 J_o mi` ca'uøøíñ` e fí` j<sub>o</sub>, cangím`tur fí` lí` se` Galilea. J<sub>o</sub> dsu' Jesús dseáng`-ja` iim`-bre fa' e caliñí` jii` jaang` dseá` jie` fí` lí` táaiñ, 31 co' iíñ` e e'r` lajii` i` dseá` guitúung` quíi`-bre. J_o lajee` táaiñ` fí` j<sub>o</sub>, lalab sí`r` jaléng` i` dseá` quíi`r` do:

—E laba' fíi` i` 'nú` e jnea` i` cagüéng` fí` jmigüi` la i` jáa' fí` ñiff` e líin` jaang` dseá` jmigüi`, j<sub>o</sub> 'né`-ba' e nijám` dseá` jnea` fí`

quini` dsea` i` ní` ní` quié` e cartí nijngáiñ` jnea` ; jò dsu` mi` ningf` ní` jm#` lajò, nijib` túu` calé` catú` .

³² Dsu` ja` cangáng` i` dsea` guitúung` do e` uing` e cajíng` Jesús lado, jògui` gó` bir cajo fa` e nijmingf`r` dsea` do.

¿I` i` laniing`-gui` fí` quini` Fidié`?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Jò mi` cangf` jò, jò mi` tí` lí` caguiling`-tur fí` Capernaum, jò cangáiñ` fí` dsí` sínú` . Jò mi` niteáañ` fí` jò, lalab cajmingf` Jesús i` dsea` guitúung` quiá`r` do:

—¿E` e ñiling`-`nú` j#ng`-na` lacuee` guiá` fí`?

³⁴ Jò mi` canúu` i` dsea` guitúung` quiá`r` do lado, lí` cajer` tiib` , dsuco` lajee` teáañ` do fí` e jalíñ` sáiñ` e i` i` laniing`-gui` lajee` la`ó` yaañ` . ³⁵ Joba` caguáb` Jesús jò cató`r` i` dsea` guitúung` do quiá`r` jò casí`-reiñ` do lala:

—Song iì` dsea` iñ` e líñ` dsea` laniing`-gui, joba` güi`f` dsí`r` e íb` i` dsea` i` catí` lí` dséng`-gui, jògui` íb` dsea` cajo i` nijmé` jalé` ta` quia` jaléng` dsea` jiéng` e `né`-jmér` .

³⁶ Jò mi` cangf` jò, casíng` Jesús jaang` jiuung` pí` fí` guiá` joo` lí` teáañ` do, jò casañ` i` jiuung` do jò catañ`-cuér`, jò casí`r` i` dsea` quiá`r` do lala:

³⁷ —I` dsea` i` íng` i` jiuung` la la`eáng` cóo` jnea` , lajòb cajo íñ` jnea` ; jògui` i` dsea` i` íng` jnea` , güliñ`bre guiá` e o` jii` jnea` íñ` , co` lajòb cajo íñ` Tiquié` e dsea` guing` ñif` , dsea` casíñ` jnea` fí` jmigüi` la.

I` dsea` i` ja` `ní` níng`-jneaa`aa` sitáam`bre cóo` jneaa`aa`

(Lc. 9:49-50; Mt. 10 :42)

³⁸ Jò mi` cangf` jò, e lab cajíng`- Juan casí`r` Jesús:

—Tifa`, jnea` nicanem`baa` jaang` dseañ` i` jmoo` ta` uóong` jaléng` i` `ling` la`eáng` cóo` `na` , jò co` ja` ngí`guir cóliing` cóo` jneaa`aa` , joba` nicajníim`baa` quiá`r` e nijmér` lajò.

³⁹ Joba` lalab cañi` Jesús quiá` i` dsea` quiá`r` do:

—Ja` j#ng`-na` quiá` i` dsea` do, co` ja` seeng` jii` jaang` dsea` i` nijmé` cóo` e lí` e dsigá` dsí` dsea` la`eáng` cóo` jnea` , jò mi` nilicóong`-gui lajò nifé`r` ga` uii` quié`-e. ⁴⁰ Co` i` dsea` i` ja` fé` ga` uii` qui`-ii` , joba` cóo` jneaa`aa` sitáañ` . <sup>41</sup> Jògui` iì` dsea` i` cuo` `nú` fa` lab cóo` vas jm#` uí` e `nú` líng`-na` dsea` quié`-e, joba` jnea` jmitaa` óo`na` e seab` guiéé` quiá`r` mi` nití` fí` jmigüi` cóo` .

Jial dseáng` e nijíung` dsea` fí` ni` dsee`

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Jògui` song iì` dsea` jmóor` jial e niténg` fí` ni` dsee` doñi` iì` i` jiuung` lala i` nijál` líng` júu` quié`-e, joba` guiá`-guib` ni`uíng` quiá` i` dsea` í` e nidsibíng` `ñia`r` fí` é` jm#` e guinee` cóo` cuu`

'loo' fi' moluur~. ⁴³ Jo song guóo' nijmé' e nitén' fi' ni~ dsee~, joba' quiá~ jóng; co' guiá~gui quií' e nitáang' fi' jmigü' la cóo' coob' guóo', jo ja' guien' fi' li' 'li' fi' li' coo' jì cóo' lajì tú~ guóo' mi~ nití' oor~ quií'. ⁴⁴ Co' e fi' jo jo' tóo' jmii' fa' e nijúung~gui jaléng' jóo' o'gui fa' e niyu'gui jì. ⁴⁵ Jogui song tii' nijmé' e nitén' fi' ni~ dsee~, joba' quiá~gui jóng; co' guiá~gui quií' e nitáang' fi' jmigü' e jlúun' e laco'gui e niguøn' cóo' lajì tú~ tii' fi' li' 'li' ⁴⁶ fi' li' teáang' jóo' i ja' tóo' jmii' nijúung~jogui fi' li' coo' jì e jo' tóo' jmii' yu'. ⁴⁷ Jogui song jmini' jmóo' e nitén' fi' ni~ dsee~, joba' gui' jóng; co' guiá~gui quií' e Fidié' quier' nifi' quií' e ja' sea' cóo' jmini' e laco'gui téeb' lajì tú~ jmini' niguøn' fi' li' 'li' ⁴⁸ fi' li' teáang' jóo' i ja' 'mó' sea' quiá' jogui fi' li' coo' jì e ja' tóo' jmii' yu'.

⁴⁹ Jo ligüeang' jaléng' dsea' quié' e la'eáang' cóo' jalé' e huíng' e dsingüiñ' lí' laco'gui ligüeang' jalé' feá' la'eáang' cóo' ñi' jogui jì. ⁵⁰ Jo eáam' íng' ta' jalé' ñi~, jo dsu' song ca'íng' lajii' e ñii' do, joba' çjal nilí' 'nú' nijmee'na' e niliñi~tu calé' catú'? Joba' fii' 'nú' e güi'uíng'na' laco' lí' ñi' e guiá' do, jo güiliseeng'na' juguiá' júu' røø' lajee' la'ó' rúng'na'.

10

Mi' ca'e' Jesús quiá' mi' tiúung' dsea' rúñi'
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Jo mi' cang' jo, cagü'íib' Jesús fi' Capernaum jo cangó' tur fi' guóo' uó' lí' se' Judea jogui e fi' guóo' uó' e née' lí' lí' guiéé' laco' iá' gua' Jordán. Jo fi' job caseáng' tu jaléng' dsea', jo canaaiñ' e'r' jaléng' i dsea' do júu' quiá' Fidié' lí' laco' litüiñ' do. ² Jo lajee' jo cangoquiéeng' jaang' gáng' dsea' Israel i líng' dsea' fariseo fi' li' sing' Jesús e lí' laco' niguié'r' jial ni'nüñ' dsea' do fi' quini' dseata~. Joba' cajming' r' dsea' do e su seab' fi' e nitiúung' dseañu' dseam' quiá'r'. ³ Joba' lalab cañi' Jesús quiá' i dsea' do:

—¿E' ta' caquiá' Moi' e nijmee'na' quiá' e jo?

⁴ Jo jaléng' i dsea' do cañi'r' lala:

—Moi' cacuøbre e líb' jaang' dseañu' nitiúuiñ' dseam' quiá'r' lifa' 'né' seáiñ' cóo' maji' lí' fé' lajo.

⁵ Joba' cañi' Jesús quiá' i dsea' do lala:

—Moi' cacuør' e júu' jo, co' ñir' e dseáng' eáang' ue' óo' 'nú'. ⁶ Jo dsu' lajii' ie' mi' catiroo' jmigü', “Fidié' cajmeáaiñ' dseañu' cóo' gui' dseam'”. ⁷ “Jo uí' e joba' e cúng' dseañu' guóor' jo 'naaiñ' quiá' sejmiir' e laco' niliseeiñ' colíng' cóo' dseam' quiá'r'. ⁸ Jo lajì huáaiñ' do lafa' jaam'bre nica'uiñ' jóng.” Joba' jo' tí'guir gáng' dsea', co' lafa' jaam' dsea' ca'uiñ'. ⁹ Co' Fidié'bing' caguiá' uíng' e nicúng' dsea' guóor', joba'

jo`cuóøng`fa' e nitiúung`gui dsea`rúin` mi~ nicangf` e cacúng` guór`.

¹⁰ Jo mi~ cangf` jo, jo ca'ib`tu Jesús fí` dsí'` sináú` colíing` cóo` dsea` guitúung` quiá'r` , jo lajee` jo calé` catú` cajmingí` i dsea` quiá'r` do cuaiñ` quiá'` e júu` e ngóo` do. ¹¹ Joba' Jesús cañír` quiá'` i dsea` do lala:

—Ii` dseañu` i tiúung` dseamf` quiá'` jo cúin` guór` cóo` dseamf` i jiéng`, joba' ée`bre dsee` fí` quini` Fidiée` uii` quiá'` i dseamf` la`uui` do; ¹² jogui song jaang` dseamf` catiúuuiñ` dseañu` quiá'r` jo cacúin` guóor` cóo` jaang`gui dseañu`, joba' ée`bre dsee` cajo fí` quini` Fidiée`.

*Mi~ cajmigüeang` Jesús jaléng` jiuung`
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)*

¹³ Jo lajee` jo fñm` dsea` cangojéeiñ` jiuung` quiá'r` fí` li` táang` Jesús e laco' niquidsí` dsea` do guóor` fí` moguiñ` e laco' niligüeaiñ` do, dsu' i dsea` guitúung` quiá'` Jesús do canaaiñ` jím`bre jaléng` i dsea` i dsijéeng` jiuung` quiá'r` fí` do. ¹⁴ Jo mi~ cangá` Jesús e jo, eámam` caliguiñ` jo lalab casí'r` i dsea` quiá'r` do:

—Cuóø`na' fí` e jalíng` jaléng` i jiuung` na fí` quini` jo ja` jnáng`na' quiá'r`, dsuco' Fidiée`bing' i quie` nifí` quiá'` jaléng` i dsea` i líng` laco' i jiuung` la. ¹⁵ Jo dseáng` fá`baa e ii` ja` iing` ni`íng` e Fidiée` nicá` nifí` quiá'r` laco'gui íng` jaang` jiuung`, joba' ja` toq` jmí` e Fidiée` nicá` nifí` quiá'r` cajo.

¹⁶ Jo mi~ cangf` jo, casáng` Jesús lajaang` lajaang` i jiuung` do, jo cataiñ` güea` lajaléiñ` do e lico' caquidsir` guóor` fí` moguiñ`.

*Mi~ casíng` jaang` dseañu` i sea` cuu` cóo` Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)*

¹⁷ Jo mi~ cangf` jo, lajee` e ná'`gui ni'í` Jesús fí` e nidsér` fí` iuuiñ`, ladsifí` ladob caguié` jaang` dseañu` i cuíi`, jo casí'r` uó` jnir` fí` quini` dsea` do jo cajmingí'r` dsea` do lala:

—Tifa' i guíu` dsí', ¿e` 'né` nijmee` jnea` e laco' nilí`i e niliseen` cøøng` cóo` Fidiée` car` ngongí` jmí`?

¹⁸ Jo cañí` Jesús quiá'` i dseañu` do lala:

—¿Jialí' fí' jnea` e guíu` dsii`? E jáb'` dseáng` jaam` dsea` guiúng` i seeng`, jo íb` Fidiée`. <sup>19</sup> Jo niñí` lajii` júu` quiu` ta` quiá'` Fidiée`: “Ja` jngan` dsea` rún`; ja` 'lee` e nigüín` cóo` dseañu` osi dseamf` i o' quíi`; ja` jmée` ii; ja` cá` júu` e o' já` e en' jaléng` dsea` rún`; ja` jmigóøñ` dsea` rún`; jogui jmi'goo` tiquíi` cóo` niquíi`.”

²⁰ Jo cajíng` i dseañu` do lala:

—Tifa', lajaléb` e jo nicajmiti`baa latí` jii` mi~ simím`baa.

21 Jɔba' cajɔɔŋg̃ Jesús ì dseañu' do e íaang` dsíir', jɔ cañíir' quiáañ' do lala:

—Coɔ'gui sea` e 'né` fñ`i 'nu` e 'né` quií': guɔng' jɔ güi'niñ` lajalé` e sea` quií', jɔ e nilí` do nijmée` guíee` jee` jaléng` dsea` tiñíng̃. Jɔ lajɔba' nilisea` juguiá` quií` fí` ñifí` mi` nití` fí` jmigüi` coɔ`. Jɔ mi` ningf` e nijme` e nicafñ`i 'nu` na, jɔba' nea` jɔ ningf`i` cɔɔ` jnea`.

22 Jɔ dsu' mi` canúu` ì dseañu' do lado, eáam` fi'í` calíñ` ; jɔ jɔ` íaang` dsíir' cangáañ' fí` quiá'r`, co' líiñ` jaang` dsea` ì eáam` sea` cuu`.

23 Jɔ mi` cangf` jɔ, cajɔɔ` Jesús lacúng' lí` siñ', jɔ casí'r` ì dsea` guitúung` quiá'r` do lala:

—¡Eáam` huñg` lí` quiá`- jaléng` dsea` sea` cuu` e nijáng` yaaiñ` fí` quini` Fidiée` e laco' dsea` do nicá` nifí` quiá'r`!

24 Jɔ mi` canúu` ì dsea` guitúung` do lala, eáam` cangogá` dsíir'. Jɔ dsu' caléb'tu` casí` Jesús ì dsea` quiá'r` do lala:

—Jóo'o, jeáam` huñg` e ni'íng` dsea` e Fidiée` nicá` nifí` quiá'r`! 25 Co' ja'gui huñg` quiá`- jaang` jó` camello e ningíng`-ne' fí` dsíí` tó` jmini` quiá`- mocuu` 'mi' 'mi' e laco'gui jaang` dsea` sea` cuu` nilí'r` e ni'íñ` e Fidiée` nicá` nifí` quiá'r`.

26 Jɔ mi` canúu` dsea` guitúung` quiá'r` e jɔ, eáang`guib` cangogá` dsíir', jɔ canaaiñ` jmíngi` rúñ` lajee` la'ó` yaaiñ` lala:

—Jɔ ¿i` ì nilí` e nileáañ` jee` jalé` dsee` quiá'r`?

27 Jɔba' cajɔɔŋg̃ Jesús ì dsea` do, jɔ cañíir' quiáañ' lala:

—Huñm` lí` quiá`- jaléng` dsea` jmigüi`, dsu' ja` lí` lajɔ quiá`- Fidiée`, co' lajib` quií` dsea` do jmí` lí` jmér`.

28 Jɔ mi` cangf` jɔ, Tú` Simóngu` canaaiñ` sí'r` dsea` do lala:

—Fí`naa', jnea` nicatú`baa' lajaléb` e sea` qui`naa', jɔ joguiba' cangf`naa' cɔɔ` 'nu`.

29 Jɔba' cañí` Jesús quiáañ' do:

—Dseáng` e já` e fñ`i 'nú` e doñí` ì ì catú` jalé` e sea` quiá`- osi góor` osi ca'naaiñ` quiá`- jaléng` rúñ` osi quiá`- tiquíar` niquíar` osi quiá`- jaléng` jóor` osi catúr` jalé` uó` quiá'r` dsu' uí` e ca'íñ` jnea` jogui uí` e ni'r` júu` quiá`- jial laang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r`, 30 jɔba' ì dsea` í` ni'ím`bre fí` jmigüi` la cien née`gui e jmiguiá` quiá`- jalé` e catúr` do, nañí` fa' gab` jmáng` dsea` ír'; jogui mi` nití` fí` jmigüi` coɔ`, ni'ím`bre e seeiñ` cɔɔng` cɔɔ` Fidiée` lata` cajo. 31 Jɔ ì líng` dsea` ì líng` e niñ` eáang` fí` jmigüi` la, jɔ dsu' í`bing' jíi` capí` ja` ee` niing` mi` nití` e í` jɔ. Jɔ dsu' ì líng` dsea` ì líng` e ja` ee` niñ` jíi` capí` fí` jmigüi` la, jɔ í`bing' ì eáang`gui nilíniing` mi` nití` e í` jɔ.

*Mi` catí` 'ni`ya` e cajíng` Jesús e nijnga` dsea` quiá'r`
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)*

32 Jo mi~ cangî jo, iuung- Jesús fí e ngóor' fí Jerusalén colíng- cóo'~ dsea` quiá'r-, jo ñiab' Jesús ngóor' nifi ie~ jo, jo caluu'gui lajo ngolíng- dsea` guitúung` quiá'r-, jo ì dsea` la eám' dsigá' dsír'. Jo caluu' ì dsea` guitúung` do ngolíng- dsea` quiá'r- caguaang-gui, jo ì dsea` la dseáng'- 'gó'bre. Jo Jesús ca'naam-bre calé' catú- cóo'~ ì dsea` guitúung` quiá'r- do jo casí'-reñ' do lajii'~ e nidsijée' cóo'r~ jo lalab cajíñ'-:

33 —Jo lí' laco' jii'~ e la móo- 'nú' jmi~ na, lana ñingó'naa' fí Jerusalén, jo fí fii' job lí- nijáng' dsea` jnea~, dsea` cagá'-a fí ñifi' e lín'n jaang` dsea` jmigüí, jo fí jaguó` jaléng' fii' jmidsea` quiá'- dsea` góo'baa' cóo'~ gui fí jaguó` jaléng' tifa' quiá'- júu' quiu' ta~ qui-baa' lí- nijáñ' jnea~ jo nicuø'r- jnea~ dsee- e dseáng'- 'né- nijúum-baa; jo nijáñ' jnea~ fí jaguó` dsea` ì ja` líng' dsea` góo'naa' dsea` Israel, 34 jo niløøm-bre jnea~, jogui ni'ñiñ- jnea~, jogui nijmihuñiñ' jnea~ cartí' nijngám'-bre jnea~; dsu' mi~ nisúung- 'ni' jmi~ lajo, nijíb'túu calé' catú-.

Mi~ camí' Tiáa~ cóo'~ Juan cóo' jmi'ee'
(Mt. 20:20-28)

35 Jo mi~ cangî jo, cangoquiéng' Tiáa~ cóo'~ gui Juan fí lí- sing' Jesús, jo laji' huáaiñ'- do líñi' jóo' jaang` dseañu' ì sii' Zebedeo, jo lalab cajíng'- ì dsea` do casí'r- Jesús:

—Tifa', iñ- naa' e nijmití' cóo' jmi'ee' lajii'~ e nimí'~ naa' 'nu'.

36 Joba' cañi' dsea` do:

—¿E~ iing~ na' e nijmicóo'~ o' 'nú'?

37 Joba' cañi' ì dsea` gáng- do quiá'- Jesús:

—Cuøø' jnea'^ e nití' naa' fí ñifi' quií'- mi~ ñiguiing~ tu' fí jo e ni'ie' naa' jaang` lí' lí' dsée' jogui jaang` lí' lí' tuung~.

38 Joba' cañi' Jesús quiáñ'- do lala:

—'Nú' jii'~ ja' ñi' na' lajii'~ e mi' na' na. ¿Su líng- na' e nité' na' lajii'~ e iihuí' e nijaquiéng' quié- e jogui e nité' na' e nijmeáng' dsea` 'nú' ga' lí' laco'gui nidsingíng- jnea~?

39 Joba' cañi' ì dsea` gáng- do quiá'- Jesús lala:

—Lí'baa'.

Joba' cajíng'- tu Jesús casí'-reñ':

—E jáb- e 'nú' nimó' na' iihuí' cajo lí' laco'gui nimoo~ jnea~, jogui e gab' nijmeáng' dsea` 'nú' lí' laco'gui nijmeáng' dsea` jnea~; 40 jo dsu' e nigüea' dsea' lí' lí' dsée' osi lí' lí' tuung~ é laco' guiin~ n, ja' jnea~ catíñ- n fa' e nicuøø- e jo, có' nigüea' fí jo jaléng' ì dsea` ì nisi' líng^ ì niñíng' e jo.

41 Jo mi~ tí' lí- canúu- ì dsea` quiá'- Jesús ì guíng-gui do e cajmée' Tiáa~ cóo'~ gui Juan lajo, joba' eám' caliguiñ- quiáñ'- do. 42 Jo dsu' Jesús cató'-bre jaléng' ì dsea` guitúung` do quiá'r- jo casí'-reñ' lala:

—Niñib' 'nú' guia~ e jee~ jaléng' dsea` ì ja' cúing' Fidiée' seeng' jaléng' dseata~ ì quiu' ta~ quiá'- jaléng' dsea~, jo jaléng'

ἰ dseá ἰ quiá' ta~ do eáam' sili'r' cóo' e ta~ líiñ' do. Jò lajòb lí' cajo cóo' jaléng' dseata~ dseá féng' ἰ quié' nifi' quiá'- jaléng' dseá, có' laguidseaa~ quiá'r' ta~ quiáíñ'- do. ⁴³ Jò dsu' ja' cuóøng' e nidsijéé' lajò jee~ 'nú', có' ἰἰ ἰ iing~ ἰ nicá' nifi' jee~ 'nú', í'bing' ἰ 'né~ nijmé~ ta~ jmicoó' quiá'- ἰ caguiaang~gui; ⁴⁴ jogui ἰἰ ἰ iing~ ἰ nijmé~ e niing~guir jee~ 'nú', í'bing' ἰ 'né~ jmé~ jalé' ta~ huí' jee~ jaléng' ἰ caguiaang~gui e ja' jmiféng' 'ñia'r'. ⁴⁵ Jò lajòb 'né~ jmér~, có' lajòb ta~ cagá~ jnea~ cajo, jnea~ dseá cagá~a fi' ñifi' e lín'n jaang' dseá jmigüü; có' jnea~ ja' cagá~a fa' e jmóo' dseá ta~ fi' quinií~, có' jnea~ cagá~a e laco' nijmicoó' o jaléng' dseá jmigüü jogui e laco' nijáang' 'ñiá'a e nijúun~n e laco' nileáng' fñing' dseá jmigüü jee~ jalé' dsee~ quiá'r'.

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang' dseá tiuung~ ἰ sii' Bartimeo
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)*

⁴⁶ Jò mi~ cangf' jò, caguie' Jesús cóo' dseá quiá'r' fi' Jericó. Jò lajee' e uøøiñ' e fi' jee~ fi' jò colíing~ cóo' dseá quiá'r' cóo' gui ἰ fñing' gui dseá ἰ jiéng' cajo, jò jaang' dseá tiuung~ ἰ sii' Bartimeo, jóo' jaang' dseañu' ἰ sii' Timeo, guiiñ' 'ni' fi' e jmóor' ta~ mi' cuu~. ⁴⁷ Jòba' mi' tí' lí' calilí' ἰ dseá tiuung~ do e quiá'~ ningóo' Jesús dseá seeng' fi' Nazaret, jòba' canaaiñ' óo'bre jò fé'r' lala:

—jJesús, dseá siju~ dseata~ Daví'^, fi' güilín' jnea~!

⁴⁸ Jò ἰ fñim' dseá cajíñ' ἰ dseá tiuung~ do e laco' jò nifé'guiñ' do lado, jò dsu' ἰ dseá tiuung~ do lí'^ lí' teá'gui canaaiñ' ám'bre dseá do jò café'tur lala:

—jJesús, dseá siju~ dseata~ Daví'^, fi' güilín' jnea~!

⁴⁹ Jòba' Jesús caquium'bre fi' iuuiñ' jò cajíñ'~:

—Jéeng'na're fi' la.

Jòba' catób'~ jaléng' ἰ dseá ἰ ngolíng~ cóo' Jesús ἰ dseá tiuung~ do jò casí'~reiñ' do lala:

—Cuóø'~ bí' uø' jò ráan'~, có' dob tó' Jesús 'nu'.

⁵⁰ Jòba' cab' caquiéer' e 'mi' jlíiñ' do, jò lico' ca'ím~bre jò caguier' catí' quini' Jesús. ⁵¹ Jòba' cajmingí'~ Jesús ἰ dseá tiuung~ do lala:

—¿E~ iing~ 'nu' e nijmee~ e quií'~?

Jòba' cañi' ἰ dseá tiuung~ do quiá'~ Jesús lala:

—Tifa', iin~n e nijmée'^ e nilijné'baa.

⁵² Jòba' cañi' Jesús quiá'~ ἰ dseá tiuung~ do lala:

—Nicuóøm' guøn'^ náng, có' nica'láam~ba' uí'~ e jáb'~ calín'~ júu^ quie~e.

Jò ladsifí' lado calijné' ἰ dseá do, jò cango'leáam~bre laco' ngóo' Jesús lajú'~ fi' iuung~ dseá do.

11

Mi ca'tí Jesús fi'jee fi' Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Jo mi cangá jo, mi tí lí niteáaiñ quiá'-jee fi' Jerusalén jo e fi' lí née e fi' e sii Betfagé cóo'gui e fi' e sii Betania, quiá'-fi' mó' e sii Olivos, jo fi' jo casing' Jesús gáng- lajee' dsea' guitúung' quiá'r', ² jo lalab casí'r- i dsea' do:

—Güilíng-na' e fi' fi' pí' e née' quini' na, jo mi nigüitáng-na' fi' jee' fi', nimáang-na' jaang' bú' iee' i sing' 'ñúung' e jii' jaang' dsea' ja' ii' mí caguá' fi' mocóo're'. Jo síng-na're' jo tee-na're' fi' la. ³ Jo song ii' dsea' jii' sí'r' 'nú' jiali' jmoo'na' lana, joba' síi'na're e ta' quiu' Fí'baa', co' 'neám-bre i jó' la cateá', jo mi ningá jo, nijajeaam-ture' calé' catú' fi' ée' quiáa-re'.

⁴ Joba' lajob cajmée' i dsea' gáng- quiá'-Jesús do; cangolím-bre, jo mi cangotáaiñ' fi' jee' fi', cangáaiñ- jaang' bú' i sing' 'ñúung' fi' jee' 'nú' cáang' o'nú' quiá'-cō' 'nú', joba' casim'bre i bú' do lí' laco' ta' sinú'r' quiá'-Jesús.

⁵ Jo i líng' dsea' i cangá- mi casing' i dsea' do i bú' do cajii'-:

—¿E'gui jmoo' 'nú', dsea'? ¿Jiali' síng-na' i bú' na?

⁶ Joba' cañi' i dsea' gáng- do jo casí'-reiñ' lajii' júu' e nicasí'- Jesús ír' lamí' jéeng'gui; joba' calí'-bre cató'r- i bú' do. ⁷ Jo cató'-bre i bú' do fi' lí' sing' Jesús jo caguiar' sí'r' fi' mocóo'- i bú' do, jo mifíng' caguáb' Jesús. ⁸ Jo fím' dsea' cani'r' sí'r' lacuee' guiá' fi', jogui seem'bi dsea' caquiur' guo' 'ma' e jii' jo caguiar' guiá' fi' cajo. ⁹ Jo jaléng' dsea' i ngolíng- nifi' cóo'gui i jalíng- cōng' canaaiñ' óor' teá' jo fé'r' lala:

—iMajmifém'baa' i dsea' güeang' na i jaa' fi' ñifi' cuaiñ' quiá'-Tiquí'ii' dsea' guíng' fi' jo! ¹⁰ Co' nicatí' í' e nijaa' i dsea' siju' quiá'- dsea' áang' quí'ii' i calisí' Davi' do i sí'íng' e niquíá' ta' quiá'- dsea' jmigüí'. iMajmiféng'naa' jogui majmi'goo-naa' Fidié' dsea' guíng' ñifi'!

¹¹ Jo mi caguié' Jesús fi'jee fi' Jerusalén, cangór- fi' dsí' siná' guá'- fé' quiá'- dsea' góor' dsea' Israel e sí' fi' jo; jo cajóor- fi' la fi' na e fi' jo, jo mi cangá jo, cangó-tur fi' Betania colíng' cóo' i dsea' guitúung' quiá'r' do, co' nica'lóob- iee' jo.

Cō' 'ma' güiñí' e ja' dsi' güiñí' quiá'-

(Mt. 21:18-19)

¹² Jo mi cajneá- e jmi' jo, mi tí lí ca'uóoiñ' fi' Betania, cadseá- jmi'aang- Jesús. ¹³ Jo lajee' e teáaiñ' fi', huím-bi cangá- Jesús e gui' cóo' 'ma' güiñí' e dsí' má'; joba' cangojóor' catí' quiá'- su dsí' güiñí' quiá'- e 'ma' do, dsu' ja' ee' cadsér' jii' cóo' mi tí lí caguiér-, dseáng'- lajii' má'ba' dsí-, co' o' jii' e

dsi~ güiñí'^ ie~ jo. ¹⁴ Jòba' café' Jesús quiá'- e 'ma' güiñí'^ do lala:

—Jíi'~ jaang` dsea` jo` nidó'~ guir güiñí'^ quií'~.

Jò canúub` dsea` guitúung` quiá'- Jesús e café'r` lajo.

*Mi~ ca'uóøng` Jesús jaléng` dsea` i jmóo` ta` 'nái` fí` dsí' guá'-
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2 :13-22)*

¹⁵ Jò mi~ cangí e caguilíng` tur` fí` Jerusalén, jòb mi~ ca'í` tu Jesús fí` dsí' sinúu` guá'- fé' quiá'- dsea` góor` dsea` Israel, jò canaaíñ` uóøm`bre jaléng` dsea` i niteáng'~ ta` 'nái` jogui ta~ láa e fí` dsí' sinúu` guá'- do, jògui canaaíñ` jím`bre jalé' mes~ quiá'- jaléng` i dsea` i neáng' ta` jmifíing` cuu` quiá'- jaléng` dsea` jògui mes~ quiá'- jaléng` dsea` i neáng' ta` 'nái'ng` mee~ cajo. ¹⁶ Jò dseáng'~ jo` cacuø'r` fí` jíi'~ jaang` dsea` fa' e nidsica~gui dsea` fí` dsí' sinúu` guá'- jíi'~ coø` e 'nái'r'. <sup>17</sup> Jò lalab canaaíñ` e'r` jaléng` i dsea` do ie~ jo:

—Lalab fé' Fidié~ fí` ni~ jì` quiá'r`-: “Fí` dsí' sinúu` quié` e la íng` ta` e jmiféng' dsea` jnea~ lí'^ lajaléng` dsea` i seeng` fí` la'úng` fí` jmigüi'”; dsu` 'ná'gui nicajmee` na' e 'núu` la lafa' too` lí` neáng' jaléng` iib`.

¹⁸ Jò jaléng` fíi` jmidsea` quiá'- jaléng` dsea` Israel cóø'~gui jaléng` tifa' quiá'- júu` quiu' ta~ quiá'- dsea` Israel canúu`bre júu` quiá'- Jesús, jògui canaaíñ` 'nó'r` jial nijngáiñ` dsea` do, co' 'gøm`bre dsea` do, co' dseáng'~ eám` dsi'gó` dsí' jaléng` dsea` quiá'- lajii'~ e e' dsea` do. <sup>19</sup> Jò mi~ tí` lí` ca'í` núu`, cagüi'ib` Jesús colíng` cóø'~ dsea` quiá'r` e fí` jee~ fii` jò.

*Mi~ caliquiú` e 'ma' güiñí'^ do
(Mt. 21:20-22)*

²⁰ Jò mi~ cajneá~ e jmii` coø'gui do e la'ee', cangíng`tu Jesús cóø'~ dsea` quiá'r` fí` lí` gui~ e 'ma' güiñí'^ do, jòba' cangár` e nicaliquiú`ba' do catí` jmó` quiá'- . ²¹ Jò jòb mi~ tí` lí` cadseng'~ dsí' Tú` Simón, jòba' casí'r` Jesús lala:

—Tifa', fíng na jøø` e 'ma' güiñí'^ e cafée'~ ga` uui~ quiá'- lado guié~: Nicaliquiú`b` lana.

²² Jòba' cañí' Jesús quiá'- Tú` Simón:

—Já'~ güilíng`na' lajii'~ júu` quiá'- Fidié~. ²³ Dseáng'~ e já'~ba' fii`-i 'nu` e doñí' ií` i nijíng'~ e nisí' e mó' la: “Jéeng'~ 'nu` fí` na jò güiteáng' uø' fí` 'ni' jmiñí'!”; jò song coø'ba' í` dsí'r` jogui já'~ líiñ` e lajii'~ e nicafé'r` do dseáng'~ nilitib~, jòba' lajòb nilí` jóng. <sup>24</sup> Jòba' fá'guú e fii`-i 'nú' e lajalé' e mi` 'nú' lajee~ e føng'na' Fidié~, jò song já'~ líng`na' e nica'ím'~ba' e jò, jòba' lajòb nilí` jóng. <sup>25</sup> Jògui mi~ føng'na' Fidié~ cajo, song ja' guiá~ seeng`na' cóø'~ i líng` dsea` rúng'na', íng`na' dsee~ uii~ quiá'- i dsea` í, jò lajòba' Tiquí'na' dsea` guíng` ñifí` ni'ím`bre dsee~ quií`na' cajo. <sup>26</sup> Jògui song 'nú' ja' íng`na' dsee~ quiá'- dsea`

rúng'na', jòba' lajòb nijmé- Tiquí'na' dsea` guing` ñifí- cóo'`
'nú' cajo, ja' ni'íñ- dsee- quií-na'.

*I` quiu' ta` Jesús e jmóor` jalé' e jmóor`
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)*

²⁷ Jò mí- cangí guí lajò, caquim'-tur fí Jerusalén. Jò lajee` e
ngí Jesús fí sinúu` guá'- fé', jò cangoquiéeng' fí li` siñ' jaléng`
fií- jmidsea` quiá'- dsea` góor` dsea` Israel cóo'` guí jaléng`
tifa' quiá'- júu` quiu' ta` quiá'r- cóo'` guí jaléng` dsea` cóong`
quiá'r- cajo, ²⁸ jò lalab cajmingí'r- dsea` do:

—¿I` i quiu' ta` quií- e jmoo' jalé' e na? ¿I` i cacuø' 'nú' fí e
cuøøng` jme' jalé' e na?

²⁹ Jò lalab cañí' Jesús quiá'- i dsea` do:

—Jò jnea` iim`baa jmee` e camí' júu` cóo'` 'nú' cajo, jò e
laba' iin`n jmingí' i 'nú': <sup>30</sup> ¿I` i caqui' ta` quiá'- Juan i
caseáng` dsea` jmí do? ¿Su Fidiéé` osi dsea` jmigü'b` é? Jò song
nilí'na' ningí- na' quié- e lana, jòba' jnea` nifí' i 'nú' i` i quiu'
ta` quié- e e jmóo' jalé' e na.

³¹ Jò lí' canaang` i dsea` do sñíñ` lajee` la'ó' yaam`bre jò sí'
rúíñ` lala:

—Song nifé'naa' e Fidiéeb` casí' quiá'r-, jòba' lalab niñr-
quí-naa': “¿Jialí' ja` já'- calíng`-na' lajji' júu` quiá'- i dsea` í?”

³² ¿Osi nisí' bñ're é e dsea` jmigü'bing' caqui' ta` quiá'r- e
jmóor` lajò?

Jò có' góm`bre jaléng` dsea`, dsaco' lajalém' dsea` já'- líiñ`
e i Juan do dseáng' já'- ba' e fé'r` cuaiñ` quiá'- Fidiéé', ³³ jòba'
lalab cañí' i dsea` do quiá'- Jesús:

—Ja` ne`naa' jji' cóo`.

Jòba' cañí' Jesús quiá'ñ- do:

—O'gui jnea` cuøøng` lí' fñ-i 'nú' i` i quiu' ta` quié- e e jmóo' jalé'
e la.

12

*Coo` júu` já'- lafa' júu` cuento quiá'- dsea` léeng` i soo` dsí'
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)*

¹ Jò lajee` e táam`bi Jesús fí Jerusalén, jò canaaiñ` féiñ`
jaléng` dsea` cóo'` jalé' júu` já'- e lí' lafa' júu` cuento jò lalab
casí' reiñ' do:

—Coo` née' caliséng` jaang` dseañu' malí- guí i cajní` jmang`
huíng` jó' fí ni` guoo'` uø` quiá'r-; jò cajme'r` cóo` íá, jogui
cajme'r` cóo` fí li` niniúung` e nicuø` jmí' e mí' huíng` jó'
do, jogui cajme'r` bir cóo` lí' nigüear` e quiá'- nijmér` í'. Jò
mí- cangí jò, cacuø'r` dsea` i cajmée` ta` e uø` quiá'r- do,
jò cagü'í'bre 'ñia'r` cangór- fí li` huí'. ²⁻³ Jò mí- tí li` catí
í' e nisítíng', có' nicaroob` lajji' e cajní' do, jòba' casíng`
i dsea` fií- uø` do jaang` dsea` léeng` quiá'r- e nidsimíiñ`

lajjii~ e catiing~ i dsea` do quia~ jalé' e caroo` e ni~ guoo~ uó~ quia~r~ do. Jo mi~ tí li~ caguié~ i dsea` léeng~ do quia~r~, i dsea` i jmáng~ ta~ uó~ do cajmihuim~bre i dsea` léeng~ do, jo caguiém~turiñ' e ja` quieñ' do jii~ coo~. ⁴ Jo mi~ casíng~ i dsea` fii~ uó~ do jaang~gui dsea` léeng~ quia~r~ e quia~r~ nidsimiiñ~ do lajii~ e catiiñ~, dsu~ cuub~ catéé~ i dsea` jmoo` ta~ uó~ do mogui~ í cajo, jo júu^ 'léb' casí~reiñ' do. ⁵ Jo mi~ cangí í, i dsea` fii~ uó~ do casiiñ~ jíeng~gui jaang~ dsea` léeng~ quia~r~. Jo mi~ tí li~ caguié~ í, cajúm~bre, co' cajngab' i dsea` jmáng~ ta~ uó~ do quia~r~. Jo mi~ cangígui lajo, i dsea` fii~ uó~ do i fím~bi dsea` léeng~ quia~r~ casiiñ~; jo i líng~ lí^ calihuim~bre, jogui i líng~ dseáng~ cajngab' i dsea` do quia~r~.

⁶ Jo coob~ mi~ jaang~ jóob' i dsea` fii~ uó~ do seáng~gui, jo íb~ i dseáng~ i 'neaiñ' eáang~. Jo caí' dsír' e i jóor' dob nisiñ~, co' líiñ' e i jóor' doguibing' i nijmi'gó jaléng' i dsea` do. ⁷ Dsu~ i dsea` jmáng~ ta~ uó~ do casiiñ~ lajee~ yaaiñ~: "I jóor' nab i nine~ ni~ latøong~ e guoo~ uó~ na; joba' guiá~gui e nijngáam~'baa're, jo lajoba' jneaa~aab' dsea` nilí'naa' e guoo~ uó~ la." ⁸ Joba' casam~bre i jóo' i dsea` fii~ uó~ do, jo cajngam~breiñ' do, jo cangojéeng~neiñ' do fí lí~ caluub~ e guoo~ uó~ quiañ~ do.

⁹ Jo mi~ cangí e fé' Jesús e júu^ jo, jo cajmingí~r~ jaléng' i dsea` do lala:

—¿E~ líng~ 'nú' e nijmé~ i dsea` fii~ guoo~ uó~ do? E jáb~ nidsé~bre jo nidsijngáam~bre jaléng' i dsea` jmoo` ta~ uó~ quia~r~ do, jo i jiém' nitaiñ' i nijmé~ ta~ e fí ni~ guoo~ uó~ quia~r~ do.

Joba' cajíng~gui Jesús lala:

¹⁰ —¿Su ja` mí caí' 'nú' lajii~ e too~ fí ni~ jii~ quia~ Fidiéé~ lí fé' lala?:

E cuu~ e ja` calijii~ jaléng' dsea` jmo' 'núú', lanagui dseáng~ cuu~ laniim~ nica'uíng~ quia~r~ 'núú'.

¹¹ Jo 'ñiab' Fii'naa' dsea` cajmée' e la, joba' dseáng~ eáam' dsigá' dsi'naa'. Jo lanab too~ fí ni~ jii~ quia~r~ Fidiéé~.

¹² Jo job mi~ cajmée~ quijí~ jaléng' fii~ jmidsea` quia~r~ dsea` Israel jogui jaléng' tifa' quia~r~ cóo~gui jaléng' dsea` cóong~ quia~r~ jial e nisaiñ' dsea` do, co' calilí~bre e caféiñ' do e éeñ' jaléng' íb~. Jo dsuco' 'góm~bir jaléng' dsea` i núu' júu^ quia~r~ dsea` do, joba' catiúum~bre dsea` do jo cangolíim~bre jóng.

Mi~ cajmingí~r~ dsea` Jesús cuaiñ~ quia~r~ e catiing~ dseata~ (Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Jo mi~ cangígui lajo, i dsea` i quie' nifí quia~r~ dsea` Israel casiiñ' fí lí~ táang~ Jesús cóo~ tú~ máng~ dsea` fariseo cóo~gui cóo~ tú~ máng~ dsea` quia~r~ Herodes e laco' ni'nóiñ'

do jial nisí'r` Jesús e laco' niguié'r' jial ni'núñ` dsea` do fi' quini` dseata`. <sup>14</sup> Jo mi` caguiliñ` fi' li` sing' dsea` do lalab casi`-reiñ`:

—Tifa', ne`naa' e jmang'` júu` já`-ba' fó' 'nũ, jogui e ja' 'gó' cõo'` jalé' e í dsí' dsea` jogui jalé' e fé'r' uí'` quí'`, jogui dseáng'` e já`-ba' e røøb` ñ' 'nũ í'` quíá'` jaléng'` dsea`, co'` ja' jøø` 'nũ jii'` jialco'` líng'` dsea' lí'` caluu', jogui e e' jial e niliseeng'` dsea` dseáng'` laco'` iing'` Fidiéé'. Joba' jming'`naa' 'nũ e júu` la: ¿Su 'né` quí'naa' cuu` e catíng` dseata` i guing` fi' Roma osi ja' 'né` quí'naa' é?

¹⁵ Jo co'` calilí'` Jesús lajii'` e iing` i dsea` do jmicaaiñ`, joba' casi'r` dsea` do lala:

—¿Jialí' 'nó'na' e iing`na' niguié'na' jial e ni'núñg`na' jnea` fi' quini` dseata`? Fing na cuøø'`na' jnea` coo` cuu` jo nijøø'`.

¹⁶ Joba' ca'e'bi i dsea` do coo` cuu`, jo cajøøb` Jesús, jo mi` cangí jo cajming'` jaléng'` i dsea` do lala:

—¿I` moni` tõo` e ni` cuu` la?, jogui ¿e` júu` e silí' fi' ni` la?

Joba' cañí' i dsea` do lala quíá'` Jesús:

—Ni` dseata` dsea` guing` fi' Romab tõo`.

¹⁷ Joba' cañí'tu Jesús quíá'` jaléng'` i dsea` do:

—Cuøø'`na' dseata` dsea` guing` fi' Roma lajii'` e catíng` í, jogui cuøø'`na' Fidiéé` cajo lajii'` e catíng` Fidiéé`.

Jo eám'` cangogá` dsí' jaléng'` i dsea` do mi` canúur` lajii'` e júu` e cañí'` Jesús do.

Mi` cajming'` dsea` jial lí' mi` nijí'tu dsea` calé' catú`
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Jo mi` cangígui lajo, cangolíng` coo` tú` máng'` dsea` Israel i líng'` dsea` saduceo fi' li` táang` Jesús. Jo i dsea` do fé'r' e jo jí'tu jaléng'` 'lii', joba' e job e iññ` nijming'` Jesús jo casi'r` dsea` do lala:

¹⁹ —Tifa', Moi` caséer' e tõo` fi' ni` jì quíá'r` e song cajúng` jaang` dseañu'', jo caseáaiñ` dseamí quíá'r` e ja' mí seeng` jóor', joba' rúng'` i dseañu'' do 'né` nicúng'` guór` cõo'` i dseamí 'nñ` i caseáng` do; jo mi` caliseeng` jóor' cõo'` í, joba' lafa' jóob' i dseañu'' quíá'r` mi` uii` do nilíng` i jiuung` do. ²⁰ Jo lafa' e já', coo` yá' caliséng` guiáng` dseañu'' i la'ó'` rúng', jo i dseañu'' la'uii` do cacúm'` guóor', dsu' jo huøø` ngó` cajúm`-bre la ja` mí seem`bi jóor'. <sup>21</sup> Joba' i dseañu'' i catí tú` do cacúm'` guóor' cõo'` i dseamí 'nñ` do, jo lajob cajo cajúm`-bre jo jii'` camíng'` jóor' ja' mí lí` sém`bi; jo lajob calí` cõo'` i dseañu'' i catí 'ní' do cajo. ²² Jo lajob laji'` guiám` i dseañu'' do cacúng'` guóor' cõo'` i dseamí do, dsu' jii'` jaaiñ` do fa' caliséng` jiuung` quíá'r`. Jo mi` lí' cóng`guijiu lajo, cajúm` i dseamí do 'ñia'r' cajo. ²³ Joba' mi` tí` li` nijí'tu jaléng'` i dsea` do calé'` catú` fi'

fií cōq, çĩ lajee˘ laji˘ guiáng- i dseañu˘ do ni'uíng- dseáng- dseañu˘ quiá- i dseamĩ do?

²⁴ Jōba' cañií Jesús quiáñ- do lala:

—Sijgiém˘ áa' 'ná', dsuco' ja' ñĩ˘na' jial laco' fé' fi' ni˘ jĩ quiá- Fidiée˘, o'gui ñĩ˘na' jial tí' 'gøng' dseá do cajo. ²⁵ Dsuco' mi˘ nijí˘tu jaléng' 'lii˘ fi' jmigüí cōq, jo' nicúng-˘gui guoo˘ dseañu˘ o'gui dseamĩ-, lí' laco' dsingüng- jaléng' ángeles quiá- Fidiée˘ i seeng' fi' ñifi-. ²⁶ Jogui e cuaiñ˘ quiá- e fíng jí˘tu jaléng' 'lii˘ do, çsu ja' mí ca'í 'ná' jalé' e toq˘ fi' ni˘ jĩ quiá- Moĩ˘ jial mi˘ caféng' Fidiée˘ ír' catí li˘ si' cōq 'matōq e ia' jĩ? Jo lalab casí˘-reiñ' do ie˘ jo: “Jneab˘ lín˘n Fidiée˘ i jmiféng' Abraham cōq˘-gui Isáa' jogui Jacóo˘ cajo.” ²⁷ Jo Fidiée˘ ja' líiñ˘ Fidiée˘ quiá- jaléng' 'lii˘, cō' Fidiée˘ quiá- dseá jīb' líiñ˘; jōba' sijgiém˘ jalé' e í óo' 'ná'.

E lab e júu˘ laniing-˘gui quiá- Fidiée˘

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Jo lajee˘ jo caguié-˘gui jaang˘ lajee˘ la'ó' tifa' quiá- júu˘ quiu' ta˘ quiá- dseá Israel, jo mi˘ calilí'r˘ e cañiib˘ Jesús røø˘ lajii˘ e júu˘ do, jōba' i dseá í cangoquiéeiñ˘ cáang˘ Jesús jo cajmingí'r- dseá do lala:

—¿E˘ e júu˘ laniing-˘gui lajee˘ lajalé' e júu˘ quiá- Fidiée˘?

²⁹ Jōba' cañií Jesús quiáñ- do:

—E lab e júu˘ e laniing-˘gui do quiá- lajee˘ lajalé' e júu˘ jo, jo lalab fé': “Núu˘-na' dseá Israel e Fii˘naa' Fidiée˘ jíi˘ íb˘ dseáng- i líng' Fii˘naa'. ³⁰ Jmi'neáang˘ Fíi' Fidiée˘ car˘ ngocáng˘ o' jogui cōq˘-laji˘ jmigüí quií- jogui cōq˘-laji˘ e í a' jogui cōq˘-laji˘ bí seen˘.” Jogui e nab e júu˘ laniing-˘ do. ³¹ Jogui e lab e júu˘ laniing-˘ e catí tú-˘ do: “Jmi'neáang˘ jaléng' dseá rún' lí' laco'gui jmi'neáan˘ uø'.” Jo e nab e júu˘ quiá- Fidiée˘ e laniing-˘gui eáang˘ do lajee˘ lajalé'.

³² Jōba' lalab cañií i tifa' do jo cajíñ-˘:

—Eáam˘ guiá- lajo, Tifa', dseáng-˘ jáb-˘ júu˘ quií- e já'-ba' e jaam˘ Fidiée˘ seeng˘, jo ja˘ seeng˘ i jíéng'gui. ³³ Jogui e jáb-˘ e 'né-˘ e nijmi'neáang˘naa' Fidiée˘ dseáng-˘ e ngocáng˘ dsí˘naa' jogui cōq˘-laji˘ e í dsí˘naa' jogui cōq˘-laji˘ bí see˘naa', jogui e jmi'neáang˘naa' jaléng' dseá rú˘naa' laco'gui ií˘naa' e nijmi'neáang˘ dseá jneaa˘aa', jo lajalé' e la eáang˘gui quíng˘ laco'gui lajalé' feá'- e cuøø˘naa' Fidiée˘, fa' la mi˘ jngang˘naa' jó' fi' quinir˘ o˘si mi˘ ee˘gø e ju˘naa' fi' nife' é.

³⁴ Jo mi˘ calilí-˘ Jesús e guiáb-˘ cañií i dseá do, jōba' casí˘-reiñ' do lala:

—Na jaquiém-˘ e tí li˘ nicá˘ Fidiée˘ nifi' quií-˘.

Jo mi˘ cangí jo, jíi˘ jaang˘gui i dseá do fa' cateá-˘gui dsír' ee˘ nijmingí'˘-˘gui Jesús.

I` dsea` siju` lning` Dsea` Jmáang`

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Jø lajee` e iuung` Jesús fí` guá!` fé!` quiá!` dsea` góor` e si!` fí` Jerusalén e e!r` dsea` júu` quiá!` Fidiéé` , jø lalab cajming!r` jaléng!` i` dsea` i` teáang!` do:

—¿Jial lí` quiá!` i` tifa!` quiá!` júu` quiá!` ta` qui`-ii!` , dsea` Israel, e fé!r` e Dsea` Jmáang` líiñ` siju` dseata` Daví!`? ³⁶ Cø!` ñiab!` dseata` Daví!` cajíñ!`- la'eáang` cø!` Jmiguí` quiá!` Fidiéé` lala: Lalab cajíng!` Fidiéé` cas!r` Fíi!`:

“Ní` lí!` lí` dsée` laco!` guiin`n

cartí` nijmee` e e jaléng!` dsea` i` 'ní!` níng` 'nu` nisí!r` uó`- jnr!` fí` quini!` e laco!` nijmi!gór` 'nu!`.”

³⁷ Jø cajíng!`- gui` Jesús e júu` la:

—Jø song` 'ña!`bi` dseata` Daví!` sí!r` Dsea` Jmáang` Fíi!` , jøba!` ¿jial cuóøng` e Dsea` Jmáang` líiñ` dsea` siju` dseata` Daví!` jøng?

Jø lajaléng!` i` dsea` fíng` i` teáang` núu` do eám!` iáang` dsíir` e núur` jalé!` júu` e fé!` Jesús.

Jalé!` e ga` e jmóo` jaléng!` tifa!` quiá!` júu` quiá!` ta` quiá!` dsea` Israel

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jø mi` cang!` jø, lalab café!` Jesús jeeng` júu` quiá!r` e er` do:

—Ñiing` óo`na!` cø!`- jaléng!` tifa!` quiá!` júu` quiá!` ta` qui`-ii!` , dsea` Israel, cø!` lí!` tí` dsíir` e ngír` e jlo!` silíim`bre, jogui` eáang` iíñ` i!` nijmi!gó` ír` lacaang` jee` 'núu` lí` ngír` , <sup>39</sup> jogui` iíñ` güeár` ni` 'masii` e jlo!`gui` fí` lacaang` dsíi` guá!`- quiá!r` , jogui` iíñ` e nigüeár` cajø` dseáng!`- la` jmang!`- lí` jlo!`gui` fíng` catí` e nidó!r` , ⁴⁰ jogui` gui`bre` 'nu` jaléng!` dseam!` i` 'ní!` , jogui` jmicaaiñ` e fé!r` fa!` e cuee` fí` quini` dsea` . Dsø!` jaléng!` i` dsea` la!`b` ni!`ng!` iihuí!` e eáang`gui` mi` nití!`- í!` lajø.

Jaang` dseam!` 'ní!` i` catá!`- cuu`- fí!` dsíi!` guóo!` quiá!`- guá!`

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Jø mi` cang!` jø, cøø` ya!` guing` Jesús fí` ca!` guóo!` lí!` ta!` dsea` cuu`- quiá!`- guá!`- e si!` fí` Jerusalén, jø jøør`- jial` dsitea!` dsea` cuu`- fí` jø. Jø lajee` jø` jaléng!` dsea` sea` cuu`- eám!` dsitea!r` cuu`- fí` jø. ⁴² Jø cøø` caguiéb`- jaang` dseam!` i` 'ní!` i` tiñíng`- eáang` , jø` catá!r`- e fí` dsíi!` guóo!` do` tú!`- cuu`- e ja!` ee!` 'ga!` lí!` quíng!` . ⁴³ Jøba!` cató!`- Jesús i` dsea` guitúung` quiá!r`- do` jø` casí!`- reiñ!` do` lala:

—Dseáng!`- e já!`- e fí!`- i` 'nú!` e i` dseam!` 'ní!`- la` nicató!r` jmiguia!`gui` cuu`- e fí` dsíi!` guóo!` quiá!`- guá!`- la` laco!`gui` dsea` caguaang`-gui; <sup>44</sup> cø!` jaléng!` dsea` sea` cuu`- cuør` lajii!`- e seáang` quiá!`-bre; dsø!` i` dseam!` 'ní!`- la` lajib` lajii!`- e sea` quiá!r`- e 'né!r`- nicatá!r`- e fí` dsíi!` guóo!` la.

13

Mi~ cajíng' Jesús e ni'íng- guá' fé' e si' fi' Jerusalén
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Jo lajee~ ni'iuung- Jesús fi' e güi'fir' fi' dsí' guá' fé' quiá'- dsea` góor` dsea` Israel e si' fi' Jerusalén, jo jaang` lajee~ dsea` guitúung` quiá'r- casí'r- dsea` do lala:

—i Tifa', fíng na jóø- jalé' cuu~ cóo'~ e niguol' e silí' e guá'- la!

² Jo cañi' Jesús quiá'- i dsea` quiá'r- do:

—Jóø- jial jlo' cóo' e silí' e guá'- na. Dsu' latøøng- e guá'- na jii' coo` cuu~ jo' e nijé- gui sifíng' quiá'- rúng', co' dseáng'- lajib` ni'íng- mi~ nití- í' lajo.

Jial nilí' mi~ nijaquíeng' e tí li~ ni'íng- jmigüí

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Jo mi~ cangí jo, cangób- Jesús cóo'~ dsea` guitúung` quiá'r- fi' yá' mól' e siú Olivos e si' fi' lí' quini~ laco' si' e guá'- do. Jo lajee~ e taang~ Jesús e fi' yá' mól' do, jo job mi~ cangoquíeng' Tú' Simón cóo'~ gui Tiáa~ jogui Juan cóo'~ Dí' fi' li~ guíng- dsea` do, jo casí'- reiñ' lala coo` yaaíñ~:

⁴ —Ii~ naa' e jméel~ jnea' júu^, Tifa', li~ e nidsijéé' jalé' e fó' 'na' na. Jo ¿e~ e nicuó- li~ quiá'- e jo huóø- róo' jmigüí jogui e nijaquíeng' e tí li~ nidsijéé' jalé' e jo?

⁵ Joba' cañi' Jesús quiá'ñ'- do lala:

—Ñiing~ áa' na' e jii'~ jaang` ja` ii~ nijmigøøng` 'ná'. <sup>6</sup> Dsuo' fíim'bing' i nijalíng- i jmigóo' e jíñ'- e íbre líiñ' Dsea` Jmáang- jo nifér': "Jneab~ i dsea` í"; jo fíim' dsea` niligøøíñ' jo jáb'- niliñ' e júu^ e o' já' do mi~ niguiéé' e jmí~ jo.

⁷ Jo mi~ ninúu^ 'ná' júu^ quiá'- e ninéé' 'nii' fi' la fi' na, ja` føøng'- na' jóng, co' lajob nisi'í' quiá'- Fidiéé' e nidsijéé'; dsu' lí' uiim~ bi jóng ja' mí tí li~ íim^ bi. <sup>8</sup> Dsuo' mi~ ná'- gui e ni'íng- jmigüí, eáam' níting- dsea` lajee' la'ól' rúíñ'; co' níting- coo` fí' cóo'~ jié' gui coo` fí, jogui lajobi coo` góo' dsea` cóo'~ jié' gui coo` góo' dsea'; jogui jmiguiab' li~ nijó' uø- e eáang', jogui jmiguiab' li~ nijáa' jii' oo- cajo. Jo dsu' lí' uiim~ bi jóng mi~ tí li~ nidsijéé' jalé' e iihuí' na.

⁹ Dsu' eáang' 'né- ñiing~ áa' 'ná' mi~ nití- í' lajo, co' nijáng' dsea` 'ná' fi' quini~ dseata~, jogui nijmihuíñ' 'ná' fi' lacaang` dsí' sinúu^ guá'. Jo uii~ e já'- líng' na' júu^ quié- e, joba' nidsi- jeaíñ- 'ná' fi' lacaang` quini~ dseata~ dsea` cóøng'- cóo'~ gui fi' quini~ jaléng' dsea` féng'. Jo mi~ nijmér- lajo, joba' cuøøng' e niguiá' 'ná' júu^ quié- e fi' quini~ jaléng' i dseata~ do. <sup>10</sup> Dsuo' ná'- gui e tí li~ ni'íng- jmigüí, dseáng'- 'néb- e nini' júu^ quié- e jee~ jaléng' dsea` fi' la'úng- fi' jmigüí e quiá'- jial niléang` dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r-. ¹¹ Jo mi~ tí li~ nitóør' 'ná' fi' quini~ dseata~ e nijáiñ' 'ná', jo ja' jmee- na' fi' í' fa' ja'

ñí'na' ee` ningüi~na' quiá'r-, co' dseáng' ja` 'né` í` áa'na' lajo, dsuco' Fidiéeb` dsea` nijmicoo' quií~na' e ningüi~na' quiá'r- mi~ nití` í' lajo; dsuco' o' dseáng' 'nú' i nifé' mi~ nití` í' lajo, co' 'ñiab' Jmiguí quiá'- Fidiéé` nifé', jo eám' nijmicoo' 'nú' jóng. <sup>12</sup> Dsuco' mi~ nití` í' lajo, jaléng' dsea` ni'lé~bre quiá'- rúin' e nijáng'neiñ' quiá'- e nijúuiñ-, jogui lajo cajo jaléng' tiquiá' dsea` nijám'bre jaléng' joo' e nijúuiñ-; jogui jaléng' joo' dsea` nitíng- nijíñ- coo' jaléng' sejmiiir- jo cartí nijngám'breiñ'. <sup>13</sup> Jogui jaléng' dsea` jmigüi nilí 'ní' níñ- 'nú' uí' e ja' líng'na' júu` quié-e; jo dsu' i i teáng- teá' coo' júu` quié-e carta` seeiñ' fí' jmigüi la, joba' nileám'bre jee` jalé' dsee- quiá'r-.

¹⁴ Jo 'nú', mi~ nimó'na' coo' e ga' eáang' e nijmé- dsea` fí' dsí' guá' fé' e si' fí' Jerusalén fí' lí' lí' e guá' güeang' quiá'- Fidiéé` lí' laco' cajme' jaang' i café' cuaiñ` quiá'- Fidiéé` malü'gui eáang' i calisí Daniel -güingáng'na' e júu` la, 'nú', dsea` i'na' e la-, jo mi~ nití- e í' jo, jaléng' dsea` i neáang' fí' lí' se' Judea güicui`bre fí' jee` mó'. <sup>15</sup> Jogui song i dsea` dsíñ- fí' yá' 'nú' mi~ nití- e í' jo, ja' güijgiáaiñ' fa' e nidsi'uóø'r- jalé' e sea` quiá'r-, co' 'né- cui~bre; <sup>16</sup> jogui song i dsea` taang~ jmoo' ta` fí' jee` mó', joba' ja' güi'í' dsí'r' fa' e niqing' guir fí' quiá'r- e fa' e nidsiquiéer` jalé' si'r'. <sup>17</sup> iLí' e ngi' fí' jaléng' dseamí i jobi quiéeng` yuy mi~ tí' lí' jo osi dseamí i jobi cuø' yuy tá' é! ¹⁸ Jo nab tí'gui e mí'na' Fidiéé` e ja' dsijéé' jalé' e la dseáng'- lajee` jii` güi-, <sup>19</sup> dsuco' ie~ jo dseáng'- eám' iihuí' ni'ing' jaléng' dsea` e ja' mí' cangongüiñ- jii' coo' ya' latí' mi~ catiroo' jmigüi, o'gui nidsingüiñ- mi~ ningí' jo. ²⁰ Jo faco' Fí'naa' nijmi'üiñ- eáang' e nidsijéé' jalé' e jo, joba' jii' jaang' jo' i nileáng' jóng faco' lajo; dsu' nicajmitiñ- jalé' e jo uí' e 'neáaiñ' jaléng' dsea` quiá'-bre i nicaguíñ' lami~ jéeng'gui.

²¹ Jo ie~ jo, song i dsea` nijmigøøng' 'nú' jo nisí'r' 'nú' lala: "I lab i dsea` i sijeeng'na' do", osi "Dob siñ'" é, dsu' ja' já' güilíng'na' jii' coo', co' o' já' e lajo. ²² Co' fíim'bing' nijalíng- i nijmigoo' e nijmicaaiñ- e líiñ' Dsea' Jmáang-, osi nijmigoor' e líiñ' dsea` i fé' cuaiñ` quiá'- Fidiéé` é; jo nijmé- bre jalé' lí' e quí'r- jmü~ e dsigá' dsí' dsea` e lí' laco' iñ- e niligøøng' dsea', jo dseám' e niligøøng' la quié'gui i dsea` i nicaguíng' Fidiéé` i nilíng' dsea` quiá'r-. <sup>23</sup> Jo lana fí' 'nú', 'né- e eám' siñiing' óo'na', co' nicaliúum'baa 'nú' e júu` la lami~ jéeng'gui.

*Jial mi~ nijáa'tu i dsea` i jáa' fí' ñifi- i líng' dsea` jmigüi`
(Mt. 24:29-35,42-44; Lc. 21:25-36)*

²⁴ Jo mi~ nití- e jmü~ jo, mi~ nisóong- jalé' e iihuí' e nijáa' do, jo jo' nicuø'gui iee' jir-, o'gui si' nicuø'guir jir~ cajo. ²⁵ Jogui nijjúm' jaléng' núu' i sitóng' fí' yá' jmigüi, jogui niguiá'- fí'

yá[^] jmigüü. ²⁶ Jo joguib mi[~] nití⁻ í[^] e nigáa[^]tu jnea[~] fi' jmigüü[^] la, dsea[~] lín[^]n jaang[^] dsea[~] jmigüü[^] i jaa[^] fi' ñifi⁻, jo nigáa[^]a fi' jee[~] cabøø[~] jní[^] cóo[^]gui jalé[^] e 'gøng[^] jogui e ji[^] laniing⁻ güea[^] ji[^] niguo[^] quiá[^]- Fidiée[^]. ²⁷ Jo job mi[~] nití⁻ í[^] e nising⁻ Fidiée[^] jaléng[^] ángeles quiá[^]r⁻; jo i ángeles do niseáiñ[^] jaléng[^] dsea[~] i nicaguíng[^] Fidiée[^] lami[~] jéeng[^]gui fi' laji[^] quiú[^] quiúung[^] jmigüü[^], catí[^] li[~] huí[^]gui quiá[^]- guóo[^] uø[^] jogui catí[^] li[~] huí[^]gui quiá[^]- yá[^] jmigüü[^] cajo.

²⁸ Jo tée[^] óo[^]na[^] la'eáang[^] cóo[^] e júu[^] quiá[^]- 'ma[^] güiñí[^]: Mi[~] nidsi[~] guo[^] e sí[^] quiá[^]-, jogui ni[^]ia[^] má[^] e sí[^] quiá[^]- cajo, joba[^] niñí[^] 'nú[^] e quiáb[^]- nijaquíéeng[^] jii[^] jmá[^] jóng. ²⁹ Jo lajob líí cóo[^] e júu[^] la; co[^] mi[~] nimóo[^] 'nú[^] e nidsijée[^] jalé[^] e jo, joba[^] nicuø[^] li[~] jóng e quiáb[^]- nigáa[^], jnea[~] dsea[~] lín[^]n dsea[~] jmigüü[^] i jaa[^] fi' ñifi⁻. ³⁰ Co[^] dseáng[^]- já[^]-ba[^] fá[^]a e dseáng[^]- 'né[^] e nidsijéeb[^] jalé[^] e jo ná[^]-gui e nijúung⁻ jaléng[^] dsea[~] i seeng[^] lajee[~] lana. ³¹ Co[^] ni[^]im[^] fi' la'úng⁻ jmigüü[^] jogui lajobi la'úng⁻ fi' yá[^] jmigüü[^] cajo, dsu[^] ja[^] tóo[^] jmii[^] fa[^] e ja[^] niliti⁻ jalé[^] júu[^] quié[^]-e.

³² Jo dsu[^] jii[^] jaang[^] dsea[~] ja[^] ii[^] ñi[^] e júu[^] jo jéeng[^]gui cuaiñ[~] quiá[^]- e[~] jmii[~] jogui e[~] í[^] e nidsijée[^] jalé[^] e jo, jo ji[^]gui lati[^] jaléng[^] ángeles quiá[^]- Fidiée[^] ja[^] ñir[^] e jo, o[^]gui jnea[~] cajo, dsea[~] lín[^]n i Jóo[^] Fidiée[^] camúng[^] do, ja[^] ñii[^], co[^] dseáng[^]- lajii[^] Tiquí[^]ii[^] Fidiée[^] dsea[~] guing[^] ñifi⁻bing[^] ñi[^] e jo.

³³ Joba[^] fii[^] i 'nú[^] e dseáng[^]- 'né[^] e ñiing[^] óo[^]na[^] contøøm⁻ e sijeeng[^]na[^] jalé[^] e jo, jogui féeng[^]-na[^] Fidiée[^], co[^] ja[^] ñi[^]na[^] røø[^] li[~] dseáng[^]- e nidsijée[^] jalé[^] e jo. ³⁴ Co[^] e la líí lafa[^] jaang[^] dsea[~] i ni[^]í fi' dsé⁻ fi' li[~] huí[^], jo lajee[~] e ná[^]-gui nigüi[^]fir[^] fi' quiá[^]r⁻, jo caseáaiñ[^] dsea[~] 'léeng[^] quiá[^]r⁻, jo cacuø[^]r⁻ ta[~] lajaang[^] lajaaíñ[^] do, jogui caseáaiñ[^] jaang[^] dsea[~] i jmóo[^] í[^] jaléng[^] i dsea[~] jmóo[^] ta[~] do. ³⁵ Joba[^] lalab cajíng[^] i dsea[~] i née[^] ni[~] dsea[~] 'léeng[^] do casí[^]r⁻ jaléng[^] i dsea[~] jmóo[^] ta[~] do: Jmiñiing[^] óo[^] 'nú[^], melé[^], co[^] ja[^] ñi[^]na[^] li[~] e nigüéang[^]tu[^] i dsea[~] fi[^] 'nú[^] la, su milí[^] na osi uøø[^] guié[^]- núub[^] é, osi tée⁻ ogóo[^] mi[~] niquí[^]- tú[^] é, osi dsa[^]ee[^]guib é; ³⁶ co[^] jial fíng lajee[~] teng[^] 'nú[^] güim[^]ba[^] nigüéáiñ[^]. ³⁷ Jo lajii[^] e fii[^] i 'nú[^] la, lajob líí júu[^] quié[^]-e cóo[^] dsea[~] jiéng[^]gui cajo: iLí[^] 'né[^]-ba[^] e jmiñiing[^] óo[^]na[^]!

14

Mi[~] casúng⁻ dsea[~] e nisáiñ[^] Jesús
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11 :45-53)

¹ Jo tú⁻ jmii[^]ba[^] jmóo[^]gui e nití⁻ cóo[^] jmii[^] quiá[^]- dsea[~] Israel e sii[^] Pascua e gø[^]r[^] iñi[^] e ja[^] quie[^] quiéeng[^]. Jo jaléng[^] fii[~] jmidsea[~] cóo[^]gui jaléng[^] tifa[^] quiá[^]- júu[^] quiu[^] ta[~] quiá[^]- dsea[~] Israel canaaiñ[^] 'no[^]r[^] jial niguié[^]r[^] e nisáiñ[^] Jesús e nijmigøøiñ[^] dsea[~] do e laco[^] nilí[^]r[^] nijngáng[^]-neiñ[^]. ² Jo lalab súng[^] i líng[^]:

—Ja` nijmó`oo' e jò lajee` jmii` Pascua e laco' ja` dseáang` quí`ii' e nitá'` dsea` mii`.

Mi` ca'ée` jaang` dseamí` jmii` jmeafii` fí` mogui` Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12 :1-8)

³ Jò mi` cangí` jò, Jesús cangór` cóo'` dsea` quiá'r` fí` Betania fí` quiá'` jaang` dseañu` i` sii` Simón, jaang` dsea` i` lami` líng` jmohuí` lí'` fí` ngúu' táang`. Jò mi` caguié` Jesús fí` jò, lajee` e guiiñ` fí` 'ni'` mes` e gò'r` ir~, caguié` jaang` dseamí` i` quie'` cóo'` sít` e lí'` cóo'` cóo'` cuu` niguo'` e sii` alabastro e a` jmii` jmeafii` e lí'` cóo'` layaang` nardo e 'mo'` eáang`. Jò i` dseamí` do cafiim`bre e sít` do jò ca'ée'r` e jmii` jmeafii` do fí` mogui` Jesús. <sup>4</sup> Jò i` líng` dsea` i` cangá` e cajmée` i` dseamí` do lajò caliguim`bre eáang`, jò canaaiñ` siiiñ` lajee` la'ó'` yaaíñ`:

—¿Jialí'` nicango'`ii' e jmii` jmeafii` na? ⁵ Co'` jmáang`gui` fa' mi` ii' ca'nii', jò jmigui'`gui` laco'` trescientos cuu` denario nili'r` jóng e laco'` sea`jii` e nilicóo'` jaléng` dsea` tiñíng`.

Jòba' i` dsea` i` teáang` do ie` jò gab` fé'r` uii` quiá'` i` dseamí` do.

⁶ Jò dsu' lalab cañí'` Jesús quiá'` i` dsea` do:

—¿Jialí'` jmigui'ng`na' i` dseamí` na? ¡Ja` e fí'`na'r` jii'` cóo'`! Co'` lajii'` e nicajmée'r` quie` e na eáam'` guiá`. <sup>7</sup> Jò jaléng` dsea` tiñíng` nab ní'` 'ná'` ee` cajmee`na' cóo'r~, co'` cuóom` lí` jmée`na' e guiá` cóo'r` lí'` iing`na', dsu' jnea`gui` ja` contøong` seen`jee` 'ná'. ⁸ Co'` i` dseamí` na nicajmée`bre lajii'` e tiiñ': jò nicasúu`bre jmii` jmeafii` ngúu' táan`n ná'`gui` e ni'áang` dsea` jnea`. ⁹ Co'` jnea` jmitaa` óo'na' e doñi'` jje'` fii'` lí'` niguiá` dsea` júu` quiá'` jial nileáang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r~, niliseab` júu` cajo lajii'` e cajmée` i` dseamí` na, jò lajòba' niguiéng` dsí'` dsea` i` dseamí` na.

Mi` ca'nii'ng` Judas Iscariote Jesús fí'` quini` jaléng` jmidsea`
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Jò mi` cangí` jò, Judas Iscariote, jaang` dsea` i` quíng` jee` dsea` guitúung` quiá'` Dsea` Jmáang`, cangór` cangosiiñ` cóo'` jaléng` fii'` jmidsea` quiá'` dsea` Israel e laco'` nisíiñ` røø` jial nijáiiñ` Jesús fí` jaguó` dsea` do. <sup>11</sup> Jòba' mi` tí'` lí'` canúu` i` dsea` í, eáam'` cali'íáang` dsíir', jò casí'r` Judas e nicuó'` reiñ` cuu`. Jòb mi` canaang` Judas 'nó'r` jialco'` cuóøng` nijáiiñ` Jesús fí` jaguó` i` dsea` do.

Mi` cagó'` Jesús í'` canuu` cóo'` dsea` guitúung` quiá'r`
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13 :21-30; 1 Co. 11 :23-26)

¹² Jò mi` cangí` jò, canaang` la'uii` jmii` e quiá'` gø'` dsea` Israel iñí'` e ja` quie'` quiéeng`, jøgui` e jngang` dsea` Israel jaléng` jo'se'` jiuung` quiá'` e jmii` jò. Jòba' lalab cajmingí` i` dsea` guitúung` quiá'` Jesús cajmingí'r` dsea` do jò cajíiñ`:

—Fíi'naa', ¿jie~ fí' f'ó' 'nu' e nidsé^naa' nidsiguiá^naa' guiú~ quiá' e niqúiee~naa' í' canuu~ quiá'~ jmii~ Pascua?

13 Jōba' casíng' Jesús gáng~ i dsea' guitúung' quiá'r~ do jō casí'~ reiñ' do lala:

—Güilíng~na' fí' fii' Jerusalén, jō fí' jōb niguiéng'na' jaang' dseañu' i quíe~ cōq' dsuu~ e a~ jmii'; jō nigüilíng'na' laco' ngang' i dsea' do. 14 Jō mi~ niguilíng'na' fí' lí' ni'ír', síi'na' i fii' 'núu' jō: “Lalab jíng' Tifa' qui~naa': ¿Jie~ fí' lí' sí' 'núu' lí' nidóø~ø í' canuu~ quiá'~ jmii~ Pascua colíng~ cōq'~ dsea' quíe~e?” 15 Jō joguib ni'é~ i dsea' do cōq' 'núu' yú^ e nisilíng' guiá~, jō fí' jōb niguiá^na' guiá~ e niqúiee~naa' do.

16 Jō mi~ cangí jō, ca'uøøm~ i dsea' gáng~ do cangoliñ^ fí' fii' jō, jō cadsém~bre i dseañu' do dseáng'~ lí' laco' nicajíng' Jesús e nicasí'~reiñ' do; jōba' fí' jōb caguia' i dsea' gáng~ do guiá~ quiá' e nidó'r~ lajaléiñ' do í' canuu~ colíng~ cōq'~ Jesús ie~ jmii~ Pascua do.

17 Jōba' mi~ canuu~ e jmii~ jō, caguiéb~ Jesús colíng~ cōq'~ dsea' guitúung' quiá'r~ fí' jō. 18 Jō lajee~ mi~ nineáaiñ' fí' 'ni' mes~ e ninaaiñ' gø'r', lalab cajíng'~ Jesús casí'~reiñ' do:

—Dseáng' e já' e fii' i 'nú' e jaang' lajee~ la'ó' 'nú' i neáng' gø' cōq'~ jnea~ lana, íb~ i nijáng' jnea~ fí' jaguó' dsea' i 'ní' ní~ quíe~e.

19 Jō mi~ canúu~ i dsea' guitúung' do lado, eáam' fí'í^ calíiñ~, jō canaaíñ' jmíng'í'r~ dsea' do lajaang' lajaaíñ':

—¿Su jneab~, faa~aa'?

Jō jíéng'gui jaang' cañí':

—¿Si jneab~ é?

20 Jōba' cañí' Jesús:

—Lí^ jaang' 'nú' la'ó' guitúung'na' na, jaang' i gø' cōq'~ jnea~ fí' cōq' cuéel~ huíí, íb~ i ni'lé~ do. 21 Cō' jáb' e jnea~, dsea' lín'n jaang' dsea' jmígüi i cajá~ fí' ñiff~, dseáng' 'né~ e nidsingím~baa lí^ laco'gui la fé' fí' ni~ jì quiá'~ Fidiée~; dsu' jnea~ fá'a, je ngi~ fíib^ i dsea' i ni'lé~ do! Cō' guiá~guib quiá' i dseañu' í fa' mí ja' calisiéiñ`.

22 Jō lajee~ e neáaiñ' gø'bre, catíng~ Jesús cōq' iñí^ jō cacuø'r' gui'máang'~ Fidiée~, jō mi~ cangí e jō, cafiim~bre jō cajméer' guíeé^ quiá' i dsea' quiá'r~ do, jō casí'~reiñ' do lala:

—Quié'na' e iñí^ la, cō' ngúu' táam~baa la.

23 Jō mi~ cangí jō, catíiñ~ cōq' cōo^ e a~ jmí^ mí^ huíng' jó', jō cacuø'r' gui'máang'~ Fidiée~ cajo mífíng' cajméer' guíeé^, jōba' lajím~bre ca'í'r~ e a~ dsí' e cōo^ do. 24 Jō casí'r~ i dsea' quiá'r~ do lala:

—E lab e jmí'øøñ~ e laco' nicuø' lí~ quiá'~ júu^ tigua~ e 'mí~, jō fíim' dsea' nijmicōq'~ quiá'r~ lajúi~ e jmí'øøñ~ e nitú. 25 Cō' dseáng'~ já'~ba' e fii' i 'nú' e jō' nidúu'~guí e jmí^ mí^ huíng'

jó' la cartí' mi~ nití' jmi~ e nidúu'~u jmi' m' hu'ing' jó' e 'mí' mi~ nití' í' e niquiá' Fidié' ta' fí' la'úng' fí' jmigüí'.

Mi~ cajmé' Jesús júu' e nijng' T' Simón e ja' cuiñ' dsea' do
(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Jò mi~ cangí' e ca'ør' e jmiféiñ' Fidié', jò cangolím'~tur fí' mó' Olivos. ²⁷ Jò fí' job' casí' Jesús ì dsea' quiá'r' do lala:

—Lajim' 'nú' nitiúung'~na' jnea~ e uø' na lí' laco'gui la fé' fí' ni~ jì' quiá' Fidié': “Nijngám' dsea' ì fii' ì jmóo' í' jo'se", jogui jaléng' jo'se' quiá'r' lí' nisojóm-bre'.” ²⁸ Dsu' mi~ ningí' e nijí'~túu, fí' lí' se' Galileab ninii' i calé' catú' jéeng'gui laco' 'nú'.

²⁹ Jòba' cañí' T' Simón quiá' dsea' do lala:

—Nañí' fa' lajim' nitiúung' 'nu', Fí'í, dsu' jnea~ ja' nijmee~e lajò.

³⁰ Jòba' cañí' Jesús quiá' T' Simón:

—Dseáng' e já' e fí' i 'nu', T' Simón, e 'ña' e uø' na e nú'~gui e niquí' tuidséa'~tú' ya', 'nu' nifo' 'ní' ya' e ja' cuiñ' jnea~.

³¹ Jò cuø'~bi T' Simón 'goo' dsea' do jò sí'reiñ' lala:

—Nañí' fa' nijúum~baa coling'~còo' 'nu', dsu' ja' nifá'a e ja' cuiñ'n 'nu'.

Jò lajòb' cajíng'~lajing' ì dsea' quiá'r' caguiaang'~gui do cajo.

Mi~ caféng' Jesús Fidié' fí' còo' lí' sii' Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Jò mi~ cangí' jò, jò cangó' Jesús coling'~còo' dsea' quiá'r' fí' còo' lí' sii' Getsemaní e née' fí' mó' Olivos, jò fí' jò casí'r' ì dsea' quiá'r' do lala:

—Ní'na' e la lajee' nii~ jnea~ nisiin'~n còo' Tiquié'e Fidié'.

³³ Jò jii' T' Simón còo'~gui Tiáa~ jogui Juan, jii' í'bing' cajéiñ', jò Jesús mifíng' e ninaang' e líiñ' fí'í' e eáang' jogui e jiuung'~dsíir' cajo. ³⁴ Jò lalab' cajíñ'~:

—Dsíng' lí' i e fí' lí' lín'n dseáng'~lafa' jò jmigüí' la seem~baa lín'n. Jò lab' nijá' 'nú' lajee' jò, jò ja' jmigüing'~yaang'~na'.

³⁵ Jòba' Jesús cangó'r' catí' doguijia, jò catúuiñ' cartí' cajnúu' dsequír' fí' ni~ uó', jò camí'r' Fidié' fa' ja' ni'íñ' iihuí' lajii' e nisijé' quiá'r' mi~ nití' í' lajò. ³⁶ Jò lalab' caféiñ' Fidié' ie' jò:

—Teaa~, lajib' cuøong' sea' lí' jmée' 'nu', jòba' m'í' i 'nu' e jmi~ lana e nilaang'~jnea~ jee' e iihuí' e eáang' e nijaquiéeng' quié'e, dsu' ja' güilí' laco' iing'~jnea~, cò' iin'~n e nilí' dseáng'~laco' iing'~'nu'.

³⁷ Jò mi~ caquing'~tu Jesús fí' lí' caseáaiñ' ì dsea' gaang' do, jò cadséng'~neiñ' do e teiñ' güim~bre, jòba' casí'r' T' Simón lala:

—Simón, ¿su güim~ba'? ¿Su dseáng'~ja' té'ba' fa' e sijnée' o' jii' còo' oor'~? ³⁸ Jmijnée' óo'na', jogui m'í'na' Fidié' e laco' ja'

nijiúng'na' fí' ní' dsee⁻. Dseáng'⁻ e jáb'⁻ iáam`óo'na' e jmée^na' jalé' e guiá⁻, dsu' ngúu' táang'na' ja' cuø' fí' e nijmée^na' lajò.

39 Jògui cangób⁻tú Jesús calé' catú⁻ cangoféeiñ' Fidiée[~] laco'gui nicangoféeiñ' lami[~] jéeng'gui do. 40 Jò mi[~] tí' lí' caquing'⁻tur fí' lí' neáng' i dsea' gaang` quiá'r<sup>-</sup> do, jò caléb'<sup>-</sup> catú<sup>-</sup> cadséng'<sup>-</sup>türeiñ' do e güim`biñ', co' dseáng'⁻ eám' jò' téiñ' do e jaligüiñ'. Jòba' ja' ñir' e~ niñir⁻ quiá'⁻ dsea' do. 41 Jò caquim'⁻tú Jesús e catí' 'ní' yá' jò lalab casí'⁻reiñ' do:

—¿Su mí' 'noo' güim`bi' 'nú' jògui jmi'ing'na'? Dsu' nitéb' jii'⁻ lana, co' dseáng'⁻ lanab catí' í' e fí' jaguó' dsea' dsee⁻ dsea' quib' nijáng' dsea' jnea[~], i dsea' i cagüéng⁻ fí' jmigüi' la e lín'n jaang' dsea' jmigüi'. 42 Jminá⁻ ráang⁻na' na, jò má'aa', co' nab nijáa' i dsea' i nijáng' jnea[~] fí' jaguó' jaléng' dsea' i 'ní' ní' quie⁻e.

Mi~ casang'⁻ dsea' Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Jò lajee[~] e fé'bi Jesús, mi[~] tí' lí' cagüé⁻ Judas Iscariote i quíng'⁻jee[~] dsea' guitúung` quiá'r⁻, jò i fím' dsea' cóo'r⁻ i quie' ñisü[~] cóo'⁻gui jalé' 'ma', co' ta[~] quiu' jaléng' fii[~] jmidsea'ba' e ngolíng⁻ i dsea' do cóo'⁻gui jaléng' tifa' quiá'⁻ júu^ quiu' ta[~] quiá'⁻ dsea' Israel cóo'⁻gui jaléng' dsea' cóøng'⁻ quiá'r⁻ cajo. 44 Jò Judas Iscariote lami[~] jéeng'gui, lalab casí'r⁻ jaléng' i dsea' i jéeiñ' do e nijmér⁻ cóo' lí[~], jò nijíñ'⁻ jnang⁻ i sií' Jesús, co' cajíñ'⁻ ie[~] jò:

—Ii' i nimó' 'nú' i nichá' u ni[~], íb' Jesús, jòba' séng'na're jóng, jò tee⁻na're e 'ñúuiñ' guiá⁻.

45 Jò mi[~] tí' lí' cangáiñ⁻ Jesús, jò cangoquiéeiñ' fí' quini[~] dsea' do jò casí'r⁻ lala:

—i Tifa'!

Jò mifíng` cachu'r' ni[~] dsea' do. 46 Jò casam'⁻ jaléng' i dsea' do Jesús ladsifí' lado jò e 'ñúung'⁻biñ' do catòr⁻.

47 Dsu' jaang' lajee[~] la'ó' dsea' quiá'⁻ Jesús caguir' ñisü[~] quiá'r⁻, jò caquiur' dseáng'⁻ logua[~] jaang' dsea' i jmóo' ta[~] quiá'⁻ i jmidsea' i laniing⁻. 48 Jò Jesús cajming'í'r⁻ jaléng' i dsea' do lala:

—¿Jialí' nicañilíng⁻na' e quie^na' jalé' ñisü[~] cóo'⁻gui jalé' 'ma' e laco' nitø⁻na' jnea[~] e 'ñúun'n laco'gui la cáng' dsea' jaang' ii'? 49 Co' lacoø' jmiib[~] nicangí' jnea[~] jee[~] 'nú' e ée⁻ e 'nú' júu^ quiá'⁻ Fidiée[~] fí' dsí' sinúu^ guá'⁻ fé' qui⁻ii', dsu' ja' ca'í' óo'na' fa' lajii'[~] ie[~] jò caséng'na' jnea[~]. Dsu' lanagui nilitib[~] náng laco'gui la fé' fí' ni[~] jì' quiá'⁻ Fidiée[~].

50 Jòba' lajii[~] i dsea' quiá'⁻ Jesús do catiúum⁻bre dsea' do jò cacui[~]bre. 51 Jò dsu' jaang' siming' cangó⁻bre tí'leáaiñ' laco' cangáng' Jesús, jò lico' íaiñ' cóo' jmóo'⁻ 'mi' lajòb. Jò

casam¹-bre i siming¹ do cajo; ⁵² dsu¹ i siming¹ do catú¹bre e jmóo¹ 'mi¹ do jō cacuí¹bre la ringúuiñ¹ lado.

Mi¹ caguiéng¹ Jesús fi¹ quini¹ jaléng¹ dsea¹ cóong¹

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Jō cató¹-bre Jesús fi¹ quini¹ fii¹ laniing¹ quiá¹- jaléng¹ jmidsea¹ quiá¹- dsea¹ góor¹ dsea¹ Israel; jō fi¹ job caseáng¹ jaléng¹ fii¹ jmidsea¹ quiá¹-r¹ cóo¹~gui jaléng¹ dsea¹ cóong¹ quiá¹-r¹ jogui jaléng¹ tifa¹ quiá¹- júu¹ quiá¹ ta¹ quiá¹- dsea¹ Israel cajo. ⁵⁴ Jō dsu¹ cangób¹- Tú¹ Simón jiu¹~ cōñ¹ laco¹ cangó¹- Jesús carti¹ caguiliñ¹ e fi¹ siguí¹ fi¹ li¹ guing¹ i jmidsea¹ laniing¹ do, dsu¹ fi¹ caluub¹ cajé¹ Tú¹ Simón coling¹ cóo¹~ i dsea¹ i néé¹ ni¹ e guá¹- fé¹ quiá¹- dsea¹ Israel i neáng¹ jmiguiáng¹ fi¹ ca¹ li¹ coo¹ ji¹.

⁵⁵ Jō jaléng¹ fii¹ jmidsea¹ quiá¹- dsea¹ Israel cóo¹~gui lajaléng¹ dsea¹ cóong¹~ i quiá¹ ta¹ quiá¹- canaañ¹ 'nór¹ e~ jalé¹ dsee¹- sea¹ quiá¹- Jesús e laco¹ nilí¹-r¹ e nijngaiñ¹- dsea¹ do, jō dsu¹ ja¹ cadsé¹ i dsea¹ do jii¹~ cóo¹. ⁵⁶ Jō fii¹ dsea¹ 'niiñ¹ Jesús cóo¹~ júu¹ e o¹ já¹-, dsu¹ jmaquíim¹ júu¹ fé¹-r¹ lajaang¹ lajaañ¹ jō jii¹~ jaaiñ¹ ja¹ cuó¹- júu¹ ruiñ¹. ⁵⁷ Jō caró¹-bi jaang¹ gáng¹- dsea¹ e 'niiñ¹ Jesús cóo¹~ júu¹ e o¹ já¹- jō cajíñ¹- lala:

⁵⁸ —Jnea¹ canú¹-naa¹ e cajíng¹- dsea¹ na lala: “Jō ni¹ fim¹~baa guá¹- fé¹ qui¹-ii¹ e si¹ fi¹ Jerusalén e cajme¹ jaléng¹ dsea¹, jogui lajee¹ 'ni¹ jmii¹ lajob nijmée¹~túu cóo¹~gui e ja¹ nitaan¹~n jii¹~ jaang¹ dsea¹ jmigüi¹ e jme¹-r¹.”

⁵⁹ Jō dsu¹ dseáng¹- ja¹ cuób¹ júu¹ rúng¹ jii¹~ jaang¹ i dsea¹ do cóo¹~ lajii¹~ e síiñ¹ do.

⁶⁰ Joba¹ caró¹- i jmidsea¹ laniing¹ do jee¹ jaléng¹ i dsea¹ do, jō lalab cajmingí¹-r¹ Jesús:

—¿Su jii¹~ cóo¹ ja¹ iin¹~ ngii¹-? ¿E¹ e fé¹ jaléng¹ i dsea¹ na e 'niiñ¹ 'nu¹?

⁶¹ Dsu¹ jii¹~ cóo¹ ja¹ ee¹ cañí¹ Jesús quiáñ¹- do, jō lí¹ cajer¹ tiib¹- Joba¹ caleáb¹-tu cajmingí¹ i jmidsea¹ laniing¹ do jō cajmingí¹-r¹ dsea¹ do lala:

—¿Su já¹-ba¹ e 'nu¹ lin¹ Dsea¹ Jmaang¹ i nisíng¹ Fidié¹ i nicá nifí¹ qui¹- jnea¹, jogui lin¹ i Jóo¹ Fidié¹ camíng¹ i dseáng¹- i güeang¹ do?

⁶² Joba¹ cañí¹ Jesús quiáñ¹- do lala:

—E jáb¹-, jneab¹ í, jogui 'nú¹ nimáam¹-ba¹ jnea¹, i dsea¹ jmigüi¹ i jáa¹ fi¹ ñifí¹-, e guiin¹~n lí¹ lí¹ dsée¹ laco¹~gui la guing¹ Fidié¹ i quii¹~ jmii¹ jmé¹- lí¹ doñí¹ ee¹, jogui e nigáa¹ fi¹ yú¹ jmigüi¹ fi¹ jee¹ cabøø¹ jni¹.

⁶³ Job mi¹ i jmidsea¹ laniing¹ do canaañ¹ síñ¹ si¹-r¹ dsu¹ e guíñ¹ jō cajíñ¹- lala:

—¿E¹~gui e güijeeng¹~guí¹ e niline¹~guí¹? ⁶⁴ Nab nicanáu¹-na¹ jial nicafé¹-r¹ júu¹ ga¹ uii¹~ quiá¹- Fidié¹. ¿Jial í¹ óo¹ 'nú¹ cóo¹~ jalé¹ e nicafé¹-r¹ na?

Jø lajím` i dsea` do casíiñ` røø` e røøm` dsea` do dsee`, jøba` né` e nijúum` bre.

⁶⁵ Jø i lüing` i dsea` do canaaíñ` 'ñíim`bre Jesús, jogui qui`r` ni` dsea` do jogui naaiñ` jnóor` moniñ` jø jming`r` dsea` do lala:

—¡Ne`duu` su já`- qui`- ñí` i` i` cabá` moní`!

Jogui jaléng` i jmóo` í` e guá`- fé` do canaaíñ` jnóor` moni` dsea` do cajo.

Mi` cajíng`- Tú` Simón e ja` cuíñ` Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Jø cø` dobi guing` Tú` Simón e fí` sigui` do ie` jø, jø lajee` jø mi` tí` lí` caguié` jaang` dseam` i` jmóo` ta` quiá`- i` jmidsea` laniing` do. ⁶⁷ Jø mi` cangáiñ` Tú` Simón e dobi guíñ` do 'ni` j` jmiguiáiñ`, lí` cajer` jøøm`-bre dsea` do jø cas`r` lala:

—Cangb` já`- 'nu` cóo`~ Jesús i` seeng` fí` Nazaret do, ¿já` já`-?

⁶⁸ Dsu` Tú` Simón cañir` quiá`- i` dseam` do lala:

—Ja` cuíng` jnea` i` dsea` í`, dseam`. Ja` ñi` e`gui e fól` na.

Jø cagüi` Tú` Simón fí` lí` o`nú`, jø jøb mi` caqui` jaang` tuidsee`. ⁶⁹ Jøba` cajøøng`-tú` i` dseam` do ír`, jø mifíng` canaaíñ` sí`r` i` dsea` teáang` do ie` jø:

—I` cangi` cóo`~ Jesús i` dseañu` la cajo.

⁷⁰ Dsu` Tú` Simón cajíñ`- calé` catú` e ja` cuíñ` dsea` do. Jø mi`míng`-guijiu` lajø cajíng`- i` teáang` do cajo cas`r` Tú` Simón lala:

—E jáb`- dseáng`- 'nu`b` i` cangi` cóo`~ Jesús do, ¿já` já`-?, cø` dsea` Galileab` lín`.

⁷¹ Jøba` Tú` Simón canaaíñ` jmi`lim` 'ña`r` e jíñ`- e dseáng`- ja` ñir`, jø cas`r` dsea` do:

—Ni` fii`. Dseáng`- ja` cuíim`baa` i` dseañu` i` éeng` 'nú` na.

⁷² Jøb mi` tí` lí` caqui` tuidsee` e catí` tú` ya`, jø joguib` cadseng`- dsí` Tú` Simón cajo e cajím`- Jesús la nú`-gui do lala: “Nú`-gui e niquí`- tuidsee` e nití`- tú` ya`, 'nu` nifo` 'ní` ya` e ja` cuín` jnea`.”

Jø mi` cadseng`- dsír` guiú` e jø, canaaíñ` qui`bre jóng` dseáng`- e ngocáng` dsír`.

15

Mi` caguiéng`- Jesús fí` quini` dseata` Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Jø mi` cajneá` e jmi` jø, jaléng` fii` jmidsea` quiá`- dsea` Israel caseáng` yaaiñ` cóo`- jaléng` dsea` cóøng`- quiá`r` cóo`-gui tífa` quiá`- júu` quiu` ta` quiá`- dsea` Israel, lí` lajüing` i` dsea` Israel i` quie` nifi` i` quiu` ta`, jø cató`-bre Jesús e 'ñúuiñ` fí` quini` dseata` Pilato. <sup>2</sup> Jø mi` caguilíng`- jaléng` i` dsea` í` fí` jø, jø dseata` Pilato cajming`r` Jesús lala:

—¿Su já'ba' e 'nub` i lãng` dseata` dsea` féng' quíá' dsea` Israel?

Jø Jesús cañír`:

—E jáb' . Lajob` lí' lí' laco'gui la nicafée' na.

³ Jø cø' jmguiub` dsee` cuø' jaléng' i fi` jmidsea` do Jesús, ⁴ joba' cajmingí' tu dseata` Pilato Jesús lala:

—¿Su jí' cøø' ja` e iin'` ngii'`? Cø' dseáng' jmguiub` dsee` jmóo` jaléng' i dsea` la quíí' .

⁵ Dsu' Jesús caleáb` tu ja` ee` cañír` jí' cøø'; joba' eáam` dsigá` dsí' dseata` Pilato.

Mi` cahuí' ta` e nijúung` Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18 :38-19 :16)

⁶ Jø lajee` e tí' e jmi` jø, nitúng` dseata` Pilato e láaiñ` jaang` dsea` i sijnúng` lí' doñí` ii` i múng` dsea` fi` . <sup>7</sup> Jø ie` jø ni'iuung` jaang` i sijnúng` i sii` Barrabás colúng` cøø' jaléng' i nijmóo` ta` jngang' jaléng' dsea` fí' jee` mii' . <sup>8</sup> Jø mi` casimó' dsea`, jø camí'r` dseata` Pilato e nijmé` dsea` do lajø, e nileáiñ` jaang` i dsea` sijnúng` do laco'gui jí' e quí'` tiiñ` . <sup>9</sup> Jø joba' cañí' dseata` Pilato quíá' jaléng' i dsea` do lala:

—¿Su iing` 'nú' e nilaan` i dseata` dsea` féng' quíá' dsea` góo`na' dsea` Israel?

¹⁰ Jø cø' calilíb' i dseata` do jéeng'gui e lí' uí' e dsihuím' jaléng' i fi` jmidsea` do quíá' Jesús, joba' cajáng' neiñ' . <sup>11</sup> Dsu' jaléng' i fi` jmidsea` do canaaiñ` ta'r` mii' jø canaaiñ` sí'r` jaléng' dsea` jiéng'gui e guiú`gui e nileáng` Barrabás. ¹² Jø joba' cajmingí' tu dseata` Pilato lala:

—Jø ¿e` iing` 'nú' e nijmee` e cøø' i dsea` i fi' 'nú' dseata` dsea` féng' quíá' dsea` góo`na' dsea` Israel?

¹³ Jø cañí' tu jaléng' i dsea` do cøø' júu` teá`:

—jGüitáíñ` fí' dse' crúu`!

¹⁴ Jø cañí' tu dseata` Pilato:

—¿E`gui e ga` e nicajmée` i dseañu` na?

Dsu' i dsea` do caleáb` tu canaaiñ` ta'r` mii' jø fé'r`:

—jGüitáíñ` fí' dse' crúu`!

¹⁵ Jø cø' i dseata` Pilato do contøøm` iin` e seeiñ` guiú` cøø' jaléng' dsea`, joba' caguím`bre i Barrabás do dsí' 'nuñí'; jø mi` cangí` e jø, caquiur` ta` e calihuúng` Jesús cøø' 'nii' jø cajáng' neiñ' do e quíá' nitáng` dsea` do fí' dse' crúub` jóng.

¹⁶ Jø jaléng' i léé` do cajéem`bre dsea` do fí' ni` 'núu' jø fí' jø caseáiñ' lajúng` léé` . ¹⁷ Jø caquíng' neiñ' do cøø' 'mi' e nú', jogui catá'r` fí' mogui` dsea` do cøø' lí' corona e lí' cøø' layaang` 'matóø' . ¹⁸ Jø mi` cangí` jø, canaaiñ` fé'r` teá` lala e løøng` neiñ`:

—jGüiliseem` dseata` dsea` féng' quíá' dsea` Israel!

19 Jo bár` sii~ mogui~ dsea` do, jogui` 'ñííñ' dsea` do, jogui` jmícaaiñ~ e jmfíeiñ' dsea` do e sí'r` uø~ jnir~ fí' quiniñ'. 20 Jo mi~ cangf e lóøiñ~ dsea` do lajo, cajé'bre e 'mi' nú' do, jo caquíng'tur dsea` do siñ'^ e lamí~ quiñ'. Jo mi~ cangf jo, caguím'bre dsea` do e quía'- niteáiñ~ fí' dse" crúu^.

*Mi~ catáng~ Jesús fí' dse" crúu^*

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Jo lajee~ e teáiñ' fí', cajíñ' jaang` dseañu" i siì` Simón i seeng` fí' Cirene, tiquía' jaang` i siì` Jaang` cóo'~ gui jaang` i siì` Rufo, jo nijaiñ' do fí' jenuu' fí' li~ jmóor` ta~, jo jaléng' i dsea` i ngolíng~ do cajmeáiñ' 'goo` i Simón do e nijeiñ~ crúu^ quía'- Jesús.

22 Jo cajéem'bre Jesús fí' cóo` li~ sii` Gólgota e guóng' Cuo' Mogui~ 'Lií'. 23 Jo cacuø'r` Jesús jmí'~ jmíi` huíng` jø' e sicáang' cóo'~ cóo` oo` e siì` mirra e sí'í' ní'í'~ dsea` do, dsu' Jesús ja` cali'íiñ~ fa' e ca'í'r` e jo. 24 Jo job mi~ cateáaiñ` dsea` do fí' dse" crúu^; jo jaléng' i 'léé~ do canaaiñ` cóor` quía'- e nijmér~ guíéé` sí' Jesús, jo ne`duu e~ nilí'r` nicóor` lajaang` lajaaíñ`.

25 Jo ngóo'jiu la ii~ ñú~ e la'ee` mi~ cateáaiñ` dsea` do fí' dse" crúu^ . 26 Jo catéer` cóo` 'majmá'jiu fí' yá' gui` dsea` do e tóo` e~ uíng~ e jmáiñ` dsea` do lado, jo lalab tóo': "I lab dseata~ dsea` féng' quía'- dsea` Israel." 27 Jo cateáang` guir gáang~ ii` colíng~ cóo'~ Jesús, jmá'~ jáng` crúu^ lajaaíñ` do, jaang` la cataang` cáang` dsea` do. 28 Jo lajob calití~ laco' la fé' fí' ní' jì' quía'- Fidiéé` li~ fé' lala: "Calí'íiñ` jee~ jaléng' dsea` i 'léé'."

29 Jo jaléng' dsea` i ngúng` lajee~ e táang` Jesús fí' dse" crúu^ lico' guíar` guí~bre e jøøiñ~ dsea` do jo fé'r` lala:

—jJaa'! ¿Su o' 'nu'bi i fé' i lí' qui' guá' fé' quía'- dsea` góo', jogui cóo'~ 'ní' jmíi~ lajo lí' jméé'~ tu'? 30 Jo lana leaang~ uø', jo güúng` fí' lí' táan' fí' dse" crúu^ na.

31 Jo lajobi jaléng' fii~ jmidsea` quía'- dsea` Israel cóo'~ gui jaléng' tifa' quía'- júu` quíu' ta~ quía'r~ dseáng' lóøm~bre dsea` do, jogui` síiñ` lajee~ yaaiñ` lala:

—Caleám'bre jaléng' dsea` jíéng', dsu' 'ñia'r' jo` quí'r~ jmíi' fa' e nileáng~ gui 'ñia'r' náng. 32 Song nine'naa' e nijgiáaiñ` fí' dse" crúu^ fí' lí' táaiñ', joguiba' já'~ nilí'naa' jóng e íbre líiñ' Dsea` Jmáang~, i dsea` i sijeeng'naa' i nicá' nifi' quí'-ii', jogui i nilíng~ dseata~ dsea` féng' quí'-ii' cajo.

Jo jì'gui cartí' i ii` i taang` cáaiñ` do, gab` fé'r` uí'~ quía'- dsea` do cajo.

Mi~ cajúng~ Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Jō mi~ catí guieñí~ e jmi~ jō, dseáng~ latøøng~ e fí jō calinú~ conguaí, jō lajōb lí~ cartí la ii~ 'ní ca'lóo~. ³⁴ Jō e í~ jōb mi~ ca'óo` Jesús teá~ jō cajíñ~ lala:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —e guøng~: Fidiée~ quié~e, Fidiée~ quié~e, ¿jali~ nicatiun~ jnea~?

³⁵ Jō i liing~ dsea` i teáng~ do ie~ jō canúur~ e jō, jō cajíñ~:

—Fing na núu~na', lana tór~ i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ mali~ gui eáang~ i calisí Líí~.

³⁶ Jōba' ladsifí~ ladob cangó~ jaang~ i dsea` do, jō cangoquier~ cōo~ joo~ e nisiyá~ jmi~ jmi~ huñng~ jó~ e tí~, jō caquiñ~ e joo~ do fí cōo~ yú~ tá~ jō caséer~ e laco~ niyú~ Jesús jō cajíñ~ lala:

—Ja' ee` cang~na're, majeeng~duu' su nijáa~ i Líí~ do e nija~jgiáaiñ~ dsea` na.

³⁷ Jōb mi~ ca'óo` Jesús e teá~ eáang~ jō cajúm~bre. <sup>38</sup> Jō miñng~ jōb cajo casím~ e 'mi~ fé~ e í~ fí sinúu~ guá~ fé~ quiá~ dsea` Israel e si~ fí Jerusalén jō calí~ tú~ fōo~ catí yú~ jogui catí uii~.

³⁹ Jō mi~ calilí~ i fii~ 'lée~ romano i sing~ jmóo~ í~ cáang~ Jesús e nicajúm~ dsea` do, jōba' cajíñ~ lala:

—Dseáng~ e já~ba' e i dseañu~ na líiñ~ i Jōo~ Fidiée~ camñng~ do.

⁴⁰ Jogui huí~biji~ teáng~ cōo~ tú~ mñng~ dseamí~ e jór~ fí jō; jō jee~ í~ quíng~ Yá~ i seeng~ fí Magdala, jogui Salomé, jogui Yá~, niquiá~ Tiáa~ i jiuung~ do jogui niquiá~ Sé~ cajo.

⁴¹ Jō jaléng~ i dseamí~ na cangi~bre e jmicōo~r~ cōo~ li~ ee~go 'né~ Jesús ie~ lami~ cateáaiñ~ fí li~ se~ Galilea. Jogui i fñm~bigui dseamí~ i jiéng~ i teáng~ do ie~ jō cajo i cajalíng~ fí Jerusalén cōo~ dsea` do.

Mi~ ca'áng~ Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Jō jaquíeeng~ e tí~ li~ ni'í núu~ ie~ guati'ló~ jmi~ e guia' dsea` Israel guiá~ e nití~ jmi~ e jmi'íñ~. <sup>43</sup> Jō ie~ jōb mi~ caguié~ jaang~ dseañu~ i sii~ Sé~ i seeng~ fí cōo~ fii~ e sii~ Arimatea, jō i dsea` la líiñ~ jaang~ i niing~ quiá~ jaléng~ dsea` cōøng~ i quiu~ ta~ quiá~ dsea` Israel, jō sijeem~bre cajo e Fidiée~ nicá~ nifí~ quiá~r~; jō dseáng~ teáb~ táang~ dsír~ cangór~ fí li~ guing~ dseata~ Pilato, jō camir~ fí e nidsi'áaiñ~ Jesús. ⁴⁴ Jō cangogáb~ dsí~ dseata~ Pilato e nicajúm~ Jesús, jōba' cató~r~ i fii~ 'lée~ e quiá~ nijmingí~ reiñ~ do jial tí~ ñingóo~ e cajúng~ dsea` do. <sup>45</sup> Jō mi~ cajmea~ i fii~ 'lée~ do júu~ i dseata~ do, jōba' dseata~ Pilato cacuø~bre fí i Sé~ do e nidsi'áaiñ~ Jesús. <sup>46</sup> Jō i Sé~ do calár~ cōo~ 'mi~ e niguo~ eáang~ e quiá~ niquiñ~ Jesús. Jō cangojéem~bre dsea` do fí li~ ni'áaiñ~ fí cōo~ dsí~ too~ jiáa~, jō cajlír~ e ni~ do cōo~ cōo~ cuu~ e fe~. ⁴⁷ Jogui Yá~ i seeng~ fí Magdala cōo~ Yá~ niquiá~ Sé~ i jaang~gui do cangá~bre jie~ li~ ca'áaiñ~ dsea` do.

16

Mi~ cají'tu Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jo mi~ nicasúung~ e jmi~ e jmi'íng' dsea` Israel, i Yá^ i seeng` fi' Magdala jogui Salomé cóo'gui Yá^, niquíá^ Tiáa~, calár~ jmi~ jmeafi~ e quiá'- e nidsisuiñ~ Jesús fi' li~ iuung~ dsea` do. ² Jo eeb' e jmi~ la'uii~ quiá'- semaan~ cangoliñ~ fi' li~ ca'áng~ Jesús, jo caguiliñ~ e lico' nicaguá'- iee', ³ jo síiñ~ lajee~ yaaiñ~ lala:

—¿I~ nijé` e cuu~ e jli' fi' otoo` ée` li~ ca'áiñ~ do?

⁴ Dsu' mi~ cangár~ røø, e cuu~ e cajli~ ni~ otoo` quiá'- e ée` do jo` róo` ée` quiá'. <sup>5</sup> Jo cangotáam~bre e fi' dsí' tó` ée` do, jo fi' job cangáñ~ jaang` siming' i guing~ lí' lí' dsée' i qui' cóo` 'mi' té e cuee`. Jo eám' caføng' i dseamf do, ⁶ dsu' i siming' do cañir` lala:

—Ja' føøng~na' jii' cóo'; có' ñi'baa e 'náng~na' Jesús i seeng` fi' Nazaret i cajúng~ fi' dse' crúu` do, dsu' lanagui nicajib'tur, jo jo` iuuiñ~ fi' la lana. Fí na jøø-na' e fi' li~ catiraañ~ do, jo` ii' seeng` jii'~ jaang'. <sup>7</sup> Güilíng~na' jo güijmée'-na' júu` dsea' guijáng` quiá'r~, jo jee~ jo quing'~ Tú` Simón cajo, jo síi'na'r lala: “Jéeng'gui nidsé- Jesús fi' li~ se' Galilea laco'gui 'nú', jo fi' job nimáang~na're lí' laco'gui jii'~ e cajíñ~ ie~ lamí~ ná'-gui e nijngáng' dsea` ír.”

⁸ Jo mi~ cangf e jo, ca'uøøm` i dseamf do e cuíur` e fi' li~ ca'áng~ dsea` do, có' dseáng'- eám' jléeiñ e 'gó'r'. Jo jii'~ jaang` ja` ii' cajmea' i dseamf do júu`, có' dseáng'- 'gó'bre.

Mi~ cajmijnéeng`'ña' Jesús fi' quini` i Yá^ i seeng` fi' Magdala
(Jn. 20:11-18)

⁹ Jo mi~ nicangf e nicají' Jesús, mi~ cajneá~ e jmi~ la'uii~ quiá'- semaan~ do, jo la'uii~ cajmijnéeng` 'ña'r fi' quini` i Yá^ i seeng` fi' Magdala, i dseamf i ca'uøøng` guiáng~ i 'ling'` fi' dsí' lamí~ jéeng'gui. <sup>10</sup> Jo i Yá^ do ladsifib' cangojmée'r~ júu` jaléng' i dsea` i cangf cóo'~ Jesús do; jo jaléng' i dsea` i dseáng'- eám' fi' lí' líiñ~ jogui neáaiñ~ ta~ qui'. ¹¹ Jo mi~ canúu~ i dsea` do e nicajib'tu Jesús jogui e nicangám~ i Yá^ do, jo dsu' ja` já' calíng~ i dsea` do ladsifí lado.

Mi~ cajmijnéeng`'ña' Jesús fi' quini` gáng~ i dsea` quiá'r~ do
(Lc. 24:13-35)

¹² Jo mi~ cangf e jo, cajmijnéem` 'ña' Jesús fi' quini` gáng~ lajee~ i dsea` quiá'r~ do lajee~ ngoliñ~ e teáaiñ~ fi' fi' jee~ mó'. <sup>13</sup> Joba' ladsifí ladob caquim~-tu i dsea` gáng~ do, jo cangojmée'r~ júu` i caguiaang~gui do; jo dsu' ja` já' calíñ~ do cajo ladsifí lado.

E ta e cacuø' Jesús jaléng' dsea` quiá'r`

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Jo mi~ cangf̂gui lajo, lajee e neáang` i dsea` guijáng` quiá'r` e gø'r' fí 'ni' mes, jo lajee jo mi~ cajmijnéeng` 'ña' Jesús fí quini` jaléng` i dsea` do, jo cajim`breiñ' do, co' dseáng`- ja` já`- mí lím`biñ' do e nicajib`tur; jogui co' eáam`ue` moguiñ`~ cajo, joba' ja` já`- calíñ`- do ladsifí lado mi~ cajíng`- i dsea` i cangá` quiá'r` e nicají`tur. <sup>15</sup> Jo casí`- Jesús i dsea` do lala:

—Güiling`-na' fí la'úng`- fí jmiçüi, jogui güiguia`na' júu`jee` jaléng` dsea` jmiçüi jial nileáng` dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r`. <sup>16</sup> Jo jaléng` i dsea` i já`- nilíng` júu` quié`-e jogui e nisáin` jmi` e laco' cuø` li` e nica'uíñ` dsea` quié`-e, joba' i dsea` í nileám`bre jóng jee` jalé` dsee` quiá'r`; dsu' i dsea`gui i ja` já`- nilíng` júu` quié`-e, joba' i dsea` í latab` ni'naaiñ` quiá`- Fidié. ¹⁷ Jogui niñim` jaléng` i dsea` i já`- líng` júu` quié`-e e nilí`bre uóñ` i 'ling` i teáng`- dsí` dsea` la'eáang` cóo' júu` quié`-e; jogui niñim`bir cajo e nifér` jmi' e ja` mí ñir` jééng`gui; <sup>18</sup> jogui nilí`bir e sáin` mi' i guíng`- cajo e ja` nicúin` do quiá'r`, jogui song ni'í'r` lafa' oguí-, ja` nilé` quiá'r` jii` cóo; jogui niñim`bir e nilí'r` jmi'leáaiñ` jaléng` dsea` dséé`~ cajo e lico' niquidsir` guóor` fí yú` moguiñ`, jo ni'leáam`biñ' do jóng.

Mi~ cangáng`-tu Jesús fí ñifí`

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Jo mi~ cangf̂ e casí`- Fí'naa' Jesús jaléng` i dsea` quiá'r` do lajo, joba' cajgóo`-bre fí yú` jmiçüi jóng, jo cangám`-tur fí ñifí` fí lí` cajár, jo cangogüea`tur lí` lí` dséé` laco'gui la guíng`- Tiquiá'r` Fidié. <sup>20</sup> Jo mi~ cangf̂ jo, ca'uøøm` jaléng` i dsea` do fí la'úng`- fí jmiçüi e cangoguiar` júu` quiá`- jial laang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r`, jo 'ñiab` Fí'naa' jmicóo'r` i dsea` í e guiañ` do júu` quiá'r`, jogui ca'e'bir dsea` jmiçüi e dseáng`- e já` júu` quiá'r`, co' jaléng` i dsea` do jmóor` jalé` e dsigá` dsí` dsea` la'eáang` cóo'~ güea` quiá`- Fí'naa'.

Jo lajob nilí`.

Jo lanab jii` lí` júu` quiá`- Fidié e cajme' Marcos.

E lab júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e cajme' LUCAS

E uing~ e cajme' Lucas e jì la

¹ Teófilo, niñíb^ 'nua' e fñim' dsea` cajme'r' fí' ni~ jì jalé' e nicalí- jee~ jneaa~aa', <sup>2</sup> jo cajme'r' laco' júu^ e cajmée` jaléng' ì dsea` ì cangá- jial calí- lami~ cagüéng- Jesús fí' jmigüü' la, jo ì dsea` íb` ì ca'e' jalé' júu^ quiá'- Jesús cajo. <sup>3</sup> Jo nica'nób' jnea~ cajo, jo nicalidseáam' dsii~ jalé' e já'- e calí- latí' mi~ uing~ jo latí' lana, joba' nijmée' e 'nua' júu^ jial calí- lami~ cateáang` Jesús fí' jmigüü' la, ⁴ jo lajoba' dseáng'- lajang'- niliñí' jalé' e júu^ e nica'e' dsea' 'nua'.

Jaang` ángel cajmээр` júu^ e niliseeng` Juan ì seáang` dsea` jmii`

⁵ Jo lajee` líng' Herodes dseata~ dsea` féng' quiá'- Judea, jo seeng` jaang` jmidsea` quiá'- dsea` Israel ì sii' Zacarías, ì líng' dsea` quiá'- jaang` jmidsea` ì sii' Abías. Jo ì dseamí quiá'- ì Zacarías do siir' Elisabet, siju~ jaang` jmidsea` ì calisí Aarón. <sup>6</sup> Jo lajì huáam-bre núur~ jalé' ta~ quia' Fidiée~, jo eáam' guiúíñ- fí' quini~ dsea` do cajo e laco' jji~ jaang` dsea` ja` cuóøng' cuó'-reiñ' do dsee-. <sup>7</sup> Jo dsu' ja` ì jóor' seeng', co' ì dseamí do ja` cuóøng' nidsiquieeiñ~ yuu, jogui dsím'- nidseáaiñ- lajì huáaiñ- do cajo.

⁸⁻⁹ Jo coo` jmii` catíng- jaléng' jmidsea` e li~ quíng' Zacarías do e nijmiféiñ' Fidiée' fí' dsí' guá'- fé' e si' fí' Jerusalén, jo nitíng- lajee` la'ó' jmidsea` e guíng' yaaiñ~ ì ì nitíng- e nijír- su' fí' nife', jo Zacaríasbing' catíng- ie~ jo. <sup>10</sup> Jo 'ñiab' Zacarías ca'ír- tí' nife' ie~ jo e quier' e su' do. Jo lajee` coo' e su' do, lajalém' dsea` teáaiñ- fí' caluu' e jmiféiñ' Fidiée'. <sup>11</sup> Jo lajee` iuung- Zacarías fí' nife' do, jo coo` cajném- jaang` ángel quiá'- Fidiée' lí' lí' dsée' e nife' e lí' iuuiñ- jir' e su' do. ¹² Jo mi~ cangáng- Zacarías ì ángel do, dsíng'- cafóíñ' jji~ ja` ñir' e~ nijmér-. ¹³ Jo cajíng'- ì ángel do casí'r- Zacarías:

—Ja' fóøn~, Zacarías, co' nicanúub- Fidiée' lajji~ júu^ e nicamí~na'r do, jo lana dseamí quií'- nidsiquieeiñ~ jaang` yuu siñuu` ì nitó' e nilisií Juan mi~ niliseeiñ'. ¹⁴ Jo fñim' dsea` nili'íáang` dsíur' jogui dsíng'- nili'íáang` óo' 'nú' e niliseeng' ì yuu quií'-na' do cajo, ¹⁵ co' mi~ nicuáiñ', dsíng'- niliféiñ' fí' quini~ Fidiée'. Jo ja' méé' ni'í'r carta~ niteáiñ- fí' jmigüü', jogui nú'-gui e niliseeiñ', ni'íñ' Jmiguí quiá'- Fidiée' e nijmicóo' quiá'r- lajji~ ta~ e nijmér- fí' jmigüü' la. ¹⁶ Jogui nijmér- e niquí' jíng' yaang~ fñim' dsea` Israel fí' quini~ Fidiée'. <sup>17</sup> Jo ì Juan do ni'íñ' Jmiguí quiá'- Fidiée' laco' ca'íng' jaang` dseañu' ì cali'gøng'

eáang' i calisí Lii', jaang' i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiée' malii~gui eáang'. Joba' i Juan na niguiár- júu^ mi~ nijaquíéng' e nijáa' Dsea' Jmaang- e laco' røøb` nisíng^tu jaléng' joo' dsea' cõo' jaléng' sejmíir, jogui e laco' jaléng' dsea' i jo' núu' júu^ quiá'- Fidiée' níquí'- jíng' yaaiñ~ mi~ ninúr- jalé' júu^ e niguiá- i dsea' í. Jo lajoba' nijmér- e niguíéng- guíá- yaang- dsea' e nijmicuiiñ` Dsea' Jmaang-.

18 Jo mi~ cató' e fé' i ángel do jalé' júu^ quiá'- Fidiée', jo cajmingi' Zacarías i ángel do:

—¿Jial nilita~ dsi' jnea~ jalé' e jo, co' nidseáam~baa' eáang' cõo' dseamí quié-e?

19 Jo cañí' i ángel do:

—Jneab~ i ángel Gabriel, jo jmóo'o jalé' ta~ e iing~ Fidiée', jo íb` dsea' casiiñ` jnea~ e cagajméé' e 'nu` jalé' e juguíá- e nífá'-a na. 20 Jo dsu' uii' e ja` já'- calín'- jalé' júu^ quié-e, joba' latí' lana nijá' e jo' lí fo' jii' camí' júu^ cartí' niliti~ lajii' júu^ e nífá'-a na, jo joguib nifo'^tu' jóng.

21 Jo lajee' síng` Zacarías cõo' i ángel do, jo caluu' guá'- féb' teáang- jaléng' i dsea' i sijeeng' ír' do. Jo lajaléng' i dsea' do ninaang' í dsíir' jiali' cali'íing~ Zacarías eáang' fí' lí cangór- fí' nife' do. 22 Jo dsu' mi~ cagüi'í' Zacarías fí' jo, jo' lí fé'r'. Joba' dsifí' lajob calilí'^ jaléng' i dsea' i teáang- caluu' do e lüm~ba' e cangáiñ'- do e fí' dsí' guá'- do. Jo dsifí' ladob canaang` Zacarías e jmóor' lí' cõo' guóor' quiá'- jial e cangár- do, jo cangocã'bi e líiñ' lado.

23 Jo mi~ cangf jo, mi~ catf í' e cadsíng- lajii' jmi~ e catíng- Zacarías e iuuiñ- fí' sinúu' guá'- do, jo cangám'-bre fí' quiá'r-.

24 Jo mi~ calicóng`gui lajo, yuub` cacóng- dseamí quiá'r-. Jo lajee' 'níng- sí' jo' cagüi'í' i dseamí do sinúu' quiá'r-, jo lajee' jo' í dsíir': 25 “Gui'máam' Fidiée' quiá'- e guíá- e jmóor' cõo' jnea~ e laco' jo' nífé' dsea' ga' uii' quié-e.”

Mi~ cajméé' i ángel do júu^ e niliseeng` Dsea' Jmaang-

26 Jo mi~ cadsíng- jñúung- sí' lajo, coo' jmi~ casíng` Fidiée' i ángel Gabriel do fí' coo' fñ' lí' sii' Nazaret e née' fí' lí' se' Galilea. 27 Jo casiiñ` dsea' do fí' quiá'- jaang' simí' i sii' Yá^ i ninée' júu^ quiá'- cõo' jaang' siming' siju' Davi'^ i sii' Sé^.

28 Jo mi~ caguíé- i ángel do fí' quiá'- i simí' do jo casí'-reiñ':

—Juguíá- o' quí'-, simí', co' 'nu'bing' i nicaguíng' Fidiée' lajee' lajaléng' dsea' i seeng' fí' jmígüi', jo Fidiéeb' nijmicõo' 'nu'.

29 Jo mi~ canúu- i simí' do júu^ quiá'- i ángel do, dsíng' cangogá' dsíir' jo ca'fí' dsíir' e~ uíing~ e cajíng'- dsea' do lado.

30 Jo cajíng'- tu' i ángel do:

—Ja' fõøn' jii' coo', co' íáam' dsí' Fidiée' cõo' 'nu', 31 jogui lana nigüiquíéen' jaang' yuub' siñuú', jo mi~ niliseeiñ', nitó'na'

e nilisiir` Jesús. 32-33 Jo mi` nicuáiñ, nijmé` Fidiée` e niliín` jaang` dsea` féng' laco' calíng` i sijur` Davi` do. Jogui i yuu do quií`-latab` niquiá'r` ta` quiá`-lajaléng' dsea` Israel, jogui niquiá'r` ta` cajo fi' la'úng`-fi' jmiigüí, jogui nilisiir` Joo' Fidiée` dsea` guing` ñifi`.

34 Joba' cajmingi' Yá^ i ángel do:

—¿Jial cuøong` nilí lajo? Ja'gui cóo'`o dseañu`.

35 Joba' cañi` i ángel Gabriel do:

—Fidiée` dsea` guing` ñifi` nijmér` cóo'` güea` 'gøng' quiá'r` e niquin`-lafa' jee` cabøø` jnií, jo lajee` joba' nicuø'r`-`nu` Jmiguí quiá'r`, jo joguiba' nigüiquiéen` i yuu güeang` i líng` Joo' Fidiée` do. 36 Jogui i nií` i sii` Elisabet, jaang` dseamf` i niyúng' eáang', jñúung`-si' níngoo' e quíeeiñ` jaang` yuu siñuu`. Jo i dseamf` do i nica'éeng` dsea` eáang' e ja' jiuung` nicøøiñ`, yuu` niquíeeiñ` lana, 37 co' jaléb` tüing` Fidiée` jmér`.

38 Joba' cañi` Yá^:

—I quiá`-Fidiéeb` jnea`. Güijméeb` Fidiée` cóo'` jnea` laco' nicafee` na.

Jo mi` calí`-síiñ` lado, jo cangám`-tu i ángel do fi' lí` cajar`.

Mi` cangó`-Yá` e cango'eer` Elisabet

39-41 Jo dsifi` mi` cangf` lajo, cangó`-Yá` fi' cóo'` fi` e née' fi' jee` mó'` lí` se'` Judea e cango'eer` i níur` Elisabet i cóo'` Zacarías do.

Jo mi` caguiér`-fi' jo, jo cangofeeiñ` dsea` do. Jo mi` cató`-Yá` cató'r`-Elisabet, dsifi' ladob cajøng` i yuu i iuung`-dsi' tu' Elisabet, jogui dsifi' ladob ca'íng' Elisabet Jmiguí quiá`-Fidiée`. 42 Joba' cajíng' i Elisabet do casí'r`-Yá` e ngocáng`-dsiir` jo cajíñ`-:

—`Nu`bing` i nicajmigüeang` Fidiée` lajee`-lajaléng' dseamf` i seeng` fi' jmiigüí, jogui nicajmigüeaiñ` yuu quií`-cajo. 43 ¿I` jnea` e nija'ee` niquiá'` Fii` jnea`? 44 Co' mi` canú`-u e cate' jnea`, dsifi' ladob cajøng' yuu quíe`-e lí` iuuiñ`-fi' dsií` tú`-u e iáang`-dsiir`. 45 Joba' eáam` juguiá`-quií`, co' jáb`-calín`-e niliti` jalé'` júu` quiá`-Fidiée` e cacuø'r`-`nu`. 46 Joba' cajíng'`-Yá`:

Dsíng'`-jmfén'` jnea` Fidiée`,

47 jogui dsíng'`-iáang`-dsii` cóo'r`-cajo,

co' íbre dsea` caleáaiñ` jnea` jee`-dsee`-quíe`-e.

48 Dsu' jnea`-lín`-n jaang` dsea` quiá`-Fidiée`

i ja`-jmiféng'`-ñia', jo sí'im` Fidiée` jnea`,

jo latí` lana jo cartí`-róo`-jmiigüí nífé'` jaléng'` dsea`-jmiigüí`-juguiá`-uii`-quíe`-e.

49 Co' Fidiéeb` dsea`-gøiñ` fi' la'úng`-fi' jmiigüí,

jogui jmiiguiab` jalé'` e nicajméer` cóo'` jnea` cajo,

co' íbre dsea` güeaiñ` fi' latøong`-fi' jmiigüí.

50 Jogui contøøm`-nilí fi'`-líiñ`-jaléng'` dsea` i nijmi'gó`-ír`.

51 Jo íbre tüiñ`-jmér`-lí`-doñi'` ee`,

jogui cajméer e cajgiéem jalé e í dsí dsea i jmicóong yaang.

⁵² Jogui cajgiáam bre uó jaléng dsea i óo ta ñí,
jogui yáb caseáin jaléng dsea i ja jmicóong yaang.

⁵³ Jogui juguiáb cacuø'r jaléng dsea i ja 'ga' lí sea quíá',
jogui cajmilím bre guo jaléng dsea sea cuu.

⁵⁴⁻⁵⁵ Jogui cajmicóo'r jaléng dsea góor dsea Israel
i caguín lamí jéeng'gui i nilíng dsea quíá'r,
co' lajob júu caséer cóo' lí yúu quí'í i sii Abraham e
nilí fi líng Fidié jneaa aa',
jogui nijmicóo'r jneaa aa' lata.

Jó jalé e júu na cajíng Yá ie jó.

⁵⁶ Jó cajeb Yá gaang sí' cóo' i Elisabet do. Jó mi cang jó,
joguiba cangáng tur fí quíá'r.

Mí caliséng Juan i seáng dsea jmí

⁵⁷ Jó mi cang jó, cadsím jmí e niliseeng yúu quíá'
Elisabet, jó jaang yúu siñuub caliséng quíá'r. ⁵⁸ Jó dsíng'
cali'íang dsí jaléng rúin cóo' jaléng dsea i neáng lacúng'
lajíng lí neaáin, co' calilí'r e dsíng' guiá e cajmée Fidié
cóo' i Elisabet do. ⁵⁹ Jó mi cadsí i yúu quíá' Elisabet do
jñiá jmí, joba' cangojéeng neiñ e nitó lí fi ngúu táaiñ laco'
e quí' títng dsea Israel. Jó mi cajméer lajo, sí'í nilisií i yúu
do laco' sii tiquíá'r Zacarías. ⁶⁰ Dsu i Elisabet do cañir jó
casí'r jaléng i dsea do:

—U, Juam 'né nilisiíñ na.

⁶¹ Joba' cajíng i dsea caguiaang do casí'r Elisabet:

—Jó ¿jialí nilisiir lajo? Jí' jaang'gui dsea sinúu quí' ja
siir lajo.

⁶² Joba' cajmingí i dsea caguiaang do Zacarías e jmóor lí
cóo' guoor:

—Jó ¿jial nilisií i yúu la, fó' nu'?

⁶³ Jó Zacarías camir cóo' lí nijmé'r jial iin e nilisií i yúu
do, joba' cajme'r e Juam nilisiíñ do. Jó dsíng' cangogá dsí
jaléng i dsea do e calisí i yúu do Juan. ⁶⁴ Jó dsifí ladob cana
oo luu Zacarías jó canaáin jmiféin Fidié.

⁶⁵ Jogui jaléng dsea i neáng lacúng' lajíng lí guíng
Zacarías eám cangogá dsír quíá' jalé e calí do, jó lajobi
lacaang jee mó' lí se' Judea eám caliseá e júu jó. ⁶⁶ Jó
lajíng dsea i caliñí jalé e calí do cajmingí rúin':

—¿E sí'íng i yúu la mi nicuáin? Dsuo eám lí e jmicóo'
Fidié quíá'r.

Jalé e caø Zacarías quíá' Fidié

67 Jo mi~ cana' oo~ luu~ Zacarías, dsifi' lajɔb ca'íñ' Jmiguí' quíá'~ Fidiée' jo canaaiñ' fé'r' jalé' júu^ e cangíiñ' cacuø' Fidiée' ladsifi' lado jo cajíñ'~:

68 Gũijmifém' jaléng' dsea' Fí'naa' Fidiée' quíá'~ dsea' Israel, dsuco' nicajár~ jee~ jneaa~aa', dsea' lí'naa' dsea' quíá'r~, jo nicaleáam~bre jneaa~aa' jee~ jalé' dsee~ quí'naa'.

69 Jo caguíñ'~ lajee' lajaléng' siju~ dseata~ dsea' féng' Daví'^ i jmóo' ta~ quíu' Fidiée' do jaang' i 'gøng' gui eáang' e quíá'~ nileáiñ~ jneaa~aa' jee~ jalé' dsee~ quí'ii'.

70-71 Co' lajɔb júu^ cacuø' Fidiée' jaléng' dsea' quíá'r~ i nicafé'~ cuaiñ~ quíá'r~ mali' gui eáang' e nileáiñ~ jneaa~aa' jee~ jaléng' i 'ní' níng~ jneaa~aa' jogui jee~ jaléng' i guíng~ quí'naa' cajo,

72 jogui nilí fi' lím~bre jaléng' 'lí~ dsea' cøøng'~ quí'naa', co' ja' ni'íng~ dsíir' lajii'~ júu^ e cajmirør' còo'~ 'lí~ yáu'~ quí'ii' Abraham lajii'~ mali' gui eáang'.

73 Jo e lab júu^ e cacuø' Fidiée' i Abraham do ie~ jo:

74 e nileáiñ~ jneaa~aa' jee~ jaléng' i 'ní' níng~ jneaa~aa', joba' jneaa~aa' nijmó'naa' e ngocáng' dsí'naa' lí'^ dseáng'~ laco' iing~ Fidiée',

jo jo' e 'gøng'naa' jii'~ còo' i dsea' i 'ní' ní' quí'ii' do jóng.

75 Jogui lata~ see~naa' fi' jmigü' la, nisee~naa' e lí'naa' dsea' gũeang'^ quíá'~ Fidiée' jogui dsea' i ée' røø' laco' si'í' fi' quini' Fidiée'.

76 Jo mi~ calí' e jo, jo lalab casí'~ Zacarías i yuu' do:

Jogui 'na', yuu' quí'ii', nilisii' dsea' i caguíng' Fidiée' dsea' guíng~ ñifí' i nifé' cuaiñ~ quíá'r~;

co' 'na'b' dsea' niguiéen'~ dsea' guiá', co' lana nijaquíéng' e tí' lí' nijáa' Fí'naa' Dsea' Jmáang~.

77 Jo nijmée'~ dsea' júu^ jial nileáng~ Fidiée' jaléng' dsea' jmigü' e ni'íng~ dsee~ quíá'r~.

78 Jo Fidiée' nijmér~ jalé' e jo, co' dsíng'~ 'neáaiñ' jneaa~aa', jogui eáam' fi' líiñ~ jneaa~aa' cajo.

Joba' nicacuø'r' jneaa~aa' e lafa' nijneá' còo' jì' e jlo'^ níng~ 'gøng' fi' lí' see~naa' lana,

79 jo e joba' nijmicòo'~ quíá'~ jaléng' dsea' i seeng' lafa' sijúung~ lí' nuu' sò'.

Jo Fidiée' ni'é'r' jneaa~aa' fi' guiá'~ quíá'r~ e laco' nilisee~naa' juguiá'~ júu^ røø'.

Jo jalé' e júu^ na café' Zacarías ie~ jo.

80 Jo cuaam' i yuu' quíá'r~ do laco' ngóo' jmí'. Jo lajee' cuaaiñ', eáang' ngóo' licuíñ' Fidiée' jogui eáang' ngóo' liguiúíñ~ la'eáang' còo'~ Jmiguí' quíá'~ dsea' do. Jo mi~ 'lé' cacuaiñ~, jo

cangór- fí' coo`jee~ mó', jo job cateáaiñ` cartí' mi~ caguié- jmiñ` e nilicuí' dsea` Israel quiá'r-.

2

Mi~ caliséng` Jesús (Mt. 1:18-25)

1-2 Jo ie~ jo seeng` jaang` dseata~ dsea` féng' i sii` Augusto i quia' ta` ie~ jo, jo seeng` jaang` dseata~ dsea` nu'luu~ quiá'r- i sii` Cirenio i guing` líng' ta` fí' lí' se' Siria. Jo ie~ jo caquiá' i Augusto do ta` e nili'íng` jaléng' dsea`. 3 Jo jaléng' dsea` i taang` fí' lí' jié' 'né- nidsiliñ` fí' góo`bre, jo fí' job nili'íñ`.

4 Jo mi~ cahuí' ta~ lajo, joba' cagui'í' i Sé` do fí' lí' guíñ` fí' fiñ` Nazaret lí' se' Galilea, jo cangáñ` fí' góor` fí' lí' se' Judea fí' coo` fiñ` e sii` Belén fí' lí' caliséng` i dseata~ dsea` féng' i sii` Daví` do, jaang` dsea` siju` Sé` i caliséng` mali'gui eáang'. 5 Jo mi~ cangáng'- Sé` fí' góor`, tée`bre Yá`, co' ninée' júu` quiá'r- cóo'iñ` do, jogui yuub` niquíeíñ` do cajo.

6-7 Jo mi~ caguiliñ` fí' Belén, job catí' í' e niliseeng` yuub` quiá'- Yá`, dsu' ja` lí' calí'r- lí' nijér-, co' dsíng'- fíng` jaléng' dsea` i caseáng' e fí' fiñ` do ie~ jo. Jo lí' güíng` jaléng' cuea` güitáb` cajer', jo job caliséng` i yuub` do. Jo íb` la'uii~ jóo` Yá` i caliséng`. Jo mi~ cangí' jo, caquiñ`- coo` 'mi', jo catiráaiñ` dsí' coo` ni'náú' lí' gø' jó', dsuco' ja` lí' sea` lí' guiá- fa' niquíer`.

Mi~ cajnéng` ángeles fí' lí' taang` dsea` jmóo` í' jo'se'

8 Jo mi~ canuub` e jmiñ` jo, jo nicaje' coo` tú- máng' dsea` i jmóo` í' jo'se' quiá'- fí' lí'- caluu` fiñ` Belén. 9 Jo lajee` neáaiñ` e canuub` e jmiñ` jo, coo` cajném- jaang` ángel i casíng` Fidié` fí' lí' neáaiñ`, jo dsíng'- jlo` cajneá- e güea` quiá'- Fidié` do lacúng' lajíng` lí' neáang` i dsea` do, jo dsíng'- cafóñ'. 10 Jo cajíng'- i ángel do casí'r- jaléng' i dsea` do:

—Ja` fòong'-na' jíi~ coo`, dsuco' juguúb- quíeé` quí`na', jo fíim` dsea` nili'íáang` dsíir' uí' e júu` jo. 11 Co' fí' lab góo` dseata~ dsea` féng' Daví', jo lana fí' lab nicaliséng` Dsea` Jmáang-, dsea` nileáiñ` 'ná' jee~ jalé' dsee- quí`na'. 12 Jo niñí`ba' e mi~ nigüi`néng`na'r jo niguiéng`na'r quiñ`- coo` 'mi' jo ráaiñ` dsí' coo` ni'náú' lí' gø' jó'.

13 Jo mi~ cató' e café' i ángel do lado, coo` cajném- ángeles i fíng` gui fí' lí' neáang` i dsea` do, jo lajalém` i ángeles do canaaiñ` e jmiféiñ` Fidié` lajaléiñ` do jogui canaaiñ` do ør` lala:

14 iMajmiféng`naa' Fidié` dsea` guing` ñifí-, jogui jaléng' dsea` jmigüi` i seeng` guiá- cóo'r` güiliseem`bre juguúb- júu` røø` cóo' dsea` do!

15 Jo mi~ cató' e ca'ø' i ángeles do, cangolím^tur fi' li~ jaliñ~. Jo i dsea` i jmóo` í jo'se" do canaañ` sññ` lajee` la'ó' yaañ~ jo sí' rúññ` lala:

—Má`aa' fi' Belén. Mane`duu' jalé" e nicajíng'- Fí`naa' Fidié` quiá'- jalé" e nicalí` jmñ` na.

16 Jo catam'- i dsea` do fi' lajminá~, jo mi~ caguiliñ~ fi' Belén, cadséññ` Yá` cóo' Sé` jogui i yuu` do e ráaiñ` dsí' cóo` ni'núu` li` gø' jó'. 17 Jo mi~ cangf e cangáñ~ i yuu` do, jo canaam`bre ni'r` júu` lajñi~ e cajíng'- i ángel do cuaiñ~ quiáññ'- do. 18 Jo jaléng` dsea` i canúu` e júu` jo dsíng'- cangogá` dsíur'. 19 Jo dsíng'- ca'f dsí' Yá` quiá'- jalé" e calí` ie~ jo, jogui ca'mea`bir e júu` jo fi' dsí' moguir~.

20 Jo mi~ cangf jo, caquim'-tu i dsea` jmóo` í jo'se" do. Jo lajee` ngoliññ` jo ør' quiá'- Fidié` jo dsíng'- jmiféññ` Fidié`, co' calitib~ lajñi~ júu` e quie` i ángel do ie~ jo.

Mi~ cangojéññ` Jesús fi' guá'- fé' e si' fi' Jerusalén

21 Jo mi~ cadsí' i yuu` do jñiá~ jmñ~, jo cangojéeng`neiñ' e cató` li~ fi' ngúu` táaiñ` laco' qui'- tñng` dsea` Israel. Jo dsifi' ladob catéer` e calisññ` do Jesús li' laco'gui cajíng'- i ángel do casí'r- Yá` lajñi~ mi~ nú'-gui e nidsiquiéññ` i yuu` do.

22 Jo mi~ cangf jo, mi~ cadsí' Yá` tuló~ jmñ~ e caliséng` i yuu` do, cajmiti`bre lajñi~ júu` e casée' Moi~ e 'né~ nilí, joguiba' cangoliññ` cangojéeng`neiñ' fi' guá'- fé' e si' fi' Jerusalén e laco' nidsijeáang`neiñ' fi' quini` Fidié`. 23-24 Jo mi~ nití- í' e nidsilíng~ dsea` Israel sinúu` guá'- cóo' yuu` siññu` la'uii~ i liseeng` quiá'r-, 'né~ jéeng` sejmií i yuu` do gáng~ bøsñ` osi gáng~ mee~ quiá'- e nijngáng'- jmidsea` fi' nife" quiá'- e sinúu` guá'- do. Jo jalé" e jo cajmée` i Sé` do cóo' i Yá` do ie~ jo, co' lalab ta` caquiñ' Fidié` malí`gui eáang': "Songi` caliséng` yuu` siññu` la'uii~ quiá'-, íbing' i nijmé- ta` lí' lajñi~ e iing` Fidié`."

25 Jo ie~ jo seeng` jaang` dseañu' fi' Jerusalén i sii` Simeón, jaang` dseañu' i guiúng~ eáang', jo dsíng'- jmiféññ` Fidié`, jogui sijeeññ` i nisíng~ Fidié` i nileáang~ dsea` góor` dsea` Israel jee~ jalé" dsee~ quiáññ'- . Jo jéeb` Jmiguí` quiá'- Fidié` quiá'- i Simeón do, 26 jo la'eáang' cóo' e joba' caliñir` lajñi~ lamí` jéeng`gui e ja` nijúuññ` e ja` mí` cangáaiñ` Dsea` Jmáang~, dsea` i nisíng~ Fidié` do. 27 Jo ie~ jo cajmée` Jmiguí` quiá'- Fidié` e cangó~ Simeón fi' guá'- fé' e si' fi' Jerusalén. Jo mi~ caguiér~ e fi' guá'- jo, fi' job nitaang~ Yá` cóo' gui Sé` e jeeññ` i yuu` Jesús do e jmóor` jalé" ta~ e caquiñ' Fidié` e 'né~ lí'. 28 Jo mi~ cangáng~ Simeón i yuu` do jo casang'-neiñ' jo canaaññ` jmiféññ' Fidié` jo cajíñ'-:

29 Gui'máam`ba' Fí`naa' Fidié`, co' nicalitib~ lajñi~ júu` quií'- e cajmée` jnea~ jéeng`gui.

Joba' dsíng' íáang` dsii` lana, jo nicuóom` nitøø' jnea` fí` ñiff` quií' , jnea` dsea` i` jmóo` lajii` e iing` 'nu`;

30-31 Co' nicamám` baa` i` yuu` la, dsea` i` nileáng` jnea` jee` jalé` dsee` qui`-ii', dsea` see`-naa' fí` jmigüü` la.

32 Co' i` lab dsea` i` líng` e jí` e jnea` jee` jaléng` dsea` jmigüü`, jogui` la'eáang` i` lab cajo` e nijmi'gó` dsea` jaléng` dsea` quií'` dsea` Israel.

33 Jo dsíng'` cangogá` dsíí` Yá` cóo`-gui` Sé` quiá'` jalé` e cajíng'` i` Simeón do uii` quiá'` i` yuu` do. 34 Jo mi` calí` e café` Simeón lajo, jo cataiñ`` güea'` i` yuu` do cóo`- sejmiiñ` jogui` cajíñ`- casí'r`- Yá`:

—I yuu` la nisi'íiñ` mi` nicuáiñ` e niguiár` júu` jial nijmicuíng` dsea` Fidié` , joba' fíim` dsea` jmigüü` niquí'` jíng` yaaiñ` fí` quini` Fidié`. Dsu' seem` dsea` i` ja` ni'íng` jalé` júu` e niguiáiñ` do, co' ja` nití`- dsíí', 35 co' niguiéeb` jmí` mi` nilidseáang` dsíí` jial` i` dsíí` lajaang` lajaang` dsea` jmigüü`. Jogui` 'nu` dsíng'` nilijiuung` o' mi` nijmeáng` dsea` i` yuu` la quií'` mi` níféiñ`.

36 Jo mi` calí` e fé` Simeón lajo, jo cajám`bre i` yuu` do cóo`- sejmiiñ`. Jo dsifí` ladob cangoquíéng` jaang` dseamf` i` sii` Aa` fí` lí` sing'` Yá` cóo`-gui` Sé` e jéeiñ` i` yuu` do, jo fé` i` dseamf` i` sii` Aa` do cuaiñ` quiá'` Fidié` cajo, jo i` dseamf` í` líiñ` jóo` jaang` dseañu` i` sii` Fanuel i` líng` dsea` siju` jaang` dsea` i` calisí` Aser. Jo i` dseamf` do eámam` niyúíñ`; ochenta y cuatro jii` níngóo` e 'ñíiñ` jo le'eámam` bir` eáang` mi` cacúng'` guór', jo guié` jii` mi` cangígui` lajo, cajúm` dseañu` quiá'r`. 37 Jo contøom` iuiiñ`- sinuu` guá'` e jmitir` lajii` e iing` Fidié` e jmiféiñ` dsea` do jogui` e jmóor` ayuno cajo. 38 Jo mi` cangáiñ` i` yuu` Jesús do, jo cacuø'r` gui'máang` Fidié` uii` quiáiñ`. Jo mifíng` canaaiñ` jma'r` júu` jaléng` i` dsea` i` sijeeng` i` dsea` i` nisíng` Fidié` e quiá'` nileáiñ` dsea` jee` dsee` quiá'r` jo cajíñ`- casí'- reiñ`: "I lab i` yuu` i` cajíng'` Fidié` i` nisíñ` i` ni'íng` dsee` qui`naa'."

Mi` cangolíng`tu` Yá` cóo`- Sé` fí` Nazaret

39 Jo mi` cangí` e cajmiti` sejmii` Jesús jalé` e ta` huí'` fí` ní` jii` quiá'` Fidié` do, cangolímm`túr` cóo`- i` yuu` do fí` Nazaret fí` lí` se' Galilea. 40 Jo cuaam` Jesús lajee` jo laco' ngóor` jmí`, jo dsíng'` ngóo` lítiñ` , jo eámam` jmigüeang` Fidié` ír`.

Mi` caje` Jesús fí` dsíí` guá'` fé` e si' fí` Jerusalén

41 Jo laco` jii` mi` tí` jmí` Pascua quiá'` dsea` Israel, nitíng` sejmii` Jesús e dsilíiñ` fí` Jerusalén. 42 Jo íe` mi` cadsí'` i` jiuung` do guitu` jii`, jo fí` job` cangór` cóo`- sejmii` cóo`- jaléng` dsea` sinuu` quiá'r` jogui` cóo`- jaléng` dsea` i` neáang` fí` Nazaret. Jo fí` job` caje` lajaléng` i` dsea` do lajee` catí` e jmí` do. 43 Jo mi` cadséng` e jmí` do, jo cangolímm`túr` lajaléiñ` do fí` Nazaret,

44 dsu' dob nicajé' i jiuung~ Jesús do fi' Jerusalén. Jo ja` nicalilí' sejniir` e nicajer', co' líiñ` e jee` i dsea` caguiaang` dob ngaiñ'. Jo catam`-bre fi' lajaléiñ' do lajee` coo` jmii'. 45 Jo mi~ caniúñ' guiá' fi', jo ca'naiñ`- Jesús jee` jaléng' i dsea` caguiaang` do, dsu' jo li~ cadséng'neiñ' do. Joba' caquim`-tur fi' Jerusalén e cango'neeiñ' i jiuung` do.

46 Jo mi~ caguiling`-tur fi' Jerusalén, jo ja` cadséng'neiñ' dsifi' lado car` mi~ cadsing`- 'ni' jmii~gui lajo, joguiba' cadséng'neiñ'. Dsu' fi' guáb'- guiiñ' do e núur` e sñng` jaléng' tifa' quiá'- júu` quiu' ta~ quiá'- dsea` Israel, jogui jmiguiab' jalé' e jmingi'- rúng' Jesús cóo'~ jaléng' i dsea` í. 47 Jo jaléng' dsea` i teáng` núu' jial ngii i jiuung~ Jesús do dsing'- dsigá' dsír', co' tñm`biñ' eáang'. 48 Jo mi~ cangá` sejniir` Jesús e dob guiiñ~, jo dsing'- cango'gó' dsír' jo cajíng'- niquiá'r` casí'-reiñ':

—Yuu` qui`-ii', ¿jiali' cajmeáan` jnea` lana? Dsing'- nicajmó'oo' fi'í' cóo'~ tiquiú', jo dsing'- nica'néeng`-naa' 'nu`.

49 Joba' cañi' Jesús quiá'- niquiá'r` jo casí'-reiñ':

—¿jiali' ngi'na' 'náng'na' jnea`? ¿Su ja` ñi'na' e` ta~ nisi'lin`n e nijmee` e quiá'- Tiquié` e dsea` guing` ñifi'?

50 Dsu' i sejniir` do ja` cangáñ' jiali' cajíng'- i jiuung~ Jesús do lado.

51 Jo mi~ calí` sñiñ` e jo, jo cangolím`-tur laji` gaaiñ` do fi' Nazaret. Jo dsing'- guiúng` Jesús cóo'~ sejniir`, jo dsing'- núu'r` cajo. Jo eáam` iáang` dsí' niquiá'r` mi~ ca'ñi`- dsír' quiá'- jalé' e cangojéé' ie~ jmii~ jo. 52 Jo lajee` jo cuaam` Jesús, jo ngóo' litñng`guir lacoo` jmii~, jo dsing'- iáang` dsí' jaléng' dsea` cóo'r`, jogui lajobi Fidiéé` cóo'~ ír` cajo.

3

Mi~ canaang` Juan i seáang` dsea` jmii` e guiar` júu` quiá'- Fidiéé`

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Jo ie~ jo ningóo' gui'ñiá' jing` e líng' Tiberio dseata` dsea` féng' quiá'- fi' la'úng` fi' jmigüí. Jo seeng` quiúung` dseata` dsea` nu'luu` quiá'r`, jaang` i sii' Poncio Pilato i guing` líng' ta~ fi' Judea, jo jaang` i sii' Herodes i líng' ta~ fi' Galilea, jo seeng` jaang` rúng' dsea` ngáang`~ cóo'~ Herodes i sii' Lii` i guing` líng' ta~ fi' Iturea cóo'~ coo' li~ sii' Traconite, jogui jaang` i sii' Lisanías i guing` fi' coo' li~ sii' Abilinia. 2 Jo ie~ jo seeng` gáng`-jmidsea` laniing`, jaang` i sii' Anás cóo'~ gui jaang` i sii' Caifás. Jo ie~ jo cajo i Juan do i líng' jóo' Zacarías guiiñ` fi' jee` uó` quiú' mi~ café' Fidiéé` caféng'neiñ' e nicatib` í' e nináiñ' do e niguiá'r` júu` quiá'- Fidiéé` fi' jee` dsea` jmigüí. 3 Jo mi~ cahuí' ta~ lajo, jo dsifi' lajob cangó` i Juan do fi' gua' Jordán, jo fi' job canaaiñ` e guiar` júu` quiá'- Fidiéé` fi' quini`

dsea` i caseáng' fí lacuee` e gua` do ie` jo. Jo fí job e'r jaléng' dsea` i guilíng` do, jo sí'reiñ' e 'né- niquí'- jíng' yaaiñ` fí quini` Fidiée`, jo lajoguiba' e nisáiñ` jmii` e laco' cuø` li` e cajmée` dsea` do lajo. <sup>4</sup> Jo e jo cangojée` lí' laco' fé' fí ni` jì' quíá'- Fidiée` e cajme' Saíí' malii`gui eáang', jaang` dsea` i café' cuaiñ` quíá'- Fidiée`, li` fé' lala:

Ngí' jaang` dsea` i fé' teá' fí ni` guóo`- uó`- quiú` jo fé'r` lala:

“Jmeáang`-na' guiú` fí,
jogui nea`na' condsee',
co' lana tí' lí' nijáab` Fí`naa'.

⁵ Jo jmirøø`na' lacaang` guiá' fí,
jo jmirøø`na' lacaang` lí' jung',
jo jmee`na' condsee' fí lacaang` lí' tu` fí,
jo jaléb' fí nilí' røø`.

⁶ Jo jalém' dsea` jmigüi` nilí'r` jial e nileáiñ` jee` jalé' dsee`- quiá'r`- la'eáang` cóo` i dsea` í.”

Jo jalé' e na cajíng' Saíí' fí ni` jì' quíá'- Fidiée`.

⁷ Jo mi` caguilíng` dsea` i iing` nisáng` jmii` e fí gua` lí' táang` i Juan i seáang` dsea` jmii` do, jo casí' i Juan do lajaang` lajaang` i dsea` i caguilíng` do ie` jo:

—Jóo` jaléng' mi' guíng` 'nú'! ¿I` cajme' 'nú' júu` e lala cuøøng` nileáang`na' lajii` iihuú' e nijaquíéeng` jmii` na? <sup>8</sup> 'Né- nijmiliing` yaang`na' e laco' nilíli` jaléng' dsea` rúng`na' e dseáng' e já'-ba' nicaquí'- jíng' yaang`na' fí quini` Fidiée`. Jo ja` jmigøøng` yaang`na' e nileáang`na' jee` dsee`- quiá'na' dsu' uii` e Abraham líiñ` 'lii` yáú` quiá'na', co' e já'- e fí-i 'nú' e cuøøm` jmé- Fidiée` siju` Abraham jalé' cuu` e née' la faco' iñ` lajo. ⁹ Cofa' jaléng' dsea` i ja` quí'- jíng' yaang` fí quini` Fidiée` líiñ' laco' e 'ma' ofii` e ja` dseeng` ofii` e cuø, joba' huú' e 'ma' do jo dsitoo` fí ni` jì' lafa' cuú`b~, co' ja` ee` ta` íng` jii` cóo`.

¹⁰ Jo mi` canúu` jaléng' i dsea` do jalé' e café' i Juan i seáang` dsea` jmii` do, joba' cajmingí'- reiñ' do lala:

—¿Jial ni'ee` jnea' guiú` cóo`- Fidiée`?

¹¹ Joba' cañí' i Juan do jo casí'r` i dsea` do:

—E laba' 'né- nijmee`na': Ii` 'nú' oo`na' tú` 'mi'quí'na', 'né- nicuó'na' cóo` jaang` dsea` i ja` sea` quíá'-; jogui` i 'nú' sea` e co'na', 'né- nicuó'na' jmá'-jiu cóo`- jaléng' i ja` sea` e dó'.

¹² Jo lajee` sáing` Juan i seáang` dsea` jmii` do cóo` i dsea` do, job caguilíng` cóo` tú` máng' nodsicuu` i iing` nisáng` jmii`, jo cajmingí'r` i Juan do jo cajíñ`-:

—Tifa', ¿e` 'né- jmó` jnea' e laco' ni'ee`naa' guiú` cóo`- Fidiée`?

¹³ Joba' cañí' i Juan do quíá'- i nodsicuu` do jo casí'-reiñ':

—E laba' 'né- nijmée` 'nú': Jo` mí'na' cuu` quíá'- dsea` e jmigui`gui laco' ta` quiú' fí ni` jì' quíá'- dseata`.

14 Jo lajee˘ s̄ing` i Juan do cóo` i nodsicuu` do, caguilíng` cóo` tú` máng` 'lée` fí` lí` táaiñ` jo cajmíngi` reiñ`:

—Jogui jnea˘, ¿e` 'né` nijmó`naa` e laco` ni'ee`naa` guiá` cóo` Fidié`?

Joba' cañí` i Juan do jo casí`r` i 'lée` do:

—E laba' 'né` nijmití` 'nú': Ja` ee` uóø`na' quiá`- dsea` laguidseaang˘, o'gui fong`na' dsea`, o'gui jmo`na' dsee` quiá`- dsea` e ngi`gui, o'gui ni'núng`na' dsea` e ja` ee` mí` cajméer` júi` cóo`; jo güilí`iáang` óo`na' cóo` lajúi` e 'léeng`na'.

15 Jo lajee˘ fé` i Juan do e júu`na, jo jaléng` i dsea` caguiaang` do i` dsíir` e` nilí` jogui i` dsíir` su Dsea` Jmáam` i Juan i seáang` dsea` jmí` do. 16 Jo mi` calilí` i Juan do e i` dsíi` i dsea` do lajo, joba' casí`-reiñ` jo cajíñ`:

—E já`, jnea` seáan`n 'nú` jmí` cóo` layaang` jmí`, jo dsu` nabi nijáa` jaang`gui dsea` i niseáng` 'nú` jmí` cóo` Jmiguí` quiá`- Fidié` jogui cóo` jì. Jo i dsea` i` 'gøng`guir laco` jnea` e júi` jnea` ja` catáin`n fa' nisíi`i capí` ñi` 'ñúu` lomíir`. Co` jnea` nicaseán`n jaléng` 'nú` jmí` cóo` layaang` jmí` e laco` cuø` lí` e nicaqui`- jing` yaang`na' fí` quini` Fidié`; dsu` ír` mí` nigúeíñ` niseáiñ` 'nú` jmí` cóo` Jmiguí` quiá`- Fidié` e laco` cuø` lí` e nicang`ng`na' Jmiguí` quiá`- dsea` do. 17 Jo quie`b` dsea` do e jmáin` ta` quiá`- e nisíi` micui`iee`, jo nisér` ca' e qui` quiá`- do. Jo dsu` e micui`iee` do ni'mear` fí` dsíi` sinúu`, jogui e qui` quiá`- nijí`-bre fí` lí` coo` jì e ja` tóo` jmí` yu`.

18 Jo jmang` cóo` júu` lanaba' caféng` i Juan do jaléng` i dsea` do, jo ca'e`reiñ` jalé` júu` quiá`- Fidié` quiá`- jial laang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`r`. 19 Jogui caféng` i Juan do jaléng` dsea` e ja` dseeng` laco` jmóo` i dseata` Herodes do e jéeiñ` lafa` dseamí` quiá`r` oo` dseañu` rúin` dsea` ngáang` cóo`r` i sii` Lii`, jogui cajíñ` dseata` Herodes cóo` jalé` e ga` e jmóoiñ` do. 20 Jo mi` caliñi` i dseata` do lajúi` e júu` e fé` i Juan do uí` quiá`r`, joba' dsíng` caliguiñ` jogui cajméer` cóo`gui e ga`, co` caqui`r` ta` e catam` i Juan do, jo 'nuñí`b` catang`-neiñ` do.

Mi` cajgáang` Jesús jmí`

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Jo dsu` nú`gui e ni`í` i Juan do 'nuñí`, lajee˘ cateáaiñ` fí` gua` Jordán e seáaiñ` dsea` jmí`, jo cóo` jmí` caguie` Jesús fí` jo, jo cajgáaiñ` jmí` cajo. Jo dsifí` mi` cangí` e jo, jo caféng` Jesús Fidié` dsea` guíng` ñiff`, jo lajee˘ jo cana` cateá` fí` ñiff`, 22 jo fí` job cajgó` Jmiguí` quiá`- Fidié` e lüng` jaang` mee` fí` yú` mogui` Jesús, jo canú` e lüng` i` guicafé` fí` yú` jmigüi` jo guicajíñ`:

—Nub` Jóo`o` i neáan`n eáang`, jo dsíng`- iáang` dsii` cóo` 'nu`.

Jaléng' 'lîi~ yúu' quiá' Jesús
(Mt. 1:1-17)

²³ Jò guiguí' jii` nãngóó' Jesús mi` canaaĩn` jmóor` ta` e si'íiĩn`. Jò jaléng' dsea` líiĩn` e i Sé` do tiquiá' Jesús. Jò tiyúu' quiá' Jesús siir` Elí, ²⁴ jò tiquiá' Elí siir` Matat, jò tiquiá' Matat calisír` Leví, jò tiquiá' Leví calisír` Melqui, jò tiquiá' Melqui calisír` Jana, jò tiquiá' Jana calisír` Sé, <sup>25</sup> jò tiquiá' Sé` calisír` Matatías, jò tiquiá' Matatías calisír` Amós, jò tiquiá' Amós calisír` Nahum, jò tiquiá' Nahum calisír` Esli, jò tiquiá' Esli calisír` Nagai, jò tiquiá' Nagai calisír` Maat, ²⁶ jò tiquiá' Maat calisír` Matatías, jò tiquiá' Matatías calisír` Semei, jò tiquiá' Semei calisír` Sec, jò tiquiá' Sec calisír` Judá, ²⁷ jò tiquiá' Judá calisír` Joanán, jò tiquiá' Joanán calisír` Resa, jò tiquiá' Resa calisír` Zorobabel, jò tiquiá' Zorobabel calisír` Salatiel, jò tiquiá' Salatiel calisír` Neri, <sup>28</sup> jò tiquiá' Neri calisír` Melqui, jò tiquiá' Melqui calisír` Adi, jò tiquiá' Adi calisír` Cosam, jò tiquiá' Cosam calisír` Elmodam, jò tiquiá' Elmodam calisír` Er, ²⁹ jò tiquiá' Er calisír` Josué, jò tiquiá' Josué calisír` Eliezer, jò tiquiá' Eliezer calisír` Jorim, jò tiquiá' Jorim calisír` Matat, ³⁰ jò tiquiá' Matat calisír` Leví, jò tiquiá' Leví calisír` Simeón, jò tiquiá' Simeón calisír` Judá, jò tiquiá' Judá calisír` Sé, jò tiquiá' Sé` calisír` Jonám, jò tiquiá' Jonám calisír` Eliaquim, <sup>31</sup> jò tiquiá' Eliaquim calisír` Melea, jò tiquiá' Melea calisír` Mainán, jò tiquiá' Mainán calisír` Matata, jò tiquiá' Matata calisír` Natán, <sup>32</sup> jò tiquiá' Natán calisír` Daví, jò tiquiá' Daví` calisír` Isai, jò tiquiá' Isai calisír` Obed, jò tiquiá' Obed calisír` Booz, jò tiquiá' Booz calisír` Salmón, jò tiquiá' Salmón calisír` Naasón, jò tiquiá' Naasón calisír` Aminadab, <sup>33</sup> jò tiquiá' Aminadab calisír` Aram, jò tiquiá' Aram calisír` Esrom, jò tiquiá' Esrom calisír` Fares, jò tiquiá' Fares calisír` Judá, <sup>34</sup> jò tiquiá' Judá calisír` Jacóó, jò tiquiá' Jacóó` calisír` Isáa, jò tiquiá' Isáa` calisír` Abraham, jò tiquiá' Abraham calisír` Taré, jò tiquiá' Taré calisír` Nacor, ³⁵ jò tiquiá' Nacor calisír` Serug, jò tiquiá' Serug calisír` Ragau, jò tiquiá' Ragau calisír` Peleg, jò tiquiá' Peleg calisír` Heber, jò tiquiá' Heber calisír` Sala, <sup>36</sup> jò tiquiá' Sala calisír` Cainán, jò tiquiá' Cainán calisír` Arfaxad, jò tiquiá' Arfaxad calisír` Sem, jò tiquiá' Sem calisír` Noé, jò tiquiá' Noé calisír` Lamec, ³⁷ jò tiquiá' Lamec calisír` Matusalén, jò tiquiá' Matusalén calisír` Enoc, jò tiquiá' Enoc calisír` Jared, jò tiquiá' Jared calisír` Mahalaleel, jò tiquiá' Mahalaleel calisír` Cainán, jò tiquiá' Cainán calisír` Enós, ³⁸ jò tiquiá' Enós calisír` Set, jò tiquiá' Set calisír` Adán, jò tiquiá' Adán` ñia' Fidiée`.

*Mi~ cajméé`fií` i`'ling`^` quijí` jial niróng` Jesús dsee`
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)*

¹ Jō ie~ jō, mi~ cangf e canghng` Jesús Jmiguí` quiá~ Fidié~, jō e Jmiguí` do cangojéeng` ír` fí` jee~ uó~ quiá~, ² jō fí` jōb cajer` lajee~ tuló~ jmi~. Jō lajee~ jō ja` e cagó`r` jíí~ capí~. Jō lajee~ táaiñ` fí` jō, jō caguié~ fií~ i`'ling`^, jō cajméer` quijí` jial e niróng` dsea` do dsee~. Jō mi~ cangf e tuló~ jmi~ do, jōguiba` cadseá~ jmi`aang~ Jesús jóng. <sup>3</sup> Jō dsifí` lajōb cajng`- fií` i`'ling`^ casí`r` dsea` do:

—jSong já~ e 'nə` lin` i` JÓÓ` Fidié~ camhng`~ do, jōba` jmee~ e ni`uíng~ iñí~ e cūu~ néé` la!

⁴ Jōba` cañí~ Jesús quiá~ fií~ i`'ling`^ do jō casí~`reiñ`:

—Lalab fé` fí` ni~ jì` quiá~ Fidié~: “Ja` niliseeng` jaléng` dsea` jmigüí` juguiá~ e lico!` ni!` nidó`r` jalé` e sea` fí` jmigüí`. Co!` 'né~ nijmiti~ bre jalé` ta~ quiá~ fí` ni~ jì` quiá~ Fidié~, jō lajoguiba` e niliseeiñ` juguiá~ jóng.”

⁵ Jōba` cajméé`tu fií~ i`'ling`^ quijí` jial e niróng` dsea` do dsee~, jō cangojéeiñ` dsea` do fí` cōó` yá~ mó` e ñí~ eáang~, jō ca'e`reiñ` jalé` fií` e sea` fí` la'úng~ fí` jmigüí` dseáng`- lajee~ cateá~. <sup>6</sup> Jō cajíñ~ casí`r` dsea` do:

⁷ —Jalé` e la nicuøø~ quí~` cōó~ jalé`gui e jlo~ e sea` fí` jō song nisi~ uó~ jni~ jō nijmifén` jnea~, co!` e quié~baa lajalé` e na, jō jneab~ cuøøng` jmee~ e guié~ jō cuøøm` cuøø` doñí` i~ i in~n.

⁸ Dsu!` dsifí` ladob cañí~tu Jesús quiá~ fií~ i`'ling`^ do jō casí~`reiñ`:

—Güihuíng~ cáan`n, Satanás, dsuco!` lalab fé`gui fí` ni~ jì` quiá~ Fidié~ cajo: “Jíí~ Fidié~ dsea` guíng~ ñifí`bing` ni-jmifén`, jō jíí~ ta~ quiá~ í`bre e nijmití~ cajo.”

⁹ Jō mi~ cangf jō, cajméé`tu fií~ i`'ling`^ quijí` jial niróng` Jesús dsee~, jō cangojéeiñ` dsea` do fí` yá~ guá~ fé` e si~ fí` Jerusalén jō cajíñ~ casí`r` dsea` do:

—Song já~ e 'nə` lin` i` JÓÓ` Fidié~ camhng`~ do, laco!` téé~ ee!` tí` yá~ la bíng` uó~ cartí` uii~, ¹⁰ co!` lalab fé` fí` ni~ jì` quiá~ Fidié~:

Fidié~ niquiá~r` ta~ jaléng` ángeles quiá~r` e nijmér~ í` 'nə`,

¹¹ jō nisaiñ` 'nə` cōó~ guóor` lajee~ guiáang`~ guo!` guiá~ güf, jō lajōba!` ja` nilihuín` mi~ nititáan~ fí` ni~ uó~.

¹² Dsu!` Jesús cañí~tur quiá~ fií~ i`'ling`^ do jō casí~`reiñ`:

—Dsu!` lalab fé`gui cajo fí` ni~ jì` quiá~ Fidié~: “Ja` jmoo!` jial ni'é~ Fí!` Fidié~ dsee~.”

¹³ Jō cōó~ e jōb catí` 'ní` néé~ e jmoo~ fií~ i`'ling`^ quijí` jial e niróng` Jesús dsee~, dsu!` jíí~ cōó~ néé~ ja` calí`r` lajō. Jō mi~ cangf jō, mi~ jō ñí` fií~ i`'ling`^ jial nijmér~ e niróng` Jesús dsee~, jōba!` catiúum~ bre dsea` do, jō cangohuím~ bre lajee~ cateá~.

Mi canaang Jesús jmóor ta quíar fí lí se' Galilea
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Jo mi cangî jo, cangám-tu Jesús fí lí se' Galilea, jo la'eáang' cóo~ jalé" bî 'gøng' quíá- Jmiguî quíá- Fidié~ canaang' ni' júu^ quíar- fí lacoõ fî e née' fí la'úng- lí se' fí jo. ¹⁵ Jo mi niguiéer' lacoõ fî lí dséer', dsifí ladob ír' fí dsí' guá'- quíá'- dsea' góor dsea' Israel, jo fí job e'r' jaléng' dsea' ì dsilíng- fí guá'- do jalé" júu^ quíá- Fidié~. Jo jaléng' dsea' ì núu júu^ quíar- eáam' jmiféiñ' dsea' do.

Mi cangáng-tu Jesús fí Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Jo ie~ jo, lajee~ ngí Jesús fí lí se' Galilea, jo caguiéng'-tur fí Nazaret fí lí cacuáañ-. Jo mi jmiî e jmi'íng' jaléng' dsea' góor dsea' Israel, dséer' fí Sinúu^ guá'- laco' jii~ e tiiñ' 'ñia'r'. Jo lajee~ táaiñ' fí e sinúu^ guá'- do, jo casíng' 'ñia'r' jee~ jaléng' dsea' góor, ¹⁷ jo ca'íñ' cõõ jì e ca'ír' lí tõõ jalé" júu^ quíá- Fidié~ e cajme' Saíi~, jaang' dsea' ì café' cuaiñ~ quíá- Fidié~ mali'gui eáang'. Jo mi caneáar' e jì do, joba' cadsér' lí tõõ lala jo ca'ír':

¹⁸⁻¹⁹ E Jmiguî quíá- Fii~ Fidié~baa' e jéeng' jnea~, co' caguíng' Fidié~ jnea~ e laco' niguiaa^ jalé" juguiá- quíar- fí jee~ jaléng' dsea' tiñíng-:

jogui nicasíiñ' jnea~ cajo e laco' niguiaa^ juguiá- quíá- e nileáang' jaléng' ì dsea' ì lafa' 'ñúung' cóo~ dsee- quíá-, jogui e nijmee~ e nilijné'tu jaléng' dsea' tiuung-, jogui e nilaan- jaléng' dsea' ì íng' iihuí' quíá- dsea' rúng', jogui e nijmée~ e júu^ e nicatíb' í' e nijmé- Fidié~ e ni'uíng- guíá- quíá- dsea' jmigüi.

Jo lanab jii~ lí' júu^ e fé' fí ni' jì quíá- Fidié~.

²⁰ Jo mi calí- e í Jesús e júu^ do, jo cajniib'tur e jì do jo cajá'r' ì dsea' née' ni' e guá'- do, jo caguáb'tur. Jo jalém" ì dsea' teáang' sinúu^ guá'- do teáaiñ- jõõiñ- Jesús. ²¹ Joba' canaang' Jesús sí'r' jaléng' ì dsea' do jo cajíñ'-:

—E jmiî na nicaliti~ jalé" e nicanúu- 'nú" e tõõ e fí ni' jì la.

²² Jo jaléng' dsea' ì teáang' dsí' e guá'- do dsíng' dsigá' dsíir' jalé" júu^ quíá- Jesús, jogui jmang' juguiáb- fé'r' quíá- dsea' do, jogui jming' rúíñ' la'ó" yaaiñ~:

—¿Su o' ì nabi jóõ Sé' ì guíng' fí fî la?

²³ Joba' cañi' Jesús casí'r- jaléng' ì dsea' do jo cajíñ'-:

—Ja' ngám- nisi' 'nú' jnea~ jii~ laco' júu^ róõ: “Timí', jmee- mí' quíi' uø'”; osi nifo'bi' é: “¿Jialí' ja' jmée' fí góo' la lajalé" e nicajmee' fí Capernaum?”

²⁴ Jo cajíng'-gui Jesús casí'r- jaléng' ì dsea' do:

—Jo jnea~ jmitaa- óo'na' e jii~ jaang' dsea' ì fé' cuaiñ~ quíá- Fidié~ ja' íng' dsea' góor' ír'. ²⁵ ¿Já' tõõ óo'na' jalé" e fé' fí ni'

ji` quiá- Fidiée` e calí- mali`gui eáang` mi~ cajá- Líi` i` café` cuaiñ~ quiá- Fidiée`? Co' ie~ jo ja` catu` jmi` fi' Israel lajee` 'ni` jiing` dsí ca'ná`, jogui dsíng`- cajá- oo- cajo. ²⁶ Jo dsu' ie~ jo ja` caquiú' Fidiée` ta` fa' e cajmée` Líi` e guiú- quiá- i` dseamf` dsea` góor` i` 'nú- , co' caquiú' dsea` do ta` e cajmée` i` Líi` do e guiú- dsu' quiá- jaang` dseamf` i` 'nú- i` guing` fi' li` huíi` eáang` fi' coo` li~ sií Sarepta quiá- li~ née` fií Sidón. <sup>27</sup> Jo lajob calí- cajo ie~ mali`gui eáang` mi~ cajá- Cheey~, jaang` dsea` i` café` cuaiñ~ quiá- Fidiée`. Co' fím` dsea` Israel dsea` góo` Cheey~, calidsée'r` e cacár- jmohuí` 'li' fi' ngúu` táaiñ` ie~ jo, dsu' jíi~ jaang` i` dsea` góor` fa' cajmi`leáiñ`. Co' camúng`- dsea` i` sií Naamán i` guing` tí li` huíi` eáang`, tí li` se' Siria, jíi' íbing' i` ca'láang-, co' lajob ta` caquiú' Fidiée`.

²⁸ Jo mi~ canúu- jaléng` i` dsea` i` teáang`- dsíi` sinúu` guá- do jalé` júu` quiá- Jesús jo dsíng`- caliguiñ-. ²⁹ Joba' caguim`bre dsea` do sinúu` guá-, jo ca'óong`neiñ' catí guíe'` fií, jogui cangojéeng`neiñ' cartí coo` yú'` jiáa`. Jo fi' job li~ lamí- iñ~ nibíiñ- dsea` do, co' í dsíir` e nijngám`-breiñ'. ³⁰ Jo mi~ caguiliñ- tí e yú'` jiáa` do e li~ í dsíir` e nibíiñ- dsea` do, jo dsu' Jesús caquim`-tur jo cangúñ` jee` jaléng` i` dsea` do, jo jíi~ coo` jo` ee` cajméeiñ` do quiá'r`.

*Jaang` dseañu` i` jée' i` 'ling` quiá-
(Mr. 1:21-28)*

³¹ Jo mi~ cangf` jo, jo cangób-tu Jesús fi' Capernaum fi' li~ se' Galilea. Jo mi~ caguiér- e fi' jo, jo calír- fi' dsíi` sinúu` guá- quiá- dsea` góor` dsea` Israel, jo fi' job canaaíñ` e'r` jaléng` i` dsea` í jalé` júu` quiá- Fidiée` lajee` jmi~ e jmi'ing` jaléiñ` do. <sup>32</sup> Jo dsíng`- dsigá` dsíi` jaléng` dsea` i` núu` júu` quiá'r-, co' fé'r` lí' laco' jaang` dsea` i` óo` ta`.

³³ Jo e fi' guá- do e li~ caguié- Jesús e cango'ée'r` dsea` júu` quiá- Fidiée`, jo fi' job nising` jaang` dseañu` i` jée' i` 'ling` quiá-. Jo cajmée` i` 'ling` do e ca'óo` i` dseañu` do ga` eáang`, jogui café'r` jo cajíñ- lala:

³⁴ —Jéeng` na, Jesús, dsea` seeng` fi' Nazaret. ¿Jialí' ñijmiguíin` jnea`? ¿Su cañí- e ni'íin` jnea`? Cuím`baa' 'nu`, joba' ne~naa' e lin' dsea` güeang` quiá- Fidiée` dsea` guing` ñífi`.

³⁵ Joba' cajíng- Jesús i` 'ling` do jo casí- reiñ':

—i`Tii- íi` moní`, jo tiúung` i` dseañu` na lana!

Jo mi~ cajíng`- Jesús lajo, jo dsífi` ladob cajmée` i` 'ling` do e caquíng`- i` dseañu` do fi' quini` jaléng` i` dsea` teáang`- dsíi` sinúu` guá- do. Jo joguiba' catiúung- i` 'ling` do i` dsea` do, jo jíi~ coo` jo` ee` cajmeáiñ` i` dseañu` do. <sup>36</sup> Jo dsíng`- cafóng` jaléng` dsea` jo jmingi` rúíñ` lala:

—¿Ĩ i dsea`na, faa`aa', e quiu'r ta`laco' jaang`dsea`i óo`ta` , jogui quíi`bre jmĩ e jmihuíiñ` jaléng` i 'ling` i jée' quíá`dsea` , jò dsifí lajòb dsihuíng` jaléng` i 'ling` do?

37 Jò mĩ calí`lado, dsíng` cani` júu` la'úng` fí lí` se' Galilea quíá` jalé` e guiá` e jmóo` Jesús fí Capernaum.

Mĩ cajmi'leáang` Jesús iemisé` Tú` Simón
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Jò mĩ cangf` jò, jò cagüi`hib` Jesús lí` iuuiñ` fí dsí' guá'`quíá` dsea` góor` i seeng` fí Capernaum, jò cangór` fí quíá` Tú` Simón. Jò mĩ caguiér` fí jò, nidséeb` iemisé` Tú` Simón e dsíng` iu` guíiñ`. Jò coo` tú` máng` dsea` i teáang` e sinúu` do camí'r` Jesús jmi'ee` fa' e nijmi'leáaiñ` i dseamf` do. 39 Jòba' cangó` Jesús fí lí` ráang` i dsea` dsée` do. Jò mĩ caguiér` lí` ráaiñ` do, jò cajiñ` e jmohuí` e líng` i dsea` do. Jò dsifí ladob ca'láang` i dseamf` do, jò cajém` e iu` guíiñ` do. Jò mĩ cangf` lado, jò caróo` bre jò cajméer` e cagó` Jesús cóo` i dsea` caguiang` guí do.

Mĩ cajmi'leáang` Jesús fíng` dsea` dsée`
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Jò mĩ canuu` e jmĩ jò, jò fíim` dsea` caguilíiñ` e 'náiiñ` Jesús, jò jéeiñ` jaléng` dsea` dsée` quíá'r` e laco' nijmi'leáang` dsea` do. Jò mĩ caguilíiñ` fí lí` guíng` Jesús, jò camí'r` dsea` do jmi'ee` lajii` ta` ngoliiñ` ; jòba' lí` jò caquidsí` Jesús guóor` fí mogui` lajaang` lajaang` i dsea` dsée` do, jò dsifí ladob 'láaiñ` . 41 Jò jee` i dsea` dsée` do niquiéeng` dsea` i jée` i 'ling` quíá` . Jò laco' ngóo' Jesús e jmi'leáaiñ` lajaang` lajaang` i dsea` do, jò lajòb dsihuíng` jaléng` i 'ling` do, jò sóong` óor` ti'áiñ` Jesús jò fé'r`:

—Nub` dsea` lin` Dsea` Jmáang` i joo' Fidiée` camíng` .

Jò dsifí mĩ canúu` Jesús e fé' i 'ling` i jée' quíá` i dsea` do lado, dsifib` ca'gaaíñ` quíaiñ` jò jò cacuø'r` fí fa' ee` café' guíiñ` do, co' líb` i 'ling` do e Jesús líiñ` Dsea` Jmáang` i cajíng` Fidiée` i nisíñ` fí jmi'güi` la lajii` lamali` guí eáang` .

Mĩ caguiá` Jesús júu` quíá` Fidiée` fí lí` se' Galilea
(Mr. 1:35-39)

42 Jò mĩ cajneá` e jmĩ e cajmi'leáang` Jesús jaléng` i dsea` dsée` do, cagüi`hib` Jesús e fiñ` do, jò cangór` fí coo` lí` cateáaiñ` 'ñia'r`. Dsu' dsifí ladob caguilíng` jaléng` dsea` e 'náiiñ` dsea` do calé` catú` , jò jniñ` dsea` do e laco' ja` nidséiñ` fí lí` jié' . 43 Jòba' cajíng` Jesús casí'r` jaléng` i dsea` do:

—Né` ninii` i lacoo` lacoo` fiñ` e niguiaa` júu` quíá` jial íng` Fidiée` dsee` quíá` dsea` e laco' cuøng` nicár` nifí quíaiñ` .

44 J_oba' canaaiñ` ngir' lacoq` fiñ e guiar' e júu` j<sub>o</sub> fi' lacoq` guá'- quíá'- dsea` góor` dsea` Israel e téé- fi' la'úng- fi' lí- neáng' dsea` do.

5

*Mi~ cajméé` Jesús e calí- Tú` Simón` ññ` i lí' eáang`
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)*

1 J_o c_oq` jmii~ cangó- Jesús fi' 'ni' c<sub>o</sub>q` guíéé' fé' e sii' Gene- saret, j_ogui sii'bi guíéé' Galilea cajo, j_o caguilíng- fíng' dsea` e iin~ ninúr- jalé' júu` quíá'- Fidiéé' e e' dsea` do. J<sub>o</sub> dsíng'- fíng' i dsea` i caguilíng- do, j_oba' dsíng'- sicúung' Jesús jee~ jaléng' i dsea` do. 2 J<sub>o</sub> lajee~ j<sub>o</sub>, cangá- Jesús tú- móo' e téé- quíá'- 'ni' jmiñ, j<sub>o</sub> i dsea` fií e móo' do nínica'u_oøm`bre dsíí, j<sub>o</sub> dob nitaaiñ` ru'r' 'máa' quíá'- 'ni' e guíéé' do. 3 J_oba' camí Jesús fi' e cajgóor- dsíí c_oq` e móo' do e quíá'- Tú` Simón, j_o caguá'bre fi' dsíí, j_o casí'r- i dsea` do fa' e nidsihuíng- guijiu e móo' do fi' 'ni' u<sub>o</sub>- quíá'. J<sub>o</sub> mi~ cajé' e móo' do ni~ jmiñ, j<sub>o</sub> tí' j<sub>o</sub>b ca'e' Jesús jaléng' i dsea` i teáang- 'ni' jmiñ do jalé' júu` quíá'- Fidiéé'. 4 J<sub>o</sub> mi~ cató' e e' Jesús jaléng' i dsea` do jalé' júu` quíá'- Fidiéé', j<sub>o</sub> casí'r- i Tú` Simón do j_o cajíñ'-:

—Jmee- e nidsé- e móo' la tí' d_oo- tí' lí' ni'a'gui quíá'- e guíéé' la. J_o mi~ niguíéé' lí' ni'a'gui, nibí'na' 'máa' quíí'na' j_o nijmang'na' ññ`.

5 J_oba' cañíí' Tú` Simón j_o casí'r- Jesús:

—Tifa', lata~ u_oøb` nicataang~naa' jmoo- naa' ta~ bí' 'máa', j<sub>o</sub> jii' jaang` ññ` ja' mí' cali'naa'. Dsu' 'ññ`gui quíá' ta~ lana, j_oba' nibí'baa' 'máa' quíé- e.

6 J_oba' cangolíñ` cartí' lí' ni'a'gui quíá'- e guíéé' do, j<sub>o</sub> j<sub>o</sub>b cabír' 'máa' quíá'- fi' lí' ca'e' Jesús, j<sub>o</sub> i lí' ññ` calí'r-. J_o mi~ canaaiñ` øøiñ` e 'máa' do, j_o canaang` 'gui'ba' do, c<sub>o</sub>' dsíng'- fíng' i j<sub>o</sub>' do nicangotáang'-ne' fi' dsíí e 'máa' do. 7 J<sub>o</sub>ba' cató'r- i dsea' la'ó' jmóo' ta~ c<sub>o</sub>q'r- i teáang'- dsíí e móo' e c<sub>o</sub>q'gui do, j<sub>o</sub> íb` cangolíng` e cangojmic<sub>o</sub>q' quíá'- e quíá'- e caguá- e 'máa' do. J<sub>o</sub> mi~ caguir' e 'máa' do, j<sub>o</sub> canaaiñ` u_oøiñ` i ññ` do, j_o catáng'neiñ` do fi' dsíí e móo' do car` carøng- laji' tú-. J_o jiu~ ja` cango'ang' e móo' do, c<sub>o</sub>' dsíng'- fíng' i ññ` do calí'r-. 8 J_o mi~ cangá- Tú` Simón jalé' e do, dsífi' laj<sub>o</sub>b casí'r' u<sub>o</sub>- jnir- fi' quini~ Jesús laco' teáaiñ' dsíí e móo' do, j<sub>o</sub> casí'r- dsea` do j_o cajíñ'-:

—Fí'i, ja` catíñ'- sin' cáan'n, c<sub>o</sub>' jaang` dsea` dsee- dsea` quib' líng' jnea~.

9 J_o cajíng'- Tú` Simón laj<sub>o</sub>, c<sub>o</sub>' dsíng'- cangogá' dsíir' colíng- c<sub>o</sub>q' jaléng' i dsea` caguiaang- gui do dsu' e calí'r- jaléng' i ññ` do ie~ jmiñ j<sub>o</sub>. 10 J<sub>o</sub> jee~ i dsea' í nitaang~ gáang- dseaññ` i jmóo' ta~ colíng- c_oq' Tú` Simón, jaaiñ` do siir' Tíaa~ j_o jaang`gui i sii'

Juan, jo laji huáaiñ do líiñ jóo jaang`dseañu` i sii Zebedeo. Joba' cajing` Jesús casi`r` Tú` Simón:

—Ja` f00n~, Tú` Simón, co' latí` lana nitá` e ta` jmoo` na, jogui nicu000` nua` coo`gui ta` e líib`jiu la lí` e ta` na cajo, co' nijmée` ta` guía` júu` quíe` e jee` jaléng` dsea` jmigüi`.

11 Jo mi` cangí jo, cangolíim`tur fí` 'ni` u0` quíu` cóo` laji` tú` e móo` do, jo job catú` i dsea` do laji` tú` e móo` do cóo` lajalé` e sea` quía`r`, jo cangolíim`bre cóo` Jesús.

Mi` cajmi`leáng` Jesús jaang`dsea` i líng` jmohu`'li`
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Jo mi` cangí jo, jo lajee` táang` Jesús fí` coo` fi` lí` se` Galilea, jo caguié` jaang`dseañu` i líng` jmohu`'li` fí` ngúu` táang`. Jo mi` caguié` quía` lí` sing` Jesús, jo casi`r` u0` jnir` jo catúuiñ` carti` ni` u0` jo camí`r` jmi`ee` dsea` do jo cajíñ` casi`reiñ`:

—Fí`naa', cu00m` lí` jmi`leáan` jnea` song iin` lajo.

13 Joba' cagüing` Jesús i dsea` dsée` do jo cajíñ` casi`reiñ`:

—Iim`baa` jmi`leáan` n` nua`. Joba' latí` lanab ni`leáan` lajii` jmohu` e lin`.

Jo dsifí` mi` cajing` Jesús lajo, cajém` e jmohu` e líng` i dsea` dsée` do, jo jii` capí` jo` ee` líng`guir e jmohu`'li` do. 14 Joba' caquiú` Jesús ta` i dseañu` do e ja` ii` nisí`r` jii` jaang` lajii` e calí` do, jo casi`reiñ` do jo cajíñ` lala:

—Gua` jo güiáng` u0` fí` quini` jmidsea` quí`ii`, jogui` né` líng` ee` coo` nigüicá` e quía` e nicu00` guí`máang` Fidiée` lí` laco`gui ta` caquiú` Moí`. Joba' i jmidsea` do nijíñ` e nica`láam`ba' lajii` jmohu` e lin`, jo lajob jaléng` dsea` ninír` e jo lin` jii` coo`.

15 Jo dsu` dsifí` ladob cani` júu` e dsíng` 'g0ng` Jesús. Jo dsíng` fíng` dsea` cangolíng` e 'náaiñ` dsea` do e iin` ninúr` jalé` júu` quía` Fidiée`, jogui` iin` e nijmi`leáng` dsea` do lajii` jmohu` e líiñ` do. 16 Jo dsu` tá` co' jeeng` jmi`nám`'ñia` Jesús, jo 'no`r` lí` ja` ii` dsea` seeng`, jo fí` job dséer` dsisiñ` cóo` Fidiée`.

Mi` cajmi`leáng` Jesús jaang`dseañu` i caang` tii`
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Jo mi` cangí jo, coo` jmi` lajee` e` Jesús jaléng` dsea` jalé` júu` quía` Fidiée`, jo fí` job neáng` coo` tú` míng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo colíng` cóo` tifa` quía` júu` quiú` ta` quía` dsea` Israel. Jo i dsea` do, seeiñ` do jalíñ` fí` Jerusalén cóo`gui jalé` fi` e néé` quía` lí` se` Galilea cóo`gui lí` se` Judea. Jo dsíng` lí` e jmicóo` quía` Jesús e güea` 'g0ng` quía` Fidiée`, co' dsíng` tiiñ` e jmi`leáaiñ` jaléng` dsea` dsée`. 18 Jo lajee` jo caguiling` tú` 'ni` míng` dseañu` fí` lí` táang` Jesús e dsíñ` jaang` dseañu` i caang` tii`, co' iin` nidsijéiñ` i dsea`

dsée' do fi' quini' Jesús. ¹⁹ Dsu' ja` li~ cadse' i dsea` do fi' li' ningüñ~, co' dsing' fñng' dsea` i teáng' e sinúu^ do ie~ jo. Joba' cajgóo~ i dsea` jéeng' i dsea` dsée' do fi' yá^ 'núu' li' røø. Jo mi~ caguiliñ~ fi' jo, jo ca'ór' coo' too', jo fi' job cangüñ~ i dsea` dsée' do laco' dsiiñ~ do e fi' ni' li' ráaiñ~, jo cajgiáang~ neiñ' do jee~ jaléng' i dsea` i teáng' e dsí' sinúu^ do dseáng' fi' quini' Jesús. <sup>20</sup> Jo mi~ catising' i dsea` dsée' do cartí ni' uó^, dsifi' ladob calilí^ Jesús e jáb' líng' i dsea` dsée' do cóo' i dsea` dsí' quiá'r~ do e quíib' dsea` do jmii~ e nijmi'leáaiñ~ jaléng' dsea` dsée'. Joba' casí'r~ i dsea` dsée' do jo cajíñ'~:

—Ni'ím~baa dsee~ quí'~, Ruu'~.

²¹ Jo mi~ canúu~ jaléng' tifa' quiá'~ júu^ quiu' ta~ quiá'~ dsea` Israel cóo'~ gui jaléng' i dsea` fariseo do e cajíng' Jesús lajo, jo canaaíñ' í dsíir' jo sñiñ' la'ó' yaaíñ~: “¿I~ i dseañu' la e jafée'r~ jalé' júu^ e jíi~ Fidiéeb' dsea` catüñ~ fé'r? Co' jíi~ Fidiée' dsea` guing~ ñifi~ catüñ~ ni'liñ~ dsee~ quí'naa'.”

²² Dsu' Jesús calilí^ bre jalé' e í dsí' i dsea` do, joba' casí'~ reiñ' jo cajming'~ reiñ' lala:

—¿Jiali' í óo'na' lana? ²³ ¿E~ e líng~na' e ja'gui huíng' e nifé'naa': su e “Ni'ím~baa dsee~ quí'~”, osi e nifé'naa' é: “Ráan'~ jo ngi'~”? ²⁴ Dsu' lana jnea~ ni'ée^ e 'nú' e jnea~, i cajá' fi' ñiff' e lín'n jaang' dsea` jmigüi, oo~baa ta~ e ni'ín~n dsee~ quiá'~ jaléng' dsea` jmigüi.

Joba' casí'~ Jesús i dsea` i caang~ tüi~ do jo cajíñ'~:

—Ráan'~, Ruu'~, jo uóø'ba' nicó'~ e li' dsíin'~ na, jo guóng' fi' quí'~ náng.

²⁵ Jo mi~ café' Jesús lado, dsifi' ladob caróo~ i dsea` caang~ tüi~ do jee~ jaléng' i dsea` i teáng~ do, jo case'r' e li' dsíiñ^ do, jo cangáiñ'~ fi' quiá'r~. Jo lajee~ ngaiñ' jo jmiféiñ' Fidiée' dsu' uíi' e ca'láaiñ~. ²⁶ Jo lajalém' i dsea` i teáng~ do dsíng'~ cangogá' dsíir', jo canaaíñ' cuø'r' gui'máang' Fidiée' jogui jmiféiñ' dsea` do cajo dsu' e ca'láang~ i dseañu' i caang~ tüi~ do, jo sñiñ' lajee~ yaaíñ~:

—Jíi'~ coo' née'~ ja` mí' cane'naa' e guiá'~ e la jmóo' i dseañu' na.

Mi~ cató'~ Jesús jaang' dseañu' i sii' Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Jo mi~ cangí jo, jo cagü'íib' Jesús li' iuuiñ~ do, jo cangór' fi' li' jié'. Jo lajee' iuuiñ~ fi' ngóor', cangáiñ~ jaang' nodsicuu~ i sii' Leví i guing~ fi' li' mir' cuu~ e catúng~ dseata~ i guing~ fi' Roma. Jo cató'~ Jesús i dsea` do jo casí'~ reiñ':

—Leví, má~aa' cóo'~ jnea~.

²⁸ Jo mi~ canúu~ Leví e tó' Jesús, jo dsifi' ladob catúr' ta' jmóor' cóo'~ jalé' e sea' quiá'r~ jo cangó~bre cóo'~ Jesús.

29 Jo mi~ cangí jo, fí quíá~ Leví cajméer` cōo` jmíi~ fe` e quíá~ e jmí'gór` Jesús, jogui cató'r~ jaléng'gui nodsicuu~ i cuiñ` e cagó'r` colliing~, jogui fím'bi dsea` jiéng' i caseáng' fí jo ie~ jo. 30 Jo lajee` jo, dob neáng` jaléng' dsea` fariseo cōo~ jaléng' tifa' quíá~ júu^ quíá' ta~ quíá~ dsea` Israel. Jo mi~ cangár~ e gø' Jesús cōo~ jaléng' nodsicuu~ cōo~gui jaléng' dsea` i sea` júu^ e dsíng' røoiñ` dsee~, joba' canaañ` éeiñ` Jesús jo casí'r~ i dsea` i caguilling~ cōo~ dsea` do:

—¿Jiali' í' gø' tifa' quíi~na' cōo~ jaléng' nodsicuu~ cōo~gui jaléng' dsea` i sea` júu^ e dsíng' røoiñ` dsee~?

31 Jo mi~ canúu~ Jesús e fé' i dsea` do lado, jo cañír' quíaiñ'~ jo casí'~reiñ':

—Jaléng' dsea` guiúng~ ja`'neaiñ~ timí', co' lajúi~ dsea` dséi~bing' i 'neáng~ timí'. 32 Jo jnea~ ja` cagá~a fí jmigüi' la e caga'nén'n jaléng' dsea` i guiúng~, co' jaléng' dsea` dsee~ dsea` quí'bing' i caga'nén'n e laco' niquí'~ nijíng' yaaiñ` fí quini' Fidié~ dsea` guing~ ñiff'.

Mi~ cajmingí' dsea` Jesús cuaiñ~ quíá' ayuno

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Jo mi~ cangí e cajíng'~ Jesús lajo, jo caleáb` catú~ cajmingí'tu i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do jo cajíñ'~ lala e cajmingí'r~ Jesús:

—Jaléng' dsea` i ngí' cōo~ Juan i seáng` dsea` jmíi~ cōo~gui jaléng' jnea~, dsea` lí'naa' dsea` fariseo, dsíng'~ jmoo~naa' ayuno jogui dsíng'~ fé'naa' fa', jo ¿jiali' jaléng' dsea` i ngí' cōo~ 'na' lacoo` jmíib~ í' gø'r', jo ja` jmóor` ayuno laco' jnea'?

34 Joba' cañi'tu Jesús quíá~ i dsea` do jo cajíñ'~ casí'~reiñ':

—Fa' mi~ jmoo` 'na' jmíi~ e cung' guoo` dsea`, joba' ja` cuøng` e niseáng~na' jaléng' i dsea` simíng~ do e nijmér~ ayuno lajee` neaaiñ` cōo~ i simíng' i nicúng'~ guó` do. 35 Jo dsu' niguiéeb' jmíi~ mi~ nitøø` dsea` i simíng' do, jo ie~ jo mi~ nijmé~ ayuno i dsea` simíng~ do.

36 Jogui ca'e'gui Jesús jaléng' i dsea` do jalé' júu^ já' e lafa' júu^ cuento jo cajíñ':

—Mi~ 'né' te'~ dsea` cōo` 'mi', ja` jmóor` fa' e quíu'r' ca'ná' 'mi'qui' e 'mí~ jo nite'r~ cōo~ cōo` 'mi'qui' e yúu~. Co' song cajméer` lajo, ni'ím~ e 'mi'qui' e 'mí~ do, jogui ni'ím~ e 'mi'qui' e yúu~ do cajo, co' mi~ nijgí~, nijóm' e 'mi' 'mí~ e sito' do, jo nilife'gui e li` si'guíi' do. Jo mi~ niliquíu' jo jo' ee' ta~ íng` júi~ capí'~ jóng.

37 Jogui cajíng'~ gui Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—Jo lajobi cajo, ja` guié' dsea` jmí' mi'~ huíng` jó' e laco' gui'ná'~ có' fí cōo` dsíi' loo~ jó' e yúu~, dsuco' song cajméer` lajo, joba' ni'guí'ba' do jo nidsi'íib' e jmí' do jogui ni'ím~ e loo~ jó' do cajo. Jo co' lajob lí', 38 joba' guíá~gui e niguié' dsea`

e jmi' m' huiing` j0' do laco' gui'ná' có' fí coo` dsí' loo` j0' e 'm'ib-, jo laj0ba' ja` dseáang` fa' e ni'gui` e loo` j0' do o'gui fa' e nidsi'í' e jmi' do cajo. <sup>39</sup> J0gui jí' jaang` dsea, m' nicangoyúung` e ca'í'r- jmi' m' huiing` j0' e nicó', iing` guir fa' ni'í'r- jmi' e ja` m' lí' lajo, co' jalém' dsea` fé'r': "Eáang`gui jlo` jmi' m' huiing` j0' e nicó' laco'gui jmi' e ja` lí' lajo."

J0 jalé' e júu` na ca'e' Jesús jaléng` i dsea` do ie` jo.

6

Mi` ca'éeng` dsea` quiá'- Jesús láa' quiá'- cui'iee`

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ J0 mi` cangí jo, coo` jmi` lajee` e jmi'íng' jaléng' dsea` Israel, cangíng` Jesús cóo` jaléng' dsea` quiá'r- fí 'ni' lí` sijnea` cui'iee`. Jo lajee` teáaiñ` fí lado, jaléng' i dsea` do canaañ` éeiñ` láa' quiá'- cui'iee`, jo guiúr` fí jaguór` jo jíúr` qui` quiá'-, jo cu'r` e micui'iee` do. <sup>2</sup> Jo dob ngolíng` tú` 'ni' máng' dsea` Israel i líng` dsea` fariseo. Jo mi` cangár` e éeng` jaléng' i dsea` do láa' quiá'- cui'iee`, jo dsifí ladob cajmíngi' reiñ` jo cajíñ` lala:

—¿Jialí' jmoo` 'ná' coo` e ja` catíng` nijmé` dsea` mi` jmí` e jmi'íng'naa', dsea` lí'naa' dsea` Israel?

³ J0ba' cañí' Jesús quiá'- i dsea` do jo casí' reiñ` jo cajíñ`:

—¿Su ja` m' ca'í' 'ná' fí ni` jì quiá'- Fidié` lí` fé' jial cajmé` dseata` dsea` féng' Daví' cóo` jaléng' dsea` quiá'r- mi` cadseá` jmi'aañ`? ⁴ Co' ie` jo i dseata` Daví' do ca'í'r- fí dsí' sínúu` guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel, jo camí'r' jmidsea` i néé' ni` guá'- do iñí' e güeang' e tíng` dsea` e cuø'r' Fidié`, jo cagø'r` cóo` jaléng' i dsea` i cóo'r` do. Jo niñí' 'ná' e ja` cuøng` dø' lí' doñí' i dsea` e iñí' do, co' lajii' jmidsea`bing' cuøng` lí' dø' e jo. Dsu' cangím` i dseata` dsea` féng' Daví' do e cagø'r` e iñí' do ie` jo colíng` cóo` jaléng' dsea` quiá'r-.

⁵ Jo lalab cajíng'- gui Jesús:

—Jo jnea` , i cagüéng` fí jmígüi` la e gáa'a fí ñifí` e lín'n jaang` dsea` jmígüi`, seab` fí quié` e e quiá' ta` lajee` e jmí` e jmi'íng' dsea` góo` dsea` Israel.

Mi` cajmi'leáang` Jesús jaang` dseañu` i caang` guoo`

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Jo mi` cangí jo, mi` cagüé` coo`gui jmí` e jmi'íng' jaléng' dsea` Israel, jo ca'í' Jesús fí dsí' coo` guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel, jo canaañ` e'r' jaléng' dsea` jalé' júu` quiá'- Fidié`. Jo job nitáang` jaang` dseañu` i nicaang` guoo` dsée'. <sup>7</sup> Jo jaléng' tífa' quiá'- júu` quiu' ta` quiá'- dsea` Israel cóo`gui jaléng' dsea` Israel i líng` dsea` fariseo dob ngir` e téeiñ` Jesús, jo iñ` e nijøør` su nijmi'leáang` dsea` do i dsea` dsée` do lajee`

mi~ jmi~ e jmi'ing' jaléng' dsea` Israel; jo faco' lajo, niguiér' jial e ni'núñ` dsea` do. <sup>8</sup> Jo dsu' Jesús lí'bre jalé' e í' dsí' jaléng' i dsea` do, jo casí'r` i dseañu' i caang` guoo` do jo cajíñ`:

—Ráan' jo ñising' uø' fí' quini~ jaléng' i dsea` la.

Jo dsifí' ladob caróo` i dseañu' i caang` guoo` do, jo cangór' fí' lí' cajíng' Jesús. <sup>9</sup> Jo mi~ caguiér' fí' lí' e' dsea` do, joba' cajíng' Jesús casí'r` jaléng' i dsea` i teáang' dsí' e sinúu` guá' do:

—Sea` coo` e nijmingí' i 'nú' jaléng' na' na. ¿E~ ta~ quiu' fí' ni~ jì' quiá'` Moi~ e cuóøng' jmó'oo' mi~ jmi~ e jmi'ing' naa', su jalé' e ga` ofa' jalé' e guiáb` é? ¿Su e jngáang' naa' jaléng' dsea` dsée' ofa' e jmi'leáam` baa'r é?

¹⁰ Jo mi~ calí' e fé' Jesús lajo, jo cajøøñ` jaléng' i dsea` i teáang' dsí' e sinúu` guá' do, jo casí'r` i dsea` caang` guoo` do jo cajíñ`:

—Níi~ guóo', dseañu'.

Jo mi~ cani' i dsea` do guoor` e caang` do, dsifí' ladob ca'lóo`, jo jíi~ coo` jo` ee` líí'. <sup>11</sup> Jo mi~ cangá' jaléng' i tifa' quiá'` júu` quiu' ta~ quiá'` dsea` Israel cóo' gui jaléng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo e cajmi'leáam` Jesús i dsea` dsée' do, dsíng' caliguiñ` jo canaañ` síiñ` lajee` yaañ` jial laco' cuóøng` e nijmeáñ` dsea` do.

Mi~ caguíng' Jesús dsea` guitúung` quiá'r`

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Jo mi~ cangí' jo, coo` jmi~ cangó` Jesús fí' coo` yá' mól', jo fí' job cateaáñ` lata` uøø` e síiñ` cóo' Fidié` dsea` guing` ñifi`.

¹³ Jo mi~ cajneá` e uøø` jo, jo cató'r` jaléng' dsea` i ngí' cóo'r` do. Jo mi~ caguiliñ` do fí' lí' síñ', jo caguíñ' guitúung` i dsea` do i ni'uíng` dsea` apóo` i nijmé` ta~ ni' júu` quiá'r`. ¹⁴ Jo lalab sii` i dsea` guitúung` do: jaang` i sii` Simón, jo mi~ canaañ` ngí' cóo' Jesús jo calisí' Tú'; jaang`gui i sii` Dí', rúng' dsea` ngáang' cóo' i Simón do; jaang`gui i sii` Tiáa~, jaang`gui i sii` Juan, jaang`gui i sii` Lii~, jo jaang`gui i sii` Bartolomé, <sup>15</sup> jaang`gui i sii` Mateo, jaang`gui i sii` Mó', jaang`gui i sii` Tiáa~, jóo' jaang` dseañu' i sii` Alfeo; jaang`gui i sii` Simón i líng' dsea` celote; ¹⁶ jaang`gui i sii` Judas, rúng' dsea` ngáang' cóo' i Tiáa` do; jo lí' cadséng`gui jaang`gui i sii` Judas Iscariote, dsea` i cajáng' Dsea` Jmaang` fí' jaguó' jaléng' dsea` cóøng' quiá'` dsea` Israel.

Mi` ca'e' Jesús fíng' dsea` jalé' júu` quiá'` Fidié`

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Jo mi~ cangí' jo, cajgám` tu Jesús fí' e yá' mól' do colíng` cóo' dsea` quiá'r` jo catisíiñ` coo` lí' iu~ coo` míi` røø, jo fí' job cajer' e ca'e'reiñ' do jalé' júu` quiá'` Fidié`. Jo lajee` jo caguilíng` jaléng' dsea` i jalíng` fí' Jerusalén cóo' jalé'gui

fiñ jíe' e tée' li se' Judea cóo' jaléng' dsea` i neáang' fi 'ni' jmiñi' fi Tiro cóo' gui fi Sidón. Jo jaléng' i dsea` do caguiliñ` 'náiñ' Jesús, có' iñ` e ninúr` jalé' júu` quiá' Fidiée` e e' dsea` do. Jo gui fím'biñ' do jeeiñ` jaléng' dsea` dsée', có' niñir' e jmi'leáam` Jesús jaléng' i dsea` la'í lí' doñi' ee' jmohuí' e líiñ'.
 18 Jo gui jaléng' dsea` i jee' i 'ling' quiá' cajmihuim` Jesús i 'ling' do, jo lajoba' ca'láam` jaléng' i dsea` do. 19 Jo jalém' dsea` ie` jo iñ` nidsiliñ` cáang` Jesús, jo iñ` nigü'r` fa' capí' sib' dsea` do, jo lajoba' ni'leáaiñ` lí' doñi' ee' jmohuí' e líiñ' la'leáang' cóo' güea' 'gøng' quiá' dsea` do.

*I` jaléng' i seeng` juguiá`
 (Mt. 5:1-12)*

20 Jo lajee` sing' Jesús colíing` cóo' i dsea` quiá'r` do, jo cajøng` neiñ' jo casí'r` dsea` do lala:

—Juguiá`-jiu quiá' 'nú', ja` e lí' jialgui la tiñing`-na', có' Fidiéeb` dsea` ni'quie' nifí quiá'-na' lana.

21 Juguiá`-jiu quiá'-na', 'nú' dsea` móo`-na' oo`, có' Fidiéeb` nicuó' 'nú' lalíng` mi` nití` í' lajo.

'Juguiá`-jiu quiá'-na', 'nú' dsea` jiuung` óo`-na' car` quiá'-na', có' 'nú'bing' i ningí` mi` niguiée' jmí`.

22 Juguiá`-jiu quiá'-na' mi` 'ní' níng` jaléng' dsea` 'nú' uii` quie` jnea~, osi mi` øøiñ` 'nú' fi' caluu` fi` lí` seeng`-na', osi mi` jmineaiñ` 'nú', osi mi` nijíng` jaléng' dsea` e 'lim'ba' dsu' uí' e núu`-na' jalé' júu` quie`-e, dsea` i casíng` Fidiée` fi' jmigü' la e lín'n jaang` dsea` jmigü'. 23 Jo e jmí` e mi` nijmeáng' dsea` 'nú' jalé' e ga` lajo, güli'íáang` óo`-na' dsuco' niliseab` guieé` quiá'-na' mi` nití` fi' ñifí`. Dsuco' lajob` cajmée` jaléng' i 'lí' yúu` quiá' jaléng' i dsea` i 'ní' níng` 'nú' do ie` lamí` cajmeáiñ' ga' jaléng' i dsea` i café' cuaiñ` quiá'- Fidiée` malí` gui eáang'.

Jo mi` calí` e ca'e Jesús jalé' e júu` na, jo lalab` cajíng`-guir:

24 —E ngí` fi` 'nú', jaléng' dsea` sea` cuu`, có' nicañi`-ba' e sii` juguiá`.

25 'E ngí` fi` 'nú', dsea` sea` e cø`-na' lalíng` lana, có' niguiée' jmí` mi` nimó`-na' oo`.

'E ngí` fi` 'nú', dsea` jmi'íáang` óo`-na' cóo' jalé' e sea` fi' jmigü' la, có' niguiéeb` jmí` mi` nilijiuung` óo`-na' car` ni'quiá'-na' uii` quiá' jalé' e jo.

26 'E ngí` fi` 'nú' mi` fé' jaléng' dsea` jmang' e guiá` uii` quiá'-na', có' lajob` cajmée` 'lí' yúu` quiá'r` cóo' jaléng' dsea` i cajmícaang` e café'r` cuaiñ` quiá' Fidiée` malí` gui eáang'.

*'Né` nijmi'neáang`naa' jaléng' i 'ní' níng` jneaa`aa`
 (Mt. 5:38-48; 7:12)*

27 Jo mi~ cali~ e cajíng'- Jesús lajo, jo caféng'guir jaléng' i dsea` do jo cajíñ'- casi'-reiñ':

—Núu~na' jalé' júu^ quié~e: 'Né~ nijmi'neáam'ba' jaléng' i 'ní' níng~ 'ná', jogui jmee~na' jmang'~ e guiá~ cóo'~ jaléng' dsea` i 'léé' quíi~na', 28 jogui féeng'~na' Fidiéé~ uii~ quía'~ jaléng' i cuø' 'ná' júu^ lí^, jogui mii~na' Fidiéé~ jalé' e guiá~ uii~ quía'~ jaléng' i jmineang'~ 'ná'. 29 Song ii` caquiúú` cataang` moní'na', joba' cuøø'~na'r e cataang`gui do güiquiúú` jóng. Jo song ii` cagui' 'mi'guiéé~ quíi~na', joba' cuøø'~na'r la quie' 'mi'quíi'~na' cajo. 30 Cuøø'~na' jaléng' i mi' 'ná' lí^ doñi' ee` mir', jo song ii` cacá~ ee`go e sea` quíi~na', jo güimii'~na'r. 31 Jmicóo'~na' jaléng' dsea`, jo jmee~na' jmang'~ e guiá~ cóo'r~ lí^ laco'gui iing~na' e nijmér~ cóo'~ 'ná'.

32 Jo song 'ná' 'neáang'na' lajii'~ i 'neáang' 'ná', joba' ja` güi'í' óo'na' e jmoo'na' e guiá~, co' lajob jmoo` cajo jaléng' dsea` dsee~ dsea` quí'. 33 Jogui song jmicóo'~na' lajii'~ dsea` i jmicóo'~ 'ná', joba' ja` güi'í' óo'na' fa' e jmoo'na' e guiá~, co' lajob jmoo` cajo jaléng' dsea` dsee~ dsea` quí'. 34 Jogui mi~ ee`go jmi'øøng` rúng'na' jo jmoo'na' lajo cóo'~ i dsea` i líng~na' i niquí~ e dsí` quíi~na', joba' ja` güi'í' óo'na' jóng fa' e jmoo'na' e guiá~, co' lajob jmoo` cajo jaléng' dsea` dsee~ dsea` quí', jo jmoór` lajo uii'~ líng~ ee` sijear~ e ni'íñ` quía'~ dsea` rúñ'.

35 'Dsu' 'ná' 'né~ nijmi'neáang'na' jaléng' i 'ní' níng~ 'ná', jogui jmang'~ e guiá~ 'né~ nijmee~na' cóo'~ lajaléng' dsea`. Jogui jaléng' dsea` i líng~ ee`go jmi'øøng` 'ná', ja` güi'í' óo'na' fa' dseáng'~ e niquí'~tur quíi'na'. Jo song nijmití'na' jalé' e nicafá'~a na, joba' dseáng'~ niliseab` guiéé` quíi~na', jo lajoguiba' nilíng~na' jóo' Fidiéé~ dsea` guíng~ ñiff~, co' jii'~ íb` dsea` guiúng~ cóo'~ jaléng' dsea` doñi' fa' soo` dsíir` osi ja` cuø'r' gui'máang'~ dsea` do é mi~ ee`go íñ'. 36 Jo jmee~ba' fii~ líng~ rúng'na' laco'gui Tiquí'ii' dsea` guíng~ ñiff~ fii~ líñ' 'ná'.

Ja` cuø'na' dsee~ dsea` rúng'na'

(Mt. 7:1-5)

37 Jo ja` cuø'na' dsee~ dsea` rúng'na', jo lajoba' Fidiéé~ ja` nicuø'r~ 'ná' dsee~ cajo. Jo ja` fó'na' júu^ ga` quía'~ dsea` rúng'na', joba' Fidiéé~ ja` nijmér~ lajo cóo'~ 'ná'. Íing'na' dsee~ quía'~ jaléng' dsea`, jo lajob ni'íng~ Fidiéé~ dsee~ quíi~na' cajo. 38 Cuøø'~na' jaléng' dsea` ee`go e 'né~, jo lajob ni'íng'na' quía'~ Fidiéé~ cajo; jo nijmér~ lajo cóo'~ 'ná' lafa' mi~ cuø'na' dsea` micuú` e néé' í' cóo'~ 'ma' í' cuii~, jo mi~ nidsitoo'~, 'né~ e ni'iéng' e 'ma' í' cuii` do, jo mi~ caróng~ 'né~ e nidsitoo'~ teá, jo mi~ cali~ jo, 'né~ e nilí` guisó` guiá~. Jo Fidiéé~ nijmér~ cóo'~ 'ná' lí^ laco'gui la jmoo'na' cóo'~ jaléng' dsea` rúng'na'.

39 Jō mi~ calí~ e cajíng'~ Jesús jalé~ e júu^ na, jō ca'e'guir jaléng' i dsea` do jō casi'~reiñ' lala jō cajíñ'~:

—Song jaang` dsea` tiuung~ nijéiñ~ jaang`gui dsea` tiuung~, joba' dseáng'~ fi' úb' nijíuñ'~ laji' huáaiñ~ do. 40 Jogui jii'~ jaang` dsea` i jmitíng', tíng'guir laco' tifa' quiá'r~ lajee~ e jmitíiñ'. Dsu' mi~ ca'e' i tifa' do lajalé' e tíiñ', joguiba' røøb` nilitíiñ` jóng.

41 'Jō çjiali' ca` cuente lajii'~ qui' iã~ jmini~ jaang` dsea` rún', jō dsu' ja` ca` cuente uø' e jie~ ja` latøøng~ coo' 'mab' iã~ jminí'~? 42 Jō song ja` lí' cá'^ cuente uø' jial tí' fe' e iã~ jminí', joba' çjial niteá' o' e nifi'^ jaang` dsea` rún' lala: “Rú'uu', nea'du ne~ee', jō nigui~duu e qui' iã~ jminí'~”? i jmicaang~ 'nã! Jáng'~ gui~du e 'ma' e iã~ jminí'~ uø', jō lajoguiba' nicuøøng` jøø'^ guiá~ e niguí' e qui' e iã~ jmini~ i dsea` rún' do.

*Jalé' 'ma' ofii` cuí' dsea` la'eáang' coo' ofii` e úb`
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)*

43 Jō mi~ calí~ jō, jō cajíng'~gui Jesús casi'r~ jaléng' i dsea` do:

—Ja` sea` 'ma' ofii` e guiá~ e cuø' ofii` e ja` dseeng', o'gui sea` 'ma' ofii` e ja` dseeng' fa' e cuø' ofii` e guiá~. 44 Co' jalé' 'ma' ofii', mi~ cacuø' ofii' quiá'~, joguiba' nilíí'^ dsea` su guiá~ osi ja` dseeng` e 'ma' ofii` do. Co' ja` cuø' güiñí'^ yá'^ 'matóo', o'gui mí'^ huíng` jø' í' yá'^ 'matóo' fí'. 45 Jō jaang` dsea` i guiúng~ fé'r` jalé' e guiá~, co' jmang'~ e guiáb~ í' dsíur'. Jogui jaang` dsea` i soo` dsíi' jmang'~ e gab` fé'r', co' jmang'~ e gab` í' dsíur'. Co' dseáng'~ lajii'~ e í' dsíib` dsea` e fé'r'.

*Jial lí' mi~ núu'~ dsea` júu^ quiá'~ Fidié~
(Mt. 7:24-27)*

46 'çjiali' fi' na' jnea~, “Fí'í, Fí'í”, song ja`gui núu'~na' jalé' ta~ quiú'~? 47 Nifá'^duu i líng' la líng' jaang` dsea` i núu'~ júu^ quié~ e jogui jmitir~ jalé' e fá'a: 48 i dsea` í' líiñ' la líng' jaang` dsea` i cajme' coo' 'núu'. Jō i dsea` í', ná'~gui e nijmé'r~ e 'núu' do, catá'r~ tíi~ fií' e a' jogui caséer` coo'~ cuu~ e cóo'~ eáang', joguiba' cajme'r' e 'núu' do. Jō mi~ cajá~ jmí' dsiing~, dsíng'~ ca'í~ jmíi' e tíi~ e 'núu' do, jō dsu' jii'~ coo' ja` ee` calíng~, co' teáb` eáang' si'. 49 Jogui i dsea` i ja` núu'~ jalé' júu^ quié~ e o'gui jmitir~ jalé' e fá'a, i dsea` í' líiñ' la líng' jaang` dsea` i cajme' coo' 'núu', jō ja` catá'r~ tíi~ fií'. Jō mi~ cajá~ jmí' dsiing~, eáang' ca'í~ jmíi' tíi~ e 'núu' do, jō ca'ím~ba' do co' caqui'b'~.

Jō jalé' e júu^ na ca'e' Jesús jaléng' i dsea` do e fi' e míi^ røø` do ie~ jō.

7

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dsea` 'léeng~ quiá'- jaang` fii` 'léé~ romano
(Mt. 8:5-13)

¹ Jo mi~ cató' e caféng' Jesús jaléng' i dsea` do, jo cangám'-tur cóo' dsea` quiá'r- fí Capernaum. ² Jo e fí fii` Capernaum do nitáang` jaang` fii` 'léé- i niseeng` fí Roma. Jo niseeng` jaang` dsea` 'léeng~ quiá'r- i iin~ dsing', jo i dsea` i niráaiñ` dsée'r~, jo dseáng'- tí li~ nijúum-bre có' eám' líiñ'. ³ Jo mi~ caliñí i fii` 'léé- do e caguiéng'- Jesús fí Capernaum, jo dsifí ladob casíñ` tú- 'ni' máng' dsea` cóong' quiá'- dsea` Israel e cangoféiñ' Jesús fa' e nidsér- e nidsijmi'leáaiñ` i dsea` dsée' do. ⁴⁻⁵ Jo mi~ caguiliñg- i dsea` cóong' do fí li~ sing' Jesús, jo camí'r' dsea` do jmi'ee' lajii' ta` ngoliiñ` jo cajíñ'-:

—I fii` 'léé- i casí' qui-naa' do, dsing'- guíiñ` cóo' jaléng' dsea` góo'naa' dsea` Israel, có' íbre caquiur' ta` e calí- guá'- qui-naa', joba' ii-naa' e nijmicóo'-re lana.

⁶ Jo mi~ canúu- Jesús jalé' e cajíng'- i dsea` do, jo cangó-bre cóoiñ' do. Dsu' nú'-gui e niguiéé' Jesús fí quiá'- i dsea` do, cajíñ' tú- 'ni' máng' dsea` i casíng' i fii` 'léé- do i quie' júu` quiá'r-, jo cajíñ'- casí'r- Jesús lala:

—Lalab jíng'- fii'naa': ⁷ “Fí'i, ja` jmée' fí'í' fa' ñi' tí quie-e, có' ja` catíin'- fa' e ni'úun' sinúu` quie-e, có' dsea` 'gøm' 'nu', o'gui fa' e cateá- dsii- e caga'nén'n 'nu' 'ñiá'a, có' dsea` fém' 'nu'. Jo lico' féé' e ni'leáang- dsea` dsée' quie-e, jo ni'leáam-bre jóng. ⁸ Dsucó' jnea~ seem` dsea` i quiu' ta` quie-e, jogui seem` dsea` i quiu' ta` cajo. Jo mi~ fii` i jaang` dsea` quie-e e gua~, joba' dsifí lajob dséer'; jogui mi~ fii` i guí i jiéng' e nea', joba' dsifí lajob jáar' cajo; osi mi~ fii` i jaang` dsea` 'léeng' quie-e e jmee- e la, joba' dsifí lajob jmóor' cajo; jo jalém' dsea` quie-e e núu'r~ júu` quie-e.”

Jo jaléb' e júu` na quie' i dsea` i cangojmijíng' Jesús do.

⁹ Jo mi~ canúu- Jesús lado, jo dsíng'- cangogá' dsír' jo caji'r' nir~ cajóøiñ` jaléng' i dsea` i cóo'r- do jo casí'-reiñ' jo cajíñ'- lala:

—Lajee' lajaléng' dsea` góo'naa' dsea` Israel ja` mí cajín'n jii' jaang` i dseáng'- lajang' já'- líng' júu` quie-e lacó'gui i dsea` romano la.

¹⁰ Jo cangolím-tu i dsea` do fí quiá'- i fii` 'léé- do. Jo mi~ caguiliñ, jo` ee' líng' i dsea` dsée' do jii' cóo', có' ninica'láam-bre.

Mi~ cajmée' Jesús e cají'tu jóo' jaang` dseam' i 'ni~

¹¹ Jo mi~ cang' jo, cangó- Jesús fí cóo' fii` e sii' Naín cóo' dsea` guitúung' quiá'r-, jo dsíng'- fíing' dsea` i ngolíng- cóo'r~ ie~ jo. <sup>12</sup> Jo mi~ caguier- quiá'- e fii` do, jo cajíñ' cabøø dsea` i jéeng'

jaang`'lii~ ,jo teaaĩn~ do fi e ningoliiñ~ fi' codsii~. Jo dsing~' qui' niquia' ^ i 'lii~ do, co' jii~ dob joo' i niseeng', jo jii~ jaang` jo` i seeng` quia'r~, co' ninicajum~ dseañu' quia'r~ cajo. 13 Jo mi~ calilí^ Jesús e jo` ii~ seeng` quia'~ i dseamf 'nii~ do, jo dsing~' calí~ fii~ líng~neiñ', jo casí'r~ i dseamf do lala:

—Jo qui'.

14 Jo mi~ cajíñ~ lado, jo cangoquieeiñ~ quia'~ li~ ngóo' e guóo' e iuung~ i 'lii~ do, jo cagüi'r' e dse' guóo' do. Jo i dsea` i jée' quia'~ i 'lii~ do, dsifi' ladob cajer'. Jo cajíng~' Jesús caféiñ' i 'lii~ do:

—Siming~, jnea~ tóø-ø 'nu: ;Ráan~ na!

15 Jo dsifi' ladob cají' i 'lii~ do, jogui caguár` jo canaaĩn` fé'r'. Jo Jesús cajaiñ' i siming' do cóo'~ niquiaĩñ'. 16 Jo mi~ cangá~ jaléng' i dsea` do e cají' i 'lii~ do, joba' dsing~' cangogá` dsíir' jogui dsing~' cafóĩñ' cajo. Jo canaaĩn` jmiféiñ' Fidiée' jo síiñ` lajee~ yaaiñ~:

—Jaang` dsea` i 'gøng' eáang' i fé' cuaiñ~ quia'~ Fidiée~ nicagüeiñ~ jee~ jneaa~aa' lana.

Jogui fé'guir cajo lala:

—Fidiée~ nicagüeiñ~ e nijmicóo'r~ jaléng' dsea` góor`.

17 Jo jalém' dsea` i seeng` fi' jalé' fii' e née' fi' li' se' Judea cóo'`gui fi' lacúng' jo, caliñir' e júu^ jo lajii~ e cajmée' Jesús do.

Mi~ casíng` Juan i seáang` dsea` jmii` dsea` quia'r~ fi' li~ táang` Jesús

(Mt. 11:2-19)

18 Jo lajee~ jo caliñi' Juan i seáang` dsea` jmii` do jalé' e jmóo' Jesús, co' e júu^ jo cajmée` i dsea` quia'~ i Juan do. 19 Joba' cató'~ i Juan do gáng~ dsea` quia'r~, jo casíng~neiñ' fi' li~ táang` Jesús e cangojmingí'r~ dsea` do su íbing' i cajíng~' Fidiée` i nigüéeng~ fi' jmigüi' la, o'si 'né~ e nijém~bir jaang`gui i jiéng' é. 20-21 Jo mi~ caguilíng~ i dsea` quia'~ i Juan do fi' li~ táang` Jesús, jo gui'nang'~ jmóo' dsea` do máii' quia'~ jaléng' dsea` dsée'~ i líng' doñi' ee' jmohuí': seeng` dsea` tiuung~ jogui seeng` dsea` i jée' i 'líng' quia'~. Joba' cangáb~ i dsea` gáng~ do mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaléng' i dsea` dsée'~ do. Jo cangoquieéng' i dsea` quia'~ i Juan do fi' li~ sing' Jesús jo cajmingí'r' dsea` do:

—I Juan i seáang` dsea` jmii` do casíiñ` jnea' e cajajmingí'naa' 'nu, ¿su 'nu~ dsea` i cajíng~' Fidiée~ i nigüéeng~ fi' jmigüi' la, o'si 'né~ e nijeem~baa' jaang` i jiéng'gui é?

22 Joba' cañi' Jesús casí'r~ i dsea` do:

—Güilíng'na' güijmée'na' i Juan do júu^ jalé' e nicañi'na' jogui jalé' e nicanáa'na' na: güijmée'na'r júu^ jial lijné'tu jaléng' dsea` tiuung~, jogui jial ngi'tu jaléng' dsea` jlúung', jogui jial linúb'tu jaléng' dsea` güiing~, jogui jial 'láang~tu

jaléngⁿ dseaⁿ líng^g jmo^huí^í 'li[^] fi' ngúú^u táang^g, joguiⁱ jial jí^ítu jaléngⁿ 'lí^í, joguiⁱ jial guiaa⁻ júu[^] cajo^o quíá⁻ jial nileáng^g jaléngⁿ dseaⁿ dsee⁻ dseaⁿ quí^í jee[~] jaléⁿ dsee⁻ quíá⁻r⁻. ²³ Jo^o juguíá⁻ júu^u quíá⁻ jaléngⁿ dseaⁿ i jaⁿ litúng⁻ dsí^í cóo^o jaléⁿ júu[^] quíe⁻ e.

²⁴ Jo^o mi^í calí⁻ e féⁿ Jesús lado, jo^o cangolím⁻tu^u i dseaⁿ quíá⁻ i Juan i seáng^g dseaⁿ jmí^í do, jo^o Jesús canaaiñ⁻ sí^ír⁻ jaléngⁿ i dseaⁿ i taang^g cóo^or⁻ do jaléⁿ juguíá⁻ uii^í quíá⁻ i Juan do, jo^o casí⁻reiñ⁻ do jo^o cajíñ⁻ lala:

—¿E[~] caguijó^o 'nú[^] mi^í canúu⁻na^í e ningí^í i Juan i seáng^g dseaⁿ jmí^í do fi' guóo^o uó⁻ quíú[?] ¿Já[^] leáa[^]?, jaⁿ caguijóong^g 'nú[^] jaang^g dseaⁿ i uaang^g júu[^] quíá⁻ i jmóo^o lí^í doñí^í ee[~] taⁿ quíú^í dseaⁿ jiéng^g i líng^g la lí^í cóo^o cuiñí^í e dsée^í cataang^g lí^í doñí^í jiéⁿ fi' lí^í í^í guí^í, ²⁵ o^ogui caguijóong^gna^í jaang^g dseañ^u i jlo[^] sí^í i seeng^g juguíá⁻, co^o niñí^í 'nú[^] e i dseaⁿ la^í neáaiñ⁻ quíá⁻ dseataⁿ dseaⁿ féng^g. ²⁶ Jo^o ¿i^í í^í óo^ona^í i caguijóong^gna^í? Jo^o e já⁻, 'nú[^] caguijóong^gna^í jaang^g dseaⁿ i laniing⁻gui laco^ogui i dseaⁿ caguiang⁻ i café^í cuaiñ⁻ quíá⁻ Fidiée^í malí^ígui eáang^g. ²⁷ Jo^o nab nicaliti⁻ laco^o féⁿ Fidiée^í fi' ní^í jì^í quíá⁻r⁻ cuaiñ⁻ quíá⁻ i Juan i seáng^g dseaⁿ jmí^í do mi^í cajíñ⁻ lala:

Nisínⁿ jaang^g dseaⁿ i niguiá⁻ júu[^] quíe⁻ e ná⁻gui e niguó^o fi' jmigüí^í

e laco^o niguiár⁻ guíá⁻ fi' lí^í ningí^í.

Jo^o lanab féⁿ fi' ní^í jì^í quíá⁻ Fidiée^í uii^í quíá⁻ i Juan do.

²⁸ Jo^o casí⁻gui Jesús jaléngⁿ i dseaⁿ do jo^o cajíñ⁻ lala:

—Lajee^í lajaléngⁿ dseaⁿ i nicalfé^í cuaiñ⁻ quíá⁻ Fidiée^í, jaⁿ mí^í caliséng^g jaang^g i niing⁻gui taⁿ quíá⁻ laco^o i Juan i seáng^g dseaⁿ jmí^í do. Jo^o dsu^í i dseaⁿ i jaⁿ niing⁻ fi' jmigüí^í la, dsu^í Fidiée^í bing^í i quíe^í nifí^í quíá⁻r⁻, joba^í í^íbing^í i niing⁻gui laco^o i Juan do.

²⁹ Jo^o jaléngⁿ dseaⁿ i canúu⁻ júu[^] quíá⁻ i Juan do ie[~] jo^o cajgáam⁻bre jmí^í, joguiⁱ lajob^o cajmée^í cajo^o jì^ígui jaléngⁿ nodsicuu⁻ i jmóo^o taⁿ quíá⁻ dseataⁿ quíá⁻ Roma, co^o calilí^ír⁻ e Fidiée^í bing^í i ée[~] røø^o laco^o catíng⁻. ³⁰ Dsu^í jaléngⁿ i dseaⁿ Israel i líng^g dseaⁿ fariseo cóo^o jaléngⁿ i tifa^í quíá⁻ júu[^] quíú^í taⁿ quíá⁻ dseaⁿ Israel jaⁿ cali^íiñ⁻ fa^í cajgáaiñ⁻ jmí^í mi^í cajá⁻ i Juan do, co^o jaⁿ cali^íiñ⁻ lajii^í e lamí^í sí^íiñ⁻ ni^íiñ⁻ quíá⁻ Fidiée^í.

³¹ Jo^o cajíng⁻gui Jesús:

—¿I^í nifá^í a i líng^g la líng^g jaléngⁿ i dseaⁿ i seeng^g lana? ³² Co^o jaléngⁿ í^í líiñ⁻ la líng^g jiuung^g i taang^g tacóo^o fi' 'móo^o, jo^o mi^í niti^íáng^g rúíñ⁻ jo^o fé^ír⁻ lala: “Jnea^í cajiáú^unaa^í lúu^í, dsu^í jaⁿ cadseeng^gna^í; jo^o ca^íú^unaa^í jaléⁿ e ø^o dseaⁿ lí^í ráang^g 'lí^í, dsu^í jaⁿ caquí^ína^í.” ³³ Co^o lalab café^í 'nú[^] mi^í cajá⁻ i Juan i seáng^g dseaⁿ jmí^í do, co^o ca^íeeng^gna^ír e jée^í i 'líng^g quíá⁻r⁻ dsu^í uí^í e jaⁿ 'leáng^g gø^or⁻ joguiⁱ jii^í capí^í jmí^í mí^í huíng^g jó^o jaⁿ í^ír⁻.

³⁴ Joguiⁱ cagá⁻jneaⁿ fi' jmigüí^í la e línⁿ jaang^g dseaⁿ jmigüí^í e gó^obaa^í jii^í laco^o gø^o dseaⁿ, jo^o dsu^í jaléngⁿ 'nú[^] ca^íeeng^gna^í jneaⁿ

e lín'n jaang` dsea` cúng` i gø' contøøng`, jøgui e lín'n jaang` dsea` líng` i ngí` cóo'~ jaléng` dsea` i sea` júu` e dsíng` røøiñ` dsee~, osi cóo'~ jaléng` 'ná'~ nodsicuu` é i jmóo` ta` mí` cuu` e catíng` dseata` quiá'~ Roma é. ³⁵ Jø dsu' cóo'~ jalé' e jmóo` Fidiéé~, jmijnéeiñ` jial tíi` tiiñ` ngaiñ`.

Mi` cagó'` Jesús fi' quiá'` jaang` dsea` fariseo i sii` Simón.

³⁶⁻³⁷ Jø mi` cangí` jø, jaang` dsea` fariseo i sii` Simón cató'r` Jesús fi' quiá'r` e cagó'r` íi' e jmii` jø. Jø e fi' góo` i Simón do niseeng` jaang` dseamí` i nijmóo` ta` 'níng` 'ñia'. Jø mi` nicaliñi` i dseamí` do e nidsé` Jesús fi' quiá'` i dsea` fariseo do, jø cangó`-bre cajo. Jø lajee` guing` Jesús e gø'r` cóo'~ jaléng` i dsea` do, calí` i dseamí` do fi' lí` guing` Jesús jø quier` coo` sí' e a` jmii` jmeafii` e 'mo'` eáng'. ³⁸ Jø mi` caguié` i dseamí` do tí` lí` guing` Jesús, jø casí'r` uø` jnr~, jø canaañ` qui'r'. Jø laco' qui'r', jalé' jmii` e íi` jminir` do tí` fi' tii` Jesús, jø cóo'~ e jmii` jø canaañ` ru'r` tii` dsea` do, jøgui cajmiquiur` tii` dsea` do cóo'~ jñuguir`. Jø mi` calí` lajjo, jø cachu'r` tii` dsea` do, jø casúur` e jmii` jmeafii` e quier` do fi' tii` dsea` do. ³⁹ Jø mi` cangá` i dsea` fariseo do i cató'` Jesús fi' quiá'r` do jalé' e cajmée` i dseamí` do quiá'` Jesús, jøba' canaañ` í` dsír': "Facø' já' i fé'` cuaiñ` quiá'` Fidiéé` i dseañu` la, jøba' nilí'~bre jóng e` jalé' dsee` røøng` i dseamí` i güi'` tíir` na." <sup>40</sup> Jøba' Jesús casí'r` i dsea` do jø cajíñ`:

—Simón, sea` coo` e 'né` nifi'` i 'nu`.

Jøba' cañi'` i dsea` fariseo i sii` Simón do jø cajíñ`:

—¿E` nifo', Tifa'?

⁴¹ Jøba' cajíng` Jesús casí'` reiñ`:

—Coo` néé'~ caliséng` gáng` dsea` i røøng` cuu` quiá'` jaang` dseañu` i jmóo` ta` jmí'øø` cuu`. Jø jaaiñ` do røøiñ` 'ñiá` ciento cutee, jø jaang` guíñ` do røøiñ` jíi'~ cincuenta cutee. <sup>42</sup> Jø mi` camíi` i dsea` do cuu` quiá'r`, jíi'~ jaang` i dsea` do ja` eé` sea` quír` quiáiñ`. Jøba' jø` eé` camíi` i dsea` fi'` cuu` do cuu` quiá'r`, jø caláam` i dsea` do, jø jø` eé` caquíur` jíi'~ coo` 'ñiá'. Féé'~du 'nu` ne`du': ¿Í` lajee` laji` huáng` i dsea` do eáng`gui` 'neáng` i dsea` cacuø` cuu` do?

⁴³ Jøba' cañi'` i Simón do jø cajíñ`:

—Jnea` lín`n e i dsea` i carøøng` jmiguiur`gui do.

Jøba' cañi'` Jesús quiáiñ` do jø cajíñ`:

—E uii~, jáb'~ quií'~, lajjo líi'.

⁴⁴ Jøba' cajøøng` Jesús i dseamí` i guing` uii` tíir` do, jø casí'r` Simón jø cajíñ`:

—¿Jøøng` i dseamí` la? Mi` ca'úu`u sinúu` quií'~, ja` cacuøø'~ jnea` jmii` fa' e carúu'~u tíi` laco' tíng` jneaa`aa' fi' la; dsu' i dseamí` la, dsea` i co'` jáab' la, nicaru'~bre tíi` cóo'~ jmii` íi` jminir` jøgui nicajmiquiur` cóo'~ jñuguir`. ⁴⁵ Jøgui ja` cachu'`

'nu` nii` laco' t'ing` jneaa`aa' fi' la mi` neeng` ru`naa'; dsu' i dseamf la ja' mi' caquiuiñ' e chu'r t'i'i laco' mi' ca'uu'u sinuu` quí'-. ⁴⁶ Jogui ja' casuu`- jmi' jmeafii' moguii` laco' t'ing` jneaa`aa' fi' la; dsu' i dseamf la cagüeiñ` quier' coo' sí' e a` jmi' jmeafii' e 'mo` e'ang', jo nicasuur` t'i'i. ⁴⁷ Dsu' jnea` nifii`i 'nu' e ja' i dseamf la dsingl' nicarøøiñ` dsee-, dsu' jnea` nica'im`baa jalé' e dsee- jo quiá'r-, joba' dsingl' jmi'neáaiñ` jnea` lana; dsu' jaléng'gui i dsea i ling- e ja' 'ga' lí' dsee- røøiñ` e laco' jnea` ni'iiñ`n jalé' e jo, joba' ja' 'ga' lí' jmi'neáaiñ` jnea` jóng.

⁴⁸ Joba' cajíngl' Jesús casí'r- i dseamf do:

—Nica'im`baa jalé' dsee- quí'-.

⁴⁹ Jo jaléng' i dsea i ne'ang'gui do coo`~ Jesús canaaiñ` síiñ` lajee` yaaiñ`:

—¿I` i dseañu' la e íiñ` dsee- quíá'- jaléng' dsea?

⁵⁰ Dsu' Jesús casí'- guir i dseamf do jo cajíñ'-.

—Jnea` nica'im`n jalé' dsee- quí'-' dsuco' jáb'- calín'- jalé' júu` quíe-; joba' lana guóng' coo`~ e guiá'- fi' quí'-.

8

Jaléng' dseamf i cajmicoo`~ quíá'- Jesús

¹ Jo mi` cangf jo, cangó- Jesús lacoo` fi' e coo` coo`~ jalé' fi' e pí' quíá'- e guiar' jalé' júu` quíá'- Fidié` e quíá'- jial quie' dsea` do nifí' quíá'- jaléng' dsea`. ²⁻³ Jo coo`~bre jaléng' i dsea` guitúung` do quiá'r-, jogui ngolím`bi cajo jaléng' dseamf i nicajmi'le'ang- Jesús lí' doñí' ee` jmohuí' líiñ', fa' jaléng' i jée' i 'ling' quíá'- lamí` jéeng'gui. Jo jee` jo quíéng' jaang` dseamf i sii` Yá` i seeng' fi' Magdala i ca'uøøng` guiáng- i 'ling' quíá'-; jo jaang'gui dseamf i sii` Sihuoo` i ling' oo` jaang` dseañu' i sii` Chuza i jmóo` ta` laniing- quíá'- dseata` Herodes; jo jaang'gui i sii` Susana, jo fii'm`bi jaléng' dseamf i jiéng'gui i ngolíng- ie` jo, jo jmicoo`r~ Jesús coo`~ jalé' e sea` capí' quíá'r-.

Mi` ca'e' Jesús coo` júu` já'- e lafa' júu` cuento quíá'- mi` bí dsea` mijú`

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Jo coo` jmi' ie` jo, mi` caliñí' jaléng' dsea` jie` fi' lí' táang` Jesús, jo ca'uøøiñ` cango'neeiñ` dsea` do; jo dsingl' f'ing` dsea` caseáiñ' ie` jo, joba' ca'e' Jesús jaléng' i dsea` do coo` júu` já'- e lafa' júu` cuento jo casí'r- dsea` do lala:

⁵ —Jaang` dseañu' cangór- cangobíir` mijú` quíá'r- fi' lí' nicajír-. Jo mi` cabír` e mijú` do, sea` e cajíu' lí' ng'ng' fi'. Jo mi` cang'ing' jaléng' dsea`, caso'øm'bre jalé' e mijú` do, jo e ling`gui cagó' ta' cajo. <sup>6</sup> Dsu' sea`bi e cajíu' ni` cuu` lí' ja' 'le'ang- guoo`~ neé'; joba' mi' ca'í'ang', dsifib' caliquiú' co' ja' sea' lí' nisó' jmó' quíá'- lí' güí', joba' ca'im` cajo. ⁷ Jogui sea`bi e mijú` do e cajíu' jee` mijú` 'matoo'; jo mi' ca'í'ang' e mijú` do,

jéeng'gui e mijú` 'matóó' do cacuáng- jò ca'ím- e mijú` e cabí` ì dsea` do jee~ e mijú` 'matóó' do. <sup>8</sup> Dsu' seab` e mijú` do e cajiá' li~ jlo'^ uó~; jò mi~ cacuáng- jò jlob'^ cacuø'; sea` e cacuø' lajì` cien mí'^ lacamí'^ mijú`.

Jò mi~ calí- fé" Jesús jalé" e júu^ na, jò casí'- guir jaléng' ì dsea` do, jò café'r' laco' ninú- ì dsea` do røø` jò cajíñ'-:

—Ì` 'nú' sea` loguá'na', núu- na' jalé" júu^ quié- e.

E uiing~ e ca'e Jesús jalé" júu^ já'- e lafa' júu^ cuento

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Jò mi~ cangí` jò, jò cajmingí` ì dsea` guitúung` do cajmingí'r' Jesús e` guóng' e júu^ e ca'er' do. <sup>10</sup> Jòba' cajíng' Jesús casí'r- ì dsea` guitúung` do:

—Quía'- Fidié` nicangíng` 'nú' e ngáng'na' jalé" e ja' mí` ñí` dsea` jéeng'gui, e dsea` í` iñ` cár` nífi' quía'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí`. Dsu' jnea~ ée- e jaléng' ì dsea` na cóo~ júu^ já'- e lafa' júu^ cuento e laco' mi~ ninír', nijér- lafa' ja' ee` cangá- bre, jogui mi~ ninúr-, nijér- lafa' ja' ee` canúu- bre cajo.

Mi~ cajméé` Jesús júu^ e` guóng' e júu^ quía'- ì dsea` bí` mijú` do

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Jòba' cajíng' Jesús casí'r- ì dsea` guitúung` do:

—Lalab guóng' e júu^ e ca'é` e na 'micú'-: E mijú` do lí' lafa' júu^ quía' Fidié`. <sup>12</sup> Jò e cajiá' li~ ngíng' fí` do lí' lafa' ì dsea` ì núu` e júu^ do, jò dsu' lajmináb- güéeng- fii` ì 'ling'^, jò dsifí' lajòb jmóor` e ja' já'- líng` ì dsea` do e júu^ jò, jò lajòba' ja' nileáiñ` do jee~ jalé" dsee- quía'r-. <sup>13</sup> Jogui e mijú` e cajiá' fí` ni~ cuu~ do lí' lafa' jaléng' dsea` ì íaang` dsí' íng' jalé" e júu^ jò, jò dsu' ja' huøø- ee~ e já'- líiñ`, có' mi~ huíng' dsijéé' quía'r- uí'~ e já'- líiñ` júu^ quía'- Fidié`, jòba' dsifí' lajòb tú'tur e júu^ jò, jò ì dsea` í'bing' ì líng' la lí' e mijú` e ja' 'leáang- jmó` sea` do. ¹⁴ Jò e mijú` e cajiá' jee~ mijú` 'matóó' do lí' lafa' jaléng' dsea` ì núu` júu^ quía'- Fidié` jò ca'ím"bre e júu^ jò, jò dsu' laco' ngóo' jmíng~, eáang'gui guíng~ dsí'r' jalé" fí'í' dsí' sea` quía'r- jogui quía'- jalé" ta~ lí' cuu- jogui cajo e quía'- jial nijmí'íaang` dsí'r' cóo~ jalé" e sea` fí' jmigüí`. Jò có' lajòb líiñ', jòba' ja' cuø' fí' quía'r- fa' e nidsicuáng'gui e júu^ quía'- Fidié` e já'- líiñ` do. <sup>15</sup> Jogui e mijú` e cajiá' li~ jlo'^ uó~ do lí' lafa' jaléng' dsea` ì dsíng'- íaang` dsí' íñ' júu^ quía'- Fidié`, jogui eáam' jmóor` núu'r- jalé" júu^ quía'- dsea` do, có' ja' lítúng- dsí'r' jalé" e jò. Jò ì dsea` í'bing' ì teáang- teá` cóo~ júu^ quía'- Dsea` Jmáang-, jogui eáam' dsicuáng` e júu^ jò quía'r-.

Coo` júu^ já'- e lafa' júu^ cuento quía'- jial mi~ jmijneá` dsea` jì

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Jò mi~ calí- e fé" Jesús júu^ quía'- mi~ bí` dsea` mijú`, jò cajíng'- guir casí'r- jaléng' ì dsea` do:

—Jíí~ jaang` dsea` ja` 'gui'r` cajlí~ quí~ e mi~ nicoo` jò nijlír~ o'gui` nisi'r` coo` lí` còong~, co' ií~ e jneá' fí' la'úng~ sinúú` quiá'~bre. Co' 'né~ niquidsir` e quí~ do coo` lí` ñíí' e laco' jneá' mi~ dsitáaiñ~, jò lajòba' jné' jaléng` dsea` ì dsitáng~ e sinúú` do. ¹⁷ Jò lajòb líí` còo'~ júú` quié~e: Ja` sea` jalé' júú` quié~e fa' e si'ma` e ja` niní dsea, o'gui sea` jalé' júú` quié~e fa' e ja` tóo` jmí~ niliñí' dsea` jaléiñ'. ¹⁸ Jòba' fíi~ jnea~ 'nú', núu~ na' júú` quié~e; co' jaléng` dsea` ì ninúú~ júú` quié~e, jmiguiú'gui niñiñ' e ngáiñ', jò dsu' jaléng` dsea` ì ja` núu~ júú` quié~e, jòba' ni'lim~ lajii~ e ni'í' dsíir` e ngáiñ' do.

Mi~ cajá~ niquíá' Jesús cóo'~ jaléng` rúíñ'
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Jò lajee` táang` Jesús e e'r` jaléng` ì dsea` do, caguié~ niquíá'r` cóo'~ jaléng` rúíñ' e 'náiñ' dsea` do. Jò co' ja` cuòong`gui fa' e nidsiquiéiñ' do tí quiá'~ lí` sing' dsea` do, co' dsíng'~ fíing` dsea, <sup>20</sup> jòba' jaang` ì dsea` do cajmea'r` Jesús júú` jò casí'r~ dsea` do jò cajíñ'~ lala:

—Na nicagüéng~ niquíí' cóo'~gui jaléng` rún' e 'náiñ' 'nu, jò nab teáaiñ` caluu` lana.

²¹ Dsu' Jesús cañír` jò casí'r~ ì dsea` do jò cajíñ'~:

—Jaléng` dsea` ì núu` júú` quiá'~ Fidié~ jò jmitir~ e júú` jò, jaléng` ì dsea` í'bing' líng` niquíé'e jogui rún'n.

Mi~ cajmée` Jesús e ca'uáang~ e í' guí` jogui ca'uáang~ e róo~ jmí~

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Jò mi~ cangí jò, lajee` e táang` Jesús fí' Galilea, jò coo` jmí~ ca'ír~ fí' dsíí' coo` móo' cóo'~ ì dsea` guitúung` quiá'r~ do jò casí'~reiñ':

—Má~aa' lí'` ngóo'~ cataang` e guiéé' la.

Jò dsifí' ladob cangolíñ~ fí' lí' e' Jesús. ²³ Jò lajee` ngolíñ~ ni~ jmí~ jò caquiam' Jesús. Jò lajee` güiing` dsea` do, jò dsíng'~ canaang` í' guí, jò mifíng` canaang` dsí'a~ jmí~ dsíí' e móo' do, jò cafóm' ì dsea` guitúung` do, co' fò' nidsi'am' e móo' lí' teáaiñ'~ do. <sup>24</sup> Jòba' cangoñiñ` Jesús jò cajíñ'~ casí'r~ dsea` do:

—¡Tifa'! ¡Tifa', nicanaang` dsí'am'baa'!

Jò caróo~ Jesús, jò caquiú'r` ta` e guí' do cóo'~ e jmí~ do. Jò dsifí' ladob cahuíng` e í' guí' jò cahuím' e róo~ jmí~ cajo, jò tiib~ ca'í. <sup>25</sup> Jò casí'~ Jesús ì dsea` do jò cajíñ'~ lala:

—¿Jna~gui e fól'na' e já'~ líng'na' júú` quié~e?

Dsu' ì dsea` guitúung` do dsíng'~ cafóñ' jò cangogá' dsíir' jò cajmingí' rúíñ':

—¿Í' ì dseañu' la e quiú'r' ta` jò núu'~ jalé' guí' cóo'~ jalé' jmí~ júú` quiá'r~?

*Jaang`dseañu` i seeng`fi` Gadara i nijée` i `ling` quiá`-
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)*

²⁶ Jò mi` caguié` Jesús cóo` dsea` quiá`r` fi` lí` `ngóol` cataang` e guieé` do, jò caguiliñ` fi` cóo` fi` lí` sii` Gadara. ²⁷ Jò mi` cajgáin` e móo` do, jò cangoquiéeng` jaang` dseañu` i niseeng` e fi` do i nijée` i fíng` i `ling` quiá`- lajii` maliib`jiu eáang`. Jò ja` ee` sír` qui`r, o`gui guiiñ` fi` quiá`r-, jò jii` fi` lí` áang` `liib` güiiñ`. <sup>28</sup> Jò mi` cangáng` i dsea` do Jesús, jò cangoquiéeiñ` fi` quini` dsea` do jò casí`r` uó` jnir~, jò canaaiñ` fé`r` teá` jò sí`r` dsea` do lala:

—Jesús, Joo` dsea` guing` ñifi`, ja` jmiguín` jnea`! jò mí`i` `nu` jmi`ee` fa` nijée` o` e ja` nijmeáan` jnea` ga`!

²⁹ Jò i `ling` i jée` quiá`- i dsea` do café`r` lado, có` Jesús nicanaaiñ` quiu`r` ta` i `ling` do e nitiúuiñ` do i dsea` do. Có` lamí` jéeng`gui, eáang` jmiguiu` née` nicajmée` i `ling` i jée` quiá`- i dseañu` do e ga` eáang`; jò nañi` fa` jaléng` dsea` nicasaiñ` i dseañu` do, jò nica`ñu`r` guoo` tiiñ` cóo` ñi` cadena e laco` jò nijméiñ` ga`, dsu` dsifi` ladob fiiñ` do jalé` ñi` cadena, jò jmoo` i `ling` do e dsée` i dseañu` do fi` lí` ja` ii` dsea` seeng`. ³⁰ Jò lalab cajíng` Jesús cajming`- reiñ`:

—¿Jial sii`?

Joba` cañi` i `ling` i jée` quiá`- i dseañu` do:

—Legióm sii`-naa`!

Jò cajíng` i `ling` do lado, có` dsíng`- fiiñ` jéer` quiá`- i dsea` do. <sup>31</sup> Jò jaléng` i `ling` do camí`r` Jesús e ja` niquiá`- dsea` do ta` e nidsiliñ` do fi` lí` `li`. <sup>32</sup> Jò có` dsíng`- fíng` cú` nitaang`-ne` gø`re` nuu` fi` dse` cóo` mó` quiá`- lí` táang` Jesús, joba` camí` i `ling` do jmi`ee` camí`r` dsea` do e nicuø`r` fi` e nidsitáaiñ` do dsí` jaléng` i cú` do. Joba` cacuø`r` Jesús jaléng` i `ling` do fi` lajò. ³³ Jò dsifi` ladob catiúung` jaléng` i `ling` do i dsea` do, jò cangotáaiñ` dsí` jaléng` i cú` do. Jò mi` cangotáang` i `ling` do fi` dsí` jaléng` i jó` do, jò dsifi` ladob cacui`re`, jò cabíng`- yaang`-ne` fi` `ni`` jíaá, jò cajiúng`-ne` fi` dsí` jmí, jò cajgó`-bre` jmi` jóng.

³⁴ Jò mi` cangá` jaléng` i dsea` i jmoo` í` i cú` do lajii` e calí` do, dsifi` ladob cacui`r` cangoliñ` fi` fi`, jò caguiar` júu` lajii` e calí` cóo` i cú` do, jògui cajmea`r` júu` jaléng` dsea` i cajíñ` guiá` fi` cóo` fi` jee` mó` laco` ngoliñ`. <sup>35</sup> Jò mi` caliñi` jaléng` i dsea` seeng` fi` jò jalé` e calí` e jmi` jò, jò dsifi` ladob cangoliñ` fi` lí` táang` Jesús. Jò mi` caguiliñ` fi` lí` táang` dsea` do, jò cangár` e dob niguing` i dsea` i lamí` jée` i `ling` quiá`- do cóliing` cóo` Jesús, jò niqui`bre` sí`r, jò jò` ee` líiñ` jii` cóo`. Jò dsíng`- caføng` jaléng` i dsea` i caguiling` do. ³⁶ Jò jaléng` dsea` i cangá`- jial ca`láang` i dseañu` i lamí` jée` i `ling` quiá`- do, dsifi` ladob caguiar` júu` jial calí`. <sup>37</sup> Jò mi` calí` lado, jaléng` i

dsea`i seeng` fi` Gadara do camir` jmi`ee` Jesús e nigüi`ñb` dsea` do e fi` li` táaiñ` do, co` dsing`- 'gó` jaléng` i` dsea` do. Jo mi` cajíng`- i` dsea` do lado, jo dsifi` ladob ca`i`-tu Jesús dsíi` e móo` do, jo ca`ir`- fi` e nidsém`-tur fi` Galilea. ³⁸ Jo i` dseañu` i` lami` jée` i` 'ling`^ quia`- do camir` Jesús jmi`ee` e nidsér` cóo`~ dsea` do, dsu` ja` cacuø` Jesús fi` lajo. Jo caquiur` ta` i` dseañu` do e cangáiñ`- do fi` quia`r`-, jo casí`-reiñ` jo cajíñ`-:

³⁹—Guóng` fi` quíi`-, jo güiguia` júu` jalé` e guiá`- e nicajmée` Fidiée` cóo`~ 'nu`.

Jo cangám`- i` dseañu` do, jo cajmiti`-bre jalé` ta` e caquiur` Jesús, jo caguia`-bre júu` jalé` e guiá`- e cajmée` dsea` do cóo`r`.

Mi` cajmi`leáang`- Jesús jóo` Jairo

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Jo mi` caguiéng`-tu Jesús fi` Galilea, jo dsing`- fíing` dsea` i` niteáang`- güijée` quia`r`-. Jo dsing`- íaang` dsíi` jaléng` i` dsea` do dsu` caguiéng`-tu Jesús fi` do. ⁴¹ Jo lajee` jo, caguié`- jaang` dseañu` i` sii` Jairo i` líng` fii` féng` quia`- guá`- quia`- dsea` Israel. Jo mi` caguiér`- fi` quini` Jesús, jo casí`r` uø`- jnir` fi` quini` dsea` do jo camir` jmi`ee` fa` e nidsé`- dsea` do fi` quia`r`-, co` seeng` camíng`- simí` jiuung` quia`r`- i` ningóo` guitu` jii` jo niráaiñ` do dsée`r` eáang` e dseáng`- tí` li` nijúum`-bre. <sup>42</sup> Jo lajee` ngóo` Jesús fi` quia`- Jairo, dsing`- fíing` dsea` ngoliñ`-, jo dsing`- sicúung` Jesús jee` jaléng` i` dsea` do.

⁴³ Jo jee` jaléng` i` dsea` i` jée` quia`- Jesús ningóo` jaang` dseamí` i` nilíng` jmohuí` e tuuiñ` lajii`~ ningóo` mi` guitu` jii`. Jo lami` jéeng` dsing`- nica`iñ`- cuu` quia`r` cóo`~ jaléng` timí`, jo jii`~ jaang` ja` ii` mí` cali` fa` i` nicajmi`leáang`- ír`. <sup>44</sup> Jo guidseaam` calí`- i` dseamí` do cangáiiñ` jee` jaléng` i` dsea` do, jo cangoquieeiñ` fi` lí`- caluu` Jesús jo catíiñ`- capí`^ 'ni` sí`^ dsea` do, jo dsifi` ladob ca`láaiñ`-, jo jii`~ capí`^ jmi` jo` e tuuiñ` jóng. <sup>45</sup> Jo Jesús dsifi` ladob cajming`r`- jaléng` i` dsea` i` cóo`r` do jo cajíñ`-:

—¿I` i` catíng`- capí`^ sí`i`?

Jo co` jaléng` i` dsea` do cañír` e jii`~ jaang` ja` ii` cajmée` lajo, joba` cañíi` Tú` Simón:

—Tífa`, ¿jialí` jmingíi` i` catíng`- capí`^ sí`i`? Co` jalém` dsea` 'leng` rúíñ` fi` la fi` na.

⁴⁶ Joba` cañíi`-tu Jesús jo cajíñ`-:

—Lím`-bing` i` cagüi` sí`^i, co` 'ñiá`^a calilí`^i e lím`-bing` i` nicajmi`leáan` cóo`~ e 'gøn`n.

⁴⁷ Jo i` dseamí` do, mi` canúur`- e calilíb`^ Jesús e líng`- jii` catíng`- sí`r`-, joba` dsing`- cafóíñ` jo dsing`- jléeiñ` cangóo`- fi` quini` Jesús, jo casí`r` uø`- jnir` fi` quini` dsea` do. Joba` cajmée` júu` fi` quini` jaléng` i` dsea` do jialí` cagüi`r` sí`^ Jesús, jo jial ca`láaiñ`- ladsifi` lado e jmohuí` e lami` líiñ`.

48 Jōba' cajíng' Jesús casí'r- i dseam̃ do:

—Jóõ, uí' e jáb' calín' júu^ quié-e, jōba' nica'láam-ba' lajǐ' jmohuí' e lamí lin'. Jōba' lana guóng' cóo' e guiá' fí quí'.

49 Jō laco' gui'nam' bi sǐng` Jesús cóo' i dseam̃ do, mi~ caguié- jaang` dsea` sinúu^ quiá'- Jairo e quier` júu^ cuaiñ` quiá'- i simí do, jō lalab casí'r- dsea` do:

—Jo` taan'- i tifa' na e dsér- fí quí', co' nicajúm- simí` jiuung~ quí'.

50 Dsu' mi~ canúu- Jesús lado, dsifí ladob casí'r- Jairo:

—Ja` fōon' jǐ' coo', lico' 'né- e jáb'- nilíin' e quí' baa jmí~ nijmee~ e ni'leáng- i simí` jiuung~ quí', jō lajōb nilí.

Jō mi~ cajíng' Jesús lado, dsifib' cangór- fí quiá'- Jairo.

51 Jō mi~ caguié- Jesús fí quiá'- dsea` do, jō ja` cacuør' fí fa' e cangotáang' dsea` jiéng' gui, jǐ' Tú^ Simón cóo' Tiáa` cóo' Juan cóo' sejmii` i simí` jiuung~ do, jǐ' íbing' i cangíng' fí e cangotáang' fí dsí' sinúu^ e lí ráang` i 'lí~ do. 52 Jō jaléng' i dsea` sinúu^ quiá'- Jairo dsíng' qui'r' jogui dsíng' jiuung~ dsír' dsu' e nicajúng- i jiuung~ simí` do. Jōba' cajíng' Jesús casí'r- jaléng' i dsea` do:

—Ja` qui'na', co' ja` sijúung` i jiuung~ na co' lico' güim`bre.

53 Dsu' jaléng' i dsea` do lí^ cangím-bre Jesús mi~ cajíng' dsea` do lado, co' ñi'bre e nicajúm- i jiuung~ do. 54 Jō lajee` e jmóo` i dsea` do lajō, jō Jesús catíñ- guoo' i jiuung~ do, jō cató' reiñ' la'úung` jō casí'- reiñ' lala:

—iRáan'- na, Mí'!

55 Jō mi~ cajíng' Jesús lado, dsifí ladob cají'tu i simí` do jō caróo-bre. Jō dsifib' caquiú' Jesús ta~ e cangíñ' do e cagó'r'.

56 Jō mi~ cangá- sejmii` i jiuung~ do e cajíb'tuiñ' do, jōba' dsíng' cangogá` dsíñ'; dsu' Jesús caquiú'r' ta~ sejmii` i simí` do e ja` iñ' nisíñ' do jǐ' jaang` lajǐ' e cajméer` e sinúu^ do ie~ jmí~ jō.

9

Mi~ casíng` Jesús dsea` guitúung` quiá'r- e niguiáñ'- do júu^ quiá'- Fidié`

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1-2 Jō mi~ cangí jō, caseáng' Jesús jaléng' dsea` guitúung` quiá'r-, jō caquiú'reiñ' ta~ e nidsiguiáañ' do júu^ quiá'- jial iing~ Fidié` e nicár` nifí quiá'- dsea', jogui cacuør'reiñ' do bí e quíñ' do jmí~ e ni'uóñ- jaléng' i 'ling' i jée' quiá'- dsea', jogui e nijmi'leáañ'- do jaléng' dsea` dsée' i líng' doñí ee` jmohuí'. 3 Jō lalab casí'- Jesús i dsea` guitúung` do quiá'r- jō cajíñ'-:

—Nigüiling-na' jo ja ee 'né cá'na' jí' coo' quiá' guiá' fi': ja 'né cá'na' ma'u' o'gui nosúu' o'gui lí' o'gui ñinée'. Jogui jí' sí'na' e quií'ba' nicá'na', co' ja 'né fa' cá'na' tú' neáng' sí'na'. ⁴ Jo mi' nigüiling-na' fi' coo' fií, jo 'né ni'no'na' coo' 'núu' lí' nijá'na' carta' taang-na' e fií jo, jo ja jmisíng-na' lí' já'na'. ⁵ Jo jíe'go fií lí' nigüiling-na' lí' ja' ni'íng' dsea' 'nú', joba' uøøng-na' e fií jo, jo mi' niteáng-na' 'ni' e fií do, bó'na' 'lee' e toø' tí'na' laco' cuø' lí' e ja' ca'ée' i dsea' do guiá' coo' 'nú'.

Jo jalé' e ta' na caquiú' Jesús quiá' jaléng' i dsea' guitúung' do.

⁶ Jo ca'uøøm' i dsea' guitúung' do mi' cangoyúung' e ca'íñ' jalé' ta' nijmér', jo cangolíim'bre fi' jalé' fií e guiar' jalé' júu' quiá' Fidié' quiá' jial laang' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r', jogui jmi'leáam'bir cajo jaléng' dsea' i líng' doñí' ee' jmohuí'.

Mi' cangogá' dsú' Herodes jial fé' dsea' uii' quiá' Jesús
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷⁻⁸ Jo ie' jo nicanú' dseata' Herodes jalé' e síng' dsea' quiá' jalé' e guiá' e jmóo' Jesús, jo jí' ja' ñí' i dseata' do e' nijmér', co' seeng' dsea' dsicóor' júu' e nicají'tu jaang' lajee' lajaléng' dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidié' malí'gui eáng', jogui seeng' dsea' fé'r' e nicajném'tu Líí', jaang' dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidié' malí'gui eáng' cajo, dsu' seem'bi dsea' i fé' e Juan i seáng' dsea' jmi'bing' i nicají'tu calé' catú'. ⁹ Jo mi' canúu' i dseata' do e fé' dsea' e nicají'b'tu i Juan i seáng' dsea' jmi' do, joba' eáam' cangogá' dsíir' jo cajíñ'':

—Jneab' dsea' caquiú' ta' e cahuí' moluu' i Juan do. Jo i' i éeng' jaléng' dsea' i ngí' jmóo' jalé' e guiá' jogui quí'r' jmi' e jmóor' lí' doñí' ee'?

Joba' lají' ie' job cajmi'úung' dseata' Herodes e 'nó'r' jial niníñ' Jesús.

Mi' cahéng' Jesús 'ñiá' mil dseañu'
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Jo mi' calicøng'gui lajo, caguilíim'tu i dsea' guitúung' do e cangocóor' júu' fi' quini' Jesús jalé' e guiá' e cajméer' lacoø' fií lí' cangolíñ'. Jo mi' calí' féng' rúíñ', jo cajéem' Jesús i dsea' guitúung' do fi' coo' lí' ja' jí' 'ga' lí' dsea' ngí', quiá' coo' fií lí' síi' Betsaida. ¹¹ Jo mi' caliñí' jaléng' i dsea' i seeng' e fií jo jie' fi' lí' nitáang' Jesús, joba' fíim' dsea' cangolíñ' fi' lí' táang' dsea' do. Jo Jesús ca'im'bre jaléng' i dsea' do mi' caguilíñ', jo canaaiñ' e'r' júu' quiá' jial iing' Fidié' nicár' nifi' quiá' jaléng' dsea', jogui cajmi'leáam'bir jaléng' dsea' dsée' i quiéeng' jee' i dsea' do cajo.

¹² Jo mi' ningóo' ca'lóo' e jmi' jo, cangoquiéeng' i dsea' guitúung' do fi' lí' sing' Jesús jo casí'r' dsea' do jo cajíñ'':

—I' júu^ jogui síi~ jaléng^ i dsea` na güiguiliñ` jo güiguiméer~ quiji~ lí~ nijér~ cóo~gui jalé' e nidó'r~ jie' fí lí~ lí'r^ e tée~ 'núu, có' fí lí~ taang`naa' la ja` ee` sea` e niquiee~naa' cóo'r~.

¹³ Joba' cañií` Jesús casi'r~ i dsea` guitúung` do:

—'Núb' 'né~ cuó^na' e nidó'~ jaléng^ i dsea` la.

Jó cañií`tu i dsea` guitúung` do:

—¿Jial nilígui jó? Có' jii~ 'ñiá' iñi'^ba' sea` cóo~gui gáng~ 'ñu, jó fíng ja` 'né~ dsé^baa' e dsileá^naa' e nidó'~ jaléng^ i dsea` na.

¹⁴ Có' dsíng~ fíng` jaléng^ i dsea` do; tíbre la 'ñiá' mil jii~ dseañu^ jó ja` íng^ jaléng^ dseamí o'gui jaléng^ jiuung~ cajo.

Dsu' Jesús casi'r~ jaléng^ i dsea` quiá'r~ do:

—Síi~na' jaléng^ dsea` güigüear` tá'~ có' nibøø` tá'~ cincuenta dsea`.

¹⁵ Jó lajób cajmée` i dsea` guitúung` do, jó caguáb` i dsea` do laco' ta` caquiú' Jesús. ¹⁶ Jó mi~ calí~ caguá` jaléng^ i dsea` do tá'~ có' nibøø~ lacúng' lajíng` lí~ sing' Jesús, joba' catíng~ dsea` do laji` 'ñiá' e iñi'^ do cóo~gui laji` huáang~ i 'ñu do, jó cajóø'r~ fí yú^` ímigiúí, jó lajoba' cacuø'r' gui'maang' Fidiéé` quiá'~ e do. Jó mi~ calí~ jó, cajméeer` jmá'~jiu e do jee~ jaléng^ i dsea` guitúung` do, joba' íguib cajmée` guiéé` jee~ lajaléng^ i dsea` fíng` do. <sup>17</sup> Jó jalém^ i dsea` do cagó'r' car` calitaañ~ guiá~. Jó mi~ calí~ gó'r' lajiñ` do, caseám~bi guitu` 'matá'gui e røøng` tée'~ 'ná' iñi'^ cóo~gui 'náng' i 'ñu do.

Mi~ cajíng'~ Tú^ Simón e Jesús líiñ` Dsea` Jmáang~
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Jó mi~ cangí jó, cóo` jmí~ taang~ Jesús e féiñ' Fidiéé` jó cóo'~bre i dsea` guitúung` quiá'r~ do. Jó lajee` jó cajmíngi'~ Jesús jaléng^ i dsea` quiá'r~ do jó cajíñ'~:

—¿I~ jnea~ fé' jaléng^ dsea`?

¹⁹ Joba' cañií` jaléng^ i dsea` guitúung` do:

—Seeng` dsea` dsicueáaiñ~ 'nu` cóo~ i Juan i seáang` dsea` jmí` do, jó seeng`gui dsea` dsicueáaiñ~ 'nu` cóo~ Lí' i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé` mali~gui eáang', jogui seem`bi dsea` dsicueáaiñ~ 'nu` e lin' jaang`gui i nicafé' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé` jogui e nicaji'tur lana.

²⁰ Joba' cajmíngi'tu Jesús i dsea` guitúung` do jó cajíñ'~:

—Jogui 'nú', ¿i~ fó'na' e lín'n?

Joba' cañií` Tú^ Simón quiá'~ Jesús:

—'Núb` dsea` i líng` Dsea` Jmáang~ i casíng` Fidiéé` dsea` guíng~ ñifi~ cuaiñ~ quiá'r~.

²¹ Dsu' Jesús ca'ír~ 'goo' quiá'~ jaléng^ i dsea` guitúung` do e ja` ii~ nisíñ` do jii~ jaang` e íbre líiñ` Dsea` Jmáang~.

Mi~ cajmée` Jesús júu^ e tí` nijngáng'~ dsea` ír`
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

22 Jo mi~ calí~ cajíñ~ lado, jo casí~ guir i dsea` guitúung` do lala:

—E jáb~ e jnea~ lín'n i dsea` i cajá~ fí ñifí~ e lín'n jaang` dsea` jmigüi. Jo dsíng~ 'né~ nimoo~ o ihuúí~ e eáang', co' jaléng~ dsea` cøong~ quía~ dsea` góo` dsea` Israel nilí 'ní' níim~ bre jnea~, jogui lajob nijmé~ jaléng~ dsea` quie~ nifí quía~ jaléng~ jmidsea` quí~ ii' cóo~ gui jaléng~ tifa' quía~ júu^ quíu' ta~ quí~ ii'. Jo jaléng~ í'bing~ i nijngáng~ jnea~; jo dsu' mi~ nití~ 'ní' jmí~ lajo, nijíb~ túu calé~ catú~.

23 Jo mi~ calí~ jo, cangób~ tur cóo~ i dsea` guitúung` do fí lí~ teáng^ jaléng~ i dsea` fíing` do jo casí~ reiñ~:

—Song ii` dsea` iing~ ni'uíng~ dsea` quie~ e, joba' güitár` jalé~ e lí dsíir' ñia'r', jogui laco~ jmí~ güiseaiñ~ lafa' crúu^ quía~ r~ e laco' cuø lí~ e guía' dsíir' e nidsingíiñ~ jalé~ e huíng' uíi~ e líiñ' dsea` quie~ e, jo lajoguiba' ningír~ cóo~ jnea~ jóng. 24 Co' ii` dsea` i' dsíi' e lí~ bre nileáng~ ñia'r' jee~ jalé~ dsee~ quía~ r~, joba' i dsea` í conguiab' nibíiñ^ fí lí~ 'lí'; jo dsu' ii` dsea` nijúuiñ~ uíi~ e líiñ' dsea` quie~ e osi uíi~ e ní~ júu^ quía~ r~ jial niliseeng` dsea` cøong` cóo~ Fidié~, joba' i dsea` í nitíim~ bre fí quini` Fidié~ jóng. 25 Jo ja` ee` ta` íng^ quía~ jaang` dsea` e silí~ r~ jalé~ e sea` fí jmigüi song ja` gui cuiñ~ jnea~, co' fí lí~ 'lib~ nidséiñ~ mi~ nití~ í' e nijúuiñ~, jo doguib lí~ ninír' iihuúí` lata~. 26 Jogui song ii` i 'gó' nifé~ e líiñ' dsea` quie~ e, osi í~ líiñ~ e nifé~ r~ e já~ líiñ~ júu^ quie~ e é, joba' lajob nijmee~ jnea~ cóo~ i dsea` í cajo, jnea~ dsea` gáa` a fí ñifí~ e lín'n jaang` dsea` jmigüi; co' lajob nijmee~ e mi~ nigáa` túu fí jmigüi e niniing~ 'gøiñ' quía~ Tiquíe~ e Fidié~ jogui cóo~ jaléng~ ángeles i güeang^ cajo. 27 E já~ e fí~ i 'nú' e i líing~ lajee~ i dsea` i teáng~ la ja` mí júuiñ~ cartí~ ninír' jial lí~ mi~ nicá~ Fidié~ nifí quía~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüi.

Jo jalé~ e júu^ na cajíng~ Jesús casí~ r~ jaléng~ i dsea` do ie~ jo.

Mi calisíng~ jial jnéng~ Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Jo mi~ cangf` jñia~ jmí~ e cajíng~ Jesús lajo, jo cajgóor~ fí cóo` yú^ mó~ e cangoféeiñ~ Fidié~, jo cóo~ bre Tú^ Simón cóo~ Tiáa~ jogui Juan. 29 Jo lajee~ táang` Jesús e féiñ~ Fidié~, tá~ jiu ladob jnéng^ calisíng~ jial jnéng~ nir~ jogui calisíng~ sí~ r^ cajo, jo cajnéng~ e tee` jlo~ lafa' joo~, jogui calijíiñ~ laco' jing~ i ee~. 30-31 Jo lajee~ jo cajnéng~ gáng~ dseañu~ i síng` cóo~ r~, jo ni~ Moib~ do cóo~ gui ni~ Líi^, jo laji huáaiñ~ do líiñ' dsea` i café~ cuiñ~ quía~ Fidié~ malí~ gui eáang', jo jlob~ jing~ i dseañu~ do cajo, jo síiñ~ quía~ jalé~ iihuúí~ e nicá~ Jesús fí Jerusalén mi~ nití~ í' e nijngáng~ dsea` ír. 32 Jo dsu' laji gaang` i dsea` quía~ Jesús i jéeiñ~ do dsíng~ cajá~ e jaligüiñ~ dsu' caje~ bre e sijné~ dsíir', joba' cangár~ e jlo~ jing~ Jesús jo la

quie'gui i dsea' gáang- do jiiñ' cajo. ³³ Jo mi~ cangá- Tú Simón e catang' fí i dsea' gáang- i teáang- cóo- Jesús do, joba' dsifi' lala casi'r- Jesús jo cajiñ'-:

—Tifa', dsing'- juguiá- dsu' taang~naa' cóo- i dsea' na fí la! Fa' na nijmee'~naa' 'ni' 'núu'jiu cóo- má' 'ma~, cóo' quíi'- jogui cóo' quiá'- Moi~ jogui cóo' quiá'- Líi' cajo.

Dsu' jii'~ ja' calilí' Tú Simón e café'r' lado. ³⁴ Jo lajee' gui'nang'~ fé'bir mi~ cajo' cabøø~ jnií', jo caquiñ'- lajee' teáaiñ- fí e yá' mó' do, jo dsing'- caføng' Tú Simón cóo- Tiáa' cóo'-gui Juan. ³⁵ Jo lajee' teáaiñ'- jee~ e jnií' do, guicaná' cóo' luu~ dsea' fí yá' jmi'güi jo guicajing'-:

—I lab Joo-o i camíng'- i 'neáan'n eáang'. Jmee'-na' núu'~na' jalé' ta~ quiu'r'.

³⁶ Jo mi~ cangoyúung' e canú' e luu~ dsea' do, cangá- i dsea' gaang' do e jo' jnéeng'-gui Moi~ o'gui Líi' fí do, jo 'ñiab' Jesús sing'guir. Jo mi~ cangá' jo, jii'~ jaang' dsea' ja' ii' cajmea'r' júu' jalé' e cangár- e fí yá' mó' do ie~ jmü' jo.

Mi~ cajmi'leáang- Jesús jaang' siming' i iuung- i 'ling' dsí'
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Jo mi~ cajneá- cóo'gui jmü', jo cajoám-bre e fí yá' mó' do. Jo dsing'- fíng' dsea' cajiñ' i ngolíng- ngo'nee' quiá'r-. ³⁸ Jo jaang' dseañu' lajee' lajaléng' i dsea' fíng' do cató'r- Jesús e teá' eáang' jo cajiñ'-:

—Tifa', ¿já' jmeé' uí' dié~ fa' ñijmee'~ mí' quiá'- joo-o? có' camíng'- siming' labing' i seeng' quié~e; ³⁹ jo jaang' i 'ling' jée' quiá'r-, jo yejib- jmóoiñ' do e dsea' joñiñ', jo oor' teá' jogui iéng' jalé' ja' fí mo'oor- lajee' jo, jo dsing'- jmihuíng'neiñ', jo ja' iñ' do nitúur-. ⁴⁰ Jo nicamí'~baa jmi'ee' dsea' quíi'- fa' e nijmihuíñ- i 'ling' do, dsu' ja' mí' cali'r'.

⁴¹ Joba' lalab casi'- Jesús jaléng' i dsea' do jo cajiñ'-:

—iDsing' ja' já' líng'na' jnea~, jo jmang' fí gab' iing~na' cá'na! ¿jial nité' lí'i e niliseen- cóo- 'nú'? Ñijéng' i siming' quíi'- do fí la.

Jo dsifi' ladob cangojéeng' i dseañu' do i dsea' dsée' quiá'r- do.

⁴² Jo mi~ cangoquiéeng' i dsea' dsée' do quiá'- li' sing' Jesús, dsifi' ladob cabíi- i 'ling' do cabíiñ- i siming' do fí ni' uó', jo cajmeér' e cadseá-tu joñiñ' do. Jo dsifi' ladob ca'gaang' Jesús cajiñ- i 'ling' do, jo ngohuímbiñ' do quiá'- i siming' do, jo ca'láambíñ' do. Jo ngí joguiba' cajoáng' Jesús i siming' do cóo- tiquiá'r'. ⁴³ Jo dsing'- cangogá' dsí' jaléng' dsea' i cangá- e jo ie~ jo, có' dsing'- 'gøng' Jesús laco' 'gøng' Tiquiá'r' dsea' guíng' ñifí-.

Mi~ cajméé tu Jesús júu^ e nijnga^- dsea` quiá^-r-
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Jò lajee^ teáng^- jaléng^ ì dsea` do e dsigá` dsíir' quiá^- jalé^ e cajméé` Jesús cóo^ ì siming^ do, jò lajee^ jò cajíng^ Jesús casí^-r- jaléng^ dsea` quiá^-r-:

44 —Náú^- na' røø jalé^ e nifá^ a la lana, jò ja` güi^ íing^ óo^ na' lata~ taang^- na' fí^ jmigüi^; có^ lana tí lí~ niguiéé^ jmii^ e nisáng^' dsea` jnea~, dsea` gáa^ a fí^ ñiff^- e lín^n jaang^ dsea` jmigüi^.

45 Dsu^ mi~ canúu^- jaléng^ ì dsea` guitúung^ do jalé^ e cajíng^' Jesús, jíi^ jaaiñ^ do ja` cangáiñ^ jíi^ camí^ júu^ jiali^ cajíng^' dsea` do lado, có^ ja` mí^ cangáiñ^ fa' nicacuø Fidiéé^ e ningáiñ^ e júu^ jò, jogui ja` teá^ dsíir' fa' e nijming^'r- jiali^ cajíng^' dsea` do lado.

¿Í^ ì niing^- gui fí^ quini^ Fidiéé^?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 Jò mi~ cangí^ jò, cóo^ jmii^ canaang^ ì dsea` guitúung^ do e guíng^ rúíñ^ ì ì niing^- gui lajee^ lajaléíñ^ do. 47 Jò dsu^ calilí^ Jesús jalé^ e síng^ dsea` quiá^-r-, jòba^ dsifí^ ladob cató^-r- jaang^ jiuung^- jò casíng^ neiñ^ cáaiñ^, 48 jò casí^-r- jaléng^ ì dsea` quiá^-r- do jò cajíñ^-:

—Doñí^ ìi^ ì íng^ dsea` ì líng^ laco^ líng^ ì jiuung^- la la'eáang^ cóo^ jnea~, jòba^ güiliñir^ jóng e jneab~ íñ^; jò ìi^ dsea` ì íng^ jnea~ güiliñir^ e ím^ bre Fidiéé^ dsea` guíng^- ñiff^, dsea` casííñ^ jnea~ fí^ jmigüi^ la. Jogui doñí^ ìi^ ì ja` jmiféng^' íñia^ jee~ jaléng^' dsea` rúng^, íbing^ ì niing^- gui lajee^ lajaléng^'.

*Doñí^ ìi^ dsea` ì ja` fé^ ga` uii^ quí^-ii^, jòba^ uii^- quí^-baa^ siñ^*

(Mr. 9:38-40)

49 Jòba^ cajíng^' Juan casí^-r- Jesús:

—Tífa^, jnea^ nicaneem~baa^ jaang^ dseañu^ ì jmóo^ ta^ uøøng^ jaléng^ ì líng^ la'eáang^ cóo^ 'nu, jò có^ ja` ngí^guir colíng^- cóo^ jneaa^aa^, jòba^ nicajníim^baa^ quiá^-r- e nijmér^- lajò.

50 Jòba^ lalab cañí^ Jesús quiá^- ì dsea` quiá^-r- do:

—Ja` jnáng^ na' quiá^- ì dsea` do, có^ ja` seeng^ jíi^ jaang^ dsea` ì nijmé^- cóo^ e lí^ e dsigá^ dsíí^ dsea` la'eáang^ cóo^ jnea~, jò mi~ nilicøøng^ gui lajò, nífé^-r^ ga` uii^ quí^-e. Có^ ì dsea` ì ja` fé^ ga` uii^ quí^-ii^, jòba^ uii^ quí^-baa^ siñ^.

Mi~ ca'gaang^ Jesús quiá^- Tiáa~ cóo^ gui quiá^- Juan

51 Jò mi~ cangí^ jò, nijaquíéeng^ jmii^ e nidséng^ tu Jesús fí^ ñiff^, jò teáb^ néé^ dsíir^ cangó^- fí^ Jerusalén, có^ níñi^ bre e fí^ job nijngáng^' dsea` ír^ 52 Jò nífib^ casííñ^ dsea` quiá^-r- ì cangojméé^ quijí^ lí^ nijér^- lajee^ uøø. Jò cangolíng^ ì dsea` do fí^ cóo^ fí^ pí^ e néé^ fí^ lí^ se^ Samaria. 53 Jò mi~ caguilíng^- ì dsea` quiá^-r- Jesús do fí^ jò, ja` calíng^ neiñ^ do o^gui cacuø^- lí^ nijéíñ^- do,

co' calilí'r^ e iuung^- Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén. ⁵⁴ Jo mi~ canúu^- Tiáa~ cóo'gui Juan e ja' lí~ cangáiiñ~ do lí~ nijer^- fí' jo, joba' casí'r^- Jesús:

—Tífa', ¿su iin'^ e niqiuá'^naa' ta~ e nijiuá' jì' fí' yá'^ jmigüü^ jo nicáng' jaléng' ì dsea` do laco'gui cajmée' Líí' malii~gui eáang'?

⁵⁵ Jo mi~ canúu^- Jesús e cajíng' ì dsea` quiá'r^- do lado, dsifí' ladob cajíng' 'ñia'r' jo ca'gaaíñ' quiáíñ^- do jo casí'-reiñ':

—¿Í' júu^ quiá'^ jmití' 'nú'? ⁵⁶ Co' ja' cagá^- jnea~ fí' jmigüü^ la e lín'n jaang` dsea` jmigüü^ fa' e nijngán'^n jaléng' dsea` jmigüü', co' jnea~ cagá^- a e lí'^ laco' nilaan^- re jee~ jalé' dsee^- quiá'-bre.

Jo mi~ calí^- cajíng'^- Jesús lado, jo fí' lí~ jiéb' cangoliiñ^- e ngojméer^ quijí^- lí~ cajer' e uóø' jo.

Jaléng' dsea` ì iing^- nidsilíng^- cóo' Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Jo lajee^ iuung^- Jesús fí' cóo' dsea` quiá'r^- e ngóor' fí' Jerusalén, jaang` dseañu' cangoquieeiñ' fí' lí~ ngóo' dsea` do, jo casí'-reiñ' lala jo cajíñ'-:

—Tífa', iim~ jnea~ nii~i cóo' 'nu' doñi' jíe' fí' lí~ guó'^.

⁵⁸ Joba' cañí' Jesús quiá'^ ì dseañu' do jo casí'-reiñ':

—Jaléng' güí' seab` too' lí~ güiing'ne', jogui jaléng' tá' seab` sñ-re', jo dsu' jnea~, dsea` gáa'a fí' ñifí^- e lín'n jaang` dsea` jmigüü', jíí' lí~ quiee~ e moguii^- ja` sea`.

⁵⁹ Jo malii~guijju lajo cajíng'^- Jesús e sí'r' jaang`gui dsea` lala:

—Nea~ cóo' jnea~ lana.

Jo dsu' ì dsea` do cañíir' quiá'^ Jesús jo cajíñ'- lala:

—Fí'í, cuóø' jnea~ fí' e jang'^- ni'áan'n tiquié'e, jo mi~ ningf' jo, joguiba' ninii~i cóo' 'nu'.

⁶⁰ Jo dsu' Jesús cañíir' quiá'^ ì dsea` do jo casí'-reiñ':

—Lí' 'nu' gua~ lajminá^- güiguia~ júu^ quiá'^ jial iing~ Fidiée^ nicár' nifí' quiá'^ dsea', jo cuø' fí' e jaléng' ì dsea` ì líng' lafa' 'líng' ni'áaiñ^- tiquí' mi~ nití^- oor~ quiá'r^-.

⁶¹ Jo ngí' jo jaang`gui dsea` casí'r^- dsea` do jo cajíñ'-:

—Fí'í, iim~ jnea~ ninii~i cóo' 'nu', dsu' lifa' la'uii~ cuóø' jnea~ fí' e jang'^- ni'í' júu^ jaléng' dsea` sinúu^ quie~e.

⁶² Joba' cañí' Jesús quiá'^ ì dsea` do jo casí'-reiñ':

—Jo ì dsea` ì já' nicalíng^- júu^ quiá'^ Fidiée^, jo dsu' mí' 'noo'bi guíing~ dsíir' jalé' e sea' fí' jmigüü', joba' ì dsea` í ja' ta' íng^ e nicá' Fidiée^ nifí' quiá'r^- . Jo e la lí' lafa' mí' jí' dsea` cóo' güitá^, co' ja' cuóøng' fa' e nijóør^- fí' lí' caluu^ lajee^ e jíir'.

10

*Mi~ casíng' Jesús setenta dsea` quiá'r^- ì cangoguia~ júu^ quiá'^ Fidiée^*

¹ Jo mi~ cangf' jo, caguíng' Jesús setenta dsea` lajee^ la-jaléng' dsea` ì ngí' cóo'r~, jo caquiur' ta~ e cangoliiñ^- do

tá' gáin̄ nifí'gui lacq' ngóor' 'ñia'r' e cangoguiain̄ do júu^ e nijaquíem'ba' e ningí' dsea' do lacqo' lacqo' fií'. ² Jo mi' cató' e caguíng' Jesús jaléng' i dsea' do jo cajín̄ casí' reíñ':

—E já' e dsíng' fíing' jaléng' dsea' i iing' nijmicuíng' jnea~, dsu' ja' ií' 'ga' lí' dsea' seeng' i niguiá' jalé' júu^ quié'e. Joba' 'né' nimíñ' 'nú' Fidiée' e nicuóng'guir dsea' i niguiá' jalé' júu^ quié'e. Co' lí' la lí' fa' mi' caroo' jalé' e cajni' jaang' dsea', jo jo' ií' 'ga' lí' dsea' seeng' i nijmicóo' e nisitíng', joba' 'né' nimíñ̄ i fíing'gui dsea' i nijmicóo' quiá'r' e ni' ta' do. ³ Jo lana nigüilíng'na', jo quié'na' cuente e nisín^n 'nú' lafa' sín^n jaang' jo'se' jee' jaléng' ie'dsinúu^. ⁴ Jo ja' 'né' cá'na' jalé' nosúu' o'gui ñinée' o'gui 'né' cá'na' tú' neaang' lomí'na', jogui jii' sí'na' e quií'ba' cá'na'. Jogui ja' jmi'íing' yaang'na' e síng'na' cóo' doñí' ií' dsea' i nijíng'na' guiá' fi'. ⁵ Jo mi' niguilíng'na' quiá' dsea' lacqo' fií' lí' nisín^n 'nú', joba' sí'na're ladsifí lala: “Güiliseem'ba' juguiá' júu^ røø.” ⁶ Jo song guiáb' ni'íng' i dsea' lí' niguilíng'na' do 'nú', joba' juguiáb' niliseeíñ; jo dsu' song ja' ni'íñ' 'nú' cóo' juguiá', joba' lajob ja' juguiá' niliseeíñ yaaiñ' cajo. ⁷ Jo mi' niguilíng'na' lí' nicuó' dsea' 'núu', jo job nijá'na' carta' taang'na' e fií' jo, jogui jalé' e i' gø' i dsea' do e joba' ni'u' nicó'na' cajo; dsuco' lafa' jaang' dsea' i jmóo' ta' ngám'bre e 'léeiñ̄, jo lajobi' 'nú' cajo. Jo ja' 'né' ngí'na' la gui' 'núu'. ⁸ Jo mi' niguilíng'na' cóo' fií' lí' iing' dsea' 'nú', quié'na' doñí' ee'gø cacuø' i dsea' do 'nú'. ⁹ Jogui jmi'leáang'na' jaléng' dsea' dsée' i seeng' fi' jo, jo sí'na' jaléng' i dsea' do lala: “Lana nijaquíeng' e nicá' Fidiée' nifí' quiá' lajaang' lajaang' 'nú’.” ¹⁰ Dsu' fíng caguilíng'na' cóo' fií' lí' ja' íng' dsea' 'nú', dsifí uøøng'na' e fií' do, jo lajee' jo nifí'na' jaléng' dsea' i nijíng'na' e jee' fií' do: ¹¹ “Lana nicabó'naa' 'lee' quiá' jee' fií' góo'na' e nicaséng' lomí'naa'. Jo latí' lana niliing' jaléng' dsea' i seeng' e fií' la e ja' íñ' jalé' júu^ quiá' Fidiée', dsu' güiliñ'na' guiá' e nijaquíem'ba' e nicá' Fidiée' nifí' quiá' lajaang' lajaang' dsea' jmigüi.” ¹² Jo lana fií'guí' 'nú' e mi' nijáa' jmi' e nicá' dsea' iihuí' uii' quiá' jalé' dsee' quiá'r', eáang'gui iihuí' nicá' i dsea' seeng' e fií' lí' ja' ca'íñ' 'nú' lacq'gui iihuí' e cacá' jaléng' dsea' i caliséng' fi' Sodoma mali'gui eáang'.

Dsea' i ja' já' calíng' júu^ quiá' Dsea' Jmáang'
(Mt. 11:20-24)

¹³ Jo mi' calí' jo, jo canaang' Jesús e jiiñ' jaléng' dsea' i seeng' fi' fií' lí' seeng' jaléng' dsea' i ja' já' calíng' jalé' júu^ quiá'r' jo cajín̄':

—iFíñ' jaléng' 'nú', dsea' seeng'na' fi' Corazín cóo' jaléng' 'nú' dsea' seeng'na' fi' Betsaida! Co'fa' mi' cajmé' e cóo' jaléng' dsea' seeng' fi' Tiro cóo'gui fi' Sidón lajalé' e guiá' e

quái' i jmi e nicajmé e cóo' 'nú', joba' dsifi' lajob caqui' jing' yaaiñ' fi' quini' Fidié' faco' mi' lajo, jo catíng' e nineáaiñ' fi' eáang' uii' quia' jalé' dsee' e nicarøøiñ'. ¹⁴ Joba' fi' i 'nú', dsea' seeng' na' fi' Corazín cóo' gui' fi' Betsaida, ie' mi' niti' í' e niquidsi' Fidié' í' quia' lajaang' lajaang' dsea' jmigüi', eáang' gui' nicuø'r' 'nú' iihu' laco' gui' e iihu' e ni'ing' dsea' i seeng' fi' Tiro cóo' gui' fi' Sidón. ¹⁵ Jogui jaléng' 'nú', dsea' seeng' na' fi' Capernaum, ¿su líng' na' e 'nú' bing' i nisáng' cartí' yú' gui' jee' jaléng' dsea'? U, o' lajo, co' 'nú' bing' i nijgiáang' tí' lí' 'lí' mi' niti' e í' jo. Cofa' mi' fi' fi' Sodoma cali' lajalé' e quái' jmi laco' gui' jii' e nicajmé e jee' 'nú', joba' ja' ca'ing' e fi' jo, jo siji' bi' jaléng' i dsea' do latí' lana.

Jo cóo' júu' lanab cajíng' Jesús jaléng' dsea' i ja' ja' calíng' júu' quia' r'.

Jo mi' cali' jo, jo casí' guir jaléng' i dsea' setenta do lajee' nú' gui' e ni'uøiñ' do e nidsiliñ' e nidsiguiar' júu' quia' Fidié' jo cajíñ' :

¹⁶ — I dsea' i ja' canúu' júu' quí' na', jáb' ninúr' júu' quie' jnea' cajo; jogui jaléng' dsea' i ja' íng' 'nú', ja' íñ' jnea' cajo colíng' cóo' Fidié' dsea' guíng' ñifi', dsea' i casíng' jnea' fi' jmigüi' la.

Jo mi' cali' e cajíng' Jesús lajo, jo cangolíim' jaléng' i dsea' setenta do laco' ta' cahu' ie' jo.

Mi' caguilíng' tu jaléng' i dsea' setenta do

¹⁷ Jo mi' lí' cóng' gui' lajo, caguilíim' tu i dsea' setenta do fi' lí' táang' Jesús, jo dsíng' íaang' dsíir' mi' caguilíiñ', jo casí' r' dsea' do jo cajíñ' :

— Tifa', dsíng' íaang' dsí' naa' jó' naa' lana, co' jì' gui' jaléng' i 'líng' i jee' quia' dsea' calinúu' r' jalé' júu' quí' naa' mi' casí' naa' r' e ngóo' naa' lafa' guóo' 'nu'.

¹⁸ Joba' cañi' Jesús casí' r' i dsea' setenta do jo cajíñ' :

— Lajob lí', jo camób' jnea' mi' catóng' fi' i 'líng' fi' lí' lamí' guíiñ' fi' ñifi', jo catóñ' lafa' mi' casí' co' jì' güi' ñiá'. ¹⁹ Jogui' jnea' nicacuøø' 'nú' e niquái' na' jmi' jogui' e nilí' ba' jaléng' i 'líng' mi' jmáiñ' jaléng' dsea' jmigüi', jogui' ja' ee' nilíng' na' nañi' fa' nicúng' jaléng' mi' guíng' 'nú' osi' ni'ing' jaléng' tacú' 'nú' é. ²⁰ Jo dsu' ja' güili' íaang' óo' na' e lico' nilí' na' uøøng' na' i 'líng' i jee' quia' dsea', co' güili' íaang' gui' óo' na' e niteáang' na' fi' ni' jì' quia' Fidié' fi' lí' niteáang' jaléng' dsea' quia' r' i nidsilíng' fi' ñifi'.

Mi' cali' íaang' dsí' Jesús

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Jo ie' jo, dsíng' cali' íaang' dsí' Jesús la' eáang' cóo' Jmiguí' quia' Fidié', jo cajíñ' casí' r' Tiquia' r' dsea' guíng' ñifi' :

—Teaã, lana jmfén'n 'nu', dsea` Fii` guóo` uó` jmgüü` la, dsuco` lana nicajmee` e ngám` jaléng` dsea` dsee` dsea` qui` jalé` júu` quií`-, jogui cajmee`-ba' e ja` cangáng` júu` quií`- jaléng` dsea` i` tting` eáang` i` jmicóong`- yaang` fí` jee` jaléng` dsea` rúng`. Jo lajõb líí, Teaã, co' lajõb cali'iaang` o' e nilí.

22 Jo mi` cali` cajíng`- Jesús jalé` e júu` na, jo cajíng`-guir casí`r- jaléng` dsea` i` teáang`- cóo`r` do ie` jo:

—Nicacuø` Tiquié` e jnea` e née` nii` jalé` e sea` fí` la'úng`- fí` jmgüü`. Jo jíí`- jaang` dsea` dseáng`- mí` cuiíñ` jnea~, dsea` lín`n Jóo` Fidiéé` camíng`-, co' lajíí`- Tiquié`baa dsea` cuiíñ` jnea~; jogui jíí`- jaang` dsea` dseáng`- mí` cuiíñ` Tiquié` e dsea` guíng`- ñíí`-, co' lajíí`- jneab` dsea` cuiíñ`re cóo`-gui lajaléng` dsea` i` nisi'íng` quié` e e nilicuíñ` dsea` do.

23 Jo mi` cali` cajíng`- Jesús lana, jo cajõøiñ`- lajíí`- dsea` quiá`r- jo casí`-reiñ`:

—Juguiá`-jiu quií` 'ná', dsea` máang`na' jnea` jogui calicuíng`na' jnea~, co' cangíng`na' e ngám`jiu` júu` quié`-e.

24 Dsuco` dsíng`- cali'íing`- jaléng` dsea` i` café` cuaiñ` quiá`- Fidiéé` malí`-gui eáang` cóo`- jaléng` dseata` dsea` cóong`- fa' mi` cangár` jalé` e móo`- 'ná` jmi` ná, dsu' ja` cangár`-; jogui eáam` cali'íiñ` fa' mi` canúur` jalé` júu` quié`-e, dsu' ja` canúur`-.

Mi` ca'e` Jesús jial nijmi`neáang` dsea` rúíñ`

25 Jo mi` cali` caféng` Jesús jaléng` dsea` quiá`r-, jo cango-quiéng` fí` lí` siñ` jaang` tifa' quiá` júu` quiu' ta` quiá`- dsea` góor` dsea` Israel, co' iíñ`- do e niguié`r` jial ni'níñ`- dsea` do cóo`- lajíí`- júu` e eiñ`, jo cajmingí`r- dsea` do jo cajíñ`-:

—Tifa', ¿e` 'né`- nijmee`-e e laco' niñíin`n e niliseen`- cóong` cóo`- Fidiéé` lata`?

26 Joba' cañí` Jesús quiá`- i` tifa' do jo casí`-reiñ`:

—¿E` jalé` e fé' fí` ni` jì` quiá`- Fidiéé` jo jial ngán`?

27 Joba' cañí` i` tifa' do jo casí`r- Jesús:

—“Né`- jmi`neáang`naa' Fidiéé` qui`-ii' car` ngocáng` dsi`baa' jogui cóo`- jalé` bí` seeng` jmgüü` qui`-naa' jogui cóo`- jalé` bí` see`-naa' jogui cóo`- jalé` e í` dsi`naa'; jogui 'né`- jmi`neáang`naa' jaléng` dsea` rú`naa' lí`- laco'gui jmi`neáang` yee`naa'.”

28 Joba' cañí` Jesús quiá`- i` dsea` do jo cajíñ`-:

—Lajõb líí` laco' fó` na. Jo song nicajmití` jalé` e jo, joba' niñíin` e niliseen` cóong` cóo`- Fidiéé` lata`.

29 Jo dsu' i` tifa' do iíñ` e niní` jaléng` i` dsea` do e í`bre tting`guir laco' Jesús, joba' casí`r- dsea` do jo cajíñ`-:

—¿I` dsea` i` 'né`- nijmi`neáan`n jóng, Tifa'?

30 Joba' cañí` Jesús quiá`- i` dsea` do jo casí`-reiñ`:

—Coo` née~ jaang` dsea` Israel cagüi'fir' fi' Jerusalén jo cangór~ fi' Jericó. Jo lajee` ngóor' guiá^ fi', catóo~ i~ quiá'r~ i ca'uø' jalé` e quier', jo jìgui si^ i dsea` do ca'uø'r', jo caquiéng`neiñ' jo jìu~ ja` cajngam`bre i dsea` do. Jo mi~ calí~ jo, jo cangolím`bre, jo dob caseáaiñ' i dsea` sihuúing` do 'ni' fi'.<sup>31</sup> Jo co'ná~ lajob cangotíng` cangúing` jaang` jmidsea` quiá~ dsea` Israel fi' li` ráang` i dsea` sihuúing` do. Jo mi~ caguiér~ fi' li` ráaiñ' do, cajméer` lafa' ja` cangám~breiñ', jo cangúm`bre; ja` ee` cajmicóo'r~ i dsea` sihuúing` do. ³² Jo mi'múing`guijiu lajo cangúing` jaang` dsea` levita. Jo mi~ caguiér~ li` ráang` i dsea` sihuúing` do, cajméer` lafa' ja` cangám~breiñ' do cajo, jo cangúm`bre; ja` ee` cajmicóo'r~ i dsea` do cajo. ³³ Jo dsu' mi'múing`guijiu lajo caguié~ jaang` dseañu~ i seeng` fi' Samaria i la'ó'ni' níng` rúng` cóo~ dsea` Israel. Jo mi` cangáiñ~ i dsea` sihuúing` do, dsing` calí` fi' líng`neiñ'. ³⁴ Jo cangoquiéeiñ' fi' li` ráaiñ' do. Jo mi` cangár~ e sihuúm` i dsea` do, jo dsifi' lajob cajméer` míi' quiáiñ~, jo ca'nú'r' lacaang` li` sihuúing` quiáiñ~ do. Jo mi~ calí~ e cajméer` míi' quiá~ i dsea` do, jo caseáng`neiñ' fi' mocóo~ bú' quiá'r~, jo cató~reiñ' fi' li` seeng` dsea` fi' li` cajméer` í` i dsea` do, jo job cajer' cóoiñ~ do ie` canuu` e jmü` jo. <sup>35</sup> Jo mi` cajneá~ e jmü` jo, mi~ caguia` i dsea` seeng` fi' Samaria do guiá~ e nidséiñ~, caguir' cuu~ quiá'r~ jo caquí'r' quiá~ i dsea` li` cajer' do quiá~ e nito' fúñ' do i dsea` sihuúing` do. Jo casí'r~ i dsea` fi' 'núu' do jo cajíñ': "Jmee` í` i dseañu` la, jo song ca'íng`gui' cuu~ quií~ cóo~ jalé` míi' quiá'r~, jneab~ niquí' quií~ mi~ nigüéeng`túu calé` catú~."

³⁶ Jo mi~ calí~ e cajíng` Jesús lajo, jo cajmingí'r~ i tifa' do jo cajíñ':

—¿I~ lajee` laji` gaang` i dsea` do i lín~ i cajmi'neáng` i dsea` sihuúing` do?

³⁷ Joba' cañi` i tifa' do jo casí'r~ Jesús:

—I dsea` i calí~ fi' líng` ír, í'bing' cajmi'née` quiá'r~.

Joba' cañi` Jesús jo casí'r~ i dsea` do:

—Guóng' jo güijmi'neáng` jaléng` dsea` laco' cajmée` i dsea` seeng` fi' Samaria do cóo~ i dsea` sihuúing` do.

*Mi~ caguié` Jesús fi' quiá~ Marta cóo~ gui Yá^*

³⁸ Jo mi~ cangí jo, jo cangób~tu Jesús laco' iuuiñ~ fi' e ngóor' fi' Jerusalén. Jo lajee` ngoliiñ~ fi' jo, caguiliñ~ fi' coo` fi' li` niseeng` jaang` dseamf` i sii` Marta cóo~ jaang` rúñ' dsea` ngáang` cóo'r~ i sii` Yá^ . Jo mi~ caliñi` i dseamf` do e caguilíng` Jesús cóo~ dsea` quiá'r~ fi' jo, dsifi' lajob cató'r~ dsea` do fi' quiá'r~. ³⁹ Jo mi~ caguié~ Jesús fi' jo, dob caguá Yá^ quiá~ li` guíng` Jesús e núur` jalé` júu^ e e' dsea` do. <sup>40</sup> Jo lajee` jo iuung` Marta e ja` dsiñiñ` e guiar' guiá~ jalé` e nidó' Jesús cóo~

jaléng^l dsea` quiá'r-. Joba' cangoquíeeiñ<sup>l</sup> li~ guing~ Jesús, jo casí'r- dsea` do jo cajíñ^l-:

—Tifa', ¿su ja` cuø' fi'í' uø' e nijngáng<sup>l</sup> 'ñiá'a e ni~ ta` la? Co' nab guing~ i rún'n na ja` ee' jmijir- fa' e nijmicóo'r~ jnea` cóo^l jalé' e jmóo`o la. Jiéé' o' síi' gor güijmicóo'r~ jnea` lana.

⁴¹ Joba' cañi` Jesús casí'r- i dseam^f do jo cajíñ^l-:

—Marta, Marta, dsing^l guing~ o' dsuco' ja` nidsiñiin<sup>l</sup> e nijméé<sup>l</sup> jalé' e lí' quií'-. <sup>42</sup> Dsu' sea` cóo` e niing-gui eáang' e 'né- ninúu<sup>l</sup>, jo Yá^ rún<sup>l</sup> nicagui'bre e~ e niing-gui e 'né- jmér-, jo jíi<sup>l</sup> jaang` jo` ii` cuøøng` lí` jning- quiá'r-.

Jo lanab cajíng^l Jesús casí'r- i dseam^f gáng- do ie~ jo.

11

Mi~ ca'e' Jesús jial nisñ~naa' cóo^l~ Fidiéé'

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Jo cóo` jmí~, mi~ cang<sup>f</sup> e caféng<sup>l</sup> Jesús Fidiéé', cangoquíéeng' jaang` dsea` quiá'r- fi' li~ siñ<sup>l</sup> jo casí'r- dsea` do jo cajíñ^l-:

—Tifa', mi~ cateáang` i Juan i caseáang` dsea` jmí~ do fi' jmigüi<sup>l</sup> la, ca'e'r' jaléng<sup>l</sup> dsea` quiá'r- jial nisíñ- cóo^l~ Fidiéé'. Jo ¿su ja` é^l 'nu' jnea^l cajo?

² Joba' cajíng^l Jesús casí'r- jaléng^l i dsea` do:

—Mi~ iing^v na' siing^v na' cóo^l~ Fidiéé', lalab 'né- naang^v na' fo^l na':

Tiquí'ii', dsea` guin^l ñifi-,
güijmifém^l jaléng^l dsea` jmigüi<sup>l</sup> 'nu', co' 'nub` dsea` fén^l fi'
la'úng- fi' jmigüi^l.

Jogui güijáng^l yaang~ dsea` fi' quini^l e laco' niquiá^l ta~ quiá'r-
lajaang` lajaañ^l.

Jogui güijmitib~ jaléng^l dsea` jmigüi^l jalé' e iing~ 'nu' fi' jmigüi^l
la

lí^l laco'gui liti~ fi' ñifi- quií'-.
³ Jogui cuøø^l jnea^l jalé' e 'né- niquiee~naa' e jmí~ lana.

⁴ Jogui íng' dsee- uii~ qui^l naa' quiá'- jalé' e ja` dseeng` e
nicajmó^l naa',

lí^l laco'gui jnea^l íng'naa' dsee- quiá'- jaléng^l dsea`
rú^l naa' dsea` jmigüi^l mi~ ee'go nica'léer' quií'naa'.

Jogui jmee- í^l jnea^l lacaang` li~ ngi<sup>l</sup> naa' e laco' ja` nijiá^l naa' fi'
ni~ dsee-,

jogui jmee- í^l jnea^l cajo e laco' ja` nijmeáng^l jaléng^l i 'ling^l
jnea^l.

Jo lanab ca'e' Jesús ie~ jo jial féeng^l naa' Fidiéé'.

⁵ Jo mi~ calí' jo, Jesús casí'-guir jaléng^l i dsea` do jo cajíñ^l-:

—Majmó^l naa' cuente e jaang` 'nú' seeng` jaang` cabóo~
quíí' na', jo i cabóo~ do niguiéer' e tó'r' 'nú' fi' quií' na' e

guiáang'~ uóø` guienáú' jò nijíñ'~: "Cabóo~, ¿su ja' jíeé' o' fa' jmí'óøñ' jnea' 'nái' íí', ⁶ co' dob nicaguié'~ i cabóo~ quíe'~ e do fí' quíe'~ e i iuung'~ fí' jang' fí' lí' huí' eáang', jò ja' ee' sea' cuóø'øre e nidó'r'~?" ⁷ Jogui jíí'~ jaang' 'nú' ja' ningíi'~ na' quiá'~ i cabóo~ quíi'~ na' do jò nifí'~ na'r: "Ja' ñijmiguí'~, cabóo~, co' uóøb' eáang', jogui lanabi guiáang'~ güiing' jaléng' jiuung'~ quíe'~ e, jò dsíng'~ fíñ'~ n niráan'~ n nicuóø'ø' 'nú' jalé' e fó' na." ⁸ Dsu' jnea' fíi'~ i 'nú' e doñí' fa' ja' ráang'~ na' uíi'~ e líng' i dsea' do cabóo~ quíi'~ na', dsu' niráan'~ ba' nicuóø'~ na'r e mí'r' 'nú' do e laco' jò' síñ'~ jmiguíi'~ 'nú'. ⁹ Jò lajòb fíi'~ i 'nú': Míi'~ na' Fidiéé' jalé' e 'né'~ na' jò nicuóø'~ bre; jogui mí' 'nó'~ na' e 'né'~ na', niguié'~ ba' jalé' e 'nó'~ na' do; jogui mí' tó'~ na' fí' o'nú', joba' nineab' e 'núú' do. ¹⁰ Dsuco' i' dsea' i mí' Fidiéé' jalé' e 'né'~ , ngám'~ bre; jogui i' dsea' i 'nó'~, niguié'~ bre e 'nó'~ r' do; jogui i' dsea' i tó' fí' o'nú', nineab' e 'núú' do.

¹¹ Jò ja' lí'~ dsii'~ e seeng' jaang' 'nú', dsea' aang'~ na' jaléng' jiuung'~, e mí' nimí'r'~ 'nú' ir'~, jò nicuóø'~ na'r cuú'~, osi mí' mí'r' 'nú' capí'~ ngúu' 'ñu', jò nicuóøng'~ na'r mí', ¹² osi nicuóøng'~ na'r jaang' tacú'~ mí' nimí'r'~ 'nú' coo'~ motu'. ¹³ Jò co' 'nú', dsea' sí'ling'~ na' fí' quini'~ Fidiéé'~, tím'~ ba' cuóø'~ na' jaléng' jóo'~ na' jalé' e guí'~, jò dsu' eáang'~ gui jlo'~ na' nicuóø'~ Tiquí'~ i' dsea' guíing'~ ñifí'~ mí' nimí'~ na'r, co' nicuóø'~ bre 'nú' Jmiguí'~ quiá'r'~.

Mí' cacuóø' dsea' dsee' Jesús e jmóor' ta' la'eáang' cóo' i 'ling'~ (Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Jò mí' cangí' jò, coo' jmíi'~ caguíng' Jesús jaang' i 'ling'~ i jée' quiá'~ jaang' dseañu', jò i 'ling'~ do nínicajméer' e ja' lí' fé' i dseañu' do jíí'~ camí'~ júu'. Dsu' mí' caguíng' Jesús i 'ling'~ i jée' quiá'~ i dsea' do, dsifí' ladob canaang' fé'~ tuíñ' do. Jò dsíng'~ cangogá' dsí' jaléng' i dsea' i teáang'~ do mí' calí'~ lado, ¹⁵ dsu' i líng'~ i dsea' do cajíñ'~ ca'éeiñ' Jesús:

—La'eáang' cóo'~ bí' quiá'~ Beelzebú i líng' fíi'~ jaléng' i 'ling'~, la'eáang' í'bing'~ tíng' i dseañu' na e uóøiñ' i 'ling'~ i teáang'~ dsí' dsea'.

¹⁶ Jogui i líng'~ guí' i dsea' do e laco' niguié'r' jial ni'níiñ'~ Jesús fí' quini'~ dseata'~, joba' camí'r' dsea' do e fa' nijméiñ'~ coo' e lí' e quí'r'~ jmíi'~, jò lajòba' nicuóø'~ lí' e Fidiéeb' dsea' casí' quiá'r'~. ¹⁷ Jò dsifí' ladob calilí'~ Jesús jalé' e í' dsí' i dsea' do, joba' cajíñ'~ casí'~ reiñ'.

—Niñí'~ b' 'nú' jialco' lí' coo' fíi' lí' ja' s'ing' dsea' røø', co' seeng' jmaquíng' dsea' i quíu' ta' quiá'r'~, jò ja' ee' juguíá'~ seeng' jaléng' i dsea' do. Jogui niñí'~ b' cajò jialco' lí' quiá'~ dsea' i seeng' coo' sínúu' i teáang'~ ta' j'íng', ja' ee' juguíá'~ seeiñ', co' ja' røø' s'íiñ'. ¹⁸ Jò song lajòb lí' cóo'~ fíi' i 'ling'~ i síi' Satanás e quíu'r' ta' condseá'~ dsea' quiá'r'~ e nijmeáiñ' dsea' ga', jogui condseá'~ gui dsea' do e nijmicóo'r'~ dsea', joba' ja' e ta' íng'~

quíar- song cajméer- lajo, co' ni'ím- laji- tú- e ta- do, jo jo- ee- bí seeiñ- jii- coo- jóng. Joba' nicañi- i- 'nú- jalé- e na, co' fñing- 'nú- fó- na' e la'eáang- fii- i- 'lim- 'ba' e tiin- uøøñ- jaléng- i- 'ling- i- jée- quíar- dsea-; 19 dsu' fa'jiu e jmicóo- fii- i- 'ling- quié- e laco' fó- na' na, joba' i- i- 'ling- na' i- jmicóo- quíar- jaléng- dsea- góo- na' i- nica'uøøng- jaléng- i- 'ling- i- jée- quíar- dsea? Co' i- dsea- í- e' r- 'nú- e o' lajo e í- óo- na'. 20 Dsu' song jnea- tiin- uøøñ- jaléng- i- 'ling- i- jée- quíar- dsea- la'eáang- cóo- güea- quíar- Fidié- dsea- guing- ñifi-, joba' nicañi- i- jóng e nijáang- yaang- na' fi- quini- Fidié- e laco' nicar- nifi- quí- na' lajaang- lajaang- na'.

Jo mi- calí- e cajíng- Jesús lana, jo casí- guir jaléng- i- dsea- do jo cajíñ-:

21 —Jo mi- seeng- jaang- dseañu- i- 'gøng- jogui oor- jalé- e cóo- nijmi'øng- 'ñaia- r- mi- jmi'ø- r- jalé- e sea- quíar-, jo líiñ- e jo- ii- quí- jmi- nicó- quíar-. 22 Jo dsu' fñing- caguié- jaang- gui- dsea- i- 'gøng- gui- eáang-, jo nili- bre tíñ- cóo- i- dsea- jaang- gui- do, joba' ni- uø- bre jalé- e sea- quíaiñ- do.

23 Joba' fñi- i- 'nú- e ii- i- ja- sing- uii- quié- e, joba' ní- ním- bre jnea- jóng, jogui ii- i- ja- jmicóo- jnea- e laco' nilicuíng- dsea- jnea-, joba' ja- siñ- uii- quié- e cajo.

*Jial lí- mi- dsitáang- tu- i- 'ling- fi- dsí- dsea-
(Mt. 12:43-45)*

24 Jo mi- calí- cajíng- Jesús lana, jo casí- guir jaléng- i- dsea- do jo cajíñ-:

—Mi- güi'ñ- jaang- i- 'ling- i- iuung- dsí- jaang- dsea-, ngir- fi- lí- quiu- e 'nó- r- fi- lí- nijmi'íñ-. Jo mi- ngir- e ja- niguié- r- lí- nijmi'íñ-, joba' í- dsír-: “Ním- túu- fi- dsí- dsea- e lí- cajú- u do, co' ja- lí- sea- lí- nijmi'ín- n.” 25 Jo mi- niguieng- tur- dsí- i- dsea- do, niguiéiñ- lafa- coo- sinuu- lí- siquiáang- guiá- jo silí- jlo-. 26 Jo mi- ninír- e dsíng- jlo- dsí- i- dsea- do lí- ni- í- tur, jo nidsér- nidsitéer- guiáng- i- 'ling- gui- laco- í- e nidsitáiñ- dsí- i- dsea- do. Joba' ga- guib- nilíng- i- dsea- do jóng- laco- gui- lamí- iuung- jaang- i- 'ling- do fi- dsír-.

Jial lí- mi- dseáang- e- já- e- í- aang- dsí- dsea-

27 Jo lajee- gui- nang- e fé- bi- Jesús e júu- na mi- tí- lí- guicafé- jaang- dseam- e teá- eáang- jee- jaléng- i- dsea- do jo guicajíñ-:

—Juguiú- o- quíar- niquí- i-, dsea- cangoquieeiñ- 'nu- jogui- cajmicuáaiñ- 'nu- cajo!

28 Jo dsu' Jesús cañír- quíar- i- dseam- do jogui- casí- r- jaléng- i- dsea- do jo cajíñ-:

—Jo dsu' juguiú- gui- quíar- jaléng- i- dsea- i- núu- jalé- júu- quíar- Fidié- jogui- jmitir- jalé- e jo cajo!

*Mi~ camí' dsea` Jesús e nijmé` dsea` do lí e já`-ba' e tñiñ`
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)*

²⁹ Jo lajey` jo, dsíng`-gui caguilíng` dsea` fí lí táang` Jesús, joba` canaang`tu dsea` do e' guireiñ` jo cajíñ`-:

—Jaléng` dsea` i seeng` jmiñ` na dsíng`- nirøøiñ` dsee-, joba` mi'r` jnea~ e nijmee~ e lí e já`-ba' e tñiñ-, dsu' nicaliseáb` jalé` e lajo lami~ jéeng`gui. Téé' óo`na' mi~ cajá`- Jonás, jaang` dsea` i café` cuaiñ~ quiá'- Fidiéey` mali'gui eáang`. <sup>30</sup> Jo laco' Fidiéey` casiñ` i Jonás do e niguiáñ`- do júu^ quiá'- dsea` do jee~ jaléng` dsea` i caliséng` fí Nínive, jo lajob cajo casíng` Fidiéey` jnea~, dsea` i cajá`- fí ñiff`- e lín`n jaang` dsea` jmiñ`- e niguiaa` júu^ quiá'r`- jee~ jaléng` 'nú'. ³¹ Jo mali'gui eáang` cajo caliséng` jaang` dseamí` i ca'éé` coo` ta` fé' fí lí huíi^ eáang`. Jo ie~ jo seeng` jaang` dseata~ dsea` féng` fí Israel i calisi` Salomón i tñing` eáang`. Jo i dseamí` do cangór` cangonúur^ e júu^ quiá'- i dseata~ Salomón do. Jo dsu' mi~ niguiéé` jmiñ` e niquidsi` Fidiéey` í' quiá'- jaléng` dsea` uíi~ jalé' dsee- quiá'r`, joba' i dseamí` do nicuør`- 'nú' dsee-, co' ja` núu`-na' jalé' júu^ quié`-e. <sup>32</sup> Dsuo' mi~ cajá`- i Jonás do e caguiar` júu^ quiá'- Fidiéey` fí Nínive, lajalém` i dsea` seeng` e fií jo dsifí lajob caquí`- jing` yaaiñ` fí quini~ Fidiéey`, joba' i dsea` í'bing` nijmé`-gui dsee- quíi`-na' mi~ niguiéé` jmiñ` e niquidsi` Fidiéey` í' quiá'- jaléng` dsea` jmiñ`- . Jo dsu' jnea~ niing`-gui laco' i Jonás do.

*Mi~ ca'e` Jesús jial lí' mi~ jmijneá` dsea` jì`
(Mt. 5:15; 6:22-23)*

³³ Jo mi~ calí- jo, jo canaang` Jesús coo` 'lé'gui júu^ quiá'r`- jo cajíñ`-:

—Mi~ jmijneá` jaang` dsea` coo` candíi^ quiá'r`, 'né` nisí'r` coo` lí` ñíi', joba' nijneá` fí la'úng`- sinúu^ quiá'r`. Jo ja` jmi-jneár` e jì` do e laco' nisí'r` fí coo` dsíi` cajo o'gui e ni'meár`- fí coo` lí` ja` jnéeng`, co' iñ~ e jnéb` jaléng` dsea` i dsitáang`- fí dsíi` sinúu^ quiá'r`. <sup>34</sup> Jo jalé' jmini` dsea` íng` ta~ e jné'r` laco'gui ta` íng` e candíi^ do e jneá` mi~ canuu`. Jogui jaléng` dsea` i guiá`- jmini~, jlo^gui jné'r` lacaang` fí lí` ngir` laco'gui jaang` dsea` i jo` 'ga' lí dseeng` jmini~, co' i dsea` í' jo` 'ga' lí røø` jné'r` lacaang` fí lí` ngir`. <sup>35</sup> Jo lajob lí' coo`- 'nú' mi~ já`- líng`na' jalé' júu^ quié`-e quiá'- jial laang` Fidiéey` dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r`, co' e jo lí' lafa' mi~ jneá` coo` jì` dsíi` coo` sinúu^ e nuu`. <sup>36</sup> Joba' 'né` ñiing`- óo` 'nú' jie~ mi~ jmee`-na' e ja` já`- líng`na' e júu^ quié`-e do, co' e jo lí' lafa' mi~ ja` jneá` jì` dsíi` coo` sinúu^ e nuu` eáang`.

*Mi~ cajíng` Jesús jaléng` dsea` fariseo cóo`- jaléng` tifa' quiá'-
júu^ quiu` ta~ quiá'- dsea` Israel*

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Jo mi~ cangí e cajíng'~ Jesús lado, jaang` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo cató'r~ Jesús fí' quía'r~ e nidó'r~. Jo mi~ caguié` dsea` do fí' quía'~ i dsea` fariseo do, jo cangíim`bre dsí' sinúu` jo cangíiñ' caguár` lí` nidó'r~. <sup>38</sup> Jo i dsea` fariseo do dsíng'~ cangogá` dsír' mi~ cangár~ e ja` cajmítí~ Jesús fa' caru'r' guóor` laco' tíng` jaléng' dsea` Israel. <sup>39</sup> Jōba' cajíng'~ Jesús casí'r~ i dsea` fariseo do:

—Jaléng'` 'nú', dsea` fariseo, rúu`na' jalé' cuéé'~ huí' quíi`na' jíi'~ lí' caluu', jo dsu' eáam' 'lí' lí' dsí'. Jo lajōb líng'` 'nú' yaang~na' cajo, cō' guiúb~ tíng`na' rúu`na' ní`na' jee~ jaléng' dsea` mi~ ja' lí' dsea` jial tí' jmoo`na' i quía'r~ jo ee`gui jalé' 'lí' rúng`na' jmoo`na' cōo'~ jaléng' dsea`. <sup>40</sup> ¡Dsinóo' 'nú'! ¿E` ta` íng` quíi`na' e jmoo`na' lajō? Cō' fí' quini` Fidiéé` 'né` e tee` lajī` tú` taam`. <sup>41</sup> Jo mi~ líng~ e cuø'na' jaléng' dsea` i ja` sea` e 'né` quía'~, jōba' 'né` jmee`na' lajō e ngocáng` óo`ba', jo lajōba' ni`uíng~ guiú` quíi`na' fí' quini` Fidiéé`.

⁴² ¡E ngí` fíib~ 'nú', jaléng' dsea` fariseo! Cō' dsíng'~ guiing~ óo`na' e nicuø'na' Fidiéé` dseáng'~ ca'íng'~ lajee` guí` íng'~ lajalé' oo` quía'~ jmiñi` e ro`na', jo dsu' ja' e guíng~ óo`na' fa' e ni`h`na' í' røø` quía'~ jaléng' dsea` rúng'na' o'gui e jmi`neáng`na' Fidiéé`. Cō' lajalé' e jōba' 'né` nijmití`na' cōo'~gui jalé' e caguiee`gui do cajo.

⁴³ ¡E ngí` fíib~ 'nú', jaléng' dsea` fariseo! Cō' iing~na' ní`na' jíi'~ 'masii` e jlo'` quía'~ dsea` laniing~ mi~ nití' fí' guá'~, jōgui jmoo`na' e 'nú'bing' i niing~gui mi~ nití' fí' jo cajo. Jōgui lajōbi mi~ jíng`na' jaléng' dsea` guía' fí', jmoo`na' e jmiféiñ' 'nú' lafa' jíi'~ 'nú'bing' i cōøng'~gui fí' la'úng~ jmigúí'.

⁴⁴ ¡E ngí` fíib~ 'nú', jaléng'na' dsea` fariseo! Cō' dsíng'~ jmigóøng`na' jaléng' dsea` cōo'~ jalé' e jmoo`na'. Cō' 'nú' líng`na' la lí' lí' si'aang` 'líi', cō' dsíng'~ jlo'` jíng` tee` lí' lí' ní', jo dsu' lí' lí' dsí' jolíng~ téé'~ ngúu' jmé' e teáng'~ jóo'~.

⁴⁵ Jo mi~ canúu~ i tifa' quía'~ júu` quíu' ta~ quía'~ dsea` Israel e cajíng'~ Jesús lado, jōba' dsifí' ladob` ní' catíiñ~ júu` quía'~ dsea` do, jo cañír` quía'~ Jesús jo cajíñ'~:

—Tifa', mi~ fó' lana la quíé` jneab'` jminean'` cajo.

⁴⁶ Jōba' cañí' Jesús quía'~ i dsea` do jo cajíñ'~ casí'~ reiñ':

—¡E ngí` fíib~ 'nú' cajo, jaléng' tifa' quía'~ júu` quíu' ta~ quía'~ dsea` Israel! Cō' cuø'na' lee~ laguidseaang` jaléng' dsea` jíéng' e jíi'~ jaang` ja' i quíi'~ jmi~ niró', jōgui jíi'~ yaang~na' ja' iing~na' fa' taang~na' guóo`na' e niróo' e lee` do.

⁴⁷ ¡E ngí` fíib~ 'nú' jaléng'na', cō' jmo'na' jlo'` lí' si'aang` jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quía'~ Fidiéé', jo jaléng' dsea` íb` i cajngang'` 'líi` dsea` cōøng'~ quíi`na' ie~ mali`gui do! <sup>48</sup> Dsu' jalé' e jmoo`na' do guøng' e lafa' røøb` siing~na' cōo'~ jaléng'`

'lii~ dsea` c00ng~ quii~ na' jo e lafa' 'náb' cajngang' na' jaléng' i dsea` do cajo.

49 'Jo co' lajob líí, joba' Fidié~ dsea` eáang' tuiiñ` cajíñ~ lala: "Nisíin^ñ jaléng' dsea` i fé' cuaiñ~ quié~ e cóo~ gui jaléng' dsea` apóo^ i si'íing^ e ni' júu^ quié~ e jee~ 'nú', jo dsu' 'nú', seem`biñ' do i nijmeáang~ na' la tí' e já~ óo' na', jogui seem`biñ' do cajo i nijiúng' fí jaguóo' na' cartí nijngám' ba'r." 50 Jo dsu' Fidié~ nijmér~ e niquí~ jaléng' dsea` seeng` jmi~ na jalé' e cangong'ing~ jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá'r~ i nicaliséng` lajii' mi~ catiroo~ jmigüi' jo latí lana 51 jo latí mi~ cajnga' dsea` quiá'~ Abel jogui cartí mi~ cajnga' dsea` quiá'~ Zacarías fí jeeng` lí' guia' jaléng' dsea` jalé' e cuø'r Fidié~. Joba' fii~ i 'nú' e nijméb~ Fidié~ e niquí~ jaléng' dsea` seeng` jmi~ na jalé' e cangong'ing~ i dsea` do.

52 'E ngi~ fii~b~ 'nú', jaléng' tifa' quiá'~ júu^ quiu' ta~ quiá'~ dsea` Israel! Co' 'náb' dsea` quié^ na' jalé' jì lí' toq~ jalé' júu^ quiá'~ Fidié~, jo dsu' ja' iing~ 'nú' jmití^ na' laco' fé' e fí ni~ jì do, o'gui cuø' na' fí e nijmiti~ jaléng' dsea` i iing~ jmé' lajo.

53 Jo mi~ cató' e cajíng~ Jesús jaléng' i dsea` fariseo cóo~ jaléng' i tifa' do, jo jaléng' i dsea` do canaaiñ` jmiquím' dsír cóo~ jalé' júu^ e cajíng' Jesús, jo jmiguiab' jalé' e canaaiñ` jmíng'íir` laco' e nijmiguiiñ~ dsea` do; 54 co' jaléng' i dsea` fariseo do cóo~ jaléng' i tifa' do 'nó'r' jial ni'núñ~ Jesús fí quini~ jaléng' dseata~ quiá'r~ cóo~ jalé' e fé' dsea` do.

12

Mi~ ca'e' Jesús e ja` dseeng` jmijl0ng' yee~ naa' jee~ jaléng' dsea`

1 Jo lajee~ e fé' Jesús jalé' e júu^ na, caseáng' lí' lí' tú~ 'ní' mil dsea`. Jo laco' ngóo' seáng' jaléng' i dsea` do, dsíng'~ ninaaiñ` 'leng' rúíñ', co' lajalém' bre iíñ~ ninúr~ jalé' júu^ e e Jesús. Jo lajee~ jo canaang' Jesús féiñ' jaléng' dsea` guitúung` quiá'r~ jo casí~ reiñ':

—Ñiing~ óo' na' cóo~ jalé' e fé' jaléng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo, co' jii'~ yaaíñ~ ja` já'~ líiñ` jalé' e fé'r, jo jalé' e jo íing^ ta~ quiá'r~ e lico' jmijl0ng'^ yaam~ bre fí quini~ jaléng' dsea` fii'. 2 Dsucó' ja` sea` coq` e sii~ jneaa~ aa' e iing` e ja` t0q` jmi~ niliñ' jaléng' dsea`, o'gui coq` e si' má^ naa' e ja` t0q` jmi~ niní jaléng' dsea` cajo. 3 Joba' jalé' e nicafée~ 'nú' e iing`, niliñb' jaléng' dsea'; jogui lajobi jalé' e nicafée~ na' fí sinúu^ quii~ na', niliseab' júu^ lat0ong` fii' cajo.

I' i catíng~ e 'g0ng' naa'

(Mt. 10:28-31)

4 'Jo lala fii~ i jaléng' 'nú', dsea` rú' naa'; ja` f00ng'~ na' jaléng' i iing~ jngáng^ 'nú', co' jii'~ e joba' tuiiñ` jmér~. 5 Dsu' lana nijméel~ e 'nú' júu^ i~ i catíng~ i niféng' na': güiféng' na' i dsea`

¡ niquíá' ta' lí' nijúung-na' joguí quí'r' jmí' e guiéiñ' dseá' fí' lí' lí'. Joba' fí' i' 'nú' igüíféng'na' ¡ dseá' í'!

6 'Jo niñib' 'nú' e 'nám' dseá' tá' la 'níng' ta' cóo' tú' 'ní' í' cuu'. Dsa' e já'-ba' e jí' camíng' ¡ ta' do ní'ling' dsí' Fidié' laco'gui ja' ní'ling' dsír' jí' jaang' 'nú' cajo. 7 Jo j'gui jalé' jñuguí' 'nú' sí'í' Fidié' tá' camí'. Joba' fí' i' 'nú' e ja' fòong'na' mí' iing' dseá' nijngáiñ' 'nú', co' eáang'gui quíng' 'nú' laco'gui fíng' ta'.

Jaléng' dseá' i ja' i' líng' e cuíñ' Dseá' Jmáang'
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 'Joguí jaléng' 'nú', dseá' i ja' i' líng'na' e nijmée'na' dseá' júu' e cuíng'na' jnea' fí' jmigüí' la, joba' jnea', dseá' cagá'a fí' ñí'fí' e lín'n jaang' dseá' jmigüí', lajob nijmee' e cajo fí' quini' jaléng' ángeles quía' Fidié' mí' niguilíng' 'nú' fí' jo. 9 Dsa' jaléng' dseá' i ní'ng' e ja' cuíñ' jnea' jee' jaléng' dseá' jmigüí', joba' lajob ní'fá'a fí' quini' jaléng' ángeles quía' Fidié' e ja' cuíñ'nre cajo.

10 'Joguí doñí' i' i' 'ní' níng' jnea', dseá' gá'a fí' ñí'fí' e lín'n jaang' dseá' jmigüí', ní'ím' Fidié' dsee' quía'r'; jo dsa' i' i' café' ga' uii' quía' Jmiguí' quía' Fidié', joba' jo' quí' jmí' fa' e ní'ling'gui Fidié' dsee' quía'r'.

11 'Jo jaléng' 'nú', song cajiúng'na' fí' jaguó' dseata' quía' guá' quí'naa' osi fí' jaguó' dseá' i quidsí' í' osi dseata' bi' é, joba' ja' fòong'na' fa' e ja' ñí'na' jial nijmí'óng' yaang'na' o'gui jial níng'na' quía'r' mí' nijmíng'í'r' 'nú'. 12 Co' mí' niteáang'na' fí' quini' jaléng' i dseata' do, dsifí' lajob nijmé' Jmiguí' quía' Fidié' jial níng'na' quía'r' mí' nijmíng'í'r' 'nú'.

Eáam' dseáang' mí' óo' dseá' cuu' eáang'

13 Jo mí' cangí' e cajíng' Jesús jalé' e júu' na, jo jee' jaléng' i dseá' i teáang' núu' jalé' e júu' jo guicató' jaang' dseañu' jo guicajíñ' casí'r' Jesús:

—Tí'fa', sí'g'o rún'n dseá' ngáang' cóo' o' güicuó'r' jnea' guíeé' quíe' e jalé' e casé' lí' tiquié' e mí' cajúñ'.

14 Joba' cañí' Jesús quía' i dseañu' do jo casí'-reiñ':

—Ja' casíng' Fidié' jnea' jee' 'nú' fa' e lín'n dseata' i cajajmée' jmá'-jiu jalé' e sea' quí'na'.

15 Joguí casí' guír' jaléng' i dseá' teáang' do jo cajíñ'-:

—Ñíing' óo'na' jo ja' jmee'na' e dsináang'na' jalé' cuu' o'gui doñí' ee' e sea' fí' jmigüí', co' jí' jaang' dseá' ja' quí' jmí' e níquí' quía' e niteáang' guír' huóó' fí' jmigüí' la fa' jialgui la sea' quía'r'.

16 Joba' ca'e' Jesús jaléng' i dseá' do cóo' júu' já' e lafa' júu' cuento e fé' lala jo cajíñ'-:

—Coo` née~ caliséng` jaang` dseañu` i sea` cuu` eáang` jo` oor` uó` e jlo` eáang` cajo, jo` catáin` dsea` l'éeng` quiá'r` i cajmée` ta` e uó` do. Jo` mi` caroo` jalé` e cajnir` do, dsing` jlo` cacuø` e uó` do, jo` dsu` jo` li` sea`gui e ni'meá` i dsea` sea` cuu` do jalé` e caro'r`. ¹⁷ Joba` canaaín` í` dsír': "¿E` nijmee` e cóo` jalé` e caró'o e jii` lana? Co` ja` sea` li` ni'meaa` jalé` e jo`." <sup>18</sup> Jo` coob` mi` ca'øng` dsír` jial` nijmér`, joba` cajíñ': "Nica'øm` dsii` jial` nijmee` e. Nijiém`baa` 'núu` quiá'- cuí` quié` e e téé` lana, jo` nijmées` e e cóo`gui eáang`, jo` job` ni'meaa` jalé` e caró'o do cóo` laji` e sea` quié` e. <sup>19</sup> Jo` mi` ni'iéng` e 'nau` do jogui` mi` nitée` líng` jalé` e sea` quié` e, dsing` juguiá` niliseen` jo` jii` coo` fi'í` jo` ee` nijáa` quié` e jóng. Joguiba` nijmi'ín` teáa` tú` 'ni` jüing`, jo` lajee` jo` nidúu` nidóø` jalé` e sea` quié` e jo` dsing` nijmi'iaang` dsii` lajee` jo`." <sup>20</sup> Jo` dsu` uóø` job` cajing` Fidiée` casí'r` i dseañu` do: "Dsea` tuung~, náb` nití` í` e nijúun`, jo` ¿e` ta` íng` quií` jalé` e oo` lana mi` niguøng` fi` jmigüi` coo`?" ²¹ Jo` lanab` dsing` jaléng` dsea` i silí`li` cuu`, co` o' cóo` e jo` nitíñ` fi` quini` Fidiée` mi` nití` oor` quiá'r`.

To` fñm` Fidiée` jaléng` dsea` quiá'r`

(Mt. 6:25-34)

²² Jo` mi` cangí` jo, jo` caféng`gui` Jesús` jaléng` dsea` guitúung` quiá'r` jo` casí`-reiñ`:

—Lala` fñ` i` 'ná': ja` jmee`-na' fi'í` quiá'- jalé` e nicø`^na' o'gui` jmee`-na' fi'í` quiá'- jalé` sí`na'. <sup>23</sup> Co' eáang`gui` laniing` 'né` e jmita` óo`na' e nigüilím`ba' fi' li` guiá` mi` nití` fñ` coo` e laco'gui` e nijmee`-na' fi'í` quiá'- jalé` e nicø`^na' cóo`gui` quiá'- jalé` sí`na'. <sup>24</sup> Jo` quie`na' cuente` quiá'- jaléng` quiee`; ja` jié` jñ're' o'gui` jié` téé` jalé` e gø're' o'gui` meá're' jalé` e nidó`re', dsu` Fidiée` ñi`bre e` héin` jaléng` i` jó` do quiá'r`. Jo` eáang`gui` quíng` 'nú` fi' quini` Fidiée` laco'gui` lajee` fñng` tá` i seeng` fi' jmigüi`! <sup>25</sup> Jo` ¿i` jaang` 'ná` niqúí`- jmñ` nijmee`-na' e nicuáng`guina' ca'ná` metro laco'gui` jii` tíi`na' lana? <sup>26</sup> Jo` song` ja` quí`na' jmñ` jmee`-na' e capi`^ lajo, joba` ¿jiali` guíing` óo`na' jalé` e lí` seeng`na'?

²⁷ Jo` quie`na' cuente` jial` jlo` jalé` lí` e sea` fi' jmigüi`, jogui` ja` ee` ta` jmóo` o'gui` quie` fi'í` jial` ni'uíng` e jlo`. Jo` dsu` car` jii` dseata` Salomón` cóo` jalé` e jlo` e caliseá` quiá'r` ja` casíng` 'ñia'r` e jlo` lí` laco'gui` la` jnéng` coo` lí`. <sup>28</sup> Cofa' jlob` cajmée` Fidiée` e jnéng` jalé` lí` e ja` huøø` té', dsu` jaléng`gui` 'nú', dsea` i` ja` mí` teáang` teá` cóo` júu` quié` e, jmigui`gui` niñíng`na' quiá'- Fidiée` jalé` e 'né`-na'. <sup>29-30</sup> Joba' fñ` i` 'ná` lana, ja` jmée`na' fi'í` quiá'- jalé` e ni'u` nicø`^na', dsuco` lajob` jmóo` jaléng` dsea` jmigüi` i` ja` cuíng` Fidiée`. Jo` dsu` 'nú` seem` jaang` Tiquí`na' dsea` guíing` ñi`fi` i` niñi` jalé` e 'né`-na' laco` jmñ` laco` jmñ`. ³¹ Jo` fñ`-guí` 'nú` lana e 'né`-nijmi`úung`na'

e Fidiée` dsea` nicá` nifi` quí`-na', jò lajòba' niñing`na' jalé` e 'né`-na' lacoq` jmí`.

Jalé` e catíng` dsea` quía`- Fidiée` fí` jmigü` cõq`
(Mt. 6:19-21)

³² Jò ja` jmee` 'nú` fi'í, dsea` ì ja` fíng` mí` cuíng` jnea~, cõ' Tiquí`na' dsea` guíng` ñifi` ì quíe' nifi` quí`-na' nica'í` dsír' e nicuó'r` 'nú` lajü` e catíng`-na' e íáang` dsír'. ³³ Jòba' 'né` e 'ní`na' jalé` e sea` quí`-na' jò nijmicóq`na' jaléng` dsea` ì li` 'né` quía`- lajò; cõ' ja` ee` ta` íing` quí`-na' fíng` tá` ca'meá` lí` cuu` cõq` jalé` e sea` fí` jmigü` la, cõ' dsíng`- fõ' nicá` jaléng` ñ` jalé` e sea` quí`-na' osi` nidó`- jaléng` guisí` ì 'léé` é. Cõ' guíá`-guib e nijmee`-na' e nilísea` quí`-na' fí` ñifi` jalé` e jlo`, dsico' fí` jò jò` seeng` ñ` o'gui fa' dseáang` e nilé`-gui guisí'. ³⁴ Cõ' lí` sea` jalé` e lí` a' do, e jòbi guíng` a' jóng.

Dseáng`- 'né` e siñiing` dsí`naa`

³⁵⁻³⁶ Jòba' fí`-í` 'nú` e 'né` neáang`na' laco' guíng` jaang` dsea` 'léeng` ì guíng` fí` quía`- fí` e güjeeiñ` e nineár` 'nú` mí` niguieng` fíir` ì ngí` fí` lí` cung` guoo` dsea`, jò 'né` sijeeng` ì dsea` 'léeng` do e jneá` jib` guíñ~, jòba' dsifib` nineár` 'nú` mí` niguieng` fíir` e nitó'r'. <sup>37</sup> Jò juguíá`-jia quía`- jaléng` dsea` 'léeng` ì sijnéé` dsí` mí` niguieng` fíir`. Cõ' jnea` jmítaa` óo`na' e dsíng`- nilí`íáang` dsí` ì fíir` do jò nitóø` jaléng` ì dsea` 'léeng` ì sijnéé` dsí` do e nidó'r` colíng` cõqoiñ` do e uóø` jò. <sup>38</sup> Jò juguíá`-jia quía`- jaléng` ì dsea` 'léeng` ì sijnéé` dsí` do mí` niguieng` fíir~, nañí` fa' niguieñ` do guienáú` osi` téé` ogóó` é. ³⁹ Jõgui cajo fa' jaang` dsea` niñir` e` oor` niguiéé` jaang` ñ` fí` quía`r~, nijé`-bre e jò` nigüíñ` e uóø` jò, jò lajòba' ja` nicuó'r` fí` e ni'uó` ì ñ` do jalé` e sea` quía`r`. <sup>40</sup> Jòba' lajòb` 'né` neáang` 'nú` e siñiing` óo`ba'; cõ' jnea~, dsea` ì cajá`- fí` ñifi`- elín`n jaang` dsea` jmigü`, nigáa`túu` calé` catú`- fí` jmigü` la lajee` e ja` ñiing` óo`na'.

Jaang` dsea` 'léeng` ì guíung` cõq`- jaang`gui dsea` 'léeng` ì soo` dsí`

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Jò dsifí` mí` cató' e ca'e` Jesús jalé` e júu` na, jò dsifí` lajòb` cajmingí` Tú` Simón cajmingí`r` Jesús jò cajíñ`-:

—Tifa', jalé` e júu` e nica'él` na, ¿su ca'ée'` jüí` jnea` dsea` guitúung`naa' ofa' quía`- lajím` dsea` é?

⁴² Jò lalab cañí` Jesús:

—Lalab lí` quía`- jaang` dsea` ì néé` ní` jaléng` dsea` 'léeng` ì núu`-gui jalé` ta` quíu` fíir~, jò guíung`-guir cõq` jaléng` dsea` 'léeng`- jõgui nicuó`-reiñ` do e nidóñ`- mí` nití` oor` e gø' dsea`. Jò mí` cagüí` ì fí` do e nidsér` fí` lí` jíé`, caséer` jalé` ta` quía`r` jò caguiar` ní` ì dsea` ì néé` ní` jaléng` dsea` 'léeng`

do, jə joguiba' cangór- jóng. ⁴³ Jə mi~ niguieng' tu i fiir~ do, juguiá- o' quiá'- i dsea' i née' ni~ dsea' 'léeng'~ do song nicató' jalé' ta~ e casée' fiir~ mi~ cagüi'fir' cangór-. ⁴⁴ Jə já'-ba' fíi' i 'nú' e dsíng'- nili'íang' dsíi' i fiir~ do, cə' calitib~ jalé' ta~ e caséer' cə' o' i dsea' née' ni~ jaléng' dsea' 'léeng'~ quiá'r- do, jə joguiba' nicuó'- reiñ' do e nine'- niñ'~ do jalé' e sea' quiá'r-. ⁴⁵ Jə dsu' fing song ja' cajmiti~ i dsea' née' ni~ i dsea' 'léeng'~ do lajji'~ ta~ caquiá' fiir~, cə' ca'í' dsíir' e ja' m'í' niguieng' fiir~ lajminá-, jə lajee' jə cajméer' soo' dsíir' cə' o' jaléng' dsea' 'léeng'~ i née' nir~, jogui canáñ' í' gə'r' jalé' e sea', jogui cajméer' ta~ í' mée'; ⁴⁶ jə dsu' lajee' jmóo' i dsea' née' ni~ i dsea' 'léeng'~ do jalé' e jə, lajee' jəb caguiéng' fiir~, jə dsíng'- nicaliguiñ' do, jə iihu'í' nicuó'- reiñ' do lí' laco' catíng- e niñíng' jaang' dsea' i ja' náu' jalé' júu^ quiá'- fiir~.

⁴⁷ Jə i dsea' 'léeng'~ i ñi' jial lí' jalé' e iing~ fiir~ e nil' jə dsu' ja' caguiar' guiá- o' gui calináu'r~ e nijmér- jalé' ta~ caquiá' fiir~, jəba' dsíng'- niñiñ' iihu'í' jóng. ⁴⁸ Jə dsu' i dsea' 'léeng'~ i ja' ñi' jalé' e nijmér- jə eám' ca'léer' quiá'- fiir~, jəba' i dsea' í' ja' gui niñiñ' iihu'í' laco' gui i jaang' do. Jə i dsea' i cangíng' jmiguiá, jmiguiá' gui b catíng- niguiéer- cuente mi~ nití' í' lajə; jogui i dsea' i ée' guiá' cə' o' lajji'~ ta~ e cangíñ' e née' nir~, jəba' eáang' gui guiá- 'né' guiér- cuente mi~ nití' í' lajə.

Nijíng- dsea' lajee' la'ó' rúñ' uí' Jesús
(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Jə mi~ cali- e cajíng'- Jesús jalé' e júu^ na, jə casí'- guir jaléng' i dsea' do jə cajíñ'-:

—Jnea~ cagá- a lafa' e caga'uun- jì' fí' jmigüi' la; jə jdsíng'- lí' dsii- fa' jia~ nicoo' lana! ⁵⁰ Cə' ná- bi nicaa- iihu'í' e eáang', jə jdsíng'- lijjuung- dsii- cartí' niliti~ lajalé' e jə! ⁵¹ Jə dsu' jaléng' 'nú' í' ó'na' e cagá- a fí' jmigüi' la e gajmée' e liseeng'na' juguiá- júu^ rəə, dsu' o' lajə; cə' uí'~ jnea~ ná- bi nijmé- dsea' mii'~ cə' o' dsea' rúñ'. ⁵² Cə' latí' lana gaang' dsea' nijíñ- cə' o' gáng- dsea' la'ó' dsea' sinúu^ quiá'r-. ⁵³ Cə' tiquiá' dsea' nijíñ- cə' o' jəor' dseañu', jə jaléng' jəor' dsea' dseañu' nijíñ- cə' o' tiquiá'r'; jogui niquiá' dsea' nijíñ- cə' o' jəor' dseamí, jə jaléng' jəor' dsea' dseamí nijíñ- cə' o' niquiá'r'; jogui iemisé^ dsea' nijíñ- cə' o' dsea' miloo~ quiá'r-, jogui jaléng' dsea' miloo~ quiá'- dsea' nijíñ- cə' o' iemisér^, cə' ja' nisíñ- rəə uii' quie- jnea~ cə' o' jalé' júu^ quie- e.

'Né- óng' dsíi' dsea' e' jalé' dsijéé' jmii' na
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Jə casí'- gui Jesús jaléng' i dsea' do jə cajíñ'-:

—Mi~ móo- 'nú' e ta' jní' nuu' fí' yá'~ jmigüi', jəba' dsifí' lajəb fí'na' e nití' jmí', jə lajəb dsitíng' jóng. ⁵⁵ Jogui mi~ móo- 'nú'

e hí guí qui^{uu}, dsifí lajob fól'na' e ja` nitú` jmíí, jo lajob dsitíng` cajo. <sup>56</sup> j̄jmícaang` 'nú'! Co' ní'ba' jalé' e dsijéé' fí' yá' jmígüí` jogui fí' guóo'` uó'; joba' çjali' ja` ní'na' e` uing` quiá'` jalé' e dsijéé' jee` 'nú' lana?

Jmí'úung'na' e niliseeng'na' juguíá- cóo'` jaléng'` dsea` i` 'ní' níng- 'nú'

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ Jo mi` cangí jo, cajíng'` gui Jesús e júu` la:

—Jo çjali' ja` lí'na' guí'`na' jnang` e guíá` jogui jnang` e ja` dseeng` e dsijéé' qui'`na'? ⁵⁸ Co' song ií` dsea` i` 'ní'` níng- 'nú'` cangojéeiñ` 'nú'` fí' quini` dseata~, joba' jmí'úung'na' e nisíng` tú' røø cóo'r` lajee` ná'`-gui e niguillíng`-na' fí' quini` i` dseata` do. Dsucó' song caguillíng`-na' fí' lí' guíiñ~, joba' niquíá'r` ta` jaléng'` hí'` quiá'r` e nisáiñ'` 'nú'` jo nitáiñ'` 'nú'` dsí'` 'nañí` jóng. ⁵⁹ Joba' fíi` i` 'nú'` e ja` nijúu'`na' e fí' dsí'` 'nañí` do cartí niquíá'`na' jalé' cuu` e nimír`, co' lajob lí' fíng catí fí' quini` dseata`.

13

Dsíng'` 'né` e niquí'` jíng'` yaang` dsea` fí' quini` Fidiéé`

¹ Jo ie` jo caguillíng` cóo` tú` máng'` dsea` fí' lí` táang` Jesús i` jmóo` júu` jalé' e ga` e cajmée` dseata` Pilato cóo'` dsea` Israel, co' caquiá'r` ta` e cajúng` cóo` tú` máng'` dsea` Israel i` seeng` fí' Galilea, jo e jmí'øøng` i` dsea` Israel i` cajngaiñ'` do cacáiñ'` cóo'` jmí` jó' i` cajngaiñ'` fí' nife'` quiá'`-guá'` e si' fí' Jerusalén do. ² Joba' cañíi` Jesús casí'r` jaléng'` i` dsea` do jo cajíñ'`:

—Ja` í` óo'na' e calíng` jaléng'` i` dsea` do jalé' e fól'na' na dsu' uíi'` e røøng`guir dsee` lajee` lajaléng'` dsea` jmígüí, ³ co' o' lajo; jo song 'nú'` ja` niquíi'` jíng'` yaang`na' fí' quini` Fidiéé`, joba' fí' lí'` lib'` nigüillíng`na' dsifí mi` nijúung`na'. ⁴ Jo çsu ja` tóo` óo'na' mi` cajlíng` guijñíng` dsea` cóo` 'núu' e níí' eáang` quiá'` ojmí` Siloé e si' fí' dsí'` fíi` Jerusalén? Ja` í` óo'na' e cajúng` jaléng'` i` dsea` do dsu' uíi'` e røøng`guir dsee` eáang` lajee` lajaléng'` dsea` seeng` fí' Jerusalén, ⁵ co' o' lajo. Jo 'nú'`, song ja` niquíi'` jíng'` yaang`na' fí' quini` Fidiéé`, joba' fí' lí'` lib'` nigüillíng`na' dsifí mi` nití` oor` qui'`na'.

Mí` ca'e` Jesús quiá'`-ma` güiñí'` e ja` ee` cuø'

⁶ Jo casí'`-gui Jesús jaléng'` i` dsea` do cóo` júu` já' e lafa' júu` cuento jo cajíñ'`:

—Coo` née'` jaang` dseañu'` nicajní'r` cóo` 'ma` güiñí'` fí' uó' quiá'r`. Jo mi` catí í'` e líiñ` e ní'íi, jo cangojøø`bre su ní'íi'` ofíi` quiá'` e 'ma` güiñí'` do. ⁷ Jo mi` caguiér`, jo casí'r` i` dsea` née'` ní` e uó' quiá'r` do jo cajíñ'`: “Lajee` 'ní'` jii` níngóo' e gaa` cóo` née'` lacoo` jii` e gajøø`-ø fa' ní'íi` ofíi` quiá'` e 'ma' la, dsu'

jíi~ coo` ja` mí cadsé`e. Joba' fíi~ i` 'na` e ni`né~ nihuíb', co' ja` tá~ jmóo` jíi` quiá~' e ni~ uó` la." ⁸ Jo dsu' i` dsea` i` jmóo` í` e uó` do cajíi~' casí~r~ fir~: "Fíi~, güigui~ gui cateá~ lajee` jíi` lana, jo lajee` jo nijlén` n i' jo nitá~' a o'". ⁹ Jo ne` duu' fing lajogu' ni'f` ofíi` quiá~'; jo song ja` ee` li~ ni'f~, joguiba' nihuí~' jóng."

Mi~ cajmi`leáang` Jesús jaang` dseamf` i` tu' cogui`

¹⁰ Jo mi~ cangf` jo, coo` jmíi~ lajee` e jmi'íng' dsea` Israel, ca'e' Jesús jaléng' dsea` do júu` quiá~r~ fí` dsíi` coo` guá~' quiá~' dsea` góor` dsea` Israel. ¹¹ Jo jee` jaléng' i` dsea` i` teáang'~ fí` guá~' do niquíéng` jaang` dseamf` i` nijée` i` 'líng'` quiá~', jo níngóo` mí guijñia' jíi` e nicajmée` i` 'líng'` do e calitú' cogui` i` dseamf` do, jo jíi~ capi` ja` e lí niñ~ do. ¹² Jo mi~ cangáng` Jesús i` dseamf` do, dsifí` ladob cató~' reiñ' fí` lí~ siñ' jo casí~ reiñ':

—Dseamf` rú`uu!, jmíi~ na ni`leáan~ lajíi~ jmohuí` e quié` na.

¹³ Jo caquidsir` guóor` fí` mogui~ i` dseamf` do, jo dsifí` ladob cangohuíng~ i` 'líng'` do, jo canim~ i` dseamf` do, jo canaaiñ` jmiféiñ' Fidié` jóng. ¹⁴ Jo dsu' dsíng'~ caliguíng~ i` dsea` i` née` ni~ e guá~' do dsu' e cajmi`leáang` Jesús i` dseamf` do lajee` jmíi~ e jmi'íng' jaléng' dsea` góor` dsea` Israel. Joba' casí~ i` dsea` i` née` ni~ guá~' do jaléng' dsea` i` teáang'~ do ie` jo, jo cajíi~':

—Lacoo` seaman` sea` jñáa~ jmíi~ e jmóo` dsea` ta~, jo lajee` joba' e catíng~ e ñilíng`-na' e nilí` míf` quií~na', jo dsu' ja` ñilíng`-na' mi~ jmíi~ e jmi'íng'`naa'.

¹⁵ Jo mi~ cajíng'~ i` dsea` née` ni~ guá~' do lado, joba' dsifí` lajób caíi~ Jesús casí~ reiñ' jo cajíi~':

—i` jmicaang` 'nú'! ¿Su ja` güilíng`-na' e güi'íng'~na' güitá` quií` na' jmíi` osi bú` quií~na' é lacoo` jmíi` mi~ catíng~ e jmi'íng'`naa'? <sup>16</sup> Dsu' i` dseamf` la líiñ' siju` Abraham, jo níngóo` guijñia' jíi` e cajmée` Satanás e calidsée~r~ jo cajer` tuiñ'. Jo lacó` güijéng` 'nú' jó` quií~na' e dsíi'`re' jmíi` mi~ jmíi~ e jmi'íng'`naa', lajób catíng~ e nilaang~ jnea~ i` dseamf` la fí` jaguó` Satanás mi~ jmíi~ e jmi'íng'`naa' cajo.

¹⁷ Jo mi~ cajíng'~ Jesús lado, dsíng'~ calí~ i' líng~ jaléng' i` dsea` i` ní` ní~ quiá~r~ do. Jo dsu' lajaléng' i` dsea` caguaang~ gui do dsíng'~ cali'íáang` dsíir` dsu' e cangár~ jalé` e jlo` e cajmée` Jesús ie~ jmíi~ jo.

Mi~ ca'e` Jesús quiá~' coo` mijú` 'ma' e sii` mostáa`

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Jo mi~ calí~ jo, jo cajíng'~ Jesús:

—¿Jial líng`-na' e líi` mi~ quié` Fidié` nifí` quiá~' jaang` dsea`? Jogui` ¿e` cóo~ cuøøng` nicøøng`naa'? <sup>19</sup> Co' e jo líi` la líi` camí` mijú` 'ma' e sii` mostáa`; jo e mijú` quiá~' e 'ma' do pí`gui lajee` lajalé` mijú` 'ma' e sea` fí` jmígüf`. Jo dsu' mi~ nijni` dsea` e

mijú` do, féb` cuaang` lafa' cōq` 'ma', jō fí' yá' e 'ma` do dsiling` jaléng' ta' e jmo're' si` re'.

Mi` ca'e' Jesús quía'` quie'` iñí'`

(Mt. 13:33)

²⁰ Jōgui cajíng'` gui Jesús casí'r` jaléng'` i dsea` do:

—Jō ¿e` cōq`~ cuøng` lí cøng`naa' mi` quie' Fidiée` nifi` quía'` jaang` dsea'? <sup>21</sup> Cō' e jō lí' la lí' capí'` quie'` iñí'` e cáng'` dsea` jee` fi` iñí'` quía'r` e laco' niróq` jalé'` e ca` iñí'` do, jō jii'` ja` ñí' dsea` jiali'` calí'` lajō. Jō dseáng'` lajōb lí' cajo mi` Fidiée` quier` nifi' quía'` dsea`.

Cōq` o'nú` e dsuu`

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Jō mi` cangf jō, lajee` iuung` Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén, jābre e e'r' jaléng'` dsea` jalé'` júu` quía'r` mi` ngñíñ` jalé'` fi` pí'` osi jalé'` fi` cóo'` é. ²³ Jō cōq` fi` lí' caguiér` , cangoquieéng` jaang` dsea` fí' lí' cajer', jō cajmingi'` i dsea` do ír` jō cajíñ'`:

—Fí'i, ¿su jii'` tú` 'ní' mím'` tí' dsea` i laang` jee` jalé'` dsee` quía'`?

Jōba' cañí'` Jesús quía'` i dsea` do jō casí'` reiñ'`:

²⁴ —Jmí'úung`na' e nigüitáang'`na' fí' o'nú` e dsuu`, dsuco' dsíng'` fíng` dsea` nijmér` quijí'` e nidsitáaiñ'` fí' jō, dsu' jii'` tú` 'ní' míng'`bing'` i nilí'`. <sup>25</sup> Cō' mi` nití'` oor` e nijní'` i dsea` fi` do e o'nú` do, jaléng'` 'nú', dsea` nijá'na' fí' caluu`, nitø'`na'r jō nifi'`na'r lala: “Janú”, Éé, jmee` uí` diée` nea`go e o'nú` la.” Jō dsu' lalab niñí'` i dsea` fi` e o'nú` do jō nijíñ'`: “Ja` cuín`n 'nú'.” <sup>26</sup> Jō mi` ninúu`na' e nijíñ'` lajō, jō ninaan` 'nú' nifi'`na'r: “Cōliim` nica'ie`ee' e nica'nee'` caquiee`ee', jōgui 'nub` dsea` nica'é'` fí' jee` fi` góo'naa'.” <sup>27</sup> Jōba' niñí'` i dsea` fi` e o'nú` do calé'` catú` : “Nícafá'`baa e ja` cuín`n 'nú'. iDo güilíng`na' lí'` do jaléng'` 'nú', dsea` i sitíng` 'lée'!” <sup>28</sup> Jō jōb mi` niquí'` 'nú' jō dsíng'` nilijiuung` óo'na' jōgui nitá'na' majá'na' mi` nimáang`na' Abraham cōq`~ Isáa' cōq`~ Jacóo` cōq`~ jaléng'` dsea` i café'` cuaiñ` quía'` Fidiée` mali`gui eáang'; cō' jaléng'` i dsea` la nínéaaiñ` cōliing` cōq`~ Fidiée` fí' ñifi'` lana, jō dsu' 'nú' fí' caluub` ni'øng`na'. <sup>29</sup> Jō nijalíng` jaléng'` dsea` quía'` Dsea` Jmáang` fí' la'úng` fí' jmigüi` e nigüear` e nidø'r` ir` cōliing` cōq`~ Fidiée` fí' ñiff`. ³⁰ Jō i líng` dsea` i líng` e niñ` eáang` fí' jmigüi` la, dsu' íbing'` i jii'` capí'` ja` ee` niing` mi` nití'` í' jō. Jō dsu' i líng` dsea` i líng` e ja` ee` niñ` jii'` capí'` fí' jmigüi` la, jō íbing'` i eáang`gui niliniing` mi` nití'` e í' jō.

Mi` caqui'` Jesús uii` quía'` dsea` i seeng` fí' Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹ Jō e jmi` jō caguilíng` cōq` tú` míng'` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo fí' lí' táang` Jesús jō casí'r` dsea` do lala jō cajíñ'`:

—'Né- niguó' fí lí~ jíé', cò' lana niguiá' dseata~ Herodes guíá~ e nijngáin~ 'nú'.

³² Jòba' cañí' Jesús quiá' i dseá do jò casí'~ reiñ':

—Güilíng'na' güisí'~na' i 'ná' dsinóó' í: "Lajee~ jmí~ e sea'gui la 'né- nijmité'~e lajii'~ ta~ cagá'a fí jmigüi' la e nijmi'leáan^n jaléng' dseá dsée'~ jogui nijmihuín^n jaléng' i 'líng' i jée' quiá'~ dseá." ³³ Dsu' lajee~ jò 'né- niguiéé'~e lajii'~ lí~ iuun~ fí ngó'o, cò' ja' catúng~ jaang' i fé'~ cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé~ e nijúuiñ~ fí caluu~ fí~ Jerusalén.

³⁴ 'Jò dsíng'~ fí~ líi~n jaléng' 'nú', dseá seeng'na' fí Jerusalén, cò' 'núb' dseá nicajngang'na' jaléng' dseá i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiéé~ jogui nicasi'lóo'na' cuu~ jaléng' i cajmicóo'~ quiá'~ jaléng' i dseá í cajo. Jò jnea~, ja' ñii~ jó'gui née'~ cali'íin~n e nitò' fíin~n 'nú' laco' to' fíng' jaang' tui'lee~ jaléng' tuyuu~ quiáa~re' fí ná'~ cuéé're', jò dsu' ja' cali'íing'na' lajò. ³⁵ Jò lana tí lí~ ni'nám'baa jee~ 'nú', jò jò' nimáang~gui' jnea~ cartí niguiéé' oor~ e nifo'na' lala: "¡Juguiá~ o' quiá'~ i dseá i casíng' Fidiéé~ fí jmigüi' la cuaiñ~ quiá'r~!"

14

Mí~ cajmi'leáang~ Jesús jaang' dseañu' i yaang'

¹ Jò mí~ cangí jò, còo' jmí~ lajee~ e jmi'íng' dseá Israel, cató'~ jaang' fí~ quiá'~ jaléng' dseá Israel i líng' dseá fariseo cató'r~ Jesús e nidó'~ dseá do íí fí quiá'r~. Jò lajee~ jò, dob teáang'~ jaléng' dseá Israel i líng' dseá fariseo i caguiang~ do cóo'~ tifa' quiá'~ júu' quiu' ta~ quiá'r~ e téeiñ~ Jesús lajee~ jò. ² Jò jee~ jaléng' i dseá teáang~ do niqúieéng' jaang' dseañu' i nilíng' jmohuí' e yaaiñ'. ³ Jò mí~ cangáng~ Jesús i dseá dsée'~ do, dsifí lajòb cajmingi'r' jaléng' i dseá neáang' do jò casí'~ reiñ':

—¿Su cuóøng' e nijmi'leáan^n jaang' dseá dsée'~ lajee~ jmí~ e jmi'íng'naa' ofa' ja' cuóøng' é?

⁴ Dsu' tiib~ caje' jaléng' i dseá do, jii'~ camí'~ júu' ja' ee' cañíir'. Jò dsifí lajòb catúng~ Jesús i dseá dsée'~ do, jò ca'láam~biñ' do lajii'~ e jmohuí' e lamí~ líiñ'. Jòba' caquiú' Jesús ta~ e cangám'~biñ' do. ⁵ Jogui dsifí ladob casí'~ Jesús jaléng' i dseá i teáang~ do jò cajíñ'~:

—¿Já' já'~? jii'~ jaang' 'nú' ja' niseáang~na' jòo'na' osi jó' núu' quií' na' song calíng'íng'na' e cató'iñ' osi catóng'ne' fí còo' dsí' íí' lajee~ jmí~ e jmi'íng'naa'.

⁶ Dsu' caléb'tu jii'~ jaang' i dseá do ja' ee' cañíir' jii'~ camí'~ júu' quiá'~ Jesús.

Jaléng' dseá m'íng'~ quiá'~ dseá cung' guó'

⁷ Jò lajee~ jò cajíng'~ i dseá fí~ jaléng' dseá Israel i líng' dseá fariseo do e nigüéá' dseá e nidó'r~, jò jalém' i dseá do cagui'r'

li~ niing-gui nigüear. Jo mi~ cangá- Jesús e cajmée` jaléng` i dsea` do lado, joba' ca'e`reñ' e júu` la jo cajíñ`-:

8 —Mi~ jaang` dsea` i cung` guó` tór` 'nà` fi' quiá'r-, jo mi~ niguie'` quiá'- i dsea` í, ja` jmee'- fa' ningün~ e niní` li~ niing-gui, co' jialfa' caguié- jaang` dsea` máng~ i niing-gui laco' 'nà` fi' quiá'- i dsea` do. 9 Jo song 'nà` niguiin~ li~ niing-gui, joba' i dsea` cató'- 'nà` do 'né- nisí'r` 'nà` e nijéen~ li~ niguiin~ do, jo nigüea` i dsea` jaang` do, jo job li~ nicá` 'nà` fi'í' mi~ nijéen~ e li~ niguiin~ do, jo nigüini'` carti' cøong`gui fi' li~ neáng` dsea` i ja` niing-. 10 Dsu' mi~ tó' i dsea` do 'nà` fi' li~ neé` júu`, 'né- niní` carti' cøong`gui li~ neáng` dsea` i ja` niing- mi~ niguie'` quiá'- i dsea` í. Joba' mi~ niníñ` 'nà`, nitó'r` 'nà` jo nijíñ`-: “Fí` la ngüing~, co' fi' lab li~ gua` dsea` i niing-gui.” Joba' niní` li~ niing-gui jee~ jaléng` dsea` i máng~ i nineáng` quiá'r- do. 11 Dsuo' jaléng` dsea` i jmicøong~ yaang` jee~ jaléng` dsea` rúng`, íbing' i nicá` fi'í', jo jaléng` dsea` i ja` jmicøong~ yaang` jíi~ capí`, íbing' i niing-gui lajee` lajaléng` dsea` jmi güí`.

12 Jogui casí'- Jesús i dsea` i cató- quiá'r- do jo cajíñ`-:

—Mi~ jmoo` 'nà` jmü~ jo iin~ nihéen~ jaléng` dsea`, ja` 'né- nitó` jaléng` i cuín` o'gui jaléng` rún` o'gui jaléng` i sea` cuu-. Dsuo' song cajmee'- lajo, joba' lajob nitó'tu jaléng` i dsea` do 'nà` mi~ nijmér- jmü~ lajaang` lajaaiñ` fi' quiá'r-. 13 Co' guiá-gui e mi~ nijmée` 'nà` jmü~, nitó` jaléng` dsea` i ja` cuín` jogui jaléng` dsea` tiñing- cóo~ jaléng` dsea` i ja` lí` ngí- cóo~ jaléng` dsea` bóong~ jogui jaléng` dsea` tiuung-. 14 Jo joguiba' dsíng~ nili'íáang` o' jóng dsuo' ja` lí` niqúi` jaléng` i dsea` do táa` quií'- fa' nicuó'r- 'nà` laco' cacuóø`re. Jo dsu' Fidiée` dsea` guing~ ñifi-, íb` dsea` i nicuó'- 'nà` mi~ niguiée` oor~ e nijí'tu calé` catú- jaléng` dsea` i nisiguiúng` fi' quini` Fidiée`.

Mi~ jaang` dsea` cahéiñ` fñing` dsea` fi' quiá'r-

15 Jo mi~ canúu- jaléng` i dsea` do jalé` júu` quiá'- Jesús, jaang` i dsea` la'ó'` neáaiñ` gø'r` do cajíñ`- casí'r- Jesús:

—Juguiá- o' quiá'- jaléng` i nitíng- nidó'- colíng~ cóo~ Fidiée` fi' ñifi- mi~ nití- oor~ quiá'r-.

16 Joba' casí'- gui Jesús jaléng` i dsea` do jo cajíñ`-:

—Coo` neé~ caguia' jaang` dseañu` guiá- e nidó'- fñing` dsea` i máng~ fi' quiá'r-. 17 Jo mi~ catí oor~ e nidó'r-, jo casíñ` jaléng` dsea` léeng~ quiá'r- e cangotéer` jaléng` i dsea` nisimáng` do. Jo mi~ caguié- i dsea` léeng` do fi' quiá'- lajaang` lajaang` i dsea` nisimáng` do, jo casí` reiñ': “Güilíng-na' lajminá-, co' dob nigüijee` fi'i e nicó`na' colíng~ cóo'r-.” 18 Jo dsu' jíi~ jaang` i dsea` do jo` cali'iiñ` fa' cangoliñ-. Jo i la'uii` do cajíñ`-: “Sii` go` fi' güijmée` gor` féng` dsíir` e ja` nilí` nii`i, co' nabi` nicalá`a cóo` jmáang~ uó`, jo jobi` 'né- nijøøø lajminá-.”

¹⁹ Jo jaang`gui cajing` : “Sii` go fii` guijmee`gor feng` dsir` e ja` nili` nii`i, co` nabi` nicalon`n` n`nia` jming` guta` quie`e, jo` i`bi` 'ne` nimoo`o jial` jre`.” ²⁰ Jogui jaang`gui cajing` : “Guisii` go fii` e ja` nili` nii`i, co` la` gueam`-bii` e ngocúun`n` guoo`o, jo` guijmee`gor feng` dsir` uii` quie`e.” ²¹ Jo mi` caguieng`- i` dsea` 'léeng` do fi` li` guing` fii` e cangocoo`r` juu` e jii` jaang` i` dsea` do ja` nili` guiliin`, joba` dsing`- caliguing`- i` fii` do mi` canúur` lajo, jo` caquiur` ta` i` dsea` 'léeng` do quiar` jo` casí`-reiñ` : “Gua` guing`- lajminá`- lacaang` jee` 'núu, jo` guite` jaléng` dsea` tiing`- coo`- jaléng` dsea` i` ja` li` ngi`- coo`- jaléng` dsea` tiuung`- coo`- jaléng` dsea` bõong`, jo` guijaliin`- e nidõr`- fi` quie`e.” ²² Jo cangob`- i` dsea` 'léeng`- do cangojmeer` laco` ta` caquiur` fii`. Jo malii`gui lajo` caguiem`-tur` fi` li` guing` fii` jo` casí`-reiñ` do lala : “Nicanotée`-baa jaléng` i` dsea` i` café` do 'mii`, jo` nab` nineáaiñ` lana, dsu` jóo`bi` li` nigüea`gui dsea`.” ²³ Joba` cajing`- i` fii` do jo` casí`-reiñ` : “Gua` guing`-gui la`ung`- lacaang` li` ja` mi` caguiée`, jo` guite`gui jaléng` dsea`, jo` guijaliin`- liing`- guirõong` sinuu` quie`e. ²⁴ Dsuo` jii` jaang` i` dsea` i` catõõ`-õ la`uii` do jo` nidõr`- jii` capi`- fi` quie`e.”

'Né` i` dsii` dsea` rõõ` song` iin` nijmicuiñ` Dsea` Jmáng`

²⁵ Jo mi` cangf` jo, dsing`- fiiing` jaléng` dsea` ngoliin`- fi` li` ngoo` Jesús. Joba` cajer` jo` casí`-r` jaléng` i` dsea` do jo` cajin`- :

²⁶ —Song` ii` iing`- ni`uíng`- dsea` quie`e, 'né` nili`iing`-guir` jnea` laco`gui` tiquiar`- õsi` niquiar`- õsi` jaléng`- rúin`- õsi` dseam`- quiar`- õsi` dseañu`- quiar`- é` õsi` jaléng`- jóor`, jogui` 'né` nili`iing`-guir` jnea` laco`gui` 'nia`r` cajo. ²⁷ Jo` song` ii` dsea` i` ja` niseáng`- lafa` crúu` quiar`- e laco` cuo` li` e guia` dsir` e nidsing`iñ` e huing`- uii` e liiñ` dsea` quie`e jogui` ja` ningir`- coo`- jnea`, joba` i` dsea` i` ja` quí`- jmi` e niliin`- dsea` quie`e. <sup>28</sup> Fa` jaang`- 'nú` iing`-na` nijmée`-na` coo`- 'núu, 'né`- nijmée`-na` cuante quii`-na` su seab`- cuu`- quia`- e ninaang`-na` e nijmée`-na` e 'núu` do car`- nité`. ²⁹ Dsuo` fa` li`- canaang` e lii` e 'núu` do lajo` e ja` mi` calii`- cuante rõõ` jial` tí`- cuu`- nili`-né`, jo` jialfa` ja` cató`, jo` dsing`- ningung`- dsea` i` dsea` fii` e 'núu` e gui`ná`- lii` do <sup>30</sup> jo` nijin`- : “I` dseañu` do nicajmicaiin` e cajme`r`- 'nur`- ofa` nisea`- cuu`- e nijmité`r`- car`- ca`ieeng`.” <sup>31</sup> Osi` jaang`- dseata`- iin`- nijmér`- mii`- coo`- jaang`-gui` dseata`- i` jiiéng`, joba` 'né`- ni`i`- dsir`- su` niqui`- jmi` e nitiñ`- coo`- i` dseata`- do song`- i` dseata`- i` jeeiñ`- tú`- 'lé`-gui` dsea` laco`gui`- 'nia`r`. ³² Jo` song` calili`- i` dseata`- do e ja` niquii`- dsea` quiar`- jmi` e nitiñ`- coo`- i` fiiing`-gui` do, joba` 'né`- nisiiñ`- dsea` quiar`- e nidsimiiñ`- do jmi`-ee` e jo` nitiñ`- coo`- i` dseata`- i` jaang`-gui` do. <sup>33</sup> Jo` lajob`- lii`, doñi`- ii`- 'nú`- i` ja` ni`-náng`- ca`- lajalé`- e li` dsir`- e sea`- fi`- jmi`-güi`- la, joba` ja` quí`- jmi`- jóng`- e niliin`- dsea` quie`e.

Jial mi~ jo`dseeng`ñi~

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴⁻³⁵ Jō cajíng^l-gui Jesús casí^r- jaléng^l i dsea` do lala:

—Dsíng^l- íng[^] ta` jalé<sup>l</sup> ñi~, jō dsu<sup>l</sup> song ca'íng<sup>-</sup> lajii<sup>l</sup>~ e ñiir<sup>-</sup> do, jōba<sup>l</sup> jo` ee' ta` íng<sup>^</sup> jii<sup>l</sup>~ coo<sup>l</sup> jóng, jō lico<sup>l</sup> nibí<sup>b</sup> dsea', dsuco<sup>l</sup> ja` mii' sea` quiá<sup>-</sup> fa' e niliñii<sup>-</sup>tu. Jōba<sup>l</sup> fii<sup>-</sup> i 'ná<sup>l</sup> e ii<sup>l</sup> 'ná<sup>l</sup> sea` loguá^{na}, núu⁻ na' jalé^l júu[^] quié⁻e.

15

Mi~ ca'e' Jesús júu[^] quiá⁻ jaang`jo'se^l i si'íng^v

(Mt. 18:10-14)

¹ Jō ie~ jō dsíng^l- fíng^l jaléng^l nodsicuu~ quiá⁻ Roma coo^l~gui jaléng^l dsea` i sea` júu[^] e dsíng^l- røøiñ⁻ dsee~ ngoliñ⁻ fí lí⁻ sing^l Jesús e núur⁻ jalé^l júu[^] quiá⁻ dsea` do. <sup>2</sup> Jō mi~ cangá<sup>-</sup> jaléng<sup>l</sup> dsea` Israel i líng^l dsea` fariseo coo<sup>l</sup>~gui jaléng<sup>l</sup> tifa<sup>l</sup> quiá<sup>-</sup> júu<sup>^</sup> quiu<sup>l</sup> ta~ quiá<sup>-</sup>r~ e ngolíng<sup>-</sup> jaléng<sup>l</sup> i dsea` do fí lí⁻ sing^l Jesús, jōba^l canaaíñ^l do éeiñ⁻ Jesús jō fé^r:

—I dseañu^l na coliiim~ ngir^l jōgui gø^r coo^l~ jaléng^l dsea` sea` júu[^] e dsíng^l- røøiñ⁻ dsee~.

³ Jō mi~ canúu~ Jesús e fé^l jaléng^l i dsea` do lado, jōba^l ca'e'reiñ^l júu[^] já⁻ e lafa^l júu[^] cuento jō cajíñ⁻:

⁴ —Faco^l jaang^l 'ná^l aang⁻ na' cien jo'se^l, jō calíngiing⁻ na' cango'íng^l jaang^l lajee~ taang^{na} e móo⁻ na're^l, 'né⁻ nitiúung~tea^l i caguaang⁻gui do lajee~ nigüi'néng^{na} i cango'íng^l do cartí niguiéng^{na} re^l. ⁵ Jō mi~ niguiéng^{na} re^l, dsíng^l- nili'iaang^l óo^{na} jō nitøø⁻ na're^l e dsíng⁻ ne^l yú[^] 'ná^{na}. ⁶ Jō mi~ niguilíng^{na} fí quií⁻ na', niseáang⁻ na' jaléng^l dsea` cuíng^{na} jō nifi[^] na'r: “Lana nijmi'iaang^l dsí^{naa}, co^l cadsém^{baa} jaang^l jo'se^l quié⁻ e i calíngiñ⁻ n cango'íng^l.”

⁷ Jō laco^l li'iaang^l óo^l 'ná^l mi~ dséng^{na} jaang^l jo'se^l i dsí'íng^l quií⁻ na', jōba^l lajōb li'iaang^l dsí^l Fidiéé^v coliiing~ coo^l~ jaléng^l i neáang^l fí ñifi⁻ quiá⁻r~ mi~ caquí⁻ jíng^l 'ñia^l jaang^l dsea` i calilí<sup>l</sup> e líiñ<sup>-</sup> dsea` dsee~ dsea` quií<sup>l</sup> fí quini<sup>v</sup> laco<sup>l</sup>gui noventa y nueve dsea` i líng⁻ e ja líiñ^l lajō fí quini^v Fidiéé^v.

Mi~ ca'e' Jesús júu[^] quiá⁻ coo^l cuu⁻ e si'íng^v

⁸ Jōba^l cajíng^l-gui Jesús casí^r- jaléng^l i dsea` do:

—Fa^l jaang^l dseam^l i óo^l guí⁻ cunée^v, jō calíngiñiñ⁻ e cango'íng^l coo^l e cuu⁻ do fí dsí^l sinúu[^] quiá⁻r~. Jōba^l dsifib^l nijmijneár^l coo^l jì jō ni'ír⁻ niqúiaañ⁻ røø^l la'úng⁻ e sinúu[^] do, jō ni'nó^r e cuu⁻ do car⁻ niguié^r. ⁹ Jō mi~ niguié^r e cuu⁻ do, jō nitø^r jaléng^l dsea` i cuiñ^l jō nisí^l reiñ^l: “Lana nijmi'iaang^l dsí^{naa}, co^l cadsé^{baa} coo^l cunée^v quié⁻ e e calíngiñ⁻ n cango'íng^l.” ¹⁰ Jō laco^l li'iaang^l dsí^l jaang^l dsea` i dsé^l cuu⁻ quiá⁻, jōba^l lajōb li'iaang^l dsí^l jaléng^l ángeles quiá⁻

Fidiéé˘ mi˘ caqui' jing˘ 'ñia' jaang˘ dsea˘ i calilí˘ e líiñ' dsea˘ dsee˘ dsea˘ qui' fí˘ quini˘ Fidiéé˘.

Mi˘ ca'e' Jesús quiá'˘ jaang˘ dseañu'˘ i ca'ing˘ dsee˘ quiá'˘ jaang˘ jóor'

11 Jo mi˘ calí˘ jo, jo ca'e'gui Jesús jaléng˘ i dsea˘ do coo˘gui júu˘ já'˘ e lafa' júu˘ cuento jo cajíñ'˘:

—Coo˘ née'˘ caliséng˘ jaang˘ dseañu'˘, jo caliséng˘ gáng˘ jóor˘ dseañu'˘. 12 Jo i jiuung˘gui do coo˘ née'˘ casí'r˘ tiquiá'r˘ jo cajíñ'˘: “Teaa˘, mi˘ nijúung˘ 'nu, 'né˘ nilí˘ jmá'˘ jiu røø˘ jalé˘ e sea˘ quií'˘ lana. Joba' fíi˘ i 'nu fa' jmée˘ba' jmá'˘ jiu jalé˘ e jo na la seeng˘gui'.” Jo dsifí˘ lajob cacuø˘ i tiquiá'r˘ do lajúi'˘ e catíiñ'˘ do. 13 Jo mi˘ cangí˘ tú˘ 'ní˘ jmíi˘ lajo, ca'níb˘ i siming˘ do jalé˘ e nicangíiñ˘ cacuø˘ tiquiá'r˘, jo cóo˘ jalé˘ e cuu˘ e calí'r˘ do cagüi'íi˘ bre góor˘ jo cangór˘ fí˘ lí˘ huíi˘ eáang˘, jo fí˘ job ca'íiñ˘ jalé˘ e cuu˘ quiá'r˘ do, jo cajmirøng˘ dsee˘ 'ñia'r˘ cóo˘ jalé˘ e 'li˘ e sea˘ fí˘ jmigüi˘. 14 Jo dsu' mi˘ cangí˘ e cadseá'r˘ jalé˘ e cuu˘ quiá'r˘ do, lajee˘ job cali'øøng˘ jalé˘ e gø'˘ dsea˘ e fí˘ lí˘ táaiñ˘ do, jo coo˘ mi˘ cangir˘ e jo ee˘ sea˘ dór˘. 15 Jo joguiba' cajméer˘ quijí˘ ta˘ nijmér˘ cóo˘ jaang˘ dseañu'˘ i seeng˘ e fí˘ lí˘ táaiñ˘ do, jo cangíiñ˘ coo˘ ta˘ e jmóor˘ í˘ cú˘. 16 Jo dsing˘ lí˘ dsír' fa' nidó'˘ bjiur jalé˘ e gø'˘ i cú˘ do lacoo˘ jmíi˘, co' ja˘ ee˘ 'ga' lí˘ ngíiñ˘ e nidó'r˘ 'ñia'r˘. 17 Jo lajee˘ jo dsing˘˘ cajo'˘ dsír' quiá'˘ jalé˘ e cajméer˘ lami˘ jéeng˘gui do jo ca'í˘ dsír'˘: “Ja˘ ní˘ jøng˘gui dsea˘ jmóo˘ ta˘ quiá'˘ tiquié˘ e jo seab˘ e gø'r˘ lalíng˘ lana, jo dsu' jnea˘ lab táan˘ nijúun˘ n oo'˘! 18 Joba' ním'˘ túu˘ fí˘ góo˘o jo ni'ném'˘ túu˘ tiquié˘ e jo nifí˘ ire: Teaa˘, dsing˘˘ nicajmirøøng˘ dsee˘ 'ñia'˘ a fí˘ quini˘ Fidiéé˘ jogui fí˘ quini'˘ cajo. 19 Jo lana gán'˘ n e iin˘ n nijmée'˘ e ta˘ lafa' jaang˘ dsea˘ 'léeng˘ quií'˘ ba', jo jo jmée'˘ cuente e jóo˘ jnea˘.” 20 Jo mi˘ cangí˘ e ca'í˘ dsír' lado, dsifí˘ lajob cangáng˘˘ tur fí˘ góor˘, jo cango'néeng˘˘ tur tiquiá'r˘.

'Jo jaquíém' niguieíñ' quiá'r˘ mi˘ tí˘ lí˘ cangá˘ tiquiá'r˘ e ningaiñ'˘. Jo dsing˘˘ calí˘ fíi˘ líng˘ i dseañu'˘ do i jóor˘ do, jo e cuíi˘ bre cangojmijing˘ neiñ'˘ jo carøøng˘ rúíñ'˘. 21 Joba' cajíng˘˘ i siming˘ do casí'r˘ tiquiá'r˘: “Teaa˘, dsing˘˘ nica'lee˘ e fí˘ quini˘ Fidiéé˘ jogui nica'lee˘ baa fí˘ quini'˘ cajo, jo jo jmée'˘ cuente e jóo˘ jnea˘.” 22 Dsu' i tiquiá'r˘ do dsifí˘ lajob caquiur˘ ta˘ dsea˘ 'léeng˘ i née˘ ni˘ sinúu˘ quiá'r˘ jo casí'˘ reiñ'˘: “Güiquie˘ du' mi' e jlo'gui lajee˘ lajalé˘ e sea˘ jo niqui' i jóo˘o la, jogui güiquie˘ na' coo˘ ní˘ iu˘ niguoo˘ jo ñicuøø'˘ na'r, jogui cuøø'˘ na'r caneáang˘ miloo˘ e 'míi˘ e ni'ø'r˘. 23 Jogui güitee˘ na' jaang˘ güitá˘ jiuung˘ i ni'úung˘˘ gui lajee˘ lajaléng˘ ne', jo ni-ningáang˘˘ na're' jo nilíng˘ ne' jmiñi˘. ¡Ná˘ nijmó'oo˘ coo˘ jmíi˘ jo ni'né'˘ niquiee˘ naa' lajalé˘ naa'! 24 Dsüco' i jóo˘o la huíi˘ eáang˘ nicangór˘ jogui huøøb˘ eáang˘ nicango'íiñ'˘; jo lajee˘ jo

ca'f̂ dsiī e nicajúm̄-bre, jō lana lín̄-n e lafa' nicají'tur e nisiñ' la." Jō lajalém' i dsea' do canaaíñ' guiar' guiá' e cajmeáiñ' jmí̄ i siming' i caguiéng' do.

²⁵ Jō lajee' jō dob nitáang' i rúíñ' dsea' féng' do fí' lí' jmóor' ta' quiá'- tiquiá'r'. Jō mí' cangoquíeíñ' fí' quiá'r' mí' tí' lí' canuu', jō canúur' e ii' lúu' jō ninaang' e née' tadséeng' fí' quiá'r'. ²⁶ Jō mí' caguiéíñ' quiá'- o'ná' quiá'r', jōb sing' jaang' dsea' 'léeng', jō cajmingí'r' i dsea' do jō casí'-reiñ': "¿E'gui' jmoo'na' teáang'~na' na?" ²⁷ Jōba' cañíi' i dsea' 'léeng' do jō cajíñ': "Mí' cagüeang' i siming' rún' i tá' cangongí' do. Jōba' dsíng' calí'íáang' dsí' tiquíi', jō caquiur' ta' e cajúng' jaang' güitá' jiuung' i niguang'gui lajee' lajaléng' i seeng' quíi', jōba' jmóor' jmí̄ lana." ²⁸ Jō dsu' mí' canúu' i siming' do lado sóong' caliguiíñ', jō jō' calí'íiñ' fa' ca'í'guir e siná' lí' née' jmí̄ do. Jō mí' calíi' tiquiá'r' e táang' i jóor' do caluu', dsifí' lajōb cagüí'fir' jō caguité'reiñ'. ²⁹ Jōba' cajíng' i siming' do casí'r' tiquiá'r': "Contøøm' nicajmé' e ta' quií' jō jii' cōo' née' ja' mí' cajmé' e fa' e ja' náu' u jalé' ta' quiá', dsu' jii' cōo' née' ja' mí' cajmeáan' jnea' jmí̄, o'gui' mí' cacuøøn' jnea' fa' jaam' jo'chí' quií' e laco' nijmeáang' 'ñiá'a jmí̄ cōo' jaléng' dsea' cuín'. ³⁰ Jō dsu' lanagui e nicagüeang'~tu i rún'na na, dsea' nica'íiñ' jalé' cuu' quií' cōo' jalé' e 'lí' e sea' fí' jmigüí', jō 'nu' nicajngang' jaang' güitá' jiuung' i niguo'gui lajee' lajaléng' i seeng' qui'ii'."

³¹ Jōba' cañíi' tiquiá'r' jō casí'-reiñ': "Yuu' qui'ii', contøøm' guíng' 'nu' cōo' jnea', jō jalé' e sea' quié' e e quií'ba' cajo. ³² Jō dsu' lana e nicagüeang' i rún'na dsí' í' e nijmeáang'~naa'r jmí̄ jō nijmí'íáang' dsí'naa' jalé'naa'. Co' huøøb' nicango'íiñ', jō lajee' jō nica'f̂ dsí'naa' e nicajúm̄-bre; jō dsu' lanagui e nicagüeang'~tur, lí' e lafa' nicajíb'tur."

16

Mí' ca'e' Jesús quiá'- jaang' dsea' 'léeng' i ja' cajmé' ta' røø' quiá'- fir'

¹ Jō mí' cangf̂ jō, jō ca'e'gui Jesús jaléng' dsea' i núu' jalé' júu' quiá'r' cōo'gui júu' já' e lafa' júu' cuento jō casí'-reiñ':

—Cōo' née' caliséng' jaang' dseañu' i sea' cuu', jō seeng' jaang' dseañu' i jmóo' ta' contøøng' quiá'r' i née' ní' jalé' e sea' quiá'r'. Jō cōo' jmí̄ caguilí' dsee' quiá' i dsea' 'léeng' do e lí' nicadseá'r' nica'íiñ' lajō jalé' e sea' quiá' fir'. ² Jō dsifí' lajōb cató' i dsea' sea' cuu' do cató'r' i dsea' 'léeng' quiá'r' do jō casí'-reiñ': "¿Su' jáb' jalé' dsee' e nicajmé' jaléng' dsea' uii' quií'? Lana nijáa' jnea' cuente quiá' jalé' e sea' quié' e, cō' latí' lanab jō' nijmé' ta' cōo' jnea' cō' jō' 'neán'na 'nu'."

³ Jō mí' cangf̂ jō, mí' caguiéng' i dsea' 'léeng' do fí' quiá'r', jō

canaaiñ`í dsiír: “¿E~gui nijmee`e náng? Ná la catúun`n e jo`ee`ta` cuo`l` dsea` jnea`. Dsiñg`- fñ`-n nijmee`e ta` jenuu`, jogui dsiñg`- i` lín`-n nimí`^ cuu`- fí` jee`-`núú`. ⁴ Dsu` nica`óm`- dsií`- e` nijmee`e e laco`l` niliseeng` dsea` i` niliguiúng`- cóo`l` jnea` mi`- níngf` e jo` ta` sea` jmee`e.” <sup>5</sup> Joba` canaaiñ` tór` lajaang` lajaang` i` nirøong` quiá`- fíir`. Jo mi`- caguié`- la`uii` i` dsea` i` nirøong` do jo cajmingí`- reiñ`: “¿Jial tí` røong`-`nú` quiá`- fíi`?” ⁶ Joba` cañí` i` dsea` do: “Cien sí` e a` aceite røon`- quiá`r`-.” Jo dsifí` lajob cajíng`- i` dsea` `léeng`- do casí`r`- i` dsea` do: “Lab røo` jì` lí`- táan` e røon`. Téé` lana e røon`- jii`- cincuenta sí`.” ⁷ Jo mi`- cangf` lajo, cajmingí`r`- jaang`gui i` dsea` i` røong` do jo casí`-reiñ`: “Jogui` `nú` ¿jial tí` røon`?” Joba` cañí` i` dsea` do: “Cien cué`e`- micui`iee`.” Joba` casí`- i` dsea` do jo cajíñ`-: “Lab røo` jì` lí`- táan` e røon`, jo téé` e røon`- jii`- ochenta.” <sup>8</sup> Joba` calilí`^ i` fíi`- quiá`- i` dsea` `léeng`- do e ja` ca`éeiñ` do røø` cóo`l`- ta` quiá`r`, jo lifa` eáam`bre lí`r` cóo`l`- jalé` e cajméer` do. Jo lajob lí` cajo cóo`l`- jaléng` i` dsea` i` ja` cuíng` Fidiéé`, eáang`gui lí`r`^ jmóor` jalé` e jmigøøiñ` dsea` rúíñ` laco`l`gui i` dsea` i` nilíng` dsea` quiá`- Fidiéé`.

⁹ Joba` liúun`-n `nú` e jméaang`-na` ta` jalé` e sea` e fí` jmigüí` lí` seeng` dsea` dsee`- dsea` qui` e laco`l` nilí`na` jaléng` dsea` i` niliseeng` guiá`- cóo`l`- `nú`. Jo lajoba` mi`- niguiá` jalé` e sea` qui`-na` fí` jmigüí`, niliseem`bing` i` ni`íng`- `nú` mi`- nití`- fí` fíi` cóo`l` jóng.

¹⁰ Jo ii` i` ca`ée`- jmang`- e guiá`- cóo`l`- capi`^ e sea` quiá`r`, joba` lajob ni`ér`- mi`- nisea`- jmiguiá` quiá`r`- cajo. Jo ii` i` ja` jmóo` e guiá`- cóo`l`- capi`^ e sea` quiá`r`, joba` lajob ja` jmér`- e guiá`- fa` jialgui la jmiguiá` e sea` quiá`r`. ¹¹ Jo song ja` jmoo`na` e guiá`- cóo`l`- jalé` e sea` qui`-na` fí` jmigüí` lí` seeng` dsea` dsee`- dsea` qui`, joba` lajob ja` nicuó`- Fidiéé`- `nú` lajii`- e catíng`-na`, dsea` líng`na` dsea` quiá`r`. <sup>12</sup> Jo song ja` ee`-na` røø` cóo`l`- jalé` e sea` quiá`- dsea` jiéng`, joba` ¿i` i` nicuó`- `nú` jalé` e catíng`-na` do jóng?

¹³ Jo cajíng`- gui` Jesús e júu` la:

—Jii`- jaang` dsea` `léeng`- ja` quí`- jmí`- fa` nijmér`- ta` fí` quini` gáng`- fíir`- colíng`-, dsaco`l` song cajméer` lajo, joba` nilí`- `ní`- níim`-bre jaang` jogui nijmiti`-bre ta` e níquiá`- i` jaang`gui do. Jo co`l` lajob lí`, joba` ja` qui`- jmí`- fa` e nijmiti`-na` jalé` ta` quiá` Fidiéé` jogui e nijmiti`-na` cajo jalé` ta` seáng`- jmiguiá`- cuu`- fí` jmigüí`.

¹⁴ Jo mi`- canúu`- jaléng` dsea` Israel i` líng` dsea` fariseo e cajíng`- Jesús jalé` e júu` na, joba` dsifí` lajob canaaiñ` e lóøiñ`- dsea` do, co`l` eáam` lí` dsiíñ` jalé` cuu`- quiá`r`. ¹⁵ Jo lalab cajíng`- Jesús casí`r`- jaléng` i` dsea` do:

—'Nú'bing' i tí dsí' i ngí jmiǰlǝng' yaang~ e ee-na' røø' fí quini~ jaléng' dsea' jmigüi, jø dsu' Fidiéé' dsea' guing~ ñiffi~ niñi'bre guiá~ jial líng'na' lajaang' lajaang'na'. Jø jalé' e jmi'gó' dsea' eáang' fí jmigüi' la, dseáang' 'ni' ním~ Fidiéé' jalé' e jø.

Eáam' niing~ jalé' júu^ quiu' ta~ quiá'- Moi~

¹⁶Jø mi~ cangf e cajíng' Jesús lajò, jø casí' guir jaléng' i dsea' do jø cajíñ'~:

—Mi~ cajá~ Juan i seáang' dsea' jmii~, lajji' júu^ quiu' ta~ quiá'- Moi~ba' mí sea' cóo'gui jalé' júu^ e café' i dsea' i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé' malii~gui eáang'. Jø latí' ie~ jøb jaa' e guiá' dsea' júu^ quiá'- Fidiéé' quiá'- jial líng~ dsea' do dsee~ quiá'- dsea' jmigüi' jogui jial iñ~ nicár~ nifí' quiá'- lajaang' lajaang' dsea'. Jø latí' ie~ jøb cuø' bí yaang~ dsea' e nitíiñ' fí quini' Fidiéé'.

¹⁷Jø eáang'gui ja' huñg' e ni'íng~ guóo'~ uø~ jmigüi' e laco'gui ja' niliti~ fa' camí' júu^ quiu' ta~ quiá'- Moi~.

Mi~ ca'e' Jesús e ja' cuøøng' e nitíuung~ rúng' dsea' i nisícúng' guó'

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸Jø mi~ cangf e cajíng' Jesús lajò, jø casí' guir jaléng' i dsea' do jø cajíñ'~ lala:

—Song jaang' dseañu' catiúuiñ~ dseamf quiá'r~ jø nicúng'tur guóor' cóo'~ jaang'gui dseamf i jíéng', jøba' 'lée'bre jóng' fí quini' Fidiéé', cø' dseeb~ éer'. Jogui i dseañu' i cúng' guoo' cóo'~ jaang' dseamf i catiúung~ dseañu' quiá', jøba' 'lée'bre cajo, cø' dseeb~ éer' fí quini' Fidiéé'.

Jaang' dseañu' i sea' cuu~ cóo'~ jaang' dseañu' i tiñíng~

¹⁹Jø mi~ cangf e cajíng' Jesús jalé' e júu^ na, jø casí' guir jaléng' i dsea' do jø cajíñ'~:

—Coo' nées' caliséng' jaang' dseañu' i sea' cuu~ eáang', jø dsíng' jlo'^ jalé' si'r' e quier', jogui lacoø' jmiib~ jmáng' jmiñ' 'ñia'r'. ²⁰Jogui cajo seeng' jaang' dseañu' dsea' dsée' i siñ' Lázaro i tiñíng~ eáang' i líng' 'mi' latøøng~. Jø lacoø' jmiñ' gua' i dsea' dsée' do fí o'nú' quiá'- i dsea' sea' cuu~ do ²¹e güijer' fa' niñiñ' nidø'r~ jalé' e sojiá' 'ni' mes~ quiá'- i dsea' sea' cuu~ do lajee' guiiñ' e gø'r'; jø jø'gui jaléng' dsii' dsilíng~ne' e 'la're' lacaang' lí' lí' 'mi' quiá'- i dsea' dsée' do. ²²Jø coø' mi~ caguié' jmiñ' e cajúm~ i dsea' dsée' do, jø casíng' Fidiéé' jaléng' ángeles quiá'r~ jø catø~reiñ' do fí lí' guing' Abraham fí ñiffi'. Jø jø' huøø~ ngó~ mi~ cajúng~ Lázaro jø cajúm~ i dsea' sea' cuu~ do cajo. Jø jaléng' dsea' rúíñ' cangojéeng'neiñ' do fí codsii' jø ca'áam~breiñ' do.

23 'Jo mi~ cajné~ dsí' i dsea` sea` cuu~ do fi' jmigüi' coo, joba' fi' li~ lib^ ni'iuuiñ~ jóng, jo nicár~ jalé' iihuí'. Jo lajee` jo caséer` nir~ fi' yá^ jo cangáin~ Abraham cóo~ Lázaro e neáaiñ' do coling~ fi' ñifi~. 24 Joba' canaang` i dsea` sea` cuu~ do áin~ i dsea` do jo casí~reiñ': "Teaa~ Abraham, fi~ güilín" jnea~ jo síng'go Lázaro fa' nicuø'r~ jnea~ capí^ jmí, co' nili'lea' nisí'i, co' dsíng~ quiee~ iihuí' e fi' ni~ jì la." 25 Joba' cañi' Abraham quiá~ i dsea` sea` cuu~ do jo casí~reiñ': "Jóo'o, téé' o', eáam' juguiú~ cateaang~ 'nu' fi' jmigüi', jogui Lázaro eáam' cangár~ iihuí' lajee` jo. Jo lanaguiba' niní Lázaro juguiú~, dsu' 'nu' nabi nicatí' í' e nimó' jalé' iihuí'. 26 Jogui jíi~ jaang` jneaa~aa' ja' cuøng` ngiing~naa' lacataang` cataang`, co' coo' 'ni' e a' eáam' líi' jee~ laco' teáng~na' jogui laco' née' jnea', jo ja' cuøng` fa' i dsea` neáang` la ningíñ~ fi' na o'gui i dsea` teáng~ na cuøng` jaliñ~ fi' la."

27-28 'Joba' cañi' i dsea` sea` cuu~ do quiá~ Abraham jo casí~reiñ': "Su ja` jíee' o', Teaa~ Abraham, fa' niguiéen~ Lázaro fi' jmigüi' fi' li~ neáang' ñíing~ rún~n dsea` ngáang~ cóo~o e nidsijmée~reiñ' júu^ jial niteáin~ fi' jmigüi', jo lajoba' nitíñ~ fi' li' guiá' mi~ nijúuiñ~, jo ja' nijaliñ~ fi' li' iuun~ lana e quiee~ jalé' iihuí'." 29 Joba' cañi' Abraham quiá~ i dsea` sea` cuu~ do jo casí~reiñ': "Dob sea` jalé' jì li' fé' jalé' júu^ quiá~ Moi~ cóo~gui jalé' júu^ quiá~ jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ mali~gui eáang', jo güijmitir~ jalé' e jo." 30 Jo cañi'tu i dsea` sea` cuu~ do jo casí~r~ Abraham: "Lajob líi', Teaa~ Abraham. Dsu' eáang'gui ja' huíng' niquí~ níjng' yaaiñ~ fi' quini' Fidiée~ fíng song caguiéng~ jaang' 'li~ jo niguiár~ júu^ e~ jalé' iihuí' e cá' dsea` fi' la." 31 Joba' cañi'tu Abraham quiá~ i dsea` sea` cuu~ do jo casí~reiñ': "Song ja' jíi~r~ o'gui já~ líiñ~ jalé' júu^ quiá~ Moi~ cóo~gui jalé' júu^ quiá~ jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ mali'gui eáang', joba' lajob ja' nilíjír~ o'gui já~ nilíñ~ cajo nañi' fa' jaang' 'li~ nijír' jo niguieng'tur fi' jmigüi' calé' catú~."

17

Jial dseáang~ e nijíung' dsea' fi' ni' dsee~
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Coo' née'~ cajng~ Jesús casí~r~ jaléng' dsea' quiá~r~:

—Contøom~ nilisea` jalé' e sea' fi' jmigüi' e nijmé~ e nijíung' dsea' fi' ni~ dsee~, jo dsu' e ngi~ fi~ i dsea` i nijmé~ e niténg' jaang'gui dsea' rúin~ fi' ni~ dsee~. 2 Jo i dsea` i nijmé~ lajo, guiá~gui ni'uíng~ quiá~r~ e ni'ñú' dsea' fi' moluur' coo' cuu~ fé' jo nidsibiñ~ fi' é' jmiñi^ e laco'gui e nijmér~ e niténg' fi' ni~ dsee~ jaang' dsea` i ja' mí ngóo' eáang' já~ líng' júu^ quié~e. 3 Joba' dsíng~ 'né~ ñiing~ óo'na' cóo~ jalé' e jmoo'na'. Jo song

jaang`dsea`rúng`na' ca'éer`dsee-, joba' síi`na'r e ja`dseeng`
e jmér- lajo. Jøgui song caqu'í- jíng`ñia'r fí quini` Fidié`
uí! e dsee- do, joba' íng`na' dsee- uii~ quiá'r- jóng. <sup>4</sup> Jø doñí`
fa' ca'léer` qui`na' guié- née~ lajee` cõõ` jmí~, jøgui guié-
née~ cajar- cajasí'r- 'na: "Íng`dsee- uii~ quié- e quiá'- jalé`
e nicajmeán`n 'na, dsu' lana jø` nijmee`guí", joba' 'nú` 'né-
ím`ba' dsee- uii~ quiá'r- lacoõ`née~ e jár- jamí'r- 'nú` jmí'ee`.

Jial`gøng`mí`já`líng`dsea`jalé`júu`quiá'- Fidié`

⁵ Jø mí~ cangf`jõ, cajíng`- í dsea`guitúung`do casí'r- Jesús:

—Jmee- e já- nilíng`guí`jalé`júu`quií`-.

⁶ Joba' cañí`Jesús casí'r- í dsea`quiá'r- do:

—U~, fa' cõõ`- capí`ba' e já- líng`na' júu`quié-e, joba`
cuõøm`nifí`na' e 'ma`fé`si' la e niráang- 'ñia' catí`jmó`jõ
nidsisíng`ñia' fí`ni~ jmíñí`, jø dsifí`lajõb`niliti`jalé`e ta~ e
niquiá`na' do.

E`jalé`e catíng`e nijmé`jaang`dsea`léeng`

⁷ Jø mí~ cangf`jõ, jø cajíng`- gui`Jesús e júu`la:

—Fa' 'nú` seeng`jaang`dsea`léeng`qui`na' í jmóo`jalé`ta~
caluu`cõõ`- jalé`ta~ sináú`qui`na', jø lacoõ`jmí~ mí~ niniúíñ`
ta`jí`osi ta~ ní`gütá`é, ja`nitøø`na'r e ní`nidøø`- cõõ`- 'ná',

⁸ cõ' níquiá`na're ta~ jø`nifí`na'r: "Guia~ guiá- e nidøø`ø`jõ
ningíñ`- fí`quini`jalé`e jø. Jø mí~ níngf`jõguiba' ni`u`nicø`
'na`uø`." ⁹ Jø mí~ cató' e jmóor`jalé`e jø, ja`ngíñ`gui`máang`
quiá'- fíir-, cõ' jíí~ do ta~ quiá'-bre. ¹⁰ Jø lajõb`catíng`- nijmée`
'nú` cajo`mí~ níngf`e jmití`na' jalé`ta~ quiá' Fidié`, cõ' 'né-
fo`na': "Jíí~ dsea`léeng`lí`jnea`, cõ' ja`caquí~naa' jmí~ e
nijmó`naa' lí`gui, cõ' lícõ' nicajmó`naa' jíí~ laco' catíñ`baa'."

Mí`cajmi`leáang`Jesús`guíng`dsea`í`líng`jmohuí`lí`

¹¹ Jø mí~ cangf`jõ, lajee`iuung`Jesús fí`e ngóor`fí`Jerusalén,
cangíñ`jee`uø`- lí`iáng`Samaria cõõ`Galilea. ¹² Jø mí~
cangíñ`cõõ`ni`fí, jøb`ca`uøøng`guíng`dsea`dséel`- í líng`
jmohuí`lí`fí`ngúu`táang`. Jø mí~ cangáñ`Jesús, huíib`cajer`
e áíñ`dsea`do ¹³ jø casí'r-:

—íTifa`Jesús, fí~ güílin`jnea`e lí`naa'lala!

¹⁴ Jø mí~ canúu`Jesús e tó`- í dsea`do, dsifí`ladob`casí`-reíñ`:

—Güíling`na' güíjeaang`yaang`na' fí`quini`jmidsea`lí`
laco' ta~ quiá' fí`ni~ jí`quiá'- Moí`.

Jø dsifí`ladob`caquíng`- laji`guíng`- í dsea`dséel`- do e nijmi-
tir`lajíí~ ta~ caquíu`Jesús. Jø lajee`teáañ`fí`, ladob`ca`láañ`-
lajíí~ jmohuí`e lííñ`do. ¹⁵ Jø dsifí`mí~ calíí`- jaang`- í dsea`
dséel`- do e ca`láañ`-, dsifí`lajõb`caquíng`- tur`fí`lí`sing`Jesús
jõ canaíñ`jmiféíñ` Fidié`e ngocáng`dsíir`. <sup>16</sup> Jøgui casí'r`
uø`jnir`fí`quini`Jesús, jø catúuíñ`car`cajnúu`nir`tí`ní`uø-,
jõ lajõb`cacuø'r`gui`máang`dsea`do e cajmi`leáang`-neíñ`. Jø

ἰ dseañu` do seeiñ` fí Samaria, dsea` ἰ 'nı́` níng` rúng` cóo`
dsea` Israel. 17 Joba' cajíng`- Jesús cası́r` ἰ dseañu` do:

—¿Su o' guíng` 'nú' tí'na' dsea` ca'láang`-na' lajı́ı́` jmoñuı́`
e lami` líng`na'? Jo ¿jñang`-gui ἰ ñúng`-gui do? 18 ¿Su jı́ı́` 'nañ`
dsea` seen` fí Samaria dsea` cañijmiféng` Fidiée` dsea` guíng`
ñı́fı́`?

19 Joba' cajíng`- Jesús cası́r`- guir ἰ dsea` do:

—Ráan`- jo guóng` fí quı́ı́`-, có' nica'láam`-ba' lajı́ı́` jmoñuı́`
e lami` lin', có' jáb`- calı́n`- lajı́ı́`- júu` quı́e`-e.

Jial mi~ nijáa'tu Dsea` Jmáang` fı́ jmıgüı́` la
(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Jo cajmıngı́ı́`tu dsea` Israel ἰ líng` dsea` fariseo cajmıngı́r`
Jesús jo cajı́ı́`-:

—¿Lı́` nináng` e nicá` Fidiée` nıfı́` quı́a`- jaléng` dsea` jmıgüı́`?
Joba' cañı́ı́` Jesús quı́a`- ἰ dsea` do jo cası́r`- reiñı́`:

—Mi` nináng` e jo jee` jaléng` dsea` jmıgüı́`, ja` líı́` la líı́`
cóo` e cuóøng` lí` jóø`na'; 21 o'gui cuóøng` nijıng`- dsea`: “Lab
canaang`”, oı́ı́` “Dob canaang` é”; có' latı́` lanab nınaang` e quı́e`
Fidiée` nıfı́` jee` 'nú`.

22 Jogui canaang` Jesús sı́r` jaléng` ἰ dsea` quı́a`r` do jo
cajı́ı́`-:

—Nıguı́eé` jmıı́` mi` nilı́ı́ng`-na' e nımáang`-gui` jnea`~, dsea` ἰ
jáa` fı́` ñıfı́`- e lı́n`n` jaang` dsea` jmıgüı́`, jo dsu` jo` quı́ı́`- jmıı́` fa`
e nımáang`-gui` jnea`~, có' jo` seen` fı́` jmıgüı́` la ie` jo. 23 Jogui
fı́ng` dsea` nıjmıgóor` jo nıjı́ı́`-: “Fı́` lab táaiñ`”, oı́ı́` “Fı́` dob
táaiñ` é”, dsu` ja` já`- güılıng`na', o'gui güılıng`-na' fı́` lí` nıtó'r`
'nú`. 24 Dsucó' la jnéeng` fı́` yá`^ jmıgüı́` mi` jmıjneá` güı`ñı́a`
jı́re', lajób` nilı́` mi` nıgáa`tııı` fı́` jmıgüı́` la, jnea` dsea` lı́n`n`
jaang` dsea` jmıgüı́` ἰ jáa` fı́` ñıfı́`-. 25 Jo dsu` nı`-gui e nıdsıjeé`
jalé` e jo, 'né` nıcaá`- jalé` iıhuı́`, jo fı́m` dsea` jmıgüı́` nilı́`
'nı́` nıı́ı́`- jnea`-. 26 Jo lacó' calı́`- mi` cateáang` Noé fı́` jmıgüı́` la
malı́`-gui eáang`, lajób` nıjmé`- dsea` jmıgüı́` cajo lajee` nı`-gui e
nıgáa` jnea` calé` catı́`- fı́` jmıgüı́`, jnea` dsea` lı́n`n` jaang` dsea`
jmıgüı́` ἰ jáa` fı́` ñıfı́`-. 27 Có' ie` jo cajmée` dsea` e jo` e guıng`
dsı́r` e jíe`, có' lıco' guıng`- dsı́r` quı́a`- jı́ı́`- e nı'ı́` nıdó`-bre
jogui quı́a`- e nıcúng`- guó` jóor`; jo lajób` cajmée` cartı́` mi`
caquıı́` Fidiée` ta` quı́a`- Noé e nı'ı́` cóo`- dsea` sınuu` quı́a`r`
fı́` dsı́r` e móo` e nıcajme`r` do. Jo lajee` jo catı́` ı́` e tuıı` jmıı́` jo
ca`á` jmıı́` la`úng`- fı́` jmıgüı́`, jo jalém` dsea` jmıgüı́` cajı́ı́ı́`- ie`
jo. Jo dseáng`- jı́ı́`- Noé cóo`- dsea` sınuu` quı́a`-bre caláaiñ`- ie`
jo. 28 Jo lajób` cajmée` dsea` cajo mi` cateáang` jaang` ἰ calı́ı́`
Lot fı́` jmıgüı́` la; jo` ee` guıng`- dsı́r` e jíe`, có' lıco' guıng`-
dsı́r` jı́ı́`- e nı'ı́` nıdó`-bre cajo, jogui e teáaiñ`- ta` 'nıı́` jogui ta`
láa` jalé` e sea` fı́` jmıgüı́`, jogui jmóor` ta` jnı́` jalé` e sea` jogui
ta` jmo` jalé` 'núu` e jlo`^ cajo. 29 Jo cóo`b` mi` caquıı́` Fidiée`

ta~ e cagüi'ñ' Lot fí' fñ' Sodoma, jo jmi~ job cajméer' e cajiá' jì' e quiéeng' azufre fí' yá'^ jmi~güi, jo lajoba' ca'ím~ congua' lajaléng' i dsea' i neáng' fí' fñ' Sodoma ie~ jo. ³⁰ Jo laco' cajmée' dsea' ie~ jo, lajjob nijmé~ tu dsea' jmi~güi mi~ tí' lí' nijaquiéeng' e nigáa' tuu' fí' jmi~güi' la, jnea~ dsea' lín'n jaang' dsea' jmi~güi' i jáa' fí' ñiff'.

³¹ Jo mi~ niguiéé' e jmi~ jo, i~ dsea' i taang~ fí' caluu' osi fí' yá'^ 'nú' é, øng~gui quiá'r~ güicuü'bre jo ja' güi'f' dsír' fa' e niquiñ' e nidsi'uøø'r~ jalé' e sea' quiá'r~. Jogui i~ dsea' i táang' fí' lí' jmóor' ta~ quiá'r~, øng~gui quiá'r~ güicuü'bre jo ja' güi'f' dsír' fa' e nidséng'~guir fí' quiá'r~. ³² Jo téé' óóna' jial cangongüing~ dseamf' quiá'~ Lot mi~ cajóø'r~ jial sojúa' jì' jee~ fñ' Sodoma. ³³ Jo jaléng' dsea' i líng~ e quí'~bre jmi~ e nileáng~ yaaiñ~, joba' í'bing' i nijúung~ mi~ nití' í' lajo. Jogui jaléng' dsea' i lí'^ e ja' quí'r~ jmi~ e nileáng~ yaaiñ~, joba' í'bing' nitüing'~ fí' quini' Fidiéé' mi~ nití' í' lajo.

³⁴ Joba' fñ' i 'nú' lana, mi~ niguiéé' e oor~ jo, gáng~ dsea' teiñ' jmi'ín' fí' ni~ co'ma; jo jaaiñ' do nijér~, jogui jaang'guir nidséiñ'~ cóo'~ jnea~ fí' ñiff'. ³⁵ Jo gáng~ dseamf' i teáng'~ dsí' colüing~; jaaiñ' do nijér~, jogui i jaang'gui do nidséiñ'~ cóo'~ jnea~. ³⁶ Jo gáng~ dseañu' taaiñ~ colüing~ e jmóor' ta~ quiá'r~; jaaiñ' do nijér~, jogui i jaang'gui do nidséiñ'~ cóo'~ jnea~.

³⁷ Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea' do e cajíng'~ Jesús lado, joba' cajmingi'r' dsea' do lala:

—Fí'i, ¿jie~ fí' lí' nidsijéé' jalé' e jo, faa~aa'?

Joba' cañi' Jesús quiá'~ jaléng' i dsea' do jo cajíñ'~:

—Jié' lí' róo' ngúu' jmé', fí' job lí' niseáng' jaléng' tujlí'.

18

Mi~ ca'e' Jesús quiá'~ jaang' dseamf' i 'nñ'

¹ Jo mi~ cangf' jo, canaang' Jesús e'r' jaléng' i dsea' do cóo' júu' já' e lafa' júu' cuento, jo ca'e'reiñ' e 'né' féiñ' Fidiéé' contøøng~ e ngocáng' dsír', ² jo lalab casí'r~:

—Coo' néé'~ caliséng' jaang' dsea' i quidsí' í' fí' cóo' fñ', jo i dsea' do ja' ee' jmiféiñ' Fidiéé' jii'~ capí' o'gui jmi'gór' jaléng' dsea' rúñ'. ³ Jo fí' job niseeng' jaang' dseamf' i 'nñ', jo ninicajméer' mí'~ cóo'~ jaang' dsea' góor'. Joba' i dseamf' do contøøm~ dséer' fí' quiá'~ i dsea' i quidsí' í' do e dsímñ'~ reiñ' fa' e niquidsiñ' do í' lajii'~ e lí' seeiñ'. ⁴ Jo huøøb~ jia cangoca' ja' ee' jmi'jii' i dsea' i quidsí' í' do lajii'~ júu' quiá'~ i dseamf' do, jo dsu' cóob' mi~ ca'f' dsír': "Ja' iing~ jnea~ jmifén'n Fidiéé' o'gui jmi'goo' jii'~ jaang' dsea' jmi~güi, ⁵ dsu' ná'~gui e niguiá' féng' dsii' cóo'~ i dseamf' 'nñ' la, nijmi'óm' baar e laco' jo' ningí' guir ta~ jmi~güing~ jnea~ laco' jmi~."

⁶ Jō mi~ calí~ e cajíng'~ Jesús e júu^ na, jō casí'r~ jaléng'~ i dsea` do jō cajíñ'~:

—Lanab jii'~ lí' e cajíng'~ i dsea` i ja` quidsí' í' laco' catíng~ do. ⁷ Jō dsu' eáang'gui jmi'õng' Fidiée` jaléng' dsea` quiá'r~ i féng' ír' uõø jmi'. ⁸ Co' fii' i 'nú' e ja` nijmi'iiñ~ lajii'~ jmi'ee' e nilimí'r^ . Dsu' mi~ nigáa'tu jnea~ calé^ catú~, jnea~ dsea` lín'n jaang` dsea` jmigüi` i jáa' fí' ñifi~, ne~duu' su niguiéng'guñ coo` tú~ máng'~ dsea` i já'~ líng' júu^ quié~e.

Mi~ ca'e' Jesús júu^ quiá'~ jaang` dsea` fariseo cóo'~ jaang` nodsicuu`

⁹ Jō mi~ cangí jō, ca'e'gui Jesús coo'gui júu^ e catíng~ jaléng'~ i dsea` i jmóo' ta~ jmicøøng'~ yaang~ jogui e gøøm' niñ~ dsea` caguiaang~, jō lalab casí'r~ i dsea` í':

¹⁰ —Coo` née'~ cangolíng~ gáng~ dseañu^ e cangoféiñ' Fidiée` fí' guá'~: jō jaaiñ' do líiñ' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo, jō i jaang` do jmóor' ta~ mí' cuu~ e catíng~ dseata~ seeng` fí' Roma. ¹¹ Jō laco' sim' i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do mi~ canaañ' fé'r' fa' quiá'r~ jō cajíñ'~ lala: “Fidiée` qui'~ii', gui'máam'ba' 'leáang~ co' ja` líng' jnea~ laco' líng' dsea` caguiaang~; co' seeng` dsea` i jmóo' i jōgui seeng` dsea` i soo` dsí' jōgui seeng` dsea` i ngí' 'lée' e güiñ' cóo'~ dseañu^ osi dseamí' i o' quiá'r~. Jōgui ja` lín'n jii'~ capi' laco' líng' 'ná' nodsicuu~ i sing' do. <sup>12</sup> Co' jnea~ jmóo' ayuno tú~ née'~ lacoo` seamaan~, jōgui cuøø'baa 'nu' lajii'~ e sea'jia quié~e laco'gui ta~ huí' fí' ni~ jì' quiá'~ Moi'.” ¹³ Jō lajee` fé' i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do lado, huím~jia cajé' i nodsicuu~ do, jō ja` cateá~ dsíir' fa' caséer` nir~ fí' yá'^, jō lico' catú' gui~bre jō canaañ' quiúur` nidsíir' jō lajee` jō fé'r': “iFí'i Fidiée` dsea` guin' ñifi~, líng' dsee~ uii~ quié~e, co' dsea` dsee~ dsea` quib' lín'n!”

¹⁴ Jō lalab cajíng'~ gui Jesús:

—Lala fii' i 'nú' e íaam` dsí' i nodsicuu~ do mi~ cangáñ'~ fí' quiá'r~, co' nica'ím~ Fidiée` dsee~ quiá'r~, jō dsu' ja` ca'íng~re'r dsee~ quiá'~ i dsea` fariseo do. Jō lajōb nidsingíng~ jaléng' dsea` i jmicøøng'~ yaang~, co' í'bing' i nicá' fí'í', jō dsu' jaléng' dsea` i ja` jmicøøng'~ yaang~ jii'~ capi' laco' í'bing' i niliniíng~ gui fí' quini' Fidiée` mi~ nití' í' lajō.

Mi~ cajmigüeang'^ Jesús jaléng' jiuung~

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Jō mi~ cangí jō, fíng' dsea` caguiliñ~ e jéiñ' jaléng' jiuung~ quiá'r~ fí' lí' táang' Jesús e iñ~ e nijmigüeang'^ dsea` do jaléng' i jiuung~ do. Jō mi~ cangá~ i dsea` guitúung' do e jmóo' dsea` lajō, jōba' canaañ' 'gaam'bre quiá'~ jaléng' i sejmií' i jiuung~ do. ¹⁶ Jō dsu' dsifí' ladob cató' Jesús jaléng' i dsea` quiá'r~ do jō casí' reiñ':

—Cuøø'na' fí jaléng' i jiuung~ na güijaliñ~ fí la, jø ja` jñing~na' quiá'r~. Dsuo' jaléng' dsea` i líng' laco' la líng' i jiuung~ na, íbing' i catíng~ e Fidié~ quie' nifí quiá'r~. ¹⁷ Jø jnea~ jmitaa~ óo'na' e dseáng'~ i i ja` iing~ ni'íng' e Fidié~ nicár' nifí quiá'r~ laco'gui íng' jaang' jiuung~, jøba' ja` toø` jmí~ e ni'íng' Fidié~ dsea` do cajo.

*Mi~ casíng~ Jesús cóo'~ jaang' dseañu' i sea` cuu`
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)*

¹⁸ Jø mi~ cangí jø, cangoquiéeng' fí lí táang' Jesús jaang' dseañu' i líng' jaang' fii~ quiá'- jaléng' dsea` i née' ni` guá'- quiá'- dsea` Israel, jø cajmingí'r~ dsea` do jø cajíñ'-:

—Tifa' i guiá- dsíí, ¿e~ 'né- nijmee~ e laco' nilí' i e niliseen- cøøng' cóo' Fidié~ car` ngongí~ jmí~?

¹⁹ Jøba' cañí` Jesús quiá'- i dseañu' do jø casí'-reiñ':

—¿Jiali' fí' jnea~ e guiá- dsii-? Co' jii~ Fidiéeb~ dsea` guing~ ñifí~bing' i líng' lajø. <sup>20</sup> Jø niñb^ 'nu' jalé' júu^ quiu' ta~ quiá'- Fidié~ e fé' lala: “Ja` 'lee' e güín' cóo'~ dseamí osi dseañu' i o' quí'-; ja` jngán' dsea` rún'; ja` jmée'^ i; ja` cá' júu^ e o' já'-; jøgui jmí'goo' tiquí' cóo'~ niquí'.”

²¹ Jø dsifí ladob cañí' i dseañu' do quiá'- Jesús jø casí'r~ dsea` do:

—Lajaléb' e jø nicajmé- e núu' u latí jii~ mi~ simim'baa.

²² Jø mi~ canúu- Jesús e cajíng'~ i dseañu' do lado, jø dsifí ladob cañí'tur quiáíñ'- do jø casí'-reiñ':

—Coo'gui 'né- e nijmití': guóng' fí quí'- jø güi'ní~ lajalé' e sea` quí'-, jø e nilí' quiá'- e jø güijmee- guié^ jee~ jaléng' dsea` tiñíng~, jø jøguiba' nilísea' juguíá- quí'~ mi~ nití- fí jmigüí coø'. Jø mi~ calí- e nijmé' lajø, jøguiba' niñi' jø dsé'ee' cóo'~ jnea~ jóng.

²³ Dsu' mi~ canúu- i dseañu' do e cajíng'~ Jesús lado, dsíng'~ calí- jiuung~ dsíir', co' dsíng'~ sea` cuu- quiá'r~. <sup>24</sup> Jø mi~ cangá- Jesús e calí- jiuung~ dsíí i dseañu' do dsu' canúur- lado, jøba' dsifí ladob casí'r~ jaléng' i dsea` i teáng- do jø cajíñ'-:

—¿Dsíng'~ huíng' lí' quiá'- jaléng' dsea` sea` cuu- e nijáng' yaaiñ~ fí jaguó' Fidié~ e laco' dsea` do nicá' nifí quiá'r~! <sup>25</sup> Jø eáang'gui ja` huíng' e jaang' jó' camello ningíng'-ne' fí dsíí too` jmini' mocuu- e laco'gui jaang' dsea` sea` cuu- nijáng' 'ñia'r' fí jaguó' Fidié~ e laco' dsea` do nicá' nifí quiá'r~.

²⁶ Jø mi~ canúu- jaléng' i dsea` i teáng- do e cajíng'~ Jesús lado, dsifí ladob cajmingí'r' dsea` do jø cajíñ'-:

—Jø ¿i~ jaléng' i nitíng' fí quini' Fidié~ jóng song lajõb~ nilí'?

²⁷ Jøba' cañí` Jesús quiá'- jaléng' i dsea` do jø casí'-reiñ':

—Jalé' e ja`quí' dsea`jmigüi`jmí`nijmér`, lajib`cuóøng`lí`jmé`Fidié`dsea`guiing`ñíff`.

28 Jø mi`canúu`i`Tú`Simón do e cajíng' Jesús lado, jø dsifí`ladob casí'r`dsea`do jø cajín'`:

—Fí'i, jnea`, dsea`ngí'naa`contøøng`cóo`'nua`, nicatú'baa`lajalé`e sea`quí'naa`, cø'íi'naa`e ngí'naa`cóo`'nua`latab`.

29 Jøba`cañi`Jesús quiá'`i`Tú`Simón do jø casí'-reiñ':

—E já' e fí'i`'nú', doñi`ii`'nú`catú'na`'nú'na`, osi`ca'naang`na`quiá'`tiquí'na`osi`niquí'na`osi`jaléng`rúng`na`osi`dseam`quí'na`osi`jaléng`jóo`na`é`dsu`uii`e`nicajáang`yaang`na`fí`jaguó`Fidié`e`lacø`quier`nifi`quí'na`, jø`ii`dsea`i`nijmé`lajo, 30 í'bing`i`niñíng`jalé`e`'nér`fí`jmigüi`la; jø`mi`nití`fí`jmigüi`cøø', niñiñ`e`niliseeiñ`cøøng`cøø`dsea`do`lata`.

Mi`cajmé`tu`Jesús`júu`e`nijngáng'`dsea`ír`

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Jø mi`cangí`jø, lajee`iuung`Jesús`fí`e`ngóor`fí`Jerusalén`cøø`jaléng`dsea`i`ngolíng`cøø'r`, jø`lajee`jø`cø`catø'-bre`i`dsea`guitúung`quiá'r`do`jø`casí'-reiñ':

—Lana`ningóo`fí`Jerusalén`fí`lí`nilit`jalé`júu`e`cajíng'`uii`quíe`e`jaléng`i`dsea`i`café`cuaiñ`quiá'`Fidié`mali`gui`eáng`, jnea`dsea`gáa`fí`ñíff`e`lín'n`jaang`dsea`jmigüi`. 32 Jø`fí`jøb`lí`nijáng`jaléng`dsea`góo`naa`jnea`fí`jaguó`jaléng`dsea`i`ja`cuíng`Fidié`. Jø`jaléng`i`dsea`í`niløøiñ`jnea`jøgui`nijmineaiñ`jnea`jøgui`niñiñ`jnea`33 jø`nijmihuñiñ`jnea`la`tí`e`já`dsíir`cartí`nijngáiñ`jnea`; jø`dsu`mi`nití`ni`jmí`lajo`e`nijngáng'`dsea`do`jnea`, jøba`nijíb'túu`calé`catú`.

34 Jø mi`canúu`i`dsea`guitúung`do`e`cajíng'`Jesús`lado, jii`camí'`júu`ja`cangáiñ`ø'gui`ñir`e`uuing`quiá'`e`café`dsea`do`lado.

Mi`cajmi`leáang`Jesús`jaang`dsea`tiuung`fí`Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Jø mi`cangí`e`casíng`Jesús`cøø`i`dsea`guitúung`do,`catam'`tur`fí`teáaiñ`jø`caguiliñ`quiá'`cøø`fi`lí`sií`Jericó. Jø`ni`fí`niguiing`jaang`dsea`tiuung`e`mir`jalé`e`'nér`cøø`jaléng`dsea`i`ngúng`e`fí`lí`guiiñ`do. 36 Jø mi`canúu`i`dsea`tiuung`do`e`dsíng'`fíng`dsea`guijalíng`fí`lí`guiiñ`, jø`cajmingí'r`i`dsea`i`ngúng`quiá'`do`e`gui`calí`e`jalíng`fíng`dsea. 37 Jøba`cajme`dsea`júu`i`dsea`tiuung`do`e`Jesús`dsea`seeng`fí`Nazaret`gui'ná`ngíiñ`fí`do`cøø`dsea`quiá'r`. 38 Jø mi`canúu`i`dsea`tiuung`do`lado, jø`canaaiñ`áiñ`Jesús`jø`casí'r`dsea`do:

—Jesús, siju`dseata`Daví`, fí`güilín`jnea`!

³⁹ Jò dsu' mi~ canúu~ i dsea` ngolíng~ nifi' do e canaang` i dsea` tiuung~ do e áin` Jesús, jòba' canaaín` 'gaam`bre quiáin` do e laco' jò` nifé`guiín` lajò. Jò dsu' i dsea` tiuung~ do lí' lí' teá'gui canaaín` ám`bre dsea` do jò fé'tur lala:

—jJesús, siju` dseata~ Daví', fíi~ güilíin` jnea~!

⁴⁰ Jò dsifí' mi~ canúu~ Jesús e tó' i dsea` tiuung~ do, dsifí' ladob cajer', jò caquiur' ta~ e cangotée` dsea` i dsea` tiuung~ do jò cangojéeng`neiñ' tí' quiá'~ lí' sing' Jesús. Jò mi~ caguiéiñ` do quiá'~, jò cajmingi'`reiñ':

⁴¹ —¿E~ iin` e nijmee` e quií'`?

Jòba' cañíi' i dsea` tiuung~ do jò casí'r~ Jesús:

—Fí'i, iin` n e nijmée'` e nilijné'`baa.

⁴² Jòba' cañíi' Jesús casí'r~ i dsea` tiuung~ do:

—iGüilijné'` jò! Jò nica'láam`ba', co' jáb'~ nicalín'~ júu` quié`e.

⁴³ Jò dsifí' lajòb calijné'` i dsea` tiuung~ do, jò canaaín` jmiféiñ'` Fidiée` lajee` e ngóor' cóo' Jesús. Jò jaléng'` dsea` i cangá~ e cajmée` Jesús ie~ jò, cajmifém'`bre Fidiée` cajo.

19

Jesús cóo'~ jaang`nodsicuu~ i sii`Zaqueo

¹ Jò mi~ cangf jò, caguiéb~ Jesús fí' Jericó. Jò mi~ cangúiiñ'`jee` fíi, dsíng'~ fíing'` dsea` caseáin'`. <sup>2</sup> Jò e fí' jò niseeng'` jaang'` fíi` jaléng'` nodsicuu~ i sii` Zaqueo i sea` cuu~ eáang', <sup>3</sup> jògui eáam'` iin` do nijmicuíiñ'` Jesús, dsu' ja' lí'r` niníiñ` dsea` do co' dsíng'~ fíing'` dsea` caseáin'` ie~ jò, jògui Zaqueo líiñ'` jaang'` dseañu'` i ja' 'ga' lí' féng'`. ⁴ Jò mi~ calilí'r` e ja' tíiñ` fa' niníiñ` Jesús, jò cangojéem`bre quiá'~ jaléng'` i dsea` do, jò cajgóor` fí' cóo` yú'` 'ma' e sii' sicómoro, co' calilí'r` e fí' jòb cuóong` niníiñ` dsea` do. <sup>5</sup> Jò jò huóø` lí'hi~ cangúing'` Jesús uii~ e 'ma' lí' dsíng~ Zaqueo do, jò cajóøng`neiñ'` do lí' dsíiñ'~ jò casí'~reiñ':

—Jminá~ güíng'` lí' dsíin'` na, Zaqueo, co' lana 'né~ nijaa~ fí' quií'~.

⁶ Jò mi~ canúu~ Zaqueo lajò, guiúb~ jmóor', jò dsifí' ladob cajgáin` e cango'iíiñ'` Jesús, jò colíim~ cangáin`~ cóo'~ dsea` do fí' quiá'r~. ⁷ Jò mi~ cangá~ jaléng'` dsea` e cangó~ Jesús fí' quiá'~ i nodsicuu~ i sii` Zaqueo do, dsifí' lajò canaaín` éeiñ` Jesús, jò fé'r` e dsea` do cangojer~ fí' quiá'~ jaang'` dsea` i røøng'` dsee` eáang'. <sup>8</sup> Jò mi~ nineáaiñ'` fí' quiá'~ Zaqueo, lalab cajíiñ'~ do casí'r~ Fíi'naa' Jesús:

—Janú', Fí'i, lana nicuóø` jaléng'` dsea` tíñíng~ condseá'~ jalé'` e sea` quié`e, jò quiá'~ lajaang'` lajaang'` dsea` i nicajmé` e ii` quiá'~, lana nijáa'~are quiá'` 'lé'gui laco'` júi~ e nicacá~a quiá'r~ do.

⁹ Jò mi~ canúu~ Jesús lajò, lalab casí'r~ dsea` do:

—Jmii~ na niseeng` dsea` e fi' dsii' sinuu^ la i nicalaang` jee` jalé' dsee` quiá'-, co' i dseañu' na nicajmilir~ e lám'bre siju` 'lii~ yuu~ Abraham cajo. 10 Co' jnea~, dsea` i jáa' fi' ñifi' e lán'n jaang` dsea` jmigüi~, cagá~ a e lí' laco' caga'nén'n jogui e cagaleaan^ jaléng' dsea` i røøng` dsee` fi' quini~ Fidié'.

Mi~ ca'e' Jesús e ta~ e cajmée` dsea` cõo'~ cuu~ quiá'- dseata~

11 Jo mi~ cangf jo, lajee` iuung` Jesús fi' e ngóor' cõo'~ dsea` quiá'r~ fi' Jerusalén, jo ca'e'r' jaléng' dsea` do cõo` júu^ já'- e lafa' júu^ cuento, dsuco' nijaquíem' e niguiliiñ~ fi' Jerusalén, jo fi' job í dsii' jaléng' dsea` e Jesús niquiá'r~ ta~ jee~ jaléng' dsea` góor' dsea' Israel lí' laco'gui la jmóo' jaang` dseata~ dsea` féng' i seeng` fi' jmigüi' la. 12 Jo lalab casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—Cõo` née~ caliséng` jaang` dsea` 'goo, jo cali'iiñ~ e niliiñ~ dseata~ dsea` féng' fi' cõo` fi' lí' huü^ . Jo mi~ ca'iiñ' e ta~ do, 'né~ niquim'~ tur fi' góor', co' fi' job lí' niliiñ~ dseata~ dsea` féng'. 13 Dsu' nú'-gui e nigüi'ñr' lí' nidsi'iiñ~ e ta~ do, cató'r~ guíng~ dsea` 'léeng'~ quiá'r~, jo cacuø'reiñ' do jmá'- cõ' cuu~ e 'mo'^ eáang` lajaang` lajaaiñ` jo cajiiñ'- casí'-reiñ': "Jmee' na' ta~ cõo'~ e cuu~ la lajee` nini'i jo carti' nigüeáng'tüu." 14 Jo dsu' jaléng' dsea` góo' i dseata~ dsea` féng' do ja' iiñ~ e niliiñ~ do e ta~ jo, co' dsíng'~ 'ní' níng~neiñ', joba' casiiñ' do nifi'gui tú~ 'ní' máng'~ dsea` i caguijmée' júu^ i dsea' nija'- ta~ do e ja' jii'r~ i dsea' góor' do fa' e i do nilíng~ dseata~ dsea` féng' quiá'r~.

15 Jo dsu' ja' lí' cacóng', co' calím~ i dsea` do dseata~ dsea` féng' lajii'~ laco' ta~ cahuí'. Jo mi~ cangoyúung~ jo, cangám'~ tur fi' góor'. Jo mi~ caguiéiñ'~ fi' quiá'r~, jo caquiá'r' ta~ e calité' i dsea' guíng~ i cacuø'r' cuu~ do lami~ nú'-gui e nigüi'ñr' nidsér~, co' cali'iiñ~ e calidseáang` dsii'r' jial tí' cuu~ nicaliiñ'~ do lajaang` lajaaiñ'. 16 Jo mi~ caguié~ i la'uii' do, joba' cajiiñ'- casí'r~ i dseata~ dsea` féng' do: "Fii'i, cajmé-baa ta~ cõo'~ e cuu~ e casee'~ cõo'~ jnea~ do, jo nicalí'-baa guí' 'lé'gui e laco' jii'~ e casee'~ do." 17 Joba' cajíng'~ i dseata~ dsea` féng' do casí'r~ i dsea' 'léeng'~ quiá'r~ do: "Eáam' guiá~ lajo, 'nub' jaang` dsea' 'léeng'~ i guiúng~, co' tiim'ba' jmé' ta~ cõo'~ capi'^ cuu~, jo lana nicuøø'ø' 'nu' e niliin'~ jaang` dseata~ quiá'- guí' fi'." 18 Jo mi~ cangf jo, caguié~ jaang'gui i dsea' 'léeng'~ do, jo casí'r~ i dseata~ dsea' féng' do jo cajiiñ': "Fii'i, cajmé-baa ta~ cõo'~ e cuu~ e casee'~ cõo'~ jnea~ do, jo lana nicalí'~ i 'ñiá' 'lé'gui lajo." 19 Joba' cañi' i dseata~ dsea' féng' do quiá'~ i dsea' 'léeng'~ quiá'r~ do jo casí'-reiñ': "Nicuøø'baa 'nu' e niliin'~ dseata~ quiá'- 'ñiá' fi' cajo." 20 Jo mi~ cangf jo, caguié~ jaang'gui i dsea' 'léeng'~ do, jo casí'r~ i dseata~ dsea' féng' do jo cajiiñ': "Fii'i, lab quiee~e cuu~ quií' e casee'~ cõo'~ jnea~ do. Ca'meá'baa laco' mi~ ca'íin'~n do, 21 co' 'góm'baa

'nu', co' lí' tí' o' e sitúing' jalé' ta~ jmóo` dsea` jiém'." 22 Joba' cañí' i dseata~ dsea` féng' do quiá'- i dsea` 'léeng~ quiá'r- do jo casí'-reiñ': "Nub` jaang` dsea` 'léeng' i fi' i soo` dsí', jo lana nijmiti~baa lajii' e nicafee' na. 23 Song niñi'bi' e sitúin`n cuu- quiá'- jalé' ta~ jmóo` jaléng' dsea` jiéng', joba' çjali' ja` caguite` e cuu- quié- e do fi' banco e laco' sea'ba' e dsí' mi` cagüean`n?" 24 Joba' caquiü' i dseata~ dsea` féng' do ta~ quiá'- jaléng' i dsea` i teáng- do jo casí'-reiñ': "Gui~na' cuu- e quier` na, jo cuøø'na' i dsea` i quie' jmiguiü'gui na." 25 Jo mi~ canúu- jaléng' i dsea` do e cajíng'- i dseata~ dsea` féng' do lado, jo cañiir` lajaléiñ` do jo cajíñ'-: "Fíi'naa', jiali' e i na niñiñ`, co' guí-gui cuu- niquier'." 26 Joba' cañí' i dseata~ dsea` féng' do quiá'- i dsea` do jo casí'-reiñ': "Niñiñ` 'nú' e jaléng' dsea` i sea` quiá'-, jmiguiü'gui nilisea` quiá'r-; dsu' jaléng' dsea` i ja` sea` quiá'-, conguiab` ni'íng- e capi'^ e sea` quiá'r-. 27 Jo lana niñijéeng`du' jaléng' dsea` i ja` cali'íng- e niliín`n dseata~ dsea` féng', jo nijngáng`na'r fi' quinií- la lana."

Mi~ ca't- Jesús fi' jee~ fi' Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Jo mi~ cangf e ca'e' Jesús jaléng' i dsea` do e júu^ na, joba' ca'ib-tur fi' iuuiñ- e ngóor' fi' Jerusalén. 29 Jo mi~ nijaquiéeng' e niguiéer' fi' quiá'- coo' fi' e sií` Betania cóo' coo'gui fi' e sií` Betfagé, fi' e née' tñ- mó' e sií` Olivos quiá'- fi' Jerusalén, jo fi' job casiiñ` gáng- i dsea` guitúung` quiá'r- do 30 jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Güilíng-du' e fi' e née' quiá'- gui na, jo mi~ niguilíng- na' fi' jo, jo nimáang~na' jaang` bú'^ i sing' 'ñúung~ i ja` ii' mi' caguá` jii' jaang`. Jo síng'na're' jo ñijéeng`na're' fi' la. 31 Jo song ii' jmingí'- 'nú' jiali' s'ng'na're', joba' nifi'na'r: "E Fíi'baa' 'neáng-tear i bú'^ la lana."

32 Jo mi~ cangoyúung'- e canúu- i dsea` gáng- do lado, jo cangolíim-bre jóng. Jo mi~ caguilíñ- e fi' do, job caliti~ jii' laco' cajíng'- Jesús lami~ jéeng'gui do. 33 Jo lajee~ e taaiñ- e si'r' lí' 'ñúu' quiá'- i bú'^ do, dob caguilíng- dsea` fií- i jó' do, jo casí'r- i dsea` gáng- do jo cajíñ'-:

—çjali' s'ng'na' bú'^ qui-naa'?

34 Joba' cañí' i dsea` gáng- do quiá'- i dsea` fií- bú'^ do jo casí'-reiñ':

—Co' lana 'neáng-tea Fíi'naa' i bú'^ la, joba' s'ng'na're'.

35 Jo catób- i dsea` gáng- do i jó' do, jo casifí' tú- 'ní' si'r' fi' mocóoiñ` do. Jo mi~ caguilíñ` fi' lí' táang` Jesús, mifíng` caguiém`bre dsea` do. 36 Jo laco' iuung- Jesús fi' e ngóor' fi' Jerusalén, lajaléng' dsea` i ngolíng- cóo'r- do canaaiñ` ni'r' jalé' si'r' guiá'^ fi' fi' lí' ningíng- dsea` do. 37 Jo mi~ canaang` jgáang` lajaléng' i dsea` do fi' dse' mó' Olivos, canaaiñ` ti'áiñ`

Fidiéé e iáang` dsíir` jogui jmfíéiñ` dseá` do quiá´- jalé` e quií`- jmíi` e nicajméé` dseá` do e dsigá` dsíí` dseá`. ³⁸ Jò jalém` ì dseá` do canaaiñ` fé`r` jò cajíñ`-:

—¡Majmiféng`naa` ì dseata` dseá` féng` ì güeang` ì jaa` cuaiñ` quiá´- Fidiéé! jò lana juguiá`-jiu quiá´- dseá` fí` ñiff-, jò güijmí`goo`-baa` Fidiéé` dseá` guing`- fí` jò!

³⁹ Jò mi` canúu`- jaléng` dseá` Israel ì líng` dseá` fariseo ì ngolíng`- do e fé` jaléng` ì dseá` do lado, jòba` casí`r`- Jesús lala jò cajíñ`-:

—Tifa`, jíng` jaléng` dseá` quií`- laco` jò` güijmiféng`-lir` 'nù`.

⁴⁰ Dsu` Jesús cañíir` quiá´- ì dseá` Israel ì líng` dseá` fariseo do jò casí`-reiñ` jò cajíñ`-:

—Lí` jii`- laba` líi`, co` fíng song jò` jmiféng` jaléng` ì dseá` la jnea`, jòba` jalé` cuub`- niróo`- jóng jò nifé` e jmiféng` jnea`.

⁴¹ Jò malii`-guijiu lajò, mi` caguiliñ`- quiá´- Jerusalén fí` lí`- nijnéeng`- e fií` jò, jò canaang` Jesús quií`bre uii` quiá´- jaléng` dseá` ì neáang` fí` jò ⁴² jò cajíñ`-:

—¡Fa`jiu e já`- líng` 'nú`, dseá` neáang`na` fí` na, jalé` júu` quié`-e, jòba` latí` lanab jóng niliseeng`na` juguiá`- júu` røø` cóo`- Fidiéé! Jò dsu` lana ja` quií`- jmíi` ningáng`na` jalé` júu` quié`-e, co` ja` iing`na` núu`na`. ⁴³ Jò dsu` niguiéeb` jmíi` mi` nidsingíng`na` iihuí` mi` tí` lí`- nirí`- jaléng` dseá` ì 'ní` níng`- 'nú` lacúng` lajíng` e fií` la, jò nijmér`- míi` cóo`- 'nú`, <sup>44</sup> jò nijngáiñ`- jaléng` 'nú`. Jò lí`- jò, niqur` jalé` 'nú`na` catí` tíi`- fií`, jò jii`- cóo`- cuu`- jò` nisér`- fa` e sifíng`-gui e quié`-gui eáang` 'nú`na`, dsuco` ja` calicuíng`na` jnea` e lín`n Dseá` Jmáang`- mi` cataan`-n jee` 'nú` fí` jmigúí` la.

Mi` ca'uóøng` Jesús jaléng` dseá` ì jmóo`-ta` 'nú` fí` dsíí` guá´- (Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2 :13-22)

⁴⁵ Jò mi` cangí` jò, mi` caguié`- Jesús fí` Jerusalén, dsifí` ladob ca`í`r` fí` dsíí` sinúu` guá´- quiá´- dseá` góor` dseá` Israel. Jò mi` cangáiñ`- jaléng` dseá` ì teáang`- ta` jmóo` 'móo`- cóo`- jalé` e 'núr`, jò dsifí` ladob ca`óøng`neiñ` ⁴⁶ jò cajíñ`- casí`-reiñ`:

—Lalab fé` fí` ní`- jii` quiá´- Fidiéé: “E fí` dsíí` sinúu` guá´- quié`-e la íng` ta` e jmiféng` dseá` jneab`-”; jò dsu` 'nú` nicajmee`-na` lí`- cúng` seáng` jaléng`- íi` cóo`- jalé` e jmoo`na` lana.

⁴⁷ Jò mi` cangí` jò, laco`- jmíib`- dsée` Jesús e dsí`éer`- jaléng` dseá` jalé` júu` quiá´- Fidiéé` e fí` guá´- do. Jò lajee` jò jaléng` fii`- jmidseá` cóo`-gui jaléng` tifa` quiá´- júu` quiu` ta` quiá´- dseá` Israel cóo`-gui jaléng` dseata` ì seeng` fí` Jerusalén jmóor` quiijí`- quiá´- jial nijngáiñ`- dseá` do, <sup>48</sup> jò dsu` ja` líng`- niguié`r` jial nijmér`- lajò, co` jalém` ì dseá` teáang`- núu` do tib` dsíir` e núur` jalé` júu` e e` dseá` do.

20

I~ quiá' ta~ quiá'- Jesús e jmóor` jalé' e jmóor`

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Jo coo` jmí~ mi~ cangf e jo, lajee` e táang` Jesús fí` guá'- e er' jogui` guiar' júu^ quiá'- Fidiée` jee~ jaléng` dsea` quiá'- jial nileáng` dsea` jee~ jalé` dsee~ quiá'r~, jo lajee` job` caguilíng` jaléng` fii~ jmidsea` cóo`gui` jaléng` tífa' quiá'- júu^ quiá' ta~ quiá'- dsea` góor` dsea` Israel cóo`gui` jaléng` yúu~ dsea` cóong` quiá'- e guá'- do, <sup>2</sup> jo casí'r` Jesús lala jo cajíñ':

—Jmee~ júu^ i~ quiá' ta~ quiá'- e jmoo' jalé' e jmoo' na. Jo ¿i~ cacuø' 'nu` e ta~ na?

³ Joba' cañí' Jesús quiá'- jaléng` i dsea` do jo casí'-reiñ':

—Sea`bi coo` e 'né~ nijmingí~ jnea~ 'nú' cajo. Ñii~na' quié~ e lana. ⁴ ¿i~ i caquiá' ta~ quiá'- i Juan e caseáañ` dsea` jmí~? ¿Su Fidiée` ofa' dsea` jmigülb` é?

⁵ Jo mi~ canúu~ jaléng` i dsea` do e cajíng` Jesús lado, jo lajee` yaam~bre canaaiñ` sáañ` jo sí' rúañ':

—¿Jial nisíi~naa'r, faa`aa'? Song casíi~naa'r e Fidiéeb` casíng` dsea` do, joba' nijíñ` nisí'r` jneaa`aa' jóng: “¿Jiali' ja` já'- calíng`na' jalé' júu^ quiá'r-?” <sup>6</sup> Jo song nisíi~naa'r e dsea` jmigülb` caquiá' ta~ quiá'- i Juan do, joba' jaléng` i dsea` la fø' nijngám`-bre jneaa`aa' jóng cóo` jmang` cuu~, co' ñi`bre guiá~ e cajá~ i Juan do e fé'r` cuaiñ` quiá'- Fidiée`.

⁷ Jo jíi~ jaang` i dsea` do ja` cateá~ dsír' fa' ee' cañír` quiá'- Jesús cuaiñ` quiá'- i Juan do, jo lí'^ casí'r` dsea` do e ja` ñi`bre.

⁸ Joba' cañí' Jesús quiá'- i dsea` do jo casí'-reiñ':

—O'gui` jnea~ nijméé~ 'nú' júu^ cajo i~ i quiá' ta~ quié~ e e jmóo'o jalé' e jmóo'o la lana.

Júu^ quiá'- dsea` 'léeng` i soo` dsí'

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Jo dsifí` mi~ cangf jo, jo canaang` Jesús e e'r` jaléng` i dsea` do coo` júu^ já'- e lafa' júu^ cuento, jo casí'-reiñ' do lala jo cajíñ':

—Coo` néé~ nicaliséng` jaang` dseañu` jo nicajnír` jmang` huíng` jó'^ latøøng` fí` ni~ uø~ quiá'r-. Jo mi~ cató' e caguiar` guiá~ lajalé' e do, jo catáañ` dsea` 'léeng` i cane' ni~ latøøng` e uø~ do i nijmé~ ta~ jmá'-jiu. Jo mi~ calí~ jo, jo cagüi`bre jo cangór~ fí` lí' huíi'. ¹⁰ Jo mi~ catí' í' e caroo` e mí'^ huíng` jó'^ do, jo caguiéiñ` jaang` dsea` quiá'r- e tí' lí' táañ` do i cangomi~ lajíi~ guiéé^ quiá'r- e catáañ` quiá'- e ta~ jmá'-jiu e jmóo` i dsea` do fí' ni~ guoo` uø~ quiá'r-. Jo dsu' mi~ caguiéng` i dsea` quiá'r- do e lí' taang` i dsea` jmóo` ta~ e uø~ do, caquié'biñ' do quiá'r- e lafa' e nicuø'-reiñ' do lajíi~ guiéé^ quiá'- i dsea` fii~ uø~ do, jo caguiém`breiñ' do calé' catú~ fí' lí' cajár~, jo ja` ee`

cacuø'reiñ' do jii~ coo. 11 Jo mi~ caliñi' i dsea` fii~ uo~ do e cali~ lado, dsifi' ladob caguiéiñ' jaang`gui dsea` quiá'r~ i cangomi~ guiéé` quiá'r~ quiá'~ lajii~ ta~ jmoo` uo~ quiá'r~. Jo dsu' mi~ caguiéng' i dsea` quiá'r~ do fi' li~ taang~ i dsea` jmoo` ta~ do, cacøøm'~bre cajo li'^ laco'gui cangongúing~ i dsea` la'uii' do, jo jii~ coo` ja` ee` cacuø'reiñ' do cajo. 12 Jo mi~ caliñi'tu i dsea` fii~ do e cali~ lado, jo caguiém'bre jaang`gui dsea` quiá'r~. Jo dsu' gab` cajmée` i dsea` jmoo` ta~ do cóo' i dsea` do cajo, co' caquiém'breiñ' jogui cacuing'neiñ', jo ja` ee` cacuø'reiñ' do jii~ coo` cajo, jo ca'øøm'breiñ' do.

13 'Jo mi~ cangfi jo, jo ca'f dsí' i dsea` fii~ uo~ do: "¿E~ nijmee` e náng? Jo seem` camúing' joo`o i 'neáan`n eáang', jo íb` niguiéen`n lana, jo jangám` íguib i nijmi'gór." 14 Jo dsu' mi~ caguiéng' i siming' do li~ taang~ i dsea` jmoo` ta~ do, jo dsifi' ladob canaaiñ' do síiñ` lajee` yaaiñ': "Jii~ i nabing' i seeng` i nilíng` fii~ e uo~ la mi~ nijúung` tiquiá'r^'. Joba' majngáang`naa'r lana, ná la cagüéiñ` fi' la, jo jnea'^ dsea` nilí' ii' fii~ latøøng` e uo~ la." 15 Jo mi~ cangoyúung' e casúing` i dsea` do røø` lado, jo caguim`bre i siming' do jee` e uo~ e li~ sijnea~ e huíi` huíing` jó'^ do jo fi' job cajngang'neiñ'.

Jo mi~ cató' e jmoo` Jesús e júu` na, jo cajmingi'r' lajaléng' i dsea` i teáang` do jo casí' reiñ' lala jo cajíiñ'~:

—¿E~ líng`na' e nijmé` i dsea` fii~ e uo~ do mi~ niliñir' e nicajngam' jaléng' i dsea` 'léeng' do jóor'? 16 Co' nidsém'bre, jo mi~ niguieíñ' nijngám'bre lajaléng' i dsea` 'léeng' do, jo i jiém' nitaiñ' i nijmé` ta~ e uo~ quiá'r~ do.

Jo mi~ canúu` jaléng' i dsea` i teáang` do e cajíng' Jesús lado, lajalém'bre cañir` jo cajíiñ'~:

—Ja` güili'íing` dsí' Fidiéé` e nilí lajo.

17 Jo mi~ canúu` Jesús e cajíng' jaléng' i dsea` do lado, jo lí'^ cajøøm'breiñ' do, jo lí~ jo casí' reiñ' do lala jo cajíiñ'~:

—¿E~ e líng`na' e guóng' e tóo` fi' ni~ jì quiá'~ Fidiéé` li~ fé' lala?:

E cuu~ e ja` calijíi' i dsea` i jmo' 'núu',

lana nilí' coo` cuu~ e níing`gui quiá'~ tii~ fii~.

18 Jo doñi' ii~ i catitaang` e fi' ni~ e cuu~ do, joba' cuib'^ nilíiñ` jóng. Jogui fing song e cuu~ do cató' jo cajlíng` jaang` dsea', joba' congua' táub'~ nilíiñ` jóng.

*Mi~ cajmingi'~ dsea` Jesús cuaiñ` quiá'~ e catúing` dseata`
(Mt. 21:45-46, 22:15-22; Mr. 12:13-17)*

19 Jo mi~ canúu` jaléng' fii~ jmidsea` cóo'~ jaléng' tifa' quiá'~ júu` quiu' ta~ quiá'~ dsea` Israel e cajíng' Jesús lado, joba' lajmináb` lamí~ iíiñ` nisáiñ' dsea` do, co' calilí'r^ e uii~ quiá'~bre café' dsea` do. Jo dsu' jii~ coo` ja` ee` cateá` dsí'r' fa'

ee` cajmeáiñ' dsea` do, cō' 'góm'bre jaléng' dsea` fií` i tí` dsí' núu` jalé' júu` quiá'- Jesús.

20 Jō mi~ cangf̄ jō, jaléng' i tifa' do cōq' gui jaléng' jmidsea` casíiñ~ lajee' la'ó' yaaiñ~ e casíiñ cōq' tú~ máng' dsea` i nijmé~ lafa' dsea` guiá~ dsí' cōq' Jesús, jō cajméer` lajō quiá'- e nijméiñ~ do quijí~ jial nífé' dsea` do júu` guií~, cō' í` dsíir' e fa' lajō nilí'r' e nitisñg' dsea` do fí' quini~ dseata~. 21 Jōba' mi~ caguilíiñ~ do fí' lí~ táang` Jesús, jō cajmíngi'r' dsea` do lala jō cajíiñ~:

—Tifa', nineb~ jnea' røø` e jmang'- júu` jáb'- jalé' e e' 'nũ', jōgui ja' jøø` 'nũ' cajo jial líng' dsea` lí' caluu', jōgui 'nũ' e' jnea' jial dseáng'- lacō' iing~ Fidié' e seē~naa'. 22 Jōba' cajmíngi'naa' 'nũ': ¿Su 'né' níquí'naa' cuu~ e catíng~ dseata~ dsea` féng' i guíng~ fí' Roma osi ja' 'né' qui'naa' é?

23 Jō dsu' dsifí' ladob calilí' Jesús e iing~ i dsea` do nijmigøøng`neiñ', jōba' cajíiñ~ casí'-reiñ':

24 —Ée'na' jnea~ cōq' cuu~. Jōba' ne'duu' jial lí', jō ¿i~ dsea` i táang` fí' ni~ la jōgui jial siir'?

Jōba' cañí' i dsea` do casí'r~ Jesús jō cajíiñ~:

—Dseata~ dsea` féng' i guíng~ fí' Romab táang` fí' na.

25 Jōba' cañí'tu Jesús jō casí'r~ i dsea` do:

—Lajíi~ e catíng~ dseata~ dsea` féng', cuøø'na' dseata~ dsea` féng'; jōgui lajíi~ e catíng~ Fidié', cuøø'na' Fidié' cajo.

26 Jō dsíng'~ cangogá' dsí' i dsea` i téeng` Jesús do mi~ cañí' dsea` do lado fí' quini~ jaléng' i dsea` i teáng~ do, cō' lí' lí' cango'gō'gui dsí'bre lajíi~ e cañí' dsea` do, jō tiib~ cajer' lajiiñ` do.

Mi~ cajmíngi' dsea` jial lí' mi~ nijí'tu dsea` calé' catú'
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Jō mi~ cangf̄ jō, caguilíng~ cōq' tú~ máng' dsea` Israel i líng' dsea` saduceo fí' lí~ táang` Jesús. Jō jaléng' i dsea` saduceo do ja' já' líiñ` e nijí'tu jaléng' 'líi'. Jōba' cangojmíngi'r' dsea` do jō cajíiñ~:

28 —Tifa', Moi~ cajme'r' fí' ni~ jì` quiá'r~ e song cajúng~ jaang` dseañu' jō ja' jōor' caliséng` cōq' dseamf̄ quiá'r~, jōba' 'né' nicúng'~ guó' i dseamf̄ 'nii~ do cōq' rúng' dsea` ngáang' cōq' i 'líi' do. Jō i yuu' la'uii~ i niliseeng` quiá'r~ cōq' i dseañu' do, 'né' nijmér~ e lafa' jōob' i dseañu' quiá'r~ lamí~ uii~ do, cō' lanab fé' fí' ni~ jì` quiá'~ Moi~. 29 Jōba' síi'na' 'nũ' e júu' la: Cōq' ya' caliséng` guiáng~ dseañu' la'ó' rúñiñ', jō i dsea` ní' do cacúm' guoor', jō ja' e huøø~ cateáaiñ` fí' jmigüi' la cō' cajúm~bre, jō jíi~ jaang` jōor' ja' ii` caliséng'. 30 Jō mi~ cangf̄ e cajúng~ i dseañu' do, jō cacúm' guoo' i dseamf̄ 'nii~

do cóo' rúng' i 'lii' dseañu' quiá'r i catí gáng do. Jo dsu' lajob cangongíiñ cajo, có' cajúm bre, jo jíi' jaang' jóor' ja' ii' caliséng'. ³¹ Jo mi' cangí jo, cacúm tu guoo' i dseamí do cóo' i rúng' i 'lii' dseañu' quiá'r i catí gaang' do, jo ja' huóø cangó jo cajúm bre cajo, jo jíi' jaang' jóor' ja' ii' caliséng'. Jo lajob cangongíiñ lajaléiñ do. Jo cóob mi' cató' júuiñ lajì guiáíñ do, jo jíi' jaang' jóor' ja' ii' caliséng'. ³² Jo dsu' jo' huóø ngó mi' cangí jo, jo cajúm i dseamí do cajo. ³³ Joba' jmingíi' naa' 'nu' lana jial lí' mi' nití fi' cóo'. ¿I' dseáng' dseamí quiá' nilíng i dseamí do lajee' lajì guiáng i dseañu' do? Có' lajì guiám bre cacúng' guór cóo' i dseamí do fí jmingíi' la.

³⁴ Joba' cañíi' Jesús quiá' i dseá saduceo do jo cajíñ' casí' reiñ':

—Cum' guoo' jaléng' dseañu' dseamí fí jmingíi' la. ³⁵ Jo dsu' jaléng' dseá i niñíng' e nijí'tur calé' catú' jee' jaléng' 'lii' fí jmingíi' cóo' jo' nicúng' gui guoor' fí jo, ³⁶ jogui ja' quí' jmí' fa' e nijúung' guir, có' lajob líng' jaléng' ángeles quiá' Fidiéé' fí ñifí', ja' cúng' guóor' o'gui júuiñ'; jogui jóo' Fidiéé' nilíng' jaléng' i dseá do uí' e nicají'tur calé' catú'. ³⁷ Jo jì'gui Moi' cajme'r fí ni' jì quiá' Fidiéé' e nijíb'tu 'lii', có' ie' lamí cangár e gui cóo' matóo' e gui jì, jo jee' e jì do café' Fí'naa' jo cajméer' júu' e íbre líiñ' Fidiéé' quiá' Abraham cóo' gui Isáa' jogui Jacóo'. ³⁸ Dsuo' Fidiéé' líiñ' Fidiéé' quiá' jaléng' dseá jí', jo ja' líiñ' Fidiéé' quiá' jaléng' 'lii', có' jmang' dseá jí'bing' i seeng' cóøng' cóo' Fidiéé'.

³⁹ Jo mi' canúu' i líng' tifa' quiá' júu' quiá' ta' quiá' dseá Israel do e cajíng' Jesús lado, joba' dsifí ladob cañír' quiá' Jesús jo casí'r dseá do lala jo cajíñ':

—Eáam' guiá' laco' café' na, Tifa'.

⁴⁰ Jo mi' cangí jo, jíi' jaaiñ' do jo' ee' cateá' gui dsíir' fa' ee' cajmingí' guir Jesús.

¿I' dseá siju' líng' Dseá Jmáang'?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jo mi' cangí jo, jo cajmingí' Jesús jaléng' i dseá do jo cajíñ' casí' reiñ':

—¿Jiali' fé' dseá e siju' dseata' Davíb' líng' Dseá Jmáang'?

⁴² Có' lalab cajíng' dseata' Daví' fí ni' jì quiá' Fidiéé':

Lalab cajíng' Fidiéé' casí'r Fíi':

“Ní lí' lí' dsée' laco' guin n

⁴³ cartí mi' nijmee' e jaléng' dseá i 'ní' níng' 'nu' nisí'r uó' jnir' fí quini' e laco' nijmi'gór' 'nu'.”

⁴⁴ Joba' jmingíi' jnea' e song' 'ña' bi' dseata' Daví' sí'r Dseá Jmáang' Fíi', joba' ¿jial cuóøng' e Dseá Jmáang' líiñ' dseá siju' dseata' Daví' jóng?

Jalé' e ga` e jmóo` jaléng` tifa' quia' júu` quia' ta` quia'` dsea` Israel

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Jo lajee` jo, fíim` dsea` teáaiñ` e núur` jalé` júu` quia'` Jesús, jo cajíng` dsea` do casí`r` jaléng` dsea` i ngí` cóo`r` do lala:

⁴⁶—Ñiing` óo`na' cóo`l` jaléng` tifa' quia'` júu` quia'` ta` quia'` dsea` góo`naa' dsea` Israel, cól` jaléng` î tí` dsír` e ngír` quier` jalé` si`^ dsea` 'goo', jogui dsíng`- iñ` e nijmiféng` dsea` ír` mĩ` jié` jín` dsea` lacaang` fí` jee` 'núu', jo mir` 'masi` e niing`-gui mĩ` dsiliñ` fí` sinúu` guá', jogui mĩ` tí` jmĩ` e ngúñ` e gø`r', mir` lali` li` jlo`^gui e nigüear`, jo lajoba' e jlo`^gui jnéiñ` fí` quini` jaléng` dsea` rúñ`'. ⁴⁷ Jogui uø`r` jalé` e sea` quia'` jaléng` dseam` i` nñ`, jogui jmicaaiñ` e fé`r` fa' e cuee` eáang` fí` quini` dsea`. Jo cól` dseáng`- lajob` lúñ`, joba' í`bing` i eáang`gui ni`íng` iihu`f` mĩ` nití` í` lajo.

21

Mi` cacuø` jaang` dseam` i` nñ` cuu` quia`r` fí` guá`
(Mr. 12:41-44)

¹ Jo mĩ` cangí` jo, lajee` táang` Jesús fí` sinúu` guá', jo cangár` e dsitea' dsea` sea` cuu` jmigui` cuu` quia`r` fí` dsí` guóo` quia'` guá'. ² Jo dsu' lajee` job` mĩ` cangáiñ` jaang` dseam` i` nñ` i` tiñíng` eáang` i` catá`- dsí` e guóo` do tú`- cuu` e jiáang` eáang` e quíng` cóo` ñinee`. ³ Jo mĩ` cangá` Jesús e calí` lado, jo casí`r` jaléng` i` dsea` i` teáang` do jo cajíñ`-:

—Dseáng` e já`- e fí`-i` nñ` e i` dseam` nñ` nabíng` i` nicacuø` jmigui`gui cuu` lajee` lajaléng` i` dsea` sea` cuu` i` níngíng` na. <sup>4</sup> Cól` jaléng` i` dsea` sea` cuu` na nicacuø` jalé` e niseáng` quia'` bre, jo dsu' i` dseam` nñ` na nicacuø` jalé` e sea` quia`r` jo cóo` e naba' si`í` nilár` capi` e ni`í` nidø`r`.

Mi` cajíng`- Jesús e ni`ím` guá`- fé` e si` fí` Jerusalén
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Jo mĩ` cangí` jo, fíim` dsea` i` la`ó` ngí` cóo` Jesús teáaiñ` síñ` cuaiñ` quia'` e guá`- fé` e si' fí` Jerusalén jogui dsigá` dsír` e dsíng`- jlo`^ e guá`- do, cól` dsíng`- niguo`^ jalé` cuu` cóo`- e si`ieeng` e guá`- do, jogui sím`bir` cajo quia'` jalé` e jlo`^ e nicacuø` dsea` quia'` e silí` e guá`- do. Jo mĩ` canúu` Jesús e síng` jaléng` i` dsea` do lado, joba' cajíñ`- casí`-reiñ`:

⁶—Niguiéeb` jmĩ` mĩ` niquí`- jalé` e móo`- nñ` e tée`- na, jo jii` cóo` cuu` jo` níjé`- fa' e sífíng`gui rúng` lí` lacol` jlo`^ jnéng` e na lana.

Jial nil` mĩ` nijaquíéeng` e tí` lí` ni`íng`- jmigüí`
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Jo mi~ canú~ jaléng' i dsea` do e cajíng' Jesús lado, jo cajmíngi'r dsea` do jo cajíñ' :

—Tifa', ¿li~ nilí jalé' e fó' na? ¿Jial nilili~ mi~ nijaquíéeng' e nidsijéé' jalé' e jo?

⁸ Jōba' cañí' Jesús quiá' i dsea` do jo cajíñ' casí'-reiñ' :

—Dsíng' 'né~ ñiing~ óo' 'nú' jo ja` güiligøøng'na', co' fíim' dsea` nijalíng~ jo nijíñ' : “Jneab~ Dsea` Jmáang~”, jogui nijíng' guir: “Lanab nicaguié~ oor~ e ni'íng~ jmigüi.” Jo dsu' ja` jmijíng^na'r jji~ coo', jo jie~ mí ligøøng'na'. ⁹ Jogui mi~ ninúu^na' e nijáa' mii~ jo ninéé' ta` tting', ja` fòøng~na' jji~ coo', co' jalé' e jo 'né~ nilitib~ lajee' nú'-gui e ni'íng~ jmigüi.

¹⁰ Jogui cajíng' gui Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—Jaléng' dsea` i neáang' coo' fii nitíñ~ cóo'~ coo'gui fii, jogui coo' lé' dsea` nitíñ~ cóo'~ coo'gui lé' dsea` cajo. <sup>11</sup> Jogui eáang' teá nijó' uó' fí' la fí' na, jogui nijáa' oo~, jogui nilisea` jmiguiá' íng'~ jmohuí' la'úng~ fí' jmigüi, jogui jmiguiá' íim' jalé' e nijnéng' fí' yá'^ jmigüi, jo dsíng'~ niféng' jaléng' dsea` mi~ ninír' jalé' e jo.

¹² Jo dsu' nú'-gui e nidsijéé' jalé' e nifá'-a na, fíing' dsea` nili'ni' níñ~ 'nú', dsea` cúing'na' jnea~, jo dsíng' ga` ni-jmeáiñ' 'nú' uii~ jnea~. Jo nidsijéeiñ' 'nú' fí' sinúu^guá' e laco' ni'níñ~ 'nú' fí' quini' jaléng' dsea', jogui nitáiñ' 'nú' fí' dsí' 'nuñí', jo lí' jo nidsijéeiñ' 'nú' fí' quini' jaléng' dseata~ dsea` cóøng' uii~ e líng'na' dsea` quié-e. <sup>13</sup> Jo mi~ nidsingíng~na' jalé' e na, job mi~ nilí'na' niføng^na' jaléng' i dsea` do jial ca'uíng~na' dsea` quié-e. <sup>14</sup> Jo ja` jmee~na' fi'í' fa' e ja` ñí'na' jial níngi~na' quiá'- jaléng' i dsea` do mi~ nijmíngi'r~ 'nú' quiá'- jalé' dsee~ e niñíng'na'. ¹⁵ Co' jneab~ nijmee~e e nilíñí'na' jial níngi~na' quiá'r~, jogui nijmee~e e tíng'na' eáang', jo jji~ jaang' i dsea` i 'ni' níng~ 'nú' do ja` niquí'r~ jmii~ fa' e niñír~ quí'na'. ¹⁶ Jo dsíng'~ niliseeng' i 'ni' níng~ 'nú', co' jiguí jaléng' tiquí'na' jogui niquí'na' jogui jaléng' rúng'na' jogui jaléng' i cúing' 'nú' nijmér~ lajo cóo'~ 'nú' jo jiguí cartí' nijngáiñ' i líng~ 'nú'. ¹⁷ Jo lajalém' dsea` jmigüi nili'ni' níñ~ 'nú' uii~ e líng'na' dsea` quié-e. ¹⁸ Jo dsu' jji~ camí' jñaguí'na' ja` nidsi'íng'. ¹⁹ Jo jie~ mí litúng~ áa'na' e fí' niteáang~na' cóo'~ jnea~, co' lajōba' e cuøøng' e nitíng'na' fí' quini' Fidiéé' mi~ nití' í' lajo.

²⁰ Jo mi~ nimó^na' e nijalíng~ jaléng' léé~ e nirír~ latøøng~ fii Jerusalén, jōba' güiliñí'na' jóng e jo huóø~ róo' e fii jo, co' tí' lí' ni'íim~. ²¹ Jo co' lajōb nilí', jōba' dsifí' lajōb 'né~ uøng' jaléng' dsea` i neáang' jee~ fii Jerusalén e nicuír~ fí' jee~ mó' 'nú'-gui e nirí~ jaléng' léé~ lacúng' lajíng' e fii jo. Jo jaléng' dsea` i taang~ jmóo' ta~ fí' caluu' fii jo' güi'f' dsí' fa' e niquíng' guir fí' jee~ fii, co' lí' güicuí'bre cajo. Jogui jaléng' dsea` i neáang' latøøng~ lí'

se' Judea 'né- nicuí-bre cajo e laco' cuóøng` nijmi'øng' yaaiñ~. <sup>22</sup> Co' ie~ job mi~ ni'íng' dsea` iihuú', jo lajoguib e niliti~ jii' laco' fé' fi' ni~ jì' quíá'- Fidiée~. ²³ Jo dsu' dsíng'- fii~ jaléng' dseamf` i ngí' quíéng' yuu` osi i ngí' jéng' yuu' cu' tã' ie~ jo! Co' dsíng'- nicã` dsea` iihuú' la'úng- fi' jmigüi, jo dsu' eáang'guib nicã` i dsea` i seeng' fi' Jerusalén la iihuú' lajee~ lajaléng' dsea` jmigüi. <sup>24</sup> Jo fii'm' dsea` nijúuiñ- fi' jee~ má'~, jogui fii'm' dsea` niteiñ'^ jo nidsiliñ` 'nañi' fi' fii' li~ jie'; jo jaléng' dsea` i jalíng- fi' li' huú'^ i ja` cúing' Fidiée~ nijaso'øøm' bre fii' Jerusalén cartí' mi~ nidsíng- e í' e nisi'í' quíá'-.

Jial mi~ nijáa'tu Dsea` Jmáang`

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ Jo dsíng'- nilisíng- jial jnéeng- iee` cóo'~gui si' cóo'~gui jaléng' náú'. Jogui dsíng'- nidsigá' dsí' dsea` jogui nifeiñ' cajo uí' e ga' niróo- jmiñi'^ jogui ga' nitá'- má'~. ²⁶ Jo dsíng'- niféng' dsea` jo fii'm' dsea` ni'íng- dsíir' cóo'~ jalé' e fò' do mi~ ni'í- dsíir' jalé' e nilí ie~ jo, co' jì'gui jalé' e sea' fi' yú'^ jmigüi nijó' lafa' mi~ jò' uó-. ²⁷ Jo joguiba' mi~ nimáang-na' jnea~, dsea` lín'n jaang' dsea` jmigüi i jáa' fi' ñifi-, e nigáa' niquíin' n jee~ cabøø~ jní' cóo'~ e niing- jì- e 'gøng' quíá'- Fidiée~. ²⁸ Jo mi~ nináng' e nidsijée' jalé' e nicafá'- a na, joba' cuóø' bî yaang-na' jóng, jogui jøø-na' yejí' fi' yú'^ jmigüi, co' nijaquíem'ba' e nileáng-na' congua' jee~ jalé' dsee- qui-na'.

²⁹ Jo lí- jo casí'- Jesús jaléng' i dsea` do cóo'~gui júu^ jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Quié'na' cuente jial lí' jalé' 'ma` güiñi'^ osi lí'^ doñi' ee' 'ma' é. <sup>30</sup> Jo mi~ móo- 'nú' e ninaang' iée' jalé' má' e sí' quíá'-, 'nú' niñi'na' e jii' jmáb' nijaquíéng' jóng. <sup>31</sup> Jo mi~ canaang' liti~ jalé' e nicafá'- a na, joba' güiliñi'na' guiá- e nijaquíem'ba' e nicã` Fidiée~ nifi' quíá'- lajaang' lajaang' dsea' jmigüi.

³² Jo e já'- e fii- i 'nú' e jalé' e na 'né- nilitib~ nú'-gui e nijúung- jaléng' dsea` i seeng' jmii~ na. ³³ Jo ni'íim- la'úng- jmigüi la cóo'~gui la'úng- yú'^ jmigüi, jo dsu' jalé' júu^ quíe- e ja' tóo' jmi~ fa' e ja' niliti~ lajalé' e jo.

³⁴⁻³⁵ Jo co' lajob nilí, joba' fii- i 'nú' e dsíng'- 'né- ñiing- óo'na' jo ja` cuó' fi' yaang-na' jii' capí' e nirøng-na' dsee- cóo'~ jalé' e 'li' e sea' fi' jmigüi. Jo ja' jmoo'na' ta' í' méé' o'gui ngí'na' e eáang'gui guíng- óo'na' jial niliseeng-na' fi' jmigüi la, jo lajoba' ja` nidsing'ng-na' la dsing'ng- jaang' nóo' i guíéé' lí' róo' cóo' leá'. Co' jaléb' e jo nilí mi~ niguiéé' e jmii- jo jee~ jaléng' dsea` i seeng' fi' la'úng- fi' jmigüi. ³⁶ Joba' liúun' n 'nú' e dseáng'- la guím'ba' 'né- e neáang-na' e néé' guiá' qui-na' contøøng-, jo contøøng- 'né- má'~na' jmi'ee' Fidiée~ uii~ quí'na' e laco' ja' güitíng-na' jalé' e nilí ie~ jo jogui

e lacq' cuøøng` nigüiquiéeng`na' fí' quinií-, jnea` dsea` lín'n jaang` dsea` jmigüü` i` jáa' fí' ñifí-.

Jø jalé' e júu` na ca'e' Jesús ca'e'r' jaléng' i` dsea` do ie` jmii` jø.

³⁷Jø mi` cangí jø, lacqø` jmii` dsi'ée'~ Jesús jaléng' dsea` jalé' júu` quiá'- Fidiée` fí' guá'- fé' e si' fí' Jerusalén. Jø lacqø` 'lloo` dséer` dsijer` fí' cøø` yá'` cuq' e sii` Olivos e fí' 'ni' fii` Jerusalén do. ³⁸Jø lajalém' dsea` dsiliíñ- e fí' guá'- do laca'ee' e dsinúur` jalé' júu` e guia' Jesús.

22

Mi` casíng` jaléng' dsea` jial e nisáiñ' Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11 :45-53)

¹Jø ie` jø nijaquíéeng` cøø` jmii` e sii` Pascua quiá'- jaléng' dsea` Israel, jø ie` jmii` jø gø'r' iñí' e ja` quie'` quiéeng`. <sup>2</sup>Jø lajee` jø canaang` jaléng' fii` jmidsea` cøø'`gui jaléng' tifa' quiá'- júu` quiu'` ta` quiá'- dsea` Israel e siiiñ` jial niguié'r' e nijngáiñ'- Jesús, jø dsu' ja` teá' dsíir' e nijmér- jalé' e 'li' e í dsíir' do, cø' dsíng'- 'góiñ' jaléng' dsea` i` seáng' fí' Jerusalén lajee` e jmii` jø.

³Jø lajee` jø ca'í- fii` i` 'ling'` i` sii` Satanás fí' dsí' Judas Iscariote, jaang` lajee` dsea` guitúung` quiá'- Jesús. ⁴Jø dsifí' lajòb cangór- cangosiiñ` cøø'` jaléng' fii` jmidsea` cøø'`gui jaléng' dseata` quiá'- guá'- quiá'- dsea` Israel quiá'- jial nilí'r` nisáiñ' Jesús e lacq' nijáiñ' dsea` do fí' quinií` i` dsea` î. ⁵Jø dsíng'- cali'iaang` dsí' jaléng' i` dsea` do mi` canúur- e júu` jø, jogui cacuør` júu` quiá'-r- e nicuør'- Judas Iscariote cuu- e 'léeiñ'- do e quiá'- e nijáiñ' Jesús. <sup>6</sup>Jø ca'ib- dsíir' quiá'- rúíñ' e nijmér- lajò, jø mifíng` canaang` Judas e 'nó'r' jial e nijáiñ' Jesús fí' jaguó' jaléng' i` dsea` do.

Mi` cagó' Jesús í' canuu` cøø'` dsea` guitúung` quiá'-r-

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13 :21-30; 1 Co. 11 :23-26)

⁷Jø mi` cangí jø, 'ñia' ie` jmii` e gø'r' jaléng' dsea` Israel iñí' e ja` quiéeng` quie'`, jogui ie` jøb cajo 'né' e nijngáiñ'- jaang` jo'se'` jiuung` lacqø` sinúu` quiá'-r- e nijmér- e jmii` Pascua do, ⁸jø 'ñia' ie` jmii` jø caquiá' Jesús ta` quiá'- Tú` Simón cøø'`gui Juan jø cajíñ'- casí'-reiñ':

—Güilíng-na' jø güigua~na' guiú- li` nijmó'naa' jmii` Pascua, jø fí' jøb niquiee~naa' colíng` canuu` na.

⁹Jøba' cajmingí'- i` dsea` gáng- do Jesús jø casí'-r- dsea` do:

—¿Jie` fí' lí' iing` 'nu' e nidsiguiá'naa' guiú- jalé' e jø?

¹⁰Jøba' cañí' Jesús quiá'- i` dsea` do jø casí'-reiñ':

—Mi` nigüitáang'na' jee` fii` Jerusalén, jøb nimáang-na' jaang` dseañu` i` ngang' quieé` cøø` dsuu- e a` jmii',

jo nigüilim`ba' laco' ngaiñ', jo e 'núu' li~ ni'ír` do, job nigütáang`na' cajo. <sup>11</sup> Jo nifi`na' i dsea` fii~ e 'núu' do: "Lalab jing`- tifa' qui`ii': ¿Jie` sinúu` li~ nijmee~ e jmi~ Pascua cóo`- jaléng` dsea` guitúung` quié`e?" ¹² Jo ni'é`r- 'nú' cóo` 'núu' yú` li~ nisiliing` guiá-, jo fi' job niguiá`na' guiá- quiá'- e niquiee`naa' do.

¹³ Jo cangolím` i dsea` gáng- do mi~ cangoyúung` e cajíng`- Jesús lajo, jo cadsém`bre i dsea` do, jo calitib~ laco' cajíng`- Jesús jéeng`gui do. Jo fi' job caguiar` guiá- e nidó`r- ie~ canuu` jo.

¹⁴ Jo mi~ nijaquiéeng` oor~ e nidó`r-, jo cangolím- Jesús cóo`- i dsea` guitúung` do fi' li~ ninée` guiá- e nidó`r-. Jo mi~ caguiliñ- jo caguá`bre mes~ lajaléiñ` do, <sup>15</sup> jo canaang` Jesús sí`reiñ` do lala:

—iDsíng`- cali`iin`n e nijmee~ e e jmi~ Pascua la cóo`- 'nú' nú'- gui e nijúun`n! <sup>16</sup> Co' jo` nijmee~ e e jmi~ jo cóo`- 'nú' cartí mi~ nití- i' e nijí`tu rú`naa' fi' ñifi- quié`e.

¹⁷ Jo lí- jo catáññ- cóo` cóo` e a~ jmi` mí` huñng` jó` jo cacuø`r` gui`máang` Fidié`, jo lí- jo casí`r- jaléng` i dsea` quiá`r- do jo cajíñ`-:

—Jó`-o e cóo` la, jo jmee`na' jmá`-jiu e a~ dsí' lajee` lajaléng`na' na. ¹⁸ Dsuo` jo` nidúu`-u e jmi` mí` huñng` jó` la cartí nijí`tu rú`naa' fi' ñifi- quié`e.

¹⁹ Jo mi~ cangí jo, jo casá`r- cóo` iñí` jo cacuø`r` gui`máang` Fidié`. Jo mi~ cangoyúung` jo, jo cajméer` jmá`-jiu e iñí` do lajee` lajaléng` i dsea` guitúung` do. Jo lí- jo casí`-reiñ` jo cajíñ`-:

—Quié`na' e iñí` la, co' e la lí' e ngúu' táan`n la, dsea` nijúun`n uii~ quiá'- jaléng` dsea` jmigüí. Jo jalé' e la 'né- nijmee`na' e laco' niguiéng` óo`na' jnea~.

²⁰ Jo mi~ cangoyúung` e cagó`r` e iñí` do, jo catáñng`-tur e cóo` e li- a~ jmi` mí` huñng` jó` do jo cajíñ`-:

—E a~ dsí' e cóo` la lí' cóo` júu` 'má- e jmiró` Fidié` cóo`- dsea` jmigüí. Jo e júu` jo niliti~ mi~ nitú` jmi`øøñ- uí' dsee- quiá'- jaléng` dsea` jmigüí. ²¹ Jo dsu' lana, lab guing~ i dsea` i ni`náng- jnea~ fi' quini` jaléng` dsea` i 'ní' ní- quié`e. ²² Dsuo` lana jnea~, dsea` lín`n jaang` dsea` jmigüí i jáa' fi' ñifi-, 'né- nidsing`n`n lí' laco' la fé' fi' ni` jì quiá'- Fidié`. Jo dsu' e ngi~ fi- i dsea` i ni`náng- jnea~ fi' quini` jaléng` i dsea` í!

²³ Jo mi~ canúu- i dsea` guitúung` do e cajíng`- Jesús lado, jo canaañ` jmingi` rúñ`-:

—¿I` jaang` jnea~aa', faa~aa', dsea` née`ee' la i ni`náng`naa' Fíi`naa' Jesús?

²⁴ Jo mi~ cangoyúung~ e cagó'r, jo canaang` i dsea` guitúung` do jmiquíu'm- dsír' quiá'- uí'~ e sáññ' quiá'- i~ i niing-gui lajee` la'ó' ír'.

²⁵ Joba' cañi' Jesús quiáñ'- do jo casí'- reiñ':

—Jaléng' dseata~ i quiu' ta~ quiá'- jaléng' dsea` i ja` cuíng` Fidié~ jmóor` laguidseaang` e jmiti~ dsea` jalé' ta~ e quiu'r'. Jo jalém' i dsea` do 'né- fér' e eáam' guiá- jogui e eáam' jlo' laco' ta~ quiu' dseata~ quiá'r-. <sup>26</sup> Jo dsu' 'nú', dsea` líng'na' dsea` quié-e, ja` cuóøng` fa' e líng'na' lajo. Co' ií' 'nú' i iing~ i niliniing-gui, 'né- nijmee-na' laco' jmóo` jaang` dsea` i ja` niing~; jogui ií' 'nú' iing~ i niquiá'- ta~, 'né- nijmee-na' lajii'~ ta~ e iing~ dsea` rúm'ba'. ²⁷ Co' e já'- e í dsí' dsea` e eáang-gui niing~ i dsea` i guíng~ gø' laco'gui i dsea` i caguié' e jmiñ' do. Dsu' jnea~ sín'n la jee~ 'nú' lí' laco' jaang` dsea` i jmóo` lajii'~ e iing~ dsea` rúng'.

²⁸ 'Jo co' nicangí'ba' cóo'~ jnea~ contøøng- lajee` nicangongín-n jalé' iihu'í' fí' jmigü' la, <sup>29</sup> jo uí'~ e lajob nicajmee-na', joba' nicuóøø' 'nú' e niquiá'^na' ta~ colíng~ cóo'~ jnea~ fí' ñifí- lí' laco'gui la nicangíng` jnea~ quiá'- Tiquié'e Fidié~ dsea` guíng~ ñifí- e niquiá'^u ta~ cajo. <sup>30</sup> Jo colím~ ni'né' niquíee-naa' cóo'~ jnea~ fí' jo, jogui røøb` niquidsi'naa' í' cajo quiá'- laji' guitu' 'lé' dsea` Israel.

Mi~ cajmé'e Jesús júu^ e nijíng'- Tú^ Simón e ja` cuiñ' dsea` do (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13 :36-38)

³¹ Jo mi~ calí- jo, cajíng'- gui Jesús casí'r- Tú^ Simón:

—Simón, Simón, lana nicamíng` Satanás 'nú' e niguia` ji'r' 'nú' lafa' mi~ ji' dsea` qui' cui'íee'. <sup>32</sup> Jo dsu' jnea~ nicamí'i Tiquié'e dsea` guíng~ ñifí- uii~ quií'- e laco' ja` güilín'^ e nilítúng- a' júu^ quié-e. Jo 'nu', mi~ nifo'tu' calé' catú- e lin' dsea` quié-e, joba' jmicóo'~ jóng jaléng' dsea` rún' e laco' teá'gui nisíñ'- cóo'~ júu^ quié-e.

³³ Joba' cañi' Tú^ Simón jo casí'r- Jesús jo cajíñ'-:

—Fí'i, teáb` dsí' jnea~ e ninii'i cóo'~ 'nu' fí' 'nu'í' fíng song casáng' dsea` 'nu', jogui colím~ nijúu-naa' fíng cali'né- lajo.

³⁴ Joba' cañi' Jesús quiá'- Tú^ Simón jo casí'-reiñ':

—Tú^ Simón, e laba' fí' i 'nu', e dsa'ó' góo' na, nú'- gui e niquí'- tuidsee^, 'nu' nifo'^ 'ní' née'~ e ja` cuín' jnea~.

Mi~ nijaquíéeng' oor~ e nidsingíng- Jesús jalé' iihu'í'

³⁵ Jo lí- jo, cajmíngi'- Jesús jaléng' i dsea` quiá'r- do jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Mi~ casín-n 'nú' e ja` quié^na' nosúu' quií'-na' o'gui cuu-, jogui jii'~ lomí-na' e ø'ba', joba' jii'~ coo' ja' ee' cali'né-gui', ¿já' leáa'?

Joba' cañi' i dsea` do jo casí'r- Jesús:

—Dseáng'- lajob lí', Fí'i'i'.

36 J_oba' cajíng' tu Jesús casí'r- jaléng' i dsea` do:

—J_o dsu' lana fíi- 'nú', jaléng' 'nú' i sea` nosúu' quíá'- cóo' gui lí téel- cuu- quíi- na', j<sub>o</sub>ba' quíe' na' jalé' e j<sub>o</sub>; j<sub>o</sub>gui i' 'nú' i ja' sea` ñisú' quíá'-, j_oba' 'nú' na' cóo' 'mi' guíeé- quíi' na' j_o leáa' na' cóo' e ñí' j_o. 37 D_{suc}o' lana tí' niliti- jalé' e fé' fí' ní' j_i quíá'- Fidiéé' lí' fé' lala uii- quíe'-e: “J_o jee- jaléng' dsea` i soo' dsí' cali'íiñ-”. D_{suc}o' lajalé' e fé' fí' ní' j_i quíá'- Fidiéé' uii- quíe'-e, dseáng'- 'né- nilitib- e j_o.

38 J_oba' cañíi' i dsea` do quíá'- Jesús j_o cajíñ'-:

—Fíi', lab sea` tú- ñisú'.

J_oba' cañíi' tu Jesús j_o cajíñ'-:

—Nitéb' j_ii' lana.

Mi casíng- Jesús cóo'- Fidiéé' fí' mó' Olivos

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 J_o mi- cangí e cajíng'- Jesús e júu^ j_o, dsifí' ladob cagüi'íir' j_o cangó- tur fí' mó' Olivos lí'^ laco' gui j_ii' e quí' tiiñ' e jmóor'. J_o cangolím- jaléng' i dsea` quíá'- do cajo tí' leáaiñ' laco' cangó- dsea` do. 40 J_o mi- caguiliñ- e fí' mó' j_o, j_ob cajíng'- Jesús casí'r- i dsea` quíá'- do:

—Féeng'- na' Fidiéé', j_o laj_oba' ja' dseáng'- e nijíung'- na' fí' ní' dsee-.

41 J_o lí- j_o, dob catiúung- tear i dsea` quíá'- do, j<sub>o</sub> 'ña' bre cangór- tí' doguij<sub>i</sub>u lí'^ laco' í' e tí' cóo' cuu- e bí' dsea` cóo'- guóor'. J_o casí'r- uó- j_nir- j_o canaaiñ' féiñ' Fidiéé' j_o cajíñ'-:

42 —Teaa~, song iin- j_oba' cuóom' lí' laan- j_{nea} jee- jalé' iihu' e tí' lí' nidsingín- n; j_o dsu' ja' güilí' laco' iing- j_{nea}, có' güilitib- jial dseáng'- j_ii' iing- 'nu' e niliti-.

43 J_o mi- cajíng'- Jesús laj_o, j_o dsifí' laj_ob cajnéng- jaang' ángel i casíng' Fidiéé', j_o cacuó'r' dsea` do bí' e quíá'- e nité'r' cóo'- jalé' iihu' e tí' lí' nidsingíiñ-. 44 J_o lajee' j_o eáang' gui canaang' Jesús jmiféiñ' Tiquíá'r^, j_o canaang' sojiiúñ' jmigu- iee' e lí' la lí' j_mi'óoiñ- cartí' ní' uó^.

45 J_o mi- calí- e féiñ' Tiquíá'r^, j_o cangám'- tur fí' lí' caseáaiñ' i dsea` quíá'- do, j<sub>o</sub> cadséng' neiñ' do e güim' biñ' do lajaléiñ', có' dsíng'- nicalijiuung- dsí'r'. 46 J<sub>o</sub>ba' cató'- Jesús i dsea` do j_o casí'- reiñ' lala j_o cajíñ'-:

—Jialí' güiing' 'nú'? J_miná- ráang'- na' j_o féeng'- na' Fidiéé' dsea` guíing- ñifi- uii- quíi' na' yaang'- na', j_o laj_oba' ja' dseáng'- e nijíung'- na' fí' ní' dsee-.

Mi casang'- dsea` Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 J_o laco' gui' nang' e fé' bí' Jesús e júu^ na, mi- canaang' guilíng- fíing' dsea'. J_o jaang' lajee' lajaléng' i dsea` guitúung' do i sii' Judas Iscariote, í'bing' i quíe' nifi' quíá'- i dsea` do. J_o

cangoquíeíñ' fí' lí' sing' Jesús jò cachu'r' ni' dsea' do. ⁴⁸ Jò dsu' lalab cañi' Jesús quiáiñ' do:

—Judas, ¿su cóo' e chu' ni'baa e nijáan' jnea' fí' jaguó' jaléng' i' ni' níng' jnea', dsea' i' jaa' fí' ñifi' i' líng' jaang' dsea' jmigüí'?

⁴⁹ Jò mi' cangá' dsea' guitúung' quiá' Jesús e calí' lado, jò cajmingi'r' Jesús jò cajíñ' do:

—Fí'naa', ¿su nití'naa' cóo' ñisu'?

⁵⁰ Jò jaang' i' dsea' guitúung' do caguir' ní' quiá'r', jò caqui'u'r' logua' dsée' quiá' jaang' dsea' i' jmóo' ta' quiá' i' jmidsea' i' laniing' do. ⁵¹ Jò dsifi' lajòb cajíng' Jesús casí'r' i' dsea' quiá'r' do:

—Jo' e cang'na'r' jí' cōo'; nílib' jí' lana.

Jò dsifi' lajòb cagüi' Jesús e lí' ná' quiá' i' dsea' sicu'ng' do, jò ladsifi' lanab ca'lóo' loguaiñ' do. ⁵² Jò lí' jò, casí' Jesús jaléng' fii' jmidsea' cóo' jaléng' i' née' ni' guá' cóo' gui jaléng' dsea' cóong' quiá' guá' quiá' dsea' góor' dsea' Israel, cō' lajalém' i' dsea' í' caguiliñ' e nitóor' Jesús, jò cajíñ' casí'r' i' dsea' do:

—Lana cagüilíng' 'nú' e quié'na' jalé' ñisu' cóo' gui jalé' 'ma' e nijmang'na' jnea' lafa' jaang' í'. ⁵³ Jò lacōo' jmí' lacōo' jmí' ca'ée' e 'nú' júu' quiá' Fidiée' fí' guá' qui'naa', jò dsu' ja' cateá' óo'na' fa' e caséng'na' jnea' lajee' jò; jò dsu' lanagui cagüea' oor' e güijé' 'nú', cō' Fidiéeb' dsea' nicacuor' fí' lajò e i' 'lim' níquiá'r' ta' e uóor' lana.

Mi' cajíng' Tó' Simón e ja' cuiñ' Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jò dsifi' lajòb casaiñ' Jesús, jò catór' dsea' do fí' quiá' i' jmidsea' laniing' quiá' dsea' Israel. Jò huím' ngang' Tó' Simón e ti'leáiñ' lacō' ngolíng' i' dsea' do e téer' Jesús. ⁵⁵ Jò mi' caguiliñ' fí' jò, jò canaang' i' dsea' i' casó' quiá' Jesús do e jí'r' jí' fí' guía' joo' siguí', jò caguár' lacúng' lajíng' e jí' do mi' cacóo'. Jò dob caguá' Tó' Simón cajo' jee' jaléng' i' dsea' do. ⁵⁶ Jò mi' cangá' jaang' dseam' i' jmóo' ta' quiá' i' jmidsea' do e dob guíng' Tó' Simón jee' jaléng' i' dsea' i' neáng' do, jò canaiñ' jmícuíng'neiñ' jò casí' reiñ':

—Jaa', cangib' i' dseañu' la cóo' Jesús cajo.

⁵⁷ Jò mi' canúu' Tó' Simón lado, jò dsifi' lajòb cajíñ' casí'r' i' dseam' do:

—Ja' cuíng' jneaiñ' do, dseam'.

⁵⁸ Jò mi' máng' guíju' lajò, jíéng' gui calicu' quiá'r' jò cajíñ' do:

—Dsea' quiá' Jesús líng' gui 'nu' cajo.

Jò mi' canúu' tu' Tó' Simón lado, jò dsifi' ladob cañi'tur jò cajíñ' do:

—Ja`jee~ i do quíng'~ jnea~, dseañu`.

⁵⁹ Jo mi~ cangf̄ cōō oor~ lajo, jiéng'gui jaang` dsea` cajíñ'~:

—E já'~ba' líng' i dseañu` la dsea` quíá'~ Jesús, cō' i seeng' fí Galileab la cajo.

⁶⁰ Joba' cañi'tu Tú^ Simón jo casí'r~ i dsea` do jo cajíñ'~:

—Ja`ñii~ ee` e fō` na, dseañu`.

Jo ja` mi' cató'bi e fé' i Tú^ Simón do lajo mi~ tí li~ caqui' jaang` tuidsée^. ⁶¹ Jo job mi~ caji' Jesús nir~ jo cajóoñ~ Tú^ Simón tí li~ siñ', jo dsifí lajob cadseng'~ dsí' i Tú^ Simón do e cajíng'~ Jesús lamí~ neaaiñ' gø'r' do: “Dsa'ó' góo' na, nú'~ gui e niquí'~ tuidsée~, 'nu` nifo'^ 'ni' née'~ e ja` cuín' jnea~.” ⁶² Jo mi~ cadseng'~ dsí' i Tú^ Simón do e cajíng'~ Jesús lajo, jo dsíng'~ calijiuung~ dsír', jo dsifí lajob cagü'í'r' jo dsíng'~ canaaiñ' qui'r' jóng.

Mi~ cajmeáng' dsea` Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Jo mi~ cangf̄ jo, jaléng' i dsea` i jée' quíá'~ Jesús canaaiñ' lóoñ~ dsea` do jogui bóøng~ neiñ', ⁶⁴ jo cajní'r' jmini' dsea` do jo cabár` moniñ'~ jo cajmingi'reiñ' lala jo cajíñ'~:

—¿I' i cabóøng~ 'nu'? ¡Jmee~ júu^, ne'ee'!

⁶⁵ Jo jmigui'bi jalé' e fé'r' e jmineaiñ' dsea` do lajee' jo.

Mi~ cangojéiñ' Jesús fí li' siseáng' jaléng' dsea` cóøng' quíá'~ guá'~

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Jo mi~ cajneá~ e jmii~ jo, jo caseáng' jaléng' dsea` cóøng'~ quíá'~ dsea` Israel cóo'~ jaléng' fii' jmidsea` cóo'~ gui jaléng' tifa' quíá'r~, jo cató'r~ Jesús fí li' nisiseaiñ' do, jo cajmingi'r' dsea` do lala jo cajíñ'~:

⁶⁷ —Jmee~ júu^, ne'ee', ¿su 'nub' Dsea` Jmáang~?

Joba' cañi'tu Jesús quíá'~ jaléng' i dsea` do jo cajíñ'~:

—Song nijmee~ jnea~ júu^ røø, ja` já'~ nilíng' 'nú' júu^ quié~ e jóng. <sup>68</sup> Jogui song ee` nijmingi' i 'nú', ja` e ñi'na' ningii~ na' quié~ e cajo. <sup>69</sup> Jo dsu' latí' lana jnea~, dsea` cagá~ a fí ñifi~ e lí'n'n jaang' dsea` jmigüi, niní'i lí' lí' dsée' lacō' guíng~ Fidiée' dsea` guíng~ ñifi~, dsea' i 'gøng' eáang' la'úng~ fí jmigüi.

⁷⁰ Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea` do e cajíng'~ Jesús lado, jo lajalém'bre cajmingi'r' dsea` do jo cajíñ'~:

—Jo ¿su 'nub' Jóo' Fidiée' dsea` guíng~ ñifi~ liya?

Joba' cañi'tu Jesús quíá'~ jaléng' i dsea` do jo cajíñ'~:

—Dseáng'~ lajob lí' lí' lacō' la nicafée'~ na' na.

⁷¹ Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea` do e cajíng'~ Jesús lajo, jo casiiñ~ lajee' lajaléiñ' do jo cajíñ'~:

—¿E'gui ta~ e 'neáng~ guí' jaléng' dsea' i tí' ni~? Cō' yee~baa' nicanú'~ náng' jial lacō' lí' júu^ quíá'r~.

23

Mi~ caguiéng' Jesús fi' quini~ dseata~ dsea' féng' i sii' Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Jo mi~ cangî jo, lajalém" i dsea' do cangojéeiñ Jesús fi' quini~ jaang' dseata~ dsea' féng' i sii' Pilato. ² Jo mi~ caguiliñ" do fi' do, jo canaañ jmóor' dsee~ quia'~ dsea' do jo cajíñ":

—I dseañu" la ngir' lacaang' jee~ 'núu' ta~ jmiguiñg~ jaléng' dsea' i seeng' fi' lí~ quia'~ 'nu' ta~. Jogui ngir' fé'r e ja' 'né~ niquí^naa' cuu~ quia'~ i dseata~ dsea' féng' i guing~ fi' Roma, jogui fé'bir cajo e íbre líiñ Dsea' Jmáang~ i nisíng~ Fidié~ i nicá nifi' quia'~ jaléng' dsea' góo^naa' dsea' Israel.

³ Jo mi~ canúu~ i dseata~ Pilato do lado, jo cajmingi'r' Jesús jo cajíñ":

—¿Su 'nub' dsea' i quie' nifi' quia'~ dsea' Israel?

Joba' cañi' Jesús jo cajíñ":

—Dseáng'~ lajob líí' lí'^ lacó' la nicaféé'~ 'nu' na.

⁴ Jo mi~ canúu~ Pilato e cajíng'~ Jesús lajo, jo casí'r~ jaléng' i fii' jmidsea' do cóo'~ gui jaléng' i dsea' i teáng'~ do jo cajíñ":

—Ja' niguié'~ jnea~ jíi'~ cóo' dsee~ e sea' quia'~ i dseañu" la.

⁵ Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea' do lado, jo eáang'gui canaañ jmóor' dsee~ quia'~ Jesús jo cajíñ":

—I dseañu" na eáang' ngir' ta~ jmiguiñg~ dsea' cóo'~ jalé' e er'. Jo canaañ jmóor' lajo catí' lí~ se' Galilea cartí' cagüeiñ~ fi' la, fi' lí~ se' Judea, e jmóor' lajo.

Mi~ cangojéeiñ Jesús fi' quini~ jaang' dseata~ i sii' Herodes

⁶ Jo mi~ canúu~ Pilato e café" dsea' lajo, jo cajmingi'r' su fi' lí~ se' Galileab seeng' Jesús. ⁷ Jo mi~ cajíng'~ dsea' e fi' job seeiñ, joba' casíiñ dsea' do cóo'~ jaang' dseata~ i sii' Herodes

i líng' dseata~ dsea' féng' quia'~ Galilea, có' ie~ jo dob nitáang' i dseata~ do fi' Jerusalén. ⁸ Jo mi~ cangá~ Herodes e cangáñ~ Jesús, dsíng'~ cali'íang' dsír', có' líib~ nicajá~ e iñ~ e niníiñ~ dsea' do, có' fiim' dsea' dsicóor' júu^ quia'~ jalé' e guíá~ e nicajmée' dsea' do, jogui güijer' fa' ee' nijmé~ dsea' do e lí~.

⁹ Jo jmiguiub' jalé" e cajmingi'r' dsea' do, dsu' jíi'~ camí'^ júu^ ja' ee' cañi' Jesús quia'ñ" do. ¹⁰ Jo lajee~ jo, dob teáang' jaléng' fii' jmidsea' quia'~ dsea' Israel cóo'~ jaléng' tifa' quia'r~, jo dseáng'~ eámam' teaañ" do jmóor' dsee~ quia'~ Jesús.

¹¹ Jo mi~ cangá~ Herodes e ja' ee' ngí' Jesús, joba' cajmicóo'~ rúíñ" cóo'~ jaléng' 'lée~ quia'r~ e canaañ lóoiñ~ dsea' do, jo caquíñ' dsea' do caneáang' sí'^ dseata~ dsea' féng'. Jo lí' jo, i dseata~ do caguiéng' tur Jesús fi' lí' guing~ dseata~ Pilato calé" catú~.

¹² Jo ie~ jmíi~ jo røøb' casíng~ tu dseata~ Herodes cóo'~ dseata~ Pilato, có' lamí' jééng'gui 'níb" nicangáng~ rúíñ".

Mi~ cahui' ta~ e nijúung~ Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18 :39-19 :16)

¹³ Jò mi~ caguiéng'~tu Jesús fí lí~ guing~ dseata~ Pilato, jò caquiuiñ' do ta~ e caseáng' jaléng' fii~ jmidsea` còo'~gui jaléng' dseata~ jogui còo'~ jaléng' dsea` fii. ¹⁴ Jò mi~ caseáng' jaléng' i dsea` í, jò lalab cajíñ'~ casí'~reiñ':

—'Nú' cañijéng'na' i dseañu' la fí la e jmoo'na' dsee~ quiá'r~ e ngir' jmiguíñ' jaléng' dsea` fii; jò jnea~ nicajmingú'r' jalé' e júu' jò fí quiniá' 'nú' lajaléng'na' na, jò dsu' jii'~ còo' dsee~ ja' mí cadsé'e e røøiñ' lí' laco' jii'~ e 'níng'na're.

¹⁵ Jogui nicasím~bír fí lí~ guing~ dseata~ Herodes, dsu' o'gui i dseata` í líng~ ee` dsee~ cadsé'r' quiá'~ dsea' la, jòba' fí lab nicaguiéng'tureiñ'. Jò niñí'ba' e jii'~ còo' ja` ee' mí cajméer' fa' cuóøng' e nijngáang'~naa'r, ¹⁶ jò dsu' nicuóø'baar iihuá', jò lí~ jò nilaam~tur calé' catú'.

¹⁷ Jò lajee` e jmi~ jò tíng` dseata~ Pilato e jmi'iaaiñ` dsí' jaléng' dsea` fii jò láaiñ` camíng'~ dsea` i iuung~ fí dsí' 'nuñí'.

¹⁸ Jò dsu' jaléng' i dsea` fii` do canaaiñ` óor` teá jò fé'r' e éeiñ` Jesús:

—Ja' laan'~ i dseañu' ná! ¡Leaang~ Barrabás!

¹⁹ Jò i Barrabás do nica'ír~ 'nuñí' dsu' uí'~ e 'ní' níiñ~ jaléng' dseata~ jogui e nicajngaiñ' dsea` cajo. <sup>20</sup> Jò dsu' dseata~ Pilato eáang'gui iñ~ e nileáiñ~ Jesús laco'gui i Barrabás do, jòba' casí'~tur dsea` fii calé' catú'. ²¹ Jò dsu' jéeng'gui i dsea` fii` do canaaiñ` fé'r' còo'~ júu' teá'gui jò cajíñ'~ e éeiñ` Jesús:

—¡Fí dse' crúu` teáaiñ' na! ¡Fí dse' crúu` teáaiñ' na!

²² Jò lí~ jò, catí' 'ní' née'~ cajíng'~tu dseata~ Pilato casí'r~ jaléng' dsea` fii':

—Jò ¿e'gui dseáng'~ e ga` nicajméer'? Ja'gui ee` dsee~ niguié' jnea~ e røøiñ' fa' e cuóøng' e nijúuiñ'. Dsu' lifa' nicuóø'baar iihuá', jò lí~ jò, nilaam~tur calé' catú'.

²³ Jò dsu' jaléng' dsea` fii` còo'~gui jaléng' fii~ jmidsea` eáang'gui canaaiñ` ta'r' mii'~ e mí'tur e nitáng~ Jesús fí dse' crúu', jò lajòb cajméer` cartí' calí'r~ lajii'~ e mir' do. <sup>24</sup> Jò lajòb cajméer` dseata~ Pilato lí' laco' jii'~ e mí' i dsea` i teáang~ do, <sup>25</sup> jò caleám~bre i Barrabás do, dsea` i 'ní' níng~ jaléng' dseata~ jogui nicajngaiñ' dsea`, cò' uing~ quiá'~ e jòba' e iuuíñ' 'nuñí', jò cajám'bre Jesús fí jaguó' jaléng' dsea` i 'ní' níng~ dsea` do; jò cajméer` lajò còo'~ jaléng' dsea` fii', cò' lajòb cali'íiñ' do.

Mi~ catáng~ Jesús fí dse' crúu`

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19 :17-27)

²⁶ Jò mi~ cangí jò, jò cangojéem~bre Jesús fí lí~ nitáiñ~ fí dse' crúu'. Jò lajee` teáaiñ'~ do fí e ngolíiñ~, cajíñ' jaang' dseañu' i laco' nijang' jee~ ta` quiá'~ i sii' Simón i seeng' fí còo' fii' e

sii` Cirene, jò caquiur` ta` e cajéeng` i dseañ` do crúu` quiá` Jesús laguidseaang` ; jò cangór` caluu` laco` ngóo` dsea` do.

27 Jò fñim` dsea` i ngolíng` laco` ngóo` Jesús, jogui dsíng` fñing` dseamf` i ngolíng` qui` jò ti'oor` e lijjuung` dsíir` uii` quiá` Jesús. 28 Dsu` Jesús caji` nir` cajóoñ` jaléng` i dseamf` do jò cajiñ` casí`-reiñ`:

—Dseamf` i seeng` fí Jerusalén, ja` qui`na` uí` jnea~, dsu` qui`na` uii` qui`na` yaang`na` jogui uii` quiá` joo`na`. 29 Co` niguiéeb` jmii` mi` nifé` jaléng` dsea: “Juguiá` jii` quiá` jaléng` dseamf` i ja` cuøong` nidsiquieeng` yuu, jò ja` ii` caliséng` quiá`r` i cacuó`r` tú`.” 30 Jò ie` jòb` mi` nináng` jaléng` dsea` e nimí`r` jalé` mó` jò nijíñ` : “Líng` güjia` si` lí` née`naa” ; jogui nisí`r` jalé` mó` : “Meeng` jnea` lajminá`.” 31 Co` song lanab cuø`na` jnea` iihuí, dsea` ja` dsee` røøñ, jòba` jial tí`gui nidsingñg` 'nú`, dsea` røøng`na` dsee`.

32 Jò jaléng` i dsea` i ngolíng` do jéeiñ` gáng` ii` i nidsi-jngáaiñ` colíng` cóo` Jesús. 33 Jò mi` caguiliñ` coo` cuo` lí` sii` Cuo` Mogui` 'Lii~, jò fí` jòb` cateáaiñ` Jesús fí` dse` crúu` cóo` laj` gáng` i ii` do, jmá` jáng` crúu` lajaañ` do: jò jmá` jáng` i ii` do catáñ` lacataang` cáang` Jesús, jaang` lí` lí` dsée` jogui jaang` lí` lí` tuung`. 34 Jò lajee` gui`ná` e táang` Jesús fí` dse` crúu` cajiñ`:

—Teaa~, íng` dsee` uii` quiá` jaléng` i dsea` na, co` e ja` lí`biñ` na jalé` e jmóor`.

Jò mi` calí` e cateáaiñ` dsea` do fí` dse` crúu`, jaléng` i 'lée` do canaaiñ` cóor` quiá` i` nilí` lajee` lajaléiñ` do i nicóo` si` Jesús fí` quiá`r`. 35 Jò lajalém` dsea` teáaiñ` e jòø` jalé` e calí`, jò jaléng` i dseata` do canaaiñ` lóoñ` Jesús jò sí`r` dsea` do lala jò fé`r`:

—Caleám`bre jaléng` dsea` jiéng`, jòba` güileáang` 'ñia`r` náng, song dseáng` já` e í`bre líiñ` Dsea` Jmáang`, dsea` i casíng` Fidié` fí` jmigü` la.

36 Jò jaléng` i 'lée` do lóøm`bre dsea` do cajo, jò dsiquiéeiñ` quiá` lí` táang` dsea` do fí` dse` crúu`, jò cuø`r` dsea` do jmí` mí` huíng` jó` e tí`. 37 Jogui sí`r` dsea` do lala jò fé`r`:

—Leaang` uø` náng song dseáng` já` e 'nu` lin` i dsea` i quie` nifí` quiá` dsea` Israel.

38 Jogui tóo` cóo` 'majmá` yú` gui` crúu` lí` táaiñ` lí` silí` cóo` jalé` jmí` griego cóo` gui` jmí` latín jogui cóo` jmí` hebreo, jò lalab guóng`: “I lab i dsea` i quie` nifí` quiá` dsea` Israel.”

39 Jò jaang` i ii` i taang` fí` dse` crúu` do gab` fé`r` uii` quiá` Jesús cajo, jò sí`r` dsea` do lala:

—Song dseáng` já` e 'nu` lin` Dsea` Jmáang`, jòba` leaang` uø` jóng` jogui leaang` jnea`.

40 Jō dsu' i ĩ ĩ jaang`gui do ca'gaam`bre quiá' i ĩ rúin' do jō cajín' casí'-reiñ':

—¿Su ja' jáa' qui' fa' e 'góng' Fidiée`dsea`guiing`ñiff', 'nũ dsea`táan' fí' dse' crúu` la cajo? 41 E liing`uim`ba' e taang`jnea` la, cō' laguib qui`naa' quiá'- jalé' e nica'lee`naa', dsu' i dseañu' la ĩ ĩ cō' ja' ee' mí' ca'léer'.

42 Jōba' cajín' casí'r- Jesús:

—Jesús, güiguiéng' o' jnea`mí`ninaan'- niquiá'^ ta` la'úng`fí' jmigüí'.

43 Jōba' cañi` Jesús quiá'- i dseañu' ĩ jō cajín' casí'-reiñ':

—E já' e fii`i 'nũ, dseañu', e náb nidsi'ie`ee' cō' jnea`fí'ñiff' li`guiing`Tiquié'e.

Mí`cajúng`Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Jō lajee` táang` Jesús fí' dse' crúu` mí` catí' guieñí'- joo`, jōb mí` ca'í- nũu` fí' guoo` uó` jō, jō cateá'- cartí' la ĩ ĩ 'ní' e ca'lóo'. 45 Jō cajlín` iee, jō lajee` jō casíng` tú- dseá'- joo` e 'mí' e í' guiá'^ joo` guá'- e sí' fí' Jerusalén. 46 Jōb mí` ca'oo` Jesús jō cajín':

—Teaa~, fí' jaguoo`ba' nisée`e jmigüí' quié`e náng.

Jō dsifí' mí` cajín' lajō, jō cajúm`bre.

47 Jō mí` cangá- fii` 'lée- quiá'- dsea` romano e calí- lado, jōguiba' cajmiféiñ' Fidiée` jō cajín':

—Dseáng'- já'-ba' e ja`dsee`nirøng` i dseañu' na.

48 Jō jaléng` i dsea` i teáng- do cangá`bre jalé' e calí- do, jō mí` caquiñ'- e ngoliñ, jōba' canaañ`bár' fí' nidsiur', cō' fi'ib` eáang` calíñ-. 49 Dsu' jaléng` dsea` i cangí' cō' Jesús cō' gui jaléng` dseamí` i cajalíng` cō' dsea` do catí' li` se' Galilea, huíib` cajer' jøor` jalé' e calí- do ie` jō.

Mí`ca'áng`Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Jō ie` jō seeng` jaang` dseañu' i guiúng` eáang` i sii` Sé` i caliséng` fí' cō' fii` li` sii` Arimatea fí' li` se' Judea. Jō kiiñ' do jaang` dsea` féng` i quiu' ta` quiá'- dsea` Israel. 51 Jō i dseañu' do güije`bre e nicá' Fidiée` nifí' quiá'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüí', jōgui ja` calijí'r- cajo dsu' e cahuí' ta` e nijúung` Jesús lí'^ laco'gui casíng` i dseata` caguiaang` rúin' do. 52 Jōba' mí` cajúng` Jesús, cangó- i Sé` do fí' quini` dseata` Pilato, jō camir' fí' e ni'áañ- Jesús, jō cacuø'bi i dseata` ĩ fí' e nijmé- Sé` lajō. 53 Jō dsifí' lajōb cangór- fí' li` táang` Jesús fí' dse' crúu`, jō cajgiáañ- dsea` do, jō caquiñ' cō' 'mí' té' e niguo', jō cangojéiñ` dsea` do e ca'áañ- fí' dsí' cō' too' jiáa', cō' lajōb qui' táng` jaléng` dsea` Israel e áañ- 'lii` quiá'r-. Jō e fí' jō ĩ ĩ

jaang`'lii~ ja` mi' ca'áang- lami~ jéeng'gui. ⁵⁴ Jo ie~ jmi~ jo nili' e guati'ló- jmi~ e jmi'íng' jaléng' dsea` Israel.

⁵⁵ Jo jaléng' i dseamf i cajalíng- cóo~ Jesús cati' li~ se' Galilea cangolíim^bre cajo, joba' cangá-bre jie~ li~ ca'áang- Jesús jogui jial caquiee` dsea` do dsí' e too` do. <sup>56</sup> Jo mi~ calita` dsí' i dseamf do jie~ li~ ca'áang- Jesús, joba' cangolíim^bre jóng fi' li~ neáaiñ' fi' Jerusalén, jo cangoguiar~ guiá- jalé' jmi~ jmeafii~ cóo~ gui jalé' noo~ jmeafii~ e nidsisuuiñ~ dsea` do mi~ ningf jmi~ e jmi'íng' jaléng' dsea` Israel, co' lajób qui' t'ing` jaléng' dsea` ie~ jo cóo~ jaléng' 'lii~ quiá'r-. Jo cajmi'ím' i dseamf do mi~ cati' í' lajo li'^ laco'gui ta~ quiu' fi' ni~ ji' quiá'- Fidié~.

24

Mi~ caji'tu Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20 :1-10)

¹ Jo mi~ cangf e jmi~ e jmi'íng' jaléng' dsea` Israel, jo jmi~ la'uii~ quiá'- seamaan~ la'ee` eáang' jaléng' i dseamf i cajalíng- cóo~ Jesús cati' Galilea do caleáb` catú- cangolíiñ- fi' li~ si'aang~ Jesús, jo quier' jalé' jmi~ jmeafii~ cóo~ gui jalé' noo~ jmeafii~ e nicaguiar' guiá- lami~ jéeng'gui do quiá'- e si'^ nisúuiñ- dsea` do. ² Jo mi~ caguilíiñ- e too` jiáa' li~ ca'áang- Jesús, jo cangár- e nisinab' e oo- ée` do, jo cab' niróo' e cuu~ e cajni~ mi~ ca'áang- dsea` do. <sup>3</sup> Jo cangotáam^bre fi' dsí' e ée` do, dsu' jo` cadséiñ' Jesús fi' dsí' jo. <sup>4</sup> Jo mi~ cangá- i dseamf do lajo, jo dsíng'- cafóñ' jii~ jo` ñir' e~ nijmér-. Jo lajee~ jo cóo` cangá-bre e cajnéng- gáng- dseañu' quiá'- laco' teáaiñ-, jo i dseañu' do qui'r' 'mi' té' e ji' jlo'. <sup>5</sup> Jo dsíng'- cafóng' i dseamf do mi~ tí li~ cangáiñ- i dseañu' do, jo catúuiñ' carti' ni~ uó` dsu' e cafóñ' dsea` do. Joguiba' café' i dseañu' do e caféiñ' i dseamf do jo cajiñ'-:

—¿Jiali' ngi'na' 'náng'na' jee~ jaléng' 'lii~ i dsea` i jii' lana? <sup>6</sup> Co' nicajib'tur calé' catú-, joba' jo` i seeng' fi' la. Téé' óo'na' jial cajiñ'- lami~ cateáaiñ- cóo~ 'nú' fi' Galilea, ⁷ mi~ cajiñ'- e ír', dsea` cagüeiñ- fi' jmigüi' e jáar' fi' ñiff- e líiñ' jaang' dsea` jmigüi', dseáng'- 'néb- e nijáng' dsea` ír' fi' jaguó` jaléng' dsea` dsee- dsea` qui' carti' nijnga'- dsea` do quiá'r- fi' dse' crúu^, jo dsu' mi~ nidsíng- 'ni' jmi~ lajo, nijib'tur calé' catú-.

⁸ Jo mi~ canúu- i dseamf do e júu^ na, joguiba' cadseng'- dsíir' jalé' júu^ quiá'- Jesús. ⁹ Jo dsifi' lajób caquing'-tur, jo cangojmée'r' júu^ i dsea` guijáng' quiá'- Jesús cóo~ gui jaléng' i dsea` caguiaang-gui do. ¹⁰ Jo jaléng' i dseamf i caguicóo` júu^ do siir` Yá^ i seeng' fi' Magdala, jaang'gui i sii' Sihuoó-, jaang'gui i sii' Yá^ niquiá'^ Tiáa~, jogui quíim^bi dseamf i caguiaang-gui cajo. ¹¹ Jo mi~ canúu- i dsea` guijáng' do lado,

ca'f̂ dsíir' e ngaam` i dseam̂ do, j̄o ja` ee` já' calíin̄- lajiī- júu` e quíeeiñ` do.

¹² J̄o dsu' Tú` Simón dsifib' cangór- güi'li' e cangojóør^ e fí too` ée` do. J̄o mi` caguiér- fí j̄o, j̄o catúuiñ' cajóør- j̄o cangár- e jiī- e 'mi' e caquing'- dsea` doba' née'gui. J̄o dsifí ladob cangáng'-tur, j̄o dsing'- cangogá dsíir' quía'- jalé" e cangár- do.

*Mi` cangolíng- gáng- dsea` quía'- Jesús fí' Emaús
(Mr. 16:12-13)*

¹³ J̄o e jmiī- j̄o, gáng- lajee` la'ó" i dsea` i cangi' cóo'~ Jesús do cataiñ'- fí e cangoliñ' fí cóo' fī lī sii' Emaús e née' guicó kilómetro lí' lí' caluu` fī Jerusalén. <sup>14</sup> J̄o lajee` teáng' i dsea` do fí, j̄o ngoliñ- siiiñ' quía'- jalé" e nicalí- fí Jerusalén lajee` e jmiī- j̄o. ¹⁵ J̄o lajee` ngoliñ-, cangoquíeng' Jesús, j̄o canaaiñ' ngir' coliiing~ cóoiñ'~ do. <sup>16</sup> J̄o jóøm- i dsea` gáng- do Jesús, dsu' ja` cangiñ' fa' e calicuñ' dsea` do ladsifí lado. ¹⁷ J̄o cajmingi' Jesús i dsea` gáng- do j̄o casí'-reiñ' j̄o cajíñ'~:

—¿E~ jalé" e siing' 'nú' lajee` teáng'~na' fí? ¿Jialí' líng'na' fí'?

¹⁸ J̄o jaang` i dseañu' do i nisiñ' Cleofas cañiir' quía'- Jesús, j̄o casí'r- dsea` do j̄o cajíñ'~:

—Lajim` dsea` niñir' jalé" e nicalí- fí Jerusalén lajee` e jmiī- e cangíng' na. J̄o ¿su jiī- 'nub` dsea` guin' fí Jerusalén e ja` ní' jalé" e nicalí- fí j̄o?

¹⁹ J̄oba' cajmingī-tu Jesús quía'- i dsea` do j̄o cajíñ'~ casí'-reiñ':

—¿E~ jalé" e nicalí- fí j̄o?

J̄oba' cañi' i dsea` gáng- do j̄o cajíñ'~:

—Mó'^ jáa'naa' sii'naa' jalé" e calíng- Jesús i seeng` fí Nazaret, jaang` dsea` 'gøng' i café' cuaiñ~ quía'- Fidiée~, j̄o cajméer` jalé" e quii'r~ jmiī- e dsigá dsí' dsea`, jogui eáng' 'gøng' jalé" júu` e café'r cajo; ²⁰ jogui sii'naa' jial cajmée` jaléng' fii' jmidsea` cóo'~gui jaléng' dseata~ quí'ii' mi~ cajaiñ' dsea` do fí jaguó` jaléng' dsea` fī e laco' niteaiñ- dsea` do fí dse" crúu` cartí nijngáng'-neiñ'. <sup>21</sup> J̄o jnea'^ nisita~ dsí'naa' e íbre dsea` i nileáng- jnea'^, dsea' lí'naa' dsea` góor` dsea' Israel. J̄o dsu' lana ningóo' 'ni' jmiī- e cangojée' jalé" e j̄o. ²² J̄o cóo' tú- máng'- dseam̂ i quíng'~ jee~ jnea'^ nicaguiliñ' 'ma'ee' e fóiñ' jnea'^, co' nicangoliñ' e ja` mí jnea' røø' fí lí' ca'áng- dsea` do, ²³ j̄o dsu' j̄o seeng` i 'liī- do e too' lí' ca'ír- do mi~ caguiliñ-. J̄oba' mi~ caquing'-tur, quíeer` júu` e cangaiñ- ángeles quía'- Fidiée~ i cajíng'- e nicajib'tu Jesús calé" catú-. <sup>24</sup> J̄o lí- j̄o, cangolíng- fí j̄o cóo' tú- máng'~ dsea` i la'ó" ngí cóo'~naa' e fí do, j̄o cangá-bre cajo dseáng'- jiī- laco' júu` e quíee` i dseam̂ do, j̄o dsu' ja` cangaiñ- Jesús.

25 J_oba' cajíng' - Jesús casí'r - i dseá' gáng' do:

—iSóong - ja' iing' 'nú' e ningáng' 'na' jalé' ee' líi', j_ogui dsíng' - jmi' iing' 'na' e ja' - nilíng' 'na' jalé' júu' e caguia' jaléng' dseá' i café' cuaiñ' quíá' - Fidié' mali' gui eáang'! 26 C_o' dseáng' - 'né' - ba' e cangongíng' - Dseá' Jmáang' - jalé' e j_o nú' - gui e nidséng' - tur calé' catú' - fí' ñifi' - quíá'r'.

27 J_o dsifi' ladob canaang' Jesús e sí'r' i dseá' gáng' do jalé' júu' e fé' uii' quíá'r' - fí' ní' jì' quíá' - Fidié', j_o canaiñ' catí' júu' quíá' - Moi' c_oo' - gui jalé' júu' caguiee' - gui e cajme' i dseá' i café' cuaiñ' quíá' - Fidié'.

28 J_o mali' gui laj_o, mi' caguilíng' i dseá' gáng' do e fi' lí' ngoliñ' do, j_o cajmée' Jesús e lafa' e ngóo' bir tí' lí' huí' gui, 29 dsu' i dseá' gáng' do cajmée' e cajeb' Jesús e fi' do j_o casí' - reiñ' do:

—La je' c_oo' - jnea', c_o' nica' lóob' - eáang' j_o tí' lí' ní' í' náub'.

J_o mi' cajíng' i dseá' do lado, j_o cajeb' Jesús fí' lí' cajé' i dseá' gáng' do. 30 J_o mi' tí' lí' caguár' e nidó'r' - ir' e canu', j_o catíng' Jesús c_oo' iñí' j_o cacuø'r' gui'máang' - Fidié', j_o lí' j_o cafiñ' e iñí' do j_o cacuø'r' i dseá' gáng' do. 31 J_o mi' cajmée' Jesús lado, j_o mi' calilí' i dseá' gáng' do e ní' dseáng' - Jesús i dseá' do. J_o dsu' dsifi' ladob cango' íng' dseá' do e laco' gui'ná' j_om - bir. 32 J_o dsifi' ladob canaang' i dseá' gáng' do sí' rúíñ':

—Lado 'má' - lajee' téé' - naa' fí', dsíng' - cali' íaang' dsí' - naa' mi' cajmea'r' jnea' - aa' júu' jalé' e fé' fí' ní' jì' quíá' - Fidié' uii' quíá'r' - dseá' líiñ' Dseá' Jmáang' - ¿já' já' - ?

33 J_o j_o' cajmi' iing' - yaang' i dseá' gáng' do, c_o' dsifi' ladob caquing' - tur cangoliñ' fí' Jerusalén fí' lí' caseáng' - tur c_oo' jaléng' i dseá' guijáng' do c_oo' - gui dseá' caguiaang' - i ngí' c_oo' - r' do. 34 J_o dsifi' mi' cangáng' - rúíñ', j_o lalab cajíng' - i dseá' fiing' do j_o casí' - reiñ':

—E ja' - ba' e nicají' - tu Fí' - naa', c_o' Tú' Simón nicangá' - quíá'r'.

35 J_o j_oguiba' cajmée' i dseá' gáng' do júu' jalé' e calíñ' - guíá' fí', j_o jial calicuíñ' Jesús mi' tí' lí' cafiing' dseá' do iñí' e nidó'r'.

Mi' cajmijnéng' - 'ñia' Jesús fí' quini' dseá' quíá'r'

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20 :19-23)

36 J_o lajee' gui'ná' - sím' - bi i dseá' do jalé' e júu' na, c_oo' - cajném' Jesús j_o casíng' - 'ñia'r' jee' jaléng' i dseá' do j_o casí' - reiñ' do lala:

—Güiliseem' 'nú' juguiá' - júu' røø'.

37 J_o mi' cangáng' i dseá' do Jesús, dsíng' - cafóíñ' j_o canaiñ' í' dsír' e j_oøiñ' - jaang' dseá' guí'.

38 J_oba' cajíng' - Jesús casí'r' - jaléng' i dseá' do:

—¿Jiali' 'gó'na? Jo ¿jiali' jmoo'na' e ja`já' líng'na' e jnea~?
 39 Fing na jòø-du' guóo' còo'gui tíi', cò' dseáng' jneab' la.
 Güing'na' jnea~ jogui jòøng'na' jnea~, cò' jaang' dsea' guí ja`
 teáaiñ' móo' o'gui sea' loo' táaiñ' laco' móo' 'nú' e sea' quíe' e
 lana.

40 Jo mi~ cajíng' Jesús lado, jo ca'e'r' jaléng' i dsea` do laji` tú`
 guóor' còo'gui tíir'. 41 Jo dsu' i dsea` do ja`já' calím' bir uí' e
 dsíng' dsigá' dsíir' jogui e íaang' dsíir' cajo. Jòba' cajíng' Jesús
 casí'r' jaléng' i dsea` do:

—¿Su ja` ee` sea' cuó'jiu' dóø'ø lana?

42 Jòba' i dsea` do cacuø'r' Jesús ca'náang' 'ñu` i cuíng`
 còo'gui ca'ná' mi' e a` ta'. 43 Jo ca'ím' Jesús e do, jo cagó'bre
 do fí' quini' jaléng' i dsea` do. 44 Jo mi~ cangoyúung' e cagó'r',
 jo casí'r' jaléng' i dsea` do jo cajíñ'`:

—Lajalé' e nicalín`n, e jòb e cafí' i 'nú' lami~ cangí'naa'
 colíng` e dseáng' 'né' e nilitib~ jalé' e fé' uii~ quíe' e fí' ni`
 ji` quía' Fidiée' e cajme' Moi~ jogui fí' ni` ji' e cajme' dsea` i
 café' cuaiñ' quía' Fidiée' jogui e fé' fí' ni` ji' e sii' salmos.

45 Jo lí' jo, cajmée' Jesús e cangáng' jaléng' i dsea` do jalé' e
 fé' fí' ni` ji' jo uii~ quía'r'. Jo lí' jo casí' reiñ' lala jo cajíñ'`:

46 —Lajòb too~ fí' ni` ji' quía' Fidiée' e dseáng' nisi'í'ba'
 e cajún`n, jnea~ dsea` lín'n Dsea` Jmáang` i casíng` Fidiée'
 fí' jmigüi' la, jo mi~ catí' 'ní' jmíi~ lajo, cajíb'túu calé' catú`;
 47 jogui 'né' e nini' dsea` júu` quíe' e lacoø' fí' fí' la'úng`
 fí' jmigüi', jo 'né' nináng' e jo catí' Jerusalén e laco' niquí'
 jíng' yaang~ dsea' fí' quini' Fidiée', jo lajoguiba' quí' jmíi' e
 ni'íng` dsee` quía'r'. 48 Jo 'núb' nicañi'na' jalé' e nicalín`n.
 49 Jo jnea~ nicuóø'ø 'nú' e cajíng' Tiquíe' e lami~ jéeng'gui e
 nicuó'r' 'nú', dsu' fí' Jerusalén labi' 'né' já'na' cartí' ni'íng'na'
 e Jmiguí' 'gøng' quía' Fidiée' e jáa' fí' ñifí', jo e jòb e nijmicóo'
 'nú' lata~.

Mi~ cangáng' Jesús fí' ñifí'

(Mr. 16:19-20)

50 Jo mi~ cangí' jo, cajéeng' Jesús i dsea` quía'r' do fí' caluu' fí'
 Jerusalén, jo cangoliñ` fí' còo' lí' sii' Betania. Jo mi~ caguiliñ`
 fí' jo, jo casée' Jesús guóor' fí' yú' jo lajòb cataiñ' güea' i dsea`
 quía'r' do. 51 Jo lajee' gui'ná'bi' táaiñ' güea' i dsea` quía'r' do,
 mi~ canaaiñ' soor' fí' yú' e cangáiñ' fí' ñifí'. 52 Jo dsu' lajaléng'
 i dsea` guijáng' do caquim' tur fí' Jerusalén mi~ cangoyúung'
 e cajmiféiñ' dsea` do, jo dsíng' íaang' dsíir' cangoliñ'. 53 Jo
 mi~ cangí' jo, sojiéb' niteáaiñ' fí' dsíi' sináa' guá' e jmiféiñ'
 Fidiée'.

Jo lajòb nilí'.

Jo lanab jii' lí' júu' e cajme' Lucas.

E lab júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e cajme' JUAN

Lajjí' mi~ ná'gui e nitiroo`jmigüü'ba' e niseeng`Dsea`Jmáang`

¹ Jo júi' latí mi~ uim~ nisea` e sii` Júu^ do, jo e jo líng' Joo' Fidié'; jo cøøm` seeng` cøo'~ Fidié', cø' íb` dseáng'- Fidié' cajo. <sup>2</sup> Jo colim~ seeng` e Júu^ do cøo'~ Fidié' lajji' latí mi~ uing~. ³ Jo la'eáang' cøo'~ e Júu^ dob cajmée` Fidié' lajalé' e sea` fí` jmigüü'; joba' lajalé' e sea` fí` jmigüü' cajmée` Fidié' colíng~ cøo'~ e Júu^ do. ⁴ Jo la'eáang' cøo'~ e Júu^ doba' cuø' e see`naa' fí` jmigüü', jogui íb` cajo i líng' i Jíng' quiá'- Fidié' i cuø' e tíng` ngáng' jaléng' dsea` jmigüü'. <sup>5</sup> Jo i Jíng' quiá'- Fidié' do jmoo' e lijneá` lacaang` lí` nua` só', jogui e nua` só' do ja` mí` caquí'~ jmii' fa' nijmé- e niyúng` i Jíng' quiá'- Fidié' do.

⁶⁻⁷ Jo malii`gui caliséng` jaang` dseañu' i calisi` Juan i seáng` dsea` jmii'; jo Fidié' caguíng' ír` jogui casíng`neíñ' e laco' dsea` do nini'r- júu^ quiá'- i Jíng' quiá'- Fidié' do, jogui e laco' ninú- jogui e já'- nilíng` jaléng' dsea` lajji' júu^ e niguiá- dsea` do. ⁸ Jo dsu' i Juan i seáng` dsea` jmii' do ja` líiñ' dseáng'- i Jíng' quiá'- Fidié' do, cø' líiñ' jaang` dsea` i casíng` Fidié' e laco' nini'r- júu^ quiá'- i Jíng' do jee` jaléng' dsea` góor` dsea` Israel. ⁹ Jo cagüéng- i dseáng'- já'- Jíng' quiá'- Fidié' do fí` jee` dsea` jmigüü' e laco' nijmér- jial e niliseeng` dsea` fí` lí` jneá` jí'.

¹⁰ Jo i dsea` i líng' Júu^ quiá'- Fidié' do niseem`bre lajji' latí mi~ uing~; jo nañí' fa' la'eáang' cøo'~ íbre cajmée` Fidié' lajalé' e sea` fí` jmigüü', jo dsu' jaléng' dsea` jmigüü' ja` já'- calíñ- júu^ quiá'- dsea` do. ¹¹ Jogui dseáng'- fí` góo`bre cagüéíñ- cajo, dsu' ja` ca'íng' dsea` góor` ír'. <sup>12</sup> Jo dsu' jaléng' i dsea` i ca'íng' ír` jogui i já'- calíng- júu^ quiá'r-, joba' cacuø'reíñ' fí' e ca'uíñ'- do jóo' Fidié'. <sup>13</sup> Jogui líiñ' do jóo' Fidié' dsu' o' uí'~ e caliséíñ' fí` jmigüü' la, o'gui fa' líng~ i' quiu' ta~ quiá'r- e ca'uíñ- lajo, dsuco' líiñ' do lajo uí'~ e 'ñiab' Fidié' cajméer` e ca'uíñ'- do jóor'.

¹⁴ Jo e Júu^ do ca'uíng- dseáng'- jaang` dsea` jmigüü', jo caliséng` jee` jneaa`aa' fí` jmigüü' la, jogui dsíng'- jmi'neáng` jneaa`aa', jogui jmang'- júu^ já'- quie'. Jo mi~ calicuíng`naa' e Júu^ do i líng' Joo' Fidié' i camíng'~ do, joba' caline`baa' jóng` jial dseáng'- jlo'~ niiñ-, jo dsu' e jo catíñ- jii'~ dseáng'- 'ñia`bre e cacuø' Tiquiá'r` ír', cø' dseáng'- eáam`'née` dsea` do quiá'r-. ¹⁵ Jo lalab cajíng'- Juan i seáng` dsea` jmii' do cuaiñ~ quiá'- dsea` do mi~ cajíñ'- lala:

—Jo i lab i dsea i éeng jnea do ie lami cafá a lala: “Jo i dsea i nijáa cøøng guiji la co'gui cagüeng jnea fi jmigüi la niing guir eáang laco' jnea, dsaco' lajii mi ná' gui eáang e niliseeng jnea ba e niseeiñ.”

16 Jo co' eáam guiung dsea do cóo' jneaa aa', joba' cuø'r jneaa aa' jalé' güea' quiár' cóo' gui jalé' gui e 'né' qui' ii' dseáng' laling e jii' ja' cati' naa' lajo. 17 Jo la'eáang cóo' Moi cacuø' Fidié' jneaa aa' júu' quiá' ta' quiár'; jo dsu' la'eáang cóo' Dsea Jmáam ba' e nicaline' naa' jial tí' 'neáang' Fidié' jneaa aa' jogui la'eáang cóo' íb' cajo e liti' júu' quiá' Fidié'. 18 Jo jii' jaang dsea jmigüi ja' mí' cangáaiñ dseáng' 'ña' Fidié', dsu' jii' i jóor' caming' do i ling' Fidié' cajo, jii' íbing' i nicajmijnéeng' jial ling' Tiquiár' Fidié' uí' e dseáng' cøøm' seeiñ cóo' dsea do.

Mi café' Juan i seáang dsea jmii' cuaiñ' quiá' Dsea Jmáang' (Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Jo coo' jmii' jaléng' i dsea i quie' nifi' quiá' jaléng' dsea Israel i seeng' fi Jerusalén casiiñ coo' tú' mung' jmidsea quiár' cóo' gui jaang gáng dsea levita fi lí' táang i Juan i seáang dsea jmii' do e cangojmingi'r dsea do lala:

—¿I dsea lin'?

20 Joba' cañi i Juan do dseáng' la lí' jo casí' reiñ do lala:

—O' jnea i Dsea Jmáang' i í' áa' na' i nisíng' Fidié' i nicá' nifi' qui' na'.

21 Jo cajmingi' tu i dsea do i Juan do calé' catú' jo cajíñ':

—Jo ¿i dseáng' ling' 'na' jóng? ¿Su Líi i café' cuaiñ' quiá' Fidié' mali' gui eáang?

Joba' cañi tu i Juan do jo cajíñ':

—U~, o' í' jnea.

Joba' calé' catú' cajmingi' tu i dsea do jo cajíñ' lala:

—¿Osi 'na' bi i dsea i caguíng' Fidié' i nifé' cuaiñ' quiár' i sijeeng' naa' fi jmigüi la?

Joba' cañi tu i Juan do quiáiñ' do jo cajíñ':

—U~, o' í' jnea cajo.

22 Joba' i dsea do caléb' catú' cajmingi'r i Juan do jo cajíñ':

—Jo song o' lajogui, joba' ¿i' gui dseáng' ling' 'na' jóng? Jo co' dseáng' la guim' 'né' lé' naa' júu' i dseáng' ling' 'na' quiá' i dsea i casíng' jnea' do, joba' ¿e' fó' 'na' uø' e lin'?

23 Joba' cañi tu i Juan do quiáiñ' do:

—Jnea lín' n jaang' i fé' i cagüeng' fi ni' guóo' uø' quiú', jo quiee' júu' quiá' Fidié' e catíng' 'nú' e fé' lala: “Nea' na' condsée' coo' fi, co' tí' lí' nijáab Fíi' naa'” —lí' laco' cajíng' Fidié' fi ni' jii' quiár' e cajme' Saí', jaang dsea i café' cuaiñ' quiá' Fidié' ie' mali' gui eáang'.

²⁴ J_oba' i dsea' i casíng' dsea' fariseo fí' lí' táang' i Juan i seáang' dsea' jmíi' do cangosiñ' cóo' dsea' do ²⁵ j_o cajmingí' tureíñ'!

—J_o song ja' líng'gui' i Dsea' Jmáang' i nisíng' Fidié' fí' la i nicá' nifí' quí'naa' o'gui' Lí' o'gui' i dsea' i fé' cuaiñ' quiá' Fidié', j_oba' zjialí' jmoo' ta' seáang' dsea' jmíi' jóng'?

²⁶ J_oba' cañí'tu i Juan do quiáíñ' do j_o cajíñ'!

—Jnea' seáan'n dsea' jmíi' jí' cóo' layaang' jmíi'; j_o dsu' jee' 'nú' niseem' jaang' i ja' mí' cuíng'na'. ²⁷ J_o lana tí' lí' nilicuíim'ba' i dsea' í, co' tí' lí' ninám'bre ta' quiá'r'. J_o jnea' fí' quini' í ja' ee' quín'n, co' j'gui' co' nisí' ñí' 'ññ' lomí'r' ja' quín'n.

²⁸ J_o jalé' e la cangojé' fí' cóo' fí' lí' sií' Betania e néé' lí' lí' 'ngoo' gua' Jordán, co' fí' j_ob lí' táang' i Juan i seáang' dsea' jmíi' do ie' j_o.

Jesús líiñ' i Jo'se' Jiuung' quiá' Fidié'

²⁹ J_o mí' cajneá' cóo'gui' jmíi' laj_o, i Juan do cangár' e nijaquíeng' Jesús fí' lí' siñ'. J_oba' café'r' uii' quiá' dsea' do, j_o casí'r' jaléng' i dsea' i teáang' cóo'r' do lala:

—Fíng na j_oø'na', dob nijáa' i líng' i Jo'se' Jiuung' quiá' Fidié' i íng' jalé' dsee' e røøng' dsea' jmígúí'. ³⁰ J_o i dsea' lab i éeng' jnea' do ie' lamí' cafá'a lala: "Mí' nisóong' jnea', nijáa' jaang' i níng'gui' eáang' laco' jnea', dsuco' i dsea' í lají' mí' nú'gui' eáang' e niliseeng' jnea'ba' e niseeíñ'." ³¹ J_o jí' jnea' ja' mí' caliñi'bá i dseáng' dsea' do, j_o dsu' cagá'a fí' jmígúí' la e gaseáan'n dsea' jmíi' e laco' jaléng' dsea' góo'o dsea' Israel nilicuíñ' dsea' do.

³² J_o cajíng'gui' i Juan do lala cajo:

—Coo' jmíi' camó' jnea' Jmiguí' quiá' Fidié' e cajgó' fí' ñifí' j_o cajé' fí' yú' gui' Jesús e líng' jaang' mee'. ³³ J_o lajee' e nú'gui' laj_o ja' mí' ñí' jnea' i líng' dsea' do, j_o dsu' Fidié' i casí' quié' e e cagaseáan'n dsea' jmíi' casí'r' jnea' lala: "I dsea' i nimáan' i nijgié' Jmiguí' quié' e fí' yú' gui', i dsea' íbing' i niseáng' dsea' jmíi' cóo' Jmiguí' quié' e." ³⁴ J_o camób' jnea' mí' cangojé' jalé' e j_o, j_oba' dseáng' lajam' nita' dsii' e Jesús líiñ' dseáng' i J_o Fidié' camíng' do.

La'uii' dsea' i ca'uíng' dsea' quiá' Jesús

³⁵ J_o mí' cajneá' cóo'gui' jmíi' laj_o, i Juan i seáang' dsea' jmíi' do táaiñ' colíng' cóo' gáng' dseañ'u' i nilíng' dsea' quiá'r'. ³⁶ J_o lajee' j_ob cangár' e cangíng' Jesús, j_oba' cajíñ' casí'r' i dsea' quiá'r' do e fé'r' uii' quiá' dsea' i cangíng' do j_o cajíñ'!

—Fíng na j_oø'na', i dsea' ngoo' dob i líng' i Jo'se' Jiuung' quiá' Fidié' i íng' jalé' dsee' e røøng' dsea' jmígúí'.

³⁷ Jɔ dsifí mi~ canúu~ i dsea` gáng~ do lajji~ e cajíng~ i Juan do, jɔba' lajmináb~ cangoliñ~ ti'leáaiñ' laco' ngóó' Jesús. <sup>38</sup> Jɔ mi~ calilí^ Jesús e liing~ ii~ ngolíng~ caluur~, jɔba' dsifib' cají'r nir~ e cajóøiñ~ i dsea` do jɔ cajmingí^- reiñ':

—¿I~ ñilíng~na' 'náng~na'?

Jɔba' cañíi~ i dsea` do quiá^- Jesús jɔ cajíñ^-:

—Tifa', ¿jie~ fí quií^-?

³⁹ Jɔba' cañíi~ Jesús quiá^- i dsea` do jɔ casí^- reiñ':

—Má~aa' cóo~ jnea~, jɔ lajɔb niliñí^na'.

Jɔ colim~ cangoliñ~ cangojmiñir~ jie~ quiá^- Jesús, jɔ fí jɔb cajer' coling~ lata~ e jmii~ jɔ, co' la ii~ quiá~ e ca'lóob~ ningóó' ie~ jɔ.

⁴⁰ Jɔ jaang` lajee~ i dsea` gáng~ i canúu~ júu^ quiá^- Juan i seáng` dsea` jmii~ do siir` Dí^ i nilíng` dsea` ngáang~ cóo~ jaang`gui dseañu^ i sii~ Simón, jɔ íb` i cangotáang~ cóo~ Jesús do. <sup>41</sup> Jɔ dsifí lajɔb cangó^- Dí^ e cango'neeiñ~ i rúíñ~ i sii~ Simón do, jɔ mi~ cadséng`neiñ' do lalab casí'r^-:

—Janú^, Simón, lana nicalicuíim`baa i dsea` i cajíng~ Fidiée~ i nisiñ~ fí jmigüi~ la i sii~ Dsea` Jmáang~ i nicá~ nifí quií^-ii' do.

⁴² Jɔ dsifí lajɔb i Dí^ do cangojéeiñ~ i rúíñ~ i sii~ Simón do fí li~ guíng~ Jesús; jɔ mi~ tí li~ cangá^- dsea` do quiá^- Simón lalab cajíñ^- casí^- reiñ':

—Jɔ 'nub~ i sii~ Simón, jɔ lin' jóo' jaang`gui i sii~ Juan, jɔ dsa' latí^ lana nilisii^ Cefas osi Tú^ cóo~ jmí^ griego é.

Mi~ cató^- Jesús Lii~ cóo~ Natanael

⁴³ Jɔ mi~ cajneá~ cóo`gui jmii~ lajɔ, ca'í^ dsíi~ Jesús e cangó^- tur fí li~ se' Galilea, jɔ fí jɔb cajíng' rúíñ' cóo~ jaang` dseañu^ i sii~ Lii~, jɔ lalab casí^- reiñ' do:

—Má~aa' cóo~ jnea~.

⁴⁴ Jɔ i Lii~ do niseeiñ~ fí cóo` fii~ e sii~ Betsaida, jɔ dsea` góo`bre nilíng` i Dí^ do cóo~ gui Tú^ Simón, co' cóob` fii~ li~ seeiñ~. <sup>45</sup> Jɔ dsifí lajɔb cangó^- Lii~ e cango'neeiñ~ jaang`gui dseañu^ i sii~ Natanael, jɔ mi~ cajíng'neiñ' do, lala casí^- reiñ':

—Lanab nicalicuíng`naa' i dsea` i ca'éeng` Moi~ fí ni~ jì quiá'r~ mali~gui eáang', jɔgui cajo i ca'éeng` jaléng' dsea` i café^ cuaiñ~ quiá^- Fidiée~ lí^ laco'gui cajme'r' fí ni~ jì mali~gui eáang'. Jɔ i dsea` íb` i sii~ Jesús i seeng` fí Nazaret i líng' jóo' Sé^.

⁴⁶ Jɔ mi~ canúu~ Natanael e júu^ jɔ, jɔba' cajíñ^- lala:

—Ja' lí^ dsii~ e fí Nazaret nigüi'fí jaang` i ni'é~ guiá~ cóo~ dsea` rúng'.

Jɔba' cañíi~ Lii~ quiá^- i dsea` do jɔ cajíñ^-:

—Má~aa' fí li~ guiiñ~, jɔ lajɔba' nilicuíim` dsea` do.

⁴⁷ Jɔ mi~ cangá^- Jesús e nijaquíeeng` dsea` do fí li~ siñ', jɔba' cajíñ^- lala e café'r~ uii~ quiá^- Natanael:

—I nab dseáng'ˆ lajang'ˆ jaang` dsea` góo`naa' dsea` Israel i ja` quie' júuˆ ta` júuˆ.

48 Jo miˆ canúuˆ Natanael e jo, joba' cañir` quiá'ˆ Jesús jo cajmingí'rˆ dsea` do lala:

—Jo ¿jial nicuínˆ jneaˆ jial línˆn?

Joba' cañi' Jesús quiáiñ'ˆ do jo cajíñ'ˆ:

—Co' lajji'ˆ ná'ˆ gui e nitó'ˆ Liiˆ 'nu, jéem' nicamángˆ jneaˆ 'nu e guiin'ˆ uiiˆ 'ma` güiñi'ˆ.

49 Joba' cañi'tu Natanael quiá'ˆ Jesús jo casí'rˆ dsea` do lala:

—Tifa', 'nub` dseáng'ˆ i línng' JÓO' Fidiéˆ, jogui 'nub` cajo dsea` lin' dseataˆ dsea` féng' quiá'ˆ jaléng'ˆ jneaaˆaa', dsea` lí'ii' dsea` Israel.

50 Joba' cañi'tu Jesús quiá'ˆ i dsea` do caléˆ catúˆ jo casí'ˆreiñ'ˆ:

—¿Su já'ˆ línˆ lana dsu' uiiˆ e fá'a e camánˆn 'nu e guiin'ˆ uiiˆ 'ma` güiñi'ˆ? Jo dsu' jneaˆ fí'ˆi 'nu e nábi nimó'ˆ jaléˆ e niingˆ gui eáang' e tiinˆ jmeeˆe.

51 Jo lalab cajíng'ˆ gui Jesús cajo e casí'rˆ lajaléiñ'ˆ do:

—Jo lalab jmitaaˆ óo'na' cajo e nimó'ba' jial jnéengˆ fí' ñiff' fí' lí' guingˆ Fidiéˆ, jogui jial sooˆ jogui jgáangˆ jaléng'ˆ ángeles quiá'ˆ Fidiéˆ fí' lí' sínˆn, jneaˆ dseaˆ gáa'á fí' ñiff' e línˆn jaangˆ dseaˆ jmigüi'ˆ.

2

Miˆ cajméˆ Jesús la'uiiˆ e quí'rˆ jmiiˆ

1 Jo miˆ cangí' ní' jmiiˆ lajo, jo ieˆ jo caliseáˆ cooˆ jmiiˆ e cung'ˆ guóˆ dseaˆ fí' cooˆ fii'jiu e siiˆ Caná e née' lí' se' Galilea. Jo ieˆ jo dob táangˆ Yáˆ, niquiá'ˆ Jesús, 2 jo Jesús cóo'ˆgui i dseaˆ quiá'rˆ do líiñ' dseaˆ i sim#ngˆ quiá'ˆ e jmiiˆ e tí' do, joba' fí' dob quijgeáiñ' cajo. 3 Jo lajeeˆ e teáiñ'ˆ e jmiiˆ do, coobˆ miˆ cadseáˆ e jmí'ˆ mí'ˆ huñngˆ jó'ˆ e jmáiñ'ˆ taˆ do, joba' niquiá'ˆ Jesús cajíñ'ˆ casí'rˆ dseaˆ do lala:

—Ngóoˆ cadseábˆ e jmí'ˆ mí'ˆ huñngˆ jó'ˆ e jmáangˆ taˆ do.

4 Joba' cañi' Jesús quiá'ˆ i niquiá'rˆ do jo cajíñ'ˆ casí'rˆ dseaˆ do lala:

—Neaaˆ, ¿jiali' fí' jneaˆ lana? Co' lana ja` mí' cat'bi í' e nijmeeˆ e lajji'ˆ taˆ e si'fínˆn do.

5 Joba' cajíng'ˆtu niquiá'ˆ Jesús e sí'rˆ i dseaˆ i jmóoˆ taˆ jmicoo'ˆ e sinúuˆ do:

—Jmeeˆna' lajaléb'ˆ taˆ quii' i Jesús na.

6 Jo ieˆ jo nitéeˆ jñúuˆ tu' cóo'ˆ e lí' cóo'ˆ layaangˆ cuuˆ, jo e jo língˆ taˆ e aˆ jmiiˆ e jmáng'ˆ dseaˆ Israel taˆ e laco' jmguiúngˆ yaaiñ' fí' quiniˆ Fidiéˆ, co' lajob quí'ˆ tñiñ' e jmóorˆ. Jo lacoˆ e dsí' tu' cuuˆ do ab'jiu la cincuenta si la setenta litro jmiiˆ.

7 Jogui Jesús casí'rˆ jaléng'ˆ i dseaˆ i jmóoˆ taˆ e sinúuˆ do lala:

—Jmiróøng`na' jmii` lacoo` lacoo` e tu' na.

Joba' dsifí' lajob cajmiróøng` i dsea` do dseáng'` la có' e tu' do. <sup>8</sup>Jo mi` cangf` jo, cajíng'` tu Jesús casí'` reiñ':

—Lana fii` i 'nú'` güiseáang'` jiu' e nicagüiee'` na' dsí' e tu' do, jo güica` na' quiá'` i dsea` née` ni` e jmii` la.

Joba' lajob cajméeiñ'` do.

⁹Jo i dsea` i quie' nifí' quiá'` e jmii` do ca'í'` bre capí'` e do, jo dsu' jmí'` mí'` huüing` jó'` nica'uüing'` do, jo jüi'` ja` ñir' jial ca'uüing'` do lajo. Jo jüi'` i dsea` jmóo` ta` sinúu` dobing'` i ñi' jial ca'uüing` jmí'` mí'` huüing` jó'` e jmii` do, dsuco' yaam`bre cajmiróøiñ` jmii` e dsí' tu' do. Jo mi` ca'í'` i dsea` quie' nifí' e jmii` e ca'uüing` jmí'` mí'` huüing` jó'` do, joba' dsifí' lanab cató'r` i siming'` i cacúng'` guó' do ¹⁰jo casí'` reiñ':

—Lajüim` dsea` cuør' la'uii` e jmí'` mí'` huüing` jó'` e jlo'`gui, joba' mi` tí' li` nica'í'` i dsea` simüing` do jmigüüung`jiu e jmí'` e jlo'` do, joguiba' e nigüie'r` e jmí'` mí'` huüing` jó'` e uøng`gui do quiá'` i dsea` simüing` do. Jo dsu' 'nu` nica'meá'ba' e jmí'` mí'` huüing` jó'` e jlo'`gui do quiá'` tí' li` ñingóo` dséng` jmii`.

¹¹Jo e la cajmée` Jesús fí' e fii` e sii` Caná e née` li` se' Galilea. Jo e lab la'uii` e quü'r` jmii` e dsigá` dsí' dsea` e cajméer` fí' jmigüü` la, jo lajoba' cajmijnéeiñ` jial tí' 'gøiñ'`. Jo jaléng'` dsea` quiá'r` jáb'` caliñ` júu` quiá'` dsea` do.

¹²Jo mi` cangf` jo, Jesús cangó'r` fí' coo` fii` e sii` Capernaum colüing` cóo'` niquiá'r` cóo'`gui jaléng'` rüiñ'` jogui cóo'` jaléng'` dsea` quiá'r` cajo; jo fí' job cajer' coo` tú` jmii` lajo.

Mi` ca'uøøng` Jesús jaléng'` dsea` i jmóo` ta` 'nú'` fí' guá'`

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³Jo mi` cangf`gui lajo, co' nijaquiéem`bi e jmii` quiá'` dsea` Israel e sii` Pascua, joba' Jesús cagüi'ür' fí' Capernaum jo cangó'r` fí' Jerusalén. ¹⁴Jo mi` tí' li` cagüier` fí' jo, dsifib' cangó'r` fí' guá'` fé' e si' fí' jo, jo fí' siguí' job cadséiñ'` jaléng'` dsea` i teáang'` ta` 'núng` jaléng'` güitá` cóo'`gui jaléng'` jo'se' jogui jaléng'` mee`. Jogui cangáiñ` cajo jaléng'` i neáang' ta` jmisüing` cuu` e 'né` jaléng'` dsea` i dsitáang'` fí' e guá'` fé' do.

¹⁵Joba' mi` tí' li` cangáng` Jesús jaléng'` i dsea` í, dsifí' lalab casá'r` coo` tú` 'nii` jo catáiñ'` 'máang'` jo cóo'` e job ca'uøøiñ` i dsea` do colüing` cóo'` i jó'` núu` i jéeiñ'` do e 'ñüiñ'. Jogui cajüim` Jesús jalé'` mes` quiá'` jaléng'` i dsea` i neáang' ta` jmisüing` cuu` do, jo caguiáb'` e cuu` do fí' ni` uó'. <sup>16</sup>Jogui lalab casí'` Jesús jaléng'` i dsea` i jmóo` ta` 'núng` jaléng'` mee` do jo cajíñ'`:

—iUøøng` na' jaléng'` i mee` na, jo ja` jmoo`na' 'móo'` fí' guá'` li` jmiféng'` dsea` Tiquié` e Fidié`!

¹⁷Jo dsifí' lajob cadseng'` dsí' i dsea` quiá'r` do lajüi'` e tóo' fí' ni` jüi` quiá'` Fidié` li` fé'` lala: "Ligüim` jnea` mi` ja` jmi'gø` dsea` guá'` li` jmiféng'` dsea` Tiquié`e."

18 J̄oba' i dsea` Israel i quie` nifi` do cañir` quia`- Jesús j̄o casi`-rein` do lala:

—¿E` quí` j̄mí` nijméa` e laco` nilita` dsí`naa` e cangín` fí` e cajmee`- lajalé` e ná?

19 J̄oba' cañi`tu Jesús quia`- i dsea` do:

—Íng`na' e guá`- fé` e si` la, j̄o jnea`gui quí`baa j̄mí` e nijmilíng`túu` cóo`- 'ní` j̄mí`.

20 J̄oba' cañi`tu i dsea` Israel do quia`- Jesús:

—Jial lí` e laj̄o, co` tuló` dsí` j̄núu` j̄i` cali`h` jnea` e calí`- e guá`- fé` na, j̄ogui` 'na` fó` lana e cóo`- 'ní` j̄mí`b` lí` nijmilíng`tu`.

21 J̄o dsu` café` Jesús laj̄o e éeng` 'ñia`r` cóo`- ngúu` táam`bre mi` cajíñ`- cuaiñ` quia`- e guá`- fé` do. 22 J̄o dsu` cartí` mi` cangí` e cají`tu Jesús, j̄o laj̄oguiba' e cadseng`- dsí` i dsea` quia`r`- do laj̄i`- júu` e cajíng`- dsea` do ie` j̄o, ie` lami` cajíñ`- e cóo`- 'ní` j̄mí`b` nilí`r` e nijmilíng`tur e guá`- fé` do. J̄o j̄oguiba' dseáng`- já`- calíng`- i dsea` quia`- Jesús do laj̄i`- júu` e silí` fí` ni` j̄i` quia`- Fidié` cóo`- gui` jalé` júu` e cajíng`- dsea` do lajee` cateáañ` fí` jmigü` la.

Niñib` Jesús jial líng` dsea` laj̄iñ`

23 J̄o lajee` táam`bi Jesús fí` Jerusalén, lajee` j̄mí` e quí`- táng` dsea` Israel e jmóor` j̄mí` e sii` Pascua do, j̄o lajee` j̄o jmiguiab` jalé` e quí`- Jesús j̄mí` cajméer` fí` quini` jaléng` i dsea` i siseáng` do ie` j̄o, j̄oba' i fím` i dsea` í` já`- calíng`- júu` quia`- dsea` do. 24 J̄o dsu` Jesús ja` ta` dsír` cóo`- i dsea` do co` nicuím`breiñ` do guiá`- jial líiñ` do laj̄iñ`. 25 J̄o co` niñi`bre 'ñia`r` guiá`- jial líng` dsea` jmigü`, j̄oba' ja` 'neaiñ`- dsea` jíéng` i nijmeá`- júu` ír` jial í` dsí` dsea` jmigü`.

3

Mi` casíng` Nicodemo cóo` Jesús

1 J̄o mi` cangí`jia laj̄o, lajee` e táam`bi Jesús fí` Jerusalén, j̄o ie` j̄o nitáang` fí` j̄o jaang` dsea` Israel i sii` Nicodemo i nilíng` dsea` fariseo, j̄o i dsea` í` líiñ` jaang` dsea` i laniing`- jee` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel. 2 J̄o cóo` lajee` e uóø` cangór` e cango`eer` Jesús, j̄o mi` caguiér`- fí` j̄o lalab casi`r`- dsea` do:

—Tifa', nineb` jnea` røø` e Fidiéeb` dsea` casíñ` 'na` fí` jmigü` la e cañi`éa` jnea`, dsuco` j̄i` jaang` dsea` jmigü` ja` quí`r` j̄mí` fa` líng` ee` lí` nijmér`- e dsigá` dsí` dsea` j̄i` laco` quí`- 'na` j̄mí` e jmoo` fíng song ja` jmicóo`- Fidié` quia`r`.

3 J̄oba' cañi` Jesús quiañ`- do j̄o cajíñ`-:

—E laba' jmitaa` o', e doñi` i` dsea` i ja` niníng`-tu calé` catú`- e ni`uíñ`- jaang` dsea` i 'míng`- la'eáng` cóo`- Fidié`, j̄oba' ja` quí`- j̄mí` jóng fa' e dsea` do nicá` nifi` quia`r`.

4 Jōba' cajmingí'tu Nicodemo e cajmingí'r̄ Jesús jō cajíñ' :
 —¿Jial quí' jmī e jaang` dsea` yúu` niqing' tur fí dsí' tu'
 niquíá'r̄ jō niníng' tur calé' catú'?

5 Jōba' cañí'tu Jesús quiá' Nicodemo jō cajíñ' casí' reiñ':
 —E laba' jmita` guí' o' cajo, e doñí' ī dsea` i ja` ngáang' la'eáang` cóo' jmī jogui cóo' Jmiguí quiá' Fidié', jōba' ja` quí' jmī fa' e nilí'r̄ e Fidié' nicá' nifi' quiá'r̄. 6 Co' doñí' ī dsea` i níng' quiá' tiquiá' niquíá', jōba' jii' dsea` jmigǖb' líiñ'; jō dsu' jaléng' i dsea` i liseeng' la'eáang` cóo' Jmiguí quiá' Fidié', jōba' Jmiguí jōb jée' quiá'r̄. 7 Jō ja` güidsigá o' dsu' uí' e fí' i 'nua' na, e lajím` dsea` 'né' e niliseeng' tur e laco' ni'uíñ' dsea` 'múng' la'eáang` cóo' Fidié'. 8 Cofa' guí' fí' la fí' nab í', jō lico' nua` baa' e ī dsu' ja` jnéng' e jōó' naa' jie` fí' ngóo' osi jie` fí' jáa' é. Jō dseáng' lajōb lí' cajo cóo' i dsea` i úing' dsea` 'múng' la'eáang` cóo' Jmiguí quiá' Fidié', co' ja` lí' dsea` jōør̄ jial mī úing' dsea` lajō.

9 Jōba' cajmingí'tu Nicodemo cajmingí'r̄ Jesús calé' catú' jō casí'r̄ dsea` do:

—¿Jial cuóøng` e nilí e fó' na, Tifa'?

10 Jōba' cañí'tu Jesús quiá' dsea` do jō cajíñ' casí' reiñ':
 —¿Jaang` tifab' líng' 'nua' quiá' dsea` Israel, jō ja` ngám' bi' jalé' e fá' a la? 11 Jō jnea` jmitaa` o' e lajii' e neb` jnea', jii' jōba' fé' naa', jogui lajii' e nua` naa' jogui ne' naa', lajii' e jōb júu' e guía' naa' jee` 'nú'; jō dsu' 'nú' ja` já' líng' na' lajii' júu' e fé' naa' do. 12 Jō song' 'nú' ja` já' líng' na' mī fá' a júu' cuaiñ' quiá' fí' jmigǖ la, jōba' ¿jial já' nilíng' na' jóng mī fá' a cuaiñ' quiá' fí' ñiff'?

13 Jō jii' jaang` dsea` ja` mī cajgóor̄ fí' ñiff', co' dseáng' lajii' 'ñiá' baa dsea` gáa' a fí' jō; jō cagüén' n fí' jmigǖ la e lín' n jaang` dsea` jmigǖ. 14 Jō lí' laco' cajmée' Moi' ie` lamí' cajmeáaiñ' jaang` mī cóo' layaang` ñí' jō cateáaiñ' fí' yú' coo' 'ma', jogui dseáng' lajōb 'né' nidsingíng' jnea` cajo, jnea` dsea` gáa' a fí' ñiff' e lín' n jaang` dsea` jmigǖ, co' niteáng' dsea` jnea` fí' coo' dse' 'ma' cajo 15 e laco' doñí' ī dsea` i já' nilíng' júu' quié' e quí' jmī e niliseeiñ' cøøng` cóo' Fidié' lata`.

Dsíng' 'neáang` Fidié' jaléng' dsea` jmigǖ'

16 Jō co' eáam' 'neáang` Fidié' jaléng' dsea` jmigǖ, jōba' cacuóøiñ' i jōor̄ camíng' do e laco' cajúng' dsea` do cuaiñ' quiá' jaléng' dsea` jmigǖ; jō lajōba' jaléng' dsea` i jáng' yaang` fí' jaguó' dsea` do ja` quí' jmī fa' e ni' náin' quiá' Fidié', co' cøøm' niliseeiñ' cóo' dsea` do lata`. 17 Dsuo' Fidié' ja` casíñ' i jōor̄ do fí' jmigǖ la e laco' ni' dsea` do í' e nidsilíng' dsea' fí' lí' 'lí', co' casíñ' dsea` do fí' la e lí' laco' nileáiñ' dsea` jee` jalé' dsee' quiá' biñ'.

18 'Jo doñi' i' dsea' i' jáng' 'ña' fí jaguó' i' Joo' Fidié' do, joba' i' dsea' i' ja' ni'ín' iihu' uii' quía' jalé' dsee' quía'r- mi' nití' í' lajo; jo dsu' i' dsea' i' ja' jáng' 'ña' fí jaguó' i' Joo' Fidié' do, joba' i' dsea' i' ni'im' bre iihu' uii' quía' jalé' dsee' quía'r-, co' ja' mí' cajáng' 'ña'r' fí jaguó' i' Joo' Fidié' cam'ng' do. 19 Joba' lajaléng' dsea' i' ja' jáng' yaang' fí jaguó' Fidié', nibiín' fí li' 'li' uii' e eáang'gui catí' dsíir' e cajmeér' jalé' e ja' dseeng'; co' ie' mi' cagüéng' fí jmigüí' la i' Jíng' quía' Fidié' do, ja' calijí' jaléng' dsea' i' dsea' í, co' e li' nuu' só' dob cajmeéang'gui quía'r- e laco'gui i' Jíng' quía' Fidié' do é. 20 Jo jaléng' dsea' i' jmoo' jmang' e 'li' 'ní' níim' bre i' Jíng' quía' Fidié' do, jo jii' capí' ja' iín' nidsiquiéiñ' fí cáang' dsea' do, co' ja' iín' e nililí' dsea' jmigüí' jalé' e 'li' e jmóor' do. 21 Jogui dsu' jaléng' i' dsea' i' seeng' cøøng' cøo' júu' quía' Fidié' laco' catíng-, joba' tib' dsíir' e dsiquiéiñ' fí quini' i' Jíng' quía' Fidié' do e laco' cuø' li' quía'r- e jaléb' e jmóor' do cøøm' røø' laco'gui jii' e iing' Fidié' e nilí'.

Mi' café'tu Juan i' seáang' dsea' jmí' do cuaiñ' quía' Jesús

22 Jo mi' cang'guijia lajo, cangób-tu Jesús colíng' cøo' jaléng' dsea' quía'r- fí li' se' Judea, jo fí job cajer' huøøm' jiu e seáaiñ' jmí' jaléng' dsea' i' guilíng' fí do. 23 Jo ie' job cajo i' Juan do táaiñ' ta' seáang' dsea' jmí' fí quía' cøo' fí li' sii' Enón ca' li' néé' cøo' fí e sii' Salim, co' fí job li' sea' jmí' jmiguiúung', jogui fím' dsea' dsilíiñ' fí jo e sáaiñ' jmí'. 24 Jo jalé' e la calí' lajee' ná' gui e nitáiñ' i' Juan do fí dsíir' 'nuñí'.

25 Jo i' líng' i' dsea' i' ngí' cøo' i' Juan do canaaiñ' jiiñ' cøo' jaang'gui dsea' Israel cuaiñ' quía' jalé' e quí' tiiñ' jmóor' e laco' liguiúíñ' fí quini' Fidié'. 26 Joba' cangolíim' bre e cangosíir' i' Juan do, jo lalab casí'r- dsea' do:

—Tifa', i' dsea' i' lamí' táang' cøo' 'nu' lí' lí' ngóo' gua' Jordán do i' ca'eeng' 'nu' do jogui i' nicafé' uii' quía' do, lana dsea' í' dob nitáiñ' seáaiñ' dsea' jmí', jo fíng'gui dsea' nidsiquí'r' ír' laco'gui 'nu'.

27 Joba' lalab cañí' Juan quía' i' dsea' do:

—Lajim' dsea' lí'r' jalé' e sea' quía'r- dsu' uii' e Fidié'bing' i' jmicøo' quía'r- e lí'r' jalé' e jo. 28 Jo 'núb' dsea' nicaná'u' ná' røø' mi' café' a e o' jnea' Dsea' Jmáang-, co' jnea' lín'n jaang' i' casíng' Fidié' i' cagüéng' jééng'gui laco' dsea' do e laco' cagaguaa' guiá' fí quía' dsea' do. 29 Cofa' cøo' li' cung' guó' dsea', jo i' siming' do í'bing' i' jée' quía' i' simí' i' cacúng' guó' cøo'r' do, jogui i' dsea' i' ngóo' caluu' i' siming' do eám' lí' íaang' dsíir' mi' núur' e siiiñ' do. Jogui dseáng' lajob lí' quíe' jnea' lana, co' dseáng' eám' íaang' dsii' mi' núu' lajo. 30 Jo dsea' do eáang'gui ngóo' líniiñ-, jo dsu' jnea' lí' lí' ngóo' lí'uøng'gui.

Dsea`i jaa' fi' ñifi`

³¹ Jo lalab cajing`-gui Juan:

—Jo i dsea`i jaa' fi' ñifi` niing`-guir jee` jaléng` dsea` jmigüi`; jogui i dsea`i líng` dsea` jmigüi`, jmang`-júu` quía`-fi' jmigüi`ba' quier`. Jo i dsea`i jaa' fi' ñifi` do, niing`-guir jee` jaléng` dsea` jmigüi`. <sup>32</sup> Jo íb` dsea`i fé` quía`-lajüi` e nicangár` jogui lajüi` e nicanúur` fi' lí` guing` Tiquiár` fi' ñifi`, jo dsu' jüi` jaang` dsea` ja` jüi`-lajüi` júu` e fé` dsea` do. ³³ Jo dsu' doñi` ii` dsea`i ja`-líng` júu` quía`-dsea` do, joba' tíi` nir` e jmang`-júu` ja`-ba' fé` Fidié`. <sup>34</sup> Jo i dsea`i nicasing` Fidié` fi' jmigüi` la, jmang`-júu` quía`-dsea` íba' fé`r, dsuco' Fidié`bing`i cuo' dsea` do laling` Jmiguí` quía`r`. <sup>35</sup> Jo Fidié` eáam` 'neaaín` i Joor` camíng` do, jogui cacuo' dsea` do e ooiñ` ta` e niné` niñ`-lajalé` e sea` fi' jmigüi`. ³⁶ Jo doñi` ii` dsea`i jáng` yaang` fi' jaguó` i Joo' Fidié` do, joba' niliseeíñ` cøong` cøo' dsea` do lata`; jo dsu' i dsea`i ja` iing` jáng` yaang` fi' jaguó` i Joo' Fidié` do, joba' ja` quí`-jmü` fa' e niliseeíñ` cøong` cøo' Fidié` lata`, co' lí` lí` latab` niñiñ` iihuí` eáang` e cuo' Fidié` jaléng`i dsea` la'í.

4

Mi` cangíng` Jesús fi' lí` se' Samaria

¹ Jo mi` cangíngui lajo, lajee` e táam`bi Jesús fi' lí` se' Judea, calilí` jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e fíng`gui dsea` nidsiqui' quía`-Jesús e sáaiñ` jmü` laco'gui i dsea`i dsiqui' Juan i seáng` dsea` jmü` do. ² Jo dsu' e ja', o' dseáng`-Jesús dsea`i seáng` dsea` jmü` do, co' dsea` quía`-bre i jmoo` ta` lajo e júu` sinár` quía`-dsea` do. <sup>3</sup> Joba' mi` caliñi` Jesús lajüi` e í dsíi` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do uii` quía`r`, joba' cagüi`-bre colíng` cøo' dsea` quía`r` fi' lí` se' Judea, jo cangolíng`-tur fi' lí` se' Galilea.

⁴ Jo dseáng`-la guim` 'né` ngüñ` fi' lí` se' Samaria lajee` e teaaín` fi' e ngoliñ` fi' lí` se' Galilea. <sup>5</sup> Jo lajob` caguiliñ` fi' coo' fi` e néé` dsíi` lí` se' Samaria lí` sii` Sicar, fi' quía`-lí` róo` guoo' uó` quía`-lí` yáu` Jacóo` e cangüñ` fi' jaguó` i Joor` i sii` Sé` do lajüi` mali`. ⁶ Jo fi' job` lí` lí` coo` too` e a' eáang` lí` níng`-jmü`, jo fi' job` lí` calí` ojmi' quía`-lí` yáu` Jacóo`. Jo nijaquíéng` guieñi`-mi` caguié` Jesús colíng` cøo' dsea` quía`r` e fi' ojmi' do, jo fi' job` cajmi'íng` dsea` do co' eáam` nifiñ` e ngir`, jo dob caguár` cáang` e too` a` jmü` do. <sup>7-8</sup> Jo lajee` jo i dsea` quía`r` do cangolíñ` e cangoleár` jalé` e nidó`r` e fi' fi` Sicar do. Jo e fi' ojmi' dob cajé` Jesús 'ñia`r` lajee` jo, jo co'ná' lajob` caguié` jaang` dseamf` i seeng` fi' lí` se' Samaria e fi' ojmi' do, joba' lalab casí` Jesús i dseamf` do:

—¿Ja` cuo'`jiu' jnea` jmü` dúu`-u?

⁹ Jō cō' jaléng' dsea` Israel dseáng' ja` røø` seem`bre cōq' jaléng' dsea` i seeng' fí' lí' se' Samaria, jōba' i dseam̂ do cañiir` quiá' Jesús lala:

—¿Jial cuøøng' fo` lajō? Cō' jaang' dsea` Israel líng' 'na', jō ja` litíng' 'nú' fa' líng' ee` mii`na' jnea`, dsea` lí'naa' dsea` Samaria.

¹⁰ Jōba' cañiitū Jesús quiá' i dseam̂ do:

—Faco' jiu` ñi` 'na' jalé' e guiá' e iing` Fidié' e cuø'r` 'na', jogui faco' ñi` cajo i` jnea` dsea` i mii` 'na' jmií, jōba' faco' lajō, 'na` dsea` catiín' e nimii` jnea` jmií jóng, jōba' jneab` nicuøø` 'na' e jmií cōq' e cuø' e seeng' dsea` lata`.

¹¹ Jōba' cañií i dseam̂ do quiá' Jesús jō casí'r` dsea` do lala:

—Fí'i, jii` cōq' ja` quie` 'na' cōq' e nigui` jmií fí' dsí' e too` la, jō dsíng' a'. Jōba' ¿e` cōq' niquiín' e jmií e fó' e nicuø` jnea` do? ¹² Jō 'lii` yúu` quí-ii' Jacóo` caséer' e ojmí' la quí-ii', cō' fí' lab lí' cacár` jmií e jmáiñ' ta` cajo, jogui lajōbi jaléng' jōq' cōq' gui jaléng' jó' núu` i ca'eaiñ', fí' lab lí' ca'uø'r' jmií e ca'íng' neiñ' do. Jō ¿su 'na' í o' e niing` gui' laco' i dsea` í?

¹³ Jōba' cañiitū Jesús quiá' i dseam̂ do jō cajíñ':

—Jaléng' dsea` i í' jmií e uøø` dsí' e too` la niguiáb` tu jmiímiíñ` calé` catú`; <sup>14</sup> jō dsu` i dsea` gui i ni'í' e jmií e nicuøø` øre do, jōba' jō tóq' jmií fa' e niguiá' gui jmiímiíñ`. Dsucō' e jmií jō lí' lafa' e contøøm` sea` jmií fí' dsí' tu'r` cōq' e cuø' e seeiñ', jō e jō lí' e contøøm` seeiñ` cøøng' cōq' Fidié' lata`.

¹⁵ Jōba' cañiitū i dseam̂ do quiá' Jesús jō casí'r` dsea` do lala:

—Fí'i, iim`baa nicuø` jnea` e jmií e fó' na e laco' jō niguiá' gui jmiímiíñ` o'gui 'né' gui fa' e gáa'a tí la e gaquiee` jmií`.

¹⁶ Jōba' cajíng' Jesús casí'r` i dseam̂ do:

—Guøng' cateá' jō güitee` dseañu` quií' jō ñilíng` tu' fí' la.

¹⁷ Jōba' cañií i dseam̂ do quiá' Jesús:

—Ja` cōq' o` dseáng' dseañu` quié' e.

Jōba' cañiitū Jesús quiá' dsea` do:

—Jáb' laco' café' na, dseam̂, e o' dseáng' dseañu` quií' i cōq' lana; <sup>18</sup> dsucō' lamí` jéeng' gui 'ñíng` gui dseañu` i nicacúng' guóo' cōq', jōba' i dseañu` i cōq' na lana ja` líiñ' dseáng' dseañu` quií'.

¹⁹ Jō mí' tí' lí' canúu` i dseam̂ do e cajíng' Jesús e júu` jō, jōba' cañiir` quiá' dsea` do lala:

—Fí'i, lanab calilí' i e 'na' lin' jaang' dsea` i fé' cuaiñ` quiá' Fidié'. ²⁰ Jō jaléng' 'lii` yúu` quí-ii', dsea` Samaria, quí' tiiñ` e jmiíféiñ' Fidié' fí' ni` e mó' la, jō dsu` jaléng' gui 'nú', dsea` Israel, fó' na' e jii` fí' Jerusalén lí' né' e nijmiféng' naa' Fidié'.

²¹ Jōba' cañiitū Jesús quiá' i dseam̂ do jō casí' reiñ':

—Já⁻ güilín^l júu[^] quié⁻e, dseam^f, e nijaquíem[´] e nití⁻ í^l e 'nú^l nilí^lna^l e ja^l 'né⁻ nigüilíng⁻na^l fí[´] e yá[^] mó^l na e güijmiféng^lna^l Tiquí[´]ii^l Fidié[´], o'gui[´] 'né⁻ fa^l e nigüilíng⁻na^l cartí[´] Jerusalén cajo e laco^l güijmiféng^lna^l dsea[´] do. ²² Co^l 'ná^l, jaléng^l dsea[´] Samaria, júi^l ja^l cúing^lna^l i[~] i[~] jmiféng^lna^l do; jo dsu^l jaléng^l jnea^l, dsea[´] lí^lnaa^l dsea[´] Israel, nicuíim[´]baa^l i[~] i[~] 'né⁻ jmiféng^lnaa^l do, co^l jee[~] jnea^l, dsea[´] lí^lii^l dsea[´] Israel, job lí[~] caguíng^l Fidié[´] jaang[´] i[~] nileáng⁻ dsea[´] jee[~] jalé^l dsee⁻ quiá^lr⁻. ²³ Jo catíb[´] e í^l jo, jo dseáng^l lanab líy, e jaléng^l dsea[´] i[~] dseáng^l lajang^l júu[^] i[~] jmiféng^l Tiquí[´]ii^l Fidié[´] 'né⁻ nijmér⁻ dseáng^l laco^l sí^l la'eáang[´] cóo^l Jmiguí[´] quiá^l dsea[´] do, dsuco^l dseáng^l lajob iing[~] Tiquí[´]ii^l Fidié[´] e nijmé⁻ jaléng^l dsea[´] i[~] jmiféng^l í^l. ²⁴ Dsuco^l Fidié[´] líi^lñ Jmiguí[´], joba^l jaléng^l dsea[´] i[~] jmiféng^l í^l, 'né⁻ nijmér⁻ lajo la'eáang[´] cóo^l Jmiguí[´] quiáb⁻ dsea[´] do dseáng^l laco^l sí^l.

²⁵ Joba^l cañí^ltu i[~] dseam^f do quiá^l Jesús jo cajíñ^l:

—Niñib[´] jnea[~] e tí^l lí[~] nijáab[´] i[~] cajíng^l Fidié[´] i[~] nisíñ⁻ do i[~] líng[´] Dsea[´] Jmáang⁻ i[~] nicá[´] nifí[´] quí[´]ii^l, joba^l mí[´] tí^l lí[~] nigüéeng⁻ dsea[´] do fí[´] la, í^l guib[´] dsea[´] i[~] ni'é^l jnea^l jalé^l e jo.

²⁶ Joba^l cañí^ltu Jesús quiáíñ⁻ do jo cajíñ^l:

—Dsea[´] í^lbi jnea[~] i[~] sing^l s'ing[´] cóo^l 'nú^l lana.

²⁷ Jo lajee[´] gui'nang^l fé^l Jesús e job, mí[~] caguilíng[´] i[~] dsea[´] quiá^lr⁻ do i[~] cangolíng[^] e cangoleaa[´] e nidó^lr⁻, jo mí[~] cangáíñ⁻ Jesús e táang[´] dsea[´] do síiñ[´] cóo^l jaang[´] dseam^f, joba^l eáam[´] cangogá[´] dsíir[´] mí[~] cangár⁻ lajo. Jo dsu^l júi^l jaang[´] dsea[´] do ja^l cateá⁻ dsíir[´] fa^l ee[´] nijmingí^lr⁻ Jesús uii[´] quiá^l i[~] dseam^f i[~] sing^l do, osi e[~] quiá^l e síiñ^l do é. ²⁸ Jo ngí[´] jo, jo dob casée[´] i[~] dseam^f do e dsuu⁻ quiá^lr⁻ do e lí[~] sí^l niguíe^lr[´] jmi^l do, jo caquim^l tur fí[´] jee[~] fi^l; jo mí[~] caguíeíñ⁻ fí[´] jo, canaaiñ[´] guiar[´] júu[^] jee[~] jaléng^l dsea[´] góor[´] jo sí^lreiñ^l lala:

²⁹ —Má⁻aa^l, jo majmicuíng[´]naa^l jaang[´] dseañu^l i[~] nicamán⁻n i[~] nicajmea^l jnea[~] júu[^] quiá^l jalé^lba^l e nicajmé⁻ e jéeng[´]gui, jo jangám⁻ íb[´] i[~] dsea[´] i[~] cajíng^l Fidié[´] i[~] nisíñ⁻ fí[´] jmigüi[´] la i[~] líng[´] Dsea[´] Jmáang⁻ i[~] nicá[´] nifí[´] quí[´]ii^l.

³⁰ Jo mí[~] canúu⁻ i[~] dsea[´] góor[´] do e júu[^] jo, dsifib[´] ca'uøøiñ[´] fí[´] jee[~] fi^l colíng[´] cóo^l i[~] dseam^f do jo cangolíñ[^] fí[´] lí[~] táang[´] Jesús.

³¹ Jo dsu^l lajee[´] nú^lgui e nigüilíñ⁻ do fí[´] lí[~] táang[´] Jesús, i[~] dsea[´] quiá^l Jesús do casí^lr⁻ dsea[´] do jo cajíñ^l:

—¿Já[^] cø[´]jiu[´] í^l, Tifa[´]?

³² Joba^l dsea[´] do cañí^lr[´] lala:

—Seab[´] coo[´] e jíe[´]gui e 'né⁻ nidóø^lø e júi^l 'nú^l ja^l ní^lna^l jial lí^l.

³³ Jo mí[~] tí^l lí[~] canúu⁻ i[~] dsea[´] quiá^lr⁻ do e jo, joba^l canaaiñ[´] síiñ[´] lajee[´] la'ó^l yaaiñ[´] jo jmingí^l rúíñ^l:

—Jangám⁻ song líng[´] i[~] nijaca[~] e nicagó^lr[´].

³⁴ Joba' cañi' Jesús quiá' i dsea' quiá'r' do jo casi' reiñ':

—'Né- nijmee e lajii' e iing i dsea i casing' jnea do, jogui e nijmité' e lajii' ta e cangán n quiá' dsea do, joba' e job e lí' lafa' mi gó'ø ii e litaan n guiá'. ³⁵ Jo dsu' 'nú' fó'na' lala: "Né-bi quiúung' gui si' e nicuø' lajii' e cangojneá do"; jo dsu' jnea' gui fi' i 'nú' e 'né- cá'na' cuente e lajii' e sijnea' do nicalineáng', joba' nicuø' li jóng e nicatb' í' e nisitíng'. ³⁶ Dsucó' i dsea i jmóo' ta e sitíng' lajii' e roo' do, joba' ím' bre lajii' e catíiñ' quiá' e ta e jmóor' do. Co' jalé' e roo' e sitíiñ' do lí' laco' jaléng' dsea i liseeng' cøøng' cóo' Fidié' lata'. Jo co' lajob lí', joba' i dsea i jni' do cóo' gui i dsea i sitíng' do, røøb' nili'iaáng' dsír' laji' tú' íiñ' do mi' caroo' e cajnír' do. ³⁷ Co' e jáb' dseáng' lajii' e júu' róo' e fé' lala, "I jiém' i dsea i jni' do, jogui i jiém' bi i nisití' mi' niró'." ³⁸ Jo jneab' dsea' casín n 'nú' e caguisitíng' na' lajii' e caroo' do e jii' 'nú' ja' caquié' na' ta' quiá' jial cangojneá' jalé' e jo, co' i jiém' i dsea i cajmée' ta' jo, jogui 'núb' dsea i nicali'øøng' lajii' ta e cajmée' i dsea' í'.

³⁹ Jo i fiím' dsea i seeng' e fi' Sicar do jáb' calíiñ' júu' quiá' Jesús la'eáng' cóo' júu' e cajmée' i dseam' do ie' mi' cajíñ' lala: "I dseañu' do nicajmea' bre jnea' júu' quiá' jalé' ba' e nicajmé' e jéeng' gui." ⁴⁰ Jo mi' tí' lí' caguilíng' i dsea' góo' i dseam' samaritana do fi' lí' táang' Jesús, joba' camir' jmi'ee' fa' nijé' bi dsea' do cóo' ír'. Joba' lajob cajmée' dsea' do, caje' bre cóoiñ' do lajee' tú' jmii', ⁴¹ jo i fiím' bi i dsea' í' cajáng' yaaiñ' fi' jaguó' Jesús mi' canúur' lajii' júu' e fé' dsea' do. ⁴² Jo lalab casi' i dsea' do i dseam' dsea' góor' do:

—Jo lana dseáng' lajang' júu' nijá' lí'naa' júu' quiá' i dsea' na, co' dseáng' nicaná'baa' yee' naa' jial lí' júu' quiá'r', jo o' jii' e júu' e cajmée' 'nu' jnea' do. Joba' nine'baa' jogui nita' bi dsi'naa' cajo e dsea' íb' i láang' dsea' jmigü' jee' jalé' dsee' quiá'í'.

Mi' cajmi'leáng' Jesús jaang' siming' jiuung'

⁴³ Jo mi' cang' e tú' jmii' e caje' Jesús cóo' i dsea' do, cagü'í' bre e fi' guóo' uø' lí' se' Samaria do jo ca'í' b' tur' fi' e ngóor' fi' lí' se' Galilea. ⁴⁴ Dsucó' lí' laco' gui jii' júu' e tíng' Jesús, e jii' jaang' dsea i fé' cuaiñ' quiá' Fidié' fa' jmi'gó' dsea' góor' ír'. ⁴⁵ Jo dsu' mi' caguiéng' Jesús fi' góor' fi' lí' se' Galilea, jalém' i dsea i seeng' fi' jo guiúb' ca'íñ' dsea' do, co' jaléng' i dsea' í' cangolíim' bre fi' Jerusalén e cat' jmii' Pascua, jogui cangá' bre jalé' e quí' jmii' e cajmée' Jesús ie' jo.

⁴⁶ Jo lajee' jo caquim' tu' Jesús fi' e fi' e sii' Caná do e née' lí' se' Galilea e fi' lí' cajméer' e ca'uíng' jmi' m' huiing' jó' e jmii' do. Jo fi' job niseeng' jaang' dsea' nu'luu' quiá' jaang' dseata' dsea' féng', jo dsea' í' niseeng' jaang' siming' jiuung'

quíar⁻ i niráang⁻ dsée⁻ fí e fií e sii Capernaum. ⁴⁷ Joba' mi⁻ tí li⁻ caliñi' dsea⁻ do e nitáang⁻ Jesús e fí fií jo e jaiñ' fí li⁻ se' Judea, joba' cangó-bre fí li⁻ táang⁻ dsea⁻ do, jo camí'r⁻ dsea⁻ do jmi'ee⁻ fa' e nidséiñ⁻ do fí quiár⁻ e nidsijmi'leáaiñ⁻ i siming⁻ jiuung⁻ quiár⁻ do, co' ráaiñ⁻ do e tí li⁻ nijúum-bre. ⁴⁸ Joba' cañií Jesús quiár⁻ i dsea⁻ do jo cajiñ⁻:

—'Nú' ja' já⁻ nilíim⁻bi' fíng song ja⁻ nimó⁻na' jalé⁻ li⁻ e quí⁻i jmi⁻ jmóo⁻.

⁴⁹ Joba' cañií tu i dsea⁻ nu'luu⁻ do quiár⁻ Jesús jo casí'r⁻ dsea⁻ do:

—Fí'i, fa' gjiée⁻ o' e guó⁻ba' lajminá⁻ fí quié⁻ e nú⁻gui e nijúung⁻ i jiuung⁻ quié⁻ e do.

⁵⁰ Joba' lalab cañií Jesús quiár⁻ i dseañu⁻ do jo casí⁻reiñ⁻:

—Quíng⁻ tu fí quií⁻, co' nica'láam⁻ jóo⁻.

Joba' lajob cajmée⁻ i dseañu⁻ do, caquim⁻ tur fí quiár⁻, co' jáb⁻ caliñ⁻ lajú⁻ júu⁻ e casí⁻ Jesús ír⁻. ⁵¹ Jo lajee⁻ iuuiñ⁻ fí e ngaiñ⁻ fí quiár⁻ bre mi⁻ cajiñ⁻ guiá⁻ fí i dsea⁻ 'léeng⁻ quiár⁻ i jalíng⁻ fí jo, jo lalab cajíng⁻ dsea⁻ do mi⁻ cajiñ⁻:

—Nica'láam⁻ jóo⁻.

⁵² Jo mi⁻ canúu⁻ i dsea⁻ do e júu⁻ jo, joba' cajmingí⁻ reiñ⁻ do e í⁻ dseáng⁻ e ca'láang⁻ i jóo⁻ do.

Joba' lalab cañií i dsea⁻ 'léeng⁻ do quiár⁻:

—Lado guiée⁻ la i⁻ coo⁻ e ca'lóob⁻ caguá⁻ i⁻ guíiñ⁻ jo ca'láam-bre.

⁵³ Jo mi⁻ canúu⁻ i tiquiá⁻ i jiuung⁻ do e júu⁻ jo, joba' dseáng⁻ calilí⁻ e dseáng⁻ e í⁻ job mi⁻ casí⁻ Jesús ír⁻ e nica'láam⁻ jóo⁻. Joba' i dsea⁻ do colíng⁻ cóo⁻ jaléng⁻ dsea⁻ sinúu⁻ quiár⁻ cajám⁻ yaaiñ⁻ fí jaguó⁻ Jesús ie⁻ jo.

⁵⁴ Jo cóo⁻ e nab catí tú⁻ e li⁻ e quí⁻ Jesús jmi⁻ e cajmée⁻ ie⁻ mi⁻ caquing⁻ tur fí li⁻ se' Galilea e jaiñ⁻ fí li⁻ se' Judea.

5

Mi⁻ cajmi'leáang⁻ Jesús jaang⁻ dsea⁻ i caang⁻ tí⁻

¹ Jo mi⁻ cangígui lajo, mi⁻ catí tu í⁻ e jmóo⁻ dsea⁻ Israel jmi⁻ fí Jerusalén, joba' fí job caquing⁻ tu Jesús e ngotíiñ⁻ e jmi⁻ jo.

² Jo ie⁻ jo, e fí dsíí íá⁻ cuu⁻ e sí⁻ lacúng⁻ Jerusalén do, quiéeng⁻ coo⁻ o'nú⁻ fí li⁻ ngíng⁻ jaléng⁻ jo'se⁻ jiuung⁻ i títng⁻ dsea⁻ Israel jngaiñ⁻ mi⁻ tí jmi⁻. Jo quiá⁻ e o'nú⁻ do silí⁻ coo⁻ li⁻ a⁻ jmi⁻ e fe⁻ eáang⁻ e sii Betzata cóo⁻ jmi⁻ hebreo. Jo e fí 'ni⁻ e li⁻ a⁻ jmi⁻ do quiéeng⁻ 'niá⁻ ni'núu⁻ jiu, ³ jo fí job seeng⁻ fíng⁻ dsea⁻ dsée⁻ e lí⁻ doñí ee⁻ jmohuí⁻ líiñ⁻; do i tiuung⁻, dogui i jlúu⁻, dogui i caang⁻ tí⁻ i teng⁻ ni⁻ uó⁻. Jo jaléng⁻ í⁻ sijeeiñ⁻ e nijó⁻ e jmi⁻ do. ⁴ Co' fé⁻ dsea⁻ e seab⁻ mi⁻ jgáang⁻ jaang⁻ ángel fí dsíí e jmi⁻ do, joba' nijób⁻ e jmi⁻ do mi⁻ nijgiáang⁻ í; jo mi⁻ calí jo, i dsea⁻ la'uii⁻ i ni⁻ fí dsíí e jmí do, joba' ni'leáam-bre jóng

lí' doñí ee` jmohuí' líiñ'. <sup>5</sup> Jō jee~ jaléng' i dsea` dsée' do niquíéng' jaang` dseañu' i nidsée' lajii~ nĩngóo' guigui' dsí jñiá~ jii'. <sup>6</sup> Jō mi~ caguié- Jesús fí jō, cangáiñ- i dseañu' i dsée' do e dob ráaiñ' jōgui caliñir' e lajii~ líi'ba' nidsée' i dsea` do, jōba' cajmingí'- reiñ' do jō casí'- reiñ':

—¿Iin' e ni'leáan'- lajii~ jmohuí' lin'?

⁷ Jōba' cañii' i dsea` dsée' do quiá'- Jesús lala:

—Fí'i, ja` ii' seeng' fa' ii' nijmicóo'~ jnea~ e ni'ú^u fí dsí' e jmii' do mi~ cangí e nijó', jō cō' lacoō' ya' mi~ iin~n ni'ú^u fí jō, dsea` jiem' dsijéng' quíe.

⁸ Jōba' cañii' Jesús quiá'- i dsea` do:

—Ráan'-, jō see- e 'ma` lí' dsín'^ na jō guóng'.

⁹ Jō dsifí lanab ca'láang- i dseañu' do, jō cacó-bre e 'ma` lí' dsíiñ'^ do, jō canaaiñ' ngí bre jóng. Jō ie~ jō dseáng'- cangotíng' jmii' e jmi'íng' dsea` Israel. ¹⁰ Jōba' mi~ cangá- i dsea` quíe nifí quiá'- dsea` Israel e niquíé- i dsea` ca'láang- do e 'ma` lí' dsíiñ'^ do, jōba' lalab casí'r- dsea` do:

—Jmii' e jmi'ím' dsea` lana, jōba' ja` cuóøng' fa' e cō'^ e 'ma` na.

¹¹ Jō dsu' lalab cañii' i dsea` i lami~ dsée' do quiá'- i dsea` góor dsea` Israel i casí'- ír' lajō:

—Jō i dsea` i cajmi'lee- quíe- e do casí'r- jnea~ lala: “Ráan'-, jō see- e 'ma` lí' dsín'^ na jō guóng'.”

¹² Jōba' cajmingí'-tu i dsea` Israel do i dseañu' do jō cajíñ'-:

—¿I~gui i dsea` i casí'- 'nu' e nicó'^ e 'ma` lí' dsín'- do jōgui e niguón'?

¹³ Jō dsu' i dseañu' do jii~ ja` ñir' i~ i cajmi'leáang- ír' do, cō' ladsifib' cango'íng'tu Jesús jee~ i dsea` fíng' i siseáng' do ie~ jō.

¹⁴ Jō mi~ cangí jō, dob cadséng'tu Jesús i dsea` i cajmi'leáaiñ' do fí dsí' sinúu' guá'- fé' e si' fí Jerusalén jō lalab casí'- reiñ' do:

—Janú', lana nica'láam-ba' lajii~ jmohuí' e lami~ lin', jō jie~ mí ee-tu' dsee- calé' catú-, dsuco' fíng song cajmee-tu' lajō, jōba' huíng'guib nidsijéé' quíi'- jóng.

¹⁵ Jō ngí jō, cangób- i dseañu' i lami~ dsée' do e cango-jmea'r' júu^ jaléng' i dsea` i quíe nifí quiá'- dsea` Israel e Jesús sii' i dsea` i cajmi'leáang- ír' do. <sup>16</sup> Jōba' jaléng' i dsea` Israel do nĩngir' 'náiñ' Jesús e laco' nijmeáiñ' dsea` do ga` uí' e cajmée' dsea` do e jō 'ñia' ie~ jmii' e jmi'íng' jaléng' dsea` góor dsea` Israel. <sup>17</sup> Jō dsu' Jesús lalab casí'r- jaléng' i dsea` do:

—Tiquíe e ja` mí catúr' jii~ cateá' ta~ quiá'r-, jōgui lajōb jmóo' jnea~ cajo.

¹⁸ Jō mi~ canúu- jaléng' i dsea` i quíe nifí quiá'- dsea` Israel do e cajíng'- Jesús lajō, jōba' eáang'guib ca'f dsíir' e nijngáiñ' dsea` do, cō' o' jii~ e cajmi'leáaiñ- i dsea` dsée' do 'ñia' ie~ jmii'

e jmi'íng' dsea`góor` dsea` Israel, co' lajob cajo fé'r` e røøb` líiñ' cõo' Fidié` mi` fé'r` e Fidiéeb` dsea` líng` Tiquiá'r`.

Ja`jmóo` i`Jóo` Fidié` i` cam#ng'` do la`tíiñ` 'ñia'r`

19 Jo co' niñib` Jesús jial` í` dsí' i` dsea` do, joba' lalab casí'r` dsea` do:

—E laba' jmitaa` óo'na', e jíi'` cõo` cuóøng` lí` jmee` jnea` la`tíiñ` 'ñiá'a, jnea` dsea` lín'n` i` Jóo` Fidié` cam#ng'`, co' dseáng'` lajíi'` e móo`o` e jmóo` Tiquí'ii', lajíi'` e joba' e jmóo`o` cajo. Co' jalé'` e móo` jnea` e jmóo` Tiquí'ii', joba' e job` jmóo`o` cajo. 20 Co' Tiquí'ii' eáam` 'neáaiñ` jnea`, jogui e'bre jnea` jalé'` e jmóor`; jogui ni'é`-bir jnea` cajo jalé'` e niing`-gui e laco' nidsi'gó` óo` 'nú' eáang`gui. 21 Co' lí'` laco' jmóo` Tiquí'ii' e jmijí'tur jaléng` 'líi` jogui e cuør` e niliseeng`tuiñ', joba' lajobi` jnea`, dsea` lín'n` Jóor`, lajob` jmóo`o` cõo'` jaléng` dsea` i` iin`n` jmee` cõo'` lajo. 22 Jo Tiquí'ii' ja` quidsir` í'` quiá'` jíi'` jaang` dsea` uí'` dsee` quiáiñ'`, co' jneab` dsea` nicang#n`n` quiá'r` e ta` jo e cat#n`-n` nijmee` e lajo. 23 Jo cajmée` Tiquí'ii' lajo e lí'` laco' lajíing` dsea` nijmi'gór` jnea` lí'` laco'gui jmi'gó` dsea` ír`. Dsucõo' i` dsea` i` ja` jmi'gó` jnea`, dsea` lín'n` Jóo` Fidié`, joba' lajob` cajo ja` jmi'gór` Tiquí'ii', dsea` i` casíng` jnea` fí` jmigüf` la.

24 Jo e laba' jmitaa` óo'na', e doñí'` ií` dsea` i` já'` líng` júu` quié` e jogui núu'r` júu` quiá'` i` dsea` i` casíng` jnea` fí` jmigüf` la, joba' jaléng` dsea` í` niñim`bre e seeiñ` cøøng` cõo'` Fidié` lata` jo ja` nidsilíiñ` fí` lí` 'lí'`; co' lí'` lafa' lami` sijúum`bre, jo dsu' lana lí'` lafa' nicají'tur la'eáang` cõo'` Fidié`. 25 Jogui dseáng'` jmita`baa óo'na' e tí` lí` nit#b`-í'` jo dseáng'` lanab liy e jaléng` dsea` i` lafa' 'líing` uí'` jalé'` dsee` quiá'r` ninúr` júu` quié` e, dsea` lín'n` Jóo` Fidié`; jogui jaléng` dsea` i` ni'íng` e júu` jo, niliseem`bre la'eáang` cõo'` jnea`. 26 Jo lí'` laco' Tiquí'ii' Fidié` 'ñia'`bre dsea` cuør` e seeng` dsea`, joba' lajob` cajo dsea` í`bing` i` nicacuø'` jnea`, dsea` lín'n` Jóor`, e laco' 'ñiá'`baa dsea` cuóø`ø` dsea` e seeiñ`. 27 Jogui nicacuø'`bir jnea` e oo`-ta` e niquidsii`-í'` quiá'` jaléng` dsea` jmigüf` uii` quiá'` jalé'` dsee` quiáiñ'`, co' jneab` dsea` cagá`-a fí` ñiff` e lín'n` jaang` dsea` jmigüf`. 28 Jo ja` güidsigá` óo'na' quiá'` jalé'` e fíi`-i` 'nú' la, co' niguiéeb` jmi` mi` jaléng` dsea` i` ni'líing` ninúr` júu` quié` e 29 jo ni'uóñ`-fí` dsí'` ée` quiá'r`. Jo ie` jo jaléng` i` dsea` i` ca'ée` jman'` e guiá`-nijí'tur e laco' niliseeiñ` cøøng` cõo'` Fidié`, jo dsu' jaléng` i` dsea` i` cajmée` jalé'` e ja` dseeng` nijí'tur e lí'` laco' ni'íñ` iihuá'.

Jie` fí` lí` jáa' fí` quiá'` Jesús cõo'` jalé'` e jmóor`

30 Jo fíi` túu` 'nú' e jíi'` cõo'` cuóøng` lí` jmee` jnea` la`ñiñ` 'ñiá'a. Co' jnea` mi` quidsii`-í'` quiá'` jaléng` dsea`, e jo jmóo`o` laco' ta` quiu'` Tiquí'ii' Fidiéeb`, jogui dseáng'` røøb` jalé'` e

jmóo'o do cajo. Jo ja`jmóo'o la tñin` 'ñiá'a jalé' e jo, co' lajii~ e iing~ Tiquí'baa' e jmóo'o, co' dsea` íb` i casíng` jnea` fí' jmigüi` la. <sup>31</sup> Jo faco' jnea` fá'a juguiá~ cuaiñ~ quié' e 'ñiá'a, joba' ja' e quíng' jii~ coo' e júu^ do fí' quiniá' 'nú' jóng. ³² Jo dsu' seem` jaang'gui i fé' guiá~ uii~ quié'-e, jogui tab~ dsii~ e jalé' e júu^ do quíim' fí' quiniá' 'nú'. <sup>33</sup> Jo 'núb' dsea` casíng'na' dsea` i cangojmingíi~ i Juan i seáang` dsea` jmíi do i~ dseáng'- jnea~, jo tab~ dsii~ e jmang'- júu^ jáb'- dseáng'- fé' i Juan do. <sup>34</sup> Jo dsu' jnea~ ja' 'neán-n dsea` jiéng' i nijmé- júu^ uii~ quié'-e i dsea` líng' jnea~; jo fá'a e júu^ la e lí' laco' 'nú' nilí'na' leáng'na' jee` jalé' dsee- quí'na'.

³⁵ Jo jalé' júu^ e caguia' i Juan do lí' laco' cajlii~ quíi' e coo' e laco' e' dsea` fí'; jo 'nú' lajee` cateá'ba' cajmi'iaang` óo'na' cóo'~ jalé' e júu^ e caguia' i Juan do. <sup>36</sup> Jogui jalé' e jmóo' jnea~ do eáang'gui cuø' lí~ i jnea~, jo eáang'gui b niing~ laco' e júu^ e cajíng'- i Juan do uii~ quié'-e; co' lajii~ e jmóo' jnea~, ta` job e cacuø' Tiquí'ii' Fidiéé' jnea~ e nijmee'e. Jo jalé' e jmóo'o do cuø' lí~ e Tiquí'ii' Fidiéé' dsea` casíiñ` jnea~ fí' jmigüi` la. <sup>37</sup> Jo i Tiquí'ii' do, dsea` íb` i fé' juguiá~ uii~ quié'-e. Jo dsu' 'nú' ja' mí' canáa~na' júu^ quiár~ o'gui mí' cañíng'na're cajo, <sup>38</sup> o'gui seeng'na' e jmití'na' júu^ quiá'- dsea` do, co' ja' mí' ca'íng'-na' jnea~ dsea` casíiñ` fí' jmigüi` la. <sup>39</sup> Jogui 'nú' dseáng'- tá'- camí' júub^ jmitíng'na' e fé' fí' ni~ jii' quiá'- Fidiéé', co' sijeeng'na' e fa' lajob nilíi'na' jial cuøong` e seeng'na' cøong` cóo'~ dsea` do lata~; jo dsu' jalé' e júu^ do lajii~ uii~ quié'-baa e fé'. ⁴⁰ Jo dsu' 'nú' ja' iing~na' fa' nijáang'~ yaang~na' fí' jaguóo'o e laco' niliseeng'na' cøong` cóo'~ Fidiéé'.

⁴¹ Jo fíi-guí 'nú', ja' e lí' quié- jnea~ jial lí' jalé' e fé' dsea` jmigüi` uii~ quié'-e, ⁴² dsu' nicuíim` jnea~ 'nú' guiá~ jial líng'na', jo niñi'baa guiá~ e ja' 'neáang'na' Fidiéé'. <sup>43</sup> Jo jnea~ cagá-a fí' jmigüi` la cuaiñ~ quiá'- Tiquié'e, jo dsu' 'nú' ja' íng'-na' jnea~. Jogui faco' jaang'gui dsea` i nijáa' i ja' ii~ seeng` i sá' quiár~, jo dsu' ni'ím'-ba' i dsea` í. <sup>44</sup> Jo ¿jial já'- nilíng' 'nú' júu^ quié'-e fíng song lico' jmiféng' rúng'na' lajee` la'ó' yaang~na' jo dsu' ja' jmi'goo'na' 'ñia' Fidiéé' dsea` fé'r' guiá~ uii~ quié'-na'? <sup>45</sup> Jo ja' í' óo'na' e jnea~ ni'nán-n 'nú' fí' quini' Tiquié'e, co' 'líi~ yáa~ quié'-na' i sii' Moi~ dsea` ca'níiñ` 'nú' cóo'~ júu^ quiá' ta~ e cajme'r' do, jo íb` i sijeeng' 'nú' i nijmicóo'~ quié'-na'. ⁴⁶ Cofa' 'nú' já'- calíng'-na' lajii~ júu^ e cajme' i Moi~ do fí' ni~ jii' quiár~, joba' lajob já'- líng'na' jnea~ cajo, co' e fí' ni~ júu^ jo cuaiñ~ quié'-baa e fé'. ⁴⁷ Jo song 'nú' ja' já'- líng'na' e júu^ e cajme' í, joba' ¿jial cuøong` e já'- nilíng'na' lajii~ júu^ e fíi- i 'nú' jóng?

Jo lanab jii~ lí' júu^ quiá'- Jesús e casí'r- dsea` i quié' nifi' quiá'- dsea` Israel ie~ jo.

6

Mi cahéng' Jesús 'ñiá`mil dseañu`

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Jo mi~ cangf jo, coo`jmii~ cangó~ Jesús lí^ lí`ngóo~ e guíeé` e sii` Galilea do, jogui sii`bi cajo Tiberias. <sup>2</sup> Jo fñim` dsea` ngoliñ~ fí lí~ ngóo` dsea` do, dsuco` jéeng`gui nicangár~ jalé` e lí` e quíi~ dsea` do jmii~ e jmóor` mi~ jmi`leáaiñ~ jaléng` dsea` dsée~. ³ Jo mi~ caguíe~ Jesús colíng~ cóo~ dsea` quiá~r~ fí lí^ lí`ngóo~ e guíeé` do, jo cangoliñ^ fí coo` yá^ mó^, jo mi~ caguiliñ~ fí jo, dob caguár` colíng~ cóoiñ~ do. <sup>4</sup> Jo nijaquíeeng` jmii~ Pascua ie~ jo e quí~ tñng` dsea` Israel e jmóor` fí Jerusalén.

⁵ Jo lajee` guíng~ Jesús e fí yá^ mó^ do, cangár~ e i fñng` dsea` nijalíng~ fí lí~ guíiñ~, joba` lalab casí~r~ jaang` lajee` i dsea` quiá~r~ do i sii` Lii~ jo cajíñ~:

—¿Jie` fí nidsileá`aa` jalé` e nidó~ i dsea` leáang~ i nicagüilíng~ la lana?

⁶ Dsu` cajíng~ Jesús e jo e lí^ laco` niliñir` e~ nijíng~ i Lii~ do cuaiñ~ quiá~ e jo, co` niñi`bre guíú~ 'ñia`r` quiá~ jial nijmér~ cuaiñ~ quiá~ e do. ⁷ Jo lalab cañi~ Lii~ e casí~r~ Jesús:

—Nañi` fa` nili`lée~ cabøø` iñi^ e nidsé~ laji` cuu~ e leéng~ dsea` lajee` guíang~ sí^, dsu` ja` nilim`bi quiá~ lajñng` i dsea` na e nitíñ~ jmá~ capi^ lajaang` lajaaiñ~.

⁸ Jo mi~ canúu~ e júu` jo i dsea` jaang`gui quiá~ Jesús i sii` Df~, i líng` rúng` Tú` Simón, joba` lalab casí~r~ Jesús:

⁹ —Lab síng` jaang` jiuung~ i quíe` 'ñiá` iñi^ e lí^ cóo~ mí^ cebada cóo~ gui gáng~ 'ñu` i nicuíng~, jo dsu` e la ja` jíe` lí` nidsibó` jee~ i dsea` fñng` na.

¹⁰ Joba` cañi`tu Jesús quiá~ i dsea` quiá~r~ do jo cajíñ~:

—Síi`go` jaléng` i dsea` na güi`né`r` lí~ nigüeár` lajaang` lajaaiñ~.

Jo e fí mó^ jo ia` sea` nuu` rø^, joba` fí job caguá` jaléng` i dsea` do, jo jee~ i dsea` do quíng~ jíe` ja` 'ñiá` mil dseañu`. ¹¹ Jo mi~ cangf jo, ca`im` Jesús e iñi^ e se` i jiuung~ do jo cacuø`r` gui`máang~ Fidiéé~; jo mi~ cangf jo, canaaiñ` jmóor` guíeé` jee~ jaléng` i dsea` i caseáng` do ie~ jo. Jo lajob cajo cajméer` cóo~ i 'ñu` do, cajmée`bre guíeé` jee~ jaléng` i dsea` do car` jíe` jii~ iñi~ do. ¹² Joba` mi~ tí lí~ calitaang~ i dsea` do guíú~, lalab cajíng~ Jesús casí~r~ i dsea` quiá~r~ do:

—Sití`na` jalé` 'ná^ e caseáng~ gui na, jo tea`na` líng~, co` jii~ ca`ná^ ja` 'né~ nidsitøng`.

¹³ Joba` lajob cajméé` i dsea` do, casitím`bre jalé` e 'ná^ e caseáng~ gui do quiá~ laji` 'ñiá` e iñi^ cebada do, jo guitu` 'matá`gui carøng~ cóo~ e 'ná^ e caseáng~ do. <sup>14</sup> Jo mi~ tí lí~ cangá~ i dsea` fñng` do e lí` e quíi~ Jesús jmii~ e cajméer` do, joba` canaaiñ` siiñ` lajee` yaaiñ` jo fé`r`:

—I nab dseáng' dsea` i cajíng' Fidiée` i nisíñ` fí` jmíguü` la i nifé` cuaiñ` quiá'r`.

15 Jò niñib` Jesús e i dsea` i fíing` do iñ` nitóø`bre ír` la'úung` e laco` nicár` nifí` quiáiñ` do, jòba' cajmi'nám`tu` ñia'r` jee` i dsea` do, jò cajgóor` calé` catú` cartí` yá` e mó` do e laco` niliúng` ñia'r`.

Mi` cangi` Jesús fí` ni` jmí`
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Jò mi` tí` lí` jaquíéeng` e ni`f` náú` e jmí` do, i dsea` quiá` Jesús do catisim`bre fí` lí` née` e guiée` do. 17 Jò mi` caguiliñ` fí` ñi` e guiée` do, cangotáam`bre fí` dsíí` còø` móó', jò canaaiñ` cua`bre e guiée` do e teáaiñ` fí` ngoliñ` fí` Capernaum. Jò còøb` mi` calí` náú`, jò dsu` Jesús ja` mí` cajím`bi` rúíñ` còø` i dsea` quiá'r` do. 18 Jò lajee` ngolíng` i dsea` quiá` Jesús do e teáaiñ` fí` dsíí` e móó' do, jò còø` canaang` e í` guí` e teá` eáang`, jòba' canaang` e ròø` jmí`.

19 Jò lajee` ningoliñ` e fí` ni` jmí` do tíib`jia` la` ñiá` osi` jñúu` kilómetro, jò còø` cangám`bre Jesús e nijaquíéeng` dsea` do fí` quiá` e móó' do e nijaiñ` ngir` fí` ni` jmí`. Jò mi` cangáng` i dsea` do Jesús e jang` dsea` do ngir` fí` ni` jmí, jòba' cajá` e 'gó`bre. 20 Jòba' dsifí` lanab cajíng` Jesús casí'r` i dsea` do lala:

—iJneab` la, jò ja` fòøng`na`!

21 Jò i dsea` quiá'r` do e iáang` dsíí`bre calíñ` dsea` do fí` dsíí` e móó' lí` teáaiñ` do; jò dsu` lajee` job` e jüí` ja` lí` lanab catíñ` lajaléñ` do fí` uó` quiú` e fí` lí` sí`í` nitíñ` do.

Mi` canaang` i dsea` fíng` do` náíñ` Jesús

22 Jò mi` cajneá` e jmí` jò, jaléng` dsea` i sijeeng` Jesús lí` lí` 'ngóo` cataang` e guiée` do calilí`r` e jaléng` i dsea` quiá` Jesús do nicangolíim`bre còø` e móó' còø` ñia` e sí` do jéeng`gui, jò dsu` Jesús ja` mí` cangaiñ` còø` i dsea` quiá'r` do. 23 Jò lajee` job` caguilíng` jéng`gui dsea` i teáang` dsíí` móó' i jalíng` fí` còø` fí` e sí` Tiberias, jò caguiliñ` fí` guóo` uó` quiú` quiá` fí` lí` cagó` i dsea` i fíing` do mi` cangi` e cacuø` Fí`naa` Jesús gui`máang` Fidiée`. 24 Jòba' mi` tí` lí` calilí` i dsea` fíng` do e jò` seeng` Jesús fí` do o`gui` i dsea` quiá'r` do, jòba' cajgóo`bre fí` dsíí` còø` móó', jò cangoliñ` cango`néem`bre dsea` do fí` Capernaum.

Jesús lúíñ` laco` e iñí` e cuø` e seeng` dsea` lata`

25 Jò mi` tí` lí` caguilíng` i dsea` fíng` do fí` lí` lí` 'ngóo` cataang` e guiée` do, jòba' fí` job` cajíñ` Jesús jò lalab cajmíng`f`r` dsea` do:

—Tifa', ¿lí` cañing` ña` fí` la?

26 Jòba' cañí` Jesús quiá` jaléng` i dsea` do jò cajíñ`-:

—E laba' jmitaa' óóna' e 'nú' 'náng'tu' jnea~ lana, dsuco' lado guíe~ caquié'na' car' caróm-ba', jō dsu' ja' 'náng'na' jnea~ uing~ quiá'- e nicangáng'na' e guóng' jalé' e li' e quíi'~ i jmií' e nicajmé' e do. ²⁷ Jōba' fii' i 'nú' ja' jmiquíng'li' óóna' cuaiñ~ quiá'- jalé' e gø' dsea' e ja' huøø' ee~, cō' 'nú' lí' lí' 'né' e guing~ óóna' cuaiñ~ quiá'- jalé' e taang~ dsea' e sea' contøøng~, cō' e jōba' e cuø' e seeng' dsea' cøøng' cōo'~ Fidié~ lata~. Jō e jōba' nicuøø' jnea~ jaléng' dsea', jnea~ dsea' gáa'a fí' ñiff' e lín'n jaang' dsea' jmiçüü', cō' ta~ jōba' casíng' Tiquí'ii' Fidié~ jnea~ fí' jmiçüü' la.

²⁸ Jōba' cajmingi'~ i dsea' do Jesús, jō casí'r~ dsea' do lala:

—¿E' 'né' nijmó' jnea' e laco' niliti~ jalé' e iing~ Fidié~ e nijmó'oo'?

²⁹ Jōba' lalab cañi' Jesús quiá'- dsea' do:

—E lab e iing~ Fidié~ e 'né' nijmee'na', e ni'íng'na' jnea~, dsea' i casíñ' fí' jmiçüü' la.

³⁰ Jōba' cañi'tu' i dsea' do quiá'- Jesús, jō casí'r~ dsea' do lala:

—Jogui 'na', ¿e' li' e quíi'~ jmií' cuøøng' lí' jmé'e' qui'naa' la e laco' já'- nili'naa' júu' quií'~?, jogui ¿e' jalé' jmoo' 'na'? ³¹ Cō' lalab júu' sea' quiá'- 'lii' dsea' áang' qui'ii' e cangáñ' e cagó'r' iñí' e sií' maná lajee~ cangir' fí' ni' guóo'~ uø' quiú' malii' gui lí' laco'gui la fé' fí' ni' jii' quiá'- Fidié~ lí' fé': “Jō Fidié~ dsea' cacuø' jaléng' i dsea' do iñí' e cagó'r' e jáa' fí' ñiff'.”

³² Jōba' lalab cañi' Jesús quiá'- i dsea' do jō cajíñ'~:

—E laba' iin~n jmitaa' óóna', e o' Moi' i cacuø' i dsea' áang' quií'na' do e iñí' e cajalí' fí' ñiff' do, dsuco' 'ñiab' Tiquié'e Fidié~ dsea' cuø' e iñí' e já' e jáa' fí' ñiff' do. ³³ Dsuco' jnea~, dsea' gáa'a fí' ñiff', lín'n laco' e iñí' e cuø' Tiquí'ii' Fidié~ do e laco' liseeng' dsea' cøøng' cōo'r~ lata~.

³⁴ Jōba' i dsea' do camí'r' Jesús lala jō cajíñ'~:

—Fí'i, cuøø'~ jnea' contøøng~ e iñí' jō.

³⁵ Jōba' casí'~ Jesús jaléng' i dsea' do jō cajíñ'~:

—Jneab~ dsea' lín'n e iñí' e cuø' e seeng' dsea' lata~; jogui i dsea' i já' líng' júu' quié' e jogui nicajáng' yaaiñ~ fí' jaguó'o, jōba' jō' tōo' jmií' fa' niguiá'gui jmi'aañ' o'gui jmiijmiíñ'.

³⁶ Jogui lí' laco' jii'~ e nicafii' i 'nú', nañí' fa' nicañiim'ba' jnea~, dsu' ja' já' lím'bi' jnea~. ³⁷ Jō jaléng' dsea' i nicacuøng' Fidié~ jnea~, jōba' jaléng' dsea' í' ím'bre jnea~; jogui jaléng' i dsea' í' ni'ím'baare cajo. ³⁸ Cō' jnea~ ja' cagá'a fí' ñiff' e cagajmée'e lajii'~ e iin~n 'ñiá'a, cō' cagá'a e lí' laco' cagajmée'e lajii'~ e iing~ Tiquié'e e nijmee'baa, cō' íb' dsea' i casíng' jnea~ fí' jmiçüü' la. ³⁹ Jō i dsea' i casíng' jnea~ fí' jmiçüü' la iin~ e ja' ni'íng' jii'~ camíng' i dsea' i nicacuøñ' jnea~ do, cō' lí' lí' iin~ e nijmee' e nijj'~tur mi~ tí' lí' jō. ⁴⁰ Cō' lajii'~ e iing~ Tiquié'e Fidié~ e jaléng' dsea' i jáng' yaang~ fí' jaguó'o jogui já' líiñ'

júu[^] quié⁻e, jnea[~] dsea^{`</sup> lín<sup>n</sup> Joo<sup>´</sup> Fidié<sup>ˇ</sup>, joba<sup>'</sup> iing<sup>~</sup> Fidié<sup>ˇ</sup> 'ñia<sup>'r</sup> e jaléng<sup>ˆ</sup> i dsea<sup>`} í niñím^ˆbre e niliseeiñ^ˆ cøong^ˆ cõo^ˆr[~] lata[~]; jogui jnea[~] nijmee[~] e e nijí^ˆtur mi^ˆ tí^ˆ lí^ˆ nití^ˆ í^ˆ lajõ.

41 Jo mi^ˆ tí^ˆ lí^ˆ canúu⁻ i dsea^{`</sup> Israel do e júu<sup>^</sup> quiá<sup>-</sup> Jesús do, joba<sup>'</sup> canaañ<sup>ˆ</sup> éeiñ<sup>ˆ</sup> dsea<sup>`} do lajee^ˆ la'ó^ˆ yaaiñ^ˆ, cõ^ˆ dsea^{`</sup> do fé<sup>'r</sup> e íbre dsea<sup>`} líiñ^ˆ e iñí^ˆ e cajgó^ˆ fí^ˆ ñifi⁻. 42 Joba['] canaañ^ˆ sí^ˆ rúñ^ˆ lala:

—Jo ¿su o^ˆ i Jesús labi i líng^ˆ i joo[´] Sé^ˆ do? Cõ^ˆ jneaa[~]aa['] cuiim^ˆbaa['] i^ˆ niquiá^{'r} jogui i^ˆ tiquiá^{'r}, jo ja['] ne[~]naa['] jiali['] fé^{'r} e jáar['] fí^ˆ ñifi⁻.

43 Jo mi^ˆ canúu⁻ Jesús e júu[^] jo, joba['] casí⁻reiñ^ˆ do lala:

—Tú^ˆna['] e éeng^{'na} jnea[~]. 44 Jo fii⁻ i 'ná['] e jii^ˆ jaang^ˆ dsea^{`</sup> cuøong<sup>ˆ</sup> lí<sup>ˆ</sup> jáng<sup>ˆ</sup> 'ñia<sup>'r</sup> fí<sup>ˆ</sup> jaguóo<sup>ˆ</sup> fing song Tiquí<sup>ˆ</sup>ii<sup>'</sup> Fidié<sup>ˇ</sup> i casíng<sup>ˆ</sup> jnea<sup>~</sup> fí<sup>ˆ</sup> jmigü<sup>ˆ</sup> la ja<sup>'</sup> nijajéeng<sup>ˆ</sup> i dsea<sup>`} í fí^ˆ quini⁻; jogui jneab[~] dsea^{`</sup> nijmé<sup>ˆ</sup>e e e nijí<sup>ˆ</sup>tu jaléng<sup>ˆ</sup> i dsea<sup>`} í mi^ˆ tí^ˆ lí^ˆ jo. 45 Jo lalab fé['] fí^ˆ ni^ˆ jì^ˆ quiá⁻ Fidié^ˇ e cajme['] i dsea^{`</sup> i café<sup>'</sup> cuaiñ<sup>ˆ</sup> quiá<sup>'r</sup> malii<sup>ˆ</sup>gui eáang<sup>ˆ</sup> ie<sup>~</sup> lamí<sup>ˆ</sup> cajíñ<sup>-</sup> lala: “Fidié<sup>ˇ</sup> dsea<sup>`} ni'é^{'r} lajaang^ˆ lajaang^ˆ dsea^{`</sup>.” Joba<sup>'</sup> jaléng<sup>ˆ</sup> dsea<sup>`} i ninú⁻ júu[^] quiá⁻ Tiquí^ˆii['] do jogui nilitiiñ^ˆ guiá⁻ quiá⁻ dsea[`] do, joba['] cõo^ˆ jneab[~] nijatáañ^ˆ jóng.

46 Jo dsu['] ofa['] fá^{'a} e seeng^ˆ dsea^{`</sup> i nicangáng<sup>-</sup> Tiquí<sup>ˆ</sup>ii<sup>'</sup>, cõ<sup>ˆ</sup> lajii<sup>ˆ</sup> jnea<sup>~</sup>bing<sup>'</sup> i nicangáng<sup>-</sup> dsea<sup>`} do, jo íb^ˆ dsea^{`</sup> i casíng<sup>ˆ</sup> jnea<sup>~</sup> fí<sup>ˆ</sup> jmigü<sup>ˆ</sup> la. 47 Jo e laba<sup>'</sup> jmitaa<sup>ˆ</sup> óo<sup>'na</sup> e jaléng<sup>ˆ</sup> dsea<sup>`} i já⁻ líng^ˆ júu[^] quié⁻e, joba['] cøong^ˆ liseeiñ^ˆ cõo^ˆ Fidié^ˇ lata[~].

48 Jo dseáng['] jneab[~] línⁿ e iñí^ˆ e cuø['] e seeng^ˆ dsea[`] lata[~]. 49 Jo jaléng^ˆ 'lí^ˆ yúu^ˆ quí⁻ 'ná['] cagó[']bre e iñí^ˆ e sii^ˆ maná do ie[~] lamí^ˆ cangir['] fí^ˆ ni^ˆ guóo^ˆ uø⁻ qui^ˆ do, jo dsu['] nañí['] fa['] cagó^{'r} e jo cõ^ˆ cajúm^ˆbre mi^ˆ catí^ˆ í^ˆ quiá^{'r}; 50 jo dsu['] jnea[~]gui fá^{'a} quiá⁻ e iñí^ˆ e jáa['] fí^ˆ ñifi⁻ do, cõ^ˆ ii^ˆ dsea^{`</sup> i ni'íng<sup>'</sup> e nidó<sup>'</sup> e jo, joba<sup>'</sup> ja<sup>'</sup> tóo<sup>ˆ</sup> jmii<sup>ˆ</sup> fa<sup>'</sup> nijúuiñ<sup>ˆ</sup>. 51 Jogui cõ<sup>ˆ</sup> jneab<sup>~</sup> dsea<sup>`} línⁿ e iñí^ˆ e nicajá⁻ fí^ˆ ñifi⁻ e laco['] cuø['] e seeng^ˆ dsea^{`</sup> lata<sup>~</sup>, joba<sup>'</sup> doñí<sup>ˆ</sup> ii<sup>ˆ</sup> dsea<sup>`} i ni'íng['] e nidó['] e iñí^ˆ jo, joba['] dseáng['] lata[~] niliseeiñ^ˆ cøong^ˆ cõo^ˆ Fidié^ˇ. Jo e iñí^ˆ jo lí^ˆ ngúu['] táam^ˆbaa, cõ^ˆ e joba['] nijáa['] e laco['] cøong^ˆ niliseeng^ˆ dsea[`] cõo^ˆ Fidié^ˇ lata[~].

52 Jo mi^ˆ tí^ˆ lí^ˆ canúu⁻ i dsea[`] Israel do e júu[^] jo, joba['] canaañ^ˆ tñng^ˆ júu[^] quiá^{'r} lajee^ˆ la'ó^ˆ yaaiñ^ˆ uii^ˆ quiá⁻ Jesús, jo jmíng['] rúñ^ˆ lala:

—Jo ¿jial cuøong^ˆ e i dseañu['] na nicuø^{'r} ngúu['] táaiñ^ˆ e lafa['] niquiee[~]naa[']?

53 Joba['] cañí^ˆtu Jesús quiá⁻ i dsea[`] do jo casí⁻reiñ^ˆ:

—Dseáng['] e laba['] jmitaa^ˆ óo^{'na}, e song 'ná['] ja['] ni'íng[']na['] jnea[~] laco[']gui mi^ˆ jmitaang^ˆ yaang^ˆna['] guiá⁻ cõo^ˆ e iñí^ˆ do, o[']gui ni'u[']na['] jmi[']øon^ˆ, jnea[~] dsea^{`</sup> cagá<sup>-</sup> a fí<sup>ˆ</sup> ñifi<sup>-</sup> e lín<sup>n</sup> jaang<sup>ˆ</sup> dsea<sup>`} jmigü^ˆ, joba['] ja['] quii^ˆ jmii^ˆ jóng e nilí[']na['] e niliseeng^ˆna[']

cøøng` cõo~ Fidiée` lata~. ⁵⁴ Cõ' ì dsea` ì íng` jnea` lí^ laco'gui mi~ jmitaang` yaaiñ` guiá~ jogui ír` jmi'øøñ~, joba' dsea` íb` ì niñing` e niliseeiñ` cøøng` cõo~ Fidiée` lata~; jogui jneab` nijmee~ e e nijí'tu jaléng` í mi~ nití` í` lajõ. ⁵⁵ Dsacõ' mi~ íng` dsea` jnea~, lí' cõo` e gø' dsea` e laniing` íng` ta~ quiá'r~, jogui e jmi'øøñ` do, lí' cõo` e í' dsea` e laniim` cajo. ⁵⁶ Cõ' ì dsea` ì íng` jnea` lí^ laco'gui mi~ jmitaang` yaang` dsea` guiá~ jogui ì í' jmi'øøñ` do, joba' cøøm` niliseeiñ` cõo~ jnea~, jogui lajõbi jnea` cajo cøøm` niliseen` cõo~ ír`.

⁵⁷ Jo Tiquí'ii' Fidiée` ì casíng` jnea` fí` jmigüü` la contøøm` seeiñ~, jogui la'eáang` í'ba' seeng` jnea` cajo; jogui lajõbi jaléng` ì dsea` ì íng` jnea` laco'gui mi~ jmitaang` yaaiñ` guiá~, dseáng`-contøøm` niliseeiñ` la'eáang` cõo~ jnea~. <sup>58</sup> Jo fá'a e júu` na cuaiñ` quiá'- e iñí'^ e cajgõ- fí` ñífi~, cõ' e iñí'^ la ja` lí' laco' e iñí'^ e sii` maná do e cagø' 'líi` yúu~ quií`-na' lajee` cangir` fí` ní` guóo' uó- quiú~, cõ' nañí' fa' cagø' bre e jo, jo dsu' cajúm`-bre mi~ catí` í' quiá'r~; dsu' jaléng` ì dsea` ì íng` jnea` laco'gui mi~ jmitaang` yaaiñ` guiá~ cõo~ e iñí'^ do, joba' dseáng`-latab` niliseeiñ` cøøng` cõo~ Fidiée`.

⁵⁹ Jo lanab` jji~ lí' júu` quiá'- Jesús e ca'e'r' jaléng` dsea` ì caseáng' e fí' sinúu` guá'- quiá'- dsea` Israel e si' fí' Capernaum.

Seem` dsea` ì ja` íng` júu` quiá'- Dsea` Jmáang`

⁶⁰ Joba' mi~ tí' lí' canúu~ ì dsea` do lajji~ e cajíng`- Jesús do, ì fíim` jaléng` ì dsea` do ì lamí` ngí' cõo'r~ do cajíñ' lala:

—Dsíng`- huíng` e ni'íng`-naa' lajji~ e júu` e fé'r` na, jo ja` lí' dsí'naa' e seeng` dsea` ì já'- nilíng` lajji~ júu` quiá'r`.

⁶¹ Jo cõ' niñib' Jesús lajji~ e ée' ì dsea` do quiá'r~, joba' cajmingí'r~ dsea` do lala:

—¿Su` 'ní' máam' 'nú' e júu` quié`-e la? <sup>62</sup> ¿E~ ni'í' áa'na' fíng song nimáang`-na' jnea~ e niníng`-túu` fí' lí' lamí~ guiin`n fí' ñífi~, jnea~ dsea` cagá`-a fí' jo e lín'n jaang` dsea` jmigüü'?

⁶³ Jo e Jmiguí` quiá'- Fidiéeb` e cuø` e seeng` dsea` lata~, jo dsu' ja` quíi~ dsea` jmigüü` jmíi~ fa' e nijmér~ e niliseeng` dsea` lata~; jogui jalé' júu` e nicafíi~ i` 'nú' na lí' la'eáang` cõo~ Jmiguí` quiá'- Fidiée~, jogui cajo cuø` e liseeng` dsea` lata~. <sup>64</sup> Jo dsu' seem` 'nú' ì ja` mi' ca'ím`-bi júu` quié`-e latí' lana.

Jo cajíng`- Jesús lajõ cõ' ñí'bre guiá~ latí' mi~ uíng` ì jaléng` ì dsea` do ì dseáng`- ja` ni'íng` ír~, jogui ì ì nijáng` ír` fí' jaguó` jaléng` dsea` cøøng` e quiá'- e nijúuiñ`.

⁶⁵ Jogui lalab` cajíng`- guir:

—Jo uíi~ e lajõb` lí', joba' nicafíi~ i` 'nú' e jji~ jaang` dsea` cuøøng` lí' jáng` 'ñia'r' fí' jaguó'o` fíng song ja` nijajéng` Tiquí'ii' Fidiée` ír` fí' quinií`.

⁶⁶ Jo latí ie~ job, i fíim' dsea` i lami~ ngí' cóo~ Jesús catiúum~bre dsea` do, jo caquium'bre e ngí' cóo~ dsea` do. <sup>67</sup> Jo co' calilíb' Jesús e jo, joba' cajmingí'r` i dsea` guitúung` quiá'r` do jo cajíñ'`:

—Jo ¿su la quie` 'náb' iing~na' nijmi'naang` yaang~na' quie` e cajo?

⁶⁸ Joba' cañí` Tú` Simón quiá'- Jesús jo cajíñ'`:

—Fí'naa', dseáng'` ja` í dsi'baa' e nidsitáang`naa' cóo~ dsea` jiéng', co' jíi~ 'náb` dsea` cuø' júu^ quiá'- jial seeng` dsea` cøøng` cóo~ Fidié` lata~. ⁶⁹ Joba' jnea'^, nicajaang~ yee~naa' fí jaguóo', co' dseáng'` nitab~ dsi'naa' e 'náb' lin' dsea` i casíng` Fidié` fí jmigüi' la e lin' dsea` güeang'^ quiá'r`.

⁷⁰ Joba' lalab cañí` Jesús quiá'- i dsea` quiá'r` do:

—Jneab` dsea` nicaguín`n 'nú' e nilíng`na' dsea` guitúung` quie`-e, jo dsu' jee~ 'náb' quijgeaang` jaang` i nilíng` dsea` quiá'- fii` i 'líng'`.

⁷¹ Jo mi~ cajíng'` Jesús lajo, café'r` dsu' e éeiñ` i Judas i líng'` jóo' Simón Iscariote, jo ja` e lí' e i Judas do quíim'`bir jee~ i dsea` guitúung` do, dsu' dsea` íbing'` i nijáng'` Jesús fí quini~ dsea` cøøng'` e quiá'- e nijúuiñ`.

7

Ji'gui jaléng` rúng'` Jesús ja` já'- líiñ` júu^ quiá'- dsea` do

¹ Jo mi~ cangí'gui lajo, dob ngí' Jesús fí jalé` fí e tée~ lí~ se' Galilea e jmóor` lajíi' ta` siná'r`. Jo ie~ jo ja` iñ~ dsér` fí lí~ se' Judea, co' jaléng'` dsea` góor` dsea` Israel i teaang~ nifí i seeng` fí jo 'náíñ'` dsea` do e iñ~ nijngám'`breiñ'. ² Dsu' ie~ jo nijaquíeeng` jmí~ quiá'- dsea` Israel e quí'` tñíñ` jmo'r' 'núu' má'` 'ma~ e laco' jmiguiéng'` dsíir` jial mi~ cangí'r` fí ni~ guóo'` uø~ quiú` malí~ gui eáang', ³ joba' lalab cajíng'` jaléng'` i rúng'` Jesús do jo casí'`reiñ':

—Ja` guíng` já'` fí la, jo fí lí~ se' Judeab guó'^, jo lajoba' jaléng'` dsea` i tí dsí' núu` júu^ quí'` i seeng` fí jo nijøø~ jalé' e quí'` jmí~ jmoo'. <sup>4</sup> Co' mi~ jaang` dsea` iñ~ e nillicuí'gui dsea` quiá'r`, joba' fí lí~ jøø~ dseab` 'né` jmér` jalé' e jmóor` do. Jo co' 'nå` jmoo'` jalé' e dsigá` dsí' dsea`, joba' fí quini~ dsea` fíim'` 'né` jmé'^ jalé' e jo.

⁵ Jo fé'r` lajo co' ji'gui jaléng'` i rúng'` Jesús do ja` já'- líiñ` júu^ quiá'- dsea` do. ⁶ Jo lalab cañí` Jesús quiá'- i rúíñ'` do jo cajíñ'`:

—Ja`gui mí catí' fí' quie` e e nijmijnéeng` 'ñía'`a fí quini~ fíing'` dsea`, jo dsu' quí'` 'nú' doñí' ee` jmíib~ cuøøng` lí` güilíng~na' jíe' fí lí~ iing~na'. ⁷ Jo fí~ i 'nú' e ja` ee` uíng~ sea` quiá'- jaléng'` dsea` jíéng'` e nilí' 'ní' níiñ'` 'nú', jogui dsu' jnea~ gui contøøm~ 'ní' níng~ dsea`, co' jnea~ jmóo'o e líñí' dsea` røø` uii~ quiá'- jalé' e ga` e jmóor`. ⁸ Joba' fí~ i 'nú' e cuøøm` lí` güilíng~na' e

jmii~ jo, jo dsu' ja` li~ nii~ jnea~ lajminá~, co' nabi ja` mí catî í' quié~ e e nijmee~ e lajo.

⁹Jo lanab casí' Jesús i rúin' do, jo dob cajer' fí' lí' se' Galilea, jo i rúin' do cangolím^bre fí' lí' tí' jmii~.

Mi~ cangotíng' Jesús jmii~ quiá'~ 'núu' má'~ 'ma' fí' Jerusalén

¹⁰Jo mi~ cangi e cangolíng^ i rúng' Jesús do fí' lí' catî jmii~, joguiba' cangó~ Jesús fí' jo, jo ja` fíng' dsea` i ngolíng~ cóo'r~, co' ja` iin~ dsér~ fí' jo jee~ dsea' fíng'. ¹¹Jo lajee~ tí' e jmii~ do, jaléng' dsea' quié' nifí' quiá'~ dsea' Israel ngir' ta~ 'náng' Jesús, jo siiiñ lajee' la'ó' yaañ~ jo fé'r lala:

—¿Jie~ fí' iuung~ i dseañu' do?

¹²Jo eáam' s'ing' jaléng' i dsea' Israel i siseáng' do cuaiñ~ quiá'~ jalé' e jmóo' Jesús. Jo jee~ do quiéng' i liing~ dsea' i fé' lala: “Jaang' dseañu' i guiúm~ liiñ' do”; jogui jee~ dobi quiéng' dsea' i fé' cajo: “I dseañu' í' ja' dseeng' éer~, jogui lico' ngir' ta~ jmigøøng' jaléng' dseab'.”

¹³Jo jee~ jaléng' i dsea' do júi~ jaañ~ teá' dsír' nifé'r' uii~ quiá'~ Jesús, co' 'gó'bre fíng' ee' cajmée' i dsea' Israel i quié' nifí' do quiá'r~ song canúur~ jalé' e siiiñ' do.

¹⁴Jo ningóo' guiaam' e jmii~ do mi~ caguié~ Jesús fí' dsí' sinúu' guá'~ fé' quiá'~ dsea' góor' dsea' Israel e si' fí' Jerusalén, jo mifíng' canaañ~ e'bre dsea' mi~ caguié~ fí' jo. ¹⁵Jo eáam' dsigá' dsí' i dsea' quié' nifí' quiá'~ dsea' Israel do e núur' jalé' júu' 'goo' e guia' dsea' do, jo lalab siiiñ' lajee~ yaañ~ jo fé'r:

—¿Jial jmóo' i dseañu' na e tiiñ' ngáñ' júu' quiá'~ Fidié~, jo ja' ne'ee' fa' jié' lí' nicajmitíiñ'?

¹⁶Joba' lalab cañí' Jesús quiá'~ i dsea' do:

—O' dseáng'~ júu' quié~ e lajii~ e ée~ e 'nú' la, co' e júu' la jáa' quiá'~ i dsea' i casíng' jnea~ fí' jmigüi' lab. ¹⁷Jo doñí' ii' dsea' i guia' dsí' e nijmitir~ laco' la iing~ Fidié~, joba' dsea' í'bing' i niñí' su jáa' quiá'~ Fidié~ jalé' e ee~ do osi lí' fá'a e la tiiñ~ 'ñiá'baa é. ¹⁸Dsaco' i dsea' i fé' la tiiñg' 'ñia' jmóor' lajo e lí' laco' nijmiféng' dsea' í'bre; jo dsu' i dsea' i jmi'úung' e nijmiféiñ' i dsea' i casí' quiá'r~ do, joba' i dsea' í' jmang'~ júu' jáb'~ quier~, jo júi~ jaang' ja' ii' cuøøng' lí' cuó'~ dsee~ ír~, co' ja' dsee~ sea' quiá'r~.

¹⁹Jo cajíng'~ gui Jesús:

—Jo e já'~ e Moi'bing' cacuø' 'nú' e júu' quiu' ta~ quiá'~ Fidié~ do, jo dsu' júi~ jaang' 'nú' ja' jmití'na' e júu' jo. Jo ¿jiali' e iing~na' nijngáng'na' jnea~?

²⁰Jo mi~ canúu~ i dsea' do lajo, joba' cañí'r' quiá'~ Jesús jo cajíñ'~:

—i 'lim' jée' quií~ 'nu'! Co' jnea' ja' í' dsí'naa' fa' e ni- jngáng'naa' 'nu'.

²¹ Joba' cañiit̃tu Jesús quiá' i dseá do jo casí' reiñ':

—Mí' noo' dsigá' bi áa' 'nú' cóo' lajii' e cajmé' e do 'ñia' ie' jmi' e jmi'ing'naa', jneaa'aa' dseá' lí' dseá' Israel. ²² Jo ie' malii'gui do Moi' caquiur' ta' e nitó' coo' e li' fí' ngúu' táang' lajii' yuu' siñuu' lí' laco' quí' t'ing'naa', jo dsu' e jo o' jii' quiá' Moi' jáa', co' jáa' tí' quiá' 'lí' yuu' qui'ba'; jogui 'nú' tóo'ba' e li' do fí' ngúu' táang' jiuung' siñuu' qui'na' mi' catí' í' quiá'r- lajo, jo ja' e lí' qui'na' nañi' fa' 'ñia' ie' jmi' e jmi'ing'naa'. ²³ Jogui song 'nú' tóo'na' e li' do quiá' jiuung' siñuu' qui'na' dseáng' 'ñia' ie' mi' jmi' e jmi'ing' jneaa'aa', dseá' Israel, co' dseáng' ie' jmi' jo catí' í' e nijmé'na', jo jmoo'na' lajo e lí' laco' nijmiti'na' e júu' quiu' ta' quiá' Moi', joba' lana ja' e uing' sea' qui'na' e jmigui'ng' yaang'na' cóo' jnea' uii' e cajmi'leáan' i dseañu' do 'ñia' ie' jmi' e jmi'ing'naa'. ²⁴ Joba' fii' 'nú', ja' cuó'na' dsee' jaang' dseá' quiá' lajii' e í' óo'na' e jmóor', co' 'né' jang' jmitá' óo'na' dseáng' røø' su dseeng' osi ja' dseeng' é lajii' e jmóo' i dseá' í, jo lajoguiba' cuøøng' e ni'na' í' røø'.

Mi' cajing' Jesús jie' fí' dseáng' lí' jáar'

²⁵ Jo mi' canúu' i liing' dseá' i neáng' fí' Jerusalén do júu' quiá' Jesús, joba' canaaiñ' jmingi' rúiiñ' jo jiiñ':

—Jo ¿su o' i dseañu' nabi i ngí' dseá' 'naíñ' e quiá' ni-jngáng' neiñ'? ²⁶ Jo jii' jaang' dseá' ja' i jnáng' quiá'r-, co' dob siñ' guiar' júu' quiá' Fidié' jee' dseá'. Jo jangám' í' dsí' jaléng' dseá' i quie' nifí' qui'ii' e dseáng' já'ba' e dseá' dob i Dseá' Jmáang' i sijeeng'naa' i nicá' nifí' qui'ii'. ²⁷ Jo jneaa'guí' ne'baa' røø' jie' fí' lí' jáa' i dseañu' na, jo dsu' mi' nití' í' e nijjáa' i dseá' i sijeeng'naa' do, jii' jaang' dseá' ñir' jie' fí' lí' nijjáa' dseá' do.

²⁸ Jo mi' tí' lí' canúu' Jesús lajii' e síng' i dseá' do lajee' e iuiiñ' e'r' dseá' fí' sinuu' guá' fé' e si' fí' Jerusalén, joba' cañiir' teá' jo cajiiñ':

—E já' e nicuí'm'ba' jnea', jogui niñi'bi' jie' fí' lí' gáa'a. Jo dsu' jnea' ja' cagá' a fí' la e la ñii' 'ñia'a, co' cagá'baa dsu' júu' e sinuu' quiá' i lajang' do e jii' 'nú' ja' cuíng'na' í. ²⁹ Jo dsu' jnea' cuí'm'baare guíu', co' cuaiñ' quiá'bre e cagá' a fí' jmigü' la, jogui dseá' í'bing' i casíng' jnea' cajo.

³⁰ Jo mi' canúu' jaléng' i dseá' Israel do júu' quiá' Jesús, joba' lamí' iin' nisám'bre dseá' do, jo dsu' ja' calí'r- fa' cajméer' lajo, co' ja' mí' catí' í' quiá' dseá' do fa' e nidsing'iiñ' lajo. ³¹ Jo lajee' jaléng' i dseá' i teáng' núu' júu' quiá' Jesús do, fím' i dseá' í' já' calíñ' júu' quiá' dseá' do ie' jo, jo lalab síiñ':

—Mí' nigüéeng' i Dseá' Jmáang' i sijeeng'naa' i nicá' nifí' qui'ii', ja' lí' dsí'naa' e nijmér' jmigui'gui jalé' e li' e qui'r' jmi' laco'gui la jmóo' i dseañu' la lana.

Mi cajmé e dsea quijí jial nisáin' Jesús

³² Jo mi canúu dsea Israel i lling dsea fariseo lajii e síng dsea uii quía' Jesús, joba' jaléng' i dsea í cóo' gui jaléng' fii quía' jmidsea casiñ jaang gáang' í' quía' guá' e laco' nidsiséiñ Jesús e fí lí iuung dsea do. ³³ Jo co' niñib' Jesús e í dsí' i dsea do, joba' cajíñ casí'r jaléng' i dsea teáng' do ie jo:

—Ja huóø eáang nitaang jnea cóo' 'nú' fí la, jo mi níng' jo, niním' túu cóo' i casíng' jnea e cagá' a fí jmigüí la. ³⁴ Jo ie jo, fím' 'nú' ni'nang' na' jnea jo dsu' jo niguiéng' na' jnea, co' ja' quí' jmí e nigüíllíng' na' fí lí ninín' n.

³⁵ Jo mi canúu i dsea i quie' nifí quía' dsea Israel e jo, jo ladsifí lanab canaaiñ e jmíng' rúin' lala jo fé'r:

—¿Jie fí lí nidséng' i dseañu' na e jo' quí' jmí fa' e niguiéng' naa're? Jo jangám song nidsér fí guóo' uó' lí huí' fí lí neáang' jaléng' dsea góo' naa' dsea Israel e nidsi'é'r jaléng' dsea i ja' lling dsea góo' naa' i neáang' fí jo. ³⁶ Jo ¿e guóng' mi fé' i dseañu' na e ni'náng' dsea ír' jo dsu' ja' ii niguié' quía'r, jogui e ja' cuóøng' ii nidsilíng' fí lí niguiéiñ' do?

Jo lanab casíng' i dsea quie' nifí quía' dsea Israel do ie jo.

Jial lí' mi íng' dsea Jmiguí quía' Fidié'

³⁷ Jo ñia' ie ngóo' cadséng' jmí e jmóo' dsea Israel ie jo, jo dseáng' ie jmí job e í dsí'r e níng' gui lajee e jmí e jmóor' do. Jo ie job casíng' 'ñaia' Jesús fí quini' jaléng' dsea jo café'r teá jo cajíñ':

—Song ii 'nú' lí' na' e jmíjmíng' na', joba' ñilíng' na' fí lí sín' n la, jo nilí' ba' jmí e u' na'. ³⁸ Jo lí' laco' gui la fé' Fidié' fí ni' jì quía' lí fé'r lala: “Jo mi já' lling dsea júu' quie' e, jo e jo lí' lafa' niníng' jmí fí dsí'r; jo e jo cuø e liseeiñ' cøøng' cóo' Fidié' lata'.”

³⁹ Jo cajíng' Jesús lana uí' quía' Jmiguí quía' Fidié' e ni' íng' jaléng' dsea i nijá' líng' júu' quía'r. Jo dsu' e Jmiguí do ja' mí cagüeá' jee' ír', co' ja' mí casám' bi Jesús e nidséiñ' fí lí cajár fí ñifí e ni' uíng' tur dsea laniing'.

Mi ca'naang jaléng' dsea quía' rúin' uii Jesús

⁴⁰ Jo mi canúu i dsea do júu' quía' Jesús, jo i lling i dsea í canaaiñ síiñ lala:

—Dseáng' i dseañu' lab i sijeeng' naa' i nisíng' Fidié' i nifé' cuaiñ quía'r.

⁴¹ Jo gui i lling' gui i dsea do fé'r:

—I lab Dsea Jmáang' i sijeeng' naa' do i nicá' nifí quí' ii.

Jo dsu' i lling' guíiñ' do fé'r:

—Ũ, o' Dsea` Jmáang` i na, co' ja` cuóøng` e dsea` í nijáar` e líiñ` jaang` dsea` i seeng` fí' lí' se' Galilea. ⁴² Co' lalab fé' Fidiée` fí' ní' jì quiá'r` e dseáng'` 'néb` e Dsea` Jmáang` líiñ` dsea` siju` dseata` Daví'^, jøgui 'né` e niníiñ` fí' Belén e fí' lí' calí' góo` dseata` Daví'^.

⁴³ Jø lajob` jaléng'` i dsea` do ca'naam` bre quiá'- rúíñ'` uí' Jesús. <sup>44</sup> Jø lajee` i dsea` í seem` biñ' do i lami` iing` nitøø` Jesús e nijniñ` dsea` do, jø dsu' ja` calí'r` fa' cajméer` lajo.

Jaléng'` dsea` i quie` nifí' quiá'- dsea` Israel ja` iñ` Jesús

⁴⁵ Jø mi` caguilíng` tu` i íi' quiá'- guá'- i casíng` dsea` Israel i líng'` dsea` fariseo do i lami` sí' nisáng'` Jesús do, jø i dsea` fariseo do colíng` cóo' jaléng'` fii` jmidsea` cajmingí'r` dsea` do jø cajíñ`:

—¿Jialí' ja` catee` na're?

⁴⁶ Jøba' cañí' i íi' do quiáiñ` do lala:

—Jíi' jaang` dsea` ja` mí' calicuíng` naa' i fé' jlo' laco' fé' i dsea` do.

⁴⁷ Jøba' lalab cañí' i dsea` Israel i líng'` dsea` fariseo do quiá'- i íi' do:

—Jø ¿su la quie' 'núb' cajo nicaligóng` na' júu` quiá'r`? <sup>48</sup> Co' jíi' jaang` dsea` quie' nifí' qui' ii' o'gui dsea` Israel i líng'` dsea` fariseo caguiaang` gui fa' já' nicalíiñ` júu` quiá'- i dsea` do.

⁴⁹ Jø dsu' i dsea` i la 'nú' i ja` cuí' júu` quiu' ta` quiá'- dsea` Israel, fí' lí' 'lib' catíng` na' quiá'- Fidiée`.

⁵⁰ Jø mi` canúu` i Nicodemo do, jaang` dsea` Israel i líng'` dsea` fariseo i cangó` cango'ee` Jesús coo` néel', jøba' dsea` í lalab cañí'r` quiá'- dsea` do:

⁵¹ —Lí' laco'gui la fé' fí' ní' jì quiá'- júu` quiu' ta` qui' ii', e ja` cuóøng` nicuóø` naa' dsee` jaang` dsea` e jíi' ja` mí' cane` ee' røø` jalé' e jmóor` do, su guiá` osi ja` dseeng` é.

⁵² Jøba' lalab cañí' i dsea` do quiá'- Nicodemo:

—Jø ¿su dsea` Galileab líng'` nu` cajo? Jø jminá` jmitíng` júu` quiá'- Fidiée`, jø lajòba' niliñí' e jíi' jaang` dsea` i fé' cuaiñ` quiá'- Fidiée` ja` mí' cajáar` fí' lí' se' Galilea.

⁵³ Jø mi` cangí jø, lajaléng'` i dsea` do caquiñ` cangolíñ` fí' quiá'r`.

8

Jaang` dseamí` i catáng` i iuung` ta` 'lée'

¹ Jø mi` cangí e cangolíng` jaléng'` i dsea` do, ca'ib` Jesús fí' e cangór` fí' coo` yú' mó' e síi` Olivos. ² Jø mi` cajneá` e jmiñ` coo'gui do, jøba' caquim` tur fí' guá' fé' e sí' fí' Jerusalén, jø mi` caguieíñ` fí' jø, fíim' dsea` i cangoquiéeng' fí' lí' siñ', jøba' caguár` lana jø mifíng` canaaíñ` e'bre i dsea` do júu` quiá'- Fidiée`.

³ Jø lajee˘ e guing˘ Jesús e e'r˘ i dsea˘ do, caguiling˘ coo˘ tú˘ m̄ing˘ dsea˘ Israel i l̄ing˘ dsea˘ fariseo col̄ing˘ cóo˘ tifa˘ quiá˘ júu˘ quiu˘ ta˘ quiá˘ dsea˘ Israel, jø jéeiñ˘ jaang˘ dseam̄ i n̄inicatóoñ˘ i iuung˘ ta˘ l̄ée˘ cóo˘ jaang˘ dseañu˘ i o˘ quiá˘ r˘. Jø mi˘ caguiliñ˘ fi˘ jø, dob casíñ˘ i dseam̄ do jee˘ i dsea˘ i teáng˘ do ie˘ jø, ⁴ jø lalab casí˘ r˘ Jesús:

—Tifa˘, i dseam̄ la nicatóong˘ naa˘ re lajee˘ e guiáng˘ iuuiñ˘ ta˘ l̄ée˘ cóo˘ jaang˘ dseañu˘ i o˘ quiá˘ r˘. ⁵ Jø fi˘ ni˘ júu˘ quiu˘ ta˘ e cajme˘ Moi˘ fé˘ e jaléng˘ i dseam̄ i jmoo˘ lajõ 'né˘ niquiung˘ dsea˘ ír˘ cuub˘ cartí˘ nijúuiñ˘. Jogui˘ nu˘, ¿jial fó˘?

⁶ Jø cajíng˘ i dsea˘ do lana e lí˘ lacõ˘ 'nó˘ r˘ jial niguié˘ r˘ e nicuó˘ r˘ Jesús dsee˘ fi˘ quini˘ dseata˘. Jø dsu˘ Jesús dsifi˘ mi˘ canúur˘ e jø lico˘ catúum˘ bre, jø mif̄ing˘ canaañ˘ jmo˘ r˘ fi˘ jee˘ l̄ee˘ cóo˘ niguóor˘. ⁷ Jø co˘ ja˘ quiung˘ i dsea˘ do e jmingi˘ bir Jesús cuaiñ˘ quiá˘ e jø, jøba˘ casing˘ tu˘ 'ñia˘ dsea˘ do jø cajíñ˘ casí˘ r˘ i dsea˘ do:

—Doñi˘ iñ˘ 'nú˘ e lí˘ áa˘ na˘ e ja˘ ee˘ dsee˘ røøng˘ na˘ jii˘ coo˘, jøba˘ teáng˘ na˘ i dseam̄ na la˘ uui˘ cuu˘.

⁸ Jø mi˘ canḡ i cajíñ˘ lajõ, caléb˘ tu˘ catúuiñ˘ fi˘ ni˘ uó˘, jø canaañ˘ jmo˘ tur˘ jee˘ l̄ee˘ cóo˘ niguóor˘. ⁹ Jø dsifi˘ mi˘ canúu˘ i dsea˘ do lajii˘ e cajíng˘ Jesús, dsifi˘ lanab canaañ˘ dsiliñ˘ tá˘ jáiñ˘, jø la˘ uui˘ canaang˘ ngolíng˘ jaléng˘ i niyúu˘ gui, jø cøøng˘ gui lajõ cangolíng˘ jaléng˘ i le˘ eáang˘ gui, jø lajõb cajméer˘ car˘ cató˘ uøoñ˘ lajiiñ˘. Jø coo˘b mi˘ calilí˘ Jesús e 'ñia˘ bre catúung˘ guir cóo˘ i dseam̄ do, ¹⁰ jøba˘ casing˘ tu˘ 'ñia˘ r˘, jø mif̄ing˘ cajmingi˘ r˘ i dseam̄ do jø cajíñ˘:

—¿Jie˘ fi˘ ningotáang˘ i dsea˘ i lami˘ 'n̄ing˘ 'nu˘ do? Jø ¿su˘ jii˘ jaañ˘ ja˘ ee˘ cajmeáñ˘ 'nu˘?

¹¹ Jøba˘ cañi˘ i dseam̄ do quiá˘ Jesús jø cajíñ˘:

—U˘, jii˘ jaañ˘ ja˘ ee˘ cajmeáñ˘ jnea˘, Fíi˘.

Jøba˘ cañi˘ tu˘ Jesús quiá˘ i dseam̄ do jø cajíñ˘:

—O˘ gui˘ jnea˘ ee˘ nijmeáan˘ 'nu˘ cajo, jø lana guóng˘ fi˘ quiá˘, jø jø˘ güibeáang˘ gui uø˘ dsee˘ melé˘.

Jesús l̄iñ˘ e jì e jneá˘ jee˘ dsea˘ jmigüi˘

¹² Jø mi˘ canḡ jø, cangób˘ tu˘ Jesús fi˘ lí˘ siseáng˘ dsea˘, jø lalab casí˘ r˘ jaléng˘ dsea˘ do:

—Jnea˘ l̄ín˘ n e jì e jneá˘ jee˘ dsea˘ jmigüi˘; jøba˘ jaléng˘ dsea˘ i ngí˘ col̄ing˘ cóo˘ jnea˘, niliseab˘ e jì do quiá˘ r˘ co˘ e jøba˘ e cuó˘ e seeng˘ dsea˘ lata˘, jøgui˘ cajo jø˘ tóo˘ jmii˘ fa˘ niliseeng˘ guir fi˘ lí˘ nuu˘ só˘.

¹³ Jø mi˘ canúu˘ dsea˘ Israel i l̄ing˘ dsea˘ fariseo e júu˘ jø, jøba˘ lalab cañi˘ r˘ quiá˘ Jesús:

—'Nu˘ lico˘ fó˘ jii˘ uui˘ quiá˘ jalé˘ e guiá˘ e jmoo˘ uóø˘ ba˘, jøba˘ jalé˘ e fó˘ do ja˘ e quíng˘ jii˘ coo˘.

¹⁴ Jøba˘ cañi˘ Jesús quiáñ˘ do jø cajíñ˘:

—Quíim' jalé' e júu^ e fá' jnea~, nañí' fa' 'ñiá'baa fá'a uii~
 quié' e 'ñiá'a, cō' ñi'baa guiá~ jie~ fí' lí~ cagá'a jogui jie~ fí'
 lí~ niníng'^túu cajo; jo dsu' 'nú'gui ja' ñi'na' jii~ cō' e jo.
 15 Cō' 'nú' ñi'na' í' quiá~ jaléng' dsea' lí' laco'gui la í' óóna'
 yaam~ba'. Jo dsu' jnea~gui ja' jmóo'o lajo quiá~ jii~ jaang'
 dsea' la ñii' 'ñiá'a. 16 Jo song jmóo'o lajo dsu' laco' catám~
 niquidsii' í', jo ja' 'ñiá'a niquidsii' í' cajo, cō' Tiquí'ii' i
 casíng' jnea~ fí' jmigüí' la, íb' i jmico'ó'~ jnea~ e quidsii' í' quiá~
 dsea' laco' catám~g-. 17 Jo fí' ní' júu^ quiu' ta~ quií' 'nú' fé' e
 mí~ seeng' gáng~ dsea' i tí' ní' røø' quiá~ lajii~ e calí~ do, joba'
 quíim' e júu^ do laco' sí'í'. 18 Jo jnea~ lín'n jaang' i tí' ní' quiá~
 jalé' e jmóo'o do, jogui Tiquí'ii' dsea' i casíng' jnea~ fí' la lñiñ'
 jaang'gui dsea' i tí' ní' quiá~ jalé' e jo cajo.

19 Joba' cajmingí' i dsea' do Jesús jo cajíñ'~:

—Jo çjngang'gui Tiquí'í' jóng?

Joba' cañí' Jesús quiá'~ i dsea' do jo casí'~ reiñ':

—Nú' ja' cuíng'na' jnea~, o'gui cuíng'na' Tiquié'e cajo; cō'
 faco' cuíng'na' jnea~, joba' cuím'ba' la quié' Tiquié'e cajo.

20 Jo jalé' e júu^ na cajíng'~ Jesús lajee~ e iuuiñ' e'r dsea' fí'
 dsí' sináú' guá'~ fé' e sí' fí' Jerusalén ca' e fí' lí' téel' guóo' e
 ta'r' cuu~ quiá~ guá'. Jo dsu' jii~ jaang' dsea' ja' i cateá~ dsí'
 fa' casaiñ'~ dsea' do lajee~ jo, cō' ja' mí' catf'bi í' e nijmé~ dsea'
 lajo.

“Ja`quí'~ jmí~ nigüilíng'na' fí' lí~ niníng'^ jnea~”

21 Jo mí~ cang' jo, lalab casí'~ tu Jesús i dsea' fíng' do:

—Jnea~, cōob' mí~ nití' í' e ninín'^n, jo 'nú' ni'nam'~ba' jnea~,
 jo dsu' 'nú' nijúum~ba' jee~ jalé' dsee~ quií'na'. Cō' 'nú' ja'
 quií'~ jmí~ fa' e nigüilíng'na' fí' lí~ niníng'^ jnea~.

22 Jo mí canúu~ i dsea' Israel i teáng~ do ie~ jo e júu^ jo, joba'
 lalab cajíñ'~:

—Jangám~ song í' dsí' i dsea' na e nijngáng'~ 'ñia'r', joba' jíñ'~
 e ja' cuøøng' nidseá'^naa' cōo'r' fí' lí~ nidséiñ'.

23 Jo mí calilí' Jesús e fé' i dsea' do lajo, joba' casí'r~ dsea'
 do:

—Nú' jii~ fí' lab jii~ lí' seeng'na', jo dsu' jnea~ fí' yúb'^ gáa'a;
 cō' jii~ dsea' jmigüí' lab líng' 'nú', jo dsu' jnea~ ja' lín'n jii~
 dsea' jmigüí'. 24 Jo uíng~ lajoba' fí' i 'nú' e nijúum~ba' jee~
 jalé' dsee~ quií'na'; cō' song ja' já' líng'na' e jneab~ dseáng'~
 lín'n jii~ laco' fá'a e lín'n, joba' jee~ jalé' dsee~ quií'ba'
 nijúung~na'.

25 Joba' cañí' i dsea' do jo cajmingí'r~ Jesús lala:

—Jo, çí' dseáng'~ líng' 'nú' jóng?

Joba' cañí' Jesús quiá'~ i dsea' do jo casí'~ reiñ':

—Lí' laco'gui nicafí' i 'nú' lamí~ jéeng'gui, íb' jnea~. 26 Jo
 jmiguiab' jalé' e sea' e fí' i 'nú' jogui e niquidsii' í' quií'na'

cajo. Jo dsu' i dsea` i casíng` jnea` fí' jmigüi' la jmang' e jáb' jalé' júu` quiá'r-, jo lajii' júu` e fá' jnea` jee` jaléng' dsea` jmigüi' røøb` laco' jii' júu` e núu` jnea` e fé' i dsea` i dseáng' casíng` jnea` fí' jmigüi' la.

27 Jo dsu' i dsea` do ja` cangáin' e Jesús fé'r` uii` quiá'- Tiquiár'. 28 Jo casí' Jesús i dsea` do lala:

—Jo mi` nitáang` na' jnea` fí' yá'^, jnea` dsea` cagá` a fí' ñifi` e lín'n jaang` dsea` jmigüi', joba' nililí' na' jóng e jneab` dseáng' lín'n jii' laco' fá'a e lín'n, jogui jii' coo' ja` e jmóo'o la ñii' 'ñiá'a, co' lico' fá'a lajii' e nica'e' Tiqui'ii' jneab`. 29 Jo i dsea` i casíng` jnea` do, seem` bre cóo' jnea` lana; jo ja` mí' catiúuiñ` jnea` 'ñiá'a jii' cateá', co' dseáng' contøøm` jmóo'o lajii' e iin` e nijmee` e.

30 Jo mi` tí' lí' cató' e fé' Jesús e júu` na, joba' fíim' dsea` já' calíin` júu` quiá'- dsea` do ie` jo.

Mi` ca'e' Jesús jial línng' dsea` i silaang` jee` dsee` quiá'

31 Jo mi` cangf` jo, casí' gui Jesús jaléng' i dsea` Israel i já' calíng` júu` quiá'r` do, jo cajíin` casí'-reiñ':

—Song 'nú' nijmití' na' lí'^ laco' jii' e nica'é'e e 'nú' e nijmee` na', joba' dseáng' dsea` quié` baa ni'uíng` na' jóng; 32 jogui lajob` niliñí' na' dseáng' la'uuiing` jalé' júu` quié` e, jo lajoba' ni'uíng` na' dsea` i silaang` jee` jalé' dsee` quiá'.

33 Joba' cañi' i dsea` do quiá'- Jesús jo cajíin':

—Jnea'^ lí'naa' dsea` siju` 'lii` yáú' Abraham, jo jii' coo' née' ja` mí' calí' naa' dsea` 'léeng' quiá' dsea` jiéng'; joba' zjial lí' e fó' 'nu' e ni'uíng` naa' lafa' dsea` silaang`?

34 Joba' lalab casí' Jesús i dsea` do:

—E laba' jmitaa` óo' na', e jaléng' dsea` i beáng' dsee` yaang` líiin' lafa' dsea` 'léeng', co' e dsee` quiá'r` dob quiu' ta` ír'. 35 Cofa' jaang` dsea` 'léeng' quiá' dsea` ja` catíin` jalé' e sea` quiá' fiir, jo dsu' jaang` jóo' dsea` catíim` bre lajalé' e jo. 36 Jo lajob, song jnea` calaan` 'nú' jee` jalé' dsee` e nica'ee` na', joba' dseáng' lajang' júu` ba' e nileáng' 'nú' jee` jalé' e dsee` quií' na' do. 37 Jo ñiñb` jnea` guiú' e dsea` siju` 'lii` yáú' Abraham línng' 'nú'; jo dsu' 'nú' iing` na' jngang' na' jnea`, co' ja` iing` na' íng' na' júu` quié` e. 38 Jo jnea` fá'a lajii' e nica'e' Tiquié` e jneab`, jo dsu' 'nú' jmoo' na' lajii' e fé' tiqui' ba'.

39 Joba' cañi' i dsea` do quiá'- Jesús jo cajíin':

—'Lií' yáú' Abrahambing' línng' dsea` mí' áang' quií' naa'.

Jo dsu' Jesús cañir' quiá' i dsea` do jo casí' reiñ':

—Facó' já' e 'nú' línng' na' siju` 'lii' yáú' Abraham, joba' laco' cajmée` íb` catíng` e nijmee` na' jóng facó' lajo. 40 Jo dsu' 'nú' iim` b' e nijngang' na' jnea`, nañi' fa' jmang' júu` jáb' fá' jnea` lí'^ laco' gui nica'e' Fidié` jnea`. Jogui 'lii' yáú' quií' na'

Abraham dseáng' ja` cajmée`bre lajo. ⁴¹ Co' 'nú' dseáng' laco' jmoo` tiquí`ba' jmoo`na'.

Joba' cañi' i dsea` do quiá' Jesús, jo casí'r` dsea` do:

—Ja` lí' jnea` dsea` i ja` ñi' i` tiquiá`'; co' jaam` Tiqui`naa' seeng`, jo íb` Fidiée`.

⁴² Joba' cañi' Jesús quiá' i dsea` do jo cajíñ`:

—Facó' já' e Fidiée` líng' Tiqui`na', joba' 'neáam` 'nú' jnea` facó' lajo, co' íb` dsea` i casíng` jnea` e cagá` a fí` jmigü` la, jogui lab sín`n lana. Co' jnea` ja` cagá` a la ñii` 'ñiá`'a, dsuco' dsea` íbing' i casíng` jnea` fí` la. <sup>43</sup> Joba' fá' jnea` e ja` mí` ngáng` 'nú' júu` quié` e lana, dsuco' ja` iing`na' núu`na' e jo. ⁴⁴ Jo fii` i 'lim` líng' tiquiá` 'nú'; jogui co' dsea` quiá`-bre líng`na', joba' jmoo`na' lajii` e iin`. Jo latí` mi` uiim` e fii` i 'ling`^` jmóor` ta` jngang` dsea`, jogui dseáng`-` jii` coo` e jmóor` do ja` cøong` cóo` júu` quiá`- Fidiée`, jogui dseáng`-` jmang`-` júu` e o' já`-ba' quier`. Jo mi` fé'r` júu` e o' já`, joba' dseáng`-` fé'r` laco' la líb` jóng, co' jaang` dsea` adseaam` líiñ`, jogui líiñ` tiquiá` jalé` e júu` e o' já` do. ⁴⁵ Jo jnea`gui jmang`-` júu` já`-ba' fá`a, dsu' ja` já` líng`na' júu` quié` e. <sup>46</sup> Jo jii` jaang` 'nú' cuøong` lí fo`na' e jnea` lín`n jaang` dsea` røong` dsee`, co' jaang` dsea` i quie` jmang`-` júu` jáb`-` líng` jnea`, joba' `jialí` ja` já`-` lím`bi' júu` quié` e? <sup>47</sup> Jo jaléng` i dsea` i líng` dsea` quiá`- Fidiée` núu`bre jalé` júu` quiá`- Fidiée`; jo dsu' 'nú'gui ja` líng`na' dsea` quiá`- Fidiée`, joba' ja` iing`na' núu`na' júu` quiá`- dsea` do.

Niseem` Dsea` Jmáang` lajii` nú`-gui e niliseeng` 'lí` yúu` Abraham

⁴⁸ Jo mi` canúu` dsea` Israel lajii` e cajíng`-` Jesús do, joba' casí'r` dsea` do lala:

—Nijáb`-` júu` qui`naa' e fé`naa' uii` quií`-, e 'nu` lin` jaang` dsea` samaritano jogui e iuung` i 'ling`^` a`.

⁴⁹ Joba' cañi' Jesús quiá' i dsea` do jo casí`-reiñ`:

—U~, jii` jaang` i 'ling`^` ja` i iuung`-` dsii`-` la, co' lajii` e jmoo`o e lico' jmi`goo`-` Tiquié` e Fidiéeb`; jo dsu' 'nú'gui ja` e jmi`goo`na' jnea` jii` capí`. ⁵⁰ Jo dsu' jnea` ja` fá`a e iin`n e nijmi`goo`na' jnea`, jo dsu' seem` jaang` i iing` e 'nú` nijmi`goo`na' jnea`, jo dsea` íb` i quidsí` í` laco' catíng`. <sup>51</sup> Joba' jmitaa` óo`na' e doñi` ii` i núu` júu` quié` e, joba' dsea` í ja` tóo` jmi` fa' e nijúuiñ`.

⁵² Joba' cañi' dsea` Israel quiá' dsea` do:

—Lanaguib dseáng`-` nicalita` dsí`naa' e i 'lim`^` iuung`-` áa` 'nu`. Co' 'lí` yúu` Abraham cóo`-`gui jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malii`gui eáang` cajúm`-bre, jogui dsu' 'nu` fó` e doñi` ii` dsea` i núu` júu` quií`-, joba' ja` tóo` jmi` fa' e nijúuiñ`. <sup>53</sup> Jogui 'nu`, `su` í` a` e niing`-`gui laco`gui i 'lí` yúu` Abraham do? Co' í` nicajúm`-bre, jogui jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá`-

Fidiéé[~] malii[~]gui eáang[~] cajúm[~]bre cajo. Jõgui 'nu', ¿i' í o' e lin'?

⁵⁴ Jõba' cañi' Jesús quiá'- i dsea` do jõ casí'- reiñ':

—Facõ' jnea[~] jmi'goo[~] 'ñiá'a, jõba' ja` e quíing<sup>~</sup> jji<sup>~</sup> coõ` e jmóo'o do facõ' lajõ. Jõ dsu' Tiquié'e Fidiéeb[~] dsea` i jmi'gõ' jnea<sup>~</sup>, i dsea` i fõ'na' i líing[~] Fidiéé[~] quií'-na' cajo. ⁵⁵ Jõ dsu' 'nú' ja` cuíing<sup>~</sup>na' dsea` í, dsu' jnea[~]gui guiúb[~] cuín'nre, jõgui facõ' jnea[~] fá'a e ja` cuín'nre, jõba' dsea` adseaam[~] lín'n jõng lí' laco'gui la líing[~] 'nú' facõ' lajõ. Jõ dsu' jnea[~]gui guiúb[~] cuín'n dsea` do jõgui jmiti[~]baa júu[^] quiá'r⁻. ⁵⁶ Jõ i 'li[~] yúu[~] quií'-na' Abraham do, eáam[~] cali'íáang[~] dsír' mi[~] caliñir' jalé' e nidsingíng[~] jnea[~], jõ co' dseáng[~] cangá[~]bre e jõ, jõba' eáam[~] cali'íáang[~] dsír'.

⁵⁷ Jõ mi[~] canúu[~] i dsea` Israel do jalé' e casí'- Jesús ír, jõba' cañiir<sup>~</sup> quiá'- dsea` do:

—'Nu' ja` mí guó'bi' cincuenta jji, jõ fõ' e cañim'ba' 'li[~] yúu[~] Abraham.

⁵⁸ Jõba' cañi' tu Jesús quiá'- i dsea` do jõ casí'- reiñ':

—E laba' iin[~] n jmitaa[^] óo'na' e niseem[~] jnea[~] lajji[~] mi[~] nú'-gui e niliseeng[~] 'li[~] yúu[~] Abraham do.

⁵⁹ Jõ mi[~] canúu[~] i dsea` do e júu<sup>^</sup> jõ, jõba' dsifí' lajõb casitíiñ' cuu<sup>~</sup> cóõ<sup>~</sup> e si'í' nijngáíñ'- Jesús; jõ dsu' dsea` do ladsifib' ca'méeiñ', jõ cagüi'í'bre e fí' dsí' sinúu[^] guá'- fé' do e si' fí' Jerusalén.

9

Mi[~] cajmé'e Jesús e calijné' jaang[~] dseañu' i tiuung[~]

¹ Jõ mi[~] cangí'gui lajõ, coõ` née<sup>~</sup> cangíng<sup>~</sup> Jesús colíng<sup>~</sup> cóõ<sup>~</sup> i dsea` quiá'r⁻ do fí' quiá'- lí' guíing[~] jaang[~] dsea` i tiuung<sup>~</sup> latí' mi<sup>~</sup> cangáang<sup>~</sup>. <sup>2</sup> Jõba' i dsea` quiá'- Jesús do cajmingí'- reiñ' lala jõ cajíñ'-:

—Tifa', ¿jali' cangáang[~] i dsea` na e tiuuiñ[~]? ¿Su caliñ[~] lana uí[~] dsee⁻ quiá'r⁻ ofa' uí[~] dsee⁻ quiá'- sejmií'bre é?

³ Jõba' cañi' Jesús quiá'- i dsea` quiá'r⁻ do jõ casí'- reiñ':

—Ja' lí' lajõ e uí[~] dsee⁻ quiá'r⁻ caliñ[~] lana, õ'gui uí[~] dsee⁻ e óo' sejmiir[~]. Co' caliñ[~] lana e lí' laco' cuø' lí' e lajib' quí[~] Fidiéé[~] jmii[~] lí' jmér⁻. ⁴ Jõ lajee[~] e jneá', 'né' jmó'baa' ta' lí' laco'gui jji[~] júu[^] e sinú'[~]naa' quiá'- dsea` i casíng<sup>~</sup> jnea<sup>~</sup> fí' jmigü' la; dsuco' coõb<sup>~</sup> mi<sup>~</sup> ninú', jõba' jji<sup>~</sup> jaang<sup>~</sup> dsea` jõ quií'- jmii[~] fa' nijmé'-guir ta[~]. ⁵ Jõ lajee[~] e táam[~]bí' fí' jmigü' la, jõba' jneab[~] lín'n e jí' e cuø' e jné' dsea` jmigü'.

⁶ Jõ mi[~] cangí' e café' Jesús e júu[^] na, jõ ca'ñiir' fí' ni[~] uø[^], jõ cóõ[~] e jme'e'r' do cacáíñ' jee[~] 'lee', jõ cajméer[~] capí'[^] jji, jõ cóõ[~] e jõb casúur⁻ jmini[~] i dsea` tiuung[~] do. ⁷ Jõ mi[~] cangí' jõ, lalab casí'- reiñ' do jõ cajíñ'-:

—Gua~ jo güirúu~ jminí' fí dsí' guiée' silíng' e sii` Siloé —jo e Siloé do guóng' Jaang` i Casíng' Dsea`.

Joba' lajob cajmée` i dsea` tiuung` do, cangó`bre e cangorúu'r` jminir~, jo nijné`bre mi~ tí li~ caquiñ' fí jo. ⁸ Jo jaléng' dsea` i neáng' jíng` laco' li~ guiiñ' do cóo'~gui jaléng' dsea` jíéng' i ní~ quiá'r` lamí~ jééng'gui e guiiñ' mir` cuu~, joba' jaléng' i dsea` í jming'í~ rúíñ' jo fé'r`:

—¿Su o' i dseañu' nabi i lamí~ gua` ta~ mí` cuu` do?

⁹ Jo i líng` i dsea` do jíñ'`:

—Dsea` í`bi na.

Jogui i líng`gui fé'`:

—U~, o' í` na, lí` lajoiu jnéem`bre.

Jo mi~ calilí' i dsea` tiuung` do e síng` dsea` uii~ quiá'r`, joba' cañír` jo cajíñ'`:

—Jnea~bi dsea` í`.

¹⁰ Joba' cajming'í~ i dsea` do i dsea` lamí~ tiuung` do jo casí~reiñ'`:

—Jo ¿jial cajmee' e calijné'tu'?

¹¹ Joba' cañí' i dsea` lamí~ tiuung` do quiá' i dsea` do jo casí~reiñ'`:

—I dseañu' i sii` Jesús dob cajmi'leáañ` jnea~ e lico' cajmées` capi' jí' cóo'~ jme'e'r', jo cóo' e job casúu~ jminii~, jogui caquiur' ta~ jnea~ e nini'i nirúu' u jminii~ e fí' guiée' silíng' e sii` Siloé do, joba' lajob cajmé'e. Jo dsifí' mi~ calí' rúu' u jminii~, ladsifí' lanab calijné'e.

¹² Jo mi~ cangí jo, cajming'í~tu i dsea` do i dsea` lamí~ tiuung` do jo cajíñ'`:

—Jo ¿jnang`gui i dseañu' í` lana?

Joba' cañí' i dsea` lamí~ tiuung` do jo casí~reiñ'`:

—Ja` ñii~ jnaañ`.

Mi~ cajíng' i dsea` tiuung` do i i cajmi'leáang` ír`

¹³⁻¹⁴ Jo `ñaia' ie~ jmi~ e cajmées` Jesús e jí' do cóo' e calijné' i dsea` i lamí~ tiuung` do, ie~ jo dseáng' cangotíng` jmi~ e qui' t'íng` dsea` Israel e jmi'íñ'. Joba' jaléng' dsea` i cuí' quiá' i dsea` tiuung` do cató`bre i dsea` í jo cangojeáang`neiñ' fí' quini' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo. <sup>15</sup> Joba' mi~ caguiéiñ' do fí jo, i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do cajming'í~reiñ' jial calí' e calijnéiñ'. Jo dsea` do cañír` quiá' i dsea` Israel do jo casí~reiñ'`:

—Mó', jíib` casúu~ dsea` do jminii~, jo mi~ cangí jo, cangorúu' u, jo lajoba' calijné'e.

¹⁶ Jo mi~ canúu~ i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo e júu` jo, joba' i líiñ' do cajíñ'`:

—I dsea`i cajmée` e jo ja` lí` dsi`naa` líiñ` dsea` quía`- Fidiée` , co` ja` jmi`gór` e jmí` e jmi`íng` jneaa`aa', dsea` lí`i` dsea` Israel.

Dsu` caguaiang`-gui i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do fé`r` jo jíñ`-:

—Jo ¿jial quí` i dseañu` do jmí` nijmér` jalé` e jo song jaang` dsea` dsee`- dsea` quib` líiñ`?

Jo e jo ca`uíng` e laje` la`ó` í`bre canaaíñ` e jo` sáíñ` røø`. 17 Jo mi` cangf` jo, cajmingí`-tur i dsea` i lami` tiuung` do jo casí`-reiñ`:

—Jo laco` fó` na e ca`láam`-ba'. Jo ¿e` fó` uii` quía`- i dsea` i cajmi`leang`- 'nu` do?

Joba` cañi` dsea` do quía`- i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do jo casí`-reiñ`:

—Jnea` lín`-n e dsea` í` líiñ` jaang` dsea` i fé` cuaiñ` quía`- Fidiée`.

18 Jo dsu` jaléng` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do ja` iíñ` fa` ja`- calíñ` e lami` tiuung` i dsea` i nijné` lana joba` cató`r`-sejmi` i dsea` do. 19 Jo mi` caguilíñ`- do, joba` cajmingí`-reiñ` do jo cajíñ`-:

—¿Su jóo`ba` líng` i dseañu` la? Jo jmée`-na` jnea` júu` røø`, ¿su dseáng`- tiuuiñ`- calisém`-bre? jo song lajo, ¿jial calí` e lana nijné`r`?

20 Joba` lalab cañi` sejmi` i dsea` i lami` tiuung`- do jo cajíñ`-:

—Cuim` jnea`- guiá`- jóo`naa', jogui ne`-baa' røø` e tiuum`-bre caliséiñ`; 21 jo dsu` ja` ne`-naa` jial e calijné`r`, o`gui ne`-naa` i` i cajmée` e calijné`r` cajo; jo nab cuóøng` nijmingí`-na`re `ñia`r` co` nifém`-bre, jo `ñia`-bre cuóøng` lí` jmeá`r`- 'nú` júu` dseáng`- laco` calí`.

22 Jo cajíng`- i sejmiir` do lajo, co` 'gó`-bre fing ee` cajmeáng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo í`r`. Co` i dsea` í`, røøb` nicasíiñ`- e song seeng` dsea` i jmicuíng` Jesús e líiñ` do Dsea` Jmáang`- i sijeeng` dsea` Israel i nicá` nifí` quía`r`, joba` jaléng` i dsea` i jmóo` lajo, jo` sea` fí` quía`r`- fa' e niquíng`-guir jee` dsea` Israel o`gui cuóøng` fa' e nidsilíng`-guir fí` guá`- quía`- dsea` do cajo. 23 Jo uing`- lajoba` cajíng`- sejmi` i dsea` i ca`láang`- do e yaang` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do `né`- nijmingí`r`- i jóoiñ` do co` nifém`-biñ` do.

24 Jo i dsea` Israel do calé`- catú`- cató`r`- i dsea` i lami` tiuung`- do jo lalab casí`-reiñ`:

—Fée`- júu` ja`- fí` quini` Fidiée`, co` nineb` jnea`- røø` e i Jesús do líiñ` jaang` dsea` dsee`- dsea` quib`.

25 Joba` lalab cañi` i dsea` lami` tiuung`- do quía`- dsea` do jo cajíñ`-:

—Ja`ñi` jnea` su líiñ` dsea` røøng` dsee` osi o' lajo é, lajii` e ñii` quiá'r` e jnea` lamí` tiuum`baa, jøgui lana nicajméer` e nicalijné`baa.

²⁶ Jøba' i dsea` do cajmingi`-tur i dsea` i ca'láang` do jo cajiñ`-:

—¿E` jii` e cajmée` i dsea` do quiá'- e calijné'?

²⁷ Jøba' cañiñ` do quiá'- i dsea` do jo casí'-reiñ`:

—Nicafii`-baa 'nú' lajii` e cajméer` quié` e do, jø dsu' 'nú' ja` já'- líng`na'. Jøba' çjali' iing`na' e nifá`-túu calé' catú` e jø? Ofa' iim`ba' é e ni'uúing`na' dsea` quiá'r` cajo.

²⁸ Jø mi` canúu` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do lado, jøba' canaaiñ` sí'r` i dsea` i ca'láang` do júu` 'ní' jø sí'-reiñ`:

—'Nu` lin' jaang` dsea` quiá'- i dsea` í, jø dsu' jnea`^gui dsea` quiá'- 'lii` yúu` Moi` lí'naa'. <sup>29</sup> Co' jnea`^ ne`baa`røø` e Fidiéeb` dsea` casiiñ`- còqo` Moi`; jø dsu' i Jesús do jii` ja` ne`naa' jie` fi` li` jáar'.

³⁰ Jøba' lalab cañi`tu i dseañu` i ca'láang` do quiá'- i dsea` do:

—Ee`bi júu` jø, e ja` ñi`na' jie` fi` li` jáar', dsu' jnea`gui, dsea` íbing' nicacuø' jnea` e calijné`e. <sup>31</sup> Jø ne`baa`røø` e ja` núu` Fidiéeb` júu` quiá'- jaléng` dsea` røøng` dsee`; co' lajii` dsea` i jmiféng` íbre jøgui i jmóo` lajii` e iin`, jii` dsea` íbing' i núur` júu` quiá'- . ³² Jø ja` jie` li` mí` canú` júu` e seeng` dsea` i quí`- jmi` e nijmér` e nilijné` jaang` dsea` i tiuung` latí` mí` caliséng`. ³³ Cofa' i dsea` la ja` jáar` e casí` Fidiéeb` quiá'r`, jøba' jii` coq` ja` e quí`- jmi` lí` jmér` jóng` faco' lajo.

³⁴ Jø mi` canúu` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e júu` quiá'- i dsea` i ca'láang` do, jøba' cajiñ`- casí'-reiñ` lala:

—'Nu`, dsea` cangáan` e eáang` silii` dsee` 'nu`, jøgui lana, çjali' 'nu` ni'iin` e ni'é` jnea`^ jial`né`- jmó`oo'?

Jøba' i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do caguíñ` i dsea` i lamí` tiuung` do conguaí` e fi` dsí` sinúu` guá'- quiá'r` do.

Lafa' tiuum` dsea` mi` røøiñ` dsee`

³⁵ Jø mi` cangf`gui lajo, caliñi` Jesús e caguíim` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do fi` sinúu` guá'- quiá'r` i dsea` i lamí` tiuung` do, jø dseáng`- jo` íng`neiñ` do. Jø mi` cajíng`tu rúng` Jesús cóqo` i dsea` i lamí` tiuung` do, jøba' cajmingi`r` i dsea` do jo casí'-reiñ`:

—¿Su já'- líng` 'nu` júu` quiá'- i dsea` i jáa` fi` ñifi` e líiñ` jaang` dsea` jmigüi`?

³⁶ Jøba' cañi` i dsea` do quiá'- Jesús jø cajiñ`-:

—Jmée` jnea` júu` i` i dsea` í, jø lajøba' já'- niliin`n júu` quiá'r`.

³⁷ Jøba' cañi` Jesús quiáñ`- do jo casí'-reiñ`:

—Nicañim`bi' dsea` í, jneab` í cóqo` i sin` siin` lana.

38 Jōba' i dseañu' i ca'láang̃ do casí'r' uó̃ jnir' fi' quini' Jesús jō casí'r' dseà do:

—Jáb' lín'n júu^ quíi', Fíi'.

39 Jō mi~ cangf̃ jō, cajíng' tu Jesús casí'-reiñ' jō cajíñ'~:

—Jnea~ cagá'a fi' jmigüü' la e lí'^ laco' niquidsii' í' quiá'-jalé' dsee~ quiá'- dseà jmigüü', jō lajōba' jaléng' dseà i lafa' tiuung̃ uíi'~ dsee~ quiá'r' ni'uíñ̃ dseà i lafa' i jné'tu calé' catú̃, jōgui i dseà i í' dsí'e e jné'r', jōba' ni'uíñ̃ dseà i lafa' tiuung̃.

40 Jō mi~ tí' lí' canúu~ e jō cōo' tú~ múnng'~ dseà Israel i línng' dseà fariseo i niteáang̃ cōo'~ Jesús ie~ jō, jōba' cajmíngf̃'r dseà do jō cajíñ'~:

—Jō, ¿su jnea'^ lí'naa' lafa' dseà tiuum̃ jóng?

41 Jōba' cañi' Jesús quiáñ'~ do calé' catú̃ jō casí'-reiñ':

—Facō' 'nú' línng'na' lafa' dseà tiuung̃, jōba' ja' e dsee~ oo~na' quiá'- lajii'~ dsee~ quíi'na' jóng. Jōgui dsaco' 'nú' í' ó'óna' e lafa' jné'ba', jōba' seab' dsee~ quíi'na'.

10

Jaang' dseà i jmóo' í' guiá' jo'se' quiá'~

1 Jō mi~ cangf̃ jō, casí'-gui Jesús jaléng' i dseà i caseáng' do jō cajíñ'~:

—E laba' iin~n jmítaa^ ó'óna', e doñi' ii' dseà i iing~ nicuá'~ iá' fi' lí' sijnúng' jo'se' quié' e jō ja' 'nó'r' e ningüñ̃ fi' o'ia' quiá'~ e iá' do, jōba' i dseà í' líiñ̃ jaang' ii' i 'léé'. 2 Jō dsu' i dseà gui i í' fi' o'ia' quiá'~ e iá' do, jōba' dseà í' líiñ̃ jaang' i jmóo' í' røø' jo'se' quiá'~. 3 Jōgui i dseà i jmóo' í' jní' e lí' teáng'~ i jo'se' do, náa'bre o'ia' e laco' ningíng̃ i dseà i jmóo' í' guiá'~ i jo'se' do. Jō i dseà i jmóo' í' guiá'~ i jo'se' do nitó'r' lajaang' lajaang' i jo'se' do quiá'r' lí'^ laco' la siiñ' do, jō jaléng' i jo'se' do nicuí'bre' luu~ i fii're' do. Jō i fii're' do uóøm'bre i jo'se' do e laco' dsijéng'neiñ' fi' jee~ mó'. 4 Jō mi~ cató' e uøøiñ' do lajaléng'ne', jōba' 'ñiab' i dseà do quier' nifi' quiá'~ i jó' quiá'r' do, jō lajōb nidsilíng̃ i jo'se' do laco' ngóo' fii're', co' guiáb~ nicuí'm'bre' luu~ dseà do. 5 Jō dsu' jaléng' i jo'se' do ja' dsiqui're' dseà i ja' cuíng'ne', co' lí'^ lí' cuí'bre' mi~ níng'ne' i dseà la'í, co' ja' cuí're' luu~ i dseà la'í.

6 Jō Jesús casí'r' i dseà do cōo'~ júu^ lana, jō dsu' i dseà do ja' cangáñ' e~ guóng' e júu^ e casí' Jesús i dseà do ie~ jō.

Jesús líiñ̃ jaang' dseà i jmóo' í' guiá' jo'se' quiá'~

7 Jō lalab casí'-gui Jesús i dseà do jō cajíñ'~:

—E laba' jmítaa^ ó'óna': Jnea~ lín'n e jní' quiá'~ e iá' e lí' dsitáng'~ i jo'se' do. 8 Jō jaléng' i dseà i jmigóo' i nicajalíng̃ lajii'~ nú'-gui e nigáa' jnea~ do, jaléng' i dseà í' líiñ̃ ii' i 'léé',

jō dsu' jaléng' i dseá' i líng' lafa' jo'se' quié' e ja' calijí'r~ júu' quiá'- dseá' do. ⁹ Jō jnea~ fá'túu e lín'n e jnî' do, jōba' jaléng' dseá' i íng' jnea~ jōgui ningíñ~ fí' e jnî' quié' e do, jōba' dseá' î'bing' i nilí' nileáng' jee~ jalé' dsee~ quiá'-. Co' jaléng' i dseá' do líiñ' lafa' jo'se' quié' e i cuøøng' lí' dsitáang'~ jōgui uøøng' jōgui dsé'bre' e gø're'.

¹⁰ 'Dsu' lajji'~ ta~ quiá'- jaléng' i ñi' do lico' jmóor' ta~ uøøng' jaléng' jo'se' quié' e jōgui jmóor' ta~ íng~neíñ' jōgui jngang'neíñ' cajo; jō dsu' jnea~gui cagüén~n fí' jmigüí' la e lí' laco' niliseeng' dseá' cøøng' cōo'~ Fidié'~ lata~ dseáng'- lí' laco' sí'í'. ¹¹ Jō jnea~ lín'n jaang' dseá' i jmóo' í' guiá' jo'se' quiá'~, jō cartí' jáam'~ 'ñiá'a e laco' ja' ni'íng~ jji'~ jaang' i jo'se' quié' e do. ¹² Jō dsu' i dseá'gui i ja' jji'~ e ta~ jō, jō lico' lí' dsír' jji'~ e 'léem~bre, jōba' fíng caguié'~ jaang' ie'dsinúu' lajee' e nír' i jo'se' do jō cuí'bre jóng, jō dob tíuuiñ' i jo'se' do. Jō lajōb jmóor', co' ja' líiñ' dseáng'- i dseá' i ní' guiá' jo'se' jōgui co' o' jo'se' quiá'~ guir cajo. Jōba' cuø'bre fí' i ie'dsinúu' do e nijmeáng'ne' jōgui nicúng'ne' i jo'se' do jōgui e nisojóng~ i caguaang~gui do fí' la fí' na. ¹³ Jō tíuum~ i dseá' do i jo'se' do, co' lico' lí' dsír' cuub~, jō ja' ee' fí'í' óor' quiá'~ i jó' i jéeíñ' do.

¹⁴⁻¹⁵ 'Jō fñi~túu 'nú' e jnea~ lín'n jaang' dseá' i jmóo' í' guiá' jo'se' quiá'-. Jō lí' laco' Tiquié' e guiáb~ cuíñ' jnea~, jōba' lajōb jnea~ cajo guiáb~ cuín'nre; jōgui lajōbi cajo guiáb~ cuíng' jnea~ jaléng' i líng' lafa' jo'se' quié' e, jōba' lajōb cajo jaléng' í' guiáb~ cuíng're' jnea~. Jōgui jnea~, cartí' jáam'~ 'ñiá'a e nijúun~n uí'~ jaléng' í' e laco' ja' ni'íng~ne'. ¹⁶ Jō dsu' seem'bi dseá' i nabi nilíng~ lafa' jo'se' quié' e i ngí' fí' caluu'bi lana. Jō co' ja' mí' líiñ' dseá' quié' e, jōba' 'né' nitøø'baar cajo. Jō jaléng' i dseá' i nilíng' lafa' jo'se' quié' e do nilínúu'~bre júu' quié' e, jōba' coøb' 'lé' ni'uíñ'~ lajee' lajñiñ', jō jji'~ jneab~ dseá' nijmee' e í' í'.

¹⁷ 'Jō Tiquí'ii' eáam' 'neáaiñ' jnea~ co' nijáang'~ 'ñiá'a e nijúun~n e laco' nijí'túu calé' catú'-. ¹⁸ Jō jji'~ jaang' dseá' sea' fí' quiá'r~ e nijngáíñ'~ jnea~, co' 'ñiá'baa dseá' cuøø~ø fí' 'ñiá'a e nilín~n lajō, co' seab' fí' quié' e e nijáang'~ 'ñiá'a e nijúun~n jōgui e nijmee' e e nijí'túu cajo, co' lajōb ta~ caquiá' Tiquié' e.

¹⁹ Jō mí' tí' lí' canúu~ dseá' Israel lajji'~ júu' quiá'~ Jesús, caléb' catú'~ canaaíñ' e jo' sñiñ' røø' uí'~ e júu' e canúur~ do. ²⁰ Jōba' fñm'bre lajee' la'ó' ír' canaaíñ' sñiñ' jō sí' rúíñ' lala:

—¿Jialí' já'~ nuu'na' júu' quiá'~ i Jesús na? Co' i 'lim'~ iuung' dsíiñ' na. ¡Jaang' dseá' ngaam' líiñ' na!

²¹ Jō dsu' i líng'~gui i dseá' do fé'r' jō jíñ'~:

—Jíi'~ jaang' dseá' lí'r' fé'r' dseáng'~ laco' fé' i dseañ' na faco' já'~ e iuung' i 'líng' dsír'. Co' jji'~ jaang' dseá' i iuung'~

ἰ 'ling' dsí' lí'r' jmér- e nilijné' jaang` dsea` tiuung- laco'gui cajméè` ἰ dseañu' na.

Ja` jii' dsea` Israel júu` quía' Jesús

²² Jō cōō` née' mi~ cang'gui lajō, cōō` e jii' güüi- lajee` e jmóo` dsea` Israel jmii- e jmguiéng' dsí' e caligüeang` tu` calé' catú- e guá'- fé' quía'r- e si' fi' Jerusalén, cō' lami~ jééng'gui gab` cajméè` dsea` fi' dsí' jō; ²³ jō ie~ jō, dob táang` Jesús fi' cōō` ni'núu' quía'- e guá'- fé' do, jō tá'- cōō` íng' ngir' e fi' cōō` ni'núu' quía'- e guá'- do, fi' lí siì ni'núu' quía'- 'lhi~ yúu' Salomón. ²⁴ Jō lajee` ngí Jesús dob mi~ carhí` dsea` Israel fi' lí siñ', jō cajmingí'r- dsea` do lala:

—Jō çlí` catí` nijméè' júu` røø` e su 'nu` dsea` ἰ casíng` Fidiéè` fi' la e lin' Dsea` Jmáang- ἰ sijeeng` jnea' do ἰ nicá` nifi' quí` ii'? Jō lana jmee` du júu`, çsu 'nu` í'?

²⁵ Jōba' cañi' Jesús quía'- ἰ dsea` Israel do jō casí'- reiñ':

—Nicañi' bñi' 'nú' e íb` jnea~, jō dsu' 'nú' ja` já'- calíng` na' júu` quíè`-e. Cō' jaléb' e nicañi' 'nú' e nicajmé`-e, jmóo`o` la'eéang` cōo' ta` huí' quía'- Tiquié`e, jō lajalé' e jō cuø` lí e íb` dseéang'- lín'n; <sup>26</sup> jō dsu' 'nú' ja` já'- líng` na' e íb` jnea~, cō' ja` líng` na' lafa' jō'se' quíè`-e. <sup>27</sup> Cō' ἰ dsea` ἰ líng` lafa' jō'se' quíè`-e do nicuí' bre lúu'u, jōgui jnea~ nicuí'm` baare' cajō, jōba' dsea` í jneab~ dsiquí're'. ²⁸ Cō' jnea~ cuøø` baa jaléng' ἰ dsea` í e seeñ` cøøng` cōo' Fidiéè` lata~, jō ja` tōo` jmii~ fa' ni'náiñ' quía'- Fidiéè` o'gui fa' quí' jmii~ e ἰ níjéng' tu' jaléng' ἰ dsea` í fi' jaguóo`o. ²⁹ Jō lajii' e nicangín` n e nicacuø' Tiquié`e jnea~, e jō lí e niing` gui eéang` lajee` lajalé', jō jii' jaang` dsea` quí'r` jmii~ fa' e niguí' guir e jō. ³⁰ Jō jnea~ cōo' gui Tiquié`e jaam` dsea` lí'naa'.

³¹ Jō mi~ canúu- dsea` Israel lajii' e cajíng'- Jesús, jōba' casitír` cuu` calé' catú- e lami~ iin~ niquíuñ' dsea` do cartí` nijngáng'- neiñ'. <sup>32</sup> Jō lalab cajíng'- Jesús quía'- ἰ dsea` Israel do jō casí'- reiñ':

—Jmguiub' jalé' e quí' i jmii~ e nicajmé`-e jee` 'nú' la'eéang` cōo' güea' quía'- Tiquié`e. Jō lajee` lajalé' e jō, çjngang` e catíng- e nijngáng` na' jnea~ cōo' layaang` cuu~?

³³ Jōba' lalab cañi' dsea` Israel quía'- Jesús jō cajíñ':

—Ja` í dsì jnea' e nijngáng` naa' 'nu` uíi~ jalé' e guí- e nicajmee' do, cō' nijmé` naa' lajō uíi~ e gab` lí e júu` e fó' na fi' quini' Fidiéè`. Cō' 'nu` jii' dsea` jmgüíb` lín', jōgui iin' jméè' e røøb` cøøn` cōo' Fidiéè`.

³⁴ Jōba' lalab cañi' Jesús quía'- ἰ dsea` do jō casí'- reiñ':

—Jō lalab fé' Fidiéè` fi' ni~ júu` quía' ta` quía'r-: "Jnea~ fá' a e 'nú' líng` na' laco' diéè`." <sup>35</sup> Jō nine` baa' røø` lajii' e fé' e fi' ni~ jii' quía'- Fidiéè` do e ja` cuøøng` fé' naa' e o' já'; jō e fi' ni~ e júu` do quía'- Fidiéè` fé' e jaléng' dsea` cōo' ἰ casíng` Fidiéè`

júu^ quiá'r~ líiñ' laco' dié~. ³⁶ Jo co' Fidiéeb~ dsea` caguñ' jnea~ jogui casíñ' jnea~ fí jmigüí' la, joba', zjal cuøøng' fo'^ 'nú' e jnea~ fá'a júu^ e ga' fí quini~ Fidié~ mi~ fá'a e Jój' dsea` íb' lín'n? ³⁷ Jo ja' já'- güilíng'na' jnea~ song jnea~ ja' jmóo'o dseáng'~ laco' la jmóo' Tiquié^e. ³⁸ Jogui dsu' song jmóo'bñ e quí'~ i jmí~ do e nañí' fa' ja' já'- líng'na' jnea~, joba' lí' já'- güilíng'na' cóo'~ jalé' e quí'~ jmí~ do e laco' niliñí'na' e jaam` dsea` líng' jnea~ cóo'~ Tiquié^e, jogui lajobi ír' cóo'~ jnea~ cajo.

³⁹ Jo mi~ canúu~ dsea` Israel lajii'~ e cajíng'~ Jesús do, joba' caléb' catú~ lamí~ iñ~ e nisáñ' dsea` do, jo dsu' dsea` do dsifib' caleáng' 'ñia'r'.

⁴⁰ Jo mi~ cangí jo, caquim'~ tu Jesús fí lí' lí' 'ngóo'~ gua` Jordán, jo fí dob cajer' e fí lí' caseáng' Juan jmí~ jaléng' dsea` lamí~ jéeng'gui. ⁴¹ Jo lajee~ táang' Jesús fí jo, i fím' dsea` cangolíng' e iñ~ ninúr~ júu^ quiá'~ dsea` do, jo lalab fé' i dsea` í':

—E jáb'~ e i Juan do ja' cajméer' jii'~ coo' e li~ e quí'r~ jmí~ lajee~ cateaíñ' fí jmigüí' la, jo dsu' lajaléb' e cajíñ'~ uii~ quiá'~ i dseañu' la, dseáng'~ jáb'~.

⁴² Joba' ie~ jo i fím' dsea` i já' calíng' júu^ quiá'~ Jesús e fí jo.

11

Mi~ cajúng' jaang' dseañu' i siñ` Lázaro

¹ Jo mi~ cangígui lajo, lajee~ e táam'bi Jesús fí jo, jo ie~ jo niseeng' jaang' dseañu' i siñ` Lázaro cóo'~ gui gáng'~ gui dseamí rúñ'~, jaang' i siñ` Yá^ jogui jaang' i siñ` Marta, jo laji' gaaiñ' do seeíñ' fí coo' fí li~ siñ` Betania. Jo ie~ jo guiáng'~ ráang' Lázaro e dsée'r'. ² Jo i dseamí i siñ` Yá^ i rúng' Lázaro, íb' i ca'ée~ jmí~ jmeafí~ tí~ Jesús jogui cajmiquiú'r~ cóo'~ jñguir~ tí~ dsea` do lamí~ jéeng'gui. ³ Jo co' eám' dsée'~ gui Lázaro, joba' i dseamí rúñ' i gáng' do casíñ' júu^ fí lí' táang' Jesús, jo lalab júu^ quie' i dsea` do quiá'~ Jesús:

—E lab júu^ quiee~, e i dsea` i seeng' røø cóo'~ do i eám' 'neán' do i siñ` Lázaro eám' líiñ' lana.

⁴ Jo dsifí mi~ canúu~ Jesús e jo, joba' lalab cañír' quiá'~ i dsea` do:

—Jo e jmohuí' e líñ'~ do ja' nijéng' ír' fí ni~ 'mó', co' e jo nilí'íng' ta~ e lí' laco' niliñí' dsea` jial tí' 'gøng' Fidié~, jogui laco' niliñí' dsea` cajo jial tí' 'gøng' jnea~, dsea` lín'n Jój' dsea` do.

⁵ Jo doñí' fa' eám' 'neáng' Jesús i dseamí i siñ` Marta do jogui i siñ` Yá^ jogui i dseañu' i siñ` Lázaro do, ⁶ dsu' ja' cangór~ dsifí fí quiáñ'~ do mi~ caliñír' e niráng' i Lázaro do dsée'r~, jo

cajmi' iim~bi 'ñia'r' tú~ jm#~gui e fí' li~ táaiñ` do. <sup>7</sup> Jo mi~ cangí e tú~ jm#~ do, joba' lalab casí'~ Jesús i dsea` quiá'r~ do:

—Má~túu' fí' li~ se' Judea.

⁸ Joba' cañí' i dsea` í quiá'~ Jesús, jo casí'r~ dsea` do:

—Tifa', ja' mi' ngóo'bi eáang' e jaléng' dsea` Israel i seeng' fí' jo lamí~ iin~ nijngáiñ'~ 'nu' cóo'~ layaang~ cuu~, jo 'nu' caléb' catú~ iin'~ guó' fí' jo.

⁹ Joba' cañí' Jesús quiá'~ i dsea` quiá'r~ do jo casí'~ reiñ':

—E jáb'~ e sea` guitú' oor~ lajee' e jm#; cofa' jaang` dsea` ngir' lajee' e jm# do, joba' ja' dseáang'~ niqiuíñ'~, co' jneáb' li~ ngir'; <sup>10</sup> jo dsu' song jaang` dsea` ngir' fí' cóo' li~ nuu, joba' quiung' guiám'bre ngir', co' ja' sea' j' cóo'~ e cuo' e jneá' li~ ngir'.

¹¹ Jo mi~ cangí e café'r' e júu^ na, jo cajíng'~ guir casí'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—I dsea` rú'uu' i sii` Lázaro do nicaquiam'~ bre, jo dsu' lana ninii~ i e nijmijnée' túu dsí'bre.

¹² Joba' cañí' i dsea` quiá'~ Jesús do, jo cajíñ'~ casí'r~ dsea` do:

—Fí'naa', jo laco' fó' na e nicaquiam'~ i dseañu' í, joba' e jo cuo' li~ e nitíim'~ tur.

¹³ Jo dsu' cajíng'~ Jesús lado co' e ninicajúm~ i Lázaro do, jogui i dsea` quiá'r~ do í dsíir' e já'~ba' e lí' gúim` Lázaro lí' laco'gui jí'~ e nicajíng'~ dsea` do. <sup>14</sup> Joba' cajíng'~ Jesús casí'r~ i dsea` quiá'r~ do dseáang'~ lajang'~ jo casí'~ reiñ':

—Lana niráang' Lázaro 'liim~bre. ¹⁵ Jo guiá'~ gui quií'~ 'ná' e ja' mi' ngóo' fí' do lati' lana, co' lajoba' e já'~ gui nilíng'na' júu^ quié~e, joba' eáam' iáang' dsii~. Jo lanaguiba' dsé'ee' fí' quiá'r~.

¹⁶ Jo i dsea` quiá'~ Jesús i sii` Tomás i lineang'~ dsea` suung~ mi~ canúur~ lají'~ e júu^ jo, joba' casí'r~ i dsea` rúíñ' i caguiaang'~ gui do lala:

—Má~aa' jneaa~aa' cóo'r~ cajo, jo song cajnga' dsea` quiá'r~, joba' la quié' jneaa~aab' nijúu~naa' cóo'r~ cajo.

Jesús i cuo' e jí' tu dsea` mi~ ningí e júuín'

¹⁷ Jo mi~ caguíe~ Jesús colíing~ cóo'~ dsea` quiá'r~ e fí' Betania e fí' li~ cajúng~ i Lázaro do, jo níngoo' quiá' jm#b~ e nica'áng~ dsea` do mi~ caguilíñ' fí' jo. ¹⁸ Jo e fí' e sii' Betania do ja' huí'~ née' laco'gui Jerusalén, co' túb'jiu jí'~ la 'ní kilómetro, ¹⁹ joba' fíim' dsea` Israel i neáang' fí' jo cangolíñ' e cango'eer' i Marta do cóo'~gui Yá^ e laco' ja' liñ' do fí' uii~ quiá'~ e cajúng~ i rúíñ' i sii' Lázaro do. <sup>20</sup> Jo mi~ caliñí' Marta e níngoo' Jesús fí' do, joba' cagüi'fir' e cangojmijíñ' dsea` do; jogui i Yá^ rúíñ' do, dob cajer' fí' sinúu^ lajee' jo. ²¹ Joba' mi~ cajíng' i Marta do Jesús, lalab casí'r~ dsea` do jo cajíñ'~:

—Fa' jiu' gui mi~ cagüén'~ jéeng'guijia fí' la, joba' ja' cajúng~ i rún'n do jóng' faco' lajo. ²² Jo dsu' tab~ dsii~ e quib'~ jm# e

nijmicóo~ Fidiée~ jnea~ song nimí~ ire lajō, cō' doñi' ee' e mí~ 'nu' dsea` do, dseáng~ ngím'ba'.

²³ Joba' cañi' Jesús quiá~ i dseam~ do jō casi~ reiñ':

—Nijíb~ tu i rún~ do.

²⁴ Joba' cañi' i dseam~ do quiá~ Jesús jō cajíñ~:

—Jáb~ , niñi'baa e jō e nijíb~ tu i rún~ n do mi~ nití~ í~ e nijí~ tu jaléng~ 'li~ mi~ tí~ lí~ jō.

²⁵ Jō mi~ cang~ jō, lalab cañi~ tu Jesús quiá~ i dseam~ do jō casi~ reiñ':

—Jneab~ dsea` i cuó' e jí~ dsea`, jogui e nijí~ tur mi~ ning~ e nijúuiñ~. Joba' jaléng~ i dsea` i já~ líng~ júu^ quié~ e, jō nañi' fa' júung~ jí~ ngúu' táaiñ, dsu' ja' tōo' jmí~ fa' ni'náiñ e seeiñ` cōong` cōo~ Fidiée~; <sup>26</sup> jogui jaléng~ dsea` i já~ líng~ júu^ quié~ e jogui e seem~ bir mi~ tí~ lí~ jō, joba' ja' tōo' jmí~ fa' ni'náiñ e seeiñ` cōong` cōo~ Fidiée~ cajo. Joba' ¿su já~ lín~ jalé~ e júu^ e fí~ i 'nu' la?

²⁷ Joba' cañi' i dseam~ do quiá~ Jesús jō casi~ r~ dsea` do lala:

—Lajōb lí~, Fíi, dseáng~ jáb~ líng~ jnea~ e 'nu' lin' i Jōo' Fidiée~ camúng~ i sijeeng~ jnea~ i nijáa' fí' jmigú~ la i nicá~ nifi' qui~ ii'.

Mi~ caqui' Jesús tñ~ ée~ quiá~ Lázaro

²⁸ Jō mi~ cang~ e síng~ Marta cōo~ Jesús, caquim~ bre e cangotéer~ i rúin~ i sii' Yá^ do. Jō mi~ caguiéiñ~ fí' quiá~ r~, lalab casi~ r~ i rúin~ do lí~ ja' núu' dsea` jō cajíñ~:

—Dob guing~ i tifa' do, jō 'nu' tó~ r~ lana.

²⁹ Joba' dsifí' mi~ canúu~ Yá^ e júu^ jō, ladsifí' lanab cagüi' hir' jō cangór~ fí' lí~ tó~ Jesús ír'. ³⁰ Jō Jesús ja' mí' calí~ bir e fí' jee~ fí~ do, cō' do bi guiiñ~ e fí' lí~ cajíng~ rúin~ cōo~ i Marta do. ³¹ Jō mi~ tí~ lí~ calilí~ i dsea' Israel i caguilíng~ cango' ee' ír' e laco' ja' liñ' do fí' í~, jō mi~ cangár~ e cagüi' hí' i Yá^ do lajminá~ e fí' dsí' sináa^ quiá~ r~ do, joba' cangolím~ bre ti' leáaiñ' cajo laco' ngóo' i dseam~ do, cō' í' dsíir' e ngóin~ do ngoquí~ bre e fí' lí~ ca' áng~ i 'li~ rúin~ do.

³² Jō mi~ tí~ lí~ caguié~ i Yá^ do fí' lí~ sing~ Jesús, ladsifí' lanab casi~ r~ uó~ jnir~ fí' quini~ dsea` do jō casi~ r~ dsea` do lala jō cajíñ~:

—Facō' mi~ 'nu' cagüén~ jéeng~ guijia fí' la, joba' ja' cajúng~ i 'li~ rún~ n do jóng facō' lajō.

³³ Jō mi~ tí~ lí~ cangá~ Jesús e qui' i Yá^ do cōo~ gui jaléng~ i dsea' Israel i caguilíng~ cōo~ r~ do, joba' eám' calicu' dsíir' i dsea` do, jogui eám' bi calijiuung~ dsíir' cajo, <sup>34</sup> joba' cajmingí~ r~ jaléng~ i dsea` do jō casí~ reiñ':

—¿Jie~ fí' lí~ ca' áng~ na' i dsea` do?

Joba' cajíng~ jaléng~ i dsea` do casi~ r~ Jesús:

—Má~ aa' jō madsijó~ naa' fí' jō.

35 Jo canaang` Jesús qui'bre cajo. 36 Jo mi~ calilí' i dsea` Israel do e qui' Jesús, joba' lalab cajíñ'':

—¡Eáam` ni'neáang` i dseañu' na i 'lii~ na!

37 Jo dsu' jee~ i dsea` Israel do seem`bing' i fé' lala:

—I nabi i dseañu' i cajmée` e calijné" i dsea` i lamí~ tiuung` do, jo ja` i ñí' jialí' ja` cajméer` fa' e ja` cajúng` i dseañu' i nica'áng` na.

Mi~ cají'tu Lázaro

38 Jo fí' dsí' tó' cuub~ ca'áaiñ` i 'lii~ Lázaro do, jo o'nú^ e ée` do cajnír' cóo'~ cóo' 'loo' e fe'. Jo eáam` lijiuung` dsí' Jesús cangoquíeiñ` e fí' lí~ ca'áng` i 'lii~ do. 39 Jo lalab cajíñ' casí'r` jaléng` i dsea` i teáang` do ie~ jo:

—Je'na' e 'loo` e sijní' e o'nú^ e ée` na.

Jo dsu' mi~ canúu~ i dseamf` i sii` Marta do i rúng' i 'lii~ do e cajíng` Jesús lado, joba' lalab casí'r` dsea` do:

—Fí'naa', quiú` jmi~ ningóo' e ca'áng` i rún`n na, jo lana nisi'léb' ngúu' táaiñ`, faa`aa'.

40 Jo lalab cañí' Jesús quiá'~ i dseamf` do:

—¿Já' mí' cafí' i 'nu` e song dseáng'~ já' lín' júu^ quié`e, joba' nimó`ba' jóng jial tí' laniing` 'gong' Fidié`?

41 Jo mi~ cangf` jo, cajéb' i dsea` do e cuu~ e sijní' fí' o'nú^ ée` quiá'~ i Lázaro do, jogui Jesús dsifí' lanab cajóør` fí' yá' jmiçüí' jo cajíñ'':

—Teaa~, lana cuóø`ø` 'nu` gui'máang'lv, co' jáb'~ canúu'~ júu^ quié`e. 42 Jogui ñi'bá' guiá' cajo e contøøm~ já'~ nuu` 'nu` júu^ quié`e, jo dsu' fí' i 'nu` lana e lí' laco' jaléng` i dsea` i teáang` la jmi~ na nijá'~ líiñ` e 'nu`b` dsea` casín' jnea~ fí' jmiçüí' la.

43 Jo mi~ cangf` e cajíng` Jesús e júu^ na, jo café'r` teá' jo cajíñ'':

—¡Júu' fí' lí' iuun'~ na, Lázaro!

44 Jo mi~ calí` e café' Jesús lajo, joba' dsifí' lanab cagüi'fí' i dsea` i lamí~ 'liing` do, jo laco' sibé`bi 'mi' guotíir~, jogui nir~ sibé" cóo' jmaang'~ 'mi'. Jo mi~ cangf` jo, lalab cajíng` Jesús casí'r` i dsea` i teáang` do ie~ jo:

—Sí'na' e 'mi' e sibeáng` i dsea` i cají'tu na, jo lajoba' cuóøng` e ngír`.

Mi~ casüng` dsea` i quie' nifí' quiá'~ dsea` Israel e nisáiñ' Jesús (Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Jo mi~ cangf` gui lajo, i fíim` dsea` Israel i cangolíng` cóo'~ Yá' do já'~ calíñ` júu^ quiá'~ Jesús, co' cangá`bre jalé' e quí'~ dsea` do jmi~ ie~ mi~ cajméer` e cají'tu i Lázaro do. 46 Jo dsu' i liing` gui i dsea` Israel i cangá` e cajmée` Jesús do cangocóor` júu^ fí' quini~ jaléng` dsea` góor` i líng` dsea` fariseo jalé' e cangár` do. 47 Jo mi~ caliñ' i dsea' fariseo do e jo, joba' casíñ`

cóo' jaléng' fii~ jmidsea` e laco' niseáng' i dseata~ i quie' nifi' quia'~ dsea` Israel e laco' nisíiñ~ e~ nijmér~ cóo'~ Jesús. Jo lalab jmingi'~ rúíiñ':

—¿E~ nijmó'oo' cóo'~ i dseañu' do? Co' eáam' jmiguiá' jalé' e quí'r~ jmi~ jmóor` e dsigá' dsí' dsea`. 48 Jo song ja` nijnng~naa' quia'r~, joba' fíim' dsea` nidsitáaiñ~ cóo'~ dsea` do, jo dseáam'~ e dseata~ i neáng' fí' Roma nija'íiñ~ guá'~ quí'ii' osi lajaléng'naa' dsea` lí'naa' dsea` Israel fíng song caliñir' jalé' e jo.

49 Jo jaang` lajee~ i fii~ jmidsea` do nisiir` Caifás, jo líiñ' fii' quia'~ jaléng' jmidsea` ie~ jo, joba' lalab cajíiñ'~ casí'r~ jaléng' i dsea` rúíiñ' caguiaang~gui do jo cafér':

—iDseáng'~ jji'~ cóo' ja` ee` ní' 'nú'! 50 Jo ja` í' óo'na' e guiá~gui quí'ii' e nijúung~ jaang` dsea` góo'naa' cuaiñ~ quí'ii' lajalé'naa' e laco'gui e ni'íng~naa' lajaléng'naa' dsea` lí'naa' dsea` Israel.

51 Jo i Caifás do ja` cajíiñ'~ lajo uí'~ e la tiiñ' `ñia'r', dsu' fii' jmidseab` líiñ' ie~ jo, joba' Fidiéeb` cacuø' `r` e cajíiñ'~ lajo e Jesús nijúuiñ~ cuaiñ~ quia'~ jaléng' dsea` góor` dsea` Israel; 52 jo o' jji'~ e nijúung~ dsea` do uii' quia'~ jaléng' dsea` góor`, có' lajob cajo nijúuiñ~ e laco' nitó'r` jaléng' dsea` quia'~ Fidié~ i siguiáng'~ fí' la'úng~ fí' jmigüi' e laco' ni'uíiñ'~ do cóob` 'lé' lajee~ lajaléiñ'. 53 Joba' latí' ie~ job canaang` jaléng' i dseata~ quia'~ dsea` Israel do e 'nó'r` jial e nijngáiñ'~ Jesús.

54 Jo uing~ lajoba' jo` 'ga' lí' jmiñéeng'gui `ñia' Jesús jee~ jaléng' dsea` góor` dsea` Israel, jo cagüi'í'bre e fí' lami~ táaiñ' do e lí' se' Judea, jo fí' dob cangór~ fí' cóo' fii' e sii' Efraín e neé' quia'~ fí' guóo'~ uó' quí'á, jo fí' job cajer' cóo'~ jaléng' dsea` quia'r~.

55 Jo mi~ cang'gui lajo, lajee~ e nijaquíéeng' jmi~ e quí'~ tiiñ' dsea` Israel e jmóor` lacoó' jji' e sii' Pascua, joba' quí'~ tiiñ' e dsilíiñ~ fí' Jerusalén ná'~gui e jmi~ jo e laco' jmiguiúng~ yaaiñ~ fí' quini' Fidié~ jo dsiguiar~ guiá~ lajii'~ e quí'~ tiiñ' jmóor` do. 56 Jo mi~ caguilíng~ i dsea` Israel do fí' Jerusalén, jo seem`biñ' do ngir' ta~ 'náng' Jesús ie~ jo, jogui jmingi'~ rúíiñ' lajaang` lajaaíñ' lajee~ e teáaiñ'~ fí' dsí' sínúu' guá'~ fé' e si' fí' jo, jo síiñ':

—Jo ¿e~ fó' 'nú'? ¿Su nijáa'gui i dsea` í' fí' la lajee~ jmi~ osi ja` nijáar` é?

57 Jo jaléng' dsea` Israel i líng' dsea` fariseo cóo'~gui jaléng' fii' jmidsea` quia'r~ nicangíiñ' júu' quia'~ jaléng' i dsea` i caguilíng~ e jmi~ do e song jaang` lajee~ í' nija'r~ júu' jie~ fí' táang` Jesús, jo e güijmée'bre júu' ladsifí', jo lajoba' e niteng' dsea` do.

12

Mi ca'ée- jaang' dseam' jmi' jmeafii' tii- Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Jo mi~ cang'gui lajo, jñuu~ jmiib~ jmoo'gui e nití~ e jmií~ Pascua quia'~ dsea' Israel do, jo cangób~tu Jesús fi' Betania e cango'ee'tur Lázaro i cajmээр` e cají'tu ie~ lamí~ jéeng'gui do. <sup>2</sup> Jo mi~ tí li~ caguiér~ fi' quia'~ dsea' do, i dsea' seeng' fi' sinúu^ do cajmээр` cõõ' jmií~ e jmi'gór` Jesús, joba' cagó'r' coling~ ie~ canuu~ e jmií~ jo; jo dob guing~ Lázaro e gø'r' coling~ cõõ' i dsea' do cajo, jogui i rúin' i sii' Marta do, íb' i jmoo' ta~ ngíng' jmiñi' quia'~ jaléng' i dsea' i neáng' gø' do ie~ jo. ³ Jo lajee~ guing~ Jesús gø'r', cõõ' caguiéb~ Yá i rúng' Lázaro fi' li~ guing~ dsea' do, jo quier' cõõ' dsuu~ niguo'^ e a~ trescientos gramos jmií~ jmeafii' e lí' cõõ'~ layaang~ nardo e 'mo'^ eáng', jo cõõ'~ e job ca'éer~ fi' tii~ Jesús lajee~ e guing~ dsea' do gø'r'; jo mi~ cang' jo, cajmiquiú'r~ cõõ'~ jñuguir~. Jo latøom~ e fi' dsí' sinúu^ do cajó~ jmeá' quia'~ e jmií~ jmeafii' do ie~ jo. ⁴ Jo mi~ cangoyúung' e jo, jaang' lajee~ dsea' guitúung' quia'~ Jesús i sii' Judas Iscariote i nisi'í' i ni'níng~ dsea' do, lalab cajíng'~ í ie~ jo:

⁵ —¿Jialí' ja' mí cango'nii~ e jmií~ jmeafii' la cõõ'~ 'ní ciento cutee' e laco' nilisea' cuu~ e nilicõõ'~ jaléng' dsea' tiñíng'?

⁶ Jo cajíng'~ Judas Iscariote e jo dsu' o' já' dseáng'~ e fii' líiñ~ jaléng' dsea' tiñíng~, co' jaang' íb' líiñ' do, co' ie~ jo íbre dsea' néé' nir~ taloo' téé'~ cuu~ e lí' quia'~ Jesús coling~gui cõõ'~ i dsea' guitúung' quia'r~ do; joba' i Judas Iscariote do guíbre e cuu~ do mi~ iññ~ 'ñia'r'. ⁷ Joba' lalab cañii' Jesús quia'~ i dsea' í:

—Ja' e fi' jii'~ cõõ' i dseam' na, co' lajii'~ e nicajmээр` na e nicaguiar' guí~ quie~ e mi~ nití' í' e quia'~ ni'am~baa. ⁸ Jo contøom~ cuøøng' lí' jmicõõ'~ 'ná' jaléng' dsea' tiñíng~, jo dsu' jnea' gui ja' contøøng~ táan'n cõõ'~ 'ná' fi' jmi'gü' la.

Mi ca'í dsí' dsea' e nijngáin' i Lázaro do

⁹ Jo mi~ cang'guijii~ lajo, i fii'm' dsea' Israel caliñir' e dobi táang' Jesús e fi' Betania do. Joba' cangoliñ' cangojõø'bre fi' jo, jo dsu' o' jii'~ Jesús dseáng'~ i ngir' 'náin' do, co' lajob 'náin' Lázaro cajo i cajmээр` Jesús e cají'tu calé' catú'. ¹⁰ Joba' i fii' jmidsea' do casiiñ~ røø' e la quie' tí Lázaro nijngáin', ¹¹ co' fé' i dsea' Israel i quie' nifi' do e uí' íb' fíng' i dsea' góor' do ninaang' 'naaiñ' cõõ'~ i dsea' rúin' caguaang~gui do, jo cõõ'~ Jesús ninaaiñ' dsitáaiñ'.

Mi ca'í Jesús fi' jee~ fii' Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Jo lajee~ nú'~ gui jmií~ Pascua e tí fi' Jerusalén do, fii'm' dsea' cangoliñ' fi' jo e cangotiñ' e jmií~ do; jo mi~ cajneá~ cõõ'gui jmií~, job caliñi' dsea' e tí niguiée' Jesús fi' Jerusalén e quia'~

e jm̃i do. ¹³ Jo mi caliñi' i dsea` do e jo, joba' cangoquiúu'r moo` quiee~, jo cangoliñ` cango'liñ` Jesús cati' caluu' fi' e quiá' nijmiféiñ' dsea` do. Jo mi ca'iñ' dsea` do, lalab fé'r` teá' e iáang` dsír':

—¡Majmifém'baa' i dsea` na! ¡Jogui juguiá` jia quiá' i dsea` na i casíng` Fidiée` fi' jm̃igüi' la cuaiñ` quiá'r`! ¡Jogui majmifém'baa'r cajo i dsea` na i líng` dsea` güeang` i quie` nifi' quiá' jaléng` dsea` góo'naa' dsea` Israel!

¹⁴ Jo lajee` iuung` Jesús fi', lado cadséiñ' jaang` bú'^, jo íb` caguár` lí' laco'gui la fé' fi' ni' jì quiá' Fidiée` e cajme' dsea` malí` gui eáang` lí' fé' lala:

¹⁵ Ja fòong` na' jaléng` 'ná' i seeng` fi' fi' Sión; jo jòò` na', lab nijáa' i dseata` dsea` féng` quí` na' e guíiñ` fi' mocóo` jaang` bú'^ jiuung`.

¹⁶ Jo dsu' la'uii' ja' calilí` bi i dsea` guitúung` quiá'r` do e guóng` jalé' e do; lí'^ mi` cangf`gui lajo, mi` cangf` e cangáng` tu Jesús fi' ñifi~, joguib calilí' i dsea` do e jalé' e cajmée` Jesús do ninitóob` fi' ni' jì quiá' Fidiée` e cajme' dsea` lajii~ malí` gui eáang` lí' fé' uii` quiá' Jesús.

¹⁷ Jo ie` jo, jaléng` i dsea` i cangá` mi` cató' Jesús i Lázaro do e nigüi'hiñ' do fi' dsí' ée` quiá'r` co' cajib`tur, joba' jaléng` i dsea` íb` i cani' e júu` jo jee` jaléng` i dsea` caguaiang` gui do. ¹⁸ Jo lajob i fíim` dsea` cangoliñ` e cangojmijíñ' Jesús, co' caliñi`bre jalé' e quí' dsea` do jm̃i e cajméer` e fi' do ie` jo.

¹⁹ Jo i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do lalab síiñ` la'ó' yaaiñ`:
—Nab nimóo` 'ná', jii~ coo` ja' e quí' naa' jm̃i nijmó'oo' lana, co' jnéeng` ne'baa' e jia' ja' lajiiim` dsea` nisitáaiñ` cóo` i Jesús na lana.

Mi` ca'nang` dsea` griego Jesús

²⁰ Jo jee` jaléng` i dsea` i cangolíng` fi' Jerusalén e cangojmiféiñ' Fidiée` lajee` e jm̃i jo, jee` i dsea` íb` niquiéeng` coo` tú` máng` dsea` griego. ²¹ Jo i dsea` griego do cangoquiéeiñ' fi' lí' sing' jaang` dsea` guitúung` quiá' Jesús i sií` Lii~, jo í seeiñ` fi' Betsaida e née' lí' se' Galilea, jogui i dsea` griego do cami'r` jm̃i'ee` i Lii` do jo casí' reiñ`:

—Dsíng` ii` jnea'^ e nilicuíng` naa' Jesús.

²² Joba' dsifí' mi` canúu` Lii` e jo, cangó`bre cangosí'r` Df` i líng` jaang`gui dsea` guitúung` rúin` cajo, joba' laji` huám`bre cangoliñ` e cangojmée'r` júu` Jesús lajii~ e jíng` i dsea` griego do. ²³ Joba' lalab cañi` Jesús quiáin` do:

—Lana tí' nití' í' quie` e e ninín`túu` fi' ñifi' fi' lí' cagá` a mi` cagüén` n fi' la e lín`n jaang` dsea` jm̃igüi'. <sup>24</sup> Jogui jnea` jm̃itaa` óo'na' e fa' camí'^ micui'iee` e ja' mi' cató' fi' ni' uó` jo o'gui níi~ cajo, joba' lamí` líb` lí' e camíb` e mijú` do; jo dsu' song camí'gui e micui'iee` do catób` fi' ni' uó` jogui caníb~, joba'

jmiguiab' ni'uíng' do mi~ niró. ²⁵ Cofa' i dsea` i eáang'gui guing~ dsí' jalé' e dsijéé' fí' jmigüü' la, joba' ni'ím~ quíá' i dsea` í mi~ tí' lí' jo; jo dsu' i dsea` i ja' guing~ dsí' jalé' e dsijéé' fí' jmigüü' la, joba' i dsea` í guíab~ ni'uíng~ quíá'r~ mi~ tí' lí' jo, co' cøøm` niliseeiñ` còo'~ Fidiée` lata. <sup>26</sup> Jogui song jaang` dsea` iin~ e nilíñ` jaang` dsea` i jmóo` lajii~ e iin~n, joba' 'né~ ngír~ colíim~ còo'~ jneab~; jogui lacaang` jié' fí' lí' seen~, joba' fí' job 'né~ seeiñ` còo'~ jnea~ cajo. Jo song seeng` dsea` i jmóo` lajii~ e iin~n, joba' Tiquié` e dsea` guing~ ñifí~ nijmi'gó`bre i dsea` í cajo.

Mi~ cajíng' tu Jesús e nijngáng' dsea` ír`

²⁷ Jo fá' guí' lana e dseáng' dsíng' nijáa' fí' í' quíé~ e; jo ¿e~ nijmee~ e? ¿Su nifá' a: "Teaa~, leaang~ jnea~ jee~ jalé' iihuí' e nidsingün~n do"? U~, o' lajo, co' jnea~ cagá' a fí' jmigüü' la e lí' laco' nidsingün~n jalé' e jo. ²⁸ Joba' fí' i 'nu', Teaa~, jmee~ e laco' nijmi'gó` dsea` 'nu'.

Jo dsifí' mi~ cangí' e cajíng' Jesús lajo, joba' guicaná' coo' luu~ fí' yú' jmigüü', jo guicajíng' lala:

—Nicajmé~baa lajo, jo dsu' tí' lí' nijmee~baa calé' catú'.

²⁹ Jo jaléng' i dsea` i teáang~ núu` do ie~ jo cajíñ' e líng~ ee' guicangoo' fí' yú' jmigüü'; dsu' i líng~ gui i dsea` do fé'r:

—Jaang` ángel i niguicafé' na.

³⁰ Jo mi~ cangí' jo, jo cañí' Jesús quíá' i dsea` do jo cajíñ':

—Ja` catíng~ jnea~ e guicajíng' e luu~ do, co' 'núb' dsea` catíng~na' e jo. ³¹ Jo lanab catí' í' e Fidiée' niquidsir' í' quíá' jaléng' dsea` jmigüü' uii~ quíá' jalé' dsee~ quíá'r~, jogui lanab cajo catí' í' e ni' líng~ bí' quíá' fí' i 'líng' i quíu' ta' fí' jmigüü' la.

³² Jo dsu' mi~ ningí' e niteáng~ dsea` jnea~ fí' dse' crúu' e laco' nijúun~n, jo lajoba' nitóøø jaléng' dsea` e laco' ni'uíñ` dsea` quíé~ e.

³³ Jo cajíng' Jesús lana co' niñi'bre guíu~ jial nijnga' dsea` quíá'r'. <sup>34</sup> Jo mi~ tí' lí' canúu~ jaléng' dsea` i teáang~ do ie~ jo e júu' quíá' Jesús do, joba' lalab cañíir' quíá' dsea` do:

—Nineb~ jnea' røø' e tóo' fí' ni~ jì' quíá' Fidiée' e latab~ niliseeng` Dsea` Jmáang~, joba' ¿jialí' fó' 'nu' e i dsea` i jáa' fí' ñifí' e líiñ` jaang` dsea` jmigüü' 'né~ nisáiñ' fí' yú' mi~ nijnga' dsea` quíá'r'? Jogui ¿i~ i dsea` i jul' na?

³⁵ Joba' lalab cañí' Jesús quíá' i dsea` do:

—Jnea~bí e jì' e jneá' jee~ 'nú' lajee~ lana, jo dsu' jo' huøø' e líng' guí' lajo jee~ 'nú' fí' la. Joba' jmi'úum'ba' e seem'ba' guíu~ lajee~ e seem~bí jee~ 'nú' fí' la e laco' ja' nilí' e lí' nuu' do 'nú'. Dsuco' jaléng' dsea` i seeng` e fí' lí' nuu', joba' jii~ ja' ñír' jie~ fí' lí' seeiñ'. ³⁶ Joba' jáang' yaang~na' e fí' lí' jneá' jì' do lajee~ e

seem⁻ bñi jee⁻ 'ná' e laco' quí' jmi⁻ e niliseeng⁻ na' contøøng⁻ fí' lí' jnea⁻ jì.

Jø mi⁻ tí' lí' cangí e cajíng⁻ Jesús jalé' e júu⁻ na, jøba' cangó⁻ bre, jø ca'náam⁻ 'ñia'r' jee⁻ i dsea' do.

Jiali' ja' já' lúng' dsea' Israel júu⁻ quiá' Jesús

³⁷ Jø ie⁻ jø, ja' e lí' e Jesús cajméer⁻ jalé' e lí' laniing⁻ e quí'r⁻ jmi⁻ fí' quini⁻ jaléng⁻ dsea' góor⁻ dsea' Israel, jø dsu' ja' já' lí'm⁻ bi i dsea' do júu⁻ quiá' Jesús; ³⁸ jø lajòba' e caliti⁻ e cajme' Saíí⁻, jaang⁻ dsea' i café⁻ cuaiñ⁻ quiá' Fidié⁻ malí⁻ gui eáang⁻ ie⁻ lamí⁻ cajíñ⁻ lala:

Fí'naa', çí⁻ i já' nicalíng⁻ júu⁻ quií' e guia'naa'?

Jøgui çí⁻ i nicaliñí' jial tí' 'gøñ', Fí'naa' Fidié⁻?

³⁹ Jø lajòb jaléng⁻ dsea' do jíí' ja' lí'r⁻ ningáiñ⁻, co' lalab cajme' gui Saíí⁻ cajo fí' ni⁻ jì quiá' Fidié⁻ lí' fé' lala:

Jnea⁻ Fidié⁻ jø fá'a e júu⁻ la:

⁴⁰ Nicajñí'baa jminir⁻ jøgui nicajñí'baa moguir⁻ cajo e laco' ja' cuøøng⁻ nilíñir⁻ júu⁻ quié⁻ e

o'gui cuøøng⁻ e ningáiñ⁻ jial lí' cajo;

jø lajòba' ja' niquí' jíng⁻ yaaiñ⁻ fí' quini⁻,

jøgui lajòbi jnea⁻ ja' nijmi'leáan⁻ nre cajo.

⁴¹ Jø cajíng⁻ Saíí⁻ lana, co' nicangá⁻ bre jial tí' laniing⁻ 'gøng⁻ Jesús, jøba' fé'r⁻ uii⁻ quiá' dsea' do.

⁴² Jø nañí' fa' cajím⁻ i yáa⁻ Saíí⁻ do e júu⁻ jø, dsu' fíim⁻ dsea' Israel já' calíñ⁻ júu⁻ quiá' Jesús ie⁻ jø, jøgui fíim⁻ dseata⁻ dsea' Israel i laniing⁻ já' calíñ⁻ júu⁻ quiá' dsea' do ie⁻ jø cajo. Jø dsu' ja' fé'r⁻ lajò fí' quini⁻ jaléng⁻ dsea' jíéng⁻, co' 'gòm⁻ bre jaléng⁻ dsea' Israel i lúng⁻ dsea' fariseo e ni'uøng⁻ neiñ⁻ fí' dsíí' sináa⁻ guá' quiá'r⁻, ⁴³ co' eáang⁻ gui iñ⁻ e dsea' jmigüí'bing⁻ nijmi'gó' ír⁻ laco'gui e nijmé⁻ 'ñia' Fidié⁻ lajò cóo'r⁻.

Jial dseáng⁻ 'né' nijmi'gó' dsea' júu⁻ quiá' Jesús

⁴⁴ Jø mi⁻ cangí gui lajò, lalab cajíng⁻ Jesús cóo' júu⁻ teá':

—Jaléng⁻ dsea' i já' lúng⁻ júu⁻ quié⁻ e, jøba' i dsea' í' o' jíí' júu⁻ quié⁻ e ja' lí'ñ⁻, co' lajòb já' lí'ñ⁻ júu⁻ quiá' Tiquí'ii' Fidié⁻ cajo, dsea' i casíng⁻ jnea⁻ fí' jmigüí' la. ⁴⁵ Jø doñí' i dsea' i níng⁻ jnea⁻, jøba' níim⁻ bre cajo i dsea' i casíng⁻ jnea⁻ fí' jmigüí' la.

⁴⁶ Jø jneab⁻ dsea' lín'n e jì do, jø cagá'a fí' jmigüí' la e lí' laco' jaléng⁻ dsea' i já' lúng⁻ júu⁻ quié⁻ e ja' niliseeiñ⁻ fí' lí' nuu⁻. ⁴⁷ Jø i dsea' i lico' núu⁻ jalé' júu⁻ quié⁻ e jø dsu' ja' jmóor⁻ núu'r⁻ jalé' e jø, jøba' o' jnea⁻ dsea' niquidsii⁻ í' quiá' i dsea' í'. Co' ja' cagá⁻ jnea⁻ fí' jmigüí' la e laco' niquidsii⁻ í' quiá' jaléng⁻ dsea', co' jnea⁻ cagá'a e lí' laco' nilaan⁻ re jee⁻ jalé' dsee⁻ quiá' bre.

⁴⁸ Jø jaléng⁻ i dsea' i ja' jíí' jnea⁻ o'gui já' lí'ñ⁻ júu⁻ quié⁻ e, jøba' i dsea' í' niseem'bing⁻ i ní' í' quiá'r⁻ quiá' jalé' e dsee⁻ e nica'éer⁻ do; co' cóo' jalé' e júu⁻ e nica'fá'a na, cóo' jíí' jøb

nitidsí í' quiá'r- mi~ tí lí~ jo. ⁴⁹ Co' jnea~ ja` fá`a la ñii- 'ñiá`a, dsuco' Tiquí`ii' i casíng` jnea~ fí' jmiǵüü' la, íb` i nicaquiü' ta~ quié- e lajüi~ e 'né- e nifá`a. <sup>50</sup> Jo lajob niñi' jnea~, e jaléb` ta~ e quiü' Tiquié`e do cuø' e liseeng` dsea` cøøng` cóo'~ Fidiéé` lata~. Joba' lajob líí', jaléb` e fá` jnea~ dseáng`- fá`a jüi~ laco' ta~ ca'ín~n quiá'- Tiquí`ii'.

13

Mi~ caru' Jesús tñ- dsea` guitúung` quiá'r-

¹ Jo mi~ cangf`gui lajo, lajee` e guati`ló- jmiñ- Pascua e qui'~ tñng` dsea` Israel jmóor` fí' Jerusalén, jo ie~ jo niñib' Jesús e nicatíb` í' quiá'r- e nitúr` fí' jmiǵüü' la jo nidséiñ- nidsigüéá'tur cóo'~ Tiquí`ii' fí' ñiff-. Jo lajee` cateáaiñ` fí' jmiǵüü' la, eáam' cajmi'neáaiñ` jaléng` dsea` i ca'uíng- dsea` quiá'r-, jo lajob cajméer` cartí cangáng` tur fí' ñiff-. <sup>2-3</sup> Jo ie~ jo, tí lí~ ni'íb' fií~ i 'líng` fí' dsíí' Judas, jóo' jaang` dseañü' i sií' Simón Iscariote, jo i fií~ i 'líng` do cajméer` e ca'f` dsíí' i Judas do e ni'naiñ- Jesús fí' quini` jaléng` dsea` i quié' nifí' quiá'- dsea` Israel. Jo Jesús niñi`bre guiá- e fí' lí~ guíng- Fidiéé` jáar' mi~ cagüéiñ- fí' jmiǵüü' la, jogui e fí' job nidséng`-tur mi~ nití- í' quiá'r-. Jo i Tiquí`ii' dob i nicacuø' ír` fí' e neé' nir~ lajalé'. <sup>4</sup> Jo ie~ job cagó` Jesús íí' canüü' cóo'~ dsea` guitúung` quiá'r-, jo lajee` e neáaiñ` gø'r` dob mi~ caráaiñ- e fí' lí~ guíiñ- do jo caguir` e si'r` e quier` lí' lí' ni~, jogui ca'ñá'r` coo' jmaang`- 'mi' fí' 'ñúiñ'. ⁵ Jo mi~ cangf` jo, caguié'r` jmiñ fí' dsíí' coo' úu' e ja` a' eáang`, jo cóo'~ e job canaaiñ` ru'r` tñ- lajaang` lajaang` i dsea` guitúung` quiá'r- do, jo mi~ calí- jo, cajmiquiü'r- cóo'~ e 'mi' e ca'ñá'r` tu'r` do.

⁶ Jo mi~ tí lí~ catíng- Tú` Simón e nijgíi- tñr- e nirú'- Jesús, joba' lalab cañiir` quiá'- dsea` do:

—Fíi', ja` catíng- 'nu` e nirúu'~ tñi'.

⁷ Jo lalab cañií' Jesús quiá'- dsea` do:

—Ja` mí' ngáng` 'nu` lana e` guøng` lajüi~ e jmóo`o la, jo dsu' lajee` lab ningán'.

⁸ Jo cañií'tu Tú` Simón quiá'- Jesús jo casí'r- dsea` do:

—iDseáng`- ja` cuø'baa fí' e 'nu` nirúu'~ tñi'!

Joba' lalab cañií'tu Jesús quiá'- dsea` do:

—Lí' jüi~ e laba' líí', e song ja` nirúu'~u tñi~, joba' ja` qui'~ jmiñ- jóng e líng`gui' dsea` quié- e.

⁹ Joba' cañií'tu Tú` Simón quiá'- dsea` do jo cajíñ'-:

—Jo song lajob nilí' Fíi', joba' guiá- gui e nirúu'~ba' la quié' guóo`o cóo'~gui moguii- cajo.

¹⁰ Jo dsu' lalab cañií'tu Jesús quiá'- Tú` Simón jo cajíñ'-:

—Doñi' iñ- dsea` i lalí- calá-, joba' ja` 'né- lá'- tur ladsifí' lado, jo jüi~ tñ- bre 'né- nirúu'~tur co' sijgím`bre latøøiñ-. Jogui 'nú' lím`ba' dsea` sijgíng`, nañi' fa' ja` lajaléng`na' líng`na' lajo.

¹¹ Jō cajíng' Jesús lana e ja` lajüing` i dsea` do lüiñ` dsea` sijgüing`, co' niñi`bre guiá~ i` i dsea` i ni`ning`- ír` fi' quini` dsea` i quie` nifi' quia~- dsea` Israel.

¹² Jō mi~ tí li~ cató' e ru' Jesús tü~ jaléng` i dsea` guitúung` do quiár~, joba' caquib'~tur e si'r` do, jōgui caguáb'tur e fi' li' guiiñ` gø'r` do, jō mifüing` cajíñ'~ lala:

—¿Su ñi` 'nú' e` guóng` jalé' e nicajmé~ e quii~na' na? <sup>13</sup> Co' 'nú' ca'ling`~na' jnea~ e lüñ'n Fii'na' jōgui e lüñ'n Tifa' quii~na', jō e jáb'~, lajōb lüi', co' lajōb dseáng'~ lüñ'n. ¹⁴ Jō co' jnea~, dsea` lüñ'n Tifa' jōgui Fii~ quii~na', nicarüü~baa tü~na' lajaang` lajaang`na', jōba' lajōb cajo` 'né` jmée` 'nú', 'né` rüü~ba' tü~ dsea` rüng`na'. <sup>15</sup> Jō jnea~ nica'ée~baa 'nú' jial` 'né` nijmee~na' e laco' 'nú' nijmee~na' røøb` laco'gui jüi~ e nicajmé~ jnea~. ¹⁶ Jō e laba' jmitaa` óó'na', e jüi~ jaang` dsea` 'léeng`~ niing`-guir laco' fiir~, jōgui e jüi~ jaang` dsea` i ngi' ta` quie` júu` niing`-guir laco'gui i dsea` i casíng` ír` do. ¹⁷ Jō song` ngám`ba' jalé' e júu` na jōgui jmiti`bi' e iáang` óó'na' cajo, jōba' juguiáb~ niliseeng`na' jōng.

¹⁸ Jō dsu' e fá'a na ja` catíng` 'nú' lajüing`na'; co' ñi'baa guiá~ i` jaléng` i nicaguüin`n. Dsu' dseáng'~ 'né` litib` jüi~ laco' fé' fi' ni` ji' quia~- Fidiée` e cajme' dsea` malü~gui eáang` li' fé' lala: "Jaang` lajee` dsea` i gø' colüing`~ cóo'~baa lana, ni`ní' nüm~bre jnea~." <sup>19</sup> Jō fii~i 'nú' e júu` na lana e lí' laco' niñi`ba' jéeng` mi~ tí li~ nidsijée' jalé' e jō. Jō mi~ tí li~ nilí lajō, jōba' jáb'~ nilíng`na' jōng e jneab~ dseáng'~ lüñ'n jüi~ laco' fá'a e lüñ'n. <sup>20</sup> Jōgui e laba' jmitaa` óó'na', e doñi' iü` dsea` i ni'ing` i dsea` i süñ~n do, jōba' im`bre jnea~ cajo; jōgui doñi' iü` dsea` i ing` jnea~, jōba' im`bre i dsea` i casíng` jnea~ fi' jmigüi' la cajo.

Mi~ cajíng' Jesús e Judas Iscariotebing' i ni'ning`- ír`

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Jō mi~ cangí e cajíng' Jesús lajō, jōba' dseáng'~ eám' fi'í` calüñ~, jō cajíng'~ casí'r` i dsea` guitúung` quiár~ do jō casí'~reiñ':

—E laba' jmitaa` óó'na', e jaang` lajee` la'ó' 'nú'bing' i ni'ning` jnea~ fi' quini` i dsea` quie` nifi' quia~- dsea` góo`naa' dsea` Israel.

²² Jō mi~ canüü~ i dsea` guitúung` do e júu` jō, jō lico' cajóøng` rüm`bre, jō dsu' ja` calilí'r` i` dseáng'~ i éeng` Jesús do. <sup>23</sup> Jō jaang` lajee` i dsea` guitúung` i iing` Jesús eáang` do dseáng'~ cáam` dsea` do guiiñ~, jō lajōba' cuóøm` süiñ` cóo'~ dsea` do lajee` e neáaiñ` gø'r'. ²⁴ Jō co' huüim`bigui guüing` Tá` Simón, jōba' cajméer`li` cóo'~ guóor` quia~- i dsea` i guüing` cáang` Jesús do e laco' dsea` í` nijmingi'r` dsea` do i lajee` ír` i éeng` Jesús do. ²⁵ Jō i dsea` i guüing` cáang` Jesús do cangoquieeiñ` quia~-gui laco' guüing` dsea` do, jō lalab cajmingi'r` dsea` do:

—Fíi, ¿i dsea i jul na?

²⁶ J_oba' lalab cañi Jesús quía' dsea do:

—Lana nijmi'leaa cōo 'ná'jiñ iñí', j_o ii i dsea i nicuóøø e j_o, íb i fá'na.

J_o dsifí mi café' Jesús e júu j_o, j_oba' cajmi'leá'bre e iñí' do, j_o i Judas i lñg' j_oó' Simón Iscariote, íb i cacuø'r e j_o. ²⁷ J_o dsifí mi ca'ing' i Judas do e iñí' do, j_oba' dsifí laj_ob ca'í' fi i 'ling' i sii' Satanás fí dsí'r'. J_oba' lalab casí' Jesús ír':

—Lají' e nica'í o' e nijmé'e, j_oba' jmeeb' lajminá'.

²⁸ J_o mi canúu i dsea i caguiaang-gui do lajii' e cajíng' Jesús do, ja' cangáiñ' jiali' cajíng' dsea do laj_o. ²⁹ J_o cō' ie j_o i Judas Iscariote do lñiñ' dsea i si'má' cuu quía' Jesús cōo'gui quía' i dsea guitúung' quía'r', j_oba' i lñg' i dsea do ca'í' dsí'r' e Jesús s'í'r' i Judas do e lñg' ee' nidsileáa' dsea do quía' e ni'nér' lajiiñ' lajee' jmí' osi quía' e nicuø'r' jaléng' dsea tiñing' é.

³⁰ J_o dsifí mi ca'ing' Judas Iscariote e iñí' do, j_oba' cagüi'í'bre e fí' lí' neáaiñ' do. J_o nicanuab'.

Júu' laniing' quía' Dsea Jmáang'

³¹ J_o mi tí' lí' cang' e cagüi'í' i Judas Iscariote do, j_oba' lalab casí' Jesús i dsea quía'r' i cajé'gui do:

—J_o lanab nicalilí' 'nú' jial tí' niguó' lñg' Fidié' mi calilí' jial tí' niguó' lñg' jnea~, dsea cagá'a fí' niff' j_o cagüén' n fí' jmigüi' la e lñ'n jaang' dsea' jmigüi'. ³² J_o song laj_ob lí', e jnea~ dsea cagüén' n fí' jmigüi' la lñ'n jaang' dsea' jmigüi' e ni'é'e 'nú' jial tí' niguó' lñg' Fidié', j_oba' Fidié' laj_ob nijmér' cōo' jnea~ caj_o, j_o lajee' tab~ nijmér' laj_o. ³³ J_ogui 'nú', dsea lñg'na' j_oo'ø, e laba' fí' i 'nú' e j_o huøø- táang'guí' cōo' 'nú' fí' la. J_ogui 'nú' ni'nam'ba' jnea~ j_o dsu' j_o niguiéng'na' jnea~; cō' lí' lacō'gui jí' e nica'í' i dsea' Israel caguiaang-gui ie' lami' jééng'gui do, j_o laj_ob fí' i 'nú' lana caj_o e ja' cuøøng' nigüilíng'na' fí' lí' niníng'na' jnea~. ³⁴ J_o uing' e j_oba' e nicuøøø 'nú' e júu' laniing' la e ja' mí' ca'í' i 'nú' lami' jééng'gui, j_o e lab e j_o: jmi'neáang'na' dsea' rúng'na'. J_o lí' lacō' la 'neáang' jnea~ 'nú', laj_ob dseáng' 'né' jmi'neáang'na' dsea' rúng'na' caj_o. ³⁵ J_o song laj_ob jmoo'na' e dseáng' jmi'neáang'na' dsea' rúng'na', j_oba' lajím' dsea' nililí'r' jóng' e dseáng' dsea' quie'baa lñg'na' song jmoo'ba' laj_o.

Mi cajmé'e Jesús júu' e nijng' Tí' Simón e ja' cuiñ' dsea' do (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ J_o mi canúu Tí' Simón lajii' e cajíng' Jesús do, j_oba' cajming'í'r' dsea' do lala j_o cajíñ'':

—Fíi, ¿jie' fí' lí' niguó'?

J_oba' cañi Jesús quía' dsea do j_o casí' reiñ':

—Ja` cuóøng` niguøng` ^ 'nua` lana e fi' li~ ninín` ^n, jo dsu' mi~ nilicóøng` guíju lajo, joguiba' e nicuóøng` guøñ` ^ jóng.

³⁷ Joba' lalab cañíi` Tú` Simón quíá'- Jesús jo casí'r` dsea` do:

—Fíi'i, ¿jiali' ja` cuóøng` e ninín` ^n cóo` ^ 'nua` lana? ¡Co' guiab` dsii` e nijáang` ^ 'ñiá'a e nijúun` ^n e laco' nijmicóo` ^o` ^ 'nua'!

³⁸ Joba' lalab cañíi` Jesús quíá'- i Tú` Simón do jo casí'r` reiñ':

—¿Su dseáng` ^- já'- e nijmée` ^ e laco' fó' na, Tú` Simón? Co' lana jmitaa` o' e lajee` e ná`-gui e niquí` ^- jaang` tuidsée` ^, 'nua` nifo` ^ 'ni' ya' e ja` cuíin'` jnea` ^.

14

Jesús líiñ' e fi' cóo` ^ e guíling` dsea` fi' li~ guíing` Tiquíá'r`

¹ Jo mi~ cangí e casíng` ^ Jesús cóo` ^ i Tú` Simón do, joba' lalab casí` ^-guir i dsea` quíá'r` do:

—Ja` jmáang` ^ yaang` ^na' fi'í` ^ 'nú'`, dsea` já'- nicalíng` ^na' júu` quíá'- Fidiée` ^, jogui ja` jmitúng` ^ óo`na' cóo` ^ júu` quíe` ^e, co' 'né` e jáb` ^- nilíng`na' cajo. ² Co' fi' li~ guíing` Tiquíe` ^ e fi' ñifi` ^, féb` ^ joo` ^ e quíá'- nigüea` jaléng` ^ dsea` quíá'r` ^; cofa' ja` líi` lajo, joba' ja` mí` cafíi` ^ 'nú'` jóng e tí` li~ ninín` ^n e niguiaa` guíú` ^ fi' li~ nigüin`na' cóo` ^ jnea` ^ fi' li~ guíing` Tiquíe` ^ e faco' lajo. ³ Jo mi~ tí` li~ cangí e niguiaa` guíú` ^ e fi' li~ nigüin`na' do, joba' nigáab` túu` calé` ^ catú` ^ fi' la e laco' nitøø` ^ 'nú'` e nigüilíng`na' cóo` ^ jnea` ^, jo fi' job nidsi`ié`ee' colíng` ^ cóo` ^ jnea` ^. ⁴ Co' niñíi` ^ 'nú'` jie` ^ fi' li~ ninín` ^n jogui nicuí`bi' cajo e fi' e dsijée` ^ fi' jo.

⁵ Jo mi~ cangí e cajíng` ^ Jesús e júu` jo, joba' jaang` lajee` ^ i dsea` quíá'r` do i sií` Tomás lalab cañíi'r` quíá'- dsea` do:

—Fíi'i, ja` ne` ^ jnea` ^ jie` ^ fi' li~ niguøng` ^ 'nua', joba' ¿jial lí` e nilicuí`naa' jnang` ^ e fi' jo?

⁶ Joba' lalab cañíi` Jesús quíá'- dsea` do:

—Jneab` dsea` líin` ^n e fi' e laco' cuóøng` niguílíng` dsea` fi' ñifi` ^, jogui jneab` dseáng` ^- cuóø`-ø` ^ 'nú'` e líi`na' jalé` ^ júu` quíá'- Fidiée` ^, jogui jíi` ^ jnea` ^bi` cuóø`-ø` ^ 'nú'` cajo e seeng`na' cøøng` cóo` ^ Fidiée` ^ lata` ^ . Jo jíi` ^ la'eáang` cóo` ^ jneab` cuóøng` e niguílíng` dsea` fi' quini` Tiquí`ii' Fidiée` ^ . <sup>7</sup> Jo song nicuíim` ^ 'nú'` guíú` ^ jnea` ^ lana, joba' nilicuíim`ba' Tiquíe` ^ e cajo; jo dsu' latí` lanab ninaang` cúing`na' dsea` do, co' nicañíim`ba're.

⁸ Jo mi~ calí` fé` ^ Jesús e júu` na, joba' lalab cañíi` jaang`gui dsea` quíá'r` ^ i sií` Lii` do jo casí'r` dsea` do:

—Fíi'i, cuóø` ^- jnea` ^ fi' e nineeng`naa' Tiquí`ii' dsea` guíing` ^ ñifi` ^, jo jíi` ^ joba' mii`naa' ^ 'nua` ^.

⁹ Joba' lalab cañíi` Jesús quíá'- i Lii` do jo cajíi` ^-:

—Lii` ^, ningóob` eáang` ^ e seen` ^ jee` ^ 'nú'`, jo ¿su ja` mí` calicuíim`bi' jnea` ^? Dsaco' jaléng` ^ dsea` ^ i níng` ^ jnea` ^, joba' i dsea` ^ níim`bre Tiquíe` ^ e cajo; joba' ¿jiali' mii` ^ jnea` ^ fi' e laco' nimáang`na' Tiquí`ii'? <sup>10</sup> Jo ¿su ja` já'- líin` ^ 'nua' e jnea` ^ cøøm` ^

seeng` cōo`~ Tiquí`ii' jogui e Tiquí`ii' cōom` seeñ` cōo`~ jnea` cajo? Cō' jalé` e fñ`-i 'nú' na ja` fá`a e la tñn`-ñiá`a, cō' Tiquí`ii' i seeng` cōong` cōo`~ jnea` do, dsea` íb` i jmóo` lajii`~ ta` quiá`~. <sup>11</sup> Jō` né` liñí`ba' e jnea` cōom` seen` cōo`~ Tiquí`ii', jogui lajobi ír` seeñ` cōong` cōo`~ jnea` cajo, jō` song ja` já`- lñng`na' e júu` jō, jōba' lico' já`- güilíng`na' júu` quié`-e mi` móo`-na' jalé` e jmóo`o. <sup>12</sup> Jogui e laba' jmītaa` óo`na' cajo, e doñí` i i` i` já`- lñng` júu` quié`-e, jōba' nijmé`-bre jalé` e quí`~ jmi` lí` lacō`gui jji`~ la nicajmé`- jnea` cajo; jō` dsu` sea`ba' do e nijmér`- e niguo`'gui eáang`, cō' jnea` ninín`n e nijaa` cōo`~ Tiquí`ii' dsea` guing` ñifi`. <sup>13</sup> Jō` jalé` e nimí`~na' Fidié`~ la'eáang` cōo`~ jnea`, jōba' jneab` nijmee`~ e jalé` e jō` quí`-na', jō` lajoba' nijmiféng`' dsea` Tiquié` e Fidié`~ la'eáang` cōo`~ jalé` e jmóo` jnea` do. <sup>14</sup> Jō` doñí` eeb` cuóong` lí` jmee`~ jnea` song camí`~na' Fidié`~ lajō` la'eáang` cōo`~ jnea`.

Mi` cacuø` Jesús júu` e nisíng` Fidié`~ Jmiguí` quiá`r`

¹⁵ Jō` fñ`-guí` 'nú' e song dseáng`~ lajang`' júu` 'neáang`na' jnea`, jōba' nijmée`ba' núu`~na' júu` quié`-e jóng. ¹⁶⁻¹⁷ Jōba' jnea` nimí`~i Tiquí`ii' dsea` guíiñ` ñifi`- e nisíñ`- Jaang` i nijmicōo`~ 'nú', jō` e jōb` lí` Jmiguí` quiá`- Fidié`~ cōo`~ e cuø`' 'nú' e liñí`na' jalé` júu` quiá`- Fidié`~. Jō` e Jmiguí` do contōom`- niliseeng` cōo`~ 'nú'. Jō` jaléng` dsea` i ja` mí` ca`íng` jnea`, jōba' ja` quí`- jmi` fa' e ni`íñ` e Jmiguí` do, cō' ja` mí` cangár`- o`gui cuír` cajo; jō` dsu` 'nú`gui nicuí`ba' e Jmiguí` do, cō' niseem` cōo`~ 'nú' lana, jogui tí` lí` nití`- í' e niliseem` fí` áa`na' cajo.

¹⁸ Jō` fñ`-guí` 'nú' e ja` quí`- jmi` fa' niseáan`n 'nú' e lafa' 'nñng`na', cō' nigáab`túu` calé`~ catú`- jō` niliseem`túu` cōo`~ 'nú'. ¹⁹ Jō` lajee` lab, jaléng` dsea` i ja` cuíng` jnea` jō` niníng`-guir` jnea`; jō` dsu` 'nú' nimáam`tu' jnea` jogui contōom`- niliseeng`na' cōo`~ jnea` cajo, cō' seem` jnea` cōo`~ 'nú' lata`. <sup>20</sup> Jō` ie` jōb` nililí`na' e jnea` cōom` seen` cōo`~ Tiquié`e, jogui 'nú' cōom` seeng`na' cōo`~ jnea`, jogui jnea` cōom` seen` cōo`~ 'nú' cajo. ²¹ Jogui i dsea` i íng` júu` quié`-e jogui jmóor` núu`r` jalé` e júu` jō, jōba' i dsea` í` cuø` lí` e dseáng`~ lajam`ba' e 'neáaiñ` jnea`, jō` lajōb` Tiquié`e nijmi`neáam`bre i dsea` i jmi`neáang` jnea` do, jogui jnea` nijmi`neáam`baa i dsea` í` cajo, jogui ni`ée`baare jial dseáng`~ lín`n.

²² Jōba' cañí` jaang`gui dsea` guitúung` quiá`- Dsea` Jmáang`- i sii` Judas, dsu` o' i Iscariote do, jō` casí`r`- dsea` do lala:

—Fí`i, ¿jialí` e ni`éeng` uø`' fí` quini` jnea`^ jō` o' fí` quini` jaléng` dsea` i ja` lñng` dsea` góo`naa`?

²³ Jōba' cañí` Jesús quiá`- i Judas do jō` cajíñ`-:

—Jaléng` dsea` i jmi`neáang` jnea`, jōba' jmóo`bre núu`r` jalé` júu` quié`-e; jō` Tiquié`e Fidié`~ nijmi`neáam`bre i dsea` í` cajo, jō` lajōb` Tiquié`e colíng`-gui cōo`~ jnea` cōom` nilisee`-naa`

cóo' i dseá í. ²⁴ Jógui i dseá i ja 'neáang` jnea~, joba' ja' jmóor` núu'r` jalé' júu` quié` e. Jo jaléb' e júu` e fá' jnea` la, o' dseáng` júu` quié` e 'ñiá'a co' e quiá' Tiquí'baa', jo íb' dseá i casíng` jnea` fí' jmigüi' la.

²⁵ Jo fñi` i 'nú' jalé' e júu` la lajee` e táam`bñi cóo' 'nú' fí' jmigüi' la; ²⁶ jo dsu' mi~ ninín'^n fí' ñifi' fí' lí' guing` Tiquié'e, joba' dseá íb' i nisíng` Jmiguí' quiá'r` cuaiñ` quié` e e laco' nijmicóo' 'nú', jo lajoba' niguiéng' áa'na' jalé' e júu` e nicafñi` i 'nú' lajee` e nicataang`naa' colíng~, jógui ni'é' 'nú' jalé' e 'né' ñí'na' cajo.

²⁷ Jo mi~ tí' lí' nití' í' e ninín'^n, joba' nisée` e cóo' 'nú' e niliseem`ba' juguiá' cóo' Fidiéé'. Jógui nicuøø`baa 'nú' laco'gui la seeng` jnea~ juguiá' cóo' dseá do, jo dsu' ja' nicuøø` e jo laco'gui la cuø' dseá i ja' cuíng` Fidiéé'. Joba' fñi`guí' 'nú' e ja' jmeáang` yaang`na' fí'í' uii~ quiá' jalé' e nidsingíng`na', o'gui fóøng`na' cajo uii~ quiá' jalé' e jo. <sup>28</sup> Jo nicanúu`ba' e nicafñi` i 'nú' lami~ jéeng`gui e ninín'^n fí' lí' guing` Tiquí'ii', jo dsu' nigáab`túu jo niliseem`túu cóo' 'nú' calé' catú'. Jo faco' dseáng`- já' e 'nú' 'neáang`na' jnea~, joba' cali'iaám` óo'na' jóng mi~ caliñi'na' e ninín'^n fí' lí' guing` Tiquí'ii' faco' lajo, co' íbre dseá`niing` guir laco'gui jnea~. <sup>29</sup> Jo uing` e joba' e fñi` i 'nú' jalé' e la e lí' laco' mi~ nití' í' e nidsijéé' jalé' e jo, jo lajoguiba' e já' nilíng`na' jalé' e júu` quié` e do.

³⁰ Jo lana jo 'ga' lí' siing`guí' cóo' 'nú', co' nijaquíém' i fii` i 'ling' i quiá' ta` fí' jmigüi' la, jo dsu' nañi' fa' ja' bí' óo' i fii` i 'ling' do e niquiá'r` jnea~ ta~, <sup>31</sup> dsu' lajob dseáng`- nisi'í' e nidsijéé' e laco' niliñi' jaléng` dseá` jmigüi' e 'neáam`baa Tiquí'ii' jógui e jmóo`o lajii' ta~ e nicaquiá'r` quié`baa.

Jo mi~ cató' e fé' Jesús jalé' e júu` na, joba' cajíñi' casí'r` i dseá` guijáng` quiá'r` do lala:

—Ráang`na' na, jo ma'uøø`duu' la.

15

Jesús líiñi' e huíng` jó' e jlo'^ siníi'`

¹ Jo mi~ cangf`gui lajo, lalab cajíng`-gui Jesús casí'r` i dseá` guijáng` quiá'r` do:

—Jnea~ lín'n e huíng` jó' e jlo'^ siníi'`, jógui Tiquié'e líiñi' laco' i dseá` jmáng' í' guíá' e huíng` jó' do. ² Jo song coo` guo' e huíng` jó' quié` e do ja' cuø' mí' huíng` jó', joba' niquiáb' Fidiéé' e guo' jo; jo dsu' song guíá' bi cuø' mí' huíng` jó', joba' Fidiéé' ni'ia' bre jógui nisám`bre guo' quiá' e laco' ni'í' jmiguiá'gui. ³ Jógui 'nú' lana nisiguiúm`ba' la'eáang' e nica'íng`na' lajii' júu` e nicafñi` i 'nú'. ⁴ Jo güiliseem`bi' cøøng` colíng` cóo' jnea~ lí' laco'gui la seeng` jnea~ cøøng` colíng` cóo' 'nú'. Cofa' coo` guáng' quiá' mí' huíng` jó' ja' qui' jmíi`

ni'í- 'ñia' song si'naam` e guáng' do quiá'- e huing` quiá'-; jo lajob lí'gui cóo'~ 'nú' cajo, ja` quí'- jmi~ nijmee-na' e guiá'- song ja` seeng`na' cøng` coling` cóo'~ jnea`.

⁵ Jo fí-túu 'nú' e jneab` lín'n e huing` jó' do, jogui 'nú' líng`na' guáng' quiá'- e huing` do. Jo doñi` i` dsea` i` seeng` cøng` cóo'~ jnea~, joba' jnea` seem`baa cøng` cóo'~ ír` cajo, joba' eáam` íng` ta` jalé' e jmóor'; cõfa' ja` seeiñ` cøng` cóo'~ jnea~, joba' jíi` cõo` e guiá'- ja` ee` quí'r` jmi~ jmér` jóng. ⁶ Cõo' i` dsea` gui` i` litúng` dsí' e seeiñ` cøng` cóo'~ jnea~, joba' i` dsea` î` ni'nám`bre cóo'~ jnea~, joba' ni'íim` quiá'r` lí' laco'gui mi` liqui` e guáng' e si'naang` quiá'- e huing` jó' do, jo sitím` jalé' e jo, jo niné` fí` lí` nicób` jóng.

⁷ Jogui song 'nú' ja` tú'na' e seem`ba' cøng` coling` cóo'~ jnea` jogui e teáb` teáng`-na' cóo'~ júu` quié` e cajo, jo song lajob jmoo`na', joba' míi`-na' jnea` ee` iing`-na' jo lajob nilí. ⁸ Jogui mi` 'nú' eáam` íng` ta` jalé' e jmoo`na', jo e joba' cuó` lí` e líng`na' dseáng`- lajang` dsea` quié` e, joba' nijmiféng` dsea` Tiquié` e Fidié` dsea` guing` ñífi`. <sup>9</sup> Jo jnea` eáam` 'neáan`n 'nú' lí' laco'gui la 'neáang` Tiquí'ii' jnea~; joba' fí` i` 'nú' e güiliseem`bi' e ñí'na' jial` tí' e 'neáan`n 'nú'. ¹⁰ Jo song 'nú' núu`-ba' jalé' júu` quié` e, joba' seem`ba' e 'neáam`bí` 'nú' jóng lí' laco'gui la jmoo` jnea` núu`-u` lajíi` júu` quiá'- Tiquié` e, joba' seem`baa e jmi'neáang` Tiquié` e jnea`.

¹¹ Jo fón`n 'nú' lana e lí' laco' nili'íáang` áa`na' laco'gui e íáang` dsí` jnea~, jogui e dseáng`- la iéb` nili'íáang` óo`na' cajo lí' laco' catíng` e líng` dsea` quié` e. <sup>12</sup> Jogui fí-túu 'nú' e júu` quié` e e 'né` liti` do, jo e lab e júu` jo: 'né` nijmi'neáam`ba' dsea` rúng`na' lí' laco'gui jnea` jmi'neáan`n 'nú' lajaang` lajaang`na'. ¹³ Jo e jmi'neáang` dsea` rúñi` e laniing`-gui eáang` lí' mi` jáng` 'ñia'r` e laco' nijmicóo'r` dsea` seeng` røø` cóo'r` nañí` song cajúñ` dsu' uíi` e cajméer` lajo. <sup>14</sup> Jo song núu`-ba' jalé' júu` quié` e e nicafí` i` 'nú' e 'né` jmee`-na', joba' dsea` seeng` røø` cóo'~ jneab` líng`na' jóng. <sup>15</sup> Jo lana jo` líng`na' dsea` i` lico' jmoo` ta` quié` e, dsuco' i` dsea` la'í` jíi` ja` ñír` e` uing` e ta` e jmóor` quiá'- i` fiir` do. Dsu' lana nilíng`na' dsea` seeng` røø` cóo'~baa, cõo' nicacuøø`-baa 'nú' e nicaliñí`na' jalé' e júu` e ca'ín`-n quiá'- Tiquié` e. <sup>16</sup> Jogui o' 'nú' dsea` caguíng`-na' jnea` e quiee` nifí` qui`-na', dsuco' jneab` dsea` nicaguín`-n 'nú' e laco' ni'uíng`-na' dsea` quié` e, jogui nicacuøø`-ø` 'nú' ta` e nigüilíng`-na' nigüijmee`-na' jmang`- e nili'íng` ta` qui`-na' lata`. Jo lajoba' Tiquí'ii' Fidié` nicuó`-bre 'nú' jalé' e nimí`-na're la'eáang` cóo'~ jnea`. ¹⁷ Jo e lab e fí-túu 'nú' do calé' catú` e` 'né` nijmee`-na': nijmi'neáang`na' dsea` rúng`na'.

'Ní' níng- dsea` Jesús cóo' gui jaléng' dsea` quiá'r-

18 'Jo fíi-guá' 'nú', dsea` quié-e, e ja` güidsigá` óo'na' e 'ní' níng- jaléng' dsea` jmigüí 'nú', dsu' güilíñ'na' guiá- e jnea`bing' la'uii- i calí- 'ní' níng- jaléng' dsea` do. 19 Co' faco' 'nú' líng'na' dsea` jmigüí i ja` cuíng` jnea~, joba' nijmi'neáam` jaléng' i dsea` í 'nú' jóng lí^ laco'gui la jmi'neáang` rúíñ' la'ó' yaaiñ~. Jo dsuco' jneab~ dsea` caguín~n 'nú' jee~ jaléng' dsea` jmigüí i ja` cuíng` jnea~ e laco' ni'uíng-na' dsea` quié-e, jo uíi~ e lajoba' e jaléng' i dsea` í ni'ní' níñ- 'nú', co' 'nú' jo` líng'na' laco' ír. 20 Jo téé' áa'na' lajii' e nicafíi- i 'nú' do: "Jii'- jaang` dsea` jmóo' ta~ niing- guir laco' fiir~." Jo quié'na' cuente e gab` nijmeáng' dsea` jnea~, joba' lajob` nijmeáng' dsea` 'nú' cajo; jogui song ja` mí calinúu'r~ júu^ quié-e, joba' lajob` ja` nilinúu'r~ júu^ quié-na' cajo. 21 Jo jaléb' e ga` na` nijmeáiñ' 'nú' uíi~ e líng'na' dsea` quié-e, jo nijmér- lajo co' ja` cuíñ i dsea` i casíng` jnea~ fí jmigüí la.

22 'Jo faco' mi~ jnea~ ja` cagüén-n fí jmigüí la e caga'ée- e dsea` jmigüí júu^ quiá'- Fidiéé', joba' ja` calilí'r^ jóng e líiñ' dsea` røøng` dsee- faco' lajo; jo dsuco' lanagui nicagüém-baa fí la e quiéé- júu^ quiá'- Fidiéé', joba' jo` cuøøng` lí fé'r` náng e ja` dsee- røøiñ, co' dseáng'- lajob` líiñ'. 23 Jo jaléng' dsea` i 'ní' níng- jnea~, joba' la quié` Tiquié'e dsea` guíng~ ñiff- 'ní' níñ- cajo. 24 Jo ja` dsee- røøng` dsea` jmigüí faco' mi~ jnea~ ja` cajmé-e jee~ ír` jalé' e quíi~ i jmíi~ e cajmé-e e jii'- jaang` dsea` jiéng' ja` quíi'r~ jmíi~ mi~ cajméer'. Jo ja` ee` líi' e nicangáb- jaléng' i dsea` í jalé' e quíi~ i jmíi~ do, jo dsu' mí 'noo'bi 'ní' níñ- jnea~ jogui 'ní' níñ- Tiquié'e cajo. 25 Jo dsijéé' jalé' e na, co' dseáng'- 'néb- liti- lajii'- laco' tóo' fí ni~ jì quiá'- Fidiéé' e cajme' dsea` malíi' gui eáang' lí fé' lala: "Eáang' calí- 'ní' níng- dsea` jnea~ e jii'- ja` uíng~ sea~."

26 'Jo dsu' mi~ niguiéng' túu fí ñiff-, joba' nis#n-n e Jmiguí quiá'- Tiquí'ii' Fidiéé' e sáññ- e laco' nijmicóo' 'nú'; jo e Jmiguí dob cajo e ni'éi- 'nú' jalé' e já- jogui e nífé' uii- quié-e jalé' e ní e jmóo'o. 27 Jogui 'nú' cajo dsea` catíng-na' e nifo^na' uii~ quié-e fí quini~ dsea` jmigüí, co' conrøøb` nicalisé'naa' jii'- ie~ latí mi~ calicuíng` rú'naa' do.

16

1 'Jo fíi- i 'nú' jalé' e júu^ la e lí^ laco' ja` nilitúng- óo'na' e já- líng'na' júu^ quié-e. 2 Co' jaléng' dsea` góo'naa' dsea` Israel ni'uóññ- 'nú' fí dsí' guá- quí-naa', jo jiguí niguiéé' jmíi~ e doñí' ii' dsea` i nijngáng'- 'nú' ni'í- dsíir' e lajoba' e jmitir- ta~ fí quini~ Fidiéé' fíng song cajméer` lajo. 3 Jo nijmér- jalé' e na uíi~ e ja` mí calicuím'bir jnea~ o'gui mí calicuíñ Tiquí'ii' dsea` guíng~ ñiff- cajo. 4 Jo fíi- i 'nú' lana e lí^ laco' mi~ nití-

í' e nidsijéé' jalé' e jo, jōba' niguiéng' áa'na' e nicafñ̄-baa 'nú' jééng'gui e nilí' lajo.

Lají' ta' óo' Jmiguí' quiá'- Fidiéé'

'Jo ja' mí' cafñ̄-i 'nú' jalé' e na latí' mi' uing~, co' lajee' jo táam' jnea~ cóo' 'nú'. ⁵ Jo dsu' lanagui ngóo' catí' í' quié-e e ninín'túu' fí' ñiff̄ e nijaa' cóo' i dsea' i casíng' jnea' fí' jmigüí' la, jo jí' jaang' 'nú' ja' mí' cajmingñ̄'na' jnea' jie' fí' lí' ninín'n. ⁶ Jogui 'nú' lí' lí' jmoo'na' fí' íb' dsu' fñ̄-i 'nú' jalé' e júu' na. ⁷ Jo dsu' dseáng' jáb' júu' e fñ̄-i 'nú' la, e guiá' gui' ni'uíng' quií'na' e niním'baa. Co' fing' song' ja' ninín'n, jōba' ja' quií' jmí' jóng' e nigüééng' i nijmicóo' 'nú' fí' jmigüí' la, jo dsu' mi' niguién' n fí' ñiff̄, jōba' jneab' dsea' nisñ̄n' i nijmicóo' 'nú' fí' jmigüí' la. ⁸ Jo mi' nigüééng' í, joguib' nijmitar' dsí' dsea' jmigüí' jalé' dsee' quiáí' joguib' jial' lí' e seeng' dsea' e ja' éer' dsee', jogui' cajo' jial' fñ̄ Fidiéé' í' laco' catíng'. ⁹ Jogui' e Jmiguí' do' nijmita' dsí' dsea' e líng' dsea' i røong' dsee' uí' e ja' já' lí' júu' quié-e; ¹⁰ jogui' e Jmiguí' do' cajo' nijmita' dsí' dsea' e jnea' ja' røon' dsee' co' ninín'túu' cóo' Tiquí'ii' Fidiéé' jo' jo' nimáang'gui' jnea' fí' jmigüí' la. ¹¹ Jogui' cajo' e Jmiguí' quiá'- Fidiéé' doba' nijmita' dsí' dsea' jmigüí' e nica'ñ̄-b' Fidiéé' í' laco' catíng' quiá' fí' i' líng' i quií' ta' fí' jmigüí' la, co' dseáng' latab' ni'íñ' iihuí'.

¹² 'Jo jmiguiá'bi' jalé' e sea' nifñ̄-i 'nú', dsu' ja' nifñ̄-i 'nú' jalé' e jo' dseáng' lana' e lí' laco' ja' ni'uíng' jmiguiá' quií'na'. ¹³ Jo dsu' mi' tí' lí' nigüééng' e Jmiguí' quiá'- Fidiéé' do' jee' 'nú', jōba' e jōb' e nicá' jmang' júu' já' quií'na', jogui' e jōb' cajo' e ni'é'gui' 'nú' jalé' e ja' mí' cafñ̄-i 'nú' lana; co' ja' nifé' jí' laco' í' dsí' 'ñia' e Jmiguí' do, co' lají' júu' e ni'íng' quiá'- Fidiéé', jí' jōba' e nifé'; jogui' cajo' ni'é' 'nú' e jalé' e nidsijéé' fí' jmigüí' lajee' lí' dsé'gui. ¹⁴ Jo e Jmiguí' do' nifé' guiá' uii' quié-e, co' nicuó' 'nú' lají' e ni'íng' quié-baa' e laco' nilí'ñ'na' jalé' e jo. ¹⁵ Jo lajib' jalé' e sea' quiá'- Tiquí'ii' e quié-baa' lí' cajo, jo' uí' e lajōba' e fá'a e lajalé' e júu' e ni'íng' e Jmiguí' do' jáa' fí' quié-baa, jo' jaléb' e jo' nicuó' 'nú' e ningáng'na'.

¹⁶ 'Jo fñ̄-guá' 'nú' cajo' e jo' huóø' táang'guá' jee' 'nú', jōba' jo' nimáang'gui' jnea~; jo' dsu' mi' ningñ̄guijia' lajo, jōba' nimáam'tu' jnea' calé' catú'.

Cateá'ba' e calíng' dsea' guijáng' quiá'- Jesús fí'í'

¹⁷ Jo mi' canúu' i dsea' guijáng' do' lají' júu' e cajíng' Jesús do, jōba' canaaíñ' jmíng' rúíñ' la'ó' yaaíñ' jo' sáíñ':

—¿E'gui' guóng' e fé' i Fí'naa' na mi' jíñ' e jo' huóø' dsé' e táang'guir' fí' jee' jneaa'aa', jōba' jo' nineéng'guá're, jo' dsu' mi' ningñ̄guijia' lajo, jōba' nineem'túu're calé' catú'? jogui'

¿e~gui guóngⁿ e jíñ⁻ e nidséiñ⁻ fí lí~ guing~ Tiquiá^r fí ñifí⁻?
 18 Jogui cajo, ¿e~gui guóngⁿ e jíñ⁻ e jo huóø⁻ dsé⁻ e táang^gguir
 jee~ jneaa^{aa}? Jo lana dseáng⁻ jí^í capí[^] ja ngángⁿnaa[^] e
 guóngⁿ jaléⁿ e fé^rna.

19 Jo dsifib[^] calilí[^] Jesús e i dsea[^] quiá^r do liim[~] ee[^] iññ[~]
 nijmingí^r dsea[^] do, joba[^] lalab cañír[^] quiá^r i dsea[^] quiá^r do
 jo cajíñ⁻:

—Jnea[~] nicafí⁻ i 'nú[^] e jo huóø⁻ dsé⁻ e máang^ggui[^] jnea[~]
 fí jmigüí[^] la, jo dsu[^] mi[~] ningí^gguijia lajo, nimáam^{tu} jnea[~]
 caléⁿ catú⁻. Jo ¿su e nab e iing[~]na[^] e ní[^]na[^] do e guóngⁿ?
 20 Jo dsu[^] jnea[~] jmitaa[^] óo^{na} e mi[~] tí[^] lí[~] nití⁻ e í[^] jo, joba[^]
 eáam[^] fí^í nilíng⁻na[^] jóng^{co} jí^ggui cartí[^] niquí[^]ba[^], jogui ie[~] jo
 jaléngⁿ dsea[^] i ja[^] cuíng[^] jnea[~] eáam[^] nijmi^íáang[^] dsír[^]. Jo dsu[^]
 'nú[^]gui cateá^{ba} nilíng⁻na[^] fí^í ie[~] jo, co[^] cóo[^] e joba[^] nijmé⁻ e
 nilí^íáang^{tu} óo^{na}. 21 Co[^] e la lí[^] laco^ggui mi[~] jaang[^] dseamí^{íñ}
 iihuí[^] lajee[^] dsea[^] jmohuí[^] quiá^r e liseeng[^] jiuung[~] quiá^r;
 jo dsu[^] dsifí[^] mi[~] caliséng[^] i yuu[^] do quiá^r, joba[^] íim⁻ dsír[^]
 lají^í e iihuí[^] e ca^{íñ} do, co[^] eáam[^] jmi^íáang[^] dsír[^] dsu[^] uí^í
 e nicaliséng[^] i yuu[^] do quiá^r. 22 Jo lajob[^] líng[^] 'nú[^] fí^í lana,
 jo dsu[^] mi[~] nimáang^{tu} jnea[~] caléⁿ catú⁻, joguiba[^] nilí^íáang[^]
 áa^{na} dseáng⁻ laco[^] sí^í, jo e jo jí^í jaang[^] cuóøng[^] lí[^] jé^ggui
 quí^ína[^] e iáang[^] óo^{na} do.

23 Jo ie[~] jmí[~] jo, jo[^] e nijmingí^ggui[^] jnea[~] jí^í coo[^]; co[^]
 e já⁻ba[^] e fí⁻ i 'nú[^] e ie[~] jo Tiquí^í nicuó[^]bre 'nú[^] jaléⁿ e
 nimí[~]na^{re} la'eáang[^] cóo[^] jnea[~]. 24 Jo dsu[^] latí[^] lana, jí^í coo[^]
 ja[^] ee[^] mí[^] camí[~]na^{re} la'eáang[^] cóo[^] jnea[~]; jo dsu[^] mí[~]na^{re}
 joba[^] niñíim^{ba}, jo lajoba[^] nilí^íáang[^] óo^{na} dseáng⁻ laco[^] sí^í.

Jial laniing⁻ 'gøng[^] Dsea[^] Jmáang⁻

25 Jo nicafí⁻ i 'nú[^] jaléⁿ júu[^] e huíng^gjia ngángⁿna[^], jo dsu[^]
 tí[^] lí[~] nití⁻ í[^] e jo ní^óng^gguí[^] 'nú[^] cóo[^] jaléⁿ e júu[^] jo, co[^]
 ie[~] jo dseáng⁻ condséeb[^] ní^í i 'nú[^] cuaiñ[~] quiá^r Tiquí^í
 dsea[^] guing[~] ñifí⁻. 26 Jo mi[~] nití⁻ e í[^] jo, 'nú[^] nimí[~]na^{re} e
 nijmicóo^r 'nú[^] la'eáang[^] cóo[^] jnea[~]; jo ja[^] fá[^] jnea[~] e nimí[~] i
 Tiquí^í uí^í 'nú[^], 27 co[^] 'ñiab[^] Tiquí^í 'neáaiñ[^] 'nú[^] cajo uí^í
 e 'neáam^{ba} jnea[~] jogui e já⁻ nilíng⁻na[^] e Fidié[^] dsea[^] casíñ[^]
 jnea[~] fí jmigüí[^] la cuaiñ[~] quiá^r. 28 Co[^] fí lí[~] guing[~] Tiquí^íbaa[^]
 cajú⁻ u mi[~] cagüén⁻ n fí jmigüí[^] la, jo dsu[^] lanagui nitú[^]baa[^] fí la
 e laco[^] niníng[^] tú^u fí lí[~] guíñ[~] fí ñifí⁻.

29 Jo mi[~] cangí[^] e cajíng⁻ Jesús lajo, joba[^] lalab cajíng⁻ i dsea[^]
 guijáng[^] quiá^r do jo casí^r dsea[^] do:

—Jo lanaguiba[^] fío[^] 'nu[^] condséé[^] dseáng⁻ laco[^] la ngángⁿnaa[^]
 náng. 30 Jogui lana nine[~]baa[^] cajo e lajib[^] ní[^] 'nu[^], joba[^] jo 'né⁻
 fa[^] i^í nijmingí[^] gui[^] 'nu[^], co[^] cóo[^] jí^í e júu[^] nab nijáb⁻ lí[^]naa[^] e
 Fidiéeb[^] dsea[^] casíñ[^] 'nu[^] fí jmigüí[^] la cuaiñ[~] quiá^r.

³¹ Jɔba' cañi' Jesús quiá' i dsea` quiá'r' do jɔ casi' reiñ':

—Jɔ ʔsu lanaguiba' já' nilíng'na' lajii' júu^ e fii' i 'nú'? ³² Jɔ dsu' lana dseáng' ngóo' catib' í' e nináng' sojóng'na' lajaang' lajaang'na' fí' la fí' na, jɔba' 'ñiá'baa nitiúung' guíi. Jɔ dsu' e já' e ja' 'ñiá'a seen' cajo, co' seem' Tiquí'ii' colíng' cóo' jnea~ contøøng'. ³³ Jɔ fii' i 'nú' jalé' e júu^ la e lí' laco' niliseeng'na' juguiá' júu^ røø' la'eáang' e seeng'na' cøøng' cóo' jnea~; jɔ 'nú' fí' jmiǵüi' la ni'ling'na' iihuí', jɔ dsu' ja' jmitúng' óo'na' uii' e jɔ, co' jnea~ nicalí'baa fii' i 'ling' i ngí' ta' jmiǵøøng' dsea' fí' jmiǵüi' la.

17

Mi~ camí' Jesús uii~ quiá' dsea` quiá'r'

¹ Jɔ mi~ cangí' e café' Jesús jalé' e júu^ jɔ fí' quini' dsea' guijáng' quiá'r', jɔba' caséer' nir' fí' yá' jmiǵüi' jɔ cajíñ' lala:

—Teaa~, lanab catí' í' quié'e, jɔba' jmi'goo' jnea~ e lí' laco'gui jnea~ nijmi'goo' 'nu'. ² Co' 'nu' nicacuøø' jnea~ e oo' ta' jee~ jaléng' dsea' jmiǵüi' e laco' jaléng' dsea' quii' i nicacuøø'n' jnea~, nicuøø'øre e niliseeiñ' cøøng' cóo' 'nu' lata~. ³ Jɔ niñiñ' e seeiñ' cøøng' cóo' 'nu' lata~ fíng song calicuiñ' 'nu' jɔgui caliñir' e jii' 'nu' dsea' lin' Fidié' i já', jɔgui fíng song calicuiñ' jnea~ cajo e lín'n Dsea' Jmáang' i casíng' 'nu' fí' jmiǵüi' la.

⁴ Jɔ jnea~ nicajmi'goo'baa 'nu' jee~ jaléng' dsea' jmiǵüi', co' lana nicatám'baa lajii' ta' quié'e e casín' jnea~ e cagajmée' e fí' jmiǵüi' la. ⁵ Jɔba' fón'n 'nu' lana, Teaa~, e nijmi'góo' jnea~ mi' niguién' túu' fí' cáan' na lí' laco'gui la jmi'goo' 'nu' jnea~ fí' ñifi' quii' lajii' ie~ mi' nú' gui e catiroo' jmiǵüi'.

⁶ Jɔ jaléng' dsea' i caguíng' 'nu' jee~ jaléng' dsea' jmiǵüi' e laco' ca'uiñ' dsea' quié'e, jɔba' nicajmé'baa e nicalíñir' i dseáng' líng' 'nu'. Jɔ lajii'ng' dsea' i cacuøø'n' jnea~ do, dsea' quii'ba' líiñ', jɔgui lana nica'ím'bre jalé' júu^ quii'. ⁷ Jɔba' lana jaléng' i dsea' quié'e do niñir' e jalé' e nica'íng' jnea~, 'nu' dsea' nicacuøø' jnea~ e jɔ, ⁸ co' nicaní'baa jee~ jaléng' i dsea' quié'e e la jalé' júu^ e ca'ín'n quii', jɔ nica'ím'bre jalé' e júu^ jɔ. Jɔ dsea' do nicalilí'bre e dseáng' 'nu' dsea' casín' jnea~ fí' jmiǵüi' la, jɔgui dseáng' jáb' líiñ' cajo e gáa' jnea~ fí' lí' guíng' 'nu' fí' ñifi'.

⁹ Jɔgui lana mi' i 'nu' uii~ quiá' jaléng' i dsea' í; jɔ dsu' ja' mi' i 'nu' uii~ quiá' jaléng' dsea' jmiǵüi' i ja' líng' dsea' quii', dsu' jii' dsea' i cacuøø'n' jnea~ dobing' i mi' uii~ quiá', co' jii' íbing' i líng' dsea' quii'. ¹⁰ Jɔ e quíib' 'nu' lajalé' e sea' quié' e jɔgui e quieb' jnea~ lajalé' e sea' quii', jɔgui la'eáang' i dsea' la nijnéng' jial tí' niguo' lín'n.

11 'Joba' fíi-guú 'nu', Teaa~, jo' nija'gui jnea~ fí' jmigüü' la, dsu' jaléng'gui i dsea' quié~ e la nijé~ bir fí' jmigüü' la lajee~ e niníng' jnea~ e nijaa' cóo'~ 'nu'. Jo co' 'nub' dsea' güean'^, joba' mii'~i 'nu' e nijmée'^ í' i dsea' quié~ e la la'eáang' cóo'~ e 'gøñ' do lí'^ laco'gui e nicacuóø'~ jnea~ e 'gøñ'n cajo, jo lajoba' niliseeng' i dsea' quié~ e la cøøng' cóo'~ jneaa'aa' lí'^ laco'gui la seeng' 'nu' cóo'~ jnea~ dseáng'~ conrøø'. 12 Jo lajee~ e nicataan~ n fí' jmigüü' la cóo'~ jaléng' i dsea' quié~ e la, nicaneb'~ nii' re jogui nicajmé~baare í' la'eáang' cóo'~ e 'gøng' quíi'~ lí'^ laco'gui e nicuóø'~ jnea~ e lín'n. Jo jii'~ jaang' i dsea' quié~ e la ja' mí' ca'naaiñ' cóo'~ jnea~, dsu' dseáng'~ jii'~ i jaang' i nijáng' jnea~ fí' jaguó' jaléng' dsea' i 'ní' níng~ jnea~, jii'~ í'bing' i nica'naang' congua', jo dsu' nicalí~ lajo e lí'^ laco' niliti~ lajii'~ e tóo' fí' ní' jii' quí~ii' e cajme' dsea' malii'gui eáang'.

13 Jo lanagui catí' í' e ninín'^n fí' lí' guiin'~; jo dsu' jalé' e júu^ e fá'a la, fá'a lajee~ e táam'bii' fí' jmigüü' la e lí'^ laco' jaléng' i dsea' quié~ e la nili'iaang' dsíir' dseáng'~ laco' sí'í' lí'^ laco'gui la iaang' dsii' 'ñiá'a cajo. 14 Jo jnea~ nicaníi'~baa júu^ quíi'~ jee~ i dsea' quié~ e la, jo dsu' jaléng' dsea' jmigüü' i ja' cuíng' 'nu' 'ní' níim~bre jaléng' dsea' quié~ e la, co' jaléiñ' la ja' jii'r~ jalé' e 'lí' e sea' fí' jmigüü' la o'gui jnea~ jii'~i jalé' e jo cajo. 15 Jo dsu' ja' mii'~i 'nu' e laco' ni'uøøñ'~ i dsea' quié~ e fí' jmigüü' la, co' lajii'~ e mii'~i 'nu' e nijmée'^ í' í'bre e laco' ja' nijmigøøng' i 'líng'^ ír'. 16 Jo lí'^ laco'gui jnea~ ja' jii'~i jalé' e 'lí' e sea' fí' jmigüü' la, joba' lajob líng' i dsea' quié~ e la cajo, co' ja' jii'r~ jalé' e jo. 17 Jo mii'~guú 'nu' e nijmigüean'^ i dsea' quié~ e la e laco' nijmér~ lajii'~ ta~ e niquiá'^ quíá'~bre la'eáang' e nica'íñ' jalé' júu^ quíi'~. 18 Jo lí'^ laco'gui 'nu' casín' jnea~ jee~ jaléng' dsea' i ja' cuíng' 'nu' fí' jmigüü' la, joba' lajob jnea~ cajo nisín'^n i dsea' quié~ e la jee~ jaléng' dsea' i ja' cuíng' 'nu'. 19 Jo nijáang'~ 'ñiá'a e nijmee~ e lajii'~ e iing'~ 'nu' e lí'^ laco' i dsea' quié~ e na nijáng' yaaiñ' e nijmér~ lajii'~ e iing'~ 'nu'. Jo nilí' lajo la'eáang' cóo'~ e ja' líng' i dsea' quié~ e la jalé' júu^ quíi'~.

20 Jo ja' mii'~i 'nu' dseáng'~ jii'~ uii'~ quíá'~ i dsea' quié~ e la, co' lajob cajo mii'~i 'nu' uii'~ quíá'~ jaléng' i ná'gui i nijá'~ líng' júu^ quié~ e mí' tí' lí' ninúr~ e júu^ e ní' i dsea' quié~ e la. 21 Jo mii'~i 'nu' e jaléng' i dsea' í' niliseeiñ' dseáng'~ cøøng' lajee~ la'ó' rúíñ' e laco' ni'uiiñ' lafa' jaang' dsea' la'eáang' e seeiñ' cøøng' cóo'~ jneaa'aa', Teaa~, lí'^ laco'gui seeng' 'nu' cøøng' cóo'~ jnea~ jogui jnea~ seen~ cøøng' cóo'~ 'nu'. Jo mii'~i 'nu' e güiliseem'bre cøøng' lajo la'ó' ír' lí'^ dseáng'~ laco' sí'í', jo lajoba' nilijá'~ líng' jaléng' dsea' jmigüü' e 'nub' dsea' casín' jnea~ fí' jmigüü' la. 22 Jogui nicacuóø'~baa jaléng' i dsea' quié~ e la e niligüeaniñ'^ lí'^ laco'gui 'nu' nicacuóø'~ jnea~ e nicaligüean'^n, jo lajoba' i dsea' quié~ e la ni'uiiñ' lafa' jaam' dsea' lí'^ laco'gui la líng' jnea~ cóo'~ 'nu'

e jaam`dsea` líi`hí: <sup>23</sup> jogui niliseeng`jnea` cøøng` cóo` ír` jogui 'nu` cøøng` cóo` jnea`, jo lajòba' ni'uíng` lajiiñ` do dseáng`-lafa' jaam`dsea`, jo lajòba' nililí` jaléng` dsea` jmiçüi` e 'nu`b` dsea` casín` jnea` fí` jmiçüi` la, jogui e eám` 'neán`re cajo lí` laco`gui la 'neáng` 'nu` jnea`.

²⁴ Jo mii`guí` 'nu`, Teaa`, co' 'nu`b` dsea` cacuóøñ` jnea` jaléng` i` dsea` quié`e la, joba' iing` jnea` e seem`bre cøøng` cóo` jnea` fí` lí` niní`i, jo lajòba' ninír` jial tí` niguó` lí`n`n, jo e job e cacuóøñ` 'nu` jnea` do. Co' lajii` lí`ba' e 'neán` 'nu` jnea`, co' lajii` latí` mi` ná`gui e catiroo` jmiçüi`ba' e jmoo` lajo cóo` jnea`. ²⁵ Teaa`, dseáng` eám` guiúng` 'nu`, jo fíim` dsea` i` seeng` fí` jmiçüi` la ja` cuiñ` 'nu`; jo dsu` jnea` dseáng`-lajam`- cuiñ`n` 'nu`, jogui niñi`bi jaléng` i` dsea` quié`e la e 'nu`b` dsea` casín` jnea` fí` jmiçüi` la. <sup>26</sup> Jogui nicacuóø`baar e caliñir` i` dseáng`- líng` 'nu`, jogui mí` 'noo`bi nifi`ire lajo cajo e laco` nijmi`neáng` rúñ` lí` laco`gui la 'neáng` 'nu` jnea`; jogui lajòba' niliseeng` jnea` cøøng` cóo` ír` cajo.

18

Mi` casang`- dsea` Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Jo mi` cangí` e casíng` Jesús cóo` Tiquiár`, joba' cagüi`bre colíng` cóo` i` dsea` guiáng` quiár` do e fí` dsíi` 'nu` tú` fíng` do, jo cangolíñ` lí` lí` 'ngóo` lí` iu` coo` íi` e sií` Cedrón. Jo mi` cataíñ` lí` lí` 'ngóo` e íi` do, jo caguilíñ` fí` coo` dsíi` iá, jo fí` job ca'í` Jesús colíng` cóo` i` dsea` quiár` do. <sup>2</sup> Jogui i` Judas Iscariote i` nicanaang` 'níng` Jesús do, guiáb`- cuiñ` e fí` dsíi` iá jo, co' lamí` jééng`gui jmiçüi`ab` ya' caseáng` Jesús cóo` i` dsea` quiár` do e fí` jo. <sup>3</sup> Jo fí` job cagüé` Judas Iscariote ie` jo, jo nijéeiñ` i` fíng` 'léé`- quiá`- dsea` romano cóo`-gui coo` tú` míng`- dsea` i` néé` ni` guá`- quiá`- dsea` Israel i` casíng` fíi` jmidsea` quiá`- dsea` do colíng` cóo` i` dsea` góor` i` líng` dsea` fariseo cajo. Jo jaléng` i` dsea` do quier` jalé` ñisü` cóo`-gui jalé` quí` e coo` e laco` cuo` jì` e jné`r`. ⁴ Jo co' niñi`bi Jesús jalé` e tí` lí` nidsing`iiñ` do, joba' mi` calilí`r` e caguilíng` i` dsea` do fí` jo, joba' casíng` 'ñia`r` tí` quini`gui laco` la teáng` i` dsea` quiár` do, jo lalab` cajmíng`i`r` i` dsea` i` caguilíng` do jo cajíñ`-:

—¿I` ñilíng`-na' 'náng`-na' fí` la?

⁵ Joba' cañíi` i` dsea` do quiá`- Jesús jo cajíñ`-:

—Jesús i` seeng` fí` Nazaret 'néng`-naa`.

Joba' cañíi` Jesús quiáíñ`- do jo casí`r`- dsea` do:

—Jnea`-bi dsea` í`.

Jo ie` jo dob` quíng`- Judas Iscariote jee` i` dsea` i` caguilíng`- tøø` Jesús do. <sup>6</sup> Jo mi` tí` lí` cajíng`- Jesús e í`bre siir` lajo, joba'

lajim` i dsea` i caguiling` do cató` yaaiñ` ladsifí` lana cartí` caneáñ` uó` . <sup>7</sup> Jò mi` cangí` jò, Jesús cajmingí`-tur i dsea` do jò casi`-reiñ`:

—¿Ii` dseáng` i 'náng`na' fóna'?

Joba' cañi`tu i dsea` do quía`- Jesús jò cajíñ`-:

—Jesús i seeng` fí` Nazaret 'néng`naa`.

⁸ Joba' Jesús cañi`tur quiañ`- do calé` catú` jò casi`-reiñ`:

—Jò nicafí`-baa 'ná` e jneab` dsea` í, jò song jneab` dsea` 'náng`na', joba' cuóø`-ba' fí` i dsea` quie` e la e nidsiliñ`.

⁹ Jò café` Jesús e júu` na e lí` laco' caliti` lajii` júu` quía`r` e café`r` lamí` jéeng`gui mi` cajíñ`- lala: “Tea~, jaléng` i dsea` quí`- i cacuóøñ`- jnea` do, jii`- jaang` ja` ii` ca'naang` cóo`- jnea`.” ¹⁰ Jò dsifí` lanab cagui` Tú` Simón ñisui` e quier` ie` jò, jò caquiur` cataang` logua` dsée` quía`- jaang` dseañu` i sii`

Malco i nilíng` dsea` 'léeng`- quía`- i jmidsea` i laniing`- ie` jò.

¹¹ Jò mi` cangá` Jesús quía`- lajii` e calí`- do, joba' lalab casí`r`- Tú` Simón jò cajíñ`-:

—Tú, te`tu` ñisui` quí`- eáang` quía`-, có' Tiquié`baa i cuø` jnea` e ihuú` la, joba' 'né` ni`ím`-baa jii`- laco' e nicuør`-.

Mi` cangojgeáañ` Jesús fí` quini` jaang` jmidsea` i sii` Anás
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Jò mi` cangí` jò, jaléng` i 'lée` do cóo`-gui i fi` quía`r` do colíng`-gui cóo`- i dsea` Israel i néé` ni` guá`- quía`r`-, casam`-bre Jesús jò ca'ñú`r` guoo` dsea` do. <sup>13</sup> Jò la'uii` cangojgeáañ` dsea` do fí` quía`- jaang` jmidsea` i sii` Anás, có' í` nilíñ`- ngoo` quía`- i jmidsea` i sii` Caifás ie` jò, jò i Caifás do líiñ` jmidsea` laniing`- quía`- dsea` Israel ie` jii` jò. <sup>14</sup> Jò i jmidsea` Caifás lab cajo, lamí` jéeng`gui casí`r`- dsea` i quie` nifí` quía`- dsea` Israel e guiú`-guib ni`uíng`- quía`- jaléng` i dsea` í` e nijúung`- jaang` dseañu` cuaiñ` quía`- góor` laco'gui e nijúung`- i fíng` i dsea` góor` do.

Mi` cajíng`- Tú` Simón e ja` cuiñ` Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Jò mi` cató`r` Jesús fí` quía`- i jmidsea` Anás do, jò ti`leáam` gáng`- dsea` quía`- Jesús laco' cangáng`- dsea` do, jaaiñ` do siir` Tú` Simón, jogui` i jaang`gui do cuím`- rúñ` cóo`- i jmidsea` laniing`- do, joba' ca'í`-biñ` do e fí` dsí` lí` cató`r` Jesús, ¹⁶ dsu` i Tú` Simón do fí` caluu` o`nú` cajer`. Jò mi` calilí` i dsea` quía`- Jesús i cúing`- rúng` cóo`- i jmidsea` laniing`- do e caluub` cajé` Tú` Simón, joba' cagüi`-bre fí` caluu` jò casíñ` cóo`- i dseamí` i sing`- jmóo`- í` e jní` do e laco' nicuóñ`- do fí` e ningíng`- Tú` Simón fí` dsí` siguí` quía`- e 'nú` do, joba' cacuø`biñ` do fí` lajò. <sup>17</sup> Jogui` i dseamí` i jmóo`- í` e jní` do, lalab cajmingí`r`- Tú` Simón jò cajíñ`-:

—¿Su o' dsea` quía' i dseañu' i ni'í' nabi 'nu`?

Joba' cañi' Tú' Simón quía' i dseamf do jo casi'-reiñ':

—U~, o' í jnea`.

18 Jo co' ie~ jo eáam' güi~, joba' jaléng' dsea` 'léeng' i jmóo'ta` sinúu` quía' i jmidsea` Caifás do cóo' gui jaléng' i néé' ni` guá' quía' dsea` Israel ninicaji'r' jì e sigui' do, jo fí' dob neáaiñ' jmiguiáin' ca' jì. Jo fí' dob cajé' Tú' Simón e jmiguiáin' cóo'in' do cajo.

Mi` caguiéng' Jesús fí' quini` fi~ jmidsea`

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Jo lajee` e teáang` i dsea` i jmiguiáng' e fí' sigui' do, joba' dob iuung` Jesús cóo' gui i fi~ jmidsea` do e fí' dsí' sinúu` do. Jo lajee` jo i fi~ jmidsea` do canaañ' jming'í'r` Jesús uii` quía' dsea` quíaiñ' do cóo' gui jalé' e nica'e'r' jaléng' i dsea` í cajo.

20 Joba' lalab cañi' Jesús quía' i dsea` do jo casi'-reiñ':

—Jnea` nica'ée` e jaléng' dsea` fí' jee` dsea` fím'; jogui con-tøøm` nica'ée` ere fí' dsí' sinúu` guá' jia` osi fí' guá' fé' quía' dsea` góo'naa' dsea` Israel e si' fí' Jerusalén e fí' lí' seáin' e laco' jmiféin' Fidiée'; jo ja` mí caguiá'a jalé' e júu` jo fa' coo` lí' ja` lí' nú` dsea`. 21 Joba', ¿jali' jnea` jming'í' e jo? Co' cuøøm` güijming'í' jaléng' i dsea` i nicanúu` jalé' júu` quíe` e e nicaguiá'a do, joba' í'bing' i nijmeá' 'nú' júu` e jalé' e nicafí' ire do. Co' niñib' jaléng' i dsea` í jalé' e júu` e nicafá' a do.

22 Jo mi` tí' lí' cañi' Jesús quía' i fi~ jmidsea` do e júu` jo, joba' jaang` i dsea` i néé' ni` guá' quía' dsea` Israel do cajnéer' moni` Jesús, jo mifíng` casí'r` dsea` do jo cajíñ' :

—¿Su lanab ngí' quía' i fi~ jmidsea` na?

23 Joba' cañi' tu Jesús quía' i dsea` do jo casi'-reiñ':

—Song gab` lí' e júu` e nicafá' a na, joba' iin` n jmée' júu` jiali' e lí' lajo e nicafá' a na; jogui song guiáb` lajii' e júu` e nicafá' a na, joba' ¿jali' caba' monii`?

24 Jo mi` cangf jo, i fi~ jmidsea` Anás do caguiéin' Jesús e 'núung` dsea` do fí' quini` i fi~ jmidsea` rúin' i sii' Caifás do.

Mi` cajíng' tu Tú' Simón e ja` cuiñ' Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Jo lajee` jo, do bi` sing' Tú' Simón e jmiguiáin' fí' 'ni' jì e fí' sigui' do, jo coo` cajming'í' i dsea` teáang` do ír' jo cajíñ' :

—¿Su o' quíim' bi' 'nu` jee` dsea` quía' i dseañu' i iuung` do? Joba' cañi' Tú' Simón quíaiñ' do jo casi'-reiñ':

—U~, o' í jnea`.

26 Jo mi` cangf jo, jaang` gui dsea` 'léeng' quía' i jmidsea` laniing` do i líng' ee` i dseañu' i caqui' Tú' Simón logua` do, jo dsea` í cajming'í'r` Tú' Simón lala jo cajíñ' :

—¿Su o' 'nu'bi i camán-n mi~ cangoséng'^naa' i Jesús na e fi' dsí' íá' do?

²⁷ Jogui calé' catú- cajíng'- Tú' Simón e o' dsea' í' lhiñ', joba' dsifí' mi~ cangí' lajō mifíng' caqui' jaang' tuidsee^ jóng.

Mi~ cangojgeáaiñ^ Jesús fi' quini~ dseata~ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Jo mi~ cangí' jō, caguim'bre Jesús fi' quíá'- i jmidsea` Caifás do, jō cangojgeáaiñ^ dsea` do fi' quini~ jaang' dseata~ romano i sii' Pilato. Jo dsuco' ie~ jō nijaquíéng' nijneáb', jogui guati'ló- jmíib~ cajo, joba' ja` cangotáang'- i dsea` Israel do fi' dsí' e 'nu'fi' do, co' faco' mi~ cajméer' lajō, joba' ja` jmitir~ jóng lajji'~ júu^ quiu' ta~ quíá'r- quíá'- lajji'~ e qui'~ tuiñ' e jmóor' mi~ tí' jmíi~ Pascua; jō co' ja` cangotáang'~ guir fi' dsí' jō, joba' cuøøm' dør- e jmiñi~ e silíng' e gø'r' ie~ jmíi~ jō. ²⁹ Jo mi~ tí' lí' cangá- dseata~ Pilato e nitée' dsea' Jesús, joba' cagüi'fir' jō casí'r- jaléng' i dsea` do lala:

—¿E~ dsee- e cuø'na' i dseañu' na?

³⁰ Joba' cañi' dsea' Israel quíá'- i dseata~ Pilato do jō casí'-reiñ':

—Fa' jiu~gui i dseañu' la ja` jmóor' ta~ 'lée' jee~ jaléng' dsea', joba' ja` jáang'~naa're jóng fi' quini' faco' lajō.

³¹ Joba' lalab cañi' dseata~ Pilato quíá'- i dsea` Israel do jō cajíñ'-:

—Tee- 'nu' yaang~na' i dseañu' góo'na' na jō quidsi'na' í' quíá'r- yaang~na' lí' laco'gui la qui'~ títng'na' cóo'~ júu^ quiu' ta~ quí'na', 'nu' dsea' líng'na' dsea` Israel.

Jō mi~ canúu- i dsea` Israel do e júu' jō, joba' lalab cajíñ'-:

—Dsü' jnea'^, dsea' lí'naa' dsea' Israel, ja` sea' fi' quí'naa' quíá'- dsea' romano e nicuøø'naa' iihuú' lí'^ doñi' ii' dsea' cartí' nijúuiñ'.

³² Jō jōb caliti~ lajji'~ júu^ e cajíng'- Jesús lamí~ jéeng'gui quíá'- jial lí' 'mó- e nitíiñ'. ³³ Jō mi~ cangí' jō, ca'ib-tu dseata~ Pilato fi' dsí' 'nu'fi' quíá'r-, jō cató'r- Jesús fi' lí' quidsir' í', jō cajmíngí'r- dsea` do jō cajíñ'-:

—¿Su 'nu'b' i líng' dseata~ dsea' féng' i quie' nifí' quíá'- dsea' Israel?

³⁴ Joba' cañi' Jesús quíaiñ'- do jō casí'r- dsea` do:

—¿Su uøø'ba' iin'~ ñi'^ e jmingí' jnea~ na, ofa' lí'^ canúu'- e fé' dsea' jiem' é?

³⁵ Joba' lalab cañi' dseata~ Pilato quíá'- Jesús jō casí'r- dsea` do:

—Ja` dsea` Israel líng' jnea~ la. Co' jaléng' dsea' góo' dsea' Israel colíng~gui cóo'~ jaléng' fii~ jmidsea` quí'na', dsea' í'bing' i nicajáng' 'nu' fi' quini' la lana. Jogui 'nu', ¿e~ dsee- sea' quí' quíá'- e 'núng' dsea' 'nu'?

³⁶ Joba' lalab cañi' tu Jesús quíá'- i dseata~ do jō cajíñ'-:

—Ja` si'ling^ jnea~ e niqúiá^u ta~ laco'gui quiá' ta~ jaang` dsea` jmigüí' fí' la, co' faco' lajõ, jõba' seem` dsea` quié~ e i nijmeáan^`n ta~ e laco' ja` nijáng^' dsea` jnea~ fí' quini` dsea` góo`o dsea` Israel faco' lajõ. Co' lí' laco' fá'a na, e ja` si'lin^`n e niqúiá^u ta~ laco' jaang` dsea` jmigüí'.

³⁷ Jõba' cañí'tu dseata~ Pilato quiá'~ Jesús jõ casí'r~ dsea` do:

—Jõ 'nub` dsea` lin' dseata~ dsea` féng' i quié' nifí' quiá'~ dsea` Israel liya.

Jõba' cañí'tu Jesús quiá'~ i dseata~ do jõ casí'~ reiñ':

—Lajõb lí' lí' laco'gui nicaféé'~ na, e jneab~ i dseata~ dsea` féng' í. Co' jnea~ cagá~ a fí' jmigüí' la mi~ cangáan^`n e laco' niguiáa~ jalé' júu^ já'~. Jõ jaléng^' dsea` i já'~ líng^ e júu^ jõ, jõba' dsea` quié~ baa líiñ', co' núu^`bre jalé' júu^ quié~ e.

³⁸ Jõ mi~ canúu~ dseata~ Pilato lajüí'~ júu^ quiá'~ Jesús, jõba' cajmingí'r~ dsea` do lala jõ cajíñ'~:

—Jõ ¿jngang~ e júu^ já'~ do?

Mi~ cahuí' ta~ e nijúung~ Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Jõ mi~ cangí' e cajmingí' dseata~ Pilato e júu^ jõ, jõba' cagüí'úb'tur calé' catú~ fí' lí' teáng^ i dsea` Israel do e laco' nisíng~ tur cóqoiñ'~ do calé' catú~, jõba' lalab casí'r~ i dsea` do:

—Jüí'~ cóq` dsee~ ja` niguíé' jnea~ e nica'éé~ i dseañu^ la. ³⁹ Jõ co' 'nú' quí'~ tíng^'na' e laan~ jaang` dsea` góo'na' i sijníng~ lajee~ mi~ tí' jmí' quií~na' e catí' lana e sií' Pascua, jõba' jmingí' i 'nú' lana, ¿su iing~na' e nilaan~ i dseata~ dsea` féng' quií' na' i sing' la?

⁴⁰ Jõ mi~ canúu~ jaléng^' dsea` Israel i teáng~ do ie~ jõ e júu^ quiá'~ i dseata~ Pilato do, jõba' lajím`bre canaaíñ' ta'r mí'~ jõ fé'r':

—Ja` laan'~ i dsea` na! Jõ ¡leaang~ Barrabás!

Jõ i Barrabás i éeiñ' do sijníñ'~ do dsu' uí'~ e jmóor` ta` 'ní' níng~ dseata~.

19

¹ Jõ mi~ canúu~ dseata~ Pilato lajüí'~ júu^ e casí'~ dsea` ír` do, jõba' caquiá'r' ta~ e nisám' i 'léé~ quiá'r~ do Jesús e laco' nibõõng~neiñ' do cóq'~ loo~ jó' e lí' 'nií'. ² Jõ mi~ cangí' jõ, i 'léé~ do cajméer` cóq` lí' corona cóq'~ layaang~ tóq', jõ e jõb catá'r~ fí' moguí' Jesús, jõgui cajlíñ' dsea` do cóq'~ cóq' 'mi' niung^ e lí' laco' e quié' dsea` níng~ i quiá' ta~. ³ Jõ mi~ cangí' jõ, cangoquíéiñ' fí' quiá'~ lí' sing' dsea` do, jõ lalab canaaíñ' lóõñ' dsea` do jõ sí'r` lala:

—¡Güiliseem` huóø^, dseata~ dsea` féng' quiá'~ dsea` Israel!

Jõ lajee~ jõ jnóor` fí' moni~ dsea` do.

⁴ Jo mi~ tí li~ cagüi'íí'tu dseata~ Pilato e fí li~ teáng' i dsea` Israel do, joba' lalab casí'~ reiñ' do jo cajíñ'~:

—E laba' fíi~ i 'nú', e lab nisín'^n i dseañu' la fí' quini'^na' e laco' niliñí'^na' e jii'~ coo` dsee~ ja' mí' cadsé'e quiá'r~, co' lajib` nicajmingí'~ire.

⁵ Jo lajee~ job cagüi'íí' Jesús e ni'ia~ e lí'^ corona e líí' cóo'~ yaang~ tóo' do fí' moguir~, jogui' jliñ' e 'mí' e niung' huíng' do. Jo lajee~ nising' Jesús fí' quini' i dsea` do, lalab cajíng'~ dseata~ Pilato e sí'r' jaléng' i dsea` teáng~ do ie~ jo:

—iLab nising' i dseañu' la fí' quini'^na' náng!

⁶ Jo mi~ tí li~ cangá~ jaléng' fii~ jmidsea` quiá'~ dsea` Israel cóo'~ gui jaléng' dsea` i néé ni~ guá'~ quiá'r~ e nising' Jesús do, joba' lalab canaaiñ` áiñ' i dseata~ do jo fé'r~:

—iFí' dse' crúu^ teáng' i dsea` na!

Joba' cañíi` dseata~ Pilato quiá'~ i dsea` teáng~ do ie~ jo, jo casí'~ reiñ':

—Tee~ba're, jo yaam~ba' güiteáng'na're fí' dse' crúu^, co' jnea~ ja' mí' cadsé'e jii'~ coo` dsee~ quiá'r~ quiá'~ lajii'~ e nicajmingí'~ire.

⁷ Jo dsu' lalab cañíi` i dsea` Israel i teáng~ do ie~ jo quiá'~ dseata~ Pilato jo casí'r~ dsea` do:

—Seab` coo` júu^ quiu' ta~ quí~ jnea'^, dsea` líí'íí' dsea` Israel, jo lalab líí': Song jaang` dsea` fé'r' e røøb` cóo'iñ` cóo'~ Fidiée~, joba' 'né~ nijúum~bre jóng. Jo lajob líí' cóo' i dsea` na, joba' dseáng'~ 'né~ nijúum~bre.

⁸ Joba' mi~ tí li~ canúu~ dseata~ Pilato e júu^ jo, eáng'gui cafóñ' jóng. ⁹ Jo ca'ib~tuy e fí' li~ quiu'r' ta~ do colíng~ cóo'~ Jesús, jo fí' job cajmingí'r~ dsea` do jo cajíñ'~:

—¿Jie~ fí' li~ ñíi' 'nu'?

Jo dsu' Jesús jii'~ coo` ja' e cañíir` quiá'~ dsea` do. ¹⁰ Joba' cañíi'tu dseata~ Pilato jo casí'r~ Jesús jo cajíñ'~:

—¿Su ja' iin'~ ngíi'~ jii'~ coo` quié~ e jóng? ¿Su ja' ñí' 'nu' e cuøøm` nifíi' dsea` quié~ e e niteáiñ` 'nu' fí' dse' crúu^, jogui' cuøøm`bi cajo e nifíi'~ire e nileáiñ` 'nu' faco' lajo?

¹¹ Joba' lalab cañíi' Jesús quiá'~ i dseata~ do jo casí'r~ dsea` do:

—Jii'~ coo` bí ja' sea` quií'~ e niquiá'^ ta~ quié~ e faco' ja' Fidiée~ nicacuø'r' 'nu' e catíin'~ lajo; joba' i dsea` i cajáng' jnea~ fí' jaguóo', eáng'guib røøiñ` dsee~ laco'gui 'nu'.

¹² Jo job mi~ canaang` dseata~ Pilato e 'nó'r' jial nileáiñ` Jesús, jo dsu' mi~ calilí' i dsea` Israel do e jo, joba' canaaiñ` ta' guír mii'~ jo sí'r' dsea` do lala:

—Song nilaan' i dsea` na, joba' líí' lafa' 'ní' máam'ba' jóng i dseata~ dsea` féng' i guíng~ fí' Roma, co' lí'^ doñí' ii` dsea` i jíng'~

e líiñ' jaang`dseata`dsea`féng', joba' lí' lafa' e 'ní' níim`bre i dseata` i guing` fí' Roma do.

¹³ Jo mi` tí' lí' canúu` dseata` Pilato e cajíng'` i dsea` Israel do lajo, joba' caquiur' ta` e niguím`biñ' do Jesús jo nidsijéiñ` dsea` do dseáng'` lí' quidsi' dseata` Pilato í' quíá'` dsea` fí' coq` lí' sii' Gabata, jo cóq`~ jmií' hebreo guóng'` Guíá'` fí' lí' Sinií'` Cuu`. <sup>14</sup> Jo ie` jo dseáng'` guati'ló`~ jmií' Pascua quíá'` dsea` Israel, jo ná'` guieñib'`~ ningóó' mi` cajíng'` dseata` Pilato e casí'r` i dsea` Israel do:

—iLab sing'` i dseata` dsea` féng'` i quie' nifi' quí'`na'!

¹⁵ Jo dsu' jaléng'` i dsea` do canaaiñ' ta'tur mii'` jo fé'r':

—iGüijúung` i dseañu'` na fí' dse'` crúu'!

Joba' cajmingi'` dseata` Pilato jaléng'` i dsea` do jo casí'`reiñ':

—¿Su jneab` catín`~n nijngán`^n jaang` dseata` dsea` féng'` i quie' nifi' quí'`na'?

Joba' cañí' jaléng'` fii` jmidsea` i teáng` do ie` jo, jo casí'r` i dseata` do lala:

—iDseáng'` jii'` dseata` dsea` féng'` i guing` fí' Roma, jii'` dseata` í'bing'` i seeng` quí'`naa'!

¹⁶ Joba' dseata` Pilato cajám`bre Jesús fí' quini` jaléng'` i dsea` do ie` jo, jo i dsea` do cangojéem`bre Jesús fí' lí' nitáng` dsea` do fí' dse'` crúu'.

Mi` catáng` Jesús fí' dse'` crúu'`

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Joba' ca'uøøm` i dsea` do jéeiñ` Jesús, jo 'ñiab' dsea` do dsíiñ` crúu' quíá'r`~ cangór` fí' coq` lí' sii' Cuq'` Mogui'` Lii' e sii'bi Gólgota cóq`~ jmií' hebreo e fé'` dsea` Israel. <sup>18</sup> Jo mi` caguiliñ` fí' jo, joba' fí' job cateáaiñ` dsea` do fí' dse'` crúu', jo jaang`gui dsea` taang` la cataang` cáaiñ` fí' dse'` crúu' cajo. ¹⁹ Jo ie` jo i dseata` Pilato do caquiur' ta` e nitó` fí' yá'` gui` crúu' quíá'` Jesús e júu` la: "Jesús i seeng` fí' Nazaret, dseata` dsea` féng'` quíá'` dsea` Israel." ²⁰ Jo e jo cató` cóq`~ 'ní' íing'` jmií', jmií' latín cóq`~ jmií' hebreo jogui jmií' griego. Jo fíim' dsea` Israel ca'í'r` e júu` jo ie` jo, co' e fí' lí' catáng` Jesús do ja` huíi` eáng` laco' la néé' fii' Jerusalén. ²¹ Jo dsu' mi` cangá` fii` jmidsea` quíá'` dsea` Israel lajii'` júu` e toq` fí' yá'` crúu' quíá'` Jesús, joba' lalab casí'r` i dseata` Pilato do jo cajíñ'`:

—Guiá' gui ja` nitó` e júu` na, jo güitó` lala: "Lab i jmigóo` e líiñ' dseata` dsea` féng'` quíá'` dsea` Israel."

²² Jo mi` canúu` dseata` Pilato e júu` jo, joba' lalab cañír' quíá'` i dsea` do jo casí'`reiñ':

—Lajii'` e júu` e nicaquíá'`~u ta` e nicató` na, dseáng'` lanab nijé`.

²³ Jō mi~ tí lí~ cangí e cateáng- i 'léé- do Jesús fí dse^ crúu^, joba' casitíiñ' sí^ dsea^ do jō cajméer' guíeé^ lajee^ quiúuiñ- la'ó' líiñ' 'léé-, jmacó e 'mi' do quiá'r- lajaang' lajaañ'. Jō dsu' e sí^ Jesús e cōō'gui do, 'mi' contøøm- lí jō ja' sí'mi' cajō. ²⁴ Jō lajee^ jō i 'léé- do canaañ' sáañ' la'ó' yaañ~ lala:

—Ja' guing~ nisiing-naa' e 'mi' na, jō macó^oo' ne~duu' i~ nilí^ nicōō`.

Jō cōō'^ e nab caliti~ jíi~ laco' la fé' fí ni~ jì quiá'- Fidiée^ e cajme' dsea^ malí~gui eáng' lí~ fé' lala: “Cajméeb` dsea^ guíeé^ jalé' sí^ i, jogui cacóor' quiá'- i~ nilí^ e sí^ i e contøøng- do.” Jō lajōb dseáng'- cajméé' i 'léé- do cōō'^ sí^ Jesús.

²⁵ Jō lajee^ e táang' Jesús fí dse^ crúu^, dob teáng- quiúung- dseamí e tí- laco' sí' e crúu^ do; jō jaañ' do líng' niquiá'^ Jesús, jogui jaang'gui rúng' dsea^ ngáng' cōō'^ niquiá'r^, jogui jaang'gui i síi' Yá^ i líng' dseamí quiá'- jaang' dseañ' i síi' Cleofas, jō jaang'gui i síi' Yá^ i seeng' fí Magdala. ²⁶ Jō lajee^ jōb cangáng- Jesús niquiá'r^, jō cáang' i niquiá'r^ do sing' jaang' dsea^ quiá'- Jesús i eáng' 'neáañ', jō lajee^ jō lalab casí'- Jesús i niquiá'r^ do e éeñ' i dsea^ quiá'r- i iññ eáng' do jō cajíñ'-:

—Janú', dseamí, nab sing' i líng' laco' jōo' do.

²⁷ Jō mi~ cangí e jíñ'- e jō, joba' casí'r- i dsea^ i iññ eáng' do lala:

—Nab sing' i líng' laco' niquí'^.

Jōba' mi~ cajíng'- Jesús lajō, i dsea^ i iññ eáng' do ca'ím'bre niquiá'^ dsea^ do e líiñ' do laco' dsea^ sínúu^ quiá'r-.

Mi~ cajúng- Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Jō mi'múng-guijia lajō, jō cō' niñib' Jesús e nicatób' jalé' ta~ quiá'r-, jogui e laco' niliti~ jíi~ laco' fé' fí ni~ jì quiá'- Fidiée^ e cajme' dsea^ malí~gui eáng', joba' cajíñ'- lala:

—Dsíng'- jmijmíin-.

²⁹ Jō ie~ jō nisi' cōō' dsu~ e røøng' a~ jmí'^ mí'^ huíng' jó'^ e níjii', joba' cayé^ dsea^ e jmí'^ mí'^ huíng' jó'^ do cōō'^ cōō' joo', jō casiguír' fí cōō'yá'^ síi-, jō cōō'^ e jōb ca'úuiñ' fí mo'oo- Jesús.

³⁰ Jō cayub' Jesús e jmí'^ mí'^ huíng' jó'^ jí' do. Jō mi~ cangí jō, joba' cajíñ'-:

—Nab nicató' lajii~ ta~ cagá-a.

Jō cō' cató' e café'r e júu^ jō, jō cajgiéer- moguir~ jō mifíng' cajúm-bre jōng.

Mi~ ca'ía' jaang' 'léé- ñisú' fí mo'uøø' Jesús

³¹ Jō 'ñia' ie~ jmí~ e cajúng- Jesús do, lí' e guati'ló- jmí~ Pascua quiá'- dsea^ Israel, jō cō' ja' quí'- tíng' i dsea^ í' fa' e seáng- 'lí~ quiá'r- fí dse^ crúu^ lajee^ e jmí~ jō, cō' dseáng'- jmí~ e laniim- quiá'r- ie~ jō, joba' camí' dsea^ Israel fí i dseata~ Pilato do e nicuóañ'- do fí e nijér- tí- i dsea^ taang~

dseⁿ crúu[^] do e laco^l nijúuiñ⁻ do jminá⁻gui, jo lajoba^l cuøøng[^] e nijgiáaiñ^l do e fí^l lí[~] taaiñ[~] do. ³² Joba^l cangám[^] i^l lée⁻ do fí^l e nidsiliñ⁻ e nijer⁻ tii⁻ i^l dsea^l gaang[^] i^l taang[~] dseⁿ crúu[^] do; jogui lajob^l cajmээр[^], cajée^l bre tii⁻ i^l dsea^l la^l uui[~] i^l táang[^] dseⁿ crúu[^] cáang[^] Jesús do; jo mi[~] cangf^l jo, lajob^l cajmээр[^] quíá⁻ i^l dsea^l jaang[^] gui do i^l táang[^] dseⁿ crúu[^] cajo ca^l dseⁿ crúu[^] lí[~] táang[^] Jesús. ³³ Jo mi[~] caguilíng⁻ i^l lée⁻ do fí^l lí[~] táang[^] Jesús fí^l dseⁿ crúu[^], joba^l calilí^l r[^] e ni^l liim[~] dsea^l do, joba^l jo[^] e cajmeáiñ^l dsea^l do fa^l cajée^l guir tiiñ^l.

³⁴ Jo nañí^l fa^l e calilí^l r[^] i^l lée⁻ do e ni^l liim[~] Jesús, dsu^l jaang[^] lajee^l la^l ó^l í^l r[^] ca^l iár[^] ñisú^l fí^l dseⁿ mo^l uøø^l dsea^l do, jo ladsifí^l lanab catuu^l jmi^h cóo^l gui jmi^l øøiñ⁻. ³⁵ Jo i^l dsea^l i^l fé^l e júu[^] la, dseáng^l e já^l ba^l e cangár⁻ laco^l calí⁻, joba^l dseáng^l jáb^l júu[^] e fé^l r[^] do e laco^l jaléng^l 'nú^l jáb^l nilíng^l na^l dseáng^l laco^l calí⁻. ³⁶ Jo cangojée^l jalé^l e la e lí[^] laco^l caliti⁻ lajii^l júu[^] quíá⁻ Fidiée^l e fé^l fí^l ni[~] jì^l quíá^l r⁻ e cajme^l dsea^l mali^h gui eáang[^] lí[~] fé^l lala: “Jii^l cóo^l móo^l teáaiñ^l ja^l nijé.” ³⁷ Jogui fé^l bigui cajo lala e fí^l ni[~] jì^l jo: “Nimáam[~] baa^l i^l dsea^l i^l liing[~] ee^l ca^l iá^l dsea^l quíá⁻.”

Mi[~] ca^l áng⁻ Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Jo mi[~] cangf^l e caliéng⁻ Jesús ñisú^l, joba^l ie[~] jo cangó⁻ jaang[^] dseañu^l i^l sii^l Sé[^] i^l niseeng[^] fí^l cóo^l fi^l e sii^l Arimatea, jo cangór⁻ cangomá^l r[^] dseata[~] Pilato fí^l e nidsijgiáaiñ^l Jesús fí^l lí[~] táang[^] dsea^l do fí^l dseⁿ crúu[^] jo nidsijéeng^l neiñ^l fí^l lí[~] ni^l áiñ⁻. Jo i^l Sé[^] do nilíiñ^l jaang[^] dsea^l quíá⁻ Jesús, dsu^l jii^l la ñir[^] 'ñia^l bre, co^l 'góm^l bre jaléng^l dsea^l Israel fing song caliñiñ^l do e nilíiñ^l lajo. Jo cacuøb^l dseata[~] Pilato fí^l lajo, jo cangób⁻ Sé[^] e cangojgiáaiñ^l Jesús fí^l lí[~] táang[^] dsea^l do fí^l dseⁿ crúu[^], jo mifíng[^] cangojéeiñ^l dsea^l do fí^l lí[~] ca^l ám⁻ biñ^l. ³⁹ Jo jaang[^] gui i^l sii^l Nicodemo cangór⁻ cajo colíng⁻ cóo^l i^l Sé[^] do fí^l lí[~] sing^l crúu[^] fí^l lí[~] táang[^] Jesús. Jo i^l Nicodemo do quier^l jíe^l ja^l guigui^l kiil[~] e jmeafii^l jlo^l e sicáng^l cóo^l tú⁻ íng^l má^l, cóo^l e sii^l mirra jogui cóo^l gui e sii^l áloe. Jo i^l Nicodemo la, íb^l i^l cangó⁻ cangosiing[^] cóo^l Jesús cóo^l née^l e canuu^l. ⁴⁰ Jo lajob^l i^l Sé[^] do cóo^l gui Nicodemo cajgiáam⁻ bre Jesús fí^l dseⁿ crúu[^], jo mifíng[^] canaaíñ^l súuiñ⁻ dsea^l do jalé^l e jmeafii^l do jo caquíng^l neiñ^l cóo^l cóo^l 'mi^l té^l e siyá^l e jmi^h jmeafii^l do, co^l lajob^l quí⁻ táng[^] jaléng^l dsea^l Israel e jmóor[^] cóo^l jaléng^l 'li^h quíá^l r⁻ mi[~] ni^l áang⁻ neiñ^l. ⁴¹ Jo e fí^l lí[~] cateáaiñ⁻ Jesús fí^l dseⁿ crúu[^], fí^l job^l nilí^l cóo^l dsí^l iá^l, jo e fí^l jo nisea^l cóo^l too^l ée^l e 'má^l lí[~] jii^l jaang[^] ja^l i^l mí^l ca^l áng⁻. ⁴² Jo e fí^l dsí^l e too^l ée^l do cangojéeiñ^l Jesús e ni^l áiñ⁻, dsuco^l quíáb^l lí[~] nilí^l e too^l ée^l do, jogui co^l nijaquíem^l cajo e jmi^h e jmi^l íng^l dsea^l Israel.

20

*Mi~ caji'tu Jesús**(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)*

¹ Jo la'uii~ jmii~ quia'~ e seamaan~ mi~ cangf e jmii~ do, e ee'bi eáang' lajee~ nú'~ gui e nijneá', cangó~ Yá^ i seeng' fí Magdala fí li~ ca'áng~ Jesús; jo mi~ caguiér~ fí jo, joba' cangár~ e nisijéb'^ e cuu~ e cajlí~ e fí oo~ too' e li~ ca'áng~ dsea' do. ² Jo mi~ tí' li~ calilí'r^ e jo' seeng' Jesús e fí dsí' tó' ée' do, joba' caquim'~ tur güi'li' e fí li~ guing~ Tú^ Simón coling~ gui cóo'~ i dsea' quia'~ Jesús i 'neaiñ` eáang' do. Joba' lalab cajíng'~ i Yá^ i seeng' fí Magdala do mi~ caguiéiñ'~ jo casí'~ reiñ':

—Ninicaguim` dsea' Fí'naa' e fí li~ ca'áiñ` do, jo ja` ne~naa' jié' fí li~ nicangojéiñ'.

³ Jo mi~ canúu~ Tú^ Simón cóo'~ gui i dsea' rúíñ' i jaang'gui do lajii'~ júu^ e quiee' i Yá^ i seeng' fí Magdala, joba' dsifib' ca'uøøiñ` e cangoliñ` lajminá~ e fí li~ ca'áng~ Jesús do. ⁴ Jo laji' huáam~ bre ngoliñ` cuíir', lifa' i jaang'gui do jminá~ gui cangór~ laco' Tú^ Simón, joba' jéeng'guibre caguiér~ e fí li~ ca'áng~ Jesús do. ⁵ Jo mi~ caguiér~ fí jo, dsifib' catúuiñ' jo cajøør~ fí dsí' e too' ée' do, jo cangár~ e 'mi' e cabeang'~ dsea' do e laco' milíib' néé', jo lifa' ja' ca'ír~ e fí dsí' too' ée' do. ⁶ Jo jiiib~ cøøng' lajo caguié~ Tú^ Simón, jo condséeb' ca'ír~ e fí dsí' tó' ée' do mi~ caguiér~, joba' cangá~ bre e 'mi' e cabeang'~ dsea' do cajo e laco' milíib' néé'; ⁷ jogui cangá~ bir cajo e dob róo' e 'mi' e cali'íng^ ta~ e quia'~ cabé'~ mogui~ dsea' do, jo cangár~ e ja' róo' ca' laco' róo' e 'mi' e cabeang'~ dsea' do, jo tí' doguijiiib róo' e sibéeng' ca' laco' róo' e jo. ⁸ Jo mi~ cangf jo, ca'í~ i dsea' i jaang'gui do i caguié~ la'uii~ e fí too' ée' do, joba' cangá~ bre jalé' e calí~ e fí dsí' tó' ée' do, jo dseáng'~ jáb'~ calíiñ~. ⁹ Jo dsu' i dsea' gáng~ do dseáng'~ ja' mí' cangám'~ bir laco' la fé' fí ni~ jì quia'~ Fidiéé~ e cajme' dsea' malii~ gui eáang' li~ fé' e dseáng'~ sí'f'ba' e nijí'tu Jesús. ¹⁰ Jo mi~ cangf jo, caquim'~ tu i dsea' quia'~ Jesús i gáng~ do fí quia'r'.

*Mi~ cajmijnéeng`'ñia' Jesús fí quini' Yá^ i seeng' fí Magdala**(Mr. 16:9-11)*

¹¹ Jo mi~ caguié~ tu Yá^ e fí li~ ca'áng~ Jesús, joba' dob cajer' qui'r' fí caluu~ e too' ée' do. Jo lajee~ siñ' qui'r' dob catúuiñ' e laco' nijøør~ e fí dsí' tó' ée' do, ¹² joba' cangár~ e neáang' gáng~ ángeles i qui' 'mi' té' e fí dsí' tó' ée' do, jo jaaiñ' do guiiñ~ li~ catiroo'~ mogui~ Jesús jogui jaaiñ' do guiiñ~ fí li~ cané~ tii~ dsea' do. ¹³ Jo i ángeles do cajming'ír~ i dseamf do jo casí'~ reiñ':

—Janú', dseamf, ¿jiali' sin' qui'?

Joba' cañi' i dseamf do quia'~ i ángeles do jo casí'~ reiñ':

—Quí'î dsuco' ja` ñii` ñi` ñinicaguíng` Fíi'î ñi` ca'áang` dsea` e fí dsí' tó` na, jô ja` ñii` jie` ñicangojééiñ` lana.

14 Jô jôbi lico' nicató' e jîñ' e jô mi` tí lî` cajing' 'ñia'r', jô cangáñ' Jesús e dob nising' dsea` do cáaiñ', jô dsu' jîi' ja` ñir' e íb` dsea` do. 15 Jôba' cajíng' Jesús casí'r` ñi` dseamî do lala:

—Janú', dseamî, ¿jiali' sin' qui'?' ¿î' sin' 'nán' lana?

Dsu' ñi` dseamî do í dsír' e ñi` dsea` ñi` jmóo` í' e dsí' íá` dob ñi` sing' sîng` cóo'r` do, jôba' lalab casí'r` dsea` do:

—Janú', éé', song 'nab` ñicaguíiñ' ñi` Fíi'î do, jôba' iin` ñi` jméel' jnea` júu` jie` fí lî` ñicaguíjéén're, jôba' fí jôb ni'nén'nre.

16 Jôba' cañí' Jesús quiá' ñi` dseamî do lala jô casí' reiñ':

—¡Yá'!

Jôba' cajing' 'ñia' ñi` Yá` do jô cajíñ' cóo' ñi` jmí' hebreo lala:

—¡Rabuni! —e guóng' tifa'.

17 Jôba' cañí'tu Jesús quiá' ñi` dseamî do jô casí' reiñ':

—Ja` güñ' jnea~, có' nabi ja` mí` cají'tu rú'naa' cóo' Tiquié'e. Jôba' fîi` ñi` 'nâ` lana e niguøñ' güijméel' júu` jaléng' dsea` ñi` ñilíng' laco' rún'n e nijmijíng'tu rú'naa' cóo' ñi` líng' Tiquié'e jogui íbi ñi` líng' Tiquí'na' cajo, jô íb` Fidiéé` quié'e jogui íb` Fidiéé` quié'na' cajo.

18 Jô mi` cangî jô, cangám' ñi` Yá` ñi` seeng' fí Magdala do jô cangojmeáa'bre júu` jaléng' ñi` dsea` quiá' Jesús do e ñicangám'bre dsea` do jogui casí' bîreiñ' cajo jalé' e júu` e ca'íñ' quiá' dsea` do.

*Mî` cajmijnéeng' 'ñia' Jesús fí quini` dsea` quiá'r`
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)*

19 Jô mi` ca'í' nâ` 'ñia' ie` jmî jô, e jmî la'uii` quiá' seamaan` do, jô ie` jô ñicasicítíng' rúng' ñi` dsea` quiá' Jesús do fí cóo` dsí' 'nú' lî` jní` røø', có' 'góm'bre jaléng' dsea` góor` dsea` Israel fíng song calilí' í e niseáng'tu rúng' ñi` dsea` do calé' catú'. Jô lajee` neáang' ñi` dsea` do, jôb mi` tí lî` ca'í' Jesús fí jô, jô casíng' 'ñia'r' guiá' jóo' e lî` neáang' ñi` dsea` quiá'r` do, jô lalab caféng' neiñ' do jô casí' reiñ':

—¡Güiliseem'ba' juguiá' júu` røø'!

20 Jô mi` cangî e cajíng' Jesús e júu` na, jôba' canaaiñ' e'r' ñi` dsea` quiá'r` do fí lî` cacu' guotîr` cóo' gui mo'uøø'. Jôba' ñi` dsea` quiá'r` do eám' cali'íáang' dsír' mi` cangáng'tur ñi` Fíir` do. 21 Jô mi` cangî jô, lalab cajíng'tu Jesús casí'r` ñi` dsea` quiá'r` do:

—¡Güiliseem'ba' juguiá' júu` røø'! Jô lí' laco'gui Tiquí'î casíñ' jnea` fí jmigüí la, jôba' lajôb cajo jnea` nisín'n 'nú' fí jmigüí la.

22 Jô mi` cangî jô, cajíuúr` fí lî` neáang' ñi` dsea` quiá'r` do jô casí' reiñ':

—Íng'na' Jmiguí' quiá'- Fidié'. ²³ Jøgui doñí' ïi' dsea` ï ni'íng'na' dsee` quiá'-, jøba' ni'íim` dsee` quiá'- ï dsea` í; jøgui doñí' ïi' dsea` ï ja` ni'íng'na' dsee` quiá'-, jøba' ja` ni'íng` dsee` quiá'- ï dsea` í cajo.

Mi` já'- calíng` Mó` e cají'tu Jesús

²⁴ Jø jaang` dsea` guitúung` quiá'- Jesús ï sii` Mó` dsea` suung~, íb` ï ja` seeng` ie~ lamí~ cajmijnéeng` 'ñia' Jesús jee~ ï dsea` quiá'r` do. ²⁵ Jø mi~ cangf` jø, lalab casí'- ï dsea` caguiaang` do Mó` jø cajíñ'-:

—Nícanem`baa' Fí'naa'.

Jø dsu' Mó` lalab cañír` quiá'- ï dsea` rúíñ` do jø casí'- reiñ':

—Ja` já'- nilíin` e fó'na' na song ja` nimoo`o guóor` lí~ ca'ía` mí' clavo, jøgui song ja` nijnúu`u niguóo`o lacaang` lí~ sicuí' quiá'r`, jøgui song ja` nigüí'`i mo'uóør` e lí~ ca'ía` ñisú'.

²⁶ Jø mi~ cangf` jñiá` jmíi` lajø, caseáng'tu rúng' ï dsea` quiá'- Jesús do calé' catú- fí' cøø` sínúu` lí~ sijní' røø, jø ie~ jø quíim` Mó` cøø' ï dsea` rúíñ` caguiaang`-gui do. Jø lajee` jøb ca'í-tu Jesús fí' dsí' sínúu` e lí~ neáaiñ' do jø casing'tu 'ñia'r` guiá'` jóo, jø lalab caféng'tureiñ' do jø cajíñ'-:

—¡Güiliseem`ba' juguíá` júu` røø!

²⁷ Jø mi~ cangf` jø, lalab casí'- Jesús ï Mó` do jø cajíñ'-:

—Jøø` guóo`o, jøgui jnúu` niguóo' lí~ sicuí' quié` e la, jøgui jnúu` niguóo' e lí~ sicuí' mo'uóø` la cajo. Ja` jmoo` e ja` já'- lán' jø já'- güilín' lana. ¡nea`bi` la!

²⁸ Jø mi~ canúu` Mó` e jø, jøba' cañír` quiá'- Jesús jø cajíñ'-:

—¡Dseáng' e já' e 'nub` Fí'í jøgui 'nub` Fidié` quié` e cajo!

²⁹ Jøba' cañí'tu Jesús quiá'- Mó` jø casí'r` dsea` do jø cajíñ'-:

—¿Su car` cañin' jnea~, jøgui`ba' já'- calín'- e nicajíb'túu? Dsu' juguíá`-gui quiá'- ï dsea` ï já'- calíng` e nicajíb'túu e jíi` ja` mí` cangáam`bir jnea~.

E uüing` e cajme'' Juan e jì' la

³⁰ Jø lajee` cateáng` Jesús fí' jmigüü` la, jmiguiab' jalé' e lí~ e quí'r` jmíi` cajméer` fí' quini` jaléng' dsea` guitúung` quiá'r`, jø dsu' jmiguiab' jalé' e jø ja` silí' e fí' ní` jì' la. ³¹ Jø dsu' lajíi` e silí' e fí' ní` jì' la nicalí' e lí' laco' já'- nilíng` jaléng' dsea` e dseáng' Jesús líiñ` ï Dsea` Jmáang` ï nicá` nífi' quiá'- dsea` Israel jøgui ï líng' ï jóø` Fidié` ï camíng' do, jø lajøba' jaléng' dsea` ï já'- nilíng` júu` quiá'- dsea` do quí'` jmíi` e niliseeíñ` cøøng` cøø' Fidié` lata~.

21

Mi~ cajmijnéeng` 'ñia' Jesús fí' lí~ se'' Galilea

¹ Jø mi~ cangf`gui lajø, cajmijnéem` 'ñia' Jesús calé' catú- fí' quini` guíang` ï dsea` ï la'ó' quíng'` jee~ dsea` guitúung` quiá'r`

e fí 'ni' coo` guíee' li~ sii` Tiberias e née' li~ se' Galilea. ² Jo i lab jaléngⁿ i dsea` i taang~ do ie~ jo: jaaiñ<sup>n</sup> do siir` Tú` Simón, jo jaang`gui i sii` Mó<sup>n</sup> i sii`bi Dsea` Suung~ cajo, jo jaang`gui i sii` Natanael i seeng` fí coo` fií e sii` Caná e née' li~ se' Galilea, jogui gáng~gui i líng` jóo` jaang` dseañ<sup>n</sup> i sii` Zebedeo, jogui gáng~gui dsea` jiéng<sup>n</sup> i quíng<sup>n</sup> jee~ dsea` quiáⁿ Jesús. ³ Jo lajee` job cajíng<sup>n</sup> Tú` Simón e sírⁿ i dsea` rúñⁿ i siseángⁿ e fí 'ni' guíee' do ie~ jo, jo cajíñⁿ:

—Nii~teáa ta~ sángⁿ 'ñu`.

Joba' cañíⁿ i dsea` do quiá<sup>n</sup> Tú` Simón jo casíⁿ reiñⁿ:

—Ii~baa' dsé`ee' cóo<sup>n</sup> 'nu` cajo.

Joba' lajob cajméerⁿ, jo cangotáamⁿ bre fí coo` dsí<sup>n</sup> móo' jo cangolíñ<sup>n</sup> fí li~ ni'a'gui quiá<sup>n</sup> e jmií do; jo fí job canaaíñ<sup>n</sup> bír` 'máa' quiáⁿ e nisáiñⁿ 'ñu`, jo dsu` e uóø` jo dseáng<sup>n</sup> jí<sup>n</sup> camíng<sup>n</sup> 'ñu` ja` ii` calíⁿ rⁿ. ⁴ Jo mi~ ningóo' nijneá e uóø` jo, jo cajmijnéeng<sup>n</sup> 'ñia' Jesús fí quiá<sup>n</sup> e guíee' do, jo dsu` mi~ cangáng~ i dsea` quiá<sup>n</sup> do ír<sup>n</sup>, jí<sup>n</sup> ja` calicuíñⁿ dsea` do lajminá<sup>n</sup>. <sup>5</sup> Joba' cajmíng<sup>n</sup> Jesús i dsea` do jo cajíñⁿ:

—Janúⁿ simíngⁿ, ja` mí li'na' 'ñu`, ¿já` já`?

Joba' cañíⁿ i dsea` quiá<sup>n</sup> do jo cajíñ<sup>n</sup> casí<sup>n</sup> dsea` do:

—U~, jíⁿ jaang` ja` ii` mí cali'naa'.

⁶ Joba' cañíⁿ tu Jesús quiáⁿ i dsea` quiáⁿ do jo cajíñⁿ:

—Bíí'na' 'máa' quíi'na' fí éⁿ jmií líⁿ lí dsée' laco' ngóo' e móo' quíi'na' na, jo móⁿdu' fa' ja' lí'na' 'ñu`.

Joba' lajob cajméeeⁿ i dsea` do, cabí bre e 'máa' quiá<sup>n</sup> do fí dsí<sup>n</sup> jmí; jo mi~ cangí jo, i 'leáam' 'ñu` calíⁿ rⁿ e jíⁿ o' rórⁿ fa' ni'óng~guir e 'máa' do dsu` e ni'ii' teáng<sup>n</sup> 'ñu`. ⁷ Joba' i dsea` quiá<sup>n</sup> Jesús i iññ eáang<sup>n</sup> do lalab casí<sup>n</sup> Tú` Simón jo cajíñⁿ:

—¡Fíi'baa' i síngⁿ dóoⁿ!

Jo dsíⁿ mi~ calilíⁿ Tú` Simón e Fii~bre i síng<sup>n</sup> do, joba' lajmináb<sup>n</sup> caquí<sup>n</sup> sí<sup>n</sup> r<sup>n</sup> e ca'uø<sup>n</sup> lajee` jmóor` ta~, jo ngí jo canaaíñ<sup>n</sup> bár` jmií e nidsérⁿ fí li~ síngⁿ dsea` do, joba' lajob cajméer<sup>n</sup>. <sup>8</sup> Jo i dsea` caguiaang~gui i cóoⁿ Tú` Simón do caguilím bre e fí 'ni' jmií do e teaaíñ<sup>n</sup> dsí<sup>n</sup> móo' e øøñ<sup>n</sup> e 'máa' do, co' sirøøm` teángⁿ 'ñu`, jo huím` jiu li~ cangobíⁿ rⁿ e 'máa' do laco'gui 'ni' guíee', co' tíb`jiu la cien metros. <sup>9</sup> Jo mi~ tí li~ caquíng<sup>n</sup> tur fí uó~ quiá<sup>n</sup>, joba' cangár~ coo` li~ ninicajíⁿ dsea` jí, jo e fí ni~ jito<sup>n</sup> quiá<sup>n</sup> e jí do niráang<sup>n</sup> jaang` 'ñu` cóo<sup>n</sup> gui iñí<sup>n</sup>. <sup>10</sup> Jo lalab cajíng<sup>n</sup> Jesús casí<sup>n</sup> i dsea` quiáⁿ do:

—Cuøøng~na' jaang` gáng~ 'ñu` i nicalíⁿ na na.

¹¹ Jo mi~ cajíngⁿ Jesús lajo, joba' cajgóo~ Tú` Simón fí yú<sup>n</sup> e móo' do quiá<sup>n</sup>, jo ca'øøñ<sup>n</sup> e 'máa' do dseáng<sup>n</sup> catí ni~ too<sup>n</sup> 'ni' jmií. Jo dseáng<sup>n</sup> eáam` iiⁿ do, co' ciento cincuenta y tres 'ñu` calíⁿ rⁿ ie~ jo, jo jmanngⁿ i cóømⁿ cajo; jo dsu' cateábⁿ e 'máa'

do e ja` ca'guñi` nañi' fa' fñim' i` ñu` do cali'r-. ¹² Jo mi~ cali- e jo, labab cajing'- Jesús casí'r- i` dsea` quiá'r- do:

—Ñiling-na' ñiquié'na' í' ta'é.

Jo jíi~ jaang` i` dsea` quiá'r- do ja` teá' dsír' fa' ee` nijmingí'r- dsea` do i` dseáng'- líng' dsea` do, co' ñi'bre e dsea` dob líng' Fír'. <sup>13</sup> Jo mi~ cangí jo, cangoquiéeng' Jesús fí' quini` i` dsea` quiá'r- do jo casá'r- e iñi' do jogui casaiñ- i` ñu` do cajo, jo canaañ` jmóor` guíee` jee` i` dsea` quiá'r- do. Jo jalém'bre cagó'r` ie~ jo.

¹⁴ Jo cóo~ e lab catí 'ní ya' e cajmijnéeng` ñia' Jesús fí' jee` dsea` quiá'r- ie~ mi~ cangí e cají'tur calé' catú-.

Mi~ casíng- Jesús cóo~ Tú Simón

¹⁵ Jo mi~ tí' lí~ cangí e cagó'r` e í' ta'é do, labab cajmingí'- Jesús i` Tú Simón do jo casí'r- dsea` do lala:

—Tú Simón, jóo' jaang` dseañu` i` sii` Juan, ¿su eáang'gui 'neáan' jnea` laco'gui i` dsea` quié- e i` caguaang-gui la?

Joba' cañi' tú Tú Simón quiá'- Jesús jo casí'r- dsea` do lala:

—Lajob lí' Fíi, co' ñi'ba' guiá- e 'neáam'baa 'nu'.

Joba' cañi' tú Jesús quiá'- Tú Simón jo cajíñ'-:

—Te' fíing` røø` jaléng` dsea` i` líng' lafa' jo'se' jiuung` quié- e.

¹⁶ Jo mi~ cangí jo, caléb'tu cajmingí'- Jesús i` Tú Simón do jo casí'-tur dsea` do:

—Tú Simón, jóo' jaang` dseañu` i` sii` Juan, ¿su 'neáan' jnea~?

Joba' cañi' tú Tú Simón quiá'- Jesús jo cajíñ'-:

—Lajob lí' Fíi, co' ñi'ba' guiá- e 'neáam'baa 'nu'.

Jo ngí jo, caléb'tu cajing'- Jesús casí'r- dsea` do lala:

—Jmee- í' jaléng` dsea` i` líng' lafa' jo'se' quié- e.

¹⁷ Jo cóo~ e la catí 'ní ya' e jmingí'- Jesús i` Tú Simón do jo cajing'-tur calé' catú-:

—Tú Simón, jóo' jaang` dseañu` i` sii` Juan, ¿su 'neáan' jnea~?

Jo mi~ canúu` Tú e júu` jo calé' catú-, joba' fi'í'ba' calíñ-, co' cóo~ e la catí 'ní yab' e jmingí'- Jesús ír` su 'neáang` dsea` do ír'.

Joba' cañi' tú Tú Simón quiá'- dsea` do jo cajíñ'-:

—Fíi, guiáb- dseáng'- ñi' 'nu' lajalé', joba' ñi'ba' e 'neáam'baa 'nu'.

Jo ngí jo, calé' catú- cañi' Jesús quiá'- Tú Simón jo casí'r- dsea` do lala:

—Jmee- í' jaléng` dsea` i` líng' lafa' jo'se' quié- e. <sup>18</sup> Jo e laba' jmítaa` o', e ie~ lamí` bí'bi a', guia'ba' guiá- quíi'- e guo' jíe' fí' lí' iin~; jo dsu' mi~ tí' lí' nidseáan'-, niníi' cuéel' jo dsea` jíém' niguiá- guiá- quíi'-, jogui nijéiñ- 'nu' jíe' fí' lí' ja' iin~ guó'.

¹⁹ Jo casí'- Jesús i` Tú Simón do lana e lí' laco' jmóor` júu` jial nijúung- dsea` do mi~ nití- í' lajo, jogui nidsingúñ- do lajo e

lí' laco' nijmi'gó' dsea' Fidié' cóo' e 'mó' quiá'r' do. Jo mi' cangí jo, cajíng' gui Jesús casí'r' Tú' Simón:

—Ja' güihuín' cóo' jnea'!

I dsea' quiá' Jesús i iin' éang' do

²⁰ Jo mi' cangí e cajíng' Jesús e júu' na, joba' caji'tu Tú' Simón nir' jo mifíng' cangáin' i dsea' quiá' Jesús i éang' 'neáaiñ' do e jáaiñ' do caluur', jo i dsea' íb' cajo i caguá' cáang' Jesús ie' mi' cagó'r' í' canu, jo cajmingí'r' dsea' do e i' dseáng' lajee' la'ó' ír' i ni'níng' ír'. ²¹ Jo mi' tí' lí' cangáng' tu Tú' Simón i dsea' do, joba' lalab cajmingí'r' Jesús jo cajíñ' :

—Fí'i, jo i dseañu' i sing' la, ¿e' nidsingíiñ'?

²² Joba' cañi'tu Jesús calé' catú' quiá' i dsea' do jo casí'reiñ':

—Jo song jnea' iin' e seem'bi i dseañu' la cartí' mi' nigüéeng'túu' fí' jmigüi' la calé' catú', joba' ¿e' cuaiñ' qui' 'nu' uii' quiá' i dseañu' la? Lí' 'nu', ja' güihuín' cóo' jnea'.

²³ Jo job mi' canaang' e ngí' júu' jee' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' e i dsea' i iing' Jesús éang' do ja' nijúuiñ'. Jo dsu' ja' cajíng' Jesús fa' dseáng' e ja' nijúung' i dsea' do, co' lalaba' cajíñ': “Song jnea' iin' e seeiñ' cartí' mi' nigüéeng'túu' fí' jmigüi' la calé' catú', joba' ¿e' cuaiñ' qui' 'nu' faco' lajo?”

²⁴ Jo i dsea' i iing' Jesús éang' dob cajo, í'bing' i tí' ni' jalé' e cangojee' do jogui jmo'r' jalé' e júu' la. Jogui ne'baa' røø' e jmang' júu' já'ba' fé'r'.

²⁵ Jo jmigui'bi' jalé' e cajmée' Jesús jíi' laco' e silí' e fí' ni' jì' la, jogui faco' nilí' fí' ni' jì' dseáng' lajalé' e cajméer' do, joba' jíi' fí' jmigüi' ja' ni' í' jalé' e jì' jo faco' lajo.

Jo lanab cadséng' jalé' júu' quiá' Dsea' Jmáang' e cajme' Juan.

Jo lajob nilí'.

Jalé' e cajmée` dsea` i óo` ta` quiá'- Fidiée`

*Mi` cacuø` Dsea` Jmáang` júu` quiá'r` e ni'ing` dsea` Jmiguí`
quiá'- Fidiée`*

¹ Jnea` Lucas nicajmée` e la'uii` cōo` jì e cat'ing` 'nu`, Teófilo, li` fé' jalé' e cajmée` Jesús jogui jalé' e ca'er` latí mi` canaaiñ` jmóor` ta` quiá'r` ² cartí mi` caguié` jmii` e cangáañ` fí` ñifí`. Dsu' lajee` nú`-gui e nidséiñ` do, caseáiñ` jaléng' i dsea` quiá'r` i caguíñ` i cangí` cóo'r` do, jo la'eáang` cóo` Jmiguí` quiá'- Fidiée` casí`-reiñ` jalé' e 'né` nijméiñ` do fí` quini` jaléng' dsea`. ³ Jo dsu' lana nijmée` e e jì la quiá'- mi` cangí`ba' e cajúng` Dsea` Jmáang` jogui cajíb'tur calé` catú` jo cajmijnéng` 'ñia'r` jee` jaléng' i dsea` apóo` i óo` ta` quiá'- Fidiée` do e laco' niliñí` dsea` do e lajam`-ba' e nicajíb'tur. Jo mi` cangí` jo, cateáang` guir` jii` tuló` jmii` fí` jmigüi` la, jo lajee` jo éeng` 'ñia'r` jee` jaléng' i dsea` do e dseáng`- nicajíb'tur, jogui lajee` jo ca'er` jaléng' i dsea` i` jial iing` Fidiée` cár` nifí` quiá'- dsea` jmigüi`.

⁴ Jo lajee` e táam`bi Jesús cóo` jaléng' i dsea` quiá'r` do, jo casí'r` jaléng' i` e ja` mí` uoiñ` do lajminá` fí` Jerusalén, jogui casí`-guir dsea` do cajo jo cajíñ`:

—Nijøøm`-ba' fí` Jerusalén la cartí` niliti` lajii` e júu` e nicacuø` Tiquié` e 'nú` lami` jéeng`gui, lí` laco`gui jii` e nicafí` i 'nú` jéeng`gui cajo. <sup>5</sup> Dsu' e já`-ba' e i Juan do caseáaiñ` dsea` jmii` cóo` jmii`, dsu' lajee` lajminá` jnea` nicuøø` 'nú` e niñíng`na' Jmiguí` quiá'- Fidiée`.

Mi` cangáng`- Jesús fí` ñifí`

⁶ Jo mi` cangí` jo, i dsea` quiá'- Jesús i teáang` cóo'r` do fí` mó' Olivos ie` jo cajmingí'r` dsea` do lala:

—Fí`ii', ¿su lana nicatí` í' e nijmée`tu' e ni'neeng`naa' dseata` qui`naa' yee`naa' fí` góo`naa'?

⁷ Jōba' cañíi` Jesús quiá'- i dsea` do jo cajíñ`:

—Ja` 'né` ñí`na' e` jmii` o`gui e` jii` nijmé` Tiquié` e Fidiée` jalé' e nijmér`, cō` jii` 'ñia`bre ñir` jogui sea` fí` quiá'r` e nijmér` e jo. ⁸ Dsu' mi` niñíng`na' Jmiguí` quiá'- Fidiée` lajaang` lajaang`na', job nilisea` bí` quí`na' e laco' nigüiguiá`na' júu` quié` e fí` la'úng` jee` fii` Jerusalén cóo`-gui latøøng` li` se' Judea, jogui lajōbi cajo fí` li` se' Samaria, jogui fí` la'úng` fí` jmigüi`.

⁹ Jo mi~ lí~ casí'r~ lajo, lajee~ teáng~ i dsea` quiá'r~ do jóom~breiñ', canaang` Jesús soor` fí yá^ jmigüi' cartí caquiiñ'- jee~ cabøø~ jní', jo jo` cangáng~ guir dsea` do.

¹⁰ Jo lajee~ teáng~ i dsea` do jóø~ fí li~ cangáng'- Jesús, coo` cajném~ gáng~ dseañu' i qui' 'mi' té fí li~ teáng~ i dsea` do ¹¹ jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Dsea` Israel i seeng` fí Galilea, ¿jiali' teáng~ na' jóø~ na' fí yá'? Co' Fidiée~ nicató'r~ fí ñiff~ i Jesús i cangí' cóo'~ 'nú' do, jo lacó' cañi~ na' jial cajgóor~ fí yá^ do, lajòb nijáatür fí jmigüi' la calé' catú~ mi~ nití~ í' lajo.

Mi~ caguíñ' Matí~ e ni'ír~ cuaiñ~ quiá'- Judas Iscariote

¹² Jo mi~ cangí jo, caquim'- i dsea` cangí cóo'~ Jesús e fí mó' Olivos do, jo cangolíim'tür fí Jerusalén, co' quiáb'- née' e fí jo, jogui jíi' jo cuøøng` ngí dsea` Israel mi~ jmi~ e jmi'íñ'.

¹³ Jo mi~ caguiliñ' fí jo, cangotáaiñ' fí coo` dsí' sináú e tú~ fíng~, co' fí job li~ nineáaiñ'. Jo i dsea` i caseáng' fí jo siir` Tú` Simón jogui Jacóo^ jogui Juan jogui Df' jogui Lii~ jogui Mó^ jogui Bartolomé jogui Mateo jogui jaang'gui i sii` Jacóo^ jóo' Alfeo, cóo'~ gui jaang'gui i sii` Simón i líng' dsea` celote, jo cóo'~ jaang'gui cajo i sii` Judas rúng' Jacóo^ . ¹⁴ Jo jalém' i dsea` na seáiñ' contøøng~ e féiñ' Fidiée~ colíing~ cóo'~ jaléng' rúng' Jesús cóo'~ gui Yá^, niquiá^ dsea` do, cóo'~ gui jaléng' dseamí caguiaang~ gui.

¹⁵ Jo jaléng' dsea` i caseáng' fí jo tíbre ciento veinte. Jo nineáaiñ' lajim`bre mi~ caráang~ i Tú` Simón do jo café'r júu` quiá'r~ jo casí'r~ dsea` do:

¹⁶ —Dsea` rú'uu', ne~baa' e calitib~ jalé' e cajíng'- Jmiguí quiá'- Fidiée~ la'eáang' cóo'~ i dsea` áang' quí-ii' i sii` Daví^ i caliséng` mali~ eáang', jo catéer` fí ni~ jì quiá'- Fidiée~ li~ fé' uii~ quiá'- i Judas Iscariote do i cacá~ nifi' quiá'- i dsea` i 'ní' cangáng~ Jesús mi~ casaiñ'- dsea` do. <sup>17</sup> Jo i Judas Iscariote do líiñ' jaang` dsea` i lamí~ quíng'~ jee~ jnea'^, dsea` líí' dsea` quiá' Jesús, jo seab` guíee^ quiá'r~ cóo'~ jalé' ta~ e jmoo~naa'.

¹⁸ Dsu' mi~ cangí e ca'níiñ' dsea` do, jo cóo'~ e cuu~ e calí'r~ quiá'- lajíi' e 'li'^ e cajméer` do, calár~ coo` uø~, jo fí job ca'ng' 'ñia'r' jo cajngang' 'ñia'r', jo e fí ni~ uø~ dob catóñ' jo cajná~ moguir~ jogui tu'r' ca'guib` jo cajúm~bre. ¹⁹ Jo mi~ caliñ' jaléng' dsea` seeng` fí Jerusalén e calí~ lado, joba' catéer` e nilisii` Acéldama e uø~ do e guóng' cóo'~ jmí' quiá'r~ Uø~ lí' Catuu` Jmi'øøng~.

²⁰ Jo cajíng' gui i Tú` Simón do uii~ quiá'- Judas Iscariote:

—Jo tóo` coo' fí ni~ jì quiá'- Fidiée~ e sii` salmos lala:

'Né~ e jøb~ nijé~ ée^ quiá'r~;

jo jíi'~ jaang` ja` ii` nigüea'.

Jogui tóo'gui cajo:

'Né e jaang`gui i nijmé ta cuaiñ` quiá'r`.

Jō lajōb toō` fí` nî` jî` quiá` Fidiée`.

21-22 'Jōba' 'né` niguing`naa' jaang`gui i ningí` cóo` jneaa`aa' i ni`íng` cuaiñ` quiá` i Judas Iscariote do, jōgui rōōb` niguiá`naa' júu` jial mi` cají`tu Jesús mi` cangí` e cajúñ` . Dsu' 'né` e líiñ` jaang` i cangí` cóo` jneaa`aa' lata` catí` mi` casée` Juan jmii` quiá` Jesús jōgui cartí` mi` cangáñ` fí` ñiff` . Jō lanab cajíng` Tá` Simón casí'r` jaléng` i dsea` do ie` jō.

23 Jōba' caguíng` jaléng` i dsea` do gáng` dseañu` : jaang` i sii` Sé` Barsabás jōgui sii` bir Justo cajo, cóo` jaang`gui i sii` Matí` .

24-25 Jō mi` cangí` jō, jaléng` i dsea` do camí`r` Fidiée` lala jō cajíñ` :

—Fí`naa', 'nub` dsea` nicuí` dsí` dsea` lajaang` lajaañ` . Mii`naa' 'nu` e nifí` jnea` i lajee` laji` huáang` i dsea` la nicaguín` e ningí` cóo` jnea`, dsea` guijáng`naa', dsea` ca`uíng`naa' dsea` quí` , e ni`íñ` cuaiñ` quiá` i Judas Iscariote do, dsea` nicangáñ` fí` lí` catíñ` uí` e dsee` e ca'éer` do.

26 Jō mi` cangí` jō, cacóor` e quiá` ii` nilí` lajee` laji` huáañ` do; jōba' Matí`bing' calí` , jō íb` ca'íng` cuaiñ` quiá` i Judas do, jō colim` canaañ` ngir` cóo` i dsea` apóo` guijáng` do ladsifí` lado.

2

Mi` ca'íng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` Jmiguí` quiá` Fidiée`

1 Jō mi` cangí` jō, jō cagüea` cóo` jmii` quiá` dsea` Israel e sii` Pentecostés quiá` mi` catí` cincuenta jmii` e canaang` roo` jalé` e jnir` . Jō ie` jō, dob nisiseáng` jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` e fí` lí` tíiñ` e seáñ` do.

2 Jō lajee` teáañ` e fí` dsí` sinúu` jō, cóo` canúu`bre e ii` fí` yá` jmigüí` laco`gui ii` mi` íí` guí` e teá` eáang` , jō cóoōb` mi` canaang` ii` fí` la'úng` e fí` dsí` sinúu` lí` neáañ` do, <sup>3</sup> jō cajnéng` cóo` e lí`jiu` la lí` mi` sóng` jî` fí` yá` guí` lajaang` lajaang` i dsea` do. Jō caje` cóo` e jō quiá` lajaang` lajaañ` do.

⁴ Jō lajōb ca'íñ` Jmiguí` quiá` Fidiée` , jō lajaang` lajaam`bre canaañ` fé'r` jmí` e jíe` e ja` mí` cuír` jéeng`gui lí` laco`gui ta` jmóo` e Jmiguí` do jee` ír` .

⁵ Jō ie` jō teáang` fíng` dsea` Israel fí` Jerusalén i jalíng` fí` la'úng` fí` jmigüí` e laco` nijmitir` lajií` e tíng` dsea` do fí` jō e jmiféñ` Fidiée` . ⁶ Jō mi` canúur` e ii` do lafa' e íí` guí` , jō casítíng` rúíñ` jōgui caseáng` rúíñ` ladsifí` lado fí` jō, fí` lí` neáang` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` . Jō mi` caseáñ` lajiiñ` do e fí` jō, ja` ñir` jiali` núur` e nifé` i dsea` do jmí` quiá`r` lajaang` lajaañ` .

⁷ Jo dsíng' cangogá' dsí' jaléng' i dsea' i caseáng' do ie~ jo, co' ja' í' dsíir' e ninír' jalé' e jo, jo canaaíñ' sáíñ' lajee' yaaíñ' lala:

—iDsea' góo'naa' dsea' Israel i seeng' fí' Galileabi lajiiñg' i fé' na! ⁸ Jo çjali' nua~naa' e fé'r' jmi' quí'naa'? ⁹ Jo jmaquíim'bi li~ se~naa' lajaang' lajaang'naa', co' lab néeng'naa' lana dsea' góo'naa' dsea' Israel i seeng' fí' Partia, jogui i seeng' fí' Media, jogui dsea' Elam, cóo'~gui dsea' Mesopotamia, jogui cóo'~ dsea' i seeng' fí' Judea, jogui i seeng' fí' Capodocia, cóo'~gui dsea' seeng' fí' Ponto, cóo'~gui dsea' seeng' fí' Frigia cóo'~gui fí' Panfilia li~ se' Asia, ¹⁰ jogui cajo dsea' seeng' fí' Egipto, cóo'~gui dsea' seeng' fí' li~ se' Libia quiá'~ laco' Cirene jogui quiéem'bi dsea' cajo i jalíng' fí' Roma ¹¹ i líng' dsea' Israel latí' mi~ cangáang', jogui i líng'~gui jobi nica'uiñ~ laco'gui jneaa~aa', dsea' Israel. Jogui quíim'~bi dsea' i jalíng' fí' li~ se' Creta cajo cóo'~gui fí' li~ se' Arabia. Jo lajaang' lajaam'baa' nua~naa' e fé'r' jmi' quí'~ii' e quiá'~ jial laniing' 'gøng' Fidié~ cóo'~ jalé' e jmóor' do jee~ dsea'.

¹² Jo dsíng'~ dsigá' dsíir' lajiiñ, co' ja' ñir' jiali' calí' la do, jo sáíñ' lajee' yaaíñ'~:

—¿E~ uíing' e calí' jalé' e lala, faa~aa'?

¹³ Dsu' i líng'~gui i dsea' i caseáng' do jmineam'~breiñ' do jo fé'r':

—iMéeb' nica'íñ'~ na! iE ni'ím'biñ' na! Joba' fé'r' lajo.

Jalé' e casí'~ Tí' Simón dsea' i teáng'~ do ie~ jo

¹⁴ Jo mi~ canúu~ Tí' Simón e fé' i dsea' do lado, joba' caraaíñ' café'r' uii' quiá'~ lajiiñ' la'ó' calíñ' dsea' ngí' cóo'~ Jesús, jo lalab casí'~reiñ' do cóo'~ júu' teá':

—Dsea' rú'uu' dsea' Israel cóo'~gui jaléng' dsea' jiéng' i nineáng' fí' Jerusalén la, nua~na' júu' e nifá'~a la jogui quie'na' cuente røø. ¹⁵ Co' jnea'~ ja' íng'naa' laco'gui la í' óo'na', co' ee'bi, nábi nití' la ii' ñá' la'ee'. ¹⁶ Jo ja' lí' laco' la í' óo'na', co' lanagui nilití' laco'gui cajíng'~ Joel i café' cuaiñ'~ quiá'~ Fidié~ malí'~gui mi~ cajíñ'~ lala:

¹⁷ Lalab nidsijéé' mi~ nijaquíéeng' e ni'íng'~ jmígü',

co' lalab cajíng'~ Fidié~ malí'~gui:

Nicuøøø Jmigu' quié' e laca'íng'~ dsea' jmígü';

jogui jaléng' jóo'na' dseañu' dseam' niguiár' júu' e fé'r' cuaiñ'~ quié' e,

jogui jaléng' siming'~ ninír' laco'gui mi~ quir' jalé' e nijmee~e,

jogui jaléng' dsea' yuu'~ niquir'~ jalé' e nidsijéé' cøøng'gui.

¹⁸ Jogui nicuøøø jaléng' dseañu' dseam' i jmóo' lajúí'~ e iing'~ jnea'~ Jmigu' quié' e,

jo lajob niguiár' júu' cuaiñ'~ quié' e mi~ nití' í' lajo.

19 Jogui fí yá' jmigüí nijmee e jalé e quí' i jmí e dsigá dsí' dsea,

jogui fí guó' uó' la niní dsea jmi'øøng có' gui jí e coo' jogui niró' jmiñí e 'ññ.

20 Jo jo' nijneá' gui jí iee,

jogui si' yúum bre nijnéiñ laco' gui la lí' jmi'øøng.

Jo nidsijé' jalé e jo nú' gui e jmí laniing 'gøng' do mi' nijáa'tu Dsea Jmáang fí jmigüí la e niquidsir í' quiá' dsea jmigüí.

21 Jo jaléng' dsea i mi' jnea e nijmicó' ore,

dsea íb i nileáng e ja' ni'íñ iihuñ mi' nití í' lajo.

Jo lanab lí' júu' quiá' Fidié e ca'íng' Joel mali' gui eáang'.

22 Jo lalab cajíng' gui Tú' Simón casí'r dsea góor dsea Israel ie~ jo:

—Ná' gui' jalé e júu e nifí' i' ná' la. Lají' baa' nine' naa' guiá' jalé e quí' Jesús i seeng' fí Nazaret jmí jmóor, jo dsigá dsí' dsea có' jalé li e quí'r jmí jmóor la'eáang' có' Fidié. Joba' caline' naa' e dsea íb' casíñ dsea do fí la.

23 Jogui cajáng' dsea Jesús fí jaguó' na' lí' laco' nisi' í' quiá' Fidié lamí jéeng' gui, có' lajob nisi' íñ' quiá' dsea do. Jogui 'ná' caséng' na're cartí cajngang' na're e cateáang' na'r fí dse' crúu' la'eáang' có' jaléng' dsea soo' dsí' rúng' na'.

24 Dsu' Fidié cajméer e cají'b'tu dsea do, jogui caleám' bre dsea do ni' mó', dsuco' ja' cuøøng e Jesús nijé' guir e 'ññ.

25 Dsuco' lalab cajíng' dseata qui' ii' Daví' mali' gui eáang' e fé'r' cuaiñ quiá' Jesús mi' cajíñ' lala:

Contøøm ñii e Fí' i Fidié quier' nifí' quié e lacaang' fí lí' ngii,

jogui í' bi i to' fíng' jnea jíe' fí lí' seen,

joba' dseáng' ja' e fí' í' quié e jí' có'.

26 Jo dseáng' eáam' íáang' dsii cartí øø quiá' e íáang' dsii do,

jo contøøm seen e ta' dsii e jéem' Fí' i jnea.

27 Co' ja' nicuø' Fidié fí e nija' jnea fí dsí' tó' ée,

o' gui nicuø' fí fa' lí' nijgié' lajo ngúu' táan'n, dsea güeán' n i jmóo' lají' ta' e iing' ír.

28 Co' dsea íb' dsea ca'e' jnea jial laco' niliseen fí jmigüí có' r,

jo lajoba' eáam' nilí' íáang' dsii, có' colíim' niliseen có' r.

Jo lanab jí' lí' júu' quiá' dseata qui' ii' Daví' e café'r' cuaiñ quiá' Jesús.

29 Jo fí' guí' ná', dsea rú' naa', cuøø' tea' jnea fí e nifón' n 'ná' car' ngocáng' dsii e i qui' ii' dseata Daví' do ja' fé'r' uii' quiá'r' 'ñia'r', có' e já' ba' cajúm' bre jogui ca'am' bre cajo, jo e ée quiá'r' do siji' bi latí' lana jee jneaa' aa'. 30 Dsu'

i Daví[^] do calíñ⁻ jaang[^] dsea[^] i café[^] cuaiñ[~] quiá⁻ Fidié[~]
 malí[~]gui eáang[^], jogui ñi[~]bre guiá⁻ e Fidié[~] cacuø[^] dseáng⁻
 júu[^] já⁻ quiá⁻r⁻ e nicuøiñ⁻ jaang[^] lajee[~] i dsea[^] sijur[~] do i
 nilíng⁻ dseata[~] dsea[^] féng[^] quí⁻ii', dsea[^] lí[~]ii' dsea[^] Israel. ³¹ Jo
 e lafa[^] nijøøb⁻ i dseata[~] Daví[^] do jo café[^]r⁻ uii[~] quiá⁻ Dsea[^]
 Jmaang⁻, i dsea[^] i casíng⁻ Fidié[~] fí[^] jmígüf[^] la e quiá⁻ nijí[~]b[^]tu
 dsea[^] do mi[~] ning[^] e nijúuiñ⁻ ie[~] mi[~] cajíñ⁻ e ja[^] nijé⁻ i dsea[^]
 na fí[^] dsí[^] tó[^] éé[^] quiá⁻r⁻, o[^]gui nijgié[^] jalé[^] ngúu[^] táaiñ[~] fí[^] dsí[^] e
 too[^] éé[^] do. ³² Jo lajob[^] lí[~], co[^] Fidié[~] cajméer[^] e cají[^]tu Jesús mi[~]
 cang[^] e cajúñ⁻, jo lajaléb[^] e calí⁻ do neb[~] jneaa[~]aa[^] lajii⁻naa[^].
³³ Jogui mi[~] cang[^] e cají[^]tu[^] do, cangáiñ⁻ fí[^] lí[~] guing[~] Fidié[~]
 fí[^] ñifí⁻ e ngogüear[^] lí⁻ lí[^] dsée[^] laco[^] guing[~] dsea[^] do. Jo fí[^]
 job[^] calíng[^] dsea[^] do e Jmiguí[^] e cacuø[^] Tiquiá[^]r[^] Fidié[~] e laco[^]
 nicuø[^]r⁻ jaléng[^] dsea[^] quiá⁻r⁻ lí[^] laco[^]gui júu[^] e nicacuø[^] lamí[~]
 jééng[^]gui. Jo e lab lajii[~] e nicañí⁻ 'nú[^] jogui e nicaná[~]na[^]
 lajee[~] lana. ³⁴ Dsüco[^] o[^] i 'lí[~] dseata[~] Daví[^] i cangáng⁻ fí[^] ñifí⁻
 la quie[^] ngúu[^] táaiñ[~] do laco[^]gui cangáng⁻ Jesús, dsüco[^] 'ñiab[^] i
 Daví[^] do cajíñ⁻ lala ie[~] jo:

'Ñia[^] Fidié[~] casí[^]r⁻ Fí[~]naa[^] jo cajíñ⁻:

"Fí[^] lab niní[^] lí⁻ lí[^] dsée[^] laco[^] guin[~]n la

³⁵ cartí[^] nijmee[~] jnea[~] e niliná[~] jaléng[^] dsea[^] júu[^] quí⁻,
 jaléng[^] i 'ní[^] níng⁻ 'nu[^]."

³⁶ Jo güiline[~]baa[^] guiá⁻ jaléng[^] jneaa[~]aa[^], dsea[^] lí[~]ii' dsea[^] Is-
 rael, e i Jesús i cateáang[^] 'nú[^] fí[^] dse[^] crúu[^] do, íbing[^] cacuøøng[^]
 Fidié[~] e líiñ[^] Fii[~] quiá⁻ jaléng[^] dsea[^] jmígüf[^], jogui caleáaiñ[~]
 jneaa[~]aa[^] jee[~] dsee[^] quí⁻ii' cajo.

³⁷ Jo mi[~] canúu⁻ jaléng[^] i dsea[^] i siseáng[^] do e júu[^] quiá⁻ i Tú[^]
 Simón do, dsíng⁻ calíñ⁻ fí[^]. Joba[^] cajmingí[^]r⁻ i Tú[^] Simón do
 cóo[^]gui i dsea[^] apóo[^] caguaiang⁻gui do jo cajíñ⁻ casí[^]-reiñ[^]:

—Dsea[^] rú[^]uu[^], ¿e[~] mí[^] sea[^] uii[~] quiá⁻ jalé[^] dsee⁻ e
 nica[^]ee⁻naa[^]?

³⁸ Jo cañí[^] Tú[^] Simón quiá⁻ jaléng[^] i dsea[^] do jo cajíñ⁻:

—'Né⁻ quí⁻ jíng[^] yaang[~]na[^] fí[^] quini[~] Fidié[~], jogui
 nisáng[^]na[^] jmí[~] lajaang[^] lajaang[^]na[^] laco[^] cuø[^] lí⁻ e nilíng[^]na[^]
 dsea[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmaang⁻, jo lajoba[^] ni[^]íng⁻ Fidié[~] jalé[^]
 dsee⁻ quí[^]na[^], jogui nicuø[^]r⁻ 'nú[^] Jmiguí[^] quiá⁻r⁻ cajo. ³⁹ Jo
 e Jmiguí[^] e niñíng[^]na[^] do quiá⁻r⁻ catí[~]m⁻ba[^] cóo[^]gui jaléng[^]
 jóo[^]na[^] cajo cóo[^]gui lajii[~]ng[^] jaléng[^] dsea[^] lí[^] doñí[^] jíé[^] fí[^] seeiñ[^],
 lí[^] lajaléng[^] i nisi[^]íng[^] quiá⁻ Fidié[~] i ni[^]uíng⁻ dsea[^] quiá⁻r⁻.

⁴⁰ Jo cóo[^] e júu[^] lab jogui cóo[^] e jíé[^]gui cajo e caliúng[^] Tú[^]
 Simón jaléng[^] i dsea[^] i caseáiñ[^] fí[^] Jerusalén ie[~] jo, jo lalab
 casí[^]-reiñ[^]:

—Jáang[^] yaang[~]na[^] fí[^] jaguó[^] Fidié[~] e laco[^] ja[^] nigüíling[^]na[^]
 fí[^] lí[^] lí[^] laco[^]gui dsilíng[^] jaléng[^] dsea[^] dsee⁻ dsea[^] quí⁻!

41 Jo lajob jii' lí' júu' quíá' Tú' Simón e casí'r' i dsea' do. Jo lajob lí', jaléng' i dsea' i já' calíng' lajii' júu' quíá' i Tú' Simón do, cajgáam bre jmi' e laco' cuó' lí' e ca'uíng' dsea' do dsea' quíá' Dsea' Jmáang'. Jo ie' jo 'ní' milgui dsea' i ca'uíng' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', jo caquim' bre cóo' jaléng' i dsea' quíá' Dsea' Jmáang' caguaang' gui do ie' jmi' jo. 42 Jogui lajim' i dsea' do dseáng' ja' jmitúng' dsír' lajii' e júu' e guíá' jaléng' i dsea' apóo' do, jogui røøb' jmóor' jmá' jia cóo' jalé' e sea' quíá'r'. Jogui lajobi cajo e féiñ' Fidié' jogui seáng' rúíñ' lajiiñ' do e gø'r' ir' colíng' e laco' jmiguiéng' dsír' Dsea' Jmáang'.

Jalé' e guíá' e ca'éé' la'uii' dsea' i já' calíng' júu' quíá' Dsea' Jmáang'

43 Jo ie' jo lajalém' dsea' dsigá' dsír' jalé' e lí' e quíi' jmi' e jmóo' jaléng' i dsea' apóo' do. 44 Jo lajaléng' i dsea' i nijá' calíng' júu' quíá' Dsea' Jmáang', eám' guíá' conrøø seeiñ', jogui jmóor' jmá' jia lajii' e sea' quíá'r' lajaang' lajaaíñ'; 45 có' 'ná' bre jalé' e sea' quíá'r', jo e cuu' e lí'r' do jmóor' jmá' jia lí' jialco' lí' 'né' quíá'r' lajaang' lajaaíñ'. 46 Jo laco' jmi' seáng' rúíñ' fí' sinúu' guá', jo fí' quíá' la'ó' rúíñ' eám' íáang' dsír' gø'r' ir' colíng' e ja' jmijløng' yaaíñ', 47 jogui jmiféiñ' Fidié'. Jo jaléng' dsea' eám' guíá' fé'r' uii' quíáíñ', jogui laco' jmi' laco' jmi' jmóo' Fidié' e fíng' gui dsea' ca'uíñ' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'.

3

Mi' ca'láang' jaang' dsea' jlúung'

1 Jo cóo' jmi' i Tú' Simón do cóo' gui Juan cangoliiñ' fí' guá' fé' quíá' dsea' góor' dsea' Israel e si' fí' Jerusalén la ii' 'ní' e ca'lóo', có' e oor' jo tíng' dsea' Israel e dsiféeiñ' Fidié'. 2 Jo e fí' guá' jo dsigüéá' jaang' dsea' i jlúung' latí' mi' cangáang'. Jo fí' job dsijéeng' dsea' i dseañu' jlúung' do laco' jmi', jo dsigüéeiñ' fí' cóo' o'núá' quíá' e guá' do e sii' Lí' Niguo' e laco' mi'r' jaléng' dsea' i dsitáang' fí' jo jalé' e 'né'r'.

3 Dsu' mi' cangáng' i dsea' jlúung' do Tú' Simón cóo' gui Juan e tí' lí' nidsitáaiñ' fí' dsí' e sinúu' guá' do, joba' cajíng' i dsea' jlúung' do casí'r' i dsea' gáang' do:

—Já' cuó' jnea' lajii' e íáang' o'?

4 Jo lico' cajóøm' Tú' Simón cóo' gui Juan i dsea' jlúung' do, jo cajíng' Tú' Simón casí' reiñ':

—Jøøng' jnea'.

5 Joba' tiib' cajeiñ' do lí' eám' cango'gó' dsír', có' líiñ' e líng' ee' nicuó'b' i dsea' do ír'.

6 Joba' casí' Tú' Simón i dsea' jlúung' do jo cajíñ':

—Ja` oo` cutee` o'gui cunée` fa' e nicuóø`ø` 'nũ, dsu' lajii' e cuóøng` cuóø` nicuóø`baa: la'eáang` cóo'` 'ñia' júu` quía'` Dsea` Jmáang` , dsea` seeiñ` fí Nazaret, ráan'` jø ngi`.

7 Jø mi` calí` fé` Tú` Simón lajo, catíiñ` guoo` dsée` quía'` i dsea` jlúung'` do jø caseang'`neiñ'; jø dsifí` lajõb catíing'` bí` tíi` i dsea` jlúung'` do cóo'`gui lutíir` . 8 Jø lico'` ca'ím` i dsea` jlúung'` do, jø dsifí` lajõb casíñ'` , jø canaaíñ` ngí`bre jóng. Jø mi` cangí` jø, ca'í`-bre cóo'` i dsea` gáang` do fí` dsíí` sinúu` guá'` e ningir' , jø cangáíñ'` íiñ` fí` dsíí` jø e jmiféiñ'` Fidiée`.

9 Jø mi` cangá` jaléng'` i dsea` do e cangib'` i dsea` jlúung'` do jogui e jmiféiñ'` Fidiée` , 10 jõba'` eáam'` cango'`gó` dsíí` i dsea` do, jogui cafõm'`bir cajo mi` cangár` e ca'láam` i dsea` jlúung'` do, có'` niñib'` i dsea` do e i dsea` jlúung'` dob i lami` gua` e fí` o'nú` guá'` lí` sii` Lí` Niguo` do e mir` jalé` e 'nér` .

Mi` café` Tú` Simón júu` güi` quía'`r`

11 Jø mi` cangí` jø, i dsea` jlúung'` i ca'láang` do dseáng'` jø tiúum`-bre Tú` Simón cóo'`gui Juan. Jogui lajiiim` i dsea` teáang` fí` do ie` jø eáam'` cango'`gó` dsíir' , jogui canaaíñ` e dsiliñ` e fí` siguí` quía'` guá'` fé` do fí` lí` sii` Ni'núu` quía'` dseata` Salomón, có'` fí` jõb taang` i dsea` gaang` do. 12 Jø mi` cangá` Tú` Simón e guilíing` jaléng'` i dsea` do fí` do, jõba'` casí'`-reiñ` jø cajíñ'`:

—¿Jiali'` dsi'`gó` óo` 'nú', dsea` rú'`naa' dsea` Israel, uí'` e ca'láang` i dseañu'` la? ¿Jiali'` jøøng`-na' jnea'` gó`-naa'? Có'` o'` jnea'` dsea` cajmi'`leáang`-naa' i dseañu'` la fa' cóo'` la'eáang` e 'gøng'`naa' o'gui la'eáang` e dsíng'`-jmiféng'`naa' Fidiée` . 13 Dsu' Fidiée` i cajmiféng'` 'líi` yúu'` quí`-ii' i sii` Abraham jogui Isáa' jogui Jacóo` cóo'` jaléng'`gui dsea` áang` quí`-naa', íb` Fidiée` i caguiéng` yá'`gui i Fíi'naa' Jesús i jmóo` lajii' e iing` dsea` do. Dsu' 'nú'` cajáang'`-na'r` fí` quini` jaléng'` dseata` , jogui caguijeaang`-na'r` fí` quini` dseata` dsea` féng'` i sii` Pilato. Jø i dseata` í` lami` iíñ` e nileám`-bre Jesús, dsu' 'nú'` ja` cacuó`-na' fí` lajõ fa' e caleáaiñ` dsea` do. 14 Jogui lafa' e nilaang`-na're dsea` líiñ` jaang` dsea` güeang'` jogui éer` røø, dsu' lí'` riquib'` cajmee`-na'. Có'` 'nú'` camí`-na' e caláang` jaang` dsea` i 'lée` i nicajngang'` dsea` rúng'` lafa' e nilaang`-na' ír' , 15 jogui lajõbi camí` 'nú'` e cajnga'` dsea` quía'` i dsea` i cuø'` jneaa`-aa' e seë`-naa' cøøng` cóo'` Fidiée` lata` . Dsu' Fidiée` cajméer` e cají'`-tu` dsea` do calé'` catú`-jee` jaléng'` 'líi` , jø ne`-baa' guiá'` lajii`-naa', dsea` líi'` dsea` apóo` , jalé'` e jø. 16 Dsucó'` e la'eáang` e jáb'` calíng` i dsea` jlúung'` i jøøng` máang`-na' la e quíib'` Jesús jmí` e cajmi'`leáaiñ` dsea` do, jõba'` nicalibíim`-tur` jogui nica'láam`-bre lana lí'` lacó'`gui nicañíi`-na' na.

17 'Jo niñi'baa guiá', dsea` rú'naa' dsea` Israel, e ja` ñib` 'nú' o'gui dsea` i` quie' nifí` quí`-ii' ñir' jalé' e cajmee`-na' mi` cajngang'na' Jesús. 18 Dsa' mi` cajngang'na're, job dseáng' cajmiti` Fidié` lajii' júu` e cacuø' lami` jéeng'gui e caguia' jaléng' dsea` i` café' cuaiñ` quiá'r` mi` cajíñ' lala, e dseáng' nisi'í'ba' e nijnga' dsea` quiá' i` dsea` i` sijeeng'naa' fi' jmigüi' la i` nisíng` Fidié` i` nileáng` jneaa`aa' jee` dsee` quí`-ii'.

19 'Joba' fii`-i` 'nú' e quí'` jíng'v` yaang`na' fi' quini` Fidié` jogui` jáang' yaang`na' fi' jaguór', jo lajoba' ni'íiñ` dsee` quí`-na'. Jo jangám` Fii'naa' Dsea` Jmáang` nijmér` e nili'iaang` óo'na' jogui` e niliseeng`na' juguiá` júu` røø` cóo'r`. 20 Jo Fidié` nisíng` tur` Jesús fi' jmigüi' la, jo dsea` íb` cajo` i` caguíng' dsea` do latí` mi` uing` e laco' niliñ` dsea` quie' nifí` quí`-ii', dsea` lí'ii' dsea` Israel, lí' laco'gui` nicajíñ' lami` jéeng'gui. 21 Dsa' lajee` lana, fi' ñiff`-bi` 'né` seeiñ` cartí` mi` niguiá` tu Fidié` guiá` lajalé' e sea' fi' jmigüi' laco'gui` too` fi' ni` jì` quiá'r` jogui` laco'gui` casí'r` dsea` quiá'r` i` café' cuaiñ` quiá'r` malii'gui` eáang', 22 lí' laco' cajíng'` Moi` ie` jo ie` mi` casí'r` jaléng' 'lii` dsea` cóong'` quí`-naa' lala: "Fii'naa' Fidiéeb` niguíng'` jaang` dsea` lajee` dsea` góo'naa' i` nifé' cuaiñ` quiá'r` lí' laco'gui` caguíñ'` jnea` e fá'a cuaiñ` quiá'r`. Jogui` 'né` jmee`na' núu'`ba' jalé' júu` quiá'r`. 23 Dsaço' jaléng' dsea` i` ja` nilijí'` jalé' júu` quiá'` dsea` do, ni'íim`-bre jo ni'nám`-bre congua' jee` jneaa`aa', dsea` lí'ii' dsea` quiá'` Fidié`."

Jo lanab cajíng'` Moi` ie` jo.

24 'Jo lajii'm` dsea` i` café' cuaiñ` quiá'` Fidié` malii'gui` eáang', canaang` latí` cóo'` Samuel cartí` lana, røøb` júu` caguiar` quiá'` jalé' e dsijéé' lajee` lana. 25 Jogui` 'nú'`bi` cajo` catíng`-na' lajii'` júu` e cacuø` Fidié` lami` jéeng'gui la'eáang` cóo'` dsea` i` caguia' júu` quiá'r`. Jogui` nicatíim`-bi` 'nú'` cajo` júu` e nisilí'` quiá'` Fidié` cóo'` jaléng'` 'lii` dsea` cóong'` quí`-ii'. Dsaço' Fidié` casí'r` Abraham ie` malii` do mi` cajíñ'` lala: "Ni'ee`e guiá` cóo'` lajii'ng` dsea` seeng` fi' la'úng` fi' jmigüi' la'eáang` cóo'` jaang` dsea` sijú'` i` nijáa' mi` nití` í' lajo." Jo lajob` cajíng'` Fidié` casí'r` Abraham ie` jo. 26 Jo mi` cangí` e cajmijí'` tu Fidié` i` jóor` Dsea` Jmáang` do, la'uii` casíiñ` dsea` do jee` jneaa`aa', dsea` lí'ii' dsea` Israel, e laco'` niñíng`naa' e ni'náng`naa' jee` jalé' e 'lii` e jmoo`-naa' lajaang` lajaang`naa'.

Jo lanab lí' jalé' júu` e caguia' Tú` Simón ie` jo.

4

Mi` caguéng'` Tú` Simón cóo'`-gui Juan fi' quini` dseata`

1 Jo lagui'ná'`bi` fé'` Tú` Simón cóo'`-gui Juan júu` quiá'r` fi' quini` jaléng' dsea` e fi' guá'` fé'` quiá'` dsea` góor` dsea` Israel do, mi` caguilíng` jmidsea` cóo'`-gui i` fii` quiá'` dsea` jmóo'` í`

guá' do jogui cóo' bir dsea` Israel i líng' dsea` saduceo cajo. ² Jo jaléng' i dsea` í eám' liguiñ` dsu' e Tú` Simón cóo' gui Juan ngir' ta` e' dsea` e quiá' j' tu jaléng' dsea` mi` ning' e júuiñ' lí' laco' gui calí' cóo' Jesús. <sup>3</sup> Jo casam' bre i dsea` gáng' do dsifí' lado uí' e jo, jo catáng' neiñ' 'nuñí' e laco' niquidsir' í' quiáiñ' do mi` nijneá', co' nica'lóob' mi` casang' neiñ' do. ⁴ Dsu' fím' jaléng' dsea` i nicanúu` e júu` e guiá' dsea` do nicajám' yaaiñ' fí' jaguó' Jesús, jo lajji' dseañu' bi cadsíñ' jia` ja` 'ñiá' mil la'ó' ca'uiñ` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` ie` jo.

⁵ Jo mi` cajneá' e jmi` jo, caseáng' jaléng' dsea` quie' nifi' quiá' dsea` Israel fí' do fí' Jerusalén cóo' gui jaléng' dsea` cóong' quiá'r` jogui jaléng' tifa' quiá' júu` quiu' ta` quiá' dsea` Israel. <sup>6</sup> Jo jee` job quiéng' Anás i líng' dsea` mogui` quiá' jaléng' fii` jmidsea` quiá' dsea` Israel, jogui jmidsea` Caifás, jogui Juan, jogui Jaang`, lí' lajaléng' dsea` sinúu` caguiang` gui quiá' i dsea` mogui` quiá' jaléng' fii` jmidsea` do. ⁷ Jo jaléng' i dsea` í caquiur' ta` e nitóor` Tú` Simón cóo' gui Juan fí' jee` lí' teaiñ', jo fí' jee` job casíñ' dsea` do, jo lalab cajmingí'r` dsea` do ie` jo, jo cajíñ' :

—¿Í' nicacuø' 'nú' fí' e cajmi'leáng' na' i dsea` na?, osi ¿í' júu` quiá' é?

⁸ Jo co' Tú` Simón eáng' jmicóo' Jmiguí' quiá' Fidiée` quiá'r`, joba' cañir` quiá' i dsea` góor' do jo cajíñ' casí' reiñ' :

—E laba' fí' i 'nú', jaléng' dsea` teáng' na' nifi' quí' ii', cóo' gui jaléng' 'nú', dsea` cóong' quí' ii', ⁹ co' 'nú' jmingí' na' quiá' jalé' e guiá' e nicajmó' naa' cóo' i dsea` lamí' jlúung' na e laco' niliñ' na' jial calí' e ca'láaiñ`. ¹⁰ Joba' nijmób' jnea' júu` fí' quini' 'nú' e laco' niline' naa' cóo' gui dsea` Israel caguiang` gui e i dseañu' i sing' quini' naa' lajii' naa' la'ó' tée' naa' la ca'láaiñ` la'eáng' cóo' Dsea` Jmáang` i seeng' fí' Nazaret, i dsea` i cateáng' 'nú' fí' dse' crúu` do, jogui i cajmijí' tu Fidiée` calé' catú'. <sup>11</sup> Jo 'nú' í' óona' e i Jesús do líiñ' lafa' coo' cuu` e ja` ta` íng' quiá' tí' fí', dsu' o' já' e lajo, dsuco' dsea` do lanagui niliñ' lafa' e cuu` e niing` gui lajee' lajalé'. <sup>12</sup> Jo júi' i Jesús dob dsea` cuøong' nileaiñ` jneaa' aa' jee` jalé' dsee` quí' naa', co' jo' i seeng' i jiéng' gui fí' la'úng' fí' jmgüí' fa' e nicacuøong' Fidiée` i nileáng' jneaa' aa' jee` dsee` quí' ii'.

¹³ Dsu' mi` cangá' jaléng' dsea` i teáng' nifi' quiá' dsea` Israel do e eáng' ja' 'gó' Tú` Simón cóo' gui Juan e fé'r' jalé' júu` quiá' Dsea` Jmáang`, joba' eám' cangogá' dsí' i dsea` do mi` canúur` jial tíng' Tú` Simón fé'r', co' niñí' bre e ja' 'ga' lí' mí' jmitíng' dsea` do, joba' calilí'r` e dsea` cangi' cóo' Jesús líiñ' do laji' huáaiñ`. <sup>14</sup> Jo júi' ja' e bí' sea` quiá' i dsea` do fa' e nijmér` dsee` quiáiñ' do, co' jee` dob sing' i dsea` i nica'láang' do.

15 J_oba' caqui^u' i dsea' quie' nifi' do ta~ e ca'uøø^m' Tú[^] Simón cóo'^lgui Juan fi' caluu' lajee' cateá' fi' quini' i dsea' fíng' i siseáng' do. J_o mi~ cangí j_o, j_o canaang' i dsea' i siseáng' do síiñ lajee' yaaiñ~ j_o sí' rúíñ':

16 —¿E~ nijmó^o'oo' cóo'^l i dseañ^u' gáng- na? Co' lajii^m' dsea' seeng' fi' Jerusalén ñir' e nicajméeiñ' li' lajii' e cangíiñ' e tiiñ', j_o ja' cuøøng' fé'naa' e o' já'- e j_o. 17 J_o e laco' jo' nini' gui lajii' júu[^] e guiar' do jee~ jaléng' dsea', j_oba' nité'baa' fø' quíá'r- e laco' jo' ningí- guir guiar' júu[^] cuaiñ~ quíá'- i Jesús do.

18 J_o laj_o cajméer'; catób'- tureiñ' do e fi' li' siseáng' i dsea' fíng' do, j_o caqui^u'r ta~ quíaiñ'- do e jo' ee' nifé'guiiñ' o'gui ni'é-guiiñ' do jii' cóo' júu[^] cuaiñ~ quíá'- Jesús. 19 Dsu' i Tú[^] Simón do cóo'^lgui Juan cañir' quíá'- i dseata~ quíá'r- do jo casí'-reiñ':

—Íi' óo' 'nú' yaang~na' jial e guiá-gui, ¿su guiá-gui e ni-jmití'naa' lajii' ta~ quíá' 'nú' laco'gui e nijmití'naa' la'uii' ta~ quíu' Fidiée'? 20 Co' ja' cuøøng' e nitá' jnea'^ e nifé'naa' lajii' e nicane~naa' jogui lajii' e nicaná'naa' quíá'- Jesús.

21 J_o mi~ canúu- jaléng' i dsea' i quie' nifi' do jalé' e júu[^] j_o, caleáb'tu casí'-reiñ' do e líng~ ee' nijmeáng'neiñ'; dsu' ja' cateá- dsíir' fa' cajméer' laj_o, j_o catiúum-breiñ' do, co' ja' cadsé'r' jial uing~ e nijmér- laj_o, co' lajii^m' dsea' i teáang- do ie~ j_o jmiféiñ' Fidiée' quíá'- lajii' e calí- do ie~ jmii' j_o. 22 J_o i dseañ^u' i ca'láang- la'eáang' cóo'^l güea'^ quíá'- Fidiée' do ningóor' lí'gui tuló- jii'.

Mi~ cami' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang- Fidiée' e nijmicóo' i quíá'r-

23 J_o mi~ ca'uøøng' Tú[^] Simón cóo'^lgui Juan e fi' li' siseáng' dsea' do co' nisilaam-bre, j_oba' caseáng'tu rúíñ' cóo'^l jaléng' i apóo[^] rúíñ' caguaang-gui do, j_o cajmea'reiñ' júu[^] jalé' e cajíng'- jaléng' fii~ jmidsea' quíá'- dsea' góor' dsea' Israel cóo'^lgui jaléng' dsea' cøøng' quíá'r-. 24 J_o mi~ cató' jma' rúíñ' e júu[^] do, j_o caféiñ' Fidiée' conguaí' lajiiñ' do j_o cajíñ'-:

—Fí'ii', 'nu^b' dsea' cajmee'- yú'^ jmigüi' cóo'^lgui guóo'^l uó[^] jogui jalé' jmii' lí'^ lajalé' e sea' quíá'- laca'íng' laca'íng'. 25 J_o lalab casíi' 'nu' i dseata~ Daví'^ i cajmée' lajii' e iing~ 'nu' do, j_o la'eáang' cóo'^l Jmiguí' quíi'- cajme'r' lala:

Ja' dseeng' e niliguíng- jaléng' dsea' jmigüi' quíá'- Fidiée'. Ja' e ta~ íng[^] e nijmé- dsea' Israel e ni'í'- dsíir' jalé' e ja' ta~ íng[^].

26 Co' lajaléng' dseata~ dsea' féng' i quíu' ta~ fi' jmigüi' la jmicøøng' yaaiñ~ fi' quini' Fidiée',

j_o colii^m cóo'^l i dsea' quie' nifi' quí'-ii' 'ní' níiñ' 'nu', Fí'naa', colíng-gui cóo'^l Dsea' Jmáang- i nicaguín' 'nu' do.

J_o lanab cajme' i dseata~ Daví'^ do.

27 Jo síi~naa' 'nu', Fíi'naa', e lajõb calí~ mi~ dseata~ Herodes cóo~gui dseata~ Poncio Pilato caseáng~ rúñ~ fí' la fí' Jerusalén cóo~jaléng~ dsea` i ja` líng' dsea` Israel cóo~gui jaléng~ dsea` góo~naa' dsea` Israel, e cajméer` 'ní' níñ~ Jõo~ Jesús i güeang~ i jmóo~ lajii~ e iing~ 'nu' do i caguín~ do. 28 Jo jaléng~ i dsea` do nicajméer` jalé' e na, co' lajõb síí~ quíi~ 'nu' e nidsijéé' jalé' e na, jo nicalitib~ lana. 29 Jogui lana, Fíi'ii', 'nu'bi dsea` ninuu~ jalé' e ga` e fé' i dsea` do uii~ quíi'ii', jõba' míi~naa' 'nu' e nicuó~ba' bí jaléng~ jnea^, dsea` jmoo~naa' lajii~ e iin~, e niguiá~guí' júu^ quíi' e ja` 'gó~naa'. 30 Jogui jmicóo~ jnea^ cóo~ güea^ quíi' cajo e quíi~naa' jmii~ nijmi'leáang^naa' jaléng~ dsea` dsée~ jogui e nijmó~naa' jalé' e li~ jogui jalé' e quíi~naa' jmii~ la'eáang~ cóo~ Jõo~ Jesús i güeang~ do.

Jo jii~ lanab lí' júu^ quía' i dsea` apóo^ do e caféiñ' Fidiéé~ ie~ jo.

31 Jo mi~ cató' féng' i dsea` apóo^ do Fidiéé~, dsifí' ladob cajlé~ fí' li~ siseáng~ lajiiñ' do. Jo Jmiguí' quía' Fidiéé~ eáam' jmicóo~ quía'r~ lajiiñ' e laco' guiar' júu^ quía' Fidiéé~ fí' ní' fii' e ja` 'gó'r' jii~ capí^.

Jalé' e sea` quía' dsea` quía' Dsea` Jmáang~ lí' e røøb` quía'r~ lajiiñ'

32 Jo eáam' fíing' jaléng~ dsea` quía' Dsea` Jmáang~, jogui røøb` dseáng~ síiñ~ jogui røøb` éer` lajaléiñ' do. Jo jii~ jaañ' do ja` jmóor` e lajii~ e sea` quía'r~ lí' quía'r~ yaañ~, co' jalé' e jo røøb` quía'r~ lajiiñ'. 33 Jogui i dsea` apóo^ do eáang~gui nisea` bí quía'r~ e guiar' júu^ quía' jial mi~ cají~tu Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ mi~ cangf e cajúñ~; jogui Fidiéé~ eáam' jmicóo~r~ lajiiñ~ i dsea` do cóo~ güea^ quía'r~. 34 Jo lajii~ i dsea` do sea'ba' e 'né~, co' jaléng~ i óo~ uó~ osi 'nur~ é, jõba' 'nii~bre e jo, jo e cuu~ e li'r' do fí' jaguó~ i dsea` apóo^ dob ngiiñ'. 35 Jo íguib nijmé~ jmá'~jiu lajee~ lajiiñ' do lí' jialco' li~ lí' quía'r~ lajaang~ lajaam~bre. 36 Jo lajõb cajo cajmée~ jaang~ dsea` Israel i líng' dsea` levita i sii' Sé' i niseeng' fí' cóo~ li~ sii' Chipre. Jo i dsea` í calisí' quía' i dsea` apóo^ do Bernabé, e guóng~ dsea` i jmicóo~ jaléng~ dsea` rúng~; 37 jo i dseañu~ la ni'óo~bre cóo~ uó~, jo ca'nii~bre' do, jo e cuu~ e calí'r~ quía' e uó~ e ca'nii'r' do, fí' jaguó~ i dsea` apóo^ dob caguia'r~ laji~.

5

Dsee~ e ca'éé` Ananías cóo~ Safira

1 Jo mi~ cangf~gui lajo, ca'nii~b~ jaang~ dseañu~ i sii' Ananías colíng~ cóo~ dseamf quía'r~ i sii' Safira cóo~ uó~. 2 Jo røøb~ casíng~ i dseañu~ do cóo~ dseamf quía'r~ e caje~bre cóo~ condseá' e cuu~ e calí'r~ do, jo dsu' jii~ condseá'~ba' cacuø'r'

¡ dsea` apóo` do. ³ Jōba' lalab casí' - Tú` Simón ¡ Ananías do jō cajíñ' -:

—Ananías, ¿jialí' cacuóø' fí' uø' e calí' fi~ ¡ 'ling' e sií' Satanás fí' o' e cajmee' adseaan' quíá' - Jmiguí' quíá' - Fidiéé', jogui cajé' cōo' condseá' e cuu' e calí' quíá' - uø' e ca'nii' do? ⁴ ¿Su o' quí' e uø' do? Jogui mi~ cangf e ca'nii', ¿su o' quí' e cuu' e calí' do? ¿jialí' ca'í' o' e cajmee' lajō? Jō o' jii' cōo' jnea', dsea` apóo`, nicajmee' adseaan', co' cōo' Fidiéeb' dsea` nicajmee' lajō.

⁵⁻⁶ Jō mi~ calí' núu' Ananías e júu' jō, dsifí' lajōb caquíñ' jō cajúm-bre. Jō mi~ cangf jō, caguilíng- tú' 'ní' máng' siming', jō caquíñ' 'mi' ¡ 'lii' Ananías do jō cangojéeng'neiñ' fí' lí' ca'áam-breiñ' do. Jō jaléng' dsea` ¡ caliñí' lajii' e calí' do ie~ jō dsíng' cafóñ'.

⁷ Jō mi~ cangf 'ní' oor~ lajō, caguiéng' dseamf quíá' - Ananías fí' jō, jō jii' ja' ñir' jalé' e nicalí' do. ⁸ Jō cajmingí' - Tú` Simón ¡ dseamf quíá' - 'lii' Ananías do jō cajíñ' -:

—Jméé' jnea' júu', ¿su ca'nii'ba' e uø' do cōo' jii' 'móo' e nicaféé'na' do?

Jō cañí' ¡ dseamf do:

—E já', lajōb calí', co' ca'nii'baa' cōo' jii' e 'móo' jō.

⁹ Jōba' casí' - Tú` Simón ¡ dseamf do:

—¿jialí' casiing~na' røø' cōo' dseañu' quí' e cajmee-na' adseang~na' quíá' - Jmiguí' quíá' - Fidiéé'? Lana dob nijalíng' ¡ siming' ¡ cango'áang' dseañu' quí' do, jogui 'nu'gui nijéiñ' e nidsi'áaiñ' lana.

¹⁰ Jō dsifí' lajōb caquíng' ¡ Safira do uii' tü' Tú` Simón e ni'liim-bre. Jō mi~ caguilíng- ¡ siming' do, ni'liim- ¡ dseamf do. Jō cangojéem-breiñ' do fí' lí' ca'áaiñ' - jō cataiñ' cáang' e lí' ca'áng- ¡ 'lii' dseañu' quíá'r' do. <sup>11</sup> Jō lajii'ng' dsea' quíá' - Dsea' Jmáang- ¡ teáang- do ie~ jō cōo'gui jaléng' dsea` ¡ caliñí' jalé' e calí' do, eáam' cafóñ'.

Jalé' e lí' e quí' dsea` apóo` jmii' e cajméer'

¹² Jō mi~ cangf jō, jmiguiub' jalé' lí' e quí' jmii' cajméé' ¡ dsea` apóo` do jee~ jaléng' dsea'. Jō lajii'ng' ¡ dsea' quíá' - Dsea' Jmáang- do seáiñ' fí' guá' fé' quíá' - dsea' Israel lí' sii' Ni'náú' quíá' - dseata~ Salomón. ¹³ Dsu' jii' jaang' dsea' jíéng' ja' teá' dsír' e nidsi'áaiñ' cōo' ¡ dsea' do doñí' fa' eáam' jmi'góreiñ' do. ¹⁴ Jō lajee' jō ngóo' lifii'm' jaléng' dsea` ¡ jáng' yaang' fí' jaguó' Dsea' Jmáang-, do dseañu' jogui dseamf. <sup>15</sup> Jō jaléng' dsea' uøøiñ' jaléng' dsea' dsée' quíá'r' e dsiiñ' ni' 'ma', jō dsijéiñ' fí' jee' 'náú' e laco' mi~ níngíng- Tú` Simón fí' jō, fa' jii' capí' ¡' quíá'-bre nití' lí' teng' jaang' gáang- ¡ dsea' dsée' do, jō lajōb ni'leáiñ' do. ¹⁶ Jogui fii'm' dsea' ¡ seeng' fí' jalé' fii' e téé' quíá' - Jerusalén dsiliiñ' fí' jō e jéiñ' jaléng' dsea' dsée' -

quíar- cóo-~gui jaléng- dsea- i jée- i 'ling-^ quiá-'. Jo lajaléng- i dsea- do 'láam-bre.

*Mi- cangotáang-~tu- i dsea- apóo- do fí- dsí- 'nuñí-^*

¹⁷ Jo- i dsea- mogui-~ quiá- jaléng- fii- jmidsea- quiá- dsea- Israel cóo-~gui jaléng- dsea- Israel i líng- saduceo eáang- cali- dsihuñí- quiá- i dsea- apóo- do cóo-~ jalé- e jmóoiñ- do. ¹⁸ Joba- casam-bre i dsea- apóo- do, jo catáng-~neiñ- fí- dsí- 'nuñí-^ quiá- fí-. ¹⁹ Dsu- lajee-~ teáaiñ-~ e dsí- 'nuñí-^ dob, casing- Fidiée-~ jaang- ángel quiá-r-, jo íb- i caneáa- jní- quiá- e 'nuñí-^ do lajee- uóø-, jo ca'uóøm-bre i dsea- apóo- do, jo mifíng- casí-~reiñ- do lala:

²⁰ —Güilíng-~tu- fí- dsí- guá- fé- do quíi-na', jo güisí-~tu- jaléng- dsea- fí- jo jial laco- niliseeiñ- cøøng- cóo-~ Fidiée-~ lata-.

²¹ Joba- mi- cajneá- e jmii-~ coo-~gui do, ee-~gui cangolíng- i dsea- apóo- do fí- lí- sí- e guá- fé- do quiá-r-, jo cangotáaiñ-~ dsí-, jo canaaiñ- e'r- jaléng- i dsea- i caseáng- fí- jo lí- laco-~gui ta- caqui- i ángel do.

Jo lajee- jo, i dsea- mogui-~ quiá- jaléng- fii- jmidsea- do cóo-~gui jaléng- dsea- quiá-r- i teáang-~gui do, cató-r- jaléng- dseata- i quie- nifí- quiá- dsea- Israel. Jo mi- nisiseáiñ- lajaléiñ- do, cahu- ta- e nidsité- i néé- ni- guá- do i apóo- i teáang-~ dsí- 'nuñí-^ do, jo nidsijgeáang-~neiñ- e fí- lí- siseáng- dsea- do. ²² Dsu- mi- caguilíng- i dsea- néé- ni- guá- i sí- ngotée- i dsea- apóo- i teáang- fí- dsí- 'nuñí-^ do, jo mi- caguilíñ- fí- jo, jo ii- cadséiñ- jii-~ jaang-. Jo caqui-~bre e quie- e júu- do fí- quini- i dsea- siseáng- do jo lalab casí-~reiñ-:

²³ —Mi- caguié-~naa', dseáng-~ jní- guiáb- jní- quiá- e 'nuñí-^ do, jogui- i 'lée- i jmóo- í- do, dob teáaiñ- fí- quini- jní-; dsu- mi- caneá-naa', jii-~ jaang- jo ii- seeng- fí- dsí- jo.

²⁴ Jo mi- canúu- i fii- jmidsea- do cóo-~gui dsea- mogui- i fii- i néé- ni- guá- fé- do e júu- jo, joba- canaaiñ- sáiñ- e- nidsijée- quiá-r- cóo- i dsea- góor- do. ²⁵ Jo lajee- jo, coo- caguiéb- jaang- dsea- i quie- júu- e fí- lí- siseáng- dsea- do, jo lalab casí-r- dsea- í-:

—I dsea- i cateáng- 'nú- 'nuñí-^ do, dob niteáaiñ- fí- dsí- sinúu- guá- fé- quíi-na' lana e e-tur.

²⁶ Joba- cangolíng- i fii- néé- ni- guá- do cóo-~gui jaléng- dsea- quiá-r- e cango-néem-~breiñ- do. Jo mi- cadséng-~neiñ- do, ja- ee- cajmeáiñ- jii-~ coo-, co- 'gó-~bre fíng- casí-ló- i dsea- i teáang-~ do cuu- ír-. ²⁷ Jo cató-~breiñ- do fí- lí- siseáng- i dseata- i quie- nifí- quiá- dsea- Israel. Jo mi- caguilíñ- fí- jo, lalab casí-~ jaléng- i dsea- mogui-~ quiá- jaléng- fii- jmidsea- do ír-:

²⁸ —Jnea-~ nicaté-~baa' fø- quíi-na' jéeng-~gui e jo- ni-é-na' jaléng- dsea- cuaiñ- quiá- i dsea- góo-naa' i si- Jesús do, jo jø-na' lana e fí- latø-~ fii- Jerusalén nicaguiá-na' e júu- jo,

jogui la quie'gui jnea' iing~na' cuó'na' dsee~ cuaiñ~ quiá'- e cajnga' dsea` quiá'- i Jesús do.

²⁹ Jōba' cañi' Tú' Simón cóo' i apóo' caguaang~gui do, jo cajiñ'- casí'r- i dsea` góor` i siseáng' do:

—Laniing~gui eáang` 'né- e jmití'naa' jalé' ta~ quiu' Fidiée~ laco'gui e nijmití'naa' ta~ quiu' jaléng' dsea` jmigüí. ³⁰ Cō' i Fidiée~ i jmiféng' 'lii~ dsea` cóong'~ qui'naa' do, dsea` íbing' cajmée` e caji'tu Jesús, i dsea` góo'naa' i cajngang'na' fí' dse' crúu^ do. ³¹ Jōgui Fidiée~ nicaseáng'neiñ' do, jōgui nicaguiéeiñ' lí'- lí' dsée' laco' guiiñ' 'ñaia'r', jōgui nicacuø'reiñ' do ta~ e nicár' nifi' quiá'- dsea` jmigüí, jōgui e leáiñ- dsea` jee~ jalé' dsee~ quiáiñ'. Jōgui cajmée` Fidiée~ lajo e laco' niqui'- jjiing' yee~naa' fí' quinir~, jneaa~aa' dsea` lí'ii' dsea` Israel, jo lajōba' ni'iiñ- dsee~ qui'ii'. <sup>32</sup> Jo neb~ jnea' guiá- la'uiing~ e júu^ jo lí' laco'gui la ñi' Jmiguí quiá'- Fidiée~ cajo, jo e Jmiguí jo e nicacuø' Fidiée~ jaléng' dsea` i núu~ júu^ quiá'r-.

³³ Jo mi~ canúu- i dsea` Israel i siseáng' do lajii' júu^ quiá'- i dsea` góor` Tú' Simón do, dsifí' ladob caliguiiñ~ jo cartí' mi' iiñ~ nijngám'-breiñ' do. <sup>34</sup> Dsu' jee~ i dseata~ i siseáng' do niquiéeng' jaang` dsea` Israel i líng' dsea` fariseo i sii' Gamaliel, jo líiñ' jaang' tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea` góor', jo eámam' jmigó' jaléng' dsea` i tifa' do. Jo i tifa' do caróor- lí' guiiñ~ jo caquiur' ta~ e ca'uøong'tea i dsea` apóo' do e lí' siseáiñ' do. <sup>35</sup> Jo mi~ cangf' jo, i tifa' fariseo do casí'r- jaléng' i dsea` i siseáng' do ie~ jo, jo cajiñ'-:

—Dsea` góo'naa' dsea` Israel, ñiing~ óo'na' cóo' jalé' e í' óo'na' nijmee~na' cóo' i dsea` góo'naa' na. <sup>36</sup> Téé' óo'na' ie~ ningóo'jiu do caseáng` i dseañu' i sii' Teudas do tea' 'ñaia'r' e jiiñ'- e líiñ' jaang` dsea` laniing-, jo fiiim' dsea` caligóñ' lí' lí' quiú' ciento dsea`bing' cangotáang- cóo'r- ie~ jo. Dsu' cajngam' dsea` i Teudas do mi~ cangf' jo, jōgui jaléng' dsea` quiá'r- casojóm-bing' do, jo jii' jo cadséng- quiá'r-. ³⁷ Jo mi~ cangf'gui lajo, cóo' jmi~ e cali'ling^ dsea', caróo- jaang` dseañu' i sii' Judas i seeng' fí' Galilea i cajíng'- e líiñ' jaang` dsea` laniing-; jo fiiim' dsea` cali'r- i caligóng' ie~ jo. Dsu' mi~ cangf'gui lajo, dseab` cajnga' quiá'r- cajo, jōgui jaléng' i dsea` quiá'r- do casojóm-biñ' do cajo. ³⁸ Jōba' fii- jnea' 'nú' e tiúung'na' jaléng' i dsea` na, jo ja` quíng'na' jii' cóo' cóo'r-. Cō' faco' e júu^ la quiá'- lajii' yaang~ dsea` jmigüí, cuøøm'bi ningíng-. ³⁹ Dsu' song e júu^ la e quiá'- Fidiée~, jōba' ja' qui' jmi~ nilí' 'nú' e ni'íng~na'. Jōba' fii- i 'nú' e ñiim~ óo'na', jo jie' mi~ jmee~na' e teáng-na' ga' uii~ quiá'- Fidiée~.

Jo mi~ calí- e fé' i tifa' Gamaliel do e júu^ jo, ca'ím- i dsea` do júu^ . <sup>40</sup> Jo catóob'-túr i dsea` apóo' do calé' catú- fí' lí' siseáng' i dsea` fíng' do; jo mi~ niteáiñ' do, jo cabøong- neiñ'

jogui ca'hī-tur 'goo` quiáiñ- do e jo` niguiá-guiiñ' do júu` quiá'- i Jesús do. Jo mī cang̃ jo, joguiba' caleáang`neiñ' do. ⁴¹ Jo ca'uøøm` i dsea` apóo` do e fi' jo e iáang` dsír', co' Fidiée`bing' i nicacuø` ír' e laco' nidsing̃hiñ- iihuí` uíi~ Jesús. <sup>42</sup> Jo canaang̃tu i dsea` apóo` do e e'r' jaléng` dsea` júu` quiá'- Jesús laco` jmī, jogui guiar' jalé' e júu` do fi' dsír' sinúu` guá'- fé' quiá'- dsea` Israel e si' fi' Jerusalén jogui lajobi lacaang' fi' sinúu` quiá'- dsea` cajo.

6

Mī ca'náaiñ- guiáng- dsea` i nijmicóo`- quiá'- e nilí` guiée` jalé' e 'né-

¹ Jo ie` jo, eáam' ngofiing' dsea` i jáng' yaang` fi' jaguó` Dsea` Jmáang-; joba' i dsea` i fé' jmií' griego canaaiñ` jmiquíuim'- dsír' quiá'- i dsea` Israel i fé' jmií' hebreo, jo fé'r' e jaléng' dseam̃ griego i 'nú- ja` iñ` røø` lajii~ e ngáiñ` e 'né- laco` jmī. <sup>2</sup> Joba' caseáng` i dsea` guitúung` do lajaléng' dsea` i niliing' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- jo casí'- reiñ' do jo cajiñ':

—Ja` dseeng` e jnea` nitú`naa' e guia'naa' júu` quiá'- Fidiée` e laco' nijmó`naa' guiée` lajii~ e si'í` niñing`na'. ³ Joba' fī- i 'ná', dsea` rú`naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, 'néeng` rúng`na' lajee` la'ó' yaang`na' guiáng- dseañu` i la'ó' nicuíng` rúng`na' røø` cóo`- jogui ningáng`na' quiá'- rúng`na' jogui i la'ó' nijmicóo`- Jmiguí quiá'- Fidiée` quíi`na'. Joba' dsea` íbing' niguiá`na' ni` e ta` jmóo` guiée` na. ⁴ Jo jnea` nijmó`b̃i ta` fèng' Fidiée` jogui ta` guía` júu` quiá'- Dsea` Jmáang- lajee` jo cajo.

⁵ Jo lajiīm` i dsea` do cas̃hiñ- røø` ie` jo. Joba' ca'náaiñ- Téé~, jaang` dseañu` Israel i já- líng` júu` quiá'- Dsea` Jmáang- car` ngocáng` dsír' jogui i jée` Jmiguí quiá'- Fidiée` quiá'-, cóo`-gui Lii` cóo`-gui Prócoro cóo`-gui Nicanor cóo`-gui Timón, jogui Pármenes jogui cóo`- Nicolás, jaang` i niseeng` fi' Antioquia, jo i dsea` í nicaquí- jing' `ñia'r' e laco' nica'uiiñ- dsea` Israel. ⁶ Jo mī cang̃ jo, cangosíng` yaaiñ` fi' lí` teáang- dsea` apóo`, jo íguibing' cami' Fidiée` uii~ quiáiñ- do, jogui mifing` caquid-sir' guóor` moguiñ`- lajaang` lajaaiñ` e laco' cuø` lí- e ca'iñ` e ta` do.

⁷ Jo lajob` ngóo` ni' júu` quiá'- Fidiée`, jogui ngóo` dsifim`bi i dsea` i jáng' yaang` fi' jaguó` dsea` do fi' Jerusalén. Jo jiguí i fim` jmidsea` Israel iñ` júu` quiá'- Dsea` Jmáang- ie` jo.

Mī casaiñ'- Téé~

⁸ Jo co' eáam' 'gøng' i Téé~ do la'eáang` cóo`- güea' 'gøng' quiá'- Fidiée`, joba' jmóo`bre jalé' e quíi~ jmī jogui jalé' e lí- fi' jee` dsea` seeng` fi' jo. <sup>9</sup> Jo cóo` jmī fim' dsea` Israel dsea` góo` i Téé~ do canaang` jmiquíng'- dsír' cóoiñ` do, jo i

dsea` Israel i fñing` do quiéng` i líng` dsea` i teáang` jee` 'lé` e si` Liberto colíng` cóo` dsea` i seeng` fí` Cirene cóo` gui fí` Alejandría, jogui jaléng` dsea` seeng` li` se` Cilicia cóo` gui li` se` Asia cajo. ¹⁰ Jo jaléng` dsea` í`bing` canaang` jmiquíng` dsí` cóo` i Téé` do, dsu` ja` lí` guir fa` e røø` nicøng` júu` quiá`r` cóo` i Téé` do, co` eáam` tñiñ` do la`eáang` cóo` Jmiguí` quiá` Fidiéé`. <sup>11</sup> Jøba` i dsea` í` ca`náaiñ` dsea` 'léng` i nijmé` dsee` uii` quiáiñ` do e lacø` nicuø`r` dsee` i Téé` do e féiñ` do jmang` júu` ga` uii` quiá` Moi` jogui uii` quiá` Fidiéé` cajo. <sup>12</sup> Jo lajòb calí`, júu` jòb teá` casá` jaléng` dsea` Israel i seeng` fí` do colíng` cóo` jaléng` dsea` cóøng` quiá`r` cóo` gui jaléng` tifa` quiá` júu` quiu` ta` quiá`r`, jø jmang` i calí` 'ní` níim` i Téé` do. Jogui jaléng` i dsea` Israel do casam`-bre Téé` jø caguijeáaiñ` fí` quini` jaléng` dseata` i quie` nifí` quiá`r`. <sup>13</sup> Jo mi` caguiliñ` fí` jø, dob niteáang` dsea` i nisi`neaang` i nifé` ga` uii` quiá` Téé`, <sup>14</sup> jø lalab cajíng` i dsea` do:

—Nicanú`naa' e fé` i Téé` do cuaiñ` quiá` Jesús i seeng` fí` Nazaret e ni`lím`-bre guá` fé` qui`-naa' e si` fí` Jerusalén, jogui e nijmisíiñ` jalé` e quí` tñ`naa` jmoo`-naa' e caséé` Moi` do e 'né` jmití`naa'.

¹⁵ Jo i dseata` Israel do cóo` gui i dsea` i neáang` do ie` jø, mi` cajøøiñ` Téé`, jø cangáng`-neiñ` do e lí` niñ` lacø` lí` ni` jaang` ángel i casíng` Fidiéé`.

7

Mi` cajmi`øng` 'ñia` Téé` cóo` layaang` júu`

¹ Jo mi` cangí` jø, i dsea` mogui` quiá` jaléng` fii` jmidsea` quiá` dsea` Israel do cajming`r` i dsea` góor` Téé` do song e jáb`-lajíi` júu` e nicanúur` fé` dsea` uii` quiáiñ` do. <sup>2</sup> Jøba` cañí` Téé` quiá` i dsea` mogui` fii` jmidsea` do jø casí`-reiñ` lala:

—Núu`-na' júu` quié`-e, dsea` cóøng` quí`-ii` jogui dsea` rú`naa' dsea` lí`-hí` dsea` Israel. Cajmijnéem` 'ñia` Fidiéé` quí`-ii` i laniing` 'gøng` do fí` quini` 'lii` yúu` quí`-ii` Abraham malí`-gui eáang` lajee` e cateáang` 'lii` yúu` do fí` Mesopotamia lajee` e nú`-gui nidsér` e nidsigüear` fí` Harán. ³ Jo lalab casí`-Fidiéé` dsea` í` ie` jø: “Túu` góo` cóo` gui jaléng` dsea` sijú`^, jø niguó` fí` guóo`-uø` li` ni`ée` e 'nu`.”

⁴ Jo lajòb cajméé` 'lii` yúu` quí`-ii` Abraham, cagüi`-hí`-bre e fí` Caldea do jø fí` dob cangogüear` fí` Harán. Jo mi` cangí` jø, cajúm`-tiquiá`r`. Jo Fidiéeb` catø` quiá` i Abraham do fí` Canaán fí` li` néé`-jneaa`-aa' lana. ⁵ Dsu` ja` cacuø` Fidiéé` dsea` í` jíi` cóo` uø` ie` jø. Jo Fidiéé` casí`r` 'lii` yúu` Abraham e nicuø`-bre dsea` sijú` dsea` do e uø` do, nañí` fa` jíi` jaang` jòo` 'lii` yúu` Abraham ja` mí` seeng` ie` jø. <sup>6</sup> Jogui casí`-bi

Fidiée^v i Abraham do e jaléngⁿ dsea^v Israel i líng^g dsea^v áang^g qui⁻naa' nidsiliñ⁻ e nigüear^v e líiñⁿ dsea^v fi^v jiéⁿ fi^v cōo^v ni⁻ guóo^v uó⁻ e née^v huí^v. Jo fi^v job^v nijméiñ⁻ do ta⁻ laco^v dsea^v siⁿiñing^v jogui gab^v nidsing^{ñiñ} do lajee^v qui^v ciento jii^v. ⁷ Jo casí⁻bigui Fidiée^v i Abraham do jo cajíñ⁻: “Jnea⁻ nicuó^o iihu^ñ jaléngⁿ dsea^v i nijmeángⁿ ta⁻ jaléngⁿ dsea^v quié⁻ e e líiñⁿ do dsea^v siⁿiñing^v. Jo mi⁻ ning^ñ jo, ni^vuóm^v jaléngⁿ i dsea^v quié⁻ e do fi^v jo, jo jaléngⁿ i^v nijmér⁻ lajii^v e iim⁻baa e fi^v guóo^v uó⁻ na.” Jo lanab casí⁻ Fidiée^v i Abraham do ie⁻ jo.

⁸ Jo Fidiée^v cacuø^r júu[^] líi^v yáa^v Abraham, jo catigua^v júu[^] e tōo^v li⁻ fi^v ngúu^v táang^v lajii^v y^{uu} siñ^{uu} e laco^v cuø^v li⁻ e Fidiée^v líng^g Diée^v quiá^r-, jo lajob^v ta⁻ caqui^u Fidiée^v quiá^r líi^v yáa^v Abraham e nijmiti⁻bre e jo. Joba^v mi⁻ tí^v lí⁻ caliséng^v jaang^v jiuung^v siñ^{uu} quiá^r i calisí^v Isáa^v, jo caté^vbre lí⁻ fi^v ngúu^v táaiñⁿ do mi⁻ cadsíñ⁻ jñiá⁻ jm^ñ lí[^] laco^v ta⁻ cahu^v quiá^r-. Jogui lajob^v cajmée^v i Isáa^v do mi⁻ caliséng^v jaang^v jóor^v siñ^{uu} i calisí^v Jacóo[^], jogui lajob^v cajmée^v Jacóo[^] cajo cōo^v laji^v guitúung^v jóor^v siñ^{uu} i caliséng^v quiá^r-. Jo i guitúung^v dseañ^u íb^v lí^v tiquiá[^] laji^v guitú^v lé^v dsea^v Israel i líng^g dsea^v áang^g qui⁻ii do.

⁹ Jo cō^v jaléngⁿ i jóo^v Jacóo[^] i líng^g dsea^v áang^g qui⁻ii do calí⁻dsihu^ñbre quiá^r i rúíñⁿ i sii^v Sé[^] do, joba^v caⁿñ^ñbreiñⁿ do cōo^v dsea^v i seeng^v fi^v Egipto, jo i dsea^v í^v fi^v job^v cajéeng^v neiñⁿ!. Jo dsu^v eáam^v cajmicōo^v Fidiée^v quiá^r i Sé[^] do, ¹⁰ jo caleám^v breiñⁿ do jee⁻ jaléⁿ iihu^ñ e si^v í^v e nidsing^{ñiñ} do, jogui cacuø^r reiñⁿ do e tñm⁻biñⁿ eáang^v, jogui cajmée^v e guiáb⁻ ca[^]ée^v i dseata⁻ dsea^v féng^v quiá^r Egipto cōo^r-, jogui cacuø^r reiñⁿ cōo^v ta⁻ e líiñⁿ do dsea^v nu^vluu⁻ quiá^r dseata⁻ dsea^v féng^v e fi^v Egipto do, jogui e née^v niñ⁻ do fi^v nu^v i dseata⁻ féng^v do cōo^v gui jaléngⁿ i dsea^v i jmóo^v ta⁻ fi^v jo.

¹¹ Jo mi⁻ cang^ñ jo, cajá⁻ jii^v oo⁻ fi^v latøng⁻ Egipto cōo^v gui fi^v Canaán, jo eáam^v iihu^ñ cangong^{ñing} dsea^v cōng^v qui⁻naa' cō^v jo⁻ sea^v e nidø^r-. ¹² Dsu^v mi⁻ caliñ^v i Jacóo[^] do e seab^v micui^víee^v fi^v Egipto, joba^v fi^v job^v casíñ⁻ jaléngⁿ jóor^v i líng^g dsea^v áang^g qui⁻ii do. Jo e job^v la^vuii⁻ ya^v e cangolíñ[^] do fi^v Egipto.

¹³ Jo mi⁻ cangolíng⁻ tú^v i jóo^v Jacóo[^] fi^v Egipto e catí^v tú⁻ ya^v, joguiba^v cajmée^v Sé[^] júu[^] cōo^v jaléngⁿ i dsea^v í^v e rúíñⁿ dsea^v ngáang^v cōo^vbre líiñⁿ do. Jo lajob^v caliñ^v i dseata⁻ Egipto do e dsea^v Israel líng^g Sé[^] laco^vgui jneaa⁻aa^v!. ¹⁴ Jo mi⁻ cang^ñ jo, caqui^u Sé[^] ta⁻ e nidsé⁻ tiquiá^r Jacóo[^] colíng⁻ cōo^v jaléngⁿ dsea^v sinúu[^] quiá^r fi^v lí⁻ guing^v dsea^v do fi^v Egipto. Jo lí[^] lajee^v lajiiñ⁻ la[^]o^v cangolíñ[^] fi^v jo tí^vbre setenta y cinco.

¹⁵ Jo lajob^v cajmée^v Jacóo[^], cangogüea^vbre fi^v Egipto cōo^v jaléngⁿ dsea^v sinúu[^] quiá^r-. Jo fi^v job^v cajúñ⁻, jo fi^v job^v cajo cajúng⁻ jaléngⁿ dsea^v áang^g qui⁻naa^v!. ¹⁶ Jo jaléⁿ móo^v teáang^v i Jacóo[^] do cangocōo^r fi^v Siquem lí⁻ se^v Canaán, jo ca[^]oor⁻ fi^v dsí[^]

tó ée' li~ calá~ 'lii~ yúu~ Abraham quíá~ jaang` i calisí Hamor e fí Siquem do.

17 'Jò mi~ nijaquíeeng' e nijmiti~ Fidiée~ lajii~ júu^ e cacuø'r 'lii~ yúu~ quí~ii' Abraham lamí~ jéeng'gui eáang', jò eám' nicangofing~ dsea` áang' quí~ii' dsea' Israel e fí Egipto do. 18 Jò ie~ jò mi~ caguá~ jaang`gui dseata~ dsea` féng' i caquiú' ta~ e fí Egipto do, jò i dseata~ î jò calicuíiñ Sé. 19 Jò i dseata~ î, eám' ga' ca'éer` cóo~ jaléng' dsea` góo`naa' dsea' Israel, jògui caquiú' i dseata~ do ta~ e 'né~ nitiúuiñ~ do jaléng' yuu~ siñuu^ quíá'r~ e laco' nijúuiñ~ do.

20 'Jò ie~ job cajo cangáang' i yuu~ siñuu^ Moi~ do, jò eám' iáang' dsí' Fidiée~ cóo~ i yuu~ do. Jò sejmií'biñ' do cajmicuóo' quíá'r~ lajee~ gaang' sí'. 21 Jò coob' mi~ catí í' e 'né~ nitiúuiñ~ i yuu~ do quíá'r~, joba' cangotiúum~bre. Jò jaang' simí' quíá' i dseata~ dsea` féng' Egipto do, íb` cadséng' i yuu~ do, jò cató~bre fí quíá'r~, jò cajmicuáang'neiñ' do lafa' jóo'bre. 22 Jò mi~ cacuaiñ~ do, calitím~bre lajii~ e tting' dsea` egipcio, jògui eám'bi 'gøiñ' cajo e tiiñ' jalé' júu^ cóo~'gui jalé' e jmóo' dsea' do cajo.

23 'Jò mi~ cadsí' i Moi~ i líing' dsea` áang' quí~ii' do tuló~ jii, ca'f' dsíir' e nidsi'eer~ dsea` góor` dsea' Israel i taam~bi fí Egipto do. 24 Jò mi~ caguiér~ fí jò, cangáiiñ~ jaang` dsea' egipcio i táang' jmáng' jaang` dsea` góor` dsea' Israel. Jò cajmi'óm' Moi~ i dsea` góor` do, jògui cajngam'bre i dsea` egipcio do.

25 'Jò í dsí' i Moi~ do e nililí' jaléng' i dsea` góor` dsea' Israel do e la'eáang' cóo~ íbre nileáng~ Fidiée~ jaléiñ' do, jò dsu' ja' calilí' i dsea` góor` do jalé' e jò. 26 Jò mi~ cajneá~ lajò, ngó~tu Moi~ calé' catú~ e cango'eer~ dsea` góor` dsea' Israel. Jò mi~ caguiér~ fí jò, cangáiiñ~ gáng~ la'ó' dsea` góor` i taang~ ta~ tting', joba' cali'liiñ~ e nisíng~ tuiñ' do røø jò casí~reiñ': "¿Jiali' taang' 'nú' ta~ tting' la'ó' rúng'na?"

27 'Joba' i dsea` i jmáng' i jaang`gui do caliguím~bre quíá'~ Moi~, jò ca'lem'breiñ' do jò casí~reiñ' lala: "¿I~ caguíng' 'nú' e lín' jaang' fí~ quí~ii' i quidsi' í' jee~ jnea'?" 28 ¿Su í o' e nijngan' jnea~ laco'gui cajngan' i dsea` egipcio do lado guíee~?"

29 'Jò mi~ canúu~ Moi~ e júu^ jò, cagüi'í'bre fí Egipto jò cangór~ cangogüear~ fí coo` guóo~ uø~ e néé' huíi~ e sii` Madián. Jò fí job caguár~ laco' jaang` dsea` i jáa' fí li~ huíi~. Jò fí job caliséng' gáng~ jóor' siñuu^.

30 'Jò mi~ cangí tuló~ jii lajò, coo` jmii~ lajee~ e ngí' Moi~ fí coo` guóo~ uø~ li~ ja' ii' 'ga' lí' dsea` seeng' fí quíá'~ coo` mó' e sii` Sináí, jò fí job cangár~ coo` 'matóo' e gui~ ia' jì dsu' ja' e coo'. Jò lajee~ job cajmijnéeng' 'ñia' jaang` ángel quíá'~ Fidiée~ e fí jee~ jì quíá'~ e 'ma' e gui~ e ia' jì do. 31 Jò eám'

cango'gò dsí' Moi~ mi~ cangár- e jo. Jogui mi~ cangoquíeíñ' cartí' quiá'- gui e laco' nijóø- guiá- e jo, jo canúur- luu~ Fidiée~ e guicajíng'- lala: ³² “Jneab~ Fidiée~ i jmféng' jaléng' 'lii~ dsea' cøøng'- quií' na' i calisî Abraham còo'~ gui Isáa' jogui Jacóo~.”

Jo mi~ canúu- Moi~ e júu^ jo, eám' cafóíñ' car` cajlém-bre, jo jii~ jo` niteá dsíur' fa' nijóø- guir e li~ gui~ 'matóo' e ia' jî do. ³³ Jo guicañí'tu Fidiée~ quiá'- Moi~ jo casí'- reiñ' do lala: “Uøø' lomii~, Moi~, dsuco' güeam' e ni~ guóo' uø- li~ si'ø' na lana, co' quiáb'- sín' n. ³⁴ Jo nicamó'-baa guiá- jial tí' iihuú' e íng' dsea' quié- e, dsea' Israel, i taang~ fi' Egipto, jogui nicanú- bii jalé' dsee- e jmóo' dsea' egipcio quiá'r-. Joba' cagüen- n ñiá' a e laco' nijmicóo'~ baare e nileáiñ'. Jo fii- i 'na' e lana nisín^ n 'na' fi' Egipto e laco' nigüilea'~ jaléng' dsea' quié- e.”

³⁵ Jo casí'- gui Téé~ i dsea' do e júu^ la:

—Jo nañí' fa' ja` cali'ing~ dsea' Israel e i Moi~ do nicár` nifi' quiá'r- jogui casí'- biguir lala cajo: “¿i~ caguíng' 'na' e lín' jaang` fii~ qui- ii' i quidsi' í' jee~ jnea'?” jo dsu' Fidiée~ casíñ' i Moi~ do jee~ jaléng' dsea' quiá'r- e niquiá'r- ta~ jaléng' dsea' góor` dsea' áang' qui- ii', jogui e nileáng- neiñ' jee~ iihuú' e íñ' fi' Egipto. Jo ca'íñ' e ta~ jo la'eáang' còo'~ i ángel i cajnéng- fi' e li~ gui~ 'matóo' e ia' jî do jo dsu' ja' coo'. ³⁶ Jo i Moi~ dobing' ca'uøøng` jaléng' dsea' áang' qui- ii' dsea' Israel fi' Egipto, jo íbing' lajee~ tulo- jii' cajméer` jalé' e li~ jogui jalé' e quii'r- jmii' la'eáang' còo'~ güea' quiá'- Fidiée~ lajee~ jéeiñ' dsea' áang' qui- ii' mi~ cacuo'r' fi' mar Rojo jogui mi~ cangir' fi' jee~ uø` quiú'. <sup>37</sup> Jogui i Moi~ do bi cajo i casí'- jaléng' dsea' góor` dsea' Israel còo'~ e júu^ la: “Fidiée~ nijmér- e fi' jee~ 'nú' nigüi'fi' jaang` dsea' i nifé' cuaiñ~ quiá'- dsea' do laco'gui la jmóo' jnea~.” ³⁸ Jogui Moi~ bi cajo i ca'íng' júu^ quiá'- i ángel do fi' yú' mó' Sinaí; jo lí- jo cangüiñ' quiá'- 'lii~ dsea' áang' qui- ii' dsea' Israel lajee~ e siseáiñ' do fi' ni~ guóo' uø- quiú'. Jo Moi~ bi cajo i ca'íng' e júu^ quiá'- Fidiée~ còo'~ e cuø' e see- naa' cøøng' còo'~ Fidiée~ lata~, jo í bi cajo dsea' cangüiñ' fi' jaguóo' naa' e júu^ jo, dsea' lí' naa' dsea' góor` dsea' Israel.

³⁹ 'Dsu' ja` cali'ing~ jaléng' 'lii~ dsea' áang' qui- naa' fa' calinúur- júu^ quiá'- dsea' do o'gui calijii'r- júu^ quiáiñ'- do cajo, co' cali'iiñ~ e niquim'- tur calé' catú- fi' Egipto. <sup>40</sup> Jo i dsea' Israel do casí'r- Aarón, jaang` rúng' dsea' ngáang'- còo'~ Moi~ do, jo casí'- reiñ' lala: “Jmilíing~ diée~ qui- ii' i ni'é- jneaa~ aa' fi'. Co' ja' ne~ naa' e calí- còo'~ i Moi~ do i ca'uøøng` jneaa~ aa' fi' Egipto, co' ja' mí cagüeam' bir e fi' yú' mó' lí- cangór- do”. <sup>41</sup> Joba' cajmeáang' i dsea' Israel dsea' áang' qui- ii' do jaang` diée~ i líng' la líng' güitá' jiuung~ còo'~ layaang~ cunée~. Jo mi~ cangí' e cajmilíiñ~ i diée~ do, jo canaaiñ' jmfém' breiñ' do, jo jngaiñ' jaléng' jó' e cuøiñ' i diée~ do,

jogui jmóor` jmí~ e jmiféiñ' i diée~ î cajo i cajmeáiñ` cóo~ layaang~ guóor` do.

42 Jò uí~ jòba' ca'náam~ 'ñia' Fidiée~ cóo~ jaléng' dsea` quiá'r~ dsea` Israel dsea` áang' qui~ii', jò ja' cajnir' fí' quiáiñ' do e nijmiféiñ' jaléng' núu i sitóng' yú^ jmigüi; có' lajob too~ fí' ni` jì' quiá'~ Fidiée~ e cajme' i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'r~ mali~gui eáang' mi~ cajíñ'~ lala:

Dsea` Israel:

'Ná', lajee~ tuló~ jii' e cangi^na' fí' ni~ guóo~ uó~ quiú, ja' cajmi'goo`na' jnea~ fa' cajngang'na' jó' i cacuóong'~na' jnea~.

43 Có' 'ná' ie~ jò cajmée'~na' 'núu li~ cajmiféng'na' i diée~ i sii' Moloc cóo~ gui núu quiá'~ i diée~ i sii' Refán.

Jò laji huáang~ i diée~ î yaam~ 'nú' cajmeaang'na're.

Jò uí~ jòba' nisín^ n 'ná' cartí' cóo` guóo~ uó~ li~ huí^ tí' dogui laco' li~ se' Babilonia.

Lanab too~ e fí' ni` jì` do.

44 Jò café'~bi Tée~ júu^ quiá'r~ jò casí'~reiñ' jò cajíñ'~:

—Jò lajee~ ngí' jaléng' 'li~ dsea' cóong'~ qui~naa' fí' jee~ guóo~ uó~ quiú, quier' cóo` 'núu e lí' cóo~ layaang~ 'mi', jò fí' dsí' job jmiguiéng' dsíir' jalé' júu^ e cacuø' Fidiée~ ír' lami~ jéeng'gui. Jò e 'núu do calí~ dseáng'~ laco' ta~ caquiú' Fidiée~ quiá'~ Moi lí^ laco'gui jíi' í' e ca'íng' dsea` do quiá'~ Fidiée~ mi~ cangár~ jalé' e jò. 45 Jò mi~ cangi' jò, jaléng' dsea` áang' qui~naa' ca'ím'bre e 'núu 'mi' do. Jò mi~ cagüiliñ' cóo~ Josué e fí' guóo~ uó~ la, quiee~bre e 'núu 'mi' do, jò quie~bre cajo mi~ calí'r~ jalé' uó~ quiá'~ jalé' fi~ e caguiee~gui e cacuø' Fidiée~ jaléng' i dsea` î. Jò lajobi jmóor` latí' mi~ catí' í' e caquiú' dseata~ Daví^ ta~.

46 Jò eáam' cali'iaang' dsí' Fidiée~ cóo~ i dseata~ Daví^ do, jogui Daví^ cali'iiñ~ cajme'r' cóo` 'núu fí' li~ nijmiféng' dsea` i Fidiée~ qui~ii' jogui i líng' Fidiée~ quiá'~ 'li~ yáa~ Jacóo^ cajo. 47 Jò dsu' i jóo' Daví^ i sii' Salomón, í'bing' i cajme' e 'nu~ Fidiée~ do. 48 Jò dsu' Fidiée~ dsea` féng' dsea` ñíng' ja` seeiñ' fí' dsí' 'núu e jmo' dsea` jmigüi yaaiñ~ lí^ laco'gui cajíng'~ i dsea` áang' qui~ii' i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~ mali~gui eáang' i calisi Saí^ mi~ cajíñ'~ lala:

49 Jnea~ Fidiée~, jò fí' ñiffb~ li~ guin~n quiá'~u ta~, jogui fí' guóo~ uó~ la li~ jmi'íng' tñi.

Jogui 'ná', dsea` Israel, ¿e~ íng' 'núu e nijmée'~ 'nú' quie~e?, jogui, ¿jie~ fí' li~ nijmi'ín'n cajo?

50 Dsüco' 'ñiáb' jnea~ cajmé~ e lajalé' e sea` fí' la'úng~ fí' jmigüi. Jò lanab jíi' lí^ júu^ quiá'~ Fidiée~ e cajme' Saí^ fí' ni` jì' quiá'r~ mali~gui eáang'.

51 Jò café'~bi Tée~ júu^ quiá'r~ jò cajíñ'~:

—Dsu' 'nú' quié'na' logua~ dsea` i ja` cuíng` Fidié` jogui` dsí' dsea` i ja` cuíng` dsea` do cajo, co' saam` áa'na' jmoo'na'. Jogui røøb` líng` 'nú' cóo~ jaléng` 'líi` dsea` áang` qui~naa', co' contøøm~ 'ní' máang`na' Jmiguí` quiá'- Fidié`. <sup>52</sup> Co' jaléng` i dsea` í'bing` eáam` ga` cajmeáiñ` jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá'- Fidié` mali`gui jo cajngam`bre jaléng` dsea` í` mi` caféiñ` cuaiñ` quiá'- i dsea` i ja` røøng` dsee~ i tí` lí` nijáa` do. Jogui lanagui nicagüém~ fí` jmigüí` la i dsea` i ja` røøng` dsee~ do, jo dsu' 'nú' 'níb` cañíng`na're cartí` canjngam`ba're. <sup>53</sup> Jo nañí` fa' e nica'íng`na' júu` quiu' ta~ quiá'- Fidié` la'eáang` cóo~ jaléng` ángeles quiá'r~, jo dsu' ja` cajmee~na' núu~na' e jo.

Mi~ cajnga' dsea` quiá'- Téé` cóo~ layaang` cuu~

⁵⁴ Jo mi~ canúu~ jaléng` i dsea` quié` nifí` quiá'- dsea` Israel e júu` quiá'- Téé` do, dsíng` caliguiñ` quiá'- dsea` do carjí` tar` majar~. ⁵⁵ Dsu' i Téé` do eáam` jée` Jmiguí` quiá'- Fidié` quiá'r~, jo caséer` nir~ fí` yá'^ jmigüí` jo cangár~ cateá' fí` lí` laniing` 'gøng` quiá'- Fidié`, jogui cangáiñ` Jesús e sing` dsea` do lí' lí' dsée' cáang` Tiquiá'r` Fidié`.

⁵⁶ Jo casí'- Téé` i dsea` siseáng` do:

—jØø~na! Lana móo`o fí` ñifí~, jo dob máan`n i dsea` i cajá' fí` ñifí' e líiñ' jaang` dsea` jmigüí'; jo máan`nre e siñ' fí` lí' lí' dsée' laco' guíng` Fidié`.

⁵⁷ Jo dsu' i dsea` i teáang~ do i 'náng` Téé` cajni`bre loguar~ jo canaaiñ` guiar` 'goo` lajiiñ` do e nisáiñ` Téé` jo casam`bre.

⁵⁸ Jo caguíng`neiñ` do fí` caluu` e fi~ jo, jo canaaiñ` táang`neiñ` cuu~; jo jaléng` i dsea` i 'ní' ní~ quiá'r~ do caséer` sí'r` cóo~ jaang` siming` i sii` Saulo lajee` e táang`neiñ` do cuu~.

⁵⁹ Jo lajee` jo canaang` Téé` e féiñ' Fidié` jo cajíñ`:

—Fí'i Jesús, ín'~ jmigüí` quié` e jmí~ na.

⁶⁰ Jo mi~ cangí` e café'r` e jo, casí'r` uø~ jnir~ jo canaaiñ` fé'r` teá':

—Fí'i, ja` jmée'~ cuente e dsee~ e ca'ée` i dsea` la.

Jo mi~ calí~ café'r` e júu` na, jo cajúm~bre.

8

Mi~ cajmeáng` Saulo ga` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`

¹ Jo røøb` casíng~ i Saulo do cóo~ jaléng` i dsea` i cajnga' quiá'- i Téé` do.

Jo 'ñia' ie~ jmí~ jo canaang` jaléng` i dsea` do jmáiñ` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ i neáang` fí` Jerusalén. Joba' ca-sojøm~ jaléng` i dsea` í, jo cangoliñ` fí` guóo~ uø~ lí` se' Judea cóo~gui lí` se' Samaria; jo jíi~ i dsea` apóo` dobing` cajé'gui fí` jo. <sup>2</sup> Jo cóo` tú~ máng` dsea` i jmi'gó` Fidié`, íb` ca'áang~ i 'líi` Téé` do, jo eáam` calijjuung` dsíur` uii~ quiáiñ`

do cajo. ³ Jo lajee˘ jo i Saulo do ngir˘ laco˘ sinuu˘ quiá˘ jaléng˘ dsea˘ i cuiing˘ Dsea˘ Jmáang˘ e jmáin˘ ga˘ jaléng˘ dsea˘ do jogui˘ tóor˘ laguidseaang˘ jaléng˘ i jo dsijeáaiñ˘ fí dsí˘ 'nuñí˘; jo do quiéng˘ jaléng˘ dseañu˘ jogui˘ jaléng˘ dseam˘.

Mi˘ caguaí˘ dsea˘ júu˘ quiá˘˘ Dsea˘ Jmáang˘ fí li˘ se˘ Samaria

⁴ Jo lajee˘ jo, jaléng˘ dsea˘ quiá˘˘ Dsea˘ Jmáang˘ i ca'uøøng˘ fí Jerusalén do naaiñ˘ guiar˘ júu˘ quiá˘˘ Dsea˘ Jmáang˘ laco˘ fí li˘ guiliñ˘ quiá˘˘ jial nileáng˘ jaléng˘ dsea˘ jee˘ jalé˘ dsee˘ quiá˘˘ r˘. ⁵ Jo jee˘ i dsea˘ i quiéng˘ jaang˘ i sii˘ Lii˘, jo i cangór˘ fí co˘ fii˘ laniing˘ li˘ se˘ Samaria, jo fí job canaaiñ˘ e˘ r˘ jaléng˘ dsea˘ júu˘ quiá˘˘ Dsea˘ Jmáang˘. ⁶ Jo fii˘m˘ dsea˘ seáañ˘ e˘ fí li˘ táang˘ i Lii˘ do, jo lajiiñ˘ do eáam˘ ngocáng˘ dsíir˘ núur˘ júu˘ quiá˘˘ Dsea˘ Jmáang˘ e˘ guia˘ dsea˘ do, jogui˘ nı̄bir˘ cajo jalé˘ li˘ e quii˘ jmi˘ e jmóo˘ dsea˘ do. ⁷ Jo ie˘ jo i fii˘m˘ dsea˘ i jée˘ i 'ling˘ quiá˘˘ cajmi˘ leáang˘ i Lii˘ do, jo jaléng˘ i 'ling˘ do dsíng˘ oor˘ mi˘ uóñ˘ li˘ teáañ˘ dsí˘ jaléng˘ i dsea˘ do. Jogui˘ ca˘ láam˘ bi jaléng˘ dsea˘ i caang˘ tii˘ co˘ gui jaléng˘ dsea˘ i ja˘ lí ngí˘ jii˘ capí˘. ⁸ Jo jaléng˘ i dsea˘ i seeng˘ fí jo eáam˘ cali˘ iáang˘ dsíir˘ co˘ jalé˘ e cajmée˘ i Lii˘ do ie˘ jo.

⁹ Dsu˘ e fí fii˘ jo niseeng˘ jaang˘ dseañu˘ i sii˘ Simón, jo nijmóor˘ ta˘ dsea˘ láang˘ lati˘ maliib˘; jo nı̄nicajár˘ ta˘ jmigøøng˘ jaléng˘ dsea˘ i seeng˘ e fii˘ li˘ se˘ Samaria do, jo fé˘ r˘ e jii˘ i bre líiñ˘ jaang˘ dsea˘ i niing˘ gui lajee˘ lajiiñg˘. ¹⁰ Jo jaléng˘ dsea˘ dseáng˘ co˘ gui náb˘ núur˘ e ngocáng˘ dsíir˘ lajii˘ júu˘ e guia˘ i Simón do, jo lalab fé˘ r˘ cuaiñ˘ quiáañ˘ do:

—I nab dseañu˘ i sii˘ i 'gøøng˘ eáang˘ quiá˘˘ Fidiée˘.

¹¹ Jo lajalém˘ i dsea˘ do já˘ líiñ˘ júu˘ quiá˘˘ i Simón do, co˘ la˘ eáang˘ co˘ e láaiñ˘ do nicalí˘ bre nı̄cajmigøøñ˘ dsea˘ lajii˘ maliib˘ eáang˘. ¹² Jo dsu˘ mi˘ já˘ calıng˘ jaléng˘ i dsea˘ i jalé˘ júu˘ e guia˘ i Lii˘ do quiá˘˘ jial iing˘ Fidiée˘ cār˘ nı̄fı̄ quiá˘˘ lajaang˘ lajaang˘ dsea˘ jmigüi˘, jogui˘ cuaiñ˘ quiá˘˘ Jesús i lı̄ng˘ Dsea˘ Jmáang˘ i sijeeng˘ dsea˘ Israel, joba˘ dseañu˘ dseamı̄b˘ jáng˘ yaaiñ˘ fí jaguó˘ Fidiée˘ mi˘ núur˘ jalé˘ júu˘ e guia˘ i Lii˘ do, jo mı̄fı̄ng˘ casaam˘ bre jmi˘ e laco˘ cuø˘ li˘ e nı̄liñ˘ dsea˘ quiá˘˘ Dsea˘ Jmáang˘. ¹³ Jo jı̄gui i Simón do já˘ caliñ˘ jalé˘ júu˘ e caguaí˘ i Lii˘ do, jo cajgáam˘ bre jmi˘ cajo, jo canaaiñ˘ ngir˘ co˘ i Lii˘ do doñı̄ jíé˘ fí li˘ ngiiñ˘ do, jo sóong˘ dsigá˘ dsíir˘ nı̄r˘ jalé˘ e li˘ e quiiñ˘ do jmi˘ jmóor˘.

¹⁴ Jo mi˘ caliñı̄ jaléng˘ i dsea˘ apóo˘ i neáang˘ fí Jerusalén do e ca˘ íng˘ jaléng˘ dsea˘ i seeng˘ fí li˘ se˘ Samaria jalé˘ júu˘ quiá˘˘ Fidiée˘, joba˘ casıñ˘ Tú˘ Simón fí jo co˘ gui Juan. ¹⁵ Jo mi˘ caguiliñ˘ do fí jo, canaaiñ˘ mi˘ r˘ Fidiée˘ uii˘ quiá˘˘ jaléng˘ dsea˘ quiá˘˘ Dsea˘ Jmáang˘ i seeng˘ fí Samaria do e laco˘ ni˘ iñ˘ do Jmı̄guı̄ quiá˘˘ Fidiée˘, ¹⁶ co˘ lamı̄ jéeng˘ gui jii˘ jaang˘ ja˘ ii˘

mi' ca'ing' Jmiguí quíá' dsea' do, co' lico' nicajgáaiñ' jm'bi e laco' cuo' li' e nilíiñ' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'. 17 Jo Tú' Simón cóo' gui Juan caquidsir' guoor' fi' mogui' lajaang' lajaang' i dsea' quíá' Dsea' Jmáang' do, jo lajob ca'íñ' do Jmiguí quíá' Fidié' lajaang' lajaaíñ'.

18 Jo mi' calilí' i Simón do e ím' jaléng' i dsea' do Jmiguí quíá' Fidié' e lico' quidsi' i dsea' apoo' do guoor' fi' moguiñ', joba' dsifi' lajob casí'r' i dsea' do jo cajíñ'':

19 —Nicuóøø'baa 'ná' cuu' e nijmee'na' e nilí'b' jnea' cajo e nicuóøø' jaléng' dsea' Jmiguí quíá' Fidié' e lico' niquidsii' guoo'o moguir' laco'gui lajmoo' 'ná' na.

20 Joba' cañi' Tú' Simón quíá' i Simón do jo casí'-reiñ':

—iNe' duu' e 'li' nilíin' cóo' cuu' quíi', co' ca'í' o' e cóo' cuu' quíi'-ba' nilí' lajii' e ngíng' dsea' cuo' Fidié'! 21 Ja' ee' catíng' 'nu' jii' capi' e ta' la, dsuco' ja' í' o' laco' catíng' fi' quini' Fidié'. 22 Tú' lajii' e 'li' e í' o' na, jo má' Fidié' e ni'íng' guir dsee' quíi' quíá' lajii' e ca'í' o', jo ne' duu' su cuóøng'gui lajo quíá'r'. 23 Co' nilí'baa e dsíng' dsihuín' laco' sín' na, jogui dsee' quíi' jéng' 'nu' lafa' 'núum'-ba'.

24 Jo cañi' i Simón do quíá' Tú' Simón jo casí'-reiñ':

—Féeng'na' Fí'naa' Fidié' uii' quíe' e e laco' ja' güiguié' güilín' n' jalé' e nicafé'na' na.

25 Jo mi' cangí' jo, mi' cangoyúung' e cajmée' i dsea' apoo' do júu' quíá' jalé' e guiá' e nicajmée' Fidié' cóo'r' jogui caguiar' júu' quíá' Fí'naa' Jesús fi' jo, jo lajee' e niteáaiñ' fi' e ngoliiñ' fi' Jerusalén canaaíñ' guiar' júu' quíá' Fí'naa' Jesús fi' jmiguiab' jalé' fi' pi' e téé' lí' se' Samaria cartí' caguilíng'tur fi' Jerusalén.

Lii' cóo' jaang' dseañu' i seeng' fi' Etiopía

26 Jo mi' cangí' jo, casíng' Fidié' jaang' ángel i cajmijnéeng' 'ña' fi' quini' i Lii' do, jo lalab cajíñ' casí'-reiñ':

—Guiá' guiá' quíi', jo gua' fi' lí' lí' uóø' laco' ngoo' fi' Jerusalén e guié' cartí' fi' Gaza; jo e fi' jo ngíng' la too' ni' guoo' uóø' quíi'.

27 Jo lajob cajmée' Lii', caguíem' guiá' 'ña'r', jo cangó-bre fi' lí' caquiá' i ángel do ta'. Jo guiá' fib' cajíng' rúiiñ' cóo' jaang' dseañu' i niseeng' fi' Etiopía i nilíng' jaang' dseata' dsea' féng' ijmoo' ta' meá' cuu' quíá' reina Candace e fi' góor' do. Jo i dseañu' do nicangór' fi' Jerusalén e cangojmiféiñ' Fidié', 28 jo e ni'iuuiñ' fi' e ngang'tur fi' góor' e guíiñ' fi' cóo' ni' bóø' e jñu' cuea'. Jo lajee' jo, ngaiñ' ir' cóo' jì' e cajme' Saí', jaang' dsea' i café' cuaiñ' quíá' Fidié' malí' gui eáang'.

29 Jo cajíng' Jmiguí quíá' Fidié' casí'r' i Lii' do:

—Gua' jo güiquiéeng' laco' ngo' e bóø' do.

30 Jø mi~ cangoquiéeng' Lii~ fí' jø, jøba' canúur~ e í' i dseañu' do e jì' e cajme' i Saí' do, jøba' cajmingi' reiñ' do jø cajíñ' :

—¿Su ngám'ba' e í' na?

31 Jø cañí' i dseañu' do quiá'~ Lii~ jø cajíñ'~ :

—U~, ja ngán'n, co' jii'~ jaang' ja' ii' seeng' nijmeá'~ jnea~ júu^ e guóng' jalé' e toq~ la.

Jøgui i dseañu' etiope do cató'r~ Lii~ e caguáiñ' do ni~ e bóø' do coling~ cóq'r~.

32 Jø lalab fé' e fí' ni~ jì' li~ gui'ná'^ ir' do:

Cangojéeng' dsea' ír' fí' li~ nijúuiñ~

laco'gui la jéeng' dsea' jaang' jo'se' i dsijngáaiñ'~;

jø jii'~ capí'^ ja' ee' ca'óor' laco'gui ja' óo' jaang' jo'se' mi~ sitíng' dsea' jñá're'.

33 Jø gab' cajmeáng' dsea' ír', jø jii'~ jaang' ja' seeng' i quidsí' í' quiá'r~ røø'.

Jø jii'~ jaang' jo' ii' quí'~ jmí~ nijmé~ júu^ cuaiñ~ quiá'~ jaléng' dsea' sijur' co' cajnga' dsea' quiá'r~,

jøba' congua' cango'íiñ' fí' jmigü' la.

Jø lanab lí' júu^ e í' i dseata~ etiope do.

34 Jø mi~ calí' ir' e jì' do, jø cajmingí' i dseata~ do cajmingi'r' Lii~ jø cajíñ'~ :

—Jmee~ uii~ dié~, jmé'~ jnea~ júu^ i~ cuaiñ~ quiá'~ fé' i Saí' do e fí' ni~ jì' la. ¿Su quiá'r' 'ñia'r' ofa' quiá'~ i jiém' é?

35 Jøba' canaang' Lii~ jma'r' júu^ i dseañu' do e cuaiñ~ quiá'~ Jesús guóng' e fé' e fí' ni~ jì' li~ iñ' do; jø ngí' jø casí'~ reiñ' quiá'~ jial láang' Jesús jaléng' dsea' jee' jalé' dsee~ quiáiñ'~.

36 Jø lajee~ teáiñ'~ fí' la do, coq' caguilim~ bre li' sea' jmí~, jøba' lalab cajíng'~ i dseata~ etiope do casí'r~ Lii~:

—Lab sea' jmí~ e la. ¿Já^ cuóøng' nisán'n jmí~, faa~aa'?

37 Jøba' cañí' Lii~ quiá'~ i dseañu' do jø casí'~ reiñ'~ :

—Song já'~ lín' e ngocáng' o' júu^ quiá'~ Jesús, cuóøm' nisán' jmí'.

Jøba' cañí' i dseata~ do:

—Jáb'~ lín'n e i Jesús do líiñ' i Jøq' Fidié~ camíng' do.

38 Jø dsifí' ladob caquiú' i dseata~ do ta~ e cajé' e bóø' li~ dsíiñ'^ do; jø cajgáiñ~ e fí' li~ sea' jmí~ do, jø fí' jøb caseáng' Lii~ jmí~ i dseata~ do e laco' cuø' li~ e ca'uíiñ'~ do dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~.

39 Jø mi~ calí' uøøiñ' fí' dsí' jmí, jø Jmiguí' quiá'~ Fidiéeb' cacó'~ quiá'~ Lii~, jø jø' cangáng~ gui i dseata~ do ír'; jø ca'íb~ tuiñ' do fí' iuiñ~, jø dsíng'~ íaang' dsíir' cangáiñ'~ fí' góor'.

40 Jø catí' coq' fí' e sií' Azoto nicaguié~ Lii~, jø fí' jøb canaaiñ' ngír' fí' lacoq' lacoq' fí' e guiar' júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~ cartí' caguié~ fí' coq' fí' li~ sií' Cesarea.

9

*Mi~ cajáng' 'ñia' Saulo fi' jaguó` Dsea` Jmáang`
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)*

¹⁻² Jo cõ' ie~ jo ja` mi~ caquiũ' bi dsí' Saulo e í dsíir' e nijngáin' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~, joba' cangór~ fi' quini' dsea` mogui~ quiá' jaléng' fi~ jmidsea` quiá' dsea` Israel ie~ jo e cangomir~ fi' e nidsér~ fi' lacõõ' guá' quiá' dsea` góor' dsea` Israel e tée~ fi' fi' Damasco e nidsisíin' jaléng' dseañũ' dseamî j`já' líng' júu^ quiá' Dsea` Jmáang~, jo nitõõ'reiñ' do e 'ñúuiñ' fi' dsí' 'nũñ' e tée~ fi' Jerusalén. ³ Jo cangám` Saulo fi' e nijmér~ lajo, joba' fi' Damasco cangór~. Jo dsũ mi~ nijaquiéem' e niguiéer' e fi' jo, cõõ' cajneáb~ cõõ' jî e teá' eáang' lacúng' lajîng' e li~ ngóor' do, jo e jî do jnéeng~ jáa' catí' yá' jmigüi'. ⁴ Jo dsifí' lajob caquíng' Saulo fi' ni~ uõ~, jo mifíng' canúur~ e líng~ iî guicafé' fi' yá' jmigüi' jo guicajíñ' sí'r' Saulo:

—Saulo, Saulo, ¿jiali' jmáan' ga' jnea~?

⁵ Joba' cañí' Saulo quiá' i guicafé' do jo cajíñ':

—¿I' 'nũ, Fí'í?

Jo cañí' tu i guicafé' do jo cajíñ':

—Jneab~ Jesús i ngi' 'nũ jmáan' ga' lana, jo ja' ta~ íng' quií' e jmoo' lajo, cõ' lí' lí' eáang' gui jmáang' uõõ'ba' e jmoo' lajo.

⁶ Jo dsíng' cafõng' Saulo mi~ canúur~ lado, joba' cañíir' jo cajíñ':

—Fí'í, ¿e~ iin' e nijmee~e?

Joba' cañí' tu i guicafé' do jo cajíñ':

—Ráan', jo gua~ fi' Damasco, jo fi' job nihuí' ta~ e 'né' nijmee'.

⁷ Jo jaléng' dsea` i ngolíng~ gui cõõ' Saulo ie~ jo dsíng' cafõñ', cõ' canúu~bre e luu~ e guicafé' do, dsũ jii~ jaang' ja' iî cangáin'. <sup>8</sup> Jo mi~ carõõ~ Saulo e li~ caquíñ' do, jo mi~ néé' júu^ e cajõõr~ dsũ jo`nijneá jminir~ jii~ capí' cõ' nitium~bre. Jo i dsea` i ngolíng~ cõõ'r~ dob ca'méeng' ír' cartí' caguiér~ cartí' Damasco. ⁹ Jo fi' job cajer' 'ni' jmii~ tõõng~ e ja' jné'r' jii~ capí' õ'gui í' gõ'r' cajo.

¹⁰ Jo e fi' Damasco do niseeng' jaang' dseañũ' i líng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i nisii' Ananías. Jo cõõ' jmii~ cajmijnéeng' 'ñia' Dsea` Jmáang' fi' quini' i dsea` í lafa' mi~ quir', jo casí'r' dsea` do lala:

—¡Ananías!

Joba' cañí' Ananías quiá' dsea` do jo cajíñ':

—Lab sín'n, Fí'í.

¹¹ Jo cajíng' Fí'inaa' Dsea` Jmáang~ casí'r~ i Ananías do:

—Ráan', jo gua~ fi' cõõ' jee~ 'núu' lí~ sii' Derecha. Jo mi~ niguié' quiá' jaang' dsea` i sii' Judas, jo nijmingín' jaang' dseañũ' i sii' Saulo i seeng' fi' Tarso, cõ' lana guiiñ' féiñ' jnea~.

¹² Jo jnea~ nicajmé~ e e nicangáng~ Saulo 'nu' lafa' mi~ quir' e guie' fí' lí' guiiñ~, jo niquidsi' guóo' fí' moguir~, jo lajòb nilijné'tur calé' catú~.

¹³ Jo mi~ canúu~ Ananías e jo, lalab cañír' jo cajíñ'~:

—Fí'i, fíim' dsea' nicajmea'r' jnea~ júu^ uii~ quiá'~ i dseañu' í quiá'~ jalé' e ga' e nicajmeaíñ' dsea' quíi'~ fí' Jerusalén. ¹⁴ Jogui lana nijáar' fí' la e niquier' júu^ quiá'~ jaléng' fii~ jmidsea' e nisáíñ' jaléng' dsea' quíi'~ jo nidsiteáng' neiñ' fí' dsí' 'nuñí'.

¹⁵ Joba' cañí' Fí'naa' Dsea' Jmáang~ quiá'~ Ananías jo cajíñ'~:

—Gua~, jo güijmiti' lajii'~ ta~ quiá'~ u, co' jnea~ nica'náan~ n i dseañu' do e niguiár~ jalé' júu^ quié~ e jee~ jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel cóo'~ gui jaléng' dseata~ dsea' cóong'~ quiá'r~ jogui fí' quini~ jaléng' dsea' Israel cajo. ¹⁶ Jo jnea~ bi ni'éé~ e Saulo jial tí' iihu'í' né~ nidsingíiñ~ uii~ quié~ e.

¹⁷ Jo dsifí' ladob cangó~ Ananías fí' lí' niguiing~ i Saulo do. Jo mi~ caguiér~ fí' jo, ca'í-bre fí' dsí' siná'u' lí' guiiñ'~ do, jo caquidsir' guóor' moguiñ'~ do, jo cajíñ'~ casí'~ reiñ':

—Saulo, rú'uu', i Fí'naa' Jesús i cajmijnéng' 'ñia' lajee~ iuun'~ fí' e ñi' fí' la casíiñ' jnea~ lana e nijmee~ e e nilijné'tu' calé' catú~ jogui e niñiin' Jmiguí' quiá'~ Fidié'.

¹⁸ Joba' caquidsi' Ananías guóor' fí' yá'~ mogui~ Saulo, jo dsifí' lajòb casojiá' e lí' la lí' hui'~ 'ñu' jmini~ dsea' do, jo dsifí' ladob calijné'r'. Lí~ jo caróor~ jo mifíing' cajgaaíñ~ jmi' e laco' cuø' lí~ e ca'uíiñ~ dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~. ¹⁹ Jo mi~ cangí' jo, cagó'r' ir~ jo catíim' tur bí' quiá'r'. Jo caje'bir cóo' tú~ jmi' mi' cangí' jo cóo'~ jaléng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i neáng' fí' Damasco.

Mi~ caguia' Saulo júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~ fí' Damasco

²⁰ Jo lajee~ job canaang' Saulo guiar' júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~ laco' guá'~ quiá'~ dsea' góor' dsea' Israel e tée~ fí' Damasco, jo sí'r' jaléng' dsea' e i dsea' góor' Jesús do líng' i Joo' Fidié' camíng'~ do. ²¹ Jo jaléng' dsea' i núu' e júu^ quiá'r' do, sóong' dsigá' dsír' jo fé'r':

—¿Su o' i nabi i dseañu' i ngí' jmáng' ga' jaléng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i neáng' fí' Jerusalén? Jo ¿su o' i nabi cajo i cagüéng' fí' Damasco la e nitóor' e 'ñúung'~ jaléng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ fí' quini~ jaléng' fii~ jmidsea' quiá'~ dsea' Israel fí' Jerusalén?

²² Jo dsu' lajee~ jo, eáang' gui cuø' bí' 'ñia' Saulo e guiar' e júu^ do. Jo jalém' i dsea' Israel i seeng' fí' Damasco do cajer' jii'~ ja' ñir' e~ dseáng'~ niñír~, co' i Saulo do guiar' júu^ e dseáng'~ jáb'~ e Jesús líiñ' Dsea' Jmáang~ i sijeeng' dsea' Israel.

Mi~ caláang~ Saulo fí' jaguó' dsea' góor' dsea' Israel

²³ Jò mi~ cangf̄gui lajò, jaléng' dsea` Israel i seeng' fí' Damasco do canaaiñ` s̄iñ` røø` jial nijngáñ' i Saulo i l̄ing' dsea` góor` do. ²⁴ Jò dsu' ca'óm' Saulo júu` laj̄i~ e í dsí' i dsea` do e nijmeáng' neiñ'. Jò uøø` jm̄ib` neáng' i dsea` i siteeng' ír' do fí' oo- iá` c̄u~ e ñí' eáang' l̄i` güi'ñing' jee` fiñ` Damasco e quiá'- siteeiñ` e nijngáng' neiñ'. ²⁵ Dsu' cõõ` uøø` jaléng' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáng' fí' Damasco do cataiñ'- Saulo fí' dsí' cõõ` 'matá' e fe', jò cajgiáang- neiñ' do fí' dse' e iá` c̄u~ e si' lacúng' fiñ` do, jò lajõb` caleáañ` dsea` do.

Mi~ caguiéng' tu Saulo fí' Jerusalén

²⁶ Jò mi~ cangf̄ jò, caguiém' tu Saulo fí' Jerusalén, jò cali'iiñ` e niseáiñ' col̄iing- cõõ'~ jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáng' fí' jò; dsu' laj̄im- i dsea` do 'góm' breiñ', cõ' ja` já'- líiñ` e nil̄ing' Saulo dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. ²⁷ Jò dsu' jaang' dseañu' i sii` Bernabé caguijéiñ` Saulo fí' quini` jaléng' dsea` apóo^ i neáng' fí' Jerusalén, jò cajmea'reiñ' júu` jial cangáng- Saulo Fí'naa' Dsea` Jmáang- lajee` iuuiñ` fí' e ngóor' fí' Damasco, jogui jalé' e caféng' Fí'naa' Dsea` Jmáang- ír', jogui jial teá' dsíir' guiar' júu` quiá'- Jesús e fí' Damasco do. ²⁸ Jò lajõb` mi~ cajé' Saulo fí' Jerusalén, jò col̄im- canaaiñ` ngir' cõõ'~ dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáng' fí' jò. ²⁹ Jò dseáng' ngocáng' dsí'bre guiar' jogui s̄iñ` júu` quiá'- Dsea` Jmáang- jee` jaléng' dsea` Israel i fé' jm̄i' griego. Jò dsu' lajaléng' i dsea` î` jmóor` úung' e nijngám'-bre Saulo. ³⁰ Jò mi~ calilí' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i caguiang- do e í dsí' i dsea` do lado, jõba' caguiim'-bre Saulo fí' fiñ` Jerusalén, jò cangojéeng' neiñ' do fí' Cesarea; jò mi~ cangf̄ jò, caguiéng' neiñ' do fí' góor' l̄i` sii` Tarso.

³¹ Jò jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng' fí' lacaang' l̄i` se' Judea cõõ'~ l̄i` se' Galilea cõõ'~gui l̄i` se' Samaria juguiú- júu` røøb` niseeiñ', jogui eáang'gui ngóo' lijá'- líiñ` jalé' júu` quiá'- Dsea` Jmáang- car` ngocáng' dsíir'. Jò lajalém'-bre jmóor' úung' e jmiféiñ' Fí'naa' Dsea` Jmáang-, jò lajõb` ngóo' lif̄ing' dsea` i jáng' yaang- fí' jaguó' Dsea` Jmáang- lacõõ` jm̄i~ lacõõ` jm̄i~ la'eáang' cõõ'~ Jmiguí' quiá'- Fidié'.

Mi~ cajmi'leáang- Tú' Simón jaang' dseañu' i caang- t̄i~

³² Jò lajee` jò ngí' i Tú' Simón do e dsi'eer- jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, jò lajee` jò cangór- fí' cõõ' fiñ` l̄i` sii` Lida e cango'eer' jaléng' dsea` íb` cajõ i neáng' fí' jò. <sup>33</sup> Jò mi~ caguiér- fí' jò, cadséiñ' jaang' dseañu' i caang- t̄i~ i sii` Eneas, jò ningóo' mí' jñiá- j̄i~ e niráañ' do cõõ' l̄i` ráañ'. <sup>34</sup> Jò lalab casí'- Tú' Simón i dseañu' î` jò cajñ'-:

—Eneas, Dsea` Jmáang- nijmi'leáañ' -nu` jm̄i~ ná. Ráan'-, jò sée' l̄i` ráan'.

Jø dsifí lajõb caróō Eneas e li~ ráaiñ' do. ³⁵ Jø lajalém' dsea` seeng` fi' Lida cóo' gui fi' Sarón cangár` e caróob` i Eneas do, jõba' cajám' yaaiñ` fi' jaguó' Dsea` Jmáang` ie~ jø.

Mi~ cajmijí'tu Tú^ Simón jaang` dseamf` i sii` Dorcas

³⁶ Jø ie~ jø niseeng` jaang` dseamf` i líng` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` fi' cóo' fi~ li~ sii` Jope. Jø i dseamf` do nisiir` Tabita, e guóng' Dorcas cóo' jmi' griego. Jø i dseamf` i contøom` jmóor` jalé' e guiú` jogui jmicóo'r` jaléng' dsea` i ja` sea` e` né'. <sup>37</sup> Jø ie~ jø nicalidséeb` i Dorcas do, jø cajúm` bre. Jø jaléng' dsea` i seeng` cóo'r` do ie~ jø caláng' neiñ', jø caquiáang` neiñ' fi' dsíi' sinúu` 'núu` yú'. <sup>38</sup> Jø e fi~ Jope do quiáb' néé' lacõ'gui néé' e fi~ Lida e fi' li~ táang` i Tú^ Simón do. Jø cõ' caliñib' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i neáang` fi' Jope e fi' Lidab táang` Tú^ Simón, jõba' dsifib' casliñ` gáng` dseañu' fi' do; jø mi~ caguiliñ` fi' jø caguisi' reiñ' do lala:

—Tú^ Simón, má`aa' fi' Jope lajminá'.

³⁹ Jø cangób` Tú^ Simón cóo' i dsea` do fi' Jope. Jø mi~ caguiér` fi' jø, jø caguijéeng` neiñ' do fi' li~ ráang` i dseamf` 'li~ do. Jø jaléng' dseamf` 'nñ` i niteáang' li~ ráang` i 'li~ do dsíng' qui'r` carúr` lacúng' lajíng` li~ sing' Tú^ Simón mi~ caguié` dsea` do fi' do; jø ca'e' reiñ' jalé' mi'ñúung' cóo' gui jalé' 'mi' e jié' e nica'mi' i Dorcas do jogui e nicangñiñ` cuø' dsea` do lamí` seeiñ'. <sup>40</sup> Jø ngí jø, caquiú' Tú^ Simón ta~ e ca'uøøm` jaléng' i dsea` i teáang' e sinúu` do fi' caluu'. Jø lí jø, casí'r` uø` jnir` jø canaañ` feiñ' Fidiéé', jø lí jø, mifíng` cajõøiñ` i 'li~ do jø cajíñ' casí' reiñ':

—i Tabita, ráan'!

Jø dsifí ladob caneáa' i dseamf` do jminir', jø mi~ cangáañ` Tú^ Simón, caróo` bre jø caguár'. <sup>41</sup> Jø Tú^ Simón catñiñ` guoo' i dseamf` do jø casíng' neiñ'. Jø lí jø, cató'` tur jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i ca'uøøiñ` e fi' sinúu` do cóo' gui jaléng' dseamf` 'nñ` i teáang' do, jø ca'eiñ' jaléng' i dsea` do i dseamf` do e nicají' biñ' do. <sup>42</sup> Jø jalém' dsea` seeng' fi' Jope caliñir` jalé' e calí` do ie~ jø, jø fñm' dsea` cajáng' yaaiñ` fi' jaguó' Dsea` Jmáang` ie~ jø. ⁴³ Jø mi~ cangí jø, huøøm` bi caje' Tú^ Simón e fi' fi~ jø fi' quiá' jaang` dseañu' i sii` Simón i nijmóo' ta~ jmi'ua` loo` jó'.

10

Tú^ Simón cóo' jaang` fi' 'léé` i sii` Cornelio

¹ Jø ie~ jø niseeng` jaang` dseañu' i sii` Cornelio fi' cóo' fi' li~ sii` Cesarea i nilíng' fi~ quiá' cóo' 'lé' e sii' italiano. ² Jø i Cornelio do colíng` cóo' jaléng' dsea` sinúu` quiá'r', røøb` eámam` jmiféiñ' Fidiéé' jogui eámam` núu'r` jalé' júu` quiá' dsea`

do, jogui jmicóo' bir cóo' cuu jaléng' dsea` Israel i ja` sea` e 'né-, jogui contøøm- féiñ' Fidiée` cajo. ³ Jo cóo' jmii~ ngóo'jiu la ii- 'ni' e ca'lóo- i Cornelio do líng- eè` cangár- lafa' mi' quir', jo dseáng'- røøb` cangáiñ- jaang` ángel i líng' guotii- Fidiée` i ca'í- fi' lí- guiiñ~ jo cajíng'- dsea` do lala:

—¡Cornelio!

⁴ Jo dob cajé' i Cornelio do jóøiñ- i ángel do, jo eáam' 'gó'r cajming'í'r- dsea` do lala:

—¿E~ 'né- jmee`e, Fii'i?

Jo cañii' i ángel do quiá'- Cornelio jo cajíñ'-:

—Niñúub- Fidiée` jalé' júu^ quií'- mi~ fõn're, jogui ní'bre jalé' e guiá- e jmoo' e jmicóo' jaléng' dsea` i 'né- licóo'~. ⁵ Jo lana nisín'^ dsea` quií'- fi' Jope jo nidsite'r' Simón i sii' Tú^ cajo e nijaiñ' fi' la. <sup>6</sup> Jo lana dob guiiñ~ fi' quiá'- jaang'gui i sii' Simón cajo, jaang` dseañu' i guing~ fi' 'ni' jmiñi'^ i jmoo' ta~ jmi'ua~ loo~ jó'.

⁷ Jo mi~ cangoyúung'~ e cangáng'- i ángel i café' quiá'r- do, dsifi' lanab cató'- i Cornelio do gáng- dsea` 'léeng'~ quiá'r- cóo'~gui jaang` 'léé- i nicuíñ` guiá- jogui i eáam' jmi'gó' Fidiée` cajo. ⁸ Jo mi~ calí- jma'reiñ' do júu^ jalé' e cangár- do cóo'~gui e cajíng'- i ángel do, jo casíim`breiñ' do fi' fi' Jope.

⁹ Jo mi~ cajneá- e jmii~ jo, lajee` gui'nang'~ teáaiñ~ do fi' jo nijaquíem' niguilíñ- fi' Jope, jo ningóo' guieñi'~ ie~ jo, jo lajee` job cajgóo- i Tú^ Simón do fi' yú'^ 'núu' e lí- guiiñ~ do fi' Jope e cangoféeiñ' Fidiée`. <sup>10</sup> Jo sóong- nijmi'aañ- lajee` jo, jo ni'iiñ~ dó'r- i bre. Jo lajee` guiiñ~ dob, lajee` e née` guiá- e nidó'r-, canaang` ní' jalé' e cacuø' Fidiée` e si'íiñ` e ninír' lafa' mi~ qui' dsea`. ¹¹ Jo cangár- e cana' fi' yú'^ jmi'güi', jo jnéeng- cajgó- cóo' e lí' lacó' cóo' 'mi' e fe', jo jnéeng- 'ñuu~ laji' quiú' quiúung'~. ¹² Jo e dsii' 'mi' do jnéeng- teáng'- langúng- íng'~ jó' nuu' i dsí- tú- guoo' jogui tú- tí-, jo quiéeng'gui cajo jaléng' mi' cóo'~ jaléng' qui' jogui langúng- íng'~ tá'. ¹³ Jo canúur- e cajíng'- jaang` i guicafé' jo guicajíñ'- do:

—Ráan', Tú^ Simón, jngang' i jó' na jo quié'.

¹⁴ Jo Tú^ Simón cañii'r' jo cajíñ'-:

—U~, Fii'i, jii'~ cóo'~ née'~ ja` mi' cacún'-n jaléng' i jó' na, có' lajo ta~ huí' fi' ni~ júu^ quiu' ta~ qui'naa', jnea'^ dsea` lí'naa' dsea` Israel.

¹⁵ Joba' guicajíng'~ tu i guicafé' do:

—Jalé' e jíng'- Fidiée` e cuøøm' lí' cø'^, ja` e ta~ e fo'^ 'nu' e ja` cuøøng'.

¹⁶ Jo mi~ catí' 'ni' née'~ e guicafé' i dsea` do e júu^ jo, cangób'-tu e 'mi' do fi' yú'^ jmi'güi'. <sup>17</sup> Jo cajé' Tú^ Simón i' dsii'r' e~ guøng' jalé' e cangár- do. Jo lajee` jo caguilíim- i dsea` quiá'- Cornelio do fi' quiá'- i Simón do e ning'f cangir' jming'í'r'.

Jō mi~ caguiliñ~ fí li~ guing~ i Tú^ Simón do, ¹⁸ jō cajmingúr' cóo' júu^ teá su dob li~ guing~ jaang' dseañu^ i sii^ Simón i sii^bi Tú^ cajo.

¹⁹ Jō lajee' jō, dobi sing' Tú^ Simón e í dsíir' quiá'- jalé' e cangár- do mi~ tí li~ café' Jmiguí' quiá'- Fidié' jō casí'- ír' lala:

—Janú', Tú^ Simón, nab teáng- gaang' dseañu^ i 'náng' 'nu'.

²⁰ Ráan'- jō guó' cóo'r~, jō ja' ee' í o' jii'~ cóo', có' jneab~ dsea' casín~n i dsea' na fí la.

²¹ Jō cajgám- i Tú^ Simón do li~ dsiiñ^, jō cango'íiñ~ i dsea' quiá'- Cornelio do jō cajíñ'- casí'-reiñ':

—Jneab~ i ngi'na' 'náng'na'. ¿E~ júu^ quié'na'?

²² Jō cañíi' i dseañu^ gaang' do jō cajíñ'-:

—Jáa'naa' ta~ quiá'- jaang' fii' 'lée- quí-naa' i sii^ Cornelio, jaang' dseañu^ i guiung- eáang' jogui contøøm- jmiféiñ' Fidié'. Jō jaléng' dsea' góo' dsea' Israel eám' jmi'gór' dsea' do jogui 'neáaiñ' cajo. Jō jaang' ángel quiá'- Fidié' casí'- ír' e nitø'r' 'nu' fí quiá'r- jō ninúr- lajii' júu^ quií'- e 'né- nifí're.

²³ Jō catøb'- Tú^ Simón i dseañu^ gaang' do fí sinúu^ li~ guiiñ~, jō dob cajer' coling~ e uøø' jō. Jō mi~ cajneá- lajō, cangób- Tú^ Simón cóo'~ i dsea' do fí Cesarea, jogui cangolím~bi cóo'r~ cóo' tú~ máng'~ dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- i neáang' fí Jope.

²⁴ Jō mi~ cajneá- cóo'gui jmi~ lajō, joguiba' caguiliñ- cartí' Cesarea fí li~ niguing~ i Cornelio do sijeeng' ír' coling~ cóo'~ jaléng' dsea' sinúu^ quiá'r- cóo'~gui jaléng' dsea' i cuiñ' eáang' i catø'r- fí quiá'r- e laco' ni'íñ' i Tú^ Simón do. ²⁵ Jō mi~ caguíe- i Tú^ Simón do fí jō, dob nising' i Cornelio do o'nú' e nigüijeeng~neiñ'. Jō mi~ cangáng- rúíñ', dsifí ladob casí' Cornelio uø- jnir~ fí quini' i Tú^ Simón do e laco' nijmiféng'neiñ'.

²⁶ Dsu' Tú^ Simón dsifí ladob caseang'neiñ' jō casí'-reiñ':

—Ráan'-, Cornelio, có' jnea~ lín'n jaang' dsea' jmigüi' laco' 'nu'.

²⁷ Jō lajee' gui'ná' siiiñ' ladob, ca'í- Tú^ Simón fí dsíi' sinúu^, jō fím' dsea' nisiseáng' fí jō mi~ cangotáaiñ'. ²⁸ Jō lalab casí'- Tú^ Simón i dsea' do:

—Niñib^ 'nú' e jnea^, dsea' lí'naa' dsea' Israel, ja' cuøøng' e dsitoo'~naa' dsíi' sinúu^ quiá'- dsea' la 'nú' i ja' líng' dsea' Israel, o'gui cuøøng' siing~naa' cóo'~ dsea' la 'nú' cajo. Dsu' lana Fidié' nica'e'r' jnea~ e jō cuøøng' e nifá'a e dsea' la 'nú' i ja' líng' dsea' Israel fa' e uøng~na'. ²⁹ Jōba' mi~ caguiling- dsea' quií'- e tø'r' jnea~, dsifib' cagá-a cóo'r~, jō jii'~ cóo' ja' ee' dsee- casée'~e. Jōba' iin~n dseáang' dsii' e~ ta' cate'na' jnea~.

³⁰ Jōba' cañíi' Cornelio quiá'- Tú^ Simón jō cajíñ'-:

—Ningóo' quié' jmi~ lana, jō e í' laco' ngóo' lana, lab guiin~n fí sinúu^ la e jmifén'n Fidié' la ii- 'ni' e ca'lóo-. Jō lajee' jō, cóo' cajném- jaang' dseañu^ i qui' cóo' 'mi' e ji' eáang',

³¹ jō cajiñ' casí'r' jnea~: "Cornelio, nicanúub' Fidié' jalé' júu' quií', jōgui nicalañi'bre jalé' e guiá' e nicajmee' cóo' jaléng' dsea' i ja' sea' jalé' e 'né'. ³² Quiá' ta' dsea' quií' jō güigüilíñ' fí Jope, jō güiguite'r' jaang' dseañ' i sií Simón, sií'bir Tú' cajo, i táang' fí quiá' jaang'gui dseañ' i sií Simón i guing' 'ni' jmiñí' i jmóo' ta' jmi'ua' loo' jó'." ³³ Jōba' dsifí lajōb casín'n dsea' quié' e e caguitéer' 'nu', jō eáam' guiá' la nicajmee' e nicañi'ba'. Jōgui lana lab nisee'naa' lajñi'naa' fí quini' Fidié', jō eáam' ii'naa' ná'naa' jalé' júu' e ca'ling' 'nu' quiá' Dsea' Jmáang' e catí'naa' e ninú'naa'.

Jalé' júu' quiá' Tú' Simón e café'r' fí quiá' Cornelio

³⁴ Jō mi' cató' fé' i Cornelio do, jō canaang' Tú' Simón fé'r' júu' quiá'r' jee' jaléng' i dsea' i siseáng' fí quiá' i Cornelio do jō cajiñ':

—Ná'guiba' ningán'n røø' e doñí' iib' dsea' íng' Fidié' ja' e lí' i' dsea', ³⁵ co' ím' Fidié' dsea' i jmi'gó' ír' jōgui i jmóo' e guiá' cóo'r' doñí' jíe' fí lí' seeiñ'. ³⁶ Jō Fidié' cangüiñ' júu' quiá'r' la'eáang' cóo' jaléng' jnea', dsea' lí'naa' dsea' Israel, quiá' jial niliseeng' dsea' juguiá' júu' røø' la'eáang' cóo' Dsea' Jmáang', co' íb' Fii' jaléng' dsea' jmigüí'. ³⁷ Jō guiáb' ní' 'nú' jalé' e calí' ie' ja' mí' ngóo' eáang' fí guóo' uó' qui'naa', jnea' dsea' lí'naa' dsea' Israel, jō canaang' jalé' e jō catí' Galilea mi' cangí' e caguia' Juan júu' quiá'r' e 'né' nisáng' dsea' jmi' e lacó' cuø' lí' e qui' jíng' yaaiñ' fí quini' Fidié'. ³⁸ Jō niñí' 'nú' cajo jial cacuø' Fidié' Jmiguí' quiá'r' Jesús i cacuáng' fí Nazaret, jō cóo' e bí' jō cajmée' Jesús jman' e guiá', jōgui cajmi'leáaiñ' jaléng' i íng' iihu' uí' e fii' i' ling' qui' ta' quiá'r'; jō jalé' e jō calí'r' cajméer', co' seem' Fidié' contøøng' cóo' ír'. ³⁹ Jō caneb' jnea' jalé' e guiá' e cajmée' Jesús ie' jō fí' Jerusalén, lí' latøøng' lí' se' Judea. Jō mi' lí' cøøng' lajō, cateáang' dsea' ír' fí dse' crúu' jō fí' jōb cajúiñ'. ⁴⁰ Dsu' Fidié' cajméer' e cají'b'tu' dsea' do mi' cadsíng' 'ní' jmi' lajō, jōgui cajméer' e cajnéng' dsea' do jee' jnea'. ⁴¹ Dsu' ja' cajmijnéeng' 'ñia'r' jee' lí' doñí' i' dsea', co' lajii' jee' jneab' cajmijnéeng' 'ñia'r', dsea' i nicaguíng' Fidié' lajii' lamí' jéeng'gui quiá' e nijmó'naa' júu' røø' jalé' e calí' cóo' Jesús. Jō jneab' dsea' ca'né' caquiee'naa' cóo'r' mi' cangí' e cají'tur calé' catú'. ⁴² Jōgui Jesús casíñ' jnea' e niguiá'naa' júu' quiá'r' jee' jaléng' dsea', jōgui e nijmó'naa' júu' røø' e Fidiéeb' dsea' casíñ' dsea' do e niquidsir' í' jee' jaléng' dsea' jmigüí' i jí'gui cóo'gui jaléng' i ni'ling' mi' catí' í' lajō. ⁴³ Jō jaléng' dsea' i nicafé' cuaiñ' quiá' Fidié' lajii' mali' eáam' café'r' cuaiñ' quiá' Jesús, jōgui cajím'bir cajo e

doñi' ii dsea' i jáng' yaang' fi' jaguó' Jesús ni' íim- dsee- quiá'r- la'eáang' cóo'- dsea' do.

Mi- ca'íng' jaléng' dsea' i ja' lúng' dsea' Israel Jmiguí' quiá'- Fidiée'

⁴⁴ Jo laco' gui'nang' sim' bi Tú' Simón e fé'r' jalé' júu^ quiá'- Dsea' Jmáang- fi' jee- i dsea' i siseáng' do, mi- tí' li- cangíng' jaléng' i dsea' do Jmiguí' quiá'- Fidiée'. ⁴⁵ Jo jaléng' i dsea' Israel i níling' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- i caguilíng- cóo'- Tú' Simón fi' quiá'- i Cornelio do, eáam' cangogá' dsír' mi- calilí'r^ e cangám' jaléng' dsea' i ja' lúng' dsea' Israel Jmiguí' quiá'- Fidiée' cajo, ⁴⁶ co' núur' súng' i dsea' do cóo'- jmí' e jié' gui laco' jmí' quiá'r- jogui jmiféiñ' Fidiée' cajo. ⁴⁷ Joba' cajíng' i Tú' Simón do casí'r- i dsea' do ladsifí' lado:

—Jíi' jaang' ja' ii cuøøng' jníng- e nisáng' i dsea' la jmí' e laco' cuø' lí- e níliiñ' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang-, co' nica'ím' bre Jmiguí' quiá'- Fidiée' laco' gui nica'íng' jnea'^ cajo.

⁴⁸ Jo caquiú' Tú' Simón ta- e cajgáam- i dsea' do jmí' e laco' cuø' lí- e níliiñ' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang-. Jo mi- cangí' jo, jaléng' i dsea' do camí'r' Tú' Simón e fa' nijé- bi dsea' do cóo' tú- jmí' cóo'r- fi' jo.

11

E- uíng- e caguiar' júu^ quiá'- Dsea' Jmáang- fi' jee- dsea' i ja' lúng' dsea' Israel

¹ Jo mi- cangí' jo, jaléng' dsea' apóo^ cóo'- gui jaléng' dsea' quiá'- Fidiée' caguiaang- gui i neáang' lacaang' lí- se' Judea, caliñir' júu^ e jaléng' dsea' i ja' lúng' dsea' Israel nica'ím' bre cajo júu^ quiá'- Dsea' Jmáang-. ² Jo mi- caguiéng' tú- i Tú' Simón do fi' Jerusalén, i lúng- dsea' Israel i lúng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- canaaiñ' cuø'reiñ' dsee- ³ jo sí'reiñ':

—¿Jialí' caguié' lacaang' quiá'- jaléng' dsea' i ja' lúng' dsea' Israel jo caguiquíe' cóo'r-?

⁴ Jo canaang' Tú' Simón jma'reiñ' júu^ latí' uíng- quiá'- jalé' e calí- do jo cajíñ'-:

⁵ —Lajee' táan'n fi' Jope, jo lajee' guiáang' e fón'n Fidiée', camó-o lúng- ee' camó-o lafa' mi- qui' dsea'; jo camó-o cajgó- fi' yá' jmigüi' cóo' 'mi' e fe' eáang', jo 'ñúu' lajì' quiú' quiúung', jo catishí' fi' lí- sín'n. ⁶ Jo mi- cajóø-ø røø' dsí' e 'mi' do, jo camó-o e teáang' langíng- íng' jó' nuu- i dsí- tú- guoo' jogui tú- tí- cóo'- gui jaléng' mi' jogui jaléng' qui' cóo'- langíng- íng' tá'. ⁷ Jo canú-u e lúng- ii guicafé' jo guicajíñ'-: “Ráan'- na, Tú' Simón, jngan' i jó' na jo cun'^re'.” ⁸ Jo cafá'-a: “U-, Fíi', jii' cóo'- née' ja' mí' cacún'-n jaléng' i jó' na, co' lajo ta- huí' fi' ní- júu^ quiú' ta- qui'naa', jnea'^ dsea' lí'naa' dsea' Israel.” ⁹ Joba' canú-túu e luu- e guicafé' fi' guiá' güi' do jo

casí'~ jnea~ lala: “Jalé' e jing'~ Fidié' e cuøøng` lí' cø', ja` ta` e fo'^ 'na` e ja` cuøøng` jme'^ lajo.” ¹⁰ Jo 'ni' née'~ catí' e jgóo' e 'mi' do; jo mi~ cangoyúung'~, jo cajgóob~ tu fí' yá'^ jmigüí'. ¹¹ Jo lajee' guiáang'~ e móo'o jalé' e jo, caguiliing~ gaang` dseañu' i 'náng' jnea~ i jalíng~ tí' Cesarea caguiliñ~ fí' lí' guin~n do. <sup>12</sup> Jo caqui' Jmiguí' quiá'~ Fidié' ta~ jnea~ e cangó-o cóo'~ i dsea` do e ja` casé'~ e jíí'~ coo' ta~ uí'~ e ja` líng' dsea` do dsea` Israel. Jo cóo'~baa jñúung~gui i dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ la cangó-o. Jo mi~ caguíe'~ e fí' Cesarea, lajalé'~baa' cangotóo'~naa' fí' quiá'~ jaang` dseañu' i sii' Cornelio. <sup>13</sup> Jo fí' jo cajmea'r' jnea'^ júu^ jial cangáñ~ jaang` ángel i líng' guotíi' Fidié' fí' quiá'r'~; jo cajíng'~ i ángel do casí'~ reiñ' do lala: “Síng` dsea` quí'~ fí' Jope, jo guiguíte'r' jaang` dseañu' i sii' Simón, i sii'bi Tú^ cajo. <sup>14</sup> Jo í'bing' nijíng'~ jial cuøøng` nileáng'na' jee~ dsee~ quí'~na' colíng~ cóo'~ jaléng' i seeng` quí'~na'.” <sup>15</sup> Jo mi~ canaang` e fón'nre, job mi~ cangüiñ' Jmiguí' quiá'~ Fidié' lajaléiñ' do lí' laco'gui cangíng` jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` Israel, latí' mi~ uiing~. <sup>16</sup> Jo joguib cadseng'~ dsii' lajíí'~ e cajíng'~ Fí'naa' Dsea` Jmáang~ lamí~ cateáañ' cóo'~ jnea'^ fí' jmigüí' la mi~ cajíñ'~ lala: “E já'~ba' e Juan caseáañ' dsea' jmií', dsu' 'nú' nisáng'na' jmií' cóo'~ Jmiguí' quiá'~ Fidié'.” ¹⁷ Jo song Fidié' cacuø'r' i dsea` i ja` líng' dsea` Israel Jmiguí' quiá'r' laco'gui cacuø'r' jnea'^, dsea` lí'naa' lajo mi~ ca'íng'~naa' júu^ quiá'~ Fí'naa' Dsea` Jmáang~, joba' çí~ jnea~ e nijñn~n lajíí'~ ta~ quiá'~ Fidié'?

¹⁸ Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea` Israel i líng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ jalé' júu^ quiá'~ Tú^ Simón, dsifí' lajob jo` e cañíir' jíí'~ coo' quiáañ'~ do, jo canaañ'~ jmiféiñ' Fidié' jo fé'r':

—E jáb'~ e nicacuø' Fidié' jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel e niqúí'~ nijíng'~ yaaiñ' fí' quinir' laco' cacuø'r' jnea'^, jo lajoba' ni'uiñ' dsea` i catíng~ seeng` cøøng` cóo'~ Fidié'~ lata~.

Jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí' Antioquía

¹⁹ Jo ie~ do, mi~ cangí' e cajnga' dsea` quiá'~ i Téé~ do, mi~ canaang` jmáng' dsea` ga` jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba' i líng~ i dsea` í' cangolíñ' cartí' lí' se' Fenicia jogui lí' se' Chipre cóo'~ Antioquía lí' se' Siria. Jo mi~ caguiliñ~ fí' jo, canaañ' e'r' jaléng' dsea` Israel júu^ quiá'~ Fí'naa' Jesús, dsu' jíí'~ dsea` í'bing' ca'e'r' jo ja` ca'e'r' dsea` jíéng'gui. <sup>20</sup> Jo nañí' fa' e lajob cajmér~, dsu' coo' tú~ máng'~ dsea` i niseeng' fí' lí' se' Chipre cóo'~gui fí' Cirene i nica'íng' Dsea` Jmáang~ ie~ do caguiliñ~ fí' Antioquía, jo caguia'bre júu^ quiá'~ Fí'naa' Jesús jee~ jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel. ²¹ Jo eám' cajmicóo'~ Jmiguí' quiá'~ Fidié' quiá'~ i dsea` do, joba' fíim' dsea` i ja` líng' dsea` Israel caqui'~ cajíng'~ yaaiñ' fí' quini' Fidié' ie~ jo; jogui

catúbre jalé' e lami~ tñiñ` jmóor` jéeng'gui jogui ca'uiñ` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`.

²² Jo mi~ caliñí' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i neáang' fí Jerusalén do jalé' e calí' fí Antioquía, joba' casíñ` i Bernabé do fí jo. ²³ Jo mi~ caguié- í fí jo, cangár` e dseáng'- já'-ba' e nica'uíng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` jaléng' i dsea` i ja` lñng' dsea` Israel i seeng' fí jo. Jo eáam' cali'íang` dsí' i Bernabé do ie~ jo, jogui casí'r` jaléng' i dsea` do e ja` nitiúuiñ` do Dsea` Jmáang`, jogui e nijmiti~bir e ngocáng` dsíir' jalé' júu^ quiá'- dsea` do cajo. <sup>24</sup> Jo i Bernabé do líiñ` jaang` dseañu` i guiúng` eáang', jo contøom` jée' Jmiguí quiá'- Fidiéé' quiá'r` cóo'~ jalé' e jmóor` do, jogui jáb'- líiñ` júu^ quiá'- Dsea` Jmáang` car` ngocáng` dsíir'; jo lajob fñm' dsea` ca'uiñ` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` ie~ jo.

²⁵⁻²⁶ Jo mi~ cangí jo, jo cangó` Bernabé fí Tarso e cango'neeiñ` Saulo. Jo mi~ cadséiñ` dsea` do, cajéem`breiñ' do fí Antioquía. Jo fí job cajer' laji huáaiñ` do lajee` coo` jii` tøong` e e'r' fñng' dsea` júu^ quiá'- Dsea` Jmáang`. Jo e fí Antioquía dob li~ la'uii~ calisí dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` jaléng' i dsea` i cajáng' yaang' fí jaguó` Jesús.

²⁷ Jo ie~ jo, coo` tú` máng'~ dsea` i jmóo` ta~ e fé'r` cuaiñ` quiá'- Fidiéé' ca'uøøiñ` fí Jerusalén jo cangoliñ` fí Antioquía. ²⁸ Jo mi~ caguiliñ` fí jo, jaaiñ` do i sii` Agabo casíng' ñia'r' fí quini`gui, jo cajíñ`- la'eáang' cóo'~ Jmiguí quiá'- Fidiéé' e tí nijáa` jii` oo` fí jo. Jo jalé' e jo cangojée' lajee` jii` quiá'- jaang` dseata~ dsea` féng' i calisí Claudio. ²⁹ Joba' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i neáang' fí Antioquía ca'í dsíir' e nisíñ` jalé' e nijmicóo'r` i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i neáang' fí lí' se' Judea, lí' jíé' jii' lí' quí'r` jmí~, <sup>30</sup> jo lajob cajméer'. Jo la'eáang' Bernabé jogui Saulo cangolí jalé' e do quiá'- jaléng' dsea` cóøng' i neáang' fí lí' se' Judea.

12

Mi~ cajnga' dsea` quiá'- Jacóo`

¹⁻³ Jo lajee` jo, lajee` jmóo` dsea` Israel jmí~ quiá'r` e gø'r' iñí' e ja` quie' quiéeng', jo ie~ jo canaang` Herodes Agripa, jaang` dseata~ dsea` féng' i quiu' ta~ fí Jerusalén, jo canaaiñ` jmáiñ' ga` i lñng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i neáang' fí jo. Jo lajee` jo, caquiur' ta~ e cajnga' dsea` quiá'- i Jacóo` cóo'~ ñisú', jaang` dsea` i oo` ta~ quiá'- Fidiéé'; jo i dsea` í líiñ` jaang` dsea` ngáang' cóo'~ i Juan do. Jo mi~ calilí' i dseata~ Herodes do e catíb` dsí' jaléng' dsea` Israel e cajnga' dsea` quiá'- i Jacóo` do, joba' caquiur' ta~ e catám' i Tú` Simón do cajo. ⁴ Jo mi~ catáiñ' dsea` do jo caquiur' ta~ e dsí' 'nuñí' ca'íñ` do ladsifí lado. Jogui mifñng` caquiur' ta~ guiñúung`- lée~ quiá'r` i nidsijmée-

í ñ Tú Simón do, jogui e nijmér⁻ dsiguiéeng' tá⁻ la quiúung⁻ dsea' e laco' ja' sitúung; jo í dsír' e mi⁻ ningí e jmi⁻ doba' nisiñ' dsea' do fí quini' jaléng' dsea' fií. ⁵ Jo e eáam'ba' jée' 'lée⁻ quiá⁻ ñ Tú Simón do li⁻ iuiñ⁻ e laco' ja' dseáng'⁻ niliúng⁻ 'ñia'r'. Jo lajee⁻ jo, lajalém' dsea' quiá⁻ Dsea' Jmáang⁻ féiñ' Fidiée⁻ uii⁻ quiá⁻ dsea' do e ngocáng' dsír'.

Mi⁻ cagúing' jaang' ángel quiá⁻ Fidiée⁻ Tú Simón fí' dsí' 'nuñí'
⁶ Jo mi⁻ nijneá' e uóø' joba', si'í' e nidsijéeng' ñ dseata⁻ Herodes do Tú Simón fí' quini' jaléng' dsea' fií e niquidsir' í' quiáiñ⁻ do. Dsu' 'ñia' e uóø' jo, dob ráang' Tú Simón güññ' fí' dsí' e 'nuñí' do, jo 'ñúu' guóor' cóo' ñí' cadena, jogui teáang⁻ jmá⁻ jáng' 'lée⁻ ñ jmóo' í' í' lacataang' cáaiñ, jogui jiéng' gui 'lée⁻ ñ teáang⁻ jmóo' í' e o'nú' 'nuñí' do. ⁷ Jo lajee⁻ jo, cóo' cajném⁻ jaang' ángel ñ casíng' Fidiée⁻ fí' li⁻ ráang' ñ Tú Simón do fí' dsí' 'nuñí', jo jlo' cajneá' fí' latøng⁻ e dsí' jo. Jo ñ ángel do cangoquiéiñ' li⁻ ráang' Tú Simón jo cagüi'r' mo'uóø' dsea' do; jo dsifí'bi cajné' dsíñ' do li⁻ ráaiñ' güññ', jo lalab casí⁻ ñ ángel do í':

—Jminá⁻ ráan⁻ na, Tú Simón.

Jo dsifí' lajob casojiú' e ñí' cadena e 'ñúu' guoo' Tú Simón do. ⁸ Jo cajíng⁻ ñ ángel do calé' catú⁻ casí'r⁻ dsea' do:

—Qui' sí' lajminá⁻ jogui øø' lomí⁻.

Joba' lajob cajmée' Tú Simón ladsifí' lado. Jo cajíng⁻ gui ñ ángel do casí'r⁻ dsea' do lala:

—Te' 'mijñú' iá' lúu' jo má⁻aa' cóo' ñ jnea⁻.

⁹ Jo dsifí' lajob cango'leáang' ñ Tú Simón do laco' cagüi'í' ñ ángel do, jo jii' ja' ñir' si já⁻ si ja' já⁻ lajii' e jíng⁻ ñ ángel do, có' nír' e do lafa' mi⁻ quí'bre. ¹⁰ Jo cangüñ'bre li⁻ teáang' ñ 'lée⁻ do la'uii⁻, jo li⁻ jo, cangüññ' li⁻ teáang⁻ cóo' 'lé'gui. Jo mi⁻ tí' li⁻ ningóo' uóñ' fí' cóo' o'nú' li⁻ lí' layaang⁻ ñí' e mifíng' ni'uóñ' cartí' caluu', 'ñiab' e jní' do cana', jo ca'uøøm'bre. Jo cueeb'jiu capí' li⁻ cangolíñ' e ngír' colíng⁻ lado. Jo mi⁻ cangoyúung⁻ jo, catúub⁻ ñ ángel do quiá⁻ ñ Tú Simón do, jo 'ñia'biñ' do cangáng⁻ gui.

¹¹ Jo mi⁻ calilí' ñ Tú Simón do e dseáng⁻ jáb⁻ jalé' e cangongüññ⁻ do joba' cajíñ⁻:

—Nab nicamó'o e dseáng⁻ já⁻ba' nicasíng' Fidiée⁻ ñ ángel do quiá'r⁻ e cajaleaaiñ' jnea⁻ fí' jaguó' ñ dseata⁻ Herodes do e laco' ja' calí'r⁻ cajmicóo' rúñ' cóo' dsea' góo' dsea' Israel fa' ee' cajmeáiñ' jnea⁻.

¹² Jo mi⁻ cangí' e calilí'r⁻ e jo, condséeb' cangáiñ⁻ fí' quiá⁻ jaang' dseamí' ñ sií' Yá', niquíá' jaang' dseañ' ñ sií' Juan, sií' bir Marcos cajo. Jo fíim' dsea' quiá⁻ Dsea' Jmáang⁻ siseáng' fí' jo e féiñ' Fidiée⁻ lajee⁻ jo. ¹³ Jo mi⁻ caguiéng⁻ ñ Tú Simón do fí' jo, dsifí' lajob cabár' jní' o'nú' e tó'r' ñ dsea' teáang⁻ dsí' do e

laco' nineaiñ' do 'núú. Joba' cangó- jaang` simí^ i jmóo` ta~ i sii` Rode e ngoñíir` i~ i bá` e jní^ do. <sup>14</sup> Jo dsifí` mi~ calicuír` luu~ i Tú^ Simón do, sóong- cali'íáang` dsíir', jo lafa' e nineár- e 'núú do e ningíng- Tú^ Simón, dsifí` lajob caquing'- tur cangojmée'r` i teáng'~ dsíí` do júu^ e Tú^ Simómbing' sing' bá` e jní^ do. ¹⁵ Jo cajíng'- i dsea` teáng'~ do casí'r- i simí^ do:

—iNgaam` 'nu, simí^!

Dsu' i simí^ do jíñ'- e já'-ba' e Tú^ Simómbing' guising'^ e tór` o'nú^.

Dsu' i dsea` caguiaang- do cañíir`:

—O! Tú^ Simón do. Jangám- i ángel i jmóo` í` quiá'-bre do.

¹⁶ Jo lajee` sáing` i dsea` do lado, dob sing' Tú^ Simón e bá'bir jní` fí` caluu`. Jo lí^ mi~ caneáar' e jní^ do, joguib calilí'r^ e Tú^ Simómbing' nising', jo sóong^ cafóíñ' mi~ cangaiñ- dsea` do.

¹⁷ Dsu' i Tú^ Simón do cajmээр` li~ cóo'~ guóor` e laco' jo' ta'li i dsea` do mú'~. Jo mi~ ni'iuuiñ- dsíí` sinúú^, joguiba' cajmea'r` i dsea` do júu^ la'uiing- laná'- jial cajmicóo'~ Fidiée` quiá'r- e cagüi'íir` dsíí` e 'nuñí^ do jo cajíñ'- casí'-reiñ`:

—Jmée'na' júu^ Jacóo^ cóo'~ gui dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i caguiaang- gui do jalé' e guiá- e cajmée` Fidiée` cóo'~ jnea' fí` dsíí` 'nuñí^.

Jo mi~ calí- sáíñ` lado, jo cagüi'íir`bre jo fí` li~ jíéb' cangór-.

¹⁸ Jo mi~ cajneá- cóo'gui jmí~, mi~ cangá- jaléng' i 'lée- do e jo' Tú^ Simón seeng' fí` dsíí` 'nuñí^, sóong- cangogá` dsíir' lajaléíñ' do, có' jjíi'- ja` ñir` e` calí- cóo'íñ' do. ¹⁹ Jo mi~ caliñí` i dseata~ Herodes do e jo' Tú^ Simón seeng' fí` dsíí` 'nuñí^, joba' caquiá'r` ta~ e cali'ném'^biñ' do, dsu' jo' lí` cadséng'neiñ'; joba' cató'r- lajüing` 'lée- i sí'í^ cajmée` í^ quiá'- Tú^ Simón do, jo caquiá'r` ta~ e cajúm-biñ' do lajüiñ` dsifí` lado uí'~ e caláang- i Tú^ Simón do. Jo mi~ lí~ cóo'ng`gui lajo, cagüi'íir` dseata~ Herodes lí` guíñ- lí` se' Judea, jo cangór- cangogüear` fí` Cesarea.

Mi~ cajúng` i dseata~ Herodes Agripa do

²⁰ Dsu' ie~ jo, sóong^ nisigüing^ i dseata~ Herodes do quiá'- jaléng' dsea` i niseeng` fí` Tiro cóo'~ Sidón, dsu' i Herodes do i 'né- nicuó- fí` e nilisea` jalé' e nidó'- i dsea` seeng` fí` Tiro cóo'~gui i dsea` i seeng` fí` Sidón; joba' i dsea` seeng` fí` laj` tú- fíi` jo dseáng'- 'néb- e niliseeíñ` røø` cóo'~ i dseata~ do e laco' nilisea` jalé' e gøíñ' do. Jo calí'-bre jaang` dseañu' i líng' jaang` dsea` nu'luu~ quiá'- i dseata~ Herodes do i sii` Blasto, jo cacuø'reiñ' do cuu- e laco' niféíñ' do uii~ quiáíñ'- . Jo lajoguiba' calí'r- e sáíñ` cóo'~ i dseata~ Herodes do. ²¹ Jo catéjeíñ' do cóo' jmí~ lí~ e iññ` nisíñ` cóo'~ jaléng' i dsea` do. Jo e jmí~ jo, dsea` seeng` fí` Tiro cóo'~gui fí` Sidón cagüiñ- fí` lí` guíng` i dseata~ Herodes do. Jo ie~ jo i dseata~ Herodes do

caquí'r- sî'r^ lali~ e jlo^'gui e sea` quiá'r-, jo caguár` ni` 'masii` quiá'r- li~ guár` mi~ quidsir` í', jo canaañ` bír` güf- quiá'r- jee` jaléng` i` dsea` fi` do. <sup>22</sup> Jo mi~ canúu- jaléng` i` dsea` do jalé` júu^` quiá'- i` dseata~ Herodes do jo canaañ` fé'r` teá' lala:

—jaang` diée` i` fé' na lana, o' dsea` jmigüi` na!

²³ Jo dsifi' lajob jaang` ángel quiá'- Fidiée` cajméer` e catóm` i` dseata~ Herodes do e dsée'r~ ladsifi' lado, co' cacuør' fi' e cajmiféng' dsea` ír` laco' Fidiée` 'ñaia'r'. Jo cajúm- i` dseata~ Herodes do cóo'~ jmohuí' e cacuør' i` ángel do e cagø' joo' ír'.

²⁴ Dsu' lajee` jo, eáang`gui ngóo' ni' júu^` quiá'- Fidiée` jogui doñí' jiéb' ninúu` dsea` e júu^` jo.

²⁵ Jo mi~ tí' li~ cató' ta~ quiá'- i` Bernabé cóo'~gui Saulo fi' Jerusalén, jo cangolíim`tur` fi' Antioquia, jo tée`bre Juan i` sii`bi Marcos cajo.

13

Mi~ canaang` Bernabé cóo'~ Saulo e guiar' júu^` quiá'- Fii'naa' Jesús lacaang` fi' li~ jié'

¹ Jo mi~ caguiliñ` fi' Antioquia caseáañ' cóo'~ jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i` nineáang' fi' jo, jo jee~ jo niquiéeng` jaléng` dsea` i` fé' cuaiñ` quiá'- Fidiée` cóo'~gui jaléng` tifa' quiá'- júu^` quiá'- dsea` do; jaaiñ` do nisiir` Simón i` sii` Simón Le', jaang`gui i` sii` Lucio i` caliséng' fi' Cirene, jaang`gui i` sii` Manaén i` cacuáng- colüing` cóo'~ i` dseata~ Herodes do i` calíng- dseata~ dsea` féng' quiá'- Galilea, jogui Bernabé cóo'~gui Saulo do. ² Jo cóo' jmi~ lajee` guiáang` teáang` i` dsea` do e jmiféiñ' Fii'naa' Fidiée` jogui jmóor` ayuno e ja` gø'r` ir~ lajee` jo, casí' Jmiguí` quiá'- Fidiée` ír` lala jo cajíñ'-:

—Cuøøng`na' jnea~ i` Bernabé na cóo'~gui Saulo quiá'- e nináiñ` jmér- lajii~ ta~ e nicatøø-øre na.

³⁻⁴ Jo mi~ cangoyúung` e féiñ' Fidiée` jogui cajméer` ayuno, dsifi' lajob caquidsí' i` dsea` do guóor' fi' mogui~ Bernabé cóo'~gui Saulo e laco' cuø' li~ quiá'- lajii~ ta~ nidsiliñ'- do. Jo mi~ calí' jo, ca'f'breiñ' do júu^, jo cangolíim`biñ' do, jo cóo'~bre i` Juan Marcos do i` jmicóo'~ quiá'r-.

Mi~ caguia' gáang- i` dsea` óo' ta~ quiá'- Fidiée` júu^` quiá'- Dsea` Jmáang` fi' Chipre

⁵ Jo Jmiguí` quiá'- Fidiéeb` casí' quiá'- i` Bernabé do cóo'~gui Saulo fi' cóo' oo- jmi~ e sii` Seleucia e néé' 'ni' jmiñí'^. Jo mi~ caguiliñ- fi' jo, cangotáaiñ- fi' cóo' dsí' móo' jo cangolíiñ` fi' cóo' oo- jmi~ li~ sii` Salamina e néé' fi' li~ se' Chipre. Jo mi~ caguiliñ- fi' jo, jo cajgám-bre e móo' do, jo dsifi' lajob cangolíiñ` fi' li~ téé` guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel jo canaañ` guiar' júu^` quiá'- Fidiée` fi' jo.

⁶ Jō mi~ cangî jō, cangîiñ la'úm- e ni~ uó^ e née' ni~ jmiñí^ do cartí caguiliñ- fí' oo~ jmi~ e sii' Pafos. Jō fí' jōb cajíñ' jaang' dsea' Israel i sii' Barjesús, jō cóo~ jmi' griego siir' Elimas. Jō i dseañu' do niliñ' jaang' dsea' láang' i ngí' ta~ jmiğóøng' jaléng' dsea', có' jíñ'- e líiñ' jaang' i fé' cuaiñ~ quíá'- Fidiée~, dsu' o' já'- e lajō. ⁷ Jō i dsea' láang' do niliñ' jaang' i jmóo' lajii~ e iing~ dseata~ dsea' féng' i sii' Sergio Paulo, jaang' dseañu' i tñng' eáang'. Jō mi~ caliñ' i dseata~ dsea' féng' do e fí' góo~ bre nitáang' Bernabé cóo~ gui Saulo, jōba' cató' reiñ' có' iñ~ ninúr- júu^ quíá'- Fidiée~ e guiaiñ' do. ⁸ Dsu' i dsea' láang' do cajníim' bre quíá'- i dseata~ dsea' féng' do e laco' ja' já'- niliñ' do júu^ quíá'- Fidiée~ e guíá' i Saulo do. ⁹ Jō eáam' jéeng' Jmiguí quíá'- Fidiée~ i Saulo do i sii' bi Paa- cajo, jōba' cajóøiñ- i Elimas do la'úung' ¹⁰ jō casí'r- dsea' do:

—'Nu' lin' jaang' adsee' féng' jogui jóo' fi~ i 'ling'^; có' jni' fí' quíá'- jaléng' dsea' i iing~ jmé- e guíá-. ¿Jialí' jnin' fí' quíá'- jaléng' dsea' i iing~ nisíng' yaang~ fí' guíá- cóo~ Dsea' Jmáang-? ¹¹ Lana Fí'naa' Fidiée~ nicuó'r- 'nu' cóo' iihuí', jō nijá^ e jō lí' jóø^ jii~ capí^ cartí mi~ niquíá'- Fidiée~ ta~ e nilijné'tu' calé' catú-.

Jō dsifí' lajōb calinú' jmini~ i Elimas do, jō canaaiñ' jmóor' quijí- i dsea' i nisó' 'ma'u' quíá'r- có' jō lí' jóør- jii~ capí'. ¹² Jō mi~ cangá- i dseata~ dsea' féng' do e calí- lado, dsifí' lajōb já'- caliñ- júu^ quíá'- Dsea' Jmáang- có' eáam' dsigá' dsíir' jalé' júu^ quíá'- dsea' do e e' i dsea' apóo^ do.

Mi~ cangolíng^ Paa- cóo~ Bernabé fí' Antioquía lí~ se' Pisidia

¹³ Jō mi~ calí- ta~ quíá'- i Paa- do cóo~ gui Bernabé cóo~ gui Juan Marcos e fí' Pafos do, jōba' ca'uøøm' bre fí' jō e teáaiñ' fí' dsí' móo', jō cangolíiñ' fí' Perge e née' fí' lí' lí' 'ngóo~ jmiñí^ lí~ se' Panfilia. Dsu' i Juan Marcos do jō' cangó-guir cóo'iñ' do, jō caquim' tūr fí' Jerusalén. ¹⁴ Jō mi~ cangî jō, ca'uøøm' i Paa- do cóo~ gui Bernabé fí' Perge, jō cangolíiñ' fí' cóo~ gui fi~ lí~ sii' Antioquía e née' lí~ se' Pisidia. Jō mi~ caguiliñ- fí' jō, cóo~ jmi~ lajee' e tñng' dsea' góor' dsea' Israel e jmi'íñ', cangotáaiñ' fí' guá'- quíá'- dsea' do, jō fí' jōb caguár' jee~ jaléng' dsea' i teáang' do ie~ jō. ¹⁵ Jō mi~ cangoyúung' e ca'f' i dsea' do e júu^ quíá' ta~ quíá'- Fidiée~ cóo~ gui e júu^ quíá'- jaléng' dsea' i café' cuaiñ~ quíá'- Fidiée~ do malí' gui eáang', jō mi~ cangî jō, i dsea' i née' ni~ e guá'- do casí'r- i dsea' gáng- do jō cajíñ':

—Rú'uu', song sea' júu^ e iing~ na' føng' na' jaléng' dsea' góo' na' la e laco' nijmicóo~ quíá'r-, cuøøm' føng' na' r lana.

¹⁶ Jō dsifí' lajōb caróo- i Paa- do lí~ guiiñ-, jō cajméer' lí~ cóo~ guóor' e laco' ninú- i dsea' do júu^ quíá'r-, jō lalab cajíñ' casí'r- i dsea' do:

—Náuˉ na' júuˉ quiéˉ e jaléngˉ 'nú', dseaˉ góo'oo' dseaˉ Israel, jogui jaléngˉ 'nú' dseaˉ jaˉ líng'na' dseaˉ Israel i jmi'goo'na' Fidiééˉ quiˉ jnea'ˉ: 17 Lajjúiˉ mali' eáang' Fidiééˉ caguíñˉ 'liˉ dseaˉ cóongˉ quiˉ ii', jo lajeeˉ e neáaiñˉ fí Egipto, cajméeˉ Fidiééˉ e eáam' cangofhiñˉ, doñí fa' líiñˉ dseaˉ seeng' fí fiˉ liˉ o' góor. Jo miˉ cangf jo, ca'uóom'bre i dseaˉ do fí Egipto la'eáang' cóo' e 'gøiñˉ do. 18 Jo lajeeˉ tulóˉ jiiˉ e cangiñˉ do fí niˉ guóo' uóˉ quiúˉ, cajméebˉ Fidiééˉ féng' dsír uiiˉ quiáiñˉ do. 19 Jo miˉ caguilingˉ i dseaˉ cóongˉ quiˉ ii' dseaˉ Israel do fí liˉ se' Canaán, ca'limˉ Fidiééˉ jaléngˉ dseaˉ i neáang' fí jo; guiéˉ fiˉ ca'íiñˉ ieˉ jo e laco' caliseáˉ uóˉ e cacuør' 'liiˉ dseaˉ cóongˉ quiˉ ii' e fí liˉ se' Canaán do. 20 Jo miˉ cangf cuatrocientos cincuenta jiiˉ e caguáˉ dseaˉ cóongˉ quiˉ ii' dseaˉ Israel fí Egipto, joguib cacuóongˉ Fidiééˉ lajiingˉ dseaˉ í dseaˉ i cacáˉ nifí quiáˉˉ dseaˉ góorˉ i líng' dseaˉ cóongˉ quiˉ ii' do. Jo dseaˉ góo'oo' i siiˉ Samuel i féˉ cuaiñˉ quiáˉˉ Fidiééˉ, íbing' cacáˉ nifí quiáˉˉ dseaˉ áang' quiˉ ii' do cartí liˉ cadséngˉ. 21 Jo miˉ cangf joguiba' dseaˉ góo'oo' camiiñˉ Fidiééˉ jaangˉ dseataˉ dseaˉ féng' i niquiúˉˉ taˉ quiáˉˉ rˉ jeeˉ la'ó' dseaˉ góo'oo' do. Joba' Fidiééˉ cacuóøiñˉ jaangˉ dseataˉ dseaˉ féng' i calisí Saúl, jóo' jaangˉ dseañuˉ i calisí Cis, sijuˉ Míngˉ, jaangˉ lajeeˉ guitúungˉ 'léˉ dseaˉ áang' quiˉ ii' do; jo i Saúl dob caquiúˉ taˉ quiáˉˉ dseaˉ áang' quiˉ ii' lajeeˉ tulóˉ jiiˉ. 22 Jo miˉ cangf jo, caguíim Fidiééˉ i dseataˉ Saúl do e liiñˉ taˉ, jo caguíeiñˉ jaangˉ dseañuˉ i siiˉ Davíˉ i nilíngˉ dseataˉ dseaˉ féng' quiáˉˉ dseaˉ Israel, jóo' jaangˉ dseañuˉ i siiˉ Isai. Jo lalab cajíngˉ Fidiééˉ e éeiñˉ i dseataˉ Davíˉ do ieˉ jo: “Eáam' iáangˉ dsiiˉ cóo' Davíˉ i líng' jóo' Isai, co' nijmitiˉ bre lajúiˉ e iinˉ n.” 23 Jo jaangˉ lajeeˉ dseaˉ sijuˉ i dseataˉ Davíˉ do, íbˉ dseaˉ góo'oo' Jesús i cajíngˉ Fidiééˉ lajúiˉ lamali'gui do i nisíñˉ fí jmi'güiˉ la e nileáiñˉ jneaaˉ aa' jeeˉ dseeˉ quiˉ ii', dseaˉ líi' dseaˉ Israel, líˉ laco'gui júiˉ júuˉ e nicacuør' jéeng'gui. 24 Dsuˉ náˉ gui e caguéngˉ Jesús fí jmi'güiˉ la, cangf jaangˉ dseaˉ góo'oo' i siiˉ Juan e ni' júuˉ jeeˉ jneaˉ dseaˉ Israel quiáˉˉ jial 'néˉ niquíˉ jíng' yaangˉ dseaˉ fí quiniˉ Fidiééˉ jo lajoguiba' cuóongˉ nisáiñˉ jmiˉ. 25 Jo miˉ nijaquíem'ba' e nitéˉ taˉ quiáˉˉ i Juan i seáangˉ dseaˉ jmiˉ do, cajíñˉ casíˉ rˉ jaléngˉ dseaˉ lala: “Jaˉ íˉ óo'na' e jneaˉ i dseaˉ i sijeengˉ na' do i jíngˉ Fidiééˉ i nisíñˉ fí jmi'güiˉ la, co' nabi nijáaˉ dseaˉ í cøongˉ guijiu na, jo fí quiniˉ í jaˉ quíngˉ jneaˉ co' síiˉ i capíˉ ñiˉ 'ñuuˉ lomiiˉ rˉ.”

26 Dseaˉ rúˉ uuˉ, jaléngˉ jneaˉ dseaˉ Israel dseaˉ sijuˉ 'liiˉ yáuuˉ quiˉ ii' Abraham líi'naa', jogui jaléngˉ 'nú', dseaˉ jaˉ líng'na' dseaˉ Israel i jmi'góˉ Fidiééˉ, catíimˉ baa' lajaléˉ naa' e juguiáˉ e guiaaˉ la quiáˉˉ jial nileáangˉ naa' jeeˉ dseeˉ quiˉ naa'. 27 Dsuco' jaléngˉ jneaˉ dseaˉ Israel i seengˉ fí Jerusalén cóo' lajaléngˉ

dsea` quie' nifi' quí-ii' ja` calilí'r^ i~ dseáng'- Jesús i cajíng'- Fidiée` i nisíñ- fí' jmigüi' la e laco' nileáiñ- jneaa`aa' jee` dsee- quí-ii', o'gui cangáiñ' jalé' júu` quía'- Fidiée` e cajme' i dsea i fé' cuaiñ` quía'- dsea` do e í' dsea' fí' laco` fí' dsí' guá'- quí-ii' mi~ jmii~ e jmi'íng'naa'. Dsu' mi~ cateáaiñ` i Jesús do fí' dse' crúu^, e jii~ yaaiñ` ja` calilí'r^ e joguib caliti~ jalé' e cajme' i dsea i café' cuaiñ` quía'- Fidiée` fí' ni~ jì' quía'r- mali' gui eáang'. 28 Jo nañí' fa' jii~ co` dsee- ja` cadsé' dsea` góo'oo' dsea` Israel quía'- dsea` góo'naa' Jesús e quía'- nijngáiñ'- dsea` do, dsu' cangomii~bre fí' dseata~ Pilato e quía'- niquiá'- dsea` do ta~ e nijngáiñ'- Jesús. 29 Jo mi~ cangoyúum' e caliti~ jalé' e fé' fí' ni~ jì' quía'- Fidiée` uii~ quía'- Dsea` Jmáang- latí' jii~ mali', jo cajgiám-bre dsea` do fí' dse' crúu^ li~ cajúiiñ', jo cango'áaiñ` fí' dsí' co` too' jiáa' laco' litíng` dsea` góo'oo'. 30 Jo dsu' Fidiée` cajméer` e cajib'tu dsea` do mi~ cadsí' 'ni' jmii~ lajo. 31 Jo lajee` jmiguiú' jmii~ cajmijnéeng` 'ñia'r' jee~ jaléng` dsea` i cangi' cóo'r~, tí' lí' se' Galilea jo cartí' Jerusalén. Jo jaléng` dsea` íb` i ninaang` guía' júu^ quía'- Fíi'naa' Jesús jee~ jaléng` dsea` jmigüi' lana colíing` cóo' jnea~.

32-33 Jo jnea' cuø`-naa' 'nú' lana e juguiá' e cacuø' Fidiée` dsea` cóong'~ quí-ii' lajii~ mali', co' nicajmiti~bre e júu^ jo quí-aa', dsea' líi'naa' dsea' sijur~, mi~ casíiñ` Jóor' fí' jmigüi' la lí' laco'gui la fé' fí' ni~ jì' salmo e catí' tú- do lí' fé' lala: "Nub` Jóo'o, jo jmii~ na nijméee` e niliñi' dsea` e jneab- lín'n Tiquí'". 34-35 Jo Fidiée` cajméer` e cajib'tu Jesús mi~ cangi' e cajúiiñ-, jogui jo' nijúung-tur o'gui nijgié' ngúu' táaiñ; co' lalab café' Fidiée` fí' ni~ jì' quía'r-: "Nijmiti~baa la'eáang` cóo'~ 'nu' jalé' júu^ jlo'^ niguol' jogui já'- e cafi~ i dseata~ Davi'". Jogui lalab café' guir cajo: "Ja' cuøø- fí' e lí' nijgié' lajo ngúu' táang` 'nu', dsea` güeang'^ quie` e i jmóo' lajii~ e iing~ jnea~." 36 Jo o' quía'- Davi' fé' e júu^ la, co' mi~ cajmiti~ i Davi' do lajii~ e iing~ Fidiée` e nijmér-, joguiba' cajúiiñ-, jo fí' dob ca'áiñ- fí' cáang` lí' sí'aang` 'li~ tiquíar^, jo ngúu' táaiñ` cajgob' fí' ná'- uø-. 37 Dsu' ngúu' táang` Jesús i cajmijí' Fidiée` quía'- do ja' cajgo' lajo.

38 Dsea` rú'naa', dseáng'- 'né' ñíh^ 'nú' e jii~ la'eáang` cóo' Jesúsba' e íng- Fidiée` jalé' dsee- quí-ii'. 39 Jogui doñí' ii` i já'- líng` jalé' júu^ quía'- dsea` do, nileám-bre jee~ jalé' dsee- quía'r- fí' quini~ Fidiée`; co' jii~ jaang` dsea` jmigüi' caláaiñ- jee` dsee- quía'r- la'eáang` e jmitir~ júu^ quia' ta~ e cajme' Moi~ do. 40 Ñiing~ óo'na' jaléng` 'nú', dsea` rú'naa', e ja' cuø' fí' yaang~na' e güitíng`na' laco' cajíng'- jaang` dsea` i café' cuaiñ` quía'- Fidiée` mali'gui eáang` mi~ cajme'r' lala:

41 Quié'na' cuente jaléng` 'nú' i ja' jíi' júu^ quie` e o'gui já'- líng`na' e júu^ jo.

Jo güidsigá' óo'na' jogui nijúum-ba',

co' jmiguiá jalé' e nijmee~ jnea~ jee~ 'nú'
 jo júi~ capí^ ja' já^- nilíng'na', fa' jialgui la jalíng~ dsea' e jma'r'
 'nú' júu^ røø quíá^- jalé' e jo.

Jo lanab cajíng'^ Fidié~ fí' ní~ jì quíá'r^-.

42 Jo mí~ calí^- fé' i Paa^- do jalé' júu^ güí^- quíá'r^-, jo ca'uøøm`bre dsí' e guá'^ do. Jo fíim' dsea' i ja' líng' dsea' Israel cangolíiñ^ e cangomí'r^ Paa^- e niguiá^- gui dsea' do júu^ mí~ nití^- coo'gui jmií^ e jmi'íng' dsea' Israel. 43 Jo lajee~ ngolíiñ'^ do, fíim' dsea' Israel cóo'~ jaléng' dsea' jiéng' i nica'uúing^- dsea' Israel ngolíiñ^- colíng~ cóo'~ Paa^- cóo'~ gui Bernabé. Jo casí'r^- jaléng' i dsea' do e ja' nijmitúng^- dsíiñ' cóo'~ Fidié~, jogui e güí'íib' dsíir' røø jalé' e guiá^- e cajmée' Fidié~ cóo'r^- e cangúiiñ^- e cacuø dsea' do e iáang' dsíir'.

44 Jo mí~ catí coo'gui seamaan~ do, coo' jmií^ e jmi'íng' dsea' Israel, fíing' dsea' i seeng' e fií do caguilíiñ^- e fí' guá'^ quíá^- dsea' Israel do e caguínúur^ júu^ quíá^- Fíi'naa' Fidié~ e guiá' i Paa^- do, jia' ja' latøøng^- fiíib' caguilíng^- ie~ jo. 45 Dsu' mí~ cangá^- dsea' Israel i ja' já^- líng' júu^ e guiá' i Paa^- do jial tíí fíing' jaléng' dsea' i caseáng' fí' dsíi' sinúu^ guá'^ quíá'r^- do, sóong^ calí^- dsihuíiñ^- quíá^- dsea' do, jo canaaiñ^- fé'r' e jmangí^- júu^ e o' já'-ba' guiá' i Paa^- do, jogui jmineam' bre dsea' do cajo. 46 Jo ba' i Paa^- do cóo'~ gui Bernabé júi~ capí^ ja' 'gó'r' casí'r^- jaléng' i dsea' góor' dsea' Israel do, jo cajíñ'^ casí'^ reiñ':

—E catíib^- jnea'^ e 'né^- guiá'^naa' júu^ quíá^- Fidié~ la'uii~ jee~ 'nú'. Jo dsuco' 'nú' ja' iing~na' íing'na' e júu^ do, jo lajoba' ja' catíng~na' e niliseeng~na' cøøng' cóo'~ Fidié~ lata~, joba' jnea'^ fí' jee~ dsea' i ja' líng' dsea' góo'oo' dsea' Israel canaang~naa' guiá'^naa' júu^ quíá^- Fidié~ lana. 47 Co' lajob ta~ caquiú' Fíi'naa' Fidié~ fí' ní~ jì quíá'r^- malíi~ gui mí~ cajíñ'^ lala:

Jnea~ nisíin^n 'nú' fí' jee~ laca'íng' dsea' i seeng' fí' jmigüí e
 lin' lafa' jì quíe^- e,

jogui niguiá' jalé' júu^ quíá^- jial nileáng' dsea' jee~ jalé' dsee^- quíá'r^-.

48 Jo mí~ canúu^- jaléng' i dsea' i ja' líng' dsea' Israel júu^ quíá^- i Paa^- do, sóong^ calí'íáang' dsíir', jo canaaiñ^- fé'r' e eáam' guiá^- júu^ quíá^- Fíi'naa' Fidié~ e guiá' dsea' do, jo dsifí' lajob já^- calíng^- e júu^ jo lajii~ dsea' i nisi'íing^ i niliseeng' cøøng' cóo'~ Fidié~ lata~. 49 Jo lajob cani^- júu^ quíá^- Fíi'naa' Dsea' Jmáang^- fí' la'úng^- e guóo'~ uø do. 50 Jo dsu' i dsea' Israel do caguiféeiñ'^ coo' tú^- máng' dseamí dsea' Israel i jmi'gó' Fidié~ jogui i si'gøng'^ e fí' jee~ fií do, colíng~ cóo'~ jaléng' dsea' quíe^- nifí' quíá^- e fií do cajo, jo casíiñ^- røø e cajmeáiñ'^ gab' Paa^- cóo'~ gui Bernabé cartí' ca'uøøm`bre dsea' do cartí'

caluu` li` se' e fi` do. <sup>51</sup> Joba' dsifi' lajob ca'uøøm` i Paa` do cõo'gui Bernabé cõo'gui jaléng' dsea` i jmicõo' quiá'r-. Jo mi` caguiliñ` 'ni' e fi` do, job cabó'r' 'lee' tõõ` lomir` laco' cuõ' li` e ja` íng' dsea` ír' e fi' fi` e li` ca'uøøiñ' do. Jo dsifi' lajob cangoliñ` fi' cõo'gui fi` li` si` Iconio. ⁵² Jo jaléng' dsea` i nilíng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng' fi' Antioquia, eáam' iáang' dsír' cajer', jõgui eáam' jée' Jmiguu' quiá'- Fidiée` quiá'r- cajo.

14

Lajee` taang` Paa` cõo'gui Bernabé fi' Iconio

¹ Jo mi` caguiliñg- i Paa` do cõo'gui Bernabé fi' Iconio, cangotáaiñ` colíng- fi' dsí' guá'- quiá'- dsea` góor' dsea` Israel e si' fi' jo lí' laco'gui quí' tñiñ. Jo cõ'guiar' jalé' júu` quiá'- Dsea` Jmáang- la'eáang' cõo' e 'gõng' quiá'- Jmiguu' quiá'- Fidiée`, joba' fiim' dsea` Israel cõo'gui dsea` i ja` líng' dsea` Israel já'- caliñ- jalé' e júu` do ie` jo. ² Jo dsu' jaléng' dsea` Israel i ja` já'- líng' e júu` e guia' i dsea` góor' i si` Paa` do cõo'gui Bernabé, canaañ` jmigõøm`bre i dsea` i ja` líng' dsea` Israel e laco' dsea` í' nijmér- e 'ni' níñ- jaléng' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- do. ³ Joba' mi` canaang' cali` lado, huøø`bi cajé' i Paa` do cõo'gui Bernabé fi' jo e guiar' júu` quiá'- Dsea` Jmáang- e ja` 'gór' júi' cõo, cõ' ta` dsír' e eáam' jmicõo' Fí'naa' Fidiée` quiá'r-. Jo i Paa` do cõo'gui Bernabé cangúñ` quiá'- Fidiée` e nijmér- jalé' e li` e quí'` jmi`. Jo cõo' jalé' e jo jmili` Fidiée` e já'- e júu` e guia' i dsea` do quiá'- jial' neáang' Fidiée` dsea` jmigüi'. <sup>4</sup> Jo jaléng' dsea` i seeng' e fi` Iconio do tú- 'lé' ca'uíñ-; cõo' 'lé' casíng'- uii` quiá'- jaléng' dsea` Israel i ja` ca'íng' júu` e cagua' dsea` do, jõgui cõo' 'lé'gui casíng'- uii` quiá'- i dsea` apóo` do. <sup>5</sup> Jo jaléng' dsea` Israel i ja` ca'íng' e júu` do cõo'gui jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel casíñ- røø` cõo' jaléng' dseata` e quiá'- nijmeáñ' ga` i dsea` apóo` do, jõgui nijmi`huñg`neiñ' cõo' layaang` cuu-. <sup>6</sup> Jo dsu' mi` caliñ' Paa` cõo'gui Bernabé lajúi' e í' dsí' i dsea` do e gab` nijmeáng'neiñ', joba' cangoliñ` e si' í' jmi'õng' yaaiñ` fi' Lистра cõo'gui fi' Derbe, cõo' fi` e néé' li` se' Licaonia, <sup>7</sup> jo fi' job caguiar' júu` quiá'- Dsea` Jmáang-.

Mi` casi'ló' dsea` cuu` i Paa` do fi' Lистра

⁸ Jo mi` caguiliñ- fi' Lистра, fi' jo niseeng' jaang' dseañu' i nicaang` tñ- latí' mi` cangáaiñ-, jo ja` lí' ngír- júi' capí'. ⁹ Jo dob guiiñ` e núur' júu` e guia' i Paa` do. Jo mi` cangáng- i Paa` do dsea` do, dsifi' lajob calilí'r` e i dsea` do jáb'- líiñ` e quí'b'- Fidiée` jmi` e nijmi'leáang- ír'. <sup>10</sup> Jo dsifi' lajob cajíng'- i Paa` do casí'r- i dsea` jlúung- do e fé'r' teá' jo cajíñ'-:

—iRáan-, jo jmee- sín'- røø'!

Jō dsifí lajōb ca'íng̃ i dseañu' do, jō lajōb casíng̃ 'ñia'r' jō canaañ' ngí'bre. ¹¹ Jō mi~ cangá~ jaléng' dseá i teáang̃ do ie~ jō lajūi' e cajméé' Paa~ cóo' i dseá jlúung' do, dsifí lajōb canaañ' fé'r' teá cóo' jmíí' quiá'r' e éeíñ i Paa~ do cóo' gui Bernabé jō jín' :

—Gáng̃ diée~ nicagüilíng̃ jee~ jneaa~aa' i líng̃ la líng̃ dseá jmīgüi'.

¹² Jō lajalém'bre fé'r' e i Bernabé do líiñ' jaang' diée~ quiá'r' i sií' Zeus jogui i Paa~ do líiñ' jaang'gui diée~ quiá'r' i sií' Hermes, co' íbre dseá quier' nifí e guiar' e júu' do jee~ jaléng' dseá do. ¹³ Jō e guá' fí lí~ jmiféng' dseá i diée~ Zeus do, dob nisi' dseáng' lí' í~ jee~ fi' do, jō i jmidsea i jmóo' ta~ e fí guá' jō caguijéeíñ' jaléng' güitá' jogui caguicar' jalé' lí' fí lí' neáang' i dseá gáng̃ do, co' í' dsíir' e nijmifém'breiñ' do colíng̃ cóo' jaléng' dseá i teáang̃ do ie~ jō lafa' jaang' diée~ quiá'bre; jogui lamí~ í' dsíir' e nijngáiñ' i güitá' do fí' quini' i dseá gáng̃ do e laco' nijmiféng'neiñ'. ¹⁴ Dsu' mi~ calilí' i Paa~ do cóo' gui i Bernabé do lajūi' e lí' dsíi' i jmidsea' do cóo' gui jaléng' dseá e nijmér' cóoíñ' do, dsifí lajōb ca'guír' sí'r' jō cangotáaiñ' jee~ jaléng' i dseá do, jō canaañ' sí'reiñ' cóo' júu' e teá' :

¹⁵ —¿Jialí' jmoo'na' lana? Co' o' diée~ jnea', jnea' lí'naa' dseá jmīgüi' laco'gui la líng̃ 'nú'. Jō cajá~naa' fí' la uing̃ jōb cajo e cajasí'naa' 'nú' e 'né~ nitá'ba' lajūi' e t'íng'na' jmoo'na' lí' laco'gui iing̃na' jmee~na' lana cóo' jnea', co' ja' ee' ta' íng̃ qui'na' jūi' capí' e jō, jō quí' jíng' yaang̃na' fí' quini' Fidiée' i dseáng' já' do, co' íb' dseá cajméer' jmīgüi' cóo' gui guóo' uó' cóo' gui jmiñí', lí' lajalé' e sea' la'úng̃ fí' jmīgüi'. ¹⁶ Jō nañí' fa' lamí~ jéeng'gui ja' cajníng̃ Fidiée' quiá' jaléng' dseá e cajméeb' dseá lí' doñí' ee' já' dsíir', ¹⁷ jō dsu' contøøm~ nicajméer' lí' e seem'bre jee~ jaléng' dseá jmīgüi' cóo' jalé' e guíá' e jmóor', co' íbre dseá jmóor' e sea' jalé' jmíí', jogui e jlob' cuó' jalé' e dsijnea~ fí' ní' guóo' uó', jogui e sea' lalíng̃ jalé' e quiee~naa', jogui íbre cuø' e íaang̃ dsí'naa' cajo.

¹⁸ Dsu' mi~ cangí' e caféng' i Paa~ do jaléng' i dseá do, guidseaam' calí'r' cajníñ' e ja' cajngang' i dseá do jaléng' i jó' i sí' í' nijngáiñ' e nicuóíñ' i dseá gáng̃ do e nijmiféng'neiñ' lafa' diée~.

¹⁹ Jō mi~ cangí' jō, caguilíng̃ cóo' tú' m'íng' dseá Israel i jalíng̃ fí' Antioquía cóo' gui fí' Iconio. Jō i dseá í' cajméer' e calí' 'ní' ním̃ dseá Lистра i Paa~ do, jogui casíiñ' røø' e cuub~ nisi'ló'r' dseá do, jō lajōb cajméer'. Jō mi~ cangí' e casí'ló'reiñ' do cuu~, jō cajñúung'neiñ' fí' caluu' fi' co' líiñ' e cajngam'breiñ' do. ²⁰ Dsu' mi~ cangí' jō, caguilíng̃ jaléng' dseá quiá' Dseá Jmáang̃ fí' lacúng' lí' ráang̃ i Paa~ do fí' caluu' e fi' do, jō dsifí lajōb caróo~túiñ' do, jō ca'íb~túr' e fí'

jee~ fĩ do. Jo mĩ cajneá~ e jmĩ jo, ca'uøøm~ i Paa~ do cóo~ gui Bernabé e fĩ jo, jo cangoliñ~ fĩ cóo~ fĩ li~ sii~ Derbe.

²¹ Jo mĩ caguiliñ~ fĩ Derbe, fĩ job canaañ~ guiar' júu^ quiá~ Dsea~ Jmáang~ , jo fĩ jo fiim' dsea~ i já~ caling~ júu^ e guia' dsea~ do ie~ jo, jo dsea~ quiá~ Dsea~ Jmáam~ ca'uiñ~ . Jo mĩ cangf jo, caquim~ tu i Paa~ do cóo~ gui Bernabé fĩ Lистра cóo~ gui Iconio jogui Antioquía. ²² Jo jalé~ e fĩ na cangung~ tur calé~ catú~ , jo caféiñ' jaléng~ dsea~ quiá~ Dsea~ Jmáang~ i seeng~ fĩ jo e ja~ nitiúuiñ~ do lajji~ fĩ guiú~ li~ niteaaiñ~ cóo~ Dsea~ Jmáang~ ; jogui casí~ guireiñ' do cajo e jaléng~ dsea~ i iing~ e Fidié~ nicá nifi' quiá~ r~ 'né~ nidsing~ fĩñ~ jalé~ iihuú'. ²³ Jogui ca'náam~ bir fĩ laco~ fĩ do cóo~ tú~ máng~ dsea~ cóøng~ i nicá nifi' quiá~ jaléng~ dsea~ quiá~ Dsea~ Jmáang~ i seeng~ laco~ laco~ e fĩ do; jo mĩ calí~ jo, cajméer~ ayuno e laco~ jøøng~ guir caféiñ' Fidié~ uii~ quiá~ i dsea~ cóøng~ do. Jogui caseáng~ neiñ' do lajaléiñ' do fĩ jaguó~ Fii~naa' Fidié~ , có~ jáb~ caling~ dsea~ do júu^ quiá~ dsea~ í.

Mĩ cangolíng~ tu Paa~ cóo~ Bernabé fĩ Antioquía li~ se' Siria

²⁴ Jo mĩ cangf e cataiñ~ fĩ , jo cangfiñ~ fĩ guóo~ uø~ li~ se' Pisidia; jo mĩ cangf jo, caguling~ tur fĩ Perge li~ se' Panfilia, ²⁵ jo fĩ job caguiar' júu^ quiá~ Dsea~ Jmáang~ . Jo mĩ cangf jo, cangolíng~ tur fĩ cóo~ gui fĩ li~ sii~ Atalia. ²⁶ Jo fĩ job cangotáaiñ~ fĩ cóo~ dsí~ móo' jo cangoliñ~ la dsí~ ni~ jmañí~ car~ caguling~ tur calé~ catú~ fĩ Antioquía li~ se' Siria fĩ li~ cajáng~ dsea~ i Paa~ do cóo~ gui Bernabé fĩ jaguó~ Fidié~ quiá~ e cangoguiar' júu^ quiá~ Dsea~ Jmáang~ fĩ jalé~ e fĩ do. Jo có~ catób' e ta~ do quiá~ r~ , joba' caquim~ tur. ²⁷ Jo dsifi' mĩ caguling~ tu Paa~ cóo~ Bernabé e fĩ Antioquía do, dsifi' lajob caseaiñ~ jaléng~ dsea~ quiá~ Dsea~ Jmáang~ i neáng~ e fĩ jo, jo cajmea~ reiñ' júu^ lajalé~ e guiú~ e cajmée~ Fidié~ cóo~ r~ lacaang~ li~ cangoliñ~ do, jogui jial cacuø~ Fidié~ e ni'íng~ jaléng~ dsea~ i ja~ líng~ dsea~ Israel júu^ quiá~ Dsea~ Jmáang~ . ²⁸ Jo mĩ cangf jo, huøø~ bi~ cajé~ Paa~ cóo~ gui Bernabé fĩ Antioquía li~ se' Siria coling~ cóo~ dsea~ quiá~ Dsea~ Jmáang~ i neáng~ fĩ jo.

15

Mĩ caseáng~ rúng~ jaléng~ dsea~ i quie' nifi' quiá~ dsea~ quiá~ Dsea~ Jmáang~ fĩ Jerusalén

¹ Jo ie~ jo ca'uøøng~ cóo~ tú~ máng~ dsea~ Israel fĩ Judea jo cangoliñ~ fĩ Antioquía li~ se' Siria. Jo mĩ caguiliñ~ fĩ jo, canaañ~ e' r~ jaléng~ dsea~ quiá~ Dsea~ Jmáang~ i neáng~ fĩ jo e quiá~ ja~ nileaiñ~ do jee~ jalé~ dsee~ quiá~ r~ fing song ja~ jmitir~ jalé~ júu^ quia' ta~ quiá~ Fidié~ e cajme' Moi~ e nitó~ li~ fĩ ngúu~ táang~ jiuung~ siñ~ quiá~ r~ lí~ laco~ la litíng~ dsea~

Israel. ²Jo mi~ caliñí Paa~ cóo'~gui Bernabé quiá'~ jalé' e ni'e' i dsea' do, joba' eám' lahuíng' casíng' i Paa~ do cóo'~ i dsea' í. Joba' Paa~ cóo'~ Bernabé cali'iñ' cóo'~ cóo' tú~ máng'~gui dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i jiéng' quiá'~ e nidsisiñ~ e júu^ do fí Jerusalén.

³Jo dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i neáang' fí Antioquíabing' caguié' quiá'r~. Jo mi~ cangúñ' fí li' se' Fenicia cóo'~gui Samaria, cajmea'r' júu^ jaléng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i neáang' fí jo jial nicatú' jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel e lami~ quí'~ tñiñ' e jmiféiñ' dié~ e laco' niteaaiñ~ teá' fí guíá~ cóo'~ Fidié~. Jo jalém' i dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ do cali'íang' dsíur' mi~ canúur~ e júu^ do.

⁴Jo mi~ caguiéng'~ Paa~ cóo'~ Bernabé fí Jerusalén colíng'~ cóo'~ i dsea' caguiang~gui do, joba' i dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i neáang' fí do cóo'~gui jaléng' dsea' cóong'~ quiá'r~ cóo'~gui jaléng' dsea' apoo' ca'iñ' i Paa~ do cóo'~gui Bernabé cóo'~gui i dsea' caguiang~ do fí jo. Jo Paa~ cóo'~gui dsea' caguiang~gui do cajmea'r' júu^ jaléng' i dsea' í jial cajmicóo'~ Fidié~ quiá'r~ quiá'~ lajii'~ ta~ e cangolíñ'~ do. ⁵Dsu' cóo' tú~ máng'~ dsea' Israel i líng' dsea' fariseo i nijá'~ calíng' júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~ caróor~ jo café'r' júu^ quiá'r~ jo cajíñ'~:

—La guíim' 'né' e jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel i líng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ nitó~ li' fí ngúu' táang' jaléng' jiuung~ siñuú^ quiá'r~ lí' laco' litíng' jnea'^, dsea' Israel. Jogui la guíim' 'né' e nihuí' ta~ quiá'r~ e nijmiti~bre jalé' júu^ caguié~gui e quiu' ta~ quiá'~ Fidié~ e cajme' Moi'.

⁶Jo caseám' yaang~ jaléng' i dsea' apoo' do cóo'~gui jaléng' dsea' cóong'~ quiá'~ dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i neáang' fí Jerusalén. Jo caseaiñ' do e laco' casíñ' la'uiing~ laná'~ quiá'~ e júu^ do. ⁷Jo mi~ cangoyúung' e nicasíñ' lahuíng', joba' caróo~ Tú' Simón jo café'r' júu^ quiá'r~ jo cajíñ'~:

—Dsea' rú'uu', dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~, niñib' 'nú' e ningóob' eáang' ca'náang~ Fidié~ jnea~ jee' 'nú' quiá'~ e nigu-iaa~ jalé' juguiá~ quiá'r~ jee~ jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel e quiá'~ jial nileaiñ' jee~ dsee~ quiá'r~, jo lajob dsea' í ni'uiñ' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~. ⁸Jo Fidié~ dsea' cuír' dsí' lajaang' lajaang' dsea' jmigüi, jo cajméer' li' e ím'bre i dsea' i ja' líng' dsea' góo'oo' dsea' Israel do, co' cacuo'~reiñ' Jmiguí quiá'r~ laco'gui nicacuor' jneaa~aa', dsea' lí' dsea' Israel, lajii'~ i ja' líng' júu^ quiá'r~. ⁹Jo jii'~ cóo' ja' ee' cagui' Fidié~ fa' jneaa~aa', dsea' Israel, lí'naa' jmaquíng' cóo'~ jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel, co' ca'ím~bre dsee~ quiáñ'~ do laco'gui ca'iñ' dsee~ quí' jneaa~aa' la'eáang' e já' lí'naa' jalé' júu^ quiá'r~ e ngocáng' dsí'naa'. ¹⁰Jo lana, çjali' ja' já' líng'na' lajii'~ e nicajméé' Fidié~ quiá'~ jial laang' dsea' jee~ dsee~

quíar? 'Nú' iing~na' cuó^na' i dsea`i ja` líng' dsea` Israel i já` líng' júu` quiá~ Dsea` Jmáang~ coo` lee~ e jíi~ jneaa`aa', dsea` Israel, o'gui` líi~ dsea` cóong~ quí~ii' caquí~naa' jmí~ casé'ee' quiá~ e niliti~ jalé' e júu` quiá' ta~ do. ¹¹ Jo nine~baa' e røøb` nicaláang~naa' jee~ jalé' dsee~ quí~ii' uúí~ e eáam' guiúng~ Fíi'naa' Jesús e jíi~ ja` catí~naa' lajo, jo ja` e lí' su lí'í' dsea` Israel osi o' lajo é.

¹² Jo dsifí' mi~ cangoyúung~ e café' i Tú^ Simón do jalé' júu` quiá'r~, tiib~ caguá' jaléng' i dsea` do; jíi~ coo` jo` ee` cañír'. Jo lajee` jo cajmée' i Paa~ do cóo'~gui Bernabé júu` quiá~ jalé' e guiá~ jogui jalé' lí~ e quí'~ jmí~ cajmées' jee~ jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel lajee` cangir' lacaang' fí lí' jíé'. <sup>13</sup> Jo dsifí' mi~ cató' fé' i Paa~ do cóo'~gui Bernabé jalé' júu` quiá'r~, dsifí' lajob caróo~ Tiáa~, jo café'r' júu` quiá'r~ cajo jo cajíi'~:

—Nú~na' jalé' júu` quié~e, jaléng' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~. ¹⁴ Nab nicajmea' i Tú^ Simón na jneaa`aa' júu` jial mi~ canaang' Fidiée' e 'neáiñ' jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel, jogui nicaguíñ' jee~ jaléng' dsea` í e laco' ni'uúíñ~ dsea` quiá'r~. <sup>15</sup> Jo lajaléb' e nicajíng' i Tú^ Simón na lana, røøb` dseáng' lí' cóo'~ jalé' e cajme' jaléng' i dsea` i café' cuaiñ~ quiá~ Fidiée' lajíi~ lamali'gui eáang' lí' fé' lala:

¹⁶ Jo mi~ ningí e la, jnea~ Fidiée~ nigáab'túu calé' catú~ jogui nijmées'~túu e 'nú~ Daví' e nicaquí'~;

jogui nijmées'~túu røø jalé' cuí' fíng' quiá~,

jogui nijmi'ieeng'tu røø.

¹⁷ Jo nijmé~e jalé' e jo e laco' lajalém' dsea` i ja` líng' dsea` Israel nijmicuíñ' jnea~ fí' la'úng~ fí' jmígúí'.

¹⁸ Jo jneab~ Fidiée~ i nicajmijnéeng' jalé' e na lajíi~ lamali' eáang',

jo nicacuó'baa júu` quié~e e jmee~e jalé' e jo.

Jo lanab cajíng'~ Fidiée' fí' ní' jí' quiá'r~.

¹⁹ 'Joba' fá' jnea~ e ja` 'né~ nijmiguíng'naa' jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel i nicatú jalé' e quí'~ tiiñ' lamí~ jééng'gui e jmiféiñ' lí' doñí' ee', jogui lana nijmiféiñ' i Fidiée' i já~ do. ²⁰ Jo masíng'naa' coo` jí' quiá'r~ lí' níféeng'naa'r e jo` cuóong' e jmeáiñ' ta~ jalé' e cacuø' dsea` jíéng' i diée~ i o' já~ i jmiféiñ' do, co' na 'lib' jalé' e jo, jogui e niquiúm'~bre e éer` dsee~ e güíiñ' cóo'~ dseañu' osi dseamí i o' quiá'r~, jogui e jo` nidó'~guir jmi'øøng~ jó' o'gui ngu` jó' líi~ i siyáang' jmi'øøng~.

²¹ Co' jaléb' e júu` quiá' ta~ na quiá~ Fidiée' e cajme' Moí~ nica'íb' jaléng' dsea` quié' nifí' quiá~ guá~ quiá~ dsea` góo'oo' dsea` Israel fí' lacaang' sínúu^ guá~ quí~ii' e téé~ fí' la'úng~ jee~ fí' lacoo` jmí~ mi~ tí' e jmi'íng'naa'.

²² Jo dsifí' mi~ cató' e café' i Tiáa~ do júu` quiá'r~, lajalém' i dsea` apóo^ do cóo'~gui jaléng' dsea` cóong' quiá~ dsea` quiá~

Dsea`Jmáang-, lí` lajaléng` dsea` quiá`- Dsea`Jmáang-, casíiñ` røø` e ca`náiñ` cõõ` tú` múnng` dsea` i nidsilíng` fí` Antioquía cõõ` Paa` cõõ`gui Bernabé e nidsicar` e jì` lí` toõ` júu` e casíiñ` do. Jõ caguíñ` jaang` dseañu` i sií` Judas Barsabás jogui jaang` i sií` Silas, gáng` dseañu` i niing` eáang` jee` jaléng` dsea` quiá`- Dsea`Jmáang-. ²³ Jõ lalab fé` e jì` e quie` i dsea` do mi` cangoliñ`:

“Lajalé` jnea`, dsea` apóo`, cõõ`gui jaléng` dsea` cõõng` quiá`- jaléng` dsea` quiá`- Dsea`Jmáang` i neáang` fí` Jerusalén la, guicõõ`baa` jaléng` `nú`, dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea`Jmáang-, dsea` ja` líng`na` dsea` Israel jogui seeng`na` fí` Antioquía cõõ`gui lacoõ` fí` lí` se` Siria cõõ`gui lí` se` Cilicia. <sup>24</sup> Nicalineb` jnea` e nica`uøøng` cõõ` tú` múnng` dsea` i seeng` fí` la latiñ` yaaiñ~, jõ nicangoliñ` e nicangojmiguiñ` `nú` fí` na` cõõ` júu` quiá`r-. Jogui nicajmigõøiñ` `nú` e dseáng`- `né` e catím`ba` e nitó`na` lí` fí` ngúu` táang`na` lí` laco` litíng` dsea` góo`oo` dsea` Israel cõõ` jiuung` siñu` quiá`, jõ dsu` ja` `né` jmee`na` lajõ; jogui nicajmigõøiñ` `nú` cajo e `né` jmití`na` jalé` júu` quiu` ta` caguiee`gui e cajme` Moi-. ²⁵⁻²⁶ Jõba` nicasí`naa` røø` lajalé`naa` la e nica`neáang`naa` jaang` gáng` dsea` lajee` la`ó` jnea` e nidsilíñ` nidsí`eer` `nú` fí` na. Jõ nijalíñ` colíng` cõõ` i dsea` rú`naa` i `neáang`naa` eáang` i sií` Paa` cõõ`gui i sií` Bernabé, gáng` dsea` rú`naa` i jia` ja` mí` cajnga` dsea` quiá`r- uí` e guiar` júu` quiá`- Fí`naa` Dsea`Jmáang-. <sup>27</sup> Jõ nisíng`naa` fí` na cajo i Judas Barsabás cõõ`gui Silas la, jõ íb` nijmeá`- `nú` júu` quiá`- jalé` e la cartí` quini`na` na. <sup>28</sup> Cõ` lajii` e iing` Jmiguí` quiá`- Fidié` jogui jnea` cajo e nimí`naa` `nú` e jõ` nijmée`gui` lajii` e ta` huí` e jíe` do: <sup>29</sup> Lico` `né` e nitú`ba` e cø`na` ngu` jó` i nicacuøng` dsea` jaléng` i dié` i o` já` i ja` quí` jmi` jmé` jii` cõõ`, jõ jõ` cø`na` jmi`øøng` jó` o`gui ngu` jó` `lí` i siyáang` jmi`øøng-, jogui jõ` ee`na` dsee` e güíng`na` cõõ` dseañu` õsi dseam` i o` qui`na`. Jõ song`núu`ba` jalé` e júu` la, jõba` guiab` ni`ee`na`. Jõ lanab` jii` lí` júu` qui`ii`. Jõ güiliseem`ba` cõõ` e guíá`.”

³⁰ Jõ dsifí` mi` cali`íng` i dsea` quiúung` do, cangolím`bre cõõ` i Paa` do cõõ`gui Bernabé fí` Antioquía, jõ quie`bre e jì` e casíng` i dsea` neáang` fí` Jerusalén do. Jõ dsifí` mi` caguiliñ` fí` jõ, dsifí` lajõb` caseáñ` jaléng` dsea` quiá`- Dsea`Jmáang` i seeng` fí` jõ, jõ caja`bre i dsea` do e jì` do. ³¹ Jõ mi` ca`í` jaléng` dsea` quiá`- Dsea`Jmáang` e jì` do, dsíng`- cali`iáang` dsíir`, cõ` jmang`- juguiáb` fé` e fí` ni` jì` do. ³² Jõ cõ` i Judas Barsabás cõõ` Silas do cangíiñ` quiá`- Fidié` quiá`r- e eám` tíiñ` guiar` júu` quiá`- dsea` do jee` jaléng` dsea`, jõba` mi` café`r` júu` quiá`r-, cacuø`guireiñ` bí` e laco` já`gui nilíiñ` júu` quiá`- Dsea`Jmáang-. ³³ Jõ mi` cang` jõ, jaléng` dsea` quiá`- Dsea`

Jmáang⁻ juguiá⁻ ca'í'r[^] júu[^] i dsea⁻ gáng⁻ do, dsu' jji[^] i Judas Barsabás do cangáng⁻tur fí' Jerusalén, jo íb⁻ quíeē⁻ juguiá⁻ quiá⁻ jaléng[^] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i neáng[^] fí' Antioquía i caguiéng[^] ír⁻ do. ³⁴⁻³⁵ Dsu' Silas cóo[^] Paa⁻ cóo[^] Bernabé dobi cajer[^] fí' Antioquía; jo fím[^] bⁱ dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i jíéng[^] cajé[^] cóo[^]r[~] e guía[^] guir júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ jee[~] jaléng[^] dsea⁻ i seeng[^] fí' jo.

Mi[~] catí[^] tú⁻ né[^] e cangi[^] Paa⁻ ta[~] guía[^] júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻

³⁶ Jo mi[~] lí⁻ cøøng[^] guí lajo, cóo[^] jmi[~] cajíng[^] Paa⁻ lala casí[^]r⁻ Bernabé:

—Má⁻túu[^] calé[^] catú⁻, madsí[^] ee[~] naa[^] jaléng[^] dsea⁻ rú[^] naa[^] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i neáng[^] fí' lajalé[^] fí[^] lí⁻ ní⁻ cangí[^] naa[^] e e[^] naa[^] jalé[^] júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ lamí⁻ jééng[^] guí, jo dsine[~] duu[^] jial seeí[^] lana.

³⁷ Jo Bernabé lamí⁻ ií[~] ní⁻ jíéí[^] calé[^] catú⁻ i Juan Marcos do. ³⁸ Jo dsu' Paa⁻ jo⁻ cali[^] ií[~] fa[^] cajééng[^] neí[^] do, có[^] catú[~] bií[^] do quiá⁻ lamí⁻ jééng[^] guí lamí⁻ caguilí[^] fí' cóo[^] guóo[^] uó⁻ lí⁻ se[^] Panfilia, jo jo⁻ ee⁻ cajmicóo[^] i Juan Marcos do quiá⁻ Paa⁻ ní⁻ e ta[~] do íe⁻ jo. ³⁹ Jo lahuí[^] m[^] jiu[^] eáang[^] casíng⁻ i Paa⁻ do cóo[^] Bernabé uii⁻ quiá⁻ i Juan Marcos do. Jo e jo cajmée⁻ e caso[^] m⁻ bre quiá⁻ rúí[^], jo Bernabé cajéí[^] i Juan Marcos do, jo cangotáai[~] dsí[^] cóo[^] móo[^], jo cangolí[^] m⁻ tur la tóo[^] ní⁻ jmi[^] ní[^] cartí[^] lí⁻ se[^] Chipre. ⁴⁰ Jogui i Paa⁻ do cató[^] r⁻ i Silas do i cangó⁻ cóo[^] r⁻; jo mi[~] cangoyúung[^] jo jaléng[^] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ caguiar[^] fí' jaguó[^] Fidié[^] lajji[^] e ta[~] e nidsilí[^] do, jo dsifí[^] lajob cataí[^] fí'. ⁴¹ Jo cangolíng[^] tur laco[^] fí[^] lí⁻ se[^] Siria cóo[^] guí lí⁻ se[^] Cilicia e cuó[^] r⁻ bí⁻ jaléng[^] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i neáng[^] fí' jo e laco[^] ja⁻ nijmítúng⁻ dsí[^] ní⁻ lajji[^] fí' guí⁻ lí⁻ niteáai[~] cóo[^] Dsea⁻ Jmáang⁻.

16

Mi[~] cajmicóo[^] Timoteo i Paa⁻ do cóo[^] guí Silas

¹ Jo cagüí[^] íb[^] Paa⁻ cóo[^] Silas fí' Antioquía, jo caguilí[^] la[^] uii⁻ fí' Derbe. Jo mi[~] cangí[^] jo, caguilí[^] fí' cóo[^] guí fí[^] e síi⁻ Listra; jo fí' job calicuí[^] jaang[^] dsea⁻ i nilíng[^] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i síi⁻ Timoteo, jóo[^] jaang[^] dseam[^] dsea⁻ Israel i líng[^] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáam⁻ cajo, jogui tiquíai[^] do dsea⁻ griegob nilí[^]. ² Jo jaléng[^] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i seeng[^] fí' Listra cóo[^] guí fí' Iconio, guíáb⁻ fé[^] r⁻ uii⁻ quiá⁻ i Timoteo do. ³ Jo cali[^] iing[~] Paa⁻ e nijéí[^] Timoteo fí' lí⁻ dsiguiar[~] júu[^] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, dsu' nú⁻ guí lajo cajmítib[~] i Timoteo do lajji[^] e tíng[^] dsea⁻ Israel e tóo[^] lí⁻ fí' ngúu[^] táang[^] lajji[^] dseañ[^], jo cajméer[^] lajo e laco[^] ní⁻ ím⁻ dsea⁻ Israel laj[^] gaang[^] dsea⁻ do cóo[^]

júu^ røø` fí lí~ niguillíñ~, cø' jalém^ dsea` seeng` fí jø ñir' e dsea` griegob líng` tiquiá^ i Timoteo do.

⁴ Jø mi~ cangí jø, catam^ bre fí, jø lacoø` fií e ngíññ', sír^ jaléng^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang~ lajúi^ júu^ e quier' quiá^ dsea` apóo^ cøo^~ gui jaléng^ dsea` cøøng^~ quiá^ dsea` quiá^ Dsea` Jmáang~ i neáng` fí Jerusalén. ⁵ Jø lajòb eáang` gui já^ calíng~ i dsea` do júu^ quiá^ Dsea` Jmáang~, jø lacoø` jmíib~ naang` dsifíññ'.

Mi~ cangáng~ Paa~ jaang` dseañu^ i seeng` fí Macedonia lafa' mi~ quir'

⁶ Jø mi~ cangí jø, Paa~ cøo^~ i dsea` gáng~ gui do cangím^ bre fí lí~ se^ Frigia cøo^~ gui lí~ se^ Galacia, cø' Jmiguí quiá^ Fidiée^ ja` cacuø^ fí ír' fa' e niguiár~ júu^ quiá^ Dsea` Jmáang~ fí lí~ se^ Asia. <sup>7</sup> Jø caguillíñ~ fí 'ni^ lí~ iáng^ cøo^~ Misia, cø' fí jòb í dsíir' e ningíññ~ fí lí~ se^ Bitinia, dsu^ calé^ catú~ Jmiguí quiá^ Fidiée^ ja` cacuø^ fí ír' e ningíññ~ fí jø. ⁸ Jø lajòb cangíññ^ lacuee^ lí~ se^ Misia cartí caguillíñ~ fí cøo^ oo~ jmíi^ lí~ sii^ Troas. ⁹ Jø fí jòb, cøo^ uøø^ i Paa~ do cangáññ~ jaang` dseañu^ i seeng` lí~ se^ Macedonia e lafa' mi~ quir', jø i dseañu^ do siñ' fí quini^ Paa~ e mir' jmí'ee^ jø júññ': "Ngíng~ fí Macedonia la, jø jmicøo^~ jnea^." ¹⁰ Jø mi~ cangí e cangá~ Paa~ e jø lafa' mi~ quir', dsifí lajòb caguiá~ naa' guiá~ quí~ naa', jnea~ Lucas cøo^~ gui Silas cøo^~ gui Paa~, jø cangó~ naa' fí Macedonia, cø' calitab~ dsí naa' e Fidiée^ bing^ i cató~ quí~ naa' do e nidsigua~ naa' júu^ quiá^ Dsea` Jmáang~ fí jø.

Mi~ cangolíng^ Paa~ cøo^~ Silas fí Filipos

¹¹ Jø dsifí lajòb ca'uøø~ naa' fí Troas e téel~ naa' dsíí^ móo', jø ngó~ baa' condsée^ fí cøo^ guóo^~ uø~ lí~ se^ Samotracia e nee^ guiá^ jóo^ jmíññ^'. Jø mi~ cajnea~ lajò, caguié~ naa' fí cøo^ oo~ jmíi^ lí~ sii^ Neápolis. ¹² Jø fí jòb ca'uøø~ naa' dsíí^ móo' cangó~ naa' fí Filipos, cøo^ fií lí~ quíu^ dsea` Roma ta~, jogui líí^ cøo^ fií e laniing~ quiá^ lí~ se^ Macedonia cajo. Jø fí jòb cajá^ naa' tú~ 'ní^ jmíi~.

¹³ Jø lajee^ taang~ naa' fí do, cøo^ jmíi~ lajee^ e tíng^ dsea` góo^ naa' dsea` Israel e jmííññ', ca'uøø~ naa' cangó~ naa' fí 'ni^ fií do quiá^ lí~ iu~ cøo^ gua, cø' fí jòb í dsí naa' e seáng^ dsea` góo^ naa' e féññ' Fidiée^ Jø mi~ caguié~ naa' fí jø, dob ca'íé^ naa', jø canaang~ naa' é' naa' júu^ quiá^ Dsea` Jmáang~ jaléng^ dseamí i caseáng^ fí do ie~ jø. ¹⁴ Jø jaang` lajee^ i dseamí caseáng^ do ie~ jø nisiir^ Lidia i niseeng^ fí cøo^ fií lí~ sii^ Tiatira, jø jmóor^ ta~ 'níi^ 'mí' e jlo^ eáang^ Jø i dseamí í eáang^ jmíféññ' Fidiée^, dsu^ lajee^ núur^ júu^ e guiá^ Paa~, Fidiée^ cacuø^ r' i dseamí do e cana^ moguiñ~ e laco' nííññ' lajúi^ e júu^ e guiá^ i Paa~ do. ¹⁵ Jø mi~ calíng^ i dseamí do

júu^ quiá^- Dsea` Jmáang-, jo cajgáam-bre jmiñ` cóo^~gui jaléng^` dsea` sinúu^ quiá^- e laco^ cuø` lí` e ca^uuiñ` dsea` quiá^- Dsea` Jmáang-. Jo mi~ cangf` jo, cajíng^` i dseamf` do sí^r` jnea^`:

—Song 'nú^` dseáng^`- já^- líng^`na' e jnea~ lín^`n dsea` quiá^- Fíi^`naa' Dsea` Jmáang-, ñilíng^` na' fí` quié^- e jo fí` job nijá^`na'. Jo camí^`r` jnea^` jmi^`ee` e cajé^`baa' fí` quiá^-.

Mi~ cajníng^- Paa^- cóo^~ Silas fí` dsí^` 'nuñí^`

¹⁶ Jo cóo^` ya^`, lajee` ngóo^`naa' fí` lí` seáng^` dsea` góo^`naa' e féiñ^` Fidiéé^`, jo lajee` ngóo^`naa' fí` jo cajíng^`naa' jaang` simí^` i jmóo^` ta~ quiá^- fiir` e ja` e 'léeiñ^` jji^` cóo^`; jo i 'lim^` nijéé^` quiá^- i simí^` do, jo la'eáang^` cóo^~ i 'líng^` dob jmóor^` jalé^` e jmóor^`. Jo jmóo^` i 'líng^` do e lí^` i simí^` do gui^`r` e` jalé^` nilí^` dsa^`ó` iéé^`. Jo cóo^~ e job lí^` fi~ i simí^` do jmiguiá^` cuu-. ¹⁷ Jo i simí^` i canaaiñ^` ti^`leáam^`bre caluu^`naa' jo fé^`r` teá^` jo jíñ^`-:

—Jaléng^` i dseañu^` la líiñ^` dsea` i jmóo^` lajji^` e iing~ Fidiéé^` dsea` féng^` dsea` ñíng^`, jogui guiar^` júu^` sí^`r` jaléng^` 'nú^` jial niléang^` dsea` jee~ jalé^` dsee^- quiá^-.

¹⁸ Jo yejib^- dseáng^`- fé^` i simí^` do lajo, jogui lajee` jmiguiab^` jmiñ` cajo cartí^` mi~ ningóo^` guia^` 'níb^` dsí^` Paa-, joba^` cajíñ^`- casí^`r` i 'líng^` i jée^` quiá^- i simí^` do jo cajíñ^`-:

—La'eáang^` cóo^~ júu^` quiá^- Dsea` Jmáang^- quiá^`u ta~ e júu^` lí^` iuun^`- na.

Jo dsifí^` lajob catúu^- i 'líng^` do quiá^- i simí^` do.

¹⁹ Jo dsu^` mi~ cangá^- i fi~ i simí^` do e jo` lí~ nilí^`guir cuu^- la'eáang^` cóo^`iñ^` do, joba^` casam^`-bre Paa^- cóo^~gui Silas, jo cangojeáang^`neiñ^` fí` quini^` dseata~ dseáng^`- guia^` jóo^` e fi~ do. ²⁰ Jo i dseata~ i guib cangojéeng^`neiñ^` fí` quini^` i dseata~ i quidsí^` í^`, jo lalab cajíng^`- i fi~ i simí^` do casí^`r`- i dseata~ quidsí^` í^` do:

—I dsea` Israel la ngir^` jmóor^` ga` jee~ fi~, ²¹ jogui er^` jalé^` e ja` cuøøng^` ni^`líng^`-naa' o^`gui nijmití^`naa', jneaa^`aa' dsea` líi^`i dsea` romano.

²² Jo canaang^` dsea` fi~ e iñ~ nijmeám^`breiñ^` do, jogui i dseata~ quidsí^` í^` do caquiá^`r` ta~ e ni^`uoiñ^`- do sí^` i dsea` do jogui nibøøng^`neiñ^` do cóo^~ si~. ²³ Jo mi~ cangf` e cabøøng^`neiñ^` do eáang^`, jo fí` dsí^` 'nuñib^` catáiñ^` dsea` do, jogui caquiá^`r` ta~ i dsea` i jmóo^` í^` 'nuñí^` e nijméiñ^`- í^` dseáng^`- røøb^` i dsea` sijñing^` do. <sup>24</sup> Jo mi~ ca^`líng^` i dsea` i jmóo^` í^` e 'nuñí^` do e júu^` jo, joba^` catáiñ^` i dsea` do cartí^` a^`gui dsí^` e 'nuñí^` do, jogui tiiñ^`- do cacuíñ^` cóo^~ tú^- 'ma' e dsí^` too^`.

²⁵ Jo ie~ uøø` guienáa^` job, lajee` e Paa^- cóo^~gui Silas féiñ^` Fidiéé^` jogui ø^` e quiá^- jmiféiñ^` Fidiéé^` cajo, jo i dsea` caguaang^`-gui i sijñing^` do lico^` núu^`bre, <sup>26</sup> jo lajee` job, cóo^` cajøb^` uø^- e teá^` eáang^` jo canaang^` sojá^- tii^- fi~ quiá^- e 'nuñí^` do. Jo dsifí^` lajob cana^` jalé^` jni^` quiá^- , jogui casojiáb^` jalé^` ñi^`

cadena e 'ñúung^l jaléng^l i dsea` sijnúng^γ do. ²⁷ Jō mi~ cajné-
dsíí i dsea i jmóo` í` 'nuñí[^] do joguī cangár- e ni'óob' jalé' jní[^]
quíá'- e 'nuñí[^] do, joba' dsifí lajōb caguír' ñisū[^] quiár- e si'í[^]
nijngáng^l 'ñia'r, cō' í' dsíir' e nicaláam- jaléng^l i dsea` sijnúng^γ
do. ²⁸ Dsū[^] dsifí lajōb guicafé[^] Paa- e teá' eáang' jō guicajíñ^{^-}:

—Ja e jmáang^l uø' jjí^l cōq, cō' lab téel[~]naa' lajii[~]naa'!

²⁹ Joba' i dsea` jmóo` í` 'nuñí[^] do camir' cōq' jì, jō calír- güi'lí[^]
fí dsíí e 'nuñí[^] do e jléeiñ' dsū[^] e 'gór', jō mi~ caguíer- lí teáang^l
dsea` do jō catúuiñ[^] uii[~] tii[~] i Paa- do cóq^l gui Silas. ³⁰ Jō mi~
cangí jō, ca'uóøm'breiñ[^] do fí caluu^γ jō cajmingí^l-reiñ[^]:

—¿E~ 'né- jmee~ e e laco' nileáan'n jee~ jalé' dsee- quíe~-e?

³¹ Joba' cañí i dsea` do:

—Já^l güilín[^] júu[^] quiá'- Fí'naa' Jesús jō ni'íim- dsee- quíí^l-
cóq^l gui dsee- quiá'- jaléng^l dsea` sinúu[^] quíí^l-.

³² Jō canaaíñ' sí' guir dsea` do cóq<sup>l</sup> gui dsea` sinúu[^] quiáíñ^l-
júu[^] quiá'- Fidié^γ. ³³ Jō 'ñia' ie~ uóø' jō, i dsea` jmóo` í` e 'nuñí[^]
do cajméer- mí[^] lí~ sicuí^l quiá'- i Paa- do cóq^l gui Silas. Jō lí^l-
jō, cajgáang- i dsea` jmóo` í` 'nuñí<sup>^</sup> do jmii<sup>^</sup> colíing<sup>~</sup> cóq<sup>l</sup> dsea`
sinúu[^] quiár- e laco' cuø' lí~ e ca'uúing- jaléng^l dsea` do dsea`
quíá'- Dsea` Jmáang<sup>~</sup>. <sup>34</sup> Jō mi~ cangí jō, cató'r- i dsea` gáng-
do fí quiár- jō cacuø'reiñ[^] e cagó'r. Jō i dsea` í' colíing[~] cóq^l-
dsea` sinúu[^] quiár- dsíng^l cali'iaang' dsíir', cō' jáb^l- calíñ[^] júu[^]
quíá'- Fidié^γ.

³⁵ Jō mi~ cajneá- lajō, i dseata~ i quidsí' í' do casííñ' tú- 'ní[^]
míng^l í^l quiár- i quíe' júu[^] quiá'- i dsea` jmóo` í` 'nuñí[^] do
e nileáiñ- Paa- cóq^l gui Silas. ³⁶ Jō lalab casí^l- i dsea` jmóo` í`
'nuñí[^] do Paa-:

—I dseata~ i quidsí' í' do nicasííñ' júu[^] quíe~-e e nilaam-ba'
'ná[^]. Jō nicuóøm' güilíng'na' juguíá[^].

³⁷ Joba' cañí Paa- quiá'- i í^l i quíe' júu[^] do:

—Caquiú[^] i dseata~ do ta~ e cabóøng- dsea` jnea<sup>^</sup>, dsea`
calisé'naa' fí lí~ quiú[^] dsea` Roma ta~, fí jee~ dsea` fii[^] e jjí^l ja'
mí caquidsir' í' quí[~]naa', joguī catáíñ[^] jnea[^] 'nuñí[^]; joguī lana
iiñ[~] leáiñ[^] jnea[^] e íng[^], dsū[^] ja' uó'naa' cartí güilíñ[~] yaaiñ[~] e
ni'uóíñ[~] jnea[^] song lajō.

³⁸ Jō cangocóqb' i í^l do júu[^] fí lí~ neáang' dseata~ i quidsí' í'
do. Jō mi~ canúur- júu[^] e quíe^γ i í^l do, cafóm[^] bre cō' e canúur-
júu[^] e dsea` i caliséng' fí lí~ quiú<sup>^</sup> dsea` Roma tab~ líng' i dsea`
gáng- do. ³⁹ Jō cangolíng[^] i dseata~ quidsí' í' do e ngomir^γ
jmi'ee^γ fí quini^γ Paa- cóq^l Silas e nijméiñ^l- do féng^l dsíir'
quíá'- jalé[^] e calí- do. Jō mi~ cangí jō, ca'uóøm'bri jō camí'r
jmi'ee^γ dsea` do e ni'uóøm'biñ[^] e fí jee~ fii[^] do. ⁴⁰ Jō mi~ cangí e
ca'uóøng' i Paa- do cóq^l gui Silas fí dsíí 'nuñí[^], cangolíim-tur
fí quiá'- Lidia. Jō fí jōb cajíng^ltu rúíñ[^] cóq^l jaléng^l dsea`

quíá' Dsea` Jmáang-, jogui cacuø'guir bí dsea` do cajo. Jo ngí jo, ca'uøøm`bre e fí' do, jo fí' lí' jiéb' cangoliñ`.

17

Mi` cateáng` Paa` fí` Tesalónica

¹ Jo lajee` gui'nang' e teáng' Paa` fí' cóo'gui Silas, cangúñ' fí' cóo' fii` e sii` Anfópolis cóo'gui Apolonia. Jo mi` cangí jo, caguiliñ` fí' cóo' fii` e sii` Tesalónica, jo fí' job si' cóo' guá' quíá' dsea` Israel lí' féiñ' Fidié'. <sup>2</sup> Jo có' lajii` e títng` Paa` e dséer' fí' guá' quíá' dsea` góor` dsea` Israel lacoø` née' mi` tí jmi` e jmi'íng' jaléng' dsea` í, jo lajee` 'n' semaan` casúñ` cóo' jaléng' i dsea` i caseáng' do cuaiñ` quíá' jalé' e fé' fí' ni` jì quíá' Fidié' e cajme' dsea` malí`gui eáang', jo sí'r` dsea` do <sup>3</sup> e dseáng' 'né`ba' e cajúng` i Dsea` Jmáang` do; jo mi` cangí e cajúñ`, dseáng' 'né` e cajíb'tur. Jo casí'guir i dsea` do cajo jo cajiñ`:

—I Jesús nab i líng' Dsea` Jmáang-, i dsea` i laang` jneaa`aa' jee` dsee` quí'ii', jo júu` quíá' i nab e ngí' jnea` guiaa` jee` 'ná'.

⁴ Jo i líng` dsea` Israel jáb' caliiñ` júu` e guíá' i Paa` do cóo'gui Silas, jo røøb` canaaiñ` ngir' cóo' dsea` do. Jogui fíim`bi dsea` griego i eáang' jmi'gó' Fidié' cóo'gui fíing' dseamf` i laniing` quíá' e fii` do, jáb' caliiñ` e júu` jo cajo.

⁵ Dsu' uú' e jo ca'uíng` e jaléng' dsea` Israel i ja` já' líng` e júu` do, eám' calí` dsihuúñ` jogui caliguúñ` quíá' jaléng' i dsea` i calí` já' líng` e júu` jo. Joba' caseáiñ` tú` 'ní` máng' 'ná' fí' i tá' teáng` jee` 'núu' e laco' i dsea` í nitá'r` mí' jogui nijmiguúñ` jaléng' dsea` i neáang' fí' fii` jo. Jogui lajobi caguiliñ` fí' quíá' Jasón e 'náñ' Paa` cóo'gui Silas e laco' ní'uøng` neiñ' do jo nitøø'reiñ' fí' quini` dsea` fii`. ⁶ Jo có' ja` cadséng'guir i dsea` i sí'í' 'náñ' do, joba' catø` Jasón laguidseaang` cóo'gui cóo' tú` máng'gui dsea` quíá' Dsea` Jmáang` i nineáang' fí' jo ie` jo, jo catø`reiñ' do fí' quini` dseata` e ta'r` mí' jo fé'r` lala:

—I dseañu' do nica'lee`bre la'úng` fí' jmigüü` cóo' júu` e guiar' do, jogui fí' lab nicagüüliñ` lana e iñ` jmér` lajo. <sup>7</sup> Jo i Jasón na nica'íng'neiñ' fí' sinúu` quíá'r`, jo lajiiim`bre ja` jmi'gór' lajii` ta` quíu' dseata` dsea` féng' romano, có' fé'r` e seem` jaang`gui dseata` dsea` féng' i sii` Jesús.

⁸ Jo mi` canúu` jaléng' dsea` fii` e júu` do cóo'gui jaléng' dsea` quie` ní'f' quíá' e fii` do, eáang'gui cató'r` mí'. <sup>9</sup> Jo cuub` caguia' i Jasón do cóo'gui i dsea` caguiaang` do fí' quini` dseata` e laco' calí'r` catúu` tu` i dsea` do quíá'r`.

Mi` caguilíng`gui Paa` cóo' Silas fí' Berea

¹⁰ Jo mi~ canu~ ie~ jmii~ jo, jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- casiiñ` Paa- cóo'~gui Silas lajminá- fí Berea. Jo dsifí mi~ caguiliñ- fí jo, cangoliñ- fí guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel lí' laco'gui la litíiñ` jmóor`. ¹¹ Jo jaléng' i dsea` Israel i seeng` fí Berea eáang`gui iñ~ ninúr- júu` guía` dsea` do laco'gui dsea` seeng` fí Tesalónica, jo lajmináb- ca'íñ' e júu` jo, jogui laco' jmiib~ cuør' bí e jmitíiñ` jalé' e júu` too~ fí ni~ jì quiá'- Fidié~ e gui'r' su e jáb'- e júu` e caguia` Paa- do. <sup>12</sup> Jo lajee~ i dsea` í, fíim`bre já'- caliñ- e júu` jo, jogui lajobi fíim` dseañu` dseamí griego i niing- i seeng` fí jo jáb'- caliñ'- do júu` quiá'- Dsea` Jmáang- e guía` i Paa- do cóo'~gui Silas. ¹³ Dsu' mi~ caliñí jaléng' dsea` Israel i seeng` fí Tesalónica e nitáang` Paa- e guiar` júu` quiá'- Fidié~ fí Berea, joba' fí job cangoliñ- cangojméer` ga cóo'~ jaléng' dsea` i seeng` fí jo. ¹⁴ Joba' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng` fí Berea cajméer` e lajmináb- cagü'íí Paa- fí jo, jo cangór- condsee' fí 'ni' jmiñí', dsu' fí Bereab caje` Silas cóo'~gui Timoteo lajee~ jo. <sup>15</sup> Jo jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i cóo'~ Paa- cangoliim-bre cóoiñ~ do cartí cóo' fí e sii` Atenas. Jo mi~ cangí jo, caquim'-túr fí Berea jo niquíeer` júu` quiá'- Paa- e Silas cóo'~gui Timoteo nidsiliñ- fí lí- táang` Paa- lajminá-.

Lajee~ táang` i Paa- do fí Atenas

¹⁶ Jo lajee~ táang` i Paa- do fí Atenas e sijeeiñ~ Silas cóo'~ Timoteo, fí'ib` eáang` caliñ-, có' i dsea` seeng` fí Atenas do jie~ ja` latøng- fíib` jmiféiñ' jaléng' diée~ i o' já'- i ja` quíi~ jmii~ jmé- jji~ cóo'. ¹⁷ Joba' eáam` títng` júu` quiá'r- cóo'~ i dsea` góor` dsea` Israel cóo'~gui jaléng' dsea` caguiaang- gui i jmi'gó` Fidié~ fí dsí' guá'- quiá'- dsea` Israel. Jo dseáng'- laco' jmiib~ laco' jmiib~ sáiiñ` e júu` do cajo cóo'~ jaléng' dsea` i seáng' fí guia` jóo' fí quiá'- fí Atenas. <sup>18</sup> Jogui lajobi i líng~ dsea` i jmitítng` júu` quiá'- Epicuro cóo'~gui dsea` estoico i jmitítng` júu` quiá'- Zenón, canaaiñ` sí' rúiiñ' cóo'~ Paa- cajo, jo i líng~ i dsea` do fé'r` jo sí' rúiiñ' lajee~ yaaiñ~ e éeiñ` Paa- jo fé'r`:

—¿E~ e fé' i dsea` cuee' mi'mí na?

Jogui fé'gui i caguiaang- gui do:

—Lí' dsea` seeng` lí- jiéb' i na, jogui iñ~ nijmigóoiñ` dsea` cóo'~ jalé' e fé'r' na e quiá'- jaléng' diée~ i 'míng-.

Jo fé'r' e jo có' uíi~ e guía` Paa- júu` quiá'- Jesús, jogui jial mi~ cajmée` Fidié~ e cají'tu dsea` do jee~ jaléng' 'líi~. ¹⁹ Joba' cajéeiñ` Paa- fí cóo' yá' cuo' lí- sii` Areópago fí lí- títng` jaléng' dsea` Atenas e seáiñ' e sáiiñ` jalé' júu` quiá'r-. Jo mi~ caguie- Paa- fí jo, jo cajmingí'- i dsea` do ír`:

—¿Já' cuøng` line'naa' e~ jalé' júu` 'míng- e quié' 'nu' e e' jnea'~? ²⁰ Co' fó' 'nu' jmang'- júu` jiéb'jiu, joba' ii~naa' e nilinee' e~ guøng' e júu` jo.

²¹ Jò lajüing` i dsea` seeng` fí Atenas do cóo`~gui jaléng` dsea` i jalíng` fí lí` jíé` i neáng` fí do, contøøm` tí` dsíir` núur` jøgui síiñ` lajüi` júu` ^má~ e quie` lí`- doñí` ií`.

²² Jøba` caróo` Paa` jee` jaléng` i dsea` i neáng` do e fí lí` síi` Areópago, jø cajíñ`- casí`r`- jaléng` i dsea` do:

—Lalab fí~i` 'nú', dsea` seeng`na` fí la fí Atenas, e jalé` e móo`o` quíi`-na` e líng`na` dsea` i eáang` jmiféng` fíng` diée`.

²³ Cø` cangoyéé`~e fí lí` seáng` 'nú' e jmiféng`na` jaléng` diée` quíi` na', jø fí` jøb` cadsé`e cøø` nife` lí` toø` júu` e fé` lala: “Diée` i ja` mí` cuíng` dsea`.” E jáb`- e fó` 'nú' quíá`- jaang` Diée` i ja` cuíng`na', quíá`- íb` e nífi`^gui jnea` ^nú` lana.

²⁴ Jø dsea` íb` i cajméé` la`úng`- jmigüi` cóo`~gui jalé` e sea` fí jø. Jøgui íb` i líng` fíi` jaléng` i neáng` fí yá`^ jøgui cóo`~ jaléng` i seeng` fí jmigüi` la, jøgui ja` guíiñ` lí`^ doñí` jíé` sínúu` guá`- e cajme` dsea` jmigüi`, <sup>25</sup> ø`gui` 'né`- e dsea` jmigüi` nito` fíng` ír` øsi` i nijmicóo`~ ír` é, cø` í`bre cuø`r` jaléng` dsea` e jí`r` jøgui guí` e cá` dsea` cóo`~gui lajalé`^gui e jíé`.

²⁶ Cø` cóo`~ jaang` dseañu`b` cajmeáaiñ` lajüing` dsea` i seeng` la`úng`- fí jmigüi` e laco` nigüear` fí lacaang` guóo`~ uø`-; jøgui quíu`r` ta` jie` jüi` seeng` dsea` fí jmigüi`, jøgui jie` fí lí` catíng`- nigüear`. <sup>27</sup> Jø cajmeáang` Fidiéé` lajüing` jneaa`aa` e laco` ní`néng`-naa` dsea` do, jø niguiém`baa`re song ní`néng`na`re. Dsuco` e jáb`- e ja` huíi`- seeng` Fidiéé` cóo`~ lajaang` lajaang` jneaa`aa`. <sup>28</sup> Cø` la`eáang` Fidiéé`ba` seé`-naa` jí`naa` jøgui ngí`naa` lí`^ laco`gui cajíng`- i líng` dsea` góo`na` malí` i jmo` júu` íe` mí` cajíñ`- lala: “Í siju` Fidiéeb` jnea`^.”

²⁹ Jø cø` e já`- e lí`na` dsea` síju` Fidiéé`, jøba` ja` cuøøng` e í` óo`na` e Fidiéé` líiñ` laco` jaléng` diée` i jmáang` dsea` cóo`~ cunéé` øsi` cóo`~ cutee` øsi` dsea` cuu` é, jø jmáang` dsea` jialco` iim`bre jaléng` í. <sup>30</sup> Jø Fidiéé` nicajméé`bre féng` dsíir` malí`~gui eáang` cóo`~ jalé` e laang` dsea` cóo`r`-, dsu` lana níqui`u`r` ta` lajüing` dsea` i seeng` fí la`úng`- jmigüi` e níqui`- jíng` yaaiñ` fí quinir`, jø nitár` e jmóor` jalé` e ja` dseeng`, jø lajøba` ní`íng`- Fidiéé` dsee` quíá`r`-. ³¹ Cø` Fidiéé` nicatéé`bre cóo` jmí` e níquidsir` í` laco` sí`í` quíá`- jaléng` dsea` jmigüi` la`eáang` cóo`~ i dseañu` i caguíñ` ^ñia`r` do; jø Fidiéé` nica`e`r` jaléng` dsea` e jø mí` cajméer` e cají`tu` Dsea` Jmáang` jee` jaléng` lí`~.

³² Jø mí` canúu`- i dsea` seeng` fí Atenas do e fé` Paa` cuaiñ` quíá`- e jíb`tu` dsea` jee` jaléng` lí`~, i líng` i dsea` do lí` caløøm`-bre Paa` jøgui i líng`~gui fé`:

—Cuøøm` lí` nú`^naa` e fó` na cøø`gui jmí`~.

³³ Jø lí` e jø, güi`íib` Paa` fí do. ³⁴ Dsu` i líng`~gui i dsea` do jáb`- calíñ`- júu` e guíá` i Paa` do. Jø jee` í` quíéeng` jaang` dseañu` i

sii` Dionisio i líng' jaang` dseata~ quiá'- Areópago, jogui jaang` dseamf i sii` Dámaris, jogui dsea` i jiéng' gui cajõ.

18

Lajee` táang` Paa` fi` Corinto

¹ Jo mi~ cangf jalé' e jo, cagüi'ñib' Paa` fi` Atenas, jo cangór` fi' coo` fií e sii` Corinto. <sup>2</sup> Jo job calicuíñ' jaang` dseañu' i líng' dsea` Israel i sii` Aquila i niseeng` fi' coo` fií li~ se' Ponto. Jo ie~ jo ja` mí ngóo` eáang` e nicagüilíng` i Aquila do cóo` gui dseamf quiá'r` i sii` Priscila e jaliñ' fi' Italia. Jo ca'uøøiñ' fi' jo co' i dseata~ quiá'- Roma do i nisii` Claudio caquiá'r' ta` e 'né` uóm` jaléng' dsea` Israel fi' Roma li~ se' Italia. Jo coo` jmii~ cangó` Paa` e cango'eer` i Aquila do cóo` gui Priscila, <sup>3</sup> co' røøb` ta` óor` cóoiñ' do e jmo'r' 'núu`jiu cóo` layaang` loo` jó' e laco' li'r' e 'né`. Jo job cajé` Paa` cóo` i dsea` do e laco' nijmér` ta` colíng`. ⁴ Jo lacoo` jmii~ mi` ti' e jmi'íng' dsea` góor` dsea` Israel, dsée` Paa` fi' guá'-jiu li~ seáng' i dsea` í e féiñ' Fidiée`. Jo fi' job féiñ' jaléng' dsea` Israel cóo` gui jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel e laco' já'- nilíng` dsea` do júu` quiá'- Dsea` Jmáang` e guiar'.

⁵ Jo mi~ caguilíng` Silas cóo` Timoteo fi' Corinto fi' li~ guing` Paa` cóo` Bernabé e jaliñ' fi' Macedonia, jo i Paa` do catúbre e ta~ jmóor` do, jo canaaíñ` e guiar' júu` quiá'- Dsea` Jmáang` lacoo` jmii~ lacoo` jmii~, jogui sí'r` jaléng' dsea` góor` dsea` Israel e dseáng'- já'-ba' e Jesús líiñ' i dsea` i cajíng'- Fidiée` i nisíñ` fi' jmigüi' la lajii' mali'. ⁶ Dsu' i dsea` Israel do 'nib` cangáiñ` Paa`, jo canaaíñ` sí'reiñ' jmang'- júu` ga`. Joba' Paa` cabó'r' 'lee` toq` sí'r` e laco' cuø` li~ e ja` jí' dsea` ír', jo casí'r` i dsea` i ja` jí' ír` do lala:

—Dsee` quií`na' yaam`ba' e nigüilíng`na' fi' li~ 'li', dsuco' jo` e cuaiñ` quié`e. Latí`lanab nií`i cóo` dsea` i ja` líng' dsea` góo`o dsea` Israel e ni'ée`ere júu` quiá'- Dsea` Jmáang`.

⁷ Jo mi~ cangf jo, cagüi'ñib' Paa` fi' dsí' e guá'-jiu do, jo cangór` fi' quiá'- jaang` dseañu' i sii` Ticio Justo i jmiféng' Fidiée` contøøng`, jo cáang` e guá'- dob lí' quiá'r`. ⁸ Jo jaang` fií i néé` ni~ e guá'-jiu do i sii` Crispo cóo` lajaléng' dsea` sinúu` quiá'r` jáb'- calíñ` júu` quiá'- Fíi'naa' Dsea` Jmáang`. Jogui lajobi fíim` dsea` i neáang` fi' Corinto, mi~ canúur` júu` quiá'- Dsea` Jmáang`, jáb'- calíñ` joba' cajgáam`bre jmii` e laco' cacuø` li~ e ca'uíñ` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`.

⁹ Jo coo` uøø` cajmijnéeng` 'ñia' Dsea` Jmáang` fi' quini` Paa`, jo e jo cangár` lafa' mi~ quir', jo cajíng'- Dsea` Jmáang` casí'r` dsea` do:

—Ja` jmoo` 'gó'`jí' capí', jo guia`gui júu` quié`e jee` jaléng' dsea` jo ja` quiun' e jmoo` lajo. ¹⁰ Co' jnea` seem`baa colíng`

cóo' 'nu, joba' jii' jaang' dsea' ja' ii' lí' nijmeáng' 'nu' ga'. Co' fíim' bi dsea' niseeng' e fí' fíi' la i ni'uíng' dsea' quié' e.

¹¹ Jo fí' Corintob cajé' Paa' coo' jii' dsi' ca'ná' e e'r' i dsea' seeng' fí' jo jalé' júu' quiá' Fidié'.

¹² Jo coo' née' lajee' jii' e calíng' jaang' dseañu' i sii' Galión dseata' dsea' féng' quiá' li' se' Acaya, jaléng' dsea' Israel i neáang' fí' do ie' jo casíiñ' røø' e nijmér' dsee' quiá' Paa'. Joba' casang' neiñ' jo cangojeáaiñ' fí' li' neáang' dseata' dsea' quidsí' í'. ¹³ Jo mi' caguiliñ' fí' jo, lalab casí'r' i dseata' do jo cajíñ':

—I dseañu' dsea' góo'naa' la ngir' ta' jmigóøng' jaléng' dsea' quiá' jial e 'né' niféng' dsea' Fidié', dsu' ja' núu'r' lajii' júu' quiu' ta' qui' ii'.

¹⁴ Jo sí' í' niñ' Paa' e nisí'r' dseata' Galión lajii' e 'núng' i dsea' do ír', dsu' jéeng' gui Galión cañír' quiá' i dsea' Israel do jo cajíñ':

—Song dseáng' lahuíng' nica'éé' i dsea' na osi líng' ii' nicaingaiñ' é, joba' catíng' e niquidsii' í' fa' lajo. ¹⁵ Dsu' e na lí' lajii' júu' e catíng' na' yaam' ba' na quiá' lajii' júu' quiu' ta' qui' na', joba' yaam' ba' catíng' na' niguí' na' e na, co' jnea' ja' iin' n niquín' n e júu' na.

¹⁶ Jo caqui' i dseata' do ta' e cagüi' íb' Paa' cóo' jaléng' i dsea' caguiaang' gui e fí' li' quidsí' i dseata' do í'. ¹⁷ Jo lajüng' i dsea' i jmóo' dsee' quiá' Paa' do casaiñ' jaang' gui dseañu' i sii' Sóstenes i líng' fíi' quiá' guá' jii' quiá' dsea' Israel e sí' fí' do, jo job cabóøiñ' i dsea' do fí' quini' li' neáang' i dseata' dsea' quidsí' í' do, dsu' ja' e jíng' dseata' Galión jii' coo' quiá' jalé' e jmóo' i dsea' do.

Mi' caqing' tu Paa' fí' Antioquia

¹⁸ Jo mi' cangí' jo, huóø' bi cajé' Paa' fí' Corinto. Jo mi' cangí' gui lajo, ca' í' bre júu' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i neáang' fí' do, jo cangoliñ' fí' coo' oo' jmii' e sii' Cencrea. Jo lajee' e taam' bir fí' jo, catu'r' cuo' moguir' laco' táng' dsea' góor' dsea' Israel e laco' niliti' lajii' júu' nicacuø'r' Fidié' lami' jéeng' gui. Jo mi' cangí' jo, cangotáaiñ' fí' dsí' móo' colíng' cóo' Aquila cóo' gui dseamí' quiá' í' i sii' Priscila jo colíim' cangoliñ' fí' li' se' Siria.

¹⁹ Jo mi' caguiliñg' tur e oo' jmii' li' sii' Éfeso do, job caseáng' Paa' i Aquila do cóo' gui dseamí' quiáiñ' i sii' Priscila, jo cangó' bre 'nia'r' fí' li' sí' guá' jii' quiá' dsea' góor' dsea' Israel. Jo fí' job casíiñ' cóo' jaléng' dsea' í' i caseáng' fí' do ie' jo. ²⁰ Jo i dsea' i siseáng' fí' guá' jii' do casí'r' Paa' e fa' nijé' bir huóø' cóo'iñ' do, dsu' Paa' jo' cali' iñ'. ²¹ Jo ca' í' bre júu' i dsea' do jo casí'r':

—'Né- e seem⁻baa fi' Jerusalén e nití⁻ jmi^h e nijaquiéeng' fi' jo. Jo lí⁻ jial ta⁻ niquiá¹⁻ Fidié[~] quié⁻baa e nigáa[~]túu e ga'ee⁻ e 'ná^h fi' la calé^h catú⁻.

Jo mi[~] cangí jo, cagüi^húb' Paa⁻ e fi' Éfeso do e iuuiñ⁻ fi' dsíi' móo', ²² jo cangób⁻tur fi' Cesarea, jo fi' job cajer' e laco¹ nicuó^{r-} guicó^{o~} jaléng^h dsea⁻ quiá¹⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i neáang[~] fi' jo. Jo mi[~] cangí jo, cangám¹⁻tur fi' Antioquia, jo fi' job cajer' huóob⁻jiu.

²³ Jo mi[~] lí⁻ cøong[~]gui lajo, cagüi^húb'tur calé^h catú⁻, jo cangí⁻tur laco^{o~} laco^{o~} fi^h e néé[~] fi' lí⁻ se^h Galacia cóo^{o~} gui lí⁻ se^h Frigia e cuó^h guir bí jaléng^h dsea⁻ quiá¹⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ e laco¹ ja⁻ nilitúng⁻ dsíiñ^h lajúi^h fi' niteáaiñ⁻ cóo^{o~} Dsea⁻ Jmáang⁻.

Mi[~] caguia' Apolos júu[^] quiá¹⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ fi' Éfeso

²⁴ Jo ie⁻ jo caguié⁻ jaang⁻ dseañu^h dsea⁻ Israel i sii⁻ Apolos fi' Éfeso. Jo i dseañu^h í niseeiñ⁻ fi' cóo^{o~} fi^h e sii⁻ Alejandría e néé[~] lí⁻ se^h Egipto. Jo dsea⁻ do eám[~] jlo^h tñiñ⁻ guiar⁻ júu[^] jogui eám[~] cuír⁻ jalé^h e fé^h fi' ni⁻ jì quiá¹⁻ Fidiéé[~] e cajme^h dsea⁻ mali^h gui eáang[~]. ²⁵ Jogui eám[~] nicajmitñiñ⁻ júu[^] quiá¹⁻ Fíinaa^h Fidiéé[~] e cajme^h dsea⁻ í, jogui dseáng¹⁻ e iáang⁻ dsíi⁻bre fé^{r-}, jogui dseáng¹⁻ røøb⁻ er' e júu[^] quiá¹⁻ Jesús do, doñi⁻ fa' júi^h e ñir⁻ do e ca'e Juan e quiá¹⁻ jial seáaiñ⁻ dsea⁻ jmi^h lajee⁻ cateáaiñ⁻ fi' jmigüi^h la, dsu^h ja⁻ ñir' e Jesús ca'er' e 'né⁻ sáaiñ⁻ dsea⁻ jmi^h e laco¹ cuó^h lí⁻ e líiñ⁻ dsea⁻ quiá^{r-}. ²⁶ Jo i Apolos do canaaiñ⁻ guiar⁻ júu[^] quiá¹⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ dseáng¹⁻ fi' dsíi⁻ guá¹⁻ quiá¹⁻ dsea⁻ Israel e júi^h ja⁻ jáa[~] quiá^{r-} fa' 'gó^{r-}. Dsu^h mi[~] canúu⁻ i dseañu^h Aquila cóo^{o~} gui dseam^h quiá^{r-} i sii⁻ Priscila júu[^] e guia⁻ i Apolos do, joba^h cajéem⁻breiñ⁻ fi' lí⁻ jié^h jo casí⁻reiñ⁻ dseáng¹⁻ laco¹ la lí^h e fi' e 'né⁻ cá⁻ dsea⁻ e laco¹ niliseeiñ⁻ cøong⁻ cóo^{o~} Fidiéé[~].

²⁷ Jo mi[~] cangí jo, cali'iing⁻ Apolos e ningiñ⁻ fi' lí⁻ se^h Acaya. Joba^h jaléng^h dsea⁻ quiá¹⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i seeng⁻ fi' Éfeso do eám[~] cajmicóo^{o~} reiñ⁻, jogui casíiñ⁻ cóo^{o~} jì quiá¹⁻ jaléng^h dsea⁻ quiá¹⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i seeng⁻ fi' Acaya do e laco¹ ni'íng⁻neiñ⁻ cóo^{o~} júu[^] røø juguiú⁻. Jo mi[~] cangí jo, cangó⁻bre fi' jo.

Jo mi[~] caguié⁻ Apolos fi' Acaya, eáang[~] cajmicóo^{o~}r[~] jaléng^h dsea⁻ i calicuíng⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ uí⁻ e eáang[~] guiúng⁻ Fidiéé[~] cóo^{o~} dsea⁻ do. ²⁸ Co¹ fi' quini⁻ jaléng^h i dsea⁻ i neáang[~] do sí^{r-} jaléng^h i dsea⁻ Israel e ja⁻ í dsíiñ⁻ dseáng¹⁻ laco¹ catíng⁻, jogui se^{r-} teá lajúi^h e fé^h fi' ni⁻ jì quiá¹⁻ Fidiéé[~] e dseáng¹⁻ já⁻ba⁻ e Jesús líiñ⁻ i dsea⁻ i casíng⁻ Fidiéé[~] fi' jmigüi^h la e laco¹ nileáng⁻ dsea⁻ jee⁻ dsee⁻ quiá^{r-}.

19

Mi[~] caguiéng¹⁻ tu Paa⁻ fi' Éfeso

¹ Jō lajee˘ táang` i Apolos do fi˘ Corinto li˘ se˘ Acaya, jō i Paa˘ do cangáiiñ˘ fi˘ li˘ líi˘ jee˘ mó˘, jō caguié˘ tur fi˘ Éfeso. Jō fi˘ jōb cajíñ˘ i fíing˘ dsea˘ quiá˘- Dsea˘ Jmáang˘, ² jō lalab cajmingí˘- Paa˘ i dsea˘ quiá˘- Dsea˘ Jmáang˘ do jō cajíñ˘˘:

—¿Su ca˘ling˘ ˘núa˘ Jmiguí˘ quiá˘- Fidiéé˘ mi˘ já˘ calíng˘ na˘ júu˘ quiá˘- Dsea˘ Jmáang˘?

Jōba˘ cañíi˘ i dsea˘ do jō cajíñ˘˘:

—Ja˘ mi˘ nú˘ jnea˘ ˘júi˘ cōo˘ ya˘ quiá˘- e jō. ¿E˘gui e jō?

³ Jō cajmingí˘- tu Paa˘ i dsea˘ do jō casí˘- reiñ˘:

—¿E˘ uiiing˘ quií˘ na˘ mi˘ cajgáang˘ na˘ jmíi˘ jóng˘?

Jōba˘ cañíi˘ tu i dsea˘ do quiá˘- Paa˘ jō casí˘- reiñ˘:

—Jnea˘ ˘cajgáang˘ naa˘ jmíi˘ e casée˘ Juan e laco˘ cuø˘ li˘ e caqui˘- jíng˘ yee˘ naa˘ fi˘ quini˘ Fidiéé˘.

⁴ Jōba˘ casí˘- tu Paa˘ i dsea˘ do:

—Lajōb líi˘, cō˘ i Juan do caseáaiñ˘ dsea˘ jmíi˘ lajii˘ i caqui˘- jíng˘ yaang˘ fi˘ quini˘ Fidiéeb˘; jōgui casí˘- bir jaléng˘ dsea˘ í˘ cajo e ˘né˘ ni˘ím˘ biñ˘ do i dsea˘ i nijáa˘ cøøng˘gui do mi˘ nisóong˘ ír˘; jō dsea˘ íb˘ Jesús lana.

⁵ Jō mi˘ canúu˘ jaléng˘ i dsea˘ i teáang˘ do lajō, dsifi˘ ladob cajgáaiñ˘ jmíi˘ e laco˘ cuø˘ li˘ e ca˘uiiñ˘ dsea˘ quiá˘- Dsea˘ Jmáang˘. ⁶ Jōgui mi˘ caquidsí˘ Paa˘ guóor˘ fi˘ mogui˘ i dsea˘ do, dsifi˘ ladob ca˘ing˘ i dsea˘ do Jmiguí˘ quiá˘- Fidiéé˘, jō canaaiñ˘ fé˘r˘ jmíi˘ e jíel˘gui laco˘ jmíi˘ quiá˘- r˘, jōgui sáiiñ˘ jalé˘ júu˘ e íñ˘ e jáa˘ quiá˘- Fidiéé˘. ⁷ Jō lajee˘ lajiiñg˘ i dsea˘ do tíir˘ guitúuiñ˘ yaang˘ dseañu˘.

⁸ Jō mi˘ cangí˘ jō, lajee˘ gaang˘ si˘, dsée˘ i Paa˘ do fi˘ guá˘- quiá˘- dsea˘ góor˘ dsea˘ Israel, jō fi˘ jōb guiar˘ júu˘ quiá˘- Dsea˘ Jmáang˘ e ja˘ ˘gór˘ júi˘ capí˘, jō sí˘r˘ jaléng˘ i dsea˘ do jōgui ˘nór˘ jial laco˘ já˘- nilíing˘ dsea˘ do e iing˘ Fidiéeb˘ quier˘ nifi˘ quiá˘- jaléng˘ dsea˘.

⁹ Dsu˘ i líing˘ i dsea˘ do ja˘ jíi˘r˘ e júu˘ do o˘gui iíñ˘ já˘- nilíiñ˘ cajo. Jō canaaiñ˘ fé˘r˘ fi˘ quini˘ jaléng˘ dsea˘ jíéng˘ e gab˘ jalé˘ e júu˘ do quiá˘- jial cúing˘ dsea˘ Dsea˘ Jmáang˘. Jōba˘ Paa˘ cajmi- huíim˘ ˘ña˘r˘ jee˘ i dsea˘ góor˘ do, jōgui cajéem˘ bre jaléng˘ dsea˘ quiá˘- Dsea˘ Jmáang˘ i caguiaang˘ do, jō cangojéeng˘ neiñ˘ fi˘ cōo˘ escueel˘ quiá˘- jaang˘ dseañu˘ i sii˘ Tirano, jō fi˘ jōb féiñ˘ i dsea˘ do júu˘ quiá˘- Dsea˘ Jmáang˘ laco˘ jmíi˘ laco˘ jmíi˘.

¹⁰ Jō lajōb cajméer˘ lajee˘ tú˘ jiiing˘, jōba˘ jaléng˘ dsea˘ Israel cōo˘- gui jaléng˘ dsea˘ i ja˘ líing˘ dsea˘ Israel i neáang˘ fi˘ jalé˘ fií˘ e téel˘ li˘ se˘ Asia canúur˘ júu˘ quiá˘- Fíi˘naa˘ Dsea˘ Jmáang˘ e caguia˘ i Paa˘ do.

¹¹ Jō lajee˘ jō i Paa˘ do jmóor˘ jalé˘ e quíi˘r˘ jmíi˘ la˘eáang˘ cōo˘- güea˘ e cangáiiñ˘ e cacuø˘ Fidiéé˘. ¹² Jō seem˘ dsea˘ quier˘ jalé˘ paay˘ quiá˘- r˘ o˘si jalé˘ sí˘r˘ fi˘ quini˘ Paa˘ e fa˘ júi˘ capí˘- nijnúng˘ dsea˘ do e ˘mi˘ do, jōba˘ i dsea˘ do nicóor˘ fi˘ quiá˘- r˘ fi˘

li~ seeng` i dsea` dsée'~ do, jo cóo'~ e jo ni'leáam` i dsea` dsée'~ do lajii'~ jmohuí' e líiñ'. Jogui lajobi jaléng' dsea` i jée' i 'ling'` quiá'~ dsihuim` jaléng' i quiá'r` jo 'láam` bre.

13 Jo ie~ jo, i ling` dsea` Israel i ngí' lacoó' fií' e jmicaaiñ` e iññ` uóññ` i 'ling'` i jée' quiá'~ dsea`, jo iññ` nijóor` su e já'~ e uøng` i 'ling'` i jée' quiá'~ dsea` la'eáang` cóo'~ júu` quiá'~ Fí'naa' Jesús. Jo lalab canaaiñ` s'r` jaléng' i 'ling'` i jée' quiá'~ i dsea` do:

—iLa'eáang` cóo'~ júu` quiá'~ Jesús e guía' i Paa` do quiá'~ u ta` e uøng` na' li~ teáang` na' na!

14 Jo e jo cajmée` laji` guiáng` jóo' jaang` dseañu' Israel i sii` Esceva i nilíng` jaang` fií' jmidsea` quiá'~ dsea` Israel. 15 Dsu' cóo' néé'~ lajee` ngir` ta` jmóo' lajo, jo i 'ling'` i jée' quiá'~ i dsea` do cañir` quiáñ'~ do jo cajñ'~:

—Cuím` jnea` Jesús, jogui ñi'bñ i i sii` Paa` do, dsu' ja` ñii` iñ` 'nú'.

16 Jo dsifí' ladob i dsea` i jée' i 'ling'` quiá'~ do canaaiñ` quiém'bre lahuim` jaléng' i jóo' Esceva do, jo dseáng'~ lajim`biñ' do calí'r` caquiéñ' có' dsíng'~ bíññ`. Jo cangolím` i dsea` sihuíng` do fí' quiá'r` mi~ cangf` jo, dsu' ringúum`bre cangolíñ`.

17 Jo lajiing` i dsea` Israel i neáang` fí' Éfeso cóo'~ gui jaléng' dsea` i ja` líng` dsea` Israel i neáang` fí' job cajo, caliñi'bre jalé' e calí' do ie~ jo, joba' eáam` cafóñ'`. Jo lajob ngóo' li'gøng' júu` quiá'~ Fí'naa' Jesús jee~ jaléng' dsea`.

18 Jogui fíim`bi jaléng' dsea` i já'~ calíng` júu` quiá'~ Dsea` Jmáang` ie~ jo caguiliñ` e røññ` dsee` quiá'r` fí' quini` jaléng' dsea` quiá'~ jalé' e ga` e nicajmée'r` lamí` jééng`gui. 19 Jogui fíim`bi jaléng' dsea` i nicajmée` ta` dsea` láang` lamí` jééng`gui cajo caguiliñ` quier` jì' quiá'r` li~ too` jalé' e 'li' e jmitiññ', jo cají'r` fí' quini` jaléng' dsea` i teáang` do ie~ jo. Jo mi~ caguo'~ júu` jial tí' 'móo'~ téé'~ e jì' do, jmiguiab` eáang` cagüi'íng', lí' li' cincuenta mil cuteeb`. 20 Jo lajob naang` ni'gui júu` quiá'~ Fí'naa' Dsea` Jmáang` fí' la fí' na, jogui jmóo' e liñi' dsea` cajo jial tí' 'gøng' Fidié'.

21 Jo mi~ cangf` e cangojée' jalé' e jo, joba' ca'f` dsí' i Paa` do e nidsé`tur e nidsi'eer` jaléng' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang` i neáang` fí' li~ se' Macedonia cóo'~ gui fí' li~ se' Acaya, jo e mi` ningf` jo, ningíññ` tí' Jerusalén. Jogui fé'bir cajo e mi` ningf` e dsér` fí' Jerusalén, dseáng'~ 'né`ba' e dsér` tí' Roma.

22 Jo casiññ` gáang` dsea` quiá'r` fí' li~ se' Macedonia, i do i sii` Timoteo jo jaang`gui i sii` Erasto, jo laji` huáaiñ` do jmóor` ta` jmicóo'~ Paa`. Jo Paa` fí' dobi cajer` 'ñia'r` lajee` jo fí' li~ se' Asia.

Mi~ caliseá` má'~ fí' Éfeso

23 Jo ie~ jo, eáam' cató' dsea' mii' fi' Éfeso uii~ quiá' e fiiim' dsea' ca'uíng~ dsea' quiá' Dsea' Jmáang~. 24 Jo e mii' jo ca'uíng~ uii' jaang' dseañu' i sii' Demetrio i nijmóo' ta~ cóo'~ layaang~ cutee'. Jo i dsea' í nijmóor' ta~ jmiliing~ guá'~ jiu e líi' cóo'~ cutee', jo e job guá' quiá' i diée~ i sii' Artemisa. Jo i Demetrio do jmiguiab' quíir' e 'léeng'~ jaléng' i dsea' i jmóo' ta~ cóo'r~ do. 25 Jo cóo'~ née'~ caseáiñ' dsea' i jmóo' ta~ cóo'r~ coliiing~ gui cóo'~ jaléng' dsea' i jmóo' ta~ e røøb'jiu cóo'~ e ta~ jmóo' ír' do cajo, jo lalab casí'r~ jaléng' i dsea' do:

—Dsea' rú'uu', niñib' 'nú' guiá' e la'eáang' e ta~ lab joba' guiáb~ sea' jalé' e 'né~ quí~ii'. 26 Dsu' laco'gui la júu' sea' jogui ne~naa' cajo e i Paa~ do ngir' fé'r' e jaléng' i diée~ i jmáang' dsea' cóo'~ guóor' ja líiñ' dseáng' diée~ já'~; jo lajob nicalí'r~ e nicaligóng' jaléng' dsea' i seeng' fi' Éfeso la cóo'~ gui jaléng' dsea' i seeng' jie~ ja' latøøm~ lí~ se' Asia. 27 Jo lajii' e júu' e ngí i Paa~ do fé'r', dseáam'~ quí~ii' fing ca'íng~ lajii' ta~ quí~ii' e sea', jogui la quie'gui guá'~ quiá'~ i diée~ i sii' Artemisa do nitáb' dsea' e jmicuir', jogui nitáb' dsea' e jmi'gór' lajii' e 'gøng' i diée~ í, dsuco' latøøng~ lí~ se' Asia jmiféng' dsea' ír', jo jie~ ja' latøøng~ jmigüüb' cajo.

28 Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea' i caseáng' fi' do jalé' e jo, eáam' caliguiñ~, jo canaaiñ' óor' teá' jo fé'r':

—iEáang' 'gøng' diée~ Artemisa quí~ii' i jmiféng' jnea'^, dsea' Éfeso!

29 Jo eáam' cangogáang' dsea' cóo'~ jalé' e júu' jo, jogui canaang' catá'r' mii' latøøng~ e fii' jo. Jo lajee' jo, lajim'bre casam' i dseañu' i sii' Gayo cóo'~ Aristarco, gáng~ dseañu' i seeng' fi' Macedonia i nicóo'~ Paa~. Jo cajñúung'neiñ' do cartí' caguiliñ~ fi' lí' tíng' dsea' e seáiñ' coliiing~ mi~ ee'go jmóor'.

30 Jo i Paa~ do cal'iiñ~ e ni'ír' e niféiñ' i dsea' fíing' do, dsu' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang~ ja' cacuør' fi' lajo. 31 Jo jee~ i dseata~ dsea' féng' quiá' lí~ se' Asia do niquiéeng' cóo' tú~ miiing' dsea' i niseeng' røø' cóo'~ Paa~, jo casíñ' júu' e sí'reiñ' e guiá' gui e ja' ni'í dsea' do e lí~ teáang' i dsea' fíing' do.

32 Jo lajee' jo, jee~ i dsea' fii' do, i líing~ dsea' fé'r' cóo' júu' jogui i líing~gui e jíé'gui, jo dsíng'~ téé'~ mii'~; jo fiiim' i dsea' do jii' ja' ñir' e~ uiiing~ e caseáiñ'. 33 Dsu' i líing~ i dsea' do casí'r~ jaang' dseañu' i sii' Jaang~ jalé' e calí~ ie~ jo, jo íbing' casíng' dsea' Israel fi' quini' i dsea' fíing' do laguidseaang'. Jo mi~ caguiér~ fi' quini' i dsea' fíing' do, jo cajméer' lí~ cóo'~ guóor' e laco' nifér' uii' quiá' jaléng' dsea' Israel fi' quini' jaléng' i dsea' fíing' do. 34 Dsu' mi~ calilí'^ i dsea' fíing' do e i Jaang~ do líiñ' dsea' Israel, dsíng' caliguiñ~ jo canaaiñ' óor' teá' lajee' tú~ oor~ jo fé'r':

—¡Eáang' 'gøng' diée~ Artemisa qui~ii' i jmiféng' jnea'^, dsea` Éfeso!

³⁵ Jø mi~ casóong~ jiu e ta' dsea` m#i~ do, i tiji` quiá'- e fi' Éfeso do canaañ' féiñ' jaléng' i dsea` do jø cajiñ'~:

—Dsea` rú'nnaa' i seeng' fi' Éfeso, jalém' dsea` seeng' fi' jmigüí' ñir' e i dsea` seeng' fi' la née' nír' guá'- quiá'- i diée' 'gøng' i sii` Artemisa la, jogui fi' yá'~ jmigüíb' li~ catóñ' e l#iñ' dsea` cuu~ jø catiñiñ' fi' la. <sup>36</sup> Jø jii'~ jaang' dsea` ja' cuóøng' lí jñ'~ e o' lajø e na, jøba' catii'-na' jø ja' e jmoo'na' jii'~ coo' e ja' mí' ca'f' ó'ona' røø. ³⁷ Co' laji' gáng~ i dseañu' i nicajéeng' 'nú' fi' la ja' e mí' cajmeáiñ' jii'~ coo' guá'- qui~ii', o'gui mí' café'r' e ga' uii~ quiá'- i sengfi' qui~ii' do cajo. ³⁸ Jogui song i Demetrio do cóo'~gui jaléng' dsea` i jmoo' ta' cóo'r~ do nicadsé'r' dsee~ quiá'- i dsea` na, dob neáang' jaléng' dsea` i quidsí' í' cóo'~gui li' 'n#iñ' dsea` fíng ee'gø dsee~ røøng' dsea'; jø fi' job li~ catíng~ e nijmér' dsee~ fi' quini' i dseata' í, jøgui job li~ catíng~ e nijmi'øng' yaaiñ~ lajaang' lajaañ'. ³⁹ Jogui song sea'gui júu^ quié'na' e jié', dob cuóøng' lí jmee'-na' fi' ni' fi' mi~ seáng' dsea' f#iñ'. ⁴⁰ Jogui cóo'~ jalé' e nicalf' na, eám' dseáang'~ qui~ii' fíng ií' cajmée' dsee~ qui~ii' quiá'- jalé' e nicajmó'oo', co' ja' e uiiing~ sea' jii'~ coo' e nijmi'øng' yee~naa' fíng caling#i~ e~ uiiing~ quiá'- e nicató' dsea` m#i'~.

⁴¹ Jø mi~ calf' fé' i tiji' do e júu^ na, jø ca'f#i~bre júu^ quiá'- jaléng' i dsea` siseáng' do jø cagüi'f#i'bre.

20

Mi~ cangó~tu Paa~ fi' Macedonia cóo'~ Grecia

¹ Jø mi~ casóong~ e ta' dsea` m#i~ do, cató'~ i Paa~ do jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ e laco' l#ing~ ee' níféng'neiñ' do. Jø mi~ cangf' jø, ca'f#i~bre júu^ i dsea` í jø cangób~t#ur fi' li' se' Macedonia. ² Jø lacoo' lacoo' f#i' e tée'~ fi' jø cangór~ e dsi'eer' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ i neáang' fi' jø, jø eáang' jmicoo'~reiñ' cóo'~ jalé' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~. Jø mi~ cangf' jø caguiéb~t#ur fi' li' se' Grecia, ³ jø fi' job cajer' gaang' si'.

Jø mi~ cangf' jø, dseáng'~ ni'iuuiñ' fi' e nisó'r' móo' e nidsé~t#ur fi' li' se' Siria mi~ caliñir' e jaléng' i dsea` góor' dsea` Israel do nicas#iñ' røø e l#ing~ ee' nijmeáiñ' i Paa~ do. Jøba' ca'f' dsi' Paa~ e caquim'~t#ur fi' guóo'~ uó~ jø cangúng't#ur calé' catú~ fi' Macedonia. ⁴ Jø cóo'~bre jaléng' i dsea` la: jaang' i sii' Sópater dsea` i seeng' fi' Berea, jóo' jaang' dsea` i sii' Pirro; jogui Aristarco, cóo'~ jaang'gui i sii' Segundo i seeng' fi' Tesalónica; jogui jaang'gui i sii' Gayo i seeng' fi' Derbe; jogui Timoteo, jogui lajòbi Tíquico cóo'~ Trófimo, dsea` i seeng' fi' li' se' Asia. ⁵ Jø jaléng' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ la jéem'bre cangoliñ', jø doguib' cajéiñ' jnea'^ cartí' oo~ jmi' li' sii' Troas. ⁶ Jogui jnea~,

Lucas, cají' rú'naa' cóq' Paa' fí Filipos, jò fí job ca'uøø'naa' cangó'naa' e téel'naa' dsí' móa' mi' cangí' jmí' e gø' dsea' iñí' e ja' quie' quiéng'. Jò lajee' 'ñiá' jmí' guiba' caguié'naa' cartí' Troas, jò fí job cataang'naa' guié' jmí'; jøgui fí job cajò cají' rú'naa' cóq' i dsea' caguiaang' do.

Mi' cateáng' Paa' fí Troas

⁷ Jò e jmí' la'uii' quiá' seamaan' caseáng' rú'naa' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' e quiá' niquiee'naa' i'naa' colíing' e laco' jmiguiéng' dsi'naa' Dsea' Jmáang'. Jò lajee' jò café' Paa' güí' quiá'r' fí quini' dsea' i caseáng' e uøø' do. Jò co' iuung' Paa' fí e nigüi'bre mi' nijneá' e uøø' jò, joba' cueeb' júu' quiá'r' cajméer' cartí' uøø' guienáub'. ⁸ Jò fí job téel'naa' lajii'naa' fí cóq' 'núu' yú', jò fí job sea' jmiguiá' jí' e jneá'. ⁹ Jò jee' jaléng' i dsea' do quiéng' jaang' siming' i sii' Eutico, jò i siming' í' dob guiiñ' otoo' e núur' júu' guia' Paa'. Jò co' eáam' cuee' júu' quiá' Paa' e café'r', joba' cajá' jaligüing' i siming' do lajee' guiiñ' do, jò caquiam'bre e eáang'. Jò lajee' guiiñ' i siming' do e güiiñ' lanab, cóq' catóm'bre cartí' ni' uø'. Jò e otoo' tí' lí' catóin' do gui' tí' lí' catí' 'ní' fíng' e 'núu' do. Jò mi' cangoseáng'neiñ' do ni'liim'biñ' do. ¹⁰ Joba' cajgáng' Paa' e lí' iuiiñ' guiar' güí' do, jò cangoseáiñ' i siming' do, jò carøøng'neiñ' do jò cajíñ' casí'r' i dsea' quiá' Dsea' Jmáang' caguiaang' do:

—ja' føøng'na', dsea' rú'naa'! Co' jíb'tu i siming' la.

¹¹ Jò mi' cangí' e caseang' Paa' i siming' do, cajgóob'tur fí lí' iuiiñ' guiar' júu' fí lí' catí' 'ní' fíng' e 'núu' do. Jò fí job cafiñ' iñí', jò caquiee'naa' colíing'. Jò mi' calí' e jò, canaam'tur fé'r' júu' quiá'r' cartí' cajneá' e uøø' jò. Jò mi' calí' e jò, jò ngí' joguiba' ca'ír' fí cangór'. ¹² Jò mi' cató' dsea' sinúu' quiá' i siming' do fí quiá'r' e nicajíb'tuiñ', joba' eáam' cali'íang' dsí' jaléng' i dsea' do.

Mi' cagüi' Paa' fí Troas jò cangór' fí Mileto

¹³ Jò mi' cangí' jò, jneá' cóq' i dsea' caguiaang'gui do cangojéem'baa' quiá' Paa' e téel'naa' dsí' móa' cartí' caguié'naa' tí' cóq' fii' e sii' Aso. Jò fí joguib' sí'í' e dsitee'naa' Paa' laco' nicasii'naa' røø' jéeng'gui, co' 'ñia'r' cali'iiñ' e cangór' e ngir' la tóq' ni' guóol' uø'. ¹⁴ Jò mi' cají' rú'naa' cóq'r' fí Aso, jò ca'í'bre dsí' móa' lí' téel'naa', jò cangó'baa' fí fii' lí' sii' Mitilene.

¹⁵ Jò mi' cangí' jò, ca'uøø'baa' fí Mitilene, jò mi' cajneá' e jmí' cóq'gui do, cangiing'naa' fí quini' e fii' e sii' Quío. Jò mi' catí' tú' jmí' lajò, cangiing'naa' cóq' ni' guóol' uø' jii' e néé' ni' jmiñí' e sii' Samos. Jò cóq'gui jmí' cali'ii'naa' e téel'naa' fí, joguiba' caguié'naa' fí Mileto.

16 Jō cajmó'naa' lajō, cō' i Paa- do ja` cali'iiñ~ ngór- fí Éfeso ie~ do lí' laco' ja` niquíñ` eáang' e dsér- fí lí se' Asia, dsuco' iñ~ e niguieíñ' lajmináb- fí Jerusalén e nidsitíñ' jmiñ~ Pentecostés e tí fí jō.

Júu^ güi- e cacuø' Paa- fí quini~ dsea` cóøng'- i seeng' fí Éfeso

17 Jō lajee~ táang' Paa- fí Mileto, cató'r- jaléng' dsea` cóøng'~ quiá'- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí Éfeso e nidsilíñ'- do fí lí- táaiñ' fí Mileto. 18 Jō mi~ caguilíng- jaléng' i dsea` cóøng'- do, jō casí'- reiñ' jō cajíñ'- :

—Ñíb' 'nú' guiá- jial guiá- nica'ee- cóo'~ jaléng' 'nú' lati' mi~ cagüén- n fí la fí lí- se' Asia. 19 Jogui contøøm- nicangfi jee~ 'nú' e jmóo'o lajii~ e iing~ Fí'naa' Dsea` Jmáang-, jogui e ja` jmféng' 'ñiá'a, jogui e jiuung~ dsí'baa cóo'~ jalé' e lamí~ iing~ dsea` góo'o dsea` Israel nijmeáiñ' jnea~ uii~ e guiaa- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-. 20 Dsu' ja` catúu e guiaa- jalé' e júu^ na, cō' jmang'- jalé' júu^ e guiá- quí'ba' e nica'ée- e 'nú' lacaang' jee~ dsea` jogui cajo lacaang' sinúu^ quí'na'. 21 Jō eáang' nicafíi i jaléng' 'nú', dsea` líng'na' dsea` góo'o dsea` Israel, cóo'~gui dsea` i ja` líng' dsea` Israel, e niquí'- jíng'~ yaang~na' fí quini~ Fidiée~ jogui e já'- nilíng'na' júu^ quiá'- Fí'naa' Dsea` Jmáang-. 22 Jogui lanagui nii~ i fí Jerusalén laco' ta~ quia' Jmiguí quiá'- Fidiée~ e jii~ ja` ñii- ee' nisijée~ quié- e jogui ee' nidsingán- n fí jō. 23 Jō lajii~ e ñii- e laco' fii' lí- níi, jma'b' jnea~ júu^ Jmiguí quiá'- Fidiée~ e nisijée~ 'nuñí^ quié- e osi jalé' iihuí' e jié'gui é. 24 Dsu' ja' e lí' quié- e e seen- tá'- e júun- n dsu' lifa' e jmiti~baa jalé' e ta~ na e iáang' dsii-, lajii~ ta~ e ca'ín'~n quiá'- Fí'naa' Jesús e nijmiti~baa car' cató' cóo'~ jalé' ta~ guia' júu^ e Fidiéeb~ dsea` nijmi'neáiñ' jnea~aa' nañí' fa' ja' catí'naa' e jō.

25 'Jogui lana niñi'baa e jii~ jaang' 'nú' jō' nimáang~gui' jnea~ calé' catú- fí jmiguí' la, dsu' lajee~ táan' cóo'~ 'nú' nicanúu- na' júu^ e guiaa- quiá'- jial iing~ Fidiée~ quier' nifí quiá'- jaléng' dsea` jmiguí'. 26 Jōba' iin~n fii' i 'nú' lana, jaléng' dsea` cóøng'~, e song seeng' 'nú' i ja` cajmicuíng' Dsea` Jmáang-, jōba' o' dsee- quié- e song lajō. 27 Dsuco' lajib' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e sí'í' guiaa- jee~ 'nú' nicajmiti~baa, jō jii~ cóo' fa' cajmé- e e ja` cajmitii-. 28 Jō lajōb eáang' 'né- ñiing~ óo'na', jogui jmee- í' yaang~na' cóo'~gui lajaléng' dsea` i líng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- lí' laco'gui ta~ nicaquia' quí'na' Jmiguí quiá'- Fidiée~ e nilíng'na' laco' dsea` jmóo' í' guiá- jo'se" quiá'- . Jō lajōb 'né- nijmee- na' í' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, cō' la'eáang' cóo'~ jmi'øøiñ- 'ñia'r' dob e ca'uíng- na' dsea` quiá'r-. 29 Jō niñib' jnea~ e mi~ ningfi e ninín'~n do, nijalíng- dsea` jiéng'gui i iing~ nijmígøøng' 'nú',

jo i dsea` î lîiñ' laco' ie'dsinúu` i ni' oo` i iing` nijmiguiéeng` quiá'- jaléng' dsea` e laco' nitiúung` dsea` Dsea` Jmáang`. ³⁰ Jo lajee` yaam` bi' nigüéang` i lîing` 'nú' i ni'é- júu` e o' já' e laco' nijmigóøng` na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` e nijmitir` e júu` e o' já' do. <sup>31</sup> Joba' 'né- e siñiim` áa' na' contøøng`; jogui téé' óo' na' e lajee` 'ni' jii` e calisé'n` cóo' 'nú', dseáng'- ja` catúu e fón'n` 'nú' jalé' juguiá- júu` røø` cartí' quí'- baa uii` quí'- na' na.

³² Jogui lana, dsea` rú' naa', nijáan` n` 'nú' fí' jaguó' Fidiée` jogui cóo'` jalé' júu` e iáang` dsí' quiá'r-. Co' jii` íb` dsea` lí'r` e jmicóo'r` 'nú' e laco' nilicuíng` gui' Dsea` Jmáang`, jogui nicuó'r` 'nú' jalé' e si' í' nicuó'r` 'nú', dsea` lîing` na' dsea` güeang` quiá'r-, lí' laco' gui' jii` júu` e nicacuør` jéeng` gui.

³³ Dsü' ja' e mí' camá' i 'nú' jii` cóo', o' gui' cuu` o' gui' 'mi'.

³⁴ Jo ja' cajmé- e lajo, co' niñíb- 'nú' guiá- e cajmé- e ta` cóo'` layaang` guóo` baa e laco' sea` ba' jalé' e 'né- quié- e cóo'` gui jaléng` dsea` i ngí' cóo'` o' cajo. <sup>35</sup> Jo contøøm` nica' ée- e 'nú' e lajob` 'né- nijmee- na' ta~, jogui e jmicóo'` na' jaléng` dsea` 'né- quiá'- lajo, jo lajee` jo jmiguiéng` óo' na' lajii` júu` e cajíng'- Fí' naa' Jesús lajee` táaiñ` fí' jmigüi` la mi` cajíñ'- lala: "Juguiá- gui quiá'- i dsea` i lîing` ee` gø` cuø'r` dsea` rúíñ' laco' gui i dsea` i lîing` ee` gø` íng` quiá'- dsea` rúíñ'."

³⁶ Jo mi` cangí e cajíng'- Paa- jalé' e júu` na, jo casí'r` uø` jnir~, jo caféiñ` Fidiée` cóo'` jaléng` i dsea` caguiaang` do. ³⁷ Jo lajiiim` i dsea` do calijiuung` dsí' jogui canaaíñ` røøiñ` Paa- jogui casá'r` guoo` dsea` do, ³⁸ jogui eáam` bi' fí' í' calíñ` cajo, co' e cajíng'- Paa- e jo` niníng` gui rúíñ' cóo'iñ` do. Jo mi` cangí jo, cangojeáam` i dsea` do Paa- cartí' lí' ca' í- dsea` do fí' dsí' móo'.

21

Mi` cangáng'- tu Paa- fí' Jerusalén

¹ Jo ie` jo, dob ca' í' naa' júu` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i seeng` fí' jo, jogui jnea` cangó` baa' condsée' fí' cóo' guóo'` uø` jiu e née' ni` jmiñí' e sii` Cos e téé' naa' fí' dsí' móo'. Jo mi` cajneá- lajo, caguié- naa' fí' Rodas. Jo fí' job` ca' uøø- naa' e cangó- naa' fí' Pátara. <sup>2</sup> Jo fí' job` cajíng` naa' cóo'` móo' e iü` fí' ngóo' fí' lí' se' Fenicia, joba' cóo'` e job` cangó- naa'. <sup>3</sup> Jo lajee` ngóo' naa' ladob cane' naa' Chipre e née' ni` jmiñí', jo cajé' lí' lí' guóo' naa' tuung` mi` cangiing` naa' fí' jo. Jo cangó` baa' cartí' lí' se' Siria. Jo co' e móo' do ngóo' ngocá' lee` fí' cóo' oo` jmiñí' lí' sii' Tiro e née' lí' se' Fenicia, joba' cóo'` e móo' job` cangó- naa'.

⁴ Jo e fii` job` cajíng` rú' naa' cóo'` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i neáang` fí' jo, jo cóo'` íb` cajé' naa' lajee` guié- jmiñí'. Jo Jmiguí' quiá'- Fidiée` ninicasí'- i dsea` í e laco' nijmeáiñ'- do júu` Paa- e ja` nidsé- dsea` do fí' Jerusalén co' dseáam` quiá'r-.

⁵ Jo mi~ casúung~ e guié~ jmi~ do, ca'uøø~baa' colüing~ cóo~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang' fí jo, jo jéeiñ` latøøng~ sinúu^ quiá~ bre cangojeaaiñ` jnea'^ fí 'ni' jmiñí'^, dseañu' cóo~ jaléng~ dseamí quiá'r~ jogui jaléng~ jiuung~ quiá'r~, jo colüim~ ca'uøø~naa' catí 'ni' fi~ do. Jo mi~ caguié~naa' fí 'ni' jmiñí'^, lajalé'naa' do casí^naa' uø~ jni'naa', jo caféeng'~naa' Fidiéé. ⁶ Jo lí~ jo, ca'íi~ júu^ rú'naa', jo mifüing~ casó'baa' dsí' móo', jogui i dsea` do caquim'~tur cangoliñ` fí quiá'r~.

⁷ Jo mi~ ca'uøø~naa' fí Tiro, jo caguié~naa' fí Tolemaida. Jo fí job cató' e ngi'naa' cóo~ móo'. Jo fí job cajo caféeng'~naa' jaléng' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang' fí jo, jo cajé'baa' cóo'r~ cóo' jmi~.

⁸ Jo mi~ cajneá~ lajo, ca'uøø~baa' fí Tolemaida, jo caguié~naa' fí Cesarea. Jo mi~ caguié~naa' fí jo, cangó~naa' fí quiá~ i Lii~ do, dsea` i guia' júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ i quüing~ jee~ dsea` guiáng~ i jmicóo~ dsea` i oo' ta~ quiá~ Fidiéé, jo fí job cajé'naa' cóo'r~. ⁹ Jo i Lii~ do niseeng' quiúung~ jóor' simí^ i nicangüing' e jmóor' ta~ fé' cuaiñ~ quiá~ Fidiéé.

¹⁰ Jo ningóob'jiu jmi~ e taang~naa' fí do mi~ caguié~ jaang~ dsea` Israel i jáa' fí Judea i nisii' Agabo; jo i dseañu' í ni'óor' ta~ e fé'r' cuaiñ~ quiá~ Fidiéé. <sup>11</sup> Jo mi~ cangoquiéeng' i dsea` do fí quini'naa', jo catüiñ~ e 'mi' e 'ñúu' tu' Paa~, jo cóo~ e job ca'ñú'r' guóor' cóo~ tüir~ jo cajíñ'~:

—Lalab nicajíng'~ Jmiguí quiá~ Fidiéé e ni'ñúng' dsea` góo'oo' dsea` Israel i fi~ quiá~ e 'mi' 'ñúu' tu' la, jogui nijaiñ' dsea` do jaguó' jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel.

¹² Jo mi~ canú'naa' e júu^ na, jnea'^ colüing~ cóo~ jaléng' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang' fí Cesarea, jo camí~naa' Paa~ jmi'ee e lacó' ja` ni'ír' fí e nidsér~ fí Jerusalén.

¹³ Dsu' Paa~ cañíir` jo cajíñ'~:

—¿Jialí' jiuung~ óo' 'nú' uii~ quié~ jnea~, jogui jmáang'~na' jnea~ e lín~n fí'í? Co' ja' e lí' quié~ jnea~ e ni'ñúng' dsea` jnea~, co' ja' 'gó'o e cartí' jngám'~bre jnea~ fí Jerusalén song lajo uí' e jmóo'o ta~ guia' júu^ quiá~ Fí'naa' Jesús.

¹⁴ Jo co' ja' calí~guí' e calí~ júung' Paa~ fa' e ja' nidsér~ fí Jerusalén, jo jí' e laba' casí'guí'r:

—Güilíb' lajü' e iing~ Fidiéé cóo~ 'nu'.

¹⁵ Jo mi~ cangí e jo, caguiá'baa' guiá~ quí~naa', jo cangó~baa' colüing~ cóo~ Paa~ fí Jerusalén. ¹⁶ Jo cangoliim~ bi cóo~ jnea'^ cóo~ tú~ máng' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang' fí Cesarea.

Jo mi~ caguié~naa' fí Jerusalén, jo cangojé'naa' fí quiá~ jaang~ dseañu' i nilíng' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ lajü' lí~, jo siir` Mnasón, jaang~ dsea` i seeng' fí lí~ se' Chipre.

Mi cango'ee Paa i Tiáa do

17 Jō mi caguié-naa' fí Jerusalén, jaléng' dsea' quía'- Dsea' Jmáang- i neáang' fí jō ca'iñ' jnea'^ e iáang' dsíir'.

18 Jō mi cajneá- lajō, cangób- Paa- cōo' jnea'^ e cango'ee-naa' i Tiáa- i quie' nifí quía'- dsea' quía'- Dsea' Jmáang- fí Jerusalén. Jōgui ie~ jō, fí jōb siseáng' jaléng' dsea' cōong' quía'- Dsea' Jmáang- cajō. 19 Jō mi caguié-naa' quía'- i dsea' do, cacuø' Paa- guicōo' jaléng' i dsea' siseáng' do. Jō mi cangí jō, casí- reiñ' la'uiing~ lanú'- jalé' e cajmée' Fidiée' cōo' ir' lajee' e caguiar' júu^ quía'- Dsea' Jmáang- jee~ jaléng' dsea' i ja líng' dsea' Israel. 20 Jō mi canúu- Tiáa- cōo' jaléng' dsea' cōong' do jalé' e guía- e cajmée' Paa- la'eáang' cōo' güea'^ quía'- Fidiée' jō canaañ' jmiféiñ' Fidiée'. Jōba' casí'r- Paa- jō cajíñ'-:

—Lajōb líí, ruu'!. Niñib' 'nu' e lajee' dsea' gōo'oo' dsea' Israel, i lí' lí' milbing' i nijá'- calíng- júu^ quía'- Dsea' Jmáang-, jō lajñim' i dsea' í jmo'r' 'goo' jō fé'r' e dseáng'- guim'ba' 'né- e nijmití'bñ' jalé' júu^ quíu' ta~ e casée' Moi~. 21 Jōgui nicajméeb' i dsea' na júu^ e 'nu' nica'éé' jaléng' dsea' Israel i seeng' jee~ dsea' i ja líng' dsea' Israel e jō 'né- nijmitir~ lajñi~ júu^ quíu' ta~ quía'- Fidiée' e cajme' Moi~, jōgui nicasí'~re e ja 'né- tér- lí' fí ngúu' táang' jiuung~ siññu^ quía'r- lí' laco' litíng' jaléng' jnea'^, dsea' líí' dsea' Israel, o'gui 'né- jmitir~ jalé' e tí'naa', dsea' lí'naa' dsea' Israel cajō. 22 Jō ¿e' gui' nijmó'oo' jóng? Cō' niliñib' jaléng' dsea' gōo'naa' la e nicagüén'- fí la. 23 Jō jñi~ mñ' laba' sea' e 'né- jmée'^ lala: Lana seeng' quiúung- dseañu' jee~ jneaa'aa' e iññ' nijmitir~ lajñi~ júu^ e cacuø'r' Fidiée' lamí- jéeng' gui. 24 Jōba' gua~ cōo' i dsea' í jō güijmee- jalé' e tíng' dsea' na laco' niliguiún'- fí quini' Fidiée' colíng- cōo'r'. Jōgui qui~ quía'- jalé' e 'né- i dsea' quiúung- do e laco' niliti~ lajñi' e si'í' fí quini' Fidiée', jō lajōba' cuøong' e niñu' guir~ e laco' cuø' lí- e cajmitir~ e júu^ do fí quini' Fidiée'; jō lajōb niliñir' lajñiñ' e o' já'- jalé' e nicajíng'- dsea' gōo'oo' dsea' Israel uii~ quí' do, cō' nicaliñí'bre e 'nu' núu'ba' lajñi~ júu^ quíu' ta~ quía'- Fidiée' e cajme' Moi~ do. 25 Jōgui nicasiing~naa' júu^ e nicasiñ~naa' røø' jalé'naa', dsea' téé-naa' nifí quía'- dsea' quía'- Dsea' Jmáang-, jō caguiéeng'naa' júu^ quía'- jaléng' dsea' i ja líng' dsea' Israel i nijá'- calíng- júu^ quía'- Dsea' Jmáang- e fé' lala: Ja' cuøong' cø'^na' ngúu' quía'- jaléng' jó' i nicajíng' dsea' jíéng' fí quini' diée~ quía'r-, o'gui cuøong' cø'^na' jmi'øong- jaléng' jó', o'gui ngu~ jaléng' jó' i nisiyáang' jmi'øong-, o'gui cuøong' 'léer' e güiing' dseañu' o'si dseamí' cōo' dsea' i o' quía'r-.

Mi casó-tu dsea' quía'- Paa- fí dsí' guá'- fé' e si' fí Jerusalén

26 Jo lajɔb cajméé Paa⁻, cangó-bre cóo^l i dsea quiúung⁻ do mi[~] cajneá⁻ lajɔ, jo cajméer⁻ jalé^l e caquiú^l Moi[~] ta[~] laco^l cuóøng[~] e niliguiúng⁻ dsea^l fi^l quini[~] Fidiée[~]. Jo mi[~] cangí jo, ca^l bre e dsíí sinúú[^] guá^l fé^l e si^l fi^l Jerusalén do quiá^l e nijmér⁻ júu[^] cóo^l i dsea^l quie^l nifi[~] quiá^l guá^l do li[~] jmí[~] e i dsea quiúung⁻ do nijmité^l r^l jalé^l e ta[~] caquiú^l Moi[~] do e laco^l cuóøng[~] nidsicar^l jalé^l e si^l e nicuø^l r^l Fidiée[~] lajaang^l lajaaíñ[~].

27 Jo mi[~] nijaquiém^l ba^l e nidsíng⁻ e jmí[~] guié^l do mi[~] cangá⁻ i líng[~] dsea Israel i seeng^l fi^l lí se^l Asia e iuung⁻ Paa⁻ fi^l dsíí sinúú[^] guá^l do. Jo dsifi^l lajɔb canaaíñ[~] ta^l r^l mí[~] jee[~] jaléng^l i dsea i teáang⁻ do, jo casaiñ⁻ dsea^l do, jo canaaíñ[~] fé^l r^l teá^l jo cajíñ⁻:

28 —Jaléng^l dsea^l rú^l uu^l dsea^l Israel ñilíng⁻ na^l ñijmicóo^l na^l jnea^l fi^l la, co^l lab sing^l i dseañu^l dsea^l góo^l oo^l i ngí ta[~] guiá^l júu[^] e ja^l cóøng[~] røø cóo^l lajii[~] e tí[~] h[~] fi^l góo^l naa^l, o^l gui cóøng[~] røø cóo^l júu[^] quiú^l ta[~] quiá^l Fidiée[~] e cajme^l Moi[~] cóo^l gui guá^l quí⁻ ii^l cajo. Jo ja^l mí[~] cajmí^l gó^l guá^l güeang^l quí⁻ ii^l, co^l cajajéiñ^l fi^l dsíí sinúú[^] guá^l quí⁻ ii^l dsea i ja^l líng^l dsea^l góo^l oo^l dsea^l Israel.

29 Jo café^l i dsea^l do lajɔ, co^l cangár⁻ lami[~] jéeng^l gui e ngí jaang^l dseañu^l i ja^l líng^l dsea^l Israel i seeng^l fi^l Éfeso i sii[~] Trófimo cóo^l Paa⁻ fi^l Jerusalén, jo líiñ⁻ e caguijéeng^l i Paa⁻ do i Trófimo do fi^l dsíí sinúú[^] guá^l, dsu^l o^l jal^l e cajméer⁻ lajɔ.

30 Jo mi[~] canúu⁻ jaléng^l dsea^l i caseáng^l ie[~] jo jalé^l e fé^l i do uii[~] quiá^l Paa⁻, jo sóong[^] canaaíñ[~] ta^l r^l mí[~]. Jo dsifi^l lajɔb caguilíng⁻ dsea^l cuíir^l fi^l lí sing^l Paa⁻ dsu^l núur^l e téé^l mí[~], jo caseáng^l latøøng[~] fi[~] fi^l lí taang[~] i Paa⁻ do. Jo jaléng^l i dsea^l do casam⁻ bre Paa⁻ jo cajñúuiñ⁻ dsea^l do cartí caluu[~] e guá^l do, jo gui cajní^l bre jní^l quiá^l e sinúú[^] guá^l do cajo. 31 Jo si^l e tí^l nijngám⁻ bre i Paa⁻ do mi[~] caguié⁻ júu[^] fi^l quini[~] fi[~] féng^l quiá^l 'lée⁻ romano e sóong[^] ta^l jaléng^l i dsea^l i seeng^l fi^l Jerusalén do mí[~]. 32 Jo dsifi^l lajɔb cangoliiñ⁻ cuíir^l cóo^l i 'lée⁻ quiá^l r^l cóo^l gui i quiú^l ta[~] jee[~] í^l fi^l lí ta^l i dsea^l do mí[~]. Dsu^l mi[~] cangá⁻ jaléng^l i dsea^l i siseáng^l fi^l lí sing^l Paa⁻ do e ngolíng⁻ i 'lée⁻ romano do cóo^l gui fiir[~], jo caquiú^l bre e bóøiñ⁻ i Paa⁻ do dsifi^l lado. 33 Jo i fi[~] féng^l quiá^l i 'lée⁻ do cangoquiéeiñ^l fi^l lí sing^l Paa⁻ jo casang^l neiñ^l, jo caquiú^l r^l ta[~] e níñúuiñ^l Paa⁻ cóo^l tú[~] ñí^l cadena. Jo mi[~] calí⁻ e cañúuiñ^l i Paa⁻ do, jo canaaíñ[~] jmingí^l r^l i dsea^l siseáng^l do jo cajíñ⁻:

—¿I[~] gui i dsea^l ná? ¿E[~] gui e nicajméer[~]?

34 Jo teá^l gui eáang^l café^l jaléng^l i dsea^l do. Jo i líng[~] fé^l e jié^l, jo gui e jié^l gui fé^l i líng[~], jo ja^l calí⁻ i fi[~] 'lée⁻ do fa^l caliñir^l e uíng[~] e ta^l i dsea^l do mí[~]. Jo lí[^] caquiú^l r^l ta[~] e cangáng^l i Paa⁻ do fi^l 'núú^l quiá^l jaléng^l i 'lée⁻ do. 35 Jo mi[~] caguilíng^l i 'lée⁻ i téé^l Paa⁻ do fi^l lí téé^l jóo[~] lí soo^l dsea^l e nidsitáaiñ[~] e

fí dsíí sinúú^ quiá'- jaléng' i 'lée- do, jō cadsíim`bre i Paa- do fí yú^ 'nar~, cō' dsíng'- ga' jmóo' jaléng' i dsea' i teáang- do e iĩñ~ nijmeaĩñ' ga' Paa-. ³⁶Jō lajũm' i dsea' do ngolĩñ- ti'leáaĩñ' laco' ngang' i Paa- do e jée' i 'lée- do, jō ta'r' mĩ'~ jō fé'r':

—iJngang'na' i dseañu' ná!

Mĩ~ cajmĩ'óng' Paa- 'ñia'r' fí quini' jaléng' dsea' fĩ'

³⁷Jō tí' lí~ nitám' i 'lée- do Paa- fí dsíí sinúú^ quiá'- jaléng' 'lée- mi' caféng' Paa- i fii' 'lée- do cōq'~ jmí' griego jō casí'r':

—¿Su cuóøng` nisiing~ teáa cōq'~ 'nu' cateá'?

Jōba' cañí' i fii' 'lée- do quiá'- Paa-:

—¿Su tiim`ba' fo'~ jmí' griego? ³⁸¿Su o' 'nub' i dsea' egipto i 'ni' nĩng- jaléng' dseata~ cōq'~ jaléng' dsea' ie~ ja' mí' ngóo' na i calí'- caseáng' quiú' mil dseañu' fí jee~ mó', jō cangir' ta' jngang' dsea'?

³⁹Jō cañí' i Paa- quiá'- i fii' 'lée- do:

—Ū~, o' í' jnea~. Jnea~ lĩn'n jaang` dsea' Israel, jō calisén'n fí cōq' fĩ' niing- e sii' Tarso e néé' lí' se' Cilicia. Jō car' uii' diée~ cuóø'~tea' jnea~ fí' e nifón'^n jaléng' dsea' fĩ' lana.

⁴⁰Jō cacuóø' i fii' 'lée- do fí' e nifé' i Paa- do. Jōgui dob nisiñ' cartí' yú^ jōq' lí' teáang- dsea' fĩng' do, jō cōq'~ guóo'bre cajméer` lí' e caquiung' i dsea' do e ta'r' mĩ'~. Jō mi' ca'fĩ- tii', jōguiba' canaang' Paa- e féiñ' jaléng' i dsea' do cōq'~ jmí' hebreo jō cajĩñ'- casí'-reiñ':

22

1 —Dsea' rú'uu', dsea' góo'o dsea' Israel, cōq'~gui jaléng' dsea' i lĩng' dsea' mogui~ quí-ii', núu-na' júu^ quié- e e nifá'a quiá'- jalé' e nicajmé- e e laco' ningáng'na' e o' já'- jalé' dsee- e cuó'na' jnea~.

²Jō mi' canúu- jaléng' i dsea' Israel i teáang- do e fé' Paa- cōq'~ jmí' quiaĩñ'- do, eáang'gui tii- cajer'. Jō café'gui Paa-:

³—Jnea~ lĩn'n dsea' Israel laco' 'nú', jōgui calisén'n fí cōq' fĩ' e sii' Tarso lí' se' Cilicia. Dsu' fí' Jerusalén lab lí' cacuán' n, jōgui cajmitĩn'n cōq'~ jaang' tifa' i niing- quí-ii' i sii' Gamaliel. Jō fí' jōb cajmitĩn'n jalé' e tĩng' dsea' góo'naa' e jmóor' lajĩ'~ tí' malii~ jōgui latí' lana. Jōgui contøøm- nicajmĩ'úun' e nicajmitii- jalé' júu^ quiú' ta~ quiá'- Fidiée~ car` ngocáng' dsii- laco'gui la jmoo' 'nú' lana cajo. <sup>4</sup>Jō lamĩ' jéeng'gui gab` cajmeáan'~n jaléng' dsea' teáang- fí' guiú- cōq'~ Dsea' Jmáang-, jōgui ca'ñún'nre, jōgui catán'nre dsíí' 'nuñí' cōq' gui'náb'^, dseañu' dseam'b', jō seem' i lĩng~ dsea' do cartí' cajúm-bre.

⁵Jōgui jaléng' i dsea' mogui~ quiá'- fii' jmidsea' quí-ii' cōq'~gui jaléng' dsea' cōøng'~ quí'naa' ñi'bre guiú- dseáng'- e jáb'- lajōb cajmé-e. Dsũcō' í'bing' i cacuóø' jnea~ jalé' jì' e quiee- quiá'- dseata~ i neáang' fí' Damasco e laco' nicuó'r- jnea~ fí' e

nijmán'^n dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng` fi' jo, jo nitøø-re fi' Jerusalén, jogui nijmihuñ'nre fi' jo cajo.

Mi~ cajíng'- Paa- jial calicuíñ` Dsea` Jmáang-

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Dsu' ie~ jo, lajee` e iuun- fi' ngóo'ó fi' Damasco, jo mi~ catí' í' e guieñí'- jóo', jo lajee` e nijaquíeeiñ` niguiéé' e fi' Damasco, coo` cajném- coo` ji' e ji' eáang' e jáa' fi' yú'^ jmigüi, jo dsíng'- cajnea- lacúng' lajíng' li~ ngóo'naa'. ⁷ Jo dsifí' lajob caquín'- n fi' ni- uó-, jo canú- u e liing~ ií' guicafé' fi' yú'^ jmigüi jo guicajíñ'- sí'r' jnea~: "Saulo, Saulo, ¿jiali' ngi' jmáan'~ jnea~ ga?" ⁸ Joba' cangüi- quiá'- i guicafé' do jo cafá'-a: "¿Í- 'nu', Fíi'?" Joba' cañi'tu i guicafé' do jo guicajíñ'-: "Jneab~ Jesús i caliséng' fi' Nazaret i ngi' 'nu' jmáan'~ ga` lana." <sup>9</sup> Jogui jaléng' dsea` i ngolíng- cóo'~ jnea~ ie~ jo cangá-bre e ji' do joba' eáam' cafóñí', dsu' ja` canúur- luu~ i guicafé' do i cató'- jnea~ do, jji~ jneab~ dsea` canú- u. ¹⁰ Jo cangüi- jnea~ quiá'- i guicafé' do jo cafá'-a: "¿E- 'né- nijmee`e, Fíi'?" Jo cañi'tu i guicafé' do jo guicajíñ'-: "Ráan'- jo gua~ fi' iuun'- fi' Damasco, jo fi' job nilijmeá'^ júu^ jalé' e 'né- nijmée'." <sup>11</sup> Jogui dsuco' tiuum- baa cajá'a uí' e ji' e ji' e cajnéng- do, joba' i dsea` i ngolíng- cóo'~ o do, í'bing' i cajéeng' jnea~ cartí' caguié- e tí Damasco.

¹² Jo e fi' jo niseeng' jaang' dseañu' i nisii' Ananías i eáang' jmi'gó' Fidiéé' jogui eáam' núu'r' júu^ quiu' ta~ quiá'- Fidiéé' e cajme' Moi~. Jo jaléng' dsea' góo'oo' i seeng' e fi' Damasco do guiáb- fé'r' uii' quiá'- i Ananías do. ¹³ Jo i Ananías do cangór- fi' li~ cajá'a. Jo mi~ caguiér- fi' jo, jo casí'r- jnea~: "Saulo ruu'", güilijnéb'tu' calé' catú-." Jo dsifí' lajob calijné'túu, jo nicuóøm` jøøø calé' catú-. <sup>14</sup> Jo cajíng' gui i Ananías do casí'r- jnea~: "Tiquí'ii' Fidiéé' nica'náaiñ- 'nu' e laco' niliñí'^ jalé' e iing~ Fidiéé' e nijmée'^, jogui ca'náaiñ- 'nu' cajo e laco' nimáan'~ Dsea` Jmáang- i líng' Fidiéé' i ja' dsee- óo' jji~ coo` jogui ninúu'^ jalé' e fé'r' dseáng'- 'ñia'r'. <sup>15</sup> Co' 'nub` dsea' ni'uín'- dsea' quiá'r-, jogui nijmée'~ dsea' júu^ la'úng- fi' jmigüi lajalé' e niñí'~ jogui lajalé' e ninúu'- cajo cuaiñ~ quiá'- Dsea` Jmáang-. <sup>16</sup> Jogui lana, ¿e~ e sijeeng'gui? Síñ'- jo nisán' jmi' e laco' cuø' li~ e ca'uín'- dsea' quiá'- Dsea` Jmáang-, jogui mi'~ dsea' do e ni'íiñ- dsee- quií'-."

Mi~ cajmée` Paa- júu^ jial mi~ cango'eer~ dsea` i ja' líng' dsea` Israel

¹⁷ Jo mi~ caquin'- n e cagüean'- n fi' la fi' Jerusalén, jo cangó- o fi' guá'- fé' e cangofón'n Fidiéé'. Jo lajee` jo camó- o liing~ ee' camó- o lafa' mi~ qui' dsea'. <sup>18</sup> Jo camán- n Fíi'naa' Dsea` Jmáang- e jíñ'- sí'r' jnea~ lala: "Jmi'úung' quií'-, jo júu' lajminá- fi' na fi' Jerusalén co' ja' nijmijí- jaléng' i dsea` i seeng' fi' na

lajjii'~ júu^ e guia' quié~e." 19 Joba' jnea~ lalab cangii~ quiá~
 dsea` na jō cafii~ire: "Fíi'i, ñib' i dsea` do guiá~ e jnea~ ngii~
 lacoō` lacoō` li~ téé~ guá~ quiá~ dsea` góo'oo' e jmán'n jaléng'
 dsea` i cuiñg` 'nu', jōgui tōø` re fí' 'nuñi' jōgui jmihuñ'n nre cajo.
 20 Jōgui ie~ do mi~ cajngang' dsea` i Téé~ do, jaang` dsea` i
 cajmée` lajjii'~ e iing~ 'nu' jōgui caguiar' júu^ quií'~ cajo, dob
 síng' jnea~ ie~ jō e cuøø~ júu^ quié~e e cajnga' dsea` quiá~ i
 Téé~ do. Jōgui jnea~bi cajo dsea` cajmé~e e í' si' i dsea` i cajnga'
 quiá~ i dsea` do lajee~ e cajngang'neiñ'." 21 Jō dsu' cajíng'
 Fíi'i Dsea` Jmáang~ casí'r~ jnea~: "Teáng' fí' uø', dsuco' lana
 nisñn^n 'nu' fí' fiñ' li~ huñi' li~ seeng` dsea` i ja` líng' dsea` góo'
 dsea` Israel."

Mi~ casíng~ Paa~ cóo'~ jaang' fii' lée~

22 Jō jii'~ job jii'~ caquiuiñ' núur' júu^ quiá~ Paa~, có' mi~
 canúur~ e nidsé~ dsea` do e niguiár~ júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~
 jee~ jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel, joba' canaaiñ' óo'tur jō
 fé'r': "Ja` 'né~ e seeng` i dsea` na fí' jmigüi' la! jngang' naiñ' na!"
 23 Jōgui ta'biguir mii'~ jōgui bó'r' 'lee' toō~ si'r^, jōgui bí'r' 'lee' fí'
 yá' cóo'~ jaguór' có' dsíng'~ guíñ~.

24 Joba' i fii' lée~ do caquiur' ta~ e nitaiñ' Paa~ fí' dsí' 'nu~
 jaléng' i lée~ do. Jōgui caquiur' ta~ cajo e nibøøng~ dsea` do
 cóo'~ loo' e laco' dsea` do nijmér~ júu^ jiali' e ta' jaléng' dsea`
 mii'~ uii~ quiá'r'. 25 Dsu' lajee~ e niññuum~ Paa~ røø' e lico'
 dsi'líng'gui e nibøøm~breiñ' do, lajee~ job cajmingi'~ Paa~ i
 dsea` nu'luu~ quiá~ fii' lée~ i si'í' nijmeáng' ga' ír' do jō cajíñ'~
 casí'~reiñ':

—¿Su seab` fí' quií~ 'nú' e nijmihuñg`na' jaang` dsea` i
 caliséng' fí' li~ quiu' dsea` romano ta~ e jii'~ ja` mí' calita~bi dsí'
 su dseáng'~ oor` dsee~?

26 Jō mi~ canúu~ i dsea` nu'luu~ quiá~ i fii' lée~ do e cajíng'~
 i Paa~ do lajo, joba' dsifí' ladob cangáñ'~ e cangojmée'r' júu^ i
 fii' lée~ do quiá'r~ jō casí'~reiñ':

—E~ nijmée^ 'nu' cóo'~ i dseañu' do, có' dsea` caliséng' fí' li~
 quiu' dsea` romano tab~ jiiñ'~ e líiñ'?

27 Jō dsifib' cangoquiéng' i fii' lée~ do fí' li~ síng' Paa~, jō
 cajmingi'~reiñ' do jō cajíñ'~:

—¿Su jáb'~ e dsea` romanob líng' 'nu'?

Jō cañí' Paa~ quiá~ i fii' lée~ do jō cajíñ'~:

—E jáb'~, íb' jnea~.

28 Jō cañí'tu i fii' lée~ do quiá~ Paa~ jō cajíñ'~:

—Jial jnea~ eám' cacáng~ cuu~ quié~e e ca'uúin~n dsea`
 romano.

Jō cañí'tu Paa~ casí'r~ i fii' lée~ do:

—Dsu' jnea~ lín'n dsea` romano latí' mi~ cangáam'~baa.

²⁹ Jō jaléng' i dseá i sí'á nijmihuúng' i Paa- do, caliúum' yaaiñ' fí' quini' dseá do. Jō jì'gui i fii' 'lée- do caliúum' 'ñia'r' cajo mi' caliñir' e dseá romanob líng' i Paa- do; jōgui ca'ib' fò' quiá'r- dsu' e nica'ñúng' neiñ' jéng'gui.

Mi' cangojéeiñ' Paa- fí' quini' dseá quie' nifi' quiá'- dseá Israel

³⁰ Jō mi' cajneá- e jmñ' jō, cō' eám' iing' i fii' 'lée- do e niliñir' røø' e uiing' e dsee- e jmóo' dseá Israel quiá'- i Paa- do, jō cajé'bre e ñí' cadena e 'ñúung' dseá do, jō caquiur' ta' e niseáng' jaléng' fii' jmidsea' cōo' gui jaléng' dseata' i quie' nifi' quiá'- dseá Israel e niseáiñ' do colíing' e quiá'- nisíñ- uii' quiá'- i Paa- do. Jō mi' nisiseáng' jaléng' i dseá do, jō caquiur' ta' e cagüi'ib' i Paa- do fí' dsí' 'nuñí', jō cangojéeng' neiñ' fí' quini' jaléng' i dseá i caseáng' do.

23

¹ Jōba' cajóøng- Paa- jaléng' i dseá i quie' nifi' quiá'- dseá Israel i caseáng' do jō casí'- reiñ':

—Dseá rú'uu', eám' guiá- nica'ee- jnea' fí' quini' Fidié' latí' lana, cō' ñi'baa e jmang'- e guiá'ba' nicajmé- e fí' quini' dseá do.

² Jō dsifí' lajōb i dseá mogui' quiá'- jaléng' fii' jmidsea' i sii' Ananías caquiur' ta' quiá'- i dseá i teáng' quiá'- laco' sing' Paa- e nijnéiñ'- do moni' Paa-.

³ Dsu' i Paa- do cañir' dsifí' lado, jō casí'r- i jmidsea' Ananías do jō cajíñ'-:

—iFidiéeb' nibá' quí- 'nu' cajo, dseá jløng'! Song 'nu' guiin' na lana quiá'- niquidsi' í' lajji' laco' júu' quiu' ta' quiá'- Fidié' e laco' sí'ib', jō çjialí' e 'nu' quiá' ta' e nibóøng- dseá jnea'? Cō' fé' fí' ni' júu' quiu' ta' quiá'- Fidié' e ja' cuóøng' jmé- dseá lajō.

⁴ Jōba' cañí' i dseá i teáng- do quiá'- Paa- jō casí'- reiñ':

—¿Su lanab fí' dseá mogui' quiá'- jaléng' fii' jmidsea' quiá'- Fidié'?

⁵ Jōba' cañí'tu Paa- quiá'- i dseá do jō cajíñ'- casí'- reiñ':

—Dseá rú'uu', ja' ñi' jnea' e i dseá na líiñ' dseá mogui' quiá'- jaléng' fii' jmidsea', jōba' cafá'- a lajō, dsu' facō' ñi' jnea' e lajō, ja' cafá'- a lajō jóng. Cō' fí' ni' jì' quiá'- Fidié' e cajme' dseá malí' lalab fé': “Ja' fo' ga' quiá'- dseá i quiu' ta' fí' góo'.”

⁶ Jō mi' calilí' Paa- e i líing' i dseata' quiá'- dseá Israel i caseáng' do líiñ' dseá saduceo, jōgui i líing' guiiñ' do quíñ' jee- dseá Israel i líng' dseá fariseo, jōba' cajíng' Paa- casí'r- i dseá do cōo' júu' teá' jō cajíñ'-:

—Dsea` rú'uu', dsea` fariseob líng' jnea` cajo, jogui dsea` siju` dsea` íb` jnea` cajo. Jogui ì dsea` na` n'áiñ` jnea` co' e já' lín'n e jí'tu` dsea` mi` ningf` e júuiñ`.

⁷ Dsu' mi` cató' fé' Paa` e jo, jaléng' ì dsea` ì líng' fariseo do cóo' gui jaléng' dsea` ì líng' saduceo canaaíñ` e jmiquím' dsí' rúíñ' lajee` yaaíñ~, jo ca'uíng` tú` 'lé' ì dsea` ì caseáng' do ie` jo. ⁸ Co' jaléng' ì dsea` ì líng' saduceo do fé'r` e jo jí'tu` dsea` mi` ningf` e nijúuiñ~, jogui fé'r` e ja` seeng` jaléng' ángeles o'gui sea` jalé' jmiguí` quiá' dsea`; dsu' jaléng' gui ì dsea` ì líng' fariseo do jáb' l'íiñ` jalé' e júu` jo. <sup>9</sup> Jo lajiim` ì dsea` do cató'r` má' calé' catú~, jogui ì líng` gui ì tifa' quiá' júu` quiu' ta` quiá' dsea` Israel ì quíng' jee` dsea` ì líng' fariseo, íb` dsea` caróor` jo casíng' yaaíñ` jo cajíñ`:

—Ì dseañu' la jí' coo` e ga` ja` e mí` cajméer`; lí' jangám` song nicasíiñ` cóo' jaang` dsea` guí` osi cóo' jaang` ángel é.

¹⁰ Dsu' eáang' gui ta' jaléng' ì dsea` do má' lacoo` ya'. Jo ì fii` 'léé` do cafóm' bre fing cajmée` ì dsea` do cui' Paa`. Joba' cató'r` tú` 'ní` máng' 'léé` quiá'r` e laco' niguíng` neiñ' lí` iuuiñ~, jo nidsijeáang` neiñ' fí' nu` jaléng' ì 'léé` do calé' catú`.

¹¹ Jo mi` canuu` coo' gui jmií` lajo, cajmijnéeng` 'ña' Fí'naa' Dsea` Jmáang` fí' quini` Paa` jo casí' reiñ` jo cajíñ`:

—Cuóø' bí` uø', Paa`, co' laco' nicaguiá' júu` quié` e e fí' Jerusalén la, lajob` 'né` guiá' júu` quié` e cajo fí' Roma.

Mi` casíng` dsea` jial nijgáiñ` Paa`

¹² Jo mi` cajnea` e jmií` jo, ì líng` ì dsea` Israel do casíiñ` røø` e nijngáiñ` ì Paa` do, jogui cacuø' júu` rúíñ' lajee` yaaíñ` do e dseáng' ja` nidó'r` o'gui ni'í'r` jí' coo` cartí` nilí'r` e nijngáiñ` Paa`. ¹³ Jo jaléng' ì dseañu' dsea` Israel ì casíng` lajo tír' lí'gui lí' tuláíñ`. <sup>14</sup> Jo cangolíñ` fí' quini` fii` jmidsea` quiá' dsea` góor` dsea` Israel cóo' gui fí' quini` dsea` cóøng' quiá'r` jo casí' reiñ' lala:

—Jnea` nicacuó'naa' júu` qui'naa' lajee` yee`naa' e ja` ni'né' niquiee`naa' jí' coo` cartí` nilí'naa' nijngáng'naa' Paa`. <sup>15</sup> Jogui 'nú' lana cóo' gui ì dseata` ì quie' nifí' qui'ii' caguaang` gui na, nifí'na' fii` 'léé` e nijajeáaiñ` ì Paa` do dsa'ó' fí' quini'na', jogui nijmee`na' e niligøøiñ` lico' nifí'na'r` e nijmingí'na'r` jalé' e dsee` e sea` quiá'r` la'uíng` lanú'. Jogui jnea', dsea` tuláng`naa', nijmeáang' guiú` yee`naa' e nijngáang'naa'r` guiá' fí' nú' gui e nigüeáiñ' catí' la.

¹⁶ Dsu' jaang` siming', jóo' ì dseamf` rúng' Paa` do, nicalíñi'bre lají' e guiá' guiú` ì dsea` do quiá' e nijngáiñ` ì Paa` do. Joba' cangóor` dsifí' lado fí' nu` jaléng' ì 'léé` do fí' lí' iuung` Paa` e cangojmée' reiñ' júu`.

17 Jo mi~ ca'ing' Paa~ e júu^ do, dsifi' lajob cató'r~ jaang` dsea` nu'luu~ quiá'~ fii~ 'lée~ jo casí'~ reiñ' jo cajíñ'~:

—Jéeng` i siming' la fí' quini~ fii~ quiá'~, co' lüing~ ee` júu^ quie'bre e catüing~ í.

18 Joba' i dsea` nu'luu~ quiá'~ i fii~ 'lée~ do cajéeiñ` i siming' do fí' quini~ fii~ quiá'r~, jo lalab casí'r~ i fii~ quiá'r~ do:

—I dsea` sijn#ng~ i sii' Paa~ do cató'r~ jnea~, jo cami'r' jnea~ e cagajéen~ n i siming' la fí' quini', co' lüing~ ee` júu^ quie'r' quiá'~ ba' jíñ'~.

19 Jo i fii~ 'lée~ do catüiñ~ guoo` i siming' do, jo cajéeng` neiñ' fí' coo` li` ja` ii` dsea` núu~, jo cajming'~ reiñ' jo cajíñ'~:

—¿E~ júu^ quie'~ quié'~ e, siming'?

20 Joba' cañi` i siming' do jo cajíñ'~ casí'~ reiñ':

—Fím' dsea` góo'o dsea` Israel nicasüiñ~ røø` e nimí'r~ 'nu' fí' e dsa'ó` niguiéen'~ Paa~ calé' catú~ fí' quini~ jaléng' dseata~ i quie' nifi' quiá'~ ii', dsea` lí'üi' dsea` Israel. Jo i dsea` í` niguiar' guiá~ e nijmigóøiñ` 'nu' e laco' nisíng~ gui røø` cuaiñ~ quiá'~ dsee~ e sea` quiá'~ i Paa~ do. Dsu' e jo nijmér~ e lí' laco' 'nu' niguiém'~ ba' dsea` do, jo lajob nilí'r` nijngáng'~ neiñ'. 21 Dsu' ja` já'~ güilín', co' lí'gui tuláng~ dsea` góo'o dsea` Israel nisijeeiñ~ Paa~ e üng` guiá'~ fí' e iñ~ nijngáng'~ neiñ'. Jogui nicacuø' júu^ rúíñ' lajee~ yaaiñ~ e ja` ni'í' nidó'r~ jüi~ coo` lajee~ e ná'~ gui e nilí'r` nijngáiñ'~ Paa~. Jogui lana, guiáb~ nineaaiñ` e lico' sije~ guir e niqiuá'~ 'nu' ta~ lajob e niguiéeng'~ na' i Paa~ na fí' quini~ i dsea` quidsí' í' do.

22 Joba' i fii~ 'lée~ do casí'r~ i siming' do e ja` ii` nisüiñ' do jüi~ jaang` lajüi~ júu^ e casüiñ'~ do. Jo mi~ cangí jo, ca'í'bre júu^ i siming' do.

Mi~ caguiéiñ' Paa~ fí' quini~ dseata~ dsea` féng' i süi Félix

23 Jo dsifi' lajob i fii~ 'lée~ do cató'r~ gáng~ dsea` nu'luu~ quiá'r~ jo casí'~ reiñ' jo cajíñ'~:

—Guieeng~ na' guiá~ tú~ ciento 'lée~ i ngí' tüi~, jogui setenta i nigüea' cuea~, jogui tú~ cientogui i nicá' ñisüi', jo nidsé'ee' fí' Cesarea la ii~ ñá~ e uøø` na.

24 Jogui caquiü'gui i fii~ 'lée~ do ta~ quiá'~ i dsea` nu'luu~ quiá'r~ do e niguiéiñ'~ do guiá~ cuea~ i nigüea' i Paa~ do. Jogui jaléng' i 'lée~ do nisinú'r^ júu^ e nijáiñ' Paa~ e guiúm~ biñ' fí' quini~ i dseata~ dsea` féng' i süi' Félix i guing~ lüing' ta~ fí' Cesarea.

25 Jo i fii~ 'lée~ do casüiñ' coo` jì' coo'~ dsea` quiá'r~ e catüing~ i dseata~ dsea` féng' do jo lalab fé' e jì' do:

26 “Jnea~ Claudio Lisias, fii~ 'lée~ quiá'~ dsea` Jerusalén. Jo nisín` n e jì' la e täng~ 'nu', Félix, dseata~ dsea` féng' i jmi'gò` dsea` eáang' lí~ quiá'~ ta~ fí' na fí' Cesarea. Guicóo'~ ba'. 27 E laba' iin~ n fí' i 'nu', e jaléng' dsea` Israel i seeng' fí' la nicasaiñ' i

dseañu^l la i sii^l Paa⁻, jo si^lí e nijngám^l-breiñ^l. Dsu^l dsifi^l mi^l caliñi^l jnea[~] e dsea^l romanob líiñ^l, dsifi^l ladob cangó^l-o cóo^l-'lée⁻ quie⁻ e jo calaam⁻baare. ²⁸ Jo có^l jnea[~] iin[~] n e calidseáng^l dsii⁻ e[~] uing[~] e 'n^liñi^l i dsea^l do, joba^l cajóøⁿ-nre fi^l quini^l dseata[~] i quie^l nifi^l quia^l- dsea^l Israel. ²⁹ Jo job caguo^l- júu[^] e ni'n^liñi^l dsea^l do uí^l e ja^l jmiti[~] Paa⁻ laj^lú^l júu[^] quia^l ta[~] quia^l- Fidiée[~] e laco^l t^ling^l i dsea^l góor^l dsea^l Israel do e jmóor^l. Dsu^l ja^l e dsee⁻ sea^l quia^liñ⁻ e eáng^l fa^l dsí^l í^l e nijngáng^l-neiñ^l o^lgui e nitáng^l-neiñ^l fi^l dsí^l 'nuñ^lí. ³⁰ Dsu^l mi^l caliñii⁻ e i dsea^l Israel do niguiar^l guiá⁻ e nijngám^l-bre Paa⁻, joba^l fi^l nab niguiéen^l-n dsea^l do cóo^l-'nu^l. Jogui nicañi^l-b^li jaléng^l i dsea^l i 'n^ling^l í^l do e nab nijmér⁻ júu[^] cóo^l-'nu^l e[~] uing[~] e jmóor^l dsee⁻ quia^l- dsea^l do. Jo lanab j^lú^l lí^l júu[^] quie⁻ e, dseata[~] Félix. Guicóo^l-'ba."

³¹ Jo 'ñia^l e uóø^l jo jaléng^l i 'lée⁻ do cajém^l-bre Paa⁻ fi^l e fi^l lí^l sii^l Antípatris lí^l laco^l ta[~] caquiá^l i fi^l quia^l-r do. ³² Jo mi^l cajneá⁻ e jm^liñ cóo^l-gui do, jaléng^l i 'lée⁻ i cangolíng^l e ngí^l do caqui^lm⁻tur fi^l Jerusalén fi^l lí^l si^l 'nur[~] do. Jogui jaléng^l i 'lée⁻ i dsiing[~] cuea[~] do cangolíim⁻bre cóo^l- Paa⁻ cartí^l Cesarea.

³³ Jo mi^l caguilíng⁻ i 'lée⁻ i jéeng^l Paa⁻ do cartí^l Cesarea, jo caja^l-bre e j^li do i dseata[~] dsea^l féng^l i guing[~] quia^l ta[~] fi^l jo, jogui cajám^l-bir Paa⁻ cajo.

³⁴ Jo mi^l calí⁻ í i dseata[~] Félix do e j^li do, joba^l cajmíng^l-r i Paa⁻ do jie[~] fi^l lí^l seeiñ^l. Jo mi^l caliñir^l e fi^l lí^l se^l Ciliciab seeng^l i Paa⁻ do, joba^l casí^l-reiñ^l do jo cajíñ^l-:

³⁵ —Mi^l nigüilíng⁻ jaléng^l i dsea^l i jmóo^l dsee⁻ quí^l- do, jogui nis^liñ^l naa^l e[~] uing[~] e 'n^liñi^l 'nu^l.

Jo mi^l cangí^l jo, caquiá^l-r ta[~] e jéeb^l dsea^l quia^l- i Paa⁻ do, jo fi^l dob cajmée^l-reiñ^l í^l fi^l dsí^l 'núu^l lí^l caquiá^l dseata[~] Herodes ta[~].

24

Mi^l cajmi^lóng^l 'ñia^l Paa⁻ fi^l quini^l dseata[~] dsea^l féng^l i sii^l Félix

¹ Jo mi^l cangí^l 'ñiá^l jm^liñ lajo, caguie⁻ i dsea^l mogui^l quia^l- jaléng^l fi^l jmidsea^l i sii^l Ananías do fi^l Cesarea colíng[~] cóo^l- cóo^l tú⁻ m^ling^l dsea^l cóøng^l quia^l- dsea^l Israel cóo^l-gui jaang^l dseañu^l i t^ling^l féeng^l dsea^l eáng^l i sii^l Tértulo. Jo jaléng^l i dsea^l la caguilíñ^l fi^l Cesarea do, jo caguim^l-éer^l dsee⁻ quia^l- Paa⁻ fi^l quini^l i dseata[~] dsea^l féng^l i guing[~] fi^l jo.

² Jo mi^l cahuí^l ta[~] e caguíjéiñ^l Paa⁻ fi^l quini^l i dseata[~] do e quia^l- e nisíng⁻ e júu[^] do, joba^l canaang^l i Tértulo do e 'n^liñi^l Paa⁻ fi^l quini^l i dseata[~] Félix do jo lalab cajíñ^l-:

—'Máam^l 'nu^l, dseata[~] dsea^l féng^l quí^l-ii, e la'eáng^l 'nu^l-ba^l e see⁻naa^l juguiá⁻ júu[^] røø. Jogui la'eáng^l e eám^l t^lin^l cajo, jmiguiab^l jalé^l e guiá⁻ nica^l-uíng⁻ latøøng⁻ góo^l-naa^l. ³ Jo jalé^l e jo eám^l íaang^l dsí^l jnea^l, dseata[~] quí^l-ii Félix; jo

gui'máam^lba' quiá^l jalé^l e jo. ⁴ Jo ja^l iinⁿ e jmi^liing^g guí^l 'nu^l eáang^g, fa' nijiéeb^l o' e ninúu^l lajii^l júu^l qui^l naa' cateá^l lajo. ⁵ Jo lana nicadsé^l naa' jalé^l e ga^l e jmóo^l i dsea^l ñu^l na fi^l latøøng^g fi^l jmigüü^l e 'nóor^l má^l quiá^l jaléng^g dsea^l Israel e laco^l ni'náng^g dsea^l quiá^l rúñ^l. Jogui lím^l bir cajo dsea^l mogui^l quiá^l coo^l 'lé^l dsea^l Israel i sii^l nazareno. ⁶ Jogui ja^l jmi^l gór^l lajii^l e tí^l naa' fi^l guá^l fé^l qui^l ii' fi^l Jerusalén; co^l iñⁿ nidsijéeiñ^l dsea^l i ja^l líng^g dsea^l Israel fi^l dsí^l sinúu^l guá^l qui^l ii' do, jo uing^g e joba^l e caséeng^l naa're. ⁷ Jo lami^l iiⁿ naa' ni^l í^l naa' í^l quiá^l r^l jii^l laco^l fé^l júu^l quiu^l ta^l qui^l ii', dsu^l dsif^l lajob^l i fi^l 'lé^l i sii^l Lisias do caguiñ^l dsea^l do laguidseaang^g fi^l jaguóo^l naa'. ⁸ Jo cajíñ^l e lajaléng^g jnea^l dsea^l cuøø^l naa' dsee^l catíng^g e nija^l ñíng^g naa' r^l fi^l quini^l.

⁹ Jogui mi^l calí^l fé^l Tértulo e jo, jogui café^l gui jaléng^g dsea^l Israel i teáng^g gui cóo^l r^l do, jo jíñ^l e dseáng^l já^l ba' jalé^l e jmóo^l i Paa^l do, jo røøb^l dseáng^l síiñ^l cóo^l i Tértulo do e jmóor^l dsee^l quiá^l Paa^l.

¹⁰ Jo mi^l cangí^l jo, i dseata^l Félix do cajméer^l lí cóo^l guoor^l e sí^l r^l Paa^l e cuøøm^l nifé^l dsea^l do júu^l quiá^l r^l. Joba^l caroo^l Paa^l jo cajíñ^l:

—Eám^l iáang^g dsii^l e nijmi^l óng^g 'ñiá^l a quini^l 'nu^l, dseata^l qui^l ii', cuaiñ^l quiá^l jalé^l dsee^l e jmóo^l i dsea^l na quié^l e. Co^l ñi^l ba^l guiá^l e 'nu^l b^l dsea^l i quidsí^l í^l røø^l quiá^l dsea^l góo^l naa' dsea^l Israel lajii^l ñingóob^l eáang^g. ¹¹ Jo cuøøm^l nilidseaang^l o' e nabi^l ngóo^l guitu^l jmü^l e caguié^l e fi^l Jerusalén e jmifén^l n Fidié^l. ¹² Jo ja^l cadsé^l jaléng^g dsea^l na jii^l coo^l dsee^l e laco^l ni'ñiñ^l jnea^l, fa' e sín^l n jñⁿ cóo^l dsea^l, o^l gui tá^l a má^l jee^l jaléng^g dsea^l fi^l sinúu^l guá^l fé^l quiá^l dsea^l góo^l e si^l fi^l jo, o^l gui fi^l dsí^l sinúu^l guá^l jñ^l quiá^l dsea^l góo^l o cajo, o^l gui lacaang^l lí^l jié^l fi^l jee^l fi^l. ¹³ Jo jaléng^g i dsea^l 'ñíng^g jnea^l i teáng^g la ja^l niguié^l r^l jii^l coo^l dsee^l quié^l e e jmóor^l, co^l ja^l e røøn^l jii^l coo^l laco^l gui la fé^l r^l.

¹⁴ 'Dsu^l e já^l e jmóo^l o lajii^l e iing^g Fidié^l i jmiféng^l 'lí^l dsea^l cóøng^g quié^l e, dsea^l Israel, laco^l cóøng^g røø^l cóo^l fi^l guiá^l quiá^l Dsea^l Jmáang^l. Jo fé^l i dsea^l góo^l o na e jnea^l ja^l jmitii^l lajii^l júu^l quiu^l ta^l quiá^l Fidié^l e cajme^l Moí^l; dsu^l o^l já^l e lajo, co^l jnea^l gui jáb^l línⁿ jalé^l e júu^l jo cóo^l gui jalé^l e júu^l e cajme^l dsea^l i café^l cuaiñ^l quiá^l Fidié^l malí^l gui eáang^g. ¹⁵ Jogui jáb^l línⁿ røøb^l laco^l gui i dsea^l í^l e jí^l tu^l jaléng^g 'lí^l la'eáang^g cóo^l Fidié^l nañí^l fa^l líiñ^l dsea^l guiúng^l osi^l i sitíng^g e 'lé^l é. ¹⁶ Joba^l cuøø^l bi^l dsii^l e ee^l e guiá^l fi^l quini^l Fidié^l jogui fi^l quini^l dsea^l rún^l n dsea^l jmigüü^l cajo.

¹⁷ 'Dsu^l mi^l cangí^l tú^l 'ní^l jii^l e ngü^l fi^l lí^l jié^l, joguiba^l caquin^l tú^l fi^l Jerusalén e ngocuøø^l cuu^l jaléng^g dsea^l tiñíng^g, jogui ngocuøø^l Fidié^l laco^l litíng^g dsea^l góo^l o dsea^l

Israel e cuø'r' dsea` do. <sup>18-19</sup> Jo lajee` táan`n jmoó`o jalé` e jo e ningí e caliguiún`n fí quini` Fidié` laco'gui la fé` dsea` góo`o dsea` Israel, jo ie` jo ja` 'ga' lí siseáng' dsea` e jóø`r` quiá`-lajíi` e lí` quié`-e, o'gui mái` téé` jii` capí` cajo. Jo job mi` caguiling` cõõ` tú` mángi` dsea` Israel i jalíng` fí lí` se` Asia, jo cadseíñ` jnea` fí dsíi` guá' fé` e si' fí Jerusalén do. Jo i dsea` íb` i catíng` e nigüiling` fí la e 'náiñ` jnea` facõ' sea` dsee` quié`-e quini`r`. <sup>20</sup> Jõgui cõ' ja` dsee` caliseá` quié`-e, joba' i dsea` i teáng`- la lana cuøøm` nijmér`- júu` song cadse'r` dsee` quié`-e e líng` ee` cajmé`-e mi` cajééiñ` jnea` fí quini` dseata` i quie' nifí quí` jnea', dsea` líí` dsea` Israel. <sup>21</sup> Cõ' lajii` e tóõ` dsii` e cafá`-a cõõ` júu` teá lajee` sín`n fí quini` i dsea` quidsí' í` do jo cafá`-a: "Lana 'nú' cuø'na' jnea` dsee` dsucõ' e jal`-lín`n e jí`tu jaléng` 'líi` mi` ningí e júuiñ`."

²² Jo cõ' niñib` i dseata` Félix do guiá` jial jalé` júu` quiá`-Dsea` Jmáang`, joba' mi` canúur` jalé` júu` e cajíng`-Paa` do, caje`bi quiá`- e niquidsir' í` lajminá` quiá`- dsea` do jo casí`-reiñ`:

—Mi` nigüéeng` i fi` 'léé` Lisias, íguibíng' nijmé`- júu` røø` jnea` cuaiñ` quiá`- e dsee` e sea` quíi`- e 'náng` jaléng` dsea` 'nu`.

²³ Joba' casí`- i dseata` Félix do i dsea` nu`luu` quiá`- i fi` 'léé`- do e güi`iuum`-bi Paa`- sijñáiñ` lajee` jo, lifa' cuøøm` e jaléng` dsea` i cuíng` dsea` do nijmicõõ`-reiñ` lajee` iuuiñ`- do.

²⁴ Jo mi` cangí`gui tú`- 'ní` jmíi` lajo, caguieb`-tu i dseata` Félix colíng` cõõ` dseamí` quiá`-r` i sii` Drusila i líng` dsea` Israel, jo caguiliñ` fí lí` tidsi` í` quiá`- dsea`. Jo dsifí lajob caquiú` i dseata` do ta` e nilité` Paa`- e fí lí` quidsir' í` do. Jo mi` caguie` Paa`- fí jo, jo canaaiñ` guiar` júu` quiá`- Dsea` Jmáang`- jial laco' nijáng` yaang` dsea` fí jaguó` dsea` do. Jo canúub` i dseata` do jalé` e júu` quiá`- Paa`- do. ²⁵ Dsú' mi` canaang` Paa`- e fé'r` jalé` júu` quiá`- jial nisíng` yaang` dsea` fí guiá`, jogui jial ja` nibeáng` dsea` dsee` yaaiñ`, jogui jial mi` nití`- í` e niquidsí' Fidié` í` quiá`- lajaang` lajaang` dsea` jmigüi, joba' mi` canúu` i dseata` Félix do jalé` e júu` quiá`- Paa`- do, jo cafóm`bre jo cajíñ`- casí`-r` Paa`-:

—Guøm`^tu' fí lí` iuun`- do lana. Nab nijmee` e júu` lí` e jøø`n, joguiba' nitøø`túu` 'nu` fí la.

²⁶ Jõgui cajo i dseata` Félix do cuub`- íng` dsíir' e nicuø`-Paa`- ír' e laco' e nileáiñ` dsea` do. Jo uíng` joba' e tó'r` Paa`- sojié` e síiñ` cõõiñ`-. <sup>27</sup> Jo tú`- jí` cangocá' e jmóor` lajo. Dsú' mi` cangí` jo, cagüi`úb` i Félix do e líiñ` dseata` dsea` féng', jo ca'í` jaang`gui dsea` cuaiñ` quiá`-r` i sii` Porcio Festo. Jo cõ' i dseata` Félix do iñ` e guiáb`- nijér`- cõõ` dsea` Israel, joba' caseám`bre Paa`- lado la sijñám`-biñ`.

25

Mi caguié Paa fi quini dseata dsea féng' i sii Festo

¹ Jo cōq̄b̄ mi catí í' e nilínḡ Festo dseata dsea féng', jo mi cangí 'ní jmī lajo cagü'í'bre fi Cesarea jo cangór̄ fi Jerusalén. ² Jo mi caguiér̄ fi jo, dsifí lajōb̄ jaléng' fii jmidsea cóq̄' gui jaléng' dsea Israel i laniinḡ i neáang' fi Jerusalén ie jo caguiliñ̄ e jmóor̄ dsee quía' Paa fi quini i dseata Festo do. ³ Jo jaléng' i dsea jmóo' dsee quía' Paa do camir' jmi'ee i dseata do e laco' niquiá' dsea do ta i Paa do e nidséng' tur fi Jerusalén e quía' nitidsí í' quía'r̄ fi jo, dsu' iñ̄ jmer̄ lajo e lí' laco' nilí'r̄ e nijngáng' neiñ' guiá' fi e tui'ab' . ⁴ Joba' cañi i dseata Festo do quía' i dsea jmóo' dsee quía' Paa do jo casí' reiñ' jo cajíñ' :

—Fí dob iuunḡ Paa sijñiñ̄ fi Cesarea, jo 'ñiá'baa í dsii ninín' n fi do e jo jmi'inḡ 'ñiá'a. ⁵ Jo jaléng' dseata quí' na' 'né nidsiliñ̄ cóq̄' jnea fi Cesarea, jo song sea dsee e nica'éé i dseañu' do, joba' fi job cuønḡ jmee' na' dsee quía'r̄ .

⁶ Jo cajé'bi dseata Festo fi Jerusalén jñiá' si guí' jmi'gui. Jo mi cangí jo, joguiba' caquiñ' fi Cesarea. Jo mi cajnéá' e jmi' jo, jo cangó'bre fi lí nigüear' e niquidsir' í'. Jo caqui'r̄ ta e calité' Paa fi jo. ⁷ Jo mi tí lí ca'í' Paa fi jo, dob niteáanḡ jaléng' dsea Israel i jalínḡ tí Jerusalén i jmóo' dsee quía'r̄ do, jo cangoquieeñ' fi quini i dseata do jo canaaiñ̄ jmóor̄ dsee quía' Paa, jo iib' eáang' e dsee e cuø'reiñ' do, dsu' jji' cōq̄ ja' e cadsé'r̄ fa' dseáng' e já' lajji' e dsee e jmóor̄ quía' dsea do.

⁸ Joba' cañi i Paa do fi quini i dseata do cóq̄' júu e jmi'óng' 'ñia'r̄ jo cajíñ' :

—Ji' cōq̄ e ga' ja' mí cajmé' jnea, o'gui fa' nica'fá' a ga' uii' quía' jalé' júu' quiu' ta quía' dsea góo' dsea Israel, o'gui fa' nica'fá' a ga' uii' quía' guá' fé' quía' dsea í cajo, o'gui quía' dseata dsea féng' i guinḡ quiu' ta fi Roma.

⁹ Jōguí cō' i dseata Festo do iñ̄ e jér̄ guiáb̄ cóq̄' jaléng' dsea Israel, joba' cajmingí'r̄ Paa jo cajíñ' casí' reiñ' lala:

—¿In' e guó' fi Jerusalén, jo fi job niquidsi' jnea í' quí' lajji' e 'náng' dsea 'nu'?

¹⁰ Joba' cañi Paa quía' i dseata Festo do jo cajíñ' :

—Fí lab iuun̄ fi lí quidsí dseata dsea féng' dsea guinḡ fi Roma í', joba' fi lab lí catínḡ e nitidsí í' quí'e. Jōguí guiáb̄ ñí' 'nu' cajo, dseata quí' ii', e jji' cōq̄ e ga' ja' mí cajmé' e quía' jaléng' dsea góo'. ¹¹ Jōguí song nica'ee dsee e lahu'ng' e dsí' í' e nijngáng' na' jnea, cuøm lí jmee' na' lajo, jo ja' e fá'a jji' cōq̄. Dsu' song ja'gui sea' jji' cōq̄ dsee quí'e e laco' jji' e 'náng' dsea jnea, jji' jaang' dsea sea' fi

quiá'r- e nijáin' jnea~ fí quini` dsea` i 'ní' ní- quié-e. Joba' mii- e ñiab' i dseata~ dsea` féng' i quiu' ta~ fí Roma niquidsir' í' quié-e.

12 Jo mi~ cangî jo, i dseata~ Festo do casíin- cóo'~ jaléng' i dseata~ rúin' caguiaang-gui do. Jo lí- jo cajíin- casí'r- Paa-:

—Lí' laco' nicamí' 'nu' uø' e i dseata~ dsea` féng' dsea` quiu' ta~ fí Roma do, íbing' niquidsí' í' quií'-, jo cóo'~ íb` niguó' lana.

Mi~ casíng- dseata~ Festo cóo'~ jaang` dseata~ dsea` féng' i sii Agripa

13 Jo mi~ cangî tú- 'ní' jmií~ lajo, i dseata~ dsea` féng' i sii Agripa do colíing~ cóo'~ i dseamí' rúin' i sii Berenice cangolíin- fí Cesarea e cango'eer' i dseata~ Festo do. 14 Jo huóøb- jiá cajer' cóoíin'~ do fí Cesarea. Joba' lajee jo, i dseata~ Festo do casí'r- i dseata~ dsea` féng' Agripa do lajii'~ e lí' quiá'- i dsea` i sii Paa- do, jo cajíin- casí'-rein':

—Lana lab iuung- jaang` dseañu' i sijnáing' i caseáang' dseata~ Félix mi~ cagüí'fir'. 15 Jogui mi~ cataan'n cateá' fí Jerusalén, jaléng' fii~ jmidsea` quiá'- dsea` Israel cóo'~gui jaléng' dsea` cóøng'~ quiá'r- caguilíin- 'niiin' i dseañu' i sii Paa- do fí quinií-, jogui camí'r' jnea~ e fa' niquíá'~u ta~ e nijúum- dsea` do. 16 Joba' cangii- quiá'- jaléng' i dsea` i jmóo` dsee- quiá'- Paa- do e ja' lajo tíng` dseata~ dsea` féng' i guíing~ fí Roma fa' e quiu'r' ta~ e dseáng'- nijúung- dsea' lajee ná'~gui e niquidsir' í' quiá'- i dsea` røøng` dsee- do jogui e nisiin- cóo'~ i dsea` i 'núng` ír' cajo e laco' nijmi'øng' yaaiñ- cóo'~ jalé' e dsee- e 'núng` dsea` ír' do. 17 Joba' mi~ cagüilíng- i dsea` i jmóo` dsee- quiá'- Paa- do fí la, jo e cajmi'íing' 'ñiá'a, co' dsifí mi~ cajneá- e jmií- cóo'gui do cangó~baa fí lí- niquidsii- í', jo caquíá'~u ta~ e calitéb'~ i Paa- do fí lí- iuuiñ-. 18 Dsu' jaléng' i dsea` i caseáang' i 'núng` ír' do ja' canú~u fa' e fé'r' uii' quiá'- i Paa- do laco' jii'~ e lamí- í' dsí' jnea~. 19 Co' lajii'~ dsee- e jmóor' quiáin'~ e quiá'- lajii'~ júu^ e já- líin' quiá'- Fidié' quiá'r-, jogui quiá'- jaang` dseañu' i sii Jesús i nicajúng- do jogui fé'r' e jí'biñ' do. 20 Jo co' jo ñi' jnea~ ee' nijmee~ e cóo'r~ quiá'- jalé' e dsee- e jmóo` dsea` quiá'r- do, joba' cajmingii'~ire e song iin~ e nidsér- fí Jerusalén e nitidsí' í' quiá'r- fí jo. 21 Dsu' ñia'r' cajíin'~ e ja' iin~ dsér-, jogui nicamír' e i dseata~ dsea` féng' i guíing~ fí Romabing' i niquidsí' í' quiá'r-. Joba' caquíá'~u ta~ quiá'r- e lamí- iuum~bir sijnáin~ cartí' niguiéen'~nre fí quini' i dseata~ dsea` féng' do.

22 Joba' cañí' i dseata~ Agripa do quiá'- dseata~ Festo jo cajíin'-:

—Iim~bi jnea~ nuu~u júu^ quiá'- i dseañu' do cajo.

Joba' cañi` dseata` Festo quiá' i dseata` dsea` féng' do jo casí' reiñ':

—Dsa'ób` ninúu`^ lajii`~ júu` quiá'r`.

Mi` caguié` Paa` fi` quini` dseata` dsea` féng' Agripa

²³ Jo mi` cajnea` cõõ`gui jmi`~ lajo, i dseata` dsea` féng' Agripa do cóõ`~gui i Berenice do caguiliñ`~ cangotáaiñ`~ laco' dsea` 'goo` fi` sinúu`^ li` tidsi` í' quiá'~ jaléng' dsea` jo jée' jaléng' fii` 'lée` quiá'r` cóõ`~gui jaléng' dsea` niing`~ i jalíng` cóõ'r`. Jo mi` caseáng' jaléng' i dsea` do fi` do, i dseata` Festo do caquiur' ta` e cangotée` 'lée` i Paa` do jo cangojéng`neiñ' fi` li` nisiseáng' dsea` do. ²⁴ Jo mi` caguiér` fi` jo, lalab cajíng' i dseata` Festo do:

—Dseata` dsea` féng' Agripa cóõ`~gui lajiing` dsea` i siseáng' la lana cóõ`~jneaa`aa', nab nising' i dseañu` do lana. Jo lajiim` dsea` Israel nicajacõõr` dsee` quiá'~ i dseañu` na lajee` cataan`n fi` Jerusalén jogui fi' la fi' Cesarea cajo, jogui dsíng'~ ta'r` mii`~ e mi'r` jnea` fa' e niquiá'`u ta` e nijúum`~biñ' na. <sup>25</sup> Dsu' jnea`gui lín`~n e ja` e mi' 'léer` jii`~ cõõ` fa' e dsí` í' e nijúuiñ`. Jo 'ñia`guir nicamir` e i dseata` dsea` féng' dsea` guíng` fi' Romabing' i niquidsí' í' quiá'r`, joba' nica'f` dsii` e fi' job niguiéen`~nre. <sup>26</sup> Jo cõ' ja` ñi`guú` e` dseáng'~ e nifii`i i dseata` dsea` féng' do cuiñ` quiá'~ i dseañu` na, joba' catõõ`~õre la'uii` fi' quini`^ 'nu', dseata` dsea` féng' Agripa, e laco' niquidsi' í' quiá'r`. Jo lajoba' sea` e nitõõ`~jneá` fi' ni` ji` e niguiéen`~n quiá'~ dseata` dsea` féng' i guíng` fi' Roma. <sup>27</sup> Cõ' gab`jiu` lí' lín`~n e niguiéen`~n jaang` dsea` i sijñíng` jogui ja` ñii` e` nitõõ`~õ fi' ni` ji` quiá'~ lajii`~ e 'nínig` dsea` ír` do.

26

Mi` café` Paa` fi' quini` dseata` dsea` féng' Agripa

¹ Jo mi` cangí` e café` dseata` Festo júu` quiá'r`, joba' casí'~ dseata` dsea` féng' Agripa i Paa` do jo cajíñ':

—Cuõõm` fo`^ júu` quiá'~ lana.

Jo dsifí` ladob cajmée` Paa` li` cóõ`~guóor` e quiá'~ nifér` jo lalab canaaiñ` fé'r`:

² —Dseata` Agripa, eáam` iáang` dsii` e nifá'`a júu` quié`~ e fi' quini`^ 'nu` lana e nijmi'`õng`^ 'ñiá'`a quiá'~ jalé` dsee` e nicajacá` dsea` góõ'oo' dsea` Israel quié`~e. ³ Jo cõ' cuiib` 'nu` jalé` e tíng` jnea`^, dsea` lí'ii' dsea` Israel, cóõ`~gui jalé' júu` quí`~ii' e sii`naa', joba' mii`~ jmi`ee` quini`^ lana e ninúu`^ jalé' júu` quié`~ e e nifii`i 'nu` car` niteám'`baa.

Jial seeng` Paa` nú`~gui e calicuiñ` Dsea` Jmáang`

⁴ Lajim` dsea` góõ'oo' dsea` Israel ñir` jial calisén`n jee` ír` fi' góõ'oo' jogui fi' Jerusalén latí` jii`~ le'eáam`baa. ⁵ Jogui ñi`bi guíá` jaléng' i dsea` í` e dsea` fariseob líng` jnea` latí` jii`~ mali`~,

jogui cuøøm` nijĩñ`- lajɔ song iĩñ`. Jɔgui lajee` jaléng` jnea`^, dsea` lí'hi' dsea` Israel, dsea` fariseo i lajang`-gui jmiti` lajii`- júu` quiu` ta` qui`-ii' quiá`- jial 'né`- nijmiféng` dsea` Fidiée`. <sup>6</sup> Jɔgui lanagui nicajéeiñ` jnea` fí' la e quiá`- nitidsi` í' quié`-e, dsuço' e jnea` jáb`- lín`n lajii`- júu` quiá`- Fidiée` e casée' 'lii` dsea` áang' qui`-ii' e jii`tu jaléng` dsea` mi` ningf e júuiñ`. <sup>7</sup> Jɔ e lab júu` e cacuø' Fidiée` 'lii` dsea` áang' qui`-ii' do, jɔ laji` guitu` 'lé` dsea` góo'oo' dsea` Israel sijeem`bre i dsea` i cajíng`- Fidiée` i nisíñ` fí' jmigüi` la. Jɔba' uøø` jmii` ja` tú` dsea` góo'oo' e jmiféiñ` Fidiée` jɔgui e jmóor` lajii`- e iing` dsea` do. Jɔ uii` e já`- lín`n e nicagüéng`- i dsea` i sijeeng`naa' do, jɔba' cuø' dsea` góo'oo' dsea` Israel jnea` dsee` lana, dseata` qui`-ii' Agripa. ⁸ Jɔba' zjiali' ja` iing` 'nú', dsea` góo'oo' dsea` Israel, já`- líng`na' e Fidiée` cajméer` e cajii`tu Jesús jee` jaléng` 'lii` mi` cangf e cajúiiñ`?

Mi` cajíng`- Paa`- jial cajmeáiñ` ga` jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`

⁹ 'Dsu' e já`-ba' e ca'f dsii`- ie` lami` jééng`gui do e cajmeáan`-n ga` jaléng` dsea` quiá`- Jesús i seeng' fí' Nazaret. ¹⁰ Jɔ lajɔb cajmé`-e fí' jee` fii` Jerusalén, e cangomii`- júu` fí' quini` jaléng` fii` jmidsea` e catán`n fíing' dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`- fí' dsii' 'nañi`. Jɔgui mi` huí' ta` e júung`- jaléng` i dsea` í, dob sín`n e cuøø`- júu` quié`-e cajo. ¹¹ Jɔgui jmiguiúung`- née`-bi cajmeáan`-nre e laco' nitár` lajii`- júu` e já`- líiñ` quiá`- Dsea` Jmáang`- do. Jɔ jalé` e na cajmé`-e fí' lacoø` sináú` guá`- qui`-ii', dsea` lí'hi' dsea` Israel. Jɔgui dseáng`- eáam` 'ní` camán`-nre lajaléiñ` do, co' jiguí` ngii` e jmáan`-nre ga` carti` doñi' jíé` fí' seem`bre. Lajɔb cajmé`-e lajee` nú`-gui e calicuín`n Dsea` Jmáang`-.

Mi` cajíng`-gui Paa`- júu` quiá`- mi` calicuíñ` Dsea` Jmáang`- (Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Jɔ coø` ya', lajee` e iuun` fí' ngóo' fí' Damasco cuaiñ` quiá`- e jmáan`-n ga` jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`- i seeng' fí' do, jɔ ie` jɔ ningóo'oo' quiee` ta` coø`-gui júu` quiá`- jaléng` fii` jmidsea` quiá`- dsea` góo'oo' dsea` Israel e nijmeáan`-n ga` jaléng` dsea` cúing` Dsea` Jmáang`-. <sup>13</sup> Jɔ lajɔb fii`-guí` 'nu', dseata` Agripa, e lajee` gui'ná` iuun` fí' e ngóo' fí' Damascob, í' e ngóo' guieñi`- jɔb` camó`-o coø` jii` e jii` jlo` e eáang`gui jíing` jii` laco'gui jii` iee`. Jɔ e jii` do jáa' fí' yá'` jmigüi, jɔ cajneá` fí' lacúng' lajíng` lí` ngóo'naa' do lajee` e téé`-naa' fí' ngóo'naa' fí' Damasco. ¹⁴ Jɔ dsifí' mi` cangf e cajneá` e jii` do, lajii`-baa' la'ó` ngóo'naa' do caquíng`-naa' fí' ní` uøø`. Jɔ canú` jnea` e líing`- ii` guicafé' coø`- jmií' hebreo e tó'r` jnea` jɔ guicajiiñ`- lala: "Saulo, Saulo, zjiali' jmáan`- jnea` ga'? Co' jalé` e jmoo`

na e jmáang^l uóø'ba' na, laco'gui dsingúng⁻ jaang^g güitá[^] mi[~] iá[^] fi[~]re' si[~] s^u' mo'uóø're' song ja[^] núu[~]re'."

15 'Jo cangü[~] quia[^]- i guicafé[^] do jo café[^]-a: "¿I[~] 'n^u, Fíi[~]?" Jo cañi[~]tu i guicafé[^] do jo guicajíñ[~]': "Jneab[~] Jesús i ngi[~] 'n^u jmáan[~] ga[^] lana. 16 Jo lana, ráan[~] jo jmee⁻ sín[~], dsu^{co}' lana cajmijnéeng[^] 'ñiá[^]a fi[~] quini[^] e laco[^] nijme[^] lajü[~] e iin[~] jogui niguiá[^] júu[^] quie⁻ e fi[~] quini[^] jaléng[^] dsea[^] quia[^]- jalé[^] e nicañi[~] la lana jogui cóo[~] jalé[^] e nabi niliñi[^] quie⁻ e cajo. 17 Jogui lana nilaam⁻ baa 'n^u jee[~] jaléng[^] dsea[^] góo[^] dsea[^] Israel i 'ni[^] níng⁻ 'n^u cóo[~]gui jee[~] dsea[^] i ja[^] líng[^] dsea[^] Israel cajo. Jogui jneab[~] nisín[^]n 'n^u jee[~] jaléng[^] dsea[^] i ja[^] líng[^] dsea[^] Israel. 18 Jo ta[~] lajoba[^] nisín[^]n 'n^u e laco[^] güi[^]éé[~] dsea[^] jial laco[^] ninea[^] moguir[~], jogui e jo[^] niliseeng[^] guir e dsee⁻ quia[^]r⁻ quiu[^] ta[^] ír[^], co[^] lí[^] lí[^] né⁻ e niqui[^] jing[^] yaaiñ[~] fi[~] quini[^] baa, jo lajoba[^] jo[^] niliseeñ[~] e quiu[^]gui fi[~] i 'líng[^] i si[~] Satanás ta[~] quia[^]r⁻, jo ninaiñ[~] e jnea[~] dsea[^] nica[~] nifi[~] quia[^]r⁻. Jo nisín[^]n 'n^u jee[~] jaléng[^] dsea[^] i ja[^] líng[^] dsea[^] Israel lajo e laco[^] já[^] nilíng[^] i dsea[^] í lajü[~] júu[^] quie⁻ e, joba[^] niñiñ[~] e ni[^]líng[^] jalé[^] dsee⁻ quia[^]r⁻, jogui ni[^]íñ[~] lajü[~] e catíng⁻ e cuóø^{-ø} jaléng[^] dsea[^] quie⁻ e, dsea[^] i caguíng[^] Fidiée[^] e laco[^] ni[^]uíng[^] dsea[^] güeang[^] quia[^]r⁻."

Mi[~] cajmé^e Paa⁻ núu[~]r[~] quia[^]- lajü[~] e cangár⁻ do

19 'Jo lajob lí[^], dseata[~] Agripa, cajmé⁻ baa núu[~]u lajü[~] e camó^{-o} ta[~] guia[^] júu[^] quia[^]- Dsea[^] Jmáang⁻ fi[~] jee[~] jaléng[^] dsea[^] seeng[^] fi[~] Damasco, jogui mi[~] cang[^] jo fi[~] jee[~] jaléng[^] dsea[^] seeng[^] fi[~] Jerusalén, lí[^] latøøng⁻ lí[^] se[^] Judea. Jogui lajobi fi[~] jee[~] dsea[^] góo[^]oo[^] dsea[^] Israel e fi[~] ire e nijáng[^] yaaiñ[~] fi[~] jaguó[^] Dsea[^] Jmáang⁻ jogui e niqui[^] nijíng[^] yaaiñ[~] fi[~] quini[^] Fidiée[^], jogui e 'né⁻ ni[^]ér⁻ jmang[^] e guiáb⁻ e laco[^] cuó[^] lí[~] e nicaqui[^] jím[^] yaaiñ[~] fi[~] quini[^] Fidiée[^]. 21 Jo uí[^] jalé[^] e júu[^] e guiaa⁻ dob, casang[^] jaléng[^] dsea[^] góo[^]oo[^] dsea[^] Israel jnea[~] fi[~] siguí[^] quia[^]- guá[^] quí[^]ii[^], jo jiguí[^] lamí[~] iñ[~] e nijngám[^] bre jnea[~]. 22 Dsu[^] Fidiée[^] eáam[^] jmicóo[^]r[~] jnea[~], joba[^] guiáb⁻ seen⁻ lati[^] lana. Jogui dseáng[^] ja[^] jmitúng[^] dsii⁻ e guia[^]b[~] júu[^] quia[^]- Dsea[^] Jmáang⁻ fi[~] jee[~] lajü[~]ng[^] dsea[^], jiuuiñ[~] tá[^] e cóøiñ[~]. Jogui ja[^] fá[^]a jü[~] coo[^] júu[^] e ja[^] cóøng[^] røø[^] cóo[~] jalé[^] e café[^] i dsea[^] i café[^] cuaiñ[~] quia[^]- Fidiée[^] mali[~]gui eáang[^], fa[^] la Moi[~] e caséer[^] júu[^] e la guím[^] 'né⁻ niliti[~] fa[^] la e fé[^] lala[^] 23 e dseáng[^] nisi[^]í[^]ba[^] e nijúung⁻ Dsea[^] Jmáang⁻, dsu[^] mi[~] níng[^] e nijúuiñ[~] do, í bre dsea[^] la[^]uii[~] nijí[^]tur jee[~] jaléng[^] lí[~]. Jogui í bre dsea[^] niguiár⁻ júu[^] jee[~] jaléng[^] dsea[^] góo[^]oo[^] dsea[^] Israel jial nileáng[^] jaléng[^] dsea[^] í jee[~] dsee⁻ quia[^]r⁻ jogui cajo jial nileáng[^] jaléng[^] dsea[^] i ja[^] líng[^] dsea[^] Israel jee[~] dsee⁻ quia[^]r⁻. Jo e júu[^] e niguiá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻ do lí[^] la lí[^] coo[^] j[~] e jnea[~] e jmicóo[~] jaléng[^] i dsea[^] í.

Mi~ caféng' Paa~ dseata~ Agripa jial ni'uíng~ dsea` do dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~

24 Jo mi~ calí~ fé~ Paa~ e júu^ jo e jmi'óng' 'ñia'r', jo dsifi' lajob café~ i dseata~ Festo do cóo~ júu^ teá~ jo cajíñ~:

—iNgaam` 'nu, Paa~, nica'léeb' quií~ e nicajmitñin' eáang', jo cóo~ e jo nica'uíng~ e nicalicaam~ba!

25 Joba' cañí~ i Paa~ do quiá~ dseata~ Festo jo cajíñ~ casí~ reiñ~:

—Ja` ngaang~ jnea~, dseata~ qui~ii' Festo, dsu' 'nu` í o' lí~ rijíim', co' lajalé~ e fá~ jnea~ la jmang~ júu^ guiáb~ jogui jming~ júu^ jáb~ cajo. 26 Nab guing~ dseata~ dsea` féng' Agripa, jo ñi'bre la'uíng~ jalé~ e júu^ na. Jo ja' 'gó'o e fá'a fí quinir~, co' ñi'baa røø` e ñi'bre la'uíng~ lanú~ cajo jalé~ e guiú~ e cajmée` Jesús fí jmi'gü~ la, dsuco' jalé~ e jo o' e calí~ lí~ ja` i~ jøø~ osi lí~ ja` jnéng~ é. 27 Jogui 'nu, dseata~ dsea` féng' Agripa, ñiñib' jnea~ e jáb~ líng' 'nu' jalé~ júu^ e caguaia~ i dsea~ i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiée~ malí~ gui eáang'.

28 Joba' cañí~ i dseata~ Agripa do quiá~ Paa~ jo cajíñ~:

—Jiñ~ba' ja' mí cali' jnea~ e ni'uíñ~n dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~.

29 Joba' cañí~tu Paa~ quiá~ dseata~ Agripa jo casí~ reiñ~:

—Nañí si jiñ~ osi jmi'guiñ~bi é ja' mí cali' i 'nu, dsu' iing~ Fidiée~ e lajím' 'nú' ni'uíng~na' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ laco'gui la líng' jnea~; jo dsu' o' laco' jnea~ lana e 'ñúun~n cóo~ ñi^ cadena.

30 Jo mi~ cangí e cajíng~ Paa~ e júu^ jo, jo caróob~ i dseata~ dsea` féng' Agripa do cóo~ gui i dseata~ Festo do colíng~ cóo~ i rúñ~ dsea` ngáang~ cóo~r~ i siñ~ Berenice lí^ lajíng~ i dsea~ i neáang' do ie~ jo. 31 Jo mi~ cangí jo, ca'uøøm~bre e cangosiñ~ e júu^ do lajee~ yaaiñ~ fí lí~ jíé'. Jo lalab síñ~ lajee~ yaaiñ~ jo fé'r~:

—I dseañu' la ja' e mí ca'lée' jii~ coo' fa' dsi~ í' e nijúuiñ~ o'gui e sijñíng~ guir fí dsí' 'nuñí'.

32 Jogui cañí~ i dseata~ dsea` féng' Agripa do quiá~ dseata~ Festo jo casí~ reiñ~:

—Cuøøm` nileáng~ i dseañu' la lana faco' mi~ ja' mí camir' 'ñia'r' jéeng'gui e niquidsí~ i dseata~ dsea` féng' i guing~ fí Roma do í~ quiá~r~ lajii~ e lí~ quiá~r~.

27

Mi~ casíñ~ Paa~ fí Roma

1 Jo mi~ catigua~ júu^ quiá~r~ e niguiéñ~ jaléng' jnea~ fí Roma lí~ se' Italia, joba' Paa~ cóo~ i dsea~ sijñíng~ caguaiaang~gui do cangolíñ~ e jée' jaang~ fii~ 'lée~ i siñ~ Julio; jo

ἰ dsea ἰ iuuiñ̄ jeē cōḡ ḡinḡ' léē quiá' dseatā dsea fég' ἰ guinḡ fí Roma.

² Jō jneā Lucas cangó' oo' colinḡ cōḡ' Paā. Jō cangó' naa' e téel' naa' fí dsí' cōḡ' móo' e jáa' fí cōḡ' fī e sī Adramitio e nisi' tí lĩ nigüi' h' e nidsé' fí lacaanḡ oo' jm̄ quiá' lĩ se' Asia. Jōgui ngóo' bi colinḡ cōḡ' jnea' jaanḡ dseañ̄ ἰ sī Aristarco ἰ seenḡ fí Tesalónica, cōḡ' fī lĩ se' Macedonia.

³ Jō mī cajneá' e jm̄ jō, caguié' naa' fí cōḡ' gui oo' jm̄ e sī Sidón. Jō fí jōb ἰ fī léē ἰ sī Julio ἰ jmóo' í Paā do cacuø'r' fí Paā e nidsi' eeñ̄ jaléng' dsea' cuiñ̄, jō lajōb ἰ dsea' í nijmicōḡ'r' dsea' do cōḡ' jalé' e 'né' quiáñ̄'.

⁴ Jō mī canḡ jō, ca'uøø' naa' fí oo' jm̄ e sī Sidón do e quinḡ' naa' guí, jōba' canḡinḡ' naa' fí lí' lí' ca' fí cōḡ' guóo' uø' e néé' nī jmiñ̄' e sī Chipre fí lĩ ja' 'ga' lí' bá' e guí do, dsuco' eáng' jna' laco' ngóo' naa'. ⁵ Jō canḡinḡ' naa' fí 'ni' jmiñ̄' la tōḡ' lĩ se' Cilicia cōḡ' gui lĩ se' Panfilia cartí caguié' naa' fí cōḡ' fī e sī Mira, cōḡ' fī lĩ se' Licia.

⁶ Jō fí jōb ἰ fī léē ἰ sī Julio do cangár' cōḡ' móo' quiá' fī e sī Alejandría, jō iū fí ngóo' fí lĩ se' Italia. Jō fí dsí' móo' jōb cangotóo' naa' e quiá' cangó' naa' fí lĩ si' í ngóo' naa'.

⁷ Jō jmiguiub' jm̄ ngocá' e ngi' naa' tá' jiu' lado. Jō e quie' ta' eám' caguié' naa' fí cōḡ' fī lĩ sī Gnido. Jō eám' bi lí' e guí do laco' ngóo' naa', jōba' cayee' naa' fí quini' cōḡ' fī e sī Salmón, jō canḡinḡ' naa' lí' lí' 'ni' e uø' e sī Creta e néé' nī jmiñ̄'.

⁸ Jō canḡim' baa' guidseaanḡ lado lacuee' 'ni' jmiñ̄' cartí caguié' naa' cōḡ' lĩ sī Buenos Puertos, e néé' quiá' cōḡ' fī lĩ sī Lasea.

⁹ Jō jmiguiub' jm̄ nicangocá' e téel' naa' fí lado la tōḡ' nī jmiñ̄', jōgui ningóo' lidseám' cajo e téel' naa' dsí' móo', cō' iē jō nijaquíeng' jii' güiib', jōba' eám' nidseáng'. Jōba' cajng' Paā casí'r' ἰ dsea' ἰ ngolíng' dsí' e móo' do iē jō, jō cajñ̄':

¹⁰ —Dsea' rú' uu', móo' jneā e eám' nidseáng' quí' ii' laco' ngóo' naa' la. Jō dseáng' ni' íng' quí' naa' e móo' la cōḡ' gui jalé' leē e quie', jōgui la quie' tí jneaa' aab' dseáng' quí' ii' e ni' íng' naa' cajo.

¹¹ Jō dsu' ἰ fī léē do, eáng' gui cajmi' gór' dsea' fī e móo' do cōḡ' gui fī ἰ quie' e móo' do laco' gui e cajmi' gór' Paā.

¹² Jō cō' e oo' jm̄ e sī Buenos Puertos do ja' 'goo' fa' e fí jō ningüñ̄ lajee' jii' güií, jōba' lajñ̄' la' ó' ngolíñ̄ do ca' í dsí' e guíá' gui e ni' uøm' bre e fí oo' jm̄ jō, jō nijmér' quijí' jial nigüiñ̄ fí cōḡ' gui oo' jm̄ lĩ sī Fenice, cōḡ' oo' jm̄ e néé' lĩ se' Creta e jøøng' lí' lí' guiee' cōḡ' gui lí' lí' ée' guóo' uø'. Jōba' ja' dseáng' fa' mī cajer' fí jō lajee' jii' güií, cō' fí jōb lami' í dsí' r' nijér' lajee' jii' jō.

Mi caróo jmiñí' e eáang'

13 Jo mi canaang` e uáam` jiu e guí e jáa' fí lí' lí' huóo` do, joba' ca'fí dsíir' e nitam` tur fí. Jo ca'uóo`m`bre e fí oo` jmiñí' do e teáaiñ'` dsíí' móo', jo cangáiiñ' quiáb'` e 'ni' Creta do. 14 Dsu' jo` huóo` cali'hi` ca'hi` guí e teá' eáang' e jáa' lí' lí' ñii'` laco' ngóo' e móo' do, jo fí lí'` jiéb'` canaang' cá' e móo' do. 15 Jo canaang'` óong' fí lí'` jiéb'` fí lí'` í' guí. Jo dsuco' jo' lí'`naa' fa' e nidsé`gui røø` e móo' do laco' í' guí, joba' lí'` ngó`naa'` jié' fí ta` quiu'` guí. 16 Jo cangáing`naa' lí'` caluu` coo' guóo'` uó` jiu e sii' Cauda e néé' ni` jmiñí'`, co' fí job` ja`gui í' guí e teá' eáang'. Jogui eáam' cacá` jaléng'` i dsea` i quie' e móo' do ta` e casitír' e móo' jiu e ngí' fí caluu` móo' fé'` quiá'r` e laco' nileáang`naa'` fing lí'` cali'`né` lajo. 17 Jo mi` cangá' e caséer' e la fí ni` móo' quiá'r`, jo cajmeáiiñ'` ta` 'nii` e mi` quiá'` e ni'ñú'r' e móo' fé'` do laco' nicuó`` bí' quiá'`. Jogui dsuco'` 'gó'bir` fing cacung'` móo' quiá'r` jee` cuu`` tóo'` fí lí'` sii' Sirte, joba' cabír' fí ni` jmiñí'` coo'` 'majii` e ii' eáang' jogui neaang`` rúng'` cóo'` móo' laco' ja` ningí` jminá`. Jo cangolím`bre laco'` jii'` ta` quiu'` guí. 18 Joba' mi` cajneá` e jmiñí'` jo, eáang'gui huáing'` ni'í' guí jogui eáang'gui niróo` jmiñí'` cajo, joba' canaaíñ'` uø'r' e lee` e téé'` dsíí' e móo' do jo cabír' fí é'` jmiñí'`. 19 Jo mi` catí'` ni' jmiñí'` lajo, canaaíñ'` uø'bre cóo'` layaang` guóor' jalé'` 'nii' e guiquíng'` 'mi'` quiá'` e móo' do. 20 Jo jmiguiub'` jmiñí'` cangoca' e jii'` iee` ja` jnéeng` o'gui jnéeng` jaléng'` núu' mi` canuu` cajo. Jo co' ja` niquiú'm`-bi e í' guí cóo'`gui e róo` jmiñí'`, joba' dseáang'` ni'í' dsí'naa' e jo` nití'`baa'.

21 Jogui co' jmiguiub'` jmiñí'` ningóo' e ja` quiee`naa'` i'naa', joba' caróo` Paa` jee` jaléng'` i dsea` do jo cajíñ'` casí'`-reiñí'`:

—Dsea` rú'`uu', guiá`guib` ca'uíing`` quí`-ii' fa' mi` cajmee`na'` núu'`na'` lajii'` júu` quie` e e ja' ca'uóo`naa'` fí oo` jmiñí'` Buenos Puertos fí lí'` se'` Creta, jo ja` cangongá'naa' e lana, o'gui ca'íng` jii'` coo'` quí`-ii'` faco' mi' canuu'`na'` júu` quie` e. 22 Jogui lana fí i` 'nú' e ja` jmitúng`` óo'na'` jii'` coo', co' jii'` jaang'` 'nú' ja` nijúung`na'; jii'` móo'ba' e ni'íng`. 23 Co' dsí'lóo`bi cajnéng` jaang'` ángel quiá'` Fidiéé` quie` e i jmóo' lajii'` ta` quiu'` dsea` do, 24 jo cajíñ'` casí'r` jnea` lala: “Ja` fóøñ'`, Paa`, co' dseáang'` 'néb` e niguie' fí quini` dseata` dsea` féng'` i guíing` fí Roma. Jo la'eáang' cóo'` 'nub` cajo Fidiéé` nileáiiñ` lajiiing` dsea` i teáang'` cóo'`na' fí dsíí' móo' na.” 25 Jo lajob` líí', dsea` rú'naa', cuóo'` bí' yaang`na', co' jalé'ba' e jíng'` Fidiéé` dseáang'` jmiti`bre, jogui nitab` dsii' e dseáang'` nilitib` laco' jii'` e cajíng'` i ángel do casí'r` jnea`. 26 Joba' fí coo'` ni` guóo'` uóo` e néé' ni` jmiñí'`, fí job` 'né` nidsitíng'naa', co' nifim` móo'` jéeng'gui.

27 Jō cōq̄ uóø, mi~ cangî tû~ semaan~ e téel~naa' fí' lado, jō caguié~naa' fí' jmiñí' lî~ siî Adriático; jō dseáng'~ lamî rōq̄~bi jmiî, jōba' fí' la fí' nab dsée' móo' lî~ téel~naa' cōq̄~ e guî e í' do. Jō uóø' guienúu' quiá'~ e jmiî jō mi~ calilí' i dsea' quie' e móo' do e nijaquieém' nitíng'~naa' uó~ quiú'. 28 Jōba' caguiar' i' jial tíi' a'gui e jmiî do, jō calilí'r^ e ni'a'gui jii'~ guigui' dsí' jñúu~ metros. Jō mi~ caguiliñ~ tí' doguijiu, jō caguia'tur i' calé' catú~, jō calilí'r^ e a'gui jii'~ guieguiée' metros. 29 Jō cō' 'gó'bre fíng casicóøng~ e móo' do cōq̄~ cuu~ 'loo', jōba' cabír' quiú' 'lo' ñí' lî~ caluu' e móo' do e lacō' jō' níngí~gui e móo' do. Jō lajee~ jō féiñ' Fidiée' e jō' güili'~gui e nijneá'.

30 Jō dsu' i dsea' i quie' e móo' do ca'f' dsíir' e nicuî~bre jō nitábre e móo' do. Jōba' canaaíñ' jíe~bre e móo' pí' e téel~ dsíi' móo' fé' do e lacō' nijmi'øng' yaaiñ~ ni~ jmiî. Jō jmóor' lafa' e nibír' 'lo' ñí' e sea' fí' quini' e móo' do. 31 Jō dsifí' mi~ calilí' Paa~ e jmóo' i dsea' do lado, jōba' casí'r~ i fii' 'lée' do cōq̄~gui jaléng' 'lée' quiá'r~ jō casí~reiñ' jō cajiñ'~:

—Song ja' nijé~ jaléng' i dsea' na dsíi' e móo' la, ja' lí' 'nú' leáng'na' cajo.

32 Jōba' i 'lée' i ngolíng~ dsíi' e móo' do caquiur' 'nii' e 'ñúu' e móo' pí' do, jō cató' fí' ni~ jmiñí'.

33 Jō lajee~ e nú'~gui e nijneá' ie~ jō, Paa~ caquiur' ta~ quiá'~ jaléng' i dsea' i ngolíng~ do e nidó'r~ capí'~jiu jō casí~reiñ'~:

—Lana níngóo' tû~ semaan~ e í' dsí'naa' e ne' duu' e~ nidsijé' quí~ii', jō jii'~ i'naa' ja' mi' caquiee~naa' lacō' jii'~ e quí'~ tñ'naa'.

34 Jōba' fñ~ i 'nú' lana e 'né'~ba' cøb'~jiu' í'na', cō' la guím' 'né' quí'~na' lajō, cō' cōq̄~ e jōba' cuø' bî' quí'~na' e seeng'na'; jō jneaa'~aa' jii'~ cōq̄' ja' e nilí'~ii', jii'~ camí'~ jñu' gui'naa' ja' ni'ling~.

35 Jō mi~ cangî e fé' Paa~ lajō, jō catíiñ~ cōq̄' iñí' jō cacuø'r' gui'máang'~ Fidiée' fí' quini' jaléng' i dsea' do. Jō lí' jō cafíiñ~ e iñí' do jō canaaíñ' gø'bre. 36 Jō lajiiim' i dsea' do cangotáaiñ~ e cagø'bre cajo. 37 Jō lajii~naa' la'ó'~ ngóo'naa' dsíi' e móo' do tíi'baa' tû~ ciento dsí' setenta y seis dsea'. 38 Jō mi~ cangî caquiee~naa' guiá'~ lajii~naa' do, cabíb' i dsea' do e micui'iee' e téel~ dsíi' e móo' do e lacō' jō'gui ii' e móo' do.

Mi~ cango'ang' móo'

39 Jō mi~ cajneá' e uóø' jō, jaléng' i dsea' i quie' e móo' do ja' ñir' jial siî e uó~ quiú' e tí' lí' tñíñ' do, dsu' cangá~bre cōq̄' lî~ cuøøng' e nijé~ e móo' do lí' ja' téel~ cuu~ eáang', jōba' fí' jōb ca'f' dsíir' e nitíñ' cōq̄' e móo' do. 40 Jō caquiur' e 'nii' e guineaang' 'lo' ñí' do, jō dob cajiúr' fí' é' jmiî. Jōgui cajléiñ' e 'ma' e íng' ta~ e quiu' ta~ quiá'~ fí' e móo' do. Jō mi~ cangî jō, caséer' fí' yú' e 'mi' e í' fí' quini' e móo' do, jō cacá~ guî e lacō' cuøøng'

ngí⁻ jminá⁻gui e móo' do. Jo lajoguib canaang⁻ dsiquiéeng' e móo' do fí 'ni' lí nilí' guóo' uó⁻. ⁴¹ Dsu' nú⁻gui e nitíng' uó⁻ quiú⁻ e móo' do, fí jee⁻ cuu⁻ tóob' nú⁻ jmiñí⁻ ca'í⁻, jo fí job cacú⁻. Jo latøom⁻ fí quini⁻ quiá⁻ cacú⁻ fí jee⁻ cuu⁻ tóo' e jíí⁻ jo⁻ cuøøng' lí jó⁻. Jogui lí⁻ lí caluu⁻ e móo' do canaang' licuüib⁻ cóo⁻ bí quiá⁻ e jmií⁻ e róo⁻ do.

⁴² Jo jaléng' i 'lée⁻ i teáng' dsí⁻ e móo' do cali'iiñ⁻ e n- jngám⁻ bre jaléng' i dsea⁻ i téer⁻ 'ñúung⁻ do e laco' ja⁻ nileáng⁻ yaaiñ⁻ do e nicuír⁻ fí 'ni' jmií⁻ mi⁻ nináiñ⁻ e nitér⁻ jmií⁻. ⁴³ Dsu' i fii⁻ quiá⁻ i 'lée⁻ do ja⁻ cacuør⁻ fí lajo fa' e i 'lée⁻ do cajméer⁻ lajo, co' la guím⁻ 'né⁻ nijáiñ⁻ jaléng' i dsea⁻ i téer⁻ 'ñúung⁻ do fí quini⁻ dseata⁻. Jo lí⁻ caquiur⁻ ta⁻ quiá⁻ jaléng' i dsea⁻ do e i⁻ jaléng' i tiing⁻ té⁻ jmií⁻ güidsitáam⁻ bre dsifí⁻ lado, jo nitíñ⁻ jminá⁻gui fí lí nilí' guóo' uó⁻. ⁴⁴ Jogui jaléng' i caguiaang⁻ gui do nitér⁻ jmií⁻ cóo⁻ 'majii⁻ osi ni⁻ cuí⁻ 'majmá⁻ quiá⁻ e móo' do é. Jo lajob catí⁻ naa' cóo⁻ e guiá⁻ fí lí nilí' guóo' uó⁻ lajalé⁻ naa' do.

28

Mi⁻ caguié⁻ Paa⁻ cóo⁻ gui i dsea⁻ caguiaang⁻ gui do fí Malta

¹ Jo mi⁻ nicaláang⁻ naa' lajii⁻ naa' do fí ni⁻ jmiñí⁻, joguiba⁻ caline⁻ naa' e nisií⁻ Malta fí ni⁻ guóo' uó⁻ lí catí⁻ naa' do. ² Jo i dsea⁻ i seeng⁻ fí do eáam⁻ guiá⁻ ca'éer⁻ cóo⁻ jnea⁻ lajii⁻ naa' do. Jo co' jmií⁻ b⁻ tuu⁻ ie⁻ jo, jogui dsíng⁻ güüi⁻ cajo, joba⁻ i dsea⁻ seeng⁻ fí do caji⁻ r⁻ jí e fe⁻ jo cató⁻ r⁻ jnea⁻ e nidsiquiéeng⁻ naa' e fí ca' jí do. ³ Jo ie⁻ jo i Paa⁻ do cangoquier⁻ cóo⁻ seang⁻ cuií⁻ quiú⁻ jo cató⁻ r⁻ fí ni⁻ jí; dsu' lajee⁻ job cagüi⁻ h⁻ jaang⁻ mi⁻ i guíng⁻ fí jee⁻ e cuií⁻ do mi⁻ calí⁻ l⁻ re' e guí⁻ jí, jo cacu⁻ re' luguoo⁻ Paa⁻. ⁴ Jo mi⁻ cangá⁻ i dsea⁻ i seeng⁻ fí do e cacu⁻ i mi⁻ do luguoo⁻ Paa⁻, joba⁻ canaang⁻ sí⁻ rúíñ⁻ lajee⁻ la'ó⁻ teáiñ⁻ do jo jíñ⁻:

—Lí⁻ fíng o' jaang⁻ dsea⁻ 'mób⁻ i dseañu⁻ na, co' caláam⁻ bre fí ni⁻ jmiñí⁻, dsu' cóo⁻ e calíñ⁻ nagui jo⁻ cuøøng⁻ i⁻ nileáng⁻ ír, co' jo⁻ catíng⁻ e seeíñ⁻ quiá⁻ Fidié⁻.

⁵ Jo dsu' Paa⁻ dsifí⁻ ladob cabó⁻ r⁻ guoor⁻ fí ni⁻ jí, jo catóm⁻ i mi⁻ do, jo jíí⁻ cóo⁻ ja⁻ e calíñ⁻. ⁶ Jo lajim⁻ i dsea⁻ i seeng⁻ fí do sijer⁻ fa' e niliyee⁻ lí cacu⁻ i mi⁻ do guoo⁻ Paa⁻ osi e nijúum⁻ bir lajee⁻ jo é. Jo ngocá⁻ bijiu⁻ e sije⁻ i dsea⁻ do su⁻ líng⁻ ee⁻ nilíng⁻ Paa⁻, dsu' ja⁻ e calíng⁻ dsea⁻ do jíí⁻ cóo⁻. Joba⁻ dsifib⁻ cajmisíng⁻ i dsea⁻ do e í dsíir⁻, jo canaaiñ⁻ fé⁻ r⁻ e i Paa⁻ do lííñ⁻ jaang⁻ dié⁻.

⁷ Jo quiá⁻ e fí lí téé⁻ naa' ca' jí do nisea⁻ tú⁻ 'ní⁻ jmáang⁻ uó⁻ quiá⁻ jaang⁻ dseata⁻ dsea⁻ féng⁻ i niseeng⁻ fí Malta i síi⁻ Publio. Jo í eáam⁻ guiá⁻ ca'íñ⁻ jnea⁻ jogui cajmicóo⁻ r⁻ jnea⁻ lajee⁻ 'ní⁻ jmií⁻ e cajé⁻ naa' fí do. ⁸ Jo ie⁻ jo tiquiá⁻ i Publio do

niráaiñ` dsée`r` e líiñ` jmohuí` e iá` guíiñ` jogui e eáang` siuiñ`. Joba` cangó` Paa` e cango`eer` dsea` do. Jo mi` caguié`r` fi` jo, camir` Fidié` uii` quiá` dsea` do. Jo lí` jo, caquidsir` guoor` fi` mogui` dsea` do, jo lajob` cajmi`leáaiñ` dsea` do. ⁹ Jo mi` caliñi` jaléng`gui dsea` dsée` i niseeng` e fi` do e ca`láang` i tiquiá`^ Publio do, jo cangolím`bre fi` lí` táang` i Paa` do e laco` dsea` do nijmi`leáang`neiñ` lajji` jmohuí` e líiñ`. Jo lajalém`biñ` do ca`láaiñ` ie` jo. ¹⁰ Jo lajñing` i dsea` do eám` cali`iáang` dsír` cóo` jnea`^, jogui cajmicóo`r` jnea`^ cajo lajee` gaang` si` e cataang`naa` fi` Malta do. Jo mi` cangf` jo, mi` cangotóo`túu` fi` calé` catú`, cajmicóo`bre jnea`^ cajo cóo` jalé` e `né` qui`naa` guiá`^ fi` lajee` e téel`naa` fi` ngóo`naa` fi` Roma.

Mi` caguié` Paa` fi` Roma

¹¹ Jo mi` cangó`naa` fi` jo, téel`naa` fi` cóo` móo` e jié` e nicaje` fi` Malta lajee` jii` güi` ; jo e móo` do nijáa` fi` cóo` oo` jmi` e sii` Alejandría. Jo jéeng` gáng` dié` dsea` suung` i líi`, jaang` i sii` Cástor jogui jaang`gui i sii` Pólux. ¹² Jo ca`uøø`baa` fi` Malta, jo cato`túu` fi` e ngóo`naa` fi` Roma. Jo mi` cangf` jo, caguié`naa` fi` cóo` fi` lí` sii` Siracusa, jo fi` job` cajá`naa` `ni` jmi`. ¹³ Jo fi` job` ca`uøø`túu` e téel`naa` dsíi` móo`, jo cangó`naa` la tóo` `ni` jmiñi`^ carti` caguié`naa` fi` cóo` fi` e sii` Regio. Jo mi` cajneá` e jmi` jo, có` lí` lí` uøøb` jó` guí, jo mi` cajneá` cóo`gui jmi` lajob` caguié`naa` cóo`gui oo` jmi` lí` sii` Puteoli. ¹⁴ Jo fi` job` cají` rú`naa` cóo` jaang` gáng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`. Jo íb` cató` jnea`^ e cajé`naa` cóo`r` fi` jo lajee` cóo` seamaan`. Jo tá`jiá lajob` caguié`naa` carti` Roma. ¹⁵ Jo jaléng` dsea` quiá` Dsea` Jmáang` i neáang` fi` Roma niñi`bre júu` qui`naa` e téel`naa` fi`. Joba` cangolíiñ` e cangojmijíñ` jnea`^ carti` cóo` fi` lí` sii` Foro de Apio jogui fi` cóo`gui lí` sii` Las Tres Tabernas. Jo mi` caneeng` rú`naa`, dsifi` ladob` cacuø` Paa` gui`máang` Fidié`, jogui eám` cali`iáang` dsír` cajo. ¹⁶ Jo mi` caguié`naa` fi` Roma, cacuøb` i `lée` do fi` e nigüeá` Paa` quiá` dsea` jiéng`, jogui e jaam` `lée` i nijmé`gui í` ír`.

Lajee` táang` Paa` fi` Roma

¹⁷ Jo mi` cangf` `ni` jmi` lajo e caguié` Paa` fi` Roma, joba` camir` fi` e calité` jaléng` dsea` quie` nifi` quiá` dsea` Israel i neáang` fi` Roma do. Jo mi` tí` lí` caseáng` í` lajñiñ` fi` jo, joba` lalab` casí` Paa` jaléng` í`:

—Dsea` góo`naa`, ja` e mi` jmé` jnea` jii` cóo` e ga` uii` quiá` dsea` góo`oo` dsea` Israel o`gui cóo` jalé` e tñng` jaléng` `li` yúu` qui`ii`. Dsu` fi` Jerusalén cajáng` dsea` góo`oo` dsea` Israel jnea` fi` jaguó` dsea` romano, <sup>18</sup> jo mi` cangf` e cajmingí` i dsea` romano do jnea` jalé` e `núng` dsea` góo`oo` jnea`, cali`iñ`

fa' mi~ caleáam`bre jnea~ co' ja' e uiing~ sea` quié~e fa' dsí' í' e nijmeáin' jnea~ cartí' nijúun~n. ¹⁹ Jo co' dsea` góo'oo' ja' cali'iiñ~ fa' e caleáang`tu i dsea` romano do jnea~ e júu` røø, joba' cali'iing~ jnea~ 'ñiá'a e i dseata~ dsea` féng' i guing~ fí' Romabing' i níquidsi' í' quié~e, nañí' fa' ja' e dsee~ sea're' quié~e jii'~ coo, o'gui sea` jii'~ coo dsee~ fa' e ni'náing~ jnea~ dsea` góo'oo' cajo cuaiñ~ quiá'~ jalé' e júu` jo. ²⁰ Jo uiing~ e joba' e catóø-ø 'nú' fí' la e laco' niliñí'na' jogui nisi~naa' coling~ e uiing~ e 'núun'~n la lana, co' uiing~ e já' lín'n e nicagüéng~ i sii' Dsea` Jmáang~ do fí' jmigüi' la, jo íb' dsea` i sijeeng~ jaléng' dsea` góo'oo'.

²¹ Jo cañí' i dsea` do quiá'~ Paa~ jo cajíñ'~ casí'~ reiñ':

—Jii'~ coo jì ja' mí' ca'ling'~ jnea' e jáa' fí' Judea fa' e fé' uii' quií', o'gui jii'~ jaang` dsea` rú'naa' dsea` Israel i nigüilíng~ fí' la fa' nicajíñ'~ júu` ga' uii' quií'~ cajo. ²² Dsü' ií'naa' nú'naa' júu` quií'~ lana quiá'~ jalé' e í' o', co' ne~baa' guiá' doñí' jieb' fé' dsea` ga' quiá'~ jaléng' 'nú', dsea` cuíng'na' Dsea` Jmáang~.

²³ Jo lajob cajméer~, catéer~ coo jmii' li~ niseáng' jaléng' dsea` Israel e fí' li~ guing~ Paa~. Jo mi' tí' li~ nisiseáng' lajing` dsea` fí' do, joba' canaang` Paa~ e guiar' júu` fí' jee~ i dsea` do quiá'~ jial iing~ Fidié'~ nicar` nifí' quiá'~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüi'. Jo guia' Paa~ e júu` do tí' la'eeb' jo cartí' ca'lóo'. Jo sí'r i dsea` do e laco' já'~ niliñ' júu` quiá'~ Jesús la'eáang' cóo' júu` quiá' ta~ quiá'~ dsea` Israel e cajme' Moi~ cóo'~gui jalé' e fé' fí' ni jì quiá'~ i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidié'~ mali~gui eáang'.

²⁴ Jo i líng~ i dsea` do jáb'~ calíñ' e júu` e guia' Paa~ do, jogui calisémbi cajo i ja' calijí' e júu` jo. <sup>25</sup> Jo co' ja' røø s'ing' i dsea` do laca'ling' ca'liñ'~ quiá'~ lajii' e júu` e guia' Paa~ do, joba' canaañ' dsilím`bre. Jo lalab casí'~ Paa~ i dsea` do:

—Lanab dseáng'~ cajíng'~ Jmiguí' quiá'~ Fidié'~ casí'r~ 'li' dsea` cóong'~ qui~naa' la'eáang' cóo'~ jaang` dsea` féng' i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidié'~ mali~gui eáang' i sii' Saí' mi~ cajíñ'~ lala:

²⁶ Gua~ jo güisí'~ jaléng' dsea` Israel

e nañí' fa' jialgui e ninúr~ dsü' ja' iñ~ ningáin' jii'~ coo;

jogui nañí' fa' jialgui e nijóør~, dsü' ja' iñ~ ninír' jii'~ coo.

²⁷ Co' dsíng'~ ja' iing~ jmitíng' jaléng' i dsea` í'

jogui ja' lí'r' í' dsír' røø

jogui jnir' loguar~ cóo'~gui jminir' cajo e laco' ja' lí'r' núur

o'gui jóør~ o'gui lí'r' ningáin' cajo.

Jo lajob ja' lí'r' níquí'~ jíng' yaaiñ' fí' quinií'

e laco' jnea~ quiá'~ jmii~ nijmi'leáan`nre jóng.

Jo lanab lí' júu` quiá'~ Saí' e cajme'r' mali~gui eáang'. <sup>28</sup> Jogui güiliñí'~ 'nú' guiá' e latí' lanab ninaan~ niguiaa~ júu` quiá'~ Dsea` Jmáang~ jee~ jaléng' dsea` i ja' líng' dsea` góo'oo' dsea`

Israel quiá' jial nileáng Fidiéé' ír jee' jalé' dsee' quiá'r, jo i dsea' í iim bre núr e júu^ jo.

²⁹ Jo mi~ cangi e cajíng' Paa e júu^ jo, gui'nang' uøøm'bi i dsea' Israel do e jmiguíng' rúññ' lajee' yaaiñ~, co' ja` røø` sáññ'.

³⁰ Jo mi~ cangi jo, caje'bi Paa tú~ jíng'gui e fi' 'núu' li~ quíir' do e si' fi' Roma. Jo fi' job íññ' jaléng' dsea' i dsilíng' i dsi'ee' ír. ³¹ Jo dseáng' eáam' ja' 'gó'r' guiar' e júu^ do quiá' jial iing' Fidiéé' nicár' nifi' quiá' lajaang' lajaang' dsea' jmigüi. Jogui e'guir jaléng' i dsea' i guilíng' do cajo jalé' júu^ quiá' Fí'naa' Dsea' Jmáang'. Jo júi' jaang' dsea' ja' ii' jñíng' quiá'r fa' ja' cuøøng' jmér' lajo.

Jo lanab júi' lí' júu^ e cajme' Lucas e catíng' Teófilo.

Júu^ e toḡ fí ni~ jì quiá'- Paa- e catíng- dsea` seeng` fí ROMA

¹ Jnea~ Paa- lín'n jaang` dsea` i jmóo` lajji~ e iing~ Dsea` Jmáang-. Jo Fidiée`bing' i cató'^ jnea~ e laco' ca'uúin~n jaang` dsea` apóo^ i óo` ta~ quiá'r- jogui caguíñ^n jnea~ e laco' niguiaa- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- quiá'- jial laang` dsea` jee~ jalé` dsee- quiá'r-.

² Jo nicajméeb` Fidiée` júu^ quiá'- jalé` e júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- na lami~ jéeng`gui la'eáang` cóo'^ jalé` jì e cajme' jaléng` dsea` i nicafé` cuaiñ~ quiá'r- malii~gui eáang`. <sup>3-4</sup> Jo e júu^ jo fé' cuaiñ~ quiá'- Fí'naa' Dsea` Jmáang- i lúng` Jóo' Fidiée`. Jo dsea` do cajar~ fí jmigüü` la e líiñ` jaang` dsea` jmigüü', dsuco' líiñ` dsea` siju` dseata~ Daví'. Dsa' cajmijnéeng` Fidiée` e la'eáang` cóo'^ Jmiguí quiá'r- 'ñia'bre e Fí'naa' Dsea` Jmáam-bing' lúng` i Jóor` camíng` i dsíng'- 'gøng' do. Jo cajmijnéeiñ` lajo` ie~ lami~ cajmijí~tur i Jóor` do jee~ jaléng` 'líi~.

⁵ Jo la'eáang` cóo'^ Dsea` Jmáang-, jogui uíi~ e eáang` guiúng- Fidiée`, joba' cacuø'r' jnea~ e ta~ laniing- la e ca'uúin~n jaang` dsea` apóo^ quiá'r-. Jo lín'n lajo` e laco' niguiaa- júu^ quiá'r- jee~ jaléng` dsea` jmigüü', jo lajoba' nijá'- líng` dsea` jogui nijmér- núur~ e júu^ quiá'- dsea` do. ⁶ Jo jee~ jaléng` i dsea` í quíim'- 'nú' cajo, dsea` i cató'^ Fidiée` e laco' ca'uúing- na' dsea` quiá'r-. <sup>7</sup> Jo e jì la catíng- 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng` fí na fí Roma. Jo eám' 'neáang` Fidiée` 'nú' jogui nicaguíñ` 'nú' e ni'uúing- na' dseáng'- dsea` quiá'r-. Jo mí'i Tiquí'ii' Fidiée` cóo'^gui Fí'naa' Dsea` Jmáang- e ni'ír- güea'^ quiá'r- jee~ jaléng` 'nú', jogui e nicuø'r- 'nú' e seeng`na' juguiá- júu^ røø`.

Lajee` e iing~ Paa- dsí'eer- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng` fí Roma

⁸ Jo la'uui~ júu^ quié`-e e fíi-guí 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, quiá'- e cuøøø` gui'máang'^ Fí'i Fidiée` uii~ quíi-na' lajñng`na' la'eáang` cóo'^ Fí'naa' Dsea` Jmáang-, dsuco' fí la fí na fé' dsea` jial e já'- lúng`na' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e car` ngocáng` óo'na'. ⁹ Jo guiáb- niñí Fidiée` e laco` ya' mí fón^nre, míi~ire uii~ quíi-na'. Jo jnea~ jmóo`o dseáng'- e ngocáng` dsii- lajji~ e iing~ dsea` do e guiaa- e júu^ quiá'- i Jóor` Dsea` Jmáang- do. <sup>10</sup> Jogui míi~bú yejí Fidiée` cajo e song e iáang` dsíir' e nicuø'r- jnea~ fí, joba' ninií-i e ni'ee` e 'nú' jóng. ¹¹ Jo eám' iin~n e nijmee` e lajo` e laco' cuøøng` e nijmicóo'^o

'nú' cóo' jalé' e guiá' e ngíng'naa' e cuø' Fidié' jneaa'aa' la'eáang' cóo' Jmiguí' quiá'r'. Jo la'eáang' cóo' jalé' e joba' e nisíng' gui' teá' fí' guiá' cóo' Dsea' Jmáang'; ¹² jo laco' cuøøng' fá'a e nijmicóo' gui' rú'naa' la'eáang' e já' lí'naa' júu' quiá' Dsea' Jmáang'.

¹³ Jo eáam' iin' e ñí'na', dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang', e jmiguiab' ya' nica'í' dsii' e ninii' i fí' na e ni'ee'e 'nú', dsu' cartí' lana jmiguiab' e nicajníng' quié'e, joba' ja' mí' calí' fa' e nicagá'a fí' na. Jo uing' quiá' e ninii' i fí' na e laco' nijmicóo' jaléng' i dsea' na e laco' ni'uíñ' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' lí' laco' jí' e nicalí' fí' góo' dsea' lí' jié'. ¹⁴ Co' 'né' e niguiaa'baa' júu' quiá' Dsea' Jmáang' jee' jaléng' dsea' i neáang' fí' góo' dsea' cóo' gui' jaléng' dsea' i neáang' fí' jee' mó' lí' huí', jogui jee' jaléng' dsea' i tñng' jí' cóo' gui' jee' dsea' i ja' líng' lajo; ¹⁵ joba' dsíng' iin' e ninii' i fí' na fí' Roma e laco' niguiaa' júu' quiá' Dsea' Jmáang' jee' jaléng' 'nú', dsea' neáang'na' fí' na.

Jial'gøng' júu' quiá' Dsea' Jmáang'

¹⁶ Jo fí' guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang', jneaa' dseáng' eáam' nita' dsii' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang', co' la'eáang' cóo' e júu' 'gøng' do niqú' Fidié' jmí' e nileáiñ' jaléng' dsea' jee' jalé' dsee' quiáiñ'. Jo la'uii' catíng' lajo jaléng' dsea' Israel, jogui lajobi cajo jaléng' dsea' i ja' líng' lajo. ¹⁷ Jo e júu' quiá' Dsea' Jmáang' na e' jneaa'aa' e nica'íng' Fidié' jneaa'aa' e lí'naa' dsea' i ja' røøng' dsee' fí' quinir' la'eáang' e já' lí'naa' júu' quiá'r', jo jo' ee' 'né' jmó'guí' e jié'gui, co' lalab' fé' fí' ni' jí' quiá'r': "Jo la'eáang' e já' líng' jaang' dsea' júu' quiá' Fidié', joba' Fidié' íñ' i dsea' í' e líiñ' jaang' dsea' i ja' røøng' dsee' fí' quinir'."

Jalém' dsea' jmigüí' óor' dsee'

¹⁸ Jo ninee' jóø'baa' e Fidié' i guing' fí' ñí'f', íb' i guíng' quiá' jalé' e ja' dseeng' cóo' gui' jalé' e lí' e jmóo' dsea', dsuco' cóo' jalé' e lí' e jmóo' jaléng' i dsea' í', jnúiñ' quiá' jaléng' dsea' rúiñ' i iing' nilicuí' júu' sea' contøøng' quiá' Fidié'. ¹⁹ Co' lajalé' e cuøøng' nilíñ' dsea' quiá' Fidié', guiáb' niñí' jaléng' i dsea' í', co' 'ñiab' Fidié' nicajméer' e nicaliñí' jaléng' dsea' jmigüí' lajalé' e jo. ²⁰ Co' lají' latí' mí' canaang' uiiñ' jmigüí', lají' e líng' Fidié' e ja' quí' dsea' jmí' nilíñir', fa' la e 'gøíñ' e sea' lata' jogui e dseáng' jí' íbre líiñ' Fidié', jo lajalé' e jo cuøøng' nilíñ' dsea' la'eáang' cóo' jalé' e nicajméer' fí' la'úng' fí' jmigüí'. Joba' jaléng' i dsea' í' ja' cuøøng' fa' e nifé'r' e ja' caliñir' e seeng' Fidié'. ²¹ Jo nañí' fa' niñí'bre e seeng' Fidié', dsu' ja' cajmí'gór' dsea' do laco' catíng', o'gui cacuø'r' dsea' do gui'máang' cóo' jalé' e guiá' e nicajmée' dsea' do.

Dsu' o' lajo, co' lí' lí' í' dsíir' jmang' júu^ e ja` uing~ seab, jogui nicajnáib~ moguir~ fa' e ni'í' dsíir' jalé' e guiá'. 22 Co' fé'r' yaaiñ~ e líiñ' dsea` i tting` eáang', dsu' o' já' lajo, co' úib' líiñ'. 23 Dsaco' jo' jmiféiñ' Fidiée' i' gøng' i seeng` car` ngonghí jmü~, jo nicanaaiñ` cajmeáaiñ` diée~ quía'r~ cóo'~ guóor` i líing~ la líing` dsea` jmigüi` osi i líing~ la líing` ta' é, osi i líing~ la líing` jó' quiá' tñ` é, osi i líing~ la líing` jaléng' jó' i dsijñúung` uó` é; jo lajaléng' íb' i cajmiféiñ' e lafa' e nijmiféiñ' Fidiée'.

24 Jo uíi' e jmóo` i dsea` do jalé' e 'li^ do, joba' Fidiée' nicatiúum~bre jaléng' í e laco' nijméiñ' do jalé' e 'li^ jo e lí' dsíir', co' eáam` ga` beáng' dsee` yaaiñ~ lajee` la'ó' yaaiñ`. 25 Dsu' lafa' e nijmitir~ lajii' e júu^ quía'- Fidiée' e sea` contøng~, jo lico' jmitir~ lajii' júu^ e o' jáb', jogui jmi'gór` jogui jmiféiñ' lajii' e sea` fí' jmigüi` e cajmée' Fidiée' e lafa' e nijmiféiñ' 'ñia' Fidiée' i cajmée` jalé' e jo. Co' jii' dsea` íb' i catíng~ i nijmiféng' dsea` car` ngonghí jmü~. Jo lajob` 'né` lí'.

26 Jo uíi' e jmóo` jaléng' i dsea` do lajo, joba' Fidiée' nicatiúum~breiñ' do e laco' nijméiñ' jalé' e 'li^ e lí' dsíiñ' do e quí' tñiñ` jmóor'. Dsaco' la quie' cartí' jaléng' dseamí nicatúbre lajii' e catíng~ jmóor` cóo' jaléng' dseañu', jo nicanaaiñ` jmóor` lajo lajee` la'ó' dseamíiñ'. 27 Jogui lajobi cajo cajmée` jaléng' dseañu', nicatúbre lajii' e catíng~ jmóor` cóo' jaléng' dseamí, jo nicanaaiñ` e jo` téeiñ` yaaiñ~, co' nijmóor` lajii' e ja` catíng~ nijmér` lajee` la'ó' dseañuiñ'. Jo la'ó' dseañu'bre nijmóor` lajii' e 'li^ rúíñ', joba' fí' ngúu' táam` jaléng' i dsea` la'í' íñ' iihuí' e jáa' quía'- Fidiée' uíi' e jmóor` jalé' e 'li^ lajo.

28 Jo co' jo` iing`gui dsea` fa' e nijmicuíñ` Fidiée', joba' Fidiée' nicatiúum~bre jaléng' í, jo jo` jñíiñ' quíaiñ' do e ni'í' dsíiñ' jalé' e 'li^ e já` dsíiñ', jo cóo' jalé' e í' dsíiñ' do canaang` jmóor` jalé' e ja` dseeng` e ja` catíng~ nijmér`. 29 Jo jaléng' i dsea` í' jmóor` laji` íing' e ja` dseeng` e sea` fí' jmigüi, jogui jmóor` laji` íing' e lí' dsíi' ngúu' táaiñ, jogui eáam` jmáiñ' ga` jaléng' dsea` rúíñ', jogui eáam` dsihuíiñ' quía'- jaléng' dsea` rúíñ', jogui jmóor` ta` jngang' jaléng' dsea` rúíñ', jogui jmóor` ta` tñng, jogui jmigøoiñ` dsea` rúíñ', jogui contøom` í' dsíir' e ga` quía'- dsea` rúíñ', jogui jmóor` ta` quie' adsee', 30 jogui fé'r' júu^ ga` quía'- jaléng' dsea` rúíñ', jogui 'ní' núim~bre Fidiée', jogui ja` í' líiñ` cóo' jalé' e ga` e jmóor', jogui fé'r' júu^ róo` uii' quía'r` yaaiñ~, jogui eáam` jmijløng' yaaiñ~ jee` jaléng' dsea` rúíñ', jogui 'nó'r' jial nijmi'uíñ` jalé' e ja` dseeng`, jogui ja` jmóor` náur~ lajii' ta` quíu' dsea` cóøng' quía'r', 31 jogui ja` iñ~ e ningáiñ' lí' doñi' ee' e guiá, o'gui jmitir~ jalé' júu^ e fé'r', jogui ja` 'neáaiñ` jaléng' dsea` rúíñ', jogui ja` tñiñ` iñ` dsee` quía'- jaléng' dsea` rúíñ' o'gui fí' líiñ` jii' jaang` dsea`

rúin' cajo. ³² Jo jaléng' i dsea' la'í niñi'bre guiá' e Fidié' nicacuø' júu' quiá'r' e doñi' i dsea' i jmóo' lajo, dseáng' 'né' e nijúum'bre. Dsu' ja' ee' lí' e niñir' lajo, dsu' mí' 'noo'bi jmóor' jalé' e ja' dseeng' lajo, jo jì'gui cartí' láang' dsí'bre mi' jmóo' jaléng' dsea' jiéng' e ga' lajo.

2

Fidié'bing' i quidsí' í' laco' catíng' quiá' lajaléng' dsea' jmigüi'

¹ Joba' fhí' guí' 'nú', dsea' rú'naa', i' 'nú' cuø'na' dsee' dsea' rúng'na', ja' e lí' i' líng'na', dsu' mi' jmoo'na' lajo, yaam'ba' cuø'na' dsee' yaang'na' jóng, dsuco' 'nú' jmoo'na' ga' lí' laco' la jmóo' i dsea' íb' cajo. ² Jo nine'baa' røø' e laco' catíim' quidsí' Fidié' í' quiá' lajaléng' dsea' i jmóo' e ga' lajo. ³ Dsu' 'nú', dsea' cuø'na' dsee' jaléng' dsea' rúng'na', ja' güi'í' óo'na' fa' e ja' niquidsí' Fidié' í' qui'na' laco' catíng', co' 'nú', røøb' jmoo'na' cajo laco' jmóo' jaléng' i dsea' i jmóo' e ga' lajo. ⁴ Jo eáam' guiúng' Fidié' cóo' 'nú', jogui eáam' féng' dsíir' cajo. Jo uí' e eáam' guiúin' do, joba' nisijeein' 'nú' cartí' niquí' jíng' yaang'na' fí' quinir'. Dsu' 'nú', ja' iing'na' jmée'na' cuente jial tí' guiúin' cóo' 'nú'. ⁵ Jo co' jaléng' 'nú' eáam' ue' óo'na' jogui ja' iing'na' fa' e niquí' jíng' yaang'na' fí' quini' Fidié', joba' eáam' nijmi'míng'na' jalé' iihuí' e catíng'na' mi' nití' í' e niquidsí' Fidié' í' laco' catíng' quiá' lajaang' lajaang' dsea' jmigüi'. ⁶ Co' ie' jmí' job mi' niquí' quiá' lajaang' lajaang' dsea' lí' jialco' jii' e nica'ée' dsea' lajee' e seein' fí' jmigüi' la. ⁷ Jo jaléng' dsea' i 'no' jial e nifé' Fidié' guiá' uii' quiá'r' jogui jial e niñiñ' quiá' dsea' do jalé' e jlo' e catíin' jogui jial e niliseein' lata' uii' e cuø' dsíir' e jmóor' jalé' e guiá', joba' lajaléng' dsea' i jmóo' lajo, Fidié' nicuø'bre jaléng' í' e niliseein' cøøng' cóo'r' lata'. ⁸ Jo dsu' lajaléng' dsea' i jmóo' lajii' e lí' dsíir' yaaiñ' jogui ja' náur' jalé' ta' huí', co' lí' lí' tí'gui dsíir' e jmóor' jalé' e ja' dseeng', jo uí' joba' Fidié' eáam' nisiguiin' quiá' jaléng' í', jo iihuí' e eáam' nicuø'rein'. ⁹ Joba' jaléng' i dsea' i jmóo' jalé' e ga' lajo, eáam' fí'í' niliñ' cóo' jalé' iihuí' e ni'íñ' e jáa' quiá' Fidié', jo jee' jo quiéng' jaléng' dsea' i líng' dsea' Israel jogui dsu' lajobi cajo jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel. ¹⁰ Dsu' jaléng' i dsea' i jmóo' jmang' jalé' e guiá', 'ñiab' Fidiéeb' nicuø'r' jaléng' í' jalé' e jlo' e catíin', jogui nifér' guiá' uii' quiáin', jogui nicuø'r' e niliseein' juguiá' contøøng' cajo. Jo jee' jo quiéng' jaléng' dsea' Israel, jogui dsu' lajobi cajo jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel. ¹¹ Co' Fidié' ja' cår' cuente jial líng' dsea', co' røøb' lí'naa' laji'naa' fí' quinir'.

12 Jo jaléng^l dsea` i ée` dsee` e ja` mí calicuír` e júu` quiu^l ta` quiá<sup>l</sup>- Moi, joba' mi` nití` í` e júuiñ` ja` ni^h í` quiá<sup>l</sup>- la'eáang` cóo^l` e júu` quiu^l ta` do; jo dsu<sup>l</sup> jaléng<sup>l</sup> dsea` i ée` dsee` nañi' fa' nicuú^l bre jial fé^l e júu` quiu<sup>l</sup> ta` do, joba' mi` nití` í` e júuiñ` , cóo^l` e júu` quiu^l ta` dob ni<sup>h</sup> í` quiá^l- r- laco^l catáang` . 13 Co<sup>l</sup> ja` ni^h íng^l Fidiée` jaléng<sup>l</sup> i dsea` i lico^l núu` e júu` quiu^l ta` do e líiñ` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quinir<sup>l</sup> , dsuco<sup>l</sup> lajji<sup>l</sup>` dsea` i jmóo` núu^l` laco<sup>l</sup> fé<sup>l</sup> e júu` jo, jii^l` íbing<sup>l</sup> i ni<sup>h</sup> íng<sup>l</sup> Fidiée` e líiñ` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quinir^l . 14 Jo jaléng^l dsea` i ja` líng^l dsea` Israel ja` sea` quiá<sup>l</sup>- r- e júu` quiu^l ta` do; dsu<sup>l</sup> mi` jmóor` laco<sup>l</sup> fé<sup>l</sup> e júu` quiu^l ta` do, jmóor` jii^l` laco<sup>l</sup> í` dsíir` yaam` bre, joba' lafa' yaam` bre sea` júu` quiu<sup>l</sup> ta` quiá^l- r- jóng. 15 Dsuco^l cóo^l` lajalé<sup>l</sup> e jmóor` do cuø` lí` quiá^l- r- e dseáng^l fí` dsíi` bre sea` jalé<sup>l</sup> e júu` quiu^l ta` do. Co<sup>l</sup> cóo<sup>l</sup>` jii^l` e í` dsíir` yaaiñ` do ni ja^l júu` quiá<sup>l</sup>- jalé<sup>l</sup> e jo, jogui cajo cóo<sup>l</sup>` jalé^l e í` dsíir` do ni` níng` ír` òsi nijmi` òng^l ír` é. 16 Jo nidsijée<sup>l</sup> lajalé<sup>l</sup> e jo lí<sup>h</sup> laco<sup>l</sup> cafá<sup>l</sup> a na mi` niguiée^l jmíi` e Fidiée` ni` ír` í` lí<sup>h</sup> jialco<sup>l</sup> ca<sup>l</sup> dsíi` dsea` jogui jialco<sup>l</sup> cajméer` lí` ja` nî dsea` jiéng<sup>l</sup> . Jo nijmér` lajo la'eáang` cóo<sup>l</sup>` Fíi` naa' Dsea` Jmáang` lí<sup>h</sup> laco<sup>l</sup> jii<sup>l</sup>` lí^h e júu` e guiá<sup>l</sup> jnea` .

Jial seeng` dsea` Israel cóo^l` e júu` quiu^l ta` quiá<sup>l</sup>- r- e cajme` Moi`

17 Jo fíi` guíi` jaléng^l 'nú', dsea` fó<sup>l</sup> na' e líng<sup>l</sup> na' dsea` Israel jogui e teá^l teáang^l na' cóo^l` júu` quiu^l ta` quiá<sup>l</sup>- Moi jogui e jmijløng<sup>l</sup> yaang` na' dsu^l uíi^l e líng^l na' dsea` siguáng<sup>l</sup> quiá<sup>l</sup>- Fidiée<sup>l</sup>; 18 jogui fó<sup>l</sup> na' cajo e niñi` bi' lajji^l e iing` Fidiée<sup>l</sup> e nijmée<sup>l</sup> na', jogui e júu` quiu^l ta` do jmicóo<sup>l</sup>` 'nú' e niguii` na' jnang` e guiá^l e nijmée^l na', 19 jogui e dseáng^l nitab` óo<sup>l</sup> na' e nilí<sup>l</sup> ba' nijmicóo<sup>l</sup> na' jaléng<sup>l</sup> dsea` i lafa' tiuung` uíi<sup>l</sup> e ja` já^l líiñ` e seeng` jaang` Fidiée<sup>l</sup> , jogui fó<sup>l</sup> bi' cajo e lí<sup>l</sup> bi' nijmicóo<sup>l</sup> na' jaléng<sup>l</sup> dsea` i seeng` fí` lí` nuu` sò^l uíi^l e eáang` beáng<sup>l</sup> dsee` yaaiñ` ; 20 jogui fó<sup>l</sup> na' cajo e nitab` óo^l na' e lí^l ba' é^l na' jaléng^l dsea` i ja` lí^l gui^l jnang^l jalé^l e guiá^l e nijmér` , jogui e tiim` ba' jmée^l na' lajo cajo cóo^l` i dsea` i tá caliñi` e júu` quiu^l ta` quií<sup>l</sup> na' do, dsuco<sup>l</sup> e fí` ní` júu` quiu^l ta` do í` óo^l na' e fí` job lí` sea` uing` e laco^l tãng^l na' ngáng^l na' jogui e laco^l líñi^l na' jalé^l júu` já<sup>l</sup> . 21 Joba' fíi` i jaléng^l 'nú' e 'núb' e' na' jaléng^l dsea` jiéng<sup>l</sup> , jo dsu<sup>l</sup> eáang<sup>l</sup> gui` né` e nijmitãng<sup>l</sup> na' yaang` na' ; jogui 'nú' guiá^l na' júu` jee` jaléng^l dsea` e ja` dseeng` e jmóo` dsea` íi` , jo dsu^l cuøøng` 'nú' bi' jmoo` na' íi` quiá<sup>l</sup>- dsea` rúng^l na' ; 22 jogui fí^l na' dsea` e ja` dseeng` e 'léé' dsea` e güiñ` cóo<sup>l</sup>` i o^l quiá^l- r- , jo dsu^l cuøøng` 'nú' bi' jmoo` na' jalé^l e ja` dseeng` lajo ; jogui 'ní^l máang^l na' jaléng^l diée` i jmáang` dsea` cóo<sup>l</sup>` guoor` , dsu<sup>l</sup> cuøøng` 'nú' bi' jmoo` na' íi` jalé^l e sea` fí` siná^l guá^l quiá^l- jaléng^l i diée` do ; 23 jogui eáang<sup>l</sup> jmijløng<sup>l</sup> yaang` na' quiá^l- e

júu^ quiá' ta~ quiá'- Moi~ do, jò dsu' ja` jmi'goo`na' 'ñia' Fidiéé', cò' ja` jmoo`na' náu~na' jalé' e júu^ quiá' ta~ do. ²⁴ Cò' e jáb'- e líng~ uim~ba' e fé' fí' ní' jì quiá'- Fidiéé' lala: "Jaléng' dsea` ì ja` líng' dsea` Israel gab` fé'r' uii~ quiá'- Fidiéé' uí' còq'~ jalé' e ga' e jmoo` 'nú', dsea` líng'na' dsea` Israel."

²⁵ Dsucò' e jáb'-, doñí' ìi' 'nú' ì náu~ e júu^ quiá' ta~ quiá'- Moi~ do, seab` lí' íng^ ta~ quií-na' e tóq' lí' fí' ngúu' táang'na' lí' laco' la litúng'naa', dsea` lí'naa' dsea` Israel. Jò dsu' song ja` náu~na' e júu^ quiá' ta~ do, joba' ja` e ta~ íng^ quií-na' jóng e tóq' lí' fí' ngúu' táang'na' do. <sup>26</sup> Jò song ìi' 'nú' ja` mí' cató' lí' fí' ngúu' táang' jò dsu' jmití'ba' lajii'~ e júu^ quiá' ta~ do, joba' Fidiéé' ím'bre 'nú' jóng lafa' jaang' dsea` ì nicató' lí' fí' ngúu' táang', nañí' fa' ja' mí' calí're lajò. <sup>27</sup> Jò ì dsea` ì ja` tóq' lí' fí' ngúu' táang' dsu' jmiti'bre e júu^ quiá' ta~ do, joba' còq'~ ì dsea` î cuø' lí' e jaléng' 'nú', dsea` líng'na' dsea` Israel, oo~ba' dsee' fí' quini' Fidiéé'. Cò' nañí' fa' nicatób' e lí' do fí' ngúu' táang'na' jogui e seab` quií-na' e júu^ quiá' ta~ do, dsu' ja` jmití'na' laco' fé' e júu^ jò.

²⁸ Dsucò' e jáb'-, lajòb lí', jii'~ jaang' dsea` líiñ' dseáng'- dsea` Israel dsu' uí' e jmóor' jii'~ e quí'~ títng' dsea` áang' quiá'r' fa' e tóq' lí' fí' ngúu' táaiñ'. <sup>29</sup> Dsucò' ì dsea` ì dseáng'- já' líng' dsea` Israel, fí' dsí'bre lí' líiñ' lajò, jogui e quí'~ títíñ' e jmóor' lí' fí' ngúu' táaiñ' do, o' fí' jò lí' 'né' jmér' lajò, cò' lafa' fí' dsí'bre lí' nitóq' e lí' do lana, cò' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang' nilíiñ', jò Jmiguí' quiá'- Fidiéé' dsea` jmóo' lajò, jò o' júu^ quiá' ta~ quiá'- Moi~ e jmóo' lajò. Jò ì dsea` ì líng' lajò, Fidiéé'bing' ì fé' guiá' uii~ quiá'r' jò o' dsea` jmigüí' ì fé' lajò.

3

¹ Joba' ¿su guiá' gui e lí'naa' dsea` Israel, jogui su e quíng'gui quií-ii' e tóq' lí' fí' ngúu' táang'naa' lí' laco' quí'~ títí'naa'? <sup>2</sup> E jáb'-, lajòb lí', cò' jmiguiab' uiiing~ sea' e guiá' e lí'naa' dsea` Israel, jò e laba' e niing~gui e jneaa'bing' ì nicangíng' júu^ quiá'- Fidiéé'. ³ Jò dsu' e jáb'-, ì líng~ la'ó' dsea` góo'naa' dsea` Israel nicatú'bre e já' líiñ' júu^ quiá'- Fidiéé'. Dsu' Fidiéé' contøom~ jmitir~ júu^ quiá'r' nañí' fa' ì líng~ dsea` góo'naa' ja` cajméer' já' líiñ' e júu^ jò. ⁴ Cò' e jáb'-, contøom~ fé' Fidiéé' júu^ já', nañí' fa' dsea` jmigüí' contøom~ quier' júu^ ta~ júu'. Cò' lalab fé' fí' ní' jì quiá'- Fidiéé' lí' fé' cuaiñ' quiá'r': Jò mí' núu' dsea` júu^ quií'-

conguiab' líñir' e jmang'~ júu^ já'-ba' fó' 'nú', jò contøom~ lí' mí' cuø' dsea` 'nú' dsee'. Jò lanab fé' fí' ní' jì quiá'- Fidiéé'.

⁵ Jò dsu' song jalé' e ga' e jmoo~naa' íng^ ta~ e laco' eáang'gui nililí' dsea` jialcò' jmóo' Fidiéé' jmang'~ jalé' e guiá', joba' ¿e~

nife'ee' jóng? ¿Su e gab`jmóo` Fidiée` mi` cuør' iihuú' uú' jalé` e ga` e jmoo`naa' do? (Dsu' fá'-a e júu` la lí' laco' la fé' doñí' ii` dsea` jmiǵúí`.) <sup>6</sup> Dsu' Fidiée` ǵíí` cõõ` e ga` jmóor`. Co' faco' ja` cuør' iihuú' mi` jmóo` dsea` e ga`, jõba' çjiali lí'r e ni'ír- í' røø` quiá'- lajaléng` dsea` jmiǵúí'? ⁷ Jo seem` dsea` i` fé' e cõõ` jalé` júu` e o' já'- e fé'r', eáang`gui nililí' dsea` jial fé' Fidiée` jmag'` júu` já'-, jo lajõba' nijmi'gõ` dsea` ír. Jo song lajõb líí', jõba' çjiali' ngúng` i` dsea` í` dsee- e líiĩñ` jaang` dsea` dsee- dsea` qui'? <sup>8</sup> Jo song lajõb líí' cajo, jõba' cuøøng` fe'ee' jóng, çjiali' ja` jmó'oo' e ga` e laco' ni'uíng` jmag'` e guiá'? Jo lanab fé' i` líing` dsea` e cuør' jnea` dsee-, cõ' fé'r' e e júu` lanaba' ée- jnea` dsea` rún`n, jo dsu' dseáng`- o' lajo. Jo jaléng` i` dsea` i` fé' ga` lajo lí' catíiñ` e ni'íñ` laǵíí' iihuú' quiá'- jalé` e ga` e jmóor` do.

Jalém` dsea` røøiñ` dsee-

⁹ Jõba' ¿su jneaa`aa', dsea` lí'naa' dsea` Israel, guiúng`guí' fí' quini` Fidiée` laco'gui i` dsea` i` ja` líing` lajo? ¡U~, dseáng`- o' lajo! Dsuo' nicafíi`-baa 'nú' e lajalém` dsea` i` líing` dsea` Israel jogui lajalém` dsea` i` ja` líing` lajo dseáng`- røøb` líiĩñ', cõ' jalé` dsee- quiá'-bre silí' ír. ¹⁰ Co' lalab fé' fí' ni` jì quiá'- Fidiée`:

¡Ja` seeng` ǵíí` jaang` dsea` fa' e éer` røø` contøøng`!

¡Co' dseáng`- ǵíí` jaang` dseáng`- ja` ii` seeng` i` jmóo` lajo!

¹¹ Jogui ja` seeng` dsea` i` quíí' jmi` ningáng`,

o'gui i` iing` ni'náng' Fidiée` cajo.

¹² Co' laǵiim` dsea` nicacár` fí' ga`,

jõgui laǵiim` cajo ja` ee` uing` sea` quiá'r` ǵíí` cõõ`.

¡Co' ja` seeng` jaang` dsea` fa' i` ée` røø'!

¡Co' dseáng`- ǵíí` jaang` dseáng`- ja` ii` seeng` i` jmóo` lajo!

¹³ Jo jalé` júu` e fé'r', jmag'` júu` 'lib' líí'.

Jo eáam` jmiǵøøiñ` dsea` rúíñ' cõõ` jalé' e fé'r'.

Jo jalé' e júu` jo eáam` 'léé',

lí' laco' líí' e nó` quiá'- jaang` mi' i` guíng`.

¹⁴ Jo lajalé' e fé'r' do jmag'` júu` guíib`,

jo cõõ` jalé' e jo eáam` búíñ` jaléng` dsea` rúíñ'.

¹⁵ Jo contøøng` guíing` dsíir` e nijngáiñ` dsea` rúíñ'.

¹⁶ Jo laǵíí' fí' teáaiñ` dseáng`- jmag'`- laǵíí' e 'lé-bre dseáng`-.

Jo cuør' iihuú' jaléng` dsea` rúíñ'.

¹⁷ Jo dseáng`- ǵíí` capí' ja` ñir` jial dseáng`- e seeiñ` juguiá`-

cõõ` Fidiée`.

¹⁸ Jogui dseáng`- ǵíí` capí' ja` ñir` e 'né` e nijmi'gór` Fidiée`.

Jo lanab líí' júu` quiá'- Fidiée`.

¹⁹ Jo nine`baa` røø` e lajalé' e júu` quiu' ta` e cajme' Moi` jaléng` dsea` Israelbing' catíng`- nijmiti~, jo lajõba' ǵíí` jaang` dsea` jmiǵúí` cuøøng` fa' nijíñ`- e ja` røøiñ` dsee- fí' quini` Fidiée`, cõ' dsea` í'bing` i` í' laco' catíng` quiá'- lajaléng`

dsea` jmiǵüî. <sup>20</sup> Co' Fidiée` ja` ni'íñ' jîî~ jaang` dsea` e liiñ' jaang` dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir` dsu' uíi' e jmitir` e júu` quiu' ta` do. Dsuo' jîî~ li` íng` ta` e júu` quiu' ta` do e lico' line`naa' e lí'naa' dsea` røøng` dseeb`.

Jial íng' Fidiée` jneaa`aa' la'eáang' e já'- lí'naa' júu` quiá'r`

²¹ Jo dsu' lana Fidiée` nicacuø'r` jneaa`aa' e nine`naa' jial e íñ' jneaa`aa' e lí'naa' dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir`. Jo jmóor` lajo dsu' o' uíi' e jmití`naa' júu` quiu' ta` e cajme' Moi`. Jo røøb` cøøng` e júu` na laco'gui e fé' e fí` ni` e júu` quiu' ta` do jogui laco' e café' jaléng' dsea` i café' cuaiñ` quiá'- Fidiée` mali`gui eáang'. <sup>22</sup> Jo røøb` íng' Fidiée` lajaléng' dsea` jmiǵüî e liiñ' dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir` la'eáang' e já'- líiñ` júu` quiá'- Dsea` Jmáang`. ²³ Co' lajii`m` dsea` jmiǵüî nica'éer` dsee`, jo uíi' e joba' ja` catíiñ` e nitiíñ' e niliseeiñ` cøø' Fidiée` fí` lí` niing` 'gøng' dsea` do. <sup>24</sup> Dsu' uíi' e Fidiée` eáam' 'neáiñ` jneaa`aa' e jîî~ ja` catí`naa' lajo, joba' ca'íñ` jneaa`aa' e lí'naa' dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir`. Jo cajméer` lajo la'eáang' e nicaléang` Dsea` Jmáang` jneaa`aa' jee` jalé' dsee` qui`ii' ie` lamí` cajúíñ` fí` dse' crúu`. <sup>25</sup> Jo Fidiée` cacuøøiñ` Dsea` Jmáang` e laco' cajúng` dsea` do fí` dse' crúu`. Jo la'eáang` cøø' e jmi'øøng` Dsea` Jmáang` e catuü` fí` jo, ca'íñ` dsee` quiá'- dsea`. Jo Fidiée` cacuøøiñ` dsea` do e laco' cuø' li` e contøøm` jmóor` jmang' e guiá` jogui e eáam' féng' dsíir' cajo, dsuo' ja` ía` dsíir' jalé' dsee` e ca'éé` dsea` lamí` jéeng'gui. <sup>26</sup> Jo cajméer` lajo e laco' niliñ' dsea` jmí` na e ím`bre dsea` e líiñ' dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir`. Jo e na cuø' li` e jîî~ íb` dsea` i jmóo' jmang' jalé' e guiá`, jogui jîî~ íb` cajo i íng' doñi` ii` dsea` i já'- líng' júu` quiá'- Dsea` Jmáang` e liiñ' dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir`.

²⁷ Jo lana jîî~ cøø' fa' e nijmiǵløng` yee`naa' fí` quini` Fidiée` e í` dsí`naa' e ni'íñ' jneaa`aa' dsu' uíi' e jmití`naa' e júu` quiu' ta` do, co' ni'ím`bre jneaa`aa' dsu' uíi' e já'- lí'naa' júu` quiá'- Dsea` Jmáang`. ²⁸ Jo lanaba' nicaline`naa' røø' e Fidiée` ni'ím`bre dsea` e liiñ' dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir` dsu' uíi' e já'- líiñ` júu` quiá'- Dsea` Jmáang`, dsu' o' uíi' e jmitir` e júu` quiu' ta` do. <sup>29</sup> Dsu' Fidiée` ja` liiñ' jîî~ Fidiée` quiá'- dsea` Israel, co' líim`bre cajo Fidiée` quiá'- lajaléng' dsea` jmiǵüî. ³⁰ Co' dseáng'- jaam` Fidiée` dseáng'- i seeng', jo jîî~ í'bing' i íng' dsea` i já'- líng' júu` quiá'- Dsea` Jmáang` e liiñ' dsea` ja` røøng` dsee` fí` quinir`, nañi' su liiñ' do dsea` Israel oši ja` liiñ' lajo é. ³¹ Jo dsu' uíi' e já'- lí'naa' júu` quiá'- Dsea` Jmáang`, joba' dseáng'- ja` cuøøng' fa' e ni'náng' ca' lajîî~ e fé' e fí` ni` júu` quiu' ta` do. Co' lí' lí' jmi'goo`b`hí` jial tíi` niing` e fé' e júu` jo.

4

Jō lî' laco' cajmée' 'lîi' yúu' Abraham, lajōb 'né- jmó'oo'

¹Jō lana, dsea` rú'naa', nisi~naa' capi' cuaiñ~ quiá' e` cali` cóqo' 'lîi' yúu' qui`ii' Abraham. ²Co'fa' mi~ ca'íng' Fidiée' 'lîi' yúu' Abraham e liiñ' do jaang` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quini~ dsu' uíi' jalé' e guiá' e ca'éeiñ, jōba' seab` cuøong` lí` jmijlōng' 'ñia'r' jōng, dsu' o' fí` quini~ Fidiée' faco' lajō. ³Dsūco' lalab fé' fí` ni~ jì` quiá' Fidiée': "Jō 'lîi' yúu' Abraham jáb' calíñ` júu` quiá' Fidiée', jōba' Fidiée' ca'íñ' dsea` do e liiñ' do jaang` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quini~."

⁴Jō lajōb lîi', fa' jaang` dsea` jmóor` ta~, jōba' e 'léeiñ' do ja` ngúñ' lîi' ta~ ngúñ', co' quiá' lajîi' ta~ e jmóo'bre quiá' e jōba' ngúñ'. ⁵Jō dsu' fa' jaang` dsea` já' lîiñ` júu` quiá' Fidiée', jōba' Fidiée' ím'bre dsea` do e liiñ' do jaang` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quini~ nañi' fa' ja` mí` cajméeiñ' do jîi' cóqo' e guiá'. <sup>6</sup>Co' caféb' dseata~ dsea` féng' Davi' ie~ malîi' gui do quiá' jial tíi' juguiá' quiá' lîi' doñi' jîi' dsea` mi~ jo' íu~ dsíi' Fidiée' cóqo' lajalé' e nicajmée' lami~ jéeng'gui, jogui e nica'íng'neiñ' e liiñ' do jaang` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quini~. ⁷Jō lalab cajíng' i dseata~ do ie~ malîi' gui do:

jō eáam' juguiá' quiá' jaléng' dsea`
mi~ Fidiée' nica'íñ' dsee` quiá' lajalé' e ga` e
nicajméeiñ',
jogui e nica'léang'neiñ' jee~ jalé' dsee` quiá'!

⁸Jō eáam' juguiá' quiá' jaléng' dsea`
i jo' íu~ dsíi' Fíi'naa' Fidiée' jalé' dsee` e nica'éeiñ'.

Jō lanab jîi' lîi' júu` quiá' dseata~ dsea` féng' Davi'.

⁹Jō e juguiá' na ja` catíng' jîi' dsea` Israel i quí' tîng` tóqo' lí' fí` ngúu' táang', co' catíim` cajo jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel dsea` i ja` quí' tîng` lajō. Co' lîi' laco' la nicasíi'naa' 'nú' e Fidiée' ca'ím'bre 'lîi' yúu' Abraham e liiñ' do jaang` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quini~ dsu' uíi' e já' calíng' dsea` do júu` quiá' Fidiée', <sup>10</sup>jō çlî' ca'íng' Fidiée' i 'lîi' yúu' Abraham do e liiñ' do lajō? ¿Su nú'gui e cató' lí' fí` ngúu' táaiñ' osi mi~ cangf' jō é? Mól' ná'gui e cató' lí' fí` ngúu' táam'bre ca'íng' Fidiée' ír' e liiñ' do jaang` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quini~. <sup>11</sup>Jō mi~ cangf' e ca'íng' Fidiée' i 'lîi' yúu' do, joguiba' cató' lí' fí` ngúu' táaiñ' do e laco' cuø' lí' e nica'ím' Fidiée' ír' e lîiñ' jaang` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quini~ dsu' uíi' e já' calíñ' do júu` quiá' Fidiée'. Jō uíi' e jōba' i 'lîi' yúu' Abraham do ca'uíñ' lafa' tiquiá' jaléng' dsea` i já' líng' júu` quiá' Fidiée'. Co' Fidiée' bing' i íng' dsea` i já' líng' júu` quiá'r' e laco' niliñ' do dsea` i ja` røong` dsee` fí` quini~, jō ja` ee' lîi' fa' ja` mí' cató' lí' fí` ngúu' táaiñ' do. <sup>12</sup>Jogui i 'lîi' yúu' Abraham do líim'bre cajo lafa' tiquiá' jaléng' dsea` Israel i nicató' lí' fí` ngúu' táang'.

Jō ī 'liĩ yúu' do líiĩñ' lafa' tiquiá' jaléng' î dsu' o' uíi' e nicatō' li' fí ngúu' táaiñ' do; cō' 'né' e nijmiti' biñ' do cajo lí' laco' cajmée' ī 'liĩ yúu' Abraham do ie' lamí' já' calíiñ' júu' quiá' Fidiée' lajee' e ná' gui e catō' li' fí ngúu' táaiñ'.

Mi' cacuø' Fidiée' júu' quiá'r' 'liĩ yúu' Abraham

13 Jō ie' malíi' gui do Fidiée' cacuø'r' júu' 'liĩ yúu' Abraham cóo' gui jaléng' dsea' sijur' e niñiim' biñ' do lajalé' e sea' fí jmigüi'. Jō e júu' la caliti' dsu' o' uíi' e 'liĩ yúu' Abraham cajmées' náu'r' e júu' quiu' ta' e cajme' Moi'. Cō' calí' lajo la'eáang' e jáb' calíng' ī 'liĩ yúu' do júu' quiá' Fidiée', jō uíi' e jōba' e calíng' dsea' do ír' e líiĩñ' jaang' dsea' ī ja' dsee' røøng' fí quinir'. 14 Jō song lajii' dsea' ī jmiti' e júu' quiu' ta' do ni' iñ' lajalé' e sea' fí jmigüi', jōba' cuøøng' fe' ee' jóng e ja' ee' ta' íng' e já' líng' dsea' júu' quiá' Fidiée', jōgui e júu' e cacuø' Fidiée' lamí' jéeng' gui do ja' ee' quíng' cajo. 15 Cō' song ja' jmiti' dsea' dseáng' røø' e júu' quiu' ta' do, jōba' iihuúb' iñ' quiá' Fidiée' jóng. Jō dsu' li' ja' sea' e júu' quiu' ta' do, jōba' ja' ee' cuøøng' lí' 'lé' dsea' cóo' e jō.

16 Jō Fidiée' cacuø'r' 'liĩ yúu' Abraham júu' quiá'r' uíi' e já' calíng' ī 'liĩ yúu' do júu' quiá' dsea' do. Jō cajmées' Fidiée' lajo e laco' jaléng' dsea' ī líng' siju' 'liĩ yúu' Abraham nita' dsíir' e dseáng' nijmitib' Fidiée' e júu' jō la'eáang' e eáang' 'neáaiñ' jaléng' ī dsea' î e jii' ja' catíiñ' do lajō. Jō lí' laco' cuøøng' fe' ee' e júu' na, e jalé' e jíng' Fidiée' e nicuø'r' jaléng' dsea', dsu' o' jii' dsea' ī catíng' e júu' quiu' ta' do ī nicuø'r' jalé' e jō, cō' nicuø' bre cajo jaléng' ī dsea' ī já' líng' júu' quiá'r' lí' laco' cajmées' ī 'liĩ yúu' Abraham do. Jō lajōba' ī 'liĩ yúu' do ca' uíiñ' lafa' tiquiá' jaléng' jneaa'aa', dsea' ī já' lí' naa' júu' quiá' Fidiée'. 17 Jō lí' laco' la fé' Fidiée' fí' ni' jì quiá'r' li' fé'r' lala cuaiñ' quiá' 'liĩ yúu' Abraham: "Nícajmé' e e nilín' lafa' tiquiá' ī fíng' 'lé' dsea' jmigüi'." Jō lanab fé' Fidiée' fí' ni' jì quiá'r'. Jō e júu' la calitib', cō' 'ñiab' Fidiée' dsea' cacuø'r'. Jōgui jáb' calíng' Abraham e júu' e cangíiñ' quiá' dsea' do. Jō jii' Fidiée' bing' ī quíi' jmí' e nijmijí'r' jaléng' 'liĩ jōgui e nijmér' e nilisea' doñí' ee' e ja' mí' sea' fí' jmigüi'.

18 Jō lajee' e nidseáam' eáang' ī 'liĩ yúu' Abraham do, jōgui jō' quíi'r' jmí' fa' e niliseeng' jōor' cō' eáam' niyúu'r', jō dsu' jáb' calíiñ' do júu' quiá' Fidiée' e quiá' niliseem' jōor' nañí' fa' ja' quíi'r' jmí' lajō. Jō dsu' lajōb' calí', jō "ca' uíiñ' lafa' tiquiá' ī fíng' 'lé' dsea' jmigüi'" lí' laco' gui la nicasí' Fidiée' ír' lamí' jéeng' gui ie' lamí' cajíng' dsea' do lala: "Lanab niliseeng' fíng' dsea' sijú'." 19 Jō dseáng' ja' calitúm' dsíi' 'liĩ yúu' Abraham e já' líiĩñ' júu' quiá' Fidiée', nañí' fa' ie' jō níngoor' jie' ja' cien jii', jōgui nilí' bre cóo' dseamí' quiá'r' ī

sii` Sara do e tí lí~ nijúum-bre. Jo laji` gám-bre ie~ jo eám` nidseáiñ~, joba' jo` quíi~`guir jmi~` fa' e niliseeng` jóor'. <sup>20</sup> Jo i` líi~` yáú~` Abraham do dseáng'-` jáb'-` calíiñ~` jogui dseáng'-` calitab~` dsír' e dseáng'-` nijmitib~` Fidiée` lajii~` júú^ e cacuø'r` dseá` do, jo eáng'gui já'-` calíiñ~` jogui cajmita~`gui dsír' e dseáng'-` nijmitib~` Fidiée` lajii~` e nicajíiñ'-` lami~` jéeng'gui do. Jo uíi~` joba' eám` cajmiféiñ' Fidiée`, <sup>21</sup> co' dseáng'-` nitab~` dsír' e dseáng'-` quíib~` dseá` do jmi~` e nijmitir~` lajii~` júú^ e nicacuø'r` lami~` jéeng'gui. <sup>22</sup> Jo uíi~` e já'-` calíiñ'-` do e júú^ jo, joba' ca'ing' Fidiée` ír' e líiñ' do jaang`dseá` i ja` røøng`dsee-` fí' quinir`. <sup>23</sup> Jo e ca'ing' Fidiée` i` líi~` yáú~` Abraham do e líiñ' do jaang`dseá` i ja` røøng`dsee-` fí' quinir` o' jii~` quiá'-` 'líi~` yáú~` î` dseáng'-` fé' e júú^ na, <sup>24</sup> dsuço' catím~` jneaa~`aa' e júú^ na cajo. Co' ím' Fidiée` jneaa~`aa' e líi'naa' dseá` i ja` røøng`dsee-` fí' quinir` dsu' uíi~` e já'-` líi'naa' júú^ quiá'r~`. Jo jáb'-` líi'naa' cajo e Fidiée`bing' i` cajmijí'tu Fíi'naa' Dseá` Jmáang-` ²⁵ mi~` cangî e cacuøøiñ` dseá` do e cajúíiñ'-` fí' dse' crúu^ uíi~` jalé' dsee-` quí-`ii'. Jo mi~` cangî jo, cajmijí'tur Dseá` Jmáang-` e laco' la'eáang` î` cajméer` cóo'~` jneaa~`aa' e nilíi'naa' dseá` i ja` røøng`dsee-` fí' quinir`.

5

Jial íng' Fidiée` dseá` e líiñ' dseá` i ja` røøng`dsee-` fí' quinir`

¹ Jo lana Fidiée` nica'íiñ' jneaa~`aa' e líi'naa' dseá` i ja` røøng`dsee-` fí' quinir` dsu' uíi~` e nijá'-` líi'naa' júú^ quiá'r~`. Jo co' lajob nilíi'naa', joba' juguiá~` júú^ røø` nisee~`naa' lana cóo'~` Fidiée` la'eáang` cóo'~` jalé' e nicajmée` Fíi'naa' Dseá` Jmáang-` cóo'~` jneaa~`aa'. ² Jo la'eáang` cóo'~` Dseá` Jmáam~`ba' e nisee~`naa' lajo cóo'~` Fidiée`. Jo nicangíng`naa' e jo uíi~` e já'-` líi'naa' júú^ quiá'r~`. Jo lajob nisee~`naa' lana, jogui eám` iáang` dsí'naa', co' nitab~` dsí'naa' e dseáng'-` niliseem~`baa' cøøng` cóo'~` Fidiée` fí' lí~` niing~` 'gøiñ' mi~` nití' e í' jo. <sup>3</sup> Jogui o' quiá'-` jii~` e na e jmi'íáang` dsí'naa', co' lajob cajo jmi'íáam` dsí'naa' cóo'~` jalé' e huíng` e dsijée' quí-`ii'. Co' nine~`baa' guiá~` e mi~` ningî e dsingíng~`naa' jalé' e jo, joba' eáang`guib` niliféng' dsí'naa' cóo'~` doñí' ee` e nidsijée' quí-`ii' jóng. <sup>4</sup> Jo mi~` jmoo~`naa' e féng' dsí'naa' cóo'~` jalé' e dsingíng~`naa' do, joba' guiáb~` fé' Fidiée` uii~` quí-`ii' jóng. Jo mi~` jmoo` Fidiée` lajo cóo'~` jneaa~`aa', joba' eáang'gui líta~` dsí'naa' e niliseem~`baa' cøøng` cóo'~` Fidiée` fí' lí~` niing~` 'gøiñ'. <sup>5</sup> Jo e nita~` dsí'naa' na dseáng'-` nilitib~, co' la'eáang` cóo'~` Jmiguí' quiá'r~` e nicacuø'r` jneaa~`aa' e nicaline~`naa' jial tíi' e ja` cóøng` cóo'~` e 'neáaiñ' jneaa~`aa' do.

⁶ Jo dsu' lajee` e ja` quíi~`guí' jmi~` fa' e nilaang~` yee~`naa' jee~` jalé' dsee-` quí-`ii', jo dsu' lajee` job mi~` catî í' e cagüéng~`

Dsea` Jmáang- fi' jmigüi' la e laco' cajáng` 'ñia'r' e cajúin-
 cuaiñ~ qui'ii', dsea` lí'naa' dsea` dsee- dsea` qui'. ⁷ Dsu'
 huim' eáang' nicuøng- 'ñia' jaang' dsea' e nijúuin- uii- quiá'-
 jaang' dsea' i ée` røø, jo dsu' coo' jangám- seeng' jaang' dsea'
 i nicuøng- 'ñia' e nijúuin- cuaiñ~ quiá'- jaang'gui dsea' i
 dseáng'- lajang'- guiung-. ⁸ Jo dsu' lajee~ e lí'naa' dsea` dsee-
 dsea` qui', Fidiée~ ca'e'r' jneaa~aa' jial tí' ja' cøøng' cõo'~ e
 'neáaiñ' jneaa~aa', co' casíin` Dsea` Jmáang- e laco' dsea' do
 cajúin- uii'~ dsee- qui'ii'. ⁹ Jo lana nica'im' Fidiée~ jneaa~aa'
 e nilí'naa' dsea' i ja' røøng' dsee- fi' quinir~ la'eáang' cõo'~
 e jmi'øøng- Fii'naa' Dsea` Jmáang-. Jo co' lajob cajméer'
 cõo'~ jneaa~aa', joba' lana eáang'guib nita~ dsi'naa' e Dsea`
 Jmáam-bing' i nileáng- jneaa~aa' jee~ jalé' iihuú' e nilisea`
 mi' tí' lí' ni'í' Fidiée~ í' quiá'- lajaléng' dsea' jmigüi'. ¹⁰ Jo
 lajee~ e ja' see-naa' røø cõo'~ Fidiée~ jogui e 'ní' máang'naa're,
 jo lajee~ job cajméer' e caliséng'naa' juguiá' júu^ røø cõo'r-
 la'eáang' e cajúng- Jõor' Dsea` Jmáang- fi' dse' crúu'. Jo co' lajob
 cajméer' cõo'~ jneaa~aa', joba' lana eáang'guib nita~ dsi'naa' e
 dseáng'- nileám'baa' jee~ jalé' dsee- qui'ii' la'eáang' e cají'tu
 Dsea` Jmáang- mi~ cangf e cajúin-. ¹¹ Jo o' jii~ quiá'- e na e
 jmi'íáang' dsi'naa', co' lajob jmi'íáang' dsi'naa' cajo cõo'~ lajalé'
 e nicajmée' Fidiée~ cõo'~ jneaa~aa' la'eáang' cõo'~ Fii'naa' Dsea`
 Jmáang-; dsuco' la'eáang' dsea' dob e nisee-naa' lana juguiá'-
 júu^ røø cøøng' cõo'~ Fidiée~.

Mi~ canaang' e sea' dsee- fi' jmigüi'

¹² Jo lajob lí', dsea` rú'naa'; jo la'uii~, mi~ canaang' e caliseá'
 dsee- fi' jmigüi' la, calí- lajo uii'~ jaang' dseañu' i calisí Adán.
 Jo dsifi' mi~ cangf e ca'éer' dsee-, job mi~ canaang' e caliseá'
 'mó-; jo co' lajob cajméeiñ' do lamí~ uii~, joba' lajim' dsea' latí'
 lana sea' 'mó- quiá'r- uii'~ jalé' e dsee- e éer'. ¹³ Jo dsea` dsee-
 dsea` quib' níling' dsea' lajii'~ ie~ nú'-gui e níñing' Moi~ e júu^
 quiu' ta~ quiá'- Fidiée~. Jo dsu' mi~ ja' sea' júu^ quiu' ta~, joba'
 ja' cuøøng' lí' ñíng' dsea' dsee- e ja' mi' cajmitir~ e júu^ jo. ¹⁴ Jo
 lajob lí', lajaléng' dsea' i caliséng' jii'~ ie~ lamí~ cajá- Adán jo
 ie~ cartí' cajá- Moi~ caliseáb' 'mó' quiá'r-, joba' cajúm-bre. Jo
 calíin' lajo uii'~ jalé' dsee- e ca'éer', lifa' ja' ca'éer' dsee- e laco'
 dsee- e ca'éé Adán, co' i dsea' do ja' cajméer' núu'r~ coo' ta~
 caquiú' Fidiée~. Jo i Adán labing' i líng' coo' e lí' quiá'- jaang'
 i níng- i nijáa' cøøng'gui. ¹⁵ Jo ja' cuøøng' cøøng-naa' røø e
 dsee- e ca'éé Adán jogui e cacuo' Fidiée~ jneaa~aa' e íáang'
 dsíir'. Dsuco' uii'~ e dsee- e ca'éé i Adán do ie~ jo, joba' caliseá'
 'mó- fi' jmigüi' la, jo mi~ calí- lajo, joba' lajim' dsea' júuin- jóng.
 Jogui e cangúng'naa' quiá'- Fidiée~ uii'~ e 'neáaiñ' jneaa~aa'
 do cajmilir~ lajo cõo'~ jii'~ 'ñia' Dsea` Jmáang-. Co' e cajmée'
 Dsea` Jmáang- do dseáng'- ja' sea' e cuøøng' lí' cøng' cõo'~ e

jo, co' la'eáang' jii~ cóo'~ íb' fíim' dsea` jmiǵüi' tiiñ~ fí' quini` Fidiée`. 16 Jo e cangíng'naa' quía'~ Fidiée` uíi'~ e eáang' 'neáaiñ` jneaa`aa' do ja` cuóøng` lí' cøøng`naa' cóo'~ e dsee` e ca'ée` i Adán do. Co' mi~ ca'éeiñ` do dsee~, joba' canaang` e caliseá` 'mó` fí' jmiǵüi', jo uíi'~ joba' ca'naam` dsea` jóng e seeiñ` cøøng` cóo'~ Fidiée`. Jo dsu' e cangíng'naa' quía'~ Fidiée` do jmóo` e iñ` jneaa`aa' e nilí'naa' dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quini`. Jo e jo jmóo` Fidiée` cóo'~ jneaa`aa' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang~, co' íbing' i nica'íng` lajalé' dsee` quía'~ dsea` jmiǵüi'. 17 Jo dsu' e jáb'~, mi~ ca'ée` i Adán do la'uii~ dsee~, joba' canaang` e caliseá` bí' quía'~ 'mó~, co' dseáng'~ lajím` dsea` jmiǵüi' tiiñ` e jo. Jo dsu' eáang'guib sea` bí' quía'~ lajii~ e cuø' Fidiée` i fíng' dsea` jmiǵüi' e íng'neiñ` e líiñ` dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quini`. Jo jmóo` Fidiée` lajo la'eáang' cóo'~ jii~ 'ñia' Dsea` Jmáang` uíi'~ e eáang' guiúíñ` cóo'~ dsea` jmiǵüi'. Jo co' lajob lí', joba' røøb` ni'íiñ`~ í' cóo'~ Dsea` Jmáang` mi~ nití` í' lajo.

18 Jo co' la'eáang' cóo'~ e coo` dsee` e ca'ée` i Adán do, job mi~ ca'naang` dsea` e seeiñ` cøøng` cóo'~ Fidiée`. Jo dsu' la'eáang' cóo'~ e coo` e guiú` e cajmée` Dsea` Jmáang` fí' dse' crúu~, joba' lana niseab` fí' e lajaléng' dsea` nilíiñ` dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quini` Fidiée`. 19 Jo co' ja` cajmée'gui i Adán do núu'r~ lajii'~ ta` caquiú' Fidiée`, joba' lajalém' dsea` jmiǵüi' ca'uiiñ` dsea` dsee` dsea` qui'. Jøgui lajobi cajo, la'eáang' e cajmée` Dsea` Jmáang` núu'r~, joba' íng' Fidiée` i fíim' dsea` jmiǵüi' e líiñ` do dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quini`.

20 Jo mi~ caliseá` e júu` quiú' ta~ e cajme' Moi~ do, joba' eáang'guib calilí' dsea` e røøiñ` dsee` jóng. Jo dsu' mi~ calimíng' eáang' dsee` quía'~ dsea`, joba' Fidiée` eáang'guib caliguiúíñ` cóo'~ jaléng' dsea` nañí' fa' ja` catíiñ`~ lajo. 21 Jo dsu' e jáb'~ e dsee` e ée` dsea` jmiǵüi' seab` bí' quía'~, co' fí' 'mób` sí'. Jo dsu' e eáang' guiúng` Fidiée` cóo'~ jneaa`aa' do eáang'guib sea` bí' quía'~, co' nica'ím'bre jneaa`aa' e líi'naa' dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quini`. Jo cajmée` lajo cóo'~ jneaa`aa' e laco' nilisee`naa' car` ngongíi' jmiñ` la'eáang' cóo'~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang`.

6

Lafa` dsea` 'míng`~ nilí'naa' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang`

1 Jo fíi`guíi' 'nú', dsea` rú'naa', e ja` cuóøng` e ni'í'gui dsi'naa' e nibeáang'~gui dsee` yee`naa' e laco' eáang'gui niliguiúng` Fidiée` cóo'~ jneaa`aa'. 2 iCo' dseáng'~ o' lajo! Dsaco' jneaa`aa' lafa' nicajúm`baa' uíi'~ e nica'náng'naa' jee` jalé' dsee` e lamí` quie' nifí' quí`ii'. Jo co' lajob nilí'naa', joba' jo` cuóøng` fa' e nibeáang'~gui dsee` yee`naa'. 3 Dsaco' níné`baa' guiú` e ie` mi~ cajgáang`naa' jmiñ` uíi'~ e nilí'naa' dsea` quía'~ Dsea` Jmáang`,

jɔba' lafa' e cajúm̄-baa' jóng cɔ́o'~ dsea` do fí' dse' crúu^.
 4 Cɔ' ie~ mi~ cajgáang-naa' jm̄i' do lí' lafa' e røøb' ca'áng-naa'
 cɔ́o'~ Dsea` Jmáang- mi~ cangf̄ e cajúin̄-. Jɔgui mi~ cají'tu
 Dsea` Jmáang- la'eáang' cɔ́o'~ e güea' 'gøng' quiá'- Tiquiá'r^
 Fidiée~, jɔba' lafa' cajíb'tu jneaa~aa' cajo e laco' nilisee-naa'
 e nilí'naa' lafa' dsea' 'máng-.

5 Jɔ cɔ' lafa' cajúm̄-baa' ie~ lami~ cajúng- Dsea` Jmáang-,
 jɔba' lana lafa' jaam` dsea` nilí'na' cɔ́o'r~. Jɔ cɔ' cajíb'tu Dsea`
 Jmáang- mi~ cangf̄ jɔ, jɔba' jneaa~aa' cajo nijíb'túu' ie~ jɔ
 e laco' nilisee-naa' cøøng` cɔ́o'r~. 6 Jɔ nine~baa' guiá- e ie~
 mi~ catáng- Dsea` Jmáang- fí' dse' crúu^, cacó-bre lajalé' e ja`
 dseeng` e lami~ jmoo-naa' do, jɔ lajɔba' ca'ím- e si' fí' qui' ii'
 e ni'ee-naa' dsee- do. Jɔ cɔ' lajɔb calí-, jɔba' lana jò' quiu'gui
 ta~ jneaa~aa' jalé' dsee-. 7 Dsɔcɔ' fa' mi~ júung- jaang` dsea,
 jɔba' jò' cuøøng` fa' e nijmirøng`gui' ñia'r' dsee-.

8 Jɔgui cɔ' jneaa~aa' lafa' nicajúm̄-baa' røø` cɔ́o'~ Dsea`
 Jmáang-, jɔba' nitab~ dsí'naa' e dseáng'- nilisee-baa' cøøng`
 cɔ́o'r~ car` ngongf̄ jm̄i~. 9 Jɔ cɔ' cajíb'tu Dsea` Jmáang- mi~
 cangf̄ e cajúin̄-, jɔba' guiáb- nine~naa' e jò' cuøøng`gui fa'
 e nijúung-tur calé' catú-, cɔ' jò' sea` bí' quiá'- 'mó' fa' e
 niquiá'-gui ta~ ír'. 10 Jɔ cɔo` ya'ba' cajúng- Dsea` Jmáang-
 fí' dse' crúu^ uíi~ jalé' dsee- qui' ii', jɔ lajɔba' ca'íin̄- car`
 ngongf̄ jm̄i~ e bí' quiá'- jalé' e dsee- jɔ. Jɔ mi~ cangf̄ jɔ,
 cají'tur calé' catú- e laco' lana niseeiñ` cøøng` cɔ́o'~ Fidiée~ car`
 ngongf̄ jm̄i~. 11 Jɔ lajɔb jaléng' 'nú' cajo 'né' í' óó'na' e lafa'
 nicajúm̄-ba' uíi~ e jò' quiu'gui ta~ 'nú' jalé' dsee- qui' na'. Cɔ'
 lanagui 'né' í' óó'na' e seeng`na' cøøng` cɔ́o'~ Fidiée~ la'eáang' e
 nilíng`na' jaang` dsea` cɔ́o'~ Dsea` Jmáang-.

12 Jɔ cɔ' lajɔb lí', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-,
 jɔba' fí' guí' 'nú' e ja` cuøø'gui fí' yaang~na' fa' e dsee- qui' na'
 quiá'-gui ta~ 'nú' e laco' nijmití'na' lajii~ e lí' óó'na' yaang~na'.
 13 Jɔ ja' jáang'~ yaang~na' fí' ni~ dsee- e laco' nilisea' fí' qui' na'
 e nijmée'na' jalé' e ja` dseeng` e lí' óó'na' yaang~na', dsɔcɔ' o'
 lajɔ e 'né' jmée^na' lana; cɔ' lí' lí' 'né' jmée^na' e nijáang'~
 yaang~na' fí' jaguó' Fidiée~, cɔ' lana nilíng`na' dsea` i lafa'
 nicajúng- jɔgui i lafa' nicají'tu calé' catú-. Jɔ cɔ' lajɔb
 nilíng`na', jɔba' 'né' jmée^na' e nijáang'~ yaang~na' fí' jaguó'
 Fidiée~ e laco' dsea` do nijmér- cɔ́o'~ 'nú' jialcɔ' iin̄- e ni-
 jmée^na' jmang'- jalé' e guiá-. 14 Jɔ jò' 'né'gui fa' e quiu'gui
 ta~ 'nú' jalé' dsee- qui' na', cɔ' lana niseeng`na' uíi~ e eáang'
 'neáang' Fidiée~ 'nú', jɔ jò' seeng`na' fa' e quiu'gui ta~ qui' na'
 e júu^ quiu' ta~ e cajme' Moi~ do.

Jial laang` dsea` e seeiñ` e jò' quiu' ta~ dsee- ír`

15 Jo cō' lana nisee~naa' uíi~ e eáang' 'neáang' Fidiée~ jneaa~aa' jogui e jo` quiu'gui ta~ qui~ii' e júu^ quiu' ta~ do, joba' ja` dseeng' fa' e nibeáang'gui dsee~ yee~naa'. 16 Jo guiáb~ niñí^ 'nú' e song nijáang'~ yaang~na' e nijmée^na' ta~ quiá~ jaang' dsea, joba' 'né~ jmití^ba' jóng jalé' ta~ e niquiá~ i dsea` do, cō' lafa' dsea` si'nñim~ nilíng~na' quiá~ i dsea` i líng' fíi'na' do. Jo lajob lí' e la, song 'nú' jmití^na' lajii~ ta~ quiu' dsee~ quií~na', joba' lafa' dsea` i nisijúum~ líng'na' jóng, cō' nisi'naam~ba' cōqo~ Fidiée~. Jo dsu' song 'nú'gui jmoo~na' núu~na' júu^ quiá~ Fidiée~, joba' ni'ím~bre 'nú' jóng e líng'na' dsea` i ja` røøng` dsee~ fí' quinir~. 17 Dsu' lana gui'máam~ Fidiée~ uii~ quií^na', cō' ie~ lamí~ jéeng'gui do dsee~ quií~ba' silíi' 'nú', jo dsu' lanagui nicajmití^ba' e ngocáng' óo'na' lajii~ e júu^ quiá~ Fidiée~ e nica'íng'~na' do. 18 Jo cō' jo` silíi'gui 'nú' jalé' dsee~ quií~na' lana, joba' nicajáang'~ yaang~na' e nijmée^na' jmang'~ lajii~ e guiá~. 19 Jo nifá^a e júu^ la cōqo~ júu^ e fé' doñí i dsea' jmigüi e laco' ningáng'na' røø e júu^ la, cō' fing ja` nijmee~ e lajo, huím~jiu lí' quií~na' e ningáng'na'. Cō' 'nú', ie~ lamí~ jéeng'gui do, dseáng'~ cajáang'~ yaang~na' e cajmee~na' jmang'~ jalé' e 'lí^ e ja` dseeng'; jo dsu' lajob lana cajo 'né~ e nijáang'~ yaang~na' fí' jaguó' Fidiée~ e laco' nijmée^na' jmang'~ lajii~ e guiá~ e iing~ dsea` do e nijmée^na'. 20 Jo lajee~ e silíi' 'nú' jalé' dsee~ quií~na', ja` cajáang'~ yaang~na' fa' e cajmée^na' lajii~ e iing~ Fidiée~. 21 Jo jii~ cōqo` e guiá~ cadsé'na' quiá~ jalé' e ja` dseeng' e cajmée^na' ie~ lamí~ jéeng'gui do, cō' lanagui ni'i' lím~ba' cuaiñ~ quiá~ jalé' e jo. Cō' mi~ jmoo` dsea' jalé' e jo, jii~ fí' 'mób~ si'. 22 Dsu' lanagui jo` silíi'gui quií~na' jalé' dsee~, cō' lanagui nicajáang'~ yaang~na' fí' jaguó' Fidiée~. Jo cō' lajob nicajmee~na', joba' lana dseáng'~ jmang'~ lajii~ e guiá~ e iing~ Fidiée~ nijmoo~na' jogui e niliseeng'na' cøøng` cōqo~ dsea` do car` ngonghí jmií. 23 Jo lajob lí', dseáng'~ jii~ 'mó^ba' íng' dsea' mi~ éer` dsee~. Jo dsu' la'eáang' e eáang' 'neáang' Fidiée~ jneaa~aa', joba' cacuør' e íaang' dsíir' e nilisee~naa' cøøng` cōqo~ Fíi'naa' Dsea' Jmáang~ car` ngonghí jmií.

7

Júu^ quiu' ta~ quiá~ dsea' sicúng' guó'

1 Jo jaléng' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá~ Dsea' Jmáang~, nicuí^ba' røø jial lí' jalé' júu^ quiu' ta~ quiá~ Fidiée~, jogui niñí^bi' cajo e e júu^ quiu' ta~ do quiu' ta~ dsea' jii~ lajee~ e seeng' dsea' fí' jmigüib'. 2 Cō' faco' jaang' dseamí cacúng'~ guór', joba' dseáng'~ ja` cuøøng` fa' e nitiúuiñ~ i dseañu' quiá'r~ do lajee~ e seeiñ' do fí' jmigüi, cō' lajob fé' e fí' ni~ e júu^ quiu' ta~ do. Jogui fing song cajúng~ i dseañu' do, joba' i dseamí do

jo` catíng- fa' e nijmiti~guir laco' fé' e fí' ni~ júu^ quiu' ta~ do cuaiñ~ quiá'- dsea` sicúng' guó'. ³ Jo song i dseamf do 'léer' e güiññ' còq' dseañu' i jiéng' lajee~ e seem' bi i dseañu' quiá'r- do, joba' dseeb- éer' jóng fí' quini~ Fidiée~. Jogui song cajúng- i dseañu' quiá'r- do, joba' jo` catíng- guir fa' e nijmitir~ laco' fé' e fí' ni~ júu^ quiu' ta~ do cuaiñ~ quiá'- dsea i sicúng' guó'. Joba' ja' dsee- ni'éer- fí' quini~ Fidiée~ song nicúññ' guóor' còq' i dseañu' i jiéng' do.

⁴ Jo lajob lí' còq'~ jaléng' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, cò' la'eáang' còq'~ e cajúng- Dsea` Jmáang- fí' dse' crúu^ do, lí' lafa' e cajúm- 'nú' cajo. Jo lana jo` quiu'gui ta~ 'nú' e júu^ quiu' ta~ quiá'- Fidiée~ do. Jo cali- lajo e laco' nilíng'na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo cò' dsea` quiá'- i dsea` i cají'tu calé' catú- nilíng'na', joba' lajii~ e iing~ Fidiée~ nijmoo'na' lana. ⁵ Jo ie~ lamí~ jmití'naa' jalé' e ja' dseeng' e lí' dsí' ngúu' táang'naa', e júu^ quiu' ta~ do cali'íng^ ta~ e laco' eáang'gui lí' dsí'naa' e nijmó'naa' jalé' e ja' dseeng' do. Jo jalé' e jo dseáng'- jii~ fí' 'mób- sí'. ⁶ Jo dsu' lana jo` quié'gui nifí' qui-ii' lajii~ e fé' e júu^ quiu' ta~ do, cò' nilíng'naa' lafa' dsea i sijúum-, cò' jo' silí'gui jneaa~aa' jalé' dsee- qui-ii'. Jo cò' lajob nilí', joba' lana fí' 'múb- nitée- naa' e nijmoo- naa' la'eáang' còq'~ Jmiguí quiá'- Fidiée~ lajii~ e iing~ Fidiée~ e nijmó'oo', jo q' la'eáang' còq'~ e júu^ yúu' quiu' ta~ do.

Lajii' dsee- e sea` quié- e

⁷ Jo e laba' iin~n fí'i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, e o' dsee- e júu^ quiu' ta~ do. iCò' dseáng'- o' lajo! Dsucò' facò' mi~ ja' mí' sea' e júu^ quiu' ta~ do, joba' ja' tóo' jmíi~ caliñi' jnea~ jóng e ee~ e dsee-. Cò' mi~ cajme' jnea~ júu^ e júu^ quiu' ta~ do mi~ fé' lala: "Ja' jmoo' e lí' o' jalé' e sea' fí' jmigü'", joba' la'eáang' còq'~ e júu^ jo caliñi' jnea~ e lí' dsii- jalé' e sea' fí' jmigüi'. ⁸ Jo la'eáang' còq'~ e júu^ quiu' ta~ do cali'íng^ ta~ e laco' jnea~ caliñii- e eáam' ee- dsee- fí' jmigüi' la uíi~ e eáang' lí' dsii- jalé' e sea' fí' jo. Dsu' mi~ ja' sea' júu^ quiu' ta~, joba' ja' lí' dsea' e éer' dsee- jóng. ⁹ Jo nú'-gui e ningán'n lajii~ ta~ huí' quiá'- e júu^ quiu' ta~ do, lín-n e seen- juguiá- júu^ røøb. Jo dsu' mi~ cangán'n røø lajii~ e júu^ jo, joba' eáang'gui casí' fí' quié- e jóng e iin~n ni'ee~ e dsee-, jogui e jii~ 'mób- nisijéé' quié- e uíi~ e jmóo'o jalé' e jo. ¹⁰ Jo lajob cali-, cò' e júu^ quiu' ta~ do e lamí~ lín-n e sí'í^ e nijmicòq'~ jnea~ e laco' jial niliseen- juguiá- júu^ røø, dsu' ja' cali- lajo, cò' ca'léeb' quié- e e lafa' cajúm- baa uíi~ jalé' dsee- e ca'ee~ e do. ¹¹ Dsucò' la'eáang' còq'~ e júu^ quiu' ta~ do cali'íng^ ta~ e laco' jnea~ caliñii- e jmigóob' jalé' dsee-, cò' dseáng'- jii~ fí' 'mób- sí'.

¹² Joba' fí'i 'nú', dsea` rú'naa', e güeam'^ jalé' e júu^ quiu' ta~ do, jogui lajob lí' cajo lacoq' e júu^ ta~ huí' do, jogui røøb' quiu'

ta~ quiá' dsea, jogui guiú~bi cajo. ¹³ Co' e laba' lí' e lí' laco' calilí~ e dseáng'~ lajam'ba' lí' dsee~ jalé' dsee~ quié~e. Jo e dsee~ quié~e do cajmeáng' ta~ e júu^ ta~ huí' quiá'~ Fidiéé' do e laco' casíng'~ jnea~ fí' 'mó~. Jo lajoba' la'eáang' cōo'~ e júu^ ta~ huí' do caja' júu^ e dseáng'~ lajam'ba' 'lí' jalé' dsee~ quiá'~ dsea.

¹⁴ Jo nine~baa' røø e Fidiéé'bing' cacuø e júu^ quiu' ta~ do, jo dsu' jnea~gui lín'n jii'~ dsea' jmigüib', jogui jaang' i jmiti~ lajii'~ ta~ quiu' dsee~ quiá'~. ¹⁵ Jo jii'~ 'ñiá'a ja' ngán'n ee' jalé' e jmóo'o, dsuco' ja' jmóo'o jalé' e iin~n 'ñiá'a, co' jalé' e 'ní' máam'baa, e joba' jmóo'o. ¹⁶ Jogui song jmóo'o jalé' e ja' iin~n jmee~e do, joba' cōo'~ e jo cuøø~ lí~ e eáam' guiú~ e júu^ quiu' ta~ do. ¹⁷ Jo lajob lí', dsuco' o' 'ñiá'a dsea' jmóo' jalé' e ja' dseeng' do, dsuco' dsee~ quié~baa e quiu' ta~ e jmóo'o jalé' e jo. ¹⁸ Co' nicuíim' 'ñiá'a e dsea' dsee~ dsea' quib' lín'n, joba' jii'~ cōo' e guiú~ lí'i jmee~ nañí' fa' eáam' iin~n e nijmee~e jalé' e guiú~, lifa' dseáng'~ ja' lí'i e nijmee~e jalé' e jo. ¹⁹ Dsu' ja' jmóo'o jalé' e guiú~ e iin~n jmee~e, co' jmang'~ jalé' e ga' e ja' iin~n jmee~baa, dseáng'~ e joba' jmóo'o. ²⁰ Jo song jmóo'o jalé' e ja' iin~n jmee~e do, joba' o' 'ñiá'a dsea' jmóo' jalé' e jo, dsuco' dsee~ quié~baa quiu' ta~ jnea~ e jmóo'o jalé' e lajo.

²¹ Joba' nicalilí'i e nañí' fa' iim~baa jmee~e jalé' e guiú~, dsu' jmang'~ jalé' e ga'ba' lí'i jmóo'o. ²² Dsuco' eáam' iin~n e nijmitii' jalé' júu^ quiu' ta~ e cajme' Moi'; ²³ lifa' e dsee~ quié~e do eáam' quiu' ta~ jnea~ jogui eáam' silí'~ jnea~ cajo, co' 'ní' níim~ rúng' cōo'~ lajii'~ e í' dsii~ e iin~n nijmee~e.

²⁴ ¡E ngi~ fñib^ jnea~! ¿I~ i nileáng~ jnea~ jee~ jalé' dsee~ quié~e e laco' ja' nijúun~n uí'~ e jo? ²⁵ Jo dsu' jnea~ í' dsii~ e nijmitii~ e júu^ quiu' ta~ do, dsu' jnea~, dsea' dsee~ dsea' quib' lín'n, joba' ja' lí'i nijmee~e lajo, co' dsee~ quié~baa quié' nifi' quié~e. Jo lajob lí', lifa' gui'máang'~ Fidiéé' e nicaleáain' jnea~ jee~ jalé' e jo la'eáang' cōo'~ Fii'naa' Dsea' Jmáang~.

8

Jial seeng' dsea' e Jmiguí' quiá'~ Fidiéé' quié' nifi' quiá'r~

¹ Joba' fñi~ guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~, e lajaléng' jneaa~aa', dsea' lí'naa' dsea' i seeng' cøøng' cōo'~ dsea' do, jo' qui'~ jmií' fa' e cuó'~gui dsea' dsee~ jneaa~aa'. ² Jo lajob nilí'naa', co' e bí' 'gøng' quiá'~ Jmiguí' quiá'~ Fidiéé' cōo'~ e cuø e seé~naa' cøøng' cōo'~ Dsea' Jmáang~, e joba' e nicaleáang' jneaa~aa' jee~ bí' quiá'~ dsee~ jogui jee~ bí' quiá'~ 'mó~ cajo. ³ Jo e júu^ quiu' ta~ do ja' caquí'~ jmií' fa' e caleáang' jneaa~aa' jee~ bí' quiá'~ dsee~ qui~ii'. Co' e júu^ jo ja' sea' bí' quiá'~ fa' e cajmée' lajo uí'~ e quiu' ta~ quiá'~ dsea' i líng' dsea' dsee~ dsea' qui'. Jo dsu' lana Fidiéé' nicajmée'bre jalé' e ja'

caquí~ jmí~ cajmée` e júu` do. Co' nicasíiñ` i Jóor' camíng' do e líiñ' do jaang` dsea` jmigúí` i sea` ngúu` táang` la jneaa`aa'. Jo cajmée` Fidiée` lajo e laco' cajáíñ` i Jóor' do e cajúíñ` do fí dse' crúu`, jo lajoba' ca'íiñ` congua' e bí quiá'- jalé' dsee` quiá'- dsea` jmigúí'. ⁴ Jo cajmée` Fidiée` lajo e laco' jneaa`aa' quí~naa' jmí~ e nijmití~naa' laco' catíng` e júu` quiu' ta` do. Co' jo` see`naa' fí` jmigúí' la e jmoo`guí' jalé' e lí dsí' ngúu' táang`naa', dsu' lana nisee`naa' e nijmoo`naa' lí' laco' la iing` Jmiguí' quiá'- Fidiée` e nijmó`naa'.

⁵ Jo jaléng` dsea` i seeng` e guing` dsír' lajii~ e lí dsí' ngúu' táaiñ` lico' seeiñ` e jmitir` dseáng'- lajii~ e job dseáng'- . Jo dsu' jaléng`gui dsea` i seeng` lí' laco' la iing` Jmiguí' quiá'- Fidiée` e seeiñ`, joba' dseáng'- jii~ e iing` e Jmiguí' do guing` dsír' e jmóor'. <sup>6</sup> Jo dseáng'- jii~ fí' 'mób` dseáng'- si' quiá'- jaléng` dsea` i jmóo` lajii~ e lí dsí' ngúu' táaiñ`. Jo dsu' jaléng`gui i jmóo` lajii~ lí' laco' la iing` Jmiguí' quiá'- Fidiée`, joba' jaléng` í` juguiú` júu` røøb` niliseeiñ` lata` cóo'~ Fidiée`. ⁷ Jo jaléng` dsea` i guing` dsí' e iíñ` jmér` lajii~ e lí dsí' ngúu' táaiñ`, joba' i dsea` í' 'ní' níim`bre Fidiée`, dsuco' ja` iíñ` o'gui quí'r~ jmí~ fa' e nijmér` núu'r~ lajii~ júu` quiu' ta` quiá'- dsea` do. <sup>8</sup> Co' jaléng` dsea` i jmiti` lajii~ ta` quiu' e lí dsír' yaaiñ` ja` quí'r~ jmí~ fa' e nilí'iaang` dsí' Fidiée` cóo'r~.

⁹ Jo dsu' 'nú'gui, dsea` nilíng`na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`, jo` seeng`na' fa' e jmití'gui' lajii~ e lí óo`na' yaang`na', co' lana niseeng`na' e nijmoo`na' lajii~ e iing` Jmiguí' quiá'- Fidiée` e nijmée`na'. Jo lí' lajo, co' seeng` Jmiguí' quiá'- Fidiée` cóo'~ 'nú'. Jo i dsea` i seeng` e ja` seeng` Jmiguí' quiá'- Dsea` Jmáang` cóo'r~, joba' i dsea` í' ja` líiñ` dsea` quiá'- dsea` do jóng. <sup>10</sup> Jo ja` ee' lí' e nisi'íng` e ni'íng` ngúu' táang`na' mí` nití` í' e nijúung`na' uí' e líng`na' dsea` dsee` dsea` qui', dsuco' seem` Dsea` Jmáang` cóo'~ 'nú', jogui seem` jmiguí' qui'na' cajo. Jo lí' lajo uí' e nica'ím' Fidiée` 'nú' e nilíng`na' dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir`. ¹¹ Jo la'eáang` cóo'~ Jmiguí' quiáb'- Fidiée` cajmée` e cají'tu Jesús mí` cangí` e cajúíñ`. Jo e Jmiguí' job cajo seeng` cóo'~ 'nú' lana, joba' 'ñiab' Fidiée` nijmér` e nijí'tu 'nú' calé' catú` mí` nití` í' lajo. Jo nijmér` lajo cóo'~ 'nú' la'eáang` cóo'~ Jmiguí' quiá'r` e seeng` cóo'~ na' lana.

¹² Jo lajob lí', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`, dseáng'- lajam`ba' 'né' e see`naa' e jmoo`naa' lajii~ e iing` Jmiguí' quiá'- Fidiée` e nijmó`oo', jo dseáng'- ja` catíng`naa' e nijmó`guí' lajii~ e lí dsí'naa' yee`naa'. ¹³ Jo dsu' song mí' 'noo'bi' seeng` 'nú' e jmoo`na' lajii~ e lí óo`na' yaang`na', joba' dseáng'- conguiab' jóng ni'náng`na' cóo'~ Fidiée`. Jogui dsu' song la'eáang` cóo'~ Jmiguí' quiá'- Fidiée` niquiung`na'

congüia' e jmoona' jalé' e jo, joba' latab~ niliseeng'na' cóo'~ Fidié' jóng.

¹⁴ Jo jaléng' dsea` i seeng` e Jmiguu' quia'~ Fidié' quie' nifi' quia'r~, joba' i'bing' dseáng'~ i líng' jóo' Fidié'. ¹⁵ Dsüco' Fidié' nicacuø'r' 'nú' Jmiguu' quia'r~ e laco' ni'uíng~na' jóor' jo o' laco' e nisilí'~tu 'nú' cóo'~ jalé' e 'gó'na' contøøng~. Dsüco' la'eáang' cóo'~ e Jmiguu' quia'~ Fidié' do see~naa' e cuøøng` lí sñ~naa' cóo'r~ jogui e síl~naa'r lala: "¡Teaa~!" <sup>16</sup> Jo e Jmiguu' quia'~ Fidié' do røøb` sñng` cóo'~ jmiguu' quí~ii' e laco' nita~ dsí'naa' e dseáng'~ já'~ba' e nilí'naa' jóo' Fidié'. <sup>17</sup> Jo uíi'~ e dseáng'~ nilí'naa' jóo' Fidié', joba' ni'ím'~baa' jalé' e catí'~naa' e sí'í' nicuø'r~ jaléng' jóor' lí' laco' jii'~ júu' e nicacuø'r' lamí' jééng'gui. Jo jalé' e jo conrøøb` quí~ii' cóo'~ Dsea` Jmáang~ song dseáng'~ lajang'~ ni'íng'~naa' jalé' iihuú' uíi'~ e lí'naa' dsea' quia'r~. Jo song nijmé'~naa' lajo, joba' conrøøb` nilisee~naa' cóo'r~ fí' lí' niing~ 'gøiñ' mí' nití' í' lajo.

Eáam' jlo' jalé' e niñíng'na' quia'~ Fidié'

¹⁸ Jo fñ~guú' 'nú', dsea` rú'~naa' dsea` quia'~ Dsea` Jmáang~, dseáng'~ nitab~ dsii~ e lajalé' iihuú' e dsingñng~naa' lajee' lana fí' jmigüi' la ja` ee' tí' song nicøøng'~naa' cóo'~ mí' tí' lí' nilisee~naa' cøøng` cóo'~ Fidié' fí' ñifi' quia'r~. <sup>19</sup> Jo lajalé' e cajmée' Fidié' dseáng'~ eáam' nisijeeng' e jmí' e nijmijnéeng' Fidié' jaléng' dsea' quia'r~ i líng' jóor'. <sup>20-21</sup> Jo ni'ím~ lajalé' e sea' fí' jmigüi', co' jmang'~ e cuøøng` ni'ím~ba' sea`. Jo lí' lajo dsu' ofa' e lajo iing~ e lí', co' lí' lajo uíi'~ e lajo cali'íng~ Fidiéeb'. Jo ja` ee' lí' lí' lí' lajo, co' nitab~ dsí' e jmang'~ jalé' e 'mí' e jlo'~ niing~ nilisea` ie~ jo lí' laco'gui nilíng~ jaléng' dsea' quia'~ Dsea' Jmáang~. ²² Jo guiáb~ nine'ee' e cartí' lanab lajalé' e cajmée' Fidié' e sea' fí' jmigüi' eáam' quie' iihuú' jogui dsíng'~ seáang' dsí' cajo dsu' uíi'~ e nisijeeng' e nileáng' jee~ jalé' iihuú' lí' laco' lí' cóo'~ jaang' dseamí' i tí' lí' niliseeng' jiuung~ quia'~. ²³ Jogui o' jii'~ e sea' fí' jmigüi' dsingñng~ lajo, co' lajob dsingñng~ jneaa~aa' cajo, dsea' nicangñng'naa' Jmiguu' quia'~ Fidié' jééng'gui e laco' cuø' lí' quia'~ jalé' e niñíng'naa' cøøng'gui. Jo dseáng'~ eáam' nisijeeng'~naa' ie~ jmí' mí' dseáng'~ ni'íng' Fidié' jneaa~aa' e lí'naa' dseáng'~ jóor'. Jo ie~ jo nileáiñ~ jneaa~aa' congüia', co' nijmisím~bre jialco' lí' ngúu' táang'naa'. ²⁴ Jo co' nicalaam~baa' jee~ jalé' dsee~ quí~ii', joba' nitab~ dsí'naa' e ni'ím'~baa' lajii'~ e nisijeeng'~naa' do e catí'~naa' quia'~ Fidié'. Jo song nijøø~baa' lajii'~ e nisijeeng'~naa' do, joba' jo` ee' ta' gui jóng e sijeeng'guí' e jo. Co' doñí' ee' e niní' dsea', jo` 'né'gui fa' e nijéng~guir e ni'íñ' e jo. ²⁵ Jo co' ja' mí' jøø~guí' lajii'~ e nisijeeng'~naa' e ni'íng'~naa' quia'~ Fidié' do, joba' 'né' e dseáng'~ ja' nilitúng~ dsí'naa' e sijeeng'~naa' e jo.

²⁶ Jogui e Jmiguí quiá' Fidié e nicangúng-naa' do, e joba' e jmicóo' jneaa'aa' uí' e ja' quí'naa' jmí' jmé'naa' yee'naa'. Co' faco' mi' ii'naa' siing'naa' cóo' Fidié, ja' quí'naa' jmí' jmé'naa' laco' sí'í'. Joba' e Jmiguí quiá' Fidié e seeng' cóo' jneaa'aa' do, e joba' e mí' uí' quí'ii' laco' sí'í' fí' quini' Fidié. Jo jmóo' lajo dseáng' e jii' ja' sea' júu' jial nifé' e mí' uí' quí'ii' e Jmiguí do. ²⁷ Jo Fidié'bing' dseáng' i niñi' jialco' jii' í' dsí'í' lajaang' lajaang' dsea', jogui niñi'bre guiá' cajo e jmí'ee' mí' e Jmiguí quiá'r' do. Co' e Jmiguí do mí' jmí'ee' uii' quiá' lajaléng' dsea' quiá' Fidié' lí' jialco' la iing' dsea' do 'ñia'r' e nilí'.

Dseáng' lí'baa' jee' jalé' iihuí'

²⁸ Jo guiáb' nine'naa' e lajaléb' e dsingú'naa' fí' jmigüí' la, jmóo' Fidié' lajo e laco' ni'uíng' guiá' quí'naa', dsea' lí'naa' dsea' quiá'r' i 'neáang' ír'. Co' dsea' do nicaguíñ' jaléng' jneaa'aa' e laco' nijmó'naa' jialco' iñ' 'ñia'r' e ni'uíng'. ²⁹ Jo lajii' lati' mi' uing' niñi' Fidié' i jaléng' i nilíng' dsea' quiá'r'. Jo lajii' lati' ie' jo cajo cali'iñ' e lajaléng' í' ni'uiñ' dseáng' laco' líng' i Joor' Dsea' Jmáang' do, jo lajoba' i Joor' camúng' do ni'uiñ' jaang' i niing' gui jee' lajaléng' i rúíñ' do. ³⁰ Jo jaléng' dsea' i nisi'íng' quiá' Fidié' jii' lati' mi' uing' do, nicató'bre jaléng' í' e laco' ni'uiñ' do dsea' quiá'r'. Jo jaléng' dsea' i nicató'r' do nica'íng' neiñ' e nilíiñ' dsea' i ja' røoiñ' dsee' fí' quini'. Jogui jaléng' í' nicangúíñ' quiá' dsea' do e nicuóøng' e niliseeiñ' cóo' dsea' do fí' ñifi' quiá'r' fí' lí' niing' 'gøiñ'.

³¹ Jo co' lajob lí', joba' ¿e' cuóøng' lí' fé'gui jóng? Jo co' Fidié'bing' i sing' uii' quí'ii', joba' jii' jaang' jo' ii' quí'gui jmí' nijme' guiáa' jneaa'aa'. ³² Jo Fidié' ja' ca'áaiñ' í', co' cacuóøm'bre i Joor' Dsea' Jmáang' do e laco' cajaiñ' e cajúíñ' do fí' dse' crúu' uí' quí'ii', dsea' lí'naa' dsea' quiá'r'. Jo co' lajob cajméer', joba' lana cuóøng' lí' fe'ee' e nicuó'bre cajo e íaang' dsíir' lajalé' e 'né'naa'. ³³ Jo jaléng' jneaa'aa', dsea' i nicaguíng' Fidié', jii' jaang' cuóøng' lí' cuó'gui jneaa'aa' dsee' fí' quini'. Co' 'ñiab' Fidié' dsea' nica'íñ' jneaa'aa' e laco' lana nilí'naa' dsea' i ja' røøng' dsee' fí' quini'. ³⁴ Jo uí' e nilí'naa' lajo, joba' jo' ii' quí'gui jmí' fa' i nijmi'náng'gui jneaa'aa' cóo' Fidié'. Co' Dsea' Jmáam'bing' i cajúng' fí' dse' crúu' uí' dsee' quí'ii', jogui dsea' íb' cajo i cají'tu calé' catú' mi' cang' jo; jo dsu' lana dob niguiñ' fí' ñiff' lí' lí' dséé' laco' guíng' Tiquiá'r' Fidié' e mir' uii' quí'ii', dsea' lí'naa' dsea' quiá'r'. ³⁵ Joba' lana dseáng' nitab' dsí'naa' e jii' jaang' o'gui jii' cóo' cuóøng' lí' jníng' quí'ii' e 'neáang' Dsea' Jmáang' jneaa'aa' nañi' fa' e íng'naa' iihuí' osi e huíng' dsijéé' quí'ii' é, osi e jmáng' dsea' jneaa'aa' ga' dsu' uí' e lí'naa' dsea'

quíá' Dsea` Jmáang` é, oꝑi e ja` 'ga' lí' sea` e quíee`naa' é, oꝑi e nijngám'`bi dsea` jneaa`aa' é. Jo` lajalé' e na` jii'` coo` cuoøng` lí` jníng` e 'neáang` Dsea` Jmáang` jneaa`aa'. <sup>36</sup> Jo` dseáng'` lajob` lí' lí' laco' fé' fí' ní' jì` quíá'` Fidiée` lí' fé' lala:

Jo` uí'` e lí'naa' dsea` quíi'`

joba' contøøm` dseáng'` see`naa',

co' gab` jmáng` dsea` jneaa`aa'

lí' laco' la dsingúng` jaang` jo'se'` i tí' lí' nijngáng'` dsea`.

Jo` lanab fé'` júu` quíá'` Fidiée`.

³⁷ Jo` lajaléb'` e dsingú`naa' lajee` see`naa' fí' jmigüü` la ja` jmóo` guíáa' jneaa`aa', co' Dsea` Jmáam`bing'` i` jmicoo'` jneaa`aa' uí'` e eáang` 'neáaiñ` jneaa`aa'. <sup>38-39</sup> Joba' fii`-i` 'nú', dsea` rú'naa', e dseáng'` lajam` nita` dsii` e jii'` coo` quíi'` jmii` e nijmi'náng` jneaa`aa' e eáang` 'neáang` Fidiée` jneaa`aa'; co' ja` quíi'` jmii` jmé` lajo` 'mó', o'gui jalé' e dsingúng`naa' lajee` see`naa', o'gui jaléng` ángeles quíá'` Fidiée`, o'gui jalé' guí' e lí' fí' guíá'` güü, o'gui jalé' e dsingú`naa' lajee` lana oꝑi lí' dsé`gui é, o'gui jalé' e sea` fí' yú'` jmigüü, o'gui jalé' e sea` fí' nú'` uoø, o'gui lí'` doñi'` ee` e cajmée` Fidiée` e sea` fí' jmigüü. Co' jii'` coo` ja` cuoøng` fa' e nijmé` e ni'náng`naa' e eáang` 'neáang` Fidiée` jneaa`aa'. Jo` e jo` nicajmitar` dsii'naa' la'eáang` coo'` Fii'naa' Dsea` Jmáang`.

9

Mi` caguíng` Fidiée` dsea` Israel e ni'uíñ'` dsea` quíá'r`

¹ Jo` fii`-guí' 'nú', dsea` rú'naa', e dseáng'` júu` jáb'` fá'` jnea` la, co' dsea` quíá'` Dsea` Jmáam` lín'n. Jogui e Jmiguí' quíá'` Fidiée` e quíe` nifí' quíá'` jalé' e í' dsii`, e joba' tí' ní' e dseáng'` ja` fá'`baa júu` ta` júu`. <sup>2</sup> Jo` dseáng'` eáam` lijjuung` dsii` jogui dseáng'` contøøng` e cu'` dsii` jaléng` dsea` góo'o dsea` Israel. <sup>3</sup> Co' jnea` jì'gui carti' iin`n e si'lin'`n fí' quini'` Fidiée` e laco' si'naan` coo'` Dsea` Jmáang` e faco' lajogui e nilí'i e nijmicoo'`o jaléng` i` dsea` góo'o do e laco' ja` ni'íñ'` iihuí' uí'` jalé' dsee` quíá'r`. <sup>4</sup> Jo` dsea` siju` dsea` Israel líng` jaléng` í' lí' laco'gui la líng` jnea` cajo. Jo` Fidiée`bing'` i` nicaguíng` jaléng` jnea' e laco' nica'uíng`naa' dseáng'` jóor'. Jo` contøøng` caliséng` Fidiée` fí' jee` jaléng` dsea` áang` quí'`ii' e jmijnéeiñ` jial tí' jlo'` líiñ'` coo'` jalé' e quíi'r` jmii` jmóor'. Jogui cajmiror` júu` coo'` jaléng` i` dsea` í, jogui cacuoø'bir cajo júu` quíi'` ta` quíá'r`. Jogui cajím'`bir jial 'né` e nijmiféiñ'` do í' laco' catúng`, jogui cajím'`bir cajo ie` jo e nicuoø'`breiñ'` do lajee` ngóo'guijii jalé' e catíiñ` lí' laco' júu` e nicacuø'reiñ'` lami` jéeng`gui. ⁵ Jo` jaléng` i` dsea` í, dsea` siju` 'líi` dsea` coøng'` quíe`baa líiñ'. Jo` Dsea` Jmáang` fí' jee` job` cagüi'`ir` cajo ie` lami` cajár` fí' jmigüü` la e líiñ'` jaang` dsea` jmigüü'. Jogui Dsea`

Jmáang⁻ Fidiéeb[~] líiñ' cajo ì quié' nifí' quiá'⁻ lajalé' e sea' fí' la'úng⁻ fí' jmigüí'. Jo cò' lajob líiñ', jòba' contøøm⁻ 'né' e nijmiféng'naa're. Jo lajob 'né' lí'.

⁶ Dsu' ofa' cajé' e ja' cajmiti[~] Fidiéé' lajji[~] júu[^] quiá'r⁻ e cacuø'r' dsea' Israel; cò' cajmiti⁻bre jalé' e júu[^] jo, lifa' e ja' lajñing⁻ dsea' siju[~] dsea' Israel dseáng'⁻ já' líiñ' dsea' quiá'⁻ Fidiéé'. ⁷ Jogui o' lajñing⁻ dsea' siju[~] 'líi' yúu[~] Abraham líiñ' dseáng'⁻ jóó' dsea' do, dsuco' lamí' jéeng'gui lalab casí'⁻ Fidiéé' ì 'líi' yúu[~] Abraham do: "Jaléng' dsea' ì dseáng'⁻ já' ì nilíng⁻ siju[~] niliseeiñ' la'eáng' cóo' jóó' ì sii' Isáa'." ⁸ Jo uí' e júu[^] na, jòba' lana cuøøng' fe'ee' e o' lajaléng' dsea' siju[~] 'líi' yúu[~] Abraham dseáng'⁻ já' líiñ' jóó' Fidiéé', cò' dseáng'⁻ o' lajo. Dsuco' lajji[~] dsea' ì seeng' ì já' líng' lajji[~] júu[^] e cacuø' Fidiéé' ì 'líi' yúu[~] Abraham do lamí' jéeng'gui, lajji[~] í'bing' ì dseáng'⁻ já' líng' jóó' Fidiéé'. ⁹ Dsuco' e lab júu[^] e cacuø' Fidiéé' ì 'líi' yúu[~] Abraham do lamí' casí'r⁻ lala: "Coo' lajee' lana, lajee' jii' ni'í, nigáatúu, jo ì dseam' quií' ì sii' Sara niliseeng' jaang' yuu' siñuu[^] quiá'r⁻."

¹⁰ Dsu' o' jii[~] e jo, cò' lajob cajméer' cajo cóo' ì dseam' ì sii' Rebeca do ì caliséng' jiuung[~] suung[~] quiá'. Jo ì tiquiá' ì jiuung[~] í, íb' ì líng' 'líi' yúu[~] quií' ì sii' Isáa'. ¹¹⁻¹³ Jo nú' gui e niliseeng' ì jiuung[~] dsea' suung[~] do, lajee' e ná' gui e ja' mí' cajméeiñ' do jii[~] cóo' e guiá' osi e ja' dseeng' é, jo lajji[~] latí' ie[~] job cajíng'⁻ Fidiéé' lala e casí'r⁻ ì Rebeca do: "Í jiuung[~] dsea' suung[~] ì niliseeng' quií' nifí', í'bing' ì nijmé' ta' quiá' ì jiuung[~] ì niliseeng' cøøng'guijia do." Jo røøb' cøøng' e júu[^] na lí' laco' la fé' Fidiéé' fí' ni' jì quiá'r⁻ lí' fé' lala: "Jo eáang' cajmí'neáang' jnea[~] ì Jacóo[^] do, dsu' ja' cajméè'e lajo cóo' ì Esaú do." Jo cóo' e júu[^] na jmita[~] dsí'naa' e 'ñiab' Fidiéé' sea' fí' quiá'r⁻ e niguíñ' dsea' ì iñ[~] ì ni'uíng⁻ dsea' quiá'r⁻ lí' laco' iñ[~] e nijméiñ'⁻ do, jo ja' e lí' su nicajméer' e guiá' osi e ja' mí' cajméer' lajo é.

¹⁴ Jo uí' jalé' e na ja' cuøøng' lí' fe'ee' fa' e Fidiéé' ja' ír' í' røø' laco' catíng⁻, jco' dseáng'⁻ o' lajo! ¹⁵ Cò' lalab cajíng'⁻ Fidiéé' ie[~] malí' gui do, ie[~] lamí' casí'r⁻ Moi' lala: "Guiúm⁻baa nijmee[~] e cóo' lajaléng' dsea' ì iin[~] n' nijmee[~] e cóo' lajo, jogui nilí' fí' lín⁻ n' cajo cóo' jaléng' ì iin[~] ì nijmee[~] e cóo' lajo." ¹⁶ Jo lajob lí', cò' 'ñiab' Fidiéé' ì fí' líng' dsea' lí' jialco' iñ[~] e nijmér⁻ cóo' lajaang' lajaang' dsea'. Cò' ja' jmóor' jialco' iing[~] dsea' o' gui jialco' bí' cuø' yaang[~] dsea' cajo. ¹⁷ Jo lanab lí' e júu[^] na lí' laco' la fé' fí' ni' jì quiá' Fidiéé' lí' sí'r' ì dseata[~] dsea' féng' quiá' Egipto ie[~] malí' gui do, ie[~] lamí' cajíñ'⁻ lala: "Cacuøø'ø' 'nu' e lín' dseata[~] dsea' féng' e laco' niliñí' dsea' fí' la'úng⁻ fí' jmigüí' jial tí' e 'gøng' jnea[~], jogui e niliñí' dsea' cajo e jii[~] jneab[~] lín' n' Fidiéé' quiá' lajaléng' dsea' ì seeng' fí'

jmigüi." 18 Jo lajob líi, cõ' Fidiée' fi' líim-bre jaléng' dsea`i iĩñ` nijmér- cõq' lajo, jogui jmóobir cajo e ue' dsíi' jaléng' i dsea` i ja` iing~ ninú` júu` quíar`.

19 Jo uíi~ e júu` na, joba' cuøøm` sea` lí jmingíi~ 'nu` jnea` lala: "¿Jialí' cuø' Fidiée` jneaa`aa' dsee- cõq' jalé` dsee- e ee-naa'? Cõ' júi~ jaang` cuøøng` lí jníng- jalé` e iing~ dsea` do e nijmér-." 20 Jo dsu' jnea` fíi~ 'nu`, dsea` lin' júi~ dsea` jmigüi, e ja` sea` fi' quíi~ fa' e nifi' Fidiée` e` uing~ sea` quíi~ jalé` e jmóor`. Cõfa' cõq` tu' ja` fi' sea` quíi~ fa' e nisi' i dsea` i cajmée` do: "¿Jialí' cajmeaan'- jnea` lala?" 21 Cõ' i dsea` i jmóo` tu' do seab` fi' quíar` e nijmér- doñi' ee` iĩñ` cõq' e guóo` e jmáiñ` ta` do. Cõ' cõq' e guóo` job cuøøng` lí jmér- cõq` tu' e nijmeáiñ` ta` júi~ mi~ jmíi~ niing- osi e nijmér- cõq'gui e nijmeáiñ` ta` lacõq` jmíi~ lacõq` jmíi` é.

22 Jo Fidiée` cali'iĩñ` e nijmijnéeiñ` jial tíi' 'gøiñ' jogui jial e nicuø'r` iihuí' jaléng' dsea` uíi~ quíi~ jalé` dsee- quíaiñ`; jo dsu' ja` mí cajméer` lajo uíi~ e eáang` jmóor` té'r` e féng' dsíir` cõq' jaléng' i dsea` i catíng- ni'íng' e iihuí' jo jogui i catíng- ni'íng- congua' fi' lí' lí'. 23 Jo Fidiée` iĩñ` e jmili-bre cajo cõq' jneaa`aa' jial tíi' jlo` niing- 'gøiñ' cõq' jalé` e quíi~r` jmíi~ jmóor`, cõ' calí' fi' líiñ` jneaa`aa', joba' latí' mi~ uiim~ caguiéiñ` jneaa`aa' guíi~ e lacõ' nilisee-naa' cõq'r` fi' lí' niing- 'gøiñ'. 24 Jo nicatø'- Fidiée` jneaa`aa', dsea` i eáang` 'neáiñ, e lacõ' nica'uíng-naa' dsea` quíi~r-, jo ja` ee` lí' si lí'naa' dsea` Israel osi ja` lí'naa' lajo é. 25 Jo lajob líi' lí' lacõ' la fé' Fidiée` fi' ni` jì e cajme' Oseas ie~ malíi~gui do ie~ lamí` café' Fidiée` lala:

Jaléng' dsea` i ja` mí calíng` dsea` quíe- e,
dsu' lana nifi'ire e dsea` quíe-baa nilíiñ`;
jogui jaléng' dsea` i ja` mí cajmi'neáan` lamí` jéeng'gui,
dsu' lanagui nijmi'neáam`baa jaléng' í.

26 Jo fi' ni~ e jì` job cajo fé'gui Fidiée` lala:
Cartí' lana ja` líng'na' dsea` quíe- e,
jo dsu' lanagui jóq'baa nilíng'na' quíe- jnea~, dsea` lín'n
Fidiée` i seeng` car` ngongíi~ jmíi~.

Jo lanab líi' júu` quíi~ Fidiée` e cajme' Oseas.

27 Jo lalab fé' Saíi' fi' ni` jì` quíi~ Fidiée` cuaiñ` quíi~ jaléng' dsea` Israel:

Nañi' fa' jialgui la fíng` jaléng' dsea` Israel
lí' lacõ'gui la jmiguiá' tóo' e née' fi' 'ni'` jmíiñ',
jo dsu' júi~ tú- 'ni' mím'bing' i nilí' nileáng` jee~ jalé` iihuí' e
nijaquíéeng'.

28 Cõ' jo huøø- nidsé-gui e dseáng'- nijmiti~ Fidiée` lacõ' si'í` e 'goo' e nica'ír- lamí` jéeng'gui quíi~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüi.

29 Jo lalab café`gui Saií` ie` malii`gui do cajo:
 Jo faco' Fidiée` i quíi` jmí` jmé` doñí` ee`
 ja` caseáaiñ` tú` 'ní` máng'` dsea` siju`naa', dsea` Israel,
 joba' dseáng'` conguiab` nica'íiñ` jnea` jóng
 lí` laco'gui cajméer` cóo'` jaléng'` dsea` i caliséng` fí`
 Sodoma cóo'`gui fí` Gomorra.
 Jo lanab fé` Saií` fí` ní` jì` quiá'` Fidiée` e cajme'r` ie` malii`gui
 do.

Catím` dsea` Israel júu` quiá'` Dsea` Jmáang` cajo

30 Jo uíi` quiá'` jalé` e júu` na, joba' nicuóong` lí` fe`ee' lana
 e nica'ím'` Fidiée` jaléng'` dsea` i ja` líng'` dsea` Israel e niliñ` do
 dsea` i ja` røong` dsee` fí` quinir` dsu' uíi` e já'` caliñ` do júu`
 quiá'` dsea` do, nañí` fa' ja` cajméesiñ` do quijí` jial e ni'íng'`
 Fidiée` ír'. 31 Jo dsu' jaléng'` dsea` i líng'` dsea` Israel i eáang`
 cuø'` bí` yaang` e jmitir` la'uiing` jalé` júu` quiu'` ta` e laco'
 ni'íng'` Fidiée` ír` e líiñ` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quinir`, jo dsu'
 ja` calí'r` lajo. 32 Jo dsu' ja` calí'r` lajo uíi` e cacuø'` bí` yaaiñ`
 e jmitir` laco' catíng` e júu` quiu'` ta` do e laco' lajo ni'íng'`
 Fidiée` ír` e líiñ` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quinir`. Jo co' lajob
 cajméé` dsea` Israel, joba' cangongím`bre e caquiuiñ` cóo'` e
 cuu` e quiung'` dsea`. 33 Co' lalab fé` fí` ní` jì` quiá'` Fidiée` lí`
 fé` dsea` do lala cuaiñ` quiá'` Dsea` Jmáang`:
 Niquiee` e cóo'` cuu` fí` Sión,
 jo cóo'` e cuu` jo seem` dsea` i niquiung'`.
 Jo dsu' jaléng'` dsea` i já'` líng'` júu` quiá'` Fíi'naa' Dsea`
 Jmáang`,
 joba' ja` niligøøiñ` cóo'` e jo,
 co' Dsea` Jmáam`bing' líng' lafa' e cuu` do.

10

1 Dsea` rú'naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, e laba' iin`n car`
 ngocáng` dsii` jogui` mii`i Fidiée`, e jaléng'` dsea` góo'o` dsea`
 Israel nileáiñ` jee` jalé` dsee` quiá'r`. 2 Jo jnea` fá`a uíi`
 quiá'r` e eám` iñ` nijmér` lajii` e iing` Fidiée`, lifa' ja` jmóor`
 dseáng'` laco' iing` 'ñia'` Fidiée` e nijmé` jaléng'` dsea` quiá'r`.
 3 Dsuo'` i dsea` í` ja` iñ` ningáiñ` jial e íng'` Fidiée` dsea` e líiñ`
 do dsea` i ja` røong` dsee` fí` quinir`. Jo co' lajob líiñ`, joba'
 yaam`bre 'nó'r` jial e ni'íng'` dsea` do ír` la'eáang` cóo'` jalé` e
 la tñiñ` yaaiñ`, jo cab' 'náaiñ` jalé` e nicagua' Fidiée` uing` e
 nilí` dsea` lajo. 4 Jo Dsea` Jmáam`bing' i ca'íng` bí` quiá'` e júu`
 quiu'` ta` do e laco' doñí` ii` dsea` i já'` líng'` júu` quiá'r` nilí'r` e
 ni'íng'` Fidiée` ír` e líiñ` jaang` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quinir`.
 5 Jo lalab cajme'` Moí` ie` malii`gui do cuaiñ` quiá'` e íng'`
 Fidiée` dsea` e líng'` dsea` i ja` røong` dsee` fí` quinir` la'eáang`
 e jmitir` e júu` quiu'` ta` do, jo lalab fé` e júu` jo: "Jaléng'` dsea`

i jmiti~ dseáng' røø` contøøng` e júu` quiá' ta` quiá' Fidiéé',
 joba' la'eáang' cóo~ e job niliseeiñ` cajo. 6 Jo dsu' lalab fé'gui
 cajo' fí' ni~ jì' quiá' Fidiéé' cuaiñ` quiá' jial ni'ing' Fidiéé'
 dsea` e líng' dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quinir` uí' e nijá'
 calíñ' júu` quiá' dsea` do, jo lalab fé' e júu` jo: "Jie` mí' í' o'
 e júu` la: ¿I` seeng` i cuøøng` nidséng' fí' ñifi'?" —co' fing song
 í' o' lajo, joba' nijmoo` jóng e lafa' nijgiám` Dsea` Jmáang` fí'
 lí' guiñ~. 7 Osi í'bi o' é: "¿I` seeng` i cuøøng` nijgiáng` fí' lí'
 neáang' jaléng' 'lí'?" —co' fing song í' o' lajo, joba' nijmoo` jóng
 e lafa' nijjb`tu Dsea` Jmáang` calé' catú'. 8 Co' lalab fé'gui fí'
 ni~ jì' quiá' Fidiéé': "Jo quiáb' seeng' cóo~ 'nú' e júu` quiá'
 Fidiéé' lí' laco' la fól'na' jogui lí' laco' í' óó'na'." Jo e júu` nab
 e guia`naa' jee` 'nú' e quiá' jial já' líng' dsea` júu` quiá'
 Dsea` Jmáang`. 9 Jo e júu` job e la, e song fól' fí' quini` dsea` e
 Jesús líiñ' Fíi' jogui já' lín' car` ngocáng' o' e Fidiéé' cajmijí'r
 dsea` do mi` cangí e cajúñ', joba' nileám` Fidiéé' 'nu` jóng jee`
 jalé' dsee` quí'. 10 Co' la'eáang' e já' lí'naa' e car` ngocáng'
 dsí'naa' e júu` jo, joba' nilí'baa' e ni'ing' Fidiéé' jneaa`aa' e
 lí'naa' dsea` i ja` røøng` dsee` fí' quinir`, jogui nileám` Fidiéé'
 jneaa`aa' cajo jee` jalé' dsee` quí'naa' la'eáang' e fé'naa' fí'
 quini` dsea` e Dsea` Jmáam`bing' i líng' Fíi'naa'.

11 Jo lalab fé'gui fí' ni~ jì' quiá' Fidiéé': "Jo dsu' jaléng' dsea`
 i já' líng' júu` quiá' Dsea` Jmáang`, joba' ja` quí' jmiñ` fa' e
 nilitúng` dsíir` e já' calíñ` e júu` jo." 12 Jo røøb` lí'naa' fí' quini`
 Fidiéé', ja` ee` lí' su lí'naa' dsea` Israel osi ja` lí'naa' lajo é, co'
 jaam` Fíi'naa' Fidiéé' seeng' quí'naa' lajii`naa', jo jlob` cuøø
 dsea` do mi` ee'go mi' dsea` ír'. 13 Co' lalab fé'gui fí' ni~ jì' quiá'
 Fidiéé' cajo: "Jo jaléng' dsea` i mi' Fidiéé' e nileáng` neiñ' jee`
 jalé' dsee` quiá'r', joba' lajob nijmé` dsea` do." 14 Dsu' ja`
 cuøøng` lí' mi' dsea` Fidiéé' song ja` mí' já' líiñ' júu` quiá'
 dsea` do; jogui ja` cuøøng` fa' e nijá' líng' dsea` júu` quiá'
 Fidiéé' song ja` mí' canú` guir e júu` jo; jogui cajo ja` cuøøng`
 lí' núr` e júu` quiá' Fidiéé' do song ja` gui i seeng' fa' i nini`
 e júu` quiá' dsea` do; 15 jogui ja` cuøøng` e nini` e júu` quiá'
 dsea` do song ja` i seeng'gui fa' i nisíng` dsea` e nijmér` lajo. Jo
 lalab fé' fí' ni~ jì' quiá' Fidiéé' cuaiñ` quiá' e júu` na: "Dsíng'
 ia' mi` güilíng` jaléng' dsea` i quie' júu` quiá' Fidiéé'." 16 Jo
 dsu' jii` tú` 'ní' máam` dsea` Israel i já' líng' e júu` jo lí' laco'
 la fé' Saíi' fí' ni~ jì' quiá' Fidiéé' lí' fé'r lala: "Fí'i, jii` tú`
 'ní' máng' dsea` i já' nicalíng` júu` quí' e guia' jnea'." 17 Jo
 cuøøng` fe'ee' lana e la'eáang' e guia' dsea` júu` cuaiñ` quiá'
 Dsea` Jmáang`, joba' núu` dsea` e júu` jo; jogui la'eáang' e núu`
 dsea` e júu` jo, joba' já' líiñ` e jo. 18 Jo uí' joba' jmingii` jnea`
 lala: ¿Su ja` mí' canúu` dsea` Israel e júu` cuaiñ` quiá' Dsea`
 Jmáang` do? Mó' dseáng' nicanúu`-biñ'. Jo e jáb' e jo, co'

dseáng' lajɔb nicalí' lí' laco'gui la fé' fí' ní' jì' quiá' Fidiée' lí' fé' lala:

Jɔ fí' latøng' jmingüüb' nicanúu' dsea' júu' quiá' i dsea' i guia' júu' quiá' Fidiée',

jɔgui fí' dseáng' tí' lí' huí' eáang' fí' ní' guóo' uó' nicanú' júu' quiá'r' cajo.

19 Jɔ caléb' catú' jmingüü' jnea': ¿Su ja' mí' cangám'bi dsea' Israel jalé' e júu' jɔ? Mó' dseáng' nicanangám'bre, cɔ' lalab cajme' Moi' ie' malü' gui do e fé' Fidiée':

Jnea' Fidiée' nijmee' e jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel ni'uíñ' dsea' quié'e,

jɔ lajɔba' nilí' dsihuíng' jaléng' dsea' Israel quiá' jaléng' i dsea' í.

Jɔgui nijmee' e cajo e niliguíng' dsea' Israel quiá' jaléng' i dsea' í i ja' 'goo' ngáng' do.

20 Jɔ eám' lahuíng' fé' Saií' e júu' la lí' fé' Fidiée' lala:

Jɔ jaléng' dsea' i ja' ca'nang' jnea', cadsém'bre jnea'.

Jɔgui jaléng' dsea' i ja' cajmingüüng' jnea', cajmijnéem' 'ñiá'a jee' jaléng' í.

21 Jɔ dsu' lalab cajme'gui Saií' e fé' Fidiée' cuaiñ' quiá' jaléng' dsea' Israel: "Contøøm' caní' i guóo' e jmicóo' o' 'ná', dsea' saang' óo'na' cɔo' jnea' jɔgui dsea' i ja' iing' jmé' náu' júu' quié'e."

11

Mi' caguíng' Fidiée' jaléng' dsea' Israel

1 Jɔ cɔ' lajɔb lí', jɔba' lana jmingüü' jnea' lala: ¿Su Fidiée' nicatiúum'bre jaléng' dsea' quiá'r' dsea' Israel? ¡U~, dseáng' o' lajɔ! Cɔ' téé' óo'na' e dsea' Israel líng' jnea' cajo, jɔ dsea' siju' 'lí' yúu' Abraham lán'n, jɔgui jee' 'lé' quiá' Mim' iuun' cajo. 2 Jɔ Fidiée', lajüü' latí' mí' uüim~, caguíñ' jaléng' dsea' Israel e laco' ni'uíñ' do dsea' quiá'r', jɔgui cartí' lana jüü' cɔo' ya' ja' mí' catiúung' neiñ' do cajo. Cɔ' lí' dsii' e guiáb' ñí' 'ná' lajüü' e cajíng' Líí', jaang' i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' ie' malü' gui do, ie' lamí' caféiñ' Fidiée' e ca'nüüñ' jaléng' dsea' Israel lala: 3 "Fí'i, nicajngam' dsea' jaléng' i dsea' i fé' cuaiñ' quií', jɔgui nicajgiéem'bre jalé' nife' quií' lí' jmiféng' dsea' 'nú; jɔ lajüü' jneab' dsea' quií' i ja' mí' cajngang' dsea', jɔ dsu' lajɔb iñ' nijmér' cɔo' jnea' cajo." 4 Jɔ dsu' lalab cañí' Fidiée' quiá' i Líí' do jɔ casí' reiñ' do lala: "Líí', dsu' o' jüü' 'nú' dsea' quié' e i seeng'gui lana, cɔ' seem'bi guié' milgui dsea' quié' e i ja' mí' casí' uó' jni' e jmiféiñ' i dié' dseacuü' i siü' Baal." 5 Jɔ lajɔb lí' lana cajo, cɔ' seem'bi tú' 'ní' máng' dsea' Israel i nicaguíng' Fidiée' e laco' nilíñ' do dsea' quiá'r'. Jɔ nicalí' lajɔ uí' e eáang' 'neáang' Fidiée' jaléng' i dsea' í. 6 Jɔ Fidiée'

nicaguíng^h neiñ^h do uí^h e eáang^h 'neáam^h breiñ^h jo o' uí^h cóo^h jalé^h e nicajméeiñ^h do. Co' faco' nicaguíng^h Fidiée^h jaléng^h i dsea^h do la'eáang^h cóo^h jalé^h e nicajméeiñ^h do, joba' cuóøng^h fe'ee' jóng e e eáang^h 'neáang^h Fidiée^h jneaa^h aa' do jo' cuóguir lí^h tá^h cuó^h e iáang^h dsíir^h jóng.

7 Jo lalab lí^h, ja' calí^h dsea^h Israel e ni'uíiñ^h dsea^h quiá^h Fidiée^h lí^h laco'gui jii^h e 'nó^hr'. Jo dsu^h i dsea^h i caguíng^h Fidiée^h 'ñia^hr do, calí^h í e ca'uíiñ^h dsea^h quiá^h dsea^h do. Jo dsu^h jaléng^h i dsea^h caguiaang^h gui do cali'ueb^h moguir^h, co' ja' iñ^h fa' canúur^h júu^h quiá^h Fidiée^h. 8 Jo calí^h lajo lí^h laco' la fé^h fi' ni^h jì quiá^h Fidiée^h lí^h fé^h lala: "Jo Fidiée^h cajméer^h cóo^h jaléng^h dsea^h Israel e ue^h moguiñ^h e laco' ja' ningáiñ^h laco' catíng^h, jogui cajméé^h bre jminiñ^h cajo e lafa' ja' cuóøng^h nijóøiñ^h jogui loguaiñ^h cajo e lafa' ja' cuóøng^h ninúíiñ^h." Jo lanab líng^h i dsea^h í cartí lana. 9 Co' lalab fé^h gui fi' ni^h jì quiá^h Fidiée^h e cajíng^h dseata^h dsea^h féng^h Daví^h:

Mí^h i 'nu^h, Fidiée^h, e lajee^h e seáng^h rúng^h dsea^h góo^h dsea^h Israel e gó^hr ir^h colíng^h jii^h laco' quí^h tñiñ^h,
jo lajee^h jo, lajee^h jii^h e ja' lí^h bre,
mí^h e ni'uíng^h ga' quiá^h e laco' nitéiñ^h fi' ni^h dsee^h,
jo lajoba' ni'iñ^h iihuí^h laco' catíng^h.

10 Jogui mí^h i 'nu^h cajo, Fidiée^h, e lafa' güijnáb^h jminir^h e laco' ja' cuóøng^h nijóør^h
jogui e lafa' nijúm^h mocóo^h r^h congua^h.

Mí^h caleáang^h Fidiée^h jaléng^h dsea^h i ja' líng^h dsea^h Israel jee^h jalé^h dsee^h quiáiñ^h

11 Jo lana nijmingí^h túu^h calé^h catú^h: Jo mí^h caquiung^h dsea^h Israel, ¿su dseáng^h conguiab^h ca'naaiñ^h quiá^h Fidiée^h? U^h, dseáng^h o' lajo. Jo dsu^h mí^h cajméé^h dsea^h Israel saang^h dsíir^h cóo^h Fidiée^h, jo e jo cali'ling^h ta^h e laco' jaléng^h dsea^h i ja' líng^h dsea^h Israel nitíiñ^h e nileáng^h Fidiée^h í^h jee^h jalé^h dsee^h quiáiñ^h. Jo lajoba' eáam^h nilí dsihuíng^h jaléng^h dsea^h Israel quiá^h jaléng^h i dsea^h í uí^h e lajo nicajméé^h Fidiée^h cóoiñ^h do. 12 Jo co' saam^h dsíir^h jaléng^h dsea^h Israel cajméer^h cóo^h Fidiée^h, joba' dseeb^h ca'éer^h. Jo dsu^h e jo eáam^h cali'ling^h ta^h e laco' ca'uíng^h guiú^h quiá^h jaléng^h dsea^h jmigúí^h. Jo nañí fa' ja' calí^h dsea^h Israel e calíng^h Fidiée^h í^h, dsu^h eáam^h guiú^h nica'uíng^h quiá^h jaléng^h dsea^h i ja' líng^h dsea^h Israel. Jo co' lajob lí^h, joba' cuóøng^h lí fe'ee' jóng e eáang^h gui guiú^h ni'uíng^h quiá^h jaléng^h dsea^h i ja' líng^h dsea^h Israel ie^h lamí^h nijá^h líng^h jaléng^h dsea^h Israel júu^h quiá^h Fidiée^h.

13 Jo dsu^h sea^h bí júu^h e 'né^h fí^h i 'nú^h, dsea^h ja' líng^h na' dsea^h Israel. Jo Fidiée^h bíng^h i nicasíng^h jnea^h e laco' niguiaa^h júu^h quiá^h jee^h jaléng^h 'nú^h. Jo jnea^h eáam^h jmí^h goo^h e ta^h e nicangí^h n^h quiá^h dsea^h do. 14 Jo uí^h e jmóo^h o' lajo cóo^h ta^h

quié⁻e, joba' jnea[~] iin[~]n e faço' lajogui nilí' i e ni'íng' jaléng' dsea` góó'o dsea` Israel e nileáin' jee[~] jalé' dsee⁻ quiá'r⁻.
 15 Jo uíi' e nica'náam` ñia' Fidié<sup>~</sup> e seeiñ` cøøng` cóo' dsea` Israel, joba' jaléng' dsea` i caguaiang<sup>-</sup> gui nicalí' bre e niseeiñ` juguiá⁻ júu[^] røø cóo' Fidié[~]. Jo dsu' mi[~] ni'íng' tu Fidié[~] jaléng' dsea` Israel, e jo lí' lafa' mi<sup>~</sup> jí' tu jaang` líi'. 16 Jo lajob lí' e júu[^] na lí' laco' gui la lí' mi[~] jmóo` dsea` iñí'; co' song la' uii[~] e iñí' e nijmé⁻ dsea` do quiá' e nicuó'r' Fidié<sup>~</sup>, joba' lajaléb' e ca<sup>~</sup> caguiee<sup>-</sup> gui do güeam' cajo. Jogui song jmó<sup>^</sup> quiá' coo` 'ma` catíng<sup>-</sup> Fidié<sup>~</sup>, joba' güeam' cajo e guo' quiá' e 'ma` do.

17 Jo cuóøng` fe<sup>~</sup>ee' e i líing<sup>~</sup> dsea` Israel líiñ' lafa' guo' 'ma` ofii e cajni dsea` jo dsu' cahuí'b' e guo' jo. Jo eáang` quiá' e guo' e cahuí' do, fi' job cajé e guo' 'ma` ofii e iáang` ñia' fi' jee<sup>~</sup> mó'. Jo jaléng' 'nú', dsea` ja líng' na' dsea` Israel, 'nú' bing' i líing' lafa' e guo' e 'ma` ofii jo. 18 Jo co' lajob líng' na', joba' fií' guíi 'nú' jie[~] mí' í' óo' na' e niing' gui' laco' gui e guo' 'ma` e nicahuí' do, co' song í' óo' na' lajo, joba' 'né' e jmiguiéng' óo' na' e o' 'nú' i se' e jmó<sup>^</sup> quiá' e 'ma` do, co' la' eáang' e jmó[^] doba' e jí' 'nú', dsea` líng' na' lafa' guo' 'ma` ofii e ca' iáang` ñia' fi' jee[~] mó'.

19 Jo dsu' jangám⁻ ni'í' o' jo nifo' lala: "Cahuí'b' e guo' quiá' e 'ma` do e laco' nija` jnea[~] ée[^] quiá' e lí' cahuí' do." 20 Jo e jáb' -, lajob calí -, dsu' cahuí'b' jalé' e guo' jo uíi' e ja' já' calíng⁻ júu[^] quiá' Fidié[~]. Jo dsu' 'na', dsea` ja' lin' dsea` Israel, lafa' casém' ba' e fi' dse' e 'ma` jo uíi' e já' calí' júu<sup>^</sup> quiá' Fidié<sup>~</sup>. Jo co' lajob calí' -, joba' ja' 'né' e jmijløng<sup>^</sup> uø' uíi' quiá' e jo, co' lí' lí' 'né' e ñiing<sup>~</sup> o'. 21 Jo co' ja' cajmée' Fidié<sup>~</sup> féng' dsíir' cóo' e guo' 'ma` e guita[~] cajni dsea` joba' caquiá' bre, jo co' lajob cajmée' guir cóo' e guo' jo, joba' dseáam<sup>~</sup> e nijmér<sup>-</sup> lajo cóo' 'na' cajo. 22 Jo co' lajob líí', joba' ne<sup>~</sup> naa' jial tí' e guiúng<sup>-</sup> Fidié<sup>~</sup> lifa' í' bre í' laco' catíng<sup>-</sup> mi<sup>~</sup> ee' go jmóo` dsea` e ja' dseeng'. Jo co' lajob líiñ', joba' iihuí'b' cacuø'r' jaléng' i dsea` i cajmée' saang` dsíí' cóo'r<sup>-</sup>. Jo dsu' eáam' guiúñ<sup>-</sup> cóo' 'nú', dsea` ja' líng' na' dsea` Israel, lifa' 'né' e seeng' na' e contøøng<sup>-</sup> já' líng' na' júu<sup>^</sup> quiá' bre. Jo dsu' song ja' jmoo' na' lajo, joba' dseáam<sup>~</sup> jóng e lafa' nihuíng' na' e fi' dse' e 'ma` jo. 23 Jo song já' nilíng` jaléng' dsea` Israel júu[^] quiá' Fidié[~] jogui e niquí' jíng' tu yaaiñ[~] fi' quini dsea` do, joba' caléb' catú<sup>-</sup> ni' uíing<sup>-</sup> tur lafa' guo' quiá' e 'ma` e lí' cahuí'ñ' do. Co' quí'b[~] Fidié[~] jmíi[~] e nijmé⁻ tur e niséng⁻ tur e guo' quiá' e 'ma` e caquiá'r' do. 24 Jo co' 'nú', dsea` ja' líng' na' dsea` Israel, lafa' cahuíng' na' fi' coo` 'ma` ofii e ca' iáang` ñia' fi' jee[~] mó', jo lafa' caséng' na' fi' coo` 'ma` ofii e guita[~] cajni dsea` nañí' fa' ja' jmóo' re dsea` lajo, dsu' lajob calí' cóo' 'nú'; jo co' lajob calí' cóo' 'nú', joba' eáang' guib ja' huíng' e lafa'

niséng^ltu Fidiéé[~] e guo^l e nicaquiá^r do quiá⁻ e 'ma^l e guita[~] cajní^l dsea^l. Jo jalé^l e guo^l jo, íb^l lafa^l jaléng^l dsea^l Israel, jo ie[~] mi[~] nilí^l lajo, joba^l nisém^ltu calé^l catú⁻ e guo^l quiá⁻ dseáng^l e 'ma^l e guita[~] cajní^l dsea^l.

Nileám^l jaléng^l dsea^l Israel jee[~] jalé^l dsee⁻ quiá^r mi[~] nití⁻ e í^l jo

²⁵ Dsea^l rú^l naa^l dsea^l quiá⁻ Dsea^l Jmáang⁻, iim[~]baa e ní[^]na^l e júu[^] la quiá⁻ Fidiéé[~] e ja^l mi^l cajmijnéiñ^l lami[~] jéeng^lgui e laco^l lajo ja^l nijmijløng^l yaang[~]na^l e tñing[~]na^l eáang^l. Jo e lab e júu[^] jo, e i lñing[~] dsea^l Israel eám^l nicajméer^l laaiñ^l cóo^l júu[^] quiá⁻ Fidiéé[~], jo dsu^l calí⁻ lajo e lí[^] laco^l ni^lié^l jíe^l jíí^l sí^l 'né^l tí⁻ i dsea^l i ja^l lñing^l dsea^l Israel i nijá⁻ líng^l júu[^] quiá⁻ Fidiéé[~]. ²⁶ Jo mi[~] ningí^l e nidsijéé^l jalé^l e jo cóo^l jaléng^l dsea^l i ja^l lñing^l dsea^l Israel, joguiba^l nileáng^l jaléng^l dsea^l Israel jee[~] jalé^l dsee⁻ quiá^r. Jo e na lí^l lí[^] laco^l la fé^l fi^l ni[~] jí^l quiá⁻ Fidiéé[~] lí^l fé^lr lala:

Jo fi^l Sión lí[~] nijáa^l i dsea^l i nileáng⁻ dsea^l jee[~] jalé^l dsee⁻ quiáíñ^l.

Jo íb^l i nijé^l jalé^l e ja^l dseeng^l jee[~] jaléng^l dsea^l siju[~] 'lí[~] yáú^l Jacó[^].

²⁷ Jo e nab e júu[^] e nijmirøø⁻ cóo^l jaléng^l í^l mi[~] nití⁻ í^l e ni^lín[~]n jalé^l dsee⁻ quiá^r.

Jo lanab jíí^l lí^l júu[^] quiá⁻ Fidiéé[~].

²⁸ Jo lati^l jmí[~] na, i fñm^l dsea^l Israel 'ní^l níim⁻bre Fidiéé[~], có^l ja^l mí^l ca^líñ^l júu[^] quiá⁻ dsea^l do e quiá⁻ jial laang^l dsea^l jee[~] jalé^l dsee⁻ quiá^r. Jo lí^l lajo e lí[^] laco^l cuóøng^l nijá⁻ líng^lna^l júu[^] quiá⁻ Fidiéé[~], 'nú^l dsea^l ja^l lñing^lna^l dsea^l Israel. Jo dsu^l mí^l 'noo^lbi^l 'neáang^l Fidiéé[~] jaléng^l dsea^l Israel dsu^l uí^l e caguíñ^l jaléng^l dsea^l áang^l quiáíñ^l do jogui e cajméer^l júu[^] tigua[~] cóoíñ^l do cajo. ²⁹ Có^l jalé^l e cuø^l Fidiéé[~] lí[^] doñí^l jí^l dsea^l jo^l quí^l jmí[~] fa^l e niguí^l tur calé^l catú⁻, o^lgui fa^l e nitíuung⁻ tur jaléng^l i dsea^l i nicatø^lr i nilíng^l dsea^l quiá^r.

³⁰ Jo lami[~] jéeng^lgui jaléng^l 'nú^l, dsea^l ja^l lñing^lna^l dsea^l Israel, eám^l cajmee^l na^l e saang^l óó^lna^l cóo^l Fidiéé[~]. Jo dsu^l lanagui, uí^l e lajob nicajméé^l cajo jaléng^l dsea^l Israel, joba^l Fidiéé[~] lana nifi^l lííñ^l 'nú^l. ³¹ Jo lajob nicajméé^l dsea^l Israel cóo^l Fidiéé[~] lana, jo dsu^l calí⁻ lajo cajo e lí[^] laco^l lana nilí^l fi^l líng⁻ Fidiéé[~] 'nú^l, dsea^l ja^l lñing^lna^l dsea^l Israel, jogui calí⁻ lajo cajo e lí[^] laco^l lajo nilí^l fi^l líng⁻ Fidiéé[~] jaléng^l i dsea^l Israel do. ³² Jo lajmí[~] dsea^l jmigüí^l nicajméer^l saang^l dsíir^l cóo^l júu[^] quiá⁻ Fidiéé[~], có^l lajob sí^l quiá⁻ dsea^l do. Jo calí⁻ lajo e lí[^] laco^l mí[~] nilicøøng^lgui, nilí^l fi^l líng⁻ Fidiéé[~] lajaléng^l i dsea^l í^l.

³³ Jo dseáng^l ja^l cøøng^l cóo^l jial tí^l e guíung⁻ Fidiéé[~] cóo^l lajaléng^l dsea^l jmigüí^l, jogui lajob cajo ja^l cøøng^l cóo^l jial tí^l e tííñ^l ngáiñ^l.

Jø *jii*~ jaang` dsea` jmiɡũ^u quí^r~ jmií~ fa' e ningáíñ' jial laco'
jii~ e í dsí' dsea` do cóo'~ jalé' e nijmér~, jogui jial e
 nijmér~ lajalé' e jø.

³⁴ Co' lalab fé' Fidié~ fí' ni~ jì' quiá'r~:

Jii~ jaang` dsea` jmiɡũ^u quí^r~ jmií~ fa' e niliñir' jialco' í dsí'
 Fidié~

o'gui cajo fa' e nijíñ'~ e~ jalé' e 'né~ nijmé~ dsea` do.

³⁵ Jogui *jii*~ jaang` dsea` jmiɡũⁱ ja' ee' mí cacuø'r' Fidié~
 jéeng'gui

e laco' dsea` do nijmér~ qui' taa' cóo'~ dsea` jmiɡũ^u.

Jø lanab lí' júu^ quiá'~ Fidié~ e tóo' fí' ni~ jì' quiá'r~.

³⁶ Dsuo' lajaléb' e sea' fí' jmiɡũ^u Fidié~bing' i cajmé~, jogui
 la'eáang' íbre e sea' jalé' e jø, jogui e quiá'~bir lí' lajalé' e jø
 cajo. jJoba' car` ngongí' jmií~ 'né~ e nijmiféng'naa' Fidié'!

Jø lajob 'né~ niliti~.

12

Jáang'~ yaang'na' fí' jaguó' Fidié~ lafa' coo' feá'~

¹ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, uíi~ e eáang'
 fí' líng~ Fidié~ jneaa~aa', joba' mii'~i 'ná' jmi'ee~ e nijáang'~
 yaang~na' fí' jaguór' e líng'na' lafa' coo' feá'~ e jí', jogui e
 güeang'na' e líng'na' dseáng'~ *jii*~ e quiá'~bre, jogui e jlo'^ nití~
 dsíir' cajo; co' e nab feá'~ e 'né~ nij*jii*~na' fí' quini~ Fidié~ e laco'
 nijmiféng'naa're. ² Jogui jie~ mí síng' yaang~na' e fí' ja' dseeng'
 lí' ngí' dsea` jmiɡũ^u i seeng' jmií~ na, co' ja' 'né~ jmée' na'
 lajo. Co' lí' lí' 'né~ e nicuø'~ fí' yaang~na' e nilisíng~ jialco' í
 óo'na', jø lajoba' nilisíng~ jialco' ee~na' fí' jmiɡũ^u la, jogui cajo
 e quí'~na' jmií~ e niliñí'na' e~ e iing~ Fidié~ e nijmée^na' lí'^
 lajalé' e guiá' jogui e jlo'^ e tí' dsí' dsea` do jogui cajo e røø' e
 ja' cóong' cóo'~.

³ Jø Fidié~ nicacuø'r' jnea~ coo' ta~ uíi~ e lajo cali'iaang` dsíir'
 cajméer` cóo'~ jnea~. Jø co' lajob cajmée'gui; joba' fii' i 'ná',
 dsea` rú'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, e *jii*~ jaang' 'ná' 'né~
 ni'í' áa'na' e niing~gui eáang' laco' *jii*~ e catíng~ ni'í' áa'na'
 cuaiñ~ quií~na'. Co' 'né~ e ni'í' áa'na' *jii*~ laco' catím~ lí'^ laco'
jii~ tí' e cangíng'na' quiá'~ Fidié~ e já' líng'na' júu^ quiá'r~.

⁴ Dsuo' lajaang` lajaang` jneaa~aa' seab` jmini~naa' cóo'~gui
 loguá^naa' jogui e jie'gui cajo, jø lacoo' e jø quí~ii' jmaquíim'
 ta~ íng^ lacoo'. ⁵ Jø lajob lí' jneaa~aa' cajo, dsea` lí'naa' dsea`
 quiá'~ Dsea` Jmáang~, co' nañí' fa' fíim'baa' eáang', dsu' lafa'
 jaam` dsea` lí'naa' i já' líng' júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jø
 ja' ee' lí' lí' lí'naa' jmaquíing' lajaang` lajaang'naa', dsu' lafa'
 jaam` dsea` lí'naa' lajaléng'naa'.

⁶ Jø e cuø' Fidié~ jneaa~aa' e íaang` dsíir' jmaquíim'
 nicangíng'naa' lajaang` lajaang'naa'. Jøba' song nicacuø'r'

jneaa~aa' e tii~naa' guia~naa' júu^ quiá'r~ fi' quini~ dsea` jiéng', joba' lajob 'né~ jmó^oo' lí^ laco' jii~ tíi' e nicangúng~na' e já~ lí~naa' júu^ quiá'r~. <sup>7</sup> Jogui song nicacuø'r~ jneaa~aa' e nijmé^naa' ta~ e nijmicóo~'naa' dsea` rú~naa', joba' lajob 'né~ jmó^oo'. Jogui song nicangúng~naa' quiá'r~ e tii~naa' e ni'é~naa' dsea` rú~naa' júu^ quiá'r~. Dsea` Jmáang~, joba' lajob 'né~ jmó^oo' jóng. ⁸ Jogui song nicangúng~naa' quiá'r~ e tii~naa' e nicuø~'naa' bí dsea` rú~naa', joba' lajob 'né~ jmó^oo'. Jogui song nicangúng~naa' quiá'r~ e nijmicóo~'naa' dsea` rú~naa' cóo~ jalé' e sea` qui~naa', joba' lajob 'né~ jmó^oo' e ngocáng` dsi~naa'. Jogui song nicangúng~naa' quiá'r~ e oo~naa' coo~ ta~, joba' eáam' 'né~ e ñiing~ dsi~naa' e nijmó^naa' e ta~ jo. Jogui song nicangúng~naa' quiá'r~ Fidié~ e nijmicóo~'naa' jaléng' dsea` rú~naa' i lí~ 'né~ quiá'r~ lajo, joba' lajob 'né~ jmó^oo' e iáang` dsi~naa'.

Jial 'né~ seeng` dsea` quiá'r~ Dsea` Jmáang~

⁹ Jo fii~guíi 'nú', dsea` rú~naa' dsea` quiá'r~ Dsea` Jmáang~, dseáng~ e ngocáng` óo~ba' 'né~ nijmi~neáng~na' dsea` rúng~na', jo o' lí^ júu^ e fó~na' e jmoo~na' lajo. Jogui 'né~ e 'ní' máam~ba' jalé' e ja` dseeng`, co' lí^ lí dseáng~ jii~ e guiá~ba' 'né~ nijmées~na'. <sup>10</sup> Jogui jmi~neáng~na' dsea` rúng~na' lí^ laco'gui catúng~ e jmoo` dsea` quiá'r~ Dsea` Jmáang~, jogui nijmi~goo` rúng~na' cajo.

¹¹ Jo ja` 'né~ jmées~na' fíng~na', co' lí^ lí 'né~ e nicuø~' bí yaang~na' e nijmées~na' jalé' ta~ e nicangúng~na' quiá'r~ Fidié~.

¹² Jo e iáang` óo~ba' 'né~ seeng~na' la'eáang` e dseáng~ nitab~ óo~na' e niliseem~ba' cøong` cóo~ Fidié~ fi' ñifi~ quiá'r~ mí~ nití~ e í' jo. Jogui 'né~ e jmées~na' féng' óo~ba' cóo~ jalé' fi'í^ dsíi' e dsingúng~na', jogui cajo ja` 'né~ tú~na' e fóng~na' Fidié~.

¹³ Jo jaléng' dsea` rúng~na' dsea` quiá'r~ Dsea` Jmáang~ i lí~ sea` go fi'í^ dsíi' quiá'r~, joba' 'né~ e nijmicóo~'baa're jóng. Jogui íing~na' cóo~ júu^ røø` jaléng' dsea` i guilíng~ fi' qui~na'.

¹⁴ Jogui mii~na' Fidié~ coo` e guiá~ uíi~ quiá'r~ jaléng' dsea` i jmáng' 'nú' ga', jo dseáng~ lajob 'né~ jmées~na' cóo~r~ jogui jie~ mí~ fó~na' júu^ 'lí^ uíi~ quiá'r~.

¹⁵ Jo jmi~iáang` óo~na' cóo~ jaléng' dsea` rúng~na' dsea` quiá'r~ Dsea` Jmáang~ i iáang` dsíi', jogui jmee~na' fi'í^ fíng seeng` i líng` lajo.

¹⁶ Jo røøb` 'né~ seeng~na' jee~ la'ó' 'nú', dsea` líng~na' dsea` quiá'r~ Dsea` Jmáang~. Jo ja` 'né~ e jmijløng~ yaang~na', co' lí^ lí 'né~ e seeng~na' e røøb` líng~na' laco'gui líng` i dsea` i ja` jmijløng~ yaang~ jee~ jaléng' 'nú'. Jogui ja` güi~lí^ óo~na' e dseáng~ líng~na' dsea` i tíng` ngáng'. ¹⁷ Jo ja` jmoo~na' qui' táa' cóo~ dsea` rúng~na' song ee` go ca' léer' qui~na', co' 'nú' 'né~ nijmi~úung~na' e nijmées~na' dseáng~ jmang~ e guiáb~

cóo' doñi' ii' dsea' rúng'na'. ¹⁸ Jo jie' jii' carti' li' quii'na' jmii' jmee'na' e niliseeng'na' juguiá' júu' røø' cóo' lajaléng' dsea' rúng'na'. ¹⁹ Jo e laba' iin' n fii'guu' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quia' Dsea' Jmaang' i' neaan' eang', e mi' ee'go' ca'lee' dsea' quii'na', ja' 'né' fa' e nicó'na' quii'na', co' ja' dseeng' e jmee'na' lajo; co' lí' lí' 'né' e nisée'na' fi' jaguó' Fidiée' e júu' jo, co' í'bing' i' ni'í' í' laco' catúng'; co' lalab fé'r' fi' ni' jii' quia'r': "Jneab' Fidiée' dsea' catú'n' n e ni'í' í' laco' catúng', jo jneab'bing' i' ni'quí' táa' dseáng' laco' sí'í'." Jo lanab jii' lí' júu' e jing' Fii'naa' Fidiée' fi' ni' jii' quia'r'. ²⁰ Jo lalab fé'gui' cajo fi' ni' jii' quia'r': "Jo song jaang' dsea' i' 'ní' níng' 'nu' mi'r' 'nu' e nidó'r' osi e ni'í'r' é, joba' 'né' cuø'ba're lajii' e mi'r' 'nu' do. Jo mi' nijme' lajo, lajoba' nilí' í' líng' i' 'ní' níng' 'nu' do cóo' lajii' e jmóor' cóo' 'nu' do." ²¹ Jo jie' mi' cuøng' uø' fa' e jalé' e ja' dseeng' nilí' 'nu', co' la'eang' e jmoo' jalé' e guia', lajoba' nilí' jalé' e ja' dseeng' do.

13

¹ Jo e laba' iin' n fii'guu' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quia' Dsea' Jmaang', e lajii'm' 'nú' 'né' jmee'na' nuu'na' jalé' ta' quii' dseata' i' seeng'. Dsaco' Fidiée'bing' i' nicacuø' e ta' jo quia' jaléng' dseata', jogui' cajo 'ñiab' Fidiée' dsea' nicaguiar' uuing' e seeng' jaléng' í'. ² Jo co' lajob lí', joba' jaléng' dsea' i' jmoo' laang' cóo' lajii' ta' quii' dseata', joba' ja' jmóor' nuu'r' jóng lajii' ta' e nicaquii' Fidiée'. Jo jaléng' dsea' i' jmoo' lajo, joba' yaam'bre 'nó'r' e nidsijée' huúng' quia'r', co' iihuú'b' ni'í'n'. ³ Dsaco' jaléng' dseata' ja' seeiñ' fa' e nifeiñ' jaléng' dsea' i' jmoo' jalé' e guia', dsaco' jaléng' dsea' i' jmoo' ga'bing' i' nijmeaiñ' lajo. Jo song 'nu' iin' e niliseen' e ja' 'gø'n' dseata', joba' 'né' e ni'ee' e guiab' jóng, jo lajoba' nifé' dseata' guia' uii' quii'. ⁴ Co' Fidiée'bing' i' caguíng' jaléng' dseata' e laco' nijmicóo'r' 'nu'. Jo dsu' song jmoo' jalé' e ja' dseeng', joba' 'né' jme' 'gó'ba' cóo'r' jóng; co' e líng' ta'ba' e quie' dseata' 'ma'u' quia'r', co' cóo' e joba' e cuø' lí' ee' ta' óor', co' 'ñiab' Fidiée' dsea' cacuø'r' dseata' e óoiñ' do ta' e laco' nicuø'r' iihuú' jaléng' dsea' i' jmoo' laang' lajii' ta' quii'r'. ⁵ Jo uii' e lajob lí', joba' dseáng' laguiim' 'né' e nijmée' nuu' jalé' ta' quii' dseata', dsu' o' fa' e laco' ja' ni'í'n' iihuú', co' uø'ba' 'né' e ni'í' o' e dseáng' e guia'ba' e nijmée' lajo. ⁶ Jo uuing' e lajob cajo, joba' quii' 'nu' cuu' e mi' dseata'; dsaco' Fidiée'bing' i' caguíng' jaléng' dseata', joba' jii' jo ta' quia'bre e quia' e quii'r' ta'.

⁷ Joba' fii'guu' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quia' Dsea' Jmaang', jmiti'na' lajii' e catúng'na'; joba' cuø'na' jaléng' i' dsea' i' óo'go' ta' lajii' e catúñ' e niñiñ', fa' jaléng' i' catúng' e ni'íng'

jalé' cuu- e soo`fií, joba' qui`na' e jo; jogui jalé' e cuu- e quiá'- ee`go ta~ jmoo`na' osi ee`go sea` quií`na', joba' qui`na' e jo cajo. Jogui jmi'goo`na' jaléng' dsea` i oo`go ta~, co' lajob catíng- e nijmée`na', jogui jmiféng'na' lajaléng' dseata~ laco' catíng- cajo.

⁸ Jo ja` jmirøng` yaang`na' cóo'~ jíí~ jaang` dsea`, co' lí' lí' 'né- e nijmi'neáng'na' dsea` rúng'na'; dsuco' i dsea` i jmi'neáng` dsea` rúng' nicajmiti~bre røø` lajíí~ júu` quiu' ta~ e cajme' Moi. <sup>9</sup> Jo lalab fé' e júu` quiu' ta~ do: "Ja' lee' e nigúin' cóo' dseamfi`osi dseañu' i o' quií'-, jogui jie` mí`ngán' dsea` rún', jogui ja` jmoo` ñ, jogui ja` fó' júu` ta~ júu` e laco' ni'lee' quiá'- dsea` rún', o'gui jmoo` dsihuín' quiá'- jaléng' dsea` rún' cajo." Jo jalé' e júu` quiu' ta~ na cóo'gui jalé'gui e júu` quiu' ta~ e caguiee`gui do dseáng'- lalab jíí~ líí` cóo' e júu` quiu' ta~ e fé' lala: "Jmi'neáng` jaléng' dsea` rún' lí' laco'gui jmi'neán' uø'." <sup>10</sup> Dsuco' i dsea` i jmi'neáng` jaléng' dsea` rúng', jmag'- jalé' e guiúb- jmóor` cóo' jaléng' i dsea` í. Co' mi` jmi'neáng` dsea` rúin' dseáng'- laco' sí'í, joba' jmiti~bre laco' fé' jalé' júu` quiu' ta~ e cajme' Moi.

¹¹ Jo sea`bi uiing` quiá'- e nijmé`naa' lajo, co' dseáng'- 'né- e ñí`baa' guiá- jialco' nilí' e seé`naa' jmí~ na, jogui cajo 'né- e ñí`baa' e nicatí`b í' e nijmijnée` dsi`naa' contøøng-. Co' dseáng'- nijaquíem' e jmí~ e nijáa`tu Fíi`naa' Dsea` Jmáang- fí' jmigúí` la e laco' nitøø`r` jneaa`aa', dsea` i nicaleáaiñ` jee` jalé' dsee` quiá'-. Dsuco' lana dseáng'- niquiá'-gui e jmí~ jo laco'gui ie` lami~ já'- calí`naa' júu` quiá'r-. <sup>12</sup> Co' lana nilí' lafa' e tí' lí' nijneá, co' nijaquíem' e jmí~ jo; joba' 'né- e nitú`baa' jalé' e ja` dseeng` e lami~ jmoo`naa' e quií'- tíng` dsea` jmóor` fí' lí' nuu, co' ja` 'né- jmó`oo' lajo. Co' lí' lí' 'né- e nijmó`oo' jalé' e quií'- tíng` dsea` jmóor` fí' lí' jneá, e jmáang`naa' ta~ jalé' e nicacuø' Fidiée` jneaa`aa' e laco' nijmi'øng' yee`naa' lí' laco'gui jalé' e jmáang` ta~ jaang` 'lée- mi~ dséer' fí' jee` 'nii. <sup>13</sup> Jo contøøm- 'né- ee`naa' røø` laco' catíng- lí' laco'gui la jmóo` dsea` i seeng` fí' lí' jneá; co' ja` 'né- e jmó`oo' fa' e seáng'- rú'naa' e nidsi`né`naa' méé` osi e nidsé`ee' lí' tí' jmí~ e ta' dsea` míí~ eáang', osi e güi`naa' cóo' dseañu' osi dseamfi` i o' quií`naa', osi lí' doñí' ee' e 'lí' e jíé'gui é, o'gui e jmoo`naa' ta~ jíng` osi ta~ dsihuíng` quiá'- dsea` rú'naa' é. ¹⁴ Co' o' lajo e 'né- jmée` 'nú', co' lí' lí' 'né- e teá'gui nisíng'-na' cóo' júu` quiá'- Fíi`naa' Dsea` Jmáang- e jmáang`na' ta~ jalé' e jmi'øng' yaang`na' e nicacuø'r' 'nú' lí' laco'gui jalé' e jmi'øng' 'ñia' jaang` 'lée-. Jogui ja` 'nó'na' jial e nijmi'íáang` oo`na' cóo' jalé' e ga' e lí' oo`na' e sea' fí' jmigúí` la.

Ja`en' dsea`rún' dsea`quíá' Dsea`Jmáang`

¹ Jò fii`guíi`'ná', dsea`rú'naa' dsea`quíá' Dsea`Jmáang`, líng`na' røð`jaléng` dsea`quíá' Dsea`Jmáang` ì ja`mí`'goo`teáng` teá`cò'~ júu`quíá' dsea`do, jò ja`jmoo`na' ta`j`hng`cò'~ r' uíi`quíá' jalé' e í`ó'na'. ² Cò' seem`dsea`quíá' Dsea`Jmáang` ì í`dsíi` e cuòòm` lí`dò'r` lí`^ doñi` ee`jmiñi`, jogui`dsu` seem`bi`cajo ì jiu`bi`mí`teá`sing`'cò'~ júu`quíá' Dsea`Jmáang` jò í`dsíi` e jji`~ ja`'ba' cuòong` lí`dò'r`. ³ Jò cò' lajòb`líi`, jòba' ì dsea`quíá' Dsea`Jmáang` ì í`dsíi` e cuòòm` lí`dò'r` lí`^ doñi` ee`jmiñi`, jòba' ja`cuòong`fa' e jmiylong`^ ñia'r` uíi`quíá' ì dsea`rúin` ì gø'`layaang` ja`do; jogui` ì dsea` ì í`dsíi` e cuòòm` lí`dò'r` layaang` ja`, jòba' ja`cuòong` e ni`éiñ` ì dsea`rúin` ì í`dsíi` e cuòòm` lí`dò'r` lí`^ doñi` ee`jmiñi`. Jò dsu`quíá' Fidié` ja`ee`líi` e gø'`dsea`lajalé', cò' nica`ím`bre ì dsea` ì líng`lajo.

⁴ Jò ja`dseeng`fa' e ni`éen`~ jaang`dsea` ì jmóo`ta`quíá' jaang`gui`dsea`. Dsu`cò' cuaiñ`quíá' ì fii`quiá' ta`quíá'r`dob song`ca`uíng`guiá`lajii`~ ta`jmóor`osi`ca`uíng`ga`é. Jò dsu`guiáb`ni`uíng`quíá'r`, cò' eáam`'gøng`Fíi`naa' Dsea`Jmáang`, jò í`bing` ì nijmicò'~ e ni`uíng`guiá`quíá' ì dsea`do.

⁵ Jogui`cajo: Seem`dsea`quíá' Dsea`Jmáang` ì í`dsíi` e niing`~gui e líng`~jmiñi~, jogui` seem`bi`cajo ì í`dsíi` e røð`líi`lajalé' jmiñi` jò ja`sea`jmiñi`fa' e niing`~gui. Jò dsu`lajaang`lajaam`dsea`'né` e ta`dsíi`røð`cò'~lajii` e í`dsíi`do. ⁶ Jò cò' ì dsea`quíá' Dsea`Jmáang` ì í`dsíi` e niing`~gui e líng`~jmiñi` jò jmóor`lajo e laco'`nijmi`gór`Fíi`naa' Fidié`. Jogui` ì dsea`quíá' Dsea`Jmáang` ì í`dsíi` e cuòòm` lí`dò'r` lí`^ doñi` ee`jmiñi` jò jmóor`lajo e laco'`nijmi`gór`Fíi`naa' Fidiéeb`cajo, jogui`cuø`bre`gui`máang`~ dsea`do. Jogui` ì dsea`quíá' Dsea`Jmáang` ì í`dsíi` e lajii`~ ja`'ba' cuòong` lí`dò'r` jò jmóor`lajo e laco'`jmi`gór`Fíi`naa' Fidié` jogui`cuø`bre`gui`máang`~ dsea`do cajo.

⁷ Jò jii`~ jaang`jneaa`aa', dsea`líi`naa' dsea`quíá' Dsea`Jmáang`, see`naa' la`ne`naa' yee`naa' o`gui`júung`naa' la`ne`naa' yee`naa' cajo. ⁸ Cò' song`see`naa' fí`jmigüi`la, líi`lajo e laco'` e jmi`goo`naa' Fíi`naa' Dsea`Jmáang`; jogui`song`catí`í` e nijúu`naa', líi`lajo e laco'` e nijmi`goo`naa' Fíi`naa' Dsea`Jmáam`cajo. Jò ja`e líi`song`see`naa' fí`jmigüi`la`osi`nijúu`naa' é, cò' dsea`quíá' Dsea`Jmáam`líi`naa'. ⁹ Jò cajúng`Dsea`Jmáang`, jò mí`cang`jò, cají`~túr`calé`catú`~; jò calí`lajo e laco'`nilíiñ`Fii`quí`naa', dsea`see`naa' fí`jmigüi`la, jogui`lajòb`líiñ`Fii`cajo`quíá' jaléng`dsea`quíá'r` ì nicajúng`.

¹⁰ Jò cò' lajòb`líi`, jòba' ja`fí`sea`quíi`fa' e ni`éen`~ dsea`rún`dsea`quíá' Dsea`Jmáang`, o`gui`fa' e nijøøn`re e

uóŋg`gui cajo. Co' tée' ó'na' e lajaang`lajaam`jneaa`aa' 'né`
ngiing`naa' fí' quini`Dsea`Jmáang`mí` tí' lí` nití` í' lajo e laco'
dsea`do niquidsir` í' quí`ii' laco' sí'í'. ¹¹ Co' lalab fé' Fí'naa'
Fidiée` fí' ní` jì' quiá'r`:

Jnea`Fidiée` fá`a e dseáng` e já`ba' e seen`,
jogui fí' quini`baa lí` nisí' lajiing`dsea` uó` jnir` e laco' ni-
jmiféiñ` jnea`,

jogui nijíñ` e jíí` jneab`Fidiée`.

Jo lanab fé' Fidiée` fí' ní` jì' quiá'r`.

¹² Jo co' lajob nilí, joba' lajaang`lajaam`jneaa`aa' 'né` e
niguiée`naa' júu` fí' quini`Fidiée` mí` tí' lí` nití` í' e niquidsir`
í' quí`ii'.

Ja`jmoo` e niténg` dsea`rún` fí' ní` dsee`

¹³ Jo co' lajob líí, dsea`rú'na' dsea` quiá'` Dsea`Jmáang`,
joba' ja` 'né` e ééng`naa' jaléng` dsea`rú'naa'. Co' lí' lí' 'né`
e nijmi`úung`na' e ja` nijmée`na' jíí` coo` e ga` e dseáng` e
niténg` dsea`rúng`na' fí' ní` dsee` osi e nitúr` e já`- líiñ` júu`
quíá'` Dsea`Jmáang` é. <sup>14</sup> Jogui jnea~, la'eáang` e lín`n jaang`
dsea` í` jmóo`o lajíí` e iing` Fí'naa' Dsea`Jmáang`, joba' eáam`
nita` dsii` e lajaléb` e quiee`naa' e sea` fí' jmigüü` la jmang`
e guiáb` líí. Jo dsu' seem` dsea` í` dsíí` e seab` e ja` dseeng`,
joba' lajob líí dsu' lajíí` quiá'` í` dsea` íb`. <sup>15</sup> Jogui song cóo`
jalé' e có'na' seem` dsea`rúng`na' dsea` quiá'` Dsea`Jmáang`
í` ja` tí' dsíí` jalé' e jmoo`na' do, jo song lajob líí, joba' lafa' ja`
jmi'neáam`ba' í` dsea`rúng`na' do jóng. Jo uíí` e lajob líí, joba'
fíí` í` 'ná' e ja` cuóŋg` e cóo` jalé' e có'na' nijmé` e niténg`
dsea`rúng`na' fí' ní` dsee`, co' uíí` í` dsea` í'bing` e cajúng`
Dsea`Jmáang` fí' dse' crúu`. <sup>16</sup> Joba' fíí` í` 'ná', ja` jmoo`na' jíí`
coo` e laco' dseáng` e nifé' dsea` ga` uii` quiá'` jalé' e í' ó'na'
e guiá`. <sup>17</sup> Jo mí` Fidiée` quier` nifí' quí`naa', jo` quia`gui ta`
quí`ii' fa' jalé' e quiee`naa' osi jalé' e 'né`naa' é, co' e laba' e
eáang`gui 'né` nijmó`oo' la'eáang` cóo` Jmiguü` quiá'` Fidiée`,
e seé`naa' e jmoo`naa' laco' iing` Fidiée`, jogui e seé`naa'
juguiá` júu` røø, jogui e íaang` dsí'naa' cajo. <sup>18</sup> Jo í` dsea` í` jmóo`
lana cóo` lajíí` e ta` e cangíiñ` quiá'` Dsea`Jmáang`, joba' í`
dsea` í` jmi'íáam`bre dsíí' Fidiée` jogui guiáb` fé' jaléng` dsea`
rúíñ` uíí` quiá'r` cajo.

¹⁹ Jo lana fíí` í` 'ná', dsea`rú'naa', e contøøm` 'né` e
nijmi'úung`naa' e nijmó`oo' jalé' e laco' niliseé`naa' juguiá`
júu` røø cóo` jaléng` dsea`rú'naa', jogui cajo e nijmicóo`
rú'naa' e laco' nilí'naa' e teá`gui nisíng`naa' cóo` júu` quiá'`
Dsea`Jmáang`. ²⁰ Jo uíí` cóo` jalé' e có'na' ja` jmoo`na' e laco'
dseáng` ní'íing` lajíí` e jmóo` Fidiée` cóo` lajaang` lajaang`
dsea` quiá'r`. Jo dseáng` e jáb`, guiáb` lajalé' e gø' dsea`,
dsu' e doba' ja` dseeng` e song cóo` jalé' e có'na' do nijmé` e

niténg' dsea` rúng' na' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` fí` ní` dsee` .
 21 Jôba' guiú` gui` e ja` cø' na' ngúu' o' gui` u' na' jmí' mi' huíng`
 jø' o' gui` jmée' na' jii' coo` e laco' dseáng' e niténg' dsea`
 rúng' naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` fí` ní` dsee` . 22 Jôba' fii` i`
 'nú' e jii' yaam` ba' 'né` ñi' na' fí` quini` Fidiée` jial` tí' já`
 lüng' na' cuaiñ` quiá' e jo. Jo eáam` juguiú` quiá' i` dsea` i` ta`
 dsíi' e guiáb` jalé' e jmóor`, co' ja` cuø' dsee` 'ña' r' lajee` e
 jmóor` lajo. 23 Jøgui` dsu' song` sea` coo' jmiñi` e ta` dsíi' i` dsea` i` e
 ja` cuøng` lí` dør` jo song` cagø' r' e jo, jôba' dseeb` ca'éer` jóng`
 fí` quini` Fidiée`, co' dseáng' ja` tab` dsíi' e cajméer` e guiú`
 mi` cajméer` e jo.

15

O' jii' uø' 'né` jmi' iáang` o', co' lajob` 'né` jme' cøo' dsea` rún'

1 Jo fii` guí` 'nú', dsea` rú' naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` ,
 e jaléng' jneaa` aa', dsea` eáang` gui` teá` nité` naa' cøo' júu`
 quiá' dsea` do, 'né` e nijmicøo' baa' jaléng' dsea` rú' naa' i`
 ja` gui` teáang` teá` cøo' e júu` jo. Co' ja` 'né` jmó' oo' dseáng`
 lajii' e guiú` quí` naa' yee` naa'. 2 Jo lajaang` lajaang` jneaa` aa'
 'né` see` naa' e jmi' iáang` naa' dsíi' jaléng' dsea` rú' naa' e laco'
 ni' uíng` guiú` quiá' r', jo lajoba' cuøng` e teá` gui` nisíñ` cøo`
 júu` quiá' Dsea` Jmáang` . 3 Co' jii' gui` Dsea` Jmáang` ja` ca' no' r`
 jial` laco' nijmi' iáang` dsíi' 'ña' r', co' lí' lí' cangong` iñ` jii`
 laco' fé' fí` ní` jii` quiá' Fidiée` lí' fé' lala: "Jalé' e ga` e café`
 dsea` uii` quí' , jneab` cangong` jalé' e jo." 4 Jo lajalé' júu`
 e fé' fí` ní` jii` quiá' Fidiée` e cajme' dsea` lamali` gui` eáang`
 calí` lajo e lí' laco' e' jneaa` aa' jialco' nijmó` naa' té' ee' cøo`
 jalé' e huíng` e dsijéé` quí` ii', jøgui` cuø' jneaa` aa' bí` cajo;
 jo lajoba' dseáng' nita` dsí' naa' e nilisee` baa' cøøng` cøo`
 Fidiée` fí` ñifi` quiá' r` mi` nití` e í' jo. 5 Jo Fidiéeb` dsea` i` cuø'
 jneaa` aa' e jmoo` naa' té' naa' cøo' jalé' e dsing` naa' do
 jøgui` e cuø' r' jneaa` aa' bí` cajo. Jo uíi' e lajob` líi', jôba' míi` i`
 dsea` do e güijmicøo' bre` 'nú' e laco' røøb` niliseeng` na' lajee`
 la' ó' 'nú' lí' laco' gui` ca'éé` Fíi' naa' Dsea` Jmáang` . 6 Jo lajoba'
 nijmiféng' naa' Fidiée`, Tiquiá' Fíi' naa' Dsea` Jmáang` , colüing`
 lajii` naa'.

*Mi` canúu` dsea` i` ja` lüng` dsea` Israel` júu` quiá' Dsea`
 Jmáang`*

7 Jo lajob` fii` guí` 'nú', dsea` rú' naa' dsea` quiá' Dsea`
 Jmáang` , e íng` rúng' na' e iáang` óo' na' lí' laco' gui` ca' íng`
 Dsea` Jmáang` 'nú', jo lajoba' e nijmiféng' dsea` Fidiée`. 8 Jo
 jnea` fii` i` 'nú' e Dsea` Jmáang` cagüéiñ` fí` jmi` güi` la e laco'
 nijmicøo' r` dsea` Israel. Jo calí` lajo e lí' laco' cuø' lí' e
 dseáng' jmitib` Fidiée` júu` quiá' r` lí' laco' júu` e cacuø' r' 'li`

dsea` áang' quí`ii', dsea` Israel, ie` malíi`gui do. <sup>9</sup> Jogui cajá`bi Dsea` Jmáang` cajo e laco' jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel nijmiféiñ' Fidiée` uíi` e eáang' fi' líng` dsea` do jaléng' i dsea` í lí^ laco'gui la fé' fí' ní` jì` quiá'- Fidiée` lí` fé' lala:

Jò nijmifén'`n 'nua` jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel, jogui nijmifén'`n 'nua` cóo`~ jalé` e øø`.

¹⁰ Jò lalab fé'gui cajo fí' ní` jì` quiá'- Fidiée`:

iJmi'íáang` óo`na', dsea` quiá'- Fidiée` i ja` líng' dsea` Israel, colíng` cóo`~ jaléng' dsea` i líng' dsea` Israel!

¹¹ Jò lalab fé'gui fí' ní` jì` quiá'- Fidiée` cajo:

Jmiféng'`na' Fíi`naa' Fidiée` jaléng'`nua', dsea` i ja` líng' dsea` Israel, i seeng` jalé` fii`jia` jogui jalé` fii` cóo`~.

¹² Jò lalab fé'gui fí' ní` jì` quiá'- Fidiée` e cajme' Saíi`:

Nabi nijáa` jaang` dsea` siju` Isai,

jò íb`i níquiá'- ta` quiá'- jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel.

Co' cóo`~ i dsea` i nijáa` do,

íb`i nícuø` e ta` dsíi' jaléng' i dsea` í.

Jò lanab fé' fí' ní` jì` quiá'- Fidiée`.

¹³ Jòba' míi`i Fidiée` i cuø` e ta` dsi`naa' do e güicuø`^bre`nua', dsea` já` líng'na' júu` quiá'r~, e seeng`na' e íáang` óo`na' jogui e seeng`na' juguiú` júu` røø; jò lajòba', la'eáang` cóo`~ bí` e 'gøng' quiá'- Jmiguí` quiá'r~, dseáng'- eáang'gui güijmitar` óo`na' e niliseeng`na' cóo`r~ fí' ñífi` quiá'r~ mí` nití` e í' jò.

¹⁴ Dsea` rú`naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, dseáng'- eáam` nita` dsii` e 'nú' eáam` guiúng`na' cóo`~ jaléng' dsea` rúng'na', jogui e guiáb` niñi`na' jial` né` seeng`na', jogui cajo eáam` quíi`na' jmíi` e cuø`na' bí` rúng'na'. <sup>15</sup> Dsu' e fí' ní` jì` la nicateá` dsii` e nicajmée` e qui`na' tú` `ní` mí` júu` e teáb`jia; jò dsu' cajmé` e lajò e lí^ laco' nijmiguién'`n áa`na' jalé` e jò. Jò lajòb` cajmé` e uíi` e ta` e nicangín`n quiá'- Fidiée`, co' dseáng'- eáam` guiúng` dsea` do cóo`~ jnea` e jíi`~ ja` catín`n lajò. <sup>16</sup> Jò cajméer` lajò cóo`~ jnea` e lí^ laco' nijmee` e lajii`~ e iing` Dsea` Jmáang` fí` jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel. Jò cangín`n cóo` ta` quiá'- Fidiée` e lí^ laco' niníi`i` júu` quiá'- jial` láang` dsea` do jaléng' dsea` jee` jalé` dsee` quiáiñ'. Jò jmóo`o lajò e lí^ laco' cuøøng` nijøøñ`n fí' quinir` jaléng' i dsea` í e liiñ' do lafa' cóo` feá' e jlo` jmeafi` e nití` dsíi' jogui e nicaligüeang`^ la'eáang` cóo`~ Jmiguí` quiá'r`.

¹⁷ Jò dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` líng' jnea~, jòba' seab` uing` quié` e eáang` jmi'íáang` dsii` uíi` jalé` e ta` e nicangín`n e jmóo`o quiá'- Fidiée`. <sup>18</sup> Dsuco' ja` teá` dsii` e nifá`a jíi`~ cóo` júu` e jié`gui jíi`~ laco' e nicajmée` Dsea` Jmáang` cóo`~ jnea` e quiá'- e nicaguiáa` júu` jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel e laco' nijméiñ` do náur` lajii`~ ta` quiá' Fidiée`. Jò lajòb`

nicajméiñ' do la'eáang' cóo' jalé' júu' e nicaguiá' a cóo' gui
 jial nica'ee' jee' jaléng' i dsea' í, ¹⁹ jogui cóo' jalé' e li' e
 quí' Fidié' jmí' e jmóor' cóo' e güea' e 'gøng' quiá' Jmiguí
 quiá'r'. Jo lanaba' guiáb' nícátán' n e ta' do quié' e e quiá' e
 níi' i júu' quiá' Dsea' Jmáang' quiá' jial laang' dsea' jee' jalé'
 dsee' quiá'r', jo e jo canaan' fí' Jerusalén cartí' caguié' e fí' lí
 se' Iliria. ²⁰ Jo nicajmé' e úung' e niníi' i júu' e quiá' jial laang'
 dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r' dseáng' e fí' lí' ja' mí' canúu'
 dsea' júu' quiá' Dsea' Jmáang' jíi' cóo' ya' lami' jéeng' gui.
 Jo calí' lajo uíi' e jnea' ja' iin' n fa' e niníi' i e júu' jo fí' lí'
 nicajmé' dsea' lajo. ²¹ Co' cajmé' e lajo lí' laco' caliti' laco' la
 fé' fí' ní' jì' quiá' Fidié' lí' fé' lala:

Jaléng' dsea' i dseáng' jíi' cóo' ya' ja' mí' canúu' júu' quiá'
 Dsea' Jmáang',
 dseáng' ninú' bre e júu' jo;
 jogui dseáng' ningám' e júu' jo jaléng' dsea' i ja' mí' canúu' e
 júu' jo cajo.
 Jo lanab fé' fí' ní' jì' quiá' Fidié'.

Mí' ca'f' dsíi' Paa' e nidsér' fí' Roma

²² Jo uíi' e ngíi' ta' guia' júu' quiá' Dsea' Jmáang', joba' ja'
 mí' cacuø' fí' quié' e fa' e niníi' i e ní'ee' e 'nú', dsea' rú' naa'
 dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i neáang' fí' na fí' Roma, nañí' fa'
 jmiguiab' ya' nica'f' dsii' e nijmee' e lajo, dsu' ja' mí' calí'
 quié' e lajo. ²³ Dsu' lanagui nícátób' ta' jmóo' e fí' guóo'
 uø' la; jo co' ningóob' jiu eáang' e í' dsii' e ní'ee' e 'nú', ²⁴ joba'
 sijeen' e lajob nilí' lajee' e iuun' fí' e ngóo' fí' guóo' uø' lí'
 sii' España. Jo mí' ningí' e nineeng' rú' naa' fí' na, joba' iin' n
 e jaléng' 'nú' nijmicóo' na' jnea' cóo' jalé' e 'né' e lajee' e
 ngóo' fí' España. ²⁵ Jo dsu' ná' gui e ngóo' fí' na fí' Roma,
 jang' níng' teáa' fí' Jerusalén e nicoo' o' capí' jalé' e 'né' dsea'
 quiá' Dsea' Jmáang' i tiñíng' i seeng' fí' jo. ²⁶ Dsuo' jaléng'
 dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i seeng' fí' Macedonia cóo' gui i
 seeng' fí' Acaya ca'f' dsíi' yaaiñ' e líng' e caseáiñ' capí' jogui e
 nisíñ' quiá' dsea' rú' naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i tiñíng'
 i seeng' fí' Jerusalén. ²⁷ Jo guiáb' cajmé' i dsea' í' uíi' e ca'f'
 dsíi' e nijmicóo' r' i dsea' rú' do lajo. Dsuo' jaléng' dsea'
 quiá' Dsea' Jmáang' i líng' dsea' Israel eáam' nicajmicóo' r'
 jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i ja' líng' dsea' Israel e laco'
 teá' gui casíñ' yaaiñ' fí' guiá' cóo' Dsea' Jmáang'. Jo uíi' e
 lajob líi', joba' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i ja' líng' dsea'
 Israel dseáng' 'né' ba' líng' ee' go' jmicóo' r' jie' jíi' quí'r'
 jmí' cóo' jaléng' i dsea' Israel do. ²⁸ Joba' dsíi' mí' nité' e
 ta' e nijmee' e do e quiá' nijáa' a dsea' quiá' Dsea' Jmáang'
 i neáang' fí' Jerusalén jalé' e caseáng' do, joguiba' nijúu' u e

ninii~i fí España jóng, jo lajee~ e iuun~ fí e ngóó'ó fí jo, joba' í dsii~ e ningiñ~n cateá' fí na fí Roma. ²⁹ Jo eám' nita~ dsii~ e mi~ niguiéé'e e ni'ee'e 'nú' fí na, eám' guiá~ nijmé~ Dsea' Jmáang~ cóo'~ jneaa~aa'.

³⁰ Dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~, la'eáang' cóo'~ Fii'naa' Dsea' Jmáang~ jogui la'eáang' cóo'~ e Jmiguí' quiá'~ Fidiéé~ e cuø' jneaa~aa' e eám' 'neáang' rú'naa' do, joba' lana mí'~i 'nú' jmi'ee~ e nijmicóo'~ rú'naa' coling~ e nimí'~na' Fidiéé~ uii~ quié~e. ³¹ Jo mí'~na' dsea' do e nijmér~ î jnea~jee~ jaléng' dsea' i ja' já' líng' júu^ quiá'~ Fidiéé~ i neáang' fí lí se' Judea. Jogui mí'~na'r cajo e eáang' nili'íng' ta~ quiá'~ jaléng' dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i neáang' fí Jerusalén lajii'~ e quiee~ quiá'r~. ³² Jo ngí jo, song nicuø' Fidiéé~ fí, joba' niguiéé'baa fí na jóng cóo'~ juguiá~ e ni'ee'e 'nú', jo lajoba' cuøøng' lí jmi'in'n lajee~ see~naa' coling~. ³³ Jo mí'~i Fidiéé~ i cuø' e seeng' dsea' juguiá~ júu^ røø' e güiliseem~bre cóo'~ jaléng' 'nú' lata~.

Jo lajob nilí.

16

Júu^ guicóo'~ quiá'~ Paa~ e catiñg~ dsea' seeng' fí Roma

¹ Dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i seeng' fí na fí Roma, lana fii'~i 'nú' cuaiñ~ quiá'~ jaang' dseam' i sii' Febe i jmóo' ta~ jmicóo'~ jaléng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i seeng' fí Cencrea. ² Jo i dseam' la dsea' quiá'~ Dsea' Jmáam~ líiñ', joba' íim'~ba're cóo'~ e guiá~ lí' laco'gui catiñg~ e íng' dsea' i dsea' la'í. Jogui jmicóo'~na're cóo'~ lí' doñí' ee' e 'nér~, dsuco' eám' nicajmicóo'r~ jaléng' dsea' rú'naa' lí' laco'gui la nicajméer' cóo'~ jnea~.

³ Jogui guiéen'~n júu^ guicóo'~ quiá'~ Prisca cóo'~gui i dseañu' quiá'r~ i sii' Aquila, co' i dsea' na røøb' nicajmó'naa' ta~ guia' júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~ cóo'r~. ⁴ Co' laji' gám~ i dsea' na jia~ ja' mí' cajúum~bre dsu' uii'~ e nicajmicóo'r~ jnea~. Jo co' lajob nicajméer' cóo'~ jnea~, joba' cuøø-øre gui'máang'; jo dsu' o' jii'~ jnea~ jmóo' o lajo, co' lajob jmóo' cajo jaléng' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i ja' líng' dsea' Israel. ⁵ Jogui guiéen'~n júu^ guicóo'~ quiá'~ jaléng' dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ i seáng' fí na fí quiá'~ Prisca cóo'~gui Aquila. Jogui guiém'~baa júu^ guicóo'~ cajo quiá'~ i seen~ røø' cóo'~ i 'neáan'n eáang' i sii' Epeneto, co' íb' la'uii~ dsea' i calíng~ dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ fí la'úng~ fí lí se' Asia. ⁶ Jogui guiém'~baa júu^ guicóo'~ quiá'~ Yá' cajo, co' eám' nicajméer' ta~ jmicóo'~ jee~ 'nú'. ⁷ Jogui guiéen'~n júu^ guicóo'~ quiá'~ dsea' góo'ó i sii' Andrónico cóo'~gui Junias, dsuco' conrøøb' cajníng~naa' fí dsí' 'nuñí' cóo'r~. Jogui jaléng' dsea' apóo'

quia' Dsea` Jmaang` eeam' guiua' fe'r` uii` quia' laji` gang` i` dsea` gooo` na, jo` i` dsea` na` jéeng` guib` calicuir` juu` quia' Dsea` Jmaang` laco`gui` jnea`.

⁸ Jogui` guicoo`b` i` dsea` i` sii` Ampliato, i` dsea` quia' Dsea` Jmaang` i` eang` r00` seen` coo`. ⁹ Jogui` guicoo`b` cajo` i` dsea` i` sii` Urbano` i` jmoo` ta` coling` coo` jnea`; jogui` guicoo`b` bi` cajo` i` dsea` i` sii` Estaquis` i` eang` seen` r00` coo` cajo. ¹⁰ Jogui` guicoo`b` bi` cajo` i` dsea` i` sii` Apeles` i` nicagui` hui` guiua` jee` jalé` e` huing` e` nicangong` hui` uii` e` tea` siñ` coo` juu` quia' Dsea` Jmaang`; jogui` guicoo`b` cajo` jaléng` i` dsea` sinuu` quia' Aristobulo. <sup>11</sup> Jogui` guicoo`b` cajo` i` dsea` gooo` i` sii` Herodiön` coo` gui` jaléng` i` dsea` sinuu` quia' Narciso, co` dsea` quia' Dsea` Jmaam` huiñ` cajo. ¹² Jogui` guicoo`b` Trifena` coo` gui` Trifosa, co` laji` gam` biñ` na` jmoo` laji` ta` e` nicang` huiñ` quia' Dsea` Jmaang`; jogui` guicoo`b` cajo` i` dseam` i` sii` Pérsida` i` eang` seen` r00` coo`, co` i` dseam` na` eeam` nicajmeer` ta` e` nicang` huiñ` quia' Dsea` Jmaang`. <sup>13</sup> Jogui` guicoo`b` cajo` i` dsea` i` sii` Rufo, jaang` dsea` i` dsing` ñi` dsea` e` cuifñ` Dsea` Jmaang` jogui` e` eeam` tea` siñ` coo` juu` quia' dsea` do` cajo; jogui` guicoo`b` ni` quia` r` cajo, dsuco` í` ling` lafa` ni` quia` baa` cajo. <sup>14</sup> Jo` guicoo`b` Asincrito` coo` gui` Flegonte` coo` gui` Ermes` coo` gui` Patrobas` coo` gui` Ermas` coo` gui` jaléng` dsea` quia' Dsea` Jmaang` i` neang` coo` r` do. <sup>15</sup> Jogui` guicoo`b` Filólogo` coo` gui` Julia` coo` gui` Nereo` coo` gui` i` dseam` ruiñ` do, jogui` guicoo`b` Olimpas` cajo` coo` gui` lajiing` dsea` quia' Dsea` Jmaang` i` neang` coo` lajaléng` dsea` na.

¹⁶ Jogui` jaléng` 'nú', dsea` ling` na` dsea` quia' Dsea` Jmaang`, laco` ya` mi` fon` rung` na` se` guoo` rung` na'. Jo` lajaléng` dsea` quia' Dsea` Jmaang` i` seeng` fi` la` guieñ` juu` guicoo`b` qui` na'.

¹⁷ Dsea` ru` naa' dsea` quia' Dsea` Jmaang`, iin` n` nimí` i` 'nú' lahuing` e` nijmee` í` yaang` na' coo` jaléng` i` dsea` i` ngi` ta` jmoo` 'nii` jee` jaléng` dsea` quia' Dsea` Jmaang`, jogui` jmoo` quiji` jial` nitu` dsea` fi` guiua` li` niteaaiñ` coo` Dsea` Jmaang`, dsuco` coo` jalé` e` jmoo` do` ja` coong` r00` coo` juu` quia' Dsea` Jmaang` e` nica` iing` 'nú'. Joba' fi` i` 'nú' e` ni` naam` yaang` na' jee` jaléng` i` dsea` í. <sup>18</sup> Dsuco` jaléng` i` dsea` la` í` ja` jmoo` ta` e` nicang` huiñ` quia' Finaa' Dsea` Jmaang`, co` jmoo` jii` laco` í` dsuir` yaam` bre. Jogui` fe'r` juu` jlo` e` roo` e` lí` laco` li` r` jmgoo` iñ` dsea` i` ja` quí` tting` jmoo` jalé` e` ga, jo` lajoba' li` r` jaléng` í. <sup>19</sup> Jo` lajiim` dsea` quia' Dsea` Jmaang` ñir` e` eeam` nuu` 'nú' juu` quia' Dsea` Jmaang`. Jo` uii` e` ling` na' lajo, joba' eeam` iaang` dsii` coo` 'nú' jogui` iin` n` e` coo` jalé` e` niñ` na' do` ni` iing` ta` qui` na' quia' e` nijmee` na' jmang` jalé` e` guiua` jo` o' quia' e` nijmee` na' jalé`

e ja`dseeng`. ²⁰ Jo Fidiée` i cuø` e seeng` dsea` juguiá- júu` røø`, lajmináb- nijgiáaiñ- fi- i `ling` i sii` Satanás cartí` uii` tñ`na', jo lajobja' jo` cuøøng` fa' e nilí`guir` 'nú'. Jo mí`i Fíi`naa' Dsea` Jmáang- e ni`r- güea`` quiá'r- fi` jee` 'nú' lajüng`na'.

²¹ Jogui Timoteo, jaang` dsea` rú`naa' i jmóo` ta` quiá'- Dsea` Jmáang- colíng- cóo`` jnea~, guém`bre júu` guicóo`` quií`na' cajo, jogui lajobji jaléng` i dsea` góo`o i sii` Lucio cóo``gui` Jasón jogui Sosípater guém`bre júu` guicóo`` quií`na' cajo.

²² Jogui jnea` Tercio, dsea` jmo`'o e fi` ni` ji` lajalé` júu` quiá'- Paa-, guém`baa júu` guicóo`` quií`na' cajo, co' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- lín`n cajo.

²³ Jogui lajobji Gayo guém`bre júu` guicóo`` quií`na' cajo, co' fi` quiá'-bre guing` jnea` lana, jo fi` job cajo lí` seáng` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- e jmiféiñ` Fidiée`. Jogui Erasto guém`bre júu` guicóo`` quií`na' cajo, jo lana líiñ` dsea` i `mea` cuu- quiá'- fi; jogui lajobji jaang` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i sii` Cuarto guém`bre júu` guicóo`` quií`na' cajo. <sup>24</sup> Jo güi`b` Fíi`naa' Dsea` Jmáang- güea`` quiá'r- jee` jaléng` 'nú'. Jo lajobj nilí`.

Júu` lí` cadséng- quiá'- Paa- e jmiféiñ` Fidiée`

²⁵ Jo majmifém`baa' Fidiée`, co' í`bing` i quií`` jmí` i nijmé- e teágui nisíng`-na' cóo`` júu` quiá'- Dsea` Jmáang- lí` lacó' la fé' e júu` quiá'- Dsea` Jmáang- e guía` jnea` e quiá'- jial laang` dsea` jee` jalé` dsee- quiá'r-. Jo e júu` nab lí' e júu` quiá'- Fidiée` e lami` si`maang` lajji`` nú`-gui e nitiroo`` jmigüi`. Jo dsu' lanagui nicajmijnéem`bre e jo, jo e júu` job e guía` jnea` na. <sup>26</sup> Dsu' lanagui nicaliñib` dsea` e júu` na la'eáang` cóo`` jalé` ji` e cajme` jaléng` i dsea` i café` cuaiñ` quiá'- Fidiée` mali`gui eáang`. Jo calí` lajo e lí` lacó' niliti` ta` e caquiú` Fidiée` i seeng` car` ngongá' jmí` do. Jo dsu' e júu` e si`ma` quiá'- Fidiée` do, nicajmijnéem`bre lana e lí` lacó' lajaléng` dsea` jmigüi` nijá` líiñ` e jo jogui e nijmér- núu'r` cajo.

²⁷ Jo la'eáang` cóo`` Fíi`naa' Dsea` Jmáang- majmifém`baa' lata` jji`` Fidiée`, co' jji`` íb` i eáang` tüng` ngáng`. Jo lajobj nilí`.

Jo lanab cató' e ji` e cajme` Paa- e catíng- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang` fi` Roma.

Júu^ e toq̃ fi' ni jì la'uii~ quiá'- Paa^- e catíng^- dsea` seeng` fi' CORINTO

1 Jnea~ Paa^- lín'n jaang` dsea` apóo^ ì óo' ta~ quiá'- Dsea` Jmáang~. Jq̃ nicató'~ Fidiéé` jnea~ e nijmee~ e e ta~ jq̃ uíi'~ e lajō nicalí'íiñ. Jq̃ jnea~, colíng~ cóq'~ ì dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ ì siì Sóstenes, sítng'naa' e jì la<sup>2</sup> e catíng~ jaléng' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ ì neáng' fi' na fi' Corinto. Jq̃ Fidiéé` nicató'~ 'nú' e nilíng~na' dseáng'~ jji' dsea` quiá'-bre la'eáang' cóq'~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~. Jogui lajōb nicajméer' cóq'~ jaléng' dsea` ì seeng' fi' lí' jíe' ì jmiféng' Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, co' íbing' ì líng' Fíir' lí' laco'gui la líng' quí~ jneaa'aa' cajo. <sup>3</sup> Jq̃ má'i Tiquí'íi' Fidiéé` jogui Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ e ní'ír- gúea' quiá'r~ jee~ 'nú' jogui e nicuó'r~ 'nú' e niliseeng'na' juguiá~ júu^ røø.

Júu^ gui'máang'~ quiá'- Paa^- e cuø'r' Fidiéé'

⁴ Jq̃ ja` mí' catú~ e cuøø-ø gui'máang'~ Fidiéé` uíi'~ quiá'na' uíi'~ cóq'~ jalé' e guiá~ e nicajméer' cóq'~ 'nú' la'eáang' cóq'~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ e jji' ja` catíng~na' lajō, jq̃ dsu' lajōb nicajméer'. ⁵ Dsucq' la'eáang' cóq'~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ jmigui'ba' nica'íng'na' quiá'- Fidiéé`, co' nicangíng'na' e eáang' tíng'na' guiá'na' júu^ quiá'r~ jogui e eáang' ngáng'na' e júu^ jq̃ cajo. ⁶ Jq̃ cóq'~ jalé' e na cuø lí~ e nicaliti~ lajji' júu^ e nicafá'~ a cuaiñ~ quiá'- Dsea` Jmáang~. <sup>7</sup> Jq̃ lajōb nicalí~, joba' nicangíng'ba' lajalé' e cuø Jmiguí' quiá'- Fidiéé` lajee~ e sijeeng'na' e jmí~ e nijnéng~tu Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ fi' jmigü' la. <sup>8</sup> Jq̃ Dsea` Jmáam~bing' ì nicuó'~ 'nú' bí' e laco' teáam~bí' teá' fi' guiá~ lí' niteáang~na' cóq'r~, jq̃ lajōba' jji'~ jaang' ja` ì cuøøng' lí' cuó'~ 'nú' dsee~ mí' tí' lí' nití~ í' e nijáa'tu Dsea` Jmáang~ fi' jmigü' la. ⁹ Jq̃ dseáng'~ jmitib~ Fidiéé` jalé' júu^ quiá'r~ e cacuø'r' jéeng'gui, jogui í'bi cajo ì cató'~ jneaa'aa' e nilisee~naa' cøøng' cóq'~ Jóor' Dsea` Jmáang~ ì líng' Fíi'naa' cajo.

E~ uing~ e ja` sítng' røø` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~

¹⁰ Jq̃ la'eáang' cóq'~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~ má'i~ 'nú' e ngocáng' dsii~, dsea` rú'naa', e nisítng~tu' røø, co' ja` 'né~ e jmée'na' tá'~ cóq' 'lé' lajee~ la'ó' 'nú'. Co' 'nú' lí' lí' 'né~ e seeng'na' conrøøb' e í' óo'na' jogui e ee~na' guiá~ lajítng'na'. <sup>11</sup> Jq̃ uing~ quiá'- e fíi' 'nú' e júu^ la, dsea` rú'naa', dsucq' dsea` sínúu^ quiá'- Cloé nicajmea'r' jnea~ júu^ e jmoob' 'nú' ta~ jíng' jee~ la'ó' 'nú', dsea` líng'na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~. ¹² Co' ì dsea` í' nicasí'r~ jnea~ e ì líng' 'nú' fó'na' e líng'na'

dsea` quié`e, jogui i líng`gui`nú` fó`na' e líng`na' dsea` quiá`- Apolos, jogui i jíéng`gui` fé` e líiñ` dsea` quiá`- Tú, jogui i líng`gui` dsea` í` dsír` e jíi` í`bre líiñ` dseáng`- jíi` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`- 13 Jo ja` 'né` jmé`na' lajo, co' ja` fíng` Dsea` Jmáang` seeng`; jogui o' jnea` cajo dsea` catáng` fí` dse` crúu` e laco' nileáng`na' fí` jee` jalé` dsee` quiá`na', o'gui cajgáang`na' jmí` la'eáang` cóo` jnea`. ;Co' dseáng`- o' lajo! 14 Jo gui`máang` Fidié` e jíi` jaang` 'nú` ja` mí` caseán`n jmí`, co' dseáng`- jíi` Crispo cóo`gui Gayobing' i nicajmé`e cóo` lajo. 15 Jo uíi` e lajob líí, joba' jíi` jaang` 'nú` cuóøng` lí fo`na' e cóo` júu` quiá`- Paab` cajgáang`na' jmí`. 16 Jaa`, dsu' cadsém` dsii` cajo e caseám`baa jmí` i dsea` sínúu` quiá`- Estéfanos, jo dsu' jo` tóo` dsii` fa' i` caseáng`guí` jmí` i jíéng`. 17 Dsuco' ja` casíng` Dsea` Jmáang` jnea` fí` jmigüi` la fa' e nijmee`e ta` seáang` dsea` jmí`, co' casíim`bre jnea` dsu' quiá`- e niguiaa` júu` quiá`- jial laang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`-bre. Jo mi` caguiá`a e júu` jo, ja` cafá`-a cóo` júu` e tíng` dsea` jmigüi` e laco' ja` nijmi`uón`n jial tíi` e níng` e cajúng` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu`.

Jial`gøng` Fidié` cóo` jalé` e tíiñ`

18 Jo jaléng` i dsea` i niteáang` fí` ngolíng` fí` lí` lí` í` dsír` e júu` íib` líí` e quiá`- e cajúng` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu`. Jo dsu' o' lajo líí` e júu` jo quí` jnea`aa', co' e júu` jo líí` júu` e 'gøng`. Co' la'eáang` e júu` joba' nicaláang`naa' jee` jalé` dsee` quí`-ii'. 19 Jo lajob líí` lí` laco' fé` Fidié` fí` ní` jì` quiá`r` lí` fé`r` lala:

Nijmee`e e ní`im`- lajii` e í` dsíi` dsea` jmigüi` e tíiñ`, jo cab` ní`naan`- lajii` e í` dsír` e ngáiñ`. Jo lanab fé` Fidié` fí` ní` jì` quiá`r`.

20 Jo ¿jnan`gui` i dsea` i í` dsíi` e eáang` tíiñ` ngáiñ`? Jogui ¿jnan`gui` i dsea` i í` dsíi` e ñir` lajalé'? Jogui cajo ¿jnan`gui` i dsea` i tíng` júu` quiá`- cóo` jalé` e sea` fí` jmigüi` la? Jo dsu' lajalé` e í` dsíi` dsea` jmigüi` e tíiñ` ngáiñ`, Fidié` nicajméer` e jalé` e jo líí` júu` íib`. 21 Jo la'eáang` e eáang` tíng` ngáng` Fidié`, joba' caguiar` uing` e ja` nilicuíng` dsea` ír` la'eáang` cóo` jalé` e í` dsíi` dsea` e tíiñ` ngáiñ` fí` jmigüi` la. Co' lí` lí` cali`íiñ` e nileáiñ` dsea` jee` jalé` dsee` quiáiñ`- la'eáang` e já`- líng` dsea` e júu` cuaiñ` quiá`- e cajúng` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu`, nañi` fa' e júu` jo líí` lafa' júu` íib`.

22 Jo jaléng` dsea` Israel` 'náñi` Fidié` dsu' la'eáang` cóo` jalé` e quíi` dsea` do jmí` jmóor` e dsigá` dsíi` dsea`. Jogui jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel` 'náñi` Fidié` dsu' la'eáang` cóo` e tíiñ` ngáiñ` fí` jmigüi` la. 23 Jo dsu' jnea`^ guia`naa' júu` quiá`- e uing` e cajúng` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu`. Jo dsu' e júu` jo líí` júu` e 'ní` níng` jaléng` dsea` Israel, jogui jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel` í` dsír` e júu` íib` e jo. 24 Jo lajii` e

cangongíng- Dsea` Jmáang- fí dse` crúu` calí- lajō e lí` laco` nilíñ` dsea` jial tí` 'gøng' Fidiée` jogui jial tí` tiiñ` cōo` jalé` e jmóor`. Jo jalé` e jo catíng- jaléng` dsea` i nicatō`- Fidiée` e ni`uúñ- dsea` quiá`r-, nañí` su líng` dsea` dsea` Israel osi ja` líññ` lajō é. ²⁵ Jo jaléng` dsea` jmigüi` í` dsí` e júu` iib` lí` lajalé` e nicagua` Fidiée` uing` e nicajméer`. Jo dsu` o` já`- e lí` lajō, cō` eáang`guib` tiiñ` ngáng` Fidiée` cōo` lajalé` e jmóor` laco`gui` jii` e í` dsí` dsea` jmigüi` e eáang` tiiñ` ngáiñ`. Jogui eáang`guib` 'gøng' Fidiée` cōo` e guiar` uing` e jmóor` laco`gui` jii` e í` dsí` dsea` jmigüi` e eáang` líng` ta`. <sup>26</sup> Jo fii`-i` 'ná', dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang-, e 'né` e tōob` áa`na` e mi` catō`- Fidiée` 'ná` e laco` ni`uúing`-na` dsea` quiá`r- jo jii` tú` 'ní` máng`- 'ná` líng`na` dsea` i` tiiñ` ngáng` jii` laco` í` dsí` dsea` jmigüi`, jogui` jii` tú` 'ní` máim`-ba` líng`na` dsea` i` óo` ta` fí` jmigüi` la` osi` líng`na` dsea` sinúu` quiá`- jaléng` dsea` 'goo` é. ²⁷ Jo dsu` Fidiée`bing` i` caguíng` jaléng` dsea` i` í` dsí` dsea` jmigüi` i` iú`. Jo cajméer` lajō e lí` laco` nicuó`r- fí`i` jaléng` dsea` jmigüi` i` í` dsí` i` tiiñ` ngáng` eáang`. Jogui` caguíñ` jaléng` dsea` i` í` dsí` dsea` jmigüi` i` ja` 'ga` lí` ta` íng`. Jo cajméer` lajō e lí` laco` nicuó`r- fí`i` jaléng` dsea` jmigüi` i` í` dsí` e dsíng`- iñ` ta`. ²⁸ Jogui` Fidiée` nicaguíñ` jaléng` dsea` i` í` dsí` dsea` jmigüi` i` ja` ta` íng` jii` capí` osi` uóng` osi` i` ja` sea` uing` quiá`- jii` cōo` fí` jmigüi` la` é, jo dsu` cajméer` lajō e lí` laco` ni`iññ` jalé` e í` dsí` dsea` jmigüi` e niing`- eáang`. ²⁹ Jo cō` lajōb` cajméer` Fidiée`, joba` jii` jaang` dsea` cuóøng` lí` jmér- ráaiñ- fí` quini` dsea` do. <sup>30</sup> Jo dsu` 'ñiab` Fidiée` nicajméer` e lafa` jaam` dsea` nica`uúing`-na` cōo` Dsea` Jmáang-, jogui` nicajméer` cajo e laco`, la`eáang` cōo` dsea` do, nilíne`naa` jial tí` tiiñ` ngáiñ`; cō` la`eáang` cōo` Dsea` Jmáam`-ba` nicajméer` e nilí`naa` dsea` i` ja` røøng` dsee` fí` quini` jogui` e nilí`naa` dseáng`- jii` dsea` quiá`-bre` jogui` cajo e nicaláang`-naa` jee` jalé` dsee` quí`-ii`. ³¹ Jo cō` lajōb` lí`, joba` fé` fí` ni` jì` quiá`- Fidiée` lí` fé` lala: Jogui` song` seeng` dsea` i` iing` jmiféng` 'ñia`, joba` guiá`-gui` e güijmifém`-bre` Fí`naa` Fidiée`. Jo lanab` fé` fí` ni` jì` quiá`- Fidiée`.

2

E` uing` e catáng` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu`

¹ Jo téé` óo`na`, dsea` rú`naa`, e mi` cangó`-o` fí` na` fí` Corinto e cangofii`-i` 'ná` júu` quiá`- Fidiée` quiá`- e` uing` jalé` e cangojéé` cōo` Dsea` Jmáang-, jo dsu` ja` cafón`-n` 'ná` cōo` júu` e níi` o`gui` cōo` júu` e 'goo` cajo. ² Jo lajee` e cataan`-n` jee` 'ná` ja` cafá`-a` júu` e jíé`gui, cō` dseáng`- lajii` júu` quiá`- Dsea` Jmáam`-ba` ca`f` dsii` e cafá`-a` jo dseáng`- jii` e júu` quiá`- e` uing` e catáng` Dsea` Jmáang` fí` dse` crúu`. <sup>3</sup> Jo mi` caguíe`-e

jee~ 'nú' e quíá' e niguiaa~ e júu^ jo, í dsii~ e ja' 'goo' quí' i jmi~ nijmee~ e lajo jogui e jléem b́i cajo uí' e 'gó'o. ⁴ Jo mí cafón' n 'nú' e guiaa~ e júu^ jo, ja' cajmeáan~ n ta~ júu^ jlo^ e laco' já' nilíng' na' júu^ quíe~ e. Co' 'nú' já' calíng~ na' e júu^ quíá' Fidiée~ e guiaa~ do la'eáang' cóo' jalé' e quí' jmi~ e cajmée' Jmiguí quíá' Fidiée~ e dsigá' dsí' dsea'. ⁵ Jo cafón' n 'nú' lajo e lí' laco' nijá' líng' na' júu^ quíá' Dsea' Jmáang~ la'eáang' cóo' güea' 'gøng' quíá' Fidiée~ jo o' la'eáang' cóo' jalé' e tíng' ngáng' dsea' jmigüi'.

La'eáang' cóo' Jmiguí quíá' Fidiée~ e licuíng' dsea' ír'

⁶ Jo dsu' jnea~ siim~ baa júu^ jlo^ cóo' i dsea' rú' naa' i dseáng' lajang' niteáang~ teá cóo' júu^ quíá' Dsea' Jmáang~, lifa' e júu^ jlo^ e si~ naa' do e quíá' jial tí' tíng' ngáng' Fidiée~. Jo dsu' e júu^ jo o' jii~ júu^ laco' ngáng' dsea' jmigüi' o' gui jii~ laco' júu^ e tíng' fé' jaléng' dsea' quíu' ta~ fí' jmigüi' la, jo jaléng' i dsea' í ja' uóø~ eer~ fí' jmigüi' la. ⁷ Jo dsu' jalé' júu^ e guia' naa' do lí' júu^ jlo^ e tíng' ngáng' jii~ 'ñia' Fidiée~, jo e júu^ jo ja' cajmijneeiñ' lami~ jéeng' gui. Co' caguiar' uing~ lajii~ mí nú' gui e cajmээр' latøng~ jmigüi' e laco' nilisee~ naa' cóo' r' fí' lí' niing~ 'gøiñ' mí' nití~ e í' jo. ⁸ Jo jaléng' dsea' i quíu' ta~ fí' jmigüi' la ja' mí' cangám' bir e júu^ jo, cofa' mí' cangáiñ' lami~ jéeng' gui, joba' ja' cateáaiñ' fí' dse' crúu^ i Fii' naa' Dsea' Jmáang~ i jáa' fí' ñifí'. ⁹ Jo lí' laco' fé' fí' ní' jì quíá' Fidiée~ lí' fé' lala:

Fidiée~ nicaguiar' guíá' e nicuø'r~ i dsea' i 'neáang' ír'

jalé' e ja' mí' canga' jii~ jaang' dsea' jmigüi'

o' gui mí' canúur~ cajo,

jo jì' gui jalé' e ja' mí' ca' f' dsíir'.

Jo lanab fé' fí' ní' jì quíá' Fidiée~. ¹⁰ Jo Fidiée~ nicajmээр' e nicaline~ naa' lajalé' e na la'eáang' cóo' Jmiguí quíá' r~. Jo e Jmiguí quíá' r~ doba' gui' júu^ la' uing~, jo jì' gui jmóo' lajo cóo' e ja' cøøng' cóo' e í' dsí' 'ñia' Fidiée~.

¹¹ Jo lajob lí' cajo, co' jii~ jaang' dsea' cuøøng' líñir' jial í' dsí' jaang' gui dsea' rúñ', co' jii~ jmiguí quíá' i dsea' do cuøøng' lí' jmé~ lajo. Jogui lajobi, dseáng' lajii~ Jmiguí quíáb' Fidiée~ ñi' lajii~ e í' dsí' 'ñia' Fidiée~. ¹² Jo jaléng' jneaa~ aa', dsea' lí' naa' dsea' quíá' Dsea' Jmáang~, ja' ca' líng' naa' jii~ laco' tíng' ngáng' dsea' jmigüi', co' lajii~ Jmiguí e jáa' quíá' Fidiée~ ba' nica' líng' naa' e laco' niline~ naa' jalé' e cuø' Fidiée~ jneaa~ aa' uí' e eáang' guíuñ' cóo' jneaa~ aa'. ¹³ Joba' mí' guíá' jnea~ jalé' e júu^ na, jmóo' o' lajo la'eáang' cóo' jalé' e nica' e' Jmiguí quíá' Fidiée~ jo o' cóo' júu^ e nicalitán' n jii~ laco' tíng' ngáng' dsea' jmigüi'. Co' la'eáang' cóo' Jmiguí quíá' Fidiée~ ba' guíá' naa' e júu^ na jee~ jaléng' dsea' i seeng' la'eáang' cóo' Jmiguí quíá' Fidiée~. ¹⁴ Jo i dsea' i ja' seeng'

la'eáang' cóo' Jmiguí' quíá' Fidié' ja' lí'r' ni'íñ' jalé' e cuø' Jmiguí' quíá' Fidié', có' i dsea' í' dsír' e íib' lí' jalé' e júu' jo. Jogui ja' cuøøng' fa' e ningáíñ' e júu' jo cajo, có' jíi' la'eáang' cóo' Jmiguí' quíá' Fidié' ba' quíi' dsea' jmíi' e nigui'r' jalé' e jo. ¹⁵ Jogui i dsea' i seeng' la'eáang' cóo' Jmiguí' quíá' Fidié' quíi' bre jmíi' e nigui'r' lajalé'. Jo uíi' e lajob líiñ', joba' jíi' jaang' dsea' jmigüi' i ja' seeng' la'eáang' cóo' Jmiguí' quíá' Fidié' quíi'r' jmíi' e ni'níng' neiñ'. ¹⁶ Có' lalab fé' fi' ni' jì quíá' Fidié':

Jo jíi' jaang' dsea' jmigüi' cuøøng' líñir' jialco' í' dsír' Fidié'; jo jíi' jaang' cajo cuøøng' lí' sí' dsea' do e jalé' e 'né' nijmér'. Jo lanab jíi' lí' júu' quíá' Fidié'. Jo dsu' jaléng' jneaa'aa', dsea' se'naa' la'eáang' cóo' Jmiguí' quíá' Fidié', røøb' í' dsí'naa' laco'gui í' dsír' Fí'naa' Dsea' Jmáang'.

3

Jmaquíim' ta' ngüñg'naa' quíá' Fidié'

¹ Dsea' rú'naa' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', dseáng' ja' mí' calí' jnea' fa' e nicafoñ' n' nú' laco'gui foñ' n' dsea' i dseáng' lajang' seeng' la'eáang' cóo' Jmiguí' quíá' Fidié'. Có' lí' lí' nicafoñ' n' nú' lafa' dsea' i mí' 'noo'bi eáang' lí' dsír' jalé' e sea' fi' jmigüi' la, jogui cajo lafa' dsea' i tá'bi já' calíng' júu' quíá' Dsea' Jmáang'. ² Jo uíi' e líng'na' lajo, joba' ca'ée' e 'nú' ie' jo júu' quíá' Dsea' Jmáang' cóo' júu' e ja' huím'. Có' 'nú' líng'na' lí' laco'gui la líng' jaang' yuü' i cu' tá' i ja' mí' cuøøng' dó' jmiñi'. Jo dseáng' mí' 'noo'bi líng' 'nú' lajo cartí' jmíi' na. ³ Có' 'nú' dseáng' mí' 'noo'bi seeng'na' e lí' óo'na' jalé' e sea' fi' jmigüi' la. Có' mí' jmoo'na' ta' dsihuñg' quíá' rúng'na' jogui mí' jmoo'na' ta' jñg', joba' cuø' lí' jóng e dseáng' mí' 'noo'bi jmití'na' lajii' e lí' óo'na' yaang'na' lí' laco'gui la jmoo' doñi' ii' dsea' jmigüi'. ⁴ Có' mí' fó'na' lala: "Jnea' lín' n' dsea' quíá' Paa", jogui i jiéng'gui jíng': "Jnea' lín' n' dsea' quíá' Apolos", joba' cuø' lí' jóng e dseáng' lajii' e lí' óo'na' yaam'ba' jmití'na'.

⁵ Joba' fíi' i 'nú' e jnea' cóo'gui i Apolos do lí'naa' dsea' i jmoo' lajii' ta' e nicangüñg'naa' quíá' Dsea' Jmáang', jo la'eáang' cóo' jnea' ba' e já' nicalíng' 'nú' júu' quíá' Dsea' Jmáang'. Có' lajaang' lajaang' jnea' jmoo'naa' jíi' laco' ta' e nicacuø' Fidié' jnea'. ⁶ Có' jnea' lafa' cajngá'a coø' mijú', jogui i Apolos do lafa' caguieñ' jmíi' e mijú' do, jo dsu' Fidié' bing' i cajmée' e lafa' e cacuáng' e mijú' do. ⁷ Joba' cuøøng' lí' fe'ee' e ja' e niing' i dsea' i cajni' do o'gui i dsea' i caguieng' jmíi' do, jo dsu' jíi' Fidié' bing' i niing'gui, có' í'bing' i cajmée' e cacuáng' e mijú' do. ⁸ Jo i dsea' i jni' e mijú' do jogui i dsea' i guieng' jmíi' do, røøb' ta' quíá'r'.

Jō dsu' 'ñiab' Fidié' dsea` nicuó'r- lajaang` lajaaiñ` do jíe' jii~ ta~ e nicajméeiñ'. <sup>9</sup> Dsucō' jnea~ cōq~ i Apolos do røøb` jmoo~ naa' ta~ lajii~ ta~ e nicacuø' Fidié' jnea'. Jogui jaléng' 'nú' líng'na' lafa' guóo~ uø~ e jmáng' Fidié' ta~. Jogui lím'ba' cajo lafa' 'nur~. ¹⁰ Jō uí~ e eáang' guiúng- Fidié' cōq~ jnea~, joba' cacuø'r- jnea~ ta~ e lín'n lafa' jaang` tijii~ i cagua' uuing~ tii- fii~, jogui dsea` jím' i nicanaang' se' ie' e fí' ni~ jō. Jō lifa' lajaang` lajaam` dsea` 'né~ ñiing~ dsíir' jial lacō' jmo'r' e 'núu' do. <sup>11</sup> Dsucō' ja' qui'~ jmii~ fa' e nijmé- dsea` cōq'gui tii- fii' e jíe', cō' 'ñiab' Fidié' dsea` nicaguiar' uuing~ e tii- fii' do, jō íb' Dsea` Jmáang-. ¹² Jō e fí' ni~ tii- fii' e nisea` do cuøøm` lí jme' dsea` 'núu' e lí' cōq~ layaang~ cuné' osi cōq~ cutee' osi cōq~ cuu~ e 'mo'^ eáang' é osi cōq~ 'ma' osi cōq~ layaang~ nuu' osi cōq~ qui' cuiñi'^ bi é. <sup>13</sup> Jō ie~ jmii~ mi~ nigüéeng- tu Fii'naa' Dsea` Jmáang- fí' jmigüi la e quiá'- niquidsir' í' quiá'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüi, ie~ jmii~ job mi~ nilili~ røø' jial lí' jalé' e ta~ e nicajmé' dsea`. Dsucō' 'ñia' ie~ jmii~ jō la'eáang' cōq~ jì' nilili~ jialcō' lí' jalé' e ta~ jō e nicajmé' dsea`. <sup>14</sup> Jō i dsea` i nicajme' 'núu' e ja' dseáang'- e nicó' cōq~ e jì' do, joba' i dsea` î' ni'ím'bre lajii~ e catiiñ- do. <sup>15</sup> Jō dsu' song nicó' jalé' e nicajme'r' do, joba' lajaléb' ni'íng- quiá'r- jóng, lifa' nileáam'bre e ja' nicáiñ` lacō' mi' laang` dsea` cōq~ lí' iu~ jì.

¹⁶ Jogui 'né~ ñí'ba' cajo e 'nú' líng'na' lafa' guá'- quiá'- Fidié', jogui fí' job lí' seeng' Jmigüi quiá'- Fidié' cōq~ 'nú'. ¹⁷ Jogui song i líng~ 'nú' nijgiéeng'na' e guá'- quiá'- Fidié' do, joba' 'ñiab' Fidié' ni'íñ- 'nú' cajo. Dsucō' güeam'^ e guá'- do quiá'r-, jogui 'nú' líng'na' lafa' e guá'- do cajo.

¹⁸ Joba' fii- i 'nú', ja' jmigøøng` yaang~na' lala: e song jaang` 'nú' í' óo'na' e tiiñg` ngáng'na' jii~ lacō' tiiñg` ngáng' dsea` fí' jmigüi la, joba' 'nú' 'né~ jmeáang~ yaang~na' lafa' dsea` i ja' tiiñg` ngáng' e lajō, jō lajoba' dseáang'- lajang'^ ni'uúing~na' dsea` i tiiñg` ngáng'. <sup>19</sup> Dsucō' lajalé' e í' dsí' dsea` jmigüi e eáang' tiiñ` ngáiñ', jmang'- júu^ iib' lí' jalé' e jō fí' quini' Fidié'. Cō' lalab fé' fí' ni~ jì' quiá'- Fidié': "Fidié' nijmeáiñ' ta~ jalé' e í' dsí' dsea` e tiiñ` ngáiñ' e lacō' nijmigøøng` yaaiñ~." ²⁰ Jogui lalab fé'gui fí' ni~ jì' quiá'- Fidié' cajo: "Ñib' Fidié' e jmang'^ júu^ iib' lí' jalé' e í' dsí' dsea` e eáang' tiiñ` ngáiñ' fí' jmigüi la." ²¹ Jō uí~ e lajob lí', joba' jii~ jaang` 'nú' 'né~ e nijmiráang^ yaang~na' dsu' uí~ e sitáang^na' cōq~ doñi' ii' dsea` jmigüi. Dsucō' lajaléb' e sea` e quíib- 'nú' lajalé' e jō; <sup>22</sup> dsucō' jnea~ jogui Apolos jogui Tú^ jogui lajalé' e sea` fí' jmigüi jogui e seeng'na' osi e nijúung~na' é, jogui lajee' lana osi lí' dsé'gui é dseáang'- e quíib- 'nú' lajalé' e jō. ²³ Jogui lajaléng' 'nú' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- nilíng'na', jogui Dsea` Jmáang- cøøng` seeiñ` cōq~ Fidié'.

4

Ta e jmóo`dsea`apóo`i s̄ng`Dsea`Jmáang` cuaiñ` quiá`r`

¹ Jōba' f̄ī-i 'nú', dsea' rú'naa', e 'nú' 'né' ni'í' óo'na' e jnea' lí'naa' dsea' i jmóo' laj̄i' ta' e nicacuø' Dsea' Jmáang' jnea', jogui cajo e lí'naa' dsea' i sinú' júu' e ni'é'naa' jalé' júu' quiá'- Fidié' e ja' mí' cajmijnéeiñ' lamí' jéeng'gui. ² Jogui jaléng' dsea' i nisínú' júu' e oor' cō' ta', jōba' dseáng'- 'né' jmiti-bre laco' sí'í' e ta' jō. ³ Jogui jnea', ja' dsí'gō' dsii- f̄ing song niquidsi'na' í' quié' e o'si e niquidsi' í' quié' e é' f̄i' quini' dseata' dsea' jmigū' i jmóo' lajō. Cō' j̄i'gui' ñiá'a ja' í' dsii' fa' e nijmee' e lajō quié' e cō' l̄' lajalé' e jmóo'o. ⁴ Jō nañi' fa' í' dsii' e ja' mí' cajmé' e jalé' e ja' dseeng', dsu' o' uíi' e jō fa' dseáng'- e nita' dsii' e l̄in'n jaang' dsea' i ja' røøng' dsee' f̄i' quini' Fidié'. Dsucō' j̄i' Fii'naa' Fidié' b̄ing' i quidsi' í' qui'naa' dseáng'- laco' cat̄ing'. ⁵ Jō uíi' e lajōb lí', jōba' 'nú' ja' cuøøng' fa' e quidsi'na' í' quiá'- dsea' rúng'na' lajee' ná'gui e nigüéeng-tu Fii'naa' Fidié' f̄i' jmigū' la. Dsucō' ie' jō í' b̄ing' i nijmijnéeng' jalé' e cøøng' lajee' lana, jogui nijmilir' cajo jial dseáng'- í' dsii'naa' cō' jalé' e jmoo'naa'. Jō ie' joguiba' nífé' Fidié' guiá' quiá'- jaléng' dsea' i cat̄ing' lajō lí' jialcō' j̄i' lí' e nicajméer' lamí' jéeng'gui.

⁶ Dsea' rú'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang', f̄ī-i 'nú' lajalé' e júu' na e lí' laco' ni'uíing' guiá' qui'na' jogui e laco' nijméena' laco'gui la jmóo' jnea' jogui laco'gui la jmóo' Apolos. Jō f̄ī-i 'nú' lajō e lí' laco' ni'ee'na' j̄i' laco' fé' júu' quiá'- Fidié', jō lajōba' j̄i' jaang' 'nú' cuøøng' nijmijlōng' yaang'na' dsu' uíi' e sitáang'na' cō' jaang' dsea' rúng'na', cō' e jō 'léeb' quiá'- i caguiaang'gui do mí' jmoo'na' lajō. ⁷ Jō j̄i' jaang' 'nú' cuøøng' lí' fo'na' e niing'gui' laco' dsea' rúng'na' caguiaang'gui. Jogui lajalé' e sea' qui'na', ñiab' Fidié' dsea' nicacuø'r' 'nú' jalé' e jō. Jō cō' lajōb lí', jōba' ja' 'né' nijmijlōng' yaang'na' e lafa' cō' b̄i' qui'na' yaang'na' nicalí'na' lajalé' e jō.

⁸ Jō 'nú' jmicaang'na' e í' óo'na' e la'ieb' nisea' qui'na' e nḡing'na' quiá'- Fidié', jogui í' áa'na' e niseab' qui'na' lajalé' e iing'na', jogui cajo í' áa'na' e nil̄ing'na' dsea' 'goo' i quiu' ta' e j̄i' jō 'neáng'na' jnea' fa' e nijmicō'guí' 'nú'. Jō e'gui' guiá' fa' dseáng'- já' e nil̄ing'na' dsea' 'goo' i quiu' ta', jō lajōba' jnea' cuøøng' lí' dsitáang'naa' cō' 'nú' jee' e ta' jō. ⁹ Jō jnea' í' dsii' e Fidié' nicajméer' cō' jnea', dsea' i s̄ing' Dsea' Jmáang' cuaiñ' quiá'r', e lí'naa' dsea' i uøng'gui i lafa' nihuí' ta' i 'né' nijúung'. Cō' jnea' nica'uíing'naa' dsea' i tí' dsí' nḡim' jaléng' dsea' jmigū' jogui jaléng' ángeles mí' jøøiñ' jnea'. ¹⁰ Jō uíi' e lí'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang', jōba' í' dsí' dsea' jmigū' e dsea' iib' lí'naa'; jō dsu' 'nú' í' áa'na' e

uí' e líng'na' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~, joba' tting'na'. Jogui jnea' lí'naa' dsea` i ja` quí' jmi~, jo dsu' 'nú' í' áa'na' e eám' quí'na' jmi~. Jogui eám' góong` jóong` dsea` jnea', jo dsu' eám' jmi'gó` dsea` 'nú'. <sup>11</sup> Jogui jnea' lati' lana ngi' bhi' e léé'naa' iihu' e íng'naa' oo` jogui e jmi' ming`naa' jogui e ja` sea` sí'naa' e 'né'naa', jogui gab` jmáng' dsea` jnea', jogui cajo ja` sea` 'nú' lí' ní'lé'naa'. <sup>12</sup> Jogui dseáng' eám' jmoo`naa' ta` cóo' layaang` guoo`naa'. Jogui mi` fé' dsea` júu` 'lí' uii` quí'naa', joba' mhi'naa' Fidié` e ni' r` gúea' quiá'r` quiá' i dsea` í, jogui jmoo`baa' té'naa' cóo' jaléng' dsea` i jmáng' ga` jnea', ¹³ jogui cóo' juguiú` ngi'naa' quiá' i dsea` i jmineang' jnea'. Jogui lati' jmi` na jmáng' dsea` jmi'gú' jnea' e lí'naa' lafa' quí' quiá'-bre, jogui dseáng' e lafa' ja` ta` íng'naa' jii` cóob` quiá'r`.

¹⁴ Jo ja` jmo'o e júu` la quí'na' e lí' laco' nicuóó' 'nú' fi'í', có' jmo'o e júu` la quí'na' e lí' laco' niliúun`n 'nú', có' lafa' jóo`baa líng'na' i 'neáan`n eáang'. ¹⁵ Jo nañí' fa' seeng' lí' lí' guí' mil tifa' quí'na' i e' 'nú' júu` quiá' Dsea` Jmáang~, dsu' ja` fíng' i lafa' tiquí'na' seeng' i caguiá' júu` quiá' Dsea` Jmáang~, dsuco' jii` jneab` lín'n lafa' tiquí'na', dsea` líng'na' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~. Có' jneab` dsea` caguiá'a júu` jee` jaléng' 'nú' e quiá' jial nileáng'na' jee` jalé` dsee` quí'na'. <sup>16</sup> Jo có' lajób lí', joba' mhi' i 'nú' jmi'ee` e jmée`ba' laco' jii` e jmoo` jnea`.

¹⁷ Jo uing` e lajoba' e sán`n i Timoteo fí' na i líng' lafa' jóo` i 'neáan`n eáang', jogui i contóong` sing' teá cóo' júu` quiá' Dsea` Jmáang~. Jo í'bing' i nijmicóo' 'nú' e nijmiguí'íñ' óo'na' jial ee` jnea` dsu' uí' e lín'n dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ lí' laco'gui jii` e ée` jnea` jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáang' laco' fi' lí' ngi'n`n.

¹⁸ Jo i líng' 'nú' nicajmijlóng' yaang`na' dsu' uí' e í' óo'na' e jo` nini' i fa' e ni'éé`guí' 'nú' fí' na. <sup>19</sup> Jogui song Fí'naa' Fidié` nicuó'r` jnea` fí' lajo, joba' ngóo`baa fí' na e ni'ee` e 'nú' lajmináb` jia jóng, jo lajoba' nimoo`o quiá' jaléng' i dsea` i mijlóng' yaang` do jie` jii` quí'r` jmi` e nijmér` cóo' jalé' e fé'r` do osi lico' eáang' jlo' mo'oor` jii` quiá' e fé'bre é. ²⁰ Dsuco' o' cóo' la'eáang' e fé' dsea` e cuo' lí' e Fidié` quie' nifi' quiá'r`, có' la'eáang' cóo' bí' 'gong' quiá' Fidié`ba' e lí' lajo. ²¹ Joba' fí' i 'nú': ¿Nang` e iing`na' e nijmee` e quí'na' mi' niguié` e fí' na? ¿Su e nijjín`n 'nú' cóo' jalé' e ga' e jmoo`na', osi e nifón`n 'nú' cóo' juguiú` uí' e 'neáan`n 'nú' é?

5

Jial tidsi' í' quiá' dsea` i 'léé' cóo' dseamí'

¹ Jo fñi i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, e nicaliseá` júu` jee` 'nú' e seeng` jaang` 'nú' e jéeiñ` lafa' dseamí` quiá'r` i dseamí` i catí` gáng` quiá'- tiquiá'r`. Jo dseáng'- eáam` 'li'^ e jo, cõ' jì`gui jaléng` dsea` i ja` cuíng` Dsea` Jmáang` ja` jmóor` lajo. <sup>2</sup> Jo dsu' 'nú' mí` 'noo`bi jmiyløng`^ yaang`na', jo dsu' lí'^ lí` 'né- e nijmeáang`~ yaang`na' fi'fb` uii` e jo. Cõ' i dseañu` i jmóo` e 'li'^ lajo 'né- e ni'òom`ba're jee` 'nú', dsea` líng`na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. ³ Jo dsu' e já'- e ja` seeng` jnea` jee` 'nú' fí` na lajee` lana, jo dsu' lafa' seem`baa cõo`- 'nú' fí` na, joba' la'eáang` cõo`~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang` nica'í`-baa í` laco' catíng` quiá'- i dsea` i jmóo` e 'li'^ lajo. ⁴ Joba' mi` seáang`~ rúng`na' lajaléng`na', dsea` líng`na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, líí' e lafa' seem`baa jee` 'nú' jogui cajo niliseem` cõong` cõo`- 'nú' e güea` 'gøng`' quiá'- Fíi'naa' Jesús. <sup>5</sup> Joba' i dseañu` i ca'ée` dsee` do 'né- nijáang`na'r` fí` jaguó` fi` i 'ling`^ i sii` Satanás e laco' ni'íng`- ngúu` táaiñ`. Joba' mi` nigüéeng`-tu Fíi'naa' Dsea` Jmáang` fí` jmiçüi` la, jangám` nileáang` jmiçui` quiá'r`.

⁶ Joba' fñi-guñi 'nú', dsea` rú'naa', ja` 'né- fa' e nijmiyløng`^ yaang`na' cuaiñ` quiá'- e jo. Dsucõ' niñi`ba' lajii` júu` róo` e fé' lala: "Jo cõo`~ capi`^ quieb`^ nijmé- e niróo`- laji` ca` iñi`." ⁷ Jo cõ' lajõb` líí', joba' fñi i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, e 'né- cab`' sée`na' jalé' e 'li'^ e 'léé' quií`-na' e líí' lafa' quie`^ e nisíngíng`, jo lajõba' nilíng`-na' lafa' e iñi`^ e líí' cõo`~ ca` e ja` quieéng` quie`^ e gø' dsea` Israel mi` tí` jmiñ` Pascua. Jo dseáng'- lafa' e iñi`^ dob` líng` 'nú'. Jo Dsea` Jmáang` i líng` i Jo'se` Jiuung` quiá'- Fidiéé', í`bing` i cacó`- jalé' dsee` quí`-ii' mi` cajáng` 'ñia'r` e cajúiiñ` fí` dse` crúu`, ⁸ joba' 'né- e nijmó`naa' jmiñ` Pascua e ngocáng` dsí`naa' jogui e guiú`- dsí`naa', dsucõ' e job` e líí' lafa' e iñi`^ e ja` quieéng` quie`^, cõ' 'né- e nijmó`naa' e jmiñ` jo e ja` í` dsí`naa' jalé' e 'li'^ o`gui e saang` dsí`naa', cõ' jalé' e 'li'^ lajo líí' lafa' e iñi`^ e quieéng` quie`^ e nisíngíng` do.

⁹ Jo e fí` ni` jì` quie`- e e nicajmé`^ e quií`-na' lamí` jééng`gui do fñi i 'nú' e ja` quíng`na' jee` jaléng` i dsea` i jmóo` ta` 'léé' cõo`~ jalé' e lí` dsíí` ngúu` táaiñ`. ¹⁰ Jo dsu' e júu` jo ofa' cafi` i 'nú' e ni'naang`- yaang`na' conguaí` cõo`~ jaléng` i dsea` i jmóo` jalé' e 'li'^ lajo, õsi cõo`~ jaléng` i eáang` iing` e silíi` jalé' e sea' fí` jmiçüi`, õsi cõo`~ jaléng` i jmóo` ñi, õsi cõo`~ jaléng` i jmi féng` jaléng` diéé` i o' já'. Cõ' song` iing`na' e ni'naang`- yaang`na' conguaí` e quíng`na' jee` jaléng` i dsea` lana, joba' 'né- e ni'naam`- yaang`na' fí` jmiçüi` la. <sup>11</sup> Jo e laba' si'í` e cafi` i 'nú' e dseáng'- ja` quíng`na' jee` i dsea` i jíng`- e líiñi` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` jo dsu' jmóo`bre jalé' e 'li'^ e lí` dsíí` ngúu` táaiñ`, õsi e eáang` iñi` e silíi`r` jalé' e sea' fí` jmiçüi`, õsi e

jmiféiñ' jaléng' dié~ i o' já', osi e ngir' ta~ quie' jalé' adsee', osi e jmóor' ta~ i' méé', osi e jmóor' ñ é. Jo cóo'~ jaléng' i dsea' lana jì'gui có' quíá'~ cò'na' í'na' ja' seáng'~ rúng'na' cóo'r'.¹²⁻¹³ Jo dsu' jnea~ ja' catín~ n e ni'hi~ i í' quíá'~ jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~, có' Fidiéé'bing' i niqúidsí' í' quíá'~ lajaléng' i dsea' í. Jo dsu' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~, 'né~ ni'hi'ba' í' jee~ la'ó' rúng'na'. Joba' fii~ i 'nú' e 'né~ ni'óòm'ba' jee~ 'nú' i dsea' i ca'ée' dsee~ do.

6

Dsea' quíá'~ Dsea' Jmáam'bing' i 'né~ ni'í' í' jee~ la'ó' rúíñ'

¹ Joba' fii~ guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~, e mi~ jaang' 'nú' sea' dsee~ quí'na' cóo'~ jaang'gui dsea' rúng'na' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~, joba' ja' cuóøng' fa' e mii'na' dsea' i ja' cúing' Fidiéé' e ni'ír~ í' quí'na', dsuco' guíá'gui e dsea' quíá'~ Dsea' Jmáam'bing' i ni'í' í' quí'na'.² Jogui 'néb~ ñí' 'nú' cajo e jaléng' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáam'bing' i ni'í' í' quíá'~ jaléng' dsea' jmigüí' mi~ nití' e í' jo; jo có' lajob nijmée'na', joba' 'né~ ñí'ba' jial ni'hi'na' í' cóo'~ jalé' e ja' ga' lí' niing~ e dsijéé' jee~ 'nú'.³ Jogui 'né~ ñí'ba' cajo e jì'gui jaléng' ángeles quíá'~ Fidiéé' 'né~ ni'í'naa' í' quíá'r~ mi~ nití' e í' jo. Jo có' lajob nilí', joba' lajang'~ júu'gui 'né~ ni'í'naa' í' mi' ee'go dsijéé' lajee' see~naa' fí' jmigüí' la.⁴ Joba' song i líng' lajee' la'ó' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~, jmoo'na' ta~ jíing', joba' fii~ i 'nú' e ja' dseeng' e nigüilíng~na' fí' quini' dseata~ i ja' cúing' Fidiéé' e laco' ni'ír~ í' quí'na', có' jaléng' i dsea' í ja' catíng~ e quíiñ' jee~ la'ó' 'nú'.⁵ Jo uíing~ e fii~ i 'nú' lana e lí' laco' nicá'na' fí'í', có' lí' dsii' e dseáng'~ seem' jaang' dsea' i lajang'~ quíi'~ jmii' ni'í' í' jee~ la'ó' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~.⁶ Jo dsu' o' jii'~ lico' jmoo'na' ta~ jíing' lajee' la'ó' 'nú', dsea' líng'na' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~, có' jì'gui güilíng~na' fí' quini' dseata~ i ja' cúing' Fidiéé' e laco' ni'ír~ í' quí'na' cuaiñ' quíá'~ e ta' jíing' do.

⁷ Jo cóo'~ jii'~ e ta' jíing' e jmoo'na' do, cóo'~ jii'~ e jobi eám' ni'lée' quí'na', dsuco' guíá'gui e nijmée'na' té'ba' cóo'~ jalé' e ga' e dsing'ing~na', jogui guíá'gui cajo e nijmée'ba' té'na' mi~ jmoo' dsea' rúng'na' ñ quí'na'.⁸ Jo dsu' 'nú' lí' ríqui' jmoo'na', có' lajee' la'ó' yaang~na', dsea' líng'na' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~, jmoo'na' ga' quíá'~ rúng'na' jogui jì'gui jmoo'na' ñ quíá'~ rúng'na' cajo.

⁹ Jo 'nú' 'né~ ñí'ba' e jaléng' dsea' i 'lée' ja' quí'~ jmii' fa' e nicá' Fidiéé' nifi' quíá'r~. Jo uí'~ e lajob lí', joba' fii~ i 'nú' e ja' güijmigóøng' dsea' 'nú', có' jaléng' dsea' i jmoo' jalé' e 'lí' lala ja' quí'~ jmii' fa' e nicá' Fidiéé' nifi' quíá'r~; fa' jaléng' dsea'

ĩ jmóo` jalé` e `li`^ e lĩ dsíí ngúú táaiñ, jogui jaléng` ĩ jmiféng` jaléng` dié~ ĩ o` já`-, jogui jaléng` ĩ güüing` cóo`~ dsea` jiéng` mi` ningí e cacúng`- guór, jogui jaléng` dseañu` ĩ tí dsíí jmanng` yaang` lafa' dseamí, jogui jaléng` dseañu` ĩ tí dsíí güüing` cóo`~ jaléng` dseañu`, ¹⁰ jogui jaléng` ĩ jmóo` ĩi, jogui jaléng` ĩ eáang` iing` silí` jalé` e sea` fı jmigüí, jogui jaléng` ĩ jmóo` ta` ĩ` mée, jogui jaléng` ĩ jmóo` ta` quie` júu` e o` já`-, jogui jaléng` ĩ jmi`í`- e sea` quiá`- dsea` rúíñ` la'eáang` e jmigøøng`neiñ. Jo jaléng` ĩ dsea` la`ı ja` quí`- jmi` fa` e Fidiéé` nicá` nifí quiá`r`.

¹¹ Jo jalé` e `li`^ lanab lamí~ jmóo` ĩ lüing` `nú` lamí~ jééng`gui, jo dsu` lana nica`im` Fidiéé` jalé` dsee` quí`-na` jogui nicajméer` e dseáng`- jüi` dsea` quiá`-bre nilíng`na`. Jogui la'eáang` cóo`~ Fíi`naa` Dsea` Jmáang` jogui cóo`~ Jmiguí quiá`- Fidiéé` `nú` nilíng`na` lana dsea` ĩ ja` dsee` røøng` fı quini` Fidiéé`.

'Né` jmi`gób` dsea` Fidiéé` cóo`~ ngúú` táaiñ`

¹² Jo fı-guı `nú` e júu` la e seem` dsea` ĩ fé` lala: "Cuóøm` lĩ jmé`-e lĩ` doñí` ee` e iin`n." Jo e jáb`- e jo, lifa' ja` laji` íng` ta` quiá`r`. Jo e jáb`- e cuóøm` lĩ jmé`naa' lĩ` doñí` ee` ii`naa' jmé`naa', lifa' ja` `né`-cuóø`- fı yee`naa' e niquiá`- ta` jneaa`aa' jalé` e lĩ dsíí ngúú táang`naa' do. <sup>13</sup> Jogui fé`bi dsea` e júu` la cajo: "Jo jalé` e quiee`naa' dsitoo`~ fı dsíí tú`naa', jogui e tú`naa' do íng` ta` quiá`- e guing` jalé` e quiee`naa' do." Jo e jáb`- e júu` jo, lifa' Fidiéé` tøb` jmi` mi` ni`iñ- laji` tú` e jo. Jogui ja` cajméé` Fidiéé` ngúú táang` dsea` e lico' íng` ta` e nijmé` dsea` jalé` e ja` dseeng`, dsuco' jalé` ngúú táang` dsea` íng` ta` e nijmé` dsea` lajüi` e iing` Fíi`naa' Dsea` Jmáang`-, jogui la'eáang` cóo`~ Fíi`naa' Dsea` Jmáam`-bing` cuóøng` jmé`naa' lajo. ¹⁴ Jogui lĩ` laco' cajmijí` Fidiéé` ĩ Fíi`naa' Dsea` Jmáang`- do la'eáang` cóo`~ güea` `gøng` quiá`r`- mi` cangí e cajúñ-, joba' lajob cajo nijmér` cóo`~ jneaa`aa' mi` nití`- í` lajo.

¹⁵ Jogui `né`-ñı^ `nú` cajo e jaléng` `nú`, dsea` lüing`na` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`-, lüing`na` lafa' jaam` dsea` cóo`~ dsea` do. Jo co' lajob lí, joba' dseáng`- ja` dseeng` e jaang` dsea` nigüfiñ cóo`~ jaang` dseamí ĩ jmóo` ta` `nüing` `ñia`. <sup>16</sup> Jogui `né`-ñı^ `nú` cajo e mi` jaang` dseañu` güüiñ cóo`~ jaang` dseamí ĩ jmóo` ta` `nüing` `ñia`, joba' lafa' jaam` dsea` uíñ- lajee` laji` gáñ- do. Dsuco' lalab fé` fı ní` jı quiá`- Fidiéé`: "Jo mi` güüing` dseañu` cóo`~ dseamí, uíñ- lafa' jaam`bre." <sup>17</sup> Jo dsu` mi` uíng` dsea` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`-, joba' jaam` dsea` uíñ- cóo`~ dsea` do la'eáang` cóo`~ Jmiguí quiá`- Fidiéé`.

¹⁸ Joba' fı-ı `nú`, dsea` rú`naa', cuíng`-na` jalé` e `li`^ lajo e lĩ dsíí ngúú táang` dsea`. Dsuco' lĩ` doñí` ee` dsee` e jié` e ée` dsea` ja` `léé` e jo quiá`- ngúú táaiñ, jo dsu` ĩ dsea` ĩ jmóo` e `li`^

lajo, joba' lée'bre cóo'~ ngúu' táaiñ'. ¹⁹ Jogui 'né- ñíb^ 'nú' cajo e ngúu' táang'na' lí' lafa' guá'~ quía'~ Jmiguî quía'~ Fidiée' e nicacuø'r 'nú', jogui e Jmiguî doba' seeng' cøøng' cóo'~ 'nú'. Jo có' lajob lí', joba' jo' lí' quíi~na' yaang~na' e ngúu' táang'na' do, ²⁰ có' Fidiée'bing' i nicaløng~ 'nú' cóo'~ cóo' 'móo'~ e ñí' eáang'. Jo uí'~ e lajob lí', joba' contøøm~ 'né- e nijmi'goo~na' Fidiée' cóo'~ jalé' e jmoo'na' fí' ngúu' táang'na'.

7

Jalé' e 'né- jmiti~ dsea' mi~ cúíñ' guóor'

¹ Jogui lana niqúí'~ i júu^ quíi~na' lajíi'~ e cajmingí'~na' jnea~ ie~ lamí~ jéeng'gui do e fí' ni~ jì' quíi~na' do. Jo jnea~ lalab fíi~ i 'nú' e guiú~gui quía'~ dseañu' e ja' nigüíñ'~ dseamí; ² jo dsu' uí'~ e ja' téeng~ dsea' yaaiñ~ e iñ~ güíñ' cóo'~ dsea' i o' quía'r~, joba' lajaang' lajaang' dseañu' 'né- seeng' dseamí quía'r~, jogui lajaang' lajaang' dseamí 'né- seeng' dseañu' quía'r~ cajo. ³ Jo i dseañu' do 'né- nijmiti~bre lajíi'~ e catíiñ'~ cóo'~ i dseamí quía'r~ do; jogui lajobi i dseamí quía'r~ do cajo 'né- nijmiti~bre lajíi'~ e catíiñ'~ cóo'~ i dseañu' quía'r~ do. ⁴ Có' i dseamí quía'~ i dseañu' do jo' seeng'guir fa' e quíu'guir ta~ 'ñia'r' cóo'~ ngúu' táaiñ', có' quía'~ dseañu' quía'~bre níí'. Jogui lajobi cajo i dseañu' quía'r~ do, jo' seeng'guir fa' e quíu'guir ta~ 'ñia'r' cóo'~ ngúu' táaiñ', có' quía'~ dseamí quía'~bre níí'. ⁵ Jo có' lajob lí', joba' fíi~ i 'nú' e ja' sée'na' 'leáang~ e nigüíng'na' colíing~ cóo'~ i dsea' i nicacúung'na' guóo'na' cóo'~. Jo dsu' cuøøm~ cajo e ni'naang~ teá' yaang~na' quía'~ rúng'na' e ja' nigüíng'na' colíing~ e laco' nijmiféng'na' Fidiée', lifa' røøb' 'né- siing~na' e nijmée'na' lajo. Jo mi~ ningí' jo, 'néb~ e nigüíng'tu' colíing~, jo lajoba' ja' dseáang'~ quíi~na' e nijmigøøng' fíi~ i líng' i sií' Satanás 'nú' e laco' nijjúng'na' fí' ni~ dsee~.

⁶ Jo lajalé' e fíi~ i 'nú' na lí'^ júu^ tím~baa jo o' dseáng'~ fa' lana fé' fí' ni~ jì' quía'~ Fidiée' e 'né- nijmiti~ dsea'. ⁷ Jo dsu' jnea~ iin~n e lajalém' dsea' ja' nicúíñ' guóor' lí'^ laco'gui la líng' jnea~; jo dsu' ja' lajíi~naa' cangíing'naa' røø' quía'~ Fidiée', có' jmaquíim' cangíing'naa' quía'~ dsea' do lajaang' lajaang'naa'.

⁸ Jogui lana fíi~ i 'nú', dsea' i ja' mí' cacung' guó', cóo'~gui jaléng' dseamí i 'níi~, e guiú~gui e ja' nicúng'na' guóo'na' lí'^ laco'gui la líng' jnea~. ⁹ Jogui dsu' song ja' té'na' e iing~na' güíng'na' cóo'~ dseañu' osi dseamí é, joba' 'né- cúum'ba' guóo'na' jóng, có' guiú~gui quíi~na' e nijmée'na' lajo e laco'gui e ngí'na' suung'na' e iing~na' e nigüíng'na' cóo'~ dsea'.

¹⁰ Jogui lana lalab fíi~ i 'nú', dsea' i niscúng'^ guó', jo dsu' o' cóo'~ júu^ quíe~ e 'ñiá'a e fíi~ i 'nú' la, dsuco' Fíi'naa' Dsea' Jmáam~bing' i quíu' ta~ e júu^ e fé' lala: "Ja' cuøøng' e jaang'

dseamf nitiúuiñ dseañu' quiá'r'." 11 Jogui dsu' song i dseamf do dseáng' catiúum bre dseañu' quiá'r', joba' né nijér e ja nicúm guóor cóo' dseañu' i jiéng' osi e nisíng tur røø é cóo' i dseañu' quiá'r' i catiúuiñ do. Jogui lajob cajo, ja cuóøng e jaang dseañu' nitiúuiñ dseamf quiá'r'.

12 Jo lana nifiá guá 'nú' e júu la lajii' e í dsii' ñiá'a jo o' júu e sinú'u quiá' Fii'naa' Dsea Jmáang, e song jaang dseañu' i líng' dsea quiá' Dsea Jmáang seeng dseamf quiá'r' i ja líng' lajo, jo dsu' song i dseamf do iáam dsír' e seeiñ cøøng cóo' i dseañu' quiá'r' do, joba' ja cuóøng fa' e i dseañu' i líng' dsea quiá' Dsea Jmáang do nitiúuiñ i dseamf quiá'r' do. 13 Jogui song jaang dseamf i líng' dsea quiá' Dsea Jmáang sicúng' guór cóo' jaang dseañu' i ja líng' lajo, jo dsu' iáam dsíiñ do e seeiñ cóo' i dseamf do, joba' ja cuóøng e i dseamf do nitiúuiñ i dseañu' do. 14 Co' i dseañu' i ja líng' dsea quiá' Dsea Jmáang ligüeam bre fi' quini Fidié' la'eéang e sicúng' guór cóo' jaang dseamf i líng' dsea quiá' Dsea Jmáang. Jogui lajob lí' cajo, song jaang dseamf i ja líng' dsea quiá' Dsea Jmáang sicúng' guór cóo' jaang dseañu' i líng' dsea quiá' Dsea Jmáang, joba' ligüeam bre fi' quini Fidié'. Jo song lajob lí', joba' i jiuung quiá'r' i seeng do ligüeam bre fi' quini Fidié'. Jo dsu' song ja lí' lajo, joba' i jiuung quiá'r' i seeng do, 'lim' bre fi' quini Fidié'. 15 Jogui song i dseañu' osi i dseamf i ja líng' dsea quiá' Dsea Jmáang dseáng' jmóor laguidseaang e nitiúung rúiiñ', joba' güijmée bre lajo. Jo mi dsijée lajo, joba' i dseañu' osi i dseamf i líng' dsea quiá' Dsea Jmáang do ja 'né e jniñ' i dsea i iing güi'í do, dsuco' Fidié' nicató'r' jneaa'aa', dsea lí'naa' dsea quiá'r', e laco' nilisee naa' juguiá júu røø. 16 Dsuco' ja ní 'nu', dseamf i líng' dsea quiá' Dsea Jmáang, su nilí' e ni'uíng i dseañu' quiá' do dsea quiá' Dsea Jmáang. Jogui lajobi cajo, ja ní 'nu', dseañu' i líng' dsea quiá' Dsea Jmáang, su nilí' e ni'uíng i dseamf quiá' do dsea quiá' Dsea Jmáang.

17 Joba' fi' i 'nú' e 'né niliseeng na' jii' laco' e cangíng na' quiá' Fidié', jogui lí' laco' gui la líng' na' mi cató' Fidié' 'nú' e ni'uíng na' dsea quiá'r'. Jo lanab jii' lí' júu e quiá'u ta quiá' lajaléng' dsea quiá' Dsea Jmáang. 18 Jogui song Fidié' nicató'r' jaang dsea i nicató' lí' fi' ngúu táang lí' laco' quiá' tíng dsea Israel, joba' lajob 'né niteáiñ fi' jmigüi la; jogui song Fidié' nicató'r' jaang dsea i ja mi cató' lí' fi' ngúu táang, joba' ja 'né fa' e nijmitir lajii' e jo. 19 Co' ja e lí' song tóo' lí' fi' ngúu táang dsea osi ja lí' lajo é, co' e laba' e níng gui eéang e 'né nijmiti dsea jalé' júu quiá' ta quiá' Fidié'. 20 Joba' 'né jé dsea jii' laco' líiñ' ie mi cató' Fidié' ír' e niliñ dsea quiá' dsea do. 21 Jo song dsea

si'nning̃ i jmóo` ta` quiá- dsea líng' 'nú' ie` mi` cató- Fidiéé` 'nú' e ca'uín^ dsea` quiá'r-, jō dsu' ja` jmoo' fí'í' e lán' lajō. Jō dsu' song sea`bi fí' quií- e ni'náng- uo' e lán' lajō, joba' jmi'o^ jóng. ²² Dsaco' i dsea` i líng' dsea` si'nning̃ i jmóo` ta` quiá- dsea` ie` lami` cató- Dsea` Jmáang- ír' e ca'uíñ- do dsea` quiá'r-, joba' lana nilíñ' do jaang' dsea` i nisilaang̃ i nijmóo` lajii~ e iing~ Dsea` Jmáang-; jogui lajōb hí' cajo cóo~ i dsea` i silaang̃ ie` lami` cató- Dsea` Jmáang- ír', cō' lana nilíñ' lafa' dsea` si'nning̃ i jmóo` lajii~ e iing~ Dsea` Jmáang-. <sup>23</sup> Jō cō' lana Dsea` Jmáam-bing' nicalóng- 'nú' cóo~ cōo` 'móo~ e ñíí', joba' lana jō` cuó^ fí' yaang~na' fa' e nijmeáng'tu dsea` 'nú' lafa' dsea` si'nning̃. ²⁴ Joba' fí-i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá- Dsea` Jmáang-, e lajaang' lajaam` 'nú' 'né- niliseeng'na' fí' quini` Fidiéé` lí^ jii~ laco' la líng'na' ie` lami` cató- dsea` do 'nú' e calíng-na' dsea` quiá'r-.

²⁵ Jogui lana nifí-i 'nú' cuaiñ` quiá- jaléng' dsea` i ja` mí cacung' guoo, jō nifá^ a e júu^ la jii~ laco' í dsii` 'ñíá'baa, jō o' laco' ta` quiu' Dsea` Jmáang-. Cō' dsea` do nicató'r- jnea` e ni'uín- n dsea` quiá'r- uí- e fí' líñ- jnea~, jō lajōba' cuóøng' e lí jmita` óo'na' júu^ quié- e. ²⁶ Jō uí- e eáam' nihuíng' see~ naa' jmí- na, joba' jnea` í dsii- e guiá-gui quiá- jaléng' dseañu' e nijér- jii~ laco' líñ'. <sup>27</sup> Joba' fí-i jaléng' 'nú', dseañu', e song niseeng` dseamí quií-na', joba' ja` tiúung'na're; jogui song ja` mí seeíñ, joba' ja` mí 'náng'dur lajminá-. <sup>28</sup> Jō ja` dsee- ee-na' song nicúung'-na' guoo'na'; jogui lajōb cajo ja` ee` dsee- ée` jaang' simí^ song nicúíñ' guoor'. Jō dsu' jaléng' dsea` i cúng' guoo, huím'jiu nidsijéé` quiá'r-, jogui jnea` ja` iin~ n e nidsingíñ' lajō.

²⁹ Dsea` rú'naa' dsea` quiá- Dsea` Jmáang-, lajii~ e laba' iin~ n e fí-i 'nú', dsaco' jō` huóø- e róo'gui jmigüí. Joba' jaléng' dsea` i nisicúng'- guoo` 'né- seeíñ' e lafa' ja` líñ' lajō; <sup>30</sup> jogui jaléng' dsea` i seeng' fí'í' lí^ lí' 'né- seeíñ' e lafa' teáaiñ~ jmí-; jogui jaléng' dsea` i lafa' teáang~ jmí- 'né- e jmeáng' yaaiñ e lafa' seeíñ' fí'í'; jogui jaléng' dsea` i jmóo` ta` láa' lí^ doñí' ee, joba' 'né- seeíñ' e lafa' o' quiá'-bre e jō; ³¹ jogui jaléng' dsea` i jmóo` ta` jmi'óo~ jalé' e sea` fí' jmigüí la 'né- niliseeíñ' e lafa' ja` jmi'óo~ bre e jō. Dsaco' e fí' jmigüí e lí see~ naa' jmí- na, tōob` jmí- ni'íng-.

³² Jō jnea` iin~ n e ja` ningüñg~na' jalé' fí'í^ dsí' e sea` fí' jmigüí la. Jō i dseañu' i ja` mí cacung' guó, eáang'gui guíng~ dsí' e jmóor' jalé' e iing~ Dsea` Jmáang- jogui jial e nijmi'íáaiñ` dsí' dsea` do. <sup>33</sup> Jō dsu' i dseañu' i nisicúng'^ guó, eáang'gui guíng~ dsí' cóo~ jalé' e dsijéé' fí' jmigüí jogui jial e nijmi'íáaiñ` dsí' dseamí quiá'r-. ³⁴ Joba' jmaquíim' guíng~ dsí' e~ nijmér- laca'íng' ca'íñ-. Jō i dseamí i ja` mí sicúng'^

guó` cōo`~gui i dseáng`- ja` cacúng` guó`, eáang`gui guing`~ dsír` e jmóor` lajii`~ e iing` Dsea` Jmáang`~ jogui e éer` guiá`- fí` quini` dsea` do cōo`~ jalé` e jmóor` jogui cōo`~ jalé` e í` dsír`. Jo dsu` i dseamf` i nisicúng`^ guó`, eáang`gui guing`~ dsír` cōo`~ jalé` e dsijée` fí` jmigüi` jogui jial e nijmi`iáaiñ` dsíi` dseañu` quíar`-.

³⁵ Jo fh`-i` 'nú` e júu` na` o` e laco` nijning`~ quíi`-na`, co` jnea` fá`-a e lí`^ laco` ni`uíng`~ guiá`~ quíi`-na` jogui e laco` niliseeng`na` e ee`-na` røø` e jmoo`na` e ngocáng`^ óo`na` lajii`~ e ta` e nicang`ing`na` quíar`- Dsea` Jmáang`-. <sup>36</sup> Jo song jaang` dseañu` í` dsír` e dseáng`- ni`néb`- e nicúin` guóor` cōo`~ i dseamf` i sñng` cōo`r`~ do, dsuco` tí` lí`~ ningáng`^ í` quíar`- i dseamf` do e nicúin` guóor`, jogui song í` dsír` e joba` dseáng`- la guíng`gui 'né`, joba` güijmée`bre lajii`~ e líiñ`- e guiá`gui do, jo güicúm`bre guóor`, dsuco` ja` e dsee`- e jo. ³⁷ Jo dsu` i dseañu` i cōo` nica`f` dsíi` jogui ja` lí` dsír` jalé` e iing` ngúu` táaiñ`, jogui dseáng`- nita` dsír` e dseáng`- ja` nicúin` guóor`, co` lajob` dseáng`- iin`~ nijmér`-, joba` guiáb`- nijmér`- song cajmээр` lajo. <sup>38</sup> Jo i dseañu` i nicúng` guó` cōo`~ i simf` i ninée` júu` quíar`- cōo`~ do, joba` cōo` e guiáb`- jmóor`; jo dsu` i dseañu` i ja` nicúng` guoo`, cōo` e guiá`-gui jmóor`. ³⁹ Jogui jaléng` dseamf` i nisicúng`^ guó`, dseáng`- la guím` 'né` e ja` nitiúuin` dseañu` quíar`- lajee` e seeng` í`; jo song cajúm`-bi` i dseañu` quíar`- do, joba` cuøøm` nicúng`^tur guóor` calé` catú`- cōo`~ dseañu` i jjiéng`, lifa` i dseañu` í` 'né` e líiñ` dsea` quíar`- Dsea` Jmáam`-. ⁴⁰ Jo dsu` jnea`~gui í` dsii`- e nili`iáang`gui dsíi` i dseamf` do fñng` song ja` nicúng`^tur guóor`. Jo jalé` e júu` na` lí`^ júu` tñm`-baa. Jo jnea` í` dsii`- e seem` Jmiguí` quíar`- Fidiée`~ cøøng` cōo`~ jnea`~ cajo.

8

Jalé` jmiñi` e cuø` dsea` diée`~ i o` já`-

¹ Jogui lana nifh`i` 'nú` cuaiñ`~ quíar`- jalé` jmiñi` e líi` feá`- e cuø` dsea` jaléng` diée`~ i o` já`-. Jo e jáb`- laco`gui fé` dsea` e lajii`-baa` nine`-naa` cuaiñ`~ quíar`- jalé` e jo; jo dsu` cōo`~ e nine`-naa` do jmóo` e í` dsíi`-naa` e nilíi`-naa` dsea` ñing`-, jo dsu` e jmi`neáang` rú`-naa` e joba` eáang`gui íng`^ ta` e nidsicuáng` quíi`- cōo`~ júu` quíar`- Dsea` Jmáang`-. ² Jogui song jaang` dsea` í` dsír` e lñng`-go nitñiñ`, jo dsu` o` já`- e jo, co` mi` 'noo`-bi` 'né`- líñir` e laco` nilitñiñ` laco` sí`í`. ³ Jo dsu` i dsea` i 'neáang` Fidiée`~, joba` Fidiée`~ nicuíim`bre i dsea` í`.

⁴ Jogui lana nifh`i` 'nú` cuaiñ`~ quíar`- jalé` jmiñi` e có`-na` e líi` feá`- e cuø`-na` jaléng` diée`~ i o` já`-; jo guiáb`- nine`-naa` e jaléng` i diée`- la`f` ja` e ta` iñ`^ jii`~ cōo` fí` jmigüi`, dsuco` dseáng`- jaam` Fidiée`~ i dseáng`- já`- i seeng`. ⁵ Jo nañi` fa` i lñng` dsea` jmigüi` í` dsír` e seeng` jaléng` diée`~ fí` yú`^ jmigüi`

jogui fí' ni~ guóo~ uó~, jo co' lajob í' dsíir, joba' i fíim' lafa' diée~ quiá'r~ seeng` jogui lafa' fir~. <sup>6</sup> Jo dsu' jaléng' jneaa'aa', dsea' lí'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~, guiáb~ nine~naa' e jaam` Fidiée~ i seeng`, jogui íb` i líing` Tiquiá'~ jaléng' dsea' jmigüi, jogui jneaa'aa' see~naa' e laco' nijmó^naa' lajii~ e iin~. Jogui cajo jaam` Fí'naa' seeng`, jo íb` Dsea' Jmáang~; jo la'eáang' íb` e sea' lajalé' e sea' fí' la'úng~ fí' jmigüi, jogui la'eáang' íb` cajo e see~naa' fí' jmigüi la.

⁷ Jo dsu' ja' lajiiing` dsea' ñir' e júu^ na. Dsuco' i dsea' i lamí~ qui'~ tiiing` e jmiféiñ' jaléng' diée~ i o' já'~, mí' 'noo'bi gø'r' jalé' e jmiñi~ e lí' feá'~ e í' dsíir' e nicacuø' jaléng' diée~ quiá'r~. Jo lajee~ e gø'r' e jo, líiñi~ e jmi'lim'^ yaañi~ cóo'~ i diée~ i o' já'^ do, co' ja' cóo' e í' dsíir'. ⁸ Jo dsu' ja' ee' jmingüi Fidiée' ee' jalé' e quiee~naa' e laco' ni'ñi~ jneaa'aa' fí' quini~, dsuco' jo' nilí' guí' dsea' i guiúng~ gui dsu' uí'~ e quiee~naa' e jo, jogui o'gui nilí'naa' dsea' i ga'gui dsu' uí'~ e ja' quiee~naa' e jo.

⁹ Jo dsu' jie~ mí' jmeáang'~na' ta~ e fí' sea' quíi~na' do e laco' nijmée^na' e niténg' fí' ni~ dsee~ jaléng' i dsea' rúng'na' i ja' mí' 'goo' teáang~ teá' cóo'~ júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~. ¹⁰ Jo song i líing~ 'nú', dsea' niñi^na' guiá~ cuaiñ~ quiá'~ e júu^ jo, jo nigüilíng~na' nigüiquié'na' fí' lí' jmiféng' dsea' jaléng' diée~, jo lajee~ jo jaang' dsea' rúng'na' i ja' 'goo' sing' teá' cóo'~ júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~ cangáiñi~ 'nú' e jmoo'na' lajo, joba' dseám~ e i dsea' í' nijmér~ lajo cajo e iin~ nidø'r~ jalé' e nicacuø' dsea' diée~ i o' já'~. ¹¹ Jo caquié'ba' e jo uí'~ e niñi^na', jo dsu' mí' cajmee~na' lajo, joba' jmoo'na' e nicá' fí' ga' i dsea' rúng'na' i ja' mí' 'goo' sing' teá' cóo'~ júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~ do. Jo uí'~ i dsea' íb` cajo e cajúng~ Dsea' Jmáang~ fí' dse' crúu^. ¹² Jo mí' jmoo'na' e tú~ ni'í' dsíi i dsea' rúng'na' i ja' mí' 'goo' sing' teá' cóo'~ júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~, joba' dseeb~ ee' 'nú' cajo fí' quini~ Dsea' Jmáang~. ¹³ Jo uí'~ e lajob lí', joba' song cóo'~ jalé' e gø'ø do nijmee~ e niténg' dsea' rún'n fí' ni~ dsee~, joba' guiá~ gui quié' e jo' nidøø' guí' e jmiñi~ jo, jo lajoba' ja' dseáang~ e nijmee~ e niténg' dsea' rún'n fí' ni~ dsee~.

9

Lajii~ e catiiing~ i dsea' apóo^ i síing` Dsea' Jmáang~ cuaiñ~ quiá'r~

¹ Jo fíi~ i 'nú', dsea' rú'naa', e ja' 'né' guiée~ e júu^ lajii~ e jmoo'o, co' dseáng'~ líim'baa jaang' dsea' i síing` Dsea' Jmáang~ cuaiñ~ quiá'r~. Co' dseáng'~ nicamám~baa Fí'naa' Jesús jogui cajo, lajee~ e nicajmé~ e ta~ jee~ 'nú' e nicangüin`n quiá'~ Dsea' Jmáang~, joba' 'nú' nica'uíng~na' dsea' quiá'~ dsea' do. ² Jo jangám~ seeng` dsea' i ja' jmicuíng` jnea~ e lín'n jaang' dsea' i síing` Dsea' Jmáang~ cuaiñ~ quiá'r~, jo dsu' nijmicuíng'na'

jnea~ e lín'n jaang` dsea` la'í. Jo cuø li~ e dseáng'~ lajob lín'n uí'~ e la'eáang` jnea~ba' e nica'uíng~ 'nú' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~.

³ Jo jí'~ lalab lí' júu^ e quí'~i quiá'~ jaléng' i dsea` i éeng` jnea~ cuaiñ` quiá'~ jalé' e jo. <sup>4</sup> Jo jnea'^ dseáng'~ catí~baa' e ni'íng'~naa' jalé' e ni'né'~ niquiee~naa' cuaiñ` quiá'~ jalé' ta~ jmoo~naa'. ⁵ Jogui seab` fí' quí~naa' cajo e niliseeng` dseamí' quí~naa' i líng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i jeeng`naa' lacaang` fí' lí' ngí'naa' lí'^ laco'gui la jmóo` i dsea` caguaang~ i síng` Dsea` Jmáang~ cuaiñ` quiá'r~ jogui laco' la jmóo` jaléng' dsea` ngáang'~ cóo'~ Dsea` Jmáang~ cóo'~gui Tú^ Simón. <sup>6</sup> Jogui ¿su í' óo' 'nú' e jí'~ Bernabé cóo'~gui jnea~bing' i dseáng'~ 'né~nijmé~ ta~ e laco' sea` jalé' e 'né~naa'? ⁷ Dsuo' jí'~ jaang` 'léé~quí' jalé' e 'né~lajee` e jmóor` e ta~ jo. Jogui jí'~ jaang` dsea` i jni' mí'^ huíng` jó' fa' ja' cu'r` e jo. Jogui cajo jí'~ jaang` dsea` i jmóo` ta~ ní' jo'se' fa' ja' í'r' fí' quiá'~ i jó' í. ⁸ Jo jie~ mí' í' óo'na' e fí' i 'nú' jalé' e júu^ la lí'^ la í' dsí' dsea` jmgúí', dsuo' lajob fé' cajo fí' ní' jì' quiá'~ Fidié~ e cajme' Moi~, <sup>9</sup> jo lalab fé': "Ja' jni' mo'oo~ jó' núu^ quí'^ lajee` e ø're' cui'iee'." Jo fé' Fidié~ jalé' e júu^ na o' fa' í' dsí' jí'~ uii' quiá'~ jaléng' jó' núu^, ¹⁰ có' í' dsí' uí'~ jnea~aa' cajo, dsea` lí'naa' dsea` jmóo` ta~ quiá'r~. Jo caséé' Fidié~ e júu^ quí' ta~ na quiá'r~ e laco' ni'uíng~ guí'~quí~baa', dsuo' i dsea` i jmóo` ta~ jí' uø' cóo'~gui i dsea` i jmóo` ta~ quiá'~ cui'iee', jmóor` jalé' e jo dsu' uí'~ e nisijeeíñ` líng` ee` nisítím'bre mí' nití' í' lajo uí'~ e ta~ e cajméer` do. ¹¹ Jo jneab'^ dsea` lafa' nicajní'naa' jee~ 'nú' uí'~ e nicaguiá~naa' júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~, joba' í' dsí'naa' e o' 'leáang~ song líng`go e mii'~naa' 'nú' e nijmicóo'~na' jnea'^ cóo'~ jalé' e 'né~naa'. <sup>12</sup> Jogui song dsea` jíéng' seab` fí' quiá'r~ e mí'r' 'nú' jalé' e 'né~', joba' jnea'^ eáang'gui catí~naa' e nijmó'na' lajo cóo'~ 'nú'.

Dsu' jnea'^ ja' mí' camí'~naa' 'nú' lají'~ e sí'í' e catí'~naa' do, có' lí'^ lí' nica'íng'~naa' iihuí' e nicajmó'naa' ta~ jíé' e laco' sea` jalé' e 'né~naa', jo lajoba' ja' nijníng'naa' quiá'~ e júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e guí'naa' do. ¹³ Jo níñb' 'nú' e jaléng' dsea` i jmóo` ta~ fí' sínúu^ guá'~ cuøøm` lí' jmeáiñ' ta~ jalé' e feá'~ e dsicá' dsea` fí' jo. Có' jaléng' i dsea` do i jmóo` ta~ e fí' nife' do e fí' lí' jngaiñ' jaléng' jó' i líng` feá'~, joba' cuøøm` lí' dør' e ngúu' quiá'~ jaléng' i jó' i jngaiñ' fí' jo. ¹⁴ Jogui lajobi cajo Fí'naa' Dsea` Jmáam~bing' nicaguaí' uíng~ e jaléng' i dsea` i jmóo` ta~ guí' júu^ quiá'r~ 'né~ seeíñ' e íñ' lají'~ e 'né~la'eáang` cóo'~ e ta~ e jmóor` do. <sup>15</sup> Jo dsu' jnea~ dseáng'~ ja' mí' cajmeám'~baa ta~ lají'~ e sí'í' e catí'~n do, o'gui jmo'o e júu^ la quí' na' e laco' 'nú' líng` ee` nicuø'~na' jnea~ e 'né~e. iDsuo' guí'~gui quié~ e e nijúun~n e laco'gui i líng` dsea` nijé' e íaang`

dsii- uíi~ e nicaguiá'a júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- jee~ 'nú' do e júi~ coo` ja` mí cajmicoo`-na' jnea~ coo`~ jalé' e 'né- e!

16 Jo dsu' jnea~ ja` guiaa- e júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- do e laco' jmiylong` 'ñiá'a, dsuco' e la guim`baa 'né- nijmee~ e e ta~ jo e cangin`n quiá'- Fidiée~. iCo' e ngi~ fii^ jnea~ fing song ja` niguiaa^ e júu^ jo! 17 Jo song guiaa- e júu^ jo e iáang` dsii- 'ñiá'a, joba' liim~ ee` nisea` quié- e e ni'lin~n; jo dsu' song jmóo`o e ta~ jo laguidseaang-, dsu' dseáng'- 'né- jmee~baa, co' lajob ta~ e nicacuø' Fidiée~ jnea~. 18 Jo lajob líí, co' lajúi~ e catin~n e 'léen~n do, e job e iáang` dsii- e guiaa- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e ja` e caa- júi~ ca'í', joba' cuøøng` fe'ee' e ja` jmáan~n ta~ lajúi~ e catin~n e ni'lin~n do quiá'- e ta~ guia' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e jmóo`o.

19 Jo nañi' fa' ja` lín`n lafa' dsea` si`niing~ i jmóo` ta~ quiá'- dsea~, jo dsu' jnea~ nicajmeáang` 'ñiá'a e lafa' jaang` dsea` lajob lín`n quiá'- lajaléng` dsea` e laco' lajo nilí'i` fíing` gui dsea` i ni`uíing- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. 20 Co' lajee~ e seen- jee~ jaléng` dsea` Israel, jmóo`o laco' la jmóo` jaang` dsea` la'íb' e laco' lajo nilí'i e jaléng` í ni`uíiñ- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo jnea~ jmáang` 'ñiá'a e lafa' e júu^ quiu' ta~ quiá'- Moi~ quiu' ta~ jnea~, nañi' fa' ja` líí're lajo. Co' jmóo`o lajo e laco' nilí'i e jaléng` i dsea` í ni`uíiñ- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. 21 Jogui e laco' nilí'i i dsea` i ja` seeng` e quiu' ta~ quiá'r- e júu^ quiu' ta~ quiá'- Moi~ do, joba' jnea~ jmáang` 'ñiá'a e lafa' jaang` dsea` la'íb' lín`n cajo, nañi' fa' dseáng` e júu^ quiu' ta~ quiá'- Fidiée`ba' e quiu' ta~ quié- e, jogui lajob jmóo` coo`~ jnea~ cajo e júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-. 22 Jogui mí~ seen- jee~ jaléng` dsea` i ja` mí 'goo` teáang- teá coo`~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' lafa' jaang` dsea` la'íb' jmáang` 'ñiá'a cajo e laco' lajo nilí'i e ni`uíing- i dsea` í dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. Joba' cuøøng` fe'ee' e nicajmeáang` 'ñiá'a røøb` laco' la líing` lí' doñi` ii dsea` e lí' laco' lajo cuøøng` nilí'i tú- 'ní` máng` dsea` i nileáng` jee~ jalé' dsee- quiá'-. 23 Jo jmóo`o jalé' e na e laco' niníi~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- jogui e laco' røøb` ni'ling`-naa' e jlo^ e cuø' e júu^ jo.

24 Jo 'nú' niñi'ba' e mí~ sea` ta~ cuíi, i fíim` dsea` cuíir, jo dsu' lifa' jaam`bing` i nilí'i` niguieng` nifi`gui, jo lajoba' niñiñ- lajúi~ e catiñ-. Jo co' lajob líí, joba' fii-i 'nú' e cuøø' bí yaang~na' e laco' lajiim`ba' nilí'na' lajúi~ e catiing~na' do. 25 Jo jaléng` dsea` i guia' guiá- quiá'- jéeng`gui e quiá'- e nicuír-, 'né- e ja` nijmér- e jíé' e dseáng` e ni'lé- quiá'r-. Jo jmóor` lajo e laco' líing~ e iñ- e nilí'r, jo lifa' e nilí'r` do tóob` jmiñ- ni'ling-. Jo dsu' jaléng` jneaa~aa', dsea` líí'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, cuø' bí yee~naa' e laco' nilí'naa' e niñing`naa' lajúi~ e cati~naa' do e jo` tóo` jmiñ- fa' e ni'ling`-gui. 26 Jogui dsu'

jnea~ ja` cuíi~ e lí^ tá^- cuíi~, o'gui jmóo`o lafa' ta~ t́ng' e bá'a fí' guiá^ gúí'. ²⁷ Jo dsu' ja` jmóo`o lajo, co' lí^ lí' jnea~ quiá^ ta~ ngúu' táan`n e laco' nijmé^- núu~, jo jmóo`o lajo e laco' ja` dseángl^- e niseáan`n ca' mi~ nicangf e nicaguiá'a júu^ quiá^- Dsea` Jmáang~ jee~ jaléngl^- dsea`.

10

Ja`dseeng` e jmiféngl^- dsea` jaléngl^- diée~ i o' já^-

¹ Jo fíi^- guíi' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá^- Dsea` Jmáang~, ja` iin`n fa' e ni'ling^ óo'na' jalé^ e cangonǵng^- 'líi~ yúu~ dsea` áang' qui^-naa' ie~ lamí~ ca'uøøiñ' fí' Egipto, jo Fidiée~ ca'e'reiñ' do fí' la'eáang' cóo~ cabøø~ jníi', jogui e lajaléiñ' do cangúíiñ' fí' ni~ jmiñi'^ e sii' mar Rojo. ² Jo ie~ jo lajaléngl^- i dsea` í ca'uiiñ^- dsea` i sitáang^ cóo~ Moi' ie~ lamí~ lafa' cajgáaiñ^- jmiñ' cóo~ e jníi' do jogui ie~ mi~ cangúíiñ' e fí' ni~ jmiñi'^ do. ³ Jogui lajob cajo, lajim^- i dsea` do cajmitaang~ yaaiñ^- cóo~ ca'lingl^- jmiñi~ e cangúíiñ' quiá^- Fidiée~, <sup>4</sup> jogui cajo cangúíiñ' quiá^- Fidiée~ ca'lingl^- jmiñ' e ca'léngl^- fí' dse' cuu~ jáa'. Jo e jáa' doba' e jée' quiá'r^- lajee~ e ngir' fí' ni~ guóo~ uø^- quiú~. Jo e jáa' jo cuøøng^ lí fe'ee' e íb` Dsea` Jmáang~. <sup>5</sup> Jo dsu' i fíim' i 'líi~ yúu~ dsea` áang' qui^-naa' do cajúíiñ^- lajee~ e ngir' fí' ni~ guóo~ uø^- quiú~ uíi~ e ja` catí' dsíi' Fidiée~ cóo~ jalé^ e cajméeiñ' do.

⁶ Jo lajalé^ e na cangojée~ cóo~ i 'líi~ yúu~ dsea` áang' do e laco' cuø' cóo' lí^- qui^-ii' e ja` 'né^- nijmó'oo' jalé^ e ga' e lí' dsi'naa' lí^ laco' cajmée~ i dsea` í. <sup>7</sup> Joba' ja` jmiféngl^-na' jaléngl^- diée~ i o' já^- lí^ laco'gui cajmée~ i líng~ i 'líi~ yúu~ dsea` áang' do, lí^ laco' la fé^ fí' ni~ jì quiá^- Fidiée~ lí^- fé^ lala: "Jaléngl^- dsea` caguár^ ca'í^- cagø'r~, jo mi~ cangf jo, caróor^- e cataiñ' jmiñ~." ⁸ Jogui ja` 'né^- e ni'lee~naa' e nigúing^naa' cóo~ dseañu' osi dseamf i o' qui^-naa' lí^ laco'gui cajmée~ i líng~ i 'líi~ yúu~ dsea` áang' do ie~ jo, co' uíi^- e cajméer^- lajo, joba' cajúíiñ^- ie~ jo lí^ lí' guiée^- ni' mil dsea` lajee~ cóo~ jmiñ~. <sup>9</sup> Jogui ja` 'né^- jmé'naa' e nisíi~naa' Dsea` Jmáang~ ne`duu jial tíi' 'gøiñ' lí^ laco'gui cajmée~ i líng~ i 'líi~ yúu~ dsea` áang' do, co' uíi^- e cajméer^- lajo, joba' cajúíiñ^- e cacu' jaléngl^- mi' guíng^- quiá'r^- . <sup>10</sup> Jogui ja` jmiquíngl^- áa'na' cóo~ Fíi'naa' Fidiée~ lí^ laco'gui cajmée~ i líng~ i 'líi~ yúu~ do, co' uíi^- e cajméer^- lajo, joba' casíng^- Fidiée~ dsea` mojíi^- i cajnga' quiá'r^- .

¹¹ Jo lajalé^ e jo cangonǵng^- 'líi~ dsea` áang' qui^-naa' e lí^ laco' nilíne~naa' e ja` 'né^- jmó'oo' lajo, jogui cató^- fí' ni~ jì quiá^- Fidiée~ cajo e lí^ laco' ni'f^- 'goo' qui^-naa', jneaa'aa' dsea` see~naa' jmiñ^- na, mi~ tí' lí^- nijaquíéng^ e ni'ling^- jmigúí. <sup>12</sup> Jo co' lajob líi', song jaang^ 'nú' í áa'na' e teáb^- singl^-na' cóo~ júu^ quiá^- Dsea` Jmáang~, joba' dseángl^- eám' 'né^- e níing^- áa'na' e laco' ja` niténgl^-na' fí' ni~ dsee^- . ¹³ Jo jíi^- jaang^ 'nú'

ja` mi' cangongúng-na' e dseáng' niténg-na' fi' ni~ dsee- e ja` mi' cangongúng- dsea` rúng-na'. Jo dsu' 'nú' cuóom` lí jmita` óo'na' cóo' júu` quiá'- Fidié', co' dseáng'- jmiti-bre júu` quiá'r-. Jo ja` nicuóor` fi' fa' e nidsingúng-na' lajo eáang'gui e jii' laco' té'na', co' lajee' e dsingúng-na' lajo, nijmé-bre jial té'na' e ja` niténg-na' fi' ni~ dsee-.

14 Jo uii' e lajob líí, dsea` rú'naa' i' 'neáan`n eáang', joba' fii-guú jaléng' 'nú' e jmi'náng` yaang-na' e ja` jmiféng-na' jaléng' diée~ i' o' já'. 15 Jo fii-i' 'nú' lana, co' eáam' guiú-moguú'na', jo yaam` 'nú' cuóong` lí fo'na' su já'- o'si o' já'- é jalé' e júu` e fii-i' 'nú' na. 16 Jo mi~ cuóo'naa' gui'máang' Fidié' e 'né'-naa' capi' jmi' mi' huúng` j' dsu' uii' e jmiguiéng' dsi'naa' e cajúng- Dsea` Jmáang- fi' dse' crúu', jo mi~ jmoo'naa' lajo, joba' guóng' e jaam` dsea` uíng-naa' cóo' dsea` do la'eáang' e jmi'øøiñ- do. Jogui mi~ fiing-naa' iñi' e quiee-naa' do lajee' jo, joba' guóng' cajo e jaam` dsea` uíng-naa' cóo' dsea` do la'eáang' cóo' e ngúu` táaiñ do. 17 Jo nañi' fa' fii'baa' la'ó' jneaa'aa' dsea` líí'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, dsu' lajii'baa' quiee-naa' colíng` coo' iñi', jo e jo guóng' e lafa' jaam` jneaa'aa' líí'naa' lajalé'naa' colíng` cóo' Dsea` Jmáang-.

18 Jo quie'na' cuente e mi~ gø' jaléng' dsea` Israel jalé' ngu` jó' e líí' feá'- e nicacuóor' Fidié' fi' nife', joba' líí' lafa' coo' cuóom` uíng- cóo' Fidié' fi' nife' do. 19 Jo dsu' cóo' e júu` la ofa' fii-i' 'nú' e íng` ta~ jaléng' diée~ i' o' já', o'gui fa' e íng` ta~ jalé' e feá'- e cuó' dsea` jaléng' i' diée~ í cajo. 20 Co' lajii' e júu` laba' e iin`n e fii-i' 'nú', e mi~ jaléng' dsea` i' ja` cúing' Fidié' jmóor` feá'- ngu` jó' e cuó'r' lí' doñi' ii' diée~ quiá'r-, joba' jaléng' i' 'lim' cuó'r' jalé' e jo, jo o' Fidié' dsea` cuó'r'. Jo dsu' jnea` ja` iin`n e quíng-na' jee~ jaléng' i' 'líng'. 21 Joba' dseáng'- ja` cuóong` fa' e ni'u'na' jalé' e jmiguiéng' óo'na' Fii'naa' Dsea` Jmáang- jogui cajo e ni'u'na' jalé' e cuó' dsea` jaléng' i' 'líng', o'gui cuóong` fa' e nicó'na' iñi' e jmiguiéng' óo'na' Fii'naa' Dsea` Jmáang-, jogui cajo e nicó'na' jalé' e feá'- e cuó' dsea` jaléng' i' 'líng'.

22 Jo ja` jmó'naa' lajo e laco' ja` niligúing- Fidié' qui'naa'. Jo ja` güi' dsi'naa' e 'gøng'gui jneaa'aa' laco' dsea` í. iCo' dseáng'- o' lajo!

Jalé' e cuóong` jmóo` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-

23 Jo dsu' seem` dsea` i' fé' lala: "Cuóom` lí jmee~ jnea` lí' doñi' ee` iin`n." Jo dsu' e jáb'- e jo, lifa' ja` lajalé' íng` ta` qui'-ii'. Jogui e jáb'- e cuóom` lí jmé- dsea` lí' doñi' ee` iin~, lifa' ja` lajalé' e jo nijmicóo' quiá'r- e eáang'gui nidsicuáng` quiá'r- cóo' júu` quiá'- Dsea` Jmáang-. 24 Jo dsu' ja` 'né- e lico'

nijmé^naa' jmang^ e guiá^- e quí^-naa' yee~naa', co' lajɔb 'né^- jmé^-ee' guiá^- quiá^- jaléng^ dsea^ rú'^naa' cajo.

²⁵ Jɔba' fí^-guí^- 'nú' e cø^ba' lí^- doñí^- ee^- ngúu' e 'nái^- dsea^ fí^- lí^- 'nár, jɔ ja' jmingí^-na' cuaiñ^- quiá^- e jɔ e lacɔ' ja' ni'^ óo'na' jmiguiá^- su cuóøng^ cø'^na' ɔsi ja' cuóøng^ é. ²⁶ Dsaco' latøøng^- jmigüí^- jɔgui lajalé^- e sea^ fí^- jɔ lí^- quiá^- Fí^-naa' Fidiée^-.

²⁷ Jɔ song jaang^ dsea^ i ja' líng^ dsea^ quiá^- Dsea^ Jmáang^- cató'r^- 'nú' e nigüiquié'^na' fí^- quiá^-r, jɔgui 'nú' iim^ba' güilíng^-na', jɔba' güilíng^-na' jóng, jɔgui quié'^na' lí^- doñí^- ee^- e niguiá^- fí^- ni^- mes^- e ja' jmingí^-na' jí^- coɔ' cuaiñ^- quiá^- jalé^- e nicuó'r^- 'nú' do su cuóøng^ cø'^na' ɔsi ja' cuóøng^ é.

²⁸ Jɔgui dsu' song jaang^ dsea^ casí^-r^- 'nú' lala: "Lajalé^- e jmiñí^- la nicacuóø'^naa' e lí^- feá^- jaléng^ diée^-." Jɔ song lajɔb lí^, jɔba' ja' cø'^na' uí^- i dsea^ i cajíng^- do, jɔgui cajo e lacɔ' ja' ni'^ dsí^-r^- jmiguiá^- cuaiñ^- quiá^- e jɔ. ²⁹ Jɔ dsu' cuaiñ^- quiá^- jial í^- dsí^- i dsea^ i cacuø'^ 'nú' e jmiñí^- doba' e fá^-a, jɔ o' cuaiñ^- quiá^- na' e jial í^- óo'na'. Jɔ dsu' jangám^- nijmingí^- 'nú' lala: "Jɔ çjialí^- éeng^ i dsea^ do jnea^- cóo^- jalé^- e gó'ø uí^- jmiguiá^- jalé^- e í^- dsí^-r^-?" ³⁰ Co' song cuóø^-baa gui'máang^ Fidiée^- cuaiñ^- quiá^- lají^- e gó'ø do, jɔba' çjialí^- éeng^ dsea^ jnea^- dsu' uí^- e gó'ø e jɔ?" ³¹ Jɔ song cø'^na' ɔsi ú'^na' ɔsi jmoo'^na' lí^- doñí^- ee^- e jí^-guí^- é, jɔba' jmee'^na' lajalé^- e jɔ e lacɔ' nijmiféng'^na' Fidiée^- . ³² Jɔ jie^- mi^- ee^-na' e ga' e lacɔ' dseáang^- e niténg^ fí^- ni^- dsee^- si jaléng^ dsea^ Israel ɔsi jaléng^ i ja' líng^ lajɔ, ɔsi jaléng^ dsea^ quiá^- Dsea^ Jmáang^- caguiaang^-gui é. ³³ Co' jnea^- jmi'úum^baa e jmóo'o e jmi'íáan^-n dsí^- jaléng^ dsea^ cóo^- jalé^- e jmóo'o, jɔ ja' 'nó'-o jmóo'o e licɔ' ni'uíng^- guiá^- quié^- e 'ñiá'^a, co' 'nó'-o jmóo'o e jial ni'uíng^- guiá^- quiá^- dsea^ caguiaang^-. Jɔ jmóo'o lajɔ e lí^- lacɔ' nilí^- i dsea^ í^- e nileáiñ^- jee^- jalé^- dsee^- quiá^-r^-.

11

¹ Jɔ co' lajɔb jmóo'o, jɔba' fí^-guí^- 'nú', dsea^ rú'^naa', e 'né^- ee^-na' lacɔ' la ee^- jnea^, co' jnea^- ee^- lacɔ' ca'ée^- Dsea^ Jmáang^-.

Jial 'né^- líng^ dseamí^- mi^- jmiféíñ^- Fidiée^-

² Jɔgui lana eáam^ íáang^- dsí^- cóo^- 'nú', dsaco' contøøm^- jmiguiéng^ 'áa'na' jnea^- jɔgui contøøm^- jmití'^na' cajo jalé^- júu^- quiá^- Dsea^ Jmáang^- e nica'ée^- e 'nú' lami^- jéeng^gui.

³ Jɔ dsu' jnea^- iin^-n e ningám'^ba' e Dsea^ Jmáam^-bing' líng^ dsea^ mogui^- quiá^- lajaléng^ dseañu^, jɔgui dseañu^bing' líng^ dsea^ mogui^- quiá^- dseamí^, jɔgui Fidiéeb^- dsea^ líiñ^- dsea^ mogui^- quiá^- Dsea^ Jmáang^-. ⁴ Jɔgui song jaang^ dseañu^ ja' guir^- loguir^- lajee^- e féiñ^- Fidiée^- ɔsi mi^- fé'r^- júu^- quiá^- dsea^ do é, jɔba' ja' jmi'gór^- dsea^ mogui^- quiá^-r^- jóng. ⁵ Jɔgui song jaang^ dseamí^ ja' quidsir^- 'mi' fí^- moguir^- mi^- féiñ^-

Fidiéé`osi mi` fé'r` júu` quiá`- dseá` do é, joba' ja` jmi`gór` i` dseá`
mogui` quiá`r`- do. Jo song jmóor` lajo, joba' fi'ib' quiá`r`-, co'
lí' e lafa' cahuí` cuo` moguir`. 6 Dsꝰco' song jaang` dseamf` ja`
quidsir` 'mi' fi' moguir`, joba' guiá`-gui quiá`r`- e nijmicuó`bre
moguir` conguaí'. Jogui song i` dseamf` í` i' lím`-bre e nihuí`
jñguir` osi e nilicuo` moguir` é, joba' guiá`-gui quiá`r`- e
güjliá`bre cóo`~ cóo` 'mi' lajee` e jmiféiñ' Fidiéé`. 7 Jo jaléng`
dseañu` ja` 'né`- iu` loguir` lajee` e féiñ' Fidiéé`, dsꝰco' la'eáang`
dseañu`ba' jmili` Fidiéé` jial líiñ', jogui jmijnéeiñ` cajo jial tí'
niing` 'gøiñ'. Jo dsu' jaléng` dseamf` jmilir` jial tí' niing`-gui
dseañu`. 8 Co' ja` cajmeáang` Fidiéé` la'uii` dseañu` la'eáang`
cóo`- dseamf`, co' la'eáang` cóo`- dseañu`ba' e cajmeáaiñ` la'uii`
dseamf`. 9 Jo o' uíi`- dseamf` e ca'uíng`- dseañu`, co' uíi`-
dseañu`ba' e ca'uíng`- dseamf`. 10 Jo uíi`- e lajob lí', jogui uíi`-
jaléng` ángeles quiá`- Fidiéé`, joba' jaléng` dseamf` 'né`-ba' e
quier` 'mi' dsí` fi' moguir` e lacó' cuø` lí' e jmi`gór` dseá` mogui`
quiá`r`-. 11 Jo dsu' jee` jaléng` dseá` quiá`- Dseá` Jmáang`
'neám`-rúng` dseañu` cóo`-gui dseamf`, co' ja` ee` quíi`r` jmi`
jmér` la`tiñ` yaañ`. 12 Jo nañi' fa' e jáb`- e la'eáang` dseañu`ba'
e ca'uíng`- dseamf` lamí` uíing`, jo dsu' e jáb`- cajo e la'eáang`
dseamf`ba' e liseeng` dseañu`. Jo lajaléb` e jo Fidiéé`bing' i`
caguaí` uíing` e lí' lajo.

13 Jogui 'nú', ¿jial fó'na? ¿Su guiá`- osi ja` dseeng` é e ja`
dsí` 'mi' fi' mogui` jaléng` dseamf` mi` jmiféiñ' Fidiéé`? 14 Jo
yee`baa' cuøong` lí' í` dsí`naa' e fi'ib' lí' e jaang` dseañu` séer`
guir` e licuee`. 15 Jogui dsu' quiá`- jaang` dseamf` cóo` e jlob`
lí' e séer` guir` e licuee`, dsꝰco' cangüiñ` quiá`- Fidiéé` e cuee`
guir` e lacó' jmáiñ` ta` e jo e lafa' jli' 'mi' fi' moguir`. 16 Jo song
seeng` dseá` i` iing` nidsisí` júu` cuaiñ` quiá`- e júu` la, joba'
'né`- ñi`bre e o' júi`- jneaa`aa' o'gui dseá` quiá`- Dseá` Jmáang`-
caguaiang`-gui quíi`- tñ`naa' e jmoo`-naa' cóo` 'lé'gui e jié` e ja`
røø` lí' cóo`- e júu` la.

Laco' si'í` 'né`- jmó`naa' mi` quiee`naa' i`naa' colüing`

17 Jogui lana, dseá` rú'naa', e júu` e nifíi`-i` 'nú' la ofa' e
nifá`a` guiá`- uii` quíi`na'. Co' lí' e lí' lí' 'léeb` quíi`na' mi`
seáang`-rúng`na' e jmiféng`na' Fidiéé` e lafa' e nijmé` e guiá`-
quíi`na'. 18 Jo la'uii` nifíi`-i` 'nú' e nicasí`- dseá` jnea` e ja`
røø` süng`na' mi` seáang`-rúng`na' e jmiféng`na' Fidiéé`. Jo
seab` mi` jáb`- líng` jnea` e júu` jo. 19 iCo' 'nú' í` óo`na' e
dseáng`- 'né` e sitáang`na' tá`- cóo` 'lé', jo lajoba' niliñi` dseá`
i` dseáng`- lajang` líng` dseá` quiá`- Dseá` Jmáang`-! 20 Jo
uíi`- e lajob jmoo`na', joba' mi` seáang`-rúng`na' e có'na'
colüing`, ja` jmoo`na' fa' dseáng`- e jmiguiéng`- áa`na' Fi`naa'
Dseá` Jmáang`. 21 Dsꝰco' mi` nití`- í' e nicø` 'nú' í`na', joba'

seem`'nú' e güijéem'ba' e có'na' í'na'. Jo uí' e jmoo'na' lajo, joba' i liing`'nú' jo tting'na' có'na' jii' capí', jogui lajee` jo i liing`'nú' jiguí cartí' dsea` íim'ba'. <sup>22</sup> Jo dsu' 'nú', niseab`'nú'na' li` cuøong` u'` cø'na', joba' çjali' jmoo'na' ja` jii'na' jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, jogui jiali' cuø'na' fi'i' jaléng` i dsea` i ja` sea` jii' capí' quiá'-? Jo uí' e lajob jmoo`'nú', joba' jii' ja` ñii- ee` nifá'a uii` quií-na'. iCo' dseáng'- ja` íaang` dsii` cóo' jalé' e jmoo'na' do!

Mi` gø' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- coling` e laco' jmiguiéng' dsír' dsea` do

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Jo lab nifí'`túu` 'nú' e júu` e ca'ling' jnea` quiá'- Fí'naa' Dsea` Jmáang- lí'` lajii' e nica'ée- e 'nú' lamí` jéeng`gui e fé' lala: 'Ñia' ie` uøø` e cajáng` dsea` Fí'naa' Dsea` Jmáang-, dsea` do catíin-` iñí'` ²⁴ jogui cacuø'r` gui'máang' Fidié'. Jo mi` cangí` jo, cafiin` jo cajíin-` casí'r- dsea` quiá'r- lala: "Jó' o e iñí'` la jo quié'na'. Dsaco' e lab ngúu` táan` e nijáa` a mi` nijúun-` n uí'` dsee-` quií-na'. Jo jmee`ba' laco' jii' e jmoo'o` jmi` na e laco' nijmiguiéng'` óo'na' jnea`." <sup>25</sup> Jo mi` cangí` e cagø'r` e í' canu` do, jo catíin-` cóo` cóo` e a` jmi'` mí'` huing` jó'` jo cajíin-`: "E a` dsí' e cóo` la guøng` júu` tigua` e 'má- e nijmé- Fidié` cóo'` 'nú' la'eáang` cóo'` jmi'øøn-` e nitú` mi` nitán-` n fí dse'` crúu`. Joba' lacoø` ya'` mi` ni'u'na' e jmi'` e la a` dsí' e cóo` la, jmee`ba' lajo e laco' nijmiguiéng'` óo'na' jnea`." ²⁶ Jo lajob lí', co' lacoø` ya'` mi` có'na' iñí'` quiá'- Dsea` Jmáang- jogui mi` ú'na' e a` dsí' cóo` quiá'r- do, joba' jmiguiéng'` óo'na' e cajúin-` fí dse'` crúu`. Jo lajob 'né-` jmée'na' cartí` mi` nití'` í' e nijáa` tur fí` jmigüi` la calé'` catü`.

Jial 'né-` dø'-` dsea` e jmiguiéng'` dsír' Dsea` Jmáang-

²⁷ Jo co' lajob lí', joba' doñí` ii` dsea` i ja` jmoo` laco' catíng-` e jmi'gór` Dsea` Jmáang- mi` gø'r` iñí'` quiá'- dsea` do jogui mi` í'r` e a` dsí' cóo` quiáin-`, joba' dseeb-` eer` cóo'` ngúu` táang` dsea` do jogui cóo'` jmi'øøin-`. <sup>28</sup> Joba' lajaang` lajaam` dsea` 'né-` í-` dsír' jial líin'` ná'-gui e nidø'r- e iñí'` do jogui ná'-gui e ni'í'r` e jmi'` e a` dsí' e cóo` do. ²⁹ Dsaco' song gø'r` jogui í'r` e jo e ja` í` dsír' e` guøng` e calí- cóo'` ngúu` táang` Dsea` Jmáang-, joba' lico' 'nóor` e nicuø'- Fidié` ír` iihuí'. <sup>30</sup> Jo uí' e lajob jmoo` 'nú', joba' fíim' 'nú' lana dsée'na' osi ua` í' áa'na' osi nicajúm`bi' é. ³¹ Jo faco' jang'-` í-` dsí'naa' røø` jial lí'naa' ná'-gui e niquiee'naa', joba' ja` ee` uuing` sea` e nicuø'- Fidié` jneaa`aa' iihuí'. <sup>32</sup> Jo nañí` fa' cuø'- Fidié` jneaa`aa' iihuí', dsu' jmóor` lajo e laco' ni'é'r-` jneaa`aa' jial 'né-` see`naa' fí` quinir`, jo lajoba' ja` ni'ñíin-` jneaa`aa' ie` jo coling` cóo'` jaléng` dsea` i ja` cuíng` ír`.

³³ Jo cõ' lajob lí', dsea` rún'n, joba' mi` seáang` rúng'na' e quiá' e nicø'na', 'né` jøom` rúng'na' e laco' nicø'na' colíing` lajaléng'na'. ³⁴ Jogui song i líing` 'nú' eáang` jmi'aang`na', joba' guiá`gui quií'na' e jang'` nicø'^ba' fí' quií'na', jo lajoba' ja` nicuø'` Fidiéé` 'nú' iihuú' uí' e ja` røø` jmoo'na' mi` seáang` rúng'na' quiá' e nicø'na'. Jogui jalé' e júu` e jié' e cajmingú'`gui 'nú' jnea` do, mi` niguiéé'túu' fí' na e ni'éé'e 'nú', joguiba' moo`duu e` nilí'.

12

Jalé' e ngúng` dsea` e cuø' Jmiguí` quiá'` Fidiéé`

¹ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, e laba' iin`n e ñí' 'nú' guiá` cuaiñ` quiá'` jalé' e ngúng` dsea` e cuø' Jmiguí` quiá'` Fidiéé`.

² Jogui 'nú' ñí'ba' guiá` e ie` lamí` ja` mí' líing`na' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, joba' cuøb' fí' yaang`na' e jmi'goo'na' jaléng` diéé` i ja` fé'. <sup>3</sup> Jo cõ' lajob lamí` líing` 'nú', joba' lana iin`n e ñí'na' e jii'` jaang` dsea` i fé' la'eáang` cõo'` Jmiguí` quiá'` Fidiéé` cuøøng` lí' fé'r' jalé' júu` 'li'` uii` quiá'` Jesús. Jogui lajobi cajo, jii'` jaang` dsea` cuøøng` lí' fé'r' e Jesús líing` Fiir` fíng song i dsea` í' ja` fé'r' la'eáang` cõo'` e bí' e 'gøng'` quiá'` Jmiguí` quiá'` Fidiéé`.

⁴ Jogui e laba' fii`guí' 'nú', e jmiguiub' íing'` sea` e cuøøng` lí' íng'` dsea` e tiiñ', dsu' lifa' jii'` Jmiguí` quiá'` Fidiéé`ba' e cuø' jalé' e jo. ⁵ Jogui jmiguiub' íing'` ta` sea` e cuøøng` lí' jmé` dsea`, dsu' lifa' jii'` Fí'naa' Dsea` Jmáam`biñ' i cuø' jalé' e jo. <sup>6</sup> Jogui cajo jmiguiub' íing'` sea` e tíing` dsea` jmóor', dsu' lifa' dseáng'` lajii'` 'ña' Fidiéé`bing'` i jmóo' lajalé' e jo quiá'` lajaléng'` dsea'. <sup>7</sup> Jo cuøb' Fidiéé` lajaang` lajaang` dsea` líing` ee` tiiñ' e laco' cuø' lí' e seeng` Jmiguí` quiá'` Fidiéé` cõo'r', jo lajoba' ni'uíing` guiá` quiá'` lajaléng'` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`. <sup>8</sup> Jo la'eáang` cõo'` Jmiguí` quiá'` Fidiéé` i líing` dsea` ngúíñ' e tiiñ' ngáíñ'` cõo'` jalé' e fé'r'; jogui i líing`gui cajo, la'eáang` cõo'` e Jmiguí` doba' e ngúíñ' e eáang` tiiñ' júu` quiá'` Fidiéé`. ⁹ Jo i líing` dsea` ngúíñ' e la'eáang` cõo'` e Jmiguí` do e jál'` lííñ' e quí'` Fidiéé` jmí` jmér` doñí' ee'; jogui i líing` dsea` ngúíñ' cajo la'eáang` cõo'` e Jmiguí` do e jmi'leáaiñ` jaléng'` dsea` dséé'; ¹⁰ jogui i líing`gui dsea` ngúíñ' e tiiñ' e quí'r` jmí` jmér` jalé' e dsigá` dsí' dsea'; jogui i líing`gui dsea` ngúíñ' e tiiñ' guiar' júu` e íñ'` quiá'` Fidiéé`; jogui i líing`gui dsea` ngúíñ'` quiá'` Fidiéé` e ñír' su fé' i líing` dsea` la'eáang` cõo'` Jmiguí` quiá'` Fidiéé` õsi la'eáang` cõo'` jmiguí` quiá'` i 'lim'` é; jogui i líing`gui dsea` ngúíñ' e tiiñ' fé'r' jmí' e ja` ñír' jéeng`gui; jogui i líing`gui dsea` cajo ngúíñ' e jmóor` júu` e` guøng' e júu` e nicajíng'` i dsea` i nicafé' e jmí' do. <sup>11</sup> Jo jii'` Jmiguí` quiá'` Fidiéé`ba' e jmóo'

lajalé' e na, jogui e Jmiguí job cajo e cuø' lajaang` lajaang` dsea` lí' jialco' í dsí' e guiá`gui.

Lajalém' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` líiñ' lafa' jaam` dsea`

12 Jo nañí fa' jmiguiab' guotii` dsea` sea, jo dsu' jaam` dsea` líiñ` cóo' jalé' e jo. Jogui lajob líng` Dsea` Jmáang` cajo. 13 Jo co' lajob lí', joba' lajalém' jneaa`aa' cajgáang`naa' jmí` la'eáang` cóo' jí' Jmiguí quiá'- Fidié` e laco' ni'uíng`naa' lafa' jaam` dsea`, nañí si lí'naa' dsea` Israel osi ja' lí'naa' lajo, osi lí'naa' dsea` si'níng` i jmóo` ta` osi ja' lí'naa' lajo é, jo dsu' lajalém'baa' cangíng`naa' e Jmiguí quiá'- Fidié` do.

14 Jo dsu' lajaang` lajaang` jneaa`aa' jmiguiab' guotii`naa' sea, lifa' jaam` dsea` lí'naa'. 15 Jogui song tí' dsea` níjng'- lala: "Dsucó' ja' lín'n guoo', joba' ja' lín'n 'náan`n quiá'- guotii`." Jo dsu' o' uí' e ja' líng` lajo fa' níjé` e jo lí' 'náang` guotii` dsea`. 16 Jogui song logua` dsea` níjng'- lala: "Dsucó' ja' lín'n jmini~, joba' ja' lín'n 'náang` quiá'- guotii`." Jo dsu' o' uí' e ja' lí' lajo fa' e níjé` e jo lí' 'náang` quiá'- guotii` dsea`. 17 Jogui fa' jí' jminib` dsea` sea, joba' zjial cuøøng` lí' e ninúr`? Jogui fa' dseáng'- jí' loguab` dsea` sea, joba' zjial cuøøng` e nicár` jmea`? 18 Jo dsu' Fidié` nicajméer` lacoó` guotii` dsea` jogui nicaséer` e jo lacoó` éé` quiá'- jie` lí' ñír' e guiá`gui nili'íng` ta` quiá'- dsea`. 19 Jo facó' ca'ím` guotii` dsea` sea, joba' ja' seeiñ` jóng. 20 Jo dseáng'- e jáb'- e jmiguiab' guotii` dsea` sea, jo dsu' jaam` dsea` líiñ` cóo' lajalé' e jo.

21 Jo co' lajob lí', joba' jmini` dsea` ja' cuøøng` e níjng'- e nisi' guoo': "Ja' 'neán`n 'nñ", o'gui mogui` fa' e níjng'- e nisi' tí': "Ja' 'neán`n 'nñ". 22 Co' dseáng'- o' lajo, co' jalé' guotii` dsea` e í dsír' e ja'gui níng`, e joba' e eáang`gui 'né`. 23 Jogui jalé' guotii` dsea` e ja' 'ga' lí' jí'r~, e joba' e eáang`gui qui'r` røø. Jogui jalé' e guotii` dsea` e í dsír' e eáang`gui ga` jnéng`, e joba' e eáang`gui tíng` jmáíñ' guiá`, 24 jo dsu' ja' ngíi` lí' 'né` jmé` dsea` lajo cóo' e guotii` e guiá`gui jnéng`. Jo dsu' Fidié` cajméer` e laco' e guotii` dsea` e eáang`gui ja' jí'r~, e joba' e eáang`gui nijmeáíñ' guiá`. 25 Jo lajob 'né` lí' e laco' ja' si'naang` quiá'- rúng` jalé' guotii` dsea`, co' lí' lí' 'né` e lacoob` guotii` dsea` 'né` jmé` í` quiá'- rúng`. 26 Jo song e líng` guotii` dsea` íng` iihuí', joba' lajaléb' e caguiee`gui do íng` cajo; jogui song e líng` guotii` dsea` eáang`gui jmáng' dsea` guiá`, joba' lajaléb' e caguiee`gui do li'íam` dsí' cajo.

27 Jogui lana fá'-a e lajalém' 'nú' líng`na' lafa' jaam` dsea` cóo' Dsea` Jmáang`, jogui lajaang` lajaam`ba' líng`na' lafa' jmacó` guotii` dsea` do. 28 Jo Fidié` nicali'íiñ` e jee` jaléng' dsea` quiá'r` seeng` la'uii` dsea` apóo` i síng` Dsea` Jmáang` i nijmé` ta` ni' júu` quiá'r`; jogui lí' catí` tú` i dsea` i fé' cuaiñ`

quíá' Fidiée'; jogui lí' catí' ní' jaléng' dsea' i tñing' e' júu' quiá' Fidiée'; jogui ngí' jò jaléng' i dsea' i quí' jmi' jmóo' jalé' e dsigá' dsí' dsea'; jogui jaléng' i dsea' i jmi'leáng' jaléng' dsea' dsée'; jogui jaléng' i dsea' i jmicóo' jaléng' dsea' rúng' cóo' jalé' e 'néiñ'; jogui jaléng' i dsea' i quíe' nifí' quiá' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang'; jogui jaléng' i dsea' i fé' jmi' e ja' ñir' jéeng'gui. ²⁹ Jò dsu' ja' lajaléng' dsea' líiñ' dsea' i sñing' Dsea' Jmáang' i nijmé' ta' ni' júu' quiá'r', o'gui lajaléng' dsea' jmóor' ta' fé' cuiñ' quiá' Fidiée', o'gui lajaléng' dsea' tñiñ' er' júu' quiá' Fidiée', o'gui lajaléng' dsea' quí'r' jmi' e jmóor' jalé' e dsigá' dsí' dsea', ³⁰ o'gui lajaléng' dsea' quí'r' jmi' e jmi'leáiñ' jaléng' dsea' dsée', o'gui lajaléng' dsea' lí'r' fé'r' jmi' e ja' ñir' jéeng'gui, o'gui lajaléng' dsea' fa' quí'r' jmi' e nigui'r' e' guøng' e jmi' do. ³¹ Jò dsu' 'nú' 'né' e jmi'úung'na' e niñing'na' e lali' e jlo'gui e cuø' Jmiguí' quiá' Fidiée'.

Jogui lana ni'ée' e 'nú' cóo' fí' dseáng' e jlo'gui eáang'.

13

Jial lí' mi' 'neáang' dsea' rúíñ'

¹ Jogui song jnea' cangñ'n quiá' Fidiée' e fá'a jalé' jmi' e fé' dsea' jmigü' e ja' mí' cui' jéeng'gui, jogui jiguí' fá'a e jmi' e fé' jaléng' ángeles quiá' Fidiée', jò dsu' ja' jmi'neáan'n jaléng' dsea' rún'n, jòba' lán'n jóng lafa' mi' i' ñí' osi mi' i' ñí' chí' e ta' mi' eáang' mi' i' bá'. ² Jogui song jnea' ngñ'n quiá' Fidiée' e fá'a júu' e íin' quiá'r', jogui ñii' jalé' e í' dsíir' e nijmér' cøong'gui, jogui eáang' tñin' ngán'n, jogui dseáng' e lajam'-ba' já' lán'n júu' quiá'r' có' quí'baa jmi' jmee' e nilisñing' ée' quiá' jalé' mó', jò dsu' ja'gui 'neáan'n jaléng' dsea' rún'n, jòba' ja' ee' quíng' quíe' e jii' cóo' jalé' e jò. ³ Jogui song jnea' jmóo'baa jmá' jiu' jee' jaléng' dsea' tiñing' lajii' e sea' quíe' e, jogui song la quíe'gui tí' ñiá'baa nijáang' ñiá'a fí' ni' jì, jò dsu' ja'gui 'neáan'n jaléng' dsea' rún'n, jòba' e jò ja' ee' ta' íing' quíe' e jii' cóo'.

⁴ Jò mi' jmi'neáang' dsea' dsea' rúíñ' e jò lí' e jmóo'bre féng' dsíir', jogui e eáam' guiá' dsíir', jogui ja' jmóor' dsihuíñ', jogui ja' jmi'jlong' ñia'r', jogui ja' jmiráang' ñia'r', ⁵ jogui ja' jmóor' soo' dsíir', jogui o' jii' uii' quiá'r' ñia'r' í' dsíir', jogui ja' ní' dsíir' o'gui iu' dsíir' fíng song ee'go cajmeáng' dsea' ír', ⁶ jogui ja' jmi'íáang' dsíir' cóo' jalé' e ga' e jmóo' dsea', jò dsu' jmi'íáam' dsíir' mi' jmóo' dsea' e guiá'. ⁷ Dsuo' mi' 'neáang' dsea' rúíñ', e jò lí' e ja' ni'r' júu' mi' i' dsea' rúíñ' jmóo' ga', jogui ta' dsíir' cóo' dsea' rúíñ', jogui jmang' e guiáb' sijeeiñ' quiáñ' do, jogui jmóo'bre té'r' mi' jmáng' dsea' ga' ír'.

⁸ Jò dsu' e 'neáang' dsea' rúíñ' ja' tóo' jmi' fa' e ni'íng'. Jò dsu' tóob' jmi' e nité' e júu' e fé' dsea' e íñ' quiá' Fidiée', jogui

lajob cajo e tiing` fé' dsea` jmí' e ja` ñir` jéeng`gui, jogui cajo jo` nili`né`gui jalé' e tiing` ngáng` dsea`. <sup>9</sup> Ds<sub>u</sub>co' jalé' e tiing` ngáng` dsea` jogui jalé' júu` e fé' dsea` e íñ' quía' Fidié` ja` ié' jalé' e jo. ¹⁰ Ds_u' mi` nití` í' e nijmi`ié' Fidié` lajalé', joba` niguiáb` lajalé' e ja` ca`ié' do.

¹¹ Co' jnea` ie` lami` jiuun`n do, la fé' jaang` jiuun` fá'a, jogui í` dsii` la í` dsii' jaang` jiuung` jogui lajob jmóo`o cajo. Jo ds_u' mi` cacuan`n, cab' casee` e lajalé' e jo e jmóo` jaang` jiuung`. ¹² Jo ds_u' lanagui ja` ne`naa' røø` jial lí' lajalé', co' lí' lafa' mi` jøøng` yee`naa' fi` ni` espejo e ja` 'goo` jnéeng`. Jo ds<sub>u</sub>' niguiéeb' jmíi` mi` niline`naa' jial dseáng' lí' lajalé'. Co' lana jalé' e tiin` ngán`n ja` mí` ñii` dseáng' la`ié' jial lí', jo ds_u' niguiéeb' jmíi` mi` nili`ñii` jial dseáng' lí' lajalé' lí' laco' la cuíng` Fidié` jnea`.

¹³ Jogui ds_u' 'ni' íing` jii` sea` e ja` tóo` jmíi` fa' ni`íing`, jo e lab e jo: e já' lí'naa' júu` quía' Dsea` Jmáang`, jogui e nita` dsí'naa' cóo'r, jogui e jmi`neáng`naa' rú'naa'. Jo ds_u' e jmi`neáng`naa' rú'naa' do, e job e niing`gui eáang` lajee` laji` e 'ni' na.

14

Jial mi` ngúng` dsea` e fé'r` jmí' e ja` ñir` jéeng`gui

¹ Joba' fí`guí 'ná', dsea` rú'naa', jmi`úung`na' e nijmi`neáng`na' rúng`na', jogui jmee`na' quijí` e niñíng`na' jalé' e cuø` Jmiguí` quía' Fidié` e tiing` dsea`, ds<sub>u</sub>' lifa' dseáng' la guíng`gui eáang` e niñíng`na' e tiing`na' fó'na' júu` e íing`na' quía' Fidié`. ² Ds_uco' i dsea` i cangúng` e fé'r` jmí' e ja` ñir` jéeng`gui, Fidié`bing' i féiñ' jo o' dsea` jmigúí, co' jii` jaang` dsea` jiéng` ngáng` e jmí' do. Jo i dsea` do fé'r` e jmí' do la'eáang` cóo' Jmiguí` quía' Fidié`, jo jalé' e fé'r` do ja` mí' cajmijnéeng` Fidié` lami` jéeng`gui. ³ Jo ds_u' i dsea` i cangúng` e tiiñ` fé'r` jalé' e júu` e íñ' quía' Fidié` jmóor` lajo e laco' jmicóo'r` e teá'gui nisíng' dsea` cóo' júu` quía' Dsea` Jmáang`, jogui e laco' nicuø'`reiñ' bí, jogui cajo e laco' nijmitú'r` dsíiñ'. ⁴ Jogui i dsea` i fé' jmí' e ja` ñir` jéeng`gui, jii` quía'r` 'ña'bre jmicóo' jalé' e jo e laco' teá'gui nisíñ' cóo' júu` quía' Dsea` Jmáang`. Jo ds<sub>u</sub>' i dsea` i cangúng` e tiiñ` fé'r` jalé' júu` e íñ' quía' Fidié`, jmóor` lajo e laco' jmicóo'r` e teá'gui nisíng' i dsea` rúñ' caguaang`gui cóo' júu` quía' Dsea` Jmáang`.

⁵ Jo eáam` iing` jnea` e lajiim` 'ná' tiing`na' fó'na' jmí' e ja` cuí'na' jéeng`gui, ds<sub>u</sub>' lifa' eáang`gui iing` jnea` e tiing`na' fó'na' jalé' júu` e íing`na' quía' Fidié`, co' e joba' eáang`gui niing` laco'gui e fó'na' jmí' e ja` ñi'na' jéeng`gui. Jo ds_u' song` seem`bi dsea` i nijmé` júu` e` guøng` e fó'na', jo lajoba'

teá'gui nisíng'na' cóo' júu' quíá' Dsea' Jmáang-. ⁶ Jo uí' e lajòb líí, dsea' rú'naa' dsea' quíá' Dsea' Jmáang-, jòba' ja' ee' ta' nílí'íng' quí'na' jii' cóo' e jnea' ngóo'ó ni'ee' e 'nú' jò nifón'n 'nú' cóo' jmí' e ja' ngáng'na'. Jo dsu' eáam' nílí'íng' ta' quí'na' song nifí' i 'nú' lajii' e nicajmijnéng' Fidié' lafa' mi' quí' , osi e ni'ée' e 'nú' jalé' e tiin' ngán'n, osi e nifí' i 'nú' jalé' e júu' e íin'n quíá'r-, osi líng' ee' ni'ée' e 'nú' é.

⁷ Jo lajòb líí cajo cóo' lí' doñí' ee' lúu' e bó' dsea' osi e jíu' é, có' song ja' røø' bó'r' osi jíu' lacoo' lacoo', jòba' ja' quí' jmi' e nilicuí' dsea' e' e bó'r' do. ⁸ Jogui fa' cóo' jee' 'nii', có' song ja' røø' nijíu' dsea' lúu' trompé' e lacò' nicuó' lí' e nináng' e 'nii' do, jòba' jii' jaang' dsea' nílilí'r' e ni'né' guiéng' guiá' yaaiñ' e quíá' nináng' e 'nii' do. ⁹ Jo lajòb líí cóo' 'nú' cajo, có' song ja' fón'na' júu' e lacò' ningáng' dsea' rúng'na', jòba' jial ningáiñ' lajii' e fón'na' do? i có' mi' jmoo'na' lajò, jòba' lafa' fón'na' fí' guiá' güi! ¹⁰ Jo dseáng' e jáb' e jmiguiab' jmi' fé' dsea' la'úng' fí' jmigüi', lifa' lacoo' jmi' e fé' dsea' seab' líng' uing' quíá'. ¹¹ Jogui song jnea' ja' nii' e' guóng' e júu' e sí' dsea' jnea', jòba' jnea' lín'n lafa' jaang' dsea' i jaa' fí' lí' huí' quíá' i dsea' i féng' jnea' do, có' ja' ngán'n jmi' quíá'r-, jogui lajòb lííng' jnea' quíá' i dsea' í cajo, có' ja' ngáiñ' jmi' quíé' e. ¹² Jo có' 'nú' jmoo'na' quí' i e oo'na' jalé' e cuø' Jmiguí quíá' Fidié', jòba' jmi'úung'na' e niñíng'na' lalíng' jalé' e nílí'íng' ta' quíá' e lacò' teá'gui nisíng'na' cóo' júu' quíá' Dsea' Jmáang-.

¹³ Jo jaléng' dsea' i cangáng' e fé'r' jmi' e ja' ñir' jééng'gui, jòba' 'né' mí'r' Fidié' e nijmicóo' dsea' do quíá'r- e lacò' nisí'r' dsea' rúíñ' e' guóng' e júu' e fé'r' do. ¹⁴ Có' song jnea' fón'n Fidié' cóo' jmi' e ja' nii' jééng'gui, jò dsu' jmoo'ó lajò la'eáng' cóo' jmiguí quíé'baa, lifa' jii' 'nía'baa jaa' e ja' ee' ngán'n lajii' e fá'a do. ¹⁵ Jo có' lajòb líí, jòba' mi' fón'n Fidié', 'né' jmée' lajò cóo' jmiguí quíé'baa, jogui dsu' 'né' ngám'baa cajo lajii' e fá'a do. Jogui mi' øø' e jmifén'n Fidié', 'né' øø' cóo' jmiguí quíé'baa, jogui dsu' 'né' ngám'baa lajii' e øø' do cajo. ¹⁶ Dsucò' song 'nú' jmifén' Fidié' cóo' lajii' jmiguí quí' , jò dsu' lajee' jò ninú' jaang'gui dsea' i ja' mí' ngáng' e júu' e fón' do, jòba' i dsea' í ja' cuøøng' nisí'r' Fidié' e lajòb nílí, dsucò' ja' ngáiñ' lajii' e júu' e fón' do. ¹⁷ Jo jangám-, eáam' jlo' e júu' gui'máang' e cuø' Fidié' do, jò dsu' song ja'gui ngáng' i dsea' i núu' do, jòba' ja' e jmícóo' quíá'r- jii' cóo' fa' e nidsicuáng'gui quíá'r- cóo' júu' quíá' Dsea' Jmáang-. ¹⁸ Jo cuøø-ø gui'máang' Fidié', dsucò' eáang'gui tiin' fá'a jmi' e ja' nii' jééng'gui lacò'gui lajaléng' 'nú'. ¹⁹ Jo dsu' lacaang' jee' lí' seáng' dsea' quíá' Dsea' Jmáang-, eáang'gui iin'n fón'nre cóo' tú' 'ní' mí' júu'

e laco' ngáin' e lafa' e nifón'^nre cóo'~ jmiguiá' júu^ cóo'~ jmí' e dseáng'~ ja` ngáin'.

20 Jo fii~guú' 'nú', dsea` rú'naa', e ja` í` áa'na' laco'gui' í` dsí' jaang` jiuung~, co' 'né~ líng'na' lafa' jaang` jiuung~ cóo'~ lajalé' e ja` dseeng`, jo dsu' la' í` dsí' jaang` dsea` féng' 'né~ í` áa'na'. 21 Jo lalab fé' Fidié' fí' ni~ jì' quíá'r~: "Nifón'^n jaléng' dsea` Israel cóo'~ jmí' e ja` ngáin'" jogui nisín^n dsea` i ja` líng' dsea` Israel e laco' niguiar` júu^ quíé~ e jee~ jaléng' ír', jo dsu' ja` já'~ nilím'bir jnea~." Jo lanab jii'~ fé' Fí'naa' Fidié' fí' ni~ jì' quíá'r~.

22 Jo co' lajob líí', joba' mi~ fé' dsea` jmí' e ja` ñir' jéeng'gui, e jo cuø' cóo' lí~ quíá'~ jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~ jo o' quíá'~ jaléng' i líng' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~. Jo dsu' mi~ fé' dsea` jalé' júu^ e íñ' quíá'~ Fidié', e jo cuø' cóo' lí~ quíá'~ jaléng' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~ jo o' quíá'~ i dsea` i ja` líng' lajo. 23 Dsuo' faco' lajee' e siseáng' jaléng' 'nú', dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~, e jmiféng'na' Fidié', jo teáng'na' fó'na' jmí' e ja` ñí'na' jéeng'gui, jo lajee' jo ni'í' fí' jo jaang` dsea` i ja` mí' ñí' e~ gui e fó'na' do, osi jaang` i ja` mí' já'~ líng' júu^ quíá'~ Dsea` Jmáang~ é, joba' i dsea` í' ni'í' dsíir' e ja` røø' lí'ba'. 24 Jogui song lajím' 'nú' fó'na' jalé' júu^ e nica'líng'na' quíá'~ Fidié' jo lajee' jo ni'í' jaang` dsea` i ja` mí' já'~ líng' júu^ quíá'~ Dsea` Jmáang~ osi jaang` i ja` mí' ñí' e~ gui e fó'na' do, jo dsu' mi~ ninú' i dsea` do e júu^ jo, joba' dsifí' lajob ni'í' dsíir' e røøm'bre dsee~, jogui 'ña'bre ni'í' dsíir' jial lííñ' mi~ ninúr~ lajii'~ e fó'na' do. 25 Jo mi~ ninúr~ jalé' e júu^ do, joguiba' nililí'r~ guiá'~ jial dseáng'~ lííñ', jo job mi~ nisí'r' uø~ jnir~ e nijmiféin' Fidié', jo joguiba' nijá'~ lííñ' e dseáng'~ lajam'ba' seeng' Fidié' jee~ lajaléng' 'nú'.

Jmee'na' røø' lajii'~ e cat#ng'na'

26 Jo co' lajob líí', dsea` rú'naa' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~, joba' fii' i 'nú' e júu^ la, e mi~ seáng'na' e jmiféng'na' Fidié', i líng' 'nú' cuøøng' lí' ø'na' e jmiféng'na' Fidié', jogui i líng' 'nú' cuøøng' lí' é'na' dsea` júu^ quíá'~ dsea` do, jogui i líng' 'nú' cuøøng' lí' fo'^na' jalé' e nica'é' Fidié' lafa' mi~ quí'na', jogui i líng' 'nú' cuøøng' lí' fo'^na' jmí' e ja` ñí'na' jéeng'gui, jogui i líng'gui 'nú' cuøøng' lí' fo'^na' e~ guøng' e jmí' do. Jo dsu' lajalé' e jo 'né~ jmée'na' e laco' nidsicuáng'gui quíi'na' cóo'~ júu^ quíá'~ Dsea` Jmáang~. 27 Jo mi~ fé' dsea` jmí' e ja` ñir' jéeng'gui, cuøøm' lí' fé' gáng~ dsea` osi gaang` dsea` e jmí' do, jo dsu' lifa' 'né~ e tá'~ jám' nijmé~ lajo; jogui cajo i líng' 'nú' 'né~ jmée'ba' júu^ e~ guøng' e jmí' do. 28 Jo song ja' seeng' dsea` i nijmé~ júu^ e~ guøng' e jmí' do, joba' guiá'gui quíi'na' e ja` nifo'ba' e jmí' e ja` ñí'na' jéeng'gui do fí' lí' seáng' rúng'na',

jo lí^h féeng^hna' Fidié^v la tting^hna' yaang^hna' e ja` núu` dsea` jiéng^h.

²⁹ Jo lajob cajo, song seeng` dsea` i fé^h jalé^h júu^h e ín^h quiá^h-Fidié^v, joba' güífé^hbre gáin^h osi gaain^h é, jogui jaléng^h dsea` i núu` jalé^h e júu^h jo, güi^h b^h dsíir^h cuaiñ^h quiá^h- e júu^h jo.

³⁰ Jogui song Fidié^v liing^h ee` ca'e<sup>h</sup>r' jaang<sup>h</sup>gui dsea` lafa' mi^h quiñ^h lajee^v e fé^hb^h i dsea` i ca'ing<sup>h</sup> e júu<sup>h</sup> do, joba' guiá<sup>h</sup>-gui e niquiúm<sup>h</sup>- i dsea` i fé^h e júu^h e ca'ín^h quiá^h- Fidié^v.

³¹ Jo lajoba' lajaang^h lajaang^h i dsea` i fé<sup>h</sup> júu<sup>h</sup> e ín<sup>h</sup> quiá<sup>h</sup>- Fidié<sup>v</sup> 'né<sup>h</sup>-jém<sup>h</sup>-bre e nitáñ<sup>h</sup> cuaiñ<sup>h</sup> quiá<sup>h</sup>r<sup>h</sup>, jo lajoba' lajím<sup>h</sup> dsea` ninúr^h e júu^h jo e laco^h niliñir^h jogui e nicuó^h-gui bí yaañ^h.

³² Co^h i dsea` i fé^h jalé^h júu^h e ín^h quiá^h- Fidié^v 'né^h quiñ^h-bre jmi^h e nijeiñ^h cartí nitáñ^h e nifé^hr^h.

³³ Jo lajob 'né^h, co^h Fidié^v dsea` cuør<sup>h</sup> e seeng<sup>h</sup> dsea` juguiá^h júu^h røø, jo dsu^h ja` iññ<sup>h</sup> e eáang<sup>h</sup> ta<sup>h</sup> dsea` mí^h e jíí^h ja` ñí<sup>h</sup> dsea` jnang^h i fé^h.

Jo lí^h laco^h quí^h- tting^h dsea` quiá<sup>h</sup>- Dsea` Jmáang^h, ³⁴ e jaléng^h dseam^h ja` cuøøng<sup>h</sup> fé<sup>h</sup>r<sup>h</sup> fí quini<sup>h</sup> dsea` mi^h tí^h í^h e seáng^h dsea` e jmiféñ<sup>h</sup> Fidié<sup>v</sup>, dsuco<sup>h</sup> ja` catting^h fa^h e nijmér^h lajo. Co^h 'né^h jmi^hgór^h dseañ^h quiá^h- lí^h laco^h fé^h fí ní júu^h quiá^h ta^h quiá^h- Fidié^v.

³⁵ Jogui song jaang^h dseam^h liing^h ee` ja` cangáñ^h, joba' guiá^h-gui e nijming^hr^h dseañ^h quiá^hr^h fí 'núu^h, dsuco^h ja` catting<sup>h</sup> e jaang<sup>h</sup> dseam<sup>h</sup> nifé<sup>h</sup>r<sup>h</sup> fí quini<sup>h</sup> dsea` lajee^v e siseáng^h dsea` quiá<sup>h</sup>- Dsea` Jmáang^h e jmiféñ^h Fidié^v.

³⁶ Jogui téé^h áána' e o^h cóo^h 'nú^h canaang^h uing^h júu^h quiá^h- Dsea` Jmáang<sup>h</sup>, o<sup>h</sup>gui jíí<sup>h</sup> 'nú<sup>h</sup> cajo dsea` i nica'ing^h e júu^h jo.

³⁷ Jogui song i liing^h 'nú^h í áána' e cangúng^hna' e tting^hna' fó^hna' cuaiñ^h quiá^h- Fidié^v, osi í áána' e cangúng^hna' e tting^hna' e jíé^hgui é e cuø^h Jmiguí^h quiá^h- Fidié^v, joba' 'né^h ta^h óóna' e jalé^h e júu^h e jmo^h jnea^h la lí^h júu^h ta^h huí^h quiá^h- Fíí'naa' Dsea` Jmáang^h.

³⁸ Jogui song i dsea` í ja` já^h líñ^h e lí^h lajo, joba' ja` 'né<sup>h</sup> já<sup>h</sup> líng<sup>h</sup>na' e liing<sup>h</sup> ee` cangúññ^h e cuø^h Jmiguí^h quiá^h- Fidié^v.

³⁹ Jo co^h lajob lí^h, dsea` rú<sup>h</sup>naa' dsea` quiá^h- Dsea` Jmáang<sup>h</sup>, joba' fñ<sup>h</sup> i 'nú<sup>h</sup> e jmi<sup>h</sup>úung<sup>h</sup>na' e niñing<sup>h</sup>na' e nifo<sup>h</sup>na' jalé<sup>h</sup> júu<sup>h</sup> e íing<sup>h</sup>na' quiá<sup>h</sup>- Fidié<sup>v</sup>, jogui cajo ja` jning^hna' quiá^h- dsea` rúng<sup>h</sup>na' e nifé<sup>h</sup>r<sup>h</sup> jmi<sup>h</sup> e ja` ñir^h jéeng^hgui.

⁴⁰ Jo dsu^h lajalé^h e jo 'né^h jméé^hna' røø lí^h laco^h catting^h.

15

Jial mi^h caji^htu Dsea` Jmáang^h

¹ Jo lanagui, dsea` rú<sup>h</sup>naa' dsea` quiá^h- Dsea` Jmáang<sup>h</sup>, iin<sup>h</sup> e nijmiguíng<sup>h</sup> áána' cuaiñ<sup>h</sup> quiá<sup>h</sup>- e júu<sup>h</sup> e quiá<sup>h</sup>- jial laang<sup>h</sup> dsea` jee^h jalé^h dsee^h quiá^hr^h e nicaguiá'a jee^h 'nú^h. Jo e júu^h job e nica'ing^h 'nú^h, jogui cajo eáam^h teáang^hna' teá^h cóo^h.

² Jogui lajobi cajo, la'eáang^h cóo^h e júu^h job e nicaláang^h 'nú^h

jee~ jalé~ dsee~ quí~na', jo lajõb lí~ song ja` niquing~tu' tucang~na' calé~ catú~; dsucõ' song cajmee~na' lajõ, jõba' ja` ee~ ta~ cali~íng^ quí~na' jõng lajii~ e nijá~ calíng~na' do.

³ Jo nica~ée~baa 'nú~ lajalé~ júu^ e nica~ín~n, jo e lab e júu^ jo e niing~gui: Dsea~ Jmáam~bing' i cajúng~ uí~ jalé~ dsee~ quí~naa' lí~ laco' la fé~ fí~ ní~ jì~ quíá~ Fidiée~. ⁴ Jo mi~ cangf e cajúñ~, jõba' ca'áiñ~, jo dsu' mi~ catf 'ní~ jmii~ lajõ, cajib~tur calé~ catú~ lí~ laco' la fé~ fí~ ní~ jì~ quíá~ Fidiée~ cajo; ⁵ jo la'uii~ cajmijnéeng~ 'ñia'r' fí~ quini~ Tá~ Simón, jo mi~ cangf jo, cajmijnéeng~ 'ñia'r' fí~ quini~ dsea~ guitúung~ quíá'r~. ⁶ Jo mi~ cangf gui lajõ, cajmijnéeng~ 'ñia'r' fí~ quini~ i lí~ gui lí~ lí~ 'ñiá~ ciento dsea~ quíá'r~, jo i líng~ i dsea~ í~ nicajúm~bre, jo dsu' i fím~bi seeng~ lana. ⁷ Jo mi~ cangf jo, cajmijnéeng~gui 'ñia'r' fí~ quini~ Tiá~, jo mi~ cangf jo, cajmijnéeng~ 'ñia'r' cajo fí~ quini~ jaléng~ i dsea~ caguaang~gui i sñiñ~ cuaiñ~ quíá'r~.

⁸ Jo tí~ lí~ dséng~gui cajmijnéeng~ 'ñia'r' fí~ quini~, jnea~ dsea~ lín~n lafa' jaang~ jiuung~ i caliséng~ ná~gui e catf í~ lajõ. ⁹ Jo jnea~ lín~n jaang~ dsea~ i ja` niing~ jii~ capí~ jee~ lajaléng~ i dsea~ i síng~ Dsea~ Jmáang~ cuaiñ~ quíá'r~, jo dseáng~ ja` catím~baa fa' e nilisii~ lajõ uí~ e lamí~ jéeng~gui gab~ ca~jmeáan~n jaléng~ dsea~ quíá~ Dsea~ Jmáang~. ¹⁰ Jo oo~ e ta~ oo~ la dsu' uí~ e eáang~ guiúng~ Fidiée~ cõõ~ jnea~. Jo e guiúñ~ cõõ~ jnea~ do eáam~ nicali~íng^ ta~, cõ' jnea~ eáang~gui nicacuõ' dsii~ cõõ~ e ta~ e jmóo'o la lí~ laco'gui i dsea~ caguaang~gui do. Jo nañí~ fa' o' jnea~ re dsea~ nicajmé~ e lajõ, cõ' Fidiéeb~ dsea~ nicajmicõõ~ jnea~ uí~ e eáang~ guiúñ~ cõõ~ jnea~. ¹¹ Jo dsu' ja` e lingii~ su nicajmé~ jnea~ e ta~ jo osi nicajmée~ jaléng~ i dsea~ í~ é, cõ' conrõõb~ guia~naa' e júu^ jo, jogui e júu^ jõb cajo e já~ nicalíng~na' do.

Mi~ nijí~tu jaléng~' lí~

¹² Jogui jnea~ guía~naa' júu^ cuaiñ~ quíá~ e cají~tu Dsea~ Jmáang~ mi~ cangf e cajúñ~. Jõba' jiali' seeng~ i líng~ 'nú~ i fé~ e o' já~ e nijí~tu jaléng~' lí~? ¹³ Dsucõ' facõ' ja` jí~tu jaléng~' lí~, jõba' o' já~ e cají~tu Dsea~ Jmáang~. <sup>14</sup> Jo cõ' facõ' ja` cají~tu Dsea~ Jmáang~, jõba' e júu^ e guía~ jnea~ jee~ 'nú~ ja` ee~ quíng~ jii~ cõõ', jogui cajo ja` ee~ quíng~ jii~ cõõ' e já~ nicalíng~na' júu^ quíá~ dsea~ do. ¹⁵ Jogui facõ' e ja` já~ e jí~tu jaléng~' lí~, jõba' jnea~ líco' lí~naa' dsea~ i jmigóob~. Cõ' guia~naa' júu^ e Fidiéeb~ dsea~ cajmijí~tur Dsea~ Jmáang~, jogui e o' já~ e cajmijí~tur facõ' dseáng~ já~ e jo` jí~tu jaléng~' lí~. ¹⁶ Jogui facõ' ja` jí~tu jaléng~' lí~, jõba' ja` cají~tu Dsea~ Jmáang~ cajo. ¹⁷ Jogui facõ' ja` cají~tu Dsea~ Jmáang~, jõba' ja` quíng~ jii~ cõõ' quí~na' e já~ líng~na' júu^ quíá'r~, jogui cajo quíim~bi' jee~ jalé~ dsee~ quí~na' lana. ¹⁸ Jogui facõ' lajõ lí~, jõba' jaléng~

dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i nicajúng- lami~ jéeng'gui, fí' lí' 'lib' nicangoliñ` jóng. <sup>19</sup> Jøgui song lico' íng^ ta~ qui~naa' jii~ fí' jmigüi' lab e lí'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' e ngi' fñb^ jneaa'aa' jee~ jaléng' dsea`.

²⁰ Jø dsu' dseáng'- e jáb'- e cají'tu Dsea` Jmáang- mi~ cangí' e cajúñ`. Cø' í'bing' i cají'tu la'uii~ jee~ jaléng' dsea` quiá'r- i nijí'tu mi~ nití- í' lajo. <sup>21</sup> Jø cø' uíi~ jaang' dseañu' e caliseá' 'mó- fí' jmigüi' la, jogui lajobi cajo uíi~ jaang'gui dseañu' e nijí'tu jaléng' 'lii~ mi~ nití- e í' jø. <sup>22</sup> Jø lajob lí', dsuco' uíi~ e líng' dsea` dsea' siju` Adán, joba' tñiñ` 'mó- lajaléñ'. Jøgui lajobi cajo, la'eáang' e nilí'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' nijí'túu' e laco' nilisee` naa' cøong` cøo'~ Fidiée'. ²³ Jø lajob nilí, lifa' nijí'tu dsea` lí^ laco' jii~ e sí'í'; cø' Dsea` Jmáam-biñ' i la'uii~ i cají'tu, jogui mi~ nijáa'tur calé' catú- fí' jmigüi' la, joguiba' nijí'tu jaléng' dsea` quiá'r-. <sup>24</sup> Jø mi~ ningí jø, joguiba' nití- í' e ni'íng- jmigüi'. Cø' ie~ jø Fí'naa' Dsea` Jmáang- ni'íñ- bí quiá'- jaléng' dseata~ niing- cøo'~ gui bí quiá'- jaléng' i 'líng' i quiu' ta~, jø joguiba' nijá'r' fí' jaguó' Tiquí'ii' Fidiée' lajalé' e néé' nir~ lana. ²⁵ Cø' dseáng'- 'né- e néeb' ni~ Dsea` Jmáang- lajalé' cartí' mi~ niguiéng- Fidiée' fí' uii~ tñi- dsea` do lajaléng' i 'ní' ní- quiá'r-. ²⁶ Jø Fidiée' ni'íñ- 'mó- tí lí' dséng'gui, cø' e job e 'ní' ní- do. ²⁷ Jø lajalé' niguiá' Fidiée' fí' uii~ tñi- Dsea` Jmáang-. Jø mi~ jíng'- Fidiée' e niné- lajalé' fí' uii~ tñi- Dsea` Jmáang- dsu' ofa' éeng' 'ñia'r' cajo, dsuco' 'ñia'bre dsea` nijméer' e ninéé' lajalé' do fí' uii~ tñi- dsea` do. ²⁸ Jø mi~ nicató' e ninéé' fí' uii~ tñi- Dsea` Jmáang- lajalé', joguiba' nijáng' Dsea` Jmáang- 'ñia'r' fí' jaguó' Tiquiá'r' Fidiée', cø' í'bing' i nicagua' lajalé' fí' uii~ tñi- dsea` do. Jø lajoba' jii~ Fidiéeb' dsea` nicár' nifí' quiá'- lajalé'.

²⁹ Jø song í' óo' 'nú' e ja' jí'tu jaléng' 'lii~, joba' çjali' i líng' 'nú' cajgáang-na' jmii~ cuaiñ` quiá'- jaléng' 'lii~? ¿Jøgui e uiing~ quiá'- e jmoo'na' lajo song í' óo'na' e ja' jí'tu jaléng' 'lii~ mi~ nití- í' lajo? <sup>30</sup> Jøgui faco' ja' jí'tu jaléng' 'lii~, joba' çjali' contøong- dseáng'~ seeng- jnea~ fí' jmigüi' la? <sup>31</sup> Jø lajob lí', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, cø' lacoø' jmiiib~ dseáng'~ seen- fí' jmigüi' la. Jø dseáng'- e jáb'- júu^ e fá'a la lí^ laco'gui la íáng' dsii- cøo'~ 'nú' dsu' uíi~ e nilíng'na' dsea` quiá'- Fí'naa' Dsea` Jmáang-. ³² Jø song lico' sijeenn e ni'íin~ n jalé' e ngñ'n jii~ mi~ seen- fí' jmigüi' la, joba' ja' ee' ta~ mí cali'íng^ jii~ cøo'` quié- e jalé' e ga' e nicangojée' quié- e ie~ lami~ catíng' júu^ quié- e cøo'~ jaléng' dsea` i soo' dsíi' i seeng' fí' Éfeso. Cø' faco' o' já'- e nijí'tu jaléng' 'lii~, joba' maquiee'naa' jogui ma'né^naa', cø' dsa'ó' jø' ñi' su see- guí', lí^ laco' júu^ róo' e fé' i líng~ dsea`.

33 Jø fii-guui 'nú', dsea` rú'naa', e jie` mi` cuø' fi' yaang`na' e dsea` jiéng' nijmigióoiñ 'nú', cø' íim- lajii~ e guiá- e quiá- táng` dsea` la'eáang` cøo~ dsea` rúíñ' i ee` ga'. 34 Jø cø' lajob` líí, joba' fii-guui 'nú' e jmiñnee`tu óo'na' laco' catíng-, jogui jo` ee`na' dsee-, cø' i líing` 'nú' dseáng'- ja` mí cuíim`bi' Fidiée`. Jø uing` quiá- e fii-i 'nú' jalé' e júu` la e lí' laco' nicá^na' fi'í'.

Jial líng` dsea` mi` cangí e cají'tur

35 Jø jangám- seeng` dsea` i nijmingíi` lala: "Jø ¿jial nijí'tu jaléng' líí jogui jial líiñ' cajo?" 36 Jø júu` íib` líí e jmingíi`na' do, cø' niñib` 'nú' guiá- e mi` áng' dsea` mijú' fi' nú'- uø-, jang'- 'né- lafa' e nijúum- e mijú' do, joguiba' cuøøng` e nisáng' nii` quiá-. 37 Jø ja` cuøøng` e nijní- dsea` e sá' quiá- mijú', dsuco' lajii~ mijú'ba' cuøøng` e nijní- dsea`, nañi` si mijú' micui'iee` osi lí' doñi` ee` mijú' é. 38 Jø mi` cangí e cangojneá- e mijú' do, joba' ñiab' Fidiée` dsea` nijmér- jial iñ- e ni'uíng- e sá' quiá- do lí' laco' jmóor` cøo~ laca'íng'- mijú'. 39 Jø ja` røø` líí ngúu` táang` lajaléng' i seeng` fi' jmigüi, cø' e jiéb' líí ngúu` táang` dsea` laco'gui ngúu` táang` jó' nuu` cøo~gui quiá- jaléng' tá' cøo~gui quiá- jaléng' 'ñu'. 40 Jogui lajobi` cajo, seab` e sea` fi' yá' jmigüi cøo~gui e sea` fi' ni` guóo~ uø-, jo dsu' jmaquíim' ia' e sea` fi' yá' jmigüi laco'gui e sea` fi' ni` guóo~ uø-. 41 Jogui e jiéb' jing' iee` laco'gui e jing' si' osi jaléng' núu` é, jo jì'gui jee` jaléng' núu` e jiéb' jiiñ' laca'íng' ca'íiñ'.

42 Jø lajob` líí cajo mi` nijí'tu jaléng' 'líi-. Cø' nijiéb' ngúu` táang` dsea` mi` ningí e ni'áiñ- fi' nú'- uø-, jo dsu' mi` nijí'tur calé' catú-, jo` tóo` jmiñ` fa' e nijié'gui. 43 Jø e ngúu` táang` dsea` e ni'áng- fi' nú'- uø- ja` ee` ta` íing` e jo, jo dsu' mi` nijí'tu calé' catú-, joba' eáam` niniing-. Jogui cajo ja` ee` bí` óo` e ngúu` táang` dsea` e ni'áng- fi' nú'- uø-, jo dsu' mi` nijí'tu calé' catú-, eáam` ni'gøng'. 44 Jogui jii~ ngúu` táam` dsea` e ni'áng- fi' nú'- uø-, jo dsu' mi` nijí'tu calé' catú-, nilíí ngúu` táang` dsea` la'eáang` cøo~ Jmigüi quiá- Fidiée`. Dsuco' song` sea` ngúu` táang` dsea` fi' jmigüi la, joba' seab` cajo fi' jmigüi cøo` la'eáang` cøo~ Jmigüi quiá- Fidiée`.

45 Jø lajob` líí lí' laco' fé' fi' ni` jì` quiá- Fidiée` lí` fé' lala: "I dseañu` la'uii` i calisí Adán caliséiñ` e quiér` ngúu` táang` dsea` jmigüi; jo dsu' i dseañu` i cøøng`gui do, íb` i cuø` e seeng` dsea` lata~." 46 Jø lajee` e see`naa' fi' jmigüi la, dsea` guóob` líínaa'. Jø dsu' la'eáang` cøo~ Jmigüi quiá- Fidiée` nilí ngúu` táang`naa' mi` nisee`naa' fi' jmigüi cøo`. 47 Jø lajob` líí, cø' i dseañu` la'uii` i calisí Adán, cøo~ guóo~ba' cajmeáang` Fidiée` ír, cø' fi' guóo~ uø- jmigüi caliséiñ`. Jø dsu' i dseañu` i cøøng`gui do, fi' ñifib` lí` jáa` í. 48 Jø lajaang` lajaang` dsea` jmigüi sea` ngúu` táaiñ` lí' laco'gui ngúu` táang` Adán e cajmée`

Fidiéé' cóo' layaang' guóo'. Jò dsu' ie' jò, røøb' nilíng' lajaléng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang' lí' laco' la líng' dsea' do 'ñia'r', dsea' jáar' fí' ñiff'.

49 Jò lana, lajee' e see' naa' fí' jmigü' la, lí' naa' lí' laco' la lí' ngúu' táang' Adán e calí' cóo' layaang' guóo'. Jò dsu' ie' jò, nilí' naa' lí' laco' la líng' i' dsea' i' jáa' fí' ñiff'.

50 Jò e laba' iin' n fí' i' 'nú', dsea' rú' naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang', e jalé' ngúu' táang' dsea' cóo' gui' móo' teáaiñ' ja' catíng' fa' e nilisea' jalé' e jò mi' niti' í' e dseáng' jii' Fidiéé' dsea' nicár' nifi' quiá'- lajalé'. Jogui jalé' e tóo' jmii' ni'íng' ja' cøøng' cóo' jalé' e ja' tóo' jmii' ni'íng'. 51 Jò lana lab nifi' duu 'nú' cóo' júu' e ja' mí' ñí' na' jééng' gui, jò e lab e júu' jò: Ja' lajii' naa' nijúu' naa', jò dsu' lajii' baa' ni'uíng' naa' dsea' i' máng' mi' niti' e í' jò. 52 Jò e jò nidsijéé' dseáng' lajee' cateáb' dseáng', lafa' mi' báang' naa' jmini' naa'. Jò mi' ni'ii' fí' yá' jmigü' e lúu' trompé' quiá'- Fidiéé' lí' cadséng', jò mi' nijí' tu' jaléng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang' i' nicajúng' lami' jééng' gui. Jò dsu' jò' qui' jmii' fa' e nijúung' tu' jaléng' í' calé' catú'. Jogui lajaléng' jneaa' aa', dsea' lí' naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang', ni'uíng' naa' dsea' i' máng'. 53 Jòba' e ngúu' táang' naa' e jgo' do jò' tóo' jmii' fa' e nijié' gui, có' ni'uíng' cóo' e ja' tóo' jmii' fa' e nijié' gui. Jò ie' jò e ngúu' táang' naa' e sea' 'mó' quiá'- ni'uíng' cóo' e jò' sea' 'mó' quiá'. 54 Jò mi' nilisíng' e ngúu' táang' naa' e jgo' do, ni'uíng' cóo' e jò' tóo' jmii' fa' nijié' gui, jogui mi' nilisíng' e ngúu' táang' naa' e sea' 'mó' quiá'- do jò' ni'uíng' cóo' e jò' sea' 'mó' quiá', jogui ba' dseáng' niliti' jii' laco' la fé' fí' ni' jì' quiá'- Fidiéé' lí' fé' lala: "Jò' tóo' jmii' fa' nilisea' gui 'mó', có' dseáng' conguiab' nica'íng' bí' quiá'." 55 Jò có' lajòb' lí', jòba' cuøøng' fe' ee' e jò' sea' gui bí' quiá'- 'mó', jòba' jò' ee' qui' jmii' fa' ee' ni'lé' gui, có' dseáng' conguiab' nica'íng' bí' quiá'. 56 Jò la'eéang' cóo' dsee' ba' e sea' bí' quiá'- 'mó', jogui la'eéang' cóo' e júu' qui' ta' quiá'- Fidiéé' e cajme' Moi', cóo' e jòba' e lilí' dsea' e røøiñ' dsee'. 57 Jò e' gui' gui' máang' Fidiéé' e jò' silí' gui' jneaa' aa' bí' quiá'- 'mó', có' nicalí' baa' e jò la'eéang' cóo' lajalé' e nicajmée' Fí' naa' Dsea' Jmáang'.

58 Jò uí' e lajòb' lí', dsea' rú' naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang' i' neáan' eéang', jòba' fí' i' 'nú' e teáb' 'né' teéang' na' cóo' júu' quiá'- Dsea' Jmáang', jogui cuø' óo' na' e jie' mí' lí' túng' áa' na' fí' lí' niteéang' na'. Jogui cajo contøøng' cuøø' bí' yaang' na' e jmée' na' e ngocáng' óo' na' lajii' e ta' e nicangíng' na' quiá'- Fidiéé'. Có' 'nú' ñí' ba' gui' e ja' lí' tá' jmoo' na' e ta' e jmoo' na' quiá'- dsea' do.

Mi~ caseáng' jalé' e 'né- dsea' quiá'- Dsea' Jmáang-

¹ Jo lana nifíi~ i 'nú', dsea' rú'naa', cuaiñ~ quiá'- jalé' e seáng'~na' e 'né- dsea' rú'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang-. Jo e jo 'né- jmée^na' lí'^ laco' jii~ e nicafíi~ i jaléng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- i seeng' fí' lí' se' Galacia. ² Jo laco' jmi~ domiing~, lajaang' lajaang' 'nú' 'né- nijmiñung'na' capí'^ lí'^ jial jii~ e nicafíi'^na' e jmoo'na' ta~. Jo jalé' e jo 'né- 'meá'na' e laco' mi~ niguiéé'e fí' na, jo 'né- fa' e niseáng'gui'. ³ Joba' mi~ niguiéé'e fí' na, nisún^n fí' Jerusalén jaléng' dsea' i niguíng' 'nú', jogui nicuóøøre jì' lí' fé' e tab' óo'na' cóo'r~, jo nicar' jalé' e nicaseáng'~na' do quiá'- jaléng' i dsea' rú'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- i neáng' fí' jo. ⁴ Jogui song lajam'ba' 'né- e ninii~ jnea' fí' jo, joba' cuóøm' lí' dsiliing- i dsea' í cóo' jnea' cajo.

Mi~ ca'í' dsii' Paa- e nidsér- fí' Corinto

⁵ Jo lajee~ e iuun- fí' e ngóo'ó fí' na, dseáng'- 'né-ba' e ningñn~n fí' lí' se' Macedonia; jo mi~ ningí' e ningñn~n fí' jo, joguiba' niguiéé'e fí' na fí' Corinto. ⁶ Jo jangám- nijaa- cóo'^ 'nú' fí' na cóo' tú- jmi~ lajo, osi jangám- bi é ningñn~n lata' jii' güii-. Jo song lajobi, joba' 'náb' cuóøng' lí' jmicóo'^na' jnea~ cóo'^ jalé' e 'né- e lajee~ e iuun- fí' e ninii' i fí' lí' jié'. ⁷ Jo dsu' jnea~, mi~ niguiéé'e fí' na, ja' iin~n e lico' ningñn~n cateá' lajo cóo'^ 'nú', co' jnea~ iin~n e nijaa- huóøb- jia cóo'^ 'nú' fí' na song nicuóø- Fidiéé' fí' lajo. ⁸ Jo dsu' jnea~ í dsii- e nijabíi fí' la fí' Éfeso cartí' e jmi~ e sii' Pentecostés, ⁹ dsuco' lajee~ lana fí' la, dsíng'- sea' fí' quié- e e nijmee~ e lajii~ e ta~ e nicangñn~n quiá'- Fidiéé~, jogui ta~ dsii- e guiáb- nidsijéé' quié- e, nañi' fa' i fíim'bre seeng' i 'ní' níng- jnea~.

¹⁰ Jogui song niguiéé' Timoteo fí' na, joba' jmi'úung'na' e niliseeiñ' guiá- cóo'^ 'nú', co' í jmóor' ta~ jii~ laco' ta~ jmóo' jnea~ cajo lí'^ laco' jii~ ta~ e nicangñng'naa' quiá'- Fí'naa' Dsea' Jmáang-. ¹¹ Jo co' lajob ta~ jmóor', joba' ja' 'né- e jøøng'na'r uóø-, co' lí' lí' 'né- e nijmicóo'^baa're cóo'^ jalé' e 'né- e laco' iuuñ- fí' juguiá- lajee~ e jáar' e nija'eer~ jnea~ fí' la. Co' dseáng'- nisijeem'baare colíng~ cóo'^ jaléng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- i caguiaang- gui.

¹² Jogui cuaiñ~ quiá'- i dsea' rú'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- i sii' Apolos, eáam' nicamíi~ ire jmi'ee~ e nidsér- cóo'^ jaléng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- e nidsi'eer~ 'nú', jo dsu' lajee~ lana ja' mi' caguia' dsii' fa' e nicangór-. Jo dsu' lajob nijmér- mi~ lí' e nicuóø' fí' quiá'r- lajo.

Júu^ guicóo'^ lí' cadséng- quiá'- Paa-

¹³ Jo e laba' fíi-guá' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang-, e contøøm- 'né- jmiñiing' áa'na'; jogui teá' síng'

yaang~na' cóo~ e júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ e nijá~ calíng~na' do; jogui cajo teá teáang' óo'na' jogui cuøø~ bí yaang~na' e laco' ja' nitá'na' lajii~ e fí lí~ niteáang~na'. <sup>14</sup> Jogui lajalé' e jmoo'na', jmee~ba' e laco' jmi'neáang~na' dsea` rúng'na'.

¹⁵ Jo niñíb~ 'nú', dsea` rú'naa', e jaléng' dsea` sinúú^ quiá~ Estéfnas, í la'uii~ i já~ calíng~ júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ fí latøøng~ fí lí~ se' Acaya, jogui jaléng' íb~ cajo i jmoó' ta~ jmicóo~ jaléng' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i lí~ 'né~ quiá~ lajo. <sup>16</sup> Jöba' jnea~ iin~ n e nijmée^na' núú~ba' júu^ quiá~ i dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i líng' laco' i dsea` sinúú^ quiá~ Estéfnas, jo lajob 'né~ nijmée^na' cajo cóo~ jaléng' i dsea` i jmicóo~ jogui i jmoó' ta~ lajo.

¹⁷ Jogui íám~ dsii~ cajo e nicagüilíng~ fí la i dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i sii' Estéfnas cóo~ gui Fortunato jogui Acaico, co' lí' lafa' e nicagüilíng~ 'nú'ba' e nicagüilíng~ í fí la. ¹⁸ Dsüco' jaléng' i dsea` na nicacuø'bre jnea~ bí e laco' nilí'íáang'gui dsii~ lí^ laco' la nicajméer' cóo~ 'nú'. Jöba' catím~ba' e nijmi'goo'na' i dsea` i líng' laco' i na.

¹⁹ Jogui jaléng' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí lí~ se' Asia guiéiñ' júu^ guicóo~ qui~na'. Jogui Aquila cóo~ gui dseam~ quiá'r~ i sii' Prisca cóo~ gui jaléng' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seáng' fí quiá'r~ e laco' jmiféiñ' Fidié~, íám~ dsíir' e guiéiñ' júu^ guicóo~ qui~na' lí^ laco' catíng~ e jmoó' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~. ²⁰ Jogui íng'na' júu^ guicóo~ quiá~ lajüing~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí la fí Éfeso. Jogui mi~ jié' jíng' rúng'na', jöba' féeng~ rúng'na' e sée~ guoo' rúng'na'.

²¹ Jogui lana, jnea~ Paa~ jmo'o e júu^ guicóo~ la qui~na' cóo~ guoo'o' ñiá'baa.

²² Jogui song seeng' dsea` i ja` 'neáang' Fí'naa' Dsea` Jmáang~, jöba' dseáng~ fí lí~ 'lib' catíiñ~. Jo dseáng~ e já~ba' e tí lí~ nijáab~tü Fí'naa' Dsea` Jmáang~ calé' catú~.

²³ Jo mii~i Fí'naa' Dsea` Jmáang~ e ni'ír~ güea' quiá'r~ fí lí~ seeng'na'. <sup>24</sup> Jogui eám~ 'neáang' jnea~ 'nú' lajüing'na', dsüco' lajii~baa' lí'naa' dsea` quiá~ Fí'naa' Jesús.

Jo lajob nilí~.

Jo lana cató' e jì la'uii~ quiá~ Paa~ e catíng~ jaléng' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí Corinto.

Júu^ e toq̃ fí nî jî catî tú^- quíá'^ Paa^- e catíng^- dsea` seeng` fí CORINTO

¹ Jnea~ Paa^- lín'n jaang` dsea` apóo^ ì óo` ta~ quíá'^ Dsea` Jmáang^, cò' lajòb cal'iáang` dsíí Fidiéé^ cajméer` còq̃' jnea~. Jò colíng~ còq̃' jaang` dsea` rú'náa' dsea` quíá'^ Dsea` Jmáang^- ì sii` Timoteo, jmo' o e jì' la e catíng^- jaléng` 'ná', dsea` rú'náa' dsea` quíá'^ Dsea` Jmáang^- ì neáang' fí' na fí Corinto. Jogui cajo catím^- e jì' la ì dsea` rú'náa' dsea` quíá'^ Dsea` Jmáang^- caguaang^- ì neáang' fí' latøøng^- fí' guóo' uó^ fí' lí' se' Acaya. ² Jò lana mî' i Tiquí'ii' Fidiéé^ còq̃' gui Fí'naa' Dsea` Jmáang^- e güi'f'bre güea'^ quíá'r^- fí' lí' seeng`na' jogui e nicuó'r^- 'ná' e seeng`na' juguí^- júu` røø`.

Jalé' iihuú' e ca'íng' Paa^-

³ Jò contøøm^- 'né^- jmiféng'naa' Fidiéé^ ì líng' Tiquíá'^ Fí'naa' Dsea` Jmáang^, cò' íb` Tiquí'ii' ì fí' líng^- jneaa`aa' jogui íb` Fidiéé^ ì jmitíi~ dsí'naa' mî~ ee`gò huíng' dsijéé' quí'ii'. <sup>4</sup> Jogui íb` dsea` ì jmitíi~ dsí'naa' jee~ jalé' iihuú' e dsingíng^-naa'; jò jmóor` lajò e laco' jneaa`aa' cuøøng` lí' nijmitíi~naa' dsíí jaléng' dsea` rú'náa' ì dsingíng^- lajò; jò jmoo^-naa' lajò còq̃' dsea` rú'náa' lí'^ laco'gui la nicajméé` Fidiéé^ còq̃' jneaa`aa'. ⁵ Jò lí'^ laco' eáang' íng'^naa' iihuú' dsu' uíi~ e lí'naa' dsea` quíá'^ Dsea` Jmáang^, jòba' lajòb cajo, la'eáang' íb`, e eáang' litíi~ dsí'naa' lana. <sup>6</sup> Jò jnea'^ dsingíng^-naa' iihuú' e lí'^ laco' nilitíi~ óo'na' jogui uíi~ e guia'naa' júu^ jee~ 'ná' quíá'^ jial nileáang`na' jee~ jalé' dsee- quí'na'. Jogui mî~ jmitíi~ Fidiéé^ dsí'naa', jmóor` lajò e lí'^ laco' nilitíi~ óo'na' jogui e laco' té'na' e ja` nilitúng^- óo'na' jee~ jalé' iihuú' e dsingíng^-na' lí'^ laco' la dsingíng^- jnea'^. ⁷ Jò guiáb^- nita~ dsí'naa' cuaiñ` quí'na', cò' nine`baa' e lí'^ laco' íng'^na' iihuú' colíng~ còq̃' jnea'^, jogui lajòb cajo nijmitíi~ Fidiéé^ óo'na' colíng~ còq̃' jnea'^.

⁸ Dsea` rú'náa' dsea` quíá'^ Dsea` Jmáang^, ii`baa' e nijmiguíéng'naa' áa'na' jalé' e iihuú' e cangongí^- jnea'^ fí' lí' se' Asia. Jò eám' huíng' jalé' e cangongí^-naa' do e car` jii~ jò 'ga' lí' cateá'^naa', cò' jì'gui ca'í' dsí'naa' e jò' ni'uó'naa' e fí' jò e jí'naa'. <sup>9</sup> Jò ca'í' dsí'naa' e dseáang'^ nijngám^- dsea` jnea'^. Jò dsu' cangojéé' e jò e lí'^ laco' calilí'naa' e ja` quí'^ jmíi~ jmó'naa' yee~naa', dsuco' 'né^- e niseáang~ yee~naa' fí' jaguó' Fidiéé^ ì jì'gui jmijí'tu jaléng` 'lí'.

¹⁰ Jo Fidiéeb` dsea` caleáaiñ` jnea`^ ie` jo e laco' ja` cajiá`naa' fí` ní` 'mó`, jogui íb` cajo` i nileáng`-gui jnea`^ lajee` ngóo`guijia. Jogui dseáng`- nitab` dsi`naa' cajo` e dseáng`- nileám` bir jnea`^ jee` 'mó`^ <sup>11</sup> fíng song jmicóo`^ 'nú` jnea`^ e nimáí`na' Fidiéeb` uii` qui`naa'. Jogui song fíim`ba' nimáí`na' Fidiéeb` uii` qui`naa', joba' fíim`ba' cajo` nicuó`-na' gui`máang`^ Fidiéeb` uii` cóo`^ jalé` e guiá` e jmóor` cóo`^ jnea`^.

Jiali` ja` cangó`-Paa` fí` Corinto

¹² Jo seab` cóo` uing` e iáang` dsi`naa', jo e jo uii` e nicalilí`naa' e dseáng`- guiáb` nica`ee`naa', jogui lí`^ dsii` e eáang`gui nicajmé`naa' lajo` jee` 'nú`. Jo lajob` jmoo`naa', dsa' o' la'eáang` cóo`^ jalé` e tiing`naa' ngáng`naa' yee`baa', co' lí`naa' lajo` dsa' uii` e lajo` nicajméeb` Fidiéeb` cóo`^ jnea`^ uii` e eáang` 'neáaiñ` jnea`^'. ¹³ Jogui fí` ní` jalé` jì` e nicasiing`naa' qui`na', ja` mí` cajméeb`naa' júu` e jíe` e laco' huíng` ngáng`na' osi e ní`í`na'. Jo sijeem` e dseáng`- ningám`ba' røø` <sup>14</sup> lí`^ laco' la nicangám`jiu' lí` líng` e mi` nigüéeng`-tu Fii`naa' Jesús fí` jmigü` la, lajaléng` 'nú` nili`iáang` óo`na' cuaiñ` qui` jnea`^ lí`^ laco'gui jnea`^ nili`iáang` dsi`naa' cuaiñ` qui`na'.

¹⁵ Jo co' lajob` nita` dsii` cóo`^ 'nú', joba' nica`í` dsii` e jang`- nii`baa e ni`ee` e 'nú' fí` na, jo lajoba' cuøøng` e ni`uíng`- guiá` qui`na' e nití` tú` ya'. <sup>16</sup> Co' lamí` sí`í` í` dsii` e ni`ee` e 'nú' lajee` e iuun` fí` e ngóo`o fí` lí` se' Macedonia, jogui e ni`ee` túu` 'nú' mi` niqing`-túu` fí` jo, jo lajoba' cuøøng` e nijmicóo`^ 'nú' jnea` cóo`^ jalé` e 'né` e lajee` e iuun` fí` e ngóo`o fí` lí` se' Judea. <sup>17</sup> Jo ¿su 'nú' í` óo`na' e mi` ca`í` dsii` e nijmee` e lajo, ja` ca`í` dsii` dseáng`- laco' catíng`-? U~, o' lajo. Co' jnea` ja` jmóo`o e tú` neáang` dsii` mi` ee`go` jmóo`o, co' ja` fá`-a e nijmee` e mi` í` dsii` e ja` nijmee` e. ¹⁸ Jo lí`^ laco' jmiti` Fidiéeb` júu` quiá`r`, lajob` jmoo` jnea`^ cajo, co' ja` síi`naa' 'nú' e nijmó`naa' jogui mi` ngoyúung`- jo, ja` nijmó`naa'. ¹⁹ Jo jnea` cóo`^gui Timoteo jogui cóo`^ Silvano guia`naa' jee` 'nú' e júu` quiá`- Fii`naa' Jesús i líng` Joo` Fidiéeb`. Jo Fii`naa' Jesús ja` tú` neáang` dsii`, co' mi` jíñ`- ee`go` nijmér`, joba' dseáng`- jmóo`bre. <sup>20</sup> Co' la'eáang` cóo`^ dsea` do e liti` lajalé` júu` e cuø` Fidiéeb`. Jo co' lajob` lí`, joba' mi` jmiféng`naa' Fidiéeb`, fé`naa' "Lajob` nili`" la'eáang` cóo`^ Fii`naa' Jesús. ²¹ Jo Fidiéeb`bing` i nicajméeb` e teá` téeb`naa' fí` guiá` cóo`^ Dsea` Jmáang`, jogui í`bi cajo` i nicaguíng` jneaa`aa' e laco' lana nili`naa' dsea` quiá`r`. ²² Jogui Fidiéeb` bi cajo` dsea` nicajméer` e lí` e nili`naa' dsea` quiá`r`, jogui nicacuø`r` jneaa`aa' Jmiguí` quiá`r` e seeng` cøøng` cóo`^ jneaa`aa'. Co' e Jmiguí` do lí` 'náng` quiá`- e catíng`- ni`íng`naa' mi` nití` e í` jo.

23 Jo dsu' ñiab' Fidiée' dsea' tí' nir' e ñir' e uing' quíá' e ja' mí' calí' e ninií' í' fí' na' fí' Corinto lí' laco' gui' jii' lamí' í' dsii'. Jo nicalí' lajo e lí' laco' ja' lamí' iin' n e nilíng' tu' fí' í' cóo' jalé' júu' e si' í' e nifi' í' 'nú'. 24 Co' jnea' ja' ii' naa' e níquiá' naa' 'nú' ta' e nijá' líng' na' laguidseaang' jalé' e já' lí' jnea', co' 'nú' teáb' teáng' na' fí' guiá' cóo' Dsea' Jmáang'. Co' jnea' lico' ii' naa' e nijmicóo' naa' 'nú' jial niliseeng' na' e iáang' óo' na'.

2

1 Jo uí' e lajób' lí', jóbá' ca' fí' dsii' e ja' ninií' túu e ni'ee' e 'nú' e laco' ja' nijmijiuung' óo' na'. 2 Dsúco' fíng song cajmé' e lajób' jóbá' jo' ii' seeng' gui' i' cuóong' lí' jmi' íáang' gui' dsii', co' jo' cuóong' lí' jmi' íáang' na' dsii' fíng song nicajmijiuung' óo' na'. 3 Jo uing' e jóbá', cajmé' e e jì' la' uii' do quí' na', dsúco' ja' iin' n nií' i e ni'ee' e 'nú' e laco' nijmijiuung' na' dsii', co' lí' lí' 'né' e nijmi' íáang' na' dsí' baa. Jo dseáng' lamí' ta' dsii' e lajím' 'nú' nilí' íáang' óo' na' lajii' e iáang' dsí' jnea'. 4 Jo mí' cajmé' e e jì' la' uii' do quí' na', eám' guing' dsii' uii' quí' na' jogui' jmóo' baa fí' í' cajo, co' jì' gui' cartí' quí' baa. Jo dsu' ja' cajmé' e e jì' do quí' na' e lí' laco' nijmijiuung' óo' na', dsúco' cajmé' e e jì' do e lí' laco' niliñí' na' jial tí' eáang' 'neán' n 'nú'.

Mí' cajmé' Paa' féng' dsí' uii' quíá' jaang' dsea' i' ca' léé'

5 Jo i' dsea' i' nicacuø' fí' í' dsí' do, o' jii' jnea' dsea' nicacuø' r' fí' í', co' lajób' 'nú' cajo, lifa' jiu' guijiu. Jo fá' a jiu' guijiu e lí' laco' ja' nilíng' na' fí' í' e eáang'. 6 Jo e iihu' e nicacuø' 'nú' i' dsea' i' ca' léé' do uii' quíá' lajii' e ga' e cajméer' do, jóbá' líng' jnea' e nitéb' jii' lajób'. 7 Jo lana lí' lí' 'né' íng' na' dsee' quíáb' i' dsea' do, jogui' e nijmití' na' dsí' r' cajo. Jo lajóbá' ja' dseáng' e dseáng' nitúr' congua' lajii' fí' guiá' lí' nisiñ' uii' e eáang' lijiuung' dsí' r'. 8 Jóbá' m' í' 'nú' jmi' ee' e nijmitá' na' dsí' i' dsea' do e 'neám' bí' r' lí' laco' lamí' jmoo' na' cóo' r'. 9 Jo lamí' jéeng' gui' nicaguiéem' baa jì' quí' na' cuaiñ' quíá' e júu' la e lí' laco' niliñii' jogui' nilita' dsii' su dseáng' lajang' guí' óo' na' e nijmée' na' núu' na' jalé' júu' e liúun' n 'nú'. 10 Jóbá' i' dsea' i' nilíng' na' dsee' quíá' do, lajób' nijmee' jnea' cajo, co' nilíim' baa dsee' quíá' r' song sea' uing' e nijmee' e lajób'. Jo nijmee' e lajób' uii' 'nú', jogui' Dsea' Jmáam' bing' i' tí' ni' quíá' e jo. 11 Jo jmóo' o' lajób' e laco' ja' dseáng' e nijmi' óo' jneaa' aa' fii' i' líng' i' sií' Satanás, co' nine' baa' guiá' jial lí' ta' quíá' r'.

Ja' iáang' dsí' Paa' mí' caguié' fí' Troas

12 Jo e laba' fí' i' 'nú', e ie' mí' caguié' e fí' coo' fí' e sii' Troas e quíá' e niguiaa' júu' quíá' Dsea' Jmáang', jóbá' eám' caliseá' fí' quíé' e e nijmee' e lajób'. 13 Jo dsu' mí' caguié' e fí' jo, ja' iáang' dsii' dsu' uii' e ja' cadsén' n i' dsea' rú' naa' dsea' quíá' Dsea'

Jmáang- i sii` Tito. Jo uí~ joba', ladsifí' lajob ca'í~ i júu^ i dsea` i seeng` fí' jo, jo cangó~ o fí' lí~ se' Macedonia.

Jial lí~naa' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang~

¹⁴ Jo e~gui gui'máang~ Fidiée~, có' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáam~ba' e contøng~ lí~naa' doñí' ee` dsijéé' quí~ii', jogui la'eáang' cóo'~ jnea'^ e ni' Fidiée~ júu^ quiá'r~. Jo e júu^ quiá'r~ do ni' jee~ jaléng' dsea` lafa' cóo' e jlo'^ jmeafíi'. <sup>15</sup> Dsuco' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáam~ba' líi'naa' lafa' cóo' jmeafíi' e jlo'^ e guilí' fí' quini~ Fidiée~, jogui e joba' e lafa' ni' jee~ jaléng' dsea` i nisilaang~ jee~ jalé' dsee~ quiá'~ jogui jee~ jaléng' dsea` i niteáang~ fí' ngolíng' fí' lí' lí'^. ¹⁶ Jo e jmea' e íi' do líi' lafa' cóo' e jmeasi~ quiá'~ jaléng' i dsea` i niteáang~ fí' ngolíng' fí' lí' lí'^. Jo dsu' cóo' e jlo'^ jmeafíi' líi' quiá'~ jaléng' i dsea` i nisilaang~ jee~ jalé' dsee~ quiá'~, có' íb'ing' niteáang~ fí' ngolíng' fí' lí' niliseeiñ` lata~. Jo çí~ quíi~ jmi~ nijmé~ e ta~ jo? <sup>17</sup> Jo ja' quíi~ jmi~ fa' nijmé~ lajo i dsea` i ngí' guía' júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~ e quiá'~ e lí'r' cuu~ lí'^ laco'gui la jmoo' i fíing' dsea`. Dsu' lifa' jnea'^ lí'^ lí' ngí'naa' guía'naa' júu^ e cóob' í' dsí'naa', jo Fidiéeb' dsea` tí' nir~ e jmoo~naa' lajo, có' íbre dsea` casíiñ` jnea'^ e jmoo~naa' e ta~ jo uíi~ e líi'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~.

3

Júu^ tigua' e 'míi~ e cacuo' Fidiée'

¹ Dsea' rú'naa', jo mi~ fé' jnea'^ e júu^ na, jie~ mí' í' óo'na' e ninaang~túu' calé' catú~ e nijmiféng' yee~naa', có' dseáng'~ o' lajo; jogui cajo ja' 'né~ e nicuo'naa' 'nú' osi e nimíi'naa' 'nú' mají lí' fé' e ta~ óo'na' cóo'~ jnea'^ lí'^ laco'gui la jmoo' i líing~ dsea'. ² Có' yaam~ 'nú' líing'na' lafa' e mají e 'né~ jnea'^ do, jo e mají do lafa' nisilíi' fí' dsí' jnea'^, jo doñí' íi' dsea' cuøng' lí' jóo~ jogui cuøng' lí' í' e jo. ³ Joba' guiúb~ lí' e lajalém' 'nú' líing'na' lafa' cóo' mají e cajme' Dsea` Jmáang~ la'eáang' cóo'~ jnea'^. Jo dsu' e mají jo ja' calíi~ cóo'~ í' jíi~ laco' jmáng' dsea' ta~ mí~ jmo'r', có' e jo calíi~ la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'~ i Fidiée~ i seeng' car` ngongíi' jmi~ do. Jogui cajo ja' calíi~ e mají do fí' dse' cuu~ e jmá', có' e jo lafa' calíi~ fí' dsíib' dsea'.

⁴ Jo dseáng'~ nita~ dsí'naa' cóo'~ Fidiée~ la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang~ e dseáng'~ lajob líing' 'nú'. ⁵ Jo dsu' jnea'^ jíi~ cóo' quíi'naa' jmi~ e nijmé'naa' e lafa' e quí'naa' yee~naa' jalé' e jo, có' la'eáang' cóo'~ Fidiée'ba' e quí'naa' jmi~ jmoo~naa' jalé' e jmoo~naa'. ⁶ Có' dsea' dob dsea' nicacuø'r' jnea'^ e quíi'naa' jmi~ jmoo~naa' ta~ guía' júu^ tigua' e 'míi~ quiá'r~. Jo dsu' e júu^ tigua' do ja' silíi' cóo'~ guoo' dsea', có' e jo silíi' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'~ Fidiée~. Có' e júu^ quíi' ta~ quiá'~ Moi~ do jíi' fí' 'mób' sí', jo dsu' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quiá'~

Fidiée'ba' cuøong` liseeng` dsea` lata~. <sup>7</sup> Jo mi~ ca'ing` Moi~ e juu` quia' ta~ e cajme' Fidiée' fi' ni~ e cuu~ e jma', dseang` eang' jlo'` ning' ji' co' jiguí jaléng' dsea` Israel ja' cuøong` lí jøø~ fi' ni~ Moi~ uíi' e eang' jing' ji'. Jo dsu' e jlo'` jing' ji' do ja' huøø~ ee~, co' nijém'-tu. Jøgui song dseang` eám' jlo'` ning' ji' mi~ cacuø Fidiée' e juu` quia' ta~ e si' jii' fi' 'mó~, <sup>8</sup> joba' dseang` ja' cøong` cøo'~ jial tí' ning' jlo'` lí' mi~ cacuø Fidiée' e juu` tigua' e 'mí~ do la'eang' cøo'~ Jmiguí quía'r-. <sup>9</sup> Joba' song dseang` eám' niing` jlo'` mi~ cacuø Fidiée' e juu` quia' ta~ quía'r- e si' jii' fi' 'mó~, joba' ja' cøong` cøo'~ jial tí' eang'gui niing` jlo'` mi~ cacuø' e juu` tigua' quía'r- e 'mí~ e jmoo' e jo' røong` dsea` dsee- fi' quinir'. <sup>10</sup> Jo dseang` ja' cøong` cøo'~ jial tí' eang' niing` jlo'` ie~ mi~ cacuø Fidiée' e juu` tigua' e 'mí~ do laco'gui e ji' ie~ mí cacuø' e juu` quia' ta~ do. <sup>11</sup> Jøgui song dseang` eang' niing` jlo'` mi~ cacuø Fidiée' e juu` quia' ta~ do e nicasung`, joba' dseang` ja' cøong` cøo'~ jial tí' niing` jlo'`gui e juu` e sea` car` ngonghí jmí~ do.

¹² Jo co' nitab` dsí'naa' e ja' tóo` jmí~ ni'íng` jalé' e jo, joba' dseang` ja' 'gó'baa' e guí'naa' juu` quía'- Dsea` Jmaang-. ¹³ Dsøco' jnea'^ ja' jmoo'-naa' laco'gui cajmée' Moi~ ie~ jo e caquí'r` nir~ cøo'~ coo' 'mi' e laco' ja' nililí' dsea` góor dsea` Israel e ngo'ím- e jing' ji' nir~ do tá'-jiu. <sup>14</sup> Jo dsu' i dsea` Israel do ja' cali'íiñ~ cangáñ', jøgui lajobi líiñ' cartí' jmí~ na, co' mi~ ir' e juu` tigua' e yuu' do, lí' lafa' sea` coo' 'mi' e jni' fi' moguir~ e laco' ja' ningáñ' e juu` jo, co' ja' mí cajé' bi e 'mi' do quía'r-, co' jii' la'eang' cøo'~ Fí'naa' Dsea` Jmaam-ba' cuøong` nijé'- e 'mi' jo. <sup>15</sup> Jo latí' jmí~ na ja' mí ngám' bi i dsea` do mi~ ir' jalé' e jì e cajme' Moi~, co' e 'mi' do bi lafa' sijní' fi' moguir~ e laco' ja' ningáñ'. ¹⁶ Jo dsu' mi~ jaang` dsea` quí'- jing' 'ñia'r' fi' quini' Fidiée', joba' dsifí' lajob lafa' je' e 'mi' do. ¹⁷ Jo røøb` cøong` Dsea` Jmaang` cøo'~ Jmiguí quía'- Fidiée', joba' e fi' lí seeng` e Jmiguí quía'- Fidiée' do, fi' job sea' fi' e jo' quia' ta~ quía'- dsea' e juu` tigua' e yuu' do. ¹⁸ Jo co' jo' ee' sijlí'gui fi' ni'-naa', joba' lana nilí'naa' lafa' coo' sí' espejo lí' jnéeng` jial tí' niing` jlo'` líng' Fidiée'. Jo lajob ngóo' uíng`-naa' lí' laco' la líng' Fidiée', co' laco' jmí~ eang'gui ngóo' lisea' quí'-ii' jial tí' e jlo'` niñ- do. Jo dsu' e jo' 'ñiab' Fidiée' dsea' jmóor' la'eang' cøo'~ Jmiguí quía'r-.

4

¹ Jo co' eám' guiúng` Fidiée', joba' cacuø'r' jnea'^ e jmoo'-naa' e ta~ la. Jo co' lajob lí'gui, joba' dseang` ja' litúng` dsí'naa'. <sup>2</sup> Jo dseang` ca' nica'naang`-naa' lajalé' e cuø' fi'í' e quí'- túng` dsea' jmóor' fi' lí cøong'; jo ja' ngí'naa' lí' jmigøong`naa' dsea' rú'naa', o'gui guí'naa' juu` e jié' jii' laco'

fé' júu^ quiá'- Fidiéé'. Co' jnea'^ lí'^ lí' guia'naa' júu^ dseáng'- laco' lí' júu^ quiá'- Fidiéé', joba' guiáb- ñiñí' dsea' rú'naa' e dseáng'- lajob jmoo- naa' jogui lajobi tí' ní' Fidiéé' cajo. ³ Jo e júu^ quiá'- Fidiéé' e guia'naa' quiá'- jial laang' dsea' jee~ jalé' dsee- quiá'r- lí' e ja' 'goo' guøng', dsu' lí' lajo jii~ quiá'- jaléng' i dsea' i niteáang- fí' ngolíng' fí' lí' 'lí'. ⁴ Co' fii~ i 'ling'^ i quie' nifi' fí' jmigüí' la, í'bing' i jmoo' e sijni' mogui jaléng' i dsea' i ja' já'- líng' júu^ quiá'- Fidiéé' e laco' ja' ningáiñ' e júu' jo jogui e laco' ja' niníñ' jial jlo'^ niing- e júu^ quiá'- jial laang' dsea' jee~ jalé' dsee- quiá'r- lí' fé' jial tí' niing- jlo'^ líng' Dsea' Jmáang- i líng' Fidiéé' cajo. ⁵ Dsu' jnea'^ ja' ngi'naa' guia'naa' júu^ qui'naa' yee~naa', dsuco' jnea'^ guia'naa' júu^ e Dsea' Jmáam- dsea' líiñ' Fí'naa', jo jnea'^ lico' lí'naa' dsea' i jmoo' ta~ quini'na' uii' e lí'naa' dsea' quiá'- dsea' do. ⁶ Jo Fidiéé' i caquiú' ta~ e caliseá' jì' fí' lí' nua' sò', íb' Fidiéé' i cajméé' cajo e lafa' nicaliseá' jì' fí' dsí'naa', jo la'eáang' cóo' e jo cuøng' line'naa' jial tí' jlo'^ niing- Fidiéé' e jnéeng- fí' ní' Dsea' Jmáang-.

Jial see~naa' la'eáang' cóo' júu^ quiá'- Dsea' Jmáang-

⁷ Jo e júu^ jlo'^ e quíng' eáang' do, jneab'^ dsea' léé'naa' e jo. Jo dsu' jnea'^ lico' lí'naa' lafa' cóo' tu' guóo' e laco' ñiab' Fidiéé' dsea' jmilir~ jial tí' 'gøiñ' cóo' e júu^ jo, jo o' yee~naa' dsea' jmoo- naa' lajo. ⁸ Jo nañí' fa' eám' dsingüng- jnea'^ jalé' iihuí', dsu' ja' lí' jnea'^ jalé' e jo. Jogui seab' mi' ee'go fí'í' dsí' jmoo- naa', jo dsu' ja' litúng- dsí'naa' cóo' e jo. ⁹ Jogui seab' mi' 'ní' níng- dsea' jnea'^, dsu' ja' yee~naa' see~naa'; jogui seab' mi' gab' jmáng' dsea' jnea'^, dsu' ja' quí'r~ jmí' fa' ni'iñ- jnea'^. ¹⁰ Jo doñí' jié' ngi'naa', dseáng'- dseám' see~naa', co' dseám' e nijngáng'- dsea' jnea'^ lí'^ laco' cangongüng- Jesús; jo dsingüng- naa' lajo e lí'^ laco' nilili~ e cøøm' seeng' Jesús cóo' jnea'^. ¹¹ Jo jaléng' jnea'^ dseáng'- contøøm- dseáng'- dseáng' see~naa' dsu' uii' e lí'naa' dsea' quiá'- Jesús, jo lajoba' nilili~ e seem'bre cóo' jnea'^, dsea' lí'naa' jii~ dsea' jmigüí'. ¹² Jo co' lajob lí', joba' dseáng'- jee~ 'mó' see~ jnea'^ e laco' 'nú' lana niseeng'na' lata~ cóo' Fidiéé'.

¹³ Jo lab cajme' jaang' dsea' fí' ní' jì' quiá'- Fidiéé' ie~ lamí' café'r' lala: "La'eáang' e já'- calín- n júu^ quiá'- Fidiéé', joba' café'- a." Jo lajob jmoo' jnea'^ cajo, co' lajob já'- lí'naa', jo uii' e joba' fé'naa'. ¹⁴ Co' guiáb- nine~naa' e Fidiéeb' dsea' cajméer' e cají' tu Fí'naa' Jesús, jogui nine~baa' cajo e lajob nijmér- cóo' jneaa~aa' lí'^ laco' cajméer' cóo' dsea' do; jo colíng' cóo' 'nú' nidsijeáaiñ- jneaa~aa' fí' quini' dsea' do. ¹⁵ Jo lajalé' e cangongüng- naa' do, cangojéé' e lí'^ laco' ni'uíng- guiá- quí' na'. Jo cangojéé' lajo cajo e lí'^ laco' i fíng'gui ni'íng' júu^

quíá' Fidiéé' quiá' jial tí' guíúĩn', jò lajòba' i fíing'gui nicuó' gui'máang' Fidiéé' e laco' nili'goo' dseá' do.

¹⁶ Jò uí' e lajòb lí', jòba' ja' litúng' dsì' jnea'^ cóo' jalé' e dsing'ing'naa'. Jò nañí' fa' ngóo' dseám' ngúú' táang'naa' laco' jmiĩ', jò dsu' lí'^ lí' dsì'naa' eáang'gui ngóo' lí' bí' dsí' laco' jmiĩ'. ¹⁷ Jò lajalé' e iihuĩ' e dsing'ing' jnea'^ fí' jmigüü' la, e cateáb' jalé' e jò, jogui ja' ee' 'ga' lí' tí'; jò dsu' lajalé' e jò nili'ing' ta' quí'naa' lata' e laco' ni'uíng' guiá' quí'naa' e ja' cóong' cóo' fí' ñiff'. ¹⁸ Jò uí' e lajòb lí', jòba' lana jò ta' dsì'naa' cóo' jalé' e jnéeng' jòó'naa' fí' jmigüü' la, co' cóo' jalé' e ja' jnéeng' jòó'baa', cóo' e jòba' e ta' dsì'naa'; dsuco' ja' uóó' ee' lajalé' e jnéeng' jòó'naa', jò dsu' lajalé' e ja' jnéeng' jòó'naa', dseáng' labab' dseáng' sea' lajalé' e jò.

5

¹ Jò guiáb' nine'naa', dseá' rú'naa', e lajee' see'naa' fí' jmigüü' la, lí'naa' lafa' cóo' 'núú' má'^ 'ma' e ja' huóó' ee'. Jò dsu' nine'bí' cajo e mi' ni'ing' e 'núú' jò, nicajmeb' Fidiéé' 'nú'naa' e jlo'^ e sea' lata' fí' ñiff' quiá'r'. Jò e 'núú' jò 'ñiab' Fidiéé' dseá' nicajme'r', jò o' dseá' jmigüü' i nicajme'. ² Jò uí' e lajòb nisea' quí'ii' fí' ñiff', jòba' lana, lajee' e see'naa' fí' jmigüü' la, eám' seáang' dsì'naa' e dseáng' ni'ii'naa' e 'núú' 'mí' e nisea' quí'ii' fí' ñiff'. ³ Co' e jòba' e niquíng' jneaa'aa' lafa' cóo' 'mí', jò lajòba' jò nilíng'naa' lafa' dseá' ringúung'. ⁴ Jò lajee' e see'naa' fí' jmigüü' la cóo' e ngúú' táang'naa' la, eám' seáang' dsì'naa' dsu' uí' e lijjuung' dsì'naa' cóo' jalé' iihuĩ'. Jò dsu' jneaa'aa' ja' ii'naa' fa' e nijúung'naa', co' lí'^ lí' ii'naa' e niquíng' jneaa'aa' lafa' 'mí' e 'núú' e sea' fí' ñiff' do, jò lajòba' e ngúú' táang'naa' la ni'uíng' cóo' e sea' car' ngong' jmiĩ'. ⁵ Jò 'ñiab' Fidiéé' dseá' nicaguiéeiñ' jneaa'aa' guiá' quiá' e nilí' lajò, jogui í'bi dseá' nicacuó'r' jneaa'aa' jmigüü' quiá'r' e lí' 'náang' quiá' e catí'naa' ni'ing'naa' mi' nití' í' lajò.

⁶ Jòba' dseáng' eám' ta' dsì'naa' contóong', jò nine'bí' cajo e lajee' e see'naa' fí' jmigüü' la cóo' e ngúú' táang'naa' la, sihuím'baa' laco' fí' lí' guíng' Fí'naa' Dseá' Jmáang'. ⁷ Jò lana ja' mí' cuóong' neeng'naa' dseá' do, co' lana see'naa' fí' jmigüü' la e já' lí'naa' jji' júu' quiá'-bre. ⁸ Jò fál' túu' calé' catú' e eám' nita' dsì'naa', jò dseáng' eám' ni'ii'naa' e nitú'naa' fí' jmigüü' la e laco' nilisee'naa' cóong' cóo' Fidiéé' fí' ñiff' quiá'r'. ⁹ Jò uí' e lajòb ii'naa', jòba' dseáng' contóom' jmoo'naa' quijí' e nití' dsí' Fí'naa' Dseá' Jmáang' cóo' jalé' e jmoo'naa' nañí' su see'naa' fí' jmigüü' la o'si e nitú'naa' é. ¹⁰ Co' lajaléng' jneaa'aa' 'né' ning'ing'naa' fí' quini' dseá' do fí' lí' guíĩ' í'r' í' e laco' lajaang' lajaang'naa' ni'ing'naa' lajii' e

catá-naa' lí' laco' jíí' lí' e cajmó-oo' lajee' e cataang-naa' fí jmgüí la, nañi' su guiá-osi ja' dseeng' é.

11 Jo cō' lajōb nilí, jōba' nine~baa' e contøøm- 'né- nijmi'goo-naa' Fíi'naa' Dsea' Jmáang-, jogui jnea'^ contøøm- jmoo-naa' quijí- jial e nijá'- líng' dsea' júu^ quiá'- dsea' do. Jo guiúb- nicuíng' Fidié' jnea'^ jial lí'naa', jogui sijeem'baa' e cuím' 'nú' jnea'^ jial lí'naa' cajo. 12 Dsu' o'fa' jnea'^ nicanaang-túu' e jmiféng' yee~naa', cō' jnea'^ fé'naa' e júu^ na e lí'^ laco' 'nú' cuøøng' nifo'na' guiá- uii~ quí'naa', jo lajōba' quí'na' jmi~ e ningü-na' quiá'- i dsea' i jmiráang- yaang~ lí'^ caluu' jo o' dseáng'- jial líiñ' fí' dsíí'. 13 Jogui song lí' jnea'^ lafa' dsea' caang~, dsu' jíí' cuaiñ~ quí'-baa' jogui cōo'- Fidiéeb' e jo; jogui song ja' lí'naa' lafa' dsea' caang~, jōba' guiá- quí'-ba' jóng. 14 Jo uíi' e eám' 'neáang' Dsea' Jmáang- jnea'^, jōba' la guím' 'né- jmó'naa' e ta~ e jmoo-naa', dsuco' dseáng'- nitab~ dsí'naa' e íb' dsea' cajúñ- fí' dse' crúu^ uii~ jalé' dsee- quí'-ii', jo uíi' e lajōb calí-, jōba' lana lajaléng' jnea~aa' lafa' nicajúm-baa' cajo. 15 Jo Dsea' Jmáam- dsea' cajúñ- uíi' dsee- quiá'- lajaléng' dsea' jmgüí jo lajōba' jaléng' dsea' i nilíng' dsea' quiá'- dsea' do jo 'né- seeiñ' e jmóor' lajii' e iñ~ yaaiñ~, dsuco' dseáng'- lajii' e iing~ dsea' doba' e 'né- jmér-. Cō' íb' dsea' i cajúng- jogui cají'tur mi~ cang' lajo uii~ quiá'- jalé' dsee- quiá'- jaléng' i dsea' do.

16 Jo lajii' ie~ jmi~ e já'- calí'-naa' e lajōb líí, jōba' jo' í' dsí' jnea'^ uii~ quiá'- jaléng' dsea' laco' jíí' e í' dsíí' dsea' jmgüí; jo nañi' fa' lamí~ jéeng'gui í' dsí' jnea'^ e Dsea' Jmáang- líiñ' jíí' dsea' jmgüíb', jo dsu' lanagui jo' í' dsí'naa' lajo uii~ quiá'r-. 17 Cō' lana lajaléng' dsea' i niseeng' cøøng' cōo'- Dsea' Jmáang- nica'uíñ- dsea' 'mám-; jo cab' nicasé- jalé' e lamí~ quí' tñiñ' jmóor', jo lana nijmóor' jalé' e guiá-, cō' jaam' dsea' 'míng- nilíiñ'.

18 Jo dsu' 'ñiab' Fidié' dsea' jmóor' jalé' e jo, cō' la'eáang' cōo'- Dsea' Jmáam-ba' e cajméer' e lana nisee-naa' juguiá- júu^ røø' cōo'r- jogui cacuø'r' jnea'^ ta~ e niguiá'naa' júu^ quiá'r- e laco' cuøøng' niliseeng' dsea' juguiá- júu^ røø' cōo'r- cajo. 19 Jo lí' laco' cuøøng' fe'ee' e la'eáang' cōo'- Dsea' Jmáang-, Fidié' nicajméer' e niliseeng' dsea' juguiá- júu^ røø' cōo'r~, jo ja' mí' cajme'r' cuente lajalé' dsee- e nica'ée' dsea' jmgüí. Jo dsea' dob cajo dsea' nicacuø'r' jnea'^ ta~ e laco' niguiá'naa' júu^ e nicajméé' Fidié' e niliseeng' dsea' juguiá- júu^ røø' cōo'r- jee~ jaléng' dsea' jmgüí. 20 Jo jnea'^ lí'naa' dsea' i casíng' Fidié' cuaiñ~ quiá'- Dsea' Jmáang-, jo cuøøng' lí' fe'ee' e lafa' 'ñiab' Fidié' mí'r' 'nú' jmi'ee' la'eáang' cōo'- jnea'^. Jo uíi' e lajōb líí, jōba' la'eáang' Fíi'naa' Dsea' Jmáang- mii' i 'nú' jmi'ee' e nijméé'na' quijí- jial niliseeng'na' juguiá- júu^ røø' cōo'-

Fidiée⁵. ²¹ Jo jii[~] cōō[~] dsee⁻ ja[~] ca'ée[~] Dsea[~] Jmáang⁻, jo dsu[~] Fidiée[~] cajméer[~] e dsea[~] dobing[~] i cacō⁻ lajalé[~] dsee⁻ qui⁻ii'. Jo cajméer[~] lajo e la'eáang[~] cōō[~] dsea[~] do ni'uíng⁻naa[~] dsea[~] i ja[~] røøng[~] dsee⁻ fi[~] quini[~].

6

¹ Jo lana, uii[~] e jnea[^] lí'naa[~] dsea[~] i jmóo[~] ta[~] e nicangúng[~]naa[~] quiá⁻ Fidiée[~], joba[~] liúung[~]naa[~] 'nú[~] e ngocáng[~] dsi'naa[~] jo síi[~]naa[~] 'nú[~] e ja[~] lí[^] jmi'h[~]na[~] lajo e guiúng⁻ Fidiée[~] cōō[~] 'nú[~]. ² Dsucō[~] lalab fé[~] Fidiée[~] fi[~] ni[~] ji[~] quiá⁻r⁻: "Jo canú[^]baa júu[^] quií[~] mi[~] catí[~] í[~] lajo; jogui cajmicōō[~]baa 'nu[~] mi[~] catí[~] í[~] e caláan⁻ jee[~] jalé[~] dsee⁻ quií⁻." Jogui lanab catí[~] í[~] e ninú⁻ Fidiée[~] júu[^] quií⁻na'. Jjogui lanabi cajo dseáng⁻ catí[~] í[~] e nileáng[~] dsea[~] jee[~] jalé[~] dsee⁻ quiá⁻r⁻!

³ Jo jnea[^] contøøm⁻ ee⁻naa[~] guiá⁻ fi[~] quini[~] dsea[~] rú[~]naa[~] e laco[~] ja[~] nifé[~] dsea[~] ga[~] uii[~] quiá⁻ e ta[~] e jmoo⁻naa[~]. ⁴ Jo dsu[~] jnea[^] lí[^] lí[~] jmoo⁻naa[~] li[~] e lí[~]naa[~] dsea[~] i jmoo⁻ lajii[~] e iing[~] Fidiée[~], cō[~] jnea[^] eáam[~] jmoo⁻naa[~] té[~]naa[~] e féng[~] dsi'naa[~] cōō[~] jalé[~] iihuú[~] e dsingúng⁻naa[~] jogui cōō[~] jalé[~] e 'né⁻naa[~] jogui cōō[~] jalé[~] fi[~]í[^] dsí[~] e dsingúng⁻naa[~]. ⁵ Jogui jmoo⁻baa[~] té[~]naa[~] cajo mi[~] bóøng⁻ dsea[~] jnea[^] cōō[~] sii⁻, jogui mi[~] táng[~] dsea[~] jnea[^] fi[~] dsí[~] 'nuñí[~], jogui mi[~] táng[~] dsea[~] jnea[^] mí[~], jogui mi[~] jmoo⁻naa[~] ta[~] ii[~], jogui mi[~] ja[~] 'ga[~] lí[~] güü⁻naa[~] uøø[~], jogui cajo mi[~] ngüing[~]naa[~] oo[~]. ⁶ Jjogui jmoo⁻naa[~] li[~] e lí[~]naa[~] dsea[~] i jmoo⁻ lajii[~] e iing[~] Fidiée[~], cō[~] jnea[^] ja[~] beáang[~] dsee⁻ yee⁻naa[~], jogui eáam[~] nine⁻naa[~] júu[^] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang⁻, jogui eáam[~] guiúng⁻naa[~], jogui eáam[~] féng[~] dsi'naa[~] cōō[~] jaléng[~] dsea[~] rú[~]naa[~], jogui seem[~] Jmiguí[~] quiá⁻ Fidiée[~] cōō[~] jnea[^], jogui dseáng⁻ lajam[~]'ba[~] 'neáang[~]naa[~] jaléng[~] dsea[~] rú[~]naa[~], ⁷ jogui dseáng⁻ lajang⁻ guia[~]naa[~] júu[^] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang⁻, jogui la'eáang[~] cōō[~] bí[~] 'gøøng[~] quiá⁻ Fidiée[~] jmoo⁻naa[~] jalé[~] e quií⁻naa[~] jmi[~]. Jo jmáang[~]naa[~] ta[~] e ee⁻naa[~] røø[~] na e laco[~] jmi'øng[~] yee⁻naa[~] jee[~] jalé[~] e dsingúng⁻naa[~] jogui e laco[~] ningü⁻naa[~] quiá⁻ dsea[~]. ⁸ Jo dsu[~] seab[~] mi[~] jmi'gó[~] dsea[~] jnea[^], jogui sea[~]'bi mi[~] jmáiñ[~] ga[~] jnea[^], jogui sea[~]'bi mi[~] fé[~]r[~] guiá⁻ uii[~] quií⁻naa[~], jogui sea[~]'bi mi[~] fé[~]r[~] e ga[~] cajo. Jogui jmáiñ[~] jnea[^] e lafa[~] dsea[~] quie[~] júu[^] e o[~] já⁻ lí[~]naa[~], nañí[~] fa[~] júu[^] já⁻'ba[~] e fé[~] jnea[^]; ⁹ jogui jmáiñ[~] jnea[^] e lafa[~] lí[~]naa[~] dsea[~] i ja[~] cuim[~]'bre, nañí[~] fa[~] guiúb⁻ nicuíng[~] dsea[~] jnea[^]; jogui lí[~]naa[~] lafa[~] dsea[~] i tí[~] lí[~] nijúung⁻, dsu[~] mí[~] 'noo[~]'bi see⁻naa[~]; jogui eáang[~] cuø[~]r[~] jnea[^] iihuú[~], dsu[~] ja[~] mí[~] cajngaiñ[~] jnea[^]; ¹⁰ jogui lafa[~] fi[~]í[^] lí[~]naa[~], dsu[~] o[~] já⁻ lajo, cō[~] contøøm⁻ iáang[~] dsi'naa[~]; jogui lafa[~] dsea[~] tiñíng⁻ lí[~]naa[~], dsu[~] o[~] já⁻ lajo, cō[~] i fím[~] dsea[~] eáang[~]gui nica[~]'íñ[~] güea[~] quiá⁻ Fidiée[~] la'eáang[~] cōō[~] jnea[^]; jogui lí[~]naa[~] lafa[~] dsea[~] i ja[~] sea[~] quiá⁻ jii[~] cōō[~], dsu[~] o[~] já⁻ e jo, cō[~] lajaléb[~] e 'né⁻naa[~] seab[~].

11 Joba' fii~guu' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- i seeng` fí' na fí' Corinto, e nicaféeng'~naa' 'nú' dseáng'- lajii' e í' dsi'baa', jogui nicasií'~naa' 'nú' e júu^ na uíi' e eáang' 'neáang'naa' 'nú'. 12 Jo ja` sea` jii'~ coo` quí' jnea'^ e fa' ja` 'neáang'naa' 'nú', dsu' 'núb' dsea` i ja` 'ga' lí' 'neáang'na' jnea'^. 13 Joba' má'i'~i 'nú' jmi'ee' lana lí'^ laco'gui jmoo` tiquiá'^ jaang` jiuung` e féiñ' jóor', e jmi'neáang'na' jnea` lí'^ laco'gui jmoo` jnea` cóo'~ 'nú'.

Jaléng' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- líiñ' lafa' guá'- lí' seeng` Fidié'

14 Jogui lana, dsea` rú'naa', e laba' fii~i 'nú' e ja` quing'` yaang~na' jee~ jaléng' i dsea` i ja` já'- líng` júu^ quíá'- Dsea` Jmáang-, co' ja` quí'~ jmi' e jaléng' i dsea` i ée` røø` niliseeiñ` cøøng` cóo'~ jaléng' i dsea` i ja` jmoo` lajo; jogui ja` quí'~ jmi' cajo e nisíng- røø` lí' jnea` jì cóo'~ gui fí' lí' nuu'. 15 Jogui ja` quí'~ jmi' cajo fa' Dsea` Jmáang- nisiñ' røø` cóo'~ fii' i 'líng', o'gui jaang` dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- fa' quí'~ jmi' e nijmér- lajo cóo'~ jaang` dsea` i ja` já'- líng` júu^ quíá'- dsea` do. 16 Jogui ja` quí'~ jmi' cajo fa' e røø` lí' e guá'- lí' jmiféng' dsea` Fidié' laco'gui e guá'- fí' lí' teáang` jaléng' dié~ dsea` cuu`. Dsuco' jneaa~aa', dsea` lí'naa' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang-, lí'naa' lafa' guá'- quíá'- Fidié' i seeng` car` ngongú' jmi' lí'^ laco'gui cajíñ'~ 'ñia'r' ie~ lami~ jéeng'gui do ie~ lami~ cajíñ'- lala: Jo contøøm- niliseen- jogui ningú- jee~ jaléng' dsea` quíe- e. Jogui jneab~ dsea` nilín- n Fidié' quíá'r-

jogui íb' dsea` nilíng- dsea` quíe- e cajo.

17 Jo uíi' e lajob lí', joba' cajíng'-gui Fidié' lala:

Jmi'naang- yaang~na' jee~ jaléng' dsea` i ja` já'- líng` júu^ quíe- e,

jogui jmihuíng^ yaang~na' quíá'r-.

Jogui ja` quíng'na' jee~ jalé' e 'lí' e jmoo` jaléng' i dsea` do, jo lajoba' ni'ín'~ jnea` 'nú'.

18 Jogui jneab~ dsea` nilín- n Tiqui'na',

jogui 'núb' dsea` nilíng- na' jóo'o.

Jo lanab fé' Fí'naa' Fidié' i quí'~ jmi' jmé' lí'^ doñí' ee'.

7

1 Joba' fii~i 'nú', dsea` rú'naa' i 'neáan`n eáang', e lanab lí' júu^ quíá'- Fidié' e nicacuø'r' jneaa~aa' e nijmitir~. Jo uíi' e lajob lí' e júu^ jo, joba' 'né- 'naam- yee~naa' jee~ jalé' e dseáng'~ nilé- fí' ngúu' táang'naa' jogui fí' jmi'guí' quí'naa', co' lí' lí' 'né- e nijjáang'~ yee~naa' dseáng'- congua' fí' jaguó' Fidié' e laco' nijmó'naa' jmang'^ e guiá- uíi' e jmi'goo~naa' dsea` do.

Mi~ já'- calíng- dsea` Corinto júu^ quíá'- Dsea` Jmáang-

2 Jo fñ-guñ 'nú' e nijmi'neáang`na' jnea` e ngocáng` óo`na'. Dsucó' cóo` jñi` jaang` dsea` fa' nicajmó`naa' e soo` dsí`naa', o`gui mí' ca'lee`naa' quíá` jñi` jaang` dsea`, o`gui mí' jmigó`ng`naa' dsea` cajo. 3 Jo dsu' ofa' éen`n 'nú' cóo` e júu` la, co' lí' laco'gui la nicafñi` 'nú' ie` lamí` jéeng`gui do e dseáng`- 'neám`baa' 'nú' nañi' song see`naa' osi nijúu`naa' é. 4 Jogui dseáng`- lajñi` e í' dsí`baa, e joba' fñi` 'nú', jogui eám' iáang` dsii` cóo` 'nú'. Jogui jee` jalé` iihuñ` e dsingñ`n fí' la, eám' jmi'iaang` dsii` jogui cuó` bi` ñiá'a. 5 Jo lajñi` ie` lamí` cagüé`naa' fí' la fí' lí' se' Macedonia, ja` mí' caliseá' fí' quí`naa' fa' e nicajmi'ing`naa' cateá', dsucó' huñg` eáang` cangojéé' quí`naa' lacaang` lí' ngi`naa' uí` e seeng` jaléng` i` 'ní' níi` quí`naa' lacúng` lajñg` lí' ngi`naa', jogui e 'gó`baa' cajo. 6 Jo dsu' Fidié` i` jmitíi` dsíi' jaléng` dsea` i` líng` fí'í', jo íb` dsea` nicajmitíi`r` dsí`naa' uí` e nicagüéng` i` dsea` rú`naa' dsea` quíá`- Dsea` Jmáang` i` sii` Tito. 7 Jo dsu' o' jñi` e cagüéng` Tito fí' la e iáang` dsí`naa', co' lajob lí`naa' cajo uí` e eám' iáang` dsíi' i` Tito la dsucó' cajmi'iaang`na' dsíi'. Jogui cajím`-biguir cajo e eám' iing` 'nú' e nimáang`tu' jnea`, jogui cajím`-bir jalé` fí'í' dsíi' e jmoo`na' uí` jnea` jogui cajo eám' guíng` óo`na' jnea`. Jo uí` e lajob jmoo`na', joba' cóo` e jo eáang`gui cali'iaang` dsii`.

8 Jo nañi' fa' e jì' e casñ`n quí`na' do lamí` jéeng`gui cajmée` e calíng`na' fí'í', jo dsu' ja` jó` dsii` lana uí` e cajmé` e lajo. Jo cajob` dsii` dsu' uí` e huó`m`-jiu` cajmee`na' fí'í' cóo` jalé` e júu` e fé` e fí' ní` jì' do. 9 Jo dsu' lanagui jmi'iaam` dsii`, dsu' o' uí` e calíng`na' fí'í', co' jmi'iaang` dsii` e la'eáang` cóo` e calíng`na' e fí'í' dsíi' doba' e caqui`- jñing` yaang`na' fí' quini` Fidié`. Dsucó' lí' laco' la tí' dsíi' Fidié` cajmee`na' e fí'í' dsíi' e cangongñg`na' do, joba' jnea` ja` ee' ca'lee`naa' quí`na' jñi` cóo` cóo` e júu` e casí`naa' 'nú' do. 10 Dsucó' e lijiuung` dsíi' e íng` dsea` laco' la tí' dsíi' Fidié` ja` se'r` dsee` mí` dsingñiñ` lajo, dsu' e jo íng` ta` e laco' niqú`- jñing` yaaiñ` fí' quini` dsea` do, jo lajoba' nileáiñ` jee` jalé` dsee` quíá`r`, jo ja` jó` dsíi' jalé` e cangongñiñ` do. Jo dsu' jaléng` dsea` i` ja` cuíng` Fidié`, mí' se'r` dsee` dsu' uí` e íñ` jalé` fí'í' dsíi', joba' e jo jmoo` e 'naaiñ` congua' cóo` Fidié`. 11 Jo quie`na' cuente e eám' guíu` nica'uíng` quí`na' cóo` jalé` e fí'í' dsíi' e nicangongñg`na' do! Co' nica'íng`na' e jo lí' laco' la tí' dsíi' Fidié`. Dsucó' e jo cajmée` e lajang` júu` ca'íi' óo`na' laco' catíng` jogui e cajmi'óng` yaang`na', jogui e cajmi'óng`na' jnea`, jogui cajmée` e caligúing`na' uii` quí`na', jogui cajmée` bi` cajo e ca'í' fò' quí`na'. Jo mí' cangf` jo, cali'íng` 'nú' e nimáang`tu' jnea`, jogui ca'í' óo`na' e nicuó`na' iihuñ` i` dsea` i` ca'ée` dsee` do. Jo cóo` jalé` e nicajmee`na' do nicajmiiling`

yaang~na' e ja` ee` caquing'na' jii~ coo` jee~ jalé' e cangojéé' do. ¹² Jo co' lajob líí, joba' mi~ cajme'e e ji' e casin~n quí~na' do, ja' ca'f' dsii~ uii~ quíá'~ i dsea' i ca'lée' do o'gui uii~ quíá'~ i dsea' i cangonging~ ga' do, jo dsu' cajme'e e ji' do e lí' laco' nilili' fí' quini~ Fidiée' jial tí' guing~ óo'na' uii' quí~naa'. ¹³ Jo uii' e lajob jmoo'na', joba' nicalitíi' dsí'naa'.

Jogui o' cóo'~ jii~ e jo e nicalitíi' dsí'naa', co' eáang'guib nicali'íang' dsí'naa' dsu' e nicagüeng~ Tito fí' la e íang' dsír' dsu' uii' e nicacuøø'na'r bí jogui e nica'ee~na' guiá~ cóo'r'. ¹⁴ Jo nicafüib~ jnea~ Tito lami~ jéeng'gui e eám' íang' dsii~ cóo'~ 'nú'; joba' ja' lí' cøøng ta~ cafü~ire lajo. Dsuo' dseáng'~ júu^ jáb'~ jalé' e nicasíi'naa' 'nú' lí' laco'gui jii~ júu^ e nicasíi'naa' Tito cajó cuaiñ~ quíá'~ e eám' íang' dsí'naa' uii~ quíá'na'. ¹⁵ Jo lana eáang'guib íang' dsí' Tito uii~ quíá'na' dsu' uii' e cajmee~na' náu'na' júu^ quíá'r~, jogui e guiá~ óo'ba' ca'íing'na're mi~ caguié~ fí' na. ¹⁶ Jo jnea~ eám' íang' dsii~ dsu' uii' e dseáng'~ tab~ dsii~ cóo'~ 'nú'.

8

Mi~ caseáng' cuu~ e licóo' dsea' quíá' Dsea' Jmáang~

¹ Jo lanagui, dsea' rú'naa' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~, ii~naa' síi'naa' 'nú' jial tí' guiúng~ Fidiée' nicajméer' cóo'~ jaléng' dsea' quíá'r~ i neáng' fí' lí' se' Macedonia. ² Jo nañi' fa' eáang' nica'íng' jaléng' i dsea' do jalé' iihuá', dsu' dseáng'~ eám' íang' dsír'. Jo nañi' fa' tiñim~bre eáang', jo dsu' e íang' dsí'bre nicaseáin' jalé' cuu~ e laco' nijmicóo'r~ dsea' rúin', jo nicacuøø' e jo lafa' eáang' sea' cuu~ quíá'r'. ³ Jo tíib' ni~ jnea~ e íang' dsíib' i dsea' do caseáin' jalé' e cuu~ do lí' jie~ jii~ e quí'r~ jmü~, jo car' jii~ lí'gui lajo nicaseáin'. ⁴ Jo i dsea' i seeng' fí' lí' se' Macedonia do, eám' camí'r' jnea'~ jmí'ee~ e laco' nicuøø'naa' fí' e cuøøng' nijmicóo'r~ jaléng' i dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~ i seeng' fí' Jerusalén. ⁵ Jo dsu' lí'guib cajméer' jii~ laco' lami~ í' dsí'naa', co' jí'gui cajáng' yaaiñ~ la'uii~ e nijmitir~ dseáng'~ lajii~ e iing~ Fidiée', jo mi~ cangf' jo, cajáng' yaaiñ~ fí' quini~naa' e laco' nijmitir~ lajii~ e nisíi'naa're e nijmér' lí' jialco' la tí' dsí' Fidiée'. ⁶ Joba' nicamü'naa' Tito jmí'ee~ e nisitüin' lajii~ e nicaseáang'~ 'nú' e íang' óo'na' lí' laco' jii~ e nicanaaiñ~ sitüin' ie~ lami~ jéeng'gui do. ⁷ Jo jaléng' 'nú', la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quíá'~ Fidiée', quí'na' jmü~ jmée^na' doñi' ee' uii~ e já'~ líng'na' júu^ quíá'~ Dsea' Jmáang~, jogui eáang' tiing'na' fo^na' júu^ quíá'~ Fidiée', jogui eáang' tiing' ngáng'na' e júu^ jo, jogui eáang' guiá' áa'na' e jmicóo'na' jaléng' dsea' rúng'na', jogui eáang' 'neáng'na' jnea' lí' laco' jii~ e calitíng'na' quí~naa', jo lajoba' 'né~ e eáang'gui nisáng'na' cóo'~ jalé' e seáang'~na' do.

⁸ Jo dsu' ofa' quiá' u ta' 'nú' e dseáng' lajo 'né' nijmécó'na'; dsuco' lico' jnea' iin' e niliñi' su dseáng' lajang' júu' 'neáng' 'nú', dsea' rúng'na', e laco' nilili' su guia' óóna' e nijmicó'na' dsea' rúng'na' lí' laco' jmóo' i dsea' caguiaang' do. ⁹ Jo guiáb' niñi' 'nú' e Fíinaa' Dsea' Jmáang', uii' e eáang' guiúñ' cóo' jneaa'aa', joba' mi' cagüéñ' fi' jmigü' la ca'uiñ' jaang' dsea' tiñing' uii' jneaa'aa', nañi' fa' jaang' dsea' i niing' eáam'bre lñiñ' fi' ñifi'. Jo cajmээр' lajo e laco' la'eáang' e ca'uiñ' jaang' dsea' tiñing', joba' jneaa'aa' ni'ling'naa' jalé' e jlo' e catñ'naa'.

¹⁰ Jo e laco' ni'uíng' guiá' qui'na', joba' nifi' i 'nú' lajii' e i' dsii' cuaiñ' quiá' e júu' la. Co' jii' ie' mi' cajii'ba' canaang' 'nú' e caseáang'na' jalé' e cuu' jo, jo dseáng' e ngocáng' óoba' cajmee'na' lajo. ¹¹ Joba' lana jmité'na' cóo' lajii' e nicanaang'na' jmoo'na' do lí' laco' jii' jialco' li' dsitíng' qui'na'. Jogui jmee'na' lajo e iáang' áa'na' lí' laco' líng'na' ie' lami' ca'í' óóna' e canaang'na' cajmee'na' e jo. ¹² Dsuco' mi' jaang' dsea' dseáng' lajang' iáang' dsír' e líng'go ee' iñ' cuør', joba' ím' Fidié' lajii' e cuør' i dsea' do lí' laco' jii' e dsitíng' quiár', dsuco' ja' mí' Fidié' jalé' e ja' sea' quiá' dsea'.

¹³ Jo dsu' ja' ii'naa' e fa' uii' e 'nú' nijmicó'na' jaléng' i dsea' rúng'na' do, jo lajee' jo 'nú' nimó'na' oo'. ¹⁴ Co' guiá' gui e nilisea' conrøø' qui'na' lajaang' lajaang'na'. Dsuco' lanagui seab' qui' 'nú' lajii' e 'né' quiá' i dsea' do. Jo dsu' mi' cóo' née'gui i dsea' íb' nilisea' quiár' lajii' e 'né' qui' 'nú', jo lajoba' nilisea' conrøø' qui'na'. ¹⁵ Jo lí' laco'gui la fé' fi' ni' jii' quiá' Fidié' lí' fé' lala: "Jo' e caseáang' quiá' i dsea' i casití' jmiguiá', o'gui cali'né'gui quiá' i dsea' i casití' capi'."

Mi' cangó' Tito fi' Corinto

¹⁶ Jo cuør'ø'ø' gui'máang' Fidié' uii' e cajmээр' e Tito ca'í' dsír' eáang' uii' qui'na' lí' laco' jii' e i' dsi' jnea' cajo. ¹⁷ Jo ca'íb' dsír' e nijmér' lajii' e cafñ'ire, jogui co' e eáam' guing' dsír' 'nú', joba' 'ñia'bre ca'í' dsír' e nidsér' e nidsi'éer' 'nú' fi' na.

¹⁸ Jo colíng' cóo' Tito, nisín'n fi' na jaang' dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i eáang' guiá' fé' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' uii' quiá' uii' cóo' jalé' e guiá' e nicajmээр' lajee' e ngir' guiar' júu' quiá' jial laang' dsea' jee' jalé' dsee' quiár'. ¹⁹ Jogui cajo jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáam'bing' caguíng' i dsea' do e laco' ningir' cóo' jnea' jogui e laco' nijmicó'r' jnea' e nidsicá'naa' jalé' e caseáang' do. Jo jalé' e jo jmoo'naa' e laco' jmi'goo'naa' Fíinaa' Fidié' jogui e laco' niní' dsea' jial tí' e iáang' dsí'naa' e jmicó'naa' dsea' rú'naa'. ²⁰ Jo ii'naa' e ja' nifé' dsea' ga' uii' quiá' jial née' ni'naa' jalé'

e cuu⁻ e seáng^l~naa^l la. ²¹ J_oba^l jmi'úungⁿnaa^l e jmoo⁻naa^l jmag^l e guiá[^], j_o o' jii^l fi' quini[~] Fii'naa^l Fidié[~] jmoo⁻naa^l laj_o, co' laj_ob jmoo⁻naa^l cajo fi' quini[~] jaléng^l dsea[~] jmigü[^].

²² J_o colüing[~] cóo^l~ i dsea[~] gáng⁻ na, nisín⁻n fi' na jaang^ggui dsea[~] rú'naa^l dsea[~] quía^l- Dsea[~] Jmáang⁻ i eáang^g nicajmili[~] e guiá[^] dsíir[^] e jmicóo^r~ jaléng^l dsea[~] rúin^l. J_o dsu^l lana eáang^ggui nijmilir[~] e líiñ^l laj_o uí^l~ e nita[~] dsíir[^] cóo^l~ 'nú^l'. ²³ J_ogui cuaiñ[~] quía^l- Tito fii⁻ i 'nú^l' e líiñ^l jaang^g dsea[~] rú'naa^l i ngi^g jmoo⁻ ta[~] colüing[~] cóo^l~ jnea[~] e laco^l nijmicóo^l~naa^l 'nú^l'. J_ogui fii⁻ i 'nú^l' cuaiñ[~] quía^l- i dsea[~] quía^l- Dsea[~] Jmáang⁻ i gáng⁻gui do e líiñ^l dsea[~] i casíng^g dsea[~] quía^l- Dsea[~] Jmáang⁻ i seeng^g fi' la j_ogui e eám^g jmiféiñ^l Dsea[~] Jmáang⁻. ²⁴ J_oba^l fii⁻ i 'nú^l' e jmi'neáangⁿna^l i dsea[~] gaang^g i síngⁿnaa^l la, j_o laj_oba^l nilita[~] dsíir[^] e sea[~] uíng[~] e jnea[^] eáang^g íaang^g dsí'naa^l uí^l~ quíi⁻na^l. J_o laj_oba^l niliñí^l cajo jaléng^l dsea[~] quía^l- Dsea[~] Jmáang⁻ caguaang⁻gui e dseáng^l~ lajang^l júu[^] e 'neáang^g 'nú^l i dsea[~] gaang^g na.

9

Jial caseáng^l jalé^l e 'né- dsea[~] quía^l- Dsea[~] Jmáang⁻

¹ J_o lana, dsea[~] rú'naa^l dsea[~] quía^l- Dsea[~] Jmáang⁻, lín⁻n e j_o ngii^l lí^l fa^l 'né⁻ e nisíng^gguá^l jì^l quíi⁻na^l cuaiñ[~] quía^l- jalé^l e 'né⁻ seáng^g e quía^l- nilicóo^l~ i dsea[~] rú'naa^l caguaang⁻ do i neáang^g fi' Jerusalén, ² co' niñi'baa guiá[^] e eám^g íaang^g óoⁿna^l e nijmée[^]na^l laj_o. J_oba^l contøong⁻ e íaang^g dsii⁻ fii⁻ i jaléng^l dsea[~] seeng^g fi' lí^l se^l Macedonia e jii^l~ ie[~] cajii^lba^l e íaang^g óoⁿ 'nú^l', dsea[~] seeng^gna^l fi' na fi' lí^l se^l Acaya, e nijmicóo^l~na^l jaléng^l dsea[~] rúng^lna^l dsea[~] quía^l- Dsea[~] Jmáang⁻. J_o uí^l~ e laj_ob íaang^g óoⁿna^l e jmoo⁻na^l, j_oba^l laj_ob iing[~] nijmé⁻ cajo jaléng^l i dsea[~] seeng^g e fi' lí^l se^l Macedonia do. ³ J_o dsu^l lanagui lab nisínⁿ fi' na laj_o gaang^g i dsea[~] quía^l- Dsea[~] Jmáang⁻ la, j_o laj_oba^l nilili[~] e dseáng^l~ já^l lajii^l~ júu[^] e nicafá^l-a uii[~] quíi⁻na^l cuaiñ[~] quía^l- jalé^l e seáng^gna^l do. Co' jnea[~] iin⁻n e néeb^g guiá[^] quíi⁻na^l lí^l laco^l nicafá^l-a lamí[~] jéeng^ggui. ⁴ J_o laj_ob 'né⁻ jmée[^]na^l, co' jial fing song cangolíng⁻ cóo^l~ jnea[~] fi' na tú⁻ 'ní^l máng^l~ dsea[~] i seeng^g fi' Macedonia, j_o ninír[^] e ja^l mí^l néé^g guiá[^] quíi⁻na^l. J_o song laj_ob líí^l quíi⁻na^l, j_oba^l fi'ib^l nicá^l jnea[~] jóng^g uí^l~ e eáang^g nicajmita[~] dsí'naa^l cóo^l~ 'nú^l'. J_o fá^l-a e júu[^] na e laco^l ja^l nifá^l-a e 'núb^l dsea[~] ni'íing^lna^l e fi'í^l do. ⁵ J_o uíng[~] e laj_ob, j_oba^l nicafí^l dsii⁻ e dseáng^l~ guíim[^] e jang^l~ nimí^l~ i i dsea[~] rú'naa^l dsea[~] quía^l- Dsea[~] Jmáang⁻ la e jang^l~ nidsi^leer[~] 'nú^l la'uii[~], j_o laj_oba^l cuøong^g e nijmicóo^r~ 'nú^l e niseáng^l lajii^l~ e nicacuóⁿna^l júu[^] quíi⁻na^l lamí[~] jéeng^g e niseáang^lna^l. J_o laj_oba^l niné⁻ guiá[^] lajalé^l e nicaseáang^lna^l do e íaang^g óoⁿna^l, j_o o' e 'mang^l~ óoⁿna^l.

⁶ J_oba^l fii⁻ i 'nú^l', dsea[~] rú'naa^l, e téé^g óoⁿna^l e júu[^] la: "I dsea[~] i ja^l 'leáang^g mijú^l jní^l, j_oba^l ja^l 'leáang^g nisitíiñ^l mí[~] niró^l.

Jogui ì dsea` ì jni' jmiguiá' mijú, joba' jmiguiab' nisitáin' mi` niró." 7 Joba' lajaang` lajaam` dsea` 'né` cuór` lajii~ e nica'f dsír' e nicuór~, jo ja` 'né` cuór` e jo e lijjuung` dsír' osi e laguidseaang` é, dsucó' eáam` 'neáang` Fidiée` jaléng' ì dsea` ì cuó' e iáang` dsíí. 8 Jo quáb'~ Fidiée` jmi~ jmér` e nidsijée` guiá~ quíi` na' e laco' nilisea` jmiguiá'gui jalé' e 'né` na'. Jo lajoba' nilisea` quíi`-na' lalíng` jalé' e jo, jogui cajo niseáam`-bi e laco' cuóøng` nijmicóo'~na' jaléng' dsea` rúng'na' ì 'né` quíá'~ lajo. 9 Dsucó' lalab fé' fí ni` jì quíá'~ Fidiée`:

Jo e iáang` dsíi'bre nicacuó'r` jaléng' dsea` tiñíng~, jogui jalé' e guiá~ e cajmээр, dseáng`- ja` tóo` jmi~ fa' e ni'íng~. 10 Jo Fidiéeb` dsea` cuór' jalé' e mijú` e jni' dsea, jo íbi cajo ì cuó' e laco' sea` jalé' e gø' dsea. Jo íb` dsea` nicuó'~ 'nú' lajalé' e 'né` quíi`-na' e laco' nijngá'na', jogui dsea` íb` cajo dsea` nijmér` e nidsicuáng`gui jalé' e ro'na' e laco' cuóøng` e jmicóo'~na' e iáang` óo'na' jaléng' dsea` rúng'na'. 11 Jo lajoba' nilisea` quíi`-na' langúng` íng~ jalé' e 'né`-na' e laco' cuóøng` e eáang`gui nijmicóo'~na' dsea` rúng'na' e iáang` óo'na'. Jo mi~ nijáa'~naa' jaléng' dsea` rú'naa' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang` jalé' e cuu` e nicaseáang`~na' do, joba' eáang` nicuó'r` gui'máang'~ Fidiée`. 12 Dsucó' lajii~ e nidsicá'naa' do e nicuóø'naa' ì dsea` rú'naa' do o' jii'~ lico' nijmicóo'~naa'r` còo'~ jalé' e 'né`r~, co' lajob cajo, la'eáang` còo'~ jalé' e nicuóø'~naa'r` do, nijmé` e eáang`gui nicuó'r` gui'máang'~ Fidiée`. 13 Jo jaléng' ì dsea` ì ni'íng' lajii~ e nicaseáang`~na' do, eáang` nijmiféin' Fidiée~, co' nililí'r` e dseáng`- jmoo` 'nú' núu'~na' e júu` quíá'~ Dsea` Jmáang` e nijá'~ calíng`-na' do. Jogui lajobi ì dsea` do cajo nijmi'góbre Fidiée` uíi'~ jalé' e iáang` óo'na' e nicajmee`na' guiéé` jee` ír` jogui jee` jaléng' ì caguiaang`gui cajo. 14 Jogui ì dsea` do nimí'~biguir Fidiée` uii~ quíi`-na' car` ngocáng` dsír' uii'~ jalé' e eáang` guiá~ e nicajmée` Fidiée` còo'~ 'nú'.

15 Jo gui'máang'~ Fidiée` uíi'~ quíá'~ e nicacuó'r` jneaa`aa' e ja` còøng` còo'~! Jo dseáng`- ja` ne`naa' e` còo'~ júu` nífé'naa' cuaiñ` quíá'~ e jo!

10

Mi~ cajmi'óng` 'ñia' Paa` quíá'~ jaléng` dsea` ì 'núng` ír`

1 Jnea` Paa~, jo lana míi'~i 'nú' jmi'ee` la'eáang` còo'~ Dsea` Jmáang~, ì dsea` ì ja` jmiféng' 'ñia' jogui ì eáang` guiúng~. Jo seem` dsea` ì fé' e mi~ táang` jnea` jee` 'nú', lín'n jaang` dsea` ì ja` e júung~, jogui mi~ táan'n lí` huíi~, lín'n jaang` dsea` ì teáb` dsíí fé' júu` ii'. 2 Joba' míi'~i 'nú' jmi'ee` e mi~ niguiéé` e ni'ee` e 'nú' fí` na, ja` jmée`na' jii'~ còo` e ja` dseeng` e laco' ja` nijmee` e ii` júu` quíé` e còo'~ jaléng' 'nú' lí'~ laco' í` dsii` e nijmee` e còo'~

i lüing~ 'nú' i 'núng` jnea' e jmoo~naa' jalé' e jmoo~naa' lí' laco' lí dsi'naa' yee~naa'. <sup>3</sup> Jo e já' e lí'naa' dsea` jmigüí, jo dsu' ja` jmáang'~naa' ta~ jalé' e tüing` ngáng' dsea` jmigüí e laco' nilí'~naa' jaléng' i 'ní' ní~ júu` quíá'~ Dsea` Jmáang~. <sup>4</sup> Co' jnea' ja` jmáang'~naa' ta~ jalé' e quí'~ tüing` dsea` jmigüí jmáañ' ta~ mi~ 'ní' níng~ rúñ'. Co' jnea' jmáang'~naa' ta~ bí 'gøng' quíá'~ Fidié~, co' e joba' quí'~ jmí~ ni'ling~ jalé' e jnúng' quíá'~ júu` quíá'~ dsea` do, jogui cóo'~ e bí 'gøng' doba' ni'ling~naa' jalé' e 'núng' júu` quíá'~ Fidié~, <sup>5</sup> jogui cóo'~ e joba' ni'ling~naa' cajo jalé' júu` róo~ e ja` cuø' fí e nilíñ' dsea` júu` quíá'~ dsea` do. Jogui jalé' e í dsi' dsea` jmigüí, fí jaguó' Dsea` Jmáang~ guía'naa' e jo e laco' nijmé~ núu'~ jalé' ta~ quíu' dsea` do. <sup>6</sup> Jo mi~ nijmoo' 'nú' núu'~na' laco' sí'í júu` quíá'~ Dsea` Jmáang~, jo song lajee` jo seem'bi i lüing~ 'nú' i ja` jmoo' lajo, joba' dseáng'~ néeb' guíu' quí'naa' e nicuø'~naa' iihuí' jaléng' i dsea` í.

⁷ Jo 'nú', mi~ ee'go jøø~na', lico' jøø~na' jüí' laco' jnéeng~, dsu' ja` ca'na' cuente jial dseáng'~ lí'. Jo song i lüing~ 'nú' ta` óo'na' e lüing'na' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~, joba' 'né' ñi'ba' e dsea` quíá'~ Dsea` Jmáam~ lüing' jnea' cajo. ⁸ Jo nañi' fa' cangü~bijü e fé'naa' guíu' uii~ quíá'~ e ta~ e oo~naa' jee~ 'nú', jo dsu' ja` jmóo'o i' lín~n uii' e nicajmée'e lajo. Dsüco' Dsea` Jmáam~bing' i nicacuø' jnea' e ta~ e oo~naa' la e laco' nijmó'naa' e 'nú' teá'gui nisíng'~na' cóo'~ júu` quíá'r~, jo o' laco' e niqing'~tu' tucang'na' fí lí~ niteáng'~na'. <sup>9</sup> Jo ja` iin~n e í' óo'na' e lico' fón'~n 'nú' cóo'~ jalé' e jmo' o' fí ni~ jì quíe~e. ¹⁰ Jo seem' i fé' e eám' iì jogui huí' jalé' júu` e tóo' fí ni~ jì quíe~e, jo dsu' mi~ táan'n jee~ 'nú' fí na, ja` ee' tí'í jüí' capí', jogui ja` 'ga' lí jmi'gò' dsea` jnea~ mi~ fá'~a. ¹¹ Dsu' jaléng' i dsea` i fé' lajo 'né' e ñi'bre e lí' laco' la lüing' jnea' cóo'~ jalé' e fé'naa' fí ni~ jì lajee` see~naa' huíi~, dseáng'~ lajob lí'naa' cajo cóo'~ jalé' e jmoo~naa' mi~ niguiéé'naa' jee~ 'nú' fí na.

¹² Jo e jáb'~ e ja` teá' dsi'naa' e nicøøng` yee~naa' conrøø' cóo'~ jaléng' i dsea` i jmoo' ta~ jmicøøng'~ yaang~. Co' iü'b' jmáng' yaang~ jaléng' i dsea` i jmoo' ta~ lajo mi~ guiéeng' í' la'ó' yaañ' jogui mi~ cøøng' rúñ' conrøø' quíá'~ jial lüñ' lajaang' lajaañ'. ¹³ Jo dsu' jnea' ja` nijmijløng'~ yee~naa' lí'gui jüí' laco' sí'í cóo'~ e ta~ e oo~naa'. Dsüco' Fidié'bing' i quíu' ta~ quí'naa' jie~ jüí' lí' catü'~naa' e nijmó'naa' ta~, jo jee~ jo quíng'~ 'nú', dsea` seeng'na' fí na fí Corinto. ¹⁴ Jo uii' e lajob lí', joba' jnea' ja` cajmé~naa' ta~ lí' ja` catü'~naa' ie~ lami~ calisé'naa' jee~ 'nú' lami~ jéeng'gui. Co' jneab~ dsea' la'uii~ i cangoca~ júu` quíá'~ Dsea` Jmáang~ jee~ 'nú'. ¹⁵ Jo jnea' ja` jmiráang' yee~naa' cóo'~ jalé' ta~ e nicajmée' dsea` jiéng' e jmoo~naa' ta~ lí' ja` catü'~naa'. Co' jnea' lí' lí' sijeeng'naa' e eáng'gui

nijmóˆnaa' taˆ jeeˆ 'nú' e líˆ laco' ngóóˆ teáˆgui síngˆ'na' cóoˆˆ
 júuˆ quiáˆˆ Dseaˆ Jmáangˆ. Jo dsuˆˆ nijmóˆˆnaa' lajoˆ jeeˆ 'nú' jieˆ
 jíˆˆ líˆ catíˆˆbaa'. ¹⁶ Jogui jneaˆˆ sijeemˆˆbaa' cajoˆ e niguiáˆˆguiˆ
 júuˆ quiáˆˆ jial laangˆ dseaˆ jeeˆ dseeˆ quiáˆˆrˆ e fíˆ líˆ huíˆˆgui
 eáangˆ laco' neáangˆ 'nú', jo dsuˆˆ jaˆ iiˆˆnaa' nijmóˆˆnaa' lajoˆ fíˆ líˆ
 jaˆ catíˆˆnaa'. Dsuoˆˆ jneaˆˆ jaˆ iiˆˆnaa' faˆ nijmiráangˆ yeeˆˆnaa'
 cóoˆˆ jaléˆˆ taˆ e nicajméeˆ dseaˆ jíengˆˆ.

¹⁷ Jogui song seengˆ dseaˆˆ i iingˆˆ jmiféngˆˆ 'ñiaˆˆ, jobaˆ guiáˆˆgui
 e güijmifémˆˆbre Fíiˆˆnaa' Fidiéeˆˆ. ¹⁸ Dsuoˆˆ i dseaˆˆ i féˆˆ Fidiéeˆˆ
 guiáˆˆ uiiˆˆ quiáˆˆˆ, i dseaˆˆ íˆbingˆˆ i catíngˆˆ niliˆˆ'gooˆˆ, jo oˆˆ i dseaˆˆ i
 licoˆˆ féˆˆ guiáˆˆˆ uiiˆˆ quiáˆˆˆrˆ 'ñiaˆˆrˆ.

11

'Néˆ ñiingˆˆ dsíˆˆ dseaˆˆ cóoˆˆˆ jaléngˆˆ dseaˆˆ i jmigóoˆˆ

¹ Jo lana neˆˆduu' su nitéˆˆ 'nú' e féngˆˆ áaˆˆna' song líˆ júuˆˆ
 íiˆˆ jaléˆˆ e nifáˆˆˆa la! Jo dseángˆˆˆ jmeeˆˆbaˆˆ téˆˆna' cóoˆˆˆ jneaˆˆ
 jialcoˆˆ jíiˆˆˆ e cuóøngˆˆ. ² Jo jneaˆˆ híˆˆbaa 'gooˆˆ quiáˆˆˆna' e jieˆˆ míˆˆ
 jmeeˆˆna' jaléˆˆ e gaˆ. Coˆˆ 'nú' língˆˆna' lafaˆ jaangˆˆ simíˆˆ i jaˆ eeˆ
 siˆˆlingˆˆ, jobaˆˆ nicacuóøˆˆ jneaˆˆ 'nú' júuˆ quiéˆˆ e e nijéenˆˆn 'nú'
 e lafaˆˆ nicúungˆˆˆna' guóoˆˆna' dseángˆˆˆ cóoˆˆˆ jaamˆˆ dseañuˆˆ, jo i
 dseañuˆˆˆ íˆ, íbˆ Dseaˆ Jmáangˆ. ³ Jo dsuˆˆ jneaˆˆ 'góˆˆbaa e niligóøngˆˆ
 'nú' cóoˆˆˆ jaléˆˆ e íˆ óoˆˆna', jo jaléˆˆ e jo nijméˆˆ e niˆnángˆˆna'
 e jmiféngˆˆna' Dseaˆ Jmáangˆ e guiáˆˆ óoˆˆna' jogui e ngocángˆ
 óoˆˆna' líˆˆ lacoˆˆ calíˆˆ i míˆˆ do cajmigóøngˆˆne' Eva ieˆˆ malíˆˆ do.
⁴ Coˆˆ 'nú' jmooˆˆbaˆˆ téˆˆna' e iáangˆˆ óoˆˆna' cóoˆˆˆ líˆˆ doñíˆˆ i dseaˆˆ
 i guiééˆˆ féˆˆ júuˆ quiáˆˆˆ i jíengˆˆˆgui lacoˆˆ Jesús líˆˆ lacoˆˆ e júuˆ e
 nicaguiáˆˆ jneaˆˆ jeeˆ 'nú'; jogui e guiáˆˆ óoˆˆbaˆˆ íngˆˆna' jmiguíˆ
 e jieˆˆ líˆˆ lacoˆˆ e Jmiguíˆ quiáˆˆˆ Fidiéeˆˆ e nicaˆˆíngˆˆna' do; jogui
 íngˆˆna' cajoˆ júuˆ e jieˆˆˆgui quiáˆˆˆ jial laangˆ dseaˆ jeeˆ jaléˆˆ
 dseeˆ quiáˆˆrˆ líˆˆ lacoˆˆˆgui e nicaˆˆíngˆˆna' do. ⁵ Jo dsuˆˆ jneaˆˆ jaˆ
 íˆ dsiiˆˆ faˆ e uóøngˆˆˆgui lacoˆˆ i dseaˆˆ i jíngˆˆˆ e líiíˆˆ dseaˆ cóøngˆˆˆ
 i síngˆˆ Dseaˆ Jmáangˆˆ cuaiñˆˆ quiáˆˆrˆ cóoˆˆˆ i güitáangˆˆ 'nú' do.
⁶ Jo nañíˆˆ faˆ jneaˆˆ jaˆ tñnˆˆn fáˆˆˆa júuˆ jloˆˆ míˆˆ guiaaˆˆ júuˆ quiáˆˆˆ
 Fidiéeˆˆ, jo dsuˆˆ jaˆ línˆˆn lajoˆ cóoˆˆˆ jaléˆˆ e tñnˆˆˆ ngánˆˆn. Jo 'núbˆˆ
 dseaˆˆ nicañíˆˆna' e lajobˆ líiˆˆnaa' cóoˆˆˆ jaléˆˆ e nicajméˆˆnaa' jeeˆ
 'nú'.

⁷ Jo jaˆ íˆ áaˆˆna' e cajméˆˆ e e gaˆ dsuˆˆ uiiˆˆ e jaˆ cacáˆˆa jíiˆˆˆ caˆˆíˆˆ ieˆˆ
 lamíˆˆ caguiáˆˆa jeeˆ 'nú' e júuˆ quiáˆˆˆ jial laangˆ dseaˆ jeeˆ jaléˆˆ
 dseeˆ quiáˆˆrˆ, coˆˆ ieˆˆ jo, jneaˆˆ cajgiaangˆˆ 'ñiaˆˆˆa fíˆ quiniˆˆna'
 e lacoˆˆ 'nú' casángˆˆna' yáˆˆgui. ⁸ Coˆˆ jneaˆˆ nicaˆˆínˆˆn cuuˆˆ e
 nicacuóøˆˆ dseaˆˆ quiáˆˆˆ Dseaˆ Jmáangˆˆ i seengˆˆ fíˆ líˆ jíéˆˆ e lacoˆˆ
 seaˆ e jmáanˆˆn taˆ lajeeˆˆ e jmooˆˆ taˆ fíˆ quiniˆˆna'. ⁹ Jo lajeeˆˆ
 e cataanˆˆn jeeˆ 'nú' líimˆˆ eeˆ caliˆˆnéˆˆ e, jo dsuˆˆ jíiˆˆˆ jaangˆ 'nú'
 língˆˆ eeˆ camíˆˆˆi, coˆˆ míˆˆ cagüílingˆˆ jaléngˆˆ dseaˆ ruˆˆnaa' dseaˆ
 quiáˆˆˆ Dseaˆ Jmáangˆˆ i seengˆˆ fíˆ líˆ seˆˆ Macedonia, íˆbingˆˆ i

cacuø' jnea~ jalé' e 'né-e. Dsucø' jnea~ cajmé-e úung` e ja` ee` camí~i 'nú' e 'né-e, jogui dseáng'- lajob nijmee~ guí cajo e jíi~ coø' ja` ee` nimí~i 'nú'. <sup>10</sup> Jo uíi~ e dseáng'- eám` nita~ dsii~ e cuii`baa jalé' júu` quía'- Dsea` Jmáang-, joba' jíi~ jaang` dsea` i seeng` fí latøøng- lí se' Acaya cuøøng` lí jniñ- quíe- e eáang` iáang` dsíi` dsu' uíi~ e ja` mí camí~i 'nú' jalé' e 'né-e. <sup>11</sup> Jo çjiali' fá'-a lala líng- 'nú'? ¿Su e í áa'na' e ja` 'neáan`n 'nú'? ¡U~, dseáng'- o' lajo! ¡Co' ñib` Fidiée` e eám` 'neáang` jnea~ 'nú'!

¹² Jo dseáng'- mí 'noo`bi nijmee~ e jíi~ lacø' jmóo`o jee` 'nú', jo lajoba' ja` nicuøøø` fí jaléng` i dsea` i ngí 'nó' uiing~ jial e nijmi`iáang` dsíi` jíi~ lacø' e iáang` dsí jnea`'. ¹³ Co' jaléng` i dsea` í lico' ngír` jmóor` ta~ jmigøøng` dseab`, dsucø' ngír` fé'r` e líiñ` dsea` i casíng` Dsea` Jmáang- cuaiñ~ quía'-, jo dsu' o' já'- e líiñ` lajo.

¹⁴ Jo dsu' ja` dsigá` dsí'naa' e jmóor` lajo, dsucø' 'ñia' fí~ i 'líng` i síi` Satanás cajo, jmáng` 'ñia'r` e líiñ` lafa' jaang` ángel i jing` i casíng` Fidiée`. ¹⁵ Jo ja` 'né- fa' e nidsi'gá` dsí'naa' cajo, co' lajob líng` jaléng` i dsea` i jmoo` ta~ quía'- fí~ i 'líng`; co' jaléng` i dsea` í jmáng` yaaiñ~ e líiñ` dsea` guiúng-. Jo dsu' niguiéeb` jmi~ mí~ ni'íñ` iihuí` lí^ lacø'gui catíng- cóo'~ jalé' e jmóor` do.

Jalé' iihuí' e cangongíng- Paa-

¹⁶ Jo fíi-túu` 'nú' calé' catú- e jíi~ jaang` 'nú' ni'í` áa'na' e jnea~ ja` røø` lí'i; jo dsu' song lajobi` í áa'na' e líiñ`n, joba' cuøø'~na' jnea~ fí e nifón`n 'nú' lacø'gui fé' jaang` dsea` i líng` lajo, jo lajoba' cuøøng` e nijmee~ jnea~ e ráan`n capí'. <sup>17</sup> Jo dsu' e jmiráang`jiu` 'ñia`a la jmóo`o lajo e lafa' ja` røø` lí'baa jo dsu' o' lacø' ta~ quíu' Fí'naa' Dsea` Jmáang- e nijmee~e. ¹⁸ Dsucø' fíim` dsea` seeiñ` e jmiráang- yaaiñ~ cóo'~ jalé' e tíiñ` ngáiñ` fí jmigüi` la, joba' lajob nijmiráang` 'ñia` jnea~ cajo. ¹⁹ Jo e jáb'- e eáang` jmí~ 'nú', jo dsu' jmoo`ba' té'na' e iáang` óo'na' cóo'~ jaléng` i dsea` i ja` røø` lí', <sup>20</sup> jogui jmoo`ba' té'na' cajo cóo'~ jaléng` i dsea` i quíu' 'nú' ta~ e nijmée`na' ta~ fí quinir~, osi e jmi'í'r- jalé' e sea` quíi`na', osi e jmigøøiñ` 'nú', osi e ja` jíi'r- 'nú', osi e jmáiñ` 'nú' ga` é. <sup>21</sup> Jo dsu' i' líim`baa e nifíi`i 'nú' e jnea` ja` caliseá` bí quí'naa' fa' cajmó`naa' lajo cóo'~ 'nú'.

Jo song i dsea` i caguaiang-gui do teáb` dsíi` e jmiráang- yaaiñ~, joba' teáb` dsí jnea~ e nijmee~e lajo cajo, naíi' fá' fá'-a la fé' jaang` dsea` i ja` røø` lí'. ²² Co' jmiráang- yaang~ i dsea` í dsu' uíi~ e líiñ` dsea` hebreo, jo dsu' lajob líng` jnea~ cajo; jogui jmiráang- yaaiñ~ dsu' uíi~ e líiñ` dsea` Israel, jo dsu' lajob líng` jnea~ cajo; jogui jmiráang- yaaiñ~ dsu' uíi~ e líiñ` siju` 'líi~ yúu~ Abraham, jo dsu' lajob líng` jnea~ cajo. ²³ Jogui i dsea` í jmiráang- yaaiñ~ e jmóor` ta~ e nicangíiñ-

quiá' Dsea` Jmáang-, jò dsu' jnea`gui eáang`gui jmóo`o e ta`
 e nicangúin`n quiá' Dsea` Jmáang- laco'gui i dsea` í; jò dsu'
 fá'-a lana lafa' fé' jaang` dsea` i ja` røø lí'^. Dsuo' jnea`
 eáang`gui nicajmé- e ta` jò laco'gui i dsea` í, jogui jmiguiá'gui
 ya' nicajníng` dsea` jnea` fí' dsí' 'nñí' laco'gui i dsea` í,
 jogui eáang`gui nicabóøng- dsea` jnea` laco'gui i dsea` í, jogui
 cajo jmiguiá'gui ya' jia` ja` mí' cajún-n. 24 Jò lajee` 'ñiá`
 née' cabóøng- dsea` judío jnea` guigui' dsí' ñú- ya' cóo`
 'nii'. 25 Jogui 'ní' ya' cabóøiñ- jnea` cóo` si-, jogui cóo`
 ya' casi'ló'r jnea` cuu-. Jogui 'ní' ya' cango'ang' móo' fí' lí`
 iuun-, jogui cóo` ya' cangongúin`n e cajáa`a fí' ní' jmiñí' lajee`
 cóo` jmii` jogui cóo` uóø. 26 Jogui eáam' nicajmé- e ta` ngí,
 jogui eáam' nicalidseáang` seen- mí' cuóo`'o jalé' gua` jogui
 mí' jín'n jaléng` ii` jogui mí' seen- jee` jaléng` dsea` góo`o
 cóo`'gui mí' seen- jee` jaléng` dsea` i ja` líng` lajò. Jogui lajòbi
 nicalidseáang` seen- fí' lacaang` góo` dsea` cóo`'gui lacaang`
 jee` mó' jogui lacaang` fí' ní' jmiñí'^. Jogui nicalidseáam`'bi
 seen- cajo fí' jee` jaléng` dsea` i jmicaang` e líiñ` dsea` quiá`
 Dsea` Jmáang-. 27 Jò eáang` nicajmé- e ta` ii, jogui huíng`
 nicangojée` quié'-e, jogui jmiguiab` ya' ja` mí' caliseá' fí' quié'-e
 fa' e güin- laco' sí'í', jogui nicamó'-baa oo- cóo` jalé' e gó'ø
 jogui cóo` jalé' jmii` e gú'u, jogui jmiguiab` ya' nicajáa`a e ja`
 mí' cagó'ø ii-, jogui nicangongúim`-baa iihuí' mí' tí' jii` güi-,
 jogui nicangongúim`-baa iihuí' cajo uí' e ja` sea` sí'i. 28 Jò
 o' cóo` jii` e na eáang` huíng` nicangojée` quié'-e, co' eáang`
 huíng` dsijée` quié'-e laco` jmii` uii` e guing` dsii- jial seeng`
 lajaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. 29 Jò song i líng` dsea`
 quiá'- Dsea` Jmáang- ja` quí'r` jmii` cóo` e ta` e nicangúin`
 quiá'- Fidié', joba' lafa' lajòb líng` jnea` cajo. Jogui song i
 líng` i dsea` la'í' cajméer` e catóng` jaang`gui dsea` rúin` fí'
 ní' dsee-, joba' eáam' niligúin-n. 30 Jò song seab` uing` e
 nijmiráang- 'ñiá`a, joba' lajòb nijmee` e cóo` jalé' e cuø` lí`
 e ja` quí' i jmii` jmóo`o. 31 Jò Fidié', i líng` Tiquiá' Fí'naa'
 Dsea` Jmáang-, íbing` i catúng- nijmiféng`naa' car` ngongúí
 jmii`, jogui dsea` íb` dsea` niñí' røø` cajo e jmang` júu` já'-ba'
 nicafá'-a. 32 Jò ie` mí' cataan`n fí' Damasco, i dseata` i quiá'
 ta` fí' jò i jmoo` ta` quiá'- dseata` dsea` féng` i sii` Aretas do,
 casiñ` lée- quiá'r- fí' tí- jní' e lí' sí' íá` cuu` e sí' lacúng` e fií`
 do e laco' ja` nicuø`- fí' e nijúu`u, co' lamí` iin` e nisáin` jnea` jò
 nitóø` jnea` fí' dsí' 'nñí'^. 33 Jò dsu' calisém` dsea` i cajgiáang-
 jnea` fí' dse` e íá` cuu` quiá'- e fií` do e iuun- fí' cóo` dsí' 'matá`,
 jò lajòba' calí'-i e caláan-n fí' jaguó` i dseata` do.

12

Jalé' e cangá- Paa-

1 Jo nañi' fa' jji~ coo` ja` ee` li'~i dsu' uii~ e jmiráang` ñiá'a, jo dsu' lanagui` né-ba' e nifi~ i` nu'` jalé' e nicamó-o lafa' mi~ quii~ jogui` jalé' e nica'íin~n e ja` mí cajmijnéeng` Fidiéé` jéeng`gui. 2 Co' jnea~ cuim`baa jaang` dseañu'` i` líng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, jogui` lana ningóo'` guiquiui'` jji` mi~ cajéeng` Fidiéé` ír` cateá' fi' li' cati'` ni' yú'` jmigüí. Jo dsu' ja` ñii~ si cangó- i` dsea` do cóo'~ ngúu' táaiñ` osi lajji~` jmiguí` quiá'~ bre é, co' dseáng'~ lajji~` Fidiéé` bing' i` ñi' jalé' e jo. 3-4 Jo dsu' ñib' jnea~ e i` dseañu'` do cangór- fi' ñiff-, jo fi' jo canúur- júu^ e dseáng'~ jji~` ja` ñi' dsea` jial nifé'r` uii~ e jlo'^ eáang', jogui e jji~` jaang` dsea` jmigüí` sea` fi' quiá'r- fa' e nifé'r` lajo; jo lifa' doba' ja` ñii~ su cangó- i` dsea` do cóo'~ ngúu' táaiñ` osi jji~` cóo'~ jmiguí` quiá'~ bre é, co' dseáng'~ lajji~` 'ñiab' Fidiéé` ñir' e jo. 5 Jo jnea~ cuoøm` lí jmiráang` ñiá'a uii~ quiá'~ jaang` i` dsea` la'f, jo dsu' o' nijmiráang` ñiá'a uii~ quié- e 'ñiá'a, lifa' nijmiráam` ñiá'a jji~` quiá'~ e ja` quii~ i` jmii~ jmee-. 6 Jo nañi' fa' iim`baa e nijmiráang` ñiá'a, jo dsu' song jmóo'o lajo, ofa' e lín'n jaang` dsea` i` ja` røø` lí^, dsuco' júu^ já'~ lí' jalé' e fá'-a na. Jo dsu' ja` iin~n e ni'f- dsii' dsea` e niing-guú` jji~` laco' e jnéen~n osi laco' jji~` e jmóo'o osi jji~` laco' e fá'-a é. 7 Jo dsu' e laco' ja` ni'f^ dsii~ e niing-guú` laco' jji~` e lín'n lana dsu' uii~ e ca'iin~n quiá'~ Fidiéé` jalé' e jlo'^ e ja` mí cajmijnééiñ` jéeng`gui, joba' cangúin~n coo` iihuú' e lí' lafa' coo` tóo' e ca'ién~n, jo e jo lí' lafa' coo` e jmáng' ta` fii~ i` 'ling' i` sii` Satanás e jmáin~n jnea~ ga. 8 Jo 'ni' née'~ nicamii~ i` Fii'naa' Dsea` Jmáang~ e nijér- e iihuú' do quié-e, 9 jo dsu' ír` nicasí'r- jnea~ lala: "Lajji~` e guiún~n cóo'~ 'nu'ba' e 'né- quii-', co' la'eáang` cóo'~ jaléng' i` dsea` i` ja` quii~` jmii~ yaang~ cóo'~ jalé' e jmóo` eáang`gui jnéeng- jial tí' 'gøñ'n." Jo uii~ e lajob lí', joba' jmi'íáam` dsii~ cóo'~ jalé' e ja` quii~ i` jmii~ jmee~ e 'ñiá'a, co' la'eáang` cóo'~ e joba' jmili~ Dsea` Jmáang~ jial tí' 'gøiñ'. 10 Jogui jmi'íáam` dsii~ cajo uii~ quiá'~ jalé' e ja` quii~ i` jmii~ jmee~ e 'ñiá'a do, jogui lajob lín'n cajo mi~ jmineang` dsea` jnea~, jogui mi~ ja` 'ga' lí' sea` jalé' e 'né-e, jogui mi~ jmáng' dsea` jnea~ ga, jogui mi~ dsijéé' huúng` quié-e; jo dsu' lí'íáang` dsii~ mi~ dsingúin~n jalé' e na dsu' uii~ e lín'n dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, dsuco' mi~ lí' i` e eáang`gui ja` quii~` jmii~ jmee- 'ñiá'a, joba' eáang`gui quii~ i` jmii~ e jmóo'o.

Eáang` guing` dsii' Paa- jaléng` dsea` i` seeng` fi' Corinto

11 Jo jnea~ lafa' jaang` dsea` i` ja` røø` lí' lín'n uii~ cóo'~ jalé' e nica'fá'-a na uii~ quié-e; jo dsu' 'núb' dsea` nicacuøø'~na' jnea~ 'goo' e nica'fá'-a lana. Co' 'nú' dsea` catúing-na' e nifo^na' guiú- uii~ quié-e. Jo nañi' fa' ja` 'ga' lí' niim-bi jnea~, dsu' ja` uóng-guú` laco' i` dsea` caguiaang-gui i` güitáang` 'nú' cóo'~ do i` ngí' fé' e líiñ' dsea` cøøng' i` casíng` Dsea` Jmáang~ cuaiñ` quiá'r-. 12 Jo 'núb' dsea` tí' ní'na' e lajee` e

nicataan~n jee~ 'nú', dseáng~ lajang~ júu^ lím'baa jaang`dsea`
 i casling` Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quíá'r~, cõ' nicajmé~baa té'e
 cõo~ jalé' iihuí' e dsingín~n. Jogui cuø' lí' cajo e lím'baa
 jaang`dsea` la'í uii~ cõo~ jalé' e lí' e quí~i jmi~ e dsigá`dsí'
 dsea` e nicajmé~ e la'eáang` cõo~ bí' gøng' quíá'- Fidiée'. 13 Jo
 dsu' ofa' cajmi'uøng~guí' 'nú' uii~ e ja' ee' camí~i 'nú' fa' e
 nijmicõo~na' jnea~ lí^ laco'gui nicajmé~ e cõo~ jaléng' dsea`
 quíá'- Dsea` Jmáang~ i seeng` fí' lí' jíé'. Jõba' féng' óo'na' uii~
 quíe~ e fíng song uii~ e jõba' cajmiquíng'^ óo'na'.

14 Jogui lanagui ninéeb' guíá~ quíe~ e e ni'ée~túu 'nú' e catí'
 'ní' ya', jo dsu' o'gui lana nimí~i 'nú' jalé' e 'né' e. Dsucõ' ja'
 'nó' jnea~ jalé' e sea` quí~ 'nú', dsucõ' jii~ 'nú'bing' i 'nán' n.
 Cõ' 'náb' dsea` líng'na' lafa' jóo'o, cõfa' jaléng' tiquíá' dsea`
 'né' to' fíim~bre jiuung~ quíá'r~, jo o' i jiuung~ quíá'r~ do 'né'
 to' fíing' tiquíá'r^. 15 Jo jnea~ e guíá~ dsi'baa nijmeáan~n ta~
 jalé' e sea` quíe~ e, jo jiguí cartí' 'ñiá'a nijmeáan~n 'ñiá'a lajo
 e laco' ni'uíng~ guíá~ quí~na'; jo dsu' laco' ngóo' e eáang'gui
 li'neáan~n 'nú', 'nú' lí^ riquí' jmoo'na' cõo~ jnea~, cõ' jiu'gui
 'neáang'na' jnea~ laco'o' ya'.

16 Jo e jáb~ e lajee~ e cataang~ jnea~ cõo~ 'nú' fí' na, jii~
 cõo' ja' ee' camí~i 'nú' e 'né' e, jo dsu' seem~ i líing~ 'nú' i
 fé' e lico' cajmé~ e e caligòm'ba' e jii~ ja' calilí'na' lajo. 17 Jo
 dseáng~ ja' mí' cajmigøøng` jnea~ 'nú' cõo~ i dsea` i nicasín~n i
 nicango'ee~ 'nú' fí' na. 18 Jo camí~i Tito jmi'ee~ e nidsi'éer' 'nú'
 fí' na, jo colíng~ cõo~ ír' casín~n i jaang`gui dsea` rú'naa' dsea`
 quíá'- Dsea` Jmáang~. Jo i Tito do dseáng~ ja' cajmigøøm~bre
 'nú' mí' caguiér~ fí' na; jo dseáng~ e jáb~ cajo e laji' huóo~baa'
 røø' nica'ee~naa', cõ' conrøøb` í' dsi'naa'.

19 Jo jangám~ ni'í^ áa'na' cõo~ jalé' e júu^ la e jmi'øng`
 yee~naa' fí' quini'na', jo dsu' dseáng~ o' lajo, cõ' jnea~ lí^ lí'
 fé'naa' fí' quini' Fidiée~ jalé' e júu^ na jogui uii~ e lí'naa' dsea`
 quíá'- Dsea` Jmáang~ cajo. Jo jalé' e júu^ e síi~naa' 'nú', dsea`
 rú'naa' i 'neáan~n eáang', e lí^ laco' nidsicuáng'gui quí~na'
 cõo~ júu^ quíá'- Dsea` Jmáang~. 20 Jo fál~a jalé' e júu^ na, cõ'
 'gób'jiu e mi~ niguiée'e e ni'ee'e 'nú' fí' na, ja' niguién'n 'nú'
 jii~ laco' iin~n e líng'na', jogui 'nú' cajo ja' nimáang~na' jnea~
 jii~ laco' e í' óo'na' e lín'n. Cõ' 'gób'jiu e jmoo'na' ta~ jíing`
 jogui ta~ dsihuíng' quíá'- rúng' jogui ta~ guíng^ quíá'- rúng`
 jogui ta~ guíng~ dsí' jii~ cuaiñ~ quí~na' yaang~na', jogui e
 ngí'na' ta~ quíe' jalé' adsee, jogui e éeng'na' dsea` rúng'na',
 jogui e jmiráang` yaang~na', jogui cajo e 'lee~na' quíá'- dsea`
 rúng'na'. 21 Jogui 'gó'bí' cajo e mi~ niguiée'e e ni'ee'e 'nú' fí' na
 calé' catú~, Fidiée~ nijmér~ e nilí' í' lín~n uii~ quí~na', jogui
 nijmér~ cajo e nilín~n fí' í' car` niquí' i uii~ quíá~ i fíing' 'nú'
 cõo~ jalé' e dsee~ e ñilíng~na' ee~na' malí~ eáang', cõ' ja' mí'

catúu'bi' e jmoo'na' jalé' e 'li' e lí dsí' ngúu' táang'na' o'gui mí
 catúu'na' e jmoo'na' jalé' e ja' catúng' dsea' jmóor' cóo' ngúu'
 táaiñ' cóo' lí' doñí' i' dsea', jogui cajo dseáng' ja' mí catúu'bi'
 e jmoo'na' jalé' e 'li' lana lí' laco' qui' t'ng'na' e jmoo'na' latí'
 jmí' na.

13

Júu' h' 'goo' lí' cadséng' quiá' Paa'

¹ Jo nití' 'ní' ya' e ni'ee' e 'nú' mí' niguié'e fí' na fí' Corinto.
 Jo fí' ní' jì quiá' Fidié' fé' e 'neáng' gáng' osi fíng'gui
 dsea' i tí' ní' e laco' cuóøng' ní' i' mí' ee'go ga' jmoo' dsea'.
² Jo ie' mí' cataan' n cóo' 'nú' fí' na e catí' tú' ya', ca'í' baa
 'goo' quiá' jaléng' i nicalé'e' lamí' jéng'gui, jo co' lanagui
 huím' tán'n laco' seeng'na', joba' h' túu' 'goo' quiá' jaléng' í
 jogui quiá' jaléng' dsea' caguiaang' gui cajo, e mí' niguié'e túu'
 fí' na, dseáng' ngó'o e guiab' dsii' e nicuóøø' ihu' laco'
 catúng' lajaléng' í, jo dseáng' ja' nijmee' baa féng' dsii'.
³ Jo dsu' uí' e 'nú' iing'na' ní'na' røø' e su já' e fé' Dsea' Jmáang'
 la'eáang' jnea', joba' dseáng' ni'é'e' baa 'nú' e lajob lí'. Jo
 Dsea' Jmáam' ja' ua' líiñ' cóo' jalé' e jmóor' jee' 'nú', co'
 jmijnéem' bre jial tí' 'gøiñ'.
⁴ Jo e jáb' e jaang' dsea' jmigüü'
 i ua' líng' Dsea' Jmáang' ie' mí' cajúñ' fí' dse' crúu', jo dsu'
 seeiñ' la'eáang' cóo' bí' 'gøng' quiá' Fidié'. Jogui e já' bi' cajo
 e jnea' lí'naa' dsea' jmigüü' i ua' lí' laco' lamí' líng' ír', jo
 dsu' jnea' nilisee' naa' cóo' 'nú' fí' na la'eáang' cóo' bí' 'gøng'
 quiá' Fidié' lí' laco' gui la seeng' Dsea' Jmáang' 'ña' r' e laco'
 cuóøng' e nijmó'naa' ta' fí' quini'na'.

⁵ Jogui lana, dsea' rú'naa', fí' i 'nú' e nijáang' yaang'na'
 su dseáng' lajang' júu' teá' teáng'na' cóo' júu' quiá' Dsea'
 Jmáang', jogui e nijøø'na' cajo jial' í' óo'na'. Jogui cajo niñ' baa
 e cøøm' seeng' Dsea' Jmáang' cóo' 'nú', jo song ja' lí' lajo, joba'
 dseáng' nicalitúng' óo'na' lajii' e fí' guiá' lí' niteáang'na'
 cóo' júu' quiá' dsea' do.
⁶ Jogui dseáng' nitab' dsii' e
 jáb' líng' 'nú' e dseáng' ja' mí' calitúng' dsí' jnea' lajii' e
 fí' guiá' lí' nitée'naa' cóo' dsea' do.
⁷ Joba' jnea' mii'naa'
 Fidié' uii' qui'na' e lí' laco' ja' nijmée'na' jii' coo' e ga'. Jo
 dsu' jnea' ja' jmoo'naa' lajo e lí' laco' nijmilí'naa' fí' quini'
 dsea' rú'naa' e nicateá' lí'naa' lajii' fí' guiá' lí' nitée'naa'
 cóo' Dsea' Jmáang', co' jnea' mii'naa' Fidié' e lí' laco' 'nú'
 nijmée'na' jmang' e guiá', nañí' fa' jnéeng'naa' e lí'naa' dsea'
 i nicalitúng' dsí' lajii' fí' guiá' lí' nitée'naa'.
⁸ Dsuo' jnea'
 catí'naa' e nijmó'naa' dseáng' jii' laco' fé' júu' quiá' Dsea'
 Jmáang', co' ja' catúng' fa' e nijmó'naa' jalé' e jié' jii' laco'
 la fé' e júu' jo.
⁹ Joba' jnea' eáang' íaang' dsí'naa' mí' ja'
 'ga' lí' qui'naa' jmí' cóo' jalé' e jmoo'naa', jo dsu' lajee'

jɔ teáb` teáang` 'nú` lajji` fí` guiá` li` niteáang`-na' cóo` Dsea` Jmáang`. Jɔgui cajo dseáng` mí` 'noo`bi nimí`-naa' Fidié` e laco' nisíng`-tu' teá' fí` guiá` cóo` dsea` do. <sup>10</sup> Jɔ uí` e lajɔb líí, jɔba' jmo'o e jì' la quíi`-na' nú`-gui e ninií`-i e ni'ee` e 'nú` fí` na e laco' mí` niguiéé` e fí` na, ja` ngíi` li` fa' 'né` e nijmeáan`-n ta` e ta` e oo` la e nicangíin`n quíá`- Dsea` Jmáang` e laco' ni'íi`-i 'goo' quíi`-na' dseáng`- lahuíng`. Dsuo' Dsea` Jmáang`- nicacuø'r` jnea` e ta` e oo` la e laco' nijmee` e e 'nú` teá'gui nisíng`-na' fí` guiá` cóo`-r` jɔ o' e laco' niquing`-tu' tucang`-na' e fí` li` niteáang`-na'.

¹¹ Jɔ li` ngóo` cadséng`, dsea` rú`-naa' dsea` quíá`- Dsea` Jmáang`, iin`n e seeng`na' e iáang` óo`ba', jɔgui jmi'úung`na' e laco' nisíng`-tu' teá' e fí` guiá` cóo` Dsea` Jmáang`, jɔgui cuøø`- bí` rúng`na', jɔgui røø` siing`na' lajaléng`na', jɔgui güiliseem`ba' juguiá` júu` røø` conrøø` lajüing`na'. Jɔ lajɔba' Fidié` i` 'neáang` jneaa`-aa' do jɔgui i` cuø` jneaa`-aa' e see`-naa' juguiá` júu` røø`, dseáng`- cøøm` niliseeiñ` cóo` 'nú`.

¹² Jɔgui féeng`- rúng`na' e se' guoo` rúng`na' lacoø` ya' mí` jíé` jíng` rúng`na'.

¹³ Jɔ lajüim` dsea` rú`-naa' dsea` quíá`- Dsea` Jmáang` i` seeng` fí` la guíeiñ` júu` guicóo` quíi`-na'.

¹⁴ Jɔ míi`-i Fíi`-naa' Dsea` Jmáang` e laco' niliñí`-gui' jial tí' guíuiñ` cóo` 'nú` jɔgui e niliñí`-gui' jial tí' 'neáang` Fidié` 'nú', jɔgui cajo e laco' yejí` güiliseeng` Jmiguí` quíá`- Fidié` cøøng` cóo` 'nú' lajaléng`na'.

Jɔ lajɔb nilí`.

Jɔ lana cató` e jì' catí` tú` quíá`- Paa` e catíng` jaléng` dsea` quíá`- Dsea` Jmáang` i` seeng` fí` Corinto.

Júu[^] e to_o fí ní jì quiá'- Paa⁻ e catíng⁻ dsea` seeng` fí GALACIA

¹ Jnea⁻ Paa⁻ lín'n jaang` dsea` apóo[^] i óo` ta<sup>-</sup> quiá'- Dsea` Jmáang⁻, dsu' o' dsea` jmigüü<sup>^</sup> i ca'náang<sup>-</sup> jnea<sup>-</sup> o'gui dsea` jmigüü[^] i casíng` jnea<sup>-</sup> e nijmee<sup>-</sup> e e ta<sup>-</sup> la, dsuco' Dsea` Jmáang⁻ 'ñia'bre cóo'gui Tiquí'ii' Fidiée[~], í'bing' i cajmée⁻ lajo, jo Tiquí'ii' Fidiée[~], íb' cajo cajméer⁻ e cají'tu Jóor' Dsea` Jmáang<sup>-</sup> mi<sup>-</sup> cangí e cajúñ<sup>-</sup>. <sup>2</sup> Jo jnea<sup>-</sup>, colíng<sup>-</sup> cóo' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang<sup>-</sup> i caguiaang<sup>-</sup> gui i taang<sup>-</sup> cóo' jnea<sup>-</sup> fí la, guiéng<sup>-</sup> naa' júu<sup>^</sup> guicóo' quií' na' jaléng' 'nú', dsea` quiá'- Dsea` Jmáang<sup>-</sup> i neáang' fí lí' se' Galacia. <sup>3</sup> Jo nimí'i Tiquí'naa' Fidiée<sup>~</sup> cóo'gui Fii'naa' Dsea` Jmáang⁻ e ní'ír' güea' quiá'r⁻ jee⁻ 'nú' jogui e nicuó'r⁻ 'nú' e seeng'na' juguiá⁻ júu[^] røø. ⁴ Jo Dsea` Jmáam<sup>-</sup>bing' i cacuóøng' 'ñia' e cajúñ<sup>-</sup> fí dse' crúu<sup>^</sup> uí' dsee<sup>-</sup> quií'naa' e laco' ja` nisíng[^] yee⁻naa' fí ga` cóo' jalé' e 'lí' e sea` fí jmigüü[^] la, co' lajob cali'ing⁻ Tiquí'ii' Fidiée[~] e cajméer⁻. ⁵ ¡Majmifém'baa're lata⁻! Jo lajob 'né' lí'.

Ja` sea` e jié'gui júu[^] laco' e júu[^] quiá'- Dsea` Jmáang⁻

⁶ Jo eám' dsigá' dsii⁻ e lajmináb⁻ catiúung' 'nú' Fidiée[~] e ja` mí' ngóo' eáang' e cajúang<sup>-</sup> yaang<sup>-</sup>na' fí jaguór', co' dsea` dobing' i caguíng' 'nú' uí' e eáang' guiúng⁻ Dsea` Jmáang<sup>-</sup> cóo' 'nú'; jo dsu' lana, 'nú' ninaang'na' e já' líng'na' júu<sup>^</sup> e jié'gui laco'gui júu<sup>^</sup> quiá'- Dsea` Jmáang⁻ e quiá'- jial laang⁻ dsea` jee<sup>-</sup> dsee<sup>-</sup> quiá'r<sup>-</sup>. <sup>7</sup> Dsu' dseáng<sup>-</sup> e já' e ja` sea` e jié'gui júu<sup>^</sup>, co' dseáng<sup>-</sup> lajii<sup>~</sup> júu<sup>^</sup> quiá'- Dsea` Jmáam⁻ba' sea'. Dsu' lajii[~] e lí' e seeng' dsea` i jmicaang<sup>-</sup> quií'na' jogui iñ<sup>-</sup> nijmisíiñ<sup>-</sup> júu<sup>^</sup> quiá'- jial laang<sup>-</sup> dsea` jee⁻ dsee⁻ quiá'r⁻. ⁸ Dsu' song seeng' dsea` i jmóo' lajo, ja` e lí' fa' jneab⁻ osi jaang' ángel i líng' guotíi' Fidiée[~] i jáa' fí yá[^] jmigüü[^] i guia' júu[^] e jié'gui laco' júu[^] quiá'- Dsea` Jmáang<sup>-</sup> e nicaguiá'naa' jee<sup>-</sup> 'nú', jo jnea<sup>-</sup> fá'a, güiguiém' Fidiée<sup>~</sup> fí lí' 'lí' i dsea` í' lata⁻. ⁹ Jogui fí-túu 'nú' calé' catú⁻ lajii[~] e nicafíi' 'nú' do: Lí' doñí' ii' dsea` i guia' júu<sup>^</sup> e sisíng<sup>^</sup>gui laco' e júu<sup>^</sup> e nica'íing<sup>-</sup> 'nú' do quiá'- jial laang<sup>-</sup> dsea` jee⁻ dsee⁻ quiá'r⁻, jo güi'naang' i dsea` í' quiá'- Fidiée[~] lata⁻.

¹⁰ Jo e já'⁻, ja` jmóo' jnea<sup>-</sup> jii<sup>~</sup> e jmi'íáang<sup>-</sup> dsí' dsea` jmigüü[^], co' dseáng⁻ lajii[~] e jmi'íáang⁻ dsí' Fidiée[~]ba' jmóo'o. Dsuco' faco' jnea⁻ iin⁻ e líco' niliseen⁻ guiá⁻ cóo' jii[~] dsea` jmigüü<sup>^</sup>, joba' ja` lín'n jaang' dsea` i jmóo' lajii<sup>~</sup> e iing<sup>-</sup> Dsea` Jmáang⁻ jóng.

Jial mi⁻ ca'uíng⁻ Paa⁻ dsea` quiá'- Dsea` Jmáang⁻

11 J_oba' iin~n e ñí'ba', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, e lajii~ e júu^ e guia` jnea~ quiá'- jial laang` dsea` jee` dsee- quiá'r-, dsu' e júu^ j<sub>o</sub> ja` lí' laco' la í dsí' mogui` dsea` jmigüí. 12 J_ogui ja` ca'íing'~ jnea~ o'gui calitín`n quiá'- lí'^ doñí' i~ dsea` jmigüí cajo, co' dseáng'- lajii~ Dsea` Jmáam`bing' cacuø' jnea~ e calicuíi' e júu^ j_o.

13 J_o nicanúb- 'nú' e ie~ lami~ jéeng'gui do, lajee` nú'-gui e nilicuín`n Dsea` Jmáang-, cajmé`baa úung` e cajmitii^ røø` lajii~ e tíng` dsea` áang` quié- e dsea` Israel. J_ogui eáam' ga` cajmeáan`n jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- co' cartí cajmé- e úung` e nijúum- jaléng' i dsea` í. 14 J_o ie~ j_o, jee~ jaléng' dsea` rún`n dsea` Israel i conrøøng`jiu cóo'~ jnea~, lajii~ jnea`bing' i jmiti`gui røø` jalé' e qui'- tíng` dsea` góo'o dsea` Israel e jmóor, j_ogui cuøø`øre bí' e laco' nijmitir~ laco' si'í e j<sub>o</sub>. 15 Dsu' Fidiéé` caguíñ' jnea~ e ni'uín`n dsea` quiá'r- latí' jii~ ie~ nú'-gui niliseem`baa, j<sub>o</sub>gui co' eáam' 'neáaiñ' jnea~ j<sub>o</sub>ba' catø'r- jnea~ e nijmee~ e ta~ quiá'r-. J<sub>o</sub> mi~ catí' í' e iing` 16 Fidiéé` e niliñi~ e Jesús líng' Jóor, j<sub>o</sub>ba' calicuín`nre e laco' jnea~ niguiaa- e júu^ quiá'- jial láaiñ` dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r-, j_o nijmee~ e j_o jee~ jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel. Dsu' ie~ j<sub>o</sub> ja` cangó-o fa' e cangojmingh'i dsea` jiéng' quiá'- e júu^ j<sub>o</sub>, 17 o'gui ngó-o fí' Jerusalén ladsifí' cajo e ngosiin`n e júu^ do cóo'~ jaléng' dsea` i líng' dsea` apóo^ quiá'- Dsea` Jmáang- lajee` nú'-gui e nilín`n laj<sub>o</sub> cajo. Dsu' ja` cajmé- e laj_o, co' dsifí' ladob cangó-o fí' Arabia fí' lí- ja` 'ga' lí' dsea` seeng', j_o mi~ cangí j_o, caquim'~ túu fí' Damasco.

18 J_o mi~ cangí 'ní' jii~ e calicuín`n Dsea` Jmáang-, j_oguiba' cangó-o fí' Jerusalén e cangojmicuín`n Tú^ Simón, j<sub>o</sub> cóo'~ íb` cataan`n jii~ gui'ñiá' jmñ. 19 J<sub>o</sub> fí' j<sub>o</sub>, lajii~ Tiáa~ i rúng' Fíi'naa' Dsea` Jmáam`bing' camán`n, j_o ja` camán`n dsea` apóo^ quiá'- Dsea` Jmáang- i jiéng'gui. 20 J_ogui dseáng'- nitab~ dsii- fí' quini~ Fidiéé` e jalé' e jmo'o la dseáng'- e jáb'-, co' ja` fá'-a júu^ ta~ júu^.

21 J_o mi~ cangí e táan`n fí' Jerusalén, j<sub>o</sub>guiba' cangó-o fí' lí- se' Siria cóo'~gui fí' lí- se' Cilicia. 22 Dsu' ie~ j<sub>o</sub>, jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáng' fí' lí- se' Judea ja` mí' cuiñ' jnea~ dseáng'- quini~ lana. 23 J_o lico' núu` i dsea` do e fé' dsea` jiéng' lala uii~ quié-e: "I dseañu' i jmáng' jneaa`aa' ga' ie~ lami~ jéeng'gui do, lana ningir' guiar' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- røøb` laco' jii~ júu^ e já'- lí' jneaa`aa' do, j<sub>o</sub> ie~ lami~ jéeng'gui do cartí jngam'bre jaléng' dsea` i já'- líng' júu^ j_o, co' lami~ iññ` dseáng'- ni'ím- e júu^ do congua'." 24 J<sub>o</sub>ba' i dsea` í jmiféiñ' Fidiéé` uíi~ e nicalisñm- jnea~.

Mi~ ca'íng' dsea` apóó` quiá'- Dsea` Jmáang- i caguaiang`gui do júu` quiá'- Paa-

¹ Jo mi~ cangí` guiquiú` jiiing` lajo, cangób`túu` fí` Jerusalén colíing` cóo'~ jaang` dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i sii` Bernabé, jo jeem`bí` jaang`gui dsea` rú'naa' i sii` Tito cajo. <sup>2</sup> Dsu' cangó`baa` fí` jo, có' lajob` júu` cajmea' Fidiéé` jnea~. Jo mi~ caguié` e fí` Jerusalén, caseáng'naa' fí` cóo' lí` ja` 'ga' lí` dsea` jóø` cóo'~ cóo' tú` máng'~ dsea` i si'neaang` y teáang` nifi' quiá'- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- fí` do, jo lajee` jo cafí` ire lajii'~ júu` e guiaa` jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel e quiá'- jial laang` dsea` jee` dsee` quiá'r`. Dsu' cajmé` e lajo, có' ja` iin` n e ja` ni'íng' i dsea` teáang` nifi' do jalé' ta` e nicajmé` e, có' song lajo, joba' ja` ni'íng' jaléng' dsea` caguaiang`gui e ta` e nicajmé` e do jóng. ³ Dsu' jalém' dsea` i quie' nifi' quiá'- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- fí` Jerusalén røøb` casíiñ` cóo'~ jnea~, jo ja` cajméer` laguidseaang` e ni'íng' Tito e lí` fí` ngúu` táaiñ` lí' lacó' quí'~ tiiing` dsea` Israel e jmóor', có' dsea` griegob` líiñ' do jo ja` líiñ' dsea` Israel. <sup>4</sup> Dsu' e já'~, i líing` dsea` i jmicaang` e líiñ' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- cali'iíñ' fa' Tito ni'íñ' e lí` fí` ngúu` táaiñ' do lí' lacó' lítiing` dsea` Israel. Jo i dsea` do cangotáaiñ'~ jee` jnea` e lacó' cãr` cuente jial guiá` see`naa' la'eáang` e cajáang` yee`naa' fí` jaguó` Dsea` Jmáang-, có' i dsea` do iíñ` fa' jnea` nisí~naa' røø` e dseáng'~ 'né` nijmitib`túu' e júu` quiú' ta` quiá'- Moi` do e lacó' ni'íng` dsee` qui`naa'. <sup>5</sup> Dsu' dseáng'~ ja` cajmiti'naa' jii'~ cóo' lacó' iing` i dsea` i jmicaang` do e lacó' ja` nilisíng` júu` quiá'- Dsea` Jmáang- e guia`naa' jee` 'nú' quiá'- jial laang` dsea` jee` dsee` quiá'r`, có' ií~naa' e ta` óó'na' e dseáng'~ jáb'~ e júu` jo, jo cóo'~ jii'~ e júu` job laang` dsea` jee` jalé' dsee` quiá'r`.

⁶ Jo lajaléng' dsea` i si'neaang` e teáaiñ` nifi' quiá'- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- ja` cajíñ' fa' e jnea` nijmisíñ`n lajii'~ e júu` e guiaa` do. Dsu' ja` e lí' quie` jnea` ii` i dsea` í, có' røøb` lí'naa' lajalé'naa' fí` quini' Fidiéé`. ⁷ Jo ja` cajméé` i dsea` do fa' cajmisíiñ` lajii'~ júu` e guiaa` do, có' calilí` bre e Fidiéé` bing' cacuø' jnea` e ta` e jmóo'o` la lana quiá'- e guiaa` e júu` jo fí` quini' jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel, jo lajobi` Fidiéé` cajo cacuø' bre Tú` Simón ta` guia` e júu` jo fí` quini' jaléng' dsea` i líng' dsea` Israel. ⁸ Jo calilí` i dsea` do e Fidiéé` bing' ca'náang` Tú` Simón e niliñ` dsea` apóó` quiá'- Dsea` Jmáang- i guia' júu` quiá'- dsea` do jee` jaléng' dsea` Israel, jo lajob` cajo ca'náang` Fidiéé` jnea` e nilíin` n dsea` apóó` quiá'- Dsea` Jmáang- e lacó' niguiaa` e júu` jo jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel.

⁹ Jo Tiáa` cóo'~ gui Tú` Simón jogui` Juan i si'neaang` e líiñ' dsea` teáang` nifi' jee` jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, íbing' i calilí` e Fidiéé` bing' i cacuø' jnea` e ta` jo e iáang`

dsíir'. Jo laco' calita~ dsíi' i dsea' î e røøb` ta~ jmoo~naa' cõo'r~, co' røøb` júu^ e guia'naa' do, joba' casá~bre guóo'naa', jnea' cõo' Bernabé, jo catigua` júu^ quí~naa' e jnea'^ nidsijmó^naa' ta~ guia' júu^ quíá~ Dsea' Jmáang~ jee~ jaléng' dsea' i ja` líng' dsea' Israel, jogui i dsea' î nidsijméer~ ta~ lajõb cajo jee~ jaléng' dsea' i líng' dsea' Israel. ¹⁰ Jo jji' laba' casí'~guir jnea'^ e nijmiguiéng' dsi'naa' e jmicõo'~naa' jaléng' dsea' quíá~ Dsea' Jmáang~ i tiñíng~ i neáang' fí Jerusalén, dsu' jnea'^ jéem' nicajmi'úung'naa' e jmoo~naa' lajo.

Mi~ ca'gaang` Paa~ quíá~ Tú` Simón fí` Antioquía

¹¹ Jo mi~ cangí jo, cangó~o fí Antioquía, jo lajee` job caguié~ Tú` Simón fí jo, jo cajjim~baare dseáng'~ fí quinir` lana, co' ja` dseeng` jalé' e cajméer` do. ¹² Co' lajee` e nú~gui niguilíng~ coo' tú~ muing'~ dsea' Israel i cúing` rúng' cõo'~ Tiáa~, colim~ gø' Tú` Simón cõo'~ jaléng' dsea' quíá~ Dsea' Jmáang~ i ja` líng' dsea' Israel. Dsu' mi~ tí li~ caguilíng~ î, cajjim` ñia'r' cõo'~ i dsea' i ja` líng' dsea' Israel do, o'gui gø'guir colíng~ cõo'ín'~ do cajo, co' 'gõm'bre jaléng' dsea' Israel i quíu' ta~ e tõo' li~ fí ngúu' táang' jaléng' dsea' i ja` líng' dsea' Israel. <sup>13</sup> Jo i dsea' Israel caguiaang~gui i neáang' fí Antioquía i líng' dsea' quíá~ Dsea' Jmáang~ canaaíñ` éer laco'gui Tú` Simón nañi' fa' ñiñi'bre'r e ja` dseeng` jalé' e jmóor` do, jo lati' Bernabé canaaíñ` éer lajo ie~ jo cajo. <sup>14</sup> Dsu' mi~ calilí' e ja` røø` ta~ ée' i dsea' do, co' ja` cõøng` røø` cõo'~ júu^ quíá~ Dsea' Jmáang~, joba' ca'gaan~ quíá~ Tú` Simón fí quini' jaléng' dsea' quíá~ Dsea' Jmáang~ i teáang~ do ie~ jo, jo cafí~ ire lala: "Nu' calisén" e lin' dsea' Israel, jo nicajmee' e lafa' ja` lin' dsea' Israel, dsuco' jo jmití' laco' jji'~ laco' quí'~ tång' dsea' î mi~ caquié' cõo'~ dsea' i ja` líng' dsea' Israel. Jo çjali' lana iin' e niquiá' ta~ laguidseaang^ quíá~ jaléng' dsea' i ja` líng' dsea' Israel e laco' nijmitir~ jji'~ laco' quí'~ tång' dsea' Israel jo lajõba' uíñ~ dsea' quíá~ Dsea' Jmáang~? Dseáng'~ ja` dseeng' laco' í' o'."

Jial íng' Fidié~ dsea' e ja` røøíñ` dsee~ fí` quinir`

¹⁵ Jogui 'nu', Tú` Simón, colíng~ cõo'~ jnea~, dsea' Israel lí'naa' lati' mi~ cangáam'~baa', jogui ja` lí'naa' la líng' dsea' i ja` líng' dsea' Israel i í dsi'naa' e líiñ' dsea' dsee~ dsea' quí, co' ja` jmitir~ jalé' júu^ quíu' ta~ quíá~ Moi~ e quí'~ tång'naa' dsea' líiñ' dsea' Israel. ¹⁶ Dsu' jneaa~aa' nine~baa' røø` e ja` íng' Fidié~ jji'~ jaang' dsea' e líiñ' dsea' i ja` røøng' dsee~ dsu' uíi' e jmitir~ e júu^ quíu' ta~ do, co' nine~baa' e jji'~ e jáang'~ yee~naa' fí jaguó' Dsea' Jmáam~, lajõba' íng' Fidié~ jneaa~aa' e ja` dsee~ røø~naa' fí quinir`. Co' Fidié~ jíñ' e jji'~ jaang' dsea' líiñ' dsea' i ja` røøng' dsee~ fí quini' dsea' do dsu' uíi' e jmitir~ júu^ quíu' ta~ quíá~ Moi~.

17 Jo song jmi'úung`naa' jial ni'íng' Fidiéé` jneaa`aa' e ja` dsee` røø`naa' fi' quinir` la'eáang' cóo' Dsea` Jmáang-, jo lajee` job calilí`naa' e líi'hi' dsea` dsee` dsea` qui' cajo, có' ja` cajmití`naa' e júu` quíu' ta` do, dsu' o' Dsea` Jmáang- dsea` cajméer` e jneaa`aa' calilí`naa' lajo. 18 Jo dsea` dsee` dsea` quib' líin`n song já'` nilíng`túu e ja` dsee` røø`n` fi' quini` Fidiéé` dsu' uíi'` e jmitii` e júu` quíu' ta` quiá'`- Moi` do mi` cangí` e nicajáang'` 'ñiá'a' fi' jaguó` Dsea` Jmáang-. 19 Dsuco' jnea~, lana líi' lafa' ni'liim`baa, có' jo` seen- e e júu` do quíu'`gui ta` quié`e, dsu' lanagui niseen- e jmóo`o lajii`~ e iing` Fidiéé`. Jo mi` catáng- Dsea` Jmáang- fi' dse'` crúu`, joba' líi' lafa' røøb` catán`n cóo'r`. 20 Jo jo` seen- e laco' iin`n 'ñiá'a' lana, có' Dsea` Jmáam- nijmicóo'` jnea~ e seen- laco' iing` ír. Jo niseen- fi' jmigüí la la'eáang' e cajáang'` 'ñiá'a' fi' jaguó` Dsea` Jmáang-. Jo íb` cajo i cajmi'neáang` jnea~ jo carti' cacuøøng` 'ñia'r' e cajúuñ` fi' dse'` crúu` uíi'` dsee` quié`e. 21 Jo ja` niguiáa` ca' lajii`~ e guiúng` Fidiéé` cóo'` jnea~. Jo faco' jaang` dsea` quíi'r` jmíi` e ni'íng' Fidiéé` ír e ja` røøiñ` dsee` dsu' uíi'` e jmitir` e júu` quíu' ta` quiá'`- Moi` do, joba' ja` cali'né- e cajúng- Dsea` Jmáang- uíi'` dsee` qui` i'` faco' lajo.

3

Jna` e la guíng`gui

1 i jmicang` 'nú', dsea` gálatas! jiali' ca'uíng- e cajgiéeng' óo`na' e jo` ga' lí' núu`na' júu` quiá'` Dsea` Jmáang-? Dsuco' lajee` e nicaguiá` jnea` júu` quiá'` Dsea` Jmáang- jee` 'nú', røøb` nica'ée`naa' 'nú' e` uiing` e catáng- Dsea` Jmáang- fi' dse'` crúu`. 2 Jo júi` jo iin`n e jmiguiéng'` áa`na' e ja` ca'íng'`na' Jmiguí quiá'` Fidiéé` la'eáang' e jmití`na' júu` quíu' ta` quiá'`- Moi~, có' ca'íim'`ba' dsu' la'eáang' e cajáang'` yaang`na' fi' jaguó` Dsea` Jmáam-. 3 Dseáng'` bó`jiu líng`na', có' la'uii` ca'uíng`na' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang- la'eáang' cóo'` Jmiguí quiá'` Fidiéé`, jogui lana líng`na' e quíi'`ba' jmíi` e seem`bi' cóo'` Dsea` Jmáang- la'eáang' cóo'` júi`~ bí quií`na' yaang`na'. 4 Jo ja` e ta` cali'íng` quií`na' lajii`~ e ca'íng'`na' quiá'` Fidiéé` lajee` líng`na' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang- song lanagui ni'íng`na' nicá`na' fi' jíeb`. 5 Joba' mi` cuø' Fidiéé` 'nú' Jmiguí quiá'r` laco' síí' jogui jmóor` jalé' e quíi'r` jmíi` jee` 'nú', dsu' ja` cajméer` lajo uíi'` 'nú' jmití`na' e júu` quíu' ta` quiá'`- Moi~, có' cajmée`bre lajo dsu' la'eáang' e cajáang'` yaang`na' fi' jaguó` Dsea` Jmáang- mi` cangí` e canáa`na' júu` quiá'`bre.

6 Jo güiguiéng'` áa`na' jial calí` cóo'` 'líi` yúu` Abraham, có' lalab fé' Fidiéé` fi' ni` jì quiá'r`-: "Dseáng'` jáb'` calíng` yúu` Abraham júu` quié`e, joba' ca'ín`nre e líiñ' jaang` dsea` i ja` røøng` dsee`." 7 Joba' güiguiéng'` óo`na' cajo e doñi' i dsea` i

dseáng^l- jángⁿ 'ñia' fí jaguó Fidiée^ç, jíí^l íb^l dsea` i lúng' jóo<sup>l</sup> 'líi<sup>ç</sup> yúu<sup>l</sup> Abraham. <sup>8</sup> Co' lami<sup>ç</sup> jéeng'gui fé' Fidiée<sup>ç</sup> fí ní jì quiá'r- e ní'ím<sup>l</sup> bre jaléng<sup>n</sup> dsea` i ja` lúng' dsea` Israel e líiñ^l dsea` i ja` røøng^l dsee⁻, dsu^l lajíí^l i dsea` i jángⁿ yaang^ç fí jaguó bre. Jo lanab líi' e júu[^] jlo^l quiá⁻ Fidiée^ç e cacuø'r^l 'líi^ç yúu^l Abraham mí cajíñ^l fí ní jì quiá'r- lala: "Ní'ee⁻ guiá⁻ cóo^l lajúng^l dsea` seeng<sup>l</sup> fí la'úng<sup>-</sup> fí jmígúí la'eáang<sup>ç</sup> cóo<sup>l</sup> 'nu', Abraham." Jo lanab jíí<sup>l</sup> líi' júu<sup>^</sup> quiá<sup>-</sup> Fidiée<sup>ç</sup>. <sup>9</sup> Jo lajoba' jaléng<sup>n</sup> dsea` i nijángⁿ yaang^ç fí jaguó Fidiée^ç lí^l laco'gui cajángⁿ 'ñia' 'líi^ç yúu^l Abraham, joba' guiáb⁻ ní'é⁻ Fidiée^ç cóo^l jaléngⁿ dsea` í.

¹⁰ Jogui jaléngⁿ dsea` i í dsíí e Fidiée<sup>ç</sup> ní'íng<sup>n</sup> ír' e líiñ<sup>l</sup> dsea` i ja` røøng<sup>l</sup> dsee<sup>-</sup> la'eáang<sup>ç</sup> e jmitir<sup>ç</sup> júu<sup>^</sup> quiu<sup>l</sup> ta<sup>ç</sup> quiá<sup>-</sup> Moi<sup>ç</sup>, joba' nibíib<sup>-</sup> Fidiée<sup>ç</sup> quiá<sup>-</sup> i dsea` í, co' lalab fé' fí ní jì quiá'r-: "Dseáng^l- nibíib⁻ Fidiée^ç quiá⁻ jaléngⁿ dsea` i ja` jmiti^ç dseáng^l- røø^l contøøng⁻ jaléⁿ júu[^] quiu^l ta^ç quiá'r- e ca'íngⁿ Moi^ç". Jo dsu^l jíí^l jaang^ç dsea` quí'r<sup>ç</sup> jmíi<sup>ç</sup> nijmér<sup>-</sup> lajo. <sup>11</sup> Joba' níne<sup>ç</sup> baa' røø e ja` íngⁿ Fidiée^ç jíí^l jaang^ç dsea` e líiñ<sup>l</sup> dsea` i ja` dsee⁻ røøng^l dsu^l uíí^l e jmitiñ^l e júu[^] quiu^l ta^ç quiá⁻ Moi^ç; dsuco^l lalab fé' fí ní jì quiá⁻ Fidiée^ç: "Jo la'eáang^ç e já^l lúng^ç jaang^ç dsea` júu<sup>^</sup> quiá<sup>-</sup> Fidiée<sup>ç</sup>, joba' Fidiée<sup>ç</sup> íñ<sup>l</sup> i dsea` í e líiñ^l jaang^ç dsea` i ja` røøng^l dsee⁻ fí quinir^ç." ¹² Jo e fí ní júu[^] quiu^l ta^ç quiá⁻ Moi^ç do ja` fé' e 'né<sup>-</sup> nijáng<sup>n</sup> yaang<sup>ç</sup> dsea` fí jaguó Fidiée^ç; dsuco^l lalab fé' e júu[^] quiu^l ta^ç do: "Jaléngⁿ dsea` i jmiti<sup>ç</sup> dseáng<sup>l</sup>- røø<sup>l</sup> contøøng<sup>-</sup> e júu<sup>^</sup> jo, joba' la'eáang<sup>ç</sup> cóo<sup>l</sup> e júu<sup>^</sup> dob seeíñ<sup>l</sup> cajo." <sup>13</sup> Jo Dsea` Jmáam⁻ caquíir^ç dsee⁻ quí⁻ii' e laco' ja` cabíing⁻ Fidiée^ç jneaa^ç aa', dsu^l o' uíí^l e cajmiti^ç naa' dseáng^l- røø^l contøøng⁻ laji^ç júu[^] quiu^l ta^ç quiá⁻ Moi^ç, co' caquíir^ç dsee⁻ quí⁻ii' la'eáang^ç e cabíing⁻ Fidiée^ç ír' cuaiñ^ç quí⁻jneaa^ç aa', dsuco^l lalab fé' fí ní jì quiá⁻ Fidiée^ç: "Mí júung⁻ dsea` fí dse' crúu<sup>^</sup>, joba' cuø' lí e Fidiée<sup>ç</sup> bí<sup>-</sup> quiá'r-". <sup>14</sup> Dsu<sup>l</sup> la'eáang<sup>ç</sup> e caquíí<sup>ç</sup> Dsea` Jmáang⁻ dsee⁻ quí⁻ii' fí dse' crúu[^], lajoba' ée' Fidiée^ç guiá⁻ cóo^l jaléngⁿ dsea` i ja` lúng' dsea` Israel laco'gui nica'éer<sup>ç</sup> guiá<sup>-</sup> cóo<sup>l</sup> 'líi<sup>ç</sup> yúu<sup>l</sup> Abraham lami<sup>ç</sup> jéeng'gui eáang<sup>ç</sup> cajo. Jo co' Dsea` Jmáang⁻ caquíí^ç dsee⁻ quí⁻ii' fí dse' crúu[^], lajoba' ní'íngⁿ naa' Jmiguí quiá⁻ Fidiée^ç la'eáang^ç e cajáng^l yee^ç naa' fí jaguór^ç, co' lajob júu[^] nicacuø'r^l jneaa^ç aa' lami^ç jéeng'gui.

Mí cacuø' Fidiée^ç júu[^] 'líi^ç yúu^l Abraham

¹⁵ Joba' fíi⁻guíí 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang<sup>-</sup>, cóo'gui júu<sup>^</sup> e laco' cuøøng<sup>l</sup> lí síng<sup>-</sup> dsea`: Facó' jaang^ç dsea` líng^ç ee' júu[^] síiñ^l cóo^l jaang^çgui dsea', jogui caráang⁻ mají quiá'r- quiá⁻ e júu[^] do, jogui catéer^ç niguóor^ç ní, jo mí níng^ç jo, joba' jo' cuøøng^l fa' níjgiéeng⁻gui jíí^l camí^l júu[^] laco' jíí^l nítoø^ç e ní mají do. ¹⁶ Jogui Fidiée^ç cajmirø'r^ç júu[^] cóo^l 'líi^ç yúu^l Abraham cóo^l gui jaang^ç dsea` síju<sup>ç</sup> dsea` do. Güilíñ^l bí!

cajo e ja` tóo` fí` ni` jì` quiá'- Fidiée` fa' e cajmirór` e júu` do quiá'- fíng` dsea` siju` Abraham, co' quiá'- jaam` dsea` e fé' e fí` ni` jì` do, jo` íb` Dsea` Jmáang` . 17 Jo`ba' fíi` guí` 'ná' e júu` la: Fidiée` cacuø'r` júu` 'líi` yáú' Abraham jogui` cajmirór` júu` cóo' dsea` do cajo. Jo` mi` cangf`gui` cuatrocientos treinta jii` lajo, ca'ing` 'Moi` júu` quiu' ta` quiá'- Fidiée`; dsu' e júu` jo` ja` quí' jmi` fa' niguiéng` ca' e júu` e cajmiró` Fidiée` cóo' 'líi` yáú' Abraham do lami` jéeng`gui, o'gui` quí' jmi` ni`náng` e jo` ta` íng` e júu` jo` cajo. 18 Facó' jalé' e cuø' Fidiée` jneaa`aa' do íng`naa' la'eáang` e jmití'naa' e júu` quiu' ta` quiá'- Moi` do, joba' ja` cacuø' Fidiée` e iáang` dsíir` e jo` facó' lajo. Dsu' Fidiée` cajmiti`bre e júu` e cajmirór` cóo' 'líi` yáú' Abraham e iáang` dsíir`, co' lajob` júu` nicacuø'r` dsea` do lami` jéeng`gui.

19 Jo`ba' laco' cuøøng` fe`ee', ¿jie` lí` íng` ta` júu` quiu' ta` quiá'- Moi`? Co' cacuø' Fidiée` e júu` quiu' ta` do mi` cangf` e cajméer` júu` cóo' 'líi` yáú' Abraham e laco' nililí' dsea` jmigüi` e røøiñ` dsee`. Jo` cali'íim` ta` e jo` cartí` cagüéng` í` dsea` sijur` do, co' e júu` e cajmée` Fidiée` cóo' 'líi` yáú' Abraham lami` jéeng`gui do fé' cuaiñ` quiá'- í` dsea` sijur` dob. Jo` la'uii` cangíng` Fidiée` quiá'- jaléng` ángeles í` líng` guotiir` e júu` quiu' ta` do, jo` ígui` cangíiñ` quiá'- Moi`, jo` Moi`gui` cartí` quini` jaléng` dsea` Israel. 20 Dsu' ja` fa' dseáng' la` guíng` 'neáng` í` dsea` í` níngíng` e júu` do mi` e júu` jo` jáa' tí` quini` jaam` dsea`, co' 'ñiab' Fidiée` cangíiñ` e júu` jo` fí' quini` Abraham.

E` uing` e júu` quiu' ta` quiá'- Moi`

21 Jo` ¿su` cuøøm` fe`ee' e e júu` quiu' ta` quiá'- Moi` do ja` cóøng` røø` cóo' e júu` e cajmée` Fidiée` cóo' 'líi` yáú' Abraham do? ¡U~, ja` líi` lajo; Dsaco' facó' e júu` quiu' ta` do cuø' e seeng` dsea` cøøng` cóo' Fidiée`, joba' facó' lajo cuøøm` sea` lí'íng` Fidiée` dsea` e líiñ' dsea` í` ja` røøng` dsee` song` jmitir` jalé' e júu` jo`. 22 Dsu' lí' laco' fé' Fidiée` fí` ni` jì` quiá'r`, e lajii`m` dsea` jmigüi` dseáng' jmitir` lajii` ta` quiu' dsee` quiá'r`, jo` lajoba' Fidiéeb` nicuø'r` jaléng` dsea` í` cajáng` yaang` fí` jaguó` Dsea` Jmáang` lí' laco'gui` júu` cacuø'r` lami` jéeng`gui. Co' lajob` júu` cajmiró` Fidiée` lajii` ie` mi` ná'-gui e nicuø'r` Moi` júu` quiá'r`.

23 Jo` lajee` nú'-gui e nigüéng` Dsea` Jmáang` fí' jmigüi` la e laco' já'- nilí'naa' júu` quiá'r`, joba' e júu` quiu' ta` quiá'- Moi` do jéeng` jnea'^ lafa' 'ñúum`baa' la'ó' lí'naa' dsea` Israel cartí` mi` já'- calí'naa' e cagüéng` Dsea` Jmáang` í` caleáang` jnea'^ jee` dsee` quí'-ii'. 24 Jo` laco' jaang` tiquiá'^ jiuung` jéeiñ` dsea` 'léeng` í` jmóo` í` quiá'- jiuung` quiá'r`, jogui` lajob` e júu` quiu' ta` quiá'- Moi` do quie` nifí' quí'-ii' cartí` mi` catf` í' e calicuíng`naa' Dsea` Jmáang`, jogui` ca'íng` Fidiée` jneaa`aa' e

lí'naa' dsea` i ja` røøng` dsee` la'eáang' e cajáang'~ yee`naa' fi' jaguó` Dsea` Jmáang` . ²⁵ Dsu' lanagui e nicajáang'~ yee`naa' fi' jaguó` dsea` do, jòba' jo` 'ga' lí' quie' nifi' quí`naa' e júu` quíu' ta` do.

²⁶ Dsuco' jneaa`aa', la'eáang' e nicajáang'~ yee`naa' fi' jaguó` Dsea` Jmáang` , jòba' nilí'íi' jóo' Fidiée` lana. ²⁷ Jo` la'eáang' e nicajgáang`naa' jmíi' e cuø` lí` e lí'naa' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang` , jòba' nilí'naa' lafa' jaam` dsea` cóo'r` lana. ²⁸ Jo` jaléng` dsea` quíá'- Dsea` Jmáang` , ja' e lí' si lí'naa' dsea` Israel osi o' lajo é, si dsea` si'níim`bi é osi o' lajo cajo, si lí'bíi' dseañu' osi dseamí é; dsuco' song see`naa' cøøng` colíing` cóo'~ Dsea` Jmáang` , jòba' lafa' jaam` dsea` lí'naa' lajalé'naa' cóo'r` jóng. ²⁹ Jo` co' dsea` quíá'- Dsea` Jmáam` nilí'guíi', jòba' dsea` síju` 'líi` yúu'~ Abraham lí'íi' cajo, jòba' dseáng'- catí`baa' lajii'~ e cajíng'- Fidiée` e nicuø'r` dsea` quíá'r` lami` jéeng`gui.

4

¹ Jo` e laba' iin`n fíi` guíi' 'nú': Facó' jaang` dsea` seeng` jaang` siming` jiuung` quíá'r` , jo` lajii'~ e sea` quíá'` i tiquíá'r` do, jòba' i siming` jiuung` dob nilí' quíá'- mi` níféng`guir; jo` dsu' lajee` e jiuuiñ` do, lí' lafa' e o' quíá'-bre, nañí' fa' e quíá'-bre'r mi` níféiñ' . ² Jo` lajee` jo` i jiuung` do dsea` jiém' to' fíing` ír` jogui dsea` jiém'` née` ní` e sisée` quíá'r` do. Jo` lí'^ mi` catí' í' lajii'~ júu` casée' tiquíá'` i jiuung` do, jòba' nicuøøng` jmeá'r` ta` lajii'~ e casée' dsea` do. ³ Jo` lajob cangongíi` jneaa`aa' cajo, lajee` e lí'naa' lafa' jiuung` , nú`-gui e nilicuíng`naa' Dsea` Jmáang` , e dseáng'` 'né` jmití`baa' jalé' e quíu' ta` quí`-ii' e quí'` tíi'naa' fi' jmigüi' la. <sup>4</sup> Dsu' mi` catí' í' lajo, jòba' casíng` Fidiée` Jóo'r` Dsea` Jmáang` fi' jmigüi' la e caliséiñ` laco' liseeng` lí'^ doñí' ií` dsea` jmigüi' . Jogui co' dsea` Israel líiñ` , jòba' 'né` jmiti`bre e júu` quíu' ta` quíá'- Moi` do. ⁵ Jo` lajòba' caleáaiñ` jnea'^ , dsea` lí'naa' dsea` Israel e dseáng'` 'né` jmiti`baa' e júu` quíu' ta` do e laco' ni'íng` Fidiée` jnea'^ e lí'naa' jóo'r' . <sup>6</sup> Jogui calili` e nilí'naa' jóo' Fidiée` , co' Fidiée` casíiñ` Jmiguí quíá'r` la'eáang` cóo'~ Jóo'r` Dsea` Jmáang` fi' dsí'naa' lajaang` lajaang`naa'; jòba' la'eáang` e Jmiguí quíá'- Fidiée` do fé'naa' lala e íaang` dsí'naa': "¡Teaa~! ¡Teaa~!" <sup>7</sup> Jo` lajob lí' , jo` lí'guíi' dsea` i jmiti` jalé' ta` quíu' e quí'` tíi'naa' fi' jmigüi' la, co' lana nilí'naa' jóo' Fidiée` lajaang` lajaang`naa' , jo` lajòba' niñíng`naa' e nicajíiñ` lami` jéeng`gui e nicuø'r` dsea` quíá'r` .

Jial guíng` dsí' Paa` jaléng` dsea` quíá'- Dsea` Jmáang` i seeng`fi' lí' se' Galacia

⁸ Dsu' lami` jéeng`gui, lajee` nú`-gui e calicuíng` 'nú' Fidiée` , líng`na' lafa' dsea` si'níing` uíi' e jmiti`na' jalé' e quí'` tíng`na' jmoo`na' cóo'~ jaléng` diée` i o' já' . ⁹ Dsu' lanagui

nicalicuíim`ba' Fidiéé, osi laco' cuóøng` fe`ee', e dsea` íb` dsea` ì nicalicuíng` 'nú'. Joba' çjiali' e nijmití`tu' calé' catú- jalé' e quí'` títng`na' do? Co' e jo ja` jié' lí` íng` ta` quí'`na' jii` cõõ. ¹⁰ Co' 'nú' jmi'goo`na' jalé' jmií- osi jalé' si' osi jalé' jii` é. ¹¹ Joba' eáam` guíng` dsii- 'nú' fíng song ja` cali'íng` ta` jii` cõõ lajii` ta` e nicajmé- e jee- 'nú'!

¹² Joba' má'`i` 'nú' la guíng`, dsea` rú`naa' dsea` quiá'`- Dsea` Jmáang-, e nijmée`na' laco'gui nicajmé- jnea~ e jo` jmití`tu' lajii` e quí'` títng`na' do. Dsu' 'nú'gui, eáam` guiá- nica'ee- na' cõõ'` jnea~. ¹³ Jogui niñí`bi' cajo e jmohuú`b' quíeë- mi` canaan- guíaa- júu` quiá'`- Dsea` Jmáang- jee- 'nú' e quiá'`- jial laang` dsea' jee~ dsee- quiá'r-. ¹⁴ Dsu' ja' e lí' e gab` e jmohuú' e quíeë- do, co' 'nú' ja` cajmee`na' fa' e ja` cajmíjíng`na' jnea~ o'gui ca'naang`na' jnea~ ca' dsu' uí'` e lí'n`n e jmohuú' do. Co' 'nú' guiáb- ca'íng`na' jnea~ laco'gui íng` dsea' jaang` ángel ì líng` guotií- Fidiéé` ì casíng` dsea` do, osi laco' Dsea` Jmáang- `ñia'bir é. <sup>15</sup> Jo çjie` fí` calí- e jmi'íáang` óó' 'nú' cõõ'` jnea~ ie~ do? Co' lanagui jo` 'ga' lí' íáang` óó'na'. Dsuco' cuóøm` fá`a uii` quí'`na' ie~ do e dseáng'`- lafa' niguí' 'nú' jminí`na' e nicuó'`na' jnea~ e laco' cuóøng` e nijmicõõ'`na' jnea~. ¹⁶ Jogui lanagui lí' lafa' e ni`ní` máam`baa 'nú' dsu' uí'` e fõn`n 'nú' e júu` já'`- la.

¹⁷ Jo ì dsea` ì íing` nijmisíng- e júu` e quiá'`- jial laang` dsea' jee~ dsee- quiá'r- iin~ e nigüitáang- 'nú' cõõ'r-, jo dsu' jaléng` ì dsea` í` ja` í` dsíir` laco' catíng-, co' lico' iin~ e nimáang- 'nú' jnea~ 'nib'. <sup>18</sup> Dsu' guiáb- cajo song seeng` dsea` ì íing` e nigüitáang- 'nú' cõõ'r~, lifa' ì dsea` í` né- í` dsíir` laco' catíng- jogui`né- e contøøm- éer` guiá- cõõ'` 'nú' lí' laco'gui ee- jnea~ mi` táan`n jee- 'nú'.

¹⁹ Dsea` rú`naa' ì iin`n eáang`, calé'` catú- caa- iihuú' uii` quí'` 'nú' laco'gui iihuú' íng` jaang` dseamf` mi` liseeng` jiuung` quiá'r-; jogui caa- e iihuú' do cartí` Dsea` Jmáang- nicuó'`r- 'nú' e ni`uíng- na' dseáng'`- dsea` quiá'r-. <sup>20</sup> Jo eáam` iin`n e táan`n jee- 'nú' lana, co' jíé'`gui lí' e sií`naa' dseáng'`- quini`na' lana; co' ja` ñii- ee` ni`f` dsii- uii` quí'`na'!

E` calí- cõõ'` Agar jogui Sara

²¹ Jogui iin`n e ningüí`na' quíe- e e júu` la, jaléng` 'nú' ì dseáng'`- íing`na' jmití`na' júu` quiá'` ta` quiá'`- Moi`. Jo çsu ja` mí` cangáng` 'nú' jial lí' e júu` jo? ²² Co' jee- e júu` jo fé' e ì` lí'` yúu'` Abraham do caliséng` gáng- jóõr', jaang` ì caliséng` cõõ'`- jaang` dseamf` ì sií` Agar ì si`niíng` ì jmóo' ta` huí' e ja` 'léeng`-, jogui ì jaang`gui do caliséng` quiá'r- cõõ'` dseáng'`- dseamf` quiá'r- ì sií` Sara ì néé' ni` jaléb` e óor` cõõ'` dseañu' quiá'r-. ²³ Jo ì jóõ' ì dseamf` ì si`niíng` do caliséíñ` laco'gui liseeng` lí'`

doñí' ìi' jòó' dsea'; jogui ì jòó' dseáng' dseamí' quiá' 'líi' yúu' Abraham do caliséiñ' lajob cajo, dsu' lí' laco' niliti' lajii' júu' e nicacuø' Fidiée' ír' lami' jéeng'gui. ²⁴ Jo dsu' liim' ee' guóng' jalé' e la; dsuco' laji' gáng' ì dseamí' do liim' ee' júu' sisée' quiá'r' lajaang' lajaaiñ'. Jo ì dseamí' jaang' ì sii' Agar do cuø' coo' lí' quiá'r' quiá' lajii' júu' e cajmirø' Fidiée' cóo' Moi' fí' yú' mó' Sinaí; joba' jaléng' dsea' ì níng' la'eáang' cóo' e júu' jo líiñ' lafa' dsea' si'niiim'. ²⁵ Jogui ì dseamí' ì sii' Agar do cuø' coo' lí' quiá'r' fí' yú' mó' Sinaí e si' fí' Arabia e guóng' e jaléng' dsea' Jerusalén ì seeng' fí' lí' se' Israel líiñ' lafa' dsea' si'niiim'. ²⁶ Dsu' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' ì catíng' e fii' Jerusalén 'mí' quiá' Fidiée' do ja' líiñ' dsea' si'niiing'. Jogui lí' lafa' niquí'baa' e fii' jo. ²⁷ Co' lalab fé' fí' ni' jì' quiá' Fidiée': Jmi'iaang' o', dseamí',

'nu' ì ja' mí' cangoquieeng' yuu';

jogui jmi'iaang' a' cajo e ja' mí' ca'íin' iihu' laco' mí' liseeng' jiuung' quiá' dsea'.

Dsuco' 'nu', dseamí' ì catúu' dseañu' quí' ,

fíng'gui jòó' niliseeng' laco'gui ì dseamí' ì seeng' dseañu' quiá'.

Jo lanab fé' Fidiée' fí' ni' jì' quiá'r'.

²⁸ Joba' fii'guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáang', jneaa'aa' colíng' cóo' ì jòó' Abraham ì sii' Isáa' do lí'naa' jòó' Fidiée' e laco' niliti' lajii' júu' quiá'r' e nicacuø'r' 'líi' yúu' Abraham lami' jéeng'gui. ²⁹ Jo co' ie' jo ì jòó' ì dseamí' si'niiing' do cajmeaiñ' ga' ì jòó' dseamí' quiá' 'líi' yúu' Abraham do ì caliséng' la'eáang' cóo' ta' quiá' Jmiguí' quiá' Fidiée', jo lajob cajo jmóo' dsea' sijur' cartí' lana e jmáiñ' ga' rúñ'. ³⁰ Jogui quie'na' cuente lajii' júu' quiá' Fidiée' e casí'r' Abraham: "Uøøng' fí' quí' ì dseamí' ì si'niiing' colíng' cóo' jòor' do, co' ja' catíng' jòó' ì dseamí' do lajii' guíe' quiá' ì jòó' dseáng' dseamí' quí' ì né' ni' jaléb' e sea' quí'na', yúu' Abraham." ³¹ Jo lajob lí', dsea' rú'naa', ja' lí'naa' lafa' jòó' dseamí' ì si'niiing', co' lana nilí'í' lafa' jòó' dseáng' dseamí' ì ja' si'niiing' do.

5

Dsea' Jmáam-bing' láang' jneaa'aa' e laco' ja' lí'í' dsea' ì lafa' si'niiing'

¹ Joba' fii'guí' 'nú', dsea' gálatas, e Dsea' Jmáam-bing' caleáang' jneaa'aa' e laco' jo' ga' lí' quie' nifí' quí'ii' e júu' quíu' ta' quiá' Moi' do. Joba' 'né' e niliseeng'na' e sílaam'ba', jogui jo' cuø' tu' fí' yaang'na' calé' catú' e nijmití' tu' jalé' e júu' jo.

² Jnea~ Paa~, jo núu~na' júu^ quié~e, jogui quié~na' cuente røø' jalé' e nifíi' 'ná', e song cacuøø' fí' yaang~na' e nitó~ li~ fí' ngúu' táang~na' laco'gui t́ing' dsea' Israel, joba' ja' e ta~ íing^ quií~na' jalé' e cangongíing~ Dsea' Jmáang~ uíi'~ 'ná' jóng. ³ Jōba' fíi~túu 'ná' e lí' doñí' ii 'ná' i tóo' li~ fí' ngúu' táang~, joba' 'né~ nijmití~na' dseáng'~ røøb' lajalé' e júu^ quiu' ta~ quiá'~ Moi~ do. ⁴ Jo jaléng' 'ná' i í' dsí' e Fidiéeb' ni'íñ' 'ná' e líng'na' dsea' i ja' røøng' dsee~ uíi'~ e jmití~na' e júu^ jo, joba' catiúum'ba' Dsea' Jmáang~ jogui ca'náam~ yaang~na' e laco' jo' ni'íng'~na' lajii'~ e guiúng~ Fidiéé' do. ⁵ Dsu' jaléng' jneaa~aa' nisita' dsi'naa' e Fidiéé' ni'íng' jneaa~aa' e líi'naa' dsea' i ja' røøng' dsee~ la'eéang' cóo'~ Jmiguí' quiá'r~ jogui la'eéang' e cajáang'~ yee~naa' fí' jaguó' Dsea' Jmáang~. ⁶ Jogui song líi'naa' dseáng'~ lajang'~ dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~, joba' ja' e líi' nañí' fa' tóo' li~ fí' ngúu' táang~naa' laco'gui lit́ing' dsea' Israel, dsuco' ja' e quíng' e jo; co' lajii'~ e quíng' fí' quini' Fidiéé' e jáang'~ yee~naa' fí' jaguó' Dsea' Jmáam~ e laco' nijmi'neáang~naa' dsea' rú'naa'.

⁷ Jogui 'ná', guiáb~ lami~ seeng~na' cóo'~ Dsea' Jmáang~; dsu' lanagui líim~ ii nicatáng' 'ná' júu^ e nicatúu'na' e jo' núu'~na' lajii'~ júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~. ⁸ Dsu' o' Fidiéé' i cajéeng' 'ná' e cajmee'na' lajo, co' dsea' do nicató'r' 'ná' e laco' ni'uúing~na' dsea' quiá'~bre. ⁹ Jo lalab júu^ rōo': "Cōo'~ capi'~ quiēb'~ nijmé~ nirōo~ ca~ quiá'~ iñí'~." ¹⁰ Dsu' jnea~ tab' dsii' e la'eéang' cóo'~ Dsea' Jmáang~ ni'í'tu áa'na' calé' catú~ laco'gui í' dsí' jnea~. Jo Fidiéeb' nicuøø' iihuú' i dsea' i jmigøøng' 'ná' cóo'~ jalé' e 'né~ jmití~na', jo ja' e líi' ii dsea'.

¹¹ Dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~, faco' jnea~ guia'b́i júu^ e dseáng'~ la guíim' 'né~ jmé~ dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~ e lí' fí' ngúu' táaiñ' lí' laco' lit́ing' dsea' Israel, joba' faco' lajo, ja' e ta~ e jmáng' dsea' Israel jnea~ ga' jóng. Jo faco' lajob jmóo'o, joba' ja' liguíng~ dsea' Israel uii~ quiá'~ jalé' e júu^ e guiaa~ quiá'~ jalé' e cangongíing~ Dsea' Jmáang~ fí' dse' crúu^ jóng. ¹² Jogui jaléng' i dsea' i ngí' ta~ jmigøøng' 'ná' do e quiá'~ e tó~ li~ fí' ngúu' táang~na', jguiá~gui fa' nidsi'íim'bre conguia' jo lajoba' nitiúuñ' 'ná'!

¹³ Jogui co' 'ná', dsea' rú'naa', Fidiéé' cató'r' 'ná' e laco' jo' quiu'gui ta~ quií~na' e júu^ quiu' ta~ quiá'~ Moi~ do. Jo co' lajob líng'na', joba' jo' jméé~na' lí' doñí' ee' lí' óo'na' yaang~na', co' dsea' silaam~ nilíng'na'. Dsuco' guiá~gui e jmicóo'~ rúng'na' lajee' la'ó' yaang~na' uíi'~ e 'neáang' rúng'na'. ¹⁴ Co' lajaléb' lí' fé' júu^ quiu' ta~ quiá'~ Fidiéé', e júu^ laba' eáang'gui liti~: "Jmi'neáang' jaléng' dsea' rún' lí' laco'gui jmi'neáang' uø'." ¹⁵ Jo song jmoo'na' ta~ j́ing' osi ta~ t́ing' cóo'~ jalé' e

sing`na', joba' ni'íim` lajii` juguiá` júu` røø` e sea` jee` 'nú' e canging`na' e cacuø' Fidiée`.

Jalé' e lí dsí' dsea' fí jmigüü` jogui jalé' e iing` Jmiguü` quiá'` Fidiée`

¹⁶ Joba' fii`guüi` 'nú' la guíng`, dsea` rú'naa': Güiliseem`ba' contøøng` la'eáang` cóo`~ Jmiguü` quiá'` Fidiée`, jo lajoba' ja` jmití'na' lajii`~ e lí óo'na'. <sup>17</sup> Dsacó' jalé' e lí dsí'naa' do ja` cóøng` røø` cóo`~ jalé' e iing` Jmiguü` quiá'` Fidiée`, jogui jalé' e iing` Jmiguü` quiá'` Fidiée` ja` cóøng` røø` cóo`~ jalé' e lí dsí'naa' do. Dsacó' laji` tú` e na ja` røø` cóøng` quiá'`, joba' ja` cuøøng` e jmée` 'nú' lajii`~ e lí áa'na' do. <sup>18</sup> Dsu' song` 'nú' seem`ba' e quie` nifi` Jmiguü` quiá'` Fidiée` quí'na', joba' e júu` quiu'` ta` quiá'` Moi` do jo` quiu'` ta` quí'na' lana jóng`.

¹⁹ Jo ja` e huíng` e jóø`naa' quiá'` jaléng` dsea` i` cá` fí ga` jogui jmóor` lajii`~ e lí dsír' yaaiñ` fa' jalé' e la: mi` 'léé' jaléng` dseañu'` osi jaléng` dseamí` e güüiñ` cóo`~ dsea` i` o' quiá'r`, osi mi` jmóo` dsea` jalé' e 'lí' e jíé'gui, osi mi` jmóor` jalé'gui e ja` tí' ta` e quí'` tiiñ` jmóor`, ²⁰ osi mi` jmféng` dsea` lí` doñí` ee, jogui mi` jmóor` ta` dsea` láang`, osi mi` 'ní' ní' dsea` quiá'` jaléng` dsea` rúíñ`, osi mi` jmóor` ta` jíng`, osi mi` suuiñ` lacó'gui la líng` jaang`gui dsea`, osi mi` jmináb` liguiñ`, osi mi` iñ` e íbre silí'r` jalé' e sea`, osi mi` 'naam`bre quiá'` rúíñ` co' ja` røø` síiñ`, osi mi` jii`~ la'ó' íbre tí` dsír' síiñ`, <sup>21</sup> osi mi` dsihuüiñ` quiá'` jaléng` dsea`, osi mi` jmóor` ta` jngang` rúng`, osi mi` jmóor` ta` í', osi mi` dsíng`~ cúíñ`, osi mi` jmóo`biguir jalé' e ga` e jíé' cajo. Joba' fii`guüi` 'nú' calé' catú` lacó'gui nicañi` i` 'nú' ie` lamí` jéeng`gui do e jaléng` dsea` i` quí'` tíng` jmóo` jalé' e ga` lajo, joba' i` dsea` í` ja` niñíñ` e Fidiée` quie` nifi` quiá'r`, jogui ja` niñíñ` guíé` quiá'r` e cuø' Fidiée` jaléng` dsea` quiá'r` cajo.

²² Dsu' mi` seeng` dsea` la'eáang` cóo`~ Jmiguü` quiá'` Fidiée`, co' la'eáang` e Jmiguü` doba' jmi'neáang` rúíñ`, jogui e íang` dsír', jogui e seeiñ` juguiá` júu` røø` cóo`~ dsea` rúíñ`, jogui e féng` dsír' quiá'` rúíñ`, jogui e guíüiñ` cóo`~ jaléng` dsea` rúíñ`, jogui guíáb` éer` cóo`~ jaléng` dsea` rúíñ`, jogui jmiti`bre lajii`~ júu` e cuø', <sup>23</sup> jogui ja` jmicøøng` yaaiñ` jee` dsea` rúíñ`, jogui ja` jmóor` lajii`~ ta` quiu'r` yaaiñ`. Jogui lajib` júu` quiu'` ta` cóøng` røø` cóo`~ e júu` la. <sup>24</sup> Jogui jaléng` i` dsea` i` líng` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` lafa' cató` fí` dse'` crúb` jalé' e ga` e jmóor` cóo`~gui jalé' e lí dsír' yaaiñ`, jo lajoba' ca'naam`bre quiá'` e jo. ²⁵ Jo co' la'eáang` cóo`~ Jmiguü` quiá'` Fidiée` nisee`naa', joba' 'né` cuøø` fí` yee`naa' e e Jmiguü` dob quie` nifi` quí`-ii'.

²⁶ Jogui ja 'né- jmicóong' yee~naa' jee~ jaléng' dsea` o'gui nijmijlóng' yee~naa' o'gui nijmó'oo' dsihuúng'naa' quia'- jaléng' dsea` rú'naa' cajo.

6

Jmicóo'na' jaléng' dsea` rúng'na'

¹ Joba' fñi guíi 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quia'- Dsea` Jmáang-, song móo- 'nú' e jaang` dsea` rúng'na' nicatóng' fí' ni~ dsee-, joba' jaléng' 'nú', dsea` seeng'na' la'eáang' cóo'~ Jmiguí quia'- Fidiée~, 'né- nijmicóo'ba' i dsea` í e laco' niliseeiñ laco' la seeng` dsea` quia'- Dsea` Jmáang-. Jo jmee~ba' e guiúng~na' cóo'r~, jogui ñiim~ áa'na' e laco' ja` güilí e la quie' 'náb' cajo nijjúng'na' fí' ni~ dsee-. <sup>2</sup> Jogui jmicóo'~ rúng'na' cóo'~ jalé' e huúng' lí' quí'na', jo lajoba' dseáng'~ niliti~ lajii~ júu^ quia'- Dsea` Jmáang-.

³ Jo song jaang` dsea` í dsíir' e niing~guir, dsu' o' já'- e lajo, co' lico' jmicóong' ñia'bre song í dsíir' lajo. ⁴ Dsuo' lajaang` lajaam` dsea` 'né' í dsíir' su guíi~ jalé' e jmóor` osi ja` dseeng`é. Jo song í dsíir' 'ñia'r' e guíi~ lajii~ e jmóor` do, jo song dseáng'~ lajob líí, joba' ja` 'né- jòør- jial jmóo` dsea` jléng'. ⁵ Dsuo' lajaang` lajaam` dsea` 'né- to' fñiñ lajii~ e líí quia'r-. <sup>6</sup> Jogui i dsea` i jmitúng' júu^ quia'- Dsea` Jmáang- 'né- cuø'bre i dsea` i e' quia'r- do lajii~ e catíiñ- do e laco' nijmicóo'~ reiñ' do.

⁷ Jo ja` jmicóong` yaang~na' cóo'~ jalé' e jmoona', co' jii~ jaang` dsea` cuøong` lí jmicóoiñ Fidiée~. Cofa' lajii~ e jni dsea` fí' ni~ guoo'~ uø' quia'r-, e job cajo e nisitiñ mi~ niró'. ⁸ Jo lajob líí cóo'~ i dsea` i seeng` laco' lí dsíir' yaaiñ, co' mi~ nití- í' quia'r- e nijúuñ-, ni'nám'bre quia'- Fidiée~ lata-. Jogui i dsea` i seeng` laco' iing~ Jmiguí quia'- Fidiée~, joba' la'eáang' e Jmiguí quia'- Fidiée~ dob niliseeiñ cøong` cóo'~ dsea` do lata-. ⁹ Jogui song cuø' bí yee~naa' e jmó'oo' jmang'- e guíi~, jogui song dseáng'- ja` jmitúng- dsí'naa' e jmó'oo' e jo, joba' mi~ nití- í', ni'íim'baa' guíe^ quí-ii' e cuø' Fidiée~ jaléng' dsea` quia'r-. ¹⁰ Joba' contøom- 'né- jmó'naa' jmang'- e guíi~ cóo'~ jaléng' dsea` jogui e jmicóo'~naa're, dsu' la guíng'gui eáang' 'né- jmó'oo' lajo cóo'~ jaléng' dsea` rú'naa' dsea` quia'- Dsea` Jmáang-.

Júu^ # 'goo' quia'- Paa-

¹¹ Jo jòør-na', dsea` rú'naa', jial tíí cóo'~ e júu^ e jmo'o la quí'na! <sup>12</sup> Jo jaléng' i dsea` i jmóo` úung` e nitó'na' li~ fí' ngúu' táang'na', jmóor' lajo e laco' nijér- guíi~ cóo'~ jaléng' dsea` caguaang~gui jogui e laco' ja` nijmeáng' dsea` ga` ír' uii~ quia'- e guiar' júu^ e cajúng- Dsea` Jmáang- fí' dse' crúu^. <sup>13</sup> Jo jiguí jaléng' i dsea` i jmóo` úung` e tóor' li~ fí' ngúu' táaiñ' do ja`

jmitir~ jalé' e júu^ quiu' ta~ quiá'~ Moi~. Dsu' jmóor` úung` e 'nú' nitó^na' li~ fí' ngúu' táang`na' e laco' nijmér~ ráaiñ~ fí' quini~ jaléng` dsea` jiéng` e nicalí'~bre 'nú' e nicajmee`na' li~ fí' ngúu' táang`na'. ¹⁴ Dsu' jnea~, jii'~ coo` ja' e jmóo`o ráan`n e jié'gui; co' dseáng`~ lajii'~ e calí'~ cóo'~ Dsea` Jmáang~ fí' dse" crúub^, jii'~ joba' sée'~e teá. Co' la'eáang` e catáng~ Dsea` Jmáang~ fí' dse" crúu^ba', jo` ee` ta~ íing^ quié~e jii'~ coo` jalé' e sea` fí' jmigüí` la lana, jogui líí' lafa' e cajúm~baa, co' jo` seen~ e quiu' ta~ jnea~ jalé' e sea` fí' jmigüí'. ¹⁵ Jogui jo` ee` ta~ íing^ quií~na' song tóo` li~ osi ja' tóo` li~ fí' ngúu' táang`na' é; dsuco' lajii'~ e quíing`gui quií~na' e nicaqui'~ jíing` yaang~na' fí' quini~ Fidiéé~, jo` joba' nilíng`na' dsea` 'mím~ lana. ¹⁶ Jo` jaléng` i dsea` i seeng` laco' la líí' e júu^ e nicafá'~a na, cóo'~gui jaléng` dsea` Israel i quié' Fidiéé` nifí' quiá'r~, güiliseem`bre juguiá~ júu^ røø, jogui güilí` fí' líng~ Fidiéé` ír` cajo.

¹⁷ Latí` lana jogui lí~ dsé~gui cajo jii'~ jaang` dsea` nicuó'~ guir jnea~ iihuí'; co' jalé' e güi' e quiee~ la lana cuø` li~ e jmóo`o lajii'~ e iing~ Fíí'naa' Dsea` Jmáang~.

¹⁸ Joba' dsea` rú'naa', nimí'~i Fíí'naa' Dsea` Jmáang~ e ni'ír~ güea'^ quiá'r~ jee~ 'nú'. Jo` lajob` né~ lí.

Jo` lanab` jii'~ fé'` jì` quiá'~ Paa~ e catíng~ jaléng` dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí' lí~ se' Galacia.

Júu^ e toq̃ fi ni jì quiá'- Paa- e catiing- dsea` seeng` fi ÉFESO

1 Jnea~ Paa- lín'n jaang` dsea` apóo^ i jmóo` ta~ ni' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, co' lajob ta~ e cali'iaang` dsí' Fidiée~ cacuø'r jnea~. Jo guiéen~n júu^ guicóo~ quií-na', jaléng' 'nú', dsea` quiá'- Fíinaa' Fidiée~ i neáang' fi Éfeso i já'- líng' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-. 2 Jo mí'~i Tiquí'naa' Fidiée~ cóo~gui Fíinaa' Dsea` Jmáang- e ni'f'r- gúea^ quiá'r- jee~ 'nú', jogui e nicuø'r- 'nú' e seeng'na' juguiá- júu^ røø.

Jalé' e guiá- e nicacuø' Fidiée~ jneaa~aa'

3 Jo majmifém'baa' Fidiée~ i líng' Fidiée~ quiá'- Fíinaa' Dsea` Jmáang- jogui i líng' Tiquiá'r^ cajo, dsuco' la'eáang' e líi' láfa' jaang` dsea` cóo~ Dsea` Jmáang-, lajoba' Fidiée~ nicacuø'r jneaa~aa' jalé' e guiá- e sea` quiá'r- e jáa' fi lí- guiiñ~ e laco' uíng- guiá- quií-ii'. 4 Jo Fidiée~ caguíñ' jneaa~aa' latí jii~ mí- nú'-gui e nitiroo~ jmi'güi' e laco' niliguiúng- naa' fi' quinir~ e ja` dsee- sea` quií-ii' la'eáang' cóo~ Dsea` Jmáang-. 5 Jo co' eáam' 'neáang' Fidiée~ jneaa~aa', joba' caguiar' guiá- latí malí' e laco' nijéiñ- jneaa~aa' laco' jóo'bre la'eáang' cóo~ Dsea` Jmáang-, lí^ laco'gui jii~ e cali'iaang' dsí' 'ñia'r'. 6 Jo cajméer' lajo e laco' nijmiféng'naa' Fidiée~, co' eáam' guiiñ- cóo~ jneaa~aa' nañí fa' ja` catí-naa' e jo. Jo cacuø'r jneaa~aa' e jo e ja` lee~ jii~ cóo' la'eáang' cóo~ Jóor' Dsea` Jmáang- i 'neáiñ' eáang' do. 7 Jo co' eáam' 'neáang' Fidiée~ jneaa~aa' nañí fa' ja` catí-naa', joba' nicaléáiñ jneaa~aa' jee~ dsee- quií-ii' la'eáang' cóo~ jmi'øøng- Jóor' Dsea` Jmáang- e catu~ fi' dse' crúu^ . Jo la'eáang' cóo~ e jmi'øøng- dsea` do ca'íiñ- dsee- quií-naa'. 8 Jo co' eáam' guíúng- Fidiée~ cóo~ jneaa~aa' nañí fa' ja` catí-naa', joba' cacuø'r jneaa~aa' e tí-naa' jogui e ngáng'naa' 9 jalé' e iñ~ jmóor' 'ñia'r' e ja` ní' dsea` jéeng'gui, lí^ lajii~ júu^ e nicacuø'r jéeng'gui quiá'- jalé' e nijmitir~ la'eáang' cóo~ Dsea` Jmáang-. 10 Jo lí^ laco'gui jii~ e nicagua' Fidiée~ guiá- jéeng'gui, dseáng'- nilitib~ laco' sí'f' mí- nití- í' lajo e Dsea` Jmáam- niliñ- dsea` mogui~ quiá'- lajaléng' jogui quiá'- lajalé' e sea' fi' ñiff- cóo~gui fi' ni' guóo'- uø- la.

11 Jo lajii~ malí' Fidiée~ nicaguíñ' jnea'^, dsea` líinaa' dsea` Israel, e laco' ni'uíng- naa' jóor' la'eáang' cóo~ Dsea` Jmáang- lí^ laco'gui nica'f' dsí' jéeng'gui e nijmér-; jo jalé' e jmóo' Fidiée~ do, jmóor' laco' jii~ e líiñ- e guiáb-. 12 Jo nicajméer' lajo e laco' jnea'^, dsea` nita~ dsí'naa' la'uii' e Dsea` Jmáang- nileáiñ- jnea'^ jee~ dsee- quií-ii', see-naa' e nijmiféng'naa'

Fidiée˘, cõ' íb` dsea` laniing˘ 'gøiñ'. ¹³ Jõ lajobi jaléng' 'ná', dsea` ja` líng'na' dsea` Israel, mi˘ canáa˘ naa' e júu` já'` quiá'˘ Dsea` Jmáang˘ e quiá'˘ jial laang` dsea` jee˘ dsee˘ quiá'r˘, jogui ca'uíng˘ na' jõó' Fidiée˘, joba' cacuø' Fidiée˘ 'ná' Jmiguí quiá'r˘ lí' laco'gui júu` e nicacuø' jéeng'gui e laco' liing˘ na' e líng'na' dsea` quiá'r˘. ¹⁴ Jõ cõ' seem` e Jmiguí quiá'˘ Fidiée˘ do cõó'˘ jneaa˘aa', joba' lita˘ dsinaa' e ni'ling'˘naa' lajii˘ e cati˘naa' quiá'˘ Fidiée˘ cartí mi˘ nileáiñ˘ jneaa˘aa' conguaí jee˘ jalé' dsee˘ qui˘naa', jneaa˘aa' dsea` lí'naa' dsea` quiá'r˘. Jõ lajob nijmiféng'naa're, cõ' íbre dsea` laniing˘ 'gøiñ' fí la'úng˘.

Jalé' e mi' Paa˘ Fidiée˘ uii˘ quiá'˘ jaléng' dsea` quiá'˘ Dsea` Jmáang˘

¹⁵⁻¹⁶ Jõ uii˘ quiá'˘ e cajmée˘ Fidiée˘ e nilíng'naa' jõó'˘, joba' lacoó' ya' mi˘ fón'n dsea` do, cuøø˘-øre gui'máang'˘ uii˘ 'ná' latí mi˘ caliñii˘ e cajáang'˘ yaang˘ na' fí jaguó' Dsea` Jmáang˘ jogui eáam' jmi'neáang` rúng'na' cõó'˘ jaléng' dsea` quiá'˘ Dsea` Jmáang˘ caguaiang˘gui cajo. <sup>17</sup> Jogui má'i Fidiée˘ i líng' Fidiée˘ quiá'˘ Fí'naa' Dsea` Jmáang˘, jogui i líng' Tiquí'ii' i laniing˘ 'gøng' do cajo, e nicuø'r˘ 'ná' e tiing` ngáng'na' i˘ dseáng'˘ Fidiée˘ la'eáang` cõó'˘ Jmiguí quiá'r˘, jõ lajob nilicuíng'gui'r guiá˘ cajo. ¹⁸ Jogui má'i Fidiée˘ e nicuø'r˘ 'ná' e nijneá moguí'na' e laco' niliñí'na' e e nisijeeng˘ na' e ni'ling'˘ na' quiá'r˘, cõ' dsea` quiá'˘-bre nilíng'na', jogui jial tí' jlo'˘ jogui niguo'˘ jalé' e cuø' Fidiée˘ jaléng' dsea` quiá'r˘ i catíng˘ lajõ. ¹⁹ Jogui má'i Fidiée˘ cajo e niliñí' 'ná' jial ja` cõøng` cõó'˘ 'gøng' Fidiée˘, jõ cõó'˘ e 'gøiñ' do jmicõó'˘ jneaa˘aa', dsea` lí'naa' dsea` quiá'˘ Dsea` Jmáang˘. Jõ cõó'˘ e laniing˘ 'gøng' dsea` do, cõó'˘ e job cajo cajméer˘ ²⁰ e cají'tu Dsea` Jmáang˘ mi˘ cangí e cajúíñ˘, jõ caguiéiñ' lí' lí' dséé' laco' guiiñ˘ 'ñia'r' fí ñifi˘. <sup>21</sup> Jõ cacuø' Fidiée˘ Dsea` Jmáang˘ e íbing' laniing˘gui eáang` jee˘ lajaléng' i seeng' fí yú'˘ jmigüí, fa' jaléng' dsea` moguí˘, jogui jaléng' i si'neang` i quiu' ta˘, cõó'˘gui dsea` laniing˘ i quiu' ta˘, lí' doñi' ii' dsea` ee' ta˘ óor` i quiu' ta˘ lajee˘ lana õsi lajee˘ lí' dsé˘gui é. ²² Jõ lajalé' niguiá˘ Fidiée˘ fí uii˘ tii˘ Dsea` Jmáang˘, jõ cangím'bir cajo e líng' dsea` do dsea` moguí˘ quiá'˘ lajaléng' dsea` quiá'r˘. ²³ Jõ jaléng' dsea` quiá'˘ Dsea` Jmáang˘ líiñ' lafa' cõó' ngúu' táaiñ' cõó'˘ dsea` do, joba' røøb` sea` qui˘ii' laco'gui la sea` quiá'˘ dsea` do, jõ dsea` íb` dsea` moguí˘ quiá'˘ lajaléng' cõó'˘gui lajalé' e sea` fí la'úng˘.

2

Fidiéeb˘ dsea` caleáaiñ˘ jneaa˘aa' jee˘ dsee˘ qui˘ii'

1 Jo lami~ jéeng'gui do, jaléng' 'nú' líng'na' lafa' 'lím~ba' fi' quini~ Fidié~ uii~ jalé' e 'lee~na' jogui uii~ jalé' dsee~ e ee~naa', 2 co' caliséng'na' e jmoo~na' jialco' niróng'na' dsee~ laco'gui la jmoo~ dsea' jmigüí, jogui cajmití~na' lajii~ ta' quíu' fii~ i 'ling'^ i quie' nifi' quíá~ jalé' guí 'lí' e íí' fi' yá'^ jmigüí. Jogui i fii~ i 'ling'^ do née' nir~ jaléng' dsea' i ja' jii~ Fidié~. 3 Jo lajob cajo lami~ see~ jneaa~aa' lajii~naa' lami~ jéeng'gui e jmoo~naa' lajii~ e ja' dseeng' e ii~naa' yee~baa', co' jmoo~naa' doñí' ee' já' dsi~naa' jogui í' dsi~naa'. Jo co' lajob jmoo~naa', joba' catii~baa' e ni'ling~naa' iihuí' eáang' quíá~ Fidié~ uii~ quíá~ jalé' e ja' dseeng' e jmoo~naa' do lí'^ laco'gui iihuí' e íng' jaléng' dsea' jmigüí i jmoo' jialco' niróin' dsee~. 4-5 Dsu' Fidié~ eáam' fi' líiin' jaléng' jneaa~aa', jogui eáam' cali'neáaiñ' jneaa~aa', joba' cangíng'naa' quíá'r~ e see~naa' lafa' 'mím~baa' la'eáang' cóo'~ Dsea' Jmáang~ nañí' fa' lí'naa' lafa' e 'lím~bí' uii~ dsee~ quí~naa'. Co' la'eáang' e guiúm~ Fidié~ cóo'~ 'nú' nañí' fa' ja' catíng~na', joba' nicaleáaiñ' 'nú' jee~ jalé' dsee~ quí~na' lana. 6 Jo Fidié~ cajméer' e lafa' røøb' cají'túu' cóo'~ Dsea' Jmáang~ mi~ cají'tu dsea' do, jogui lafa' caguiéiñ' jneaa~aa' colíng~ cóo'~ dsea' do fi' ñifi' quíá'r~. 7 Jo cajméer' e jo e laco' nicuø' lí' lata~ jial tí' guiúng~ Fidié~ cóo'~ jneaa~aa' e jii~ ja' catii~naa' e eáam' 'neáaiñ' jneaa~aa' la'eáang' cóo'~ Fí'naa' Dsea' Jmáang~. 8 Jo co' guiúm~ Fidié~ cóo'~ 'nú' e jii~ ja' catíng~na', joba' nicangíng'na' e nileáng'na' jee~ dsee~ quí~na' la'eáang' e cajáang'~ yaang~na' fi' jaguór'. Dsu' e jo ja' calí'~na' yaang~na', co' Fidié~bing' cacuø' 'nú' e jo e ja' 'lee'~. 9 Jo jalé' e jo ja' lí'naa' uii~ quíá~ jalé' e jmoo~naa', dsuco' faco' lajo, joba' cóo'~ e job nijmijløng' yee~naa' jóng. 10 Dsu' Fidié~bing' nicajméé' jalé' e jo quí~ii', co' cajméer' e lafa' cali'mím~baa' la'eáang' cóo'~ Fí'naa' Dsea' Jmáang~ e laco' nijmó'oo' jmang'~ e guiá' lí'^ laco'gui jii~ guiá' nicaguiar' quí~ii' jéeng'gui e nijmó'oo'.

Jial see~naa' juguiá' júu^ røø' la'eáang' cóo'~ Dsea' Jmáang~

11 Jo téé' áa'na' jial líng'na' ie~ lami~ jéeng'gui do, 'nú' dsea' ja' líng'na' dsea' Israel. Jo jaléng' jnea'^ i líng' dsea' Israel i tíng' tóo' lí' fi' ngúu' táang' lajii~ dseañu' e laco' cuø' lí' e lí'naa' dsea' quíá~ Fidié~, jo jneab'^ cajo i fé' e ja' líng' 'nú' dsea' quíá~ Fidié~. 12 Jo jmiguiéng' áa'na' e ie~ lami~ jéeng'gui do ja' mí' cuíng'na' Dsea' Jmáang~, jogui jmaquíim' í' óo'na' laco'gui jnea'^, dsea' lí'naa' dsea' siju' dsea' Israel, jogui ja' catíng~na' lajii~ júu^ e cajméé' Fidié~ jogui cajmirør' cóo'~ jnea'^. Jo lami~ jéeng'gui dsea' i ja' cuíng' Fidié~ lami~ líng'na', o'gui líng' ee' sijeá'na' quíá~ Dsea' Jmáang~. 13 Jo lami~ jéeng'gui ja' cuíng'na' Fidié~, dsu' lanagui nicuíim'ba' dsea' do la'eáang'

cóo' Dsea` Jmáang` i catuú` jmi'øøng` fi' dse' crúu` mi~ cajúin` uí' jneaa`aa'. <sup>14</sup> Jogui lana, la'eáang` cóo' Dsea` Jmáam`ba', røøb` ni'í dsi'naa' laji~naa', jogui jo` 'ní' néeng` rú'naa'. Co' lami~ jéeng`gui lí' lafa' si' iáb` e sijní` qui`-ii' laca'ling`naa', co' 'ní' néem` rú'naa'. Jo lí' lafa' Dsea` Jmáang` cajgiéiñ` e iá` do mi~ cajúin` fi' dse' crúu`. <sup>15</sup> Co' mi~ cajúng` Dsea` Jmáang` uí' jneaa`aa', joba' ca'uíng` e laco' jo` quie` nifi` qui`-ii' e júu` quiu' ta~ quiá'- 'lí' Moi. Jo cajméer` lajo e laco' ca'uíng`naa' coøb` 'lé' e 'mí' laji` tú` íng'naa' do la'ó' ca'uíng`naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`. Jo lajob` cajméer` e laco' jo` 'ní' néeng` rú'naa'. ¹⁶ Jogui la'eáang` e cajúng` Dsea` Jmáang` fi' dse' crúu` cuaiñ` qui`-ii', joba' juguiá` júu` røøb` nisee`naa' cóo' Fidié` lana laji` tú` íng'naa', dsea` ca'ní' néeng` rú'naa', jo cajméer` e lafa' jaam` dsea` ca'uíng`naa'. ¹⁷ Jo Dsea` Jmáang` cajár` cajaguiar` júu` jial niliseeng` dsea' juguiá` júu` røø` cóo' Fidié` laco'gui 'nú', dsea` ja` lami~ cuíng`na' Fidié`, cóo'gui jnea`, dsea` lí'naa' dsea` Israel i cuíng` Fidié` lati` mi~ uíng`. <sup>18</sup> Co' la'eáang` cóo' e cangong`ng` Dsea` Jmáang` fi' dse' crúu` cuaiñ` qui`-ii', joba' lajaang` lajaang` jneaa`aa', dsea` lí'naa' dsea` Israel o'si o' lajo é, nicuøøm` si~naa' cóo' Tiquí'ii' Fidié` la'eáang` e jmicóo' jneaa`aa' e Jmiguí` quiá'r` 'ñia'r` do.

¹⁹ Joba' lanagui, røøb` ni'í dsi'naa' laji` tú` íng'naa' do, co' dsea` quiá'- Fidié`b` nilí'ii'; jogui lana lafa' coøb` fi~ nilí'ii' laji` tú` íng'naa'. Co' lanagui laco' coøb` fi~ nisee`naa' cóo' dsea` do, jo laco' dsea` sinúu` quiá'- Fidié`b` nilí'naa' lana. ²⁰ Jo jaléng` jneaa`aa', dsea` lí'naa' dsea` quiá'- Fidié`, lí'naa' lafa' coø` 'núu'. Jo lafa' tí' fi~ quiá'- e 'núu' do lí' jnea`, dsea` lí'naa' dsea` apóo` quiá'- Dsea` Jmáang` cóo'gui i dsea` i jmóo` ta~ fé' cuaiñ` quiá'- Fidié` cajo. Jogui 'ñia' Dsea` Jmáang` líiñ` lafa' e cuiteá' la'uii' e dséé` quiá'- quiúung` e 'núu' do. <sup>21</sup> Jogui lajaang` lajaang` jneaa`aa', dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`, lí'naa' lafa' cuiteá' e ngóo' só røø` quiá'- e 'núu' do la'eáang` cóo' Dsea` Jmáang` cartí` ni'uí'naa' coø` 'núu' güeang` quiá'- Fidié`. <sup>22</sup> Jo 'nú', dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` nilíng`na' colíng` cóo' jaléng` jnea`, jo ngóo' uíng`na' laco'gui ngóo' uíng` e 'núu' quiá'- Fidié` do. Jogui jee~ jaléng` jneaa`aa' seem` Fidié` la'eáang` cóo' Jmiguí` quiá'r`.

3

Mi~ caguia' Paa` júu` quiá'- Dsea` Jmáang` jee~ dsea` i ja` lãng` dsea` Israel

¹ Jnea~ Paa~, jo sijnín`n fi' la lana dsu' uí' e guiaa` júu` quiá'- Dsea` Jmáang` jee~ 'nú', dsea` ja` lãng`na' dsea` Israel. <sup>2</sup> Co' niñí'b` 'nú' e eáam` guiúng` Fidié` cóo' jnea` nañí` fa' ja` catín`n, joba' nicacuø'r` jnea~ e ta~ la e laco' ni'uíng` guiú-

quí-na'. ³ Dsuo' Fidiée' cajmээр` e ñii- jalé' e cali'iĩñ` e nilinee'- jéeng'gui e nijmér- jee` jaléng' dsea` e ja` mí` ñi' dsea` jéeng'gui. Jogui Fidiée' nicacuø'r' jnea` e caliñii- lí' laco'gui e nicajmée' e capí' fí' ni` jì` quié` e e nicasín- n quií- na'. <sup>4</sup> Jo mí` ni'í' na' e jì` do, jòba' niliñi' na' e niñib` jnea` lajii' e cali'iing` Fidiée' jmér- la'eéang' cóo' Dsea` Jmáang- e ja` mí` ñi' dsea` jéeng'gui. ⁵ Co' lajii' e quiá'- Fidiée' e ja` mí` caliñi' dsea` jéeng'gui do, lanagui nicacuø' Fidiée' jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` apóo^ quiá'- Dsea` Jmáang-, e ngáng'naa' coliiing`gui cóo' i dsea` quiá'r- i jmóo` ta` fé' cuaiñ` quiá'r- cajo. Jo cajmээр` lajo la'eéang' cóo' Jmiguí` quiá'-bre. <sup>6</sup> Jo e nab e ja` caliñi' dsea` jéeng' do e la'eéang' e já'- líng' 'nú' cóo'gui jaléng'gui dsea` i ja` líng' dsea` Israel e júu^ quiá'- Fidiée' e quiá'- jial laang' dsea` jee` dsee- quiá'r- la'eéang' cóo' Dsea` Jmáang-, jòba' jaléng' 'nú', dsea` quiá'- Fidiéeb` nilíng'na' laco'gui jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` Israel. Jogui coob` 'lé' nilí'naa' lajee` lajalé'naa' do, jogui catím- baa' e ni'íng'naa' conrøø` lajii' e sijeeng'naa' quiá'- Fidiée' lí' laco'gui jii' júu^ e nicacuø' Dsea` Jmáang- jneaa`aa'.

⁷ Jo co' eáam' guiúng- Fidiée' cóo' jnea` nañi' fa' ja` catín- n, jòba' cacuø'r' jnea` ta` e guiaa- e júu^ jo. Jogui la'eéang' cóo' e laniing- 'gøiñ' do, jòba' nicuøøm` jmee` e ta` jo. <sup>8</sup> Jo jnea` ja` catín- n jii' capí' e ni'íin'- n e ta` jo jee` jaléng' dsea` quiá'- Fidiée'. Dsu' la'eéang' e guiúm- Fidiée' cóo' jnea` e jii' ja` catín- n, jòba' cacuø'r' jnea` ta` e guiaa- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel, jalé' e jlo^ niguó'^ e 'gøng' eéang' quiá'- Fii'naa' Dsea` Jmáang- e jii' ja` quií'naa' jmii` ningáng'naa' jial líí'. ⁹ Jogui nicacuø' Fidiée' jnea` cajo e nijmee` e e niliñi' dsea` lajii' e cali'iĩñ` jmér- jee` 'nú', lí' lajaléng' 'nú', dsea` ja` líng'na' dsea` Israel, e ja` mí` ñi' dsea` lajii' mali', co' ja` mí` cajmijnéeng' dsea` do e jo. Jo íb` dsea` cajmээр` jalé' e sea` fí' la'úng- fí' jmigüí'. ¹⁰ Jo uii' e nilí'ii' cóo' 'lé' la'ó' jneaa`aa', dsea` lí'ii' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, jòba' lanagui jaléng' i quií' jmií` i quiu' ta` fí' guiá' güi cóo'gui jaléng' dsea` mogui` i quiu' ta` fí' jo cajo niliñir' e jmiguii' íim' tí' tíng' Fidiée' jmóor' lí' laco'gui jii' guiá- e guiar'. <sup>11</sup> Jo Fidiée`bing' cajmée` jalé' e jo lí' laco' í' dsíir' malií`gui eéang' e nijmér-, lajii' mí' ná'-gui e nitiroo` jmigüí'. Jo e jo caliti` quiá'- Fidiée' la'eéang' cóo' Fii'naa' Dsea` Jmáang-. <sup>12</sup> Jo co' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- nilí'naa', jogui la'eéang' e nicajáang' yee`naa' fí' jaguór', jòba' nicuøøm` sii'naa' cóo' Fidiée', jogui nisita` dsí'naa' cajo e dseáng'- ninú'-bre júu^ quií-ii'. ¹³ Jòba' mí'í' 'nú' e ja` jmitúng- óo'na' uii' quiá'- jalé' iihuí' e íing' jnea` uii' 'nú', dsu' íin'- n e iihuí' la e lí' laco' nidsijée' guiá- quií- na'.

Mi~ cami' Paa~ Fidiée~ uii~ quía~ dsea~ seeng` fi` Éfeso

¹⁴ Jo uii~ quía~ jalé~ e jo nisi~i uó~ jni~ fi~ quini~ Tiquí~ii' Fidiée~. ¹⁵ Jo íbing' líng' Tiquía~^ jaléng~ dsea~ jmigú~ cóo~'gui jaléng~ dsea~ i nineáang' fi~ ñiff~. ¹⁶ Jogui mii~i Tiquí~ii' Fidiée~ e la'eáang' cóo~' Jmiguí~ quía~r~ nicuó~r~ 'nú' güea~ 'gøng' quía~r~ e laco~ nijmicóo~' quí~na', co~ jii~ íb~ dsea~ i sea~ quía~ jalé~ e jlo~ jogui niguó~ e jii~ ja~ tóo~ jmii~ niguiá~. ¹⁷ Jo mi~bí e contøøng~ guing~ áa~na' Dsea~ Jmáang~ la'eáang' e nicajáang~ yaang~na' fi~ jaguór~. Jo mii~bí~r cajo e la'eáang' e eám~ 'neáang' Fidiée~ 'nú', joba~ 'nú' eám~ nili~neáang~na' dsea~ do cajo, jo ja~ jmitúng~ áa~na' lajii~ fi~ niteáang~na'. ¹⁸ Jo mii~bí~r cajo e ningáng~ 'nú' røø~ colíng~ cóo~' jaléng~gui jnea~, dsea~ lí~ii' dsea~ quía~ Dsea~ Jmáang~, jial tí~ laniing~ e 'neáang' Dsea~ Jmáang~ jneaa~aa'. ¹⁹ Jo mii~bí Tiquí~naa' cajo e nili~í~gui dseáng~ røø~ jial tí~ laniing~ 'neáang' Dsea~ Jmáang~ 'nú', nañí~ fa~ jii~ jaang~ dsea~ ja~ quí~r~ jmii~ dseáng~ e ningáiñ~. Co~ song niñí~ba' lajo, joba~ seab~ la dsíng~ quí~na' laco~gui la dsíng~ e sea~ quía~ Fidiée~ 'ñia~r'.

²⁰ Jo güilífém' Fii~naa' Fidiée~, i dsea~ i tüng~ jmóo~ e jmiguiá~gui laco~gui jii~ e í dsí~naa' osi e mii~naa~r é, jo e jo jmóor~ la'eáang' cóo~' bí~ quía~r~ e jmicóo~' jneaa~aa' quía~ jalé~ e jmoo~naa' do. ²¹ Jo majmifém~baa' Fidiée~ contøøng~ jogui lata~ jaléng~ jneaa~aa', dsea~ lí~naa' dsea~ quía~ Dsea~ Jmáang~.

Jo lajob nilí~.

4

Dsea~ quía~ Dsea~ Jmáang~ lí~ñ' lafa' jaam~ dsea~ lajee~ la'ó' rúí~'

¹ Jnea~ Paa~, jo sijnín~n uí~ e guiaa~ júu~ quía~ Dsea~ Jmáang~ jee~ 'nú', dsea~ ja~ líng~na' dsea~ Israel. Jo mii~i 'nú' e güiliseem~ba' laco~ sí~í e seeng~ dsea~ i cató~ Fidiée~ i ni~uíng~ dsea~ quía~r~ lí~ laco~gui nicató~r~ 'nú' e ca~uíng~na' lajo.

² Jo ja~ jmicøøng~ yaang~na' jee~ jaléng~ dsea~ rúng~na', jogui ee~ba' guí~ jee~ ír, jogui ja~ jmoo~na' guíng~na' cóo~r~, jogui jmee~ba' féng~ áa~na' la'ó' rúng~na' e 'neáang' rúng~na'. ³ Jo co~ juguí~ júu~ røøb~ niseeng~ 'nú' la'ó' 'nú', dsea~ líng~na' dsea~ quía~ Dsea~ Jmáang~, la'eáang' cóo~' Jmiguí~ quía~ Fidiée~, joba~ jmi~úung~na' e seeng~gui~ lajo. ⁴ Jo coøb~ 'lé' nilí~ii' la'ó' jneaa~aa', dsea~ lí~ii' dsea~ quía~ Dsea~ Jmáang~, jogui dseáng~ lajii~ Jmiguí~ quía~ Fidiée~ba' seeng~ jee~ jneaa~aa', jogui ca~ím~ e guí~ e sijeeng~naa' e nilisee~naa' cøøng~ cóo~' Fidiée~ lata~. ⁵ Jo jaam~ Fii~naa' Dsea~ Jmáang~ i seeng~, jogui jii~ júu~ quía~ dsea~ íba' nijá~ lí~naa', jo uí~ joba~ cajgáang~naa' jmii~. ⁶ Jo jaam~ Fidiée~ i seeng~, jo íbing' líng' Tiquía~^ lajaang~

lajaang` jneaa`aa', dsea` líí' dsea` quiá'r` ; jogui í'bi cajo ì líng' Fii` quiá'- lajii`-naa' la'ó' jneaa`aa'; jogui jmáin` ta` jneaa`aa' e laco' nijmé`-naa' lajii` e iin` 'ñia'r', jogui seein` cóo` jneaa`aa' lajii`-naa' cajo.

7 Jo Dsea` Jmáang` cacuø'r` jneaa`aa' lajaang` lajaang`naa' lajii` ta` e si'í'ii' nijmó'oo' quiá'r` lí' laco'gui nicali'liin` e cuø'r` jaléng` dsea` quiá'r`. 8 Joba' fé' fí' ní' jì' quiá'- Fidiée` cuaiñ` quiá'- e na e nidsijée` cóo` Dsea` Jmáang` jo fé': Jo cajgóo`-bre fí' yá' jmi'güi e jéeiñ` jaléng` dsea` ì cal'r`, jogui cacuø'r` dsea` quiá'r` e tiiñ` lajii` e si'í' nicuø'r` dsea` do.

9 Jo ¿e` guóng` e nisór' fí' yá' do? Co' guóng` e la'uii` nijgiáaiñ` fí' jmi'güi la cartí' fí' ná'- uø`. 10 Jo Dsea` Jmáam` ì dsea` ì cajgáng` do, jo í'bi cajo ì cangáng`-tu cartí' yá'gui lí' niniing`-gui eáang` e laco' íb` nilíng` Fii` quiá'- lajalé'. 11 Jo í'bre dsea` cacuø'r` jaléng` jneaa`aa', dsea` líí' dsea` quiá'r`, lajii` e si'í' nicuø'r`. Jo cacuø'r` e ì líng` jnea` jmoo`-naa' ta` ní' júu` quiá'- Dsea` Jmáang`, jogui e ì líng`-gui jneaa`aa' jmoo`-naa' ta` fé' cuaiñ` quiá'- Fidiée`, jogui e ì líng`-gui jmóo` ta` guia` júu` quiá'- jial laang` dsea` jee` dsee` quiá'r`, jogui e ì líng`-gui jmóo` ta` quie' nifi' quiá'- ta` quiá'- Fidiée` jogui jmóo`bir ta` e' júu` quiá'- dsea` do cajo. 12 Jo lajob` caguiéeng` Dsea` Jmáang` guiá` jaléng` jneaa`aa', dsea` líí' dsea` quiá'r`, e laco' nijmicóo`-naa' dsea` rú'naa' laco' catíng`, jo lajob` nicuøø' bî rú'naa' la'ó' jneaa`aa', dsea` nilí'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`. 13 Jo lajob` 'né`-jmó'guí' cartí' conrøøb` nijá'- lí'naa' júu` quiá'- Dsea` Jmáang` jogui conrøøb` nilicuíng`naa' dsea` do ì líng` Jóo' Fidiée`, jo lajob` nilí'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` ì niráang` cartí' ni'ie' qui`-naa' laco'gui dsea` do 'ñia'r'.

14 Jo lajob` jo` nilí'-guí' laco'gui líng` jaang` jiuung` ì lajmináb` jmi'síng` jalé' e í' dsíir' lí' laco'gui cóo` móo' fí' ní' jmí' e dsée' lí' doñí' jíe' fí' lí' í' guí. Co' ì jiuung` do lajmináb` naaiñ` e jmitir` lí' doñí' ee' júu` 'mí' cartí' nilí' e nijmigøøng` dsea` ír', fa' jaléng` dsea` ì nitíng` jmi'gøøng` dsea` rúng'. 15 Dsu' guiá'-gui e sî'naa' jmang`- júu` já', jogui e nijmi'neáang` rú'naa' dsea` líí' dsea` quiá'- Fidiée`, jo lajoba' nidsicuáng`gui qui`-ii' dseáng`- cartí' ni'ee`-naa' laco'gui la ée' Dsea` Jmáang` 'ñia'r'; co' íb` dsea` líí' lafa' mogui` quiá'- jalé'naa', dsea` líí' dsea` quiá'r`. 16 Jo jaléng` jneaa`aa', dsea` líí' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`, líí' lafa' cóo`b` ngúu' táang`naa' cóo` dsea` do; jo dsea` íb` dsea` líí' lafa' mogui` quiá'- lajii`-naa', dsea` líí' dsea` quiá'r`. Jo dsea` í'bi cajo dsea` cacuø'r` jneaa`aa' cóo` ta` lajaang` lajaang`naa', dsea` líí' dsea` quiá'r`; joba' mi' guiáb`-jmoo`-naa' e ta` jo e jmi'neáang`naa' dsea` rú'naa', joba' colíim` dsicuáng` e ee`-naa' guiá'- lajii`-naa'.

Jial seeng` dsea` la'eáang` cóo` Dsea` Jmáang`

17 Jo e lab fii-gui 'nú', dsea` rú'naa', la'eáang' cóo~ júu` quiá~ Dsea` Jmáang-, e jo` güiliseeng'gui' laco'gui la seeng' dsea` góo'na' i ja` cuíng' Fidiée`. Co' i dsea` í seeiñ` e í dsiir' jman' jalé` e ja` ta` ím^, 18 jo lí' lafa' nua` dsiir', co' dsíng' ja` lí'r` ní'f- dsiir' røø; jo ja` iñ` lajii~ e cuø' Fidiée` jaléng' jneaa~aa', dsea` lí'ii' dsea` quiá'r-, uii~ e ja` iñ~ e nilicuiiñ` dsea` do, co' eáam' ue' dsiir'. 19 Jo jii~ ja` lí'r^ i' líiñ- e cuø' fi yaaiñ~ e jmóor` jalé` e 'li^, jo dseáng'- ja` quie' íb' jmóor` jalé` e 'li^ e tiiñ` jmóor` do.

20 Dsu' 'nú'gui, dsea` cuíng'na' Dsea` Jmáang-, ja` calicuíng'na' dsea` do e laco' nijmée^na' jalé` e 'li^ lajo. 21 Co' dseáng'- já~ba' nicanuu~na' júu` quiá~ dsea` do, jogui liim~ ee` calitíng'na' quiá'r- jo lajoba' niñí'na' e jman' e jáb'- júu` quiá~ Dsea` Jmáang-. 22 Joba' túu'na' jalé` e 'li^ e lami~ quí- títng'na' jmoo'na' do, co' cóo~ e jo cajmée` e eáam' caligóng'na'. 23 Jogui jmisíng'na' jalé` e í óo'na', jo íi` áa'na' jman' e guiá`. 24 Jogui güiliseeng'na' e nicali'mám~ba' e laco' ni'ee~na' laco'gui la ée` Fidiée` 'ñia'r', jogui jmée'na' jman' e guiá-, jogui ee~na' røø` laco' sí'í` jee` jaléng' dsea` rúng'na'.

25 Joba' túu'na' e quie^na' júu^ e o' já-, jo fée~ba' jman' júu^ e já~ cóo~ dsea` rúng'na', dsuco' lajii~ baa' lí'naa' lafa' coo` nguú` táang'naa' la'ó' jneaa~aa', dsea` lí'ii' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang-.

26 Jo song jmiguíng^ áa'na', ja` cuø' fi yaang~na' e ni'ee~na' dsee-; jogui jmi'úung'na' e ja` huøø- ee` e guíng~na' do cajo, 27 jo lajob ja` cuø'na' fii~ i 'ling^ fi' e nijmigøøiñ` 'nú'.

28 Jogui jaléng' 'nú' i lami~ jmoo` ii, quiuum~ba' e jo jmée^na' lajo, jo jmee~ba' ta` guiá- cóo~ layaang~ guóo'na' e laco' seab` e cuø'^na' jaléng' dsea` i 'né~ quiá~ lajo.

29 Jo ja` cá'na' júu^ 'lé', co' dseáng'- lajii~ júu^ e guiá- jogui e íng^ ta~ba' 'né- cá'na' e laco' nijmicóo~ quiá~ jaléng' dsea` i ninú- e júu^ jo jial nidsicuáng'gui quiá'r- e cuiñ` Dsea` Jmáang-. 30 Jo ja` jmoo'na' e nilíng- fi'í' Jmiguí quiá~ Fidiée`, co' í'bing' seeng' cóo~ 'nú' e laco' cuø' li` quí'na' e nilíng~na' dsea` silaang~ mi~ nití- í' e nileáng- Fidiée` jaléng' dsea` quiá'r- laco' sí'í'.

31 Jogui túu'na' jalé` e 'ní' áa'na' cóo~gui jalé` e guíng~na' quiá~ rúng'na' cóo~gui jalé` e jñng~na', jogui ja` fo^na' júu^ 'lé' quiá~ rúng'na', lí' lajalé` e 'li^ e jíe'gui é. 32 Jo ee~ba' jman' e guiá- cóo~ jaléng' dsea` rúng'na', jogui jmee~ba' fi' líng~na' jaléng' dsea` rúng'na', jogui íng'na' dsee- quiá~ dsea` rúng'na' lí^ laco'gui la jmoo' Fidiée` e iñ- dsee- quí- 'nú' la'eáang' cóo~ Dsea` Jmáang-.

5

Jial 'né- seeng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`

¹ Jo cõ' 'nú' líng'na' jó' Fidiéé' i iin~ eáang', joba' jmi'úung'na' e ni'ee-na' laco' 'ñia' dsea` do. <sup>2</sup> Jo güiliseem'ba' e jmi'neáang'na' jaléng' dsea` rúng'na' lí' laco'gui Dsea` Jmáang` jmi'neáaiñ' jneaa~aa' jogui cajáng' 'ñia'r' e cajúin~ fi' dse' crúu^ uí'~ jneaa~aa'; jo e cajúin~ do lí' lafa' cõ' e jmeafii' jlo^ e catíng` Fidiéé'.

³ Jo cõ' dsea` quiá'- Fidiéeb' líng' 'nú', joba' jii~ ja` cuóong' í' óo'na' fa' e siing~na' cóo'~ dseañu' osi dseamf' i o' quií'na' é, o'gui e í' óo'na' jalé' e 'lí' e jié'gui cajo, o'gui suung'na' lí' doñí' ee'. ⁴ Jo ja' fo'na' júu^ 'lí' o'gui júu^ ii' o'gui júu^ ga' e ja' uing~ sea, cõ' ja' catíng` jméé' 'nú' lajo; cõ' guiá'-gui quií'na' e jmiféng'na' Fidiéeb'. <sup>5</sup> Jogui güilita~ óo'na' cajo e lí' doñí' ii' dsea` i 'léé' e güiñ' cóo'~ dsea` i o' quiá'r~, osi jmóor' e 'lí' e jié'gui é, osi suuin~ lí' doñí' ee', joba' i dsea` í' ja' quií' jmi~ e Dsea` Jmáang` cóo'~gui Fidiéé' nicá' nifí' quiá'r~. Cõ' i dsea` i suung' lí' doñí' ee' do, joba' lí' e lafa' e job' jmiféiñ'. <sup>6</sup> Jo ja' cuó' fi' yaang~na' e jii~ jaang' dsea` nijmigóoiñ' 'nú' cóo'~ jalé' júu^ e ja' íng' ta~. Dsucõ' uii~ quiá'- jalé' e 'lí' e nicafá'-a na, joba' cuó' Fidiéé' iihu' eáang' jaléng' dsea` i ja' núu'~ lajii' júu^ quiá'r~. <sup>7</sup> Joba' ja' quíng'na' jee~ jaléng' i dsea` i jmóo' lajo.

⁸ Dsu' 'nú', lamí~ jéeng'gui, fi' lí~ nuub` seeng'na'; dsu' lanagui, cõ' nilíng'na' lafa' jaam' dsea` cóo'~ Dsea` Jmáang~, joba' fi' lí~ jneáb' niseeng'na'. Joba' güiliseem'ba' laco'gui i dsea` i seeng' fi' lí~ jneá'. ⁹ Jo mi~ seeng' dsea` fi' lí~ jneá', joba' jmang' e guiá'- jmóor' cóo'~ dsea' rúin', jogui éer' røø' cóo'~ dsea' do cajo, jogui jmang' júu^ jáb'~ quier'. <sup>10</sup> Jo fií-guá' 'nú', jmi'úung'na' e güiliseem'ba' laco' la íaang' dsí' Fíi'naa' Dsea` Jmáang`. <sup>11</sup> Jo ja' sicóong' yaang~na' e jméé'na' jalé' e ja' ta' íng' laco'gui la jmóo' dsea` i seeng' fi' lí~ nuu; cõ' guiá'-gui e nifí'na're e ja' dseeng' jalé' e jmóor' do. ¹² Dsucõ' lí'í' líim~baa' e lico' fé'bfí' uii~ quiá'- jalé' e 'lí' e jmóo' i dsea' la'í' fi' lí' íng'. ¹³ Dsu' mi~ nifí'na're e ja' dseeng' jalé' e jmóor' do, joba' cajneáb~ niing~ jalé' e jo, jo lajoba' nililí' jaléng' dsea` jial lí' jalé' e jmóo' dsea` í' ¹⁴ lí' laco'gui e júu^ la:

Jmijnéé' a', 'nu' dsea` lafa' güin' uí'~ dsee~ quií'-,

jo güijí'tu' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang`;

jo lajoba' dsea` do nijmér~ e niliseen' fi' lí~ jneá' jir~.

¹⁵ Jo fií-guá' 'nú', dsea` rú'naa', ñiing~ áa'na' jial ni'ee-na' jmang' e guiá', jo ja' güiliseeng'na' e jmoo'na' jalé' e ja' uing~ sea, cõ' lí' lí' 'né' í' áa'na' laco' catíim~ cóo'~ jalé' e jmoo'na' do. <sup>16</sup> Jogui jmi'úung'na' e ee-na' guiá' contóong~ cóo'~ jaléng' dsea` rúng'na', cõ' eáam' ga' nijmóo' dsea` lajee~ lana. ¹⁷ Jo ja' jmoo'na' jii~ cõ' e ja' mí' ca'íi' áa'na' røø' laco' catíng~, cõ'

'né~ jmi'úung`na' e ningám`ba' lajii~ e iing~ Fíi`naa' Fidiéé~ e nijmée`na'. 18 Jogui ja` jmée`na' jmang` ta` í', co' fí gab` cá` jaléng` dsea` i jmóo` lajo; co' guiá`gui e jii~ Jmiguí` quiá~ Fidiéeb` nicá` nifí` quií`na'. 19 Jogui mi~ fong` rúng` 'nú' la'ó' líng`na' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, féeng` rúng`na' cóo~ jalé` júu` quiá~ Fidiéé~ e toq` fí` ni` jì salmos jogui cóo~ jalé` júu` e ø` dsea` quiá~ Fidiéé~ cajo cóo~gui jalé` júu` e cuø` Jmiguí` quiá~ Fidiéé~. Lajob; cajo, mi~ ø`na' jogui mi~ jmiféng`na' Fíi`naa' Dsea` Jmáang~, jmee`ba' car` ngocáng` óo`na'. 20 Jogui ja` tiúung`na' e cuø`na' gui`máang` Tiquí`ii' Fidiéé~ la'eáang` cóo~ Fíi`naa' Dsea` Jmáang~ quiá~ jalé` e dsingíng`na'.

Jial seeng`dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ cóo~ jaléng` dsea` sinúu` quiá~r~

21 Jo jmée`na' núu`na' júu` quiá~ rúng`na' e iáang` áa`na' e laco' cuø` lí~ e jmi'goo`ba' Dsea` Jmáang~.

22 Jo e laba' fíi`i` 'nú', jaléng` dseamf, jmi'goo`ba' jaléng` dseañu` quií`na'. Jo song lajob jmoo`na', joba' núu`ba' júu` quiá~ Fíi`naa' Dsea` Jmáang~. 23 Dsuo' dseañu`bing' líng` dsea` mogui~ quiá~ jaléng` dseamf quiá~r~ laco'gui Dsea` Jmáang~ líiñ` dsea` mogui~ quiá~ jaléng` dsea` quiá~r~. Jo jaléng` i dsea` quiá~r~ do lí' lafa' coob` ngúu` táaiñ` cóo~ dsea` do. Jo dsea` dob dsea` láaiñ` jaléng` dsea` quiá~r~ jee~ dsee` quiáiñ`. 24 Jo jaléng` dseamf 'né~ nú`bre júu` quiá~ dseañu` quiá~r~ e iáang` dsíir` lí' laco'gui jaléng` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ 'né~ jmér` núu`bre júu` quiá~ dsea` do cajo.

25 Jo e laba' fíi`i` 'nú', jaléng` dseañu`, jmi'neáang`na' jaléng` dseamf quií`na' laco'gui Dsea` Jmáang~ jmi'neáaiñ` jaléng` jneaa`aa', dsea` líi`naa' dsea` quiá~r~, jogui cajáng` 'ñia`r' e cajúñ` uii~ qui`ii' cajo. 26 Jo cajméer` lajo e laco' ca`uíng`naa' dseáng` jii~ dsea` quiá~ Fidiéé~. Jogui cajméer` e lafa' cajgíng`naa' cóo~ e jmi` e cajgáang`naa' do cóo~gui e júu` quiá~r~ e caguiar` do cajo. 27 Jo cajáng` 'ñia` dsea` do e cajúñ` e laco' nisíñ` jaléng` jneaa`aa' fí` quini~ dsea` do jogui i jii~ cóo~ dsee` ja` sea` quiá~. 28 Jo jaléng` dseañu` 'né~ 'neáam`bre jaléng` dseamf quiá~r~ lí' laco'gui la 'neáang` yaaiñ~. Co' i dsea` i 'neáang` dseamf quiá~, joba' 'neáaiñ` yaaiñ~ cajo. 29 Dsuo' ja` seeng` dsea` fa' e ja` to' fíng` yaaiñ~, co' lí' lí` jmóor` í` røøb` jogui to' fíiñ` cóo~ jalé` e 'né~ quiá~r~. Jo lajob jmóo`gui Dsea` Jmáang~ cóo~ jaléng` jneaa`aa', dsea` líi`i` dsea` quiá~r~, røøb` to' fíiñ` cajo, 30 co' lafa' ngúu` táam`bre lí' jneaa`aa', dsea` líi`i` dsea` quiá~r~. 31 Co' lalab` fé' fí` ni` jì quiá~ Fidiéé~: "Naam` jaléng` dseañu` quiá~ tiquiá~r` jogui quiá~ niquiá~r~, jo dsiliñ` cóo~ dseamf i nicúng` guó` cóo~bre, joba' laji`

huáaiñ⁻ do ni'uíñ⁻ lafa' jaam`dsea.` 32 Jo e júu[^] quiá⁻ Fidié[~] na ja` mi` cangáng[^] dsea` røø` jéeng`gui, dsu<sup>^</sup> jnea` gui fá[^] a e júu[^] la lana cuaiñ[~] quiá⁻ Dsea` Jmáam<sup>-</sup> colíng<sup>~</sup>gui cóo<sup>^</sup> jaléng<sup>^</sup> jneaa`aa', dsea` lí'íi' dsea` quiá⁻r. 33 Jo lajòb líí', lajaang` lajaam` 'nú' dseañung[^]na', 'né` 'neáam`ba' dseamí quií[^] na' laco[^]gui 'neáang[^]na' yaang[~]na'; jøgui lajòbi jaléng[^] dseamí 'né` jmi'gó`bre dseañu[^] quiá⁻r cajo.

6

1 Jøgui e laba' fíi⁻ i 'nú', jaléng[^] jiuung[~], jmée[^]na' núu[~]na' jalé[^] ta[~] quiu[^] tiquí[^] niquí[^]na', co[^] lajòb iing[~] Fidié[~] e catíng⁻ nijmée[^]na'. 2 Jøgui e lab júu[^] la'uii[~] e quiu[^] ta[~] quiá⁻ Fidié[~] e song jmiti[~] dsea` e jo, jòba' ni'íñ<sup>^</sup> e nisi'íiñ<sup>^</sup> e nicuø<sup>^</sup> Fidié<sup>~</sup> ír'; jø lalab fé<sup>^</sup> e júu<sup>^</sup> do: "Jmi'goo` tiquí[^] cóo[^] niquí[^], 3 jø lajòba' niliseen[^] juguiú⁻ jøgui niñíin[^] e huøøb⁻ seen[^] fí jmigüí[^]."

4 Jøgui jaléng[^] 'nú', dsea` líng<sup>^</sup>na' teaa<sup>~</sup>, ja` jmoo[^]na' e niliguíng⁻ jaléng[^] jóo[^]na'; co[^] guiá[^]gui e jmicuaang[^]na're e íib`'goo` quiá⁻r cóo[^] jalé[^] e e[^]na're laco[^]gui cóøng[^] cóo[^] júu[^] quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻.

5 Jøgui lalab fíi⁻ i jaléng[^] 'nú', dsea` si'nñing<sup>~</sup> i jmoo<sup>^</sup> ta<sup>~</sup> huí<sup>^</sup> i ja` 'léeng[^], jmee⁻ba' núu[~]na' jalé[^] ta[~] quiu[^] fíi[^] quií[^]na'. Jøgui jmee⁻ba' jalé[^] ta[~] jø e jmi'goo`ba're jøgui e ngocáng<sup>^</sup> óo<sup>^</sup>na' cajo lí<sup>^</sup> laco<sup>^</sup>gui catíng<sup>-</sup> e 'né` jmée[^]na' cóo[^] Dsea` Jmáang<sup>-</sup> 'ñia<sup>^</sup>r. 6 Jøgui jmee<sup>-</sup>ba' ta<sup>~</sup> røø` laco[^] si'í[^], jø o[^] jii[^] mi[~] nî fíi[^] quií[^] na' 'né` jmée<sup>^</sup>na' ta<sup>~</sup> e lí<sup>^</sup> laco<sup>^</sup> nijá<sup>^</sup>na' guiá<sup>^</sup> cóo<sup>^</sup>r. Jø co<sup>^</sup> 'nú' dsea` i jmoo[^] lajii[^] e iing[~] Fíi'naa' Dsea` Jmáam<sup>-</sup> nilíng<sup>^</sup>na', jòba' car`ngocáng[^] áa`ba' 'né` jmití[^]na' e ta[~] do, jø lajòba' iáang[^] dsíi' Fidié[~] cóo[^] jalé[^] e jmoo[^]na' do. 7 Jø 'né` jmée<sup>^</sup>na' e ta<sup>~</sup> do e iáang<sup>^</sup> óo`ba' laco[^]gui catíng⁻ jmée[^]na' mi[~] jmoo[^]na' lajii[^] e iing[~] Dsea` Jmáang<sup>-</sup>, jø o<sup>^</sup> laco<sup>^</sup> mi<sup>~</sup> jmoo<sup>^</sup>na' ta<sup>~</sup> fí quini<sup>^</sup> dsea` jmigüí[^]. 8 Co[^] niñíb[^] 'nú' e doñí[^] ii[^] dsea`, si dsea` si'nñing[~] i jmoo[^] ta[~] huí[^] e ja` 'léeng[^] osi o[^] lajò é, ni'ím[^]bre lajii[^] e catíiñ⁻ e cuø[^] Fidié[~] quiá⁻ jalé[^] e guiá[^] e cajmээр[^] do.

9 Jøgui jaléng[^] 'nú', dsea` líng<sup>^</sup>na' fíi<sup>~</sup>, ee<sup>-</sup>ba' røø` cóo[^] jaléng[^] dsea` jmoo<sup>^</sup> ta<sup>~</sup> quií<sup>^</sup> na', jø ja` jmée[^]na' soo` áa`na' cóo[^]r. Jøgui téé[^] óo[^]na' e jaam` Fíi'naa' Fidié<sup>~</sup> i seeng<sup>^</sup> i guíng<sup>~</sup> fí`ñiff⁻ i quiu[^] ta[~] quií[^] na' cóo[^]gui dsea` i si'nñing<sup>~</sup> i jmoo<sup>^</sup> ta<sup>~</sup> quií<sup>^</sup> na' cajo. Co<sup>^</sup> fí quini<sup>^</sup> Fidié<sup>~</sup> røøb` líi'naa' lajaang` lajaang[^]naa'.

Jial jmi'øng[^] dsea` yaaiñ[~] jee[~] i 'ling[^]

10 Jøgui lana, dsea` rú<sup>^</sup>naa', cuøø<sup>^</sup> bí yaang<sup>~</sup>na' lajii<sup>^</sup> fí niteáang<sup>-</sup>na' la'eáang<sup>^</sup> cóo<sup>^</sup> e bí 'gøng<sup>^</sup> quiá<sup>-</sup> Fíi'naa' Dsea` Jmáang⁻, co[^] dsea` quiá<sup>-</sup> dsea` dob nilíng[^]na'. 11 Jø jmi'øng[^] yaang[~]na' cóo[^] jalé[^] e cangíng[^]na' e cacuø[^] Fidié[~] 'nú' e laco[^] ja` nicá<sup>^</sup>na' fí ga` mi[~] iing[~] fíi[^] i 'ling[^] jmigøøiñ[^] 'nú', lafa' jaang[^]

'lée- quiebre cóo~ jalé' e jmi'óng' ñia'r mi~ dséer' jee~ 'nii'.
 12 Co' ja' jmoo~naa' ta~ t'ing' cóo~ dsea' jmigüi, co' ta~ t'ing'
 cóo~ jalé' guí' li' e eáang' óo' bí' e í' fí' guíá' gü'ba' jmoo~naa',
 co' e guí' jo quie' nifí' jogui silí' jaléng' dsea' fí' la fí' na. 13 Joba'
 jmeáang' na' ta~ jalé' e cang'ng'na' e cacuø' Fidiée' 'ná' e
 nijmi'óng' yaang~na', jo lajoba' nité'na' cóo~ i' ling' mi~ nití'
 í' e nijmeáiñ' 'ná' ga. Joba' mi~ calí'na' jalé' e jo, jie~ mí'
 tá'na' lajii' fí' teáang~na' jóng.

14 Jo jie~ mí' tá'na' lajii' fí' niteáang~na' e quie~ba' jmang'~
 júu^ já' quía' Fidiée'; jo e júu^ já' na lí' lafa' coo' lo'ñúu' tu'
 e ñúu' teá' tu' jaang' 'lée-. Jogui ee~ba' røø' fí' quini' Fidiée'
 contøøng~; jo e na lí' lafa' coo' 'mi'qui' ñí' quía' jaang' 'lée-
 cóo~ e jmi'óñ' fí' nidsíir' fí' jee~ 'nii'. 15 Jogui 'né~ néeb' guíá-
 quí'na' contøøng~ e laco' ni'uóng'na' nigüiguiá'na' júu^ quía'-
 Dsea' Jmáang~ e quía' jial seeng' dsea' juguiá- júu^ røø' cóo~
 Fidiée'; jo e na lí' laco'gui mi~ jaang' 'lée- guieeng' guíá- ñia'r'
 e ni'ø'r~ lomíir-. 16 Jo co' nicajáam~ yaang~na' fí' jaguó' Dsea'
 Jmáang~, joba' quí'ba' jmí~ nijmi'óng' yaang~na' jee~ jalé' e
 ga' e iing~ fii' i' ling' nijmeáiñ' 'ná'; jo e na lí' laco'gui mi~
 jaang' 'lée- quiebre cóo~ e nijmi'óng' ñia'r' jee~ ñisü'. 17 Jo
 nisilaam~ba' jee~ dsee~ quí'na'; jo e na lí' laco'gui coo' logui'
 ñí' quí'na' cóo~ e jmi'óng'na' moguí'na'. Jogui jmeáam~ba'
 ta~ e júu^ quía' Fidiée' e nica'íing~na' do e cacuø' Jmigüi'
 quía'r~; jo e júu^ na lí' laco'gui coo' ñisü' e eáang' dsea' jee~ 'nii'.
 18 Jo lajee' jo, ja' tiúung'na' e føng'na' Fidiée' jogui mí'na'
 dsea' do contøøng~ la'eáang' cóo~ Jmigüi' quía'r~ e nijmicóo'r~
 'ná'. Jo contøøm~ 'né' e ñiing~ áa'na' e ja' nilitúng~ óo'na' e
 mí'na' Fidiée' uii~ quía' laj'ng' dsea' quía'r~.

19 Jogui mí'na' Fidiée' uii~ quie~ jnea~ cajo, e nicuø'r~ jnea~
 e ñi'baa e júu^ niguiaa~ jee~ dsea' e ja' 'gó'o e laco' niliñí'
 dsea' júu^ quía' Dsea' Jmáang~ e quía' jial laang' dsea' jee~
 dsee~ quía'r~ e ja' mí' caliñir' lamí~ jéeng'gui. 20 Co' Fidiée'
 casíñ' jnea~ fí' la e laco' niguiaa~ júu^ quía' jial laang' dsea'
 jee~ dsee~ quía'r~, jo uiiing~ e joba' e sijn'ñ'na' lana. Jo mí'gui'
 Fidiée' uii~ quie~ e laco' nifá'a e júu^ jo jee~ jaléng' dsea' e ja'
 'gó'o jii' capí'.

Júu^ guicóo' lí' cadséng~ quía' Paa~

21 Jo Tíquico líiñ' jaang' dsea' quía' Fidiée' i' 'neáang'naa'
 eáang' jogui i' ée' ta~ røø' cóo~ jalé' ta~ quía' Fidiée'. Jo dsea'
 íb' nicár' júu^ fí' na jial seen~ jogui jalé' e jmóo' fí' la cajo. 22 Jo
 uiiing~ lajoba' nisín~nre fí' na e laco' nijmeá'r~ 'ná' júu^ jial
 see~naa' fí' la, jo lajoba' nicuø'r~ 'ná' bí' e laco' ja'gui líng'na'
 fí'í' uii' jnea~.

23 Jø mí'~i Tiquí^naa' Fidiée^ cóo'~gui Fí'naa' Dsea` Jmáang^- e nijmér^- e niliseeng` 'nú', dsea` líng'na' dsea` quiá'r~, juguíá^- júu^ røø, jøgui e nijmi'neáang` rúng'na' la'eáang` e nicajáang'^ yaang~na' fí jaguó` dsea` do. 24 Jø mí'~i Fidiée^ e güi'í'bre güea'^ quiá'r^- jee~ jaléng'^ dsea` quiá'r^- i'neáang` Fí'naa' Dsea` Jmáang^- contøøng^- jøgui lata~.

Jø lanab júi'~ fé' jì' quiá'- Paa^- e catíng^- jaléng'^ dsea` quiá'- Dsea` Jmáang^- i seeng` fí Éfeso.

Júu^ e to̱o~ fí ni~ jì quiá'- Paa- e catíng- dsea` seeng` fí FILIPOS

1 Jnea~ Paa- cóo~ Timoteo lí'naa' dsea` ì jmóo` lajii~ e iing~ Dsea` Jmáang-. Jōgui lana guiéeng'~naa' júu^ guicóo~ quí' na', dsea` quiá'- Fidié~ ì neáng' fí na fí Filipos ì líng' lafa' jaam` dsea` cóo~ Dsea` Jmáang-. Jōgui lajōbi guiéeng'~naa' júu^ guicóo~ quíá'- jaléng' dsea` mogui~ ì quiu' ta~ jee~ 'nú' cóo~ gui jaléng' ì jmicóo~ gui quiá'r- cajo. 2 Jō mii~ i Tiquí'naa' Fidié~ cóo~ gui Fii'naa' Dsea` Jmáang- e ni'ír- gūea^ quiá'r- jee~ 'nú' jōgui e nicuó'r- 'nú' e seeng'na' juguiá~ júu^ røø.

Mi~ caféng' Paa- Fidié~ uí~ quiá'- dsea` seeng` fí Filipos

3 Jō laco~ néé~ mi~ dséng' dsii- 'nú', cuøø-ø gui'máang'~ Fidié~ uii~ quí' na'. 4 Jōgui laco~ néé~ mi~ fón'n Fidié~ uii~ quí' na' lajaléng'na', jmóo` e iáang` dsí'baa, 5 co' eáam' cajmicóo~ rú'naa' e guia'naa' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- jii~ ie~ latí mi~ caneeng~ rú'naa' jō cartí jmi~ na. 6 Jō tab~ dsii- e Fidié~ bing' ì canaang` jmóo` jalé' e guiá- jee~ jaléng' 'nú', jōgui í'bi cajo ì nijmé- gui lajō cartí niteáañ' e ta~ jō ie~ mi~ nití- í' e nigüéeng- tu Dsea` Jmáang- fí jmigüí la. 7 Jō dseáng'- lajōb catíng- e í dsii- uii~ quí' na' lajaléng'na', co' eáam' 'neáan' 'nú' jōgui røøb' nica'íng'~naa' jalé' e guiá- e cuø' Fidié~ jneaa~aa', nañí' fa' iuun- sijnáñ'n fí dsí' 'nañí^ osi e niguién'-n fí quini~ dseata~ é, e jmi'ó'ø osi jmitaa^ dsí' dsea` e júu^ quiá'- jial laang` dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r-. 8 Jō Fidiéeb~ dsea` ñir' jial tí' e iin~n nimáan~n lajaléng' 'nú' lí' laco' jii~ e cuø' Dsea` Jmáang- jnea~ e nijmi'neáan' 'nú'.

9 Jō mii~ i Fidié~ e eáang'gui nidsicuáng` e jmi'neáang` rúng'na', jōgui e nicuó'~guir 'nú' e nilijmá'na' jōgui e ningáng'na' 10 e laco' lí'na' guií'na' contøøng- lajalé' e guiá-. Jō lajōb quí'~na' jmi~ e seeng'na' e ee~na' guiá- e laco' ja' nilisea` dsee- quí'na' mi~ nití- jmi~ e nigüéeng- tu Dsea` Jmáang- fí jmigüí la. 11 Jō ie~ jō jaléng' 'nú' nijáa~na' júu^ cuaiñ~ quiá'- jalé' e guiá- e cajmee~na' la'eáang` cóo~ Dsea` Jmáang- e laco' nijmi'goo'na' Fidié~ jōgui nijmiféng'na' dsea` do.

Seen- fí jmigüí la e jmóo` lajii~ e iing~ Dsea` Jmáang-

12 Jō jnea~ iin~n e niliñí^ 'nú', dsea` rú'naa', e jalé' e nicangongñ- fí la dseáng'- eáam' nicali'íng^ ta~ e laco' nini'^gui júu^ quiá'- jial laang` dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r-. 13 Co' jaléng' dsea` ì jmóo` ta~ fí 'núu' lí~ guing~ dseata~ dsea` féng' quiá'- dsea` romano cóo~ jaléng'gui dsea` caguaiang-,

guiáb̄ ñir' e sijñáñ'n fí dsíí' 'nuñí' dsu' uíí' e lín'n dsea' quiá' Dsea' Jmáanḡ. ¹⁴ Jōgui mī caliñí' jaléng' dsea' rú'naa' dsea' quiá' Dsea' Jmáanḡ e sijñáñ'n fí la, jōba' e jie' ja' lajalém' dsea' do eáanḡgui nicaguaí' dsíir' e ni'r' júu' quiá' Dsea' Jmáanḡ, jōgui dseáng' ja' 'gó'bre jmóor' lajō.

¹⁵ Jō e jáb' , i lüinḡ i dsea' í guiar' júu' quiá' Dsea' Jmáanḡ dsu' e dsihuím'bre osi e 'ní' ní'bre é, jō dsu' i lüinḡgui jmóor' e ta' jō e guiá' dsíí'bre. ¹⁶ Jōgui i lüinḡ i dsea' í jmóor' e ta' jō e ngocáng' dsíí'bre cō' eáam' 'neáaiñ' Fidiée', cō' ñi'bre e uiinḡ e iuunḡ jnea' fí la e laco' jmi'ón'n júu' quiá' Dsea' Jmáanḡ; ¹⁷ jō dsu' i lüinḡ i dsea' í guiar' júu' quiá' Dsea' Jmáanḡ e lí' laco' nijmeáng' quiá'r' yaam'bre, jōgui ja' jmóor' e ngocáng' dsíir' e ta' jō, cō' lico' iññ' e ni'meáanḡguir' jnea' lí' iuun' fí dsíí' 'nuñí' la. ¹⁸ Jō dsu' ja' e cuaiñ' quié' e jialcō' guia' dsea' e júu' jō, si e ngocáng' dsíir' osi o' lajō é; cō' jmi'íáam' dsí' jnea' dsu' e guia' dsea' júu' quiá' Dsea' Jmáanḡ.

Jō eáam'bi nili'íáang' dsii' , ¹⁹ cō' ñi'baa e nileám'baa lí' iuun' la, cō' jaléng' 'nú' mii'ba' Fidiée' uii' quié' e, jōgui jmicōo'bi Jmiguí' quiá' Dsea' Jmáanḡ jnea' cajo. ²⁰ Jō dsu' eáam' iin'n jōgui eáam' sijeem' e ja' nicuó' Fidiée' fí e nicaa' fi'í', cō' lí' lí' eáanḡgui sijeem' e teá' dsii' e guiaa' júu' fí' quini' jaléng' dsea', jō lajōb' nijmi'goo' Dsea' Jmáanḡ e ngocáng' dsii' jō ja' e lí' e seen' osi e júun'n é. ²¹ Cō' jnea' seen' fí' jmigü' la e jmóo'o' lajii' e iinḡ Dsea' Jmáanḡ; jōgui song jún'n, jōba' guiá'guib' ni'uíng' quié' e jóng. ²² Jō dsu' song seeng'guí' fí' jmigü' la, nili'bi' jmee' e ta' e laco' nilifüinḡgui dsea' quiá' Dsea' Jmáanḡ; jōba' ja' ñii' e' niguií'í, su e seeng'guí' o'fa' e júum'baa é. ²³ Cō' huím' lí' quié' e e niguií'í cō' lajee' e tú' júu' la: ca'íng' e íáang' dsii' e nijúun'n e laco' niní'í cōo' Dsea' Jmáanḡ fí' jmigü' cōo', cō' lajōba' e eáanḡgui nijmeáng' quié' e; ²⁴ jōgui e ca'íng'gui do, eáanḡgui la guíng' quií'na' e seem'bi' fí' jmigü' la. ²⁵ Jō cō' nitab' dsii' e seem'bi' fí' jmigü' la, jōba' nija'bi' cōo' 'nú' fí' na e laco' nijmicōo'bi' 'nú' e nidsicuáng'gui quií'na' cōo' júu' quiá' Dsea' Jmáanḡ, jōgui e laco' eáanḡgui nili'íáang' óo'na' cōo' e júu' e ja' nicalíng'na' do. ²⁶ Jō mi' niguiéng' túu' fí' jee' 'nú', nili'íáang'gui óo'na' uii' quiá' jalé' e guiá' e nicajmée' Dsea' Jmáanḡ cōo' jnea'.

²⁷ Jō jmi'úung'na' e niliseeng'na' røø' laco' cøøng' cōo' júu' quiá' Dsea' Jmáanḡ. Jōba' nañí' fa' e gáa'a ga'ee' e 'nú' osi huí'bi' táan'n é, dsu' tab' dsii' e teá' teáang'na' cōo' júu' quiá' Dsea' Jmáanḡ jōgui e dseáng' conrøø' siing'na' lajaléng'na' e cuó'bi' bí' yaang'na' colüinḡ e laco' nijá' líng' dsea' júu' quiá' jial' laang' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r', ²⁸ jōgui e ja' føøng'na' jii' capí' jaléng' dsea' i 'ní' 'ní' quií'na'. Cō' e na cuó' lí' quiá' jaléng' i dsea' do e ningoliiñ'

fi' li~ 'li^, jo dsu' quíi~ 'nú' cuø li~ e niliseem`ba' lata~ cóo~
 Fidiée~, co' lajob nisi'í' quíá~ dsea` do. <sup>29</sup> Co' dsea` quíá~ Dsea`
 Jmáam~ líng' 'nú', joba' ngíng'na' e já~ líng'na' júu^ quíá'r~,
 jogui ngím'ba' cajo e nimó^na' iihuí' dsu' uíi~ e nilíng'na' lajo,
³⁰ co' conrøø` 'ní' níng~ dsea` jneaa`aa' lana, jo móob~ 'nú' e
 lajob cajmeáng' dsea` jnea~ lami~ jéeng'gui, jogui niñi'bi' cajo
 e lajobi jmóor` cóo~ jnea~ latí' lana.

2

Dsea`Jmáang~ cajmi'uóng~ 'ñia'r'jo ca'uíiñ~ jaang`dsea`niing~

¹ Jo teáb` óo'na', dsuco' lafa' jaam` dsea` líng'na' cóo~ Dsea`
 Jmáang~; jogui ja` fi'í' líng'na', co' Dsea` Jmáam~ 'neáng`
 'nú' jogui Jmiguí' quíá'r~ seem` røø` colíng~ cóo~ 'nú'; jogui
 jmi'neáng` rúng'na', jogui fi' líng~ rúng'na' cajo, ² joba'
 jmee~bi' bí e laco' jmi'íáang'na' dsii~ e seeng'na' colíng~
 juguí~ júu^ røø, jogui 'neám` rúng'na' lajüng'na', jogui
 coo'ba' í' óo'na' lajüi~ fi' teáng'~na'. ³ Jo jie~ mí' jmoo'na'
 jüi~ coo` e móo~na' e jmoo` dsea` rúng'na' dsu' uíi~ e 'ní'
 máang'na'r` osi e jmicøong~ yaang~na' é, co' lí^ lí' 'né~
 e jmi'uóng^ yaang~na' jogui e jmi'goo'na' dsea` rúng'na'
 eáang'gui laco' yaang'na'. ⁴ Jo dsu' ja' jmée^na' e lico' 'no'^na'
 jial ni'uíng~ guíá~ quíi'na' yaang~na', co' lajob 'né' 'no'^na'
 cajo jial ni'uíng~ guíá~ quíá~ jaléng' dsea` rúng'na'.

⁵ Jo íi' óo'na' røø` lajüi~ fi' teáng'~na' lí^ laco'gui cajmée` Dsea`
 Jmáang~.

⁶ Co' ír` røøb` cóo'iñ` cóo~ Fidiée~,

jo dsu' ja' cajmeáng' 'ñia'r' fa' e røø` cóo'iñ` cóo~ dsea` do,

⁷ co' cab' caséer' lajüi~ e si'íiñ^ quíá~ Fidiée~,

jo ca'uíiñ~ e røøb` cóo'iñ` laco' jaang` dsea` jmigüü` i jmoo` ta~ fi'
 quini~ dsea` rúng',

jo caliséiñ` fi' guoo'~ uø~ e líiñ' jaang` dsea` jmigüü`.

⁸ Jo dsu' lajee' e ca'uíiñ~ lajo, cajmi'uóng~ 'ñia'r' e ja' cajméer`
 ta~ quíu'r' 'ñia'r',

co' lajüi~ ta~ quíu' Fidiée`ba' cajméer` car` cartí' í' e catáiñ~ fi'
 dse'` crúu^, jo fi' job cajúñ~.

⁹ Jo uíi~ e lajob cajméer`, joba' Fidiée` caseaiñ' dsea` do yá^gui,
 jogui cajméer` e níng~gui dsea` do lajee` lajalé` jogui lajee`
 lajaléng' i seeng' fi' la'úng~ fi' jmigüü`.

¹⁰ Jo cajmée` Fidiée` lajo e laco' mí~ ninú' jial tí' níng~ Jesús,
 joba' coo` quíéeb~ nisi' dsea` uø~ jnr~ doñi' jie` seem`bre, si fi'
 jmigüü` coo` osi fi' jmigüü` la osi fi' lí' teáng'~ 'líi~ é,

¹¹ jo nililí^ lajüng` dsea` jo nifé'r' e jáb~ e Dsea` Jmáam~ líiñ`
 Fii~ i quíu' ta~ fi' la'úng~,
 jo lajoba' nijmi'gó' lajüng` dsea` Tiquí'ii' Fidiée`.

Dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- láiiñ' dsea` i lafa' sijing' jee` dsea` jmigüí'

12 Jo lana, dsea` rú'naa' i iin~n eáang', jo lí' laco' nicajmee'na' núu'na' contøng- júu^ quiá'- Fidiée' e nicafii- i 'nú' lajee' e nicataan~n cóo'~ 'nú', joba' eáang'gui 'né- jmée^na' núu'na' cajo mi~ ja' quijgeáan~n cóo'~ 'nú'. Jo jmi'goo'na' e ngocáng' óo'na' lajii'~ e fi' guiá- li~ niteáang'na' cóo'~ Dsea` Jmáang-; 13 co' Fidiée'bing' i cuø' 'nú' e iing~na' jmée^na' jmang'- e guiá-, jogui dsea` íb' cajo i jmicóo'~ 'nú' e laco' nijmée^na' jalé' e jo lí' laco' e iáang' dsíir' ñia'r'.

14 Jo jmée^na' lajalé' e jmoo'na' e ja' sée'na' dsee- jogui e ja' jiiing~na', 15 jo lajoba' jii'~ jaang' dsea' niguiér' jial ni'niñ- 'nú' osi nicuø'r- 'nú' dsee- é. Jo jmiliing~ yaang~na' e líng'na' dseáng'- jóo' Fidiée' i ja' si'ling' jee` dsea' jmigüí' i seeng' jmii~ na. Co' jaléng' i dsea' seeng' jmii~ na eáam' 'liiñ' jogui ja' í dsíir' laco' catíng-. Jo dsu' 'nú' líng'na' dsea' i lafa' sijing' jee` jaléng' dsea' jmigüí' i seeng' fi' li~ nuu' lí' laco'gui jing' jaléng' núu' i sitóng'- yú' jmigüí' mi~ canuu'. 16 Jo lajob líng'na', joba' ée'na' jaléng' dsea' e júu^ quiá'- jial niliseeng' dsea' cøøng' cóo'~ Fidiée' lata~. Joba' mi~ nití- í' e nijáa'tu Dsea` Jmáang- fi' jmigüí' la, eáang'gui nili'íáang' dsii- uii~ qui'na', co' ñi'baa e eáam' nicali'íing^ ta~ lajii'~ e ta~ huíng' e nicajmé- e jee' 'nú' jogui lajobi lajalé' iihuí' e nicamó- o jee' 'nú' cajo. 17 Jo nañí' fa' nijáang'~ ñiá'a e nijúun~n e laco' ni'íe' lajii'~ e cuø' 'nú' Fidiée' uii' e já- líng'na' júu^ quiá'r-, joba' eáam' nili'íáang' dsii- fíng song calí- lajo lí' laco' nili'íáang' óo'~ 'nú' cajo. 18 Jogui lajobi 'nú' nijmi'íáam' áa'na' colíng~ cóo'~ jnea~.

Mi~ cajmée' Paa- júu^ e niguiéiñ'' Timoteo cóo'~ Epafrodito fi' Filipos

19 Jo song Fii'naa' Jesús cuø' fi' lajo, joba' lajmináb- iin~n nisín^n Timoteo e nidsi'éer' 'nú' fi' na. Joba' nitíin~n bí quié- e mi~ ni'íin~n júu^ qui'na' e nicóo' dsea' do e quiá'- jial seeng'na'. 20 Jo jo' i dsea' seeng'gui quié- e i jiéng'gui laco' Timoteo i guing~ dsí' dseáng'- lajang'- uii~ qui'na'; 21 co' lajalém' dsea' 'nó'r' jmóor' lali~ e tí dsíir' yaam~bre, jo ja' 'nó'r' jmóor' jalé' e guiá- e iing~ Dsea' Jmáang-. 22 Dsu' niñib^ 'nú' jial tí' guiá- nica'éé' Timoteo jogui jial nicajmó-naa' ta~ e guía'naa' júu^ quiá'- Dsea' Jmáang-, co' nicajmicóo'r' jnea~ laco' jaang' jóo' dsea' mi~ jmóor' ta~ jmicóo'~ sejmiir'. 23 Jo í'bing' sijeem~ e nisín^n e dsi'eer~ 'nú' fi' na ladsifi' mi~ niliñii- jial ngóo' quié- e fi' la. 24 Jo sijeem~baa cajo e Fii'naa' Dsea' Jmáang- nicuø'r- jnea~ fi' e ngóo'baa 'ñiá'a e ni'ee' e 'nú' fi' na lajminá-.

25 Jogui lín-n e la guím`'né` niguiéeng`'túu` fí` na` i` dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i` sii` Epafrodito` i` nicajmée` bí` cóo`- jalé` ta` e` nicajmé`-e` colíng` cóo`r~, cõ` íb` dsea` i` casíng` 'nú` fí` la` e` quiá`- jmicóo`r` jnea` cóo`- jalé` e` 'né`-e` lí` iuun`- sijnáñ`n` fí` la`. 26 Jo` i` Epafrodito` na` eáam` ni`iñ` e` niníñ` 'nú`, cõ` fí`b` líñ` dsu` e` nicaliñ`na` júu` e` calidsée`r` eáang`. 27 Jo` e` já`- e` nicalidsée`r` jo` jie` ja` mí` cajúum`-bre; jo` dsu` Fidiée` calí` fñ` lúm`-breiñ` do, joba` cajmi`leáam`-bre, jo` la` quie` tí` jneab` calí` fñ` líng`- Fidiée` cajo` cóo`- jalé` fí`í` dsí` seen`, cõ` nilifé`guib` fí`í` quie`-e` fíng` song` cajúñ`. 28 Joba` niguiém`-ba`re` lajminá`- fí` na` e` laco` nili`iáang` áa`na` mí` nimáang`na`r` calé` catú`, jogui` jnea` guáa`guijñ` fí`í` quie`-e` cajo. 29 Jo` mí` niguieng`tur` fí` na, íng`na`r` e` iáang` óo`na`, cõ` dsea` quiá`- Fíi`naa` Dsea` Jmáang` líñ`. Jogui` jmi`goo`ba` jaléng` dsea` i` ée` laco`gui` ée` i` dsea` na. 30 Jo` jie` ja` mí` cajúm`-bre` dsu` uí` e` jmóor` ta` e` nicangññ` quiá`- Dsea` Jmáang`. Cõ` caguiá` dsíir` doñí` ee` calím`-bre` e` laco` cajméer` ta` jmicóo`- jnea` uí` e` 'nú` ja` dsitíng` quí`na` jmée`na` lajo.

3

Jíi` cóo` e` quíng`gui` eáang` e` laco` e` licuíng`guñ` Dsea` Jmáang`

1 Jogui` lana, dsea` rú`naa`, jmi`iáang`gui` óo`na` uí` e` líng`na` dsea` quiá`- Fíi`naa` Dsea` Jmáang`.

Jo` dsu` ja` e` 'ní` tñ`n` jnea` e` fñ`-túu` 'nú` calé` catú` e` fí` ni` jì` la` lajñi` e` nicafñ`-i` 'nú` lami` jéeng`gui, cõ` e` júu` la` eáam` nili`íng` ta` quí`na`. 2 Jo` jmeáang`- í` yaang`na` quiá`- jaléng` i` 'ná` dsinóo` i` ja` ée` ta` røø` jogui` toø` lí` fí` ngúu` táañ`. 3 Jo` dsu` jneaa`aab` dsea` lí`naa` i` dseáng`- lajang` dsea` quiá`- Fidiée`, cõ` la`eáang` cóo`- Jmiguí` quiá`-bre` e` jmiféng`naa`r` jogui` jmi`iáam`bi` dsí`naa` cajo` dsu` uí` e` lí`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`, jogui` ja` ta` dsí`naa` e` niliguiúng`naa` fí` quini` Fidiée` cóo`- jalé` e` jmoo`naa` osi` jial` lí`naa` fí` jmigü` la` é. 4 Cõ` nañí` fa` jnea` seab` uíng` e` nijmee`-e` e` ta` dsii` e` niliguiún`-n` fí` quini` Fidiée` cóo`- jalé` e` jo, jo` dsu` jíi`- jaang` dsea` cuøøng` lí` jmita`gui` dsíir` laco`gui` jnea` cóo`- jalé` e` jo. 5 Cõ` jnea`, jñiá`- jmi`bi` ngóo`o` mí` catõ`- lí` fí` ngúu` táan`n` lí` laco` quí`- tíng` dsea` Israel; jogui` lñ`n` siju` dsea` Israel; jogui` dsea` quiá`- 'lí` yúu`- Míng`- lñ`n`n; jogui` jmi`i` hebreo` fá`a` jogui` lajobi` dsea` cóøng`- quie`-e` cajo; jogui` dsea` Israel` i` líng` fariseob` lñ`n`n` cajo, cõ` cajmi`goo`- dseáng`- laco` si`í` jalé` júu` quíu` ta` quiá`- Moi`; 6 jogui` eáam` caliguiñg`- dsii` jalé` e` 'né`- jmiti` cóo`- dsea` góo`o` dsea` Israel, cõ` jì`gui` cajmeáan`-n` ga` jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`; jogui` cajmé`-baa` núu`- lajñi`- júu` quíu` ta` quiá`- Moi`, joba` jíi` cóo`- dsee`- cuøøng` lí` cuø`- dsea` jnea`. 7 Jo` dsu` jalé` e` ca`í` dsii`- lami` jéeng`gui` e` eáam`

quíng' quié-e, dsu' lana jo` e quíng' quié-e jíí~ coo` jalé' e jo, co' lana Dsea` Jmáam`bing' i nicalicuí'n. ⁸ Jo jnea` í dsii~ e jíí~ coo` e quíng' e niing~gui eáang' laco' e quíng' e licuíng'guí Fí'naa' Dsea` Jmáang~. Jo jalé' e lami~ í dsii~ e eáam' quíng' quié-e do, dseáng'- jo` e ta~ íng^ quié-e lana, co' lafa' quib' calí-; dsuco' niing~gui eáang' quié-e e nilicuíng'guí Fí'naa' Dsea` Jmáang~ <sup>9</sup> jogui e nilín'n lafa' jaam` dsea` cóo'r~. Dsu' ofa' nijmiguíung~ 'ñiá'a fí' quini~ Fidiéé' uíí~ e jmóo`o núu~u e júu^ quiu' ta~ quiá'- Moi~, co' lanagui nilín'n dsea` guíung~ fí' quini~ Fidiéé' dsu' la'eáang' e nicajáang~ 'ñiá'a fí' jaguó' Dsea` Jmáang~. Co' lí' laco' cuøøng` fe'ee', e Fidiéé'bing' cajmée` e caliguiún~n fí' quini~ la'eáang' e cajáang~ 'ñiá'a fí' jaguór'. ¹⁰ Jo dsu' jnea` iin~n e nijmicuím'bíi Dsea` Jmáang~ jogui e niñiín`n e bí' 'gøng' quiá'- Fidiéé' cóo'~ e cajmijí'tur Dsea` Jmáang~ jee~ jaléng' 'líi~, jogui e moo`o iihuá' uíí~ e lín'n dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, jogui cajo ca' guíaa~ jalé' e iin~n jmee~e 'ñiá'a, co' uíí~ e cajmée` Dsea` Jmáang~ lajo, joba' cajúíñ~ fí' dse' crúu^; <sup>11</sup> jo lajob jmóo`o uíí~ e nitab~ dsii~ e nilí'i e nijí'túu jee~ jaléng' 'líi~ mí~ nití- í' lajo.

Nijmí'úung'guí e laco' nilí'i lajíí~ e nisi'íng' Fidiéé' jnea` fí' jmigüí' coo`

¹² Jo dsu' ofa' fá'-a e nilí'i lajalé' e fá'-a na, o'gui e dseáng'- niguiún~n fí' quini~ Fidiéé' cajo; dsu' jmi'úum'bíi e laco' nilí'i e jo, co' uii~ e joba' catáng'^ Dsea` Jmáang~ jnea` lami~ jéeng'gui. ¹³ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, dsu' ofa' fá'-a e dseáng'- nicalí'-i 'ñiá'a jalé' e na; dsu' e jáb'- dseáng'- jo` ee` í'gui dsii~ cuaiñ~ quiá'- jalé' e nicajmé-e lami~ jéeng'gui do, co' lí' lí' jmi'úung'guí e nilí'i jalé' e sijéé'gui quié-e <sup>14</sup> e laco' niñiín`n jalé' e nisi'í' e nicuó' Fidiéé' jneaa~aa' fí' jmigüí' coo` uíí~ e nicató'r~ jneaa~aa' e nica'uíng~naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~.

¹⁵ Jo lajob 'né- í' dsí'naa' jaléng' jneaa~aa', dsea` ningóo' cuí'naa' jogui jmití'ii' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~. Jo song sea` e í' óo' 'nú' e jíé'gui jíí~ laco' e nicafá'-a na, joba' 'ñiab' Fidiéé' dsea` nineár~ moguí'na' cuaiñ~ quiá'- e jo. ¹⁶ Jo dsu' lifa' 'né-see~naa' jialco' cøøng` røø` cóo'~ lajíí' e nicalí'-naa'.

¹⁷ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, jmi'úung'na' e seeng'na' røø` laco'gui la seeng' jnea~, jogui jóø-na' røø` quiá'- jaléng' dsea` i niseeng' lajíí~ laco' e nica'ée~ jnea' 'nú'. ¹⁸ Jo jmiguiub' ya' nicafíi~i 'nú', jogui lana fíi-túu 'nú' carjì qui'baa uíí~ e fíim'bing' seeng' i e' e ja` ee' uíing~ sea' lajíí~ iihuá' e calíng' Dsea` Jmáang~ mí~ catáiñ~ fí' dse' crúu^. ¹⁹ Jo i dsea' la'f fí' lí' 'lib'^ nidsiliíñ~ mí~ nijúuíñ~, jo dseáng'- lajíí~ e lí' dsí' yaam~bre jmitir~, jogui lí' lí' jmiyløng' yaaiñ~ e lafa'

nilí i' l' líiñ' quíá' jalé' e l'í' e jmóor' do. Jo lí' guíing' dsíir' lajii' e dsijéé' fí' jmigüí' la. ²⁰ Jo dsu' jneaa'aa', dsea' seeng' ñifb' nilí'naa', jogui fí' job cajo nijáa'tu Fíi'naa' Dsea' Jmáang' i' nisijeeng'naa' do i' nicaléang' jneaa'aa' jee' dsee' quí'ii'. ²¹ Jo nijmisim'bre ngúú' táang'naa' e ja' bí' sea' quíá' fí' jmigüí' la, jo nicuó'r' jneaa'aa' ngúú' táang'naa' e 'mí' e nigüeang' lí' laco' lí' e ngúú' táaiñ' 'ña'r'. Jo nijmér' lajo la'eéang' cóo' e bí' 'göng' quíá'r' cóo' e quíu'r' ta' fí' la'úng'.

4

Jmi'iaang' óo'na' contøøng' uí' e nilíng'na' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'

¹ Jo uí' e lajob lí', dsea' rú'naa' i' iin' n eáang', joba' fí' i' 'nú' e güiteáam'bi' teá' lajii' e fí' lí' niteáang'na' cóo' Dsea' Jmáang'. Jo eáam' iin' n 'nú' jogui dsíng' iin' n nimáang'túu 'nú' calé' catú', co' jmi'iaam' dsii' cóo' 'nú' uí' e nicalíng'na' dsea' quíá' Dsea' Jmáang' la'eéang' cóo' ta' e nicajmé' e jee' 'nú'.

² Jogui liúun' n 'nu', dseamf' i' sii' Evodia cóo' gui' 'nu', dseamf' i' sii' Síntique, e nisim'tu' røø' laco' catíng' e jmóo' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'. ³ Jogui 'nu', dsea' i' dseáng' i' ja' calitúng' dsí' e cajmicóo' jnea' cóo' ta' guia' júu' quíá' Dsea' Jmáang', joba' mí' i' 'nu' e nijmicóo' laji' huáang' i' dseamf' na i' líng' dsea' quíá' Dsea' Jmáang' e laco' nisíng'tur røø', co' laji' huáam'biñ' na cacuø' bí' yaaiñ' e cajmicóo'r' jnea' lajee' e caguiá' júu' quíá' jial laang' dsea' jee' jalé' dsee' quíá'r' lí' laco' cajmicóo' jnea' i' dseañu' i' sii' Clemente cóo' gui' jaléng' gui' dsea' caguiang' i' cajmée' ta' colíng' cóo' jnea'. Jo jaléng' i' dsea' na nicateáang' Fidié' fí' ni' jì' quíá'r' fí' lí' nitaang' jaléng' dsea' i' niliseeng' lata' cóo'r'.

⁴ Jo jmi'iaang' óo'na' contøøng' uí' e nilíng'na' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'. Jo fí' túu' 'nú' calé' catú' e nijmi'iaang' óo'na'.

⁵ Jo güilicuíng' lajaléng' dsea' 'nú' e líng'na' dsea' guíá' dsí'. Jo nijaquíém' e nigüéeng'tu' Fíi'naa' Dsea' Jmáang' fí' jmigüí' la calé' catú'.

⁶ Jo ja' jmijiuung' óo'na' cóo' doñí' ee' e lí' quí'na', co' lí' lí' 'né' e yejí' føng'na' Fidié' cuaiñ' quíá' jalé' e jo; jogui mí'na'r jalé' e 'né'na', jo ja' tiúung'na' e cuø'na'r guí'máang' quíá' jalé' e mí'na'r do. ⁷ Jo lajoba' nicuó'r' Fidié' 'nú' e seeng'na' juguiá' júu' røø' e jii' jaang' dsea' jmigüí' quí'r' jmí' e ningáiñ'; jo cóo' e juguiá' do Fidié' nijmér' í' 'nú' cóo' jalé' e í' óo'na' uí' e nilíng'na' lafa' jaam' dsea' cóo' Dsea' Jmáang'.

Í' áa'na' lali' e guíá'

⁸ Jo lí~ ngóó cadséng~gui fíi~guíi 'nú', dseá`rú`naa', e í` ó`na' lali` júu^ e já` jogui júu^ e catíng~ jmi'gó` dseá, jogui jmang` júu^ dséeb` 'né` cá`na'. Jogui 'né` cá`na' cajo jmang` juguiá` cóo`~gui júu^ iáang` dsí` jogui júu^ niguo`. Jogui íi` áa`na' lali` e guiá` jogui jalé` e catíng~ nifé` dseá` guiá` uii` quiá`.

⁹ Jogui jmití`na' jalé` e nica`ée` e 'nú` jogui jalé` e júu^ e nica`fíi` i 'nú` jogui jalé` e nicanáa`-na' e nica`fá`-a jogui jalé` e nica`níi`-na' e nica`jmé`-e; jo jmee`-ba' lajo. Jo Fidiéé` i cuó` e seeng` dseá` juguiá` júu^ røø, íb` dseá` niliseeng` cøøng` cóo`~ 'nú`.

Jalé` e cajmicóo`~ dseá` seeng` fí` Filipos quiá`- Paa`

¹⁰ Jo eáam` jmi'íáang` dsii` la'eáang` cóo`~ Fíi`naa' Dseá` Jmáang` uii` e 'nú` nicadseng`~tu` ó`na' jnea` calé` catú`. Dsu' ofa' fíi` i 'nú` cóo`~ e júu^ na e nica`líng`- ó`na' jnea~, co' niñib` jnea` e uii` e ja` dsitíng`~ qui`-baa' fa' e nica`jmicóo`~na' jnea`. <sup>11</sup> Jo dsu' ofa' fíi` i 'nú` e júu^ na uii` e ja` sea` 'né`-e, co' nicalitím`baa` e jmi'íáang` dsii` cóo`~ lajii` e sea` quié`-e. <sup>12</sup> Co' nicalitím`baa` jial seen` e tiñi` jogui lajobi mi` eáang` sea` cajo. Jogui nicalitím`baa` cajo e jmi'íáang` dsii` cóo`~ doñi` ee` e dsingín`-n, si e røøng` tú`u osi e jø` tú`u é. Jogui nicalitím`baa` cajo e sea` lalíng` quié`-e osi e ja` sea` jii`~ cóo` é. <sup>13</sup> Jo Dseá` Jmáam`-bing' i cuó`~ jnea` bí` quiá`r` e laco' lí`i jmóo`o` lajalé` e 'né`- jmee`-e. ¹⁴ Jo dsu' 'nú`, eáang` guiá` cajmicóo`~na' jnea` ie` lami` cangongín`-n jalé` iihuí`.

¹⁵ Jo guiáb` ñi` 'nú`, dseá` líng`na' dseá` quiá`- Dseá` Jmáang` i neáang` fí` na fí` Filipos, e jii`~ 'nú`-bing' i cajmicóo`~ jnea` cóo`~ jalé` e 'né`-e ie` lami` canaan` e caguiá`a` júu^ quiá`- Dseá` Jmáang` jee` 'nú`. Co' jii`~ jaang` dseá` jiéng` i cuíng` Dseá` Jmáang` cajmicóo`r` jnea` ie` jo ie` mi` cajú`-u fí` Macedonia. ¹⁶ Jogui lajobi cajo, ie` lami` cataan`-n fí` cóo` fíi` e sii` Tesalónica, casím`ba' tú`- 'ní` née`~ jalé` e 'né`-e. <sup>17</sup> Jo dsu' ofa' jnea` í` dsii` jmang`- e ni`ín`-n, co' jnea` líco' iin`-n e nidsicuáng`~gui qui`na' cóo`~ jalé` e nicuó`~ Fidiéé` 'nú` mi` nití`- í` lajo. <sup>18</sup> Jo dsu' jnea` nica`íim`~baa` lajalé` e nica`cuóø`~na' jnea` e casíng`na' cóo`~ Epafrodito, joba' seab` lalíng` quié`-e náng` co' jiguí` cartí` niseáang`. Jo jalé` e cacuóø`~na' jnea` do lí` lafa' cóo` e jmeafíi` jlo`^ e cacuóø`~na' Fidiéé`, joba' dseá` do eáam` tí` dsíir` mi` íñ`. <sup>19</sup> Jo co' jii`~ Fidiéé` qui`-baa' dseá` sea` laji` quiá`r`, joba' íb` dseá` nicuó`~ 'nú` lajalé` e 'né`-na' e jlo`^ e ja` cøøng` cóo`~ la'eáang` cóo`~ jalé` e nica`jméé` Dseá` Jmáang` cóo`~ jneaa`-aa'. ²⁰ Jo majmiféng`naa' car` ngongíi` jmi` Tiquí`ii` Fidiéé` dseá` guíng`~ ñiff`. Jo lajobi 'né`- lí`.

Júu^ guicóo`~ quiá`- Paa` lí` cadséng`

²¹ Jo lana guiéen'~n júu^ guicóo'~ quiá'- jaléng'~ dsea` i seeng` fí' na i nilíng' dsea` quiá'- Fidiée'~ la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang~. Jogui cajo jaléng' dsea` rú'~naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ i taang~ cóo'~ jnea~ fí' la guiéem~bre júu^ guicóo'~ quií'~na'. <sup>22</sup> Jo lajobi cajo lajüing` dsea` i seeng` fí' la i nilíng' dsea` quiá'- Fidiée'~ guiéem'~bre júu^ guicóo'~ quií'~na', jo dsu' laniing~gui eáang' guiéng' júu^ guicóo'~ quií'~na' jaléng' i dsea` i jmóo` ta` quiá'- dseata~ dsea` féng' i quiu' ta~ fí' la fí' Roma.

²³ Jo güi'ib^ Fí'naa' Dsea` Jmáang~ güea'^ quiá'r~ jee~ la-jaléng'~ 'nú'.

Jo lanab jüi'~ fé'~ ji` quiá'- Paa~ e catüing~ jaléng'~ dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ i seeng` fí' Filipos.

Júu^ e toj fi ni jì quiá^- Paa^- e catíng^- dsea` seeng` fi COLOSAS

¹ Jnea~ Paa~, jo lín'n jaang` dsea` apóo^ i jmóo` ta~ ni' júu^ quiá^- Dsea` Jmáang~, co' lajob ta~ e cali'iaang` dsíí Fidiée~ e cacuø'r' jnea~. Jo lana, colíng` cóo~ Timoteo, jaang` dsea` rú'naa' dsea` quiá^- Dsea` Jmáang~, ² guiéng'-naa' júu^ guicóo~ quíi-na', dsea` rú'naa' dsea` quiá^- Dsea` Jmáang~ dsea` neáang'na' fí' na' fí' Colosas, 'nú' dsea` teáang'-na' teá' fí' guiá- cóo~ dsea` do. Jo mii~i Tiquí'naa' Fidiée' cóo~gui Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ e ni'ír^- güea'^ quiá'r^- jee~ 'nú' jogui e nicuø'r^- 'nú' e seeng'na' juguiá^- júu^ røø.

Mi~ féng' Paa^- Fidiée~ uíi~ quiá^- jaléng' dsea` quiá^- Dsea` Jmáang^-

³ Jo lacoj` née'~ mi~ fong'naa' Fidiée~ i líng' Tiquiá'^ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, sojiéb' cuøø-~naa'r' gui'máang'~ uii~ quíi-na'. ⁴ Co' nicaline~baa' jial niteáang'-na' fí' guiá- cóo~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, jogui jial 'neáang` rúng'na' cóo~ jaléng' dsea` quiá^- dsea` do i caguaang-gui cajo. ⁵ Jo jmee~ba' e jo uíi~ e tab~ óo'na' e ni'íim~ba' jalé' e sijeeng'na' do e si'má'^ Fidiée~ fí' ñiff^- quiá'r^-. Co' calítab~ óo' 'nú' uii~ quiá^- e jo mi~ canúu~na' júu^ quiá^- Fidiée~ e catíng^- Dsea` Jmáang^- e quiá^- jial laang` dsea` jee~ dsee^- quiá'r^-. <sup>6</sup> Jogui e júu^ nab e cagua' dsea` jee~ 'nú', jo lana nicanib' la'úng^- fí' jmiguí'. Jogui e júu^ jo eám' cali'íng^ ta~ e caquí^- jíng' yaang~ dsea` fí' quini~ Fidiée~ lí'^ laco' nicalí^- jee~ 'nú' lajii~ mi~ canúu~na' jogui cangáng'na' e eám' guiúng^- Fidiée~ cóo~ 'nú' naí' fa' ja' catíng'-na'. <sup>7</sup> Jo e júu^ jo ca'e' i Epafras 'nú', jaang` dsea` i 'neáang'naa' eáang` i nicajmée` ta' guia' júu^ quiá^- Dsea` Jmáang~ colíng` cóo~ jnea~; jo i dsea` í líiñ' jaang` dsea` i cuøøm` lí' jmita~ óo'na' cóo~ i jmóo` lajii~ e iing` Dsea` Jmáang~. ⁸ Jogui í bre cajo dsea` cagüeiñ^- fí' la e quier' júu^ quíi-na' quiá^- jial 'neáang` rúng'na' la'eáang` cóo~ Jmiguí' quiá^- Fidiée~ e cangáng'na' do.

⁹ Jo uing~ lajoba' ja' mí' catiuung~naa' e mii~naa' Fidiée~ uii~ quíi-na' latí' e jmii~ e caline~naa' júu^ quíi-na'. Jogui mii~naa'r' e la'eáang` cóo~ Jmiguí' quiá'r^- nicuø'r^- 'nú' e ngáng'na' jogui tíng'na' jo lajoba' niliñ'na' røø e~ e iing~ dsea` do e ni-jmée^na'. ¹⁰ Jo jmee~naa' lajo e laco' nilí'na' niliseeng'na' røø laco' catíng^- e jmóo` dsea` i cúing` Dsea` Jmáang~: e jmoo'ba' lajii~ e íang` dsíí Fidiée~, jogui e jmoo'gui' cajo jmang^- jalé' e guiá-, jogui e licuíng'gui' Fidiée~ e eáang'gui' cajo. <sup>11</sup> Jogui mii~bii~ Fidiée~ e nicuø'r^- 'nú' bí' la'eáang` cóo~ e laniing^-

'gøiñ' do, jo lajob nilí' 'nú' nité'na' jogui niliféng' óo'na' cóo' jalé' e nidsing'ng-na', ¹² jogui nicuó'ba' gui'máang' Tiquí'ii' Fidiéé' e iáang' óo'na', co' nicaguiéem'bre 'nú' guiá' e laco' niñíing'na' jalé' e jlo' e catíng-na' e sea' quiá' Fidiéé' fí' ñiff' quiá'r- e nicuó'r- jaléng' dsea' quiá'r-. ¹³ Co' íbre caleáaiñ' jneaa~aa' fí' lí' nuu' só' e laco' jo' see-naa' e quia' i' 'ling' ta' jneaa~aa', jogui cajáiñ' jneaa~aa' fí' quini' Jóor' i' eáang' iñ~, jogui lana íbing' quie' nifí' quí-ii'. ¹⁴ Co' la'eáang' e cajáng' 'ña' i' Jóor' do fí' dse' crúu', joba' Fidiéé' caleáaiñ' jneaa~aa' e ca'íiñ- jalé' dsee- quí-ii'.

Jo' si'naang'gui dsea' cóo' Fidiéé'

¹⁵ Jo ja' quí' jmiñ' niníing- dsea' Fidiéé', dsu' miñ' níng- dsea' Dsea' Jmáang- joba' liñir' jial líng' Fidiéé' dsea' guing- ñiff-. Jogui i' Jóor' Dsea' Jmáang- do, íbing' i' niing-gui lajee' lajalé' jogui lajaléng', co' niseeiñ' lajii' nú'-gui e nináng' Fidiéé' guiar' uing- jmigüí. ¹⁶ Co' la'eáang' cóo' Dsea' Jmáang- 'ña'bre, Fidiéé' cajméer' lajalé' e sea' fí' yá' jmigüí jogui lajalé' e sea' fí' guóo' uó-, jalé' e jnéeng- tá'- jalé' e ja' jnéeng-, jogui lajobi cóo' jaléng' dsea' guí' i' ée' guiá' i' líng' fii' jogui jaléng' i' óo' bí, jogui jaléng' i' quidsí' í', jogui jaléng' i' quia' ta' cajo. Jo lajaléb' e la cajmée' Fidiéé' la'eáang' cóo' Dsea' Jmáang-, jogui íbing' i' catíng- lajalé' e la. ¹⁷ Jo lajii' lati' mali'ba' e niseeng' Dsea' Jmáang-, lajii' e nú'-gui e nijmé- Fidiéé' lajalé' e sea' fí' jmigüí. Jogui la'eáang' íbre cajo røø' ngóo' laca'íing' ca'íing'. ¹⁸ Jogui íbre líiñ' dsea' mogui' i' quie' nifí' quiá'- jaléng' dsea' quiá'r-, jogui i' dsea' quiá'r- do líiñ' lafa' coob' ngúu' táaiñ' cóo' dsea' do. Jo Dsea' Jmáang- lajii' nú'-gui nitiroo' jmigüí'ba' niseeiñ', jogui íbi cajo i' la'uii' i' cají'tu' jee- jaléng' 'lí' e laco' nicár' nifí' quiá'- lajalé'ba' e sea' fí' jmigüí. ¹⁹ Co' Fidiéé' cali'íiñ- e lajalé' e líiñ' 'ña'r' líng' Dsea' Jmáang- cajo. ²⁰ Jo la'eáang' cóo' Dsea' Jmáang- nicajmée' Fidiéé' e niliseeng'tu' juguiá- cóo'r- lajaléng' cóo' lajalé' e sea' fí' la'úng- fí' jmigüí, fa' jalé' e sea' fí' guóo' uó- jogui jalé' e sea' fí' yá' jmigüí. Jo cajmér- lajo la'eáang' cóo' jmi'øøng- Dsea' Jmáang- e catuu' mi' cajúñ- fí' dse' crúu' e laco' niliseeng' juguiá- júu' røø' cóo' Fidiéé' lajaléng' jogui lajalé' e sea'.

²¹ Jogui 'nú', lamiñ' jéeng'gui, dsea' si'naang' quiá'- Fidiéé' líng'na', jogui 'ní' máam'bi' dsea' do cajo, co' jmang'- e 'lí' í' óo'na' jogui jmang'- e 'lí' jmoona' cajo. ²² Dsu' lanagui Fidiéé' nicajméer' e niliseeng'tu' dsea' juguiá- cóo' dsea' do la'eáang' cóo' jalé' iihuí' e cangá- Dsea' Jmáang- fí' ngúu' táaiñ' mi' cajúñ- fí' dse' crúu'. Jo cajméer' lajo e laco' nijáiñ' 'nú' fí' quini', dsea' nilíng-na' dseáng- dsea' quiá'r- i' ja' si'ling'

jogui i ja`dsee- táang` jii~ coo'. ²³ Dsu' 'né- jmée^na' e ja` tú^na' e ja` líng^na' júu^ quiá^- Dsea` Jmáang- o'gui tú^na' e júu^ ta` dsii' e sijeeng^na' e quiá^- jial laang` dsea` jee` dsee- quiá^- r' lí^ laco' jii~ e nicanúu~na' lami~ jéeng` gui. Jo e júu^ nab nicaní' fí' la'úng- fí' jmigúf, jo jnea~ Paa- jmicóo' b# e niguia`gu# e júu^ na fí' jo.

Jalé' ta~ e cang#ng` Paa- quiá'- Fidiéé`

²⁴ Jo íin~n iihu# fí' ngúu' táan`n uí~ e guiaa- júu^ quiá^- Dsea` Jmáang- jee~ jaléng` dsea, jo 'nú' nica'ling^na' e júu^ jo cajo. Jo dsu' íaang` dsii' e íin~n e iihu# na, co' cóo~ jalé' e jo nijmicóo' o e nijmi'ie'baa lajii~ iihu# e 'né- e ni'ling^gui jaléng` dsea` i jmóo' lajii~ ta~ quiá^- Dsea` Jmáang-. Jo jalé' e iihu# e íin~n lana nijmicóo' quiá^- jaléng` dsea` quiá^- Dsea` Jmáang- i líng` lafa' ngúu' táaiñ. <sup>25</sup> Jo Fidiéé` nicajméer` e nilín`n jaang` dsea` i jmicóo' jaléng` dsea` quiá^- r-. Jo dsea` do nicacuø'r' jnea~ ta~ e niguiaa- la'ie' júu^ quiá^- r-, jo lajob ni'uúing- guiú- quí-na'. <sup>26</sup> Jo laco' cuøøng` fé^naa' e e júu^ quiá^- Fidiéé` do líib~ eáang` si'má'r^ quiá^- jaléng` dsea, dseáng'- mali'gui eáang` laco' nicangong#ng` jii, dsu' lanagui nicajmijnéem`bre e júu^ do jee~ jaléng` dsea` quiá^- r-. ²⁷ Jo 'ñiab' Fidiéé` cali'iiñ` cacuø'r' jaléng` dsea` quiá^- r- e tiiñ` ngáiñ` jial tí' jlo^ jogui jial tí' quíng` e júu^ e lami~ si'má'r^ do e catíng- la quíe'gui dsea` i ja` líng` dsea` Israel cajo. Jo e júu^ e lami~ si'maang` do, íb` Dsea` Jmáang- i seeng` cøøng` cóo' 'nú', dsea` i ja` líng`na' dsea` Israel. Jo i dsea` do cuø'r' 'nú' e jmitar~ óo'na' e ni'ling^na' lajii~ e catíng-na' e nicuø' Fidiéé` jaléng` dsea` quiá^- r-. ²⁸ Joba' jnea^ guia'naa' júu^ jee~ lajiing` dsea` jalé' e cajmée` Dsea` Jmáang-, jogui fóng^naa'r jogui ée^naa'r cartí ningáiñ` røø, jo lajoba' niliñ- e ni'ie' quiá^- r- dseáng'- laco' líng` Dsea` Jmáang- 'ñia'r'. <sup>29</sup> Jo uí~ quiá^- e la, jngáam~b# dsii- e jmóo'b# e ta` la, co' eáam` oo- bí la'eáang` cóo' e laniing- 'gøng` quiá^- Dsea` Jmáang- e nicacuø'r' jnea~.

2

¹ Jo iin~n e ñí^ba' e jngáam~b# dsii- e jmóo'b# bí uí~ quí-na' cóo'gui jaléng` dsea` quiá^- Dsea` Jmáang- i seeng` fí' Laodicea, lí^ lajaléng` dsea` rú^naa' dsea` quiá^- Dsea` Jmáang- i ja` mí' calicuúing` jnea~. ² Jo jmóo'b# bí e laco' jaléng` 'nú', dsea` i nilíng`na' dsea` quiá^- Dsea` Jmáang-, ni'íing~gui bí e laco' niliseeng`na' cøøng` e 'neáang`na' rúng`na', jo lajoba' ningáng`na' dseáng'- laco' sí'í e júu^ e lami~ si'ma~ quiá^- Fidiéé` do. Jo e júu^ do, íb` Dsea` Jmáang- 'ñia'r'. <sup>3</sup> Jo jii~ íb` dsea` laniing- tiiñ` quí'r~ jm# e cuø'r' dsea' e tiiñ` ngáiñ` laji e jlo^ e niguo^ quiá^- Fidiéé`. <sup>4</sup> Joba' f# i 'nú' e júu^ na e laco' jii~ jaang` ja` ii~ nijmigøøng` 'nú' cóo' jalé' júu^ jlo^ e

o' já' . ⁵ Dsu' nañí' fa' ja` seen` 'ñiá' a jee` 'nú' lana, dsu' seem` jmiguí' quíe` e cóo' 'nú', jogui íáam` dsii` e núu` u júu` quíi` na' e røøb` seeng` na' colíng~, jøgui e teáb` teáng` na' cóo' júu` quíá' Dsea` Jmáang` cajo.

La'eáang' cóo' Dsea` Jmáam` ba' úing` dsea` dsea` 'mång`

⁶ Jo có' 'nú' nica' íim` ba' Dsea` Jmáang` e líiñ' Fii` quíi` na', joba' 'né` ni' ee` na' laco' gui la íing` dsea` do, có' dsea` quíá' bre nilíng` na'. <sup>7</sup> Jo síng` na' teá' yaang` na' cóo' júu` quíá' r~, jøgui güiliseem` ba' la'eáang' cóo' r~, jøgui ja` jmitúng` óo` na' lajii' fí' niteáang` na' cóo' r~, có' nicajáam` yaang` na' fí' jaguór` lí' laco' jii' júu` e nica' e' dsea` 'nú'. Jogui cuøø' ba' gui' máang' Fidié` contøøng`.

⁸ Ñiing` óo` na' jo ja` cuøø' fí' yaang` na' e dsea` jíéng` nijmigoøøiñ' 'nú' e laco' nitá' na' lajii' fí' niteáang` na' cóo' Dsea` Jmáang`. Có' jaléng' i dsea' la' í' e' r' dsea' jogui féiñ' dsea' cóo' jalé' júu` quíu' ta` e jmi' úing` dsea' jmigüí'. Jo jalé' e júu` jo ja` cøøng` røø` cóo' júu` quíá' Dsea` Jmáang`, có' jalé' e júu` jo jming` júu` e caséé' jaléng' dsea' mí' áang' cóo' jalé' ta` huí' e quí' tíng` dsea` e 'né` jmitir` fí' jmigüí' la.

⁹ Jo lajalé' e líng' Fidié`, líng' Dsea` Jmáang` 'ñia' r', jo lajob` cajo lajee` cateáaiñ' fí' jmigüí' la. <sup>10</sup> Jogui 'nú' cøøm` seeng` na' cóo' Dsea` Jmáang`, joba' dsea` si'ieem` nilíng` na' la'eáang' cóo' dsea` do. Jogui í'bre líiñ' dsea' mogui` i quíu' ta` quíá' jaléng' dsea' jmiguí' i quíe' nifí' jogui óor` bí' e quíu' r' ta` quíá' lí' doñí' ee'. <sup>11</sup> Jo có' cøøm` seeng` na' cóo' Dsea` Jmáang`, joba' jo` quíe' nifí' quíi` na' jalé' e 'lí' e lami` jmoo` na' do. Jo e la lí' e lafa' nica' íim` ba' e lí' e tíng` dsea' Israel tóor' fí' ngúu' táaiñ', dsu' o' lajo, có' calí' lajo uí' e Dsea` Jmáang` caleáaiñ' 'nú' jee` jalé' dsee` quíi` na'. ¹² Jogui mi` cajgáang` na' jmií', joba' lí' lafa' røøb` ca' áng` na' laco' gui ca' áng` Dsea` Jmáang`, jøgui lafa' røøb` cají' tu' laco' gui cají' tu' dsea` do, có' jáb' calíng` na' e quíib' Fidié` jmií' e cajmijí' tur Dsea` Jmáang` jee` jaléng' 'lí' la'eáang' cóo' e 'gøiñ' do. ¹³ Jogui 'nú', lami` jééng' gui do líng` na' lafa' sijúum` ba' uí' dsee` quíi` na', jogui e job` cajo quíu' ta` quíi` na'; jo dsu' lana Fidié` nicacuøø' r' 'nú' e lafa' nicají' tu' laco' gui cajmijí' tur Dsea` Jmáang`. Jo la'eáang' cóo' dsea` do ba' nica' íing` Fidié` lajalé' dsee` quíi' . <sup>14</sup> Jo Fidié` cajgiéeiñ` jì e caráang` e 'núng` jneaa` aa' lí' laco' gui la ta` huí' quíá' r~, jo uí' e lafa' cabá' e jì do fí' dse' crúu` cóo' mí' clavo, lajoba' cajgiééng` jalé' e si' níng` naa' do. ¹⁵ Jogui la'eáang' e catáng` Dsea` Jmáang` fí' dse' crúu', jo lajoba' Fidié` ca' íiñ` jalé' bí' quíá' dsea' jmiguí' i 'líng' i quíe' nifí' jogui óor` bí' e quíu' r' ta~, jogui cajmi' uøng` neiñ' do fí' quini` jaléng' dsea` e

catór⁻ laco'gui téé` dsea` dsea` ñúung<sup>l</sup>~. Jo laj<sub>o</sub>ba' cajmijnéeng` Fidiée` fí` quini` jaléng` dsea` e nicalí⁻bre.

Íi` óo`na' laj_{ii}~ e sisée` quía<sup>-</sup>' Fidiée` fí` ñifi⁻

16 Jo laj_ob líí, ja` jmijí<sup>-</sup>na' mi~ éeng` dsea` 'nú` cóo^l~ jalé` e ú` có^lna', osi e~ jalé` jmií~ e jmi'goo`na' laco_o j_{ii}, osi fíng jmi'goo`na' mi~ yuung` sí^l é, osi jial jmi'goo`na' jalé` jmií~ e jmi'íng^l dsea`. 17 Co' jalé` e ta~ huí^l na j_{ii}~ lico' cuø` lí~ quía<sup>-</sup>' jalé` e nidsijée` cøong`gui, jo líí lafa' í^l quía⁻' jaang` dsea` í ngóo` jéeng`gui laco' ngóor'. Jo dsu^l í dsea` í líng` lafa' í dsea` quía<sup>-</sup>' e í<sup>l</sup> do, íb` Dsea` Jmáang` ñia'r'. 18 Jogui ja` jmijí<sup>-</sup>na' mi~ jíng<sup>l</sup>- dsea` e iíñ~ niguir` quí<sup>-</sup>na' laj<sub>ii</sub>~ e nisi'íng`na' quía⁻' Fidiée`, fa' jaléng` dsea` í tí' dsíí' e jmicaaiñ~ e jgiáang` yaaiñ~, jogui jmfíeíñ^l jaléng` ángeles, jogui jíñ<sup>-</sup> e ngúí~gui quía<sup>-</sup>' jalé` e ja` mí cangar', jogui jmicóong<sup>l</sup> yaaiñ~ cóo<sup>l</sup>~ jalé` e í dsíir' quía⁻' fí` jmigü<sup>l</sup> la. 19 Jo jaléng` í dsea` í sí'naam`bre cóo^l~ Dsea` Jmáang` í líng` dsea` mogui~ quía⁻' jaléng` dsea` quía⁻r'. Jo Dsea` Jmáang` cuø^lbre í dsea` quía<sup>-</sup>r' do jalé` e 'néiñ⁻ e laco' cøøm` seeiñ` cóo^l~ dsea` do jogui cøøm` seeiñ` lajee` la'ó^l yaaiñ~ cajo lí^l laco' la iing` Fidiée`.

20 Jo co' 'nú` lafa' røøb` cajúng`na' cóo<sup>l</sup>~ Dsea` Jmáang` fí` dse^l crúu[^], j_oba' jo' quíu^l ta~ quí⁻na' jalé` ta~ huí<sup>l</sup> e quí<sup>-</sup> tíng` dsea` e 'né` jmitir` fí` jmigü^l la. J_oba' çjiali^l seeng`na' e ee`na' laco'gui la ée` dsea` jmigü^l e náu^lna' jalé` ta~ huí<sup>l</sup> e jíng<sup>l</sup>- dsea` e 'né` jmée`na', 21 fa' mi~ jíñ⁻: "Ja` güí<sup>l</sup>na' e la, ja` có^lna' e na osi ja` jmó<sup>l</sup>na' e do" é? 22 Jo jalé` e ta~ huí^l na j_{ii}~ lajee` cateá'ba' e íng` ta~, jo coøb` mi~ jo` e ta~ íng[^], co' j_{ii}~ dsea` jmigü<sup>l</sup> jmóor` jalé` e ta~ huí<sup>l</sup> na. 23 Dsu<sup>l</sup> e já<sup>-</sup>, jalé` e ta~ huí^l na cuøøm` sea` lí^l dsí'naa' e guiáb⁻, dsu^lco' quíu^l ta~ dsea` e 'né` lí e jo e ngocáng` dsíib` laco'gui ta~ quíu^l fí` jmigü<sup>l</sup> la. Jogui quíu<sup>l</sup> ta~ cajo e lafa' e jmi'uøng` yaang` dsea` jogui laguidseaam` quíu<sup>l</sup> ta~ yaaiñ~ cóo<sup>l</sup>~ jalé` e jmóor` fí` ngúú` táaiñ`. Dsu^l ja' e ta~ íng[^] e ta~ huí^l do fa' e nijmicóo^l~ quía⁻r' e jo` nijmé`guir jalé` e 'lí<sup>l</sup> e iíñ~ jmóor` fí` ngúú` táaiñ` do.

3

1 Jo co' 'nú` lafa' nicajíb<sup>l</sup> túu<sup>l</sup> colíng` cóo^l~ Dsea` Jmáang`, j_oba' 'né` jmée`na' e í óo`na' j<sub>ii</sub>~ caníng` e sisée` quí<sup>-</sup>na' fí` lí` guíu<sup>l</sup> fí` lí` guíng` Dsea` Jmáang` lí^l lí` dsée` cáang` Tiquía<sup>-</sup>r` Fidiée` fí` ñifi⁻ quía⁻r'. 2 Jo íi` óo`na' laj_{ii}~ e sisée` quía<sup>-</sup>' Fidiée` fí` ñifi<sup>-</sup>, jo ja' í óo`na' j_{ii}~ cuaiñ~ quía⁻' fí` jmigü<sup>l</sup> la. 3 Co' líí lafa' nicajúm`ba', j_oba' lana Fidiée` nicajmítar` óo`na' e nilíng`na' dsea` 'míng` la'eáang` cóo<sup>l</sup>~ Dsea` Jmáang`. 4 Jo j<sub>ii</sub>~ Dsea` Jmáam`bing' cuø<sup>l</sup> 'nú` e nilíng`na' dsea` 'míng`, jogui mi~ nijmijnéng`tu` ñia'r' jee~ jneaa`aa' fí` jmigü<sup>l</sup> la, j<sub>o</sub>ba' 'nú` nijnéng`na' colíng` cóo^l~ r' jee~ jalé` e níng` 'gøng` quía⁻r'.

Jial lǎng' dseá` mi~ cangi' e calicuíñ` Dseá` Jmáang`

⁵ Jōba' jmee`ba' e ni'íim` jalé" e 'li' e quiu' ta~ quí`na' fi' jmiǵu' la: fa' mi~ 'léé' dseá' e gūiñ` cōo'~ dseañu' ośi dseam' i o' quiá'r~, ośi jalé'gui e 'li' e jié" e jmoo`na' cōo'~ ngúú' táang`na', ośi jmití`na' jalé" e iing~ ngúú' táang`na', ośi í' áa`na' e jmée`na' jmang'~ e 'li', ośi suung`na' li' doñi' ee' e ja` catiing`na', cō' e na lí' lafa' e jmiféng' dseá' dié~ i o' já'. <sup>6</sup> Jō cō' jmóob` dseá' jalé" e na, jōba' iihu'í' eáam' nicuó'~ Fidiéé` jaléng' i dseá' la'í' i ja`núu'~ júu' quiá'r'. ⁷ Jōgui' 'nú', lajōb lamí~ seeng`na' e jmoo`na' jalé" e 'li' na. ⁸ Dsu' lana 'né` tú`ba' jalé" e na: fa' mi~ liguíng`na', ośi mi~ 'ní' óó`na', ośi mi~ jmoo`na' jalé" e 'li', ośi mi~ fó'na' ga' uii~ quiá'~ jaléng' dseá' rúng`na', ośi mi~ fó'na' jalé" júu' e 'li' e jié"gui é. ⁹ Jōgui' ja' fi' rúng`na' júu' e o' já', dsucō' lana nicatú`ba' e lamí~ jmoo`na' e eáang' beáang'~ dsee` yaang`na' cōo'~ jalé" e ga' e nicasi' nifi' quí`na' lamí~ jéeng'gui do. ¹⁰ Jōba' lana dseá' 'máing` nilíng`na', jō Fidiéé` dseá' jmóo' e nili'máing`gui' e laco' ni'ee`na' laco'gui la ée` dseá' do, jō lajōba' nilicuíng'gui' dseá' do dseáng'~ laco' si'í'. ¹¹ Jō ja' e lingi' fi' quini' Fidiéé` su líng`na' dseá' Israel ośi ja' líng`na' lajō é, ośi tōo' e li' fi' ngúú' táang`na' ośi ja' tōo' é, ośi líng`na' dseá' i jalíng` tí' li' huíi' ośi i neáang' tí' li' huíi' li' jié"gui é, ośi líng`na' dseá' si'niing` ośi fii' i quiu' ta~ é. Cō' lajji'~ Dseá' Jmáam`bing' niing`gui jee~ lajalé" cōo'~ jee~ lajaléng', jōgui' íbre seeñ` cōong` cōo'~ jaléng' dseá' quiá'r` cajo.

¹² Jō Fidiéé` eáam' 'neáiñ' 'nú', jōgui' nicaguíñ' 'nú' e laco' nilíng`na' dseá' quiá'r`. Jōba' gūiliseem`ba' e jmoo`ba' fi' líng` rúng`na', jōgui e guiúng`na' cōo'~ dseá' rúng`na', jōgui e ja' jmicōong'~ yaang`na' jee~ dseá' rúng`na', jōgui e ee`ba' guiá' cōo'~ jaléng' dseá' rúng`na', jōgui e jmée`na' féng' áa`na' uii~ quiá'~ rúng`na' cajo. ¹³ Jmee`ba' féng' óó`na' quiá'~ dseá' rúng`na', jōgui íng`na' dsee` quiá'~ rúng`na' mi~ ee`gō 'léer' quí`na'. Jō laco'gui Dseá' Jmáang` ca'íim`bre dsee` quí`na', jōba' lajōb' 'né` jmée` 'nú', 'né` íim`ba' dsee` quiá'~ jaléng' dseá' rúng`na'. ¹⁴ Dsu' e nifi'gui quiá'~ jalé" e la e rōōb' 'né` nijmi'neáang` rúng`na' lajee~ la'ó' yaang`na', cō' lajōba' niliseeng`na' cōong` dseáng'~ laco' si'í'. ¹⁵ Jō cō' Dseá' Jmáam`bing' cuó' 'nú' e seeng`na' juguiá' júu' rōō, 'nú' dseá' líng`na' dseá' quiá'r~, jōba' seem`bi' la'eáang' cōo'~ e juguiá' júu' rōō do, cō' uii'~ lajōba' cató'~ Fidiéé` 'nú' e nilíng`na' lafa' cōōb' ngúú' táang`na' la'ó' 'nú'. Jō cuóō'~ba' Fidiéé` gui'máang'~ cōo'~ lajalé" e jmóor` cōo'~ 'nú'.

¹⁶ Jō 'né` quie`bi' nifi' quí`na' júu' quiá'~ Dseá' Jmáang`. Jōgui' ee'~ rúng`na' jōgui' cuóō'~ bí' rúng`na' cōo'~ jalé" júu' niguo' e niñi'na'. Jōgui' cuóō'~ba' gui'máang'~ Fidiéé` e ó'na'

júu^ e tɔɔ~ fí nĩ jì salmos cóo~ gui jalé'gui júu^ e ø dsea` quiá~ Fidié~ cóo~ gui jalé' júu^ e cuø Jmiguí quiá~ Fidié~ cajo.

¹⁷ Jɔgui jalé' e jmoo`na' jɔgui jalé' e fó'na', jmee`ba' la'eáang` cóo~ júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ e cuø'na' gui'máang~ Tiquí'í' Fidié~ la'eáang` cóo~ Fí'naa' Dsea` Jmáang~.

Jial 'né~ seeng` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ jee` la'ó' rúñ'

¹⁸ Jɔgui 'nú', jaléng' dseamí, jmi'goo`ba' jaléng' dseañu' quíi`na', cɔ' lajɔb catíng~ e jmoo` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~.

¹⁹ Jɔgui jaléng' 'nú', dseañung`na', jmi'neáang`na' dseamí quíi`na', jɔgui ja` jmoo`na' ta` jíng` cóo~r~.

²⁰ Jɔgui jaléng' 'nú', jiuung~, núu`ba' jalé' ta` quiu' tiquí' níqui'na', cɔ' lajɔba' e iáang` dsíi' Dsea` Jmáang~. ²¹ Jɔgui jaléng' 'nú', dsea` líng`na' sejmii, ja` jmoo`na' e niliguíng~ jiuung~ quíi`na', jɔ lajɔba' ja` nilitúng~ dsíir` cóo~ jalé' e 'né~ jmér~.

²² Jɔgui jaléng' 'nú', dsea` i jmoo`ta~ e ja` ee`'léeng', jmee`ba' núu`na' jalé' ta` quiu' fii~ quíi`na' fí jmigüi` la; dsu' o' jii~ mí nír` 'né~ cuø' áa`na' e laco' nijmiguiúng~ yaang`na' fí quinir~, cɔ' e ngocáng` óo`ba' 'né~ jmée`na' e jmi'goo`na' Fidié~. ²³ Jɔ lajalé' e jmoo`na', 'né~ jmée`na' e ngocáng` óo`ba' lí^ laco' quiá~ 'ñiab' Fidié~ e jmoo`na' e jɔ, jɔ o' laco' mí jmoo`na' lajii~ e iing~ dsea` jmigüi`. ²⁴ Cɔ' niñib` 'nú' e seab` guiéé` quíi`na' e catíng~na' fí jmigüi` cóo~ e nicuø' Fidié~ 'nú'. Dsucɔ' jaléng' 'nú' jmoo`ba' lajii~ e iing~ Dsea` Jmáang~, jɔgui íb` dseáng' i líng` Fii~ quíi`na' cajo. ²⁵ Dsu' i dsea`gui i jmoo`ga, jɔba' Fidié~ nicuø'r~ iihuí` i dsea` í quiá~ lajii~ e ga` e jmoo`iñ' do, cɔ' ja` jmingí Fidié~ e líng` dsea` lajaang` lajaaiñ, cɔ' røøb` niquidsir` í' quiá~ lajii~ dsee` sea` quiá~ dsea` mí niti` í' lajɔ.

4

¹ Jɔgui jaléng' 'nú', dsea` líng`na' fii~, ee`ba' guiá~ cóo~ jaléng' dsea` i jmoo`ta~ quíi`na' i ja` ee`'léeng', jɔgui quíéé`na' í' júu^ quíi`na' cóo~r~. Jɔgui téé` óo`na' cajo e seem` jaang` Fii~ quíi`na' fí ñiff` i quie` nifi quíi`na'.

² Jɔ jaléng' 'nú', dsea` neáang`na' fí Colosas, ja` tiúung`na' e fóng`na' Fidié~, jɔ lajee~ jɔ 'né~ e siñiim~ áa`na' cajo, jɔgui yej~ cuøø`ba' gui'máang~ Fidié~. <sup>3</sup> Jɔgui féem`ba' Fidié~ uii~ quíi`naa' cajo e laco' sea` fí e guiá`naa' júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ e si'ma` lamí~ jéeng`gui do, cɔ' uii~ e guiaa~ e júu^ jɔ, jɔba' sijín`n lana. <sup>4</sup> Jɔgui míi`ba' Fidié~ e ni'e`guá e júu^ la dseáng' laco' si'í e laco' ningáng' jaléng' dsea', cɔ' lajɔb catíng~ e nijmee`e.

⁵ Jɔgui ee`ba' røø` cóo~ jaléng' dsea` i ja` cúing` Dsea` Jmáang~ lí^ laco'gui catíng~ e jmoo` dsea` quiá~r~, jɔgui lajee~

jɔ jmi'óo'ba' e fɔng'na'r júu' quíá'- Dsea` Jmáang-. <sup>6</sup> Jogui féem'ba'r cóo'~ jmang' juguiá- e niti- dsír', jogui 'né- ní'na' jial ningí- na' quíá'- lajaang` lajaang` i dsea` i fɔng'na' do.

Júu' guicóo' e cadséng- quíá'- Paa-

⁷ Jo Tíquico, jaang` dsea` rú'naa' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- i 'neáang'naa' eáang` i contøng- nicajmicóo'~ jnea~ jogui colim~ nicajmó'naa' lajii'~ e iing~ Fí'naa' Dsea` Jmáang-, jo íbing' nicá' júu' quíé- e fí' na. ⁸ Jo nisín'nre fí' na cóo'~ 'nú' e laco' nilí'na' jial seé- naa' fí' la jogui e laco' nicuó'- guir 'nú' bí cajo. ⁹ Jogui cóo'~ i nab cajo nijang' Onésimo, jaang` dsea` rú'naa' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- i ta~ dsí'naa' cóo'~ jogui i ii'naa' eáang` jogui i líng' dsea` góo'na' cajo. Jo i dsea` gáang- la nijmeá'r- 'nú' júu' jalé' e dsingí- naa' fí' la.

¹⁰ Jogui Aristarco, jaang` dsea` rú'naa' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- i iuung- 'nuñí' colíng~ cóo'~ jnea~ fí' la, guieñ' júu' guicóo'~ quí- na' cajo, jogui lajobi i sii' Marcos cajo, jaang` rúng' Bernabé. Jogui 'nú', nicanúu- ba' júu' quíá'- Marcos; jo song dsí'eer~ 'nú', íim'~ba'r cóo'~ e guíá- fí' na. <sup>11</sup> Jogui lajobi Chúl', i sii'bi cajo Justo, guém'bre júu' guicóo'~ quí- na' cajo. Jo júi'~ i gaang` lab dsea' Israel dsea' quíá'- Dsea` Jmáang- i nicajmée' ta~ colíng~ cóo'~ jnea~ cóo'~ jalé' ta~ guíá' júu' quíá'- jial quie' Fidiée' nifí' quíá'- jaléng' dsea' jmigúí, jogui nicajmicóo'~ bre jnea~ e catii'~gui dsii- cajo. <sup>12</sup> Jogui lajobi Epafras, jaang` dsea` góo'na' i jmóo' lajii'~ e iing~ Fí'naa' Jesús, guieñ' júu' guicóo'~ quí- na'. Jogui contøm- féñ' Fidiée' uii' quí- na' e ngocáang` dsír' e laco' teáang- na' teá' lajii'~ fí' niteáang- na' e dseáang'- nijáam'~ yaang- na' e jmée'na' jalé' e iing~ Fidiée' e jmée'na'. ¹³ Jo niñib' jnea~ jial guíng~ dsí' í uii' 'nú' jogui uii' quíá'- dsea` neáang' fí' Laodicea cóo'~ gui fí' Hierápolis cajo. <sup>14</sup> Jogui Lucas, jaang` timí' i 'neáang'naa' eáang, guieñ' júu' guicóo'~ quí- na' colíng~ cóo'~ jaang` i sii' Demas.

¹⁵ Jogui 'nú', dsea` neáang'na' fí' Colosas, cuóø'~ba' guicóo'~ jaléng' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí' Laodicea cuaiñ~ quíé- e, jogui lajobi Ninfa cóo'~ lajaléng' dsea` i seáang' i jmiféng' Fidiée' fí' quíá'r-. ¹⁶ Jogui mi~ ningí e ni'f' 'nú' e jì quíé- e la fí' quini~ jaléng' dsea', síim'ba' quíá'- dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí' Laodicea, jo lajob ni'ír- cajo; jogui lajobi 'nú' ni'f'ba' jì quíé- e e ni'íng'~ na' e jáa' fí' Laodicea cajo. ¹⁷ Jogui síi'~ba' Arquipo cajo cuaiñ~ quíé- e e güijmiti~bre røø' lajii'~ ta~ e nicacuø' Dsea` Jmáang- ír'.

¹⁸ Jnea~ Paa- jmo'o e júu' guicóo'~ quí- na' la cóo'~ guóo'ò 'ñiá'baa. Jo jmiguiéng' áa'na' cajo e sijníim'~baa fí' la.

Jo mi'~i Fidiée' e ni'ír- güea' quíá'r- jee' 'nú'. Jo lajob nilí'.

Jō lanab jii~ fé' jì` quiá'- Paa- e catíng- jaléng` dsea` quiá'-
Dsea` Jmáang- ì seeng` fí' Colosas.

Júu[^] e to_o fí[~] ní[~] jí[~] la'uii[~] quiá'⁻ Paa⁻ e catíng⁻ dsea[^] seeng[^] fí[^] TESALÓNICA

1 Jnea[~] Paa⁻, colíng[~] cóo[~] Silvano jogui Timoteo, jmo[^]naa[^] e jí[~] la e catíng⁻ jaléng[^] 'nú', dsea[^] rú[^]naa[^] dsea[^] quiá'⁻ Dsea[^] Jmáang⁻ i seeng[^] fí[^] na fí[^] Tesalónica, dsea[^] nilíng[^]na[^] dsea[^] quiá'⁻ Tiquí[^]ii[^] Fidié[^] cóo[~]gui Fí[^]naa[^] Dsea[^] Jmáang⁻. Jo má[^]naa[^] Fidié[^] e ní[^]r⁻ gúea[^] quiá'⁻ jee⁻ 'nú' jogui e nicuó[^]r⁻ 'nú' e niliseeng[^]na[^] juguiá⁻ júu[^] røø.

Gui'máang[^] Fidié[^] e calicuíng[^] dsea[^] seeng[^] fí[^] Tesalónica Dsea[^] Jmáang⁻

2 Jo laco_o ya[^] mí[~] féng[^]naa[^] Fidié[^], cuóø⁻baa[^]r gui'máang[^] uii[~] quií⁻ 'nú' lajíng[^]na[^], jogui laco_o ya[^] mí[~] má[^]naa[^] Fidié[^], má[^]baa[^]r la quie[^] tí[^] uii[~] quií⁻ 'nú' cajo. 3 Jogui laco_o ya[^] mí[~] féng[^]naa[^] Tiquí[^]ii[^] Fidié[^], jmiguiéng[^] dsi[^]naa[^] lají[^] ta[~] quií⁻na[^] e jmoo[^]na[^] la'eáang[^] e nicajáang[^] yaang[~]na[^] fí[^] jaguó[^] Dsea[^] Jmáang⁻; jogui jmiguiéng[^] dsi[^]naa[^] uii[~] e ta[~] e nicajmee[^]na[^] e iáang[^] óo[^]na[^] la'eáang[^] e 'neáang[^]na[^] Dsea[^] Jmáang⁻; jogui jmiguiéng[^] dsi[^]naa[^] cajo jial nicateá[^]na[^] lají[^] fí[^] teáang[^]na[^] cóo[~] Dsea[^] Jmáang⁻ e sijeeng[^]na[^] mí[~] nijáa[^]tu dsea[^] do. 4 Dsea[^] rú[^]naa[^], 'neáam[^] Fidié[^] 'nú', jogui nine[^]bí[^] e íbre dsea[^] caguiñ[^] 'nú' e nilíng[^]na[^] dsea[^] quiá'⁻. 5 Jo mí[~] caguiá[^]naa[^] júu[^] quiá'⁻ Dsea[^] Jmáang⁻ fí[^] jee⁻ 'nú' e quiá'⁻ jial laang[^] dsea[^] jee⁻ dsee⁻ quiá'⁻, ja[^] cajmó[^]naa[^] cóo[~] jí[^] layaang[~] júu[^] quií⁻naa[^] yee[~]naa[^], co[^] caguiá[^]naa[^] e júu[^] do la'eáang[^] cóo[~] e 'gøng[^] quiá'⁻ Jmiguí[^] quiá'⁻ Fidié[^], jogui e lajam[^]ba[^] ta[~] dsi[^]naa[^] e dseáng[^] jáb[^] e júu[^] jo cajo. Jogui niñí[^]ba[^] jial nica[^]ee[^]naa[^] cóo[~] 'nú' e laco[^] guiáb⁻ ni'uíng⁻ quií⁻na[^].

6 Jo 'nú', ee⁻ba[^] laco[^]gui la ee⁻ jnea[^] laco[^]gui la ée[^] Fí[^]naa[^] Dsea[^] Jmáang⁻ ñia[^]r cajo. Jo ja[^] e lí[^] e cangíng[^]na[^] iihuí[^] uii[~] e ca[^]íng[^]na[^] e júu[^] quiá'⁻ Dsea[^] Jmáang⁻ do, dsu[^] iáam[^] óo[^]na[^] la'eáang[^] cóo[~] Jmiguí[^] quiá'⁻ Fidié[^]. 7 Jo co[^] guiáb⁻ ee⁻ 'nú', joba[^] jaléng[^] dsea[^] quiá'⁻ Dsea[^] Jmáang⁻ i seeng[^] fí[^] lí[~] se[^] Macedonia cóo[~]gui fí[^] lí[~] se[^] Acaya niñir[^] jial 'né[^] ér⁻ cajo. 8 Jo la'eáang[^] cóo[~] 'nú', dsea[^] seeng[^]na[^] fí[^] Tesalónica, jaléng[^] dsea[^] seeng[^] fí[^] lí[~] se[^] Macedonia cóo[~]gui fí[^] lí[~] se[^] Acaya nicanúur⁻ júu[^] quiá'⁻ Dsea[^] Jmáang⁻. Jo jaléng[^] dsea[^] seeng[^] doñí[^] jíe[^] fí[^] lí[~] dsée[^]naa[^] niñir[^] e dseáng[^] nicajáam[^] yaang[~]na[^] fí[^] jaguó[^] Fidié[^]. Jo jí[^] o[^] 'né[^] fé[^]gui jnea[^] e jo uii[~] quií⁻ 'nú', 9 co[^] yaam[~] i dsea[^] í[^] nisí[^]r⁻ jnea[^] jial mí[~] ca[^]íng[^] 'nú' júu[^] quiá'⁻ Dsea[^] Jmáang⁻ e lée[^]naa[^] mí[~] caguié[^]naa[^] e

cango'ee'naa' jaléng' 'nú', dsea' seeng'na' fi' na fi' Tesalónica. Jogui sí'r' jnea' cajo jial mi' catuu'na' e jmiféng'na' lí' doñi' ee' lafa' dié' i o' já', jo lajob canaang'na' e jmoo'na' lajii' e iing' i Fidié' i dseáng' já' do. ¹⁰ Jogui fé'bir cajo e sijeem' 'nú' e nijáa'tu Jesús fi' ñifi' i líng' Joo' Fidié' i cajmiji'tu Fidié' quíar' jee' jaléng' 'lí'. Jo íb' dsea' i láang' jneaa'aa' cóo' jalé' iihu' eáang' e nijaquíéng' e ni'íng' dsea' uí' jalé' dsee' quíar' e nical'éer'.

2

Jalé' e cajmée' Paa' fi' Tesalónica

¹ Jo 'nú', dsea' rú'naa', niñ'ba' guiá' e liim' ta' cali'íng' jalé' e cajmó'naa' lajee' cataang'naa' cóo' 'nú' fi' Tesalónica. ² Co' niñ'ba' 'nú' guiá' e nú'gui e nidsé'naa' fi' na, lajee' cataang'naa' fi' cóo' fi' e si' Filipos, eáam' ga' cajmeáng' i dsea' í' jnea', jogui fé'r' ga' uii' quí'naa' uii' e guia'naa' júu' quíá' Dsea' Jmáang'. Jo mi' caguiá'naa' e júu' jo jee' 'nú', 'ní' níib' dsea' quí'naa'; dsu' ja' e lí' e jo, co' Fidiéeb' eáang' cajmicóo' quí'naa' e caliseá' bí' quí'naa' e caguiá'naa' e júu' jo. ³ Jo lajii' júu' e caguiá'naa' jee' 'nú' do, jmang' júu' jáb', jogui e car' ngocáng' dsi'baa' caguiá'naa' e júu' do cajo. Jo dseáng' ja' í' dsi'baa' fa' e nijmigóøng'naa' dsea' cóo' jalé' e júu' e guia'naa' do. ⁴ Jo dseáng' ja' jmoo'baa' lajo, co' Fidiéeb'ing' i caguíng' jnea' jogui cacuø'r' jnea' ta' e guia'naa' júu' quíá' jial laang' dsea' jee' dsee' quíar'; jo co' lajob lí', joba' fé'naa' e júu' jo. Co' ja' 'né'naa' e lico' nijá'naa' guiá' cóo' jii' dsea' jmigüi', co' lajii' e iing' Fidiéeba' jmoo'naa', co' jii' íb' dsea' niñir' jogui nicuír' dsi'naa' lajaang' lajaang'naa'. ⁵ Jo niñ'ba' 'nú' guiá' e jii' cóo' né' ja' caféeng'naa' 'nú' cóo' júu' 'goo' e laco' nijmicóøng'naa' 'nú' lajee' e ngi'naa' guia'naa' júu' quíá' Dsea' Jmáang', o'gui cajmó'naa' fa' e cajmigóøng'naa' 'nú' e lí' laco' nilí'naa' cuu' quí'naa'; lí' Fidiéeb'igui niñir' lajalé' e la. ⁶ Jo dseáng' ja' mí' cajmó'naa' fa' e nijmiféng' dsea' jnea' o'gui 'nú' fa' nijmiféng'na' jnea' o'gui dsea' jíéng' cajo. Co' nañi' fa' cuøøm'bre e jmó' jnea' e lí'naa' lafa' dsea' niing' i quíu' ta' jee' 'nú' uii' e lí'naa' dsea' i casíng' Fidié' i quie' júu' quíá' Dsea' Jmáang' jee' jaléng' dsea', ⁷ dsu' ja' cajmó'naa' lajo. Co' guiáb' ca'ee'naa' jee' 'nú' lí' laco' jaang' niquíá' jjuung' jmóo'bre í' jóor' jogui to' fíim'bre laco' catíng' co' 'neáam'bre. ⁸ Jo co' eáam' 'neáang'naa' 'nú', joba' ii'naa' e nicuøø'naa' 'nú' e júu' quíá' Fidié' e quíá' jial laang' dsea' jee' dsee' quíar'; dsu' o' dseáng' jii' júu' jo cajo, co' carti' jáang' yee'baa' song' né' lajo uii' e 'neáang'naa' 'nú'. ⁹ Jogui tób' áa'na', dsea' rú'naa', jial cacuøø' bí' yee'naa' e cajmó'naa' ta' e quíá' lí' jiiu' e 'né'naa' lajee' taang'naa' fi'

na. Co' ie~ jo cajmó^naa' ta~ e lico' cajneá~ jogui cartí canuu e laco' ja' nicuøø~naa' iihuú' jii~ jaang' 'nú' lajee~ e guia'naa' júu^ quíá' Fidiée~ fí na.

¹⁰ Jo niñib^ 'nú', jogui niñi'bi Fidiée~ cajo, e eám' guiá~ nica'ee~naa' jee~ 'nú', dsea' líng'na' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~, jo ja' jmoo~naa' ga' cõo'~ jii~ jaang' 'nú', jogui lajalé'ba' e nicajmó^naa' dseáng'~ nicajmó^naa' røø' laco' si'ib^, jogui jii~ cõo' dsee~ ja' cuøøng' cuø'~ dsea' jnea'. ¹¹⁻¹² Jogui ñi'bi 'nú' guiá~ e nicacuøø'baa' 'nú' bi jogui nicajmitii~baa' óo'na' lajaang' lajaang'na' li^ laco'gui la jmoo' jaang' tiquiá'^ dsea' cõo'~ jõor'. Jogui síi'~naa' 'nú' e ee~ba' røø' laco'gui catíng~ e jmoo' dsea' quíá'~ Fidiée~, co' íb' cató'r~ 'nú' e nimó^na' jial tíi' niing~ 'gøiñ' jogui jial quiu'r' ta~ fí la'úng~ fí jmigüí'.

¹³ Jo uii~ joba' contøøng~ cuøø~naa' gui'máang'~ Fidiée~, dsuco' mi~ la'uii~ canuu~ 'nú' e júu^ quíá'~ Dsea' Jmáang~ e caguiá' jnea'^ jee~ 'nú', dsifib' ca'íng'na' e júu^ jo, co' calilí'ba' e quíá'~ Fidiée~ e júu^ jo, jo o' quíá'~ dsea' jmigüí'. Dsuco' dseáng'~ lajam'~ba' e júu^ e caguiá'naa' do líi' júu^ quíá'~ Fidiéeb~, jo la'eáang' Fidiéeb' cajo jmoo' ta~ e júu^ jo fí áa'na' cõo'~ jalé' e jmoo'na', 'nú' dsea' já' líng'na' júu^ quíá'~ Dsea' Jmáang~. ¹⁴ Jogui jaléng' 'nú', dsea' rú'naa', mi~ ca'íng'na' jalé' iihuú' e cacuø' dsea' góo'na' uii~ e líng'na' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~, røøb' ca'íng'na' e jo laco'gui ca'íng'na' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~ i seeng' fí li~ se' Judea, dsuco' lajob iihuú' cangá~ í cajo e cacuø' dsea' góor' dsea' Israel. ¹⁵ Jo i líng~ i dsea' Israel cajo, íb' i cajngang' jaléng' dsea' rúíñ' i café' cuaiñ' quíá'~ Fidiée~ malii~gui eáang'. Jo mi~ cangígui e jo, i líng~gui i dsea' í cajngaiñ' Fii'naa' Dsea' Jmáang~ i líng' dsea' góor' cajo. Jogui i líng~guiiñ' do ca~jmeáiñ' ga' jnea'^ cajo, dsea' líi'naa' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~. Jo ja' jmoo'r' laco' tí dsíi' Fidiée~, jogui 'ní' níim~bre lajaléng'gui dsea' jmigüí' cajo. ¹⁶ Co' mi~ ii~naa' guiá'naa' júu^ quíá'~ Dsea' Jmáang~ jee~ jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel e laco' jial nileáiñ' jee~ dsee~ quíá'r~, dsu' i dsea' Israel do ja' cacuø'r' jnea'^ fí lajo, jo lajoba' eám' nicajmi'míiñ'~ dsee~ quíá'r~ uii~ jalé' e nicajméer' do. Joba' lanagui catíb' í' quíá'~ i dsea' do e ni'íñ' iihuú' e eáang' e jáa' quíá'~ Fidiée~.

Mi~ ca'í dsíi' Paa~ e nidsé~tur fí Tesalónica

¹⁷ Jo fii~guú' 'nú', dsea' rú'naa', e mi~ cangohuíng~naa' quíi' 'nú' e huøøm~jiu, nañi' fa' ja' neeng~ rú'naa' dseáng'~ lana, dsu' contøøm~ guíng~ dsíi'naa' uii~ quíi'na', jo dseáng'~ ii~naa' fa' e dsíi'eeb'túu' 'nú' fí na calé' catú'. ¹⁸ Jo cajmó^baa' quíi' e nidsé^naa' fí na; jo jnea~ Paa~, eáang'gui jmiguiá' ya' cajmé~ e quíi' e ninii~túu' fí na, dsu' fii~ i 'líng' i sii' Satanás cajnir' fí

quí-naa' e ja' cajmó-naa' lajō. ¹⁹ Jō yaam' 'nú' dsea' cuø'na' jnea'^ e tab' dsi'naa' jogui e iáang' dsi'naa' jogui e guiáb' fé'naa' uii' quí-na'. Co' dseáng' 'nú'bing' i nicuø' jnea'^ e iáang' dsi'naa' mi' tí' li' niti' í' e nijáa'tu Fíi'naa' Dsea' Jmáang' fí' jmigüü' la. ²⁰ Dsu' e jáb', dseáng' 'nú'bing' i cuø' jnea'^ e guiáb' fé'naa' uii' quí-na' jogui e nijmi'íáang' dsi'naa' uii' quí' na' cajo.

3

Paa' casíñ`Timoteo fí`Tesalónica

¹ Jō co' eám' cali'iin' n e ninuu'u júu' quí-na' calé' catú', joba' ca'f' dsii' e guiá-gui e cajá'baa' 'niá'a' fí' la fí' Atenas, ² jō casín' n fí' na jaang' dsea' rú'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang' i sii' Timoteo. Jō i dsea' í' lhiñ' jaang' dsea' i jmóo' lajii' e iing' Fidiéé', jogui jmóor' ta' røø' cóo' jnea' e guia'naa' júu' quiá'- Dsea' Jmáang'. Jō casín' nre fí' na e laco' dsi'eer' 'nú' jogui tí' nir' jial seeng'na' jogui cuø'r' 'nú' bí' e laco' teáang'na' teá' cóo' júu' quiá'- Dsea' Jmáang'. ³ Jō casín' nre fí' na e laco' jii' jaang' 'nú', dsea' seeng'na' fí' na fí' Tesalónica, nijmitúng' óo'na' cóo' jalé' iihuú' e móo'na' uii' e nilíng'na' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang'. Dsuco' niñí'bi' e dseáng' nisi'í'ba' e nidsingúng'naa' iihuú' uii' e líng'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang'. ⁴ Jō niñí' 'nú' guiá' e lajee' e taam'bí' fí' na cóo' 'nú', cajmó'baa' 'nú' júu' e dseáng' nidsingúng'baa' jalé' iihuú' uii' e lí'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang', jō lajōb' lí' e calí'. ⁵ Jō co' lahuú' cali'iin' n cali'ni' júu' quí-na', joba' casín' n Timoteo fí' na e laco' cali'ni' jial seeng'na' lajii' fí' teáang'na' cóo' Dsea' Jmáang'. Co' jmoob' jnea'^ fí' í' fíng song fii' i' líng' casíñ' 'nú' fí' ga'. Dsuco' fíng song lajō, ja' e ta' nili'íng' lajii' ta' quí'naa' e nicajmó'naa' jee' 'nú' fí' na jōng.

Mi' caguiéng'-tu Timoteo fí' Atenas

⁶ Dsu' lanagui nicagüeam' Timoteo e jaiñ' fí' na fí' Tesalónica, jō quiéer' jmang' júu' guiáb' quí-na' e teáb' teáang'na' cóo' júu' quiá'- Dsea' Jmáang' jogui e 'neám'ba' dsea' rúng'na'. Jogui jíng'gui Timoteo e contøøm' dséng' óo' 'nú' jnea'^, co' eám' 'neáang'na' jnea'^, jogui eám' iing'na' nimáang'tu' jnea'^ laco'gui jnea'^ ii'naa' e nineeng'tu' 'nú'. ⁷ Jō lajōb' lí', dsea' rú'naa', e jee' jalé' iihuú' e íng'naa' cóo'gui e jmáng' dsea' ga' jnea'^, jee' jōb' quiéeng' e jmi'íáang' dsi'naa' mi' caline'naa' e teá' teáang'na' cóo' júu' quiá'- Dsea' Jmáang'. ⁸ Jō mi' caline'naa' e jō, joba' cuø'gui bí' jnea'^ lajii' fí' téé'naa' cóo' Dsea' Jmáang'. ⁹ Joba' í' dsii' jial cuøøng' e nicuøø'naa' Fidiéé' jmiguiú'gui gui'máang' uii' quí' 'nú' jogui uii' quiá'- e jmi'íáang' dsi' jnea'^ uii' quí' 'nú' fí' quini' r'

'ñaia'r cajo. ¹⁰ Jogui uóø` jmáb` dseáng`- mii`naa' Fidiée` e nijmicóo'r` jnea` e nineeng`tu rú`naa' fí na calé` catú` , jogui e nijmicóo`guí' 'nú' jial laco' nisíng`-gui' teá` cóo`- júu` quíá`- Dsea` Jmáang` cartí ni'ie` quíi`-na' laco' síí`.

¹¹ Jo mii`naa' Fidiée` i líng` Tiquí`ii' do cóo`- Fii`naa' Jesús, e nijmicóo'r` jnea` e laco' nilí`naa' nineeng`tu rú`naa' calé` catú`- fí na fí Tesalónica. <sup>12</sup> Jogui mii`naa' Fii`naa' Dsea` Jmáang` e nijmicóo'r` 'nú' e nili`neáang`gui' dsea` rúng`na' lí` lajaléng` dsea` laco'gui jnea` e eám` 'neáang`naa' jaléng` 'nú' cajo. <sup>13</sup> Jogui mii`naa'r cajo e nijmicóo'r` 'nú' e laco' ja` nilitúng`- áa`na' lajii`- fí niteáang`na' cóo`- Dsea` Jmáang` , jogui e nilíng`-gui' dseáng`- dsea` quíá`- Tiquí`ii' Fidiée` i jo` dsee` sea` quíá`- fí quini` dsea` do mi` nití` í' e nigüéeng`tu Fii`naa' Jesús fí jmigüí` la colíng` cóo`- jaléng` dsea` quíá`r` . Jo lajõb` 'né`- lití`.

4

Jial íaang` dsíí` Fidiée` cóo`- jneaa`aa'

¹ Jo lanagui, dsea` rú`naa', nica`ée`baa' 'nú' jial seeng`na' e laco' íaang` dsíí` Fidiée` lí` laco'gui seeng`na' lana. Jõba' mii`bii` 'nú' jogui síí`-bii` 'nú' cajo la'eáang` cóo`- Fii`naa' Jesús e güiliseem`ba' laco'gui la íaang` dsíí` Fidiée`, jo jmée`bi' lajo cajo.

² Co' 'nú' niñí`ba' guiá`- jalé` e nica`ée`naa' 'nú', jo e jo nicajmó`naa' la'eáang` cóo`- Fii`naa' Jesús. <sup>3</sup> Co' lajii`- e iing` Fidiée` e líng`na' dseáng`- dsea` quíáb`- dsea` do e ja` jmée`na' jalé` e lí` dsíí` ngúu` táang`na'. ⁴ Co' iing` Fidiée` e lajaang` lajaang` 'nú' ñí`na' jial 'né`- ee`-na' røø` cóo`- lajii`- dseamí` quíi`-na', jogui jial 'né`- e jmí`goo`na're cajo laco' catíng`- . ⁵ Co' ja` catíng`- e jmée`na' jalé` e ja` dseeng` lajo laco'gui la jmóo` dsea` jmigüí` i ja` cuíng` Fidiée` e suuiñ` dsea` i o' quíá`r` . ⁶ Dsea` rú`naa' dsea` quíá`- Dsea` Jmáang` , ja` cuóøng` e jii`- jaang` dseañ`- nijmér`- jalé` e ja` dseeng` lajo e nijmigóøiñ` jaang`gui dsea` rúíñ` dsea` quíá`- Dsea` Jmáang`- lí` laco'gui jii`- e nicafii`-i 'nú' na. Dsu' iihuí` eám` nicuó`- Fidiée` jaléng` i dsea` i jmóo` lajo lí` laco'gui 'goo` nica`í`naa' quíi`-na' jééng`gui. <sup>7</sup> Dsucó' ja` cató`- Fidiée` jneaa`aa' fa' e nijmó`naa' jalé` e 'lí` , co' cató`r`- jneaa`aa' e lí` laco' nilisee`-naa' e lí`naa' dseáng`- dsea` quíá`-bre. <sup>8</sup> Jo doñí` ii` dsea` i guíá` ca' e júu` quíá`- Dsea` Jmáang` e guíá` jnea` do, jõba' ja` 'né`- í`- dsíir` e júu` quíá`- dsea` jmigüí` e guíar` ca' do, co' júu` quíá`- Fidiéeb` e jo. Jo Fidiéeb` cajo i cacuø` jneaa`aa' dseáng`- Jmiguí` quíá`r` .

⁹ Jo jo` 'né`- fa' jnea`gui nifií`-i 'nú' e 'né`- nijmi`neáang` rúng`na' la'ó` líng`na' dsea` quíá`- Dsea` Jmáang` , dsucó' 'ñiab` Fidiée` nica`e'r` 'nú' jial nijmi`neáang`na' dsea` rúng`na'.

¹⁰ Jogui laj^ob jmoo`'nú', dsea` rú`'naa', co' 'neáang`na' jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i seeng` fí' la'úng` li` se' Macedonia. Jo síl`guí' 'nú' e güili`neáang`gui rúng`'na' lacoó` jmi~ lacoó` jmi~. <sup>11</sup> Jogui jmi`úung`'na' e niliseeng`na' juguiá` júu` røø` cõo'~ jaléng` dsea', jogui ja` jmoo`'na' e quíng`'na' li` ja` catíng`-na', jogui jmee`'na' ta` cõo'~ layaang` guóo`'na' lí` laco'gui nicasí'~naa' 'nú' lami` jéeng`gui do. <sup>12</sup> Jo laj<sup>o</sup>b 'né` jmée`'na' e laco' nijmi`gó` jaléng` dsea` i ja` cuíng` Dsea` Jmáang` 'nú' jogui e laco' niliseab` jalé' e 'né` quií`-na' cajo.

Mi` nijáa`tu Dsea` Jmáang` fí` jmigüí` la

¹³ Jo e laba' fí`guí' 'nú', dsea` rú`'naa', co' ii` jnea`^ fa' e 'nú' niliñ`'na' jial lí' cõo'~ jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i nicajúng` e laco' ja` cuó`^ fí'í' yaang`-na' laco'gui la jmoo` dsea` i ja` já'- líng` e jí'tu jaléng` 'lí~. <sup>14</sup> Jo co' jáb'- lí'naa' e cajúm` Jesús jogui cajíb`'tur calé' catú-, joba' laj<sup>o</sup>b já'- lí'naa' cajo e Fidiée` cõo'~gui Jesús nijmér` e nijí'tu jaléng` dsea` quiá'r` i cajúng` e já'- líiñ` júu` quiá'r`.

¹⁵ Joba' síl`guí' 'nú', dsea` rú`'naa', lí` laco'gui júu` e ca'e` Fíi`naa' Dsea` Jmáang`, e jaléng` jneaa`aa', dsea` lí'naa' dsea` quiá'r`, e se`-bí' mi` tí' li` nití' í' e nigüéeng`-tur fí' jmigüí` la calé' catú-, ja` nidseá`^naa' cõo'r` jéeng`gui laco'gui dsea` quiá'r` i nicajúng` lami` jéeng`gui. ¹⁶ Jo ie` jo nijgiáang` Fíi`naa' Dsea` Jmáang` fí' li` guiiñ` fí' ñifí-. Jo lajee` jo niná' luu` Fidiée` e quiá'r` ta` fí' yú`^ jmigüí, jogui niná' e guinifé` jaang` ángel i niing`-gui lajee` lajaléng`, jogui niná' e ni`jí~ lúu` trompé`^ quiá'- Fidiée` fí' yú`^ jmigüí cajo. Jogui jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i nicajúng`, í'bing' i nijí'tu la'uii` mi` nití' e í' jo. ¹⁷ Jo mi` ning` jo, jaléng` jneaa`aa', dsea` i jí'gui, colíim` nidseá`^naa' cõo'r` fí' guiá`^ güi, jo nijí' rú`'naa' cõo'~ Fíi`naa' Dsea` Jmáang` fí' yú`^ jmigüí, jo laj^ob nilisee`-naa' cõo'r` lata-. ¹⁸ Joba' fí` i 'nú' e cuóø`^ bí` rúng`'na' cõo'~ lajalé' e júu` na.

5

¹ Joba' fá'guí, dsea` rú`'naa', ja` 'né` jmée`~e quií`-na' e fí' ni` jí' la lana li` dseáng`- nidsijée` jalé' e fá`a la. <sup>2</sup> Co' niñb`^ 'nú' røø` e jíi`~ jaang` dsea` ñir` jéeng`gui e` jmi~ e nigüéeng`-tu Fíi`naa' Dsea` Jmáang-, lí` laco'gui mi` jaang` dsea` ja` ñir` jéeng`gui li` niguiée` jaang` jí` i dsí'lee` fí' quiá'r` mi` uóø. ³ Jo mi` nijíng`- jaléng` dsea` i ja` cuíng` Dsea` Jmáang`-: "Tiib`- í' jogui juguiáb`- sea", dsu' ie` job dseáng`- ni'íñ` iihuí` e jo` tóo` jmi~ nileáiñ` lajee` e ja` ñiing` dsír', lí` laco'gui jaang` dseam` i quiéeng` jiuung` jíi`~ ja` ñir` li` dseáng`- nináng` e dseá` jmohuí` quiá'r` e niliseeng` yuu` quiá'r`. Jo ie` jo, jíi`~ jaang` i dsea` í` quí`- jmi~ nileáng`guir e ja` ni'íñ` e iihuí` do. <sup>4</sup> Dsu' 'nú'gui, dsea` rú`'naa', jo` seeng`gui e ja` 'ga' lí' ní`'na' laco'gui la líng`

dsea` i seeng` fí lí` nua, joba' ja` nidsigá` óo'na' mi` tí` lí` nití` í` e nijáa'tu Dsea` Jmáang` fí` jmigüü` la laco'gui dsigá` dsí` jaang` dsea` mi` guiée' jaang` i dsijmée` i fí` quiá'r` mi` uóø. ⁵ Co' lajalém' 'nú', dsea` rú'naa', líng'na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i jmóo` jmang' e guiá-, jo fí` lí` jneáb` seeng'na'. Jo ja` líng'na' dsea` i ja` cúing` Dsea` Jmáang` i jmóo` jalé' e lí', co' fí` lí` nub` seeng` i laí'; <sup>6</sup> joba' 'né` e ja` sijlí` jminí'na' laco'gui la líng` dsea` i ja` cúing` Dsea` Jmáang`, dsu' 'né` e sijnéeb` dsí'naa' contøøng` jogui 'né` e í` dsí'naa' dseáng'- laco' catím` cajo. ⁷ Co' jaléng` dsea` i ja` cúing` Dsea` Jmáang` líiñ' la líng` dsea` i sijlí` jmini` mi` uóø, jogui jmóor` ta` í' mi` uóø cajo. ⁸ Dsu' jneaa` guí', dsea` see`-naa' fí` lí` jneá, contøøm` 'né` í` dsí'naa' dseáng'- laco' catím`. Jo co' nicajáam` yee`-naa' fí` jaguó` Fidiée` jogui jmi'neáam`bái' dsea` do cajo, joba' e jo lí' lafa' coo' 'mi'quí' ní` cóo' e jmi'óng` yee`-naa'. Jo co' nitab` dsí'naa' e dseáng'- nileám`baa' jee` dsee`-quí`-naa', joba' e la lí' lafa' coo' loguí` ní` cóo' e lí'óng` moguí'naa'. <sup>9</sup> Co' ja` sí'íng`naa' quiá'- Fidiée` e nicuó'r` jneaa`-aa' iihuí', dsu' sí'ím`baa' quiá'r` e laco' nileáng`naa' jee` jalé' dsee`-quí`-naa' la'eáng` cóo' Fí'naa' Dsea` Jmáang`. <sup>10</sup> Co' Dsea` Jmáang` cajuíñ` cuaiñ`-quí`-ii' e laco' nilisee`-naa' cøøng` cóo'r` lata~, song see`-naa' tá'- sa` see`-naa' mi` nijáa'tur. <sup>11</sup> Joba' fí`-guí` 'nú', dsea` rú'naa', cuóø` bí` rúng'na' jogui jmicóo' rúng'na' e ja` tíuung`na' lajii` fí` niteáng`na' lí' laco'gui la jmoo`na' lana.

Jalé' e casí'- Paa` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`

¹² Jo fí`-guí` 'nú', dsea` rú'naa', e jmi'goo`ba' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i jmóo` ta` jmicóo' 'nú' e quier' nifí` quí`-na' jogui e'r` 'nú' jial laco' catíng` e niliseeng`na', dsea` líng'na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`. ¹³ Jo eám` 'né` ee`-na' guiá` cóo'r~, jogui 'né` jmi'neáang`na're quiá'- jalé' e ta` e jmóor` jee` 'nú'. Jo güiliseem`ba' juguíá` júu` røø` cóo' jaléng` dsea` rúng'na'.

¹⁴ Jogui síi`-guí` 'nú' cajo, dsea` rú'naa', e jíing`na' jaléng` dsea` i ja` iing` jmé` ta~, jogui cuóø`na' bí` jaléng` dsea` i lítúng` dsí' cóo' júu` quiá'- Fidiée~, jogui jmicóo'na' jaléng` dsea` i ja` mí` sea` bí` quiá'- la'ié' fa' dseáng'- nilíiñ` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`, jogui jmee`na' féng' óo'na' cóo' lajíing` dsea`.

¹⁵ Jo níing` óo'na' e jíi`-jaang` dsea` quír` cóo' e ga` quiá'- jaang`gui dsea` rúíñ' uii`-quíá'- e ga` e jmóo` í` quiá'r`. Co' lajii` e 'né`-jmée`na' e jmi'úung`na' jmée`na' jmang' e guiáb`-cóo' jaléng` dsea` rúng'na', lí' lajaléng` dsea` jmigüü`.

¹⁶ Jo jmi'íáang` óo'na' contøøng`. ¹⁷ Jo féeng`na' Fidiée` yejí-. ¹⁸ Jogui cuóø`ba'r` gui'máang' quiá'- lí' doñí` ee` catíng`na', co' lajoba' iñ` e nijmée`na' laco'gui catíng` e jmóo` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`.

¹⁹ Jo ja`jnɨng~na' lajji~ e iing~ Jmiguí quiá~ Fidié~ e jmér~ jee~ 'nú'. <sup>20</sup> Jo ja`guiá~na' ca' jalé' e fé' i dsea` i fé' cuaiñ~ quiá~ Fidié~. <sup>21</sup> Dsu' quie~na' cuente lajji~ júu^ quiá~ i dsea` í, su dseeng` osi ja` dseeng` é, jo 'mea~baa' lajji~ e guiá~. <sup>22</sup> Jo 'naang~ yaang~na' cóo~ jalé' e 'li^ e sea` fí jmiçüí.

²³ Jo mhi~naa' Fidié~ i cuø juguiá~ júu^ røø` e nijmeáiñ` 'nú' dseáng~ jji~ dsea` quiá~ bre. Jogui mhi~naa'r cajo e nijmér~ í^ 'nú' lajji~ fí niteáng~na' cóo~ jalé' e í áa~na', jogui e nijmér~ í^ 'nú' jial laco' seeng~na' fí ngúu` táang~na' e laco' ja` dsee~ nilisea` quí~na' jji~ cóo` mi~ nití~ í' e nijáa~tu Fí~naa' Dsea` Jmáang~ fí jmiçüí la. ²⁴ Jo Fidiéeb~ dsea` cató'r~ jneaa~aa' e laco' ni'uíng~naa' dsea` quiá'r~, jogui dseáng~ jmiti~bre e jo.

Júu^ guicóo~ quiá~ Paa~ li~ cadséng~

²⁵ Dsea` rú~naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, féem~ba' Fidié~ uii~ quí~ii'.

²⁶ Jo røøng~ rúng~na' e ngocáng` óo~na' cóo~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáng` fí na.

²⁷ Jo fii~i 'nú', la'eéang` cóo~ Fí~naa' Dsea` Jmáang~, e í~na' e jì la fí quini~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí na.

²⁸ Güi~íib` Fí~naa' Dsea` Jmáang~ güea^ quiá'r~ jee~ 'nú'.

Jo lanab jji~ fé' jì la'uii~ quiá~ Paa~ e catiing~ jaléng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí Tesalónica.

Júu[^] e to_o~ fí ní jì catí tú⁻ quiá'⁻ Paa⁻ e catíng⁻ dsea` seeng` fí TESALÓNICA

¹ Jnea⁻ Paa⁻, colíng⁻ cóo[~] Silvano jogui Timoteo, jmo'naa' e jì la e catíng⁻ jaléng[^] 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'⁻ Dsea` Jmáang<sup>-</sup>, dsea` neáang'na' fí' na fí' Tesalónica, ì seeng` cøøng` cóo[~] Tiquí'ii' Fidiéé[^] jogui cóo[~] Fí'naa' Dsea` Jmáang<sup>-</sup>. <sup>2</sup> Jo m'naa' Tiquí'ii' Fidiéé<sup>^</sup> cóo<sup>~</sup>gui Fí'naa' Dsea` Jmáang⁻ e ní'r- güea[^] quiár⁻ jee⁻ 'nú' jogui e nicuó'r⁻ 'nú' e niliseeng'na' juguiá⁻ júu[^] røø[^].

Fidiéeb[^] niquidsí' í' quiá'⁻ jaléng[^] dsea` røøng` dsee⁻

³ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'⁻ Dsea` Jmáang⁻, yejib⁻ 'né⁻ cuøø'⁻naa' gui'máang[^] Fidiéé[^] uii⁻ quií⁻ 'nú', co' lajob catíng⁻ 'né⁻ jmó'naa', co' eáang'gui já⁻ líng[^] 'nú' júu[^] quiá'⁻ Dsea` Jmáang<sup>-</sup> laco<sub>o</sub> jmi<sup>~</sup> jogui eáang'gui jmi'neáang'na' dsea` rúng'na' laco_o jmi[~] laco_o jmi[~] cajo. ⁴ Jo lajoba' fé'naa' júu[^] uii⁻ quií⁻na' jee⁻ jaléng[^] dsea` quiá'<sup>-</sup> Dsea` Jmáang⁻ e íaang` dsí'baa'; jo fé'naa' e téb<sup>^</sup> 'nú' lajii<sup>~</sup> fí' teáang<sup>-</sup>na' cóo<sup>~</sup> Dsea` Jmáang⁻, jogui já⁻ bi líng'na' júu[^] quiá'⁻ dsea` do cajo jalí lí<sup>-</sup> móo<sup>-</sup>na' jalé<sup>^</sup> iihuí<sup>^</sup> cóo<sup>~</sup>gui jalé<sup>^</sup> e jmáng<sup>^</sup> dsea` ga' 'nú' uí[~] e cúíng'na' Dsea` Jmáang<sup>-</sup>. <sup>5</sup> Jo cóo<sup>~</sup> e job cuø'li<sup>-</sup> e dseáng<sup>-</sup> røøb<sup>^</sup> quidsí' Fidiéé<sup>^</sup> í' quiá'<sup>-</sup> jaléng<sup>^</sup> dsea` jmigüí[^], jo la'eáang' e iihuí[^] e íng[^]na' do, lajoba' nitíng⁻na' e Fidiéé[^] nicár⁻ ní'fí' quií⁻na'.

⁶ Co' Fidiéé[^] laco_o catíim⁻ jmóor[^], joba' nicuó'r⁻ iihuí[^] jaléng[^] dsea` ì cuø' iihuí<sup>^</sup> 'nú'. <sup>7</sup> Jogui 'nú', dsea` móo⁻na' iihuí[^] lana, Fidiéeb[^] nicuó'r⁻ 'nú' e jo` nidsingíng<sup>-</sup>na' jii<sup>~</sup> co<sub>o</sub> iihuí<sup>^</sup>, jogui lajobi jnea<sup>^</sup> cajo, jo` nine'naa' iihuí[^]. Jo jalé[^] e la nidsijéé' m[~] nití⁻ í' e nigüéeng⁻tu Fí'naa' Jesús fí' jmigüí[^] la colíng⁻ cóo[~] jaléng[^] ángeles ì 'gøng[^] quiá'r⁻, jo nijgiáaíñ' fí' yá[^] jmigüí[^] e quiíñ[~] jee⁻ niing⁻ jì. ⁸ Jo nijáar' fí' jmigüí[^] la e laco' nicuó'r⁻ iihuí[^] jaléng[^] dsea` ì ja' iing<sup>~</sup> jmicuíng<sup>^</sup> Fidiéé<sup>^</sup> o'gui jí'r<sup>-</sup> júu<sup>^</sup> quiá'<sup>-</sup> jial nileáng<sup>^</sup> dsea` jee⁻ jalé[^] dsee⁻ quiá'r⁻ la'eáang[^] cóo[~] Fí'naa' Dsea` Jmáang<sup>-</sup>. <sup>9</sup> Jo jaléng<sup>^</sup> dsea` í'bing' ní'íng[^] iihuí[^] e eáang[^] m[~] nijúuiñ⁻ e jo` tóo<sub>o</sub> jmi<sup>~</sup> tíñ<sup>~</sup>, co' huíib<sup>-</sup> eáang<sup>^</sup> ní'náíñ' cóo<sup>~</sup> Fidiéé<sup>^</sup> jogui cóo<sup>~</sup> e laniing<sup>-</sup> 'gøng<sup>^</sup> dsea` do. ¹⁰ Jo lajob nilí⁻ m[~] nijáa'tu Fí'naa' Dsea` Jmáang<sup>-</sup>. Jo ie<sup>-</sup> jo, jaléng<sup>^</sup> dsea` quiá'r⁻ nijmí'gøbre dsea` do jogui nijmíféíñ<sup>^</sup> dsea` do cajo; jogui lajobi 'nú' cajo, lajob nijmíe[^]na', co' eáam' já⁻ nicalíng⁻na' lajalé[^] júu[^] e nicaguiá[^]naa' jee⁻ 'nú'.

¹¹ Joba' eáam' féng'naa' Fidiéé[^] uii⁻ quií⁻na', jogui m'naa're e nijmicóo'r⁻ 'nú' e niliseeng'na' røø[^] lí[^] laco_o

catíng⁻ e jmé⁻ dsea⁻ i nicatór⁻ e ni'uíñ⁻ do dsea⁻ quiá⁻r⁻. Jogui mí⁻naa're e nijmicó⁻bre 'ná⁻ có⁻ e 'gøiñ⁻ do e laco⁻ guiáb⁻ ni'uíng⁻ jalé⁻ e iing⁻ 'ná⁻ jmée⁻na' có⁻gui jalé⁻ ta⁻ jmoo⁻na' la'eáang⁻ e cajáang⁻ yaang⁻na' fí jaguó⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻. ¹² Jo féng⁻naa' Fidié⁻ lana e laco⁻ eáam⁻ nijmi'gó⁻ dsea⁻ Fí⁻naa' Jesús la'eáang⁻ có⁻ 'ná⁻, jogui Fí⁻naa' Jesús eáam⁻ nijmi'gór⁻ 'ná⁻ cajo. Jo nilí jalé⁻ e jo dsuco⁻ eáam⁻ guiúng⁻ Fidié⁻ có⁻gui Fí⁻naa' Dsea⁻ Jmáang⁻ có⁻ 'ná⁻.

2

Júu⁻ quiá⁻ mi⁻ nijáa⁻tu Dsea⁻ Jmáang⁻ fí jmigü⁻ la

¹⁻² Jogui lana, dsea⁻ rú⁻naa', nifí⁻guí⁻ 'ná⁻ quiá⁻ mi⁻ nijáa⁻tu Fí⁻naa' Dsea⁻ Jmáang⁻ fí jmigü⁻ la, jogui mí⁻ nijí⁻ rú⁻naa' có⁻r⁻ cajo, jaléng⁻ jneaa⁻aa', dsea⁻ lí⁻naa' dsea⁻ quiá⁻r⁻. Jogui mí⁻ 'í⁻ 'ná⁻ e ja⁻ jmísíng⁻na' lají⁻ e í óó⁻na', o'gui fóøng⁻na' mí⁻ nijíng⁻ dsea⁻ e nicagüém⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ fí jmigü⁻ la. Co⁻ seem⁻ dsea⁻ i nijíng⁻ e fé⁻r⁻ cuaiñ⁻ quiá⁻ Fidié⁻ e júu⁻ jo, dsu⁻ o' já⁻. Jogui seem⁻bi dsea⁻ i fé⁻ e quiá⁻ Fidié⁻ e júu⁻ jo, dsu⁻ o' já⁻ e lajo. Jo seem⁻bi dsea⁻ cajo e jíñ⁻ e jneab⁻ cajmé⁻e e fí ni⁻ jí⁻ quié⁻ e e júu⁻ jo, dsu⁻ o' já⁻ e lajo cajo. ³ Jöba⁻ fí⁻guí⁻ 'ná⁻, dsea⁻ rú⁻naa', e ja⁻ jmigóøng⁻ yaang⁻na' jí⁻ có⁻ mí⁻ fé⁻ dsea⁻ e nicagüéng⁻tu Dsea⁻ Jmáang⁻. Dsuco⁻ lajee⁻ ná⁻gui e jmí⁻ jo, dseáng⁻ cab⁻ niguiéng⁻ dsea⁻ Fidié⁻, jo ie⁻ job cajo nijmijnéeng⁻ 'ñia⁻ i dsea⁻ i 'ling⁻ do fí jmigü⁻ la, jo Fidié⁻ dseáng⁻ nibíim⁻ breiñ⁻ do fí lí⁻ 'lí⁻. ⁴ Jo i dsea⁻ i 'ling⁻ do dseáng⁻ cab⁻ niguiár⁻ jalé⁻ e jmiféng⁻ dsea⁻ laco⁻gui mí⁻ jmiféiñ⁻ e quiá⁻ Fidié⁻. Jogui iing⁻ i dsea⁻ i 'ling⁻ do fa⁻ e nijmiféng⁻ dsea⁻ ír⁻ cartí⁻ nijmér⁻ e nigüéár⁻ lí⁻ sí⁻ éé⁻ quiá⁻ Fidié⁻ fí dsí⁻ sinúú⁻ guá⁻, jogui nijmeáng⁻ 'ñia⁻r⁻ e íbre 'gøng⁻guir laco⁻ Fidié⁻.

⁵ ¿Já⁻ tó⁻ áa⁻ 'ná⁻, dsea⁻ rú⁻naa', e cafí⁻ 'ná⁻ jalé⁻ e la ie⁻ lamí⁻ cataang⁻naa' colíng⁻ có⁻ 'ná⁻ fí na fí Tesalónica? ⁶ Jogui lana niñíb⁻ 'ná⁻ e~ e nicajníng⁻ quiá⁻ i dsea⁻ i 'ling⁻ do e laco⁻ ja⁻ mí⁻ cajmijnéeng⁻ 'ñia⁻r⁻ jéng⁻gui jí⁻ laco⁻ jmí⁻ e sí⁻ e nijmijnéeng⁻ 'ñia⁻r⁻. ⁷ Jo lana fíim⁻ dsea⁻ nijmóor⁻ jalé⁻ e 'lí⁻, jo jí⁻ Fidié⁻ dsea⁻ cuø⁻r⁻ jneaa⁻aa' e ngáng⁻naa' jialí⁻ jmóo⁻ dsea⁻ jalé⁻ e 'lí⁻ do. Jo lico⁻ 'né⁻gui e ja⁻ ií⁻ nijníng⁻ quiá⁻ jalé⁻ e 'lí⁻ do e laco⁻ nidsijéé⁻ jalé⁻ e nicafá⁻ a na. ⁸ Jo mí⁻ nijmijnéeng⁻ 'ñia⁻ i dsea⁻ i 'ling⁻ do jee⁻ jaléng⁻ dsea⁻ jmigü⁻, job mí⁻ nití⁻ í⁻ e nijáa⁻tu Fí⁻naa' Jesús fí jmigü⁻ la calé⁻ catú⁻ e quiá⁻ nijmigüéiñ⁻ quiá⁻ i 'ling⁻ do la'eáang⁻ có⁻ e jíñ⁻ eáang⁻ do jogui có⁻ capí⁻ guí e nijíúur⁻ fí mo'oor⁻. ⁹ Jo mí⁻ nijáa⁻ i dsea⁻ i 'ling⁻ do la'eáang⁻ có⁻ bí⁻ quiá⁻ i fí i 'ling⁻ rúíñ⁻ i sí⁻ Satanás, joba⁻ nijmigóøiñ⁻ dsea⁻ có⁻ jalé⁻ e lí⁻ e nijmér⁻ có⁻gui jalé⁻ e quí⁻r⁻ jmí⁻ la'eáang⁻ có⁻ e bí⁻ quiá⁻ fí i 'ling⁻

do. ¹⁰ Jo nijmigóøiñ` jaléng` dsea` i niteáang` fí e nidsiliñ` fí li` li` còq` jalé` e li` e quáir` jmí` jmér`. Jo jaléng` i dsea` i niteáaiñ` e fí jo, cò` ja` cali`iñ` fa` cali`iñ` lajii` júu` quiá` Dsea` Jmáang` e laco` nileáiñ` jee` jalé` dsee` quiá`r`. <sup>11</sup> Jo uing` e ja` ca`ing` i dsea` do e júu` jo, jòba` cuøb` Fidié` fí e jáb` líng` i dsea` do jalé` e o` já` e nijmigóo` i dsea` i` ling` do. ¹² Jòba` dseeb` nicuø` Fidié` jaléng` i dsea` i` mi` tí` li` nití` í` lajo, cò` cali`iñ` e cajméer` jalé` e li` do jogui` ja` cali`iñ` fa` já` cali`iñ` lajii` júu` quiá` Dsea` Jmáang`.

Jial guíng` Fidié` jaléng` dsea` i nileáng` jee` jalé` dsee` quiá`

¹³ Dsea` rú`naa` dsea` quiá` Dsea` Jmáang`, eám` neáang` Fidié` 'nú'. Jo jnea`, sojiéb` 'né` cuøø`naa` gui`máang` Fidié` cuaiñ` qui` 'nú', dsuco` Fidié` caguíñ` 'nú' latí` mí` uing` e quiá` nileáng`na` jee` jalé` dsee` qui`na`. Jo cajméer` lajo la'eáang` còq` e ta` quiá` Jmiguí` quiá`r` e cuø` e uing`na` dseáng` dsea` quiá`r` jogui` la'eáang` e já` nicalíng`na` júu` quiá` Dsea` Jmáang` cajo. ¹⁴ Jo uing` e laba` caguíng` Fidié` 'nú' la'eáang` còq` júu` quiá` Dsea` Jmáang` e guia` jnea` jee` 'nú' e laco` nilí`na` nilisea` qui`na` fí li` niing` 'gøng` Fí`naa` Dsea` Jmáang`.

¹⁵ Jòba` fii`guí` 'nú', dsea` rú`naa`, jie` mí` tú`na` lajii` fí niteáang`na` còq` Dsea` Jmáang`, jo ja` tú`na` lajii` júu` quiá` Dsea` Jmáang` e nica`éé`naa` 'nú' lajee` cataang`naa` colíng` o`gui` jalé` e toq` fí ni` jì` e nicasiing`naa` qui`na` fí na cajo. <sup>16-17</sup> Jo cò` eám` guiúng` Fidié` còq` jneaa`aa', nañí` fa` ja` catí`naa', dsu` cajmi`neáam`bre jneaa`aa` jogui` nicacuø`r` jneaa`aa` e tab` dsí`naa` lata` lajii` fí tée`ee` còq` Dsea` Jmáang`, jogui` jmang` e guiá`ba` sijeeng`naa` quiá`r` cajo. Jòba` mí`naa` Fí`naa` Dsea` Jmáang` còq` gui` Tiquí`ii` Fidié` e nicuø`r` 'nú' bí` lajii` fí niteáang`na` e jmee`ba` jmang` e guiá` jogui` e fó`na` jmang` júu` guiáb` cajo.

3

Mí`na` Fidié` uí`na` jnea`

¹ Jo li` ngóo` cadséng`gui` fii` 'nú', dsea` rú`naa', féeng`na` Fidié` uí`na` e laco` jminá`gui` nini` júu` quiá` Dsea` Jmáang` fí la`úng` fí jmigüí. Jogui` féeng`na` dsea` do cajo e jaléng` dsea` i` ninú` e júu` do ni`ím`bre e ngocáng` dsíir` lí` laco`gui` cajmee` 'nú' mí` canúu`na` júu` quiá` Dsea` Jmáang`. ² Jogui` mí`na` Fidié` cajo e laco` nileáiñ` jnea` jee` jaléng` dsea` i` ling` i` soo` dsíí, cò` ja` lajiiing` dsea` já` líiñ` júu` quiá` Dsea` Jmáang`. ³ Jo dseáng` jmitib` Fidié` lajii` júu` cuø`r, jo jmicóq`bir` 'nú' e ja` nijmitúng` óo`na` lajii` fí teáang`na` còq` Dsea` Jmáang`, jogui` nijmi`óíñ` 'nú' e laco` ja` nijmigóøng` fii` i`

'ling' ^ 'nú' cajo. ⁴ Jogui nisita ^ dsi'naa' e Fíi'naa' Dsea` Jmáang` nijmicóo`r` ^ 'nú' e jmoo`ba' jogui e jmée`bi' jalé' e nicasíi`naa' 'nú' do. <sup>5</sup> Jo mái`naa' Fíi'naa' Dsea` Jmáang` e nicuó`r` ^ 'nú' e lí`na' jial tíi' 'neáang` Fidiée' ^ 'nú' jogui e nicuó`r` ^ 'nú' bí quiá'r` e nité`na' e féng' ^ óo`na' lajii` ^ fí teáang`na' laco`gui cateá' ^ Dsea` Jmáang` ^ ñia'r`.

La guím`ba' 'né` e jmé` dsea` ta`

⁶ Jo síi`guíi' ^ 'nú', dsea` rú`naa' dsea` quiá' ^ Dsea` Jmáang`, la'eáang` cóo` ^ júu` quiá' ^ Fíi'naa' Dsea` Jmáang`, e ja` quing` ^ yaang`na' jee` jaléng` ^ dsea` quiá' ^ Dsea` Jmáang` ^ ja` iing` ^ jmé` ta`, cóo` ^ dsea` í ja` seeiñ` cøøng` cóo` ^ jalé' júu` e casíi`naa' ^ 'nú' lami` jééng`gui. <sup>7</sup> Co' niñb` ^ 'nú' guíá` jial dseáng` ^ 'né` niliseeng`na' lí` laco`gui nicalisé` jnea` ^ jee` ^ 'nú'; dsuco` jmoob` ^ jnea` ^ ta` lajee` calisé`naa' jee` ^ 'nú', ⁸ jo jii` ^ cóo` néé` ^ ja` camí`naa' e niquiee`naa' quiá' ^ dsea` e ja` niquí`naa' quiá'r`. Co' lí` lí cajmi`úung`naa' e cajmó`naa' ta` uóø` jmáb` e laco` ja` cacuóø` ^ naa' iihuú` jii` ^ jaang` ^ 'nú'. <sup>9</sup> Dsu` ofa` ja` catíng`naa' e nimíi`naa' ^ 'nú' e nijmicóo`na' jnea` ^, cóo` lí` lí cali`ii`naa' e ni'éé`naa' ^ 'nú' jial dseáng` ^ 'né` jmée`na' tab`. <sup>10</sup> Co' mi` cataang` ^ jnea` ^ jee` ^ 'nú', cacuóø`baa' ^ 'nú' lajii` ^ e júu` la e fé` lala: Doñi` ii` dsea` ^ ja` iing` ^ jmé` ta`, ja` cuó`na'r` e nidó`r`. <sup>11</sup> Dsu` lanagui nicalineb` ^ jnea` ^ e seem` ^ 'nú' e fíng`na' jmée`na' ta`, jo lico` tí' óo`na' e quíng`na' lí` ja` catím`ba'. ¹² Jo jaléng` ^ dsea` í nisíi`naa'r, la'eáang` cóo` ^ júu` quiá' ^ Fíi'naa' Dsea` Jmáang`, e güijmée`bre ta` laco` catíng`, jo lajoba' nili'r` jalé' e 'né` lajee` e taaiñ` fí` jmigüi` la.

¹³ Joba' fíi`guíi' ^ 'nú', dsea` rú`naa' dsea` quiá' ^ Dsea` Jmáang`, jie` mí` tú`na' e jmoo`na' e guíá` lí` laco`gui jii` ^ fí niteáang`na'.

¹⁴ Jogui song seeng` jaang` lajee` ^ 'nú' ^ ja` núu` ^ lajii` ^ júu` e fé` jnea` ^ e fí` ní` jì la, joba' quie`na' cuente røø` ^ í` í` jo jo` sicøøng`gui yaang`na' cóo`r`, jo lajób` ^ dsea` í` nili` í` líiñ` quiá' ^ jalé' e jmóor` do. <sup>15</sup> Dsu` o' uíi` ^ jo` 'ní' nimáang`na're cajo, cóo` lí` lí` ^ 'né` føng`na'r` jial laco` catíng` e niliseem`bre lí` laco`gui la catíng` e føng`na' jaang`gui dsea` rúng`na' dsea` quiá' ^ Dsea` Jmáang`.

Júu` lí` cadséng` quiá' ^ Paa` e catíng` dsea` seeng` fí` Tesalónica

¹⁶ Jo` ñia' Fidiée` ^ cuó` juguíá` ^ júu` røø` güijmée`bre lajo cóo` ^ 'nú' contøøng` cóo` ^ doñi` ee`go` jmoo`na'; jogui güiliseem` dsea` do contøøng` cóo` ^ 'nú' cajo.

¹⁷ Jnea` Paa` jmo`o e júu` guicóo` ^ e catíng` ^ 'nú' la cóo` ^ layaang` guóo`o. Jo` jii` ^ lanaba' e tñ`n` jmóo`o cóo` ^ jalé' jì` quie` e caguiee`gui cajo e laco` líñi` dsea` e jneab` dsea` jmo`o.

18 J̄o ḡüi'íib` Fíi'naa' Dsea` Jmáang- ḡüea^` quiá'r- fí' jee~ 'nú`
lajaléng`na'.

J̄o lanab j̄üi'~ fé'` jì` tî` tú-` quiá'- Paa- e catúng- jaléng` dsea`
quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng` fí' Tesalónica.

Júu[^] e too[~] fi' ni[~] ji' la'uii[~] quiá'⁻ Paa⁻ e catíng⁻ TIMOTEO

¹ Jnea[~] Paa⁻, jo línⁿ jaang^{`</sup> dsea<sup>`} apóo[^] i jmóo^{`</sup> ta<sup>~</sup> ni' júu<sup>^</sup> quiá'<sup>-</sup> Dsea<sup>`} Jmáang⁻. Jo Fidiéé[~] i láang^{`</sup> jneaa<sup>~</sup>aa' jee<sup>~</sup> dsee<sup>-</sup> qui<sup>-</sup>ii' cóo<sup>~</sup>gui Dsea<sup>`} Jmáang⁻ i cuø['] jneaa[~]aa' e nita[~] dsiⁿnaa' cóo[~]r['], íbing' caquiú['] ta[~] lajo. ² Jo jmo[']o e ji' la e catíng⁻ 'nù', Timoteo, co' 'nub['] lín['] lafa' dseáng['] jóo^o i dseáng['] lajang['] nicajáng['] uø['] fi' jaguó['] Dsea^{`</sup> Jmáang<sup>-</sup>. Jo mii<sup>'</sup>i Tiquí<sup>'</sup>ii' Fidiéé<sup>~</sup> cóo<sup>~</sup>gui Fii<sup>n</sup>naa' Dsea<sup>`} Jmáang⁻ e ni'ír⁻ güea[^] quiá'^r fi' lí['] táan['], jogui e nilí['] fi' líiñ⁻ 'nù', jogui cajo e nicuør⁻ e niliseen['] juguiú⁻ júu[^] røø[`].

Júu[^] # 'goo^{`</sup> quiá'<sup>-</sup> jaléng<sup>'</sup> dsea<sup>`} i jmigóøng^{`</sup> dsea<sup>`} cóo[~] jalé['] e er[']

³ Jo lí[^] laco['] jíi[~] e nicafii⁻ i 'nù', Timoteo, ie[~] cangó⁻o fi' lí['] se['] Macedonia, jo fá[']túu lana, e dobi nijá[^] e fi' fii Éfeso e laco['] niliúun['] jaléng['] i dsea^{`</sup> i e' júu<sup>^</sup> e ja' cóøng<sup>'</sup> røø<sup>`} cóo[~] júu[^] quiá'⁻ Dsea^{`</sup> Jmáang<sup>-</sup> e jo' nijmé<sup>-</sup> guir lajo. <sup>4</sup> Jogui nifí<sup>'</sup>re cajo e ja' 'né<sup>-</sup> cár<sup>`} cuente lajíi['] júu[^] cuento quiá'⁻ dsea^{`</sup> mí<sup>'</sup> áang<sup>'</sup> qui<sup>-</sup>naa' o'gui jalé<sup>'</sup> júu<sup>^</sup> e ja' tóo<sup>'</sup> jmi<sup>~</sup> té<sup>'</sup> cuaiñ<sup>~</sup> quiá'<sup>-</sup> dsea<sup>`} mí['] áang['] qui⁻naa'. Co' cóo[~] jalé['] e júu[^] la lico['] uuing[~] e sea' jíi[~] ta' jím['] jo ja' e jmicóo[~] e jo fa' nidsicuáng[']gui laco['] sí['] e júu[^] quiá'⁻ Fidiéé[~] e quiá'⁻ jial já⁻ líng['] dsea^{`</sup> júu<sup>^</sup> quiá'<sup>-</sup> Dsea<sup>`} Jmáang⁻.

⁵ Dsü['] e lab uuing[~] quiá'⁻ e júu[^] quiá'⁻ Fidiéé[~] do e 'né⁻ ni⁻ jmi[']neáang[']naa' dsea^{`</sup> rú<sup>'</sup>naa' e guiú<sup>-</sup> dsi<sup>n</sup>naa', jogui e tíng<sup>'</sup>naa' guí<sup>'</sup>naa' jnang<sup>~</sup> e guiú<sup>-</sup> e catíng<sup>-</sup> jmé<sup>'</sup>naa', jogui cajo e já<sup>-</sup> líng<sup>'</sup>naa' júu<sup>^</sup> quiá'<sup>-</sup> Dsea<sup>`} Jmáang⁻ e ngocáng['] dsiⁿnaa'. ⁶ Co' seem['] i líng[~] dsea[`] i nicatú['] e júu[^] la jo nicár⁻ fi' jíé['] jo nifé[']r['] jmag['] júu[^] e ja' uuing[~] sea'. ⁷ Dsüco['] lico['] iñ[~] jmeáng['] yaaiñ[~] tifa['] i e' júu[^] quiú['] ta[~] quiá'⁻ dsea[`] Israel, dsü['] ja' ngáiñ['] do e guóng['] laco^o laco^o e júu[^] e er['] la úung['] do.

⁸ Co' nine[~]baa' guiú⁻ jalé[']naa' e eáam['] íng⁻ ta[~] e júu[^] quiú['] ta[~] do e cajme['] Moi[~] do fíng song jmáng['] dsea[`] ta[~] dseáng['] laco['] sí['] quiá'⁻. ⁹ Jogui 'né⁻ e tóo['] dsiⁿnaa' cajo e jíi[~] cóo[~] júu[^] quiú['] ta[~] ja' calí⁻ fa' e catíng⁻ jaang['] dsea^{`</sup> i jmóo<sup>'</sup> jmag<sup>'</sup> e guiú<sup>-</sup>; dsüco<sup>'</sup> e júu<sup>^</sup> e quiú<sup>'</sup> ta<sup>~</sup> do calí<sup>-</sup> e catíng<sup>-</sup> jaléng<sup>'</sup> dsea<sup>`} soo['] dsí['] cóo[~]gui jaléng['] dsea^{`</sup> i laang<sup>'</sup> mi<sup>~</sup> ee<sup>'</sup>go ta<sup>~</sup> huí<sup>'</sup>, jogui cóo<sup>~</sup> jaléng<sup>'</sup> dsea<sup>`} i jmóo['] jalé['] e 'lí[^] e laco['] jmiróng['] dsee⁻ yaaiñ[~], jogui jaléng['] dsea^{`</sup> i ja' jmi<sup>'</sup>gó<sup>'</sup> Fidiéé<sup>~</sup> o'gui jmi<sup>'</sup>gór<sup>'</sup> júu<sup>^</sup> quiá'<sup>-</sup> dsea<sup>`} do cajo, jogui jaléng['] dsea^{`</sup> i jngang<sup>'</sup> tiquiá<sup>'</sup> niquiá<sup>'</sup>, osi lí<sup>^</sup> doñí<sup>'</sup> iñ<sup>~</sup> dsea<sup>`} i jmóo['] ta[~] jngang['] dsea^{`</sup> rúng<sup>'</sup>, <sup>10</sup> lí<sup>^</sup> lajaléng<sup>'</sup> dsea<sup>`} i 'léé['] e güiñ[~] cóo[~] dsea[`] i o' quiá'^r, osi

dseañuⁿ 'léer e güüiñⁿ la'óⁿ dseañuiñⁿ, o*s*i dseamⁱ 'léer e güüiñⁿ la'óⁿ dseamüiñⁿ é, j*o*gui jaléngⁿ dseaⁿ i j*m*óoⁿ taⁿ lóøngⁿ j*o*gui taⁿ 'n*á*ngⁿ dseaⁿ, j*o*gui jaléngⁿ dseaⁿ i ng*i* taⁿ quieⁿ jaléⁿ j*ú*uⁿ adseeⁿ, j*o*gui jaléngⁿ dseaⁿ i éengⁿ fiiⁿ, j*o* dsuⁿ o' j*á* jaléⁿ e fé'r do. J*o* líⁿ lacoⁿ cuóøngⁿ feⁿeeⁿ, e e j*ú*uⁿ quiaⁿ taⁿ do catíngⁿ jaléngⁿ i j*m*óoⁿ líⁿ doñiⁿ eeⁿ e jaⁿ cóøngⁿ røøⁿ cóoⁿ j*ú*uⁿ niguóⁿ quiaⁿ Fidiéⁿ.
 11 J*o* e j*ú*uⁿ niguóⁿ do røøbⁿ cóøngⁿ cóoⁿ e j*ú*uⁿ j*l*oⁿ quiaⁿ j*á*l laangⁿ dseaⁿ jeeⁿ jaléⁿ dseeⁿ quiaⁿr. J*o* i Fidiéⁿ dseaⁿ güeangⁿ nicacuøⁿr jneaⁿ taⁿ e niníⁿ guíⁿ e j*ú*uⁿ j*o*.

Gui'máangⁿ Fidiéⁿ e fiiⁿ lüiñⁿ jneaⁿ

12 J*o* cuóøⁿø gui'máangⁿ Fíi'naaⁿ Dseaⁿ J*m*áangⁿ carⁿ ngocángⁿ dsiiⁿ e nicacuøⁿr jneaⁿ bí e lacoⁿ niníⁿ guíⁿ j*ú*uⁿ quiaⁿr, cóⁿ eáamⁿ nitaⁿ dsiiⁿ cóoⁿ jneaⁿ, j*o*baⁿ nicacuøⁿr jneaⁿ e taⁿ j*o*. 13 J*o* nañiⁿ faⁿ jneaⁿ maliⁿ gui eáangⁿ gabⁿ cafaⁿ a uiiⁿ quiaⁿ Fíi'naaⁿ Dseaⁿ J*m*áangⁿ, j*o*gui gabⁿ cajmeáanⁿ jaléngⁿ dseaⁿ quiaⁿr, j*o*gui caløømⁿ bí jaléngⁿ i dseaⁿ í cajo, dsuⁿ ieⁿ j*o* eáamⁿ calíⁿ fiiⁿ língⁿ Fidiéⁿ jneaⁿ, cóⁿ jaⁿ mí cuíinⁿ Dseaⁿ J*m*áangⁿ ieⁿ j*o*, j*o*gui jaⁿ ñiiⁿ cajo e jaléⁿ e gaⁿ e j*m*óoⁿ do. 14 J*o* dsuⁿ Fíi'naaⁿ Fidiéⁿ eáamⁿ caliguiüiñⁿ cóoⁿ jneaⁿ, j*o* cajméerⁿ e nicajáangⁿ 'ñiáⁿ a f*i* jaguóⁿ j*o*gui e nijmi'neáanⁿre cajo e ngocángⁿ dsiiⁿ uiiⁿ e cøøngⁿ seeⁿ naaⁿ cóoⁿ Dseaⁿ J*m*áangⁿ.

15 D*s*ucóⁿ dseángⁿ e j*á*bⁿ e j*ú*uⁿ la, j*o*gui dseángⁿ la guimⁿ 'néⁿ nilíⁿ j*á* língⁿ jaléngⁿ dseaⁿ e j*ú*uⁿ la cajo; Fíi'naaⁿ Dseaⁿ J*m*áangⁿ cajarⁿ f*i* j*m*igüⁿ la e lacoⁿ nileáiñⁿ jaléngⁿ dseaⁿ røøngⁿ dseeⁿ, j*o* lajeeⁿ lajaléngⁿ dseaⁿ røøngⁿ dseeⁿ, jneaⁿ bingⁿ i eáangⁿ gui língⁿ laj*o*. 16 J*o* uiiⁿ e laj*o* líⁿ, j*o*baⁿ Fidiéⁿ eáamⁿ calíⁿ fiiⁿ lüiñⁿ jneaⁿ; j*o* cajméerⁿ laj*o* e lacoⁿ Fíi'naaⁿ Dseaⁿ J*m*áangⁿ cajmijnéiñⁿ f*i* quiniⁿ jaléngⁿ dseaⁿ jiéngⁿ j*á*l tíⁿ e féngⁿ dsiiⁿ uiiⁿ quieⁿ e. J*o* cajméerⁿ laj*o* cóoⁿ jneaⁿ e lacoⁿ cuøⁿ líⁿ quiaⁿ jaléngⁿ dseaⁿ i nabiⁿ nijángⁿ yaangⁿ f*i* jaguóⁿ dseaⁿ do, j*o* laj*o*baⁿ niliseeñⁿ cøøngⁿ cóoⁿ Fidiéⁿ lataⁿ. 17 J*o*baⁿ majmi'gooⁿ naaⁿ Fidiéⁿ j*o*gui majmiféngⁿ naaⁿre cajo, cóⁿ íbⁿ Fidiéⁿ i quiaⁿ taⁿ f*i* la'úngⁿ f*i* j*m*igüⁿ lataⁿ, j*o*gui íbⁿ cajo i jaⁿ cuóøngⁿ líⁿ j*ú*ungⁿ j*o*gui jaⁿ quíⁿ j*m*í faⁿ e nineengⁿ naaⁿre, j*o*gui j*í* íbⁿ Fidiéⁿ i j*á*! J*o* laj*o* líⁿ.

18-19 J*o*baⁿ fiiⁿ guíⁿ 'nuⁿ, Timoteo, 'nuⁿ i linⁿ lafaⁿ j*o*oⁿ, líⁿ lacoⁿ gui j*í* j*ú*uⁿ e nicaféⁿ jaléngⁿ dseaⁿ quiaⁿ Dseaⁿ J*m*áangⁿ lamiⁿ jéengⁿ gui uiiⁿ quíⁿ, e la'eáangⁿ cóoⁿ e j*ú*uⁿ j*o* nijmi'úunⁿ e nijmééⁿ røøⁿ laj*í* taⁿ e nicangínⁿ. J*o* j*m*ééⁿ e taⁿ j*o* la'eáangⁿ e nisinⁿ teáⁿ f*i* guiáⁿ cóoⁿ Dseaⁿ J*m*áangⁿ j*o*gui e nitiinⁿ guíⁿ e guiáⁿ e catínⁿ e nijmeⁿ. D*s*uⁿ i língⁿ gui dseaⁿ niñiⁿ bre jaléⁿ e guiáⁿ e 'néⁿ j*m*érⁿ dsuⁿ jaⁿ cajméerⁿ laj*o*, j*o*baⁿ jaⁿ té'r e teáaiñⁿ teáⁿ f*i* guiáⁿ cóoⁿ Dseaⁿ J*m*áangⁿ. 20 J*o* laj*o*baⁿ nicalíⁿ cóoⁿ gángⁿ dseañuⁿ, jaangⁿ i siiⁿ Himeneo j*o*gui jaangⁿ gui i siiⁿ Jaangⁿ, j*o*

nicajáan' n̄ i dsea` la fí jaguó' fiī i 'ling' e laco' nijmitíiñ e ja`
câr` júu` ga` uiī` quiá' Fidiée`.

2

Jial`né` nímí' dsea`Fidiée` uiī` quiá' dsea` rúíñ'

¹ Jo e laba' la guíng` e liúun' n̄ jaléng' dsea` rú'naa', e mí`
feín' Fidiée`, 'né` mír` jmi'ee` uiī` quiá' jaléng' dsea` rúíñ' e
laco' sea` jalé' e 'néiñ, jogui e cuø'r` gui'máang' Fidiée` cõo'`
jalé' e jmóo` dsea` do. ² Jogui 'né` bi mír' Fidiée` cajo uiī`
quiá' jaléng' dsea` cõøng' i quiu' ta` cõo'` gui quiá' lí' doñí'
iī` dseata` cajo, e laco' cuøøng` e nilisee` naa' juguiá` júu` røø`
e ja` jmoo` naa' ta` jíng, jogui e jmi'goo` naa' Fidiée` e ngocáng`
dsi'naa', jogui e see` naa' e jmoo` naa' jmang' e guiá`. ³ Co'
e joba' guiá`, jogui cajo lajoba' e iáang` dsí' Fidiée` i caleáang`
jneaa`aa' jee` jalé' dsee` quí`ii', ⁴ co' Fidiée` iñ` e lajím` dsea`
nileáiñ` jee` dsee` quiá'r, jogui iñ` e niliñ' dsea` lajii' júu`
quiá'r e catíng` Dsea` Jmáang`. <sup>5</sup> Dsucõ' jo` seeng` gui Fidiée` i
fíng` gui, co' jaam` Fidiée` i seeng`; jogui ja` seeng` fíng` i quií`
jmí̄` i í' í' uiī` quiá' dsea` jmigüi' fí` quini` Fidiée`, co' jii'`
Dsea` Jmáam`bing' i quíi'` jmí̄` jmé` lajo. <sup>6</sup> Jo íb` dsea` i cajáng`
'ñaia' car` cajúíñ` e laco' niquír` cuaiñ` quiá' jalé' dsee` quiá'`
jaléng' dsea` jmigüi', jo jalé' e jo cajmijnéem` Fidiée` mí` catí`
í' lajo. ⁷ Jo uiī` e joba' e ca'náang` Fidiée` jnea` e lín' n̄ jaang`
dsea` apóo` i quie' júu` quiá'` Dsea` Jmáang` jogui i ni' júu`
quiá' dsea` do. Jo casíñ` jnea` e laco' ni'éé` e jaléng' dsea` i ja`
líng` dsea` Israel e júu` sea` contøøng` e catíng` Dsea` Jmáang`
jogui jial nijáng` yaaiñ` fí` jaguó' Fidiée` cajo. Jo dseáng'` já' e
júu` e cafá' a na, co' ja' jmigóo`o.

⁸ Jo lajoba' iing` jnea` e jaléng' dsea` güijmifém' bre Fidiée`
fí` doñí' jie' fí` lí` seeiñ` e í' dsíir' jmang' e guiá` jogui e o'
guiíñ` o'gui e jáiñ` cajo. ⁹ Jogui lajobi iing` jnea` cajo e jaléng'`
dseamí` güiquí' bre sí'r` laco' catíng`, jogui e ja` 'né` fa' e
câr` 'mí' e 'goo' e toø` jalé' e 'mo', o'gui 'né` fa' e nijmí'íng`
'ñaia'r` e nijmér` e jlo'` gui jñuguir` o'gui 'né` e câr` jalé' ní`
e 'mo' eáang` lafa' cunée` õsi` cuu` e 'mo' eáang` o'gui sí'r` e
'mo' eáang` cajo. <sup>10</sup> Jo dsu' ja` 'né` jmér` lajo, co' lí' lí' 'né` e
jmér` jmang' e guiáb` laco' catíng` e jmóo` jaléng' dseamí` i
dseáng'` nijáng` yaang` fí` jaguó' Fidiée`. <sup>11</sup> Jo lajaléng' dseamí`
'né` e nú` bre lajalé' e e' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` e ja` séer`
teá' jii'` cõo`, jogui cajo 'né` e núu' bre lajii'` e ta` e sí'í' e
nijmitir`. <sup>12</sup> Jo o'gui jnea` cuøø` fí' e jaléng' dseamí` ni'éer`
fí' lí' siseáng' dsea` o'gui e nisór` yú'` gui laco' dseañu', co'
iing` jnea` e tiib` nijér` mí` nití` lí' siseáng' dsea` quiá'` e
nijmiféiñ' Fidiée`. <sup>13</sup> Dsucõ' cuøøng` Adámbing' i cajméaang`
Fidiée`, joguiba' cajmeáaiñ` i dseamí` i sií` Eva do. ¹⁴ Jogui o'

Adán i caligóng, co' i dseamf i sii' Eva do, íb' i caligóng quiá' fii' i 'ling' do ie' jo, jogui mi' caligóin' quiá' i 'ling' do, job mi' ca'uíng dsee' fi' jmigü' la. ¹⁵ Dsa' nileám' jaléng' dseamf jee' dsee' quiá'r' song nijmitir' lajü' e jmóo' jaang' niquiá' dsea', jogui song e ngocáng' dsíir' nijáng' yaaiñ' fi' jaguó' Dsea' Jmáang' e ja' litúng' dsíir' jogui song nijmi'neaañ' jaléng' dsea' rúin', jogui cajo song seeñ' laco' catíng' e jmóo' dsea' i cuíng' Dsea' Jmáang'.

3

Jial 'né' lüng' dsea' i quie' nifi' quiá' dsea' quiá' Dsea' Jmáang'

¹ Jo lajob fii' guí 'nu', Timoteo, jo dseáng' e jáb' e júu' la: song jaang' dsea' iin' e nicár' nifi' quiá' dsea' quiá' Dsea' Jmáang', joba' coo' ta' guiáb' jøør' e iin' nijmér' jóng. ² Co' i dsea' i quie' nifi' do 'né' jmér' jman' e guiáb' e laco' ja' cuóøng' e nicuó' dsea' dsee' ír'. Jogui ja' 'né' e seeng' fíing' dseamf quiá'r', jogui 'né' e ia' dsíir' cóo' jalé' ta' quiá'r' jogui e guíng' dsíir' cóo' jalé' ta' e nijmér', jogui 'né' e nijmi'gó' dsea' ír'. Jogui 'né' e sitíin' e cuó'r' lí' doñi' i' dsea' e nidóin' jogui lí' nijéin' mi' i' guíling' fi' quiá'r'; jogui eáang' 'né' tíin' e e'r' jaléng' dsea' cajo; ³ jo ja' cuóøng' fa' e líin' jaang' dsea' íng' o'gui e jmóor' ta' tíng' cóo' dsea' rúin', co' 'né' e líin' jaang' dsea' i jmicóo' dsea' rúng', jogui e ja' 'nóor' mí'; jogui 'né' e líin' jaang' dsea' i ja' dsináang' cuu' cajo. ⁴ Jo i dsea' í' 'né' e tím'bre quiá'r' ta' sinúu' quiá'r', jogui 'né' e quiá'r' ta' røø' jaléng' jóor' e laco' nijmitiñ' røø' jalé' ta' huí'; ⁵ dsuco' song jaang' dseañu' ja' tíin' quiá'r' ta' røø' sinúu' quiá'r', joba' çial nilí'r' e niquiá'r' ta' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' jóng? ⁶ Jo lajob lí', co' i dsea' i quie' nifi' do ja' cuóøng' e líin' jaang' dsea' i tá' caqui' cajíng' 'ñia' e ca'uíñ' dsea' quiá' Dsea' Jmáang', co' jial fíng cabíng' Fidié' ír' uí' e cajmíjlong' 'ñia'r' lí' laco' calí' cóo' fii' i 'ling' malí'gui eáang'. ⁷ Jogui 'né' e líin' jaang' dsea' i catíng' e nijmi'gó' i dsea' i ja' lüng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' do ír', jo lajoba' ja' nicuó' dsea' dsee' ír' o'gui nijmigóøng' fii' i 'ling' ír' cajo.

Jial 'né' lüng' jaléng' i dsea' i née' ni' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang'

⁸ Jogui lana iin' n fá'a quiá' jaléng' dsea' i jmóo' ta' née' ni' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang'. Jo jaléng' í' 'né' líin' dseañu' i guíung' i jmi'gó' dsea' quiá', jogui 'né' e quier' jman' júu' e já', jogui ja' cuóøng' fa' e nijmér' ta' í' o'gui e jmér' ta' jmigóøng' dsea' cajo e laco' nilí'r' cuu'. ⁹ Jogui 'né' e dseáng' e jáb' líin' car' ngocáng' dsíir' e júu' quiá' Dsea' Jmáang' e já' lí'naa' do, jogui 'né' ñi'bre jnang' e guiá' e

nijmér⁻. ¹⁰ Dsu' la'uii~ jang⁻ 'né~ ñiĩñ` cõq` ta~ jiub e fi' li~ seáng['] dsea`, jõ song guiá~ nijmér<sup>-</sup> e ta~ jõ, jõgui'ba' nicuõøng` e niliĩñ` dsea` i nées ni~ dsea` quiá<sup>-</sup> Dsea` Jmáang⁻. ¹¹ Jõgui' lajõbi jaléng['] dseamf` quiá<sup>-</sup> jaléng<sup>'</sup> i dseañu<sup>'</sup> i nées ni~ jaléng<sup>'</sup> dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang<sup>-</sup> 'né~ e lñiĩñ` dseamf` i catiing<sup>-</sup> e nijmi'gõ` dsea` ír, jõgui' 'né~ e ja` quier` jalé<sup>'</sup> adsee, jõgui' dseáng<sup>'</sup> e eáang` 'né~ e ia` dsíir` cõq`~ jalé<sup>'</sup> ta~ jmóor, jõgui' 'né~ e eer` lacõ' catiing⁻ cõq`~ jalé<sup>'</sup> e jõ. <sup>12</sup> Jõ i dseañu<sup>'</sup> i nées ni~ do ja` cuõøng` fa' e seeng` fñing` dseamf` quiá[']r~, jõgui' 'né~ e tñiĩñ` quiu<sup>'</sup>r` ta~ røø` jaléng<sup>'</sup> jõor` cõq`~ gui' jaléng<sup>'</sup> dsea` sinúu[^] quiá[']r~ i cagui'aang⁻ gui. ¹³ Dsu'cõ' mi~ jmóo` jaléng<sup>'</sup> i dsea` i nées ni~ do røø` jalé<sup>'</sup> ta~ quiá<sup>'</sup>r~, jõba' lí`bre e jmi'gõ` jaléng<sup>'</sup> dsea` ír` jõgui e eáang` gui lita~ dsíir` e teáaiĩñ` teá` fi' guiá~ cõq`~ Dsea` Jmáang⁻.

Júu` laniing` e caliñi' dsea` quiá<sup>-</sup> Dsea` Jmáang⁻

¹⁴ Jõ eáam` iin~n e ninii`i fi' na lajee` lajmináb<sup>-</sup> e nimáang` túu` 'nu` calé['] catú⁻; dsu' lana jmo'`o e ji' la, <sup>15</sup> dsu'cõ' song cacøøng<sup>-</sup> guí e ja` mí` guiéé e fi' na, jõba' niñi'ba' jial` 'né~ ée` jaléng<sup>'</sup> dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang<sup>-</sup> i líing` lacõ' dsea` sinúu<sup>^</sup> quiá<sup>-</sup> Fidiéé` i jí['] jõgui' i seeng` contøøng<sup>-</sup> do. Jõ jaléng<sup>'</sup> i dsea` í`bing' i se'` teá` jõgui e jmi'ø'r` lajii['] e júu` já<sup>'</sup> e cajmée` Fidiéé` la'eáang` cõq`~ Dsea` Jmáang⁻. ¹⁶ Jõ dseáng['] eáam` laniing<sup>-</sup> 'gøng` jalé['] e júu` jõ e ja` cajmijnéeng` Fidiéé` lami~ jéeng` gui do. Jõ lalab lí` e júu` jõ:

Dsea` Jmáang<sup>-</sup> cajmijnééiñ` 'ñia'r` fi' jmigüi` la
e lñiĩñ` jaang` dsea` la jneaa`aa',

jõ e Jmiguí` quiá<sup>-</sup> Fidiéé` do

cuø` lí` e Dsea` Jmáang<sup>-</sup> lñiĩñ` jaang` dsea` i ja` røøng` dsee⁻
jii['] cõq`.

Jõ cangám⁻ jaléng['] ángeles ír.

Jõ eáang` cani<sup>-</sup> júu` quiá[']r~ fi' la'úng⁻ fi' jmigüi`,

jõgui i fñim` eáang` já['] calíng⁻ júu` quiá[']r~,

jõ cangám['] tur` fi' ñifi` calé['] catú⁻.

4

Jial lí` cõq`~ jaléng['] dsea` i tú` e teáaiĩñ` fi' guiá~ cõq`~ Dsea` Jmáang⁻

¹ Jõ dseáng['] lí[^] lacõ' fé['] Jmiguí` quiá<sup>-</sup> Fidiéé` e mi~ tí` lí` jaquíéeng` e ni'ling<sup>-</sup> jmigüi`, jõ ie~ jõ niliseeng` i lñing<sup>-</sup> dsea` i nitú` e teáaiĩñ` fi' guiá~ cõq`~ Dsea` Jmáang⁻, cõ' nijmér⁻ náu'r~ lajii['] júu[^] e ni'é` jalé<sup>'</sup> guí` 'lí[^] e jmigóo`; jõ jalé<sup>'</sup> e nijmigóo` do jáa' quiá⁻ jaléng['] i 'lim[^]. ² Jõ jaléng['] i dsea` i e' jalé<sup>'</sup> e júu` jõ lñiĩñ` dsea` i jmicaang⁻ jõgui i adsee` cajõ, jõ lajii<sup>'</sup> e í` dsíir` do ja` quiá['] jmi~ e niliĩñir` su guiá~ õsi ja` dseeng` é, cõ' contøøm<sup>-</sup> jmóor` jalé['] e ja` dseeng` e cõqõ` mi~ jáb<sup>'</sup> niliĩñ` e guiáb` jalé['] e

jmóor`do. <sup>3</sup>Jo jaléng` i dsea` lala quiá`r` ta` e ja` cuóøng` nicúng` dsea` guóor` o`gui cuóøng` e nidø`- dsea` lí`^ doñí` ee` jmiñi` ; dsu` Fidiée`bing` i cuø` fí` jaléng` dsea` i nilíng` dsea` quiá`r` i nicuí` jalé` júu` já`- quiá`r`- cajo e cuóøm` dóiñ`- do doñí` ee` jmiñi` , lifa` 'né` e niñiñ` gui`máam` quiá`- jalé` e jo. ⁴Dsuo` guiáb` laji` e cajmée` Fidiée` fí` jmiñi` la, joba` ja` cuóøng` fa` e nifé`^naa` e ja` dseeng` song ni`íng`^naa` jalé` e jo e cuóø`-naa` gui`máang`^ Fidiée`. ⁵Co` la`eáang` cóo`^ e júu` quiá`- Fidiée` e fé` dsea` mi` féiñ` dsea` do, ligüeam`^ jalé` e jo.

Jial líng` jaang` dsea` i jmóo` laji` e iing` Dsea` Jmáang`

⁶Jo song ni`é`^ jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` e júu` la, jogui eáam` tí` o` e jmitiim`bi` e júu` quiá`- e teáang` dsea` teá` cóo`^ Dsea` Jmáang` jogui jalé` e júu` jlo` e nicañi`- jmitiñ` , joba` ni`uíñ`^ jóng jaang` dsea` i jmóo` guiá`- laji` e iing` Dsea` Jmáang`. <sup>7</sup>Jo dsu` 'nu` 'né`- jmée`^ e ja` já`- líñ`^ jalé` júu` e ja` e uing` sea` lí`^ laco`gui la fé` i líng` dsea` áang` qui`-naa` ; co` lí`^ lí` 'né` e nijmi`úun` e jmi`goo`bi` Fidiée` car` ngocáng` o` cóo`^ jalé` e jmoo` jogui cóo`^ jalé` e fó` , co` e lajoba` e íng` ta` quií`- . <sup>8</sup>Jo ím`jiu` ta` quiá`- dsea` mi` jmóor` e cuø`r` bí` ngúu` táaiñ` , jo dsu` eáang`gui íng` ta` fíng` e jmi`gó` dsea` Fidiée` car` ngocáng` dsíir` , dsuo` e jo eáam` íng` ta` quiá`r` fí` jmiñi` la jogui fí` jmiñi` cóo` cajo. ⁹Jo lajaléb` e fá`a na dseáng`- lajam`-ba` e já`- , joba` lajiim` dsea` 'né` e jáb`- niliñ` e júu` jo cajo. <sup>10</sup>Jo uing` e lajoba` e cuø`r` bí` yee`-naa` jogui eáam` íng`^naa` iihuí` jee` e ta` la, co` nita` dsí`naa` cóo`^ i Fidiée` i jí` do e íbing` i láang` dsea` jee` dsee`- quiá`r` , lifa` eáang`gui jee` jaléng` dsea` i já`- líng` júu` quiá`- Dsea` Jmáang` .

¹¹Jo lajalé` e júu` la 'né` fí`^ jaléng` dsea` jogui 'né`- é`re cajo. ¹²Jo jie` mi` cuø`r` fí` uø` fa` e nijmé`- dsea` e ja` já`- líñ` júu` quií`- dsu` uí`^ e simim`bi` laco`gui yaaiñ` . Co` lí`^ lí` 'né` e nisín` nifí` jee` jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` cóo`^ lajalé` e fó` jogui cóo`^ lajalé` e jmoo` jogui cóo`^ jial 'neáan` dsea` rún` . Jogui 'né` e sin` teá` fí` guiá`- cóo`^ Dsea` Jmáang` jogui e jmée`^ jman` e guiá` e laco` ja` ni`ee`- dsee` . ¹³Jo lajee` e ja` mí` guiéé` fí` na, cuøø`- bí` uø` e ni`í`^ jalé` júu` quiá`- Fidiée` fí` lí` seáng` dsea` , jogui cuøø`-gui` bí` jaléng` i dsea` í` cóo`^ e júu` jo, jogui ée`-guir cajo. <sup>14</sup>Jogui jmée`- ta` røø` laji` e tiñ` ngán` e cacuo` Fidiée` 'nu` mi` caquidsí` jaléng` yáa` dsea` cóøng` quiá`- dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` guóor` fí` mogui`^ jo lajee` jo fé`r` júu` quiá`- dsea` do.

¹⁵Jogui quié` cuente røø` cóo`^ jalé` e na, jo lajoba` cuóøng` e niliñi` dsea` jiéng` jial jmicuáan` e sin` teá` cóo`^ júu` quiá`- Dsea` Jmáang` . <sup>16</sup>Jo tíng` cóo`^ lajalé` e jmoo` jogui cóo`^ lajalé` e e` dsea` jiéng` cajo, jogui ja` jmitúng` o` e sin` teá`

cóo' júu^ quiá' Dsea` Jmáang`. Jo song jmití`ba' lajalé` e júu^ na, joba' Fidiée` nileáng` nua` jee` jalé` dsee` quií', jogui lajob` nijmér` cajo cóo' jaléng` dsea` i núu` jogui nua` júu^ quií'.

5

Jial`né`ée`dsea`cóo'`dsea`quiá'`Dsea`Jmáang`

¹ Jo fii`guái` nua, Timoteo, jie` mí` jmoo` e jiiin` jaléng` dsea` cóong` , có' lí` lí` 'né` e cuó`re bí` cóo' júu^ røø` lafa' mí` siin` cóo'`tiquí`ba'. Jogui`né` siin` røø` cóo'` jaléng` siming` e lafa' siin` cóo'` rún` dsea` ngáang` cóo'`ba'. ² Jogui`né` jmi`goo` jaléng` dseam` i nidseáng` lafa' niquí`ba', jogui` cajo`né` jmi`goo` jaléng` simí` e lafa' rúm`ba' jo`ja` cuóøng` e í` a' e ga` cóo'r`.

³ Jogui` cajo` jmi`goo` jaléng` dseam` nái` i ja` seeng` i nijmicóo'` quiá'r` cóo'` jalé` e 'né`r`. <sup>4</sup> Jo song` i dseam` nái` do seeng` jóor` osi` guieer` é, joba' í`bing` i catíng` i 'né` nijmé` í` ír` e laco'` nijmitíiñ` do la`uii` jial` e 'né` nijmicóo'r` jaléng` dsea` sinúu` quiá'r` jogui` jial` e nijmér` lí` laco'` cato'` fíing` sejmiir` ír`, dsuco'` lajoba' e guiú` jogui` cajo` lajoba' e iáang` dsíí` Fidiée`. ⁵ Jo` i dseam` i dseáng``já` i`náiing``ja` i`seeng` i`nijmé` í` ír`, dsu` nitab` dsíir` e Fidiée`bing` i`nijmé` í` ír` contøøng`, joba'`yejib``féiñ``dsea` do`jogui` uóø` jmi`b` mí`r` dsea` do`jmi`ee` e`nijmicóo'`reiñ`. <sup>6</sup> Dsu` i` dseam` nái` i`suung` la`jmang` e`jlo` e`sea` fí` jmi`güi` la`líiñ` lafa'`ni`liim`bre` cóo'` jalé` e`lí` dsíir` do. <sup>7</sup> Jo` fii`guái` nua, Timoteo, íi` 'goo` cóo'` jaléng` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` e`júu` e`nicafá``a` na` e`laco'` ja` cuóøng` nicuó`` dsea` dsee` ír`. <sup>8</sup> Jo` song` i` dsea` ja` guing` dsíir` fa' e`nijmicóo'r` dsea` rúíñ` lí` la` quie` cartí` dsea` sinúu` quiá'r` ja` iñ` fa' e`nijmér` lajo, joba' i` dsea` í` nicatú`bre` lajii` e`siñ` teá` fí` guiú` cóo'` Dsea` Jmáang`, jo` dseáng` ga`gui`b` lí` quiá'r` laco'`gui` jaang` dsea` i` ja` mí` já` líng` júu^ quiá'` dsea` do.

⁹ Jo` lajii` dseam` nái` i` nitaang` fí` ni` jì` quiá'` e`nilicóo'r` cóo'` jalé` e` 'né`r` 'né` e` ngolíiñ` lí`gui` laco'` sesenta` jii` jogui` e`jaam` dseañu` quiá'r` caliséng` lajee` cateáiñ` fí` jmi`güi` la. ¹⁰ Jo` i` dseam` nái` do` 'né` e` ñib` dsea` e` líiñ` jaang` dsea` i` guiúng` cóo'` jalé` e` guiú` e` nicajméer`; lafa' song` nicato'` fíiñ` røø` jaléng` jóor`, jogui` song` nica`éer` e` guiú` cóo'` jaléng` dsea` i` guilíng` fí` quiá'r`, jogui` song` nicaru`r` tíi` jaléng` dsea` quiá'` Dsea` Jmáang`, jogui` song` nicajmicóo'r` jaléng` dsea` i` nica`íng` iihuí, lí` lajee` laji` e` guiú` e` nicacuø` bí` ñia`r` e` nicajméer`.

¹¹ Jogui` ja` 'né` fa' e` nitáang` fí` ni` jì` do` jaléng` i` dseam` nái` i` ja` mí` ngolíng` sesenta` jii` e` laco'` nilicóo'r` cóo'` jalé` e` 'né`r`; dsuco'` coøb` mí` nili`iñ` e` nidsihuíiñ` cóo'` júu^ quiá'` Dsea` Jmáang`, jo` iñ` e` nicúm`túr` guóor` calé` catú`, ¹² joba'

dseeb- nilisea` quiá'r- jóng quiá'- e ja` nijmitir- lajii~ e si'í e catíiñ- e nijmér-. ¹³ Jogui cajo jmóor` ta` ngí' la gui~ 'núu' e o' e ta~, jo lajoba' e uíng- e lifiñ~; jogui o' jii~ e lifiñ~ do cajo, co' ngí' ta~ quie' adsee' lí' doñí' lacaang` jie' lí' ja` catíiñ-, jogui fé'r' jalé' júu^ e ja` catíng- nijmér- lajo. <sup>14</sup> Joba' iing~ jnea~ e nicúm'tu guoo` calé' catú- jaléng' dseamf` 'nii- i bí'bi dsí', jogui e niliseeng` jóor', jogui e niquiú' bre ta~ røø` sinúu^ quiá'r-, jo lajoba' jii~ jaang` dsea` cuøøng` nicuø'-reiñ' dsee-. ¹⁵ Dsüco' seem` i líng~ dseamf` 'nii- i nica'naam` yaang~ fí' guiú- cóo' Dsea` Jmáang- jo nicanaaiñ` e síng' yaaiñ` fí' ga` cóo' fii- i 'líng'.

¹⁶ Jo jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng` dseamf` 'nii- jee~ dsea` sinúu^ quiá'r-, güijmée` breiñ' í', jo lajoba' ja` 'né- e nicá' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i caguaiaang- gui do ta~ e nijmicóo' reiñ' cóo' jalé' e 'néiñ-.

¹⁷ Jogui jaléng' dsea` cøøng~ i quiu' ta~ røø` jee~ jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- 'né- e niquí' b' e 'léeiñ~ laco' catíng-, dsu' eáang' gui guíng' 'né- lí' lajo cóo' jaléng' dsea` i jmóo' ta~ guiá' jogui ta~ e júu^ quiá'- Fidiée'. <sup>18</sup> Dsüco' lalab fé' fí' ni~ jì' quiá'- Fidiée': "Ja` jn' mo'oo- jó' núu^ quií' lajee' e ø're' cui'iee'." Jogui fé' gui cajo: "Jaang` dsea` i jmóo' ta~ dseáng' 'né- quí' b' e 'léeiñ~ laco' catíng-."

¹⁹ Jogui ja` jmijí' cajo fíng song jmóo' dsea` dsee- quiá'- jaang` lajee' i dsea` cøøng~ i quie' nifí' quiá'- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- song ja` mí' caguilíng- gáng- gaang` dsea` jiéng' i tí' ni~ i nija'- júu^ røø` cuaiñ` quiá'- jalé' e jo.

²⁰ Jogui jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i ja` quiu' dsí' e jmóo' bí' jalé' e 'lí', joba' 'né- fí' re fí' quini~ jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- e ja` dseeng` jalé' e jmóor' do, jo lajoba' ní' 'gó' quiá'- i caguaiaang- gui i iing~ jmé- lajo.

²¹ Joba' fii- guí' 'nú', Timoteo, jalé' e júu^ la fí' quini~ Fidiée' qui- ii' jogui fí' quini~ Dsea` Jmáang- cóo' gui fí' quini~ jaléng' ángeles, e dseáng' 'néb- e contøøm- tóo' o' jalé' e júu^ e nicañi- i 'nú' la, jo ja` jmo' cuente jalé' e fé' dsea, jo cóo' gui'náb' 'né- i' í'. ²² Jogui jie~ mí' quidsi' guoo' fí' mogui~ jii~ jaang` dsea` lajminá- e ja` mí' cal'í' o' røø', jo lajoba' ja` niquin' jee~ dsee- quiá'- i dsea' í', jogui jmi'úun' e ja` nitén' fí' ni~ dsee-.

²³ Jo fii- guí' 'nú', Timoteo, e mí' ja` 'goo' dseeng` tu' jo ja` u' layaang~ jmi~, co' guiú- gui ni'u' capí' jmi' mí' huñg` jø' e nicó'.

²⁴ Jo seab` dsee- quiá'- i líng~ dsea` e dsifib' líñí' dsea` ná'- gui e nití' fí' lí' nitidsí' í' quiá'r-, dsu' sea' bi dsee- cajo e ja` líñí' dsea` cartí' mí' niguiée- i dsea` i óo' dsee- do fí' quini~ dseata-. ²⁵ Jo lajob` lí' cóo' jalé' e guiú- e cajmée' dsea', sea' ba' e dsifib'

lilí' r^, jò sea`bi cajo e ja`nililí' r^ dsifí jò cøøng`gui nililí' r^, dsuco' ja`cuøøng`fa' lí' ^ nijé` lajò e si' maang`.

6

¹ Jogui jaléng` dsea` quiá' - Dsea` Jmáang` i jmóo` ta` quiá' - dsea` 'né` e eáam` nijmi'gór` fiir` e li` jmóor` ta` do, jò lajòba' ja`ni`uíng` e nifé` dsea` ga` uii` quiá' - Fidié` jogui uii` quiá' - júu` quiá' r` cajo. <sup>2</sup> Jogui song` i líng` dsea` quiá' - Dsea` Jmáang` i jmóo` ta` quiá' - dsea` do seeng` fiir` i líng` dsea` quiá' - Dsea` Jmáang` cajo, jò jie` mí` túr` e jmi'gór` reiñ', dsuco' røøb` teáaiñ` fí` guiá` cóo` - Dsea` Jmáang`. Co' lí' lí' 'né` e nijmitir` røø`gui jalé` ta` quiá' i fiir` do, dsuco' dsea` quiá' - Dsea` Jmáang` i 'neáang` rúng` líng` i dsea` i íng` e ta` e jmóo` i dsea` i jmóo` ta` quiá' r` do. Jòba' fí` guí` 'nù, Timoteo, ée` gui dsea` jalé` e júu` na jògui síi` guir cajo e güijmiti` bre lajii` e júu` jò.

Jial lí' mí` dsináang` dsea` cuu`

³ Jò song` seeng` i e` júu` e jie` gui e ja` cøøng` røø` cóo` - jalé` júu` e ca'e` Dsea` Jmáang` jogui cóo` - jalé` júu` quiá' - jial niliseeng` dsea` cøøng` cóo` - Fidié`, ⁴ jòba' i dsea` í` líiñ` jaang` i jlóm` i ja` e túng` jii` cóo`. Co' dsea` lafa' jmohuí` quiá' r` e jmóor` ta` túng` júu` quiá' r` e ja` cuø'r` júu` rúíñ` cóo` lí` doñí` e síiñ`; jò fí` jòb` lí` uíng` jalé` dsihuí` jogui e ja` seeiñ` røø` jogui e jmiguiñ` dsea` rúíñ` jogui e ja` sea` júu` ta` dsí` quiá' - rúíñ`, <sup>5</sup> jogui jmóor` ta` túng` e ja` guiéng` jee` jaléng` dsea` rúíñ`, co' jmang` - jalé` e 'li`ba' í` dsíir`, jogui ja` cuír` lajii` júu` sea` contøøng` e catúng` - Dsea` Jmáang`, jò jmáíñ` ta` e júu` jò e laco' nilí' r` cuu`. Jò jie` mí` jmoo` e niqin` jee` jaléng` i dsea` í`. <sup>6</sup> Jò e jáb` - dseáng` - lajòb` lí', co' eáam` jlo` jogui eáam` quíng` cajo e júu` quiá' - Fidié` quiá' - jial niliseeng` dsea` cøøng` cóo` r`, dsu' lí' lajò jii` quiá' - jaléng` dsea` i jmi'íáang` dsí` cóo` jii` e sea` quiá' - bre. <sup>7</sup> Dsuco' jii` cóo` ja` ee` mí` sea` qui` - naa' mí` caliséng` naa' fí` jmigüi` la, jogui jii` cóo` ja` e cuøøng` lí` lé` naa' fí` jmigüi` la mí` nidseá` naa' fí` jmigüi` cóo`; <sup>8</sup> jogui song` seab` jalé` e quiee` naa' jogui jalé` sí' naa', jòba' cóo` - jii` e jòb` 'né` e nijmi'íáang` dsí` naa'. ⁹ Jò dsu' jaléng` dsea` i eáang` iing` jmeáng` yaang` e nilisea` cuu` quiá' r`, ja` té' r` e iñ` - nijmér` jalé` e ja` dseeng` e laco' nilí' r` e cuu` do. Jò jòb` lí` uíng` e nisi' fí` ga` quiá' r` e nijmér` jalé` e ja` uíng` sea` jogui eáang` 'léé` quiá' r` cajo. Jò mí` jmóo` dsea` jalé` e jò, jòb` lí` uíng` e íng` quiá' - dsea` jogui e nidsilíiñ` fí` lí` 'li' mí` nití` oor` quiá' r`. ¹⁰ Dsuco' mí` dseáng` - eáang` dsináang` dsea` cuu`, jòb` lí` uíng` quiá' r` e iñ` - nijmér` jalé` e 'li'; jogui i líng` dsea` nicatú` bre e teáaiñ` fí` guiá` cóo` - Dsea` Jmáang` dsu' uíi` e jmóor` lajò, jòba' lana eáam` ja` juguiá` niseeiñ`.

Júu^ laniing^- quíá^- Paa^- e casí'r^- Timoteo

¹¹ Jo fíi-guáí 'nà, Timoteo, 'nà ì líng' dsea` quíá^- Fidiéé~, jmihuíng^ uo' quíá^- jalé' e 'lí' na. Jo güiliseem`ba' fí' jmigüí la e ee' jmang'^ e guiá~, jogui contøøm^- 'né- guíng~ o' e jme' jíí~ e íaang` dsíí' Fidiéé~ jogui e sin' teá' cóo'~ júu^ quíá'r^- jogui e jmi'neáan' dsea` rún' jogui e féng' o' cóo'~ jalé' iihuá' e íin' jogui e ja` jmiyløng'^ uo' cóo'~ dsea` rún'. ¹² Jogui cuøø~ bí uo' e contøøng^- sín' teá' fí' guiá- cóo'~ Dsea` Jmáang^-; jogui jie` mí tiun' jalé' e júu^ na, joba' nitin' fí' lí' guiá- mí nijúun'-, dsuco' uíng~ e lajoba' e cató'- Fidiéé~ 'nà, jogui uíng~ e joba' cajo cajmee^- 'nà júu^ fí' quini` fíng' dsea' e dseáng'- e já'-ba' e sin' teá' cóo'~ Dsea` Jmáang^-. ¹³ Jogui lana fíi-guáí 'nà, Timoteo, fí' quini` Fidiéé~ ì cuø' e jí' dsea' fí' jmigüí la, jogui cajo fí' quini` Dsea` Jmáang^- ì café' juguiá- quíá^- Fidiéé~ fí' quini` Poncio Pilato, ¹⁴ joba' fíi-guáí 'nà e jmée'ba' náu~ jalé' e nifíi' 'nà, jo ja` jmisín'^ jalé' e jo cóo'~ e jíé', jo lajoba' ja' e uíng~ sea' e nijín'. Jo jmee^-bí lajo cartí' mí nití- í' e nigüéeng^-tu Fíi'naa' Dsea` Jmáang^- fí' jmigüí la. ¹⁵ Jo nijmé^- Fidiéé~ lajo mí nití- e í' jo, dsuco' jíí~ íb' dsea' ì güeang'^ jogui ì néé' ní lajalé' cóo'~ lajaléng' jogui ì níng~ gui eáang' jee~ jaléng' dsea' mogui~, jogui jíí~ íb' Fii' féng' quíá^- jaléng' dsea' quíu' ta' cajo. ¹⁶ Jogui jíí~ íb' ì ja' tóo' jmi~ e nijúuín~, jogui contøøm^- seeín' e guíín~ lí' jlo'^ jneá' jí' e jíí~ jaang' dsea' jmigüí cuøøng` lí' dsiquíeeín' fí' jo, o'gui jíí~ jaang' dsea' mí cangáaín' dsea' do o'gui lí'r' fa' e niníín^- dsea' do cajo. Jo majmifém'baa're lata~, co' jíí~ íb' dsea' ì 'gøng'! Jo lajob nilí'.

¹⁷ Jo fíi-guáí 'nà, Timoteo, e júu^ la: Síí~ jaléng' dsea' ì eáang' sea' cuu^- fí' jmigüí la e ja' güijmiyløng'^ yaaiñ~ e eáang' ta' dsíir' cóo'~ jalé' cuu^- quíá'r^-, dsuco' jalé' e jo seab' mí ja' ee' quíng' jíí~ cóo'. Dsu' ja' 'né- jmér^- lajo, co' lí' lí' 'né- jmér^- e ta' dsíir' jíí~ cóo'~ Fidiéeb~, co' jíí~ íbing' dseáng'- ì cuø' jalé' e 'né-naa' quíá^- e see^-naa' fí' jmigüí la. ¹⁸ Jo síí~ jaléng' ì dsea' sea' cuu^- do e güijmée'bre jmang'^ jalé' e guiá~, jogui e eáang' güijmicóo'r^- jaléng' dsea' rúíñ', jogui e contøøng^- guíng~ dsíir' e nijmicóo'r^- cóo'~ jalé' e sea' quíá'r^- jaléng' dsea' ì ja' sea' jalé' e 'né-. ¹⁹ Jogui song nijmicóo' ì dsea' sea' cuu^- do jaléng' dsea' rúíñ' cóo'~ jalé' e sea' quíá'r^-, joba' sea' uíng~ quíá'r^- e nitííñ' fí' lí' guiá- mí nijúuín^- e niliseeín' juguiá- júu^ røø' lata~.

Júu^ lí' cadséng^- quíá^- Paa^-

²⁰ Jo fíi-guáí 'nà, Timoteo, jie` mí jmitúng^- o' lajíí' ta~ e nica'ín' quíá^- Fidiéé~. Jogui jie` mí já'- nuu' jalé' júu^ 'lí' e ja' uíng~ sea', o'gui e jmée'^ ta' jíng' cóo'~ jaléng' dsea' ì jíng'- e tííñ' ngáíñ'. ²¹ Dsuco' ì líng~ dsea' ì já'- nicalíng^- e júu^ jmigóo' do nicatú'bre e já'- lííñ' júu^ quíá^- Dsea' Jmáang^-.

Jō mǎi' i Fíi'naa' Fidiée' e ni'ír- güea'^ quiá'r- fí' lí' seeng`na'.
 Jō lajōb nilí.
 Jō lanab jíi' fé' jì la'uii' quiá'- Paa- e catáng- Timoteo.

Júu[^] e tōo[~] fí[´] ni[~] jì[~] catí[^] tú⁻ quiá[´]- Paa⁻ e catíng⁻ TIMOTEO

¹ Jnea[~] Paa⁻, jò jaang[^] dsea[^] apóo[^] ì jmóo[^] ta[~] ni[´] júu[^] quiá[´]-
Dsea[^] Jmáang⁻ lín[´]n, cò[´] lajòb iáang[^] dsíí[´] Fidiée[~] cajméer[^] cóo[´]-
jnea[~]. Jò la'eáang[^] e niseen⁻ cøøng[^] cóo[´]- Fíí[´]naa[´] Jesús, jòba[´]
Fidiée[~] nicacuø[´]r[´] jnea[~] e niliseen⁻ cøøng[^] cóo[´]-r[~] lata[~] lí[^] laco[´]
líí[´] júu[^] quiá[´]-r[~] e nicacuø[´] lami[~] jéeng[^]gui. ² Jò jmo[´]o e jì[~] la e
catíng⁻ 'nù, Timoteo, cò[´] lin[´] lafa[´] jòjò[´] ì eáang[^] iin[~]n. Jò mí[´]i
Tiquí[´]naa[´] Fidiée[~] jògui Fíí[´]naa[´] Dsea[^] Jmáang⁻ e ni[´]r[~] güea[^]
quíá[´]-r[~] fí[´] lí[~] táan[´] jògui e nilí[´] fíí[~] lííí[~] 'nù jògui e nicuø[´]-r[~] 'nù
e niliseen[^] juguíá⁻ júu[^] røø.

'Né[~] quiá⁻ dsea[^] júu[^] e[~] jalé[´] jmóo[^] Dsea[^] Jmáang⁻ cóo[´]-r[~]

³ Jò laco[´] néé[´] mi[~] fón[´]n Fidiée[~], dséng[^] dsii⁻ 'nù, Timoteo,
jò uøø[^] jmí[~]b[^] cuøø⁻ø gui[´]máang[^] dsea[^] do uii[~] quíí⁻. Jò
dseáng[^] lajii[~] e iing[~] Fidiée[~] jmóo[^]o lí[^] laco[´]gui la cajméé[^]
jaléng[^] líí[~] dsea[^] áang[^] quié⁻e, jò tab[~] dsii⁻ e guiáb⁻ jmóo[^]o jalé[´]
e ta[~] jò fí[´] quini[~] Fidiée[~]. ⁴ Jò tóob[^] dsii⁻ jial fí[´] calín⁻ mi[~] ca[´]í[^]
júu[^] rú[´]naa[´], jòba[´] iim[~]baa[^] máang[^]túu[~] 'nù calé[´] catú⁻ e laco[´]
nilí[´]íáang[^]tu dsii⁻. ⁵ Jò tóob[^] dsii⁻ cajo e dseáng[^] e lajam[´]-ba[´]
teá[´] sin[´] cóo[´]- júu[^] quiá[´]- Dsea[^] Jmáang⁻ e ngocáng[^] o[´]. Cò[´]
la[´]uii[~] cajméé[^] lajò ì niyúng[^] quíí⁻ ì sii[´] Loida jògui niquíí[´] ì
sii[´] Eunice, jò tab[~] dsii⁻ e lajòb nilíng[^] 'nù cajo.

⁶ Jòba[´] fíí[~]-guíí[~] 'nù, Timoteo, jmeáang[^]gui[´] ta[~] lajii[~] e quíí[´]
jmíí[~] e cangíng[^] quiá[´]- Fidiée[~] mi[~] caquidsii⁻ guóo[^]o fí[´] yá[´]
mogui[´]. ⁷ Dsucò[´] Fidiée[~] ja[´] cacuø[´]r[´] jneaa[~]aa[´], dsea[^] líí[´]naa[´]
dsea[^] quiá[´]- Dsea[^] Jmáang⁻, Jmiguí[´] quiá[´]-r[~] e laco[´] nijmó[^]naa[´]
'gó[´]naa[´], cò[´] cacuø[´]r[´] jneaa[~]aa[´] Jmiguí[´] quiá[´]-r[~] e 'gøng[^] e laco[´]
quíí[´]-naa[´] jmíí[~] jògui e nijmi[´]neáang[^] rú[´]naa[´] jògui e lajang[´]-
í[´] dsíí[´]naa[´] røø cóo[´]- jalé[´] e jmoo⁻naa[´]. ⁸ Jòba[´] ja[´] jmoo[^] e í[´]
lín⁻ e niguíá[^] júu[^] jalé[´] e cajméé[^] Fíí[´]naa[´] Jesús, o[´]gui jmoo[^]
í[´] lín⁻ uii[~] quié⁻e cajo dsu[´] uíí[~] e sijnú[~]n fí[´] dsíí[´] 'nùñí[^] dsu[´]
e guiaa⁻ júu[^] quiá[´]- dsea[^] do. Dsu[´] lí[^] lí[´] 'né⁻ e guiab⁻ o[´] e
ni[´]íin[~] jalé[´] iihuí[´] lí[^] laco[´] la íin[~] jnea[~] uíí[~] e guia[´]naa[´] júu[^]
quíá[´]- Dsea[^] Jmáang⁻ quiá[´]- jial laang[^] dsea[^] jee[~] jalé[´] dsee⁻
quíá[´]-r[~]. Jò Fidiée[~]bing[^] ì jmicóo[´] 'nù cóo[´]- bí[´] quiá[´]-r[~] jee⁻
jalé[´] e dsingí[~]n do. ⁹ Jò Fidiée[~] dsea[^] ì caleáang[^] jneaa[~]aa[´]
jee⁻ dsee⁻ quí[´]-ii[´] jò nicatø[´]-r[~] jneaa[~]aa[´] e laco[´] dseáng[^]- lajang[´]
ni[´]uíng[~]naa[´] dsea[^] quiá[´]-r[~] ì jmóo[^] jmag[^] e iíí[~]. Jò lajii[~]
nú[´]-gui e nitiroo[^] jmigúí[´]ba[´] e ca[´]í[^] dsíí[´] e nijmér⁻ lajò; dsu[´]
ja[´] cajméer[^] lajò uii[~] e nicajmó[^]oo[´] e guíá⁻, cò[´] cajméer[^] lajò
uíí[~] e lajòb calí[´]iíí[~] jògui cò[´] eáam[^] guíúíí[~] cóo[´]- jneaa[~]aa[´]

la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang~. <sup>10</sup> Jo lana Fidiée~ nicajmilir~ e eám' guiúñ~ cóo'~ jneaa~aa', có' casiñ~ Dsea` Jmáang~ fí jmgüü la e laco' nileáñ~ jneaa~aa' jee~ jalé" dsee~ quí~ii' jogui e ca'ím~bre bí' quíá'~ 'mó~ cajó. Jo la'eáang' cóo'~ e júu^ e quíá'~ jial laang` dsea' jee~ jalé" dsee~ quíá'r~ do, cajmijnéeng` Fidiée~ jee~ jneaa~aa' jial e nilisee~ naa' cøøng` cóo'r~ lata~.

¹¹ Jo Fidiée~bing' i nica'náang~ jnea~ e laco' niguiaa~ jalé" e júu^ na, jogui e nicasíñ~ jnea~ e lín'n jaang` dsea` apóo^ jogui e lín'n jaang` tifa' i e' jalé" e júu^ jo. <sup>12</sup> Jo uing~ e joba' e dsingün~n iihuú' lana. Dsu' ja' jmóo'o i' lín~n cuaiñ~ quíá'~ jalé" e jo, dsuco' dseáng'~ lajam'~ nicuín'n Dsea` Jmáang~ jo fí jaguó^bre nicajáang'~ 'ñiá'a. Jogui eám' nita~ dsii~ e quí~bre jmi~ e ni'méñ~ jalé" ta~ e nicangün~n quíá'r~ cartí' mi~ nijáa'tur calé" catú~ fí jmgüü la.

¹³ Jo fii~guú' 'nu', Timoteo, jmee~ e quie' nifí quí~ jalé" e nica'ée~e 'nu' lami~ jéeng'gui e quíá'~ jial teáang~ dsea` teá cóo'~ júu^ quíá'~ Dsea` Jmáang~ jogui jial jmi'neáang` dsea` rúñ~. ¹⁴ Jogui la'eáang' cóo'~ Jmiguú' quíá'~ Fidiée~ e seeng` jee~ jneaa~aa', jmee~ í' lajii~ e juguiá~ quíá'~ Dsea` Jmáang~ e nicaguiar' fí jaguó'.

¹⁵ Jo niñíb^ 'nu' guiá~ e jaléng" dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~ i seeng` fí li' se' Asia catiúum~bre jnea~; jo jee~ í' quíng'~ i dsea` i sii' Figelo cóo'~gui Hermógenes. ¹⁶ Jo mí~i Fí'naa' Dsea` Jmáang~ e nilí' fí' líñ~ jaléng" dsea` sinúu^ quíá'~ i dseañu" i sii' Onesíforo, dsuco' jmguiab' ya' cajmicóo'r~ jnea~, có' cajár~ e jajmití'r~ dsii~, jogui ja' cajméer~i' líñ~ uí~ quie~e dsu' uí~ e sijñn~n. ¹⁷ Có' mi~ cagüéñ~ fí' la fí' Roma, jo dsifí' lajob canaañ~ 'náñ~ jnea~ car` cadséñ~ jnea~, jo ja' cajmi'íñ' jii~ capí' lajee~ jo. <sup>18</sup> Joba' mí~i Fidiée~ uii~ quíá'~ i Onesíforo do e nilí' fí' líng~ neiñ' mi~ nití~ jmi~ e nijáa'tu Dsea` Jmáang~ fí jmgüü la. Jo niñíb^ 'nu' guiá~ e eám' cajmicóo'~ i dsea` do jneaa~aa' lajee~ cataang~naa' fí Éfeso.

2

'Né e jmó'naa' té'baa' cóo'~ jalé" iihuú'

¹ Jo fii~guú' 'nu', Timoteo i líng' lafa' jóo'o, teá' sin' uø' e fí nisín' la'eáang' cóo'~ e bí' e nicangün~n quíá'~ Dsea` Jmáang~. <sup>2</sup> Jogui jalé" júu^ e canúu'~ e nica'fá'~ jnea~ fí quini~ jaléng" dsea` fíng', joba' fii~ i 'nu' lana e ni'é'^ dsea` jiéng" e júu^ jo. Jo 'né~ jmée'^ lajo jii~ cóo'~ dsea` i ta~ o' cóo'~, lí'^ lajaléng" dsea` i lí' quí~ jmi~ e ni'é'r~ jaléng" dsea` jiéng".

³ Jogui jmee~ té' cóo'~ jalé" iihuú' e dsingün~n uí~ e lín' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang~ lí'^ laco'gui la jmóo' jaang' 'lée~ té'r' cóo'~ jalé" e dsingüñ~. ⁴ Dsuco' jii~ jaang' 'lée~, e lajee~ e jmóo'r' ta~, catíng~ e nijmér~ núu'r~ lajii~ ta~ quíu' jaang' dsea`

jiéng' i ja' líng' fiir~, cò' lajii'~ fiir-bre 'né- e nijmi'íaiñ` dsíiñ'.
 5 Jogui lajòbi cajo, fa' jaang` dsea` cóo` bóø'~, ja` catíng- e ni'íñ'
 lajii'~ e calí'r- do fíng song ja`gui cajmitir~ røø` laco'gui jii'~ e
 sí'í e cóo` dsea`. 6 Jogui lajòbi cajo, fa' jaang` dsea` jmóor ta`
 jenuu`, catím-bre e ni'íñ' guiéé` quíá'r- la'uii` mi~ niró` jalé`
 e jnir'. 7 Joba' fii-guú' 'nù', Timoteo, íi` o' røø` lajii'~ e júu` e
 fii` i 'nù' lana, jò lajòba' Fii'naa' Dsea` Jmáang- nijmicóo'r~ 'nù`
 e ningán' røø` lajii'~ e júu` na.

8 Jò contøøng- jmiguién' o' jalé' e cangongíng- Dsea`
 Jmáang-, i dsea` i cají'tu la'uii` jee~ jaléng' 'líi~, jogui i líng'
 dsea` siju` dseata` dsea` féng' Daví'; jò lanab jii'~ líi` júu` e guíá`
 jnea~ quíá'- jial laang` dsea` jee~ jalé' dsee~ quíá'r-. 9 Jogui
 uíi'~ e guíaa- júu` laba' e íin'-n jalé' iihuú', jò jì'gui e 'ñúum'~baa
 iuun- fí` dsíi' 'nù'í' lafa' jaang` dsea` i nica'lée'; dsu' e júu`
 quíá'- Dsea` Jmáang- e guíaa- la ja` líi' fa' e ja` cuøøng` líiñ' dsea`
 dsuco' ja` jié' síjní quíá'- . 10 Jò uíi'~ e lajòb líi', joba' jmóo'baa
 té' e cóo'~ jalé' e iihuú' la e laco' jaléng' dsea` i nicaguíng'
 Fidiéé` i nilíng- dsea` quíá'r- nilí'r' e nileáiñ` jee~ jalé' dsee~
 quíá'r- jò niliseeiñ` fí` ñiff- lata~ la'eáang` cóo'~ Fii'naa' Dsea`
 Jmáang-.

11 Jò dseáng'- e jáb'- lajii'~ e júu` e fii` i 'nù' la:
 Song nijúu- naa' uíi'~ e líi'naa' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang-,
 joba' nilisee- baa' cóo'r~ lata~ cajo.

12 Jogui song jmoo- baa' té'naa' cóo'~ jalé' iihuú' e ngíng'naa',
 joba' ní'í- baa' í' røø` cóo'r~ fí` jmigüf` cóo'.

Jogui song fé'naa' e ja` cuíng'naa'r,
 joba' lajòb nijíñ'- cajo e ja` cuíiñ` jneaa'aa' mi~ tí' lí' jò.

13 Jogui song jmoo- naa' e ja` já'- líng'naa' júu` quíá'r-,
 dsu' ír` contøøm- jmitir~ jalé' e nicajíñ'-,
 cò' ja` cuøøng` fa' e ja` jmitir~ jalé' júu` quíá'r-.

Jaang` dsea` i jmóo` ta` e íaang` dsíi' Fidiéé`

14 Jò fii- guú' 'nù', Timoteo, jmiguién' dsíi' jaléng' dsea` quíá'-
 Dsea` Jmáang- jalé' júu` e nifá'a la, jò líuung'~ jaléng' í' fí'
 quini` Fidiéé` e ja` guíquín' e tíng' júu` quíá'r- cóo'~ lí' doñí'
 ee` júu`. Dsuco' jalé' e júu` jò ja' e ta` íng' jii'~ cóo'; jò lico' 'léeb'
 jogui jmóo` e dsicam' jaléng' i dsea` i núu` jalé' e jò. 15 Jò jmee-
 quíi' car` ngocáng` o' e nilí'íáang` dsíi' Fidiéé` cóo'~ jalé' ta`
 jmoo', jò lajòba' ja` nilí' í' lán'- quíá'- jalé' e jò. Jogui ée' røø`
 jaléng' dsea` júu` sea` contøøng- quíá'- Fidiéé`. 16 Jogui jie~ mí'
 jmoo' fa' e quín' jee~ jaléng' dsea` i fé' jalé' júu` e ja` uíing`
 sea'; dsuco' jaléng' dsea` i jmóo' lajò, eáang'gui dsihuúñ- quíá'-
 Fidiéé` lacoø` jmíi- lacoø` jmíi~, 17 jogui eáam' ni'r' jalé' e júu`
 'lí' e er' do lí' laco' líi' cóo` jmohúí' e dsicuáng` jminá-. Jò lajòb
 cangongíng- i dseañu' i sii` Himeneo cóo'~ gui i sii` Fileto, 18 cò'

ἰ dsea`gáng- la nicacár- fí ga`lajee` e cuiñ` Dsea`Jmáang-, jo lana ningír` fé'r` júu` e nicajb'tu jaléng` dsea` ἰ nicajung-. Jo cóo~ jalé` e júu` e fé'r` do, nicaligóm` ἰ líng` dsea` ἰ já~ líng` e júu` e sea` contøng- quiá~ Fidiée`. ¹⁹ Dsu` Fidiée` lafa' catá'r- cóo` tíi` fii` quiá~ 'núu` e té` huøø` e ja` ni'ling-, jo e tíi` fii` do lí' la lí' e júu` la e ja` tóo` jmii~ ni'ling-, jo lalab fé': "Jo nicuíim` Fíi'naa' Fidiée` jaléng` dsea` ἰ líng` dsea` quiá'r-"; jogui fé`bi cajo: "Jaléng` dsea` ἰ jing~ e líiñ` dsea` quiá~ Fíi'naa' Fidiée` 'né` nitábre e jo` jmér- jalé` e ja` dseeng` e lami~ jmóor` do."

²⁰ Dsuo` fa' cóo` dsíi` sinúu` quiá~ jaang` dsea` ἰ sea` cuu-, o' laji` e jmáin` ta~ do lí' cóo~ cunee` o'gui cóo~ cutee, co' seab` cajo e lí' cóo~ 'ma` jogui cóo~ guóo~. Dsu` e líng` e jmáin` ta~ do jmáin` ta~ mi~ jmóor` jmii~ laniing-, jogui e líng`gui e do jmáin` ta~ contøng-. <sup>21</sup> Jo song jaang` dsea` contøng- jmi'úuiñ` e laco' ja` nitéiñ` fí` ni~ dsee-, joba' ni'úuiñ- jaang` ἰ sí'ling` jogui ἰ líng` ta~ quiá~ Fidiée`. Jo Fidiée` bing` ἰ nijmeáng` ta` ír` e laco' nijmér- jmang~ e guiá-.

²² Jo fii` guí` 'nu` jie~ mí` quín` jee~ jalé` e ja` dseeng` e lí'ling` jaléng` siming` cóo~ simí` e jmóor-, jo teá'gui sin` uø` e jmóo` jmang` jalé` e guiá-, jo e já~ gui líiñ` júu` quiá~ Dsea`Jmáang-, jogui e jmi'neáng`gui` jaléng` dsea` rún~, jogui e seeng`gui` juguiá- júu` røø. Jo jmee- jalé` e jo colíing~ cóo~ jaléng` dsea` ἰ 'náng` Fidiée` e ngocáng` dsíi'. <sup>23</sup> Jogui jie~ mí` quín` jee~ jalé` júu` íi` e ja` uing~ sea, co' niñ`'ba' guiá- e jalé` e júu` jo quíee` jii~ ta` jím. ²⁴ Jo jaang` dsea` ἰ jmóo` lajii~ e iing~ Fíi'naa' Dsea`Jmáang- ja` cuøøng` e ningír- ta` títng` cóo~ jaléng` dsea, co' o' lajo e catíng- e nijmér-. Co' lí' lí' 'né` jmér- jmang~ e guiá- cóo~ lí' doñi` ii` dsea, jogui 'né` e quí~'bre jmii~ jial ni'é'r- dsea, jogui 'né` e féng` dsíi`bre cóo~ jaléng` dsea` rúin~, ²⁵ jogui 'né` e ja` jmiyløng` 'ñia'r` mi~ liúin` jaléng` dsea` ἰ ja` jii~ júu` quiá~ Dsea`Jmáang-; jo la'eáng` cóo~ e jo, jangám- nijmicóo~ Fidiée` quiá~ jaléng` ἰ dsea` í e laco' niqúá~ jing` yaaiñ~ fí` quini~ dsea` do, jogui e nijá~ líiñ` júu` quiá~ Dsea`Jmáang-, ²⁶ jo lajoba' ni'íi-tu dsíi` røø` e laco' nijmihuíng- yaaiñ~ cóo~ fii` ἰ 'líng`, dsuo` íbing` ἰ lami~ 'mé` quiá'r- e jmóor` lí' doñi` ee` e iing` í.

3

Jial nilíng` dsea` mi~ nijaquíeeng` e tí` lí` ni'ling- jmi'güü`

¹ Jogui fii` guí` 'nu`, Timoteo, 'né` ní'ba' e mi~ nijaquíeeng` e tí` lí` ni'ling- jmi'güü, eáam` huíng` nilí. <sup>2</sup> Dsuo` jaléng` dsea` ἰ niliseeng` ie~ jo lico' nijmijíiñ- jii~ yaam~bre jo jo` jmi'jiiñ- jaléng` dsea` jiéng`gui, jogui eáam` nilí` dsináaiñ` cuu-, jogui nijmijløng` yaaiñ~, jogui eáang` nijmiráang- yaaiñ~ cóo~ jalé` e nicajméer. Jogui gab` nifé'r` quiá~ dsea` jogui quiá~ Fidiée`

cajo, jogui ja`nijmér` núu`r` cóo`~ jalé` ta` quia` sejniir, jogui ja`nicuø`r` gui`máang`~ dsea` mi` ee`gø` ngüiñ` o`gui nijmi`gór` Dsea` Jmáang` cóo`~ jalé` júu` quia`~ dsea` do cajo. ³ Jogui ja`nijmi`neáaiñ` o`gui nilí` fíi` líiñ` jaléng` dsea`, jogui nifé`r` júu` adsee` e` 'niiñ` jaléng` dsea` rúñ`, jogui ja` téeng` yaaiñ` e` iñ` nijmér` lajii` e` 'li` e` lî` dsíir, jogui eáam` nijmér` saang` dsíir` cóo`~ jaléng` dsea` rúñ`, jogui nijmér` e` 'ni` níim`bre lajalé` e` guiú` e` jmóo` dsea`. <sup>4</sup> Jogui gab` nifé`r` e` 'niiñ` jaléng` dsea` ì` seeng` røø` cóo`r~, jogui eáang` niliteá` dsíir` e` nijmér` jalé` e` ga` e` lî` dsíir, jogui eáang` nijmér` e` nijmijløng` yaaiñ` cóo`~ jalé` e` í` dsíir` e` tiiñ`, jogui eáang`gui ni`nó`r` jalé` e` jmi`iáang` dsíir` e` lafa` nijmiféiñ` Fidiée`. <sup>5</sup> Jogui cóo`~ jalé` e` jmóo` ì` dsea` do, eáang` nijmigøøiñ` jaléng` dsea` e` líiñ` dsea` quia`~ Dsea` Jmáang`, dsu` dseáng`~ ja` já` e` líiñ` lajo, co` ja` jmóor` laco` catíng` e` jmóo` dsea` quia`~ Dsea` Jmáang` ì` seeng` la`eáang` cóo`~ e` 'gøng` quia`~ dsea` do.

Joba` fii`guí` 'nu`, Timoteo, jie` mí` jmoo` fa` e` niqin` jee` jaléng` ì` dsea` lana. ⁶ Dsuo` ì` líng` ì` dsea` la`í` lico` jmóor` ta` ngí` quia`~ dsea` jo` jmigøøiñ` jaléng` dseam` ì` ja` huíng` tøng` fí` ni` dsee`. Jo` jaléng` ì` dseam` í` eáam` røøiñ` dsee`, co` lico` jmóor` lajii` e` ga` e` lî` dsíir` yaam`bre, ⁷ jo` contøøm` tí` dsíir` jmitiiñ` mi` ee`gø` júu` 'mii` sea, dsu` dseáng`~ ja` tóo` jmi` e` quí`r` jmi` fa` e` ningáñ` e` júu` já`~ quia`~ Fidiée` e` catíng` Dsea` Jmáang`. <sup>8</sup> Joba` fii`guí` 'nu` e` júu` la, e` lî` laco` cajmée` ì` dsea` láang` gáng` ì` caliséng` malii` do ì` sii` Janes cóo`~gui Jambres ie` lami` cajniñ` quia`~ Moi~, jo` lajob` cajo` nijmé` jaléng` ì` dsea` ì` seeng` mi` nijaquíéng` e` tí` lí` ni`líng` jmi`güi, co` nijníim`bre quia`~ e` júu` já`~ quia`~ Fidiée` e` catíng` Dsea` Jmáang`. Jo` jaléng` ì` dsea` í` líiñ` dsea` ì` í` dsíi` jmang` e` 'li` jogui ì` nicajgiéng` dsíi` e` teáaiñ` teá` fí` guiú` cóo`~ Dsea` Jmáang`. ⁹ Jo` dsu` ja` huí` dsiliiñ` cóo`~ e` jmi`gøor` do, co` jalém` dsea` niliñir` guiú` e` jaléng` ì` dsea` la`í` ja` í` dsíir` røø` lí` laco` calí` cóo`~ ì` dsea` gáng` ì` sii` Janes cóo`~gui Jambres ie` lami` cajniñ` quia`~ Moi` do.

Júu` e` ca`íi` Paa` quia`~ Timoteo

¹⁰⁻¹¹ Dsu` 'nu`, Timoteo, guiáb` niñi` lajii` júu` e` ée` e` dsea`, jogui jial` seen` røø` laco` seeng` dsea` quia`~ Dsea` Jmáang`, jogui niñi`bi` cajo` lajii` e` í` dsii` e` nijmee` e, jogui jial` já` líi`n` e` nisín`n` teá` cóo`~ júu` quia`~ Dsea` Jmáang` e` car` ngocáng` dsii`, jogui jial` féng` dsii` cóo`~ jaléng` dsea` jiéng`, jogui jial` e` 'neáan`n` jaléng` dsea` rún`n, jogui jial` nicateá`~a cóo`~ jalé` iihuí` e` nica`íin`n. Jogui niñi`bi` cajo` e` cateá`~baa cóo`~ jalé` e` ga` e` nicajmeáng` dsea` jnea` fí` Antioquia cóo`~gui fí` Iconio jogui fí` Listra; dsu` cateá`~baa, co` Fíi`naa` Dsea` Jmáam`bing` ì` caleáng` jnea` jee` jalé` e` jo. ¹² Dsu` dseáng` e` jáb` jalé` e`

la, e jaléng^l dsea^l i iing[~] seeng^g e si^lnaaiñ^h jee[~] jalé^l e li^l uí^l e líiñ^h dsea^l quiá^l- Dsea^l Jmáang⁻, jōba^l 'né⁻ nidsingám⁻ bre iihuá^l e jmó^l dsea^l quiá^lr⁻. ¹³ Jō dsu^l jaléng^l dsea^l i jmóo^l ga^l jogui^l i jmiğóøng^g jaléng^l dsea^l rúng^l, ga^lguib nidsijéé^l quiá^lr⁻ laco^l jmi^l jogui^l eáam^l nijmigiðoiñ^h jaléng^l dsea^l rúñ^h lí^l laco^l jmiğóøiñ^h yaaiñ^h.

¹⁴ Dsu^l fñ⁻guá^l 'nu^l, Timoteo, teá^l sing^l uø^l lí^l laco^l jmoo^l cóo^l jalé^l e nicajmitñ^h, có^l dseáng^l niñí^lba^l e dseáng^l jáb⁻ jalé^l e jō. Jogui^l niñí^lba^l guiá⁻ cajo^l i dsea^l i ca^le^l 'nu^l jalé^l e jō, ¹⁵ có e júu^l güeang^l quiá^l- Fidiéé[~] e niñí^l catí^l ie[~] lamí^l jiuun^l do, e jōba^l e nili^líng^l ta[~] quí^l- e niliñí^l jial e nileán^l cóo^l jalé^l dsee⁻ quí^l- la'eáang^g e nicajáang^l uø^l fí^l jaguó^l Dsea^l Jmáang⁻. ¹⁶ Jō lajib^l e júu^l quiá^l- Fidiéé[~] cajme^l dsea^l la'eáang^g cóo^l 'ñiab^l Jmiguí^l quiá^l- Fidiéé[~]; jō jalé^l e júu^l jō eáam^l íng^l ta[~] e e^l jneaa^laa^l jmang^l jalé^l e já^l, jogui^l e jmicóo^l jneaa^laa^l e line^lnaa^l mi^l ee⁻naa^l dsee⁻ jogui^l jial cuøøng^g e nisíng^l túu^l teá^l fí^l guiá⁻ cóo^l Dsea^l Jmáang⁻; jogui^l e^l jneaa^laa^l cajo^l jial e nijmó^loo^l lajii^l e iing[~] dsea^l do. ¹⁷ Jō jalé^l e júu^l jō íng^l ta[~] e laco^l jaang^l dsea^l quiá^l- Fidiéé[~] néé^l guiá⁻ quiá^lr⁻ laco^l catíng^l, jō lajōba^l cuøøng^g nijmér⁻ jalé^l e guiá⁻.

4

¹ Jōba^l fñ⁻guá^l 'nu^l, Timoteo, fí^l quini^l Fidiéé[~] jogui^l fí^l quini^l Fíi^lnaa^l Dsea^l Jmáang⁻ i nijáa^ltú^l mi^l tí^l lí^l ni^líng^l jmiğü^l e laco^l niquidsir^l í^l røø^l jō nicár^l nifí^l quiá^l- lajaang^l lajaang^l dsea^l, ja^l e lí^l su seeng^g guir^l osi nijúm⁻bre é, ² jō fñ⁻i 'nu^l car^l ngocáng^g dsii⁻ e niguiá^lbi^l júu^l quiá^l- Dsea^l Jmáang⁻ jee[~] jaléng^l dsea^l; jō dseáng^l jmi^lúung^l e jme^l lajō mi^l lí^l sea^l fí^l osi mi^l ja^l sea^l é. Jogui^l 'né⁻ jmitá^lba^l dsí^l jaléng^l dsea^l i ja^l 'goo^l já^l líng^l júu^l quiá^l- Dsea^l Jmáang⁻, jogui^l 'né⁻ í^lba^l 'goo^l mi^l jmóor^l doñí^l ee^l e ja^l dseeng^l, jogui^l 'né⁻ cuø^l-bir bí e laco^l nilití^l dsí^lr, jō 'né⁻ é^lre lajō dseáng^l e féng^l óo^lba^l. ³ Dsaco^l coøb^l mi^l nití^l í^l e jō té^l dsea^l e núur^l lajii^l júu^l niguó^l quiá^l- Fidiéé[~]; dsaco^l ie[~] jō lí^l iñ^h e nijmitir^l lajii^l ta[~] quí^lr⁻ yaam^lbre, jogui^l nijmér⁻ quijí^l cabøø^l tifa^l i ni^lé⁻ quiá^lr⁻ lí^l doñí^l ee^l jalé^l e iñ^h ninúr⁻. ⁴ Jogui^l jō iñ^h fa^l e ninúr⁻ lajii^l e júu^l niguó^l do, có^l lajii^l júu^l cuento quiá^l- dsea^l áam^lba^l iñ^h e ninúr⁻. ⁵ Dsu^l e laba^l fñ⁻guá^l 'nu^l, Timoteo, jang^l í^l o^l røø^l mi^l ee^lgø^l nijme^l, jogui^l jmee⁻ té^lbi^l cóo^l jalé^l iihuá^l e dsingñ^h, jogui^l cuøø^l-bí bí uø^l e quiá^l- niguiá^lgui^l júu^l e quiá^l- jial laang^l dsea^l jee[~] jalé^l dsee⁻ quiá^lr⁻, jogui^l jmiti^l røø^l jalé^l ta[~] e nicangñg^g.

⁶ Jō tí^l lí^l nití^l í^l e nijngáng^l dsea^l jnea^l, có^l nijaquíem^l oor⁻ quíé⁻ e e^l tí^l lí^l nijúun⁻n. ⁷ Jō teáb^l eáang^l nicasín^l n fí^l guiá⁻ cóo^l Dsea^l Jmáang⁻, jogui^l lana nicatí^l í^l e nicadsín⁻n cóo^l jalé^l ta[~] quíé⁻ e, jō jii^l cateá^l ja^l calitúng^l dsii⁻ cóo^l júu^l quiá^l- Dsea^l

Jmáang⁻. ⁸ Jo lana nisijeeng[~] jnea[~] e ni'íin[~]n lajii[~] e catiin⁻n. Jo Fidiée[~], i dsea[~] i quidsi' í[~] røø, íb[~] i nicuø[~] jnea[~] e jo uii[~] e nica'íñ[~] jnea[~] e lín[~]n jaang[~] dsea[~] i ja[~] røøng[~] dsee⁻ fí[~] quinir[~]. Jo o[~] jii[~] jnea[~] ni'íin[~]n e jo, co[~] lajjob ni'íng[~] cajo jaléng[~] dsea[~] i nigüijeeng[~] e iáang[~] dsír[~] e nijáa[~]tu Dsea[~] Jmáang⁻ calé[~] catú⁻ fí[~] jmigüí[~] la mi[~] nití⁻ í[~] lajo.

Júu[^] e cajíng[~]gui Paa⁻ casí^r- Timoteo

⁹ Jo fii⁻guí[~] 'nu[~], Timoteo, e jmee⁻ úung[~] e niñi[~]'ba' lajmináb⁻ e niñi[~]'ee[~] jnea[~]; ¹⁰ dsu[~] i dseañu[~] i sii[~] Demas do eáang[~]gui catí[~] dsír[~] e nijmér⁻ jalé[~] e jmóo[~] dsea[~] fí[~] jmigüí[~] la, jo uing[~] e joba[~] nicatiúuiñ⁻ jnea[~], jogui lana nicangór⁻ fí[~] Tesalónica fí[~] lí[~] se[~] Macedonia. Jo i dseañu[~] i sii[~] Crescente nicangór⁻ fí[~] lí[~] se[~] Galacia, jogui i sii[~] Tito nicangór⁻ fí[~] lí[~] se[~] Dalmacia. ¹¹ Jo lajii[~] Lucasbing[~] i táang[~] cóo[~] jnea[~] fí[~] la lana. Jogui fii⁻i 'nu[~] e nigüí[~]'ném[~]'ba' Marcos jo nijøø^m'ba'r fí[~] la mi[~] niñi[~]', dsuco[~] lüm[~] ee[~] ta[~] nili[~]'íñ[~] quié⁻ e cóo[~] jalé[~] ta[~] guia[~] júu[^] quía[~] Dsea[~] Jmáang⁻ e jmóo[~] o fí[~] la. ¹² Jogui nicasín⁻n i dseañu[~] i sii[~] Tíquico do fí[~] na fí[~] Éfeso. ¹³ Jo fii⁻i 'nu[~], Timoteo, e mi[~] niñi[~]'tu[~] calé[~] catú⁻ fí[~] la, jo cá[~]go[~] e 'mijñá[~] iu[~] luu⁻ do quié⁻ e e casee[~] e fí[~] quía[~] i dseañu[~] i sii[~] Carpo i seeng[~] fí[~] Troas; jogui cá[~]'bi[~] cajo jalé[~] jì[~] quié⁻ e, jo dsu[~] e laniing⁻gui eáang[~] e 'né⁻ cá[~] e mají[~] e sibéeng[~] e lí[~] tqo[~] júu[^] quié⁻ e do.

¹⁴ Jo fii⁻guí[~] 'nu[~] uii[~] quía[~] jaang[~] dseañu[~] i líng[~] tiñí[~] i sii[~] Jaang⁻ e eám[~] ga[~] nica'éer[~] cóo[~] jnea[~]; dsu[~] Fidiée[~] bing[~] i niquí[~] laco[~] catíng⁻ quía[~] r⁻ cóo[~] jalé[~] e ga[~] e nicajmér[~] do. ¹⁵ Jo uii[~] e joba[~] e fii⁻i 'nu[~] e jmeáang[~] í[~] uø[~] cóo[~] i dseañu[~] do, dsuco[~] eám[~] ga[~] 'ní[~] níñ[~] júu[^] quía[~] Dsea[~] Jmáang⁻ e guia[~] naa[~].

¹⁶ Jogui la'uii[~] néé[~] mi[~] cangó[~] o fí[~] quini[~] dseata[~] i quidsi[~] í[~] e laco[~] nijmí[~]øng[~] 'ñiá[~]'a, jii[~] jaang[~] dsea[~] ja[~] i cajmicóo[~] jnea[~] ie[~] jo, co[~] lajii[~] dsea[~] catiúuiñ⁻ jnea[~]. Jo mii[~] i Fidiée[~] uii[~] quía[~] jaléng[~] i dsea[~] í[~] e ja[~] güijme[~]r⁻ cuente cóo[~] jalé[~] e cajméeiñ[~] do. ¹⁷ Dsu[~] eám[~] cajmicóo[~] Fii[~]'naa[~] Dsea[~] Jmáang⁻ jnea[~], jogui cacuø[~] r[~] jnea[~] jalé[~] bí[~] quía[~] r⁻ e laco[~] cateá⁻ dsii[~] e caguiaa⁻ júu[^] quía[~] r⁻ e quía[~] jial laang[~] dsea[~] jee[~] jalé[~] dsee⁻ quía[~] r⁻; jo lajjoba[~] canúu⁻ jaléng[~] dsea[~] i ja[~] líng[~] dsea[~] Israel jalé[~] e júu[^] jo. Jo Fii[~]'naa[~] Dsea[~] Jmáam⁻bing[~] i caleáang[~] jnea[~] ie[~] jo jee[~] jaléng[~] i dsea[~] i 'ní[~] ní[~] quié⁻ e fa[~] laco[~] mi[~] laang[~] jaang[~] dsea[~] e ja[~] cu[~] ie[~] quía[~] r⁻; ¹⁸ jogui dsea[~] í[~] bi[~] cajo i nileáang[~] jnea[~] jee[~] jalé[~] e 'lí[~], jogui dsea[~] í[~] bi[~] cajo i nito[~] fíng[~] jnea[~] cartí[~] mi[~] nitøø[~] jnea[~] fí[~] lí[~] quíu[~] r[~] ta[~] fí[~] ñifi[~] quía[~] r⁻. Jogui majmifém[~]'baa[~] dsea[~] do car[~] ngongí[~] jmí[~]! Jo lajjob[~] 'né⁻ lí[~].

Júu[^] guicóo[~] quía[~] Paa⁻ lí[~] cadséng⁻

¹⁹ Jo lí[~] ja[~] quiéeng[~] niguéng[~] fii⁻guí[~] 'nu[~], Timoteo, e guicóob[~] i dseamí[~] i sii[~] Prisca cóo[~]gui i dseañu[~] quía[~] r⁻ i sii[~] Aquila,

jogui guicóob^v cajo jaléngⁿ dsea` sinúu<sup>^</sup> quiá<sup>'</sup>- i dseañu<sup>n</sup> i sii` Onesíforo. ²⁰ Jo i dseañuⁿ i sii` Erasto do, dob cajer<sup>'</sup> fi' Corinto, jogui i dseañu<sup>n</sup> i sii` Trófimo, dob caseaan~nre e dsée^r fi' Mileto. ²¹ Jo fi⁻i 'nu` e nijmi'úung` quií[']- e niñi['] fi' la nú⁻gui e nití⁻ jii[^] güíi⁻. Jo i dseañuⁿ i sii` Eubulo jogui Pudente jogui Lino cóo<sup>'</sup>-gui i dseam<sup>^</sup> i sii` Claudia, lí[^] lajaléngⁿ dsea` quiá<sup>'</sup>- Dsea` Jmáang⁻ i caguaiang⁻gui i seeng['] fi' la, guiéiñ['] júu[^] guicóo['] quií['].

²² Jo güiliseem` Fí<sup>-</sup>naa<sup>'</sup> Dsea` Jmáang⁻ contøøng⁻ cóo[']- 'nu`. Jogui mí<sup>'</sup>-i Fidiée<sup>~</sup> e ni<sup>'</sup>fr<sup>-</sup> güea<sup>^</sup> quiá<sup>'</sup>r<sup>-</sup> fi' lí<sup>~</sup> seeng<sup>'</sup>na<sup>'</sup>, dsea` líng[']na['] dsea` quiá<sup>'</sup>- Dsea` Jmáang⁻.

Jo lanab jii[']- fé['] jì cat[^] tú⁻ quiá[']- Paa⁻ e catíng⁻ Timoteo.

Júu^ e toq̃ fí ni~ jì quiá'- Paa- e catíng- TITO

¹ Jnea~ Paa- lín'n jaang` dsea` ì jmóo` lajii~ e iing~ Fidiée~, jogui lín'n cajo jaang` dsea` apóo^ ì jmóo` ta~ ni' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo oo- e ta~ la e laco' ni'ée^e jaléng' dsea` ì nicaguíng' Fidiée~ lami~ jééng'gui e quiá'- jial nijáng' yaaiñ~ fí jaguó` dsea` do, jogui jial niliñir' lajii~ e júu^ e sea` contøong- quiá'- Fidiée~ e laco' nijmér- dseáng'- laco' iing~ dsea` do. ² Jo nitab~ dsi'naa' e niliseem~baa' cøong` cõo~ Fidiée~ lata~, co' lajob júu^ e cacuø Fidiée~ lami~ jééng'gui lajii~ mi~ ná'-gui e nitiroo~ jmigüi, jo dsea` do dseáng'- ja fé'bre júu^ ta~ júu^. ³ Jo lana nicatib' í' e nicacuø'r' jneaa~aa' e niline~naa' lajii~ e júu^ ta~ dsi' do, jo cajméer' lajo la'eáang` cõo~ e júu^ quiá'r- e guiaa-, co' lajob ta~ caquiur' e nijmee~e. Jo dsea` íb` ì láang` jneaa~aa' jee~ jalé' dsee- quí-ii'.

⁴ Jo jmo'o e jì la e catíng- 'nu', Tito, jo lafa' jóo`baa lín', co' lajì gó-baa' já'- lí'naa' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo mí'i Tiquí'naa' Fidiée~ jogui Fí'naa' Dsea` Jmáang- ì láang` jneaa~aa' jee~ jalé' dsee- quí-ii' do, e güi'í'bre güea^ quiá'r- fí lí' seen', jogui e nicuø'r- 'nu' e niliseen' juguiá- júu^ røø.

Lajii~ ta' e cajmée` Tito fí Creta

⁵ Jo caseaan~n 'nu' e fí ni~ guóo~ uø- e róo` fí ni~ jmiñí^ do e sii' Creta e laco' nijmité' røø lajii~ e ta~ e 'né- niliti~gui do, jogui e fí lacqo` fiñ' ni'nán'^ dsea` cøong' ì niné- ni~ dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- lí'^ laco'gui jii~ e nicafiñ' i' nu' lami~ jééng'gui. <sup>6</sup> Jo ì dsea` ì ni'nang'^ do 'né- e røøb' seeiñ' e lí'^ laco' ja' cuøong` fa' e nicuø'- dsea` dsee- ír', jogui ja' cuøong` fa' e seeng` fiing' dseam^ quiá'r-, jogui jaléng' jóor' 'né- e jab'- líiñ' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, jogui 'né- e ja' jméiñ'- do saang` dsiir', jogui 'né- jmér- náu~bre cõo~ jalé' ta~ quiu' dsea` cøong' quiá'r- cajo. <sup>7</sup> Co' jaléng' ì dsea` ì néé' ni~ do, íb` dsea` ì néé' ni~ jalé' ta~ quiá'- Fidiée~, joba' dseáng'- la guíim' 'né- e jmér- lajii~ e guiá- e laco' ja' cuøong` fa' e nicuø'- dsea` dsee- ír'. Jogui ja' 'né- fa' e ráaiñ~ uii~ quiá'r- o'gui líiñ' dsea` ì ní' dsií, o'gui cuøong` fa' e jmér- ta~ í' méé, o'gui fa' e jmér- ta~ jüng' ta~ táng', o'gui fa' e jmér- e dsináaiñ' cuu- tá' sea'. ⁸ Dsaco' o' lajo e 'né- jmér-, co' lí' lí' 'né- e eám' guiá- ni'íñ' jaléng' dsea` ì guilíng- fí quiá'r-, jogui 'né- e tí dsiir' jmóor' lajii~ e guiá-, jogui 'né- e quiér' júu^ røø contøong-, jogui 'né- e éer' røø contøong-, jogui 'né- e jmér- dseáng'- lajii~ e tí dsií Fidiée~ jogui contøong- ía~ dsiir' e jmitir~ jalé' e qui' tñiñ' jmóor'. <sup>9</sup> Jo jaléng' ì dsea` ì néé' ni~ do

eáam' teá' 'né- teáaiñ- cóo' e júu' sea' contøong- quiá'- Fidiée' lí' laco' jíí' e nica'ée- ere lamí- jéeng'gui, jø lajoba' cuøong' e nijmití'r- dsí' jaléng' dsea' jiéng' cóo' e júu' jø, jogui e nisí'r' jaléng' dsea' i' ní' níng- júu' quiá'- Dsea' Jmáang' e ja' dseeng' laco' jmóoiñ' do.

¹⁰ Jøba' fíi- i' nu', Tito, jalé' e júu' na, dsuco' fíim' dsea' seeiñ' i' ja' iing- nijmé- núu' e júu' quiá'- Dsea' Jmáang- do, jogui fé'r' jalé' júu' e ja' oo- ní- sea' e lí' laco' cóo' e jø jmóor' e jmigóoiñ' jaléng' dsea'. Jø jee- i' dsea' í' quíng' jaléng' dsea' i' jing'- e dseáng'- la guíim'ba' 'né- e niliti' lajíí' e qui' tíng' dsea' Israel. ¹¹ Jø jaléng' i' dsea' í' 'né- e ní' tiib- mo'oor-, dsuco' eáam' cóoiñ- dsí' dsea' j'gui latøong- coo' sinúu' e laco' jmigøøng'neiñ', co' e'reiñ' jalé' e ja' catíng- ní'ér- e lí' laco' lí'r' cuu- tá' sea'.

¹² Jø malí'gui eáang' caliséng' jaang' dsea' i' eáang' tíng' fé' e fí' Creta na, jø lalab fé'r' e éeiñ' dsea' góor' jø jíí': "Jaléng' dsea' góo' dsea' seeng' fí' Creta contøom- quiér' júu' adsee', jogui líiñ' lafa' jó' núu', co' dsíng'- soo' dsíir' jogui dsíng'- cúiñ', jogui eáam' iíñ' e tá'- séiñ' cajo." ¹³ Jø dseáng'- e já'-ba' e líng' i' dsea' seeng' fí' na laco' cajíng'- i' dsea' í'. Jø uíí' jøba' fíi- i' nu', Tito, e dseáng'- cóo' júu' teáb' 'né- líuum' jaléng' i' dsea' í', jø lajoba' e nidsicuáng'gui quiá'r- e teáaiñ- teá' cóo' júu' quiá'- Dsea' Jmáang-. ¹⁴ Jø 'né- líuum'-ba're cajo e laco' ja' nijmí'gór' jalé' júu' cuento e jmi'uíng- jaléng' dsea' Israel, o'gui jalé' ta' quiu' jaléng' dsea' i' nicatú' e teáaiñ- teá' cóo' e júu' sea' contøong- quiá'- Fidiée'.

¹⁵ Jø jaléng' dsea' i' í' dsí' jmang'- e guiá-, jøba' lajib' e nír' guiáb- cajo; dsu' jaléng'gui dsea' i' ja' já'- líng' júu' quiá'- Dsea' Jmáang- jogui í' dsíir' jmang'- e 'lí', jøba' lajib' e nír' do 'lib' cajo, dsuco' jíí' ja' lí'r' gui'r' su dseeng' osi ja' dseeng' lajalé' e 'lí' e í' dsíir' do. ¹⁶ Jogui fé'r' e cuíim'bre Fidiée', dsu' o' já'- e líiñ' lajò, co' jmang'- jalé' e ja' dseem'ba' jmóor'; jø ja' iíñ- jmér- núu'r- jalé' ta' huí', jogui dseáng'- ja' quí'-bre jmí' fa' e nijmér- coo' e guiá-.

2

Jalé' e 'né- é'- Tito dsea' rúíñ'

¹ Jø fíi'guíi' nu', Tito, e lajalé' júu' e e' dsea' 'né- e cóom' røø' cóo' júu' quiá'- Fidiée'. ² Jø 'né- é' jaléng' dsea' cóong'- e ja' 'né- jmér- ta' í', jogui e 'né- ér- røø' cóo' jalé' e jmóor', jogui e 'né- íu' dsíir' e jmitir' cóo' jalé' e qui' tíiñ' jmóor', jogui e 'né- e jmi'neáaiñ' jaléng' dsea' rúíñ', jogui e 'né- cajo e nicuó'- bí' yaaiñ' e laco' nijmér- té'r' cóo' jalé' iihuí' e íñ'. ³ Jø 'né- é' bí' cajo jaléng' dseam' i' nidseáang- e 'né- ér- laco' iing- Fidiée', jogui 'né- e ja' ngír' ta' quié' adsee', o'gui 'né- jmér- ta' í' méé'

cajo. Co' lí' lí' né' e ni'é'r- dsea' j mang' jalé' e guiáb', ⁴ jogui 'né' é'ba' jaléng' dseam' i lí'eáang' gui e 'né' nijmi'neáaiñ' jaléng' dseañu' quiá'r- cóo' gui jaléng' jóor'; ⁵ jogui 'né' é'bir cajo e iã' dsíir' e jmitir' cóo' jalé' e qui' tãñ' jmóor', jogui 'né' e i' dsíñ' contøong' j mang' e guiá', jogui 'né' e iã' dsíir' cóo' jalé' ta' sea' fí' sinúu' quiá'r-, jogui 'né' e eáam' guiúñ' cóo' dseañu' quiá'r- jogui e nijmér- núu'r- jalé' ta' quiu' dsea' do cajo, jo lajoba' jii' jaang' dsea' cuøong' lí' fé'r' ga' uii' quiá' júu' quiá' Fidié'.

⁶ Jo fii'-guú' 'nu', Tito, e 'né' liúun' jaléng' siming', jo fí're e jang' 'né' ni'í' dsíir' røøb' mi' ee'go nijmér-. ⁷ Jogui 'nuð', Tito, dsea' 'né' ee' røø' laco' catíng' fí' quini' jaléng' dsea'. Jogui mi' e' dsea', 'né' jmée' cóo' j mang' júu' røø', jogui ja' fí're júu' e sicáng'; ⁸ jogui 'né' é're cóo' júu' já' quiá' Fidié' e laco' jii' jaang' dsea' cuøong' lí' fé'r' ga' uii' quií'. Jo lajoba' nil' i' líng' jaléng' i dsea' i 'ni' ní' qui'naa', dsuco' jo' niguiér' júu' ga' e nifér' uii' quiá' jalé' júu' qui'naa'.

⁹ Jo lajob fii'-guú' 'nu', Tito, sí'go jaléng' dsea' i jmóo' ta' e güijmée'bre núu'r- cóo' jalé' ta' quiu' fiir-, jogui e güijmi'úum'bre e nijmér- j mang' e guiá' cóo'ñ' do, co' ja' catíng' e niñir- júu' 'ni' quiáñ' do. ¹⁰ Jogui 'né' fí're cajo e ja' güijmээр' i, jo lajoba' tab' dsíi' dsea' cóo'r- contøong-. Jo mi' niní' dsea' jiéng' jial seeñ', joba' guiá' nifé' dsea' quiá' e júu' jlo' quiá' Fidié', dsea' i láang' jneaa'aa' jee' jalé' dsee' qui'ii'.

¹¹ Jo 'né' see'naa' lajo, dsuco' Fidié' nicajmijnéem'bre e ja' cóong' cóo' jial tí' 'neáaiñ' jneaa'aa', jo jee' jo quiéeng' e cuøong' lí' leáñ' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r-. ¹² Jo dsuco' eáam' 'neáang' Fidié' jneaa'aa', jo uing' e joba' e jo' ii'naa' e nijmó'guú' jalé' e 'li' cóo' gui jalé' e ga' e jmóo' dsea' fí' jmigüi' la, co' lí' lí' ii'naa' e see'naa' fí' jmigüi' la e jang' ni'í' dsí'naa' røø' mi' ee'go nijmó'oo', jogui e see'naa' e ee'naa' lajii' e guiá', jogui e jmó'naa' lajii' e iing' Fidié'. ¹³ Jo lajee' jo, sijeeng'naa' e nití' e jmii' iáang' dsíi' mi' nijáa'tu' fí' jmigüi' la Fii'naa' Dsea' Jmáang' i líng' Fidié' i láang' jneaa'aa' jee' jalé' dsee' qui'ii'. Jo mi' nijáar', joguiba' nijnéng' jial dseáng' jlo' e ja' cóong' cóo' líñ'. ¹⁴ Jo dsea' í'bing' i cajáng' 'ñia' e cajúñ' cuaiñ' qui'ii' e laco' caleáaiñ' jneaa'aa' jee' jalé' e 'li'. Jo ca'naaiñ' jneaa'aa' jee' jalé' dsee' qui'ii' e laco' nilí'naa' dseáng' dsea' quiá'r- i iing' Jmé' j mang' e guiá'.

¹⁵ Joba' fii'-guú' 'nu', Tito, e é'bi' dsea' e júu' e nicafá'a na, jogui cuøø' biguir bi' cajo, jogui íi' 'goo' laco' catíng' mi' ee'go jmóor' e ja' dseeng', co' lajob ta' sinú'. Jo song' jmoo' lajo, joba' nijmi'gób' dsea' jalé' júu' e e' jóng.

3

Lajji~ e catíng~ e nijmé~ dsea`quíá~ Dsea`Jmáang~

¹ Jo fíi-guú 'nu, Tito, e jmiguiéng' go dsí' jaléng' dsea`quíá~ Dsea`Jmáang~ e ja`güiséer` teá` cõo~ jaléng' dseata` osi cõo~ jaléng' dsea` quie` nifí` é, jogui e güijmée`bre núu'r~ contõong~ cõo~ lajalé` ta` quíiñ', jogui e iá~ dsí' contõong~ cõo~ lajji~ ta` e guiá~ e catíng~ nijmér~. <sup>2</sup> Jogui 'né` fí`bi jaléng' i dsea` í e ja`güifé'r` ga` uii` quíá~ lí` doñi` ii` dsea`, jogui ja` güijmээр` ta` jíng~, jogui e güijmée`bre guiúñ` cõo~ jaléng' dsea` rúñ', jogui cajo ja` güijmeer` e jløiñ` cõo~ lí` doñi` ii` dsea`.

³ Jo lalab lami` lí` jneaa`aa' ie` lami` jéeng`gui do, cõo` saam` dsí`naa' cõo~ júu` quíá~ Fidié~, jogui ja` núu`naa' e júu` jo cajo, jogui dseáng` jmang` fí` gab` téé`naa', jogui jmoo`naa' lajji~ ta` quíu` yee`baa' cõo~gui lajalé` e ja` dseeng` e tí` dsí`naa'. Jogui lami` jmoo`naa' jmang` e ga`, jogui e lami` dsihuíng`naa' cõo~ jaléng' dsea`, jogui lami` 'ní` neeng`naa' jaléng' dsea` rú`naa' jogui lajõb lami` líng` í cõo~ jneaa`aa' cajo. ⁴ Jo ie` lami` jmoo`naa' jalé` e ja` dseeng` do, lajee` jõb mi` cajmijnéeng` Fidié~ i láang` jneaa`aa' jee` jalé` dsee` quí`ii' jial tí` e guiúñ` jogui jial tí` e 'neáaiñ` jaléng' dsea`. ⁵ Jo uíi~ e lajõb líiñ` cõo~ jneaa`aa', jõba' nicaleáaiñ` jneaa`aa' jee` jalé` dsee` quí`ii', dsu` ofa' uíi~ e jneaa`aa' cajmé`naa' cõo` e guiá~. Jo cajmeer` lajõ cõo~ jneaa`aa' la'eáang` e nica'íiñ` dsee` quí`ii', jõba' lana nilí`naa' lafa' dsea` i nicaliséng`túu calé` catú~, jogui cajo la'eáang` cõo~ e Jmiguí` quíá'r` dob e nilí`naa' lajõ. ⁶ Jo la'eáang` cõo~ Fíi`naa' Dsea`Jmáang~ i caleáang` jneaa`aa' jee` jalé` dsee` quí`ii', nicacuøb` Fidié~ jneaa`aa' Jmiguí` quíá'r` lalíng`. ⁷ Jo uíi~ e eám` 'neáang` Fidié~ jneaa`aa', jõba' nicajmeer` cõo~ jneaa`aa' e líi`naa' dsea` i ja` røong` dsee` fí` quinir~, jo nicacuør` jneaa`aa' e nita` dsí`naa' e nilíng`naa' lajji~ e sijeeng`naa' do e nilisee`naa' cõong` cõo~r` lata~.

⁸ Jo fíi-guú 'nu, Tito, dseáng` e jáb` jalé` e júu` e nicafá`-a na, jo uíi~ jõba' iin`n e ja` tú` e fí` dsea` jalé` e jo e laco` jaléng' dsea` i dseáng` lajang` níjá` líng` e júu` quíá~ Fidié~ 'né` cuó` dsí' e nijmér~ contõong~ jalé` e guiá~. Jo eám` jlo` e júu` jo jogui eám` líng` ta` cajo quíá~ lí` doñi` ii` dsea`. <sup>9</sup> Jogui e lab iin`n fíi-guú 'nu, Tito, e jie` mí` quín` jee` jaléng' dsea` i fé` júu` íi` e ja` uiiing` sea` jogui jee` jalé` júu` e quí` tíng` jaléng' dsea` áang~, jogui jie` mí` jmoo` ta` jíng` ta` tíng` uíi~ e júu` quíu` ta` quíá~ Moí~, dsu`cõo` jalé` e jo ja` ee` ta` íng` jíi~ cõo` jogui ja` ee` uiiing` sea` cajo.

¹⁰ Jogui song jaang` dsea` jmóor` 'niñ` lajee` la'ó` dsea` quíá~ Dsea`Jmáang~, jõba' tú` 'ní` ya` síl`gor` e ja` güijmeer` lajõ. Jogui song ja` núu`r` jíi~ cõo` e júu` quíi~ do, jõba' guíiñ` jee`

'nú'. ¹¹ Jō cóo'~ jíi' e jōb niliñi' guiá' e i dsea' î nicaigiém' dsíir' jōgui 'ñia'bre ninaang' beáng' dsee' 'ñia'r'.

Júu' quiá'- Paa' e casí'- guir Tito

¹² Jōgui mi' nisín^n fi' na i Artemas osi i Tíquico é, jōba' jmee' úung' jóng e niguó'^ fi' Nicópolis e nigüi'ee'~ jnea~, dsuco' fi' jōb nica'f' dsii' e ningiñ~n lajee' jii' güi'. ¹³ Jōgui i dsea' quidsí' í' i siñ Zenas cóo'~gui i Apolos jmicóo'~bre cóo'~ jalé' e 'né' lí' jíé' jii' lí' quí'~ jmi' e jme'^, jō lajōba' seab' jalé' e 'né' e laco' cuóøng' e niguilíñ' fi' lí' sí'í' e ngolíñ'. ¹⁴ Jō 'né' e nijmitíng' jaléng' dsea' rú'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang' e nijmér' jmang' e guiá' jōgui e nijmicóo'r' jaléng' dsea' i 'né' quiá'- lajō, jō lajōba' nili'íng' ta' quiá'r' lajee' e taaiñ' fi' jmigüi' la.

Júu' guicóo' lí' cadséng' quiá'- Paa'

¹⁵ Jō lajiim' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang' i taang' cóo'~ jnea' fi' la guiéiñ' júu' guicóo'~ quí'-. Jōgui jnea' guiéen'~n júu' guicóo'~ quiá'- jaléng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang' i seeng' fi' na cajo.

Jō güi'í'b^ Fidiée' güea'^ quiá'r' jee' jaléng' 'nú'. Jō lajōb nilí. Jō lanab jíi' fé' jì' quiá'- Paa' e catíng' Tito.

Júu^ e toq̃ fí ni~ jì quiá'- Paa- e catúng- FILEMÓN

¹ Jnea~ Paa-, jo fí 'nuñib^ sijnín^n dsu' uíi~ e guiaa- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo sún^n e jì la colíng~ cóq̃~ jaang`gui dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i sii Timoteo. Jo fí ni~ e jì la toq̃ júu^ quié- e e catúng- 'nu', Filemón, co' lín' jaang` dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i 'neáang`naa' eáang` jogui i jmóo ta~ colíng~ cóq̃~ jnea'^ jee~ ta~ guia' júu^ quiá'^ Dsea` Jmáang-. ² Jogui catúm- e jì la cajo jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seáng' fí quií'- e jmiféiñ' Fidiée~, jogui lajobi cajo catúm- i dseam' i sii' Apia cóq̃~ gui i dseañu' i sii' Arquipo. Jo i dseañu' na eám' cuø' bñ 'ñia'r' jee~ ta~ e cangúññ quiá'- Dsea` Jmáang- lí' laco'gui la jmóo jnea'^. <sup>3</sup> Jo mñ'naa' Tiquí'ii' Fidiée~ jogui Fí'naa' Dsea` Jmáang- e ni'ír- güea'^ quiá'r- jee~ 'ná' jogui e nicuø'r- 'ná' juguiá- júu^ røø.

Jial 'neáang` Filemón jaléng' dsea` rúñ'

⁴ Jo lacoq̃ ya' mi~ fón'n Fí'i Fidiée~, contøøm- cuøø-øre gui'máang' uii~ quií'-, Filemón, ⁵ dsuco' nica'íim'-baa júu^ quiá'- jial tí' e 'neáan' jaléng' dsea` rún' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- jogui jial já'- lín' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- cajo. ⁶ Jo uíi~ e já'- lí'naa' e júu^ jo, joba' mñ'i Fidiée~ e nicuø'r- 'nu' e guiá-gui ningán' jial tí' jlo'^ niguoa^ e ngúng'naa' quiá'- Fidiée~ la'eáang' e see-naa' cøøng' cóq̃~ Dsea` Jmáang-. <sup>7</sup> Jo uíi~ e 'neáan' jaléng' dsea` rún', joba' eám' iáang' dsii- jogui nicatíi~tu dsii- cajo, co' la'eáang' cóq̃~ 'nub' jaléng' dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- nicalitib~tu dsii' calé' catú-.

Mi~ camí Paa- jmi'ee' uii~ quiá'- Onésimo

⁸⁻⁹ Jo co' eám' 'neáan' jaléng' dsea` rún' jogui uíi~ e coqb' fí tí'-naa' cóq̃~ Dsea` Jmáang-, joba' lín-n e seab' fí quié- e e nifñ'i 'nu' coq̃ e 'né- jme'^. Dsu' ja' iin-n jmee- lajo, co' lín-n e guiá-gui e nimñ'i 'nu' jmi'ee' uíi~ e eáang' 'neáan' 'nu'. Joba' jnea~, Paa-, mñ'i 'nu' coq̃ jmi'ee~, nañi' fa' jaang' dsea` fém' nilín'n, jo lana lab iuun- sijnín^n fí dsí' 'nuñi' dsu' uíi~ e guiaa- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-. ¹⁰ Joba' mñ'i 'nu' e jmi'ee' jo cuaiñ~ quiá'- i dseañu' i sii' Onésimo, co' i dsea' la, lajee~ iuun- jnea~ fí' la, jáb'- nicalíññ- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' lana lafa' joo'baa nica'uíiñ-.

¹¹ Jo lami~ jééng'gui i Onésimo la lami~ líiñ' jaang' dsea` i jmóo ta~ quií'- e ja' 'léeiñ~ i ja' 'ga' lí' ta~ íng^ quií'-. Jo dsu' lanagui, eám' ni'íiñ ta~ quií'- jogui quié- jnea~ cajo. ¹² Jo

niguiém' túure cóo' 'nu' calé' catú' fí' na, jo cóo' e guiáb' 'né' íin' re lí' laco'gui la jmoo' cóo' jnea'. ¹³ Jo eám' lamí' iing' jnea' e nijé' guir fí' la cóo' jnea' e laco' nijmicóo'r' jnea' cuaiñ' quíi' lajee' e iuun' e sijñáñ'n fí' la uíi' e guíaa' júu' quíá' Dsea' Jmáang'. ¹⁴ Dsu' ja' iing' jnea' jmee' laco' tñ'n 'ñiá'a fa' e nijé' guir cóo' jnea' fí' la, co' jang' iing' jnea' e nisí' naa' røø, jo lajoba' ja' cuøøng' fo' fa' e nijmicóo' jnea' e laguidseaang', co' iing' jnea' e nijme' jíé' jíi' e íaang' óo'ba'. ¹⁵ Jo jangám' i Onésimo la ca'naaiñ' quíi' e huøøb' jia e lí' laco' lanagui nitíng' tur jo niliseeiñ' cóo' 'nu' contøøng'. ¹⁶ Dsu' jo' 'né' jmeáan' re lafa' jaang' dsea' i jmoo' ta' quíi' i ja' 'léen', co' 'né' e guiá' guib nijmeáan' re laco' jaang' i dsea' la'í, co' lana nilíiñ' jaang' dsea' rú'naa' dsea' quíá' Dsea' Jmáang' i 'neáang'naa' eáang'. Jo jnea', eám' 'neáan're, dsu' 'nu', eáang'gui nili'neáan're, dsu' o' uíi' e nilíng' tur jaang' dsea' i nijmé' ta' quíi', co' lana nilíim'bre cajo jaang' dsea' rú'naa' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'.

¹⁷ Jo lajob lí', uíi' e lí'naa' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', joba' íim' i Onésimo la cóo' e guiá' lí' lafa' mí' íin' jnea'. ¹⁸ Jogui song líng' ee' nica'léer' quíi' osi ee' nicarøøiñ' quíi' é, joba' jneab' niquí' i cuaiñ' quíá'r'. ¹⁹ Jnea' Paa' jmo'o e júu' la cóo' layaang' guoo'. Jogui dseáng' e jáb', jneab' niquí' i jalé' e nicarøøng' i Onésimo la quíi'. Jo lín' n e ja' ngí' lí' fa' 'né' e nijmiguién' n o' e lafa' 'nub' røøñ' quíé' e, dsuco' la'eáang' jnea'ba' e calín' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'. ²⁰ Jo mí' i 'nu' lajo uíi' e coob' fí' tí'naa' cóo' Dsea' Jmáang', joba' jmee' go uíi' dié' e nilíim'ba' i Onésimo la cóo' júu' røø uíi' e lín' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'; jo mí' nijme' lajo, joba' eám' nili'íáang' dsii' jóng.

²¹ Jo guiéen' n e jí' la quíi' e catíin', dsuco' dseáng' nitab' dsii' e nijmití'ba' e jmi'ee' e nicamá' i 'nu', jogui níñ' bii' cajo e jmiguiá' guib nijméé' laco' jíi' e nicafá' a na. ²² Jogui jmee' go uíi' dié' quíi' e niguiá' guiá' jíé' fí' lí' nijaa' fí' na, dsuco' nitab' dsii' e nijmitib' Fidié' lajíi' e nicamá' na're uii' quíé' e nicuø'r' jnea' fí' e ninii' túu' fí' na e ni'ee' e 'nú' calé' catú'.

Júu' guicóo' lí' cadséng' quíá' Paa'

²³ Jo lí' ngóo' cadséng' gui fí' i 'nu', Filemón, e guiéng' i Epafra la júu' guicóo' quíi', jaang' dsea' rú'naa' dsea' quíá' Dsea' Jmáang' i sijñáñ' colíng' cóo' jnea' fí' la uíi' e guia'naa' júu' quíá' Fíi'naa' Dsea' Jmáang'. ²⁴ Jogui lajobi cajo i dsea' quíá' Dsea' Jmáang' caguiaang' gui i seeng' fí' la i nicajmicóo' jnea' jee' ta' e guiá' júu' quíá' Dsea' Jmáang' guíéñ' júu' guicóo' quíi' na' cajo; jo jaléng' i dsea' la siir' Marcos jogui Aristarco jogui Demas cóo' gui Lucas.

25 J̄o m̄í'~naa' Fí'naa' Dsea` Jmáanḡ e ni'ír̄ güea'^ quiá'r̄
jee~ jaléng' 'ná'. J̄o laj̄ob nilí.

J̄o lanab j̄í'~ fé' jì` quiá'~ Paā e catínḡ Filemón.

Coo`ji` e catoeing` jaléng` dsea` Israel i loeing` dsea` quia`- Dsea` Jmaang`

Nicacuø Fidiée` júu` quia`r`- la'eáang` cóo`~ i Joor` camúng`~ do

¹ Lajúí` lamali`gui eáang`, jmguiab` ya` cangúng` Fidiée` júu` quia`r`- fi` quini` jaléng` dsea` áang` quí`-ii' la'eáang` cóo`~ fúng` dsea` i café` cuaiñ` quia`r`-. Jo jalé` e júu` e ca'íng` jaléng` i dsea` do, jmaquíim` lí` jial ca'íñ` lajaang` lajaañ`. ² Jo dsu' lanagui, lajee` lí` ngóo` cadséng`, Fidiée` cangúñ` júu` quia`r`- condsee` quí`-ii' la'eáang` cóo`~ i Joor` camúng`~ do. Jogui la'eáang` cóo`~ i Joor` do cajo cajméer` latøng` yá` jmgüü` cóo`~ gui guóo`~ uø` lati` mi` uing`, jogui nicangúñ` fi` jaguó` i Joor` camúng`~ do dseáng`- lajalé`ba' e sea` fi` jo. <sup>3</sup> Jogui i Joor` camúng`~ do, íb` i dseáng`- jing` güeang` i 'gøng` quia`r`-, jogui dseáng`- laco' líñ` 'ñia`bre líng` dsea` do cajo; jo íb` i née` ni` lajalé` e sea` cóo`~ lajaléng` i seeng` la'eáang` cóo`~ e júu` 'gøng` quia`r`-. Jo mi` cang` e nicajáng` 'ñia`r` e laco' nicaleáañ` jneaa`aa' jee` jalé` dsee` quí`-ii', nicangám`- tur` fi` ñifi`, jo lana` dob niguiñ` lí` lí` dsée` cáang` lí` lí` ée` quia`- Fidiée`.

'Gøng`gui i Joo` Fidiée` i camúng`~ do laco`gui jaléng`' ángeles

⁴ Jo Fidiée` cajméer` e 'gøng`gui i Joor` camúng`~ do laco`gui jaléng` ángeles, co' nicangúñ` quia`- dsea` do e líñ` jaang` dsea` i niing`-gui laco`gui líng` jaléng` ángeles i líng` jii` guotii` Fidiée`. <sup>5</sup> Co' Fidiée` jii` cóo` ya` ja` cajíñ`- e sár` jii` jaang` ángel lala:

'Nub` dseáng`- lin` Joo`o`;

jogui jmii` na nijmee` e niliñ` dsea` e jneab` lín`n` Tiquí`.

Jogui cajo ja` cajíñ`- lala e éeiñ` jii` jaang` ángel:

Jneab` nilíin`-n Tiquía`^ dsea` do,

jogui dsea` do nilíñ` Joo`o`.

⁶ Jo fé`bi Fidiée` fi` lí` jié` cuaiñ` quia`- i Joor` camúng`~ do ie` mi` cacuøng`neiñ` do fi` jmgüü` la, jo lalab cajíñ`-:

'Né`-nijmifém` jaléng` ángeles quie` e i Joo`o` na.

⁷ Jogui cajíng`- guir cajo cuaiñ` quia`- jaléng` ángeles mi` cajíñ`- lala:

Jmoo`o` e jaléng` ángeles quie` e líñ` laco' guí,

jogui jmoo`o` e lajaléñ` do líñ` laco' mi` sóng` niing`- ji`.

⁸ Jogui dsu' jing`-gui Fidiée` uii` quia`- i Joor` camúng`~ do mi` fé`r` lala:

'Nub` líng` Fidiée`, jogui car` ngongú` jmii`ba' e nicá` nifi` quia`- jaléng` dsea` quí`-,

jogui dseáng^l- røøb^h í^l quiá^l- jaléng^l dsea^l do cajo.

⁹ Jogui eáam^l tí^l a^l jalé^l e guiá^l,

jogui eáam^l ní^l man^l jalé^l e li^h;

jø uí^l joba^l jnea^l, i líng^l Fidiée^l quií^l-, caguín^l-n^l nu^l

jø cajmé^l- e lajò e laco^l nili^líáang^lgui o^l laco^lgui lajaléng^l dsea^l i seeng^l røø^l cóo^l- nu^l.

¹⁰ Jogui jím^l-bigui Fidiée^l cajo cuaiñ^l quiá^l- i Jóor^l do mi^l fé^lr lala:

Janú^l nu^l, Fíi^l, nu^l cajmee^l- e catiroo^l jmigü^l lati^l mi^l uing^l, jogui nu^lbi cajo dsea^l cajmee^l- yá^l jmigü^l.

¹¹ Jø jalé^l e jø tóob^l jmí^l ni^líng^l-, dsu^l nu^l, latab^l seen^l.

Cø^l jalé^l e jø niguiáb^l mi^l nití^l í^l

laco^lgui la dsea^l lí^l doñí^l ee^l mi^l;

¹² jogui nijmé^l laco^l tú^l ju^l jalé^l e jø laco^lgui mi^l júng^l dsea^l cóo^l mi^l,

jogui nijmisín^l jalé^l e jø laco^lgui mi^l jmííng^l dsea^l sí^lr^l.

Dsu^l nu^lgui, røøb^l lin^l contøøng^l-, cø^l ja^l sisín^l jí^l capí^l,

jogui cajo ja^l tóo^l jmí^l fa^l e ni^líin^l-.

¹³ Jø jí^l cóo^l né^l ja^l cajíng^l- Fidiée^l fa^l sí^lr^l jaléng^l ángeles quiá^l- mi^l fé^lr lala:

Ní^l lí^l dsée^l laco^l guin^l-n,

cartí^l nijmee^l e jaléng^l dsea^l i ní^l níng^l nu^l

nísí^lr^l uø^l jnir^l fí^l quini^l e laco^l nijmi^lgór^l nu^l.

¹⁴ Jø jaléng^l ángeles dsea^l jmiguí^l líiñ^l i jmóo^l lají^l ta^l e iing^l Fidiée^l, jogui jaléng^l íb^l cajo i síng^l Fidiée^l i jmícóo^l jaléng^l dsea^l i cangíng^l e nileáiñ^l jee^l jalé^l dsee^l quiá^l-r^l.

2

Ja^l né^l jmitúng^l dsí^lnaa^l e fí^l lí^l nitée^l-naa^l cóo^l- Dsea^l Jmáang^l

¹ Jø cø^l lajòb lí^l, joba^l eáang^lgui guíng^l né^l e nicuøø^l bí yee^l-naa^l e nijmi^lgoo^l-naa^l lají^l júu^l e nicajá^l- lí^lnaa^l do e laco^l ja^l ni^lnáng^lnaa^l lají^l fí^l guiá^l lí^l nitée^l-naa^l cóo^l- Dsea^l Jmáang^l.

² Jø dseáng^l- røøb^h í^l jalé^l e júu^l e cacuø^l Fidiée^l lami^l jéeng^lgui la^leáang^l cóo^l- jaléng^l ángeles, joba^l jaléng^l dsea^l i ja^l cajmi^lgó^l o^lgui cajméer^l núur^l jalé^l e júu^l jø, dseáng^l- iihu^l ca^llí^l laco^l catíng^l.

³ Jø dseáng^l- ja^l nileáng^lnaa^l jee^l jalé^l iihu^l e catí^l-naa^l do song jmitúm^l-bi dsí^lnaa^l e júu^l e cacuø^l i Jóor^l camíng^l do e quiá^l- jial laang^l dsea^l jee^l jalé^l dsee^l quiá^l-r^l.

Cø^l ní^lab^l Fí^lnaa^l dseáng^l- cacuø^l e júu^l jø la^luii^l, jø mi^l cangíng^lgui lajò, cajme^l jneaa^l-aa^l júu^l jaléng^l dsea^l i canú^l e júu^l jø, jø casí^l-rneaa^l e dseáng^l- lajòb cangojée^l.

⁴ Jø lajòbi Fidiée^l cajo cajméer^l e calita^l dsí^lnaa^l e dseáng^l- jáb^l e júu^l jø la^leáang^l cóo^l- jalé^l e lí^l e cajméer^l colíng^lgui cóo^l- jalé^l e 'gøng^l e dsigá^l dsí^l dsea^l e quií^l jmí^l jmóor^l, jogui cajmé^lbir cajo e ta^l dsí^lnaa^l e lajò, cø^l cacuø^lr^l jneaa^l-aa^l

Jmiguí quiá'r- lajaang` lajaang`naa' jmaquíng' lí^ laco' la íaang` dsíir' 'ñia'r'.

Mi~ calíng- Dsea` Jmáang- jaang` dsea` jmigüi`

⁵ Jo ja` cacuø' Fidié` jaléng' ángeles quiá'r- ta~ fa' e niné- niñ'~ lajalé' e sea` fí' jmigüi' lí^ laco'gui jii'~ e si~naa' lana.

⁶ Dsu' o' lajo, co' lalab fé" fí' ni~ jì' quiá'r- lí' fé" jaang` cuaiñ~ quiá'- dsea` jmigüi':

Fidié`, ¿e~ líng' dsea` jmigüi` e laco' eáang' iin'~ e nijmicóo'~re?,

jogui ¿e~ líng' dsea` dsee- dsea` qui' e laco' niné- ní^re?

⁷ Jo lajee` cateá'ba' cajméé'- e ja'gui niing- dsea` jmigüi' laco' jaléng' ángeles;

jo mi~ cangí jo, cacuøø'~re coo` ta~ e jlo'^ e niing-,

jogui cajméé'- e cajmi'gó` dsea` ír',

⁸ jo cacuøø'~re ta~ e cané- nir~ lajalé' e sea` fí' jmigüi'.

Jo mi~ cacuø Fidié` e néé' ni~ dsea` jmigüi' jalé' e jo, jii'~ coo` ja` e caséer' ca' fa' e ja` cané- niñ'~. Dsu' doñi' fa' e cajméer` lajo, dsu' ja' mi~ ne~bí' fa' e ninéé' ni~ dsea` dseáng'- laco' sí'í'.

⁹ Dsu' e já-, níné'baa' e Fidié`bing' cajmeáang` Jesús ja'gui fa' dseáng'- niñ~ laco'gui jaléng' ángeles lajee` e calíñ~ dsea` jmigüi'. Jo co' eáam' 'neáang` Fidié` jneaa~aa', joba' cajméer` e cajúng- Jesús cuaiñ~ quí'ii'. Jo la'eáang` cóo'~ e iihuí' e cangíng` Jesús mi~ cajúñ'~ do, joba' lana níné~naa' e nicajméé` Fidié` e dsea` do ca'uíñ~ jaang` dsea` 'gøng' i' 'né- nijmi'gó` jaléng' dsea` jmigüi' jogui i' 'né- nijmiféng' dsea' cajo.

¹⁰ Jo Fidiéeb` dsea` cajméer` lajalé' e sea` fí' latøøng- jmigüi', jogui la'eáang` cóo'~ íbre cajo e sea'bi jalé' e sea`. Jo co' iñ~ e lajaléng' dsea` i' nilíng' dsea` quiá'r- niliseeng` cøøng` cóo'r~ lata~ fí' ñifí' fí' lí~ niing- 'gøiñ', joba' la'eáang` cóo'~ e iihuí' e cangíng` Dsea` Jmáang- mi~ cajúñ~, Fidié` cajméer` e ca'uíng- dsea` do dseáng'- laco' sí'í'. Jo lajoba' ca'uíng- Dsea` Jmáang- jaang` i' íng- dsee- quiá'- jaléng' dsea` quiá'r-.

¹¹ Jo cajméé' i' Joor' camíng'~ do e nilí'naa' dsea` i' jo' røøng'gui dsee- fí' quini' Fidié` lí^ la líiñ' 'ñia'r'; joba' colíng~ cóo'~ i' Joor' do cajméé` Fidié` e nilí'naa' lafa' coob' sínú^ cóo'r~, co' jaam` Tiquí'naa' niseeng`. Jo uii~ joba' ja' e í' líng- i' Joo' Fidié` do jii'~ coo` e sí'r' jaléng' dsea` quiá'r-, rú'u,

¹² co' lalab fé'r' fí' ni~ jì' quiá'- Fidié`:

Nifí'~ jaléng' rún'n jial líng' 'nu',

jogui ni'øø- quiá'- e jmifén'n 'nu' jee~ jaléng' dsea` i' seáng' e

jmiféiñ' 'nu'.

¹³ Jo lalab cajíng'- guir cajo:

Dseáng'- fí' jaguó' Fidiéeb` seen-, co' íb` dsea` i' quie' nifi' quie`e.

Jogui jím'-biguir cajo lala:

Lab seen̄ colinḡ cōo'~ jaléng' dsea` quié-e i líng' jóo' o i nicacuøng' Fidiéé' jnea~.

¹⁴ Jo jaléng' jneaa'aa', dsea` lí'naa' dsea` jmiǵüi, røøb` sea` ngúu' táang'naa' cōo'~gui jmi'øøng-naa'. Jo lajōb cajo mi' cajá- Jesús fi' jmiǵüi la, seab` ngúu' táaiñ` cōo'~gui jmi'øøiñ` lí' laco'gui la líng' dsea` jmiǵüi. Jo dsea` do ca'uiiñ` lajo e laco' la'eáang' cōo'~ e cajúin̄ e líiñ` jaang` dsea` jmiǵüi, ca'íiñ` bí quiá'- fi~ i 'ling' i líng' fi~ quiá'- 'mó'. ¹⁵ Jo la'eáang' e nica'íing- Jesús bí quiá'- i fi~ i 'ling' do, jōba' nica'eáam`bre jaléng' dsea` jmiǵüi i lí' jó' jmi~ táang' fi' jmiǵüi e 'gó'r` nijúuiñ-. <sup>16</sup> Co' dseáng'- e jáb'- e ja` cajá- Jesús fi' jmiǵüi la e laco' nijmicōo'r~ jaléng' ángeles, dsu' cajá-bre e laco' nijmicōo'r~ jaléng' dsea` i líng' siju' 'lii' yáa' Abraham. <sup>17</sup> Jo e laco' nijmicōo'~ Jesús jaléng' i dsea` rúin̄' dsea` jmiǵüi do, jōba' la guim' 'né- e ca'uiiñ` røøb` laco' dsea` do. Jo uii' lajōba' ca'uiiñ` fi' quini' Fidiéé' jaang` jmidsea` i laniing-gui eáang' i ée` røø` lata` jōgui i eáang' fi~ líng' i dsea` rúin̄' dsea` jmiǵüi do, jōgui cajáng' 'ñia'r' e cajúin̄` fi' dse' crúu` e laco' ni'íing- jalé' dsee- quiá'- dsea` jmiǵüi. <sup>18</sup> Jo lí' laco' cangíing' Jesús jee` jalé' iihuú' e laco' nitéiñ' fi' ni` dsee-, dsu' ja` calk- lajo, jōba' lana dsea` do nicuøøm` nijmicōo'r~ jneaa'aa' mi` ngüing-naa' jee` jalé' e jo e laco' ja` nijjá'naa' fi' ni` dsee-.

3

'Gøng'gui Jesús laco' Moi~

¹ Jo co' lajōb lí', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i nicatø' Fidiéé' e laco' ni'uíing-na' dsea` quiá'r-, jōba' 'né- jmiǵuiém' áa'na' car` ngocáng` óo'na' e Jesús i casíing' Fidiéé' fi' jmiǵüi la cuiñ` quiá'r-, ca'uiiñ` jaang` jmidsea` i laniing-gui jee` jaléng' jmidsea` e laco' nifé'r' fi' quini' Fidiéé' dsea` guiing- fi' ñifí- uii` quí'ii', dsea` já'- lí'naa' júu` quiá'r-. ² Jo dseáng'- eám' røø` ée` Jesús jalé' ta~ e cangíiñ` quiá'- Tiquiá'r` Fidiéé', jōgui røø` ca'éé` Moi~ cajo lajúi' ta~ e cajméer` jee` jaléng' dsea` quiá'- Fidiéé'. <sup>3</sup> Dsu' eáang'gui catíing- e nijmi'gó' dsea` Jesús laco'gui Moi~ lí' laco'gui la lí' quiá'- jaang` dsea` i néé' ni` cōo' sinúu` eáang'gui catíing- e nijmi'gó' dsea` i dsea` î laco'gui e 'núu' do 'ñia'. ⁴ Jo dsea` jmiǵüi'bing' jmo' jalé' 'núu', jo dsu' Fidiéé'bing' i cajmée' lajalé' e sea' fi' la'úng-. <sup>5</sup> Jo dseáng'- røøb` dseáng'- ca'éé` Moi~ lajúi' ta~ e ca'íiñ` quiá'- Fidiéé' jee` jaléng' dsea` quiá'- dsea` do; jo jalé' ta~ e cajméer` do quiá'- e fé'r' fi' quini' jaléng' dsea` jalé' e nijmé- Fidiéé' cøøng'gui. <sup>6</sup> Jo dsu' Dsea` Jmáang- dseáng'- røøb` éer' ta~ quiá'r- e líiñ` jóo' Fidiéé' e néé' nir~ dsea` quiá'- Tiquiá'r`. Jo jnea'bi dsea` lí'naa' i dsea` quiá'- dsea` do song` já'-bi lí'naa' júu`

quíar- car` ngocáng` dsinaa', jogui song sijeeng`naa' e nita`
dsinaa' e niñing`naa' lajii~ e catung`naa' mi~ nití- í' lajo.

Jial niñing` dsea` e jmi'íñ'` cóo~ Fidié` laco` ngóo` jmii~

⁷ Jo lí^ laco' fé' fí ni~ jì` quiá'- Fidié~ lí~ fé' Jmiguí quiá'r-
lala:

Jo song lana ninúu`na' lajii~ júu^ quiá'- Fidié~,

⁸ joba' ja` jmoo`na' saang` áa`na'

laco'gui cajmée` dsea` áang' quíi~na', dsea` Israel, mi~
cajméer`saang`dsiir`cóo~ Fidié~ ie~ lamí~ cangir' fí' jee~
uó~ quiú,

mi~ cali'iiñ~ caliñir' jial tí' féng' dsii' Fidié~ cóo~ jaléng`
dsea` do.

⁹ Jo fé'bi Fidié~:

Jo ie~ jo jaléng` líi~ dsea` áang' quíi~na' contøom~ cajmée` e
cali'iiñ~ e caliñir' e su dseáng'- já'ba' e quíi'`i jmii~ e
nijmicóo~`ore,

doñí' fa' lajee~ e cangí' jaléng` i dsea` do fí' jee~ uó~ quiú`
cangá-bre jalé' e guiá- e quíi'`i jmii~ e cajmé-e cóo'r`
lajee~ tuló- jii`.

¹⁰ Joba' ie~ jo eáam' caliguín~n cóo~ jaléng` i dsea` í' jo cafií~ire
lala:

“Contøom~ i dsea` quié-e la ja` mí' ca'íñ' e jnea~ quiee- nifí'
quíar-

o'gui iiñ~ e nijmitir~ jalé' júu^ quié-e.”

¹¹ Jo có' eáam' siguíñ`n quiá'- jaléng` i dsea` quié-e do,

joba' cacuóø júu^ quié-e quiá'- i dsea` do lala:

“Dseáng'- ja` niñiiñ' e nijmi'íñ' e seeiñ` cøong` cóo~ jnea~ laco'
ngóo` jmii~”.

¹² Joba' fií-guú` 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea`
Jmáang~, jmiñing` óo`na' e laco' jii~ jaang` 'nú' ja` nijmée`na'
saang` áa`na' cóo~ Fidié~ e laco' nijmitung~ áa`na' fí' lí~
niteáang~na' cóo'r`, có' jii~ dsea` íb` i já'- i cuó' e see~naa' fí'
jmigüú la. ¹³ Có' lajee~ lana, lajee~ e fém'bi dsii' Fidié~, lí^ lí'
'né- e cuó'^gui bí rúm`ba' lacoø` jmii~ lacoø` jmii~ e laco' jii~
jaang` 'nú' ja` nijmigóøng` yaang~na' e niténg`na' fí' ni~ dsee~,
có' fíng song cajmee`na' lajo, joba' ni'uúing~na' e saam'tu
óo`na' cóo~ Fidié~ jóng. <sup>14</sup> Jo lata~ nilisee~naa' cøong` cóo~
Dsea` Jmáang~ song teá'bi tee~naa' lajii~ fí' guiá- lí~ nitée~naa'
cóo'r` lata~ see~naa' fí~ jmigüú la lí^ laco'gui nicajmée~naa'
latí' mi~ uúing~.

¹⁵ Jo lalab fé'gui fí' ni~ jì` quiá'- Fidié~ lí~ fé' lala:

Jo song lana ninúu`na' júu^ quiá'- Fidié~,

joba' ja` jmoo`na' saang` áa`na' laco'gui cajmée` dsea` áang'
quíi~na' dsea` Israel malií~gui eáang' mi~ cajméeer`saang`
dsiir`cóo~ Fidié~ lajee~ cangir' fí' jee~ uó~ quiú.

16 Jo ʒĩ ĩ dsea` ĩ cajmée` saang` dsíí` cóo` Fidiée` mĩ cangí e canúur` júu` quiá`- dsea` do? Co` jaléng` dsea` Israel i ca'uóøng` Moi` fí Egipto, dsea` íbing` ĩ cajmée` saang` dsíí` cóo` Fidiée`. 17 Jogui ʒĩ cóo` jaléng` dsea` cajmée` Fidiée` guíñ` lajee` tuló` jii`? Cóo` jaléng` ĩ dsea` íb`, co` íbing` ĩ cabeáng` dsee` yaang` ie` jo, joba` cajuiñ` tá`- jáiñ` fí` jee` uó` quiú` cartí` cadsém`-bre. 18 Jogui ʒĩ cóo` jaléng` dsea` ĩ cacuo` Fidiée` júu` quiá`- e ja` nijmi`íñ` e seeiñ` cøøng` cóo` dsea` do? Cóo` jaléng` íb` cajo, co` ja` cajmээр` núu`r` júu` quiá`- dsea` do. 19 Jo lajob calilí`naa` e ja` calí` jaléng` ĩ dsea` do fa` e nijmi`íñ` e seeiñ` cøøng` cóo` Fidiée`, co` ja` já` calíñ` júu` quiá`- dsea` do.

4

1 Joba` fii`-guí` 'nú`, dsea` rú`naa`, e lajee` e sea`bi fí` qui`-ii` e jmi`íng`naa` e see`naa` cøøng` cóo` Fidiée`, joba` lajee` jo`né` e nijmiñiim` dsí`naa` e laco` jii` jaang` jneaa`aa` ni`náng`naa` fa` e ja` ni`íng`naa` e jo. 2 Co` nicaguiab` dsea` júu` fí` jee` jneaa`aa` quiá`- jial láang` Fidiée` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`r` lí` laco` jii` júu` e canúu` jaléng` ĩ dsea` ĩ cangí` fí` jee` uó` quiú` do mali`gui eáang`. Dsu` ja` e ta` cali`íng` jii` cóo` e jo quiá`- ĩ dsea` í, co` ja` já` calíñ` e júu` e canúur` do o`gui calinúu`r` cajo. 3 Jo dsu` jneaa`guí`, dsea` nijá` lí`ñ` júu` quiá`r`, niñim`baa` e nijmi`íng`naa` e see`naa` cøøng` cóo` Fidiée`, jo o` laco` ĩ dsea` ĩ éeng` Fidiée` fí` ni` jì` quiá`r` mi` fé`r` lala:

Jo co` eáam` siguín`n quiá`- jaléng` ĩ dsea` ĩ saang` dsíí` do, joba` cacuo` júu` quié`- e quiá`- ĩ dsea` do lala, e dseáng`- ja` niñiñ` e nijmi`íñ` e seeiñ` cøøng` cóo` jnea` laco` ngóo` jmiñ`.

Jo cajíng` Fidiée` lajo nañí` fa` cartí` mĩ canaang` uiiñ` jmiñi`ba` catáñ` jalé` ta` quiá`r` e cajmээр` latøøng` jmiñi`.

4 Co` nine`baa` e lajalé`ba` ninée` guíá`- quiá`- Fidiée` lami` uing` lí` laco` la fé` fí` ni` jì` quiá`r` lí` fé` lala:

Jo lajee` jñúu` jmiñ` catób` jalé` ta` quiá`- Fidiée`, joba` cajmi`ím`bre mĩ catí` e jmiñ` guíé` do.

5 Jo lalab cajíng`-gui Fidiée` cajo fí` ni` jì` quiá`r` cuaiñ` quiá`- jaléng` ĩ dsea` ĩ cajmée` saang` dsíí` cóo`r` do:

Ja` niñíng` ĩ dsea` na e nijmi`íñ` e seeiñ` cøøng` cóo` jnea` laco` ngóo` jmiñ`.

6 Jo jaléng` ĩ dsea` ĩ canúu` lami` jéeng`gui júu` quiá`- Fidiée` e quiá`- jial laang` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`r`, dsu` ja` cangíñ` e seeiñ` cøøng` cóo` Fidiée`, co` saam` dsíir` cajmээр` cóo` dsea` do. Dsu` latí` lana tí`bi e ni`íng` dsea` e jo, co` cuo`bi Fidiée` fí` e nijmi`íng` dsea` cóo`r`. 7 Jo co` lajob lí`, joba` Fidiée` nicatéer` cóo`gui jmiñ` lí` lí` dsea` e ni`íñ` e seeiñ` cøøng` cóo` dsea` do, jo

e jm̃ĩ job lí' lana. Co' Fidié' nicasí'r- jneaa~aa' la'eáang' cóo' júu^ quiá'r- e cajme' dseata~ Davi' fí' ni' jì' ie~ lamí~ casúung- jmiguiá' jii' e cajmée' dsea' Israel saang' dsíir' cóo' Fidié':

Jō song lana ninúu^na' lajii' júu^ quiá'- Fidié',
joba' ja' jmoo^na' saang' áa^na' cóo' dsea' do.

⁸ Co' faco' 'lii' yáa~ Josué cacuø'r' dsea' góor' dsea' Israel fí' e nijmi'íñ' ie~ jō lí' laco'gui cajíng'- Fidié' lami' jéeng'gui e nicuø' reiñ', joba' ja' ee' ta~ café' Fidié' e nilisea' coo'gui jm̃ĩ e nijmi'íng' dsea' lana faco' lajō. ⁹ Jō co' lajob lí', joba' sea' bi' fí' e niñíng' i' dsea' i' nijá' líng' júu^ quiá'- Fidié' e nijmi'íñ' e seeiñ' cøøng' cóo' dsea' do. ¹⁰ Co' jaléng' dsea' i' ngúng' e nijmi'íñ' e seeiñ' cøøng' cóo' Fidié', joba' nijmi'íñ' e nicatáañ' jalé' e 'né- jmér- lí' laco'gui cajmi'íng' Fidié' mi~ cangí' e catáañ' ta~ quiá'r- e cajméer' latøøng- jmigüi'. ¹¹ Joba' 'né- e nicuø' bi' bí' yee~naa' e laco' niñíng'naa' e nijmi'íng'naa' e see~naa' cøøng' cóo' Fidié' e laco' jii' jaang' jneaa~aa' ja' nijmó^oo' laco'gui cajmée' i' dsea' Israel do ie~ malí~gui do mi' ja' já'- caliñ- júu^ quiá'- Fidié' o'gui calináur' e júu^ quiá'- dsea' do cajo.

¹² Co' eáam' 'gøng' júu^ quiá'- Fidié' jogui cuø' e seeng' dsea'. Jō eáang'gui jlo' bí' quiá'- jogui íng'gui ta~ cajo laco'gui coo' ñisü' e 'mé- laji' tú- taang', jogui cuø' e ngáng' dsea' jial laco' catíng- e í' dsíir' fí' dsíir' jogui jial e í' dsíir' cóo' jmigui quiá'r-; jogui cuø' e liñí' dsea' su guiá- osi ja' dseeng' jalé' e í' dsíir' jogui su guiá- osi ja' dseeng' jalé' e iñ- nijmér-. ¹³ Jō jii' coo' e sea' fí' la'úng- fí' jmigüi' lí' 'meá- dsea' e ja' ñí' Fidié' osi e ja' jøør- é, co' jaléb' e jmoo~naa' niñir' jogui nijøør- cajo, jogui dseáng'- fí' quini' bre cajo lí' ni' í' røø' quí-ii' mi~ nití' í' lajō.

Jesús líiñ' jmidsea' dsea' féng' i' laniing-gui

¹⁴ Jō co' Jesús dsea' líiñ' Joo' Fidié' i' camíng'- do, jogui íb' cajo i' jmidsea' dsea' féng' i' laniing-gui do quí-ii', jō íb' dsea' i' nicangáng'-tū fí' ñífi' fí' lí' guíng- Tiquiá'r^ Fidié', joba' 'né- e tee~naa' teá' fí' guiá- lí' nitée~naa' e já'- lí'naa' júu^ quiá'- dsea' do. ¹⁵ Jō i' jmidsea' dsea' féng' i' laniing-gui quí-ii' do quí-ii' bre jm̃ĩ e nilí' fí- líiñ- jneaa~aa', dsuco' niñi'bre jial dseáng'- huíng' see~naa' fí' jmigüi' la e ja' nité'~naa' fí' ni~ dsee-. Co' dsea' í' cajo cangím'bre jee~ jalé' iihuí' lajee' cateáañ' fí' jmigüi' la, lifa' ír' jii' coo' dsee- ja' ca'éer'. ¹⁶ Jō uí' e lajob lí', joba' nita~ dsi'naa' e nidsiquiéeng'naa' fí' quini' ée^ lí' guíng- Fidié' e laco' nilí' fí- líiñ- jneaa~aa' jogui e laco' nijmicóo'r' jneaa~aa' mi~ dseáng'- 'né- quí-ii' lajō; dsuco' i' dsea' í' eáang' 'neáañ' jneaa~aa' jogui dsíng'- eáang' guiúíñ- cóo' jneaa~aa' cajo.

5

¹ Jo jee~ jaléng' dsea` jmigüüb` lí~ 'náang` dsea` jaléng' jmidsea` laniing~ e laco' ni'é~r~ ta~ quie' júu^ quía'~ jaléng' dsea` do fí' quini~ Fidiée~, jogui e niguiár~ guiá~ jalé' feá'~ e nicuó'r~ Fidiée~, jogui e nijngáiñ'~ jaléng' jó' i catúing~ dsea` do e laco' ni'íng~ dsee~ quía'~ jaléng' i dsea` do. ² Jo co' jaléng' i jmidsea` do ñi'bre jial huíng' e ja` niténg' dsea` fí' ni~ dsee~, joba' tãm~ bre e nilí' fñi~ líiñ~ jaléng' i dsea` i ja` ñi' e dseeb~ éer` cóo'~ jalé' e jmóor` do; <sup>3</sup> jo co' dsea` dsee~ dsea` quib' líng' jaléng' i jmidsea` do, joba' 'né~ líng~ e feá'~ nijj'r~ fí' quini~ Fidiée~ e laco' ni'íng~ dsee~ quía'r~ yaaiñ~ jogui jalé' dsee~ quía'~ jaléng' dsea` caguaiang~ gui cajo. <sup>4</sup> Jo jíi'~ jaang` dsea` cuóøng` lí' jmeáng' 'ñia'r' e ni'é~r~ e ta~ 'goo` la e ni'uíñ~ jaang` jmidsea` laniing~, co' Fidiée`bing' 'náang` dsea` e laco' ni'é~r~ e ta~ 'goo` jo lí' laco'gui cajmée' Fidiée~ cóo'~ i jmidsea` la'uii~ i caliséng` malí~gui eáang' i calisí' Aarón. <sup>5</sup> Jo lajob líi' cajo cóo'~ Dsea` Jmáang~, co' o' 'ñia'r' dsea` ca'náng~ 'ñia'r' e ni'é~r~ e ta~ 'goo` jo e ca'uíñ~ jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui, dsu'co' Fidiée`bing' i ca'náng~ ír' e ni'é~r~ e ta~ 'goo` jo car` ngonghí~ jmí~, co' 'ñiab' Fidiée~ dsea` cajíñ'~ lala malí~gui eáang':

'Nab` dseáng'~ lin' Jóo'o;

jogui jmí~ na jneab~ dseáng'~ lín'n Tiquíi'^ cajo.

⁶ Jo cajím'~ biguir cajo fí' ni~ jì' quía'r~ mí' cajíñ'~ casí'r~ i Jóor' Dsea` Jmáang~ do lala:

Jo car` ngonghí~ jmíib~ óo' ta~ e lin' jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui,

lí' laco' calíng~ i jmidsea` i sii' Melquisedec ie~ malí~gui do.

⁷ Jo lajee~ cateáng` Dsea` Jmáang~ fí' jmigüü' la, eáam' teá' caféiñ'~ Fidiée~ jogui camí'r' dsea` do e ngocáng` dsíir' carjí' qui'bre e quí'~ dsea` do jmí~ e nileáng~neiñ' fí' ni~ 'mó'; jo uíi'~ e cajmiti~ Dsea` Jmáang~ car` ngocáng` dsíir' lajii'~ e iing~ Fidiée~, joba' jáb'~ canúu~ dsea` do lajii'~ júu^ quía'r~. <sup>8</sup> Jo doñi' fa' e Dsea` Jmáang~ líiñ' dseáng'~ i Jóo' Fidiée~ camíng'~ do, dsu' dseáng'~ 'né~ba' e cangonghíñ~ jalé' e iihuí' do e laco' calilí'r' jial 'né~ jmér~ núu'r~ mí' quíu' Tiquía'r' ta~ lajo. ⁹ Jo mí' ca'uíñ~ dseáng'~ laco' jíi'~ e sí'uíñ^ quía'~ Tiquía'r' Fidiée~, joba' nicuóøng` leaiñ~ lata~ jee~ jalé' dsee~ jaléng' i dsea` i jmóo' lajii'~ e iing~ dsea` do. <sup>10</sup> Joba' Fidiée~ ca'náiñ~ dsea` do e óor' ta~ 'goo' e líiñ~ jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui lí' laco'gui calíng~ i jmidsea` i sii' Melquisedec ie~ malí~gui do.

Jial dseáng'~ e nilitúng~ dsíi' dsea` cóo'~ júu^ quía'~ Dsea` Jmáang~

¹¹ Jo jmiguiú'bi jalé' e ii~naa' e nisíi'~guí' 'nú' uii~ quía'~ jalé' júu^ e nicasi~naa' na, lifa' huím'jiu quí~naa' e ni'éé~naa'

'nú' e júu^ jo, co' eáam' tá~jiu ngáng' 'nú' e júu^ jo. ¹² Jo ningóob' eáang' e ca'ling' 'nú' júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~, joba' lana nidsi' í' e nilíng' na' tifab' quiá~ e júu^ jo; dsu' lí' riquib' lí' qui~ 'nú' lana, co' 'nú' ni'neáng~tu' jaang' tifab' i ni'é~tu' 'nú' jalé' júu^ quiá~ Fidié~ e nicanúu' na' lami~ jéeng' gui. Co' lanagui eáam' jo' teá' teáang~na' cõo' júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~, co' nilíng' na' lafa' yuu' pí' e jmang' fib' iing' na' u' na', jo ja' iing~na' cõ' na' laco' gø' dsea' cõong'. ¹³ Jo jaléng' dsea' i líng' lafa' yuu' pí' i í' jmang' fi', lajob líng' jaléng' dsea' i ja' lí' gui' su guiú~ osi ja' dseeng' jalé' e jmóor' do. ¹⁴ Dsu' jaléng' i líng' laco' dsea' cõong', lafa' jmiñib' títng' í' gø'r, co' íbing' nitíng' gui' e~ e guiú~ jogui e~ e ja' dseeng', jo nisitím~bre e jmóor' jii' e guiú~.

6

¹ Joba' fii' guí' 'nú', dsea' rú' naa' dsea' quiá~ Dsea` Jmáang~, matéé' guí' fí' guiú~ lí' nitéé' naa' cartí' ni'uíng~naa' dseáng' laco' si' í' fí' quini~ Fidié~. Jo ja' jmití' túu' lajii' júu^ tíi' fii' quiá~ Dsea` Jmáang~ e canú' naa' la' uui~ do quiá~ jial qui' jíng' yaang~ dsea' fí' quini~ Fidié~ jogui quiá~ jial mi~ tá' dsea' jalé' e lí' e si' jii' fí' 'mó~, jogui jial já' líng' dsea' júu^ quiá~ Fidié~, ² osi jial mi~ saang' dsea' jmí, osi e~ uuing~ mi~ quidsí' dsea' guóor' fí' yú' mogui' jaléng' dsea' quiá~ Dsea` Jmáang~, osi jial lí' mi~ nijí' tu' jaléng' dsea' quiá~ Dsea` Jmáang~ i nicajúng~, osi jial mi~ niquidsí' Fidié~ í' quiá~ jaléng' dsea' cõo' jalé' dsee~ e nica'éer'. ³ Jo majmó' guí' bí' e ni'uíng~naa' dsea' quiá~ Dsea` Jmáang~ dseáng' laco' si' í', lí' jialco' iing~ Fidié~ e nilíi' naa'.

⁴ Jo jaléng' i dsea' i cangíng' quiá~ Fidié~ e nijá' calíiñ~ júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~, jogui e nicajmi' íaang' dsír' cõo' lajalé' e guiú~ e nicajmée' Fidié~ cõo'r, jogui e nica' íñ' lajii' e cuø' Jmiguí' quiá~ dsea' do, ⁵ jogui e niñí' bre jial tí' dseáng' guiú~ e júu^ quiá~ Fidié~ jogui jial tí' 'gøng' e jmigüi' 'mí' e nilisea' ie~ jo, ⁶ jo jaléng' i dsea' i ca'íng' jalé' e na, jo dsu' mi~ cangí' jo, catú'tur lajii' e nica' íñ' do, joba' jo' quíi' jmí~ jóng' e niquí' jíng' tu' yaaiñ' fí' quini~ Fidié~, co' fíng' song jmóor' lajo, joba' lí' lafa' e íbre niteáng~tur i Jóo' Fidié~ camíng' do fí' dse' crúu' calé' catú~, co' fíng' song jmóor' lajo, joba' niløong~tur dsea' do jóng. ⁷ Jo jaléng' dsea' i ca'íng' júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ do, jo mi~ cangí' jo catú'tur fí' teáiñ~, joba' i dsea' í' líiñ' la lí' cõo' guóo' uó~ e ca'íng' jalé' jmí' e tuu; jo mi~ niró' jalé' e cangojne~ e fí' ni~ guóo' uó~ do, joguib' nilí' íng' ta~ quiá~ i dsea' i cajní' do; ⁸ jo dsu' song e fí' ni~ guóo' uó~ do ca' íaang' lajii' 'matóo' cõo' gui' jalé' onuu' gui~, joba' ja' e ta' íng' jii' cõo' e uó~ do jóng; joba' lí' lafa' e tí' lí' nijéb' Fidié~ e

güeang' quiá'r e catá'r e fí' ni~ guóo'~ uó' do, jò ni'íim cartí' nicó'.

E lab e júu^ e cuø' ta~ dsí' e tée~naa' teá' fí' guiá~ cóo' Dsea Jmáang~

⁹ Dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ i 'neáan'n eáang', dsu' doñí' fa' e nicafíi~ i 'nú' cóo'~ e júu^ jò, dsu' ofa' nicafá'- a uii~ quiá'na', co' eám' nita~ dsii~ e dseáng'- teáb' teáng-na' fí' guiá~ cóo'~ Dsea` Jmáang~ e nileáng'na' jee~ jalé' dsee~ quíi'na'. ¹⁰ Jò dseáng'- eám' guiúng~ Fidiée~, jòba' ja' quí'- jmíi~ fa' e ni'íing~ dsíir' jalé' e guiá~ e nicajmee~ 'nú' e nicajmicóo'~na' jaléng' dsea` rúng'na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ jogui e nicajmi'neáang'na' jaléng' í' cajo lí' lacõ'gui la jmoo'na' lana. ¹¹ Jò ii~naa' e lajaang~ lajaang~ 'nú' jmée^bi' e iáang~ óo'na' e jmicóo'~ rúng'na' lata~ seeng'na', jò lajòba' niñíing'na' lajii'~ e nisijeeng'na' e catíing~na' e nicuø'~ Fidiée~ 'nú' mi~ nití- í' lajò. ¹² Jò ja' ii~naa' e 'nú' nijmée^na' fíng'-na' e fí' guiá~ lí~ niteáang~na' cóo'~ Dsea` Jmáang~, co' lí' lí' 'né~ e 'nú' nijmée^na' laco'gui la jmoo' jaléng' i dsea` i já'- líng' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~ e ja' litúng~ dsíir' doñí' ee' dsijéé' fí' lí~ nicasíng' yaaiñ~, jò la'eáang' e jòba' e nidsijéé' guiá~ quiá'r e ninaaiñ' íñ' lajii'~ e catíiñ~ e nicajíng'- Fidiée~ e nicuø'~ reiñ' lami~ jééng'gui.

Lajii' júu^ e cacuø' Fidiée~ jaléng' dsea` quiá'r~

¹³ Jò ie~ malii~gui eáang' Fidiée~ cacuø'r' 'lii~ yáa'~ Abraham júu^ quiá'r~, jò e jò dseáng'- cajmitir~ 'ñia'r', co' ja' ii' seeng' i 'gøng'gui laco' ír' i nicuø'r~ júu^ quiá'r~ 'ñia'r'. ¹⁴ Jò e lab júu^ e cacuø'r' dsea` do ie~ jò mi~ cajíñ'- lala: "E jáb', jneab~ nijmigüean' n 'nú' jogui nijmee~ e niliseeng' i 'leáang~ dsea' sijú'." ¹⁵ Jò mi~ ca'íng' 'lii~ yáa'~ Abraham e júu^ jò, jòba' cajéem'bre e féng' dsíir' e nijmiti~ Fidiée~ lajii'~ e nicajíñ'-; jò mi~ cangf' jò, ca'ím' 'lii~ yáa'~ Abraham lajii'~ e nicajíng'- Fidiée~ e nicuø'~ reiñ' lami~ jééng'gui do. ¹⁶ Co' mi~ cuø' doñí' ii' dsea` júu^ quiá'r~ e líng~ e nijmitir~, jòba' e jò jmóor' fí' quini~ jaang'gui dsea` i niing~gui laco' ír'. Jò mi~ cuø' dsea` júu^ quiá'r~ fí' quini~ jaang' dsea` i niing~gui, jòba' la guíim' 'né~ nijmitir~ e júu^ quiá'r~ do. ¹⁷ Jò co' Fidiée~ cali'íiñ~ e cacuø'r' júu^ quiá'r~ condséeb' fí' quini~ jaléng' i dsea` i nisi'íing^ e ni'íng' jalé' e nicajíñ'- lami~ jééng'gui e nicuø'~reiñ' do, jòba' cacuø'r' júu^ quiá'r~ fí' quini~ 'ñia'r' e ja' quí'- jmíi~ fa' e nijgiéeng~gui lajii'~ e nicajíñ'- lami~ jééng'gui e nicuø'r' jaléng' dsea', jogui dseáng'- 'né~ e guiab' dsíir' e nijmitir~ jalé' e jò e ja' jmisiíiñ~ jii'~ cóo'. ¹⁸ Jò la'eáang' cóo'~ e tú- íing~ júu^ na e cacuø' Fidiée~ e ja' jmisiíiñ~ jii'~ cóo' jogui e já'- lí' cajo, co' dseáng'- ja' quiebre júu^ adsee~, jòba' la'eáang' cóo'~ e tú- íing' júu^

na nitab~ dsi'naa' e íbre nito' fñiñ` jneaa~aa', jogui nisitab~ dsi'naa' cajo e ni'íng'~naa' lajii'~ e catñ~naa' e sijeeng~naa' e nicuø'r~ jneaa~aa' lí' laco'gui jii'~ júu^ e nicacuø'r~ jneaa~aa' lami~ jéeng'gui. ¹⁹ Jo la'eáng' cõo'~ e júu^ ta~ dsi' na nitée~naa' teá' fí' guiú~ cõo'~ Dsea' Jmáang~ jogui nitab~ dsi'naa' cõo'~ dsea` do cajo; jo e jo lí' lafa' 'lo'^ ñi^ quía'- cõo` móo' e quíng' dsea` teá' fí' 'ni' jmiñi'^ e laco' nijé~ tii~ e móo' do. Jo nitab~ dsi'naa' cõo'~ Jesús, jo íb` dsea` i nicangíng' fí' lafa' 'mi' e íi', jogui lana dob guiiñ~ fí' lí' laniing~ 'gøng' quía'- Fidiée' fí' ñifi'. <sup>20</sup> Co' job e fí' e caneáa' Jesús lami~ jéeng'gui e laco' cuøøng' e niguié'~naa' dseáng'~ fí' quini' ée^ lí' guing~ Fidiée', jo lajoba' cangñiñ' e óor' ta' 'goo' e ca'uíñ~ i jmidsea` dsea` féng' i laniing~ gui quí~ii' car' ngongñi jmiñ' lí' laco'gui calíng~ i jmidsea` i sii' Melquisedec ie~ maliñ'gui do.

7

Jesús líiñ' i jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui lí'^ laco'gui la calíng~Melquisedec

¹ Jo i Melquisedec na calíñ~ dseata~ dsea` féng' fí' cõo' fii' e calisí Salem ie~ lami~ jéeng'gui eáang', jogui calíñ~ cajo jmidsea` laniing~ quía'- Fidiée' dsea` guing~ ñifi'. Jo ie~ jo i 'líi' yúu'~ quí~ii' Abraham do ni'iuuiñ~ fí' e jaiñ' fí' lí' cangór~ fí' jee~ 'nii' fí' lí' calí'r~ jaléng' dseata~ dsea` féng' i seeng' fí' fii' lí' jié'; jo lajee' job cangó~ Melquisedec e cangojmijíng' neiñ' jo cajmigüeam'^bre cajo; ² jo mi~ cangí e jo, i yúu'~ Abraham do cacuø'r' i Melquisedec do cõo' lajee' guí~ íng'~ jalé' e calí'r~ jee~ e 'nii' do. Jo i Melquisedec la guóng' "jaang' dseata~ dsea` féng' i íi' í' laco' catíng~"; jogui co' líiñ' dseata~ dsea` féng' quía'- e fii' do e sii' Salem e guóng' "juguiú~ júu^ røø", joba' cajo sii'bre "jaang' dseata~ dsea` féng' i quie' juguiú~ júu^ røø". ³ Jo jii'~ cõo' ja' e ñi' dsea' quía'- i Melquisedec do fa' i~ calíng~ niquíar^ jogui i~ calíng~ tiquíar^ jogui i~ jaléng' 'líi' dsea' cøøng'~ quía'r~ caguaang~gui cajo; o'gui ñi' dsea' lí' cangáang' i Melquisedec do o'gui lí' cajúñ~. Jo latab~ líiñ' jmidsea` laniing~ lí'^ laco'gui la líng' i Jõo' Fidiée' camíng'~ do e latab~ líiñ' jmidsea` dsea` féng' i laniing~gui.

⁴ Jo lana quie'na' cuante, dsea` rú'naa', jial tí' laniing~ calíng~ i Melquisedec do e j'gui 'líi' yúu'~ quí~ii' Abraham cacuø'r' dsea` do cõo' lajee' guí~ íng'~ quía'- lajalé' e calí'r~ jee~ 'nii' mi~ catíñ' cõo'~ jaléng' dseata~ dsea` féng'. ⁵ Jo lí' laco'gui la fé' e júu^ quia' ta' e casée' Moi~ maliñ'gui eáang' e lajii'~ dsea' i teáang'~ jee~ 'lé' dsea' Israel i sii' Levíbing' cuøøng' líng' jmidsea', jo lajii'~ dsea' íbing' i sea' fí' quía'- i ni'íng' quía'- jaléng' dsea' góor' cõo' lajee' guí~ íng'~ lajalé' e sea' quíaiñ', doñi' fa' e jaléng' i dsea' do líiñ' dsea'

siju˘ 'lii˘ yáuu˘ Abraham lí˘ laco'gui la líiĩ˘ yaaiĩ˘ cajo. ⁶ Jo dsu˘ i Melquisedec do ja˘ líiĩ˘ dsea˘ siju˘ 'lii˘ yáuu˘ Leví, dsu˘ ca'ím˘ bre coo˘ lajee˘ guí˘ íng˘ quia˘˘ lajalé˘ e calí˘ 'lii˘ yáuu˘ Abraham, jogui cajmigüeam˘ bre cajo. Jogui téé˘ óóna˘ cajo e i 'lii˘ yáuu˘ Abraham dobing˘ i ca'íng˘ jalé˘ júu˘ lajii˘ e cajíng˘ Fidiée˘ e nicuó˘ reiĩ˘. ⁷ Jo jii˘ jaang˘ ja˘ cuóøng˘ jíng˘ e o˘ lajo e júu˘ la: Niing˘ gui jaang˘ dsea˘ i jmigüeang˘ jaang˘ dsea˘ rúng˘ laco'gui i dsea˘ i jmigüeang˘ ír˘ do. ⁸ Jo jaléng˘ jmidsea˘ quia˘˘ dsea˘ Israel líiĩ˘ siju˘ quia˘˘ 'lii˘ yáuu˘ Leví, jo ím˘ bre quia˘˘ dsea˘ góor˘ coo˘ lajee˘ guí˘ íng˘ quia˘˘ lajalé˘; jo dsu˘ mí˘ nití˘ í˘ e nijúuiĩ˘, joba˘ júum˘ bre jóng lí˘ laco'gui doñi˘ ii˘ dsea˘ jmgüi; jo dsu˘ lí˘ laco' fé˘ fí˘ ní˘ jì quia˘˘ Fidiée˘ e lafa˘ seem˘ bi i Melquisedec do lati˘ lana. ⁹ Joba˘ laco˘ cuóøng˘ fe˘ ee˘ e jaléng˘ jmidsea˘ i líng˘ dsea˘ siju˘ Leví, dsea˘ íbing˘ íng˘ lana lajii˘ e coo˘ lajee˘ guí˘ íng˘ e catíiĩ˘ do, jo lí˘ lafa˘ e caquíib˘ jaléng˘ i jmidsea˘ do e jo e catíng˘ i Melquisedec do ie˘ lami˘ caquíí yáuu˘ Abraham quia˘˘ dsea˘ do. ¹⁰ Jo e jáb˘, ja˘ mí˘ calisém˘ bi i Leví do ie˘ jo ie˘ lami˘ cacuó˘ Abraham i Melquisedec do coo˘ lajee˘ guí˘ íng˘ lajii˘ e catíiĩ˘ do; dsu˘ cuóøng˘ fe˘ ee˘ e jobi lafa˘ níquie˘ Abraham mijú˘ quia˘˘ jaléng˘ dsea˘ sijur˘ i niliseeng˘ cøøng˘ gui, co˘ i Leví do líiĩ˘ jaang˘ dsea˘ siju˘ dsea˘ do.

¹¹ Jo jaléng˘ dsea˘ Israel cangíiĩ˘ jalé˘ e júu˘ quia˘˘ ta˘ quia˘˘ Fidiée˘ la'eáang˘ coo˘ jaléng˘ jmidsea˘ i líng˘ dsea˘ siju˘ Aarón i líng˘ siju˘ yáuu˘ Leví do cajo. Jo faco˘ e ta˘ e cajmée˘ jaléng˘ i jmidsea˘ do íng˘ ta˘ e íng˘ dsee˘ e laco˘ liguiúng˘ dsea˘ fí˘ quini˘ Fidiée˘, joba˘ ja˘ 'neáng˘ jmidsea˘ i jíeng˘ gui faco˘ lajo; dsu˘ dseáng˘ la guíim˘ 'neáng˘ jaang˘ gui jmidsea˘ lí˘ laco˘ calíng˘ Melquisedec, jo o˘ laco˘ líng˘ i jmidsea˘ siju˘ Aarón do. ¹² Co˘ mí˘ jmisiíng˘ dsea˘ lajii˘ ta˘ óo˘ jmidsea˘, joba˘ 'né˘ jmisiim˘ bre cajo lajii˘ e júu˘ quia˘˘ ta˘ quia˘˘ r˘. ¹³ Jo uii˘ quia˘˘ Fii˘ naa˘ fé˘ fí˘ ní˘ jì quia˘˘ Fidiée˘ e dsea˘ í líiĩ˘ siju˘ quia˘˘ coo˘ gui 'lé˘ dsea˘ quia˘˘ dsea˘ Israel; jo jii˘ jaang˘ dsea˘ ja˘ i mí˘ calíng˘ jmidsea˘ fí˘ jee˘ e 'lé˘ jo lami˘ jéeng˘ gui. ¹⁴ Jo nitab˘ dsi˘ naa˘ e Fii˘ naa˘ Dsea˘ Jmáang˘ cajár˘ fí˘ jee˘ 'lé˘ dsea˘ Israel i sii˘ Judá, jo ja˘ cajár˘ fí˘ jee˘ 'lé˘ dsea˘ Israel i sii˘ Leví; jogui nine˘ bi˘ røø˘ cajo e Moi˘ ja˘ cajíĩ˘ jii˘ coo˘ uii˘ quia˘˘ e 'lé˘ dsea˘ Judá do ie˘ lami˘ cafér˘ uii˘ quia˘˘ jaléng˘ jmidsea˘.

¹⁵ Jo eáang˘ gui nita˘ dsi˘ naa˘ røø˘ lana coo˘ jalé˘ e nicafá˘ a na, co˘ nicagüem˘ i jmidsea˘ dsea˘ féng˘ i laniing˘ gui do i cøøng˘ laco˘ i jmidsea˘ Melquisedec do, jogui i quíng˘ jee˘ 'lé˘ lí˘ jíé˘ laco˘ gui jee˘ 'lé˘ dsea˘ Leví. ¹⁶ Jo Fii˘ naa˘ calíiĩ˘ jmidsea˘ dsea˘ féng˘ i laniing˘ gui dsu˘ o˘ uii˘ laco˘ ta˘ huí˘ e 'né˘ güi˘ ír˘ jee˘ dsea˘ siju˘ quia˘˘ dsea˘ Leví, co˘ calím˘ bre jmidsea˘ dsea˘ féng˘ i laniing˘ gui dsu˘ la'eáang˘ coo˘ e 'gøng˘ quia˘˘ e seeĩ˘ do e ja˘

tóo` jmĩ ni'íng̃. <sup>17</sup> Co' lalab fé' Fidiée' fi' ni' jì' quiá'r- e éeiñ` dsea` do:

Jo car` ngongh̃ jmĩb~ oo'- ta~ e lin' jmidsea` dsea` féng' i` laniing-gui

lí' laco' calíng̃ i` jmidsea` i` sii` Melquisedec ie~ malh̃ gui do.

¹⁸ Jo Fidiée' cab' caguiar' jalé' e júu^ quiá' ta~ e cacuø'r' Moi~, co' e júu^ jo jo' ta~ íng̃ jogui jo' bí' sea` quiá'- cajo fa' e nijmé- e nileáng` dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r-. <sup>19</sup> Jo jalé' e júu^ quiá' ta~ e calíng' Moi~ ie~ lami~ jéeng'gui do ja` caqui' jmĩ fa' e cajmée` e caliséng` dsea` cøøng` cõo'~ Fidiée' dseáng'- laco' sí'í'. Jo dsu' lana nisea` cõo` e nita~ dsí'naa' e 'gøng'gui e laco' nijmicõo'~ jneaa'aa' e niñíng'na' e nilisee-naa' cøøng` cõo'~ Fidiée'.

²⁰ Jogui cajo Fidiée' cacuø'r' júu^ ta~ dsí' quiá'- e júu^ jo la'eáang` cõo'~ júu^ quiá'r- e cacuø'r' ñia'r' ie~ lami~ cajín'- e Jesús ni'uíñ- jmidsea` dsea` féng' i` laniing-gui. Dsu' i` jmidsea` caguiaang-gui do ja` cacuø' Fidiée' júu^ quiá'r- ñia'r' e ni'uíñ- do lajo. <sup>21</sup> Jo Fí'naa' Jesús ca'uíñ- jmidsea` dsea` féng' i` laniing-gui uí' e cacuø' Fidiée' júu^ quiá'r- ñia'r' lí' laco' la fé' fi' ni' jì' quiá'r- lí' fé' lala:

Fí'naa' cacuø'r' júu^ quiá'r- ñia'r' e 'né' niliti~

jo ja` quí'- jmĩ fa' e nijgiéeng-gui e júu^ jo.

Co' lalab fé' cuaiñ~ quiá' i` Jõor' camíng' do:

“Car` ngongh̃ jmĩb~ líng' 'na' jmidsea` dsea` féng' i` laniing-gui lí' laco' la líng' i` Melquisedec do.”

²² Jo co' Fidiée' cacuø'r' e júu^ quiá'r- ñia'r' do, joba' nitaa- dsí'naa' e Jesús tí' nir~ e júu^ tigua' catí tú- do e 'gøng'gui laco'gui júu^ e cacuø' Fidiée' lami~ jéeng'gui do. ²³ Jo jaléng' i` jmidsea` caguiaang-gui do cajúm-bre mi~ catí oor~ quiá'r-, joba' i` jiém' caguá' éé^ quiá'r-. <sup>24</sup> Jo dsu' Jesús latab~ seeñ~, joba' latab~ líñ jmidsea` dsea` féng' i` laniing-gui, jo uí' joba' jo` 'neáng-gui jmidsea` i` jiéng'gui i` ni'íng' éé^ quiá'r-. ²⁵ Jo co' lajob líng' Jesús, joba' la'eáang' íbre cuøøng' e leaiñ- jaléng' dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'ñ- lata~ e laco' niliseeñ` cøøng` cõo'~ Fidiée', co' car` ngongh̃ jmĩb~ seeñ` e laco' mi'r' Fidiée' cuaiñ~ quiá'- jaléng' dsea`.

²⁶ Joba' Jesús líñ dseáng'- i` jmidsea` dsea` féng' i` laniing-gui do i` 'neáng-naa' do, co' íbre dsea` caneáar' fí' e laco' cuøøng' nilisee-naa' cøøng` cõo'~ Fidiée'. Jo dseáng'- dsea` güeam' líng' dsea` do fí' quini~ Fidiée', jo jí' cõo` dsee- ja` táaiñ~, jogui ja` líñ laco' la líng' dsea` dsee- dsea` qui'. Jo lana dob niguiñ~ fí' ñifi' lí' lí' dsée' éé^ laco' guing~ Tiquiá'r' Fidiée'. ²⁷ Jo Jesús ja` líñ laco'gui i` jmidsea` caguiaang-gui i` caliséng' lami~ jéeng'gui do, co' jaléng' jmidsea` i` laco' jmĩ laco' jmĩb~ 'né' jngáñ- jaléng' jó' e quiá'- nicuóñ- Fidiée',

jō lajōba' ni'ling̃ dseẽ quiá'r- la'uiĩ, jō mĩ ning̃ jō, 'né-
 nijmé-guir e laco' ni'ling̃ dseẽ quiá' jaléng' dsea' rúñ'. Dsua'
 Jesús cōō̃ née'ba' 'né' e cajáng' 'ñia'r' e laco' ni'ling̃ dseẽ
 quiá'- dsea' jmigü̃ latã. ²⁸ Jō jalé' e júu^ quiu' tã e ca'ing'̃
 Moĩ do dsea' dseẽ dsea' qui'bing' guíng'̃ ĩ ĩ ni'uíng̃ jmidsea'
 laniing̃; jō e júu^ e cacuø Fidiéé̃ 'ñia'r' do e café'r' mĩ cang̃ e
 cacuø'r' Moĩ jalé' e júu^ quiu' tã do lamí̃ jéeng'gui, jō dsua'
 cōō̃ e júu^ e café' Fidiéé̃ doba' ca'náaiñ̃ ĩ Jōor' cam̃ing'̃
 do e laco' ni'uíñ̃ jmidsea' dsea' féng'̃ ĩ dseáng'̃ laniing̃-gui
 ĩ dseáng'̃ latã ée' tã røø' cōō̃ lajalé' e cang̃iñ̃ quiá'-
 Tiquiá'r' Fidiéé̃.

8

Jesús ca'uíñ̃ jmidsea' dsea' féng'̃ ĩ laniing̃-gui quí-ii'

¹ Jōba' fñ̃-guñ̃ 'ná', dsea' rú'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang̃,
 e lab e uiing̃ e niing̃-gui eáang' quiá'- lajiĩ e júu^ e síi'naa'
 'ná', e Jesúsbing' líng'̃ ĩ jmidsea' dsea' féng'̃ ĩ laniing̃-gui
 quí-ii', jōgui íb' cajo ĩ niguiing̃ lana fí ñifí' lí' lí' dsée' laco'
 guing̃ Fidiéé̃ dsea' laniing̃ 'gøiñ'. ² Jō guiiñ̃ fí jō e éer' tã
 e líiñ̃ jmidsea' dsea' féng'̃ ĩ laniing̃-gui, cō' fí jōb dseáng'̃ lí'
 lí' ée' já'- quiá'- Fidiéé̃ fí lí' cajméer' 'ñia'r' jō o' fí lí' cajmée'
 dsea' jmigü̃.

³ Jō jaléng' jmidsea' laniing̃ si'neaaiñ̃ e nicuør- lajiĩ feá'-
 e catiing̃ Fidiéé̃ jōgui e nijngáiñ̃ jaléng' jó' e laco' nicuøiñ̃
 dsea' do; jō lajōb lí' cōō̃ Fí'naa' Dsea' Jmáang̃, cō' la guíim'ba'
 'né' líng̃ ee' nicacuør' fí quini' Fidiéé̃ uiĩ dseẽ quiá'-
 jaléng' dsea' jmigü̃. ⁴ Jōgui faco' ír' táam'bir fí jmigü̃ la, jōba'
 ja' quí'- jmñ̃ jóng e líiñ̃ jmidsea' faco' lajō, cō' fí jmigü̃ la
 niseem' jmidsea' ĩ cuøøng' lí' cuø' feá'- fí quini' Fidiéé̃ lí'
 laco'gui e tã e caquiú' Fidiéé̃ e cajme' Moĩ fí nĩ jì quiá'r'.
⁵ Cō' jalé' tã e cajmée' jaléng' ĩ jmidsea' do fí jmigü̃ la,
 rúm'jiu lí' laco'gui la lí' fí ñifí, cō' cajméer' lajō fí jmigü̃ la
 e lí' laco' cuø lí' e quiá'- jial dseáng'̃ lí' fí ñifí. Jō nine'baa'
 røø' e jalé' e la e lico' cuø lib̃; dsuco' iẽ malí' gui do, iẽ lamí'
 caquiú' Fidiéé̃ tã quiá'- Moĩ e nijméiñ̃ cōō̃ 'núu' 'mi' fí lí'
 jmiféng' jaléng' dsea' Israel Fidiéé̃, jō iẽ jō casí'r- Moĩ lala:
 "Moĩ, quie' cuente røø', jō jmée' e 'núu' jō lí' laco'gui jiĩ e
 nica'ée' e 'nu' e fí yá' mó' Sinaí do." ⁶ Jō dsua' Jesús ĩ líng'
 jmidsea' dsea' féng'̃ ĩ laniing̃-gui quí-ii' do, íb' dsea' ĩ nica'ing'
 e tã e 'gøng'gui eáang' laco'gui e tã quiá'- jaléng' jmidsea' ĩ
 seeng' fí jmigü̃ la; cō' dsea' íb' ĩ caneáa' fí e laco' cuøøng' e
 dseáng'̃ niliseeng' dsea' jmigü̃ cøøng' cōō̃ Fidiéé̃ latã. Jō
 cajméer' lajō la'eáang' cōō̃ e júu^ e cajmirø' Fidiéé̃ cøøng'gui
 do, cō' e jō 'gøng'gui laco'gui e júu^ tigua' e cacuø'r' Moĩ lamí'

jéeng'gui do. Jo e júu e cajmirór` cøøng`gui do lí' coo júu tii`
fií e guiá`gui, co' eáang'gui cuø e ta` dsí' dsea`.

⁷ Jo faco' cali'íng` ta` dseáng'` laco' si'í' e júu` tigua` la'uii`
e cacuø Fidiée` malií`gui do, joba' jo` cali'né`gui jóng e júu`
tigua` e cacuø Fidiée` cøøng'gui do faco' lajo. ⁸ Jo dsu' mi`
calilí` Fidiée` e ja` jíi` jaléng'` i dsea` quiá'r` do e júu` tigua`
la'uii` quiá'r` do, joba' cajmiquím'` dsíir` cóoíñ` do, jo lalab
cajín` fi' ni` jì quiá'r`:

Lalab fá`a: Niguiéeb` jmíi` mi` nicuøø`ø jaléng'` dsea` Judá
cóo`gui jaléng'` dsea` Israel caguaaang`gui coo`gui júu`
tigua` e 'míi`.

⁹ Jo e júu` tigua` e 'míi` e nicuøø`ø i dsea` í`
e jiéb` lí' laco' e júu` tigua` la'uii` do e cacuøø`ø jaléng'`
dsea` áang' quiá'r`

mi` cacá`a nifi` quiá'r` e ca'uøøn`re fi' ni` guóo` uó`
quiá` dsea` Egipto;

jo dsuco' jaléng'` i dsea` áang' quiá'r` do ja` calinúu'r` lajii` júu`
tigua` e cacuøø`øre do,

joba' ca'náam` 'ñiá`a quiá'r` jóng.

¹⁰ Jo e lab e júu` tigua` e 'míi` e nicuøø`ø dsea` Israel mi`
niguiéé` e jmíi` jo:

Nicuøø`ø jaléng'` i dsea` í` e laco' ni'í` dsíir` røø` lajii` júu` quiu`
ta` quié`e

jogui e ni'íñ` car` ngocáng` dsíir` jalé` e júu` jo cajo.

Jogui dsea` do nijmiféiñ` jnea`,

co' jii` jneab` niliin`n Fidiée` quiá'r`,

jogui jii` íb` nilíng` dsea` quié`e cajo.

¹¹ Joba' ie` jo jo` 'né`gui fa' e nijmeá`gui dsea` júu` rúíñ` jial
laco' nijmicuíñ` jnea`,

co' lajiiim` dsea` nilicuíñ` jnea` ie` jo,

nañí` fa' líiñ` dsea` niing` osi ja` líiñ` lajo é.

¹² Jo ie` jo ni'íim`baa dsee` quiá'r` uii` quiá` jalé` e ga` e
nicajméer`,

jo jo` nijmiguiéng'gui dsii` jalé` dsee` e nica'éer` lamí`
jéeng'gui.

¹³ Jo mi` féi` Fidiée` e nicuør` e júu` tigua` e 'míi` do, joba'
cuø lí` jóng e nicadseáb` bí` quiá` e júu` tigua` e la'uii` do e
cacuør` lamí` jéeng'gui do; jogui jalé` e niyáú` jogui e jo` ta`
íng`, capí`ba' 'né`gui quiá` e tí lí` ni'íng` congua`.

9

Jial lí' fi' lí' jmiféng'` dsea` Fidiée`

¹ Jogui lanagui fií`guíi` 'nú`, dsea` rú`naa' dsea` quiá` Dsea`
Jmáang`, e mi` cacuø Fidiée` e júu` tigua` quiá'r` lamí`
jéeng'gui do, jo cacuør` e júu` jo e laco' jial`né` jmé` dsea` mi`

jmiféiñ' Fidiée', jo jalé' e jo 'né- jmér- fí cōō` dsíí' 'núú' 'mi' e cajme' yaang~ dsea` jmigüí. ² Jo e 'núú' 'mi' do quiéng' tú- jnáng', jo e jnáng' la'uii' do, fí job li~ si' e ñí^ cunée' e fí lí- téel~ candíí^ e coo' do; jo fí job cajo fí lí- si' cōō` mes' fí lí- née' iñí^ güeang'^ e catíng- Fidiée'. Jo e jnáng'~ la'uii~ la sii' Êē^ lí- Güeang'^ quiá'- Fidiée'. ³ Jo e jnáng'~ e catí tú- quiá'- e 'núú' do líí' cōō'~ cōō' 'mi' fé' e niguó'^ e íí' e fí dsíí' 'núú' do, jo e fí dsíí' job li~ sii' Êē^ e Laniing- Güeang'^ quiá'- Fidiée'. ⁴ Jo e fí jo sea` cōō` nife' e líí' cōō'~ layaang~ cunée', jo fí job li~ jír sū; jo fí quiá'- job cajo si' e guóó' e fí lí- téel~ júu^ tigua' quiá'- Fidiée' e caráaiñ' lami~ jéeng'gui do, jo e guóó' jo sibé' dse' cōō'~ layaang~ cunée'. Jo e fí dsíí' guóó' do iū~ cōō' dsuu~ e líí' cōō'~ layaang~ cunée'; jo e fí dsíí' job li~ si'ma' capí'^ e maná e cacuø' Fidiée' jaléng' dsea` Israel mi~ cangiñ' do fí ní- guóó' uø- quiú'. Jo fí dsíí' guóó' job cajo fí lí- si'ma' e 'ma'u' quiá'- 'líh' yúu' Aarón e ca'iée'tu má'^ quiá'- calé' catú-; jogui e fí dsíí' guóó' job cajo li~ iū e cuu~ e lí- toō' júu^ tigua' quiá'- Fidiée' e cacuø' malii~gui do. ⁵ Jo e fí ní- e guóó' e sibé' cunée' do teáng- gáng- i dsí~ cuéé', jo e fí nú'- lí- dsí~ cueiñ' do cuø' lí- e dob seeng' Fidiée', jogui e fí nú'- job cajo fí lí- íng^ dsee- quiá'- dsea. Jo dsu' lana jo` ngüí lí' fa' 'né- gui e nifí- guí 'nú' dseáng' la'uiing~ cuaiñ~ quiá'- jalé' e jo.

⁶ Jo mi~ tí lí- cató' e guia' dsea` guiá- lajalé' e ni'né- e fí dsíí' 'núú' 'mi' do, joba' jaléng' jmidsea` nicuøøm` dsitáiñ'~ jóng lacoō` jmü~ lacoō` jmü~ e fí e jnáng'~ la'uii~ quiá'- e 'núú' 'mi' do e laco' niguiár- guiá- lajii'~ e feá'- e catíng- nicuø'r- Fidiée'. <sup>7</sup> Jogui e jnáng'~ lí- catí tú- quiá'- e 'núú' 'mi' do dseáng'~ lajii'~ jmidsea` laniim- bing' i cuøøng' lí í e fí dsíí' jo cōō` née'~ lacoō` jii; joba' mi~ tí lí- nití- í' e ní'ír e fí jo, 'né- e níquiér' feá'- e líí' cōō'~ jmi~ jó' núu^ e laco' nicuø'r- Fidiée', jo lajoba' dsea` do ní'iñ- jalé' dsee- quiá'- i jmidsea` do ñia'r' cōō'~ gui jalé' dsee- quiá'- jaléng' dsea` góor' caguaang- gui mi~ éeiñ' dsee- e ja' lílír^ lajo. <sup>8</sup> Jo cōō'~ jalé' e na, la'eáng' cōō'~ Jmiguí quiá'- Fidiée' ba' jmicōō'~ jneaa'aa' e laco' line'naa' e ja' mí' sea` fí e ngíng' dsea` e catí dsíí' Êē^ lí- Laniing- Güeang'^ do lajee' e jmáang' ta~ e fí lí- líí' jnáng'~ la'uii~ do. <sup>9</sup> Jo lajalé' e la cuø' cōō' lí- quiá'- jial líí' lana; dsuco' jalé' e calí- e fí dsíí' 'núú' 'mi' do; fa' jaléng' jó' i cajíng' jmidsea` fí quini' Fidiée' cōō'~ gui jalé' e feá'- e jié'gui e cacuø'r' Fidiée', jo dsu' jalé' e jo ja' quíí~ jmi~ fa' e niliguiá- dsíí' dsea` i jmiféng' Fidiée' cōō'~ jalé' e feá'- do dseáng'~ laco' si'í' fí quini' dsea' do. <sup>10</sup> Co' jalé' e quí- táng' dsea` fí quini' Fidiée' la'eáng' e júu^ tigua' la'uii~ do e cacuø' dsea` do lami~ jéeng'gui do, dsu' e jo quiu' ta~ jii'~ quiá'- jalé' e jmóob' dsea', fa' jalé' e gø' dsea` cōō'~ gui jalé' e í' dsea` osi jalé' e jié'gui é, e laco' niliguiá- dsíí' dsea` laco' si'í' fí quini'

Fidiéé; jo dsu' jalé' e jo líng^ ta~ jíí~ cartí mi~ nicuó~ Fidiéé e júu^ tigua~ e 'mí~ do.

11 Jo dsu' lana nicagüem~ Dsea` Jmáang~ e nilíiñ i jmid-sea` dsea` féng' i laniing~gui e laco' nijmicóo'r~ jneaa'aa' e niñíng'naa' jalé' e guiá~ e sí'í'naa' quiá~ Fidiéé. Jo e fí' lí' éer' e ta~ 'goo' e cangíiñ do, fí' job lí' 'göng'gui jogui niing~gui cajo, co' o' dsea` jmigüi i cajme', o'gui cajme'r' cóo~ e sea' fí' jmigüi cajo. 12 Dsu' lanagui nicangím Dsea` Jmáang~, joba' dob niguiñ~ e fí' Éé^ lí~ Laniing~ Güeang^ do dsu' o' uíi~ e cacuør' fí' quini~ Fidiéé jmi'øøng~ jo'chí'^ osi jmi'øøng~ güitá^ jiuung~ é, co' cangím bre fí' jo dsu' la'eáang' e cacuør' jmi'øøiñ~ 'ñia'bre, jo lajoba' calí'r~ e nileáang'naa' jee~ dsee~ quí'ii' lata~. 13 Dsu' e jáb~, e lajee~ e jmáang~ ta~ e júu^ tigua~ la'uii~ e cacuø Fidiéé lami~ jéeng'gui do, ie~ lami~ jmáang~ ta~ jalé' jmi'øøng~ güitá^ jiuung~ cóo~gui jo'chí'^ colíng~gui cóo~ fa' quiá~ jaang' güitá^ iee~ mi~ níngf e cáng'ne' fí' nife', joba' cóo~ jalé' e jo seab'jiu capí'^ bí e laco' nijláb~ Fidiéé dsee~ quiá~ dsea', jo lajoba' niliguiúíñ~ lajee~ cateá' fí' quini~ dsea' do. 14 Jo e já~, e jalé' e jmi'øøng~ jó' do óob'jiu bí, jo dsu' e jmi'øøng~ Dsea` Jmáang~ 'ñia'r' do dseáng~ eáang'gui laniing~ 'göng' jogui eáang'gui óo' bí cajo, co' dseáng~ conguiab' íng~ dsee~ quí'ii' fí' quini~ Fidiéé lata~. Co' la'eáang' cóo~ Jmiguí quiá~ Fidiéé e sea' lata~ do, Dsea` Jmáang~, dsea' ja' dsee~ røøiñ jíí~ coo, cajáng' 'ñia'r' e cajúíñ~ jogui cacuør' jmi'øøiñ~. Jogui la'eáang' e jmi'øøiñ~ do calilí'^naa' e jo' 'né~ nijmó'guí' jíí~ coo' e lami~ quí' títng'naa' jmoo~naa' do e sí' jíí~ fí' 'mó~, jo lajoba' cuøøng' nijmó'oo' dseáng~ laco' iing~ Fidiéé i dsea' i seeng' car' ngongí' jmií~.

15 Jo la'eáang' e cajáng' 'ñia' Dsea` Jmáang~ e cajúíñ~ fí' dse' crúu^, joba' niseab' fí' quí'ii' e nilisee~naa' cøøng' cóo~ Fidiéé la'eáang' cóo~ e júu^ tigua~ e 'mí~ do, jo lajoba' ni'íng~ e iihuí' e catí~naa' do uíi~ jalé' dsee~ quí'ii' lí'^ laco' la fé' fí' ní' e júu^ tigua~ la'uii~ do. Jo la'eáang' cóo~ e cajúng~ Dsea` Jmáang~ do, joba' jalém' dsea' i nicaguíng' Fidiéé i ni'uíng~ dsea' quiá'r~ cuøøng' e nilí'r' e ni'íñ jalé' e guiá~ e catíiñ~ lí' laco'gui jíí~ júu^ e nicacuø Fidiéé lami~ jéeng'gui do. 16 Jo faco' jaang' dsea' iíñ~ níngíñ~ jalé' e sea' quiá'r~ fí' jaguó' jaang'gui dsea' mi~ níngf e nijúuiñ~, dsu' ja' cuøøng' e ni'íng' i dsea' í jalé' e jo lajee~ e seem'bi i dsea' i nicuó~ do, co' jang' 'né~ lita~ dsí' song nicajúng~ i dsea' i nicuó~ e do, joguiba' nicuøøng' e níngíng~ fí' jaguó' i dsea' i catíng~ do. 17 Co' ja' bí sea' e níngíng~ fí' jaguó' i dsea' i catíng~ jalé' e jo lajee~ e seem'bi i dsea' i nicuó~ do, dsu' mi~ níngf e nijúum~ i dsea' i nicuó~ do, joguiba' nisea' fí' e ni'íng' i dsea' i catíng~ do. 18 Jo co' lajob lí', joba' e júu^ tigua~ e cacuø' Fidiéé dsea' lami~ jéeng'gui do la guím' 'né~ jmi'øøng~

jó' núu' e laco' sea' bí' quíá' fí' quini' Fidiée'. ¹⁹ Jo ie' malií' do Moi' cajme'r' júu' jaléng' dsea' góor' dsea' Israel jalé' júu' quíu' ta' quíá' Fidiée' e 'né' nijmitiñ' do fí' quini' Fidiée'; jo mi' cangí' e café'r' e júu' jo, joba' cacár' coo' sii' e silíng' e 'ñúu' ñi' yúu', jo cajgiéer' jmi' jó' núu' e nisicang' cóo' jmi' fí' ni' li' too' júu' quíá' Fidiée' e cajme'r' do, jogui' cajgiéer' bre quíá' lajiing' dsea' do cajo. ²⁰ Jo mi' cató' e jo, lalab' cajíng' Moi' casí'r' jaléng' i' dsea' góor' dsea' Israel do: "E jmi'øøng' la cuø' e tí' ni' e júu' quíá' Fidiée' e cacuø'r' jneaa' aa' e dseáng' 'né' e nijmiti'baa'." ²¹ Jogui' ca'ée' bi' Moi' e jmi'øøng' do cajo fí' dsí' e 'núu' 'mi' güeang' li' jmiféng' dsea' Fidiée' cóo' gui' fí' ni' jalé' e jmáang' ta' e fí' dsí' 'núu' do. ²² Jo lí' laco' la fé' júu' quíu' ta' quíá' Fidiée' e cajme' Moi', e cóo' lajii' jmi'ba' ligüeang' lí' doñi' ee'; jogui' cajo ja' quí' jmi' ni'íng' Fidiée' dsee' song ja' catuu' jmi'øøng'.

La'eaang' e cajúng' Dsea' Jmáang' fí' dse' crúu', joba' laang'naa'jee' dsee' quí'ii'

²³ Jo e 'núu' 'mi' güeang' li' jmiféng' dsea' Fidiée' cóo' jalé' e jmáang' ta' fí' dsí' jo lí' lafa' rúm' jiu' cóo' jalé' e sea' fí' ñifi' fí' li' guiing' Fidiée', jo jalé' e sea' e fí' dsí' 'núu' do ligüeang' cóo' jmi'øøng' jó' núu'; jo dsu' jalé'gui' e sea' fí' ñifi' quíá' Fidiée' dseáng' lajib' nigüeang', joba' 'né' jmi' e 'gøng'gui' laco' jmi' jó' núu'. ²⁴ Jo dsu' Fí'naa' Dsea' Jmáang' ja' ca'ír' fí' Ée' Laniing' Güeang' quíá' e 'núu' 'mi' e cajme' dsea' jmigüí, co' e 'núu' jo lí' jii' lafa' coo' e li' e sea' fí' ñifi' fí' li' Laniing' Güeang' quíá' Fidiée'. Co' Dsea' Jmáang' dseáng' fí' ñifib' li' caguiéiñ', jo lana dob' niguiiñ' cóo' Fidiée' e mi'r' dsea' do uii' quí'ii'. ²⁵ Jo lacoo' jii' lacoo' jii' jaléng' jmidsea' laniing' quíá' dsea' Israel 'né' e dsitáaiñ' e fí' Ée' li' Laniing' Güeang' quíá' e 'núu' 'mi' do e dsijii'r' jmi' jó' núu' fí' quini' Fidiée'. Jo dsu' ja' cajmée' Dsea' Jmáang' laco'gui' cajmée' i' jmidsea' í, co' coo' ya'ba' ca'í' dsea' do fí' Ée' li' nigüeang'gui' fí' ñifi' e cacuø'r' jmi'øøiñ', jo ja' ca'ír' jmigui' ya'. ²⁶ Co' faco' lajob' lí', joba' jmiguiab' ya' catí' jóng' e cajúng' Dsea' Jmáang' ie' lamí' catiroo' jmigüí' faco' lajo; dsu' lajee' lana jo cartí' mi' niguiá' jmigüí, coo' née'ba' dseáng' cagüéng' dsea' do fí' jmigüí' la, jogui' coo' néeb' cajo e cajáng' 'ñia'r' e cajúñ' e laco' ni'íng' congua' jalé' dsee' quíá' dsea' jmigüí. ²⁷ Jo co' coo' née'ba' e júung' jaléng' dsea', jo mi' ningí' jo, niguilíñ' fí' quini' Fidiée' e laco' nitidsí' í' quíá'r' uii' quíá' jalé' e nicajméer' lajee' ie' lamí' seeng'guir' fí' jmigüí' la, ²⁸ jo lajob' Fí'naa' Dsea' Jmáang' coo' née'ba' sí'íiñ' quíá' Tiquíá'r' Fidiée' e cajáng' 'ñia'r' e cajúñ' e laco' congua' ca'íiñ' jalé' dsee' quíá' i' fíng' dsea' jmigüí. Jo mi' nijáa'tur' fí' jmigüí' la calé' catú', jo nijáar' fa'

e nijúung-tur uíi~ dsee- quíá~ dsea` jmiǵüí, co' nijáa`bre dsu' e jaleaañ~ jaléng` dsea` quíá'r- i nisijeeng` ír` i nisita` dsíi' e nigüéeng-tur calé` catü-.

10

¹ Jo e júu^ quíu' ta~ quíá~ Fidiée` e cajme' Moi~ do cuø' li- e laco' liñi`jia dsea` jalé' e guiá- e nidsijéé` cøøng`gui, dsu' o' dseáng'- jial laco' líi' e jo. Jøba' jalé' e feá'- e cuø' jaléng` i jmidsea` do lacoø` jii` lacoø` jii` ja` quíi~ jmí~ fa' dseáng'- e niliguiá- dsíi' dsea` dseáng'- laco' síi' fí' quini` Fidiée`. <sup>2</sup> Co' faco' e júu^ quíu' ta~ quíá~ Fidiée` do dseáng'- e já'- quíi~ jmí~ e ni'íing- jalé' dsee- quíá~ dsea, jøba' jo` í- dsíi' dsea` jóng e líiñ' dsea` óo` dsee-, jogui nitá`bre cajo e nicuør- jmí~ jó' núu^ uíi~ dsee- quíá'r- faco' lajo. <sup>3</sup> Jo uíing~ e dsicar' e jmí~ jó' núu^ do fí' quini` Fidiée` lacoø` jii` lacoø` jii` e líi' laco' jmiǵuíeng' dsíir' lacoø` jii` e líim`bir dsea` óo` dsee-. ⁴ Co' dseáng'- e jáb'-, e jmí~ güitá` jiuung~ do cóo~gui jmí~ jaléng` jo`chíi^ dseáng'- ja` quíi~ jmí~ fa' e ni'íing- jalé' dsee- quíá~ dsea` jmiǵüí.

⁵ Jo co' ja` quíi~ jmí~ yaang~ e jmi'øøng- jó' do e ni'íing- dsee- quíá~ dsea, jøba' mi' cagüéng- Fíi'naa' Dsea` Jmáang- fí' jmiǵüí la, lalab casí'r- Tiquiá'r^ Fidiée`:

Jo co' ja` tí' óo' 'nu' e jii' dsea` jmi'øøng- jó' 'líi~ fí' quini'`
o'gui e jii' dsea` líi^ doñi' ee' feá'- e laco' jmi'féiñ' 'nu',
jøba' 'nu' nicacuøø~ jnea~ ngúu' táan`n cóo~gui jmi'øøng-
e laco' nijmitii- lajii~ e iing~ 'nu', Fíi'i Fidiée`.

⁶ Jo co' ja` tí' óo' 'nu' mi' jíng` dsea` jó' núu^ i nicacáang- fí' nife'
osi jalé' feá'- e jíé'gui e cuø' dsea` 'nu' e laco' ni'íin'-
dsee- quíá'r-,

⁷ jøba' lalab cafá'- a: "Lab cagüén- n fí' jmiǵüí la e laco' nijmi-
tii- jii~ laco' iing~ 'nu', Fíi'i Fidiée`,

líi^ laco'gui la fé' fí' ni~ jii' quíi- lí' fé' cuaiñ~ quíé- e."

⁸ Jo nicajíng'- Dsea` Jmáang- e ja` iing~ Fidiée` o'gui tí' dsíir' e jii' dsea` jmi'øøng- jó' núu^ fí' quini'` o'gui jalé' feá'- quíá~ jaléng` jó' i nicacáang- fí' nife' e laco' ni'íing- dsea` do dsee- quíá~ dsea. Jo cajíñ'- lajo doñi' fa' e lajòb ta~ quíu' fí' ni~ jii' quíá~ Fidiée` e cacuør' Moi~ ie~ malíi~gui do, e dseáng'- lajòb guíng` 'né- jmé- dsea` jmiǵüí. ⁹ Jo cajím`bigui Dsea` Jmáang- cajo e casí'r- Tiquiá'r^ Fidiée` lala: "Teaa~, lana lab nicagüén- n fí' jmiǵüí la e laco' nijmee~ e dseáng'- jii~ laco' e iing~ 'nu'." Jo laco' cuøøng` fe'ee' e mi~ cagüéng- Dsea` Jmáang- fí' jmiǵüí la, caséer' coø` e guiá-gui jogui e 'gøng`gui eáang` cajo, jogui cab' ca'naang` e feá'- e lami~ quíi'- táng` dsea` jmóor` lami~ jéeng`gui do. <sup>10</sup> Jo uíi~ e Dsea` Jmáang- nicajmitir~ lajii~ e iing~ Fidiée` e cajáng` 'ñia'r' coø` née~ e cajúíñ- fí' dse'

crúu e laco' ni'íng dsee quí-ii' lata~, joba' uíi~ e jo Fidiée~ nicajméer e nilí'naa' dsea' guiúng fí' quini~.

¹¹ Jo lajalém' jmidsea` quía'- dsea' Israel quí'- tñiñ e dsijiñ' jón' fí' quini~ Fidiée~ laco~ jmi~ laco~ jmi~; jo jmóor' lajo, co' lajob júu^ tigua~ e cacuø' Fidiée~ ír' lamí jéeng'gui. Dsu' jalé' e jmóor' do, ja' quí'- jmi~ fa' e ni'íng jalé' dsee e røng dsea' jmi~gü. ¹² Jo dsu' Dsea' Jmáang-gui cajáng' 'ñia'r' e cajúñ- co~ néel' 'ñiab' carta~ róo' jmi~gü, jo e jo íng^ ta~ e ni'íng dsee quí-ii' lata~. Jo mi~ cangf e cajméer e jo, cangám'-bre jóng jo cangogüear' lí' lí' dsée laco' guing~ Tiquiá'r' Fidiée~ fí' ñiff-. ¹³ Jo fí' job niguiñ~ lana e sijeeiñ e Tiquiá'r' Fidiée~ nijmé e nijmi'gó jaléng' dsea' i' ní' ní- quía'r- jogui e nisí' jaléng' dsea' do uó' jnir' fí' quiniñ~ e laco' nijmiféng'neiñ'. ¹⁴ Jo co~ néel' 'ñia'ba' cajáng' 'ñia'r' e cajúñ- e laco' ca'íñ- dsee quía'- jaléng' dsea' jmi~gü, jo lajoba' cajmigüeang'neiñ' laco' sí'f' fí' quini~ Fidiée~ car`ngongí jmi~. ¹⁵ Jo lalab tí' ni' Jmiguí quía'- Fidiée~ e jáb'- e júu^ la mi~ fé' lala:

¹⁶ Jo lalab jíng'- Fí'naa' Fidiée~:

Jo e lab e júu^ tigua~ e 'mí- e nijmiøø- co~ jaléng' dsea' Israel mi~ niguié e jmi~ jo:

Nicuøøø jaléng' dsea' quí-e e niliñir' jalé' júu^ quí' ta' quí-e,

jogui nijmee~ e e nijmér- núu'-bre jalé' e júu^ jo laco' sí'f'.

¹⁷ Jo dseáng'- jo' nijmigüéng' dsii- jalé' dsee e nica'éer' fí' quini-

co~'gui jalé' dsee e nica'éer' co~' jaléng' dsea' rúñ',

co' dseáng'- latab~ ni'íñ~n jalé' e dsee- jo.

¹⁸ Jo co' dseáng'- congüiab' nica'íng- Fidiée~ jalé' dsee~, joba' dseáng'- jo' 'né- fa' ee' líng~ feá'- niji'-gui dsea' fí' quini~ dsea' do e laco' ni'íñ- jalé' dsee-.

Nicuøøng e ningüñg'naa' fí' Ée' Laniing- Güeang' quía'- Fidiée~

¹⁹ Jogui lana fí' guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quía'- Dsea' Jmáang-, e co~' e jmi'øøng- Dsea' Jmáang- e catu~ fí' dse' crúu mi~ cajúñ- cuaiñ quí-ii', la'eáang' co~' e joba' lana nisea' fí' quí-ii' e nicuøøng e ningüñg'naa' e ja' 'gó'naa' jii~ capí' fí' Ée' lí' Laniing- Güeang' fí' lí' guing~ Fidiée~ fí' ñiff-.

²⁰ Co' la'eáang' e cajáng' 'ñia' Dsea' Jmáang- e cajúñ- fí' dse' crúu uii~ quí-ii', joba' nicanéaa'bre co~' fí' 'mí- e laco' cuøøng e ningüñg'naa' fí' lí' guing~ Fidiée~, co' cajéb' e lafa' 'mi' e sijní fí' jo. ²¹ Jo co' Jesús ca'uíñ- i jmidsea` dsea' féng' i laniing-gui quí-ii' i niquié nifí quía'- lajaléng' dsea' quía'- Fidiée~, <sup>22</sup> joba' madsiquiéng'naa' co~' Fidiée~ car`ngocáng' dsí'naa' jogui e nita~ dsí'naa' e dseáng'- nijmitib~ dsea' do

jalé' júu^ quiá'r'. Jo madsiquiéeng'naa' cóo'~ Fidiéé' cajo e jo` røø~naa' dsee~ jogui e nilí'naa' lafa' dsea' sijgíng^ cóo'~ jmíi'.
 23 Jo dseáng'~ teáb' 'né~ téé~naa' fí' guiá~ lí~ nitée~naa' cóo'~ Dsea' Jmáang~, e dseáng'~ ta~ dsí'naa' e jáb'~ júu^ quiá'~ dsea' do, có' dseáng'~ nijmitib~ Fidiéé' lajji'~ júu^ quiá'r' e nicacuø'r' jneaa~aa' lamí~ jéeng'gui do. 24 Jo 'né~ nijmí'úum'bíi' jial e nijmicóo'~naa' jaléng' dsea' rú'naa' e nijmí'neáaiñ' rúíñ' jogui jial e nijmér~ jmang'~ e guiá~. 25 Jo fíi'~guíi' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~, e ja' dseeng' fa' e nijmí'naang~ yee~ee' e ja' seáang'~ rú'naa' lí'~ laco' jmóo' i líing~ dsea', có' o' lajo e 'né~ jmó' jneaa~aa'; có' lí' lí' 'né' e nicuøø'~gui bí' rú'baa' e laco' ja' nitá'~' fí' lí' nitée~naa' cóo'~ Dsea' Jmáang~, jo eáang'gui 'né~ jmi'úung'naa' e jo lana, có' ninee~ jøø'baa' e nijaquíem' e tí' lí' nigüéeng' tu Fíi'naa' Dsea' Jmáang~ fí' jmigüi' la calé' catú'.

26 Jogui fón'n 'nú', dsea' rú'naa', e song la ee~bíi' dsee~ e guita~ dsí'naa' mí~ cangí e nicalicuíng'naa' Dsea' Jmáang~, joba' jo` sea' feá'~ jóng e laco' cuøøng' e ni'íng~gui jalé' e dsee~ jo fíng song jmoo~naa' lajo. 27 Có' song la ee~bíi' dsee~, joba' eám' nisijéé' qui'~ii' lajji'~ iihuí' e nicuø' Fidiéé' mí' tí' lí' niquidsir' í' quiá'~ lajaang' lajaang' dsea' mí' nibíiñ~ jaléng' i dsea' i 'ní' ní' quiá'r' fí' lí' coo' j' e ja' tóo' jmíi' yá'. 28 Jogui nine~baa' e mí' jaang' dsea' ja' jmitir~ laco' catíng~ e júu^ quiá' ta~ quiá'~ Fidiéé' e cajme' Moi~, jogui song seeng' gáng~ si gaang' dsea' i tí' ní' quiá'~ lajji'~ e dsee~ e ca'éé' i dsea' do, joba' dseáng'~ ja' m'í' seab' jóng, có' dseáng'~ ja' fí'lb^ 'né~ júung~ i dsea' do uí'~ e dsee~ e nica'éer' do. 29 Jo dsu' iihuí' eáang'guib ni'íng' jaléng' i dsea' i jmóo' ta' 'ní' níng~ i Jóo' Fidiéé' camíng'~ do cóo'~gui jaléng' i dsea' i ja' jmi'gó' e jmi'øøng~ dsea' do cóo'~gui jaléng' i dsea' i fé' ga' uii~ quiá'~ Jmiguí quiá'~ Fidiéé' e 'neáang' jneaa~aa' do cajo. Có' la'eáang' cóo'~ e jmi'øøng~ dsea' dob e jmita~ dsí'naa' e júu^ tigua' e 'm'íi~ e cacuø' Fidiéé', jogui la'eáang' cóo'~ e jmi'øøng~ dsea' dob cajo e caligüeang'~naa' fí' quini' Fidiéé'. 30 Jogui nine~baa' e lalab cajíng'~ Fíi'naa': "Jneab~ dsea' catíiñ~ n e ni'íi' i' laco' catíng~ jogui e niquíi'~ táa' lí'~ jialco' eé' dsea'." Jogui cajím'~ biguir cajo: "Níá'baa dsea' niquidsii' í' quiá'~ jaléng' dsea' jmigüi'." 31 Jo dseáng'~ eám' ga' ni'í' fø' quiá'~ jaléng' i dsea' røøng' dsee~ mí' ní' fí' Fidiéé' i seeng' car' ngongíi' jmíi' í' quiá'r'!

32 Jogui jmiguiéng' áa'na' cajo e ie~ mí' tá' já' calíng~na' júu^ quiá'~ Dsea' Jmáang~, jmiguii' íng'~ iihuí' ca'íng'~na', lifa' cajmee~ba' té'na' cóo'~ jalé' e jo, jo ja' calitúng~ óo'na' lajji'~ fí' lí' niteáang~na' cóo'~ Dsea' Jmáang~. 33 Jo ie~ jo, i líing~ 'nú' gab' café' dsea' uii~ quiá'na' jogui gab' cajmeáng' dsea' 'nú' fí' quini' fíi' cajo. Jo mí' cangá~ dsea' quiá'~ Dsea' Jmáang~

ἰ caguaang⁻gui e dsing^{ing}-na' lajo, joba' caquim[^]bre cajo e ca'íñ' iihuí'. ³⁴ Jogui eáam' calí⁻ fí⁻ líng⁻na' jaléng' dsea` rúng<sup>^</sup>na' dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang<sup>-</sup> ἰ cajníng<sup>-</sup> fí' dsí' 'nuñí' ie<sup>~</sup> jo, jogui ja` calíng⁻na' fí'í[^] mi[~] cajmée` dsea` ἱἱ jalé[^] e sea` quií<sup>-</sup>na', co' niñí<sup>^</sup>ba' guiá<sup>-</sup> e fí' ñifib<sup>-</sup> nisijé<sup>e</sup> jalé<sup>^</sup> e jlo<sup>^</sup> quií<sup>-</sup>na' e ja` quí⁻ jmi[~] fa' e ni'íng⁻. ³⁵ Joba' fí⁻ 'nú[^] lana e teá[^]gui síng[^] yaang[~]na' e ja` jmitúng[^] óo[^]na' lajii[~] fí' niteáang⁻na', dsuco' la'eáang[^] cóo[^] e joba' e ni'íng[^]na' jalé[^] e jlo[^] e nicuó[^] Fidiée[~] 'nú[^] mi[~] nití⁻ í[^] lajo. ³⁶ Jogui fí⁻guí[^] 'nú[^] e la guím[^]ba' 'né⁻ e cóo[^] e féng[^] óo[^]ba' 'né⁻ nijmití[^]na' lajii[~] e iing[~] Fidiée[~] e nijmée[^]na', jo lajoba' cuóøng[^] e ni'íng[^]na' lajii[~] e nijíñ⁻ e nicuó[^]r⁻ 'nú[^] lamí[~] jéeng[^]gui. ³⁷ Co' lalab fé[^]r' fí' ni[~] jì quiá[^]r⁻:

Jō dseáng⁻ lajee[~] lajminá⁻ nijáa[^]tu fí' jmigüí[^] la ἰ sí[^] nijáa[^], jo jo[^] fa' dseáng⁻ lí^{ing}-guir eáang[^].

³⁸ Jō doñí[^] ἱἱ dsea[^] ἰ jmóo[^] lajii[~] e iing[~] jnea[~],

joba' niliseeiñ[^] la'eáang[^] e já⁻ líiñ[^] júu[^] quié⁻ e;

jō dsu[^] song[^] ἱἱ dsea[^] ni'náng[^] 'ñia[^]r' lajii[~] fí' lí[~] nisiñ[^] cóo[^] jnea[~], joba' jnea[~], Fidiée[~], ja[^] íaang[^] dsii⁻ cóo[^] ἰ dsea[^] í jóng.

³⁹ Jō dsu[^] jneaa[~]aa' ja[^] lí[^]naa' dsea[^] ἰ jmi'náng[^] yaang[~] e fí' guiá⁻ lí[~] nitée⁻naa' cóo[^] Dsea` Jmáang⁻ e laco' nibíng⁻ Fidiée[~] jneaa[~]aa' fí' lí[~] 'lí[^]; dsuco' jneaa[~]aa' nilí[^]naa' dsea[^] ἰ nita[~] dsí[^] cóo[^] Fidiée[~], joba' dsea[^] do nileáiñ⁻ jneaa[~]aa' jee[~] jalé[^] dsee⁻ quí⁻ii' la'eáang[^] e já⁻ lí[^]naa' júu[^] quiá[^]r⁻.

11

Jial lí[^] mi[~] dseáng⁻ já⁻ líng[^] dsea[^] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~]

¹ Jō e laba' fí⁻guí[^] 'nú[^], dsea[^] rú[^]naa' dsea[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang⁻, e mi[~] jaang[^] dsea[^] dseáng⁻ já⁻ líiñ[^] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~], joba' dseáng⁻ nitab[~] dsí[^]r' jóng e nijmitib[~] dsea[^] do jalé[^] júu[^] e sí[^]reiñ[^], jogui dseáng⁻ lafa' nica[^]ím[^]bre lajii[~] e nicamí[^] do nañí[^] fa' ja[^] mí[~] ní[^]rer. ² Jō eáam' cali[^]íáang[^] dsí[^] Fidiée[~] cóo[^] jaléng[^] 'lí[^] dsea[^] áang[^] qui⁻naa' uí[^] e jáb⁻ calíng⁻ jaléng[^] dsea[^] do júu[^] quiá⁻ dsea[^] do.

³ Jō uí[^] e já⁻ lí[^]naa' júu[^] quiá⁻ Fidiée[~], joba' nitab[~] dsí[^]naa' e la'eáang[^] cóo[^] júu[^] quiá⁻ bre cajmée[^]r' lajalé[^] e sea[^] fí' la'úng⁻ fí' jmigüí[^], jō lí[^] laco' cuóøng[^] fe[^]ee' e lajalé[^] e ne[~]naa' lana ca'uíng⁻ cóo[^] jalé[^] e ja[^] cuóøng[^] ne[~]naa'.

⁴ Jō ἰ dseañu[^] ἰ calisí[^] Abel ἰ caliséng[^] malí[~]gui eáang[^], la'eáang[^] e jáb⁻ calíiñ[^] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~], joba' cacuó[^]bre dsea[^] do cóo[^] feá⁻ e guiá⁻gui laco[^]gui e feá⁻ e cacuó[^] ἰ rúíñ[^] ἰ calisí[^] Caín do, jō ca[^]ím[^] Fidiée[~] ἰ Abel do e líiñ[^] jaang[^] dsea[^] ἰ ja[^] røøng[^] dsee⁻, jogui ca[^]ím[^] bir lajii[~] e cacuó[^]iñ[^] do cajo. Jō ja[^] e lí[^] e malí[~]b[~] eáang[^] nicajúng⁻ ἰ Abel do, dsu[^] sea[^] bi[^] júu[^] quiá[^]r⁻ latí[^] lana la'eáang[^] e jáb⁻ calíiñ[^] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~].

⁵ Jogui la'eáang' e jáb' calíng' júu^ quiá' Fidiée' i dsea` i calisí Enoc i caliséng' mali~gui eáang', joba' condsée' cató' Fidiée' dsea` do fí ñiff' e jii' ja` cajúñ'. Jo co' condséeb' cangáñ' fí ñiff', joba' jo` ii` cangá' gui quiá'r' mi~ cangí jo. Jo lí^ laco' la fé' fí ni~ jì' quiá' Fidiée', e lajee' e ná' gui nitó' dsea` do ír' fí ñiff', jmang' e cali'iaáng' dsí' Fidiée' cajmээр'. ⁶ Jogui ja` quí' jmii~ e nijmó'oo' e nili'iaáng' dsí' Fidiée' song ja` já' lí^ naa' júu^ quiá'r', co' doñí' ii` dsea` i iing~ nijáng' yaang~ fí jaguó' Fidiée', jang' 'né' e jáb' niliñ' e dseáng' seem' dsea` do, jogui e cuø'bre jmang' e guiá' jaléng' i dsea` i cuø' bí yaang~ i iing~ nijmicuíng' ír'.

⁷ Jo lajob cajo i 'lii~ yáu~ i calisí Noé, la'eáang' e jáb' caliñ' júu^ quiá' Fidiée', joba' jáb' caliñ' mi~ cajíng' Fidiée' e nidsijée' jalé' e iihuí' e nijaquíéng' e jii' ja` mí' ñí' dsea` jééng'gui, jo Noé cajmээр'bre náu'r~ lajjii' júu^ quiá' Fidiée' ie~ jo, jo cajmээр' coo' móo' dsée' e ni'í' fí ni~ jmii' lí^ laco'gui la ta~ e caquiá' Fidiée' e nijmér', jo cóo' e job nilí'r' nileáiñ' jaléng' dsea` sinúu^ quiá'r' mi~ tí' lí' nitú' e jmii' dsiing~ do. Jo co' jáb' calíng' Noé júu^ quiá' Fidiée', joba' dsea` ja` røøm' dsee' ca'uiñ' fí quini' dsea` do, jo dsu' jaléng' dsea` jmigüi' caguiaang'gui ca'naam'bre quiá' Fidiée' lata'.

⁸ Jogui 'lii~ yáu~ Abraham la'eáang' e jáb' caliñ' júu^ quiá' Fidiée', joba' cajmээр'bre náu'r~ mi~ cajíng' dsea` do e 'né' nitár' góor' jo nidsér' nidsigüear' fí guóo' uø' fí lí' huíi' fí lí' nicajíng' Fidiée' e nicuø' reiñ' lami~ jééng'gui. Joba' cagüi'í'bre e fí góor' do cóliing~ cóo' jaléng' dsea` sinúu^ quiá'r' cóo'gui jalé' e sea` quiá'r' e jii' ja` ñir' jie~ fí lí' ngóor'. ⁹ Jo la'eáang' e jáb' caliñ' júu^ quiá' Fidiée', joba' cangó'bre cangogüear' e fí guóo' uø' fí lí' cajíng' dsea` do lami~ jééng'gui e nicuø' reiñ' e nigüear' lafa' dsea` i jáa' fí lí' jíe'. Jo 'núu' 'mib' cajme'r' e caguár', jogui lajob calí' 'nu~ i jóor' i sii' Isáa' do jogui i guieer' i sii' Jacóo' do cajo, jo laji' huáang' i dseañu' na ca'ím'bre lajjii' e cajíng' Fidiée' e nicuø' reiñ' lami~ jééng'gui lí' laco' ca'íng' dsea` cóøng' quiá'r' cajo. <sup>10</sup> Jo i 'lii~ yáu~ Abraham do dseáng' lami~ sijeem'bre e nigüear' e fí fií' 'mii~ e ja` tóo' jmii' ni'íng' e cajíng' Fidiée' e nicuø'r' dsea` do. Jo 'ñiab' Fidiée' dsea` caguiaar' guiá' jogui cajme'r' e fií' jo.

¹¹ Jo la'eáang' e já' calíng' Abraham júu^ quiá' Fidiée', joba' caquí'bre jmii~ e caliséng' jóor' cóo' dseam' quiá'r' i sii' Sara, nañí' fa' eáam' nidseáaiñ' laji' huáaiñ' do. Jo lajob calí', co' dseáng' jáb' caliñ' e nijmitib' Fidiée' lajjii' júu^ e nicacuø' reiñ' lami~ jééng'gui. ¹² Jo ja' e lí' e eáam' nidseáang' 'lii~ yáu~ Abraham mi~ tí' lí' canaang' e liseeng' jóor', dsu' mí' cangígui lajo, i 'leáam' dsea` sijur' caliséng' lí' laco'gui la fíng'

núu' i sitóng' fí yú^ jmigüü' mi~ canuu, osi lí^ laco' la jmiguiá' too' e nee' 'ni' jmiñi^ e jüi~ ja` quüi~ dsea' jmü~ nijmi'ír^.

13 Jo jalém' i dsea' í cajúm-bre mi~ catí' í' lajo quía'- la-jaang' lajaaiñ, jo jüi~ ja' mi' ca'im'bir lajüi~ e cajíng'- Fidiée' e nicuø'-reiñ' do lami~ jéeng'gui. Jo co' jaléng' i dsea' do jáb'-caliñ- júu^ quía'- Fidiée', joba' lí' e lafa' ca'im'bre jalé' e jo; jo cóo'~ jalé' e jo cajmée' e íaam' dsír', co' calilí'bre e o' dseáng'- góor' fí jmigüü' la, co' lí^ cateá'ba' ngüng'tear fí jmigüü' la lafa' jaang' dsea' i iuung' fí. 14 Jo jaléng' dsea' i í dsí' e o' dseáng'- góor' fí jmigüü' la, joba' cuøb' li~ quía'r- e sijeem'bre e nidsiliñ' e fí fiñ' 'mü~ quía'- Fidiée'. 15 Co' faco' jaléng' i dsea' do guim~bi dsír' uui~ quía'- e fí li~ ca'uøøiñ' do, joba' caquim'-tur jóng e fí jo faco' mi~ cajméer' lajo. 16 Dsu' jaléng' i dsea' í eáang'guib cali'iñ' e nidsigüear' e fí fiñ' 'mü~ e jlo' eáang' quía'- Fidiée' e sea' fí ñiff-. Jo uing' e joba' Fidiée' ja' jáa' e i' líiñ' e líiñ' Fidiée' quía'- i dsea' do, co' nicagua'bre guíá' e fiñ' 'mü~ jo fí li~ nidsigüea' i dsea' quía'r- do lata~.

17 Jogui la'eáang' e jáb'- calíng- Abraham júu^ quía'- Fidiée', joba' calinuu'bre lajüi~ e cami' Fidiée' ír' mi~ cali'ing~ dsea' do e ñir' su dseáng'- nijmiti~ Abraham lajüi~ e nicajíng'- dsea' do e nijngáiñ'- i jóor' Isáa' do e laco' nicuøñiñ'- dsea' do. Joba' ie~ jo dseáng'- ni'í' ñijlii~ quía'r- e si'í^ nijngám'-bre i jóor' do, jo ja' e lí' e Fidiée' nicacuø' júu^ quía'r- lami~ jéeng'gui mi~ cajíñ'- lala: 18 "La'eáang' cóo'~ i jóo' Isáa' nab niliseeng' i fiñg' dsea' sijú' lí^ laco' júu^ quíe'- e cacuøø-ø 'nu' lami~ jéeng'gui." 19 Jo co' niñib' 'lii~ yúu' Abraham ie~ jo e quüi~ Fidiée' jmü~ nijmér- doñi' ee' jü'gui e nijmijí'r' jaléng' 'lii~, joba' lajob cuøøng' lí' fe'ee' quía'- i jóor' Isáa' do e lafa' cajíb'tuiñ' do, co' ja' cajúñ- ie~ jo, jo e jo lí' cóo' li~ e nidsijée' cøøng'gui.

20 Jogui la'eáang' e jáb'- calíng- i Isáa' do júu^ quía'- Fidiée', joba' cacuø'bre júu^ quía'r- i jóor' gáng- do i sii' Jacóo^ jogui i sii' Esaú e guiáb- nidsijée' quíañiñ' do.

21 Jogui la'eáang' e jáb'- calíng- i Jacóo^ do júu^ quía'- Fidiée', joba' lajee' e tí' li~ nijúuiñ-, cajmigüeam'bre lajaang' lajaang' i guieer~ i líng' jóo' Sé^ do, jo lajee' jo cajmiféiñ' Fidiée' e siñúuiñ' e cuó' 'ma'u' quía'r- do.

22 Jogui la'eáang' e jáb'- calíng- i Sé^ í júu^ quía'- Fidiée', joba' cajíñ'- casí'r- jaléng' dsea' sinuu^ quía'r- lajee' e niráaiñ' e tí' li~ nijúuiñ- e fí Egipto do e ni'uøm' jaléng' dsea' góor' dsea' Israel mi~ ningóo'gui jüi' lajo, jo nidsiliñ' fí guóo' uø- lí' nicajíng'- Fidiée' e nicuø'-reiñ' lami~ jéeng'gui. Jogui casí'-gui Sé^ jaléng' i dsea' sinuu^ quía'r- do e nicóo'biñ' do e móo' teáiñiñ' fí cóo' dsí' guóo' mi~ tí' li~ nitaiñiñ' fí e nidsiliñ' e fí jo, co' jo seeng' i Sé^ do mi~ nití- e í' jo.

23 Jogui la'eáang' e jáb' calíng' sejmii' Moi' júu' quiá' Fidiée', joba' ca'méem'bre i yuu' Moi' do quiá'r' lajee' gaang' si' mi' cangí' e caliséiñ' do; co' calilí'bre e Fidiéeb' caguíng' i yuu' do quiá'r', jogui ja' cajmi'gór' lajii' ta' caquiui' dseata' dsea' féng' ie' jo e 'né' nijúung' jaléng' yuu' siñuu' quiá' dsea' Israel.

24 Jogui la'eáang' e jáb' calíng' i Moi' do júu' quiá' Fidiée', joba' mi' tí' lí' cacuáiñ', ja' cali'iiñ' fa' e nifé' dsea' e calí' niquiá'r' i dseamí' i líng' jóo' dseata' dsea' féng' do, i dseamí' i cajmicuoo' quiá'r' jii' ie' latí' mi' cadséng' neiñ' do e fí' ni' gua' Nilo. 25 Jo ja' cali'iiñ' fa' e calíiñ' dsea' sinuu' quiá' i dseata' dsea' féng' quiá' Egipto do, jo cóo' dsea' góor' dsea' Israel cangotáaiñ', co' eáang'gui cali'iiñ' e ni'iñ' iihuú' lí' laco' la íng' dsea' góor' e lafa' e caliséiñ' juguiú' e nijmi'óor' cateá' jalé' e ja' dseeng' e sea' fí' jmigüi' la. 26 Co' ie' jo ca'f' dsíi' i Moi' do e guiú' guib' ni'uíng' quiá'r' e ni'iñ' iihuú' uii' e sijeeiñ' i dsea' i nising' Fidiée' i nileáang' ír' cóo'gui jaléng' i dsea' góor' dsea' Israel e lafa' e niliseeiñ' juguiú' e nijmi'óor' jalé' e jlo' e sea' fí' quiá' i dseata' dsea' féng' quiá' Egipto do; jo ja' cajméer' lajo, co' nitab' dsíir' e ni'im'bre lajii' e catíiñ' e nicuó' Fidiée' ír'.

27 Jogui la'eáang' e jáb' calíng' i Moi' do júu' quiá' Fidiée', joba' cagüi'í'bre cóo' jaléng' dsea' góor' e fí' Egipto do e jii' ja' lí'r' 'gó'r' doñí' fa' dsíng' caliguíng' i dseata' dsea' féng' do; jo ja' caquiíiñ' tucaiñ' fí' lí' nisiñ', co' núu'bre cajméer' laco' sí'f' júu' quiá' Fidiée' lí' laco' cuóong' fe'ee' e fa' dseáng' lanab' níiñ' i Fidiée' i seeng' car' ngongí' jmii'. 28 Jogui la'eáang' e jáb' calíiñ' júu' quiá' Fidiée' ie' jo, joba' cóo' jmii' nú'gui e ni'uóíñ' cóo' jaléng' dsea' góor' e fí' Egipto do, cajmée'bre núu'r' júu' quiá' Fidiée' mi' caquiui' dsea' do ta' quiá' lajaléng' dsea' Israel e nisúuiñ' capí' jmí' jó' núu' fí' dse' jn'f' quiá'r' lajaang' lajaaiñ', jo lajoba' ja' nijúung' i jiuung' siñuu' la'uii' quiá'r' do mi' tí' lí' níngíng' i dsea' mojjí' i nijngáng' jaléng' i jiuung' siñuu' la'uii' quiá' dsea' Egipto lí' laco'gui la ta' caquiui' Fidiée' lami' jéeng'gui.

29 Jogui la'eáang' e jáb' calíng' dsea' Israel júu' quiá' Fidiée', joba' mi' tí' lí' ca'uóøiñ' fí' Egipto e cangotáaiñ' fí', jo lajee' teáaiñ' fí' cacuo'r' e jmiñí' e sii' mar Rojo lí' lafa' mi' ngir' fí' ní' guóo' uó' quiú'; jo co' ngolíng' dsea' Egipto e óom'bre dsea' do, jo dsu' mi' tí' lí' caguilíng' i dsea' Egipto e nicuá'r' e jmii' jo, jo lajee' e níngolíiñ' guiá' jóob' jmiñí' mi' cajgó'r' jmii', joba' conguiab' cajúíñ' lajiiñ' jóng.

30 Jogui la'eáang' e jáb' calíng' dsea' Israel júu' quiá' Fidiée', joba' cangir' cóo' ya' laco' jmii' lajee' guié' jmii' fí' lacúng' lajíng' e iá' cüü' e ñí' eáang' e sí' lacúng' e fii' Jericó.

Jō mi~ catí e jmi~ guié~ do, jōb mi~ caquí~ e iá~ cuu~ do. ³¹ Jogui la'eáang' e jáb~ calíng~ i dseamf i calisí Rahab do júu^ quiá~ Fidiéé~, jōba' ja' cajúin~ colíng~ cóo~ i dsea' góor' i seeng' fí Jericó do mi~ tí lí~ calíng~ e fi~ jō; cō' i dseamf do guiáb~ ca'ín~ cōo' tú~ máng~ dsea' Israel i caguiling~ fí quiá~ lamí~ jéeng'gui i cangoquié~ cuente jial lí~ e fí jō. Jō i Rahab do lamí~ jmóor~ ta~ 'náng' 'ñia'.

³² Jō jmigui~bi sea` e 'né~ fi~ i 'nú' faco' dsitíng~ quié~ e lajo: fa' jalé~ júu^ quiá~ jaléng' i dsea' la i já~ calíng~ júu^ quiá~ Fidiéé~ ie~ malí~ gui eáang' do lí~ lajaléng' i dseañu' la: jaang' i calisí Gedeón cóo~ gui jaang' i calisí Barac jogui jaang' i calisí Sansón cóo~ gui jaang' i calisí Jefté jogui jaang' i calisí dseata~ Daví~ cóo~ gui jaang' i calisí Samuel, jogui jaléng' dsea' i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidiéé~ cajo. ³³ Jō la'eáang' e jáb~ calíng~ jaléng' i dsea' na júu^ quiá~ Fidiéé~, jōba' calí~bre jalé~ 'nií' e catiín~ cóo~ dsea' jiéng', jogui ca'í~bre í' røø' jee~ jaléng' dsea', jogui ca'ím~bre jalé~ e guiá~ e cajíng~ Fidiéé~ e nicuø~reiñ' lamí~ jéeng'gui, jogui caquí~bre jmi~ e caláaiñ~ e ja' cajmeáng' ie' ír' jii~ cōo' mi~ cangotáaiñ~ fí jee~ i jó' í. ³⁴ Jogui calisém~bi cajo i líng~ dsea' i caquí~ jmi~ i cayu' jì jō ja' cacáaiñ~ cóo~ e jì do, jogui calisém~bi i caquí~ jmi~ i caleáang' yaang~ e ja' cajúin~ cóo~ ñisü', jogui calisém~bi dsea' i caguá~ føng', jōba' dsea' laniim~ ca'uiñ~ quiá~ jalé~ jee~ 'nií' jogui calí~bre jaléng' dsea' i 'ní' ní~ quiá~r~ cajo. ³⁵ Jō calisém~bi jaléng' dseamf ie~ jō e la'eáang' e jáb~ calíñ~ júu^ quiá~ Fidiéé~, jōba' cangáb~tur e cají~tu jaléng' dsea' sinú~ quiá~r~ mi~ cangf e nicajúin~.

Jogui i líng~gui i dsea' i já~ calíng~ júu^ quiá~ Fidiéé~ do ca'ím~bre iihuí~ e eáang' cartí cajúin~, cō' cajmeáang~gui quiá~r~ e cajúin~ e laco'gui e nileáiñ~ ni~ 'mó~ fíng catár~ júu^ quiá~ Dsea' Jmáang~, cō' calilí~bre e guiá~guib nidsijéé' quiá~r~ mi~ nijí~tur calé~ catú~ fí ñiff~. ³⁶ Jogui i líng~ i dsea' do eáam' ga' ca'éé~ dsea' cóo~r~ cō' cartí cabøøng~neiñ' jogui caløøng~neiñ' cajo, jogui i líng~gui ca'ñung~ cóo~ ñí~ cadena, jogui i líng~gui cajo cangotáang~ fí dsí~ 'nuñí'. ³⁷ Jogui i líng~gui i dsea' i já~ calíng~ júu^ quiá~ Fidiéé~ do cajngab' dsea' quiá~r~ cóo~ layaang~ cuu~ osi cajméer~ tú~ 'náang~ dsea' do cóo~ ñí~ sieer~ é, osi cajúin~ e ca'íeiñ~ ñisü' é. Jogui calisém~bi i dsea' í cajo i ja' 'ga' lí caliseá~ jalé~ e 'né~, jogui cangir' fí la fí na e jii~ loo~ jó'ba' lí sîr~, jogui eáam' ga' cajmeáng' jaléng' dsea' ír', jogui cacuø~reiñ' iihuí~ e eáang' cajo. ³⁸ Jō jaléng' i dsea' í jii~ ja' catiín~ e nidsinguiñ~ jalé~ e iihuí~ do e fí jmigüi' la fí lí~ seeng' dsea' dsee~ dsea' qui', jō dsu' jaléng' i dsea' í eáam' ca'ín' iihuí~ e ngir' fí la fí na fí jee~ mó' jogui fí ni~ guóo~ uø~ quiú~, jogui e jar' fí ná~ lí sitá~ 'loo' cuu~ fí lí~ í~ quiá~ osi lacaang' lí~ sitá~ quiá~ fí 'náang~ uø~ é.

³⁹ Jō nañí fa' ca'ím' Fidiée' jaléng' i dsea` do e lúñí dsea` i ja` røøng` dsee` fí quinir` uíi` e jáb' calíñ` júu` quiá' dsea` do, dsu' jii` jaang` i dsea` do lajee` taaiñ` fí jmiçúu` la ca'íñ' lajii` e nicajíng' Fidiée` e nicuó' reiñ' lami` jéeng`gui quiá' e nisíñ` jaang` i nileáng` ír` jee` jalé` dsee` quiá'r` ; ⁴⁰ dsuço' Fidiée` nicagui'r` e guiá`-gui qui` jneaa`aa', jōba' jaléng' i dsea` i cajúng` lami` jéeng`gui do ja` mí ca'íñ' lajii` e nicajíng' Fidiée` lami` jéeng`gui e nicuó' reiñ' cartí mi` niñíng`naa' lajalé`naa' e nicajíng' Fidiée` e nicuó'r` jneaa`aa' lami` jéeng`gui.

12

Jesúsbing' i 'né` quie` nifí` qui`ii'

¹ Jō cō' fím' jaléng' dsea` quiá' Fidiée` i nicaliséng` ie` mali` do tíi` nir` fí quini`naa' lana jial dseáng' já' calíñ` júu` quiá' Fidiée` e car` ngocáng` dsír', jōba' jneaa`aa' lanagui` 'né` e nisée`naa' cab' jalé` e ja` dseeng` e jmóo` jii` qui`ii' jōgui jalé` dsee` e jníng` qui`ii' e ja` cuø` fí e nijmó`naa' e guiá`, jōgui 'né` e nijmi'úung`naa' e teá'gui nisíng`naa' lajii` fí guiá` lí` nité`naa' lí` laco' catíng` e nijmé` jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`. ² Jōba' fíi` i 'nú', dsea` rú`naa', e lí` laco' ca'ée` Jesús, lajōb` 'né` quie`naa' cuente e ni'ee`naa' cajo, cō' la'eáang` dsea` dobing' canaang` e já' lú`naa' júu` quiá' Fidiée`, jōgui la'eáang` íb` cajo i jmi'íe' e laco' sí'í` e já' lú`naa' do. Jō Jesús ja` caquúñ` tucaíñ' mi` ca'íñ' jalé` iihuú` lajee` e catáñ` fí dse` crúu` nañí fa' e eámam` ga` fí'í' quiá' jaléng' dsea` i júung` fí jō. Cō' niñí`bre e mi` ningf` e ni'íñ' e iihuú` jō, eámam` guiá` ni'uíng` quiá'r` ; jō e jáb', lajōb` calí, cō' lana dob` niguiñ` fí ñifi` lí` lí` dsée' laco' guíng` Tiquiá'r` Fidiée`.

³ Jō uíi` jōba' íi` óo`na' jalé` e guiá` e cajmée` Jesús lajee` e ga` cajmeáng' jaléng' dsea` dsee` dsea` qui` ír', jō uíi` jōba' ja` 'né` fa' e nijmifíng' yaang`na' o'gui fa' e nijmitúng` áa`na' e teáang`na' fí guiá` cōo'r`. <sup>4</sup> Cō' 'nú' ja` mí calíng`na' fa' e nicajúng`na' uíi` e cuø`na' bí` yaang`na' e ja` nijjúng`na' fí ni` dsee`. ⁵ Jōgui 'né` e tōob` áa`na' cajo jalé` e cajíng' Fidiée` fí ni` jì` quiá'r` e sí'r` jaléng' 'nú', dsea` líng`na' jōor', cō' lalab` fé'r` fí ni` e jì` jō:

Jōo`o, ja` jmoo`naan` mi` íi` 'goo` quií',

o'gui jmitúng` o' cajo mi` jín`n` 'nu`.

⁶ Cō' íb` jnea` 'goo` quiá' i dsea` i 'neáan`n,

jōgui røøb` quidsii` í' cajo quiá' i dsea` i líng` jōo`o.

⁷ Jōba' fíi` i 'nú' e ni'ím`ba' lajii` e 'goo` e íi` Fidiée`, jō lajōba' dsea` do nito' fím`bre 'nú' e líng`na' jōor'; cō' ja` jié` lí` seeng` jaang` jōo` dsea` i ja` íi` tiquiá' 'goo'. ⁸ Cō' song` Fidiée` ja` íi` 'goo` quií`na' mi` 'né` lajō lí` laco' jmóor` cōo' jaléng' jōor', jōba' cuøøng` fe`ee' jóng` e jaléng' 'nú' ja` líng`na' dseáng' jōo`

Fidiée˘ jóng. ⁹ Cɔ' ie˘ lami˘ jiuung˘naa' do, ðib˘ tiquí˘ii' 'goo' quí˘ii' laco' catúng˘, joba' jmi'goo˘baa're. Jo eáang˘gui˘b˘ 'né˘ e nijmi'goo˘naa' Tiquí˘ii' Fidiée˘ dsea˘ guing˘ ñifi˘ mi˘ ðr˘ 'goo' quí˘ii', jo lajoba' nilí˘naa' e nilisee˘naa' cøøng˘ cóo'r˘ lata˘. ¹⁰ Jo lajee˘ e seeng˘teáa' fí˘ jmigüú˘ la, ðib˘ tiquí˘ii' 'goo' cajo lí˘ laco' júú˘ e í˘ dsíir˘ e guiá˘gui quí˘ii'. Dsu' Fidiée˘gui ði˘bre 'goo' quí˘ii' e lí˘ laco' nilí˘fing˘ ta˘ quí˘ii' car˘ngongði˘ jmí˘, jo lajoba' ni'uíng˘naa' dseáng˘- dsea˘ guiúng˘ lí˘ laco' líiñ˘ 'ña'r˘. ¹¹ Dsu' e já˘, ja˘ cuø˘ e iáang˘ dsí˘naa' dseáng˘- ladsifi˘ mi˘ ði˘ Fidiée˘ 'goo' quí˘ii', cɔ' huúmm˘jia lí˘ lajee˘ jo; jo dsu' song ni'íng˘naa' e jo e ja˘ sée˘naa' dsee˘, joba' guiú˘b˘ ni'uíng˘ quí˘ii' jóng, cɔ' lajoba' e niñíng˘naa' e nilisee˘naa' juguiá˘ cóo˘ Fidiée˘ e jmoo˘naa' lajúú˘ e iing˘ dsea˘ do.

Dseáam˘ mi˘ ja˘ iing˘ dsea˘ núr˘ júu˘ quiá˘- Fidiée˘

¹² Jo fíi˘guú˘ 'nú˘, dsea˘ rú˘naa' dsea˘ quiá˘- Dsea˘ Jmáang˘, cuøø˘gui˘ bí˘ yaang˘na' e laco' ja˘ nilitúng˘ áa˘na' mi˘ í˘ óo˘na' e eáam˘ huúng˘ lajúú˘ e fí˘ guiá˘ lí˘ niteáang˘na', ¹³ jogui jmi'úung˘na' e teá˘gui nisíng˘na' e fí˘ jo, jo lajoba' cuøøng˘ e nijmicóo˘na' jaléng˘ i˘ dsea˘ rúng˘na' i˘ ja˘ 'goo' teáang˘ teá˘ e fí˘ guiá˘ jo e laco' teá˘gui nisíñ˘- fí˘ jo.

¹⁴ Jo jmi'úung˘na' e seeng˘na' juguiá˘ júu˘ røø˘ cóo˘ jaléng˘ dsea˘ rúng˘na', jogui jmi'úung˘na' cajo e laco' ja˘ nijiúng˘na' fí˘ ni˘ dsee˘, cɔ' júú˘ jaang˘ dsea˘ cuøøng˘ liseeiñ˘ cøøng˘ cóo˘ Fidiée˘ song ja˘ ni˘náng˘ 'ña'r˘ jee˘ jalé˘ dsee˘ quiá˘r˘. ¹⁵ Jo jmi'úung˘na' lajaléng˘na' e laco' ja˘ nitá˘na' lajúú˘ e guiá˘ e ngúng˘na' quiá˘- Fidiée˘. Jo ja˘ cuø˘ fí˘ yaang˘na' cajo fa' e nijmées˘na' guíng˘na' uii˘ quiá˘ jaléng˘ dsea˘ rúng˘na', cɔ' e jo lí˘ lafa' e nilíng˘na' cóo˘ onuu˘ e guií˘; cɔ' fíng˘ líng˘na' lajo, joba' dseáam˘ e ni˘lee˘na' quiá˘ jaléng˘ dsea˘ rúng˘na' jogui e nid-sicuáng˘gui˘ dsee˘ quí˘na' cóo˘ jaléng˘ dsea˘ caguiiang˘gui. ¹⁶ Jo júú˘ jaang˘ 'nú˘' jie˘ mi˘ 'lee˘na' e nigúng˘na' cóo˘ dsea˘ i˘ o˘ quí˘na', jogui jie˘ mi˘ jmoo˘na' e ja˘ nijmi'goo˘na' lajúú˘ ta˘ quia˘ Fidiée˘ lí˘ laco' cajmées˘ jaang˘ dseañu˘ i˘ calisí˘ Esaú ie˘ malí˘gui˘ eáang˘ mi˘ ja˘ cajmi'gór˘ lajúú˘ e catúññ˘ quiá˘- Fidiée˘; cɔ' i˘ dseañu˘ í˘ líiñ˘ siñu˘ la'uii˘ quiá˘ tiquiá˘r˘, jo dsu' catúbre e líiñ˘ lajo ie˘ lami˘ casiúññ˘ cóo˘ huí˘ e a˘ jmiñi˘. ¹⁷ Jo ñíb˘ 'nú˘' guiá˘ e mi˘ cang˘gui lajo, mi˘ cali'íng˘ tiquiá˘r˘ e nicuø˘-reiñ˘ lajúú˘ e catúññ˘ do dsu' uí˘ e líiñ˘ jóor˘ la'uii˘, dsu' ja˘ caqui˘- jmí˘ fa' e cali'ng˘guir e jo, cɔ' catúbre e líiñ˘ lajo lajúú˘ lami˘ jééng˘gui; jo nañi˘ fa' eáam˘ camir˘ jmi'ee˘ cartí˘ caqui˘r˘ ie˘ jo, dsu' jo˘ e mí˘ caliseá˘ quiá˘- lajúú˘ e cajmées˘ do.

¹⁸ Jo fíi˘guú˘ 'nú˘, dsea˘ rú˘naa' dsea˘ quiá˘- Dsea˘ Jmáang˘, e ja˘ caguiquiéeng˘na' fí˘ quini˘ Fidiée˘ laco'gui˘ cajmées˘ dsea˘ áang˘ quí˘naa' dsea˘ Israel ie˘ lami˘ cangoquiéeiñ˘ e fí˘ tíi˘ mó˘ Sinaí ie˘ lami˘ cangñiñ˘ e júu˘ quia˘ ta˘ quiá˘- Fidiée˘; cɔ' ie˘

jō e fí jee~ mó' do uøø` niing- jì jogui sibé' jní' e nuu` só' jogui e eáang' ñ` guí jogui e quie' güi'ñiá^ cajo; <sup>19</sup> jogui canúur- cajo jial tí' teá' ca'lii- lúu' trompé' jogui canúur- jial tí' teá' canú' luu~ Fidiée'. Jō jaléng' dsea` i canúu- luu~ Fidiée' ie~ jō camir' jmi'ee' e niqiuúm'- dsea` do lajji~ e fé'r' do, <sup>20</sup> cō' ie~ jō dseáng'- eáam' caføng' jaléng' i dsea` do mi~ canúur- e caquiú' Fidiée' ta' lala: "Doñi' ii' dsea` i nisí' ti~ e fí mó' la 'né- nijúum-bre cóo'~ layaang~ cuu~ osi cóo'~ ñisu' é, jō ja' e lí' doñi' fa' jaang' jó', lajob 'né- líng-ne' cajo." <sup>21</sup> Jō dseáng'- eáam' caføng' jaléng' dsea` áang' qui-naa' mi~ cangár- jalé' e jō, cō' jì'gui cartí' Moi- cajíñ'- ie~ jō e 'gó'r' cartí' jléeiñ'.

²² Jō dsu' jaléng' 'nú' ja' calíng- na' lajo, cō' niseab' fí' quí- na' e nigüiquiéeng' na' dseáng'- condsee' e fí' yú^ mó' Sión fí' dseáng'- li~ guing~ Fidiée' i seeng' car' ngongñ' jmii~, jō e fí' job li~ sií' Jerusalén 'mii- e sea' fí' ñifi' fí' li~ siseáng' i 'leáang- ángeles i jmiféng' Fidiée'. ²³ Jogui lana niseab' fí' quí- na' e niseáng' na' colíing~ cóo'~ jaléng' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang- i caliséng' ie~ malii~gui do jō i nitaang~ fí' ni' jì' quíá'- Fidiée' fí' ñifi'. Jogui cajo niseab' fí' quí- na' e nigüiquiéeng' na' fí' quini' Fidiée' i quidsí' í' laco' catíng- quíá'- jaléng' dsea' jmigüi'; jogui niseab' fí' quí- na' e niseáng' na' colíing~ fí' ñifi' cóo'~ jalé' jmiguí' quíá'- jaléng' dsea' i nicaláang- jee~ jalé' dsee- quíá', jō lana nilíiñ' dseáng'- laco' iing~ Fidiée' e líiñ'. ²⁴ Jō niseab' fí' quí- na' cajo e cuøøng' e niguiliing' na' dseáng'- condsee' fí' quini' Fidiée' fí' li~ niguing~ Jesús lana, i dsea' i caneáa' e fí' jō. Jogui íb' dsea' cajo i cacuo' jmi'øøng- e laco' sea' fí' quíá'- jaléng' dsea' lana e niliseeiñ' cøøng' cóo'~ Fidiée' la'eáang' cóo'~ e júu^ tigua' e 'mii- e cacuo' Fidiée'; cō' e jmi'øøng- Jesús do eáang'gui laniing- laco'gui e jmi'øøng- Abel i caliséng' ie~ malii~gui do.

²⁵ Jōba' fii' i 'nú', dsea' rú' naa' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang-, e contøøm- 'né- ñiing~ óo' na' e nijmée' na' núu' na' lajji~ júu^ e sí' Fidiée' jneaa' aa', dsuco' ne~baa' e ie~ malii~gui do jaléng' i dsea' i ja' calinúu' júu^ quíá'r- ja' caláaiñ- jee~ jalé' iihuí'. Jogui jneaa' aa' eáang'gui b' ja' quí' naa' jmii' fa' e nileáng' naa' jee~ jalé' iihuí' e catí- naa' song nijmó' naa' laang' naa' lajji~ e júu^ e sí' Fidiée' jneaa' aa' e cangüiñ' cóo'~ Joor' Jesús fí' jmigüi' la e jáa' tí' ñifi'. ²⁶ Jō ie~ malii~ do e luu~ Fidiée' do cajmée' e cajlé- guóo'~ uø- fí' mó' Sinaí, dsu' lanagui jíng'- Fidiée' e o' jii~ guóo'~ uø- nijmér- e nijlé-ty, cō' la quie' tí' yú' jmi'guíb' nijmér- e nijlé-. ²⁷ Jō mi~ fé' Fidiée' e nijmér- e jō calé' catú-, jōba' niñi' dsea' e ni'im- dsea' do jalé' e cajméer' mi~ caguia' uuiñ~ jmigüi', jō nisé- guir fí' jmigüi' la lajji~ e ja' quí' jmii' e ni'íing-. ²⁸ Jō ja' quí' jmii' fa' e ni'íing- e Fidiée' quier' nifi' quíá'- jaléng' dsea' quíá'r-, jōba' lana 'né-

nicuóø'~baa' gui'máang'~ dsea` do jogui e nijmiféng'naa'r e ngocáng` dsì'naa' jogui e nijmi'goo~naa'r e nijmó'oo' jmang'~ jalé' e tí dsír'. ²⁹ Jòba' majmé^naa' lajò, cò' Fidiée` quí'ii' líiñ' lafa' còø` jì' e íng` congua' lajalé'.

13

Jalé' e íaang` dsí' Fidiée`ba' 'né' jmó'oo'

¹ Jò lalab fii~guí' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, ja` tiúung'na' e jmi'neáang'na' jaléng' dsea` rúng'na' lí^ laco' catíng~ e jmóo` jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~. ² Jogui íng'~na' e íaang` óo'na' jaléng' dsea` ì guilíng~ fí' quí' na' ì jalíng~ fí' lí' jíé', cò' mĩ~ cajmée` dsea` lajò lami~ jééng'gui, ì líng~ ì dsea` ì caguilíng~ fí' quiá'r~ do líiñ' ángeles e jíí'~ ja` calilí'r^ e líiñ' do lajò.

³ Jogui jmicóø'~na' jaléng' dsea` ì sijníng~ fí' dsí' 'nuñí' lí^ laco' íng~na' e nijmé~ dsea` cóø'~ 'nú' fa' mĩ~ 'nú' sijníng~na'. Jogui jmicóø'~na' cajo jaléng' dsea` ì nicajmé' dsea` ga` quiá'- lí^ laco'gui íng~na' e ní'é~ dsea` guiá~ cóø'~ 'nú' song ca~jmeáng' dsea` 'nú' lajò.

⁴ Jò lajaléng' 'nú' eáam' 'né' e nijmi'goo'na' quiá'- e cung' guoo` dsea`, jogui jie~ mí' lee~na' e güíng'na' cóø'~ dseañu' osi dseamî ì o' quí' na'; cò' Fidiée` niquidsí' í' laco' catíng~ quiá'- jaléng' ì dsea` ì güíng` cóø'~ dseañu' osi dseamî mĩ~ nú'-gui e nicúng'~ guór` osi jaléng' ì dsea` ì jmóo` lajò cóø'~ dsea` ì o' quiá'r~ mĩ~ níngf e nicúng'~ guór'.

⁵ Jò ja` jmoo'na' e eáang` suung'na' jalé' cuu~, cò' lí' lí' 'né' e nijmi'íáang` óo'na' cóø'~ lajíí'~ capí^ e sea` quí'~ba', cò' lalab fé' Fidiée` fí' ní' jì' quiá'r~: "Ja` quí'~ jmi~ fa' e nijmihuíng` 'ñiá'a cóø'~ 'nu' o'gui fa' e nitiúun` 'nu' cajo." ⁶ Jòba' lalab cuóøng` fé'naa' e dseáng'~ ta~ dsì'naa':

Fí'ì Fidiéeb` dsea` ì jmicóø'~ jnea~;

jòba' ja` 'gó'o jíí'~ capí^ eè' íng~ dsea` jmigüí' nijmér~ cóø'~ jnea~.

⁷ Jogui jmiguiéng' áa'na' cajo quiá'- jaléng' dsea` rúng'na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ ì nicajmicóø'~ 'nú' lami~ uii~ quiá'- jial já'- calíng~na' júu^ quiá'- Fidiée~; jogui íi' óo'na' jial caliséiñ` cøøng` cóø'~ Fidiée` cartí' catí' í' e cajúíñ~, jòba' teá'gui síng' yaang~na' cóø'~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~ lí^ laco'gui cajmée` ì dsea` í' cóø'~ júu^ quiá'- dsea` do.

⁸ Jò ja` sisíng` jíí'~ capí^ Fí'naa' Dsea` Jmáang~, cò' røøb` líng' dsea` do latí' lajíí'~ lami~ ná'-gui e nitiroo` jmigüí' jogui lana lí^ car` ngongí' jmi~ lajòb` líng' dsea` do. <sup>9</sup> Jò ja` cuø' fí' yaang~na' fa' e nijmi'goo'na' jalé' júu^ e ja` cóøng` røø` cóø'~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~. Cò' eáang'gui quíng' e tée~naa' teá' fí' guiá~ cóø'~ Dsea` Jmáang~ la'eáang' e 'neáang' Fidiée` jneaa'aa' e lafa'

e jmití'naa' júu^ cuaiñ~ quiá'- jalé' e cuóøng` osi e ja` cuóøng` dó'- dsea` é; co' jalé' e jo ja` ee` ta` íng` júi~ coo` fa' e nijmicoo~` qui'-ii' fí' lí~ nitée~naa'.

¹⁰ Jogui jneaa~aa', dsea` líi'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, seab` lafa' feá'- qui'-ii' e júi~naa' fí' quini` Fidiée` mí` jmiféng'naa're. Jo dsu' ja` fí' sea` quiá'- jaléng'` jmidsea` i lami` jii' jalé' feá'- fí' quini` Fidiée` lami` jééng'gui fa' e nidó'r- e lafa' feá'- qui'-ii' do. <sup>11</sup> Co' ie~ lami~ jééng'gui do, e ta~ quiá'- jmidsea` laniing- quiá'- dsea` Israel quiá'- e nidsicar' júi~ jmi` jó' catí` Ee` lí~ Laniing- Güeang'` quiá'- e 'núu' 'mi' e lí' jmiféng'` jaléng'` dsea` do Fidiée`, jo cuø'r` Fidiée` e jo e laco' la'uii~ ni'íng- dsee- quiá'r- 'ñia'r', jogui mí` níng' jo, ni'íng- dsee- quiá'- jaléng'` dsea` góor; jo dsu' i jó' i ca'uøø` jmi'øøng- do, cartí` caluu` fiib` dsijíiñ` í. <sup>12</sup> Jo lajob calí- coo~` Jesús cajo, fí' caluu` fií` Jerusalén cajúñ- e laco' coo~` e jmi'øøiñ- e catuu` do cajméer` coo~` jaléng'` dsea` quiá'r- e jo` røøng'guiiñ' dsee-. <sup>13</sup> Joba' fií- i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, 'né- e lafa' e nidsé'naa' coo~` dsea` do fí' caluu` fií` e ja` i' líi~naa' fa' jialgui la fé' dsea` ga` uii~ qui'-ii' lí' laco'gui cajmée` dsea` coo~` dsea` do. <sup>14</sup> Co' ja` sea` qui'-ii' fí' jmigüi' la lí` see~naa' lata~, dsu' sijeem`baa' e nilisee~naa' e fí' fií` 'má- quiá'- Fidiée` e néé' fí' ñiff- quiá'r-, co' e job fií` e sea` lata~. <sup>15</sup> Jo uíi~ e joba' contøøm- 'né- jmiféng'naa' Fidiée` la'eáang' coo~` Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, jo e lab lí' lafa' e feá'- e 'né- e nijjúi~naa' fí' quini` Fidiée`. jo contøøm- 'né- e nijmiféng'naa're coo~` lajalé' e fé'naa'! <sup>16</sup> Jo e laba' 'né- cajo e contøøng- 'né- jmée'na' e ni'ee~na' guiú- coo~` jaléng'` dsea` rúng'na' jogui e nijmicoo~`na'r coo~` jalé' e sea` qui' na'; dsu' jalé' e naba' lí' lafa' e feá'- e nijjúi~na' fí' quini` Fidiée` e laco' cuø' e íaang` dsír'.

¹⁷ Jo 'nú', jmee~ba' núu~na' coo~` jaléng'` dsea` quie' nifi' qui' na' jogui jmi'goo'na' dsea` do cajo, co' íb` dsea` i néé' ni~ 'nú' contøøng-; co' niñib` i dsea` do guiú- e fí' quini` Fidiéeb` niguiéer` cuente jalé' e jmóor` coo~` 'nú'. Jogui cuøø~` bí` yaang~na' e guiú- ta~ nijmée'na' fí' quini` i dsea` do, jo ja` jmeáang~ yaang~na' e nijmée'na' laguidseaang` doñí' ee` jmoo'na', co' íng song jmoo'na' lajo, joba' ja` e ta~ nilí'íng` qui' na' júi~ coo` jalé' e jo.

¹⁸ Joba' síi~naa' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, e nimá~na' Fidiée` uii~ qui'naa'. Jo nitab~ dsí'naa' e Dsea` Jmáam~bing` i nica'íng- congua' jalé' dsee- qui'naa', jo uíi~ joba' ii~naa' e contøøm- ni'ee~naa' e guiú- coo~` lí' doñí' ee` jalé' e jmoo~naa'. ¹⁹ Jogui la guíim` má'i' i 'nú' cajo e niføng'na' Fidiée` uii~ quie- e laco' dsea` do nicuø'r- jnea~ fí' e lajee` lajminá- niliseeng-túu coo~` 'nú' calé' catú-.

Júu^ lí~ ngóó' cadséng~ e catúng~ dsea` Israel

²⁰ Jo m#í~i Fidiée` i cuø` e see~naa' juguiá~ júu^ røø, jogui i cajmée` e cají~tu Fí~naa' Jesús jee~ jaléng` 'lí~, jogui i jmóo` í` jneaa~aa', dsea` lí~naa' lafa' jo'se" quiá'r~; joba' m#í~i la'eáang` cóo~ jmi`øøng~ Dsea` Jmáang~ e catu~ fi' dse" crúu^ e tíí` ní` lata~ e júu^ tigua~ e 'm#í~ e cajmée` Fidiée` cóo~ jneaa~aa',
²¹ joba' m#í~ire e la'eáang` cóo~ e job nijmér~ e ni'uíng~na' dsea` guiúng~ i ée` røø` laco' sí'í^, jo lajoba' cuøøng` e jmée^na' dseáng~ lajii~ e iin~; jogui m#í~i dsea` do e nijmér~ lajii~ e iin~ cóo~ jneaa~aa' e íáang` dsíir' la'eáang` cóo~ i Jóor` Dsea` Jmáang~. Jo majmifém'baa' Dsea` Jmáang~ lata~! Jo lajob 'né` lí`.

²² Jo m#í~i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, e ni'ím~ba' e féng'` óo'na' lajii~ capí^ júu^ cuø` bí e nicafí~i 'nú' e fi' ní` jì` quié~e la. <sup>23</sup> Jogui jmóo~o 'nú' júu^ cajo e i dsea` rú'uu' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i sií` Timoteo nicagüi'í~bre fi' dsíí' 'n#íí^; jo song cagüeiñ~ fi' la lajminá~, joba' nijøøm^baare fi' na mi~ ninii~i ni'ee`e 'nú' jóng.

²⁴ Jogui guicóob~ jaléng` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i quie` nifí` quíi~na' fi' na, lí^ lajaléng` dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ caguaiang~ gui i seeng` fi' na. Jogui guicóo~baa' jíng~ jaléng` dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáang` fi' la fi' lí~ se' Italia.

²⁵ Jo güi'lib` Fidiée` güea^ quiá'r~ fi' jee~ 'nú' lajaléng`na'. Jo lajob nilí`.

Ji e cajme' TIÁA~

1 Jnea~ sii~ Tiáa~, jaang` dsea` i jmoó` lajii~ e iing~ Fidié~ cóo`gui Fii'naa' Dsea` Jmáang~, jo jmo' o e ji la e catiing~ laji` guitu' `lé` dsea` Israel i lling` dsea` quia'~ Dsea` Jmáang~ i sisoo` sijóng` fi' la'ung~ fi' jmigüi'. Guicóo`'baa' lajaang` lajaang`na'.

Fidié`bing' i jmicóo`~ dsea` e ñir' e~ nijmér~

2 Dsea` rú'naa' dsea` quia'~ Dsea` Jmáang~, güili'iaang` óo'na' mi~ iing'~na' lí' doñi' ee` e huíng', 3 dsuco' niñib` 'nú' guiá~ e mi~ móo~na' jalé' e huíng` do, joba' eáang`gui sea` bí quí'na' e té'na' fi' guiá~ li~ niteáang`na' cóo`~ Dsea` Jmáang~. 4 Jo co' jmil'uum`ba' e dseáng'~ té'ba' e nisíng'~na' teá'gui e fi' guiá~ do cóo`~ jalé' e dsing'ing~na' do, joba' niliguiung~na' laco' si'f' fi' quini' Fidié~.

5 Jo song jaang` dsea` lajee` la'ó' 'nú' ja ñir' e~ nijmér~ quia'~ lí' doñi' ee`, joba' 'né` e nim'í'r~ Fidié~ e nijmicóo`~ quia'r` e ni'f' dsír' e~ jalé' e nijmér~ quia'~ jalé' e camir` do; co' í'bing' cuø' jaléng' dsea` laling` jogui e iaang` dsír' mi~ mi' dsea` ír` e jmicóoiñ'~ do quia'r~, jogui ja' e 'gaaiñ` jii'~ coo` quia'~ jalé' e jo cajo. 6 Dsu' mi~ nim'í'r~ Fidié~ lajo, 'né` e jáb'~ niliñ` e nijmicóob'~ dsea` do quia'r~, jogui ja' í' dsír' jii'~ coo` fa' e dsea` do ja' nijmicóo'r~ cóo`~ e jo; co' song ii' dsea` ja' óor` júu` ta` dsí' e nijmicóo`~ Fidié~ quia'r~, joba' i dsea` í' líiñ' lafa' jmii' mi' dsiguíng~ cóo`~ guí' fi' la' fi' na. 7 Jo i dsea` i lling` lajo ja' güi'f' dsír' fa' lling~ ee' nijmicóo`~ Fidié~ quia'r~, co' ja' niñiñ` jii'~ coo` e jo quia'~ dsea` do. 8 Co' i dsea' la'f', lana í' dsír' coo` jogui dsa'ó' e jiéb' ni'f' dsír', jogui ja' iu~ dsír' cóo`~ jalé' e jmoór` do cajo.

9 Jo fii~ guii' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quia'~ Dsea` Jmáang~, e ii' lajee` la'ó' 'nú' i ja' 'ga' lí' sea` quia'~ fi' jmigüi' la, joba' 'né` e nijmi'iaam` dsí' i dsea' la'f', co' Fidié`bing' i niseáng' i dsea` do yá'~ mi~ nití~ oor~ quia'r~. 10 Jogui lajobi cajo ii' lajee` la'ó' 'nú' i sea` cuu~, 'né` e nijmi'iaam` dsí' dsea` do fíng cajmée` Fidié~ e nijgiáaiñ` dsea` do, co' i dsea' sea` cuu~ do líiñ' lafa' coo` lí' quia'~ lí' doñi' ee` onuu, co' ja' huøø` té' e jí'. 11 Co' mi~ niliguii' iee, dsifí' lajob lifíng' lí' quia'~ e onuu` do, jo dsifí' ladob nité' fi' ni' uø~, jogui íim~ lajii'~ e ia' do. Jo lajob líi' cóo`~ i dsea' sea` cuu~, co' mi~ nití~ oor~ quia'r~ e nidséiñ'~ fi' jmigüi' coo`, catúbre lajalé' e sea` quia'r~ fi' jmigüi' la.

Mi~ dsing'ing~ dsea` jalé' e huíng'

12 Juguiá~ jia quia'~ jaléng' dsea` i jmoó` té' cóo`~ jalé' huíng' e dsing'iiñ` uí'~ e ja' jmoór` jalé' e ja' dseeng, dsuco' mi~ ningf'

e cajméer`e jo, joguiba' ni'íñ' lajji~ e guiá~ e catíiñ~ e niliseeiñ` cøong` cóo~ Fidiée` lata~, co' lajob júu^ cacuø' Fidiée` lamí~ jéeng`gui quiá~ jaléng` dsea` i jmi'neáng` ír`.

13 Jogui mi~ iing~ jaang` dsea` e nijmér~ e ja` dseeng`, jo ja` güi'í dsíir` e Fidiée`bing' i jmóo` e iñ~ e nijmér~ lajo, co' Fidiée` ja` catíiñ` jji~ capi'^ fa' e nijmér~ e ja` dseeng`, o'gui jmóor` fa' e lajob nijmé~ dsea` jéeng` cajo. 14 Dsu' ja` lí' lajo, co' lí'^ lí' yaam~ dsea` í dsíir` ga, jogui yaam~bre cajo iñ~ e nijmér~ jalé' e ja` dseeng`, co' job liquiéé` quiá'r~ e niligøøiñ` e nijmér~ jalé' e ja` dseeng` do. 15 Jo cóo~ jalé' e ga` e í dsíir` do, e joba' jmóo` e jmiróng` dsee~ yaaíñ~. Jogui mi~ ni'míng` eéang` e dsee~ do, joba' i dsea` í ni'nám`bre cóo~ Fidiée` lata~ jóng.

16 Joba' fíi`guí` 'nú', dsea` rú'naa' i 'neáan`n eéang`, ja` jmigøøng` yaang~na' cóo~ jalé' e jo. 17 Jo Fidiée`bing' i cuø' jneaa`aa' jalé' e guiá~ jogui jalé' e niguo'^, jo íb` cajo i ca-jmeéang` jaléng` i jmi'neá` jì i seeng` fí' yá^ jmigüi` e laco' sea` jmií` jogui sea` uøø. Jogui 'ñia' Fidiée` ja` tóo` jmií` fa' e nilisiñ~ laco'gui lísing~ jalé' jì i seeng` fí' yá^ jmigüi', co' ja` quí~ jmií` e nilí lajo, co' dseáng` røøb` líng` dsea` do lata`. 18 Jo co' Fidiée` 'ñia'bre cali'iñ~, joba' cacuør` e nilisee~naa' cøong` cóo'r~ la'eéang` cóo~ e já~ lí'naa' júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~. Jo cajméer` lajo e laco' jaléng` jneaa`aa', dsea` lí'naa' dsea` quiá'r~, nisíng`naa' fí' quini`gui jee~ jaléng` dsea` i nijmé~ Fidiée` i nilíng~ dsea` quiá'r~.

Jial lí' mi~ dseáng` e já~ e licúing` dsea` Dsea` Jmáang`

19 Jo téé` óo'na' jalé' e júu^ la, dsea` rú'naa' i 'neáan`n eéang`, e lajim` 'nú' 'né` guiéng~ guiá~ yaang~na' e ninúu^na' røøb`; dsu' ja` 'né` fo'^na' ladsifí` e ja` mí' ca'íi` óo'na' røø, o'gui cuø'^ fí' yaang~na' e jmée^na' guíng~na' quiá~ doñí` ee` e jmóo` dsea` cóo~ 'nú'. 20 Dsuo' mi~ jmigúing~ dsea` rúíñ~, joba' ja` éer` røø` laco' catíng~ e jmóo` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, co' ja` jmóor` laco' íáang` dsíi` Fidiée` e nilí. 21 Joba' fíi` i 'nú' e 'né` tá'ba' jalé' e ja` dseeng` e jmoo'na' fí' jmigüi` la, jogui ca' 'naang`na' cajo jalé' e lí'^ e sea` fí' jmigüi` la, jo íng`na' e ngocáng` óo'na' lajji~ júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ e nicanáa~na', dsuo' e júu^ joba' e quíi~ jmií` e nileáng`na' jee~ jalé' dsee~ quíi'na'.

22 Jo dsu' ja` e ta~ íng` quíi'na' lico' nuu'na' e júu^ jo song ja`gui jmití'na'. Dsuo' song ja` jmití'na' e jo, joba' lí'^ jmigøøng` yaam~ba' jóng e líng`na' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~. 23 Jo jaléng` i dsea` i lico' núu` e júu^ jo dsu' ja`gui jmitir~ laco' catíng~, joba' i dsea` í líiñ` lafa' jaang` dsea` mi~ jøøng~ 'ñia'r` dsíi` sít` jo jnéem~ jial laco' ír`; 24 jo dsu' dsifí` mi~ cangf` e cangáng~ 'ñia'r` dsíi` e sít` do, ca'ím~ dsíir` jialco' líiñ` ladsifí` lado jóng. 25 Jo dsu' i dsea` i ja` íng` dsíi` jalé' e júu^ quiá~

Dsea` Jmáang` e núur` do, jogui núu`bir e ngocáng` dsíir` e jo, joba` dsea` í`bing` i contøøm` tóo` dsíi` e nileáañ` jee` jalé` dsee` quiá`r` la`eáang` cóo` júu` quiá`- Dsea` Jmáang`, jogui íb` cajo` i niliseeng` juguiú` cóo` Fidié`.

²⁶ Jogui song jaang` dsea` í` dsíir` e líiñ` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` jo dsu` mí` 'noo`bi fé`r` júu` e ja` dseeng`, joba` i dsea` í`bing` i jmiǵøøng` yaang` e líiñ` dsea` quiá`- dsea` do, jo dseáng`- ja` ee` ta` íng` jíi` cóo` quiá`r` cóo` lajii` e fé`r` do e cuiñ` Dsea` Jmáang`.

²⁷ Jo lajii` dsea` i ja` beáng` dsee` yaang` cóo` jalé` e 'li` e sea` fí` jmiǵü` la, jogui jmicóo`r` jaléng` jiuung` 'nii` jogui jaléng` dseamí` i 'nii` cóo` jalé` fí`í` dsíi` e sea` quiáañ`- do, jo lajii` dsea` í`bing` i dseáng`- lajang`- líng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`, jogui ja` ee` si`líiñ`^ jíi` cóo` fí` quini` Fidié` cajo.

2

'Né` ée` dsea` røøb` cóo` jaléng` dsea` rúñ`

¹ Jogui fíi` guí` 'nú`, dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`, co` 'nú` líng`na` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i dsea` i laniing` 'gøng` do, joba` 'né` e ee`-na` røøb` cóo` jaléng` dsea` jmiǵü`.

²⁻³ Cofa` lí` lí` lala: e cóo` lí` siseáng`na` fíng`na` colíng`, jo lajee` e siseáng`na` do niguiéé` jaang` dsea` i sea` cuu` i qui` 'mi` e jlo` jogui quier` ñi` íu` niguoo` e 'mo` eáang`, jo joba` eáam` guiú` ni`líng`-na`re, jogui jaang` 'nú` nifi`na`re lala: "Ní` e fí` lí` jlo`gui la." Dsu` lajee` job` cajo niguiéé` jaang` dsea` tiñíng` e fí` lí` siseáng`na` do i qui` 'mi` e sito`, jo jaang` 'nú` nifi`na`re lala: "Do güinoo`tea 'nu` lí` doguijiu", osi "Güiguieeng`-tea uø` lí` ni` uø` lí` do." ⁴ Jo song lajobi` fó`na', joba` gab` lí` qui`-na', co` nijmoo`na` e niguiim`-ba`re jóng` uí` e ni`í` óo`na` e dsea` sea` cuu`-bing` i niing`-gui, dsu` o` lajo.

⁵ Jo núu`-na` jalé` e nifi`guí` 'nú` la, dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`- 'Né` nicá` 'nú` cuente e Fidié`-bing` nicaguíng` jaléng` dsea` tiñíng` fí` quini` jaléng` dsea` jmiǵü` e laco` ni`uíiñ`- do dsea` i lajang`- teáang`- teá` fí` guiú` cóo`- Dsea` Jmáang` laco` si`í`, jogui lajoba` e ni`íng` i dsea` í` e Fidié`- quie` nifi` quiá`r` lí` laco` jíi` e nicajíng`- dsea` do lamí` jéeng`gui e nicuø`r` jaléng` dsea` i 'neáang` ír`. <sup>6</sup> Jo dsu` 'nú` lí` lí` jmi`uøng`na` jaléng` dsea` tiñíng`, co` ja` jmi`goo`na`re. Jo ja` ca`na` cuente e jaléng` dsea` sea` cuu`-bing` i jmáng` 'nú` ga`, jogui í`bing` cajo i dsijeáang` 'nú` laguidseaang` fí` quini` dseata? ⁷ Jo téé` óo`na` cajo e i dsea` sea` cuu`-bing` i fé` júu` 'lí` quiá`- Dsea` Jmáang` cóo` jaléng` dsea` quiá`r`.

⁸ Jo e guiú`-ba` jmoo` 'nú` song dseáng`- e lajang`- núu`-na` lajii` júu` e laniing` eáang` lí` laco`gui la fé` fí` ni` jì` quiá`- Fidié` lí` fé` lala: "Jmi`neáang` jaléng` dsea` rún` lí` laco`gui

jmi'neáan' uø'." 9 Dsu' fing song ja` røø` jmoo`na' cóo' la-
 jaang` lajaang` dsea` rúng`na', jøba' nilí' e nibeáang`na' dsee-
 yaam`ba' jóng, jogui ni`oo`ba' dsee-, có' ja` cajmití`na' júu`
 quiu' ta` quiá'- Fidiée'. 10 Jo fa' núu' jaang` dsea` jalé' e
 júu` quiá'- Fidiée' do dsu' ja` jmitir` fa' cóo' e júu` do, jøba'
 dseáng'- óo`bre dsee- jóng, có' ja` jmitir` dseáng'- lajalé' e
 júu` quiá'- dsea` do. 11 Có' 'ñiab' Fidiée' dsea` cajíñ'- lala
 cajo: "Ja` lee' e güín' cóo' dseañu' osi dseam' i o' quií'."
 Jogui cajím'-biguir cajo: "Ja` jngan' dsea` rún'." Jøba' jia` fing
 ja` mí cajmée` dsea` e güíñ' cóo' dsea` i o' quiá'r-, jo dsu'
 song nicajngam`bre dsea` rúñ', jøba' nicabeám' dsee- 'ñia'r'
 jóng, có' ja` mí calinúu'r` dseáng'- lajalé' júu` quiá'- Fidiée'.
 12 Jo lí' doñí' ee' e nifo`na' osi lí' doñí' ee' e nijmée`na', 'né-
 ni`ee`na' røø` laco' catíng- e jmoo` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-,
 có' Fidiée`bing' i niquidsí' í' quií`na' cóo' e júu` e nileáang`naa'
 jee- jalé' dsee- quií`-i' do. 13 Jo jaléng' dsea` i ja` mí fñ- calíng-
 jaléng' dsea` rúng', jøba' lajòb nijmé- Fidiée' cóo' ír` cajo mí-
 tí lí- nití- í' quiá'r-; jo dsu' jaléng'gui dsea` i nicalí- fñ- líng-
 jaléng' dsea` rúng', guiúb- nidsijée' quiá'r- mí- nití- oor- e
 niquidsí' Fidiée' í' quiá'- jaléng' dsea` jmigüí'.

'Né e jmitib` dsea` o' lico' fé'r`

14 Jo lajòba' fñ-guá' 'ná', dsea` rú`naa' dsea` quiá'- Dsea`
 Jmáang-, dseáng'- ja` ee` ta` íng` quií`na' e fó`na' e já'- líng`na'
 júu` quiá'- Dsea` Jmáang- song ja`gui jmití`na' lajúi' júu` quiá'-
 dsea` do. Có' i dsea` i fé' e já'- líñ' júu` quiá'- Dsea` Jmáang- jo
 dsu' ja` núu'r` e fa' jmitir` e júu` jo, jøba' dseáng'- ja` nileám`bre
 jee- jalé' dsee- quiá'r-. 15-16 Fa' majmée`duu' cuente e jaang`
 dseam' osi jaang` dseañu' i líng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-
 i ja` sea` jalé' e 'né-, fa' la sí'r` osi jalé' e dór- e lalíng`
 laco' jmí- laco' jmí-, jogui jaang` lajee` 'ná' nifí`na're lala:
 "Guóng' cóo' e guiá- guiá' fí, jo ja` güilí` güiquín-, jogui
 quié' la tí' e já- o'." Jo dsu' fing song i dsea` i cajíng'- do ja`
 ee` cuør' júi' cóo' i dsea` í lajúi' e 'né- quiá'r- e táaiñ' fí jmigüí'
 la, jøba' dseáng'- ja` ee` ta` íng` e jo júi' cóo' quiá'r- fing song
 lajòb`jmóor-. 17 Jo lajòb lí' mí- jíng'- dsea` e já'- líñ' júu` quiá'-
 Dsea` Jmáang-, dsu' fing song ja`gui núu' dsea` dseáng'- lajalé'
 e júu` quiá'- dsea` do, jøba' ja` ee` ta` íng` quiá'r- e jíñ'- e já'-
 líñ' e júu` jo. Có' song ja` éer` laco' sí'í' cóo' e júu` e já'- líñ'
 do, jøba' ja` ee` ta` íng` quiá'r- júi' cóo'.

18 Jo jialfa' i líng` dsea` nifé'r': "'Nu' fó' e já'- lín' júu` quiá'-
 Dsea` Jmáang-, jogui jnea` fá'-a e núu`baa e júu` jo." Jøba' fñ- i
 'ná', ée'`du' jnea` e já'- lín' júu` quiá'- Dsea` Jmáang- nañí' fa'
 e ja` núu' e júu` jo, jogui jnea`gui ni`ée`duu' 'nu' e dseáng'- e
 jáb'- lín`n júu` quiá'- Dsea` Jmáang-, có' dseáng'- núu'baa e
 júu` jo.

19 Jøgui 'nu`nijá'~ nilíin' e seem`Fidiée~, jø guiáb~ jmóo` song lajòb í' o', cø' e já'~ e júu`jø. Dsø' 'né~ e tóo' o' cajo e la quie' tí jaléng' i` lim'`já'` líiñ' e jø, jøba' dsíng'~ jléeiñ` dsø' uí'~ e 'gõíñ' Fidiée~. 20 Jø jie~ mí`jmicaan'~ melé~, cø' ja` ee` ta` íng` jíi'~ cøo` quí'~ e já'~ líin'` júu` quiá'~ Dsea` Jmáang~ song ja`gui núu'~ e júu`jø. 21 Cø' 'né~ e tóob' o' cajo e ca'ím'` Fidiée~ i` 'lii` yúu'~ quí'íi' i` sii` Abraham do e líiñ'` jaang` dsea` guiúm~ fí`quinir~, cø' cajmée`bre núu'r` júu` quiá'~ Fidiée~ mí` cacuøiñ' i` jøor` i` sii` Isáa' do e si'í` nijngáiñ'~ do fí`quini` dsea` do. 22 Jøba' niñ'`bi e i` 'lii` yúu'~ Abraham do cajmilir` e já'~ líiñ'` júu` quiá'~ Fidiée~ uí'~ cøo'` jalé' e cajméer` do. Jø la'eáang` cøo'~ e jø, jøba' cuø' lí~ e ca'ié' e dseáng'~ e jáb'~ líiñ'` júu` quiá'~ dsea` do laco' si'í'. 23 Jø lajòba' caliti~ jalé' e fé' fí` ní` jì` quiá'~ Fidiée~ lí` fé' lala: "I` 'lii` yúu'~ Abraham do jáb'~ calíiñ'` júu` quiá'~ Fidiée~, jøba' Fidiée~ ca'íiñ'` dsea` do e líiñ'` jaang` dsea` i` ja` carøong` dsee~." Jøba' calisí` i` 'lii` yúu'~ Abraham do jaang` dsea` i` eáang` iing` rúng'` cøo'~ Fidiée~.

24 Jø niñ'`bi 'nú'` guiú~ cajo e ím'` Fidiée~ dsea` e líiñ'` dsea` i` ja` røong` dsee~ jaléng' i` núu'~ jalé' júu` quiá'r~, jø o' i` dsea` i` jíi'~ lico'` fé' e já'~ líiñ'` júu` quiá'~ dsea` do.

25 Jø lajòb calí~ cajo cøo'~ jaang` dseamí` i` sii` Rahab i` caliséng` malíi`gui eáang` i` cajmée` ta` 'núng` 'ñia'. Cø' ie~ jø Fidiée~ ca'ím'`breiñ'` do e líiñ'` jaang` dsea` i` ja` røong` dsee~ fí`quinir` uí'~ e cajméer` e cacuø' lí~ nijé~ dsea` Israel i` casíng` dsea` góo` Josué ná'~gui e ningíng~ jaléng'` dsea` Israel do fí` lí~ se'` Canaán. Jø i` dseamí` la cajmicøo'~bre i` dsea` do e caguiéng'`neiñ'` fí` lí~ jíé' e laco'` caláiñ'` do cøo'~ jaléng'` dsea` i` 'ní'` ní~ quiá'r~. 26 Jø lajòb líi', fa' mí~ cango'~ jmiguí` quiá'~ jaang` dsea` jø júum~bre, jøba' jø` ee` ta` íng` jíi'~ cøo` e ngúu'` táaiñ'` do jóng. Jø lajòb líi'` cajo, ja` ee` ta` íng` mí` fé' dsea` e já'~ líiñ'` júu` quiá'~ Fidiée~ song ja`gui núu'r~ fa' e nijmitir~ e júu` quiá'~ dsea` do.

3

'Né~ e quie' í'ba' jalé' e fé' dsea'

1 Dsea` rú'`naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~, ja` í` óo'`na' fa' e ja` huíng` e líng'`na' tifa' i` e júu` quiá'~ Fidiée~, cø' nine`ba' guiú~ e eáang`gui ni'í~ Fidiée~ í'` quí'~íi'` jaléng'` jneaa`aa' dsea` líi'`naa' tifa' mí` ja` núu'~naa' e júu` jø laco'`gui i` dsea` caguiang~gui i` ja` e' e júu`jø. 2 Jø e jáb'~, e lajii`~baa' dsea` líi'`naa' dsea` jmigüü` ee`naa' dsee~. Jø dsø' song seeng` jaang` dsea` i` ja` røong` jíi'~ cøo` dsee~ cøo'~ jalé' e fé'r~, jø i` dsea` í'bing' i` guiúng~ laco'` si'í' fí`quini` Fidiée~, jøgui íb` cajo i` lí'` jmé~ e ja` nitéiñ'` fí` ní~ dsee~ cøo'~ lí'` doñ'` ee' e lí'` dsí'` ngúu'` táaiñ'` do cajo.

³ Fa' laco' mi~ iing~ jaang` dsea` e nilinúu~ cuea~ quiá'r- lajii~ ta~ quiá'r, joba' ta'r' coo` ñi^ freno fi' mo'oo- i cuea~ do e laco' nilinúu~ re' lajii~ ta~ quiu' fi' re'. Jo cóo~ jii~ e ñi^ dob e jmoo` dsea` e núu~ i cuea~ do mi~ ee'go iing~ dsea` e nijmé` re'. <sup>4</sup> Jogui lajobi lí' cajo cóo~ jalé" móo', e nañi' fa' jialgui la tíi' cóo~, jogui 'lea' gui' e huñg' eáang' e móo' do e laco' ningi-, dsu' cóo~ coo` ñi' jiba' e siñ timón e e' fi' jie' fi' li~ iing~ i dsea` i quie' do e nidsé- e móo' do.

⁵ Jo lajob lí' cóo~ nisii~ naa' cajo, co' coo` e pí'gui lí' jee~ la-jalé" guoti~ naa', dsu' cóo~ e jo dseáng'- jmigui'ba' e cuøng` fé' dsea` e guiá- jogui e ja` dseeng`. Jogui lajobi cajo cóo~ capí^ 'ma' jñ cuøm` e nijmé- e nicó` mó' e fe' eáang', ¿já` já'-? ⁶ Jo e nisii~ naa' do lí' lafa' jib; jogui cajo lí' lafa' coo` e 'li^ e 'lée' mi~ fé' dsea` e ja` dseeng`. Jo mi~ litúng` e fé' dsea` lajo, gab` uing~ quiá'r- jóng lajee~ e seeñ` fi' jmigü' la, jo jalé" e 'li^ e fé'r` do jáa' fi' li~ 'li'.

⁷ Jogui seem` i liing~ dsea` i tiing` e' jaléng" jó" e laco' nilinúu~ re', fa' jaléng" jó" i ngi' jee~ mó' jogui jaléng" ta' jogui jaléng" jó" i dsijñúung` uó- cóo~ jaléng" jó" teáang~ jmiñ. ⁸ Dsu' jii~ jaang` dsea` jmigü' quí'r~ jmiñ e ni'é'r- nisii~ r' e laco' nilinúu~, co' e nisii~ r' do lí' lafa' nó` mi~, co' contøom- íi' jleng' e 'lée' cóo~ jalé" e fé' dsea`.

⁹ Jo cóo~ nisii~ ba' jmiféng' naa' Tiquí'ii' Fidié~ dsea` gui-ing~ ñiff-, jogui cóo~ e job cajo 'lee~ naa' mi~ ee'go fé' naa' ga` uii~ quiá'- jaléng" dsea` rú' naa' i cajmeáang` Fidié~ li~ laco' líiñ` ñia'r'. <sup>10</sup> Jo lajob lí', dsea` rú' naa', dsuco' fi' mo'oo- jaang` dsea` cuøm` lí uó` júu^ e jmiféiñ' Fidié~ jogui júu^ e fé'r` ga` quiá'- dsea` rúñ" cajo, jo dseáng'- ja` dseeng` e nijmé- dsea` lajo. ¹¹ Jo lajob lí', dsea` rú' naa', co' ja` cuøng` e fa' coo` ojmí` nicuó- tú- 'lé' jmiñ, ca'ling~ e ráang- jogui ca'ling~ e ñii~. <sup>12</sup> Jogui lajobi cajo fa' coo` 'ma` güñi'^, ja` cuøng` fa' nicuó- ofiñ e jie", co' jii~ güñi'^ ba' e cuøng` ni' yá'; o'gui huñg` güing` jó^ cuøng` fa' e nicuó- güñi'^ yá', o'gui coo` ojmí` ñii~ cuøng` cuó- jmiñ e ráang-, co' jii~ lajob lí', ¿já` já'-?

Jial líng` dsea` mi~ dseáng'- já'- e cangüñ` e tiiñ` ngáiñ'

¹³ Jo lajob fiñ- guñ' 'nú', dsea` rú' naa', song seeng` i liing~ lajee~ la'ó' 'nú' i dseáng'- lajang'- e ngüñ` e tiiñ` jogui e ngáiñ', joba' 'né- e nijmilib~ i dsea` do e líiñ` lajo la'eáang` e éer` røø` jee~ la'ó' dsea` rúñ" jogui la'eáang` e jmicóo~ r' dsea` rúñ" cajo, dsu' ja` tíng- e jmicøng~ yaaiñ~. <sup>14</sup> Jogui song ii~ 'nú' í' óo'na' e tiing` na' ngáng' na' dsu' contøom- guíng` na' dsea` rúng` na' jogui jmoo` na' jløng` na' cóo~ r~, jogui lajii~ e jmoo` na' do lí^ jii~ e líng` na' yaam` ba', joba' gab` lí' song jmoo` na' lajo, co' júu^ ta~ júu^ e líng` na' jaang` dsea` i cangüñg` e tiing` ngáng" song jmoo` na' lajo. ¹⁵ Dsu' mi~ líng` na' lajo, o' e

cacuø' Fidiée' e t̃ing`na' do, cø' lajì e na j̃i' e jmóo`dsea`dsee`dsea` qui' fí j̃miguĩ`lab e núu'r` laj̃i' ta` quiu' 'ñia' fii` i` 'lim`^.
 16 Cø' mi` seeng`dsea` i` dsihuĩng` quiá'` rúng'` osi j̃mijlõng`^ yaaiñ` é, jø jøb li` uing` e có' ga` quiá'` i` dsea` la'f, jøgui uing` quiá'` e jmóo`guir jalé' e 'li' e jié'gui e sea` fí j̃miguĩ` la cajo. 17 Dsu' jaléng`gui dsea` i` dseáng'` lajang'` cangĩng` quiá'` Fidiée' e t̃iĩñ` ngáiñ'', jøba' j̃mang'` e guiá`ba' jmóor`, jøgui juguiá` júu` røø` seeiñ`, jøgui guiáb` dsír', jøgui fém'bi dsír' cóo'` jaléng` dsea` rúĩñ'', jøgui eáam`bi fí' l̃iĩñ` jaléng` dsea` rúĩñ'' jøgui j̃micóo'`bre jaléng` i` cajo, jøgui j̃mang'` júu` jáb'` fé'r'. 18 Cø' jaléng` dsea` i` cuø'` bĩ yaang` e seeiñ` røø` cóo'` jaléng` dsea` rúĩñ'' jøgui e j̃micóo'`biguir jaléng` dsea` rúĩñ'' cajo e laco' laj̃im`bre niliseeĩñ` lajø, jøba' i` dsea` i` nilí'r` e l̃iĩñ` dsea` guiúng` fí` quini` Fidiée'.

4

Güiliseem`ba' cóo'` Fidiée'

1 Jø lalab f̃i`guĩ` 'nú'', dsea` rú'naa' dsea` quiá'` Dsea` Jmáang` : ¿Jie` fí` li` naang` uing` jalé' e j̃miquĩng'` óo'na' jøgui jalé' m̃i' e jmoo`na' la'ó'` rúng'na'? Jø jmoo`na' lajø cø' contøøm` suung`na' jalé' e l̃f` óo'na' fí` j̃miguĩ` la, jøgui j̃mang'` e gab` i` óo'na', ¿já` já'? 2 Cø' mi` ee`gø iing`na' e sea` fí` j̃miguĩ`, jø mi` lí'na' e ja` cuøøng` nilí'na' e jø, jøba' jie` ja` nijngám'`ba' dsea` rúng'na' jóng. Jøgui eáam` dsihuĩng`na' mi` ee`gø sea` quiá'` dsea` rúng'na', jø dsucø' ja` lí'gui' e jø, jøba' eáam` jmoo`na' 'ni' cóo'r`, ¿já` já'? Dsu' ja` mí` cali'na' jalé' e iing`na' do cø' ja` mí` cam̃i'na' Fidiée' e nicuø'r` 'nú' e jø. 3 Jø dsu' mi` m̃i'na're ee`gø iing`na', ja` nicuø'r` 'nú' jalé' e m̃i'na're do, dsucø' m̃i'na'r laj̃i' e ja` dseeng` e lico' j̃mi'iaang` óo'na' yaam`ba'.

4 J̃dsea` ling'` 'nú'', cø' líng`na' dsea` i` tú` i'! ¿já` ñi'` 'nú' e mi` iing`na' e j̃mi'iaang` óo'na' cóo'` laj̃i' e sea` fí` j̃miguĩ` la, jøba' 'ní' máam`ba' Fidiée' jóng dsea` guiĩñ` ñiff`? Cøfa' l̃f` doñi' i' dsea` i` iing` e nijmi'iaang` dsír' cóo'` laj̃i' e sea` fí` j̃miguĩ` la, jøba' ni'uiĩñ` jóng jaang` dsea` i` 'ní' níng` Fidiée'. 5 Cø' e l̃ing` uiim`ba' e tóo' fí` ni` jì` quiá'` Fidiée' lala: "Fidiée' dseáng'` e lajam'`ba' eáang` 'neáaiñ` jneaa`aa', cø' i`bing'` cacuø'` lajaang` lajaang` jneaa`aa' e j̃miguĩ` cóo'` e see`naa'." 6 Dsu' eáam` j̃micóo'` dsea` do jneaa`aa', cø' dsíng'` guiúĩñ` cóo'` jneaa`aa', dsea` ja` cati'naa' lajø, cø' lalab fé' fí` ni` jì` quiá'r` : "Dseáng'` teáb` sée` Fidiée' quiá'` jaléng` dsea` i` j̃micøøng'` yaang`, dsu' eáam` guiá` j̃micóo'r` jaléng` dsea` i` ja` jmóo' lajø cø' ñi`bre e 'né` e nijmicóo'` Fidiée' quiá'r`."

⁷ Jōba' jáang~ yaang~na' fí jaguó' Fidiée', jōgui ja' cuó'na' fí yaang~na' e jmijíng~na' i fíi' i 'líng', jō lajōba' i do nidsi-huíñ' fí lí' seeng~na'. ⁸ Gūiquiéeng'gui' fí' quini' Fidiée', jō dsea' do nijaquíéeng'guir fí' quini'na' cajo. Jōgui jaléng' 'nú', dsea' dsee- dsea' qui', t'á'na' jalé' e ja' dseeng' e jmoo'na', jō jmísi'ng~na' jalé' e ga' e í' óo'na', cō' jaléng' 'nú' líng'na' dsea' i t'ú- neáang' dsíi', dsucō' iing~na' teáang~na' fí' guiá- cō' Dsea' Jmáang- jōgui iim~bi' cajo e jmée'na' jalé' e ga' e sea' fí' jmigüü' la. ⁹ Quíi'~na', jōgui jmée'na' e líng~na' fí'í' quiá'- jalé' dsee- e nica'ee~na' do. Jōgui ja' dseeng' fíng song ningüü'na' uíi' quiá'- jalé' e dsee- jō, cō' 'né- e qui'ba' uíi' quiá'- e dsee- quiá'na' do. Jōgui fíng song e iáang' óo'na' cō' jalé' dsee- quiá'na' e nicarøng~na' do, jōba' 'né- e nilíng~na' e fí'í' jóng uíi' quiá'- jalé' e jō. ¹⁰ Jōgui mí' lí'na' e røng~na' dsee-, jōba' 'né- e ja' nijmiráang~ yaang~na' fí' quini' Fidiée', jō lajōba' dsea' do nijmicō'r' 'nú' e seeng~na' cøng' cō'r'.

Ja' cuó'na' dsee- jaléng' dsea' rúng'na'

¹¹ Dsea' rú'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang-, ja' fó'na' ga' uii' quiá'- jaléng' dsea' rúng'na'. Dsucō' i dsea' i fé' ga' uii' quiá'- dsea' rúng' osi cuó'reiñ' dsee- é, jōba' lí' laco' e fé'r' ga' uii' quiá'- júu' quiá'- Fidiée' jóng, jō o'gui jmitir' lajii' e júu' quiá'- dsea' do. Cō' jaléng' i dsea' i ja' jmí'gó' jalé' e júu' do, jōba' lí' laco' gab' nifér' uii' quiá'- e júu' jō e lafa' e nijmér- núu'r' e jō laco' sí'í'. ¹² Jō jaam' dsea' féng' seeng', jō íb' i cacuó' e júu' do. Jōgui í'bi cajo i tíng' quidsí' í' røø' quiá'- dsea', jō lajii' í'bi cajo dsea' i tíng' láang' dsea' jmigüü' jee' jalé' dsee- quiá'na' osi cuó'r' dsea' iihuü' laco' catíng- é uíi' quiá'- jalé' e jō. Jōgui 'nu', çí' lín' e lin' e sea' fí' e nicuó' dsea' rúng' dsee-?

Ja' ne'naa' e~ nidsijée' dsa'ó' íée'

¹³ Jōgui lana, dsea' rú'naa' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang-, núu- na' jalé' e nifíi' 'nú' la, jaléng' 'nú', dsea' jmicøng'~ yaang~na' e fó'na' lala: "Dsa'ó' íée' nidsé'naa' fí' fíi' la osi fí' fíi' do é, jō fí' jōb nitaang~naa' cō' jii' e jmó'naa' ta' lí' cuu'." ¹⁴ Jō çjali' í' óo'na' lajō?, cō' jii' ja' mí' ní'bi' e~ nidsingüng~na' lí' dsa'ó' lí' íée'. Cō' 'nú' líng'na' lafa' jní' tii', cō' e jōba' e jnéeng' jii' lajee' cateá' jō ní'im- jóng. ¹⁵ Jōba' ja' dseeng' e fo'na' lajō, dsu' lalaba' e catíng- e nifo'na': "Song cuó' Fidiée' fí' lajō e see' guí' fí' jmigüü' la, jōba' nilí' jalé' e 'né- lí' jóng." ¹⁶ Dsu' 'nú'gui lí' riquib' í' óo'na', jōba' eám' jmicøng'~ yaang~na' cō' jalé' e fó'na' e nijmée'na'. çSu ja' ní'na' e mí' jmoo'na' e jmicøng'~ yaang~na' lajō, gab' líi'? ¹⁷ Jō 'né- e tō' óo'na' e la cajo: Song ñib' jaang' dsea' jalé' e guiá- e 'né- jmér-, jō dsu' song ja'gui jmitir' jalé' e jō, jōba' jmirøm' dsee- 'ñia'r' jóng.

5

Júu`#`'goo`quíá`-jaléng`dsea`sea`cuu`

1 Jøgui fii`guú`'nú', jaléng` dsea` rú`'naa' dsea` i` sea` cuu`-, núu`^na' jalé` e júu` e nifii`-i`'nú`'la: Quíi`~na' jogui oo`~na' quiá`~ e fi`í` e nilíng`~na' cõo`~ jalé` iihuú` e nabi nidsing`ng`~na' mi` niquidsí` Fidiéé` í` quiá`~ dsee` quíi`~na'. 2 Cõ' ni`íim`~ lajalé` e 'mõ`^ e nisi`'mõ`'na', jõ jõ` e ta`~ nili`íing`^ jii`~ cõo` quíi`~na'; jogui jalé` sã`~ quíi`~na' cajo ni`íim`~ e nidõ`~ jaléng`' jõ` fi`~. 3 Jøgui jalé` cutee` cõo`~ cunée` e si`'má`^na' nisó`' 'lee', jõ jõ` ee` ta`~ nili`íing`^gui quíi`~na' jóng. Jõ e 'lee` e só`' dob nicuø` li`~ quiá`~ jalé` e ja` dseeng` e jmoo`na' e cajmi`'óo`^na' yaang`na' jalé` e sea` fi` jmigüú` la, jõ e jõ lí` lafa' nicáng` 'nú' cõo`~ ji`, cõ' eáam` nicajmi`'óo`^na' jalé` e jõ lajee` lana e nijaquíéng` e tí` lí` ni`íing`~ jmigüú`.

4 Núu`~na' e jaléng` i` dsea` i` cajmée` ta`~ quíi`^na' i` ja` caquí`na' e 'léeiñ`~ laco' catíng`~, joba' lana m#b`~ nitáng`' i` dsea` do 'nú', dsu' nicanúub`~ ñia' Fidiéé` dsea` 'gøng`' i` guíing`~ fi` ñiff`~ jalé` e júu` e nicafé` teá` jaléng` i` dsea` í`. 5 Jøgui lajee` e taang`~ 'nú' fi` jmigüú` la, nicaliséng`na' lí` laco' jaang` dsea` 'goo` eáang` e jmoo`na' la tíi` e já`~ óo`na', jogui e sea` jalé` e iing`~na' e laco' jmi`iáang`~ óo`na' laco' jaang` jõ` i` jmi`úng`~ dsea` quiá`~ e nijngáiñ`~. jõ dsu' lana nicatí` í` quíi`~na'! 6 Jõ 'nú', eáam` nicacuøø`~na' dsee` jaléng` dsea` i` ja` dsee` røøng` carti` nicajngam`'baa`re, jõ ja` ee` teá` casée` i` dsea` do cõo`~ 'nú' jii`~ capi`^.

'Né`-jmó`oo`féng`'dsi`'baa`

7 Jõ fii`guú` 'nú', dsea` rú`'naa' dsea` quiá`~ Dsea` Jmáang`~, jmée`na' féng`' óo`na' cõo`~ jalé` e dsing`ng`~na' carti` mi` nigüéeng`~tj Fii`naa' fi` jmigüú` la. Jõ 'né`-jmée`na' e jõ laco' jaang` dsea` i` jmoo` ta`~ jenuu` e sijeem`bre lajii`~ e niró` fi` guóo`~ uø`~ quiá`r`~ car` mi`~ nití` jii` jmi`, cõ' lajoguiba' e nicuáng` laco' si`í`^ lajalé` e cajnir` do. 8 Jõ e laco' e féng`' dsii` i` dsea` í`, lajõbi` 'né` e féng`' óo` 'nú' cajo, jogui cuøø`~gui' fi` yaang`~na' e teáang`~gui' teá` fi` guiá`~ cõo`~ Dsea` Jmáang`~, cõ' lajee` lajmináb`~ nigüéeng`~tj Fii`naa' fi` jmigüú` la calé` catú`~.

9 Jõ lajõb` fii`guú` 'nú', dsea` rú`'naa': Ja` jmoo`na' e jmiquíng`~ óo`na' la'ó` rúng`na', cõ' lajõba' ja` nicuø`~ Fidiéé` 'nú' dsee`~; cõ' nijaquíém` e nigüéeng`~tj Fidiéé` fi` jmigüú` la calé` catú`~ e niquidsir` í` quiá`~ dsea` jmigüú`.

10 Jõ lajõb` líi`, dsea` rú`'naa', jmiguiéng`~ óo`na' jalé` e cajmée` jaléng` i` dsea` i` café` cuaiñ`~ quiá`~ Fidiéé` malii`~gui eáang` mi` cangár`~ jalé` iihuú`, cõ' cajméeb` dsea` do e féng`' dsii`r` cõo`~ jalé` e jõ. 11 Jõ fé`naa' e juguiá`~jii` quiá`~ jaléng` i` dsea` i` cajmée` té` cõo`~ jalé` e iihuú` e ca`íñ` do. Jõ nicanúub`~ 'nú`

cajo jalé[^] júu[^] e café[^] dsea[^] quiá⁻ jaang[^] dseañu[^] i calis[^] Job i caliséng[^] maliñ[~]gui eáang[^], cō[!] ie[~] jō i dsea[^] î eáam[^] califéng[^] dsír[^] cōo[~] jalé[^] iihuí[^] e cangár[^]. Jogui ñí[^]bi[^] 'nú[^] guiá⁻ cajo jial cajmicōo[~] Fíi[^]naa[^] Fidié[~] e ni[^]uíng[~] guiá⁻ quiá⁻r[^] mi[~] cangí[^] jalé[^] e jō; cō[!] eáam[^] guiúng[~] Fidié[~] cōo[~] jaléng[^] dsea[^] jogui eáam[^] fi[^] líiñ[~] cajo. ¹² Jō lí[^] lajee[~] lajalé[^] e niing[~]gui, dsea[^] rú[^]'naa[^], e lab e jō; mi[~] cuø[^]na[^] júu[^] quií⁻na[^], ja[^] éeng[^]na[^] fii⁻ quiá⁻ lí[^] doñí[^] ee[^]: ja[^] éeng[^]na[^] fii⁻ ñí[^] o[^]gui éeng[^]na[^] fii⁻ guóo[~] uø[~] o[^]gui quiá⁻ lí[^] doñí[^] jié[^] é. Dsu[^] mi[~] cuø[^]na[^] júu[^] quií⁻na[^] e jmée[^]na[^] lí[^] doñí[^] ee[^], jō dseáng[^] 'né⁻ e jmití[^]ba[^] jóng; jogui mi[~] cuø[^]na[^] júu[^] quií⁻na[^] e ja[^] jmée[^]na[^] lí[^] doñí[^] ee[^], joba[^] dseáng[^] 'né⁻ e ja[^] jmée[^]ba[^] jóng. Jō fing song jmití[^]na[^] jalé[^] e júu[^] quií⁻na[^] do, joba[^] ja[^] nicuø[^] Fidié[~] 'nú[^] dsee⁻ quiá⁻ jalé[^] e jō.

Dsíng[^] íng[^] ta[~] e féng[^] dsea[^] Fidié[~]

¹³ Jō fíi[^]guí[^] 'nú[^], dsea[^] rú[^]'naa[^] dsea[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang[~], fing song ií[^] la'ó[^] 'nú[^] móo⁻na[^] iihuí[^], joba[^] i dsea[^] î 'né⁻ mí[^]r[^] Fidié[~] e nijmicōo[~] dsea[^] do quiá⁻ jalé[^] e jō. Jogui fing song ií[^] la'ó[^] 'nú[^] e iáang[^] óo[^]na[^], joba[^] 'né⁻ e ø⁻bre quiá⁻ e jmiféiñ[^] Fidié[~]. ¹⁴ Jogui song jaang[^] dsea[^] la'ó[^] 'nú[^] ráaiñ[^] dsée[^]r[^], joba[^] 'né⁻ e nitó[^]r[^] jaléng[^] dsea[^] i quie[^] nifí[^] quiá⁻ dsea[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang[~] e lacō[^] i dsea[^] î nimí[^]r[^] Fidié[~] uii[~] quiá⁻ i dsea[^] dsée[^] do e ni[^]leáam[^]biñ[^] do, jō la'eáang[^] cōo[~] júu[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang[~] nisú[^]ur[~] capí[^] noo[~] fí[^] guiaquí[^] i dsea[^] dsée[^] do, jō lajoba[^] ni[^]leáaiñ[^] do. ¹⁵ Jogui mi[~] já⁻ líiñ[~] e Fidié[~] niñír[~] lajú[^] e mí[^]reiñ[^] do, joba[^] ni[^]leáam[~] i dsea[^] dsée[^] do jóng, jō la'eáang[^] cōo[~] Fíi[^]baa[^] e nitíng[^]tur calé[^] catú[^]. Jogui fing song nica[^]ée[^] i dsea[^] i lamí[~] dsée[^] do dsee⁻, joba[^] ni[^]im[~] Fíi[^]naa[^] dsee⁻ quiá⁻r[^] jóng. ¹⁶ Jō fíi[^]guí[^] 'nú[^], dsea[^] rú[^]'naa[^], jmée[^]'na[^] júu[^] la'ó[^] rúng[^]'na[^] quiá⁻ jalé[^] dsee⁻ e nicarøøng[^]'na[^], jō mñ[^]'na[^] Fidié[~] uii[~] quiá⁻ rúng[^]'na[^] cajo e lacō[^] nitíng[^]'na[^]. Cō[!] mi[~] jaang[^] dsea[^] sing[^] teá[^] fí[^] guiá⁻ cōo[~] Dsea[^] Jmáang[~] jō féng[^] i dsea[^] do Fidié[~] dseáng[^] e caniing[~] í[^] dsír[^], joba[^] eáam[^] íng[^] ta[~] e 'gøng[^] e júu[^] jō fí[^] quini[^] Fíi[^]naa[^].

¹⁷ Jō jmiguiéng[^] óo[^]na[^] quiá⁻ e calí[^] ie[~] maliñ[~] do ie[~] cateáang[^] jaang[^] dsea[^] i café[^] cuaiñ[~] quiá⁻ Fidié[~] fí[^] jmigüí[^] la i calisí[^] Líi[^]. Jō i dseañu[^] î líiñ[~] jaang[^] dsea[^] jmigüí[^] lacō[^] líng[^] jneaa[~]aa[^], dsu[^] mi[~] camí[^] dsea[^] do Fidié[~] la'eáang[^] cōo[~] Jmiguí[^] quiá⁻ dsea[^] do e niquiúng[^] e tu[^]u[^] jmí[^], jō lajob calí[^]. Joba[^] lajee[~] 'ní[^] jii[^] dsí[^] ca'ná[^] ja[^] catu[^]u[^] jmí[^] fí[^] e guóo[~] uø[~] jō. ¹⁸ Jō mi[~] cangí[^] jō, i Líi[^] do camí[^]tur Fidié[~] e nitá[^]tu[^] jmí[^], joba[^] lajob calí[^], catu[^]ub[^]tu[^] jmí[^], jogui canaam[^]tu[^] cuø[^] jalé[^] e jni[^] dsea[^] fí[^] guóo[~] uø[~].

¹⁹ Jō fíi[^]guí[^] 'nú[^], dsea[^] rú[^]'naa[^] dsea[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmáang[~], e song jaang[^] la'ó[^] 'nú[^] i casíng[^] fí[^] guiá⁻ cōo[~] Dsea[^] Jmáang[~],

jə dsu' lajee˘ jə ninaang` i dsea` do e nilitúngˉ dsír' cóqo'˘ júu^
 quiá'ˉ dsea` do, jə song jaang`gui dsea` la'ó'ˉ 'nú'ˉ cajméer`
 e calinúu'˘tu i dsea` do júu^ quiá'ˉ Dsea` Jmáangˉ, ²⁰ joba'
 güiliñí˘na' guiá'ˉ, dsea` rú'˘naa', e doñí'˘ii` dsea` i niquí'ˉ nijíng`
 jaang`gui dsea` rúng` i ngóó' fí' ga', joba' i dsea` í' jmóor` e ni'ímˉ
 jalé'ˉ dseeˉ e nirøøng` i dsea` do, jəgui nileám` i dsea` do e ja`
 nidséiñ'ˉ fí' lí'˘ 'li'˘ mí˘ nití˘ oor˘ quiá'rˉ e nidséiñ'ˉ fí' jmigüf`
 cóqo'.

Jə lajob nilí.

Jə jí'˘ lanab fé'ˉ ji` quiá'ˉ Tiáa˘.

Ji' la'uii~ e cajme' TŨ SIMÓN

Júu^ guicóo~ e catíng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~

¹ Jnea~ sii' Tú^, jogui lín'n jaang` dsea` i casíng` Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ e quiá~ niníi' i júu^ quiá'r~, jo jmo'o e ji' la e catíng~ jaléng' 'nú', dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, i neáang' sisoo~ sijóng^ fí' caluu~ fi' góo'na', i neáang' fí' lí~ se' Ponto cóo~'gui fí' lí~ se' Galacia jogui fí' lí~ se' Capadocia cóo~'gui fí' lí~ se' Asia jogui fí' lí~ se' Bitinia. ² Jo Tiquí'ii' Fidiée~ nicaguíng' jaléng' 'nú' lami~ jéeng'gui e laco' nilíng~na' dseáng~ dsea` quiá'r~ lí^ laco' jíi~ e nica'f' dsíir'; jo e jo nicajméer` la'eáang' cóo~' 'ña' Jmiguí quiá~bre e laco' nijméé^na' núu~na' júu^ quiá'r~. Jo la'eáang' cóo~' jmi'øøng~ Dsea` Jmáang~ e catuü` fí' dse' crúu^ba' nica'íng~ jalé' dsee~ quií'na'.

Jo güi'íim~ba' güea^ quiá'r~ lalíng` e laco' niliseeng'na' jguaiá~ júu^ røø.

Nitab~ dsí'naa' e seë~naa' cøøng` cóo~' Fidiée~

³ Jo majmifém'baa' Fidiée~, Tiquiá^ Fíi'naa' Dsea` Jmáang~, dsuco' la'eáang' e eáam' guiúíñ~ cóo~' jneaa~aa', joba' nicajméer` e lafa' nicangáang~naa' calé' catú~ la'eáang' e cají'tu Dsea` Jmáang~ mi~ cangí e cajúíñ~. Jo e jo nicuø' júu^ ta~ dsíib' qui'naa' e seë~naa' cøøng` cóo~' Fidiée~ ⁴ lajee~ e sijeeng~naa' e nilíng~naa' lajíi~ jalé' e niguo' e catí~naa' do e nicuø' Fidiée~ jneaa~aa' e nisi'má'r~ fí' ñiff~ quiá'r~. Jo jalé' e sijeeng~naa' do ja' tóo' jmií~ fa' e nilíng~ o'gui tóo' jmií~ fa' e nilí'lí^ o'gui fa' e nilí'fíng^ laco'gui cóo' lí'. ⁵ Jo có' jáb~ líng' 'nú' lajíi~ júu^ quiá~ Fidiée~, joba' dsea` í'bing' jmóo' í' 'nú' la'eáang' cóo~' e eáang' 'gõñ' do; jo lajoba' nilí'na' e nileáang'na' jee~ jalé' iihuí' e catíng~ jaléng' dsea` dsee~ dsea` qui' cartí' mi~ tí' lí' nití' í' e Fidiée~ nileáiñ~ lajaléng' jogui lajalé' e sea'.

⁶ Jo la'eáang' e joba' íaang' óo' 'nú' lalíng', nañí' fa' lajee~ cateá' jangám~ dsingúng~na' jmiguiub' jalé' e huíng' fí' jmigüí' la. ⁷ Jo e uíng~ e dsingúng~na' lajo e laco' cuø' lí~ e ne~duu' su dseáng~ já~ líng'na' júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~. Có' e já~ líng'na' e júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ do lí' lafa' cunée': có' song iíng~ dsea` nilita~ dsíir' su dseáng~ já~ cunée~ e do osi o' lajo é, joba' jang' 'né~ nisiguí' do ni' jib', joguiba' nililí. Jo eáang'gui quíng' laco' cunée~ e já~ líng'na' júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ mi~ ee'go huíng' dsingúng~na'. Jo nañí' fa' e cunée~ do cuøøng' lí' íng~, dsu' e júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ ja' lí' lajo, có' seab' lata~. Joba' song ja' nilítúng~ óo'na' e já~ líng'na' e júu^ jo, joba'

ni'ímⁿ Fidiéé^v 'núⁿ e guiúm⁻ba', jogui e yáb^l niseáiñⁿ 'núⁿ mi⁻ nití⁻ íⁿ e nigüéeng⁻tu Fíiⁿnaa' Dseaⁿ Jmáang⁻ fi' jmigüíⁿ la caléⁿ catú⁻.

⁸Jo 'núⁿgui, nañíⁿ fa' jaⁿ míⁿ cañíingⁿna' Fíiⁿnaa' Dseaⁿ Jmáang⁻, dsuⁿ eáamⁿ iing⁻na'r; jogui lana dseáng^l jáb⁻ língⁿna' júuⁿ quiá^r-, nañíⁿ fa' jaⁿ míⁿ cañíingⁿna' dseaⁿ do. Jogui dseáng^l laniim⁻ eáamⁿ íaangⁿ óoⁿna' la'iéⁿ e jíí^l jaⁿ seaⁿ júuⁿ jial nifoⁿna' uii⁻ quiá^r-, ⁹coⁿ la'eáangⁿ íbre e caláang⁻na' jee⁻ jaléⁿ dsee⁻ quíi⁻na'; coⁿ lajobaⁿ e íingⁿna' mi⁻ já⁻ calíng⁻na' júuⁿ quiá^r dseaⁿ do.

¹⁰Jo lajíí^l maliⁿgui eáangⁿ jaléngⁿ dseaⁿ i caféⁿ cuaiñ⁻ quiá^r Fidiéé^v cajmitíiñⁿ jogui ca'no^r e quiá^r jial nileángⁿ dseaⁿ jee⁻ jaléⁿ dsee⁻ quiá^r-, jo cajím⁻biguir quiá^r jial guiúng⁻ Fidiéé^v nijmér⁻ cóo^l 'núⁿ. ¹¹Jo cajmeab^l Jmiguíⁿ quiá^r Dseaⁿ Jmáang⁻ júuⁿ jaléngⁿ i dseaⁿ i caféⁿ cuaiñ⁻ quiá^r Fidiéé^v maliⁿgui eáangⁿ do lajíí^l e iihuíⁿ e 'néⁿ nidsingⁿ Dseaⁿ Jmáang⁻ jogui jial nili'góiñⁿ mi⁻ ningⁿ jo; jogui jaléngⁿ i dseaⁿ í cajméerⁿ quiíí⁻ iⁿ i dseaⁿ i nijáaⁿ do, jogui e⁻ jmii⁻ e jíng^l e Jmiguíⁿ quiá^r Fidiéé^v do e nijáaⁿ i dseaⁿ do. ¹²Dsuⁿ Fidiéé^v cajmeaⁿbre i dseaⁿ í júuⁿ e lajíí^l júuⁿ e guaiñⁿ do oⁿ e quíaiñ⁻ do yaaiñ⁻, coⁿ e jmicóo^l 'núbⁿ e júuⁿ do cajo. Jogui lanagui e lab e júuⁿ jo e canúuⁿna' e nicaguiáⁿ yaam⁻ i dseaⁿ i caguiáⁿ júuⁿ quiá^r jial nileángⁿ dseaⁿ jee⁻ dsee⁻ quiá^r la'eáangⁿ cóo^l Jmiguíⁿ quiá^r Fidiéé^v e jáaⁿ fi' ñiff⁻ quiá^r-. Jo lajaléⁿ e la yaam⁻ ángeles i língⁿ guotíi⁻ Fidiéé^v caliⁿiñ⁻ cangár⁻ jogui cangáñⁿ cajo.

Fidiéé^v iñ⁻ e ni'nángⁿnaa' jee⁻ dsee⁻ quí⁻naa'

¹³Jo fíi⁻guíiⁿ 'núⁿ, dseaⁿ rúⁿnaa' dseaⁿ quiá^r Dseaⁿ Jmáang⁻, guieeng⁻ guiá⁻ yaang⁻na' jogui íiⁿ óoⁿna' røøⁿ lajíí^l e nijmééⁿna' dseáng^l e ngocángⁿ óoⁿba', jogui güiliseengⁿna' e taⁿ óoⁿna' e ni'íing⁻na' lajíí^l e íaangⁿ dsííⁿ Fidiéé^v e nicuø^r 'núⁿ mi⁻ nití⁻ íⁿ e nijáaⁿtu Dseaⁿ Jmáang⁻ caléⁿ catú⁻. ¹⁴Jo coⁿ lanagui nilíngⁿna' dseaⁿ i núu^l júuⁿ quiá^r Dseaⁿ Jmáang⁻, jobaⁿ jo' jméeⁿna' lajíí^l e 'liⁿ e líⁿ áaⁿna' yaang⁻na' lacoⁿgui lami⁻ jmooⁿna' ie⁻ núⁿgui e nilicuíngⁿna' Fidiéé^v. ¹⁵Coⁿ 'néⁿ niliseengⁿna' lacoⁿjaangⁿ dseaⁿ güeang^l e ni'naangⁿna' jee⁻ jaléⁿ dsee⁻ quíi⁻na', dsucoⁿ Fidiéé^vbing^l i cató^l 'núⁿ e ca'uíng⁻na' dseaⁿ quiá^r-, jo íbⁿ dseaⁿ i língⁿ jaangⁿ i güeang^l i jaⁿ dsee⁻ røøngⁿ jíí^l coo^l; ¹⁶coⁿ lajobⁿ féⁿ fi' ni⁻ jíⁿ quiá^r Fidiéé^v: "Güi'naangⁿna' jee⁻ jaléⁿ dsee⁻ quíi⁻na' e lacoⁿ nilíng⁻na' dseaⁿ güean^l, dsucoⁿ jneaⁿ lánⁿ jaangⁿ i güeang^l i jaⁿ dsee⁻ røøngⁿ jíí^l coo^l."

¹⁷Jo niñibⁿ 'núⁿ e røøbⁿ éeⁿ Fidiéé^v cóo^l lajaléngⁿ dseaⁿ, jo quidsirⁿ íⁿ quiá^r lajaangⁿ lajaangⁿ dseaⁿ líⁿ jialcoⁿ lííⁿ dsee⁻ quiá^r dseaⁿ, jogui jaⁿ jmóorⁿ taⁿ guíngⁿ dseaⁿ cajo. Jo songⁿ 'núⁿ fóⁿna' Teaaⁿ fiⁿna' Fidiéé^v, jobaⁿ contøom⁻ 'néⁿ e nijmiféngⁿna'r carjóⁿ jmii⁻ e ngíngⁿna' taang⁻na' fi' jmigüíⁿ la.

18 Jo cō' ca'íeé'na' laco' líng' dsea' cóong'~ quíi'~na' e seeng'na' e ja' uing~ sea, joba' Fidiéeb' nicaleáaiñ' 'nú' jee~ dsee~ quíi'~na'. Jo dsu' 'nú' niñí'ba' guiá~ e ja' caqu' e caláang~na' jee~ dsee~ quíi'~na' do cóo'~ jalé' e tōo' jmiñ' ni'ling~, fa' cunée' osi cutee' é, 19 dsu' caláam~ba' jee~ jalé' dsee~ quíi'~na' la'eáang' cóo'~ jmi'θong~ Fí'naa' Dsea' Jmáang~ e niing~ eáang' e catu' mĩ~ catáañ' fí' dse' crúu'. Jo dsea' do, i líng' Jo'se' Jiuung~ i guiung~ i ja' si'ling'~ jíi'~ cōo', cajúñ' uíi'~ dsee~ quíi'~ii'. 20 Dsūco' lajii'~ mali'ba' nis'íing' Dsea' Jmáang~ e nidsingíiñ'~ lajo, lajii'~ mĩ~ nú'~gui e nitiroo' jmi'güi', dsu' lanagui nicatib' í', joba' nicagüém~bre fí' jmi'güi' la e laco' nijmér~ lajii'~ ta' e si'íiñ' e laco' nijmicóo'r' 'nú'. 21 Jo la'eáang' cóo'~ Fí'naa' Dsea' Jmáang~, 'nú' nicajáang'~ yaang'na' fí' jaguó' Fidiéé'; jo i dsea' í'bing' i cajmée' e cají'tu Fí'naa' Dsea' Jmáang~, jogui cajmээр' e casáng' dsea' do yú'; joba' 'nú' jáb'~ nicalíng~na' júu' quíá'~ Fidiéé' jogui nisita'bi' óo'na' cóo'~ dsea' do cajo.

22 Jogui 'nú', la'eáang' e nicalinúu'~ba' júu' quíá'~ Fí'naa' Dsea' Jmáang~, joba' lana nilíng'na' dsea' i jo' beáang'gui dsee~ yaang~ jogui i 'neáang' rúng' la'ó' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~; jo lajob' 'né' cajo e nijmi'neáam'bi' dsea' rúng'na' dseáang'~ e ngocáng' óo'na' jogui cóo'~ jalé' bí' quíi'~na'. 23 Co' 'nú' lanagui nilíng'na' lafa' e nicangáang'~tu' calé' catú~, dsu' o' e laco' nicangáang'~tu' fí' jmi'güi' la e seeng' tiquíi'~ niquíi'~na' i cuθong' lijúung~; co' la'eáang' cóo'~ e júu' quíá'~ Fidiéé' e ca'íing'~na' do, cóo'~ e joba' nicalí~ lajo. Jo e júu' jo ja' tōo' jmiñ' ni'ling~, co' latab~ sea. 24 Co' lalab fé' fí' ni' jì' quíá'~ Fidiéé':

Co' lajii'm' dsea' jmi'güi' líiñ' lafa' onuu';
jogui e 'gøiñ' do lí' lafa' lí' quíá'~ e onuu' do.
Co' e onuu' do cateáb' té', co' niliquiui'b';
jogui e lí' quíá'~ do nijíu'b' cajo.

25 Jo dsu' e júu' quíá'~ Fidiéé' do ja' tōo' jmiñ' ni'ling~, co' latab~ sea'.
Jo e lab júu' e quíá'~ jial laang' dsea' jee~ dsee~ quíá'r' e nicaguiá' dsea' jee~ 'nú'.

2

1 Joba' fñ' guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quíá'~ Dsea' Jmáang~, túu'na' jalé' e 'lí' e quí' jmoona' fí' jmi'güi' la, fa' mĩ' jmi'góong'na' jaléng' dsea' rúng'na', jogui mĩ' jmicaang'na' cóo'~ jalé' júu' e fo'na', jogui mĩ' jmoona' e dsihu'ng'na' quíá'~ jaléng' dsea' rúng'na', jogui mĩ' quíé'na' júu' adsee' cajo. 2 Jmeáang'~ yaang'na' laco'gui jiuung~ i tá' cangáang'~ e 'nó'r' yaang' fí' quíá'~ niquíá'r' e ni'í'r', co' la'eáang' cóo'~ e joba' e cuaaiñ'; jo lajobi 'nú' cajo, cuθo' fí' yaang'na' e ni'ling'na' layaang' júu' quíá'~ Fidiéé' la'eáang' cóo'~ Jmi'güi'

quíar~ e laco' nidsicuáng'gui quí-na' cóo~ jalé' e júu^ jo, jo lajoba' niléang'na' jee~ jalé' dsee~ quí-na'. ³ Co' lana lajam'-ba' eáng' já'- nicalilí^na' e dsím'-ba' guiúng~ Fíinaa' Dsea` Jmáang~.

Dsea` Jmáam~bing' i caguíng' Fidié`

⁴ Joba' fíi~ guíi' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quía'- Dsea` Jmáang~, jmée^na' e nilicuíng'gui' Fíinaa' Dsea` Jmáang~, co' doñí' fa' ja' jíi~ dsea` jmigüi^ i dsea` do, dsu' í'bing' i caguíng' Fidié` e laco' líiñ' lafa' e cuu~ e nisiguó' jogui e quíng' eáng'. <sup>5</sup> Jo lajoba' 'nú' cajo, Fidié` cajméer' e nilíng~na' lafa' cuu~ e quíng', joba' cuóø'~ fí' yaang~na' e Fidié` nijmeáiñ' 'nú' ta~ e lafa' nilíi' cóo' guá'- güeang'^ quía'- Fidié`, jogui e nilíng~na' lafa' jmidsea` quía'- Fidié` i jmóo' lajii~ e iing~ dsea` do, co' la'eáng' cóo~ Fíinaa' Dsea` Jmáang~ cuó'na' Fidié` jalé' e catíiñ~ e laco' iáang' dsíir'. <sup>6</sup> Co' e lajoba' fé' fí' ni~ jí' quía'- Fidié` mi~ fé' cuaiñ~ quía'- Dsea` Jmáang~ lala:

Jnea~ niquiee~ e cóo' cuu~ quía'- tíi' fíi' quía'- 'nú' fí' Sión jogui e cuu~ job e nisiguó' quie~ e jogui eám' quíng' cajo; jo dsu' jaléng' dsea` i já'- líng' júu^ quía'- Dsea` Jmáang~, ja' niligøøiñ' cóo~ e jo, co' Dsea` Jmáam~bing' líng' lafa' e cuu~ do.

⁷ Jo jaléng' 'nú', dsea` i já'- líng'na' júu^ quía'- Dsea` Jmáang~, eám' quíng' e cuu~ do quíi'na'; jo dsu' quíi' 'nú', dsea` i ja' já'- líng'na' e jo, joba' nilitib~ laco' fé' fí' ni~ jí' quía'- Fidié` lí' fé' lala:

E cuu~ e ja' calijíi~ dsea` jmigüi^ quía'- tíi' fíi' quía'- 'nú', lanagui dseáng'~ cuu~ laniim~ nica'uíng~ quía' 'nú'.

⁸ Jogui litib~ cajo laco' fé'gui fí' ni~ jí' quía'- Fidié`:

Jo cóo~ e cuu~ jo seem` dsea` i niquiung'^.

Jo co' uíi~ e ja' jíi~ i dsea` do júu^ quía'- Dsea` Jmáang~, joba' caquiuiñ', dsuco' lajob dseáng'~ sí'íiñ^.

⁹ Dsu' 'nú'gui nilíng'na' dsea` i nicaguíng' Fidié` e laco' nilíng~na' dsea` quía'r~, jogui nilíng'na' lafa' jmidsea` i jmóo' lajii~ e iing~ Fidié`, jogui nilíng'na' lafa' cóo' fíi' güeang'^ quía'r~. Jo lajob lí' e laco' niguiá'na' júu^ quía'- jalé' e guíá' e cajméé' Fíinaa' Dsea` Jmáang~ cóo~ 'nú', co' í'bre dsea` cató'r~ 'nú' e laco' nilíng~na' dsea` quía'r~ i seeng' fí' lí' jneá' jir~ e laco' jo' seeng'na' fí' lí' nuu' só' fí' lí' jmoo'na' ta~ quíi' i líng'^.

¹⁰ Jo 'nú', lamí~ jéeng'gui, dseáng'~ ja' líim'ba' dsea` fíi' quía'- Fidié`, dsu' lanagui dsea` fíi' quía'- dsea` dob nilíng'na'; jogui lamí~ jéeng'gui ja' mí' catíng~na' e fíi' líng~ Fidié` 'nú', dsu' lanagui nicatíim~ba' lajo.

'Né' liseeng'na' e jmoo'na' lajii~ e iing~ Fidié`

11 Jō fii-guui 'nú', dseá rú'naa' dseá quíá'- Dseá Jmáang- i iin-n eáang', dseá i seeng'na' fí jmigüü la e sisoo' sijóng'na' fí caluu' fii góo'na', joba' fii-i 'nú' e ja' cuø' fí yaang'na' e nijmées'na' jalé' e ga' e iing- ngúu táang'na', co' mi- jmoo'na' lajo, joba' ni'íng- quíi-na' yaam-ba' jóng. 12 Jō ee-na' guiú- jee- jaléng' dseá i ja' mí cuíng' Fidiée', co' nañí fa' lana gab' fé' i dseá i uii- quíi-na' e lafa' 'nú' líng'na' dseá i jmoo' ta- 'léé', dsu' mi- nití- í' e nijáa'tu Dseá Jmáang- calé' catú- fí jmigüü la, joba' i dseá i nijmifém'bre Fidiée' cajo co' nilíí'bre lajii' e guiú- e jmoo' 'nú' fí jmigüü la.

13 Jō la'eáang' Fii'naa' Dseá Jmáang- jmi'goo'na' jogui jmití'na' jalé' ta- quíá' jaléng' dseata- quíi'na': fa' jaléng' dseata- dseá mogui- quíá'- latøøng- góo'na', 14 jogui i dseá i casíng' i dseata- dseá mogui- do e laco' dseá do niquidsir' í' quíi-na' jogui e nicuø'r- iihuú' jaléng' dseá i jmoo' ta- 'léé' jogui e nijmí'gór' cajo jaléng' dseá i jmoo' jalé' e guiú-. 15 Dsuco' iing- Fidiée' e ni'ee-na' røø' laco' si'í', jō lajoba' nitá dseá e fé'r' ga' uii- quíi-na', jō i dseá i 'léé' ja' mí cangáñ' røø' jalé' e jmoo' do.

16 Jō güiliseeng'na' e jō quíé'gui nifí' quíi-na' jalé' dsee-. Jō dsu' lajee' e seeng'na' lajo, ja' cuø' fí yaang'na' e sí' nifí' e nijmées'na' e ga'. Joba' fii-i 'nú' e ee-na' guiú- laco'gui ée' dseá i jmoo' lajii' e iing- Fidiée'. 17 Jogui jmi'goo'na' jaléng' dseá dseáng'- laco' si'í', jogui jmi'neáang'na' jaléng' dseá rúng'na' dseá quíá'- Dseá Jmáang- laco' catíng-, jogui jmiféng'na' Fidiée', jogui lajobi jmi'goo'na' dseata- dseá féng' quíá'- latøøng- góo'na' cajo.

E- uing- e cacá- Dseá Jmáang- iihuú'

18 Joba' fii-guui jaléng' 'nú', dseá rú'naa' i líng' dseá 'lééng'- quíá'- dseá, e jmi'goo'ba' jaléng' fii- quíi'na' jogui jmití'na' jalé' júu- quíá'r-, dsu' o' dseáng'- jii' cóo'- fii'na' i féng' dsí' cóo'- 'nú' 'né- jmées'na' lajo, dsu' lajob 'né- jmées'na' cóo'- i fii'na' i soo' dsí' cajo. 19 Co' guiú-guib fíng song jaang' dseá, la'eáang' e iin- jmér- lajii' e iing- Fidiée', nijmér- té'r' cóo'- jalé' e huíng' e cangáñ' e ja' catáñ-. 20 Co' song cangong'ng'na' e huíng' dsu' uii' e nicajmées'na' e ga', joba' ja' ee-ta- íng' quíi-na' jii' cóo' e nijmées'na' féng' áa'na' quíá'- e huíng' do jóng. Jō song 'nú' cang'ng'na' e huíng' dsu' uii' e nicajmées'na' e guiú-, jogui e jmoo'ba' té'na' cóo'- jalé' e huíng' do, joba' e jō eáang'gui quíng' fí quini' Fidiée'. 21 Co' uii- e lajoba' e cató'- Fidiée' 'nú', co' mi- ca'íng' Dseá Jmáang- iihuú' uii- quíi'na', ca'e'r' 'nú' jial e 'né- té'na' cóo'- jalé' e huíng' lí' laco'gui cajmées'ñia'r' mi- ca'íñ' iihuú'. 22 Jō Fii'naa' Dseá Jmáang- ja' ca'éer' jii' cóo' dsee- o'gui cajmigóøiñ' jii'

jaang`dsea`c0q~ jalé` e fé'r`. ²³ Jo mi` casí~ dsea` júu` l'é` dsea` do, dsu` ja` cañir` c0q~ júu` l'é` quiá~ dsea` í; jogui mi` cacuø` dsea` jalé` iihuú` dsea` do, dsu` ja` cañir` e cuø`r` dsee` i dsea` í, dsuco` lí` lí` e cajáng` ñia`r` fí` jaguó` Fidié~, co` ñiñir` e quidsí` dsea` do í` quiá~ lajiing` dsea` laco` catám`.

²⁴ Jo cacó~ Dsea` Jmáang~ jalé` dsee` qui`naa' mi` cacár` jalé` iihuú` fí` dse` crúu` e laco` jneaa`aa' lafa' nicajúm`baa', co` jo` quiu`gui ta` qui`ii' jalé` dsee~, jogui e laco` nisee`naa' e ee`naa' røø` laco` catíing`. Dsuco` Fíi`naa' Dsea` Jmáang~ calihuúin` e catáin` fí` dse` crúu` e lí` laco` 'nú` nilí`na' e niliseeng`na' røø` laco` sí'í'. <sup>25</sup> Dsuco` 'nú` lami` jéeng`gui ngí`na' laco` ngí` jo'se` i sí'ím` i ja` seeng` fii~, dsu` lanagui nicaquí~ jím` yaang`na' e nicajmícuíng`na' Dsea` Jmáang~, jogui lana íb` dsea` i ninéé` ní` 'nú` jogui i nijmóo` í` 'nú` laco`gui jaang` dsea` i jmóo` í` guiá~ jo'se` quiá~ contøøng`.

3

Jial`né` seeng` jaléng` dsea` sícúng` guó`

¹ Joba` fhí` guí` 'nú`, dsea` rú`naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, jaléng` 'nú` dseamí` né` nijmí'goo`ba' jaléng` dseañu` qui`na'. Co` song` ií` lajee` la'ó` dseañu` ja` já~ mí` calíin` júu` quiá~ Fíi`naa' Dsea` Jmáang~, dsu` song` guiáb` ee`na' c0q`r`, jangám` já~ nilíin` e júu` jo` doñí` fa' ja` mí` casí~na`r` jii` camí` júu` quiá~ dsea` do. <sup>2</sup> Co` mi` niní` jaléng` i dseañu` do e eám` guiá~ jalé` e jmoo`na' jogui e eám` jmi'goo` rúng`na' cajo, joba` jangám` ní`in` e júu` do jóng. <sup>3</sup> Dsu` o' jii` e jmáang` guiá~ yaang`na' lí` caluu~, fa' jalé` e sí`náang` guí`na' e jlo` osi` quié`na' jalé` ñí` cunéé` é` osi` jalé` mí`ñúung` e niguo`. ⁴ Co` guiá~gui jogui niing`gui fí` quini` Fidié~ e jial` guiá~ jmáang` yaang`na' c0q~ jalé` e í` óo`na', jogui e ja` jmicøøng` yaang`na' c0q~ dsea` rúng`na', jogui e seeng`na' juguiá~ júu` røø`, co' lajii` e naba' e eáang`gui quíng` fí` quini` Fidié~. <sup>5</sup> Jo lajob` líng` jaléng` dseamí` i caliséng` malí~ i calicuíng` Fidié~, co' jaléng` i dseamí` í` cajáng` yaain` fí` jaguó` Fidié~ jogui cajmí'góbir` dseañu` quiá~r` cajo. <sup>6</sup> Jo lajob` cajmíe` jaang` dseamí` i caliséng` malí~ i calisí` Sara, cajmíe`bre` núu`r` júu` quiá~ dseañu` quiá~r` i calisí` Abraham` jo` eám` cajmí'gór` í. Jogui` 'nú', dseamí`, lafa' jóo` i Sara` dob` líng`na' song` jmoo`na' jmang` e guiá~ jogui e ja` 'gó`na' jii` coo` e jmoo`na' jalé` e jo.

⁷ Jogui` jaléng` 'nú', dsea` líng`na' dseañu`, jmee`na' féng` áa`na' c0q~ jaléng` dseamí` qui`na'. Jmí'goo`na`r` dseáng` laco` sí'í` e jmi'gó` dsea` jaang` dseamí`, jo` o' uí~ lajii` e dseamí` dseáng`guir` laco` dseañu` e 'né` jméé`na' lajo, dsu` lajob` 'né` jméé`na' cajo uí~ e røøb` íng` Fidié~ jneaa`aa' e see`naa' cøøng` c0q`r` lata~, doñí` fa' dseañu` osi` dseamí` é.

Joba' jmee-ba' lajo e laco' ja' ee' jn'ing' quia'- juu^ quia'na' mi' fong'na' Fidié'.

Jaléng' i' íng' i'ihuú' uí' e jmóor' jalé' e guiá'

⁸ Joba' fii-guú 'ná', dsea' rú'naa', e güiliseem'ba' e guiá'- la'ó' rúng'na', jogui e siing'na' røø, jogui e iing' rúng'na' laco' cat'ing- e jmóo' dsea' quia'- Dsea' Jmáang-. Jogui jmée'na' e guiúng-na' cóo'~ jaléng' dsea' jogui e ja' jmijl'ong'^ yaang-na' cajo. ⁹ Jogui song i' líng' dsea' éer' ga' cóo' 'ná', joba' ja' jmée'na' quí' taa' lajo cóo'r~, jogui song sí'r' 'ná' 'leáang-, dsu' 'ná'gui ja' 'né- e ngii'na' lajo quia'r~, dsuco' o' lajo e 'né- jmée'na'. Co' lí' lí' 'né- má'na' Fidié' uii' quia'b' i' dsea' la'í' e laco' nijmigüeang'^ neiñ', co' Fidié'bing' i' nicatø' 'ná' e ni'íng'na' güea'^ quia'r-. ¹⁰ Dsuco' lalab fé' fí' ni' jì quia'- Fidié':

lí' dsea' iing' e niliseeng' guiá' fí' jmigü' la

jogui e seeiñ' juguiá' lacoø' jmii',

'né- nijmeáiñ' í' nisí'bre e laco' ja' nífé'r' ga',

jo lajobi losæur~ cajo e laco' ja' nífé'r' juu^ adsee`.

¹¹ Jo 'né- e nitú'na' e jmoo'na' jalé' e ga',

jo 'né- nijmée'na' j mang'- e guiá'

jogui 'né- nijmi'úung'na' e seeng'na' juguiá' juu^ røø cóo'~ dsea' rúng'na'.

¹² Co' Fii'naa' jmóo'bre í' jaléng' dsea' quia'r- i' jmóo' jalé' e guiá',

jogui jáb'- núur' jalé' juu^ quia'- dsea' í' mi' ee'go' mi'r' dsea' do,

dsu' ní' níim-bre jaléng' i' dsea' i' jmóo' ga'.

¹³ Co' jíi' jaang' dsea' cuøøng' lí' jmeáiñ' 'na' ga' song jmi'úung'na' e jmoo'na' j mang'- e guiá'. ¹⁴ Dsu' car' jíi' e ee'na' e guiá' do ni'íim'ba' e hu'ing', dsu' eáam' juguiá' quí' 'ná' song lajo. Joba' ja' føøng'na' quia'- i' dsea' i' jmáng' 'ná' ga', o'gui jmoo'na' 'gó'na' cajo. ¹⁵ Co' lí' lí' 'né- e nijmi'goo'na' Fii'naa' Dsea' Jmáang- e car' ngocáng' óo'ba', jogui 'né- e neeb' guiá' quí'na' contøøng- e ningii'na' quia'- jaléng' dsea' i' iing' niliñí' cuaiñ' quia'- lajíi' e nisita' óo'na' e nicuø' Fidié' 'ná'. ¹⁶ Dsu' mi' ngii'na' quia'- i' dsea' í', 'né- jmée'na' e jmi'goo'ba're jogui 'né- e ja' jmijl'ong'^ yaang-na' cóo'r~, jogui lajobi 'né- ee'na' guiá' e jo' í' áa'na' jalé' e ga' e lamí' jmoo'na' lamí' jéeng'gui, jo lajoba' jaléng' i' dsea' i' fé' ga' uii' quia'- jalé' e guiá' e jmoo'na' do nilí' i' líim-bre quia'r- yaaiñ' cóo' lajíi' e fé'r' do.

¹⁷ Co' guiá' gui e ni'íng'naa' iihuú' uí' e jmoo'naa' e guiá' song lajo iing' Fidié', dsu' ga' guib lí' e ni'íng'naa' iihuú' uí' e jmoo'naa' jalé' e ga'. ¹⁸ Co' 'ñiab' Fii'naa' Dsea' Jmáang- cacár- iihuú' cartí' cajúñ' uí' dsee- quí'naa', co' lajo nisi'íb^

e nidsingüiñ̄ coq̄ ya' latā rōq̄ jmigüi'. Dsūco' ír̄ lüiñ̄ jaang' ī ée' røø' ī ja' dseē røøng', dsu' cajám' 'ñia'r' e cacār̄ iihuñ̄ uii' quia' jaléng' jneaa'aa', dsea' líng'naa' dsea' dseē dsea' quí', e laco' nitøø' jneaa'aa' fí' quini' Fidié̄. Jo ír̄ cajnga' dsea' quia'r̄ lafa' jaang' dsea' jmigüib', dsu' cajib'tur la'eáang' cōq̄ Jmigüi' quia' Fidié̄. ¹⁹ Jo la'eáang' cōq̄ e Jmigüi' quia' Fidié̄ do e jmicōq̄ quia'r̄ do cangór̄ e cangoguiar' júu' quia' Fidié̄ jeē jaléng' 'liñ̄ ī sijñing' cartí' mi' nití' í' e Fidié̄ quidsí' í' quia'r̄. ²⁰ Jo jaléng' ī dsea' í' laam'bre cajméer' iē maliñ̄gui do, iē lami' seeng'gui Noé, iē lami' cajéeng' Fidié̄ e féng' dsíir' cōq̄ ír̄ do lajee' e lí' e móo' dséē do e fí' lí' caláang' jñing' dsea' sinúu' quia' Noé la'eáang' fí' dsí' e móo' do mi' ca'a' jmñi' fí' jmigüi' la. ²¹ Co' e jmñi' jo guóng' lafa' jmñi' cōq̄ e saang' dseab', dsūco' la'eáang' cōq̄ e joba' e cuø' lí' e caláang'naa' jeē dseē quí'ii'. Dsu' e saang' dsea' jmñi' do ofa' guóng' e jgñing' ngúu' táang' dsea', co' lí' lí' guóng' e 'né' mñi'naa' Fidié̄ e ni'ñiñ̄ dseē quí'ii' e laco' jo' lí'guñi' dsea' dseē. Jo dsu' jo' lí'naa' lajo, co' nicajgáang'naa' jmñi' uii' e cají'tu Fii'naa' Dsea' Jmáang' mi' cangí' e cajüñ̄. ²² Jo mi' cangí' e cají'r̄ do, cangám'tur fí' ñiff̄, jo lana dob niguiñ̄ lí' lí' dsée' laco' guing' Tiquia'r' Fidié̄, jo fí' job quier' nifí' quia' jaléng' ángeles ī líng' guotñir' cōq̄ gui jaléng'gui dsea' guí' ī 'gøng' jogui jaléng' ī óo' ta' cajo.

4

Majmicōq̄naa' dsea' rú'naa' lí' laco' e cangñing'naa' e cacuø' Fidié̄ jneaa'aa'

¹ Joba' fñi' guñi' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quia' Dsea' Jmáang', e lí' laco'gui cangongñing' Dsea' Jmáang' iihuñ̄ lajee' táaiñ̄ fí' jmigüi' la, joba' lajob 'nú' cajo 'né' e jmée'na' té'ba' jogui e féng' óo'na' mi' ningñing'na' e huñng'. Jo doñi' ī dsea' quia' Dsea' Jmáang' ī ngñing' e huñng' fí' jmigüi' la, nica'ím̄ bí' quia' dseē quia' ī dsea' í'. ² Jo co' lajob lí', joba' jo' 'né' jmér̄ lajüi' e iing' ngúu' táaiñ̄ laco'gui la jmóo' dsea' ī si'nñim'bi cōq̄ dseē quia', dsu' lana 'né' nijmitir' lajüi' e iing' Fidié̄ lata' seeiñ̄. ³ Dsu' té' jüi' lana e jmoo'na' laco'gui la jmóo' dsea' ī ja' cuíng' Fidié̄; co' 'nú', iē ná'gui e calicuíng'na' dsea' do, cajmee'na' jalé' e ga' e ja' dseeng', fa' mi' suung'na' jalé' e sea' fí' jmigüi', jogui jmoo'na' ta' güñng' cōq̄ dseañu' osi dseamí' ī o' quii'na', jogui jmoo'na' ta' í', jogui jmoo'na' ta' gø' cúng', jogui eáang' ta'na' mñi' fí' lí' néé' júu', jogui jmiféng'na' jaléng' dié̄ ī o' ja'. ⁴ Jo laco' 'nú' nicatñu'ba' lana e jmoo'na' jalé' e ga' do, joba' eáam' dsigá' dsí' jaléng' ī dsea' ī jmóo'bi e 'lí' do cōq̄ 'nú', jogui gab' nifé'r' uii' quii'na' cajo. ⁵ Jo dsu' jaléng' ī dsea' í' niguiéeb' jmñi' mi' niguiéer' cuente quia'r̄ fí' quini'

Fidiée˘, dsea`ninée˘ guíá- quiá'r- e niquidsir' í' quiá'- jaléng' dsea`jmigüi` i seeng`gui cóo'~gui jaléng' dsea`i nicajúng- cajo. 6 Jo dsu' uíi~ e lajob líí, joba' nicagua' dsea`júu^ quiá'- Dsea`Jmáang- jee~ jaléng' i dsea`i nicajúng- do e laco' e calisiñ' fí' quini˘ Fidiée˘ e cajmicóo'~ Jmiguí' quiá'- Fidiée˘ quiá'r-, nañi' fa' nicatidsib' í' quiá'r- lajee˘ e seeñ' fí' jmigüi' la.

7 Jo jo`huøø- róo'gui jmigüi' e nidsijée˘ lajii'~ e si'í^ quiá'- Fidiée˘ e nidsijée˘. Joba' fii- i 'nú', dsea`rú'naa', íi' óo'na' laco' catúng-, jogui ñiim~bi óo'na' e laco' lí'na' e fong'^na' Fidiée˘ e ngocáng' óo'na' mi~ ee'go máí~na'r. 8 Dsu' niing- gui eáang' e nijmi'neáang'na' dsea`rúng'na' e ngocáng' óo'na', dsuco' mi~ jmi'neáang'na' rúng'na', joba' nilb' niliféng' óo'na' quiá'- rúng'na' doñi' fa' sea`jmiguiá' dsee- quiá'r-. 9 Jogui íim'ba' e iáang' óo'na' jaléng' dsea` cóo'~ júu^ røø' mi~ ii' guilíng- fí' quíi-na'. 10 Jogui 'né- jmicóo'~ rúng'na' laco' si'í^, dseáng'- lí' laco' jii'~ e catúng- e cangúng'na' quiá'- Fidiée˘ lajaang' lajaang'na'. 11 Jogui song ii' 'nú' cangúng'na' e guia'na' júu^ quiá'- Fidiée˘, 'né- fo'^na' e júu^ jo laco' iing~ Fidiée˘ e fo'^na'. Jogui mi~ ii' jaang' 'nú' ngúng'na' e jmoo'na' coo' ta~ e jmoo'na' lajii'~ e iing~ Fidiée˘, 'né- jmée^na' e jo dseáng'- la'eáang' cóo'~ bí e cuø' dsea` do 'nú'. Jo lajaléb' e jmoo'na', jmee~ba' dseáng'- laco' nijmiféng'na' Fidiée˘ la'eáang' cóo'~ Fíi'naa' Dsea`Jmáang-, co' íb' dsea`i féng' jogui i'gøng' lata~. Jo lajob 'né- niliti~.

Mi' íng' dsea` quiá'- Dsea`Jmáang- jalé' iihuí'

12 Jo lalab fii-túu 'nú', dsea`rú'naa' dsea` quiá'- Dsea`Jmáang-, ja' jmoo'na' e dsi'gó' óo'na' mi~ ngúng~na' jee~ jalé' iihuí' uíi~ e líng'na' dsea` quiá'- dsea` do, jogui ja' í^ áa'na' e jii'~ 'nú' dsingúng- na' lajo. 13 Dsuco' o' lajo e 'né- jmée^na', co' lí' lí' 'né- e cuø' bí rúng'na' e jmi'íáang' óo'ba' lajii'~ e iihuí' do, co' lajob e cangongúng- Dsea`Jmáang- fí' jmigüi' la, jo lajoba' nili'íáang' óo'na' mi~ nimó^na' e nijaa'tu Dsea`Jmáang- fí' jmigüi' la cóo'~ e laniing- 'gøiñ' do. 14 Jo juguiá- quíi-na' song ii' dsea`i sí' 'nú' júu^ 'lí' uíi~ e líng'na' dsea` quiá'- Dsea`Jmáang-, co' contøøm- seeng' cóo'~ 'nú' e Jmiguí' jlo'^ niing- quiá'- Fidiée˘ do. 15 Jogui song ii' 'nú' móo~na' iihuí', dsu' gab' líí' song e iihuí' do ca'íng'~na' uíi~ quiá'- e cajngang'na' dsea', osi quiá'- e jmoo'na' ii', osi quiá'- e nica'lee~na' é, osi quiá'- e quíng'na' jee~ jalé' e ja' e cuaiñ~ quíi-na'. 16 Jo dsu' song e iihuí' e móo~na' do ca'íng'~na' uíi~ quiá'- e líng'na' dsea` quiá'- Dsea`Jmáang-, joba' ja' 'né- jmée^na' e i' líng- na', co' lí' lí' 'né- e jmiféng'gui' Fidiée˘ uii~ quiá'- e jo.

17 Jo lanagui nicatib' í' e Fidiée˘ niquidsir' í' quiá'- jaléng' dsea`jmigüi', jogui nináng' lajee˘ la'ó' jneaa~aa', dsea` líi'naa'

dsea` quiá'r-. Jo co' lajob líí, joba' çjialgui tíí ga` iihuú' nids-ingúng- jaléng' dsea` i ja` núú- júú^ quiá'- Fidiée'? ¹⁸ Jogui laco' fé' fí' ní' jì' quiá'- Fidiée' lala: "Song jaléng' i dsea` i guiúng- laco' si'í' huúim' nileáiñ' jee~ dsee- quiá'r-, joba' çjialgui tíí' ga` nidsijée' cõo'- jaléng' dsea` i 'ling' jogui cõo' i beáng' dsee- yaang~?" <sup>19</sup> Jo song cuø Fidiée' fí' e íng' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- iihuú', joba' jaléng' i dsea` í 'né- jmé-bir jmang'- e guiú-, jogui nijáng' yaaiñ~ car` ngocáng` dsíir' fí' quini' Fidiée' i cajmeáang` ír' do, co' dseáng'- jmitib- Fidiée' jalé' júú^ quiá'r-.

5

Júú^ ñ' 'goo` e catúng- jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-

¹ Jo lanagui iin~n nifõn^n jaléng' dsea` cõong~ i quie' nifí' quíi-na' jee~ la'ó' 'nú', dsea` líng'na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, co' jnea~ lín'n jaang` i quie' nifí' laco' íbre cajo, jogui camó-bíi jalé' iihuú' e cangongúng- Dsea` Jmáang- fí' dse' crúú^, jogui nitím-baa cajo laco' i dsea` í e nimoo~o e laniing- 'gõng' quiá'- Dsea` Jmáang- mi~ nijáa'tur fí' jmigüí la. ² Joba' fíi- i 'nú', dsea` líng'na' dsea` cõong~ i quie' nifí', jmee-na' í' jaléng' dsea` i cangúng'na' i nicane'- ní'na' i nicacuõng' Fidiée' 'nú', co' i dsea` í' líiñ' lafa' jo'se' quiá'- Fidiée'. Jogui jmee-ba' e jo e ngocáng` óo'na' laco'gui iing~ Fidiée', jo ja' jmée^na' e laguidseaang` o'gui e laco' dsináang'na' cuu- cajo. Dsu' jmee-ba' jalé' e jo e íaang` óo'na'; <sup>3</sup> jo ja' 'né- jmée^na' lafa' dsea` fii- i laguidseaang` quiú' ta~ quiá'- jaléng' dsea` quiá'-, dsu' lí' lí' 'né- e nijmi'úung'na' e ni'ee-na' røø, jo lajoba' cuõong` nijøø- i dsea` quíi-na' do e nijmér- laco' si'í' cajo. ⁴ Joba' mi~ tí' lí' nijáa'tu Dsea` Jmáang-, i dsea` i laniing- do i jmóo' lafa' ta~ ní' jo'se', joba' 'nú' ni'ling~na' lajii~ e si'ling'na' quiá'- Fidiée' e jlo' eáang` e ja' tóo' jmi~ fa' e ni'ling-.

⁵ Jogui lajobi 'nú' cajo, jaléng' siming', 'né- jmée^na' núú'na' jogui e jmi'goo'na' jaléng' dsea` cõong~. Jo lajiing' 'nú' ja' 'né- jmée^na' jlõng'na' quiá'- rúng'na', dsuco' lalab fé' fí' ní' jì' quiá'- Fidiée' lí' fé' lala:

Dseáng'- teá` sée` Fidiée' quiá'- jaléng' dsea` i jmicõong'~
yaang~,

dsu' eám' guiú- jmicóo'r~ jaléng' dsea` i ja' jmóo' lajo dsu'
ní'bre e 'né- e nijmicóo' Fidiée' quiá'r-.

⁶ Joba' cuõø' fí' yaang~na' e Fidiée' nicár~ nifí' quíi-na', co' íb' dsea` laniing- 'gõng' cajo, jo lajoba' niseáiñ' 'nú' yú^ mi~ nití- í' quíi-na'. <sup>7</sup> Joba' fíi- i 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, 'naang'na' ca' jalé' fí'í' dsí' e seeng'na' fí' jmigüí la jo guiá'na' jalé' e jo fí' jaguó' Fidiée', dsuco' dsea` dobing' i eáang` to' fíing' 'nú' contõong-.

⁸ Jogui 'né e í áa'na' røø, jogui cajo 'né e siñiing' áa'na' contøøng e laco' ja' nijmigøøng' fii' i 'ling' 'nú', dsaco' í dseáng' 'ní' níim bre jneaa'aa' e ngir' fí la fí na lafa' jaang' ie' e 'náng'ne' liing' i nisáng'ne'. ⁹ Dseáng' ja' cuø'na' fí e fii' i 'ling' do nijmér e nijmigøøiñ' 'nú' lajo, jogui jie' mí tiúung'na' e já' líng'na' júu' quíá' Dsea' Jmáang', co' niñí'na' e jaléng' rúng' dsea' quíá' Dsea' Jmáang' i seeng' fí la'úng' fí jmigüi' røøb' ngiiñ' iihuú' laco' 'nú'. ¹⁰ Dsu' mi' ning' e nica'ling' 'nú' jalé' iihuú' lajee' cateá', job' mi' nijmé' Fidié' e ni'uíng'na' dsea' guiúng' dseáng' laco' si'í', jogui nijmér e nisíng'na' teá'gui fí guiú' cóo' Dsea' Jmáang', jogui e nita' óo'na' e Fidiéeb' dsea' nicá' nifí' quí'na'. Dsaco' dsea' dobing' i eáang' 'neáang' jneaa'aa', jo' nicatø'r' jneaa'aa' cajo e laco' ni'uíng'na' dsea' i seeng' cøøng' cóo'r' lata' colíing' cóo' Joo'r' Dsea' Jmáang'. ¹¹ Jo' eáang' laniing' 'gøng' dsea' do lata' jee' jalé' e sea' fí jmigüi'. Jo' lajob' 'né' niliti'.

Júu' guicóo' e lidséng'

¹² Jo' la'eáang' cóo' Silvano, jaang' dsea' rú'naa' i dseáng' i lajang' líng' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', nicajmé'e e jii'iu' la e laco' nifón' 'nú' jogui e nicuøø' 'nú' bí e laco' nijmitaa' óo'na' e lajalé' e güea' e nica'ling'na' do cuø' li' dseáng' e lajam'ba' 'neáang' Fidié' 'nú'. Joba' fii' 'nú' e lajob' 'né' jmé'na' e teám'bi' teá' fí li' niteáang'na' cóo' Dsea' Jmáang'. ¹³ Jogui jaléng' dsea' quíá' Dsea' Jmáang' i neáang' fí Babilonia i nicaguíng' Fidié' do laco'gui nicaguíñ' 'nú', guiéiñ' júu' guicóo' quí'na' cajo, jogui lajob' i jóo'o' i sii' Marcos. ¹⁴ Jogui se'na' guoo' rúng'na' mi' jíng' rúng'na' uii' e 'neáang' rúng'na'. Jogui güiliseem'ba' juguiú' júu' røø' lajüing'na' dsea' líng'na' dsea' quíá' Fí'naa' Dsea' Jmáang'.

Jo' jii' job' quíá' lana.

Jo' lanab' jii' fé' jì la'uii' quíá' Tú' Simón.

Ji e catí tú e cajme' TŪ SIMÓN

¹ Jnea Tú Simón, jaang` dsea` i jmóo` lajúi` e iing` Fíinaa' Dsea` Jmáang` jogui` i` sáiiñ` cuaiñ` quiá'r, jmo'o e ji` la e catíng` 'nú', dsea` i` røø` nicangíng`na' e já` líng`na' júu` quiá' Fíinaa' Dsea` Jmáang` laco'gui` nicangíng` jnea` e já` línaa' júu` quiá' dsea` do cajo, cõ' eáang` guiúng` Fidiée` cóo' jneaa`aa' e nicaleáaiñ` jneaa`aa' jee` dsee` qui`ii' la'eáang` cóo' Fíinaa' Dsea` Jmáang`. ² Jogui` íim`ba' lalíng` e güea' quiá' Fíinaa' Dsea` Jmáang`, jogui` güiliseeng`na' juguiá` júu` røø` la'eáang` e nicuíng`na' Fidiée` cóo' gui` ñia' Dsea` Jmáang` cajo.

Jial líng` dsea` quiá' Dsea` Jmáang`

³ Jo lalab` fíi` i` 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang`, e la'eáang` cóo' güea` 'gøng' quiá' Fidiée`ba' nicangíng`naa' jalé` e 'né`naa' e quiá' jial` nilisee`naa' laco' catíng` e seeng` dsea` quiá' Dsea` Jmáang`, cõ' nicatõ' i` dsea` do jneaa`aa' la'eáang` cóo' güea` quiá'r` jogui` la'eáang` cóo' e eáam` guiúñ` e laco' nilicuíng`naa'r. <sup>4</sup> Joba' la'eáang` cóo' jalé` e nicangíng`naa' do, nicacuøb` Fidiée` júu` quiá'r` e niñíng`naa' jalé` e jlo` niguol` quiá'r, jo jalé` e júu` e nicacuø` Fidiée` do eáam` 'gøng' jogui` eáam` quíng` cajo, cõ' la'eáang` cóo' e júu` joba' e nicangíng`na' e nica'naam`ba' jee` jalé` e 'li', fa' jalé` e lí` dsíi` yaang` dsea` e sea` fí` jmigüi` la, jogui` nicangíng`na' e nilíng`na' dsea` i` seeng` cøøng` cóo' dsea` do. ⁵ Jo uíi` e cajmée` Fidiée` jalé` e jo qui`na', joba' 'né` e jmi`úung`na' e jmicuáam`bi' e já` líng`na' júu` quiá' Dsea` Jmáang`; jo cóo' e jo 'né` jmée`bi' lajúi` e guiá` cóo' dsea` rúng`na' laco' catíng`; jo cóo' e jo 'né` nijmée`bi' quijí` jial e laco' nilicuíng`gui' Fidiée`; ⁶ jo cóo' e jo 'né` jmée`na' jialcõ' ja` lí` áa`na' yaang`na'; jo cóo' e jo 'né` cuø' bí` yaang`na' e féng'` áa`na' nañi` fa' e ngüing`na' iihuí'; jo cóo' e jo 'né` e dseáng` lajang` nijáang` yaang`na' fí` jaguó` Fidiée` e nijmee`na' lajúi` e iing` dsea` do; <sup>7</sup> jo cóo' e jo 'né` jmée`bi' quijí` e nijmicóo' rúng`na'; jo cóo' e jo 'né` jmée`na' e nijmi`neáang`na' dsea` rúng`na'.

⁸ Joba' song` 'nú' jmi`úung`na' e jmoo`na' jalé` e la, jogui` jmoo`bi' jalé` e jo laco' si'í, joba' íim` ta` qui`na' e nilicuíng`gui' Fíinaa' Dsea` Jmáang` jogui` cajo seab` uing` quiá' jalé` e jmoo`na' do. <sup>9</sup> Jo dsu` jaléng`gui` dsea` i` ja` jmóo` jalé` e júu` la` líiñ` lafa' jaang` dsea` tiuum` osi` jaang` dsea` i` jo` jné` røø` é, cõ' nica`ím` dsíir` e Fidiée`bing` ca'ling` jalé` dsee`

quíá'r- e laco' ca'uíng- dsea` do jaang` dsea` guíung- mi~ cali- já'- líiñ` júu` quiá'- dsea` do.

¹⁰ Joba' fí-guú' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, e 'né- jmi'úung`na' e niliseeng`na' e laco' cuó' li- e dseáng'- nicató'- Fidiéé' 'nú' jogui e nicaguíñ' 'nú' cajo. Jo song jmooba' lajo, joba' ja` dseáng'- quiá'na' e nijíung`na' fí' ni~ dsee-. <sup>11</sup> Jogui song jmée`na' jalé' e jo cajo, jo lajoba' nilita` óo'na' e Fidiéé`bing' ni'íng' 'nú' cóo'~ e guíú- fí' jmigüü' coo' fí' li~ guíng- Fí'naa' Dsea` Jmáang- quiá'r' ta~ lata~, i dsea` i caleáng` jneaa`aa' jee~ jalé' dsee- qui-ii'.

¹² Joba' dseáng'- nijmee`bí e nijmiguiém`bí áa'na' jalé' e júu` na contøng-, nañí' fa' lajam'^ e niñí'na' e júu` jo jogui e niteáng`na' teá' fí' guíú- cóo'~ dsea` do lí'^ laco' jii'~ e nica'e' dsea` 'nú'. <sup>13</sup> Dsu' jnea`gui lajee' e seen- fí' jmigüü' la lín`n e catím`baa e niliúun`n 'nú' e niguiéng' áa'na' jalé' e júu` na. ¹⁴ Dsu' lanagui Fí'naa' Dsea` Jmáang- nicajmea'r' jnea` júu` e jo huøø- seeng-guú' fí' jmigüü' la, <sup>15</sup> joba' dseáng'- nijmee`bí bí e niguiém`bí áa'na' e júu` la mi~ ningí e ningán`n fí' jmigüü' coo'.

Mi~ cangá- dsea` jial tí' 'gøng' Dsea` Jmáang-

¹⁶ Jo nica'é'naa' 'nú', dsea` rú'naa', quiá'- jial tí' 'gøng' Fí'naa' Dsea` Jmáang- jogui jial lí' mi~ nijáa'tur fí' jmigüü' la calé' catú-, jo dseáng'- lajang'- e júu` jo, jo o' júu` e cuøøng` nijmi'uíng- dsea` e nijmé'r- e ja` mí' cangar', co' dseáng'- e já'- e cane`naa' cóo'~ jmini`naa' yee`baa' jial tí' 'gøng' Fí'naa' Dsea` Jmáang-. <sup>17</sup> Co' cane`baa' mi~ ca'e' Tiquí'ii' Fidiéé` jnea'^ jial líng' Dsea` Jmáang- cóo'~ jalé' e niing- 'gøiñ' do, jogui ie~ job canú'na' mi~ café' Fidiéé` catí' ñifí- quiá'r- lala cuaiñ` quiá'- Dsea` Jmáang-: "I lab Jóo'o i 'neáan`n eáang', jo dsíng' iáang` dsii- cóo'r~." <sup>18</sup> Jo jneab` dsea` canú'naa' e júu` jo e jáa' tí' yú'^ jmigüü', co' taam`baa' cóo'~ Fí'naa' Dsea` Jmáang- e fí' yú'^ mó' e güeang'^ do ie~ jo.

¹⁹ Jo e jo dseáng'- e lita`gui dsí'naa' e já'- e júu` e caguia' jaléng' i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé` malíi`gui eáang', jo e júu` job dseáng'- 'né- e jmi'goo' 'nú' cajo, co' e júu` jo lí' lafa' coo' jì' quiá'- candíi', jo e joba' jmáng' dsea` ta~ mi~ canuu. Jo e jo jneá' cartí' nijneá' e jmíi~ e nití- mi~ nijáa'tu Dsea` Jmáang- fí' jmigüü' la e líiñ' lafa' i núu' ée^ i camíng' i jnéeng- fí' yú'^ jmigüü' mi~ la'ee. Jo ie~ jo jaléng' 'nú', dsea` líng`na' dsea` quiá'r-, jo niliseeng`gui' lafa' fí' li~ nuu, co' ni'uíng`na' dseáng'- laco' la líng' dsea` do 'ña'a'r'. <sup>20</sup> Jo dsu' e júu` laba' iin`n e niliñí'na', e jii'~ coo' júu` e cajme' jaléng' dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé' fí' ni~ jì' quiá'r- dseáng'- ja' café'r' o'gui cajméer' júu` e~ guøng' e júu` jo dseáng'- laco' iin~ yaaiñ~. <sup>21</sup> Co' jaléng' i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé' do ja' café'r' júu` dseáng'-

laco' í dsír' yaaiñ, co' lí' lí' café' jaléng' ì dsea` do la'eáang' cóo' 'ñaia' Jmiguá' quía' Fidiéeb'.

2

Jaléng' dsea` ì e' júu` e o' já`
(Judas 4-13)

¹ Jo lala fñ-guá' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quía' Dsea` Jmáang-, e lami` jéeng'gui calisém` dsea` jee` dsea` Israel ì cajmícaang- e café'r' cuaiñ` quía' Fidiéé, dsu' o' já', co' e júu` e caguiar' do jmang' júu` e o' já'; jogui lajee` lanab cajo niliseeng` dsea` ì nijmícaang- e líiñ` tifa' ì e' júu` quía' Fidiéé, dsu' júu` e o' já' ba' ni'éer- jee` 'nú', dsea` líng'na' dsea` quía' Dsea` Jmáang-. Jo jaléng' ì dsea` la'í e ìim` ni'éer- e júu` e 'léé' do e o' já', jogui nifé'r' ga` uii` quía' Fí'naa' Dsea` Jmáang-, jogui ì dsea` la'í fé'r' e ja` cuíñ` ì dsea` ì caquí' jalé' dsee- quía' dsea` jmigüí. Joba' lajmináb- niquidsí Fidiéé' í' quía' ì dsea` la'í, jogui nicuó' reiñ` iihuí' cajo e catíiñ- uí' quía' jalé' e nicajméer` jogui e mí' 'noo'bi jmóor'. <sup>2</sup> Jo fñm' dsea` niligóoiñ` cóo' e júu` e o' já' do, jo nisíng'tu yaaiñ` e fí' ga` do, jo uí' jaléng' ì dsea` la'í gab` nifé' dsea` uii` quía' fí' guíá- quía' Dsea` Jmáang-. <sup>3</sup> Jo uí' e lí' dsí' jaléng' ì dsea` ì e' jalé' e 'lí' do cuub-, joba' nilí'r' e nijmigóoiñ` 'nú' cajo cóo' jalé' e júu` e o' já' e er' do. Jo dsu' nisijéeb' e fí' lí' 'lí' do quía'r' fí' lí' jo' má' sea'gui, dsuco' tí' nití' í' e Fidiéé' niquidsí' í' quía'r-.

⁴ Jo nine`naa' guíá- e ja` ca'íng- Fidiéé' dsee- quía' jaléng' ángeles ì ca'éé' dsee-, dsu' lí' lí' cangojéeiñ` fí' lí' 'lib' jaléng' í' jo fí' lí' nuu` sób' caseáang'neiñ' do e si'núuiñ' do cóo' ñí' cadena cartí' mí' niquidsí' Fidiéé' í' quíaiñ' do. ⁵ Jogui lajobi nine`naa' guíá- e ja` ca'íng- Fidiéé' dsee- quía' jaléng' dsea` dsee- dsea` quí' ì caliséng' mali', co' ie` jo Fidiéé' cacuó'reiñ' do iihuí' e cajméer' e ca'á' jmí' fí' la'úng- fí' jmigüí e quía' cajúm- lajím` dsea` ì soo' dsí' ì cajmíe' ga` do. Jo dseáng' lajúí' Noébing' ì caseáang'gui, co' júí' í'bing' ì ca'éé' e guíá- laco' catíng- fí' quini` Fidiéé, jo lajob cajo caseáam'bi guíang-gui dsea` sínúu` quía'r- ie` jo. ⁶ Jogui lajob cajo ca'íim- Fidiéé' jaléng' dsea` ì seeng' fí' fñ' Sodoma cóo' guí' fí' fñ' Gomorra e cacóo- eáang' fí' jo cartí' cajé' yaang- fa' e laco' niliñí' jaléng' dsea` ì niliseeng' cøong'gui e lajob iihuí' ni'íng' jaléng' dsea` ì jmóo' ga` ì 'ní' níng- Fidiéé'. ⁷ Dsu' ie` jo caleáam'bre jaang' dseañu' ì sii' Lot, co' jaang' dsea` guíúm- líng' í, jogui eáam' óor' fí' cóo' jalé' e 'lí' e nír' e jmóo' jaléng' ì dsea` ì seeng' fí' lí' táaiñ' do.

⁸ Jo laco' jmíib- ì dsea` guíúng- ì sii' Lot do seeiñ' e eáam' óor' fí' cóo' ì dsea` ì soo' dsí' do uí' e nír' jogui e núur' jalé' e 'lí' e jmóo' ì dsea` 'líng' do. ⁹ Jo co' já' jalé' e la,

joba' nine~naa' guiá~ e ja` huíng' quiá~ Fíi'naa' Fidié~ e láaiñ` jaléng' dsea' jee~ jalé' iihuí'. Jo nine~naa' cajo jial cuø' Fidié~ iihuí' jaléng' i dsea' i jmóo' ga` cartí' mi~ niquidsir' í' ñia'r' quiá~ i dsea' la'í'. <sup>10</sup> Jo lajee~ lajaléng' dsea', eáang'gui nicuø' Fidié~ iihuí' quiá~ jaléng' dsea' i l'f' dsíí' e jmóor' jalé' e 'li'^ lajee~ la'ó' yaaiñ~ jogui i ja` iing~ e Fíi'naa' Fidié~ quier' nifí' quiá'r-. Jo jaléng' i dsea' la'í' íib' líiñ', jogui teáb' dsíir' jmér- lí'^ doñí' ee' e 'li'^, jogui ja` 'gó'r' e fé'r' ga` uii~ quiá~ jaléng' i 'gøng' i ja` jnéeng~ i seeng' fí' yá'^ jmigüü. <sup>11</sup> Jo jaléng' ángeles i lánng' guotii~ quiá~ Fidié~, nañí' fa' í'bing' dseáng'~ e sea'gui bí' quiá~ laco' i dsea' i e' júu^ e o' já~ do, jogui nañí' fa' sea'gui fí' quiá'r- cajo laco'gui i dsea' í', dsu' niñí'bre e ja` dseeng' fa' e nifé'r' ga' fí' quini' Fíi'naa' Fidié~ uii~ quiá~ jaléng' i 'gøng' do i ja` jnéeng~ i seeng' fí' yá'^ jmigüü.

¹² Jo dsu' jaléng' i dsea' i e' júu^ e o' já~ do líiñ' lafa' jó' núub^ co' ja' e ngáiñ' jíi~ coø, co' lí'^ seeiñ' lajob; co' jó' núu'bing' i lánng' e lico' ngáang'~ne' e sáang' dsea' í're' jo jngaiñ', joba' lajob lánng' jaléng' i dsea' la'í', co' fé'r' ga` uii~ quiá~ jalé' e ja` ngáiñ' do. Dsu' lajob nidsingíiñ~ e ni'íim~ quiá'r- cajo mi~ nití' í' quiá'r- laco'gui júung~ jaléng' i jó' í', ¹³ jo røøb' ni'íng' i dsea' la'í' iihuí' laco'gui nicajmeaiñ' jaléng' dsea' rúíñ' i jíéng'gui. Jo dseáng'~ ja' í' lánng~ jaléng' i dsea' í' e jmóor' lajo mi~ jmí~, co' lico' í' dsíir' e eáam' juguiá~ seeiñ' e l'f' dsíir' jalé' e sea' fí' jmigüü la; dsu' dseáng'~ gab' lí' e seeng' jaléng' i dsea' la'í' jee~ 'nú' i tá~ mii~ lajee~ ee'go jmí~ jmoo'na', jo i dsea' la'í' lico' jmi'íáang' dsíir' lajíi~ e l'f' dsíir' yaam~bre fí' jmigüü la mi~ ee'go jmigóøiñ' dsea'.

¹⁴ Jo jaléng' i dsea' la'í' ja` lí' níiñ~ jaang' dseamí e fa' ja' suuiñ'; jo dseáng'~ ja' fím'bre e beáng' dsee~ yaaiñ~. Jogui eáam' jmóor' ta~ jmi'óo' e cøøiñ~ dsíí' jaléng' dsea' i ja' mí' teáang~ teá' cøø' júu^ quiá~ Dsea' Jmáang~, jogui dseáng'~ tí' i dsináang' cuub~ líiñ'. Jo uii~ quiá~ jalé' e 'li'^ e jmóo' i dsea' la'í', joba' dseáng'~ ñiab' Fidié~ nibíiñ' jaléng' i dsea' í'. ¹⁵ Jo sí'íim' dsea' do lana, co' nicatá'bre e teáaiñ~ fí' guiá~ cøø' Dsea' Jmáang~. Jo nicajméer' laco' cajmée' jaang' dsea' i sí'í' café' cuaiñ~ quiá~ Fidié~ malí' gui i calisí' Balaam, jóø' jaang' dseañu' i calisí' Beor, co' i dsea' í' lí'^ lí' cajméer' lí'^ doñí' ee' e ga' e laco' nilí'r' cuub~ lamí~ líiñ^, ¹⁶ jo dsu' i dsea' í' cajím~bre uii~ e dsee~ e ca'éer' do, co' cajím~ bú'^ quiá'r- ír', co' i bú'^ do café're' laco' fé' dseab~, jo job' mi~ cajníng'ne' lajíi~ e l'f' dsíí' i dsea' do.

¹⁷ Jo jaléng' i dsea' í' i e' júu^ e o' já~ do líiñ' laco' dsea' i ja' ta~ íng^, co' líiñ' lafa' cøø' ojmi' lí' ja' a~ jmí~, o'si lafa' jníí' e dsiguiing~ cøø' guí' e ja' quie' jmí' é; jo Fidié~bing' cacuø' e nisi'íng^ i dsea' do dseáng'~ e nidsilíiñ' fí' lí' nuu' só' lata~. ¹⁸ Co'

yaam~bre guiar' júu^ e róa- jogui júu^ e ja` uiing~ sea, jo cóo~
 e ga` e sitíiñ~ jmóor' do jogui cóo~ jalé' e lí' dsíir' yaaiñ~ do
 cóo~iñ~ dsí' jaléng' dsea` i nabí 'lé' já' líng' júu^ quíá'- Dsea`
 Jmáang- jogui e nabí nicanaaiñ' e 'naaiñ' yaaiñ~ jee~ jaléng'
 i dsea` dsee- dsea` quí do. ¹⁹ Co' i dsea` i e' júu^ e o' já' do
 sí'r' jaléng' i dsea` do e cuøøm' lí' jméiñ'- jalé' e iñ~, jogui ja`
 'né- jmitiñ~ júu^ quíá'- Fidié~, dsu' o' já'- e júu^ e ca'er' do,
 co' yaam~bir líiñ' lafa' dsea` i si'núing~ cóo~ jalé' e 'lí' e sea`
 fí' jmigüü' la; co' niñí' dsea` e lí'- doñí' iñ~ dsea` i nicajáng' 'ñia' e
 nijmér- jalé' e 'lí' e sea` fí' jmigüü' la líiñ' lafa' i dsea` i nicalí'- e
 quíu' ta~ quíá'r- jalé' e 'lí' e jmóor' do. ²⁰ Jo dsu' jaléng' dsea` i
 nicalicuíng' Fíi'naa' Dsea` Jmáang- i láang' dsea` jee~ jalé' dsee-
 quíá'r-, jo la'eáang' cóo~ e joba' nica'naang' yaaiñ~ jee~ jalé' e
 'lí' e jmóo' dsea` fí' jmigüü' la, jo dsu' song caquing'- tu i dsea` do
 e fí' ga` do jo cajmée~tur jalé' e 'lí', jogui niquíú'- tu ta~ quíá'r-
 jalé' e jo, joba' eáang'gui ga` ni'uíng- quíá'r- laco'gui lami~
 jéeng'gui ie~ lami~ nú'-gui e nilicuíñ' Dsea` Jmáang-. ²¹ Joba'
 guíá'-gui quíá'- jaléng' i dsea` la'í' fa' e ja` mí' canaaiñ' e teáaiñ~
 fí' guíá'- cóo~ Dsea` Jmáang- laco'gui catú'tur jalé' e nicangíiñ'
 do mí' nicalicuíñ' dsea` do jogui e nicasíñ' yaaiñ~ fí' guíá'-
 cóo~iñ' do. ²² Co' nicalitib~ cóo~ jaléng' i dsea` la'í' lajii~ júu^ e
 róa' e fé' lala: "Yaam~ dsii' gø'ture' ñu~ quíáa~re' e ñú're' do";
 jogui "Jaang' cú' i dseáng'- lalí- calá'- nitáang'-tu 'ñia're' jee~
 jmijii~".

3

Mí' nijáa'tu Fíi'naa' Dsea` Jmáang- fí' jmigüü' la

¹ Joba' fíi- guí' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang-
 i iin~n eáang', la catí' tub- e jì' la e jmo'o e catíng-na'. Jo e jì'
 la cóo~gui e lami~ jéeng'gui do jmo'o e laco' ní'í- áa'na' røø'
 jogui e ni'ee-na' guíá'- laco' catíng- e jmóo' dsea` quíá'- Dsea`
 Jmáang-. ² Jogui iin~n e jmiguiéng' áa'na' jalé' e júu^ e casée'
 jaléng' i dsea` i café' cuaiñ~ quíá'- Fidié~ mali~gui eáang',
 jogui cajo iin~n e nitó' ó'na' lajii~ júu^ quíá'- Fíi'naa' Dsea`
 Jmáang- i láang' jneaa~aa' jee~ dsee- quí-ii'; jo jaléng' i dsea`
 apóo~bing' i ca'e' jneaa~aa' jalé' e júu^ jo.

³ Jo e lab e niing~gui e 'né- e nitó' áa'na' nifí' quíá'- e júu^
 la, e mí' tí' lí' nijaquíéng' e ni'íing- jmigüü', nijalíng- jaléng'
 dsea` e lí' niliseeiñ' e jmóor' lajii~ e ga` e lí' dsíir' yaam~bre,
 jogui jaléng' i dsea` la'í' nijmér- ta~ lóø^ cóo~ jalé' júu^ güeang'
 quíá'- Fidié~ jogui cóo~ dsea` quíá'r- cajo, ⁴ jo nijmér- ta~
 jmíngíi' lala cóo~ júu^ e lóø': "¿E~gui calí- cóo~ lajii~ júu^
 e sisée^ e quíá'- sí'í' e nijáa'tu Dsea` Jmáang- calé' catú- fí'
 jmigüü' la? Dsu' níngóo' jiu jii~ e cajúng- Dsea` Jmáang- do, jo ja`
 e lí' e nigüéng-tu dsea` do fí' la, dsuco' ja` ee' sisíng^ jii~ cóo~

jalé' e sea' fí' jmiǵüü' la, cō' røøb' líí' laco' líí' lami~ uiing~ do líí' lana cajo." ⁵ Jo dsu' o' já' e laco' fé' i dsea' do, cō' 'né' e fí' 'nú' e jaléng' i dsea' la'í' ja' iin~ fa' e nicár' cuente e latí' lajii' mali'ba' nisea' latøøng~ yá' jmiǵüü' la'eáang' cōo' júu' quía' Fidiée', jo la'eáang' cōo' ta~ e caquiú' Fidiée'ba' cajo e cagüi'fí' guóo' uó' fí' é' jmií, jogui la'eáang' cōo' jmií'ba' cajmээр' e jo cajo. ⁶ Jo ie~ mali' do ca'ím~ jaléng' dsea' jmiǵüü' la'eáang' cōo' jmií' cajo, cō' ca'á' jmií' fí' ni~ la'úng~ guóo' uó'. ⁷ Jo dsu' latøøng~ jmiǵüü' cōo'gui guóo' uó' e sea' lana nisisée' e quía' e nicób', cō' lajob ta~ e caquiú' Fidiée' e nilí. Jo cōo' e jì' job nicáng' dsea' mi~ tí' lí' nití' í' e niquidsí' Fidiée' í' quía' lajaang' lajaang' dsea' jmiǵüü', jo ie~ job mi~ ni'íing^ jaléng' dsea' i ja' calinúu' jalé' júu' quía' Fidiée'.

⁸ Jogui fí' bii' 'nú' e la, dsea' rú'naa' i iin~n eáang', jie~ mí' íing~ áa'na' e la: Røøb' tí' quía' Fí'naa' Dsea' Jmáang~ e cōo' jmií' osi cōo' mil jii' é, cō' líing~ dsea' do e lafa' cōo' jmií' quía'r~ e cōo' mil jii' do, jogui e cōo' mil jii' do líiín~ lafa' cōo' jmií' tøøm~. ⁹ Jo ofa' jmi'íing~ Fí'naa' Dsea' Jmáang~ e nijmitir~ lajii' júu' e nicacuø' lami~ jééng'gui laco'gui í' dsí' i líing~ dsea', dsu' o' lajo, cō' e eáang' féng' dsí' b' dsea' do, cō' ja' iin~ fa' lí' e nidsilíing' jii' jaang' dsea' lajo fí' lí' 'lí', dsu' íing~ dsea' do e lajím' dsea' niquí' nijíng' yaaiñ' fí' quini' Fidiée', jo lajoba' ni'náng' dsea' jee~ jalé' dsee~ quía'r~.

¹⁰ Dsu' dseáng' jáb' e nijaquíeem' e jmií' e nijáa'tu Fí'naa' Dsea' Jmáang~ calé' catú' fí' jmiǵüü' la, jo jii' ja' ii' nililí', cō' nijáar' lajee' ja' fíiín~ dsí' dsea' laco' mi~ ngí' jaang' dsea' i jmóo' ii' mi~ uóø. Jo ie~ job mi~ ni'ii' eáang' car' niféng' dsea' mi~ ninga' la'úng~ fí' yá' jmiǵüü', jogui ni'ím~ jaléng' i seeng' fí' yá' do cajo, cō' nicám'bre cōo' jì, jogui lajobi guóo' uó' cōo' jalé' e sea' fí' jo, nicób' cōo' jì' cajo.

¹¹ Jo cō' lajib' e sea' fí' latøøng~ jmiǵüü' nicó' cartí' ni'íing~, joba' 'né' e nijmiíing' áa'na' e ni'naang~ yaang~na' jee~ jalé' dsee~ quí'na', jogui contøøm~ 'né' jmée'na' lajii' e íing~ Fidiée' car' ngocáng' óo'na'. ¹² Jo jmée'na' jalé' e jo lajee' e nisijeem'ba' e jmií' e nijáa'tu Fidiée' fí' jmiǵüü' la, jo jmi'úum'ba' e nigüea' lajminá' e jmií' jo. Jo mi~ nití' e jmií' jo, ni'ím~ la'úng~ jmiǵüü' cō' nicób', jogui jaléng' i seeng' fí' yá' jmiǵüü' nijmím~bre cōo' e níing~ jì' do cajo. ¹³ Dsu' jneaa'guí', dsea' lí'naa' dsea' quía' Dsea' Jmáang~, sijeeng'naa' jmiǵüü' e 'míib~ cōo'gui guóo' uó' e 'míib~ cajo lí' laco' lajii' júu' e nicacuø' Fidiée' lami~ jééng'gui e nicacuø'r' jneaa'aa', jo lajalém' i niliseeng' e fí' jmiǵüü' 'mí' do líiín' i guiúng~ i jmóo' lajii' e íing~ dsea' do jogui i güeang'.

¹⁴ Joba' fí' guí' 'nú', dsea' rú'naa' i iin~n eáang', e lajee' e sijeeng'na' jalé' e jo, jmee'ba' úung' quí'na' e nijmée'na'

jmang' e guiá e laco' mi~ nigüéeng-tu Fidiéé' fí' jmigüü' la calé' catú, e niguiéiñ' 'nú' e seem'ba' juguiá- júu^ røø' e ja' si'ling'na' fí' quinir' jogui e ja' dsee- røøng'na' jii' cõõ. ¹⁵Jogui téé' áa'na' e contøøm- féng' dsii' Fii'naa' Dsea' Jmáang- e laco' tí'bi' niquá'- nijíng' yaang'na' fí' quini' dsea' do e laco' nilí'na' nileáng'na' jee~ jalé' dsee- quí'na'. Jo quíá'- lajobi cajo, jaang' dsea' rú'naa' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang- i i'naa' eáang' i sii' Paa- nicajme'r' jalé' ji' e quíá'- jial laang' dsea' jee~ dsee- quíá'r- lí' laco' jii' e cacuø' Fidiéé' quíá'r- e tiiñ' ngáiñ'. ¹⁶Jo fí' ni~ jalé' e ji' e nicajme' dsea' do, røø' nicaféiñ' 'nú' cuaiñ~ quíá'- laji' e júu^ e quíá'- jial laang' dsea' jee~ dsee- quíá'r-, nañí' fa' jee~ e ji' jo sea'bi' e huíng' e ningáng' jaléng' i dsea' i ja' ngáng' e júu^ jo cõõ' gui jaléng' dsea' i ja' mí' teáang- teá' cõõ' jalé' e júu^ jo cajo, cõ' jaléng' i dsea' la'f' lí' riquib' fé'r' e guøng' e júu^ e er' do, jogui jmisím-bre cajo e guøng' e júu^ quíá'- Fidiéé' caguiee-gui do, dsu' mi~ jmóor' lajo lico' guiéng' yaaiñ' fí' lí' 'lí' latab~.

¹⁷Joba' fii' guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quíá'- Dsea' Jmáang- i iin~n eáang', cõ' 'nú' dseáng'- niñí'ba' guiá- jial lí' e júu^ la, joba' fii' i 'nú' e jmeáang'na' í' yaang'na' e laco' ja' nijmigøøng' dsea' 'nú' e laco' fa' e nilí'r' e nitiúung~na' Fii'naa' Dsea' Jmáang-. ¹⁸Dsu' 'nú' lí' lí' 'né- e nijmicuíim'bi' eáang'gui Fii'naa' Dsea' Jmáang-, cõ' íb' dsea' láang' jneaa~aa' jee~ jalé' dsee- quí'ii', jogui 'né- e niline~guí' jial tí' 'neáang' dsea' do jneaa~aa', dsea' i ja' catíng- lajo. iJoba' majmifém'baa' dsea' do contøøng- jogui lajob lata~!

Jo lajob nilí'.

Jo lanab jii' fé' ji' e catí tú- quíá'- Tú^ Simón.

Ji' la'uii~ e cajme' JUAN

E~ uing~ e calt~ e ji' la

¹ Lalab fii~i 'nú' e fi' ni~ ji' la cuaiñ~ quiá'- jaang` i niseeng` lajii'~ mi~ nú'-gui nitiroo~ jmigüí. Jo dsea` í dseáng'- nicaná'baa' jial fé'r', jogui nicaneem~baa'r dseáng'- quini~naa' lana, jogui nicalé'naa' cuente e dsea' la jneaa' aab' láiiñ', co' quiá'- lanab nicalisé'naa' cóo'r~ la'ó' jnea'^, dsea` oo~naa' ta~ quiá'- Fidié~. Jo dsea` íb` Dsea` Jmáang~ i cuo' e ee~ dsea` lata~ cóo'~ Fidié~. ² Jo i dsea` i cuo' e jo dseáng'- nicaléem` 'ñia'r' fi' jmigüí la, jo nicaneem~baa'r, joba' nicaní'naa' júu` quiá'- jalé' e nicane'naa' quiá'r~; jogui lana guía'naa' júu` jee~ 'nú' quiá'- i dsea` i cuo' e ee~ dsea` lata~ cóo'~ Fidié~ do, jo dsea` íb` cajo i caguá' fi' ñifi' lamí~ jéeng'gui cóo'~ Tiquiá'r', jogui i Tiquiá'r` do nicaléem`bre dsea` do jee~ jneaa'aa' fi' jmigüí la. <sup>3</sup> Jo lajob júu` e guía'naa' jee~ 'nú' quiá'- lajii'~ e nicane'naa' jogui lajii'~ e nicaná'naa' quiá'- dsea` í, co' ii~naa' e 'nú' seeng`na' cøøm` cóo'~ jnea'^ laco'gui jnea'^ cøøm` see~naa' cóo'~ Tiquí'ii' Fidié~ dsea` guing~ ñifi' coling~gui cóo'~ Jóor` Dsea` Jmáang~. <sup>4</sup> Joba' jmo'naa' jalé' e júu` la quií'na' e laco' nicuó' e iáang` dsí'naa' laco' sí'í'.

Fidié~ láiiñ' jaang` i jing' jlo'

⁵ Jo e lab e júu` e ca'e' Dsea` Jmáang~ jnea'^, jo e job e ee~naa' 'nú' lana, e Fidié~ láiiñ' jaang` i jing' jlo', jo jii'~ capí'^ e nuu` só' ja` sea` quiá'r'. ⁶ Jo mi~ fé'naa' e cøøm` see~naa' cóo'~ Fidié~, jogui dsu' lajee~ jo beáam' dsee~ yee~naa' laco'gui la jmoo` i dsea` i seeng` fi' lí' nuu` só', joba' jmigóøm` yee~naa' cóo'~ e fé'naa' do jóng, co' ja` jmoo~naa' laco'gui la iing~ Fidié~ e nijmó'oo'. <sup>7</sup> Dsu' song see~naa' cøøng` cóo'~ Fidié~ i jing' jlo' do, joba' cøøm` see~naa' lajee~ la'ó' rú'naa', dsea` lí'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, jogui nileám'baa' jee~ dsee~ quií'ii' la'eáang` cóo'~ jmi'øøng~ Jesús i líng' Jóo' Fidié~ e catuú` mi' cajúiiñ~.

⁸ Jo mi~ fé'naa' e ja` dsee~ røø~naa' jii'~ coo, joba' lí' lí' jmigóøng` yee~baa' jóng, co' ja` léé'ee' júu` já' quiá'- Fidié~. ⁹ Jo dsu' song jmoo~baa' júu` røø` uii~ quiá'- jalé' dsee~ quií'ii' fi' quini~ Fidié~, joba' dseáng'- nisita` dsí'naa' e guiáb~ ée` Fidié~ cóo'~ jneaa'aa', jogui jmiti~bre júu` quiá'r' e ím~bre jalé' dsee~ quií'ii' jogui láaiñ` jneaa'aa' jee~ jalé' e ga` e jmoo~naa'. <sup>10</sup> Jo dsu' song fé'naa' e ja` dsee~ mí' ca'ee~naa' jii'~ coo, joba' lí' e lafa' fé'naa' e adseaam` Fidié~ song lajo; jo

ja`lee'ee' dseáng' lajang' júu` já' quíá' dsea` do song lajòb fé'ee'.

2

Dsea`Jmáam`bing`mi`Fidié`cuaiñ`quí`ii'

¹ Dsea`rú'naa' i`neáan`eáang', jmo'o e júu` la e catíng`na' e laco' ja` ee`na' dsee`. Jo nañí' fa' sea`bre mi` júung`na' ni` dsee`, dsu' seem`jaang` i`jmicoqo` jneaa`aa' i`mi' Tiquí`ii' dsea` guíng` ñiff` cuaiñ` quí`ii', jo íb` Dsea`Jmáang` i`ée' guíá` do. ² Jogui dsea` íb` i`cajúng` fí dse' crúu` e laco' ca'íng` lajii` dsee` quí`ii' e røø`naa' fí quini` Fidié`. Dsu' o' jii` dsee` quí`ii' yee`ee' dsea` líí' dsea` quíá' Dsea`Jmáang` e ca'íñ`, co' lajòb ca'íñ` dsee` quíá' lajüing` dsea` jmigüi` cajo.

³ Jo song núu`baa' jalé' júu` quíá' Fidié`, joba' nisitab` dsí'naa' e nicalicuim`baa're jóng. <sup>4</sup> Jo song seeng` dsea` jñi` e cuim`bre Fidié` jo dsu' ja` núu`r` lajii` júu` quíá' dsea` do, joba' i` dsea` í` líiñ` jaang` i` adseaang`, co' ja` quier` júu` já' quíá' Fidié`. <sup>5</sup> Jo dsu' song seeng`gui dsea` i` contøøm` núu` júu` já' quíá' dsea` do, joba' lita` dsí'naa' e dsea` í`neáam`bre Fidié` laco' sí'í'; jo song jmoo`baa' lajo, joba' line`naa' e cøøm` see`naa' còqo` Fidié`. <sup>6</sup> Jo song seeng` dsea` i` jing` e cøøm` seeiñ` còqo` Fidié`, joba' 'né` ni'é`r` laco'gui ca'ée' 'ña' Dsea`Jmáang` fí jmigüi` la.

Júu`né`liti`e nisea`lati`mi`uiing`

⁷ Dsea`rú'naa' i`neáan`eáang', ja` líí' laco' coqo` júu` 'mí` e júu` e 'né` liti` quíá' Fidié` e jmo'o la e catíng`na', co' e lab cajo e ca'íng' 'nú' lati` mi` calicuíng`na' Dsea`Jmáang`. Jo e júu` e 'né` liti` do ja` sisíng` còqo` e júu` e ca'íng' 'nú' lami` jéeng`gui do. ⁸ Jogui dsu' e júu` e 'né` liti` e jmo'o la quí`na' lana laco' coqo` júu` 'míib` lí'; jo dseáng` jáb` e júu` jo, jo cajmitib` Dsea`Jmáang` laco'gui jmiti` 'nú' cajo, co' nicango'íim' e nuu` só' do, jo lana nicanaang` jing' i` jing' jlo` do.

⁹ Jo song seeng` dsea` i` jing` e cøøm` seeiñ` còqo` i` jing' jlo` do jo dsu' 'ni' níim`bre dsea` rúíñ', joba' i` dsea` í' fí lí` nuu` só' bi` seeiñ`. <sup>10</sup> Jogui i` dsea` quíá' Dsea`Jmáang` i`jmi'neáang`rúng', cøøm` seeiñ` còqo` i` jing' jlo` jo ja` e uiing` sea` quíá'r` e nitéiñ' fí ni` dsee`. ¹¹ Jo dsu' i` dsea` i` 'ní' níng`rúng` do, seem`bir e jmóor` laco'gui la jmóo` dsea` i` seeng` fí lí` nuu` só'; jo jii` ja` ñir` jie` fí lí` ngóor, co' fí lí` nuu` só' dob seeiñ`, joba' líí' lafa` tium`bre.

¹² Dsea`rú'naa' i` lafa' joo'o, jmo'o e júu` la e catíng` 'nú' quíá' e jmiguiéng' áa'na' e nica'íim` Fidié` dsee` quí`na' la'eáang` còqo` jalé' e calíng` Dsea`Jmáang` fí dse' crúu`. ¹³ Jogui jmo'guí e júu` la quí` 'nú', dsea` líng`na' dsea` cøøng`

jee` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, quiá'- e jmiguiéng' áa'na' e nicuíim'ba' i niseeng` lajii~ mi~ ná'-gui nitiroo` jmigüi' do. Jogui jmo'guí e júu^ la quíi- 'ná', dsea` i ni'lé' cuíng'na' Dsea` Jmáang-, quiá'- e jmiguiéng' áa'na' e nicalí'-ba' e jo` lí' fií~ i 'ling'^ jmigóøiñ` 'ná'.

14 Dsea` rú'naa' i lafa' jóo`o, nab nicajmée' e quíi-na' e laco' nijmiguiéng' áa'na' e nicalicuíim'ba' Tiquí'ii' Fidiée'. Jogui nicajmée'-baa quíi-na' cajo jaléng' 'ná', dsea` líng'na' dsea` cóøng'~ jee` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, e jmiguiéng' áa'na' e nicuíim'ba' i niseeng` lajii~ mi~ ná'-gui nitiroo` jmigüi' do. Jogui nicajmée'-bii quíi- 'ná', dsea` i ni'lé' cuíng'na' Dsea` Jmáang-, e jmiguiéng' áa'na' e nicalíim'-ba' júu^ quiá'- Fidiée' car` ngocáng` óo'na', jo ja` mí catiúung'na' jii~ capí^, jo nicalí'-ba' e jo` lí' fií~ i 'ling'^ jmigóøiñ` 'ná'.

15 Joba' fii` guí jaléng' 'ná' e ja` síng' yaang~na' fí' ga, o'gui jmoona' dsináang'na' jalé' e 'lí' e sea` fí jmigüi'; jo song seeng` dsea` i jmoo` lajo, joba' i dsea` í ja` 'neáaiñ` Tiquí'ii' Fidiée'.

16 Co' jalé' e 'lí' e lí dsíi' dsea` fí jmigüi' la ja` jáa' quiá'- Tiquí'ii' Fidiée', co' quiá'- i 'líim' lí` jáa' do cofa' jalé' e la: mi~ lí dsíi' dsea` jalé' e iing~ ngúu' táaiñ` fí jmigüi' la, jogui mi~ dsináaiñ` lí^ doñi' ee` 'lí' cangár- fí jmigüi' la, jogui mi~ iin~ e íbre silí'r~ jalé' e jlo' e sea` fí jmigüi' la e laco' jmiféng' dsea` ír'.

17 Dsu' coob` mi~ nití- í' e ni'ling- lajii~ bí e sea` quiá'- i 'ling'^ fí jmigüi' la colíng~ cóo~ jalé' e 'lí' e dsináang` jaléng' dsea` jmigüi'. Jogui jaléng' i dsea` i jmoo` jii~ e iing~ Fidiée', latab~ niliseeiñ` cóøng` cóo~ dsea` do.

Jial ñi' dsea` jnang` júu^ e já'- jogui jnang` júu^ e o' já'-

18 Dsea` rú'naa' i 'neáan` eáang', lana nijaquíéng' e tí lí ni'líim- jmigüi'. Jogui nicanáub- 'ná' e ná'-guijiiu e jo, nijjáa' jaang` dsea` i 'ling'^ i 'ní' ní- quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo nicaliñi'baa' røø e téeb- róo'gui jmigüi', co' latí lanab nicanaang` ngí fíing` dsea` i 'ní' ní- quiá'- Dsea` Jmáang-. 19 Jo jaléng' i dsea` í cangotáam~bre jee` jneaa~aa' lamí` jeéng'gui, dsea` líí' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, dsu' catiúum-tur jneaa~aa'; cofa' mi~ ja` cajmээр` lajo, joba' quíim'-bir jee` jneaa~aa' latí lana jóng, dsu' catiúum-bre jneaa~aa'. Jo calí- lajo e laco' caliñi' dsea` røø e jii~ jaang` i dsea` do líiñ' laco' jneaa~aa', dsea` líí' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-.

20 Dsea` rú'naa', Dsea` Jmáang- nicaguíñ' jneaa~aa', dsea` líí'naa' dsea` quiá'r-, e nicangíng'naa' Jmiguí quiá'r-, jo lajoba' nine~naa' jnang~ dseáng'- júu^ já'- . 21 Jo uing~ joba' jmo'o e jì la e catíng- 'ná', dsu' ofa' uii~ e ja` mí cuí'na' jnang~ júu^ já'-; co' 'ná', dseáng'- røøb` niñi'na' e jo. Jogui ñi'bi 'ná' cajo e jii~ cóo` júu^ já'- ja` cuøøng` nigüi'íng' jee` júu^ e o' já'- . 22 Joba' fá' jnea~: ¿i~ i dsea` adseaang` do? Co' íb` i

dsea` i fé' e o' já' e Jesús líiñ' Dsea` Jmáang`. Jo íb` i dsea` i 'ní' ní' quiá' dsea` do, dsuco' mi~ 'ní' níiñ' Jóo' Fidié' joba' 'ní' níim`bre la quie' Tiquiá' dsea` do cajo. ²³ Jo doñi' ii` i 'ní' níng` Jóo' Fidié', lajob 'ní' níiñ` Tiquiá' dsea` do cajo; dsu' i dsea`gui i fé' e jáb' e Dsea` Jmáang` cagüéiñ` e líiñ' jaang` dsea` jmigüi, joba' dsea` do e já'ba' cuiñ' Dsea` Jmáang` jóng, jogui nicuíim`bre la quie' Tiquiá' dsea` do cajo.

²⁴ Jo fñ` guí' 'nú', jie~ mí tú'na' e júu` já' quiá' Dsea` Jmáang` e canúu`na' latí' mi~ uing` do. Jo song ja` catiúung`na' e júu` jo, joba' cøøm` niliseeng`na' cóo' Jóo' Fidié' jogui lajobi cóo' Tiquiá' dsea` do cajo. ²⁵ Jo e lab e júu` e dseáng'` nicacuø' Dsea` Jmáang` jneaa`aa', e nilisee`naa' cøøng` cóo' Fidié' lata`. ²⁶ Jo nicajmé'e e júu` la quí'na' e laco' niliñí'na' quiá' jaléng' dsea` i iing` nijmigøøng` 'nú' e nisíñ' 'nú' fí' ga'. ²⁷ Jo dsu' la'eáang` e seem` Jmiguí' quiá' Fidié' cøøng` cóo' 'nú' e cangüing`na' cacuø' Dsea` Jmáang` do, joba' ja' 'neáng`na' e dsea` jiéng' ni'é' 'nú' laco'gui jíi' e niñí'na', co' 'ñiab' Jmiguí' quiá' Fidié' e e' 'nú' jalé' e 'né' niliñí'na'. Jo jalé' e er' do jmag'` júu` jáb', jo jíi' coo' fa' lí' júu` e o' já'. Joba' fñ` i 'nú', jie~ mí tú'na' e seeng`na' cøøng` cóo' Dsea` Jmáang` laco'gui nica'e' Jmiguí' quiá' Fidié' 'nú'.

²⁸ Joba' fá'guí' dsea` rú'naa' i 'neáan`n eáang', jie~ mí tiúung`na' e seeng`na' cøøng` cóo' Dsea` Jmáang`, jo lajoba' nisita` dsí'naa' e jo' 'gó'naa' o'gui i' líng`naa' fí' quinir` mi~ nigüéeng`tuy fí' jmigüi la. <sup>29</sup> Co' niñí' 'nú' guíá' e Dsea` Jmáam`bing' i dseáng'` ée' guíá', jogui niñí'bi' 'nú' cajo e doñi' ii` dsea` i ée' guíá' contøøng`, dsea` íb` dseáng'` i líng' jóo' Fidié'.

3

Jial lí' mi~ uing` dsea` jóo' Fidié'

¹ Joba' fñ` guí' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i 'neáan`n eáang', ñi'na' jial tí' 'neáang` Tiquí'ii' Fidié' jneaa`aa', co' í'bing' nicacuø' jneaa`aa' e lí'íi' laco' jóo'bre. Co' e já', dseáng'` jóo'bre lí'íi'. Jo uí' e lajob lí'naa', joba' jaléng'` i dsea` i ja' mí calicuíng` Fidié' ja' cuiñ' jneaa`aa' cajo. ² Jogui lana, dseáng'` jóob' Fidié' nilí'íi'; dsu' ja' ne'ee' røø' ee' e nidsijé' quí'ii' cøøng`gui, lifa' nisitab` dsí'naa' e mí' nigüéeng`tuy Dsea` Jmáang` fí' jmigüi la, joba' ie~ jo nilí'naa' laco'gui la líng' Fidié' 'ñia'r', dsuco' niline`baa' jial dseáng'` líng' dsea` do. <sup>3</sup> Jo doñi' ii` dsea` i nita` dsí' e nilíiñ' laco'gui Fidié' mi~ nijáa'tuy Dsea` Jmáang`, joba' nijmi'úuiñ` e ni'é' guíá' laco'gui dsea` do 'ñia'r'.

⁴ Dsu' doñi' ii` dsea` i beáng'` dsee` yaang~, joba' jmóor` laco'gui dsea` i 'líng' i 'ní' níng` Fidié', dsuco' dseeb` mi~

'ní' níng- dsea` Fidiéé. <sup>5</sup> Jo 'núb' niñí^na' guiá- e cajá- Dsea` Jmáang- fí jmigüí la e cajú'íñ dsee- quí-baa', jo dsea` íb` dsea` i ja` røøng` jii~ coo` dsee-. ⁶ Jogui doñí` ii` i contøøm- seeng` cøøng` cõo~ Dsea` Jmáang-, joba' ja` beáng' dsee- yaaiñ. Jogui doñí` ii` i beáng' dsee- yaang~, joba' dseáng'- ja` mí` cangáaiñ` dsea` do o'gui cuiíñ` dsea` do cajo. ⁷ Joba' fii-guá 'nú', dsea` rú'naa' i 'neáan`n eáang', ja` cuø' fí` yaang~na' e nijmigøøng` dsea` 'nú'; co' song jaang` dsea` éer` guiá- laco' catíng- e jmóo` jaang` dsea` quíá- Dsea` Jmáang-, joba' dsea` guiúm- líiñ, co' guiáb- éer` laco'gui 'ñia' dsea` do. ⁸ Jogui song seeng` dsea` i ja` tú e beáng' dsee- 'ñia'r', joba' dsea` quíá- fii` i 'lim' líiñ, dsuco' íbing' i beáng' dsee- 'ñia' latí` mí` uiing~. Jo uiing~ joba' cajá- Jõõ Fidiéé` fí` jmigüí la e laco' ni'íñ- jalé' ta~ quíá- fii` i 'ling'^ do.

⁹ Jo jii~ jaang` dsea` i líng` jõõ Fidiéé` jmóor` ta~ jmirøng`gui dsee- 'ñia', dsuco' i dsea` í seeíñ` la'eáang` cõo~ Jmigüí quíá- Fidiéeb~; joba' jo` catíñ- fa' ni'é- guir dsee-, co' jõõ Fidiéeb~ nilíiñ. ¹⁰ Co' nine`baa' røø` i~ i líng` jõõ Fidiéé` jogui i~ i líng` jõõ fii~ i 'ling'^ cajo, co' doñí` ii` dsea` i ja` ée` guiá- fí` quini` Fidiéé` o'gui jmi'neáaiñ` dsea` rúíñ', joba' i dsea` í ja` já- e líiñ` jõõ Fidiéé`.

'Né- nijmi'neáam`baa' dsea` rú'naa'

¹¹ Jo latí` mí` uiim~ nicanúu- 'nú' e 'né- jmi'neáang`naa' dsea` rú'naa'. ¹² Jo ja` güjmeáang` yee~naa' laco' Caín, dsea` cali'íñ~ e calíñ- dsea` quíá- fii~ i 'ling'^; jo uíi~ e lajoba' cajngaiñ` jaang` rúíñ` dsea` ngáang~ cõo'r~, co' jmang'- e guiáb- ca'ée` i 'líi~ rúíñ` do, jogui 'ñia'r' jmang'- e gab` ca'éer`.

¹³ Joba' fii-guá 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quíá- Dsea` Jmáang-, ja` güidsigá` óo`na' e 'ní' níng- jaléng' dsea` jmigüí i ja` cúing` Dsea` Jmáang- 'nú'. ¹⁴ Jo nine`baa' e jo` líí`guá' lafa' 'líng`naa' uíi~ dsee- quí-ii', co' lanagui cøøm` nisee~naa' cõo~ Fidiéé`. Jo guiáb- nine`ee' e jo, co' jmi'neáam` rú'naa' la'ó' jneaa`aa', dsea` líí` dsea` quíá- Dsea` Jmáang-. Jogui i dsea` i ja` jmi'neáang` dsea` rúng', lafa' 'líim`bir líiñ` uíi~ dsee- quíá-r-. <sup>15</sup> Jogui doñí` ii` dsea` i jmóo` ta~ 'ní' níng- rúng' líiñ` laco' jaang` dsea` i jmóo` ta~ jngang' rúng'. Jogui 'núb' niñí^na' cajo e jii~ jaang` dsea` i jmóo` ta~ jngang' rúng' cuøøng` liseeíñ` cøøng` cõo~ Fidiéé` lata~. ¹⁶ Jo nicuí'baa' jial líí` e jmi'neáang` dsea` rúíñ` do, co' lajob` cajmée` Dsea` Jmáang- e 'neáaiñ` jneaa`baa' mí~ cajáng` 'ñia'r' e cajúíñ- fí` dse' crúu` uíi~ dsee- quí-ii'. Jo lajob` 'né- jmó^ jneaa`aa' cajo e nijáang~ yee~naa' e nijmicõo~ rú'naa', jo lajoba' cuø` lí- e jmi'neáam` rú'naa'. ¹⁷ Facõ' jaang` dsea` i seab` jalé' e 'né-, jogui ní`bre cajo e seem` dsea` dseáng'- laniing- 'né- e licõo'r~, jo dsu' jii~

cō' ja' e jmicō' r̃ i dseá' î, jōba' ja' 'neáang' i dseá' do Fidié', cō' ja' jmicō' r̃ i dseá' rúñ' do.

¹⁸ Jōba' fñ-guñ 'nú', dseá' rú'naa' i lafa' jō' o, ja' cá'na' júu' ta' júu' e fó'na' e jmi'neáang'na' dseá' rúng'na'; cō' la tí' la líb' júu' 'né' cá'na', jō lajōba' nililí e dseáang' jmi'neáam' rúng'na'.

Jial ta' dsí' e seē'naa' cō' Fidié'

¹⁹ Jō song jmi'neáam' rú'naa', jōba' dseáang' nitab' dsi'naa' e lí'ii' dseá' quiá' Fidié', jō lajōba' nine'naa' røø' e jō' i' lí'naa' mi' nití' fí' quini' dseá' do, cō' jmi'neáam' rú'naa'. ²⁰ Jō song i' lí'm-baa' fí' quini' Fidié' uí' e jmoo'naa' jalé' e ja' catúng' do, jōba' güigüéng' dsi'naa' e dseáang' dseá' féng' lí'ii' jogui' niñir' lajalé'. ²¹ Jōba' fñ-guñ 'nú' dseá' rú'naa' i 'neáan' eáang', song ta' dsi'naa' e ja' i' líng'naa' fí' quini' Fidié', jōba' nitab' dsi'naa' e ja' 'né' jmó'oo' 'gó'naa' fí' quini' mi' féng'naa'r jóng. ²² Jōba' mi' má'naa' Fidié' lí' doñí' ee', núu'bre júu' qui'ii' jō lajōba' ngü'm'baa', cō' núu'baa' júu' quiá'r e 'né' lití' do, jogui' jmoo'baa' jalé' e iáang' dsíir' cajo. ²³ Jō e lab e júu' quiá' Fidié' e 'né' lití' do, e nijáang' yee'naa' fí' jaguó' Fí'naa' Dseá' Jmáang', jogui' e nijmi'neáang'na' dseá' rú'naa' laco' ta' quiá' Fidié'. ²⁴ Jō doñí' ii' dseá' i' núu' jalé' júu' e 'né' lití' quiá' Fidié', jōba' cøøm' seeiñ' cō' Fidié', jogui' dseá' do seem'bre cøøng' cōoiñ' do cajo. Jō ne'baa' e seem' Fidié' cō' jneaa'aa' la'eáang' cō' Jmiguí' quiá'r e nicangüng'naa' do.

4

Jial lí' Jmiguí' quiá' Fidié' jogui' jial lí' bí' quiá' dseá' i' ling'

¹ Jōba' fñ-guñ 'nú', dseá' rú'naa' i 'neáan' eáang', ja' já' güilíng'na' quiá' jaléng' dseá' i' fé' e la'eáang' cō' Jmiguí' quiá' Fidié' ba' guiar' e júu' quiá'r do, cō' la'uii' jang' cá'na' cuante su e júu' e guía' i' dseá' do guiar' la'eáang' cō' Jmiguí' quiá' Fidié' osi la'eáang' cō' bí' quiá' i' dseá' i' ling' do é. Cō' fñm' dseá' niseeiñ' lana e jmigóor' e fé'r' cuaiñ' quiá' Fidié', dsu' o' já' e lajō. ² Jō niliñ'lb' 'nú' i' i' guía' júu' la'eáang' cō' Jmiguí' quiá' Fidié': cō' doñí' ii' i' jíng' e já'ba' cagüéng' Dseá' Jmáang' fí' jmigüí' e lí'ii' jaang' dseá' la' jneaa'aa', dseá' lí'ii' dseá' jmigüí', jōba' dseá' íb' i' guía' júu' la'eáang' cō' Jmiguí' quiá' Fidié'. ³ Jō doñí' ii' i' fé' e ja' já' e Jesús cagüeiñ' lajō, jōba' i' dseá' î ja' fé'r' la'eáang' cō' Jmiguí' quiá' Fidié', dsuco' fé'r' la'eáang' cō' jmiguí' quiá' i' ling' i' 'ní' ní' quiá' Dseá' Jmáang'. Cō' ninúub' 'nú' lami' jéeng'gui e dseáang' nisi'í' quijgeáam' bí' quiá' i' dseá' i' ling' do jee' dseá' jmigüí', jō latí' lana, lab niquijgeáaiñ' fí' jmigüí' la.

⁴ Dsea` rú'naa' i lafa' jóo'q, 'nú' seeng`na' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quíá'~ Fidiéé'~, joba' ja' mí' cali' i dsea' i ngí' ta` jmigóo' do fa' nicajmigóo'ĩn' 'nú'; dsucq' 'gøng'gui Jmiguí' quíá'~ Fidiéé' e seeng' jee' 'nú' laco'gui bí' quíá'~ i dsea' i 'ling' i quijgeáang' jee' dsea' i ja' cúing' Fidiéé'~. <sup>5</sup> Jo jaléng' i dsea' i ngí' ta` jmigóo' do líiĩn' dsea' i ja' cúing' Fidiéé'~, jogui fé'r' quíá'~ lajii'~ e ia' e ligøøng' dsea' e sea' fí' jmigüí' la, joba' jaléng'gui dsea' i ja' cúing' Fidiéé' tib' dsír' núur' e júu' jo. ⁶ Dsu' jneaa`guíi', dsea' quíá'~ Fidiéeb' líi'ii', joba' doñí' ii' dsea' i cúing' Fidiéé' tib' dsír' núur' júu' quí'ii'. Jogui i dsea' i ja' cúing' Fidiéé' ja' jíi'r' júu' quí'ii'. Jo job lí' line`naa' i i dsea' i fé' la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quíá'~ Fidiéé' jogui i i fé' la'eáang' cóo'~ bí' quíá'~ i dsea' i 'ling' do.

Jaang' i 'néeb' líng' Fidiéé'~

⁷ Jo fii`guíi' 'nú', dsea' rú'naa' i 'neáan`n eáang', e dseáng'~ 'né' e nijmi'neáang`naa' dsea' rú'naa', dsucq' lajob cangúing`naa' cacuø' Fidiéé' jneaa`aa'. Jo jalém' dsea' i jmi'neáang' rúng', dseáng'~ já'~ba' nicuíim`bre Fidiéé'~, joba' jóo' dsea' dob nilíiĩn'. ⁸ Co' doñí' ii' i ja' jmi'neáang' rúng', joba' ja' mí' calicuíiĩn' Fidiéé'~, co' jii'~ dsea' íb' dsea' líiĩn' jaang' i 'née'. ⁹ Jogui laco' nililí'~naa' jial tíi' 'neáaiĩn' jneaa`aa', joba' Fidiéé' casíiĩn' i Jóor' camúing'~ do fí' jmigüí' la e laco' la'eáang' ír', cøøm` nilisee`naa' cóo'~ Fidiéé'~ lata`. ¹⁰ Jo lajob line`naa' jial tíi' 'neáang' Fidiéé' jneaa`aa'; dsu' jneaa`aa' ja' cajmi'neáang`naa' dsea' do la'uii~, co' íbre dsea' cajmi'neáaiĩn' jneaa`aa' la'uii~, jo uing` lajoba' casíiĩn' i Jóor' i cajúng' fí' dse' crúu' do e laco' ca'ing` dsee` quí'ii'.

¹¹ Joba' fón'túu' 'nú', dsea' rú'naa' i 'neáan`n eáang', e laco' nicajmi'neáang' Fidiéé' jneaa`aa', lajob cajo jneaa`aa' 'né' nijmi'neáang`naa' dsea' rú'naa'. ¹² Dsu' e já'~, jii'~ jaang' dsea' ja' quíi'r' jmiĩ' níiĩn' Fidiéé' dseáng'~ lana, jo dsu' song jmi'neáang`naa' rú'naa', joba' seem` Fidiéé' cóo'~ jneaa`aa' contøøng~, jogui dsea' do jmi'neáam`bre jneaa`aa' laco' sí'í'. <sup>13</sup> Jo ne`baa' røø' e cøøm` see`naa' cóo'~ Fidiéé' jogui dsea' do cøøm` seeiĩn' cóo'~ jneaa`aa' contøøng` la'eáang' cóo'~ Jmiguí' quíá'r' e nicangúing`naa'. ¹⁴ Jo co' jnea'~ dseáng'~ nicane`baa', joba' cuøøng' fe'ee' e já'~ e Tiquí'ii' Fidiéé' casíiĩn' Jóor' Dsea' Jmáang' fí' jmigüí' la e laco' nileáiĩn' dsea' jmigüí' jee' dsee` quíáiĩn'. ¹⁵ Jogui doñí' ii' i jáb'~ líng' jogui fé'r' e já'~ba' e Jesús líiĩn' i Jóo' Fidiéé' camúing'~ i cagüéng' fí' jmigüí' la, joba' i dsea' í cøøm` seeiĩn' cóo'~ Fidiéé'~, jogui Fidiéé' cøøm` seeiĩn' cóo'~ dsea' do cajo.

¹⁶ Jo co' lajob líi', joba' dseáng'~ nicaline`baa' jogui jáb'~ líi'ii' cajo, e eám' jmi'neáang' Fidiéé' jneaa`aa'. Jogui co' jáb'~ e

dsea` do líiĩn` jaang` i` 'néé` qui`-ii', joba' doñi` ii` dsea` i` seeng` i` jmi'neáang` rúng`, seem`bre cøøng` cóo~ Fidiée` jogui Fidiée` seem`bre cøøng` cóo~ dsea` do cajo. <sup>17</sup> Jo co' nisitab` dsinaa' e jmi'neáam` Fidiée` jneaa`aa' laco' si'í, joba' jo` 'né` jmó`naa' 'gó`naa' mi` nití` í` e niquidsí` Fidiée` í` quiá~ jalé` dsee` quiá~ dsea`, co' laco'gui líng` Dsea` Jmáang` 'ñia'r', lajob lí` jneaa`aa' fi` jmigüi` la cajo. <sup>18</sup> Jo song see`baa' e Fidiée` jmi'neáaiĩ` jneaa`aa', joba' ja` 'gó`naa' fi` quini` dsea` do mi` niquidsir` í` qui`-ii'. Jo co' dseáng~ laco' si'íb` jmi'neáang` dsea` do jneaa`aa', joba' jgiéem` e 'gó`naa' do. Jo song ii` jneaa`aa' jáa` qui`-ii' e 'gó`naa', dsu' e jo lí` uii` quiá~ jalé` dsee` e 'né` qui`baa'. Joba' song eáang` lí`naa' e 'gó`naa', joba' ja` mi` calita` dsinaa' e 'neáam` Fidiée` jneaa`aa' dseáng~ laco' si'í.

¹⁹ Jo co' Fidiée` dsea` la'uii` cajmi'neáaiĩ` jneaa`aa', joba' jmi'neáam`baa' dsea` rú`naa' jogui jmi'neáam`baa' Fidiée` cajo. ²⁰ Jo song seeng` dsea` i` jing~ e já`-ba' 'neáaiĩ` Fidiée`, jo dsu' lajee` jo ta` 'ní` níng` jaléng` dsea` rúm` jmóor`, joba' i` dsea` í` líiĩn` jaang` i` adseam`. Co' song jaang` dsea` ja` jmi'neáaiĩ` dsea` rúin` i` níin` contøøng~, joba' ja` qui`r` jmi` nijmi'neáaiĩ` Fidiée`, co' dsea` dogui ja` mi` cangáaiĩ` jii~ coo` née~. ²¹ Jo 'ñiab` Dsea` Jmáang` cajin` e júu` quiá~ Fidiée` e 'né` liti` na: "Doñi` ii` dsea` i` jmi'neáang` Fidiée`, lajob 'né` jmi'neáaiĩ` dsea` rúin`" cajo."

5

Jial lí`naa' e ja` ligøøng`naa' cóo~ jalé` e 'lí` e sea` fi` jmigüi`

¹ Jo doñi` ii` 'nú` e dseáng~ jáb~ líng`na' e Jesús líiĩn` Dsea` Jmáang` i` casíng` Fidiée` fi` jmigüi` la, joba' i` dsea` í` jóo` Fidiée` líiĩn`; cøfa' jneaa`aa' jmi'neáam`baa' jaléng` tiqui`ii', joba' la quie` tí` jaléng` rúm`baa' jmi'neáang`naa' jóng. <sup>2</sup> Jo nitab` dsinaa' e dseáng~ jmi'neáam`baa' jaléng` dsea` i` líng` jóo` Fidiée` mi` jmi'neáam`bí` Fidiée` 'ñia'r` jogui núu`bí` dseáng~ laco' catíng` jalé` júu` 'né` liti` quiá~r-. <sup>3</sup> Jo song jmi'neáam`baa' Fidiée`, joba' núu`baa' e júu` quiá~r` do; jo o' júu` ii` e jo fa' ja` qui` jmi` nijmití`ii'. ⁴ Jo jaléng` dsea` i` líng` jóo` Fidiée`, lí`bre e ja` ligøøiĩ` cóo~ jalé` e 'lí` e sea` fi` jmigüi`. Jogui la'eáang` e jáb~ lí`naa' e Jesús líiĩn` Dsea` Jmáang~, joba' calí`baa' e ja` caligøøng`naa' cóo~ jalé` e 'lí` e sea` fi` jmigüi`. ⁵ Jo jii~ i` dsea` i` já` líng` e Jesús líiĩn` jóo` Fidiée`, jii~ í`bing` lí` e ja` ligøøng` cóo~ jalé` e 'lí` e sea` fi` jmigüi`.

Júu` e cacuo` Fidiée` quiá~ Jóor` Dsea` Jmáang`

⁶ Jo i` Jesús i` líng` Fí`naa' Dsea` Jmáang~, dsea` íb` i` cagüéng` fi` jmigüi` la jo cajgáaiĩ` jmi` jogui catuu` jmi'øøiĩ` mi` cajúin` e laco' cuø` lí` quiá~ jalé` ta` quiá~r` e cajajméer` fi` jmigüi`

la. Dsu' o' jíi' e cajgáaiñ- jmiñ do, co' 'né- laji' túb- coling~, e cajgáaiñ- jmiñ do cóo'~gui jmi'øøiñ- e catuü' mi~ cajúñ-. Jo e Jmiguí' quíá'- Fidié' do tí' ni~ jogui' cuø' júu^ quíá'- jalé' e jo, jogui' jmang'- júu^ jáb'- cuø' e Jmiguí' quíá'- Fidié' do. ⁷ Jo lí' laco' 'ní' íng'~ e tí' ni~ do jogui' cuø' júu^ quíá'- e jo: ⁸ jo ca'íng'~ do Jmiguí' quíá'- Fidié', jo ca'íng'~gui e cajgáang- Dsea' Jmáang- jmiñ, jogui' e ca'íng'~gui do e jmi'øøng- e catuü' quíá'- Dsea' Jmáang- mi~ cajúñ-, jo røøb' júu^ quíá'- laca'íng'~ do. ⁹ Jogui' jáb'- lí'naa' lajii'~ júu^ e cuø' dsea' jmi'güi' quíá'- lajii'~ e cangár-, dsu' e júu^ e cuø'gui Fidié' eáang'gui 'né- já- nilí'naa', co' laniing- gui lí', dsuco' Fidié' cuø' júu^ uii~ quíá'- Jóor' Dsea' Jmáam-. ¹⁰ Jo ii' i' já'- líng' e júu^ e cacuø' Fidié' quíá'- Jóor', joba' dseáng'~ ím'bre e júu^ jo car' ngocáng' dsír'. Jogui' ii' i' ja' já'- líng' lajii'~ e júu^ e cacuø' Fidié' do, joba' lí' lafa' fé'r' e Fidié' líiñ' jaang' i' adsee', co' ja' já'- líiñ' lajii'~ júu^ e cacuø' dsea' do uii~ quíá'- Jóor' Dsea' Jmáang-. ¹¹ Jo e lab' júu^ e cacuø' Fidié' jneaa~aa' e cuøøng' see~naa' cøøng' cóo'r' lata~, jo e jo cacuø'r' jneaa~aa' la'eáang' cóo'~ Jóor' Dsea' Jmáang-. ¹² Jo doñi' ii' i' seeng' cøøng' cóo'~ i' Jóor' Fidié' do, joba' seem'bre cøøng' cóo'~ Fidié' lata~; jogui' ii' i' ja' seeng' cøøng' cóo'~ i' Jóor' Fidié' do, joba' ja' seeiñ' cøøng' cóo'~ dsea' do lata~ cajo.

Júu^ lí' cadséng- e lí' Juan

¹³ Joba' jmo'o jalé' júu^ e toq~ fí' ni~ jì' la e catíng- jaléng' 'nú' e laco' niliñ'na' e seeng'na' cøøng' cóo'~ Fidié' lata~, 'nú' dsea' jáb'- líng'na' e Jesús dseáng'- já'- líiñ' Jóor' Fidié'.

¹⁴ Jogui' nitab~ dsì'naa' mi~ líng' ee' mii'naa' Fidié' e cøøng' cóo'~ lajii'~ e iin~ 'ñia'r', joba' núu'bre júu^ quí'ii'. ¹⁵ Jo mi~ dseáng'- nine~baa' røø' e jáb'- núu' Fidié' jalé' júu^ quí'ii', lajoba' nita~ dsì'naa' e dseáng'- nicang'im'baa' lajii'~ e nicamii'naa're do.

¹⁶ Jo song' jaang' dsea' nír' e jaang'gui dsea' rúñ' éer' dsee-, jo song' e dsee- jo ja' jmóo' e 'naang' dsea' cóo'~ Fidié' lata~, joba' 'né- nimí'r' Fidié' uii~ quíá'- i' dsea' í' e laco' nitúñ' do e jo, jo lajoba' Fidié' nicuø'r- e niliseem'biñ' do cøøng' cóo'r' song' e dsee- e sea' quíá'- dsea' do ja' lí' quíá'- coo' dsee- e jmóo' e 'naang' dsea' cóo'~ Fidié' lata~. Dsu' e já'-, seab' dsee- cajo e jmóo' e 'naang' dsea' cóo'~ Fidié' lata~, jo ja' fá'a e 'né- mii'naa' Fidié' uii~ quíá'- e dsee- jo. ¹⁷ Dsu' jaléb' e ga' e jmóo' dsea', dseeb- lí' fí' quini' Fidié'; dsu' seab' e dsee- do e ja' jmóo' e 'naang' dsea' cóo'~ Fidié' lata~.

¹⁸ Jo nine~baa' røø' e jaléng' dsea' i' fé' e já'-ba' Fidiéeb' dseáng'- líng' Tiquiár', joba' jo' beáng'gui dsee- yaaiñ~, dsuco' 'ñia' i' Jóor' Fidié' dob' nijmóo' í' ír', jo lajoba' jo' dsiquiéeng' fii~ i' 'líng'^ cáaiñ' e nijmeáng'neiñ' ga'. ¹⁹ Jogui'

nine~baa' røø e jóo' Fidiéeb' lí'í', jogui lajüing` dsea` i ja` jí'~
 Fidiéé', fi~ i 'lím'^bing' quié' nifí' quiá'r'. ²⁰ Jogui nine~b#'
 cajo e nicagüém~ i 'ña' jóo' Fidiéé' do fi' jmigüü' la e laco'
 cacuø'r' jneaa~aa' e nilicuíng`naa' dseáng'~ i Fidiéé' i já'~ do.
 Jo lana cøøm` nisee~naa' cóo'~ i Fidiéé' i já'~ do jogui cóo'~ i
 jóor' Dsea` Jmáang~ do cajo. Jo í'bing' líng' dseáng'~ i Fidiéé'
 i já'~ do, jo la'eáang' cóo'~ íb` cajo ngüing`naa' e see~naa' cøøng`
 cóo'~ Fidiéé' lata~. ²¹ Joba' liúung'~guí' 'nú', dsea` rú'naa' i lafa'
 jóo'o, jmee~ í^ yaang~na', jo ja` güiligøøng`na' e nijmiféng`na'
 diéé~ i o' já'~.

Jo lajob nilí.

Jo lanab júi'~ fé' jì la'uii~ quiá'~ Juan.

Ji e catî tú e cajme' JUAN

Jial 'neáang' dsea' rúñ' la'eáang' e já' lúñ' júu' quiá' Dsea' Jmáang'

¹ Jnea~ sii` Juan, jō lín`n jaang` dsea` féng' i quie' nifi' jee` dsea` quiá' Dsea` Jmáang~, jō jmo`'o e ji` la e catíng` 'nú', dsea` i nicaguíng' Fidié~ e ca'uíng`na' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~. Jō dseáng' lajam`ba' e 'neáang' jnea` 'nú', jō o' jii` jnea` cajo, cō' lajōb jaléng'gui dsea` i nica'íng' júu' quiá' i Fidié~ i já' do. <sup>2</sup> Jō dseáng' 'neáam'baa 'nú', cō' seem` fí' dsí'naa' e júu' quiá' i Fidié~ i já' do, jō dseáng' contøm` nilisea` e júu' jō fí' dsí'naa'. ³ Jō m#i` Tiquí'ii' Fidié~ colíng`gui cóo' Jóor' Dsea` Jmáang~ e nijmigüeañ` 'nú' jogui e nilí' fii` lúñ` 'nú' jogui e nicuø'r` 'nú' juguíá` júu' røø. Jō jaléb' e na nicuø'r` 'nú', dsea` jáb' líng`na' júu' quiá' i Fidié~ i já' do jogui jmi'neáam`bi rúng`na' cajo.

⁴ Jō eáam` cali'iaang` dsii` mi` calicuíng` rú'naa' cóo' cō' tú` máng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáang` fí' na e seem`bir cøng` cóo' júu' quiá' i Fidié~ i já' do, cō' lajōb júu' e 'né` liti` e nica'íng`naa' quiá' dsea` do. <sup>5</sup> Jō lana fii`guí' 'nú', dsea` rú'uu', e 'né` nijmi'neáam`ba' dsea` rú'naa'. Jō lajaléb' e júu' e jmo`'o na quí`na' ja` lí' cō' júu' e 'né` liti` e 'má~, cō' e jōb cajo e ca'íng`naa' latí' mi` uíng` do. ⁶ Jō song see`naa' e jmi'neáam`baa' Fidié~ cóo'gui jaléng' dsea` rú'naa', lajōba' núu`naa' jalé' júu' e 'né` liti` quiá' Fidié~. Jō e lab e júu' e 'né` liti` e caná'naa' latí' mi` uíng` do e quiá' nilisee`naa' e jmi'neáam`baa' Fidié~ cóo'gui jaléng' dsea` rú'naa'.

Jial líng' dsea` i ngí' ta` jmigóo`

⁷ Jō fii` i 'nú' cajo e fím' dsea` ngir` ta` fé' e o' já' e cagüéng` Fii'naa' Dsea` Jmáang~ fí' jmigüi` la e lúñ` jaang` dsea` jmigüi`. Jō jaléng' i dsea` íb` ngí' ta` jmigóo` jogui 'ní' níim`bre Dsea` Jmáang~ cajo. <sup>8</sup> Jō ñiing` áa'na' jō ja` güiligøng`na' quiá' i jmigóo` do, cō' song lajō, jōba' ja` uíng` nilisea` lajii` ta` quí`na'. Jō ñiing` áa'na' cajo jie` mí' tú'na' lajii` guié` quí`na' e nisí'í' Fidié~ e nicuø'r` 'nú', dsea` líng`na' dsea` quiá'r`. <sup>9</sup> Jō doñi` ii' dsea` i ja` núu` o'gui seeíñ` cøng` cóo' jalé' júu' e e' Dsea` Jmáang~, jōba' i dsea` í ja` seeíñ` cøng` cóo' Fidié~; jō dsu` i dsea`gui i seeng` cøng` cóo' e júu' e e' Dsea` Jmáang~ do, jōba' seem`bre cøng` cóo' Tiquí'ii' Fidié~ colíng`gui cóo' i Jóo' dsea` do. <sup>10</sup> Jō song ii' dsea` jalíng` i íng` ni'é' 'nú' júu' e ja` cøng` cóo' e júu' quiá' Dsea` Jmáang~ do, jōba' ja` ni'íng`na're fí' sinúu` quí`na' o'gui føng`na're, ¹¹ dsucō' song

ca'íing'~na're, j̄oba' lí' lafa' r̄øøb` c̄øøng`na' c̄oq̄'r~ j̄ogui c̄oq̄'~ jalé' e jm̄oor` do.

Júu` lí` cadséng` quiá'- Juan

¹² J̄o j̄migui' b̄i sea` jalé' e 'né- nifí' i' 'nú' lí' ja` 'goo` tí' dsii- e nijmé' e jalé' e j̄o fí' ni` jì' la; c̄o' eáang'gui iin` n e nii`baa ni'ee~e 'nú' fí' na e lac̄o' cuøøng` si~naa' dseáng'- quini`naa' lana, j̄o laj̄oba' nili'íáang` dsi`naa' dseáng'- lac̄o' si'í'.

¹³ J̄o jaléng' dsea` i nicaguíng' Fidiée` i líng' dsea` quiá'- Dsea` Jm̄aang` i neáang' fí' la guiéiñ' júu` guic̄oq̄' quií'-na', dsea` neáang'na' fí' na.

J̄o lanab j̄í' fé' jì' e catí' tú' quiá'- Juan.

Ji' e catí 'ní e cajme' JUAN

Júu^ e catíng- jaang` dseañu' i sii` Gayo

¹ Jnea~ sii` Juan, jo lín'n jaang` dseañu' féng' i quie' nifí jee~ dseañu' quiá'- Dseañu' Jmáang-, jo jmo'o e ji' la e catíng- 'nu, Gayo, jaang` dseañu' rún'n i 'neáan'n eáang'.

² 'Nu Gayo lín' jaang` dseañu' rún'n i 'neáan'n eáang', jo mí'i i Fidiée~ e guiá-bi nidsijée' quíi'- lí' lajii'~ fí' nisin' cóo'~ Dseañu' Jmáang-, jogui e guiúm-ba' contøøng- cajo. <sup>3</sup> Jo eám' lí'íáang` dsii- mí' güilíng'tu i líng- dseañu' rún'naa' dseañu' quiá'- Dseañu' Jmáang- fí' la e jma'r' jnea~ júu^ e sim'ba' fí' guiá- cóo'~ Dseañu' Jmáang- jogui e seem'ba' cøøng' cóo'~ e júu^ quiá'- i Fidiée~ i já'- do. ⁴ Jo ja' sea` quie~ e e íáang`gui dsii- laco'gui e íáang` dsii- mí' lí'íi- e dseañu' quiá'- Dseañu' Jmáang- i líng' lafa' jóo`o seem'bre cøøng' cóo'~ e júu^ quiá'- i Fidiée~ i já'- do.

⁵ Jo fíi' guí' 'nu, rú'u i 'neáan'n eáang', íám' dsii- e guiáb- ee'~ e jmicóo'~ jaléng' dseañu' rún'naa' dseañu' quiá'- Dseañu' Jmáang-, jo ja' e lí' e i dseañu' i cajmicóo'~ do ja' mí' cuín're jéeng'gui. ⁶ Jo mí' cagüilíng` i dseañu' do fí' jee~ jaléng' dseañu' quiá'- Dseañu' Jmáang- fí' la, nicasíiñ- jial tí' 'neáang' 'nu' dseañu' do mí' cajmicóo'~re. Joba' fíi' i 'nu, jgiée' o' e jmicóo'~bire cóo'~ jalé' e 'né- quiá'r- e laco' cuøøng` níngi' guir ta~ guiá' júu^ quiá'- Dseañu' Jmáang-, co' lajob íáang` dsí' Fidiée~. ⁷ Jo jaléng' i dseañu' í, huím- nicangir' e jmóor' ta~ guiá' júu^ quiá'- Dseañu' Jmáang-, jo ja' mí' camir' fa' e dseañu' i ja' cuíng' Dseañu' Jmáang- nijmicóo'~ quiá'r-. ⁸ Joba' jneaa~aa', dseañu' lí'ii' dseañu' quiá'- Dseañu' Jmáang-, 'né- nijmicóo'~baa' i dseañu' i guiá' júu^ quiá'- Dseañu' Jmáang- do e laco' conrøø` niníi'~guí' júu^ quiá'- Fidiée~ i já'- do.

Jalé' e ga' e cajmée` Diótrfes

⁹ Jnea~ nicajmée' e cóo' ji' e catíng- dseañu' quiá'- Dseañu' Jmáang- i seeng' fí' na, dsu' i dseañu' i sii' Diótrfes do jnám'bre quie~ e jo ja' íñ' jalé' e júu^ quie~ e do, co' 'ñia'bre íñ' cár' nifí' quiá'- jaléng' dseañu' quiá'- Dseañu' Jmáang- i neáang' fí' na. ¹⁰ Joba' mí' nínguiéng'~ jnea~ fí' na, níñ'baa i Diótrfes do fí' quíní'na' jialí' jmóor' lajo, co' níng' ta~ quie' júu^ ga' jogui júu^ adsee' e éeíñ' jnea'^. Jo o' jii'~ e jo e jmóor' cajo, co' ja' íñ' jaléng' dseañu' quiá'- Dseañu' Jmáang- i dsilíng- dsí'ee' ír' fí' quiá'r-, jogui jnám'bir quiá'- jaléng' dseañu' i iing~ jmé- lajo, jogui øøm'bre congua' fí' jee~ dseañu' quiá'- Dseañu' Jmáang- jaléng' i dseañu' i jmóo' lajo.

¹¹ Dseañu' rún'n i 'neáan'n eáang', ja' jmoo' laco' jmóo' i dseañu' ga' do, dsu' jmee- laco' jmóo' jaang` dseañu' guiúng-. Co' jaléng-

dsea` i jmoó` lajii~ e guiú-, joba' dsea` quiá'- Fidiéeb` líiñ'; dsu' jaléng'gui dsea` i jmoó` e ga`, joba' dsea` í ja' mí calicuíñ` Fidiéé`.

¹² Jo lajii~ dsea` fé'r` guiú- uii~ quiá'- i dseañu` i sii` Demetrio do, jo la quié'gui jalé' e jmoór` do fé' guiú- uii~ quiá'r-. Jogui lajii~ jnea'^ fé'naa' guiú- uii~ quiá'- i dsea` í cajo, jogui 'nu` ní'ba' e jmang'- júu^ jáb'- fé'naa' contøøng-.

Júu^ lí~ cadséng- quiá'- Juan

¹³ Jo jmiguiab' jalé' e sea` e 'né- nifíi' 'nu`, dsu' ja` 'ga' lí' tí' dsii- e jalé' e jo nitóo~o fí' ní' jì, <sup>14</sup> dsuco' lajmináb- ní'iin~n máan~n 'nu`, jo joguiba' nisi~naa' jalé' júu^ qui-ii' dseáng'- quini~naa' lana.

¹⁵ Jo güiliseem'ba' juguiú- júu^ røø. Jo guicóo'ba' jing'- jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i cúing'na' fí' la. Jogui guicóob' lajaléng' dsea` rú'uu' i cúing'naa' fí' na e fá' jnea~.

Jo lanab jii~ fé' jì e catí' ní' quiá'- Juan.

Ji' e cajme' JUDAS

Júu^ guicóq~ e catúng~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~

¹ Jo jnea~ sii` Judas, jogui lín'n jaang` dsea` ngáang~ cóq~ Tiáa~, jogui lajii~ e iing~ Fí'naa' Dsea` Jmáang~ jmo'o. Jo jmo'o e ji' la e catúng~ jaléng' 'nú', dsea` i' nicató' Tiquí'ii' Fidié~ e laco' ni'uíng-na' dsea` quiá'r~, jo Fidié~bing' i' 'neáang` 'nú' jogui Fí'naa' Dsea` Jmáang~bing' i' jmóo' 'nú' í' cajo. ² Jo fii~ i' 'nú' lana e ni'íng-na' lalíng' e fii~ líng~ Fidié~ 'nú' jogui e nicuó'r~ 'nú' e seeng-na' juguiá~ júu^ røø jogui e jmi'neáiñ` 'nú' cajo.

E~ uing~ e calí~ e ji' la

(2 Pedro 2:1-7)

³ Dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, eáang' nicalí'iin~ n e nijméé~ e ji' e catúng~na' lí' fé' cuaiñ~ quiá~ e júu^ quiá~ jial nicaláang~naa' jee~ jalé' dsee~ quí~ii'; jo dsu' lanagui nicalilí' i' e dseáng' la guíim` 'né~ nijméé~ e ji' quí~na' lí' fii~ i' 'nú' e dseáng'~ nijmi'úung-na' e cuó' óo'na' e jmi'ø'na' e júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ e nicacuø' Fidié~ jaléng' dsea` quiá'r~ latí' mi~ uing~. ⁴ Co' i' líng~ dsea` i' jmigóo' nicaquiñ' jee~ 'nú' lí' laco' la fé' fí' ni' jì' quiá~ Fidié~ latí' mi~ uing~ lí' fé' e nisi'íng^ jaléng' i' dsea` la'í' e nidsilíñ' fí' lí' 'lí'; jo jaléng' i' dsea` í' eáam` éer` ga, co' jmi'óo'r~ jial tí' guiúng~ Fidié~ e laco' jmóor` lí' doñí' ee' 'lí' lí' dsíir', jogui cajo ja' jmi'gór' Fí'naa' Dsea` Jmáang~, jo jii~ dsea` íb' i' quie' nifí' quí' jneaa~aa'.

⁵ Jo niñíb' 'nú' jial calí~ malí~, jo dsu' lana iin~ n ni-jmiguién' n óo'na' calé' catú~ e doñí' fa' caleám` Fí'naa' Fidié~ jaléng' dsea` Israel e fí' Egipto do, jo dsu' mi~ cangí' jo, jaléng' i' dsea` í' i' ja' calinúu' júu^ quiá'r~ ie~ jo dseáng'~ ca'íim~breiñ' do congua'. <sup>6</sup> Jo lajòb calí~ cajo cóq~ jaléng' ángeles i' ja' caguá' fa' cajméer` ta~ quiá'r~ laco' sí'í' lí' lajii~ lí' catíiñ~, jo dsu' fí' lí' nuu' sòb' caseáang' Fidié~ jaléng' í, jogui fí' job nijér~ e 'ñúuñ~ cóq~ ñí' cadena cartí' mi~ nití' í' e nitídsí' í' quiá'r~ cuaiñ~ quiá~ lajii~ e dsee~ e ca'éer` do. <sup>7</sup> Jogui lí' laco' ja' calinúu~ i' ángeles na, lajòb cajo cajméé' jaléng' dsea` seeng` fí' Sodoma cóq~gui fí' Gomorra cóq~gui fí' jalé' fii' e néé' lacúng' lajíng'; jo jaléng' i' dsea` í' cajméer` jalé' e 'lí' cóq~ dseañu' jogui cóq~ dseamí' i' o' quiá'r~, jogui cajméé'bre cajo jalé' e 'lí' e jí'gui e lí' dsí'í' ngúu' táaiñ' fí' jmigúí' la. Jo uíi~ e lajòb cajméé' jaléng' i' dsea` í', jòba' cacár~ iihuí' e cacáaiñ~ fí' ni' jì' e ja' tóq~ jmi~ yu'. Jo e jo cajméé' Fidié~ e laco'

nililí[^] jaléng[^] dsea[^] i jalíng⁻ cøøng[^]gui quiá⁻ jial laniing⁻ 'né⁻ nijmí[^]gò[^] dsea[^] Fidié[^].

⁸ Jo lí[^] la lí[^] jalé[^] e 'lí[^] e cajmée[^] jaléng[^] i dsea[^] na, lajob lí[^] cajo jalé[^] e jmóo[^] jaléng[^] i dsea[^] i jmóo[^] ta[^] jmigóo[^] do, cò[^] lí[^] tí[^] dsíir[^] fé'r[^] jalé[^] e nir[^] lafa[^] mi[^] quir[^], jo dsu[^] o[^] já[^] jalé[^] e fé'r[^] do; jogui jmí[^]ling[^] yaaiñ[^] cóo[^] jalé[^] e tí[^] dsíir[^] jmóor[^] fí[^] ngúu[^] táaiñ[^], jogui gab[^] fé'r[^] quiá⁻ jaléng[^] i güeang[^] quiá⁻ Fidié[^] i seeng[^] fí[^] ñiff[^]. ⁹ Jogui i fii[^] féng[^] quiá⁻ jaléng[^] ángeles quiá⁻ Fidié[^] i sii[^] Yé[^] do, doñí[^] fa[^] eáang[^] 'gøiñ[^] jogui sea[^] bí[^] quiá⁻r[^], jo dsu[^] ja[^] cajméer[^] fa[^] cabíiñ[^] i fii[^] i 'líng[^] do cóo[^] júu[^] 'lí[^] mi[^] catíiñ[^] ngúu[^] táang[^] Moi[^], cò[^] jii[^] júu[^] laba[^] casí[^] reiñ[^] do: “iFii[^] Fidié[^] dsea[^] ni[^]gaiñ[^] quií⁻!” ¹⁰ Jo jaléng[^] i dsea[^] i jmóo[^] ta[^] jmigóo[^] do lí[^] jmine[^]r[^] lajii[^] e ja[^] ñi[^]bre; jo dsu[^] jalé[^] e ñir[^] lí[^] fé'r[^] jial líiñ[^] yaam[^]bre lí[^] laco[^] líng[^] jaléng[^] jó[^], cò[^] jaléng[^] í[^] ja[^] í[^] dsí[^]re[^]; jo dsu[^] cóo[^] jalé[^] e fé[^] jaléng[^] i dsea[^] do, cóo[^] e job nidsijéng[^] yaaiñ[^] fí[^] lí[^] 'lí[^] car[^] ngongí[^] jmí[^].

¹¹ Jo e ngí[^] fii[^] jaléng[^] i dsea[^] i jmigóo[^] do, cò[^] nicasíng[^] yaaiñ[^] fí[^] ga[^] lí[^] laco[^] cajmée[^] jaang[^] dseañ[^] i calisí[^] Caín ie[^] mali[^] do, jogui laco[^] cajmée[^] jaang[^] i calisí[^] Balaam i cajmée[^] lí[^] doñí[^] ee[^] e ja[^] dseeng[^] e lí[^] laco[^] calí[^]r[^] cuu⁻. Jo jaléng[^] i dsea[^] i jmigóo[^] do nidsingíiñ[^] lí[^] laco[^] cangongíng⁻ jaang[^] dsea[^] i calisí[^] Coré ie[^] mali[^] do, cò[^] i dsea[^] í[^] ja[^] cajméer[^] núu[^]r[^] júu[^] quiá⁻ Fidié[^]. ¹² Jogui jaléng[^] i dsea[^] i jmigóo[^] do jmí[^]lí[^]bre fí[^] lí[^] jmoo[^] 'nú[^] jmí[^] lí[^] seáng[^] rúng[^]na[^] e có[^]na[^] í[^]na[^] colíng⁻. Cò[^] lí[^] tí[^] dsíir[^] e teáaiñ[^] ta[^] jmí[^]íáang[^] dsí[^] e í[^] gø[^]r[^], jogui ja[^] ee[^] jmí[^]gór[^] jii[^] capí[^] lajee[^] e jmoo[^] 'nú[^] e jmí[^] do. Jogui i dsea[^] i jmigóo[^] do líiñ[^] lafa[^] dsea[^] i ní[^] jo[^]se[^] i eáang[^]gui jmóo[^] í[^] 'ña[^] e lafa[^] nijmér[^] í[^] jo[^]se[^] quiá⁻r[^]; jogui líiñ[^] cajo lí[^] laco[^] lí[^] jní[^] e dsiguíng⁻ cóo[^] guí[^] lajo, jo jii[^] ja[^] tuu[^] jmí[^]; osi líiñ[^] lafa[^] 'ma[^] ofí[^] e ja[^] cuø[^] ofí[^] mi[^] nití[^] jii[^] quiá⁻. Jo cò[^] lajob líng[^]gui i dsea[^] do, joba[^] lana líiñ[^] lafa[^] 'ma[^] ofí[^] e nicagüitø[^] catí[^] jmó[^] quiá⁻, jo ninée[^] guiá⁻ e nidsitoo[^] fí[^] ní[^] jí[^] e ja[^] tóo[^] jmí[^] yu[^]. ¹³ Jogui jaléng[^] i dsea[^] i jmigóo[^] do líiñ[^] la lí[^] ja[^] e róo⁻ fí[^] 'ni[^] jmiñí[^] mi[^] í[^] guí[^] teá[^], cò[^] jnéeng[^] jøø⁻baa[^] jalé[^] e ga[^] e jmóor[^]. Jogui líiñ[^] cajo lafa[^] núu[^] i nicaíng⁻ lajii[^] ée[^] quiá⁻, jogui lana niteáaiñ[^] fí[^] e nidsilíiñ[^] fí[^] lí[^] nuu[^] só[^] car[^] ngongí[^] jmí[^].

¹⁴ Jo i dsea[^] i calisí[^] Enoc i caliséng[^] ie[^] mali[^] do mi[^] catí[^] guié⁻ 'lé[^] dsea[^] mi[^] cangí[^] e cajmeáang[^] Fidié[^] i Adán do, jo i Enoc do café[^]r[^] cuaiñ[^] quiá⁻ Fidié[^] e éeiñ[^] jaléng[^] i dsea[^] i jmigóo[^] do mi[^] cajíng⁻ lala: “Nícamám⁻baa Fí[^]naa[^] e nijáar[^] cóo[^] i 'leáang⁻ ángeles quiá⁻r[^] ¹⁵ e niquidsir[^] í[^] quiá⁻ lajaang[^] lajaang[^] dsea[^] jmigü[^] jogui mífíng[^] nicuø[^]r[^] iihuí[^] jaléng[^] dsea[^] soo[^] dsí[^] uii[^] quiá⁻ jalé[^] e ga[^] e nicajméer[^] jogui uii[^] quiá⁻ jalé[^] júu[^] 'lí[^] e nicafé[^]r[^] uii[^] quiá⁻ Fidié[^].” ¹⁶ Jo jaléng[^] i dsea[^] soo[^] dsí[^] do contøø⁻ jmóor[^] ta[^] jíng[^] cóo[^] dsea[^] rúí[^], jogui jmóor[^]

ta~ éeng` jaléng` í cajo, jogui lí` jmitir~ lajii~ e lí` dsí` ngúu` táam`bre. Jo eáam` jmicóøng` yaaiñ` jogui fé`r` jalé` júu` róo` e laco` lí`r` cóøiñ` dsí` dsea` rúiiñ`, jo lajoba` lí`r` jalé` e iñ` quiá` i dsea` rúiiñ` do.

Júu` í` 'goo` e catíng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`

17 Jo dsu` fíi`-guí` 'nú`, dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`, e téé` óo`na` lajii~ e júu` e nicafé` jaléng` i dsea` i síng` Fíi`naa` Dsea` Jmáang` cuaiñ` quiá`r` 18 ie~ mí` casí`r` 'nú` lala: "Mí` tí` lí` nijaquíéeng` e ní`líng` jmigúu` nigüeam` dsea` i nijmine` jalé` e güeang` quiá`- Fidié~, jo lí` níjmitir~ lajii~ e 'lí` e lí` dsí`r` yaam`bre." 19 Jo jaléng` i dsea` la`íb` jmóo` ta` 'naang` dsea` quiá`- rúiiñ`, jogui caniing` jmóor` lajii~ e lí` dsí` ngúu` táam`bre, jogui ja` seeng` Jmiguí` quiá`- Fidié` cóo`r` cajo.

20 Joba` fíi`-guí` 'nú`, dsea` rú`naa` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i iin`n` eáang`, e cuóø`gui bí` rúng`na` e laco` nidsicuáng`gui` qui`na` cóo`r` júu` quiá`- Dsea` Jmáang` lí` lajii~ e fí` güeang` lí` niteáang`na` cóo`r`. Jogui féeng`na` Fidié` la`eáang` cóo`r` Jmiguí` quiá`r`. 21 Jogui contøøng` jmiguiéng` óo`na` jial` tíi` 'neáang` Fidié` jneaa`aa` jogui jeeng`na` e nití` e jmíi~ e niñíng`na` quiá`- Fíi`naa` Dsea` Jmáang` e niliseeng`na` cóøng` cóo`r` Fidié` lata` uíi~ e fíi` líiñ` jneaa`aa`. 22 Jogui jmee`na` úung` e laco` ningáng` jaléng` dsea` i ja`gui mí` ngáng` røø` laco` sí`í` júu` quiá`- Dsea` Jmáang`. 23 Jogui jmicóo`na` cajo jaléng` dsea` e laco` nileáiñ` jee` jalé` dsee` quiá`r`, jo lajoba` ja` nidsilíiñ` fí` lí` 'lí` fí` lí` cóo` jí` e ja` tóo` jmíi~ yu`. Jogui jmee`na` fíi` líng`na` jaléng` dsea` cajo, jo dsu` 'né` ñiim` óo`na` jie` mí` síng` yaang`na` fí` ga` lí` teáang` jaléng` i dsea` i jmigóo` do, jogui jie` mí` jmée`na` e jmeáang`na` ta` jalé` sí`r`, có` jí`gui cartí` jalé` e jo 'lí` uíi~ e jmóor` jalé` e ja` dseeng`.

Júu` lí` cadséng` quiá`- e jmiféng` dsea` Fidié`

24 Jo dsu` jaam` Fidié` i seeng`, jogui íb` i nicaleáang` jneaa`aa` jee` jalé` dsee` qui`ii, jogui íb` i jmóo` í` jneaa`aa` cajo e laco` ja` níjiá`naa` fí` ní` dsee`, có` eáam` 'gøiñ`, jo jmóor` lajo` e laco` niguiéiñ` jneaa`aa` fí` quinir` e ja` sí`líng`naa` cóo`r` jii~ cóo` dsee`. Joba` eáang` íaang` dsí`naa` mí` nití` fí` lí` jlo` níiñ` fí` ñifí` quiá`r`. 25 Jo jii~ íb` dsea` catíng` nijmiféng` dsea`, có` jii~ íb` dsea` líng` Fíi`naa` dsea` féng` dsea` ñíng` fí` la`úng`, jogui dsea` íb` dsea` cuóøng` lí` jmér` lí` doñi` ee, jogui jii~ íb` dsea` óor` ta` e quiá`r` ta` fí` la`úng` la`eáang` cóo`r` Fíi`naa` Dsea` Jmáang`, jo lajob` jmóor` lajii~ nú`-gui e nitiroo` jmigúu`, jogui lajob` jmóor` lana` jogui tí` lí` dsé`gui cajo lí` dseáng`- car` ngongí` jmíi~. Jo lajob` nilí`.

Jo lanab` jii~ fé` jí` quiá`- Judas.

Lajíi~ júu^ e cajíng'- Dsea` Jmáang- e nidsijéé'

¹ Jaléⁿ júu^ e féⁿ e fíⁿ ni~ jì la líí júu^ e cacuø Fíi'naa' Dsea` Jmáang- e ca'íñ<sup>n</sup> quiá'- Fidiéé<sup>v</sup> e ja` mí cajmijnéeng` dsea` do lamí~ jéeng`gui. Jo Fidiéé<sup>v</sup> cacuø'r` dsea` do jalé<sup>n</sup> e júu^ la e laco' ni'é<sup>n</sup>- dsea` do jaléngⁿ dsea` quiá'r- e~ jalé<sup>n</sup> e nidsijéé' lajee<sup>v</sup> lajmináb~ jia fí jmigüí la. Jo Dsea` Jmáang- casiñⁿ jaang` ángel quiá'r- e laco' cajméeiñ<sup>n</sup> do júu^ fí quini<sup>v</sup> jaang` dsea` quiá'r- i sii` Juan. ² Jo i dsea` ígui guiar' jalé<sup>n</sup> e júu^ quiá'- Fidiéé<sup>v</sup> do jee~ jaléng<sup>n</sup> dsea` jmigüí cuaiñ~ quiá'- jaléⁿ e cangár- do lafa' mí quir', jogui tíb' nir~ cajo lajíi~ e júu^ e cacuø Fidiéé^v e caliti~ la'eáang' cóo~ Dsea` Jmáang-.

³ Jo juguiá- o' quiá'- i dsea` i í jalé<sup>n</sup> e júu^ la jogui juguiá- o' cajo quiá'- jaléng<sup>n</sup> i dsea` i jmóo` núu~ mí núur' jaléⁿ e júu^ e silíi^v e fíⁿ ni~ jì la, co' jaléⁿ e júu^ la líí júu^ e jáa' quiá'- 'ñiab' Fidiéé^v, dsu' nijaquiéem' e jmíi~ e niliti~ lajíi~ e júu^ e féⁿ e fíⁿ ni~ jì la.

Júu^ e cajme' Juan e catíng- lajì guié- 'lé' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-

⁴ Jnea~ sii- Juan, jo jmo'o e jì la e catíng- lajì guié- 'lé' dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí lí~ se' Asia. Íngl'na' güea'^ quiá'- Fidiéé<sup>v</sup> jogui güiliseeng'na' juguiá- júu^ røø' la'eáang' cóo~ dsea` do, co' lajíi~ íb` dsea` i seeng' lajíi~ latí mí uíing~ jogui latí lana jogui i nijáa'tu caléⁿ catú-. Jogui lajobi cajo íim'ba' güea'^ quiá'- lajì guíang- jmigüí i seeng' fí quini^v lí~ líí éé^ laniing- fí lí~ guíing- Fidiéé^v quiá'r' ta~. ⁵ Jogui cajo íim'ba' güea'^ quiá'- Dsea` Jmáang-, co' íb` dsea` i dseáng'- tíí ni~ røø' jalé<sup>n</sup> e júu^ la, jogui íbi dsea` i la'uii~ cají'tu jee~ jaléngⁿ 'líi~, jogui íb` dsea` níing- i quie' nifí jee~ jaléngⁿ dsea` i óo` ta~ i seeng' fí la'úng- fí jmigüí. Jogui cajo íb` i eáang' 'neáang' jneaa~aa', jogui cajáng<sup>n</sup> 'ñia'r' e cajúíñ- e laco' caleáaiñ' jneaa~aa' jee~ jalé<sup>n</sup> dsee~ qui'íi' la'eáang' cóo~ e jmi'øøiñ- e catuu` do. ⁶ Jogui nicajméer` e jaléng<sup>n</sup> jneaa~aa', dsea` líí'naa' dsea` quiá'r-, nilí'naa' coo' 'lé' dsea` i líng' lafa' jmidsea` i jmoo' lajíi~ e iing~ Tiquiá'r' Fidiéé<sup>v</sup>. Jo majmi'goo~baa' jogui majmifém'baa' dsea` do, co' íb` dsea` i eáang' 'gøng' jogui i güeang'^ car` ngongíi~ jmíi~! Jo lajob nilí.

⁷ jðø~na' jogui quie'na' cuente!

Dob nijáa' Dsea` Jmáang- fí jee~ cabøø~ jníí,
jo lajím` dsea` niníiñ- dsea` do, jo jígui jaléng<sup>n</sup> i dsea` i líing-
ee` ca'íééiñ- dsea` do niníng- neiñ;

jō ie~ jōb mi~ niqúí'~ jōgui nilijia~ dsíí' jaléng' dsea` i seeng`
latøøng` fí' jmigüí' uí'~ dsea` do, jō e jáb'~ e jō.

Jō lajōb nilí'.

⁸ Jō lalab jíng'~ Fí'naa' Fidiéé': "Jneab~ i la'uii~ do jōgui jnea~bi i lí' cadséng~ do cajo, cō' jneab~ Fidiéé' i 'gøng' i quíí'~ jmíí' jmé' lí' doñí' ee', jōgui jnea~bi cajo i seeng` lajii'~ latí' mī' uuing~ jōgui latí' lana jōgui i nijáa'tu calé' catú'."

Mi~ cangá~ Juan jial tí' jlo' jnéeng~ Dsea` Jmáang~

⁹ Jnea~ sii~ Juan, jōgui la'ó' rú'baa' lí'naa' uí'~ e nilí'naa' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~. Jō røøb' líng'~naa' iihuí' dsu' uí'~ e lí'naa' dsea` quiá'~ dsea` do, jōgui røøb' cajo catíí'~naa' e quiet' Fidiéé' nifí' quí'~ii', jōgui røøb' jmoo~naa' té'naa' cóo'~ jalé' iihuí' e dsingíng~naa' do. Jō uí'~ e guiaa~ júu' quiá'~ Fidiéé' e calití' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang~, jōba' casíng' dsea` do jnea~ fí' cōo' guóo'~ uó'~jia e sii' Patmos e néé' fí' ní' jmiñí'.

¹⁰ Jō cangojéé' e lajee' e jmíí' domiing~ e jmiféng' dsea` Fidiéé' cajá'a jee~ Jmiguí' quiá'~ dsea` do jō canú'~u lí' calúu'~u cōo'~ luu' e fé' teá' eáang' lí' laco' mī' ii~ cōo' lúu' trompé'~, jō lalab cajíng'~ sí' jnea~:

¹¹ —Jō fí'~i 'nu', Juan, e nijméé'~ fí' cōo' ní' jì' lajalé' e móo'~ la jmíí' na, jō mī' níngí' jō, nisín'~ jalé' e jì' jō quiá'~ lajì' guié'~ 'lé' dsea` quiet' e i neáang' fí' e fí' e sii' Éfeso, jōgui e fí' e sii' Esmirna, jōgui e fí' e sii' Pérgamo, jōgui e fí' e sii' Tiatira, jōgui e fí' e sii' Sardis, jōgui e fí' e sii' Filadelfia, jōgui e fí' e sii' Laodicea; jō lajì' guié'~ e fí' na néé' fí' lí' se' Asia.

¹² Jō mī' cangí' e canú'~u e luu'~ do, jōba' cajíí'~i nii' lí' calúu'~u e laco' nicaa'~ cuente i~gui i tō' jnea~ do; jō jōb mī' camó'~o guié'~ candeléer~ e jì' e lí' cóo'~ layaang~ cunéé'. ¹³ Jō jeeng~ e guié'~ candeléer~ e jì' do camán'~n jaang' i jnéeng~ dseáng'~ laco' jaang' dsea' jmigüí' i qui' cōo' 'mī' e cuee' e tí' cartí' uii' tíir~, jōgui 'ñíí' ná' dsír' cōo' e lí' cóo'~ layaang~ cunéé', ¹⁴ jōgui tee' jñuguir~ lí' laco' tee' 'moo' osi joo' é, jōgui jminir' lí' lafa' sōng' jì', ¹⁵ jōgui tíir~ lí' dseáng'~ lafa' cōo' ñí' e sii' bronce e dseáng'~ jíng' jì' lafa' mī' ia~ fí' ní' jì', jōgui júu' quiá'r~ ná' lí' laco' ii~ cōo' lóo'~ e fé' eáang'. ¹⁶ Jōgui e fí' jaguór' dsée' do teáang'~ guíang~ núu', jōgui fí' mo'oor~ güí'í' cōo' ñisí' e dsíng'~ 'mé' lajì' tú' taang'. Jōgui nir~ dseáng'~ jíng' jì' lí' laco' jnéeng~ iee' mī' íí' guieñí'~ joo'.

¹⁷ Jō mī' camán'~n i dsea` do, jōba' dseáng'~ caquím'~baa fí' uii' tíir~ lafa' jaang'~ lí'~. Jō dsu' ír' caquidsir' guóor' dsée' fí' yú' moguii~ jō casí'r~ jnea~ lala:

—Ja' føønl'~ jii' cōo'; cō' jneab~ dsea` i la'uii~ jōgui jnea~bi dsea` i tí' lí' cadséng~ do cajo, ¹⁸ jō jnea~bi cajo i dsea` i seeng` lana; jōgui e já'~ba' e cajún'~n cateá', dsu' cajíb'~túu calé' catú'~,

jō dsu' car`ngonghî jmhî seen`náng; jogui jneab`dsea`quieē`
 joñí`quíá'`-mó`jogui joñí`quíá'`fí lí`lí`cajo. ¹⁹ Joba' lana
 nijméé'`fí ní`jì`lají'`e nicañí'`jogui jalé'`e móo'`jmhî`na
 cóo'`gui jalé'`e nimó'`gui'`cøong`gui. <sup>20</sup> Jō lalab guóng'`i`guiáng`
 núú`i`nicañin'`fí jaguóo`o dsée'`la, jogui lalab guóng'`cajo lajì`
 guié`candeléer`e jì'`e lí'`cóo'`layaang`cunée`do: i`guiáng`
 núú`do guóng'`quíá'`jaléng'`dsea`i`quie'`nifí`quíá'`dsea`
 quie`e`i`seeng`fí lajì`guié`fih`e`néé'`fí lí`se'`Asia, jogui lacoo`e
 candeléer`e tíí`guié`do guóng'`i`guié`-lé'`dsea`quie`e`i`seeng`
 fí lacoo`e`fih`jō.

2

Júu`e catñing`dsea`quíá'`Dsea`Jmáang`i`neáang`fí`Éfeso

¹ Jō fih`guí`'nu', Juan, e nijméé'`cōo`jì`e catñing`i`dsea`
 i`quie'`nifí`quíá'`dsea`quie`e`i`neáang`fí`fih`Éfeso, jō lalab
 jmée': "Lalab jing'`i`dsea`i`teáang`lajì`guiáng`núú`fí jaguór`
 dsée'`jogui`i`ngí`fí`jee`lajì`guié`candeléer`e`jì'`e`lí'`cóo'`
 layaang`cunée`do: ² Jō lalab fih`i`'nu'`e`guiá`-ñi`lajalé'`e`
 jmoo'`lafa'`jalé'`e`la;`e`eáam`cuø'`bí`uø'`e`jmoo'`ta`jogui`e`
 eáam`ia`ní'`cóo'`jalé'`e`jō`cajo, jogui`ñi`baa`cajo`e`ja`cuø'`fí`
 e`nijmé`dsea`jalé'`e`ja`dseeng`lí'`ee`já`dsír'. Jogui`ñi`baa`
 guiá`e`nicajøø'`su`já'`laco'`fé'`jaléng'`i`dsea`i`jing'`e`líiñ`
 dsea`apóo`i`ni'`júu`quíé`e, jō dsu'`o'`já'`e`líiñ`lajo, jō`'nu`
 nicalilí`ba'`e`jaléng'`i`dsea`i`jmang'`i`adseam`. ³ Jogui`eáam`
 nicajmee'`féng'`a'`jogui`nicateá'`lí'`bí'`cóo'`jalé'`iihuí`e`
 nica'lin'`uí'`jneá, jō`dseáng'`ja`mí`calitúng`o'`e`sin'`teá`
 fí`guiá`cóo'`jneá. <sup>4</sup> Jō dsu'`seab`cōo`júu`e`ni`léé`quí'`lana,
 jō`e`lab`e`jō: jō`guiéé`e`neáan'`jneá`o'`gui`dsea`rún'`laco'`gui`
 lamí`uuing`do`ie`lamí`canaan'`e`cuín'`jneá. ⁵ Joba'`fih`i`'nu`
 e`ni`hí`du`o'`jie`lí`nica'lee'`quí'`lana, jō`quí'`jíng'`tu`uø'`
 calé'`catú'`fí`quini`Fidiée', jogui`jmee`tu'`lajalé'`lí'`laco'`gui`
 lamí`quí'`tín'`e`jmoo'`latí`mí`uuing`do. Jō`song`ja`nijméé`
 lajo, joba'`lajmináb`nigáa'a`fí`na`jō`nijé'`baa`éé`quíá'`e`
 candeléer`do`quí', jō`dsu'`ja`nilí`lajo`song`niquí'`jíng'`tu`
 uø'`fí`quini`Fidiée'. <sup>6</sup> Jō dsu'`e`laba'`guiá`e`jmicoó'`quí'`,
 e`'nib'`man'`jalé'`e`jmóo`i`dsea`nicolaíta`lí'`laco'`gui`jneá`
 'nib'`máan`nre`cajo. <sup>7</sup> Joba'`fá'a: Ii`jaléng'`dsea`dsi`logua`,
 güinú`bre`lají'`júu`e`jing'`Jmiguí`quíá'`Fidiée`e`catñing`
 lajì`guié`-lé'`dsea`quíé`e: Jaléng'`i`dsea`i`nité'`lí'`cóo'`jalé'`
 iihuí`jogui`ja`nitiúuñ`jneá, joba'`nicuøø`baare`e`nidó'r`
 lají'`e`sea`quíá'`e`'ma`e`cuø`e`seeng`dsea`lata`e`si'`fí`ñif`
 quíá'`Fidiée'."

Júu`e catñing`dsea`quíá'`Dsea`Jmáang`i`neáang`fí`Esmirna

⁸ Jo fii-guú 'nu, Juan, e nijmée' coo` jì e catíng` ì dsea` ì quie` nifí quia`- dsea` quie` e ì neáng` fí fii` Esmirna, jo lalab jmée': "Lalab fé` ì dsea` la'uii` do jogui ì dsea` tí lí dséng` gui do, ì dsea` ì cajúng` do jogui ì cají` tu mí catí` ní` jmí` lajo: ⁹ Jo lalab fii`-i 'nu e guiáb` ñii` lajii` iihuú` e íin` jogui jial tiñín` cajo, nañi` fa' eáam`bre jmicoo` Fidiée` 'nu` coo` jalé` e lí` quí`-. Jogui ñi`bí` guiá` cajo jial fé` dsea` ga` uii` quí`-, fa' jaléng` ì dsea` ì jíng` e líiñ` dsea` Israel, jo dsu' o' já` e líng` ì dsea` í lajo, co' ì dsea` í lico' líiñ` dsea` ì jmiféng` fii` ì 'lim`¹⁰ Jo fii`-i 'nu e ja` fòon` lajii` iihuú` e tí lí` ni`lín`-; co' fii` ì 'líng`- nijmér` e ì líng` 'nú` nigüitáng`-na' fí` dsí` 'nuñí` e laco' nijmér` quijí` jial nitú`na' e teáng`-na' teá' fí` guiá` coo` jnea`; jo e iihuú` jo ni`líng`-na' lajee` guí` jmí`. Jo dsu' fii`-i 'nu` dseáng`- jie` mí` litúng` o' e sin` teá' fí` guiá` coo` jnea`, doñi` fa' iing` dsea` jngaiñ` 'nu` uii` e jo, joba' jneab` nicuóó` 'nu` lajii` e catíin` e niliseen` cøong` coo` jnea` car` ngongí` jmí`. ¹¹ Jo jaléng` 'nú`, dsea` dsí` loguá`na', núu`-na' lajii` e júu` e jíng`- Jmiguú` quia`- Fidiée` e catíng`- lajii` guié` 'lé` dsea` quie` e: Jo jaléng` dsea` ì ja` nilitúng`- dsí` e teáiñ` teá' fí` guiá` coo` jnea`, joba' ì dsea` í jo` tóo` jmí` fa' e nitíñ` fí` lí` 'lí` mí` nití` fí` fii` coo`."

Júu` e catíng` dsea` quia`- Dsea` Jmáng` ì neáng` fí` Pérgamo

¹² Jo fii-guú 'nu, Juan, e nijmée' coo` jì e catíng` ì dsea` ì quie` nifí quia`- dsea` quie` e ì neáng` fí fii` Pérgamo, jo lalab jmée': "Lalab fé` ì dsea` ì quie` e ñisú` e 'mé` lajii` tú` taang` do: <sup>13</sup> Jo lalab fii`-i 'nu, e guiáb` ñii` lajaléb` e jmoo`, jogui ñi`baa cajo e seen` fí` lí` quíu` fii` ì 'líng` ta~, dsu' ja` mí` catiun` e dseáng`- já`- lín`- lajii` júu` quie` e. Jogui ja` mí` catiun` jnea` fa' e ja` mí` jmiti` lajii` ta` quíu` u, o'gui mí` catiun` jnea` ie` mí` cajngang` dsea` ì dsea` quie` e ì sii` Antipas ì cajmiti` júu` quie` e e fí` fii` e fí` lí` quíu` fii` ì 'líng` ì sii` Satanás ta` do. ¹⁴ Dsu' fii-guú 'nu e seab` coo` tú` íng` e 'léé` quí`-, jo e lab e jo: ja` mí` cajniin` quia`- coo` tú` máng` dsea` ì seeng` fí` na ì ja` mí` catú` e jmitíiñ` lajii` júu` 'lí` e caguia` Balaam, co' ì dsea` na ca'e'r` jaang`gui dsea` ì sii` Balac, jo ì dsea` í guib` ì cajmigøong` jaléng` dsea` Israel e laco' éeiñ` dsee` e gø'r` ngu` jó` ì nicacuøiñ` diée` ì o' já` jogui e 'léer` e güiñ` coo` dseañu` osi dseam` ì o' quia`r`. <sup>15</sup> Jo lajobi cajo seem`bi coo` tú` máng` dsea` la'ó` 'nú` ì neáng` fí` na ì ja` mí` catú` jalé` e 'lí` e quí`- táng` e jmoo` jaléng` dsea` nicolaíta. ¹⁶ Joba' fii`-i 'nu` lana e quí`- jíng` uø` fí` quini` Fidiée`; jo dsu' song ja` nijme` lajo, joba' lajmináb` nigáa`a fí` lí` guin` e nitíin` coo` jaléng` ì dsea` í coo` e ñisú` e íu` fí` mo'óo'. <sup>17</sup> Jo jaléng` 'nú`, dsea` dsí` loguá`na', núu`-na' lajii` júu` e jíng`- Jmiguú` quia`- Fidiée` e catíng`- lajii` guié` 'lé` dsea` quie` e: Jo ì dsea` ì ja` nilitúng`-

dsí' e náu'r júu^ quíe^-e, joba' nicuóø^baare coo` e lafa' iñí'^ e catíiñ^- e si'ma' fí' ñiffí^-; jogui nicuóø^baare cajo coo` cuu~ e tee', jo e fí' ní^- e cuu~ do nijé^- coo` júu^ e 'má^- laco' sii' i dsea` do, jo dsu' jii~ jaang` dsea` jiéng' ja' niliñí' e júu^ jo, co' jii~ i dsea` i nilíng' do, jii~ íbing' i niliñí' e júu^ jo."

Júu^ quía'- Fidié^ e catíng^- dsea` quía'- Dsea` Jmáang^- i neáang' fí' Tiatira

18 Jo fíi-guá' 'nú', Juan, e nijmée'^ coo` jì e catíng^- i dsea` i quíe' nifí' quía'- dsea` quíe^-e i neáang' fí' fíi' Tiatira, jo lalab jmée': "Lalab jíng' i Joo' Fidié^ camíng' do i quíe' jmini^ e lí' lafa' sóng' jì jogui tír^- jnéng^- lafa' ñí^ e jíng' jì' jlo'^ e sii' bronze: 19 Jo lalab fíi- i 'nú', e guiúb^- ñii- lajaléb' e jmoo', jogui e eám' 'neáan' dsea` rún', jogui e teáb' sin' fí' guiá^- coo'^ jnea~, jogui eám' la'úung' nicajmee'- lajii~ ta~ e iin~n, jo ja' mí cajmitúng^- o' lajii~ e ta~ jo, co' dseáng'^- nicateá'-ba', jo ñi'baa guiá^- e eáang'gui nicuø' bí' uø' lana e røø'gui nijmoo' ta~ laco'gui lamí^- jmoo' lamí^- uíing~ do. 20 Lí' jii~ e laba' e 'lée' quíi^- e ga: ja' mí cajníin' quía'- i dseamí^- i sii' Jezabel e sí' 'ñia'r' e líiñ' jaang` dseamí^- i fé' cuaiñ~ quía'- Fidié^, jo dsu' i dseamí^- í lí'^ jmigóøiñ' jaléng' dsea` quíe^-e coo'~ jalé' e e'r' do, co' iin~ e nising'tu jaléng' dsea` quíe^-e fí' gab' e jmé-tur ta~ 'lée' coo'~ jaléng' dseañu' osi dseamí^- i o' quía'r-, jogui e jmé-tur ta~ gø' jalé' e nicuø'r' diéé^- i o' já'-. 21 Jo huóøb^- nicacuóø-øre fí' fa' e niquí^- jíng' 'ñia'r' fí' quinií^- e laco' jo' nijmér^- e ga' lajo, jo dsu' ja' mí cali'iin~ fa' e nicajméer' lajo e jo' nibeáang'gui 'ñia'r' dsee-, co' ja' iin~ fa' nicatúr' jalé' e 'lí'^ e jmóor' do. 22 Jo dsu' lalab fá'a uii~ quía'- jaléng' i dsea` i jmóo' ta~ 'lée' coo'~ i dseamí^- í, e song ja' niliúng^- yaaiñ~ e jmóor' jalé' e jo, joba' nijmee~ e e nilidsée'-bre lajaléiñ' do, co' eám' nicár' iihuí', jogui huím' nidsijéé' quía'r-. Jo jalé' e iihuí' nab nidsingíiñ^- song ja' niquí'^- jíng' yaaiñ~ uii~ quía'- jalé' e dsee^- e nica'éer' do. 23 Jogui nijngám'^baa jaléng' joo' i dsea' í e laco' jaléng' dsea' i líng' dsea` quíe^-e niliñír' e jneab~ dsea` móo'o jogui cuí' i jial lí' dsí' dsea' lajaang' lajaaiñ'; jo jneab~ dsea` catíin^-n e nicuóø^ø 'nú' lajii~ e catíng'-na' lajaang' lajaang'-na' uii~ quía'- lajii~ ta~ e nicajmee'-na' fí' jmigüí' na. 24 Jo fíi- i jaléng' 'nú' caguaiaang^-gui dsea` i seeng' fí' na fí' Tiatira; ii^- i ja' mí casíng' yaang~ fí' ga' coo'~ i dseamí^- ga' do o'gui mí cajmitir~ lajii~ e fé' dsea' e lí' júu^ náu' quía'- fii^- i líng' i sii' Satanás, joba' lalab fíi- i 'nú' e jo' nicuø-guá' 'nú' ta~ ii^- e jié'gui. 25 Joba' lí'^ jie~ mí tú'na' lajii~ e guiá^- e jmoo'na' na cartí' mí nítí^- í' e ninii-túu calé' catú^- fí' jmigüí' na. 26 Jo jaléng' dsea` i nigüeáng' e jmitir~ lajii~ e iing~ jnea~ e nijmér-, joba' nicuóø^baare ta~ e niquíur^- ta~ fí' jalé' fíi' e sea' fí' jmigüí' na; 27 jogui dseáng'^- lí'^ laco'gui nicacuø' Tiquié^ e jnea~ fí' e

niquiá' u ta~ quiá' jaléng' dsea' jmigüü, lajob i dsea' í cajo niñiñ' lafa' 'ma' u quiá' dseata~, jo cóo' e job niquiá'r ta~ fi' jalé' fi' cartí' nijmér~ jmigui' cuií' lacogui mi' fiing' cóo' tu'.²⁸ Jogui cajo nicuóøm' baa 'nú' i núu' jnéeng' mi' la' ee'.²⁹ Jogui fi' i 'nú', ii' 'nú' dsea' dsi' loguá' na', núu' na' lajii' júu' e jing' Jmiguí quiá' Fidié' e catiing' laji' guié' 'lé' dsea' quié' e."

3

Júu' quiá' Fidié' e catiing' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i neáang' fi' Sardis

¹ Jo fi' guí' 'nu', Juan, e nijmée' cóo' jì e catiing' i dsea' i quié' nifi' quiá' jaléng' dsea' quié' e i neáang' fi' fi' Sardis, jo lalab jmé': "Lalab jing' i dsea' i quié' laji' guié' jmiguí quiá' Fidié' jogui i teáang' guiáng' núu' fi' jaguór': Lalab fá' a e dseáng' ñi' baa guiá' lajalé' e jmoo', jo fiim' dsea' í dsiir' e dseáng' lajam' e lin' jaang' dsea' i seeng' cøøng' cóo' jnea~, jo dsu' o' já' e lin' lajo, co' ñi' baa guiá' e lin' jaang' dsea' lafa' i sijúung' i si' naang' cóo' jnea'.² Joba' fi' i 'nu' e í' a' røø' jogui cuóø' bí' uø' e nijmée' lacogui si' í' lajii' e sisée' e 'né' jmé' gui'; jo song ja' nijme' lajo, joba' dseám' seen' e ni' ling' congua' quií'; co' lí' lajii' e móo' e jmoo' na dseáng' ja' dseem' lí' fi' quini' Fidié'.³ Jo téé' a' lajii' júu' quié' e e nica' lin' jogui e nicanúu'; jo jmee' lajii' e jo, jogui qui' jing' uø' fi' quini' Fidié'. Co' song ja' nijmée' lajalé' e fi' i 'nu' na, joba' niguiéeb' jmii' mi' niguié' e fi' quini' lajee' e ja' ñiing' o', lafa' mi' ngí' jaang' ii' e dsijmées' ii' quiá' dsea' e jii' ja' ñiing' dsí' i dsea' do lí' niguiéiñ' do.⁴ Jo dsu' e fi' fi' Sardis na seem' bi' cóo' tú' máng' dsea' i la' ó' røø' cuiing' na' jnea~, jo i dsea' í ja' mi' cajmi' ling' yaaiñ' fi' quini' Fidié', joba' i dsea' í catim' bre e ningír' cóo' jnea~, co' ja' si' liiñ' jii' capi'.⁵ Jo jaléng' dsea' i nité' lí' e já' líiñ' jalé' júu' quié' e, joba' niqubre si'r' e tee' e lacogui li' e niguiúm' bre fi' quini' Fidié', jogui ja' tóo' jmii' fa' e ni' uóng' guir li' niteaaiñ' fi' ni' jì lí' nitaang' jaléng' dsea' quié' e, jogui nijmee' e júu' fi' quini' Tiquié' e dsea' guing' ñiff' jogui fi' quini' jaléng' ángeles quiá'r e jaléng' i dsea' í dsea' quié' baa niñiñ'.⁶ Joba' fi' i 'nú', ii' 'nú' dsea' dsi' loguá' na', núu' na' lajii' e jing' Jmiguí quiá' Fidié' e catiing' laji' guié' 'lé' dsea' quié' e."

Júu' quiá' Fidié' e catiing' dsea' quiá' Dsea' Jmáang' i neáang' fi' Filadelfia

⁷ Jo lalab fi' guí' 'nu', Juan, e nijmée' cóo' jì e catiing' i dsea' i quié' nifi' quiá' jaléng' dsea' quié' e i neáang' fi' fi' Filadelfia, jo lalab jmé': "Lalab jing' i dsea' güeang' jogui i fé' jmang' júu' já' contøøng' jogui i quié' joñí' quiá' dseata' dsea' féng' "

Davíˆ; jo miˆ náaˆ i dseaˆ i quieˆ e joñíˆ do, jobaˆ jiiˆ jaangˆ dseaˆ joˆ iiˆ nilíˆ faˆ e nijnírˆ; jogui miˆ jnárˆ, jobaˆ jiiˆ jaangˆ dseaˆ jaˆ iiˆ nilíˆ faˆ e nineárˆ. ⁸ Jo jneaˆ ñiˆbaa guiúˆ lajaléˆ e jmooˆ. Jogui lana lafaˆ nicanáˆ a cooˆ jniˆ fíˆ quiniˆˆ e jiiˆ jaangˆ jaˆ iiˆ quíˆˆ jmiˆ faˆ nijníˆ-tu, jo nañíˆ faˆ jaˆ leáangˆ bíˆ quíˆˆ seaˆ, dsuˆ nicajmeeˆ-baˆ náuˆ lajiiˆ júuˆ quieˆ-e, jo jaˆ míˆ cajmeeˆ faˆ e jaˆ jmicuínˆ jneaˆ. ⁹ Jogui jneaˆ nijmeeˆ e e jaléngˆ i dseaˆ i teáangˆ jeeˆ leˆ quíáˆˆ Satanás, jaléngˆ i adseeˆ i féˆ e líiñˆ dseaˆ Israel jo dsuˆ oˆ jíˆ e líiñˆ lajo, jo nijmeeˆ e e nisiˆ jaléngˆ i dseaˆ íˆ uoˆ jnirˆ fíˆ quiniˆˆ, jo lajob niliñirˆ e eáamˆ neáangˆ jneaˆ nuˆ. ¹⁰ Jo coˆ contøomˆ nicateáˆ e jmooˆ náuˆ lajiiˆ júuˆ quieˆ-e e jaˆ míˆ calitúngˆ oˆ e júuˆ jo, jo uíˆ e jobaˆ, jneaˆ nijmeeˆ e íˆ nuˆ miˆ nijaquieéngˆ e niníˆ dseaˆ iihuíˆ fíˆ latøongˆ jmigüíˆ, coˆ ieˆ job miˆ nijøøø jial língˆ lajaangˆ lajaangˆ dseaˆ seengˆ fíˆ níˆ guóoˆ uoˆ na, jo neˆduuˆ su teáaiñˆ teáˆ fíˆ guiúˆ cooˆ jneaˆ osiˆ oˆ lajo é. ¹¹ Jo lajeeˆ lajminábˆ nigáaˆtúuˆ fíˆ jmigüíˆ na, líˆ jieˆ míˆ túˆ lajiiˆ e jmooˆ, jo lajobaˆ jiiˆ jaangˆ jaˆ iiˆ cuøongˆ niguíˆ quíˆˆ lajiiˆ e catñnˆ quíáˆˆ Fidiéˆ. ¹² Jo jneaˆ nijmeeˆ e e iiˆ i nitéˆ líˆ jogui e jaˆ nitárˆ júuˆ quieˆ-e, íbˆ dseaˆ i nilíˆ e niliñˆ jaangˆ i niingˆ i niliseengˆ colíngˆ cooˆ jneaˆ fíˆ líˆ guíngˆ Tiquiéˆ e Fidiéˆ, jo joˆ quíˆˆ jmiˆ faˆ e nidsihuíngˆ guirˆ fíˆ jo; jogui jneaˆ nijmeeˆ e e jaléngˆ i dseaˆ íˆ niliñˆ dseaˆ quieˆ-e jogui e niliñˆ dseaˆ góoˆ Tiquiéˆ e fíˆ fiˆ líˆ siíˆ Jerusalén e mñˆ e jáaˆ fíˆ ñiffˆ quíáˆˆ Fidiéˆ, jogui nijmeeˆ e e niliñˆ jaléngˆ i dseaˆ do e júuˆ mñˆ e nilisiíˆ ieˆ jo. ¹³ Jo fiˆ i nuˆ, iiˆ nuˆ dseaˆ dsíˆ loguáˆ na, náuˆ naˆ lajiiˆ júuˆ e jíngˆ Jmiguíˆ quíáˆˆ Fidiéˆ e catñngˆ lajiˆ guiéˆ leˆ dseaˆ quieˆ-e.”

Júuˆ quíáˆˆ Fidiéˆ e catñngˆ jaléngˆ dseaˆ quíáˆˆ Dseaˆ Jmaangˆ i neáangˆ fíˆ Laodicea

¹⁴ Jo fiˆ guíˆ nuˆ, Juan, e nijmeeˆ cooˆ jiiˆ e catñngˆ i dseaˆ i quieˆ nifiˆ quíáˆˆ jaléngˆ dseaˆ quieˆ e i neáangˆ fíˆ fiˆ Laodicea, jo lalab jmeeˆ: “Lalab jíngˆ i dseaˆ i língˆ dseáangˆ lajangˆ Fíiˆnaaˆ Fidiéˆ, jogui i dseáangˆ tíiˆ níˆ røø i féˆ jmangˆ júuˆ jáˆ, jogui cajo laeáangˆ cooˆ íbˆ cajmeeˆ Fidiéˆ lajaléˆ e seaˆ fíˆ jmigüíˆ: ¹⁵ Jo lalab fáˆ a e niñíbˆ jneaˆ guiúˆ lajaléˆ e jmooˆ, jobaˆ ñiˆbaa e jaˆ míˆ naanˆ cooˆ jneaˆ oˆ guiˆ cuøˆ bíˆ uoˆ faˆ e nisíngˆ guiˆ teáˆ cooˆ jneaˆ. Dsuˆ e labaˆ fiˆ i nuˆ e néˆ e níˆˆ oˆ røø jnangˆ fíˆ e iinˆ e nicáˆ; su e nisínˆ teáˆ cooˆ jneaˆ, osiˆ e níˆ manˆ jneaˆ é. ¹⁶ Jo dsucoˆ líˆ íˆ oˆ e jaˆ eeˆ líˆ quíˆˆ jíéˆ fíˆ sinˆ, uíˆ jobaˆ e nibíinˆ n nuˆ fíˆ caluuˆ. ¹⁷ Coˆ nuˆ fóˆ e linˆ jaangˆ dseaˆ seaˆ cuuˆ, jogui guiábˆ nicangojééˆ quíˆˆ, jo joˆ e néˆ quíˆˆ jiiˆ cooˆ; dsuˆ jaˆ caˆ cuente uoˆ faˆ e huímˆ líˆ quíˆˆ cooˆ jaléˆ e íˆ oˆ, jo dseáangˆ fiˆ-baˆ coˆ lafaˆ tiñimˆ-baˆ linˆ, jogui lafaˆ fiˆ íˆ, jogui lafaˆ tiuunˆ, jogui lafaˆ

ringúum'ba' cajo. ¹⁸ Jo uíi' e joba' liúum'~n 'nua' e lá' cunée' quíe' e e nicaguo'~ jlo' fí' ní' jì, jo lajoba' e nilin'~ lafa' jaang' dsea' sea' cuu'~; jogui la'eáang' jneab' cajo e lafa' nilá' sí' e jlo' e tee' e niqui', jo lajoba' ja' nilí' i' lin' e ngi' lafa' ringun'; jo lajob cajo lafa' nilí' mii' quíá'~ jminí' e laco' cuøong' e nilijné' røø. ¹⁹ Jo jnea'~ liúum'~baa jogui h'baa 'goo' quíá'~ jaléng' dsea' i' neaan'n. Joba' fii' i' 'nua' e cuøø'~ bí' uø' e ngocáng' o' laco' catíng'~, jogui quí'~ jíng'~ uø' fí' quini' Fidiée'. ²⁰ Janú'! Nuu' e júu' la: jnea'~ tøø-ø dsea' catí' o'nua'; jo ii' dsea' i' ninú' júu' quíe' e jogui ninear'~ jní' e laco' ni'íñ' e júu' do quíe' e mi' nitøø'øre, joba' ni'ú'baa fí' dsí' sinuu' quíá'r'~, jo colim'~ niquiee'~naa' i'~naa' cóo'~ i' dsea' do. ²¹ Jo ii' dsea' i' nité' lí' e já'~ líiñ' jalé' júu' quíe' e, joba' nicuøø'baare fí' lí' nigüear' colíng'~ cóo'~ jnea'~ fí' ñifi' lí' laco' nicalí'~ jnea' e guin'~n cóo'~ Tiquíe' e fí' ñifi' quíá'r'~ fí' lí' quíu'r' ta'. ²² Jo fii' i' 'nua', ii' 'nua' dsea' dsí' loguá'na', nuu'~na' lajii'~ júu' e jíng'~ Jmiguí' quíá'~ Fidiée' e catíng'~ lajì quíe' 'lé' dsea' quíe' e."

4

Jial lí' lí'~ jmiféng' dsea' Fidiée' fí' ñifi'

¹ Jo mi' cangí' e jo, lalab jíng'~gui Juan e cangár': Jo camó'~o e óob' cóo' jní' quíá'~ ñifi'~, jo canú'~u e guica'ii'~ fí' yá'~ jmigüí' cóo'~luu' e ii'~ lafa' cóo'~lúu' trompé'~ lí' laco' canú'~u lami' uii'~ do, jo lalab casi'~ jnea':

—Ñiquiéeng' fí' la, jo nijmée'~ e 'nua' júu' lajii'~ e 'né' nidsijé'~ lajee' mi' ningíng'~ e la.

² Jo ladsifí' lajob cajá'a jee' Jmiguí' quíá'~ Fidiée', jo lajee' jo camán'~n jaang' dsea' fí' ñifi'~; jo i' dsea' í' guíiñ' e fí' ée' e lí' gua' dsea' i' laniing'~ i' quíu' ta'. ³ Jo camán'~nre e jnéeng'~ nir' laco'gui la lí' cóo'~ cuu'~ jlo' e jì' eáang' e sii' cornalina, jogui jnéeiñ'~ cajo laco' cóo'~ cuu'~ e sii' jasje e jíng' jì'; jogui lacúng'~ lajíng' e lí' guíng'~ i' dsea' 'ñia' do camó'~o e lafa' sí' cóo'~ cuu'~ e jnéng' mi' dsée' jmiguí' e tí' ié', jo e jo jíng' jì' jlo' laco' cóo'~ cuu'~ rø' e sii' esmeralda. ⁴ Jo fí' job camó'~guí' cajo jíe'~gui guiequíu'~gui ée' fí' lacúng'~ lajíng' e lí' guíng'~ i' dsea' laniing'~ do, jo fí' job camán'~n guiequíu'ung' yá'~ dsea' cóøng'~ e neaaiñ' fí' jo, jo lajii'ng' i' dsea' í' quí'r' 'mi' té', jogui tée'~ fí' moguir'~ lajaang'~ lajaaiñ'~ jmá'~ có' lí' corona e lí' cóo'~ layaang'~ cunée'. ⁵ Jo e fí' lí' guíng'~ i' dsea' laniing'~ do jnéeng'~ lafa' mi' lijí' güí'ñiá', jogui núb' mi' nii' cajo, jo dseáng'~ eáam' tée'~ mii'; jogui e fí' quini'~ lí' guíng'~ i' dsea' laniing'~ do jnéeng'~ coo'~ guíe'~ bøø'~ jì, jo e jo guóng'~ quíá'~ lajì guíáng'~ jmiguí' quíá'~ Fidiée'. ⁶ Jo e fí' quini'~ e lí' guíng'~ i' dsea' do, fí' job jnéeng'~ cajo laco' la jnéeng'~ fí' ní' jmiñí'~, jo jnéeng'~ ta' jmí' lafa' cóo'~ sí' jì'. Jo dseáng'~ guíá'~ jóo' jogui lacúng'~ lajíng' e

fi' li~ guing~ i dsea` laniing~ do, neaang' quiuung~ i ji' i dsi~
 jmgui^u jmini' li'^ quini' jogui lajobi li'^ caluu' cajo. ⁷ Jo i ji' i
 la'uii~ do jneeiñ~ lafa' jaang' ie', jogui i ji' i catf tu~ do jneeiñ~
 lafa' jaang' guita^, jogui i ji' i catf 'ni' do, f'bing' liing~ laco'
 jaang' dsea` jmgui' la jneaa~aa', jogui i ji' i li~ catf quiu~ do
 jneeiñ~ lafa' jaang' mi~ i ling' guiá' gui'. ⁸ Jo lajaang' lajaang'
 i quiuung~ do dsi~ jñuu~ cuer', jogui dsi~ jmgui^u jminir' li'^
 li' ni' jogui li'^ li' nu' cajo; jo dseang' uoø' jmiib' ja tar' e fe'r'
 lala:

Dseang' ja` cøong' cøob'~ güeang' Fii'ii',
 Fidié~ dsea` guing~ ñiff~.

Dseang' dsea` güeam'^ dsea` do,
 dseang' dsea` guium~ dsea` do, jo íb` dsea` 'gøng', jogui
 tiiñ~ jmér~ li'^ doñi' ee`.

Jo íb` Fidié~ i seeng' lajii~ lati' malii~gui, lajii~ nu'~gui e
 nitiroo~ jmgui' jogui lati' lana jogui cajo i nijaa'tu calé'
 catu~, i seeng' car` ngongii' jmi~.

⁹ Jo lacoø` née~ mi~ jmifeng' i quiuung~ do Fidié~ e cuø'r'
 dsea` do guimáang'~, jogui mi~ jmi'gór` dsea` do dsea` guing~
 fi' ñiff~, dsea` i seeng' car` ngongii' jmi~, ¹⁰ jo mi~ jmóor` lajo,
 joba' fi' quini' i dsea` i guing~ fi' li~ ning~ do, laji` guiequiung~
 i dsea` cøong'~ do jmifeiñ' dsea` do e tee~ uø` jnir~, jogui uø'r'
 e li'^ corona cuné~ e tee~ fi' moguir~ lajaang' lajaaiñ', jo guiar'
 fi' quini' dsea` do jo fe'r' lala:

¹¹ Fii'naa' Fidié~, 'nub` dseang'~ dsea` féng' dsea` ñiing' fi'
 la'ung~ fi' jmgui',
 joba' 'nub` dsea` catiing~ e nijmifeng' dsea` 'nu',
 jogui e nijmi'gó` dsea` 'nu',
 jogui e nifé' dsea` e eáam' 'gøn' cajo,
 co' 'nub` dsea` cajmee'~ lajalé' e sea' fi' jmgui',
 jo jaléb' e cajmee' 'nu' caliseá' dseang'~ laco' la iin' uø'.

5

Ji' quiá' Fidié~ e roo' fi' ñiff~

¹ Jogui camó~ guii cajo e fi' jaguó` dsée' quiá'~ i dsea` i guing~
 fi' li~ ning~ do e iu~ coø' ji' e sibéeng' e silii' li'^ li' dsii' jogui li'^
 caluu' cajo, jogui sijni' røø' cøo'~ guié~ sello e laco' ja` sea' fi'
 e nineá~ li'^ doñi' ii'. ² Jo camám~bii cajo jaang' ángel i 'gøng'
 eáang' quiá'~ Fidié~, jo jmingiir' cøo'~ luu~ teá' lala:

—¿i~ dsea` i catiing~ i nineá~ e ji' do jogui e nifiñ~ laji` guié~ e
 sello quiá'~ e ja` cuøøng' nineá' do?

³ Jo dsu' ja` jié' li' seeng' jaang' i catiing~ i nijmé~ lajo, o'gui
 fi' yu' jmgui' o'gui fi' guóo'~ uø~ o'gui fi' nu'~ uø~ cajo fa' seeng'
 jaang' i catiing~ i nineá~ e ji' do o'gui e ír~ cajo. ⁴ Jogui jnea~,
 Juan, dob sín'n qui' i jji' ja` ñii' ee' nijmee~e, co' ja' mi' caliséng'

jíi~ jaang` fa' i catúng~ i nineá~ e jí do o'gui e nijóør~ o'gui e ni'ír~ cajo. <sup>5</sup> Dsù' jaang` lajee~ i dsea` còøng~ i tí' guiequiúung` do casí'r~ jnea~ lala:

—Jo` qui'gui, cò' ja` ee` fi'í^ sea, cò' i do i líng' i Ie" i iuung~ jee~ 'lé" quiá~ dsea` quiá~ Judá jogui i líng' dsea` siju~ dseata~ dsea` féng' Daví', íb` i nicalí', jòba' lana nicuøøm` nifiñ~ laji` guié~ e sello do, jò lajòba' nilí'r` nineár~ e jí do.

⁶ Jo mi~ cangí e café" i dsea` do, jòba' camán~n i Jo'se" Jiuung~ i sing' fi' guiá^ jóo e fi' lí~ guing~ i dsea` laniing~ do cóo~'gui e lí~ neáng~ i quiúung~ do jogui e fi' guiá^ jóo e fi' lí~ neáng' i guiequiúung` dsea` còøng~ do. Jo i Jo'se" Jiuung~ do líng'ne' lafa' jaang' i nicajúng~ i nicajnga" dsea` quiá~. Jogui dsi' guié~ fi're' jogui guié~ jmini're' cajo; jò e jòb lí' lafa' laji` guiáng~ jmiguí quiá~ Fidié~ e casíñ fi' la'úng~ fi' jmigüí. ⁷ Jo i Jo'se" í cangó~re' jò catúng~ne' casá~re' e jí e iu~ fi' jaguó` dsée' quiá~ i dsea` féng' i guing~ fi' lí~ ning~ do. ⁸ Jo dsifi' mi~ catúng~ne' e jí do, i quiúung~ do jogui laji` guiequiúung` i dsea` còøng~ do casíng' yaaiñ e téé~ uó~ jnir~ fi' quini~ i Jo'se" Jiuung~ do. Jo lajaang` lajaañ` do quier' cóo` lúu' e sií arpa, jogui quier' úu' e lí' cóo~' layaang~ cunée~ e téé~ sù e coo', jò e jòba' lí' jalé" e júu^ quiá~ dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ mi~ jmiféiñ" Fidié~. ⁹ Jogui ør' júu^ e 'míi~ e ngóo' lala:

'Nub` dseáng~ i catúng~ i nisó' e jí do, jogui i nifíng~ jalé" e sello quiá~ do,

cò' cajngang' dsea` 'nù, jò cóo~' e jmi'øøn~ e catu~ do íng^ ta~ quiá~ jaléng' dsea` e lacò' ni'úiñ~ dsea` quiá~ Fidié~; jò jee~ i dsea` do quíng~ jmaquíng' 'lé" dsea', jogui jmaquíng' íng~ jmí' e fé'r', jò jaléng" i dsea` í jalíñ~ fi' jmaquíng' fi~ e sea` fi' la'úng~ fi' jmigüí.

¹⁰ Jo cajmee~ cóo~' lajaléng" i dsea` í e 'nub` dsea` quié" nifi' quiá~r~ lajaang` lajaañ`.

Jogui cajmee~ cajo e jaléng" i dsea` í líiñ' lajii~ jmidsea` quiá~ Fidié~.

Jogui cóob` mi~ niguiéé' jmí~ e niquiá'r^ ta~ fi' latøøng~ jmigüí.

¹¹ Jo mi~ cangí e jò, jò cajó~ø jò canú~u luu~ dseáng~ i 'leáng~ eáng' ángeles i teáng~ lacúng' lajíng' e lí~ guing~ i dsea` ning~ quiá' ta~ do jogui lacúng' lajíng' e lí~ neáng' i quiúung~ do jogui i dsea` còøng~ i tí' guiequiúung` do, ¹² jò guicanú' e guicaféiñ" do lala cóo~' júu^ teá' eáng':

I Jo'se" Jiuung~ i cajúng~ do dseáng~ catíim~bre'

e ni'íng'ne' jalé" e 'gøng' jogui jalé" e jlo^ e sea` fi' la'úng~ fi' jmigüí

jogui e tíng'ne' eáng',

jogui catíim~bre' e íng'ne' jalé" bí cajo,

jogui e nijmi'gó` dsea` îre',
 jogui e nijmi'íang` dsí' dsea` cóo`re',
 jogui e nijmiféng' dsea` îre' contøøng` cajo.

13 Jø mi` cangî jø, canú`biguá cajo —jíng' Juan— e lajib` e cateáa` Fidié` fí` yú`^ jmigüf` jogui fí` ni` guóo` uó` la jogui fí` lí`^ ná`- uó` jø lajobi fí` lí`^ ná`- jmiñí`^ cajo, jø lalab guicajíng':
 I dsea` quie` nifí` i guing` fí` lí` niing` quíu` ta` do, jogui i Jo'se`
 Jiuung` do cajo,
 îbing' i catîng` i nijmiféng' dsea` jogui i nijmi'gó` dsea` cajo,
 có` dsea` íb` dsea` i 'gøng' i tíng` jmé` lí`^ doñi` ee',
 joba' dseáng`- catîm`bre e nijmér` lajii` e íang` dsír` lata`
 róo` jmigüf`.

14 Jogui i quiúung` do cañír` lala:

—iE jáb'`, lajob líí`!

Jogui lajì guiequiúung` i dsea` cóøng` do casí`r` uó` jnir` jogui ja` quiuiñ` e jmiféiñ` dsea` do.

6

Mi` cafiing` lajì` guié` sello

1 Jø mi` cangî jø, camó`guá —jíng' Juan— jial i Jo'se` Jiuung` do cafiing`ne' la'uii` e guié` sello do. Jø mi` calí` jø, jø canú`-u e guicafé` jaang` lajee` i quiúung` do, jø dseáng`- canú` lafa' e líing` ee` cóo` guicaniib` dseáng`- e teá` eáng` jø cajíñ`-:

—iNea' jø jøø` e la!

2 Jøba' cajøø` jnea` ladsifí` lana, jø camán`-n jaang` cuea` teaang`, jø i dsea` i guing` fí` mocóo`re' do se'r` cóo` lí`^ . Jø i dsea` î cangíiñ` cóo` e líí` corona e nitó`r` fí` moguir` jø líiñ` jaang` dsea` i calí`- jogui i nilí`bi cajo.

3 Jø mi` tí` lí` cafiing` i Jo'se` Jiuung` do e sello e catí` tú` do, joba' canú`-u e guicajíng`- i catí` tú` do lajee` i quiúung` do, jø lalab cajíñ`- do:

—iNea' jø jøø` e la!

4 Jøba' cajøø` jnea` ladsifí` lana, jø camán`-n jaang` cuea` i yúung`^, jø i dsea` i guing` fí` mocóo`re' do cangíiñ` e tíiñ` e ni'nór`- 'nií` quiá`- dsea` e laco` niliseeng` dsea` mui` fí` jmigüf` la, jogui e nijmér` e nijngáng`- rúng` dsea` lajee` la'ó` rúíñ` ; jø mifíing` cangíiñ` cóo` ñisü` e niguó`- quiá`- jee` 'nií`.

5 Jø mi` tí` lí` cafiing` i Jo'se` Jiuung` do e sello e catí` ní` do, joba' canú`-u e guicajíng`- i catí` ní` lajee` i quiúung` do, jø lalab cajíñ`- do:

—iNea' jø jøø` e la!

Jøba' cajøø` jnea` ladsifí` lana, jø camán`-n jaang` cuea` i úing`- , jø i dsea` i guing` fí` mocóo`re' do se'r` cóo` cueí`.

6 Jø jee` laco` neáng` i quiúung` do canú`-u lafa' luu` dsea` jø guicajíng`- lala:

—Dseáng' coob` kiil` micui'iee` jji` e tng` dsea` quiá' e 'léeiñ` coo` jmi` ta~, jogui jji` 'ni` kiil` micui` ceadaba' e 'léeiñ` quiá' coo` jmi` ta` cajo; dsu' ja` cuóøng` e lí` nidsi'á' lajo e aceite o'gui e jmi` m' huñg` jó` cajo.

⁷ Jo mi` tí` lí` cafiing` i Jo'se' Jiuung` do e sello e catí` quiá' do, joba' canú` u e guicajing` i catí` quiá' do lajee` i quiúung` do, jo lalab cajíñ` do:

—iNea' jo jóø` e la!

⁸ Joba' cajóø` jnea` ladsifi' lana, jo camán` n jaang` cuea` i iuung` i r' rø'` uaang~, jo i dsea` i guing` fi' mocóo`re' do siir` 'mó'. Jo caluu` i dsea` í` jáa' jaang`gui i liing` fi' quiá' 'mó'; jo cangáñ` e tiiñ` e quiu'r' ta` latøøng` caquiúung` fi' jmi'güi` e nijngáñ` dsea` cóo` jalé` ñisu', jogui niseáñ` dsea` e jo` sea` dóñi`, jogui nitó'r` jalé` jmohu', jogui nitáñ` jaléng` jó` nuu` e laco' nijngáng`ne' dsea`.

⁹ Jo mi` cafiing` i Jo'se' Jiuung` do e sello e catí` 'ñiá' do, joba' camán` n fi' nú' nife' jaléng` i dsea` i cajúng` i cajnga' dsea` quiá' uí' e cani'r' júu` quiá' Fidié'. ¹⁰ Jo fé' jaléng` i dsea` í` cóo` júu` e teá` eáang', jo lalab jíñ` do:

—Fí'naa', 'nub` dsea` i güean` i ja` dsee` røøng` jji` coo` jogui dseáng' i jmiti` júu` quiá' contøøng`. Jo lí` catí` niquidsi' i' quiá' jaléng` dsea` jmi'güi` jogui nicuó`re` iihu' uii` quiá' e cajngáñ` jnea'?

¹¹ Jo lajaang` lajaang` i dsea` do cangáñ` s'i'r` e tee` jlo', jogui canúur` e 'né` nijmi'ím`bir cateá' lajo, co' 'né` e nijém`bir jaléng`gui dsea` caguiaang`gui quiá' Dsea` Jmáang` i jmóo` ta` quiá'r` e nijúuñ` lí` laco' cajúng` jaléng` ír` cajo, jo lajoguiba' nidsing` i si'íng` lajo.

¹² Jo dob sín`n jóø`ø mi` tí` lí` cafiing` i Jo'se' Jiuung` do e sello e catí` jñuu` do. Jo lajee` job mi` cajó' uó` dseáng' e eáang'. Jo iee` dseáng' caliniúm`bre dseáng' lafa' coo` 'ná' 'mi' uí' e qui' dsea` mi` líiñ` fi'í'; jogui si' dseáng' caliúuñ` lafa' jmi', <sup>13</sup> jogui jaléng` náu` i sitóng' fi' yá' jmi'güi` cajiúm`bre' fi' ni` uó` lí' laco'gui sijiá' güñi' sí' fi' yá' 'ma` quiá' mi' í' guí e teá` eáang'. <sup>14</sup> Jogui yá' jmi'güi` ca'ím` e casitíng` yaang` laco'gui mi` béeng` coo` mají, jogui lajalé' mó' cóo`gui jalé' guóo` uó` jiu e née' ni` jmiñi' calisím` ée` quiá' laco` laco`. ¹⁵ Jo jaléng` dseata` dsea` féng' cóo`gui jaléng` dsea` laniing` i quiu' ta` fi' jmi'güi` na, jogui jaléng` 'lee` laniing` i quié` nifí, cóo`gui jaléng` dsea` sea` cuu`, jogui jaléng` dsea` laniing` i quié` nifí jogui jaléng` dsea` i silaang`, cóo`gui jaléng` dsea` i si'niing` i jmóo` ta~, jo jaléng` dsea` íb` i canaang` 'méeng` fi' dsí' tó` jogui lacaang` jee` jiáa' fi' jee` mó' cajo, <sup>16</sup> jogui canaain` s'i'r` jalé' e mó' do cóo`gui jalé' e jiáa' do:

—Jl̄ing̃ jnea' j̄o 'meeng̃ jnea' quíá' i dsea' i laniing̃ i guing̃ quiu' ta' do jogui quíá' i Jo'se' Jiuung̃ do cajo, co' eáam' niguiñ̃ qui' naa' j̄oba' iihu' eáam' nicuór' lana.

¹⁷ Dsaco' lanab cadsing̃ jmī e nidsijé' iihu' e eáang', j̄oba' ç̄i' nité' lí' cōo' e j̄o?

7

Lajj̄i' dsea' quíá' Fidié' i nisi'ling̃

¹ Jo mi' cang̃ e j̄o, camán̄ n —j̄ing' Juan— quiúung̃ ángeles i teáang̃ laj̄i quiú' quiúung' ni' guóo' uó' jmigü' e se'r laj̄i quiú' quiúung' jmigü' e laco' jo' ni' f' gui guí' f' ni' guóo' uó' o'gui f' ni' jmiñ' o'gui f' jee' 'ma' cajo. ² Jo camám̄ biguñ̄ cajo jaang̃ gui ángel i j̄aa' f' lí' lí' guo' iee', j̄o j̄aar se'r e sello quíá' Fidié' i seeng̃ car' ngongñ̄ jmī do. Jo i ángel do cōo' j̄uú' teáb' eáang' cató'r' laj̄i quiúung̃ i ángeles i cang̃ing̃ e t̄iñ̄ quíá' e ni'lér' f' ni' guóo' uó' jogui f' ni' jmiñ' cajo. ³ Jo i ángel i j̄aa' f' lí' lí' guo' iee' do casí'r' i ángeles i quiúung̃ do j̄o lalab cajñ̄':

—Ja' 'lee' na' j̄j̄i' cōo' f' ni' guóo' uó' osi ni' jmiñ' osi jalé' 'ma' é cartí' mi' nité' naa' e sello quíá' Fidié' qui' i' f' guiaquí' lajaang' lajaang' dsea' i jmóo' laj̄j̄i' e iing̃ Fidié'.

⁴ Jogui canú' bñ̄ cajo j̄ié' j̄j̄i' tí' i dsea' i ni'ling̃ e sello quíá' Fidié' do, j̄o i dsea' i tí'r' ciento cuarenta y cuatro mil jee' jaléng' 'lé' dsea' Israel. ⁵ Jo jaléng' i dsea' i quíng' guitu' mil dsea' i teáang' jee' 'lé' quíá' dsea' siju' Judá, jogui guitu' mil dsea' i teáang' jee' 'lé' quíá' dsea' siju' Rubén, jogui guitu' mil dsea' i teáang' jee' 'lé' quíá' dsea' siju' Gad, ⁶ jogui guitu' mil dsea' i teáang' jee' 'lé' quíá' dsea' siju' Aser, jogui guitu' mil dsea' i teáang' jee' 'lé' quíá' dsea' siju' Neftalí, jogui guitu' mil dsea' i teáang' jee' 'lé' quíá' dsea' siju' Manasés, ⁷ jogui guitu' mil dsea' i teáang' jee' 'lé' quíá' dsea' siju' Simeón, jogui guitu' mil dsea' i teáang' jee' 'lé' quíá' dsea' siju' Leví, jogui guitu' mil dsea' i teáang' jee' 'lé' quíá' dsea' siju' Isacar, ⁸ jogui guitu' mil dsea' i teáang' jee' 'lé' quíá' dsea' siju' Zabulón, jogui guitu' mil dsea' i teáang' jee' 'lé' quíá' dsea' siju' Sé', jogui guitu' mil dsea' i teáang' jee' 'lé' quíá' dsea' siju' Míng'.

Jaléng' dsea' i nitee' s̄i'

⁹ Jo mi' cang̃ e j̄o —j̄ing' gui Juan— camán̄ n dsea' i dseáng' i 'leáang' eáang', j̄o j̄j̄i' jaang' dsea' ja' i' quí' jmī fa' e nijmi'ñ̄ j̄ong' i dsea' do tí'r'. Jo jee' i dsea' do quíng' dsea' i seeng̃ f' lajalé' f̄i, jogui laca'ling' ca'ling' dsea', jogui laca'ling' f̄i e sea' f' jmigü', jogui lajalé' jmí' e fé' dsea' e sea' f' jmigü'. Jo laj̄iñ̄ do, dob teáañ̄ f' quini' e ée' e lí' guing̃

ἰ dsea` laniing` do jogui fi' quini` ἰ Jo'se' Jiuung` do cajo. Jo lajim`bre qui'r si'r` e tee jogui se'r` guo'` moo` quiee` lajaang` lajaain`. ¹⁰ Jo lalab feiñ'` do cōo'` júu` e tea`:

ἰ nab Fidiée` qui`naa' coling` cōo'` ἰ Jo'se' Jiuung` do ἰ nicalí'` cacuó'r` jnea'^ e nicaláang` naa' jee` jalé'` iihuí'` e catíng`naa' uí'` jalé'` dsee` qui`naa',

co' ἰ nab dsea` ἰ guing` e fi' li` niing` do fi' li` quiu'r` ta`!

¹¹ Jo lajim` ángeles teáaiñ` lacúng'` lajिंग` e li` guing` ἰ dsea` laniing` quiu'` ta` do jogui lacúng'` lajिंग` e li` neáang` jaléng'` dsea` cōong'` jogui e li` neáang` ἰ quiúung` do; jo lajिंग` ἰ ángeles do catúuiñ` cartí' cajnúu` dsequír' e fi' quini` e li` guing` ἰ dsea` niing` do e jmiféng'` neiñ` lala:

¹² ἰ Lajob nilí'!

Jo catím` Fidiée` qui`ii' e nijmiféng'`naa'r,

jo catím`bre e ni'íñ'` dseáng'` lajii'` e 'gøng',

jogui í'bi dsea` ἰ tting` ngáng',

jogui catím`bre e nicuóø'`naa're gui'máang'`

jogui e nijmi'goo`baa're cajo jo tím`bre jmér` lí'` doñí'` ee',

jogui seab` bí' quiá'r` cajo car` ngonghí'` jmí'`.

ἰ Jo lajob nilí'!

¹³ Jo jaang` lajee` guiequiúung` ἰ dsea` cōong'` do cajmingí'r` jnea` lala jo cajíñ'`:

—¿I` jaléng'` ἰ dsea` ἰ qui'` 'mi'` té` na? ¿Jo jie` fi' li` cajalíñ'` na?

¹⁴ Joba' lalab canghí'` jnea` quiá'r`:

—Ée', 'nub` dsea` ñí'`.

Joba' cañí'tur quié` e lala:

—ἰ nab jaléng'` dsea` ἰ nicangíng'` jee` jalé'` iihuí', jogui nicaru'`bre si'r` jo teeb` nicaséer' la'eáang` cōo'` jmi'øong` ἰ Jo'se' Jiuung` do.

¹⁵ Jo uí'` joba' teáaiñ` fi' quini` laco'` li` guing` Fidiée` quiu'r` ta`.

Jo uóø'` jmí'h` jmicóo'r` fi' sináú` guá'` quiá'` Fidiée`,

jo nijméb` ἰ dsea` ἰ guing` fi' laniing` do í'` jaléng'` ἰ dsea` í'`.

¹⁶ Jo ja` tōo'` jmí'` fa' niguiá'` jmi'aaíñ`

o'gui jmi'jmiíñ` calé'` catú',

o'gui nilí'` guí'r` iee`

o'gui e guiné'r` cajo,

¹⁷ co' ἰ Jo'se' Jiuung` ἰ guing` dseáng'` fi' quini` e li` guing` ἰ dsea` niing` quiu'` ta` do,

íb` ἰ nilíng` dsea` ἰ jmóo'` í'` jaléng'` ἰ dsea` í'` lafa' jaang` dsea` ἰ jmóo'` í'` jo'se' quiá'r`,

jo íb` ἰ nijé` quiá'r` cajo fi' li` sea` lafa' jmí'` jlo'^ e jmóo'` e seeng` dsea` cōong` cōo'` Fidiée` lata`;

jo Fidiée` nijmér` e jo` niquí'`-li jaléng'` ἰ dsea` í'`.

8

Mi~ caſting~ e sello e catſ guié~ do

¹ Jo mi~ cangſ jo, jo camó~o mi~ tí' lí~ caſting~ i Jo'se' Jiuung~ do e sello e catſ guié~ quía'~ e jì' do, jo dsifí' mi~ calí~ lajo dseáng'~ tiib~ ca'ſi~ fí' yú'~ jmigüü' lajee~ ca'ná'~ oor~. ² Jo lajee~ job, camán~n lajì' guiáng~ ángeles e teáaiñ~ fí' quini~ Fidié~y, jo cangſiñ'~ do lajaang~ lajaañ'~ jmacó' lúu' trompé'~. ³ Jo mi~ cangſ jo, cajnéng~ jaang'gui ángel, jo caſiñ'~ do 'ñia'r' fí' nife'~ jo quier' coo' úu' e lí' cóo'~ layaang~ cunée~y, jo røom' téel' sù' e silíng~y. Jo jmiguiub' e sù' do cangſiñ', jo cacang'~ niung'~ cóo'~ jalé'~ júu' e jmiféng'~ dsea' Fidié~y quía'~ jaléng'~ dsea' i nilíng'~ dsea' quía'~ dsea' do. Jo jalé'~ e jo, fí' dob cajé' fí' nife'~ e lí' silií' cóo'~ layaang~ cunée~y e si' fí' quini~ e lí' lí' éé' e lí' guing~ i dsea' laniing~ i quia' ta~ do. ⁴ Jo mi~ cacóo~ e sù' e silíng~ do e téel' e fí' dsí' úu' quía'~ sù' do e se' i ángel do, joba' e jmiñi' quía'~ do canaang~ soo' fí' quini~ Fidié~y colíng~ cóo'~ jalé'~ júu' e fé' dsea' mi~ féiñ' Fidié~y. ⁵ Jo mi~ cangſ jo, i ángel do cajmirøøiñ' e úu' do cóo'~ mí'~ jito' quía'~ nife', jo ngſ jo coo'~ cafeá'bre fí' ni' guóo'~ uó~; jo job mi~ caná'~ e gab' canii' jogui catá'~ mí'~ eáang' jogui caquie'~ güi'ñiá' jo cajó' uó~ e eáang' cajo.

Mi~ ca'ii~ jalé'~ lúu' trompé'~

⁶ Jo mi~ cangſ jo, lajì' guiáng~ ángeles i quie' jmacó' lúu' trompé'~ caguiéeng'~ guiá~ yaaiñ~ e nijíuu~bre.

⁷ Joba' i ángel la'uui~ do cajiúur~ lúu' trompé'~ quía'r~, jo dsifí' lajob canaang' cabí' fí' ni' guóo'~ uó~ jalé'~ dsí' cóo'~ jì' e sicáng'~ cóo'~ jmi'. Jo cacóob~ jie~ ja' ca'ná'~ fí' latøøng~ guóo'~ uó~, jogui lajobi jalé'~ 'ma' cacóob~ jie~ ja' condseá'~, lí'~ lajalé'~ onuu' rø' e sea' lajob calí'.

⁸ Jo i ángel i catſ gáng~ do cajiúur~ e lúu' trompé'~ quía'r~, jo dsifí' lajob camó~o —jíng'~ Juan— coo' e lí' la lí' coo' mó' e fé' e iu~ jì' eáang', jo e jo fí' dob cabí' fí' ni' jmiñi'~, jogui jie~ ja' condseá'~ jmiñi'~ ca'uíng~ jmi'. ⁹ Jogui cajo jie~ ja' condseá'~ jaléng'~ jó' teáang'~ é' jmiñi'~ cajúm' bre', jogui ca'ím~ cajo jie~ ja' condseá'~ jalé' e móo' e ngí' fí' ni' jmiñi'~.

¹⁰ Jo i ángel i catſ gaang' do cajiúur~ lúu' trompé'~ quía'r~, jo dsifí' lajob catóng'~ jaang' núu' féng'~ i íng' fí' yú'~ jmigüü' i caang' lafa' coo' bøji. Jo i la catóñ'~ jie~ ja' condseá'~ fí' ni' lajalé'~ gua' jogui lacaang' fí' lí' níng'~ jmiñ' cajo. ¹¹ Jo gab'jiu nú' júu' jii'~ laco' e sii' i núu' do, co' siir' Coo' e Guí'~; jogui jie~ ja' condseá'~ lajee~ lajalé'~ jmiñ' cali'lib'~ e caligui', jo i fíim' jaléng'~ dsea' cajúng~ dsu' e ca'í'r~ e jmiñ' e cacáng'~ lafa' oguí' do.

¹² Jo mi~ cangſ jo, i ángel i catſ quiúung~ do cajiúur~ lúu' trompé'~ quía'r~, jo dsifí' lajob jie~ ja' condseá'~ iee' jogui jie~

ja` condseá^- si^ jogui jie~ ja` condseá^- lajee^ lajaléng^ náu^ ca'léb^- quiá^-r-, lí^ jie~ ja` condseá^- tøng- laca'ling^- ca'íiñ^- do, jø jo^ e jir~ caliseá^gui jíi^- capí^'. Joba' jie~ ja` ca'ná^ jmii^- jogui jie~ ja` ca'ná^ uøø^ jo^ ee^ jí^ caliseá^ jíi^- capí^'.

¹³ Jo ngí^ jø, camán^-n jaang^ jó^ i jnéeng^- lafa' mi^ e cangíng^-ne' íng^-ne' fí^ guiá^ güi^'. Jø lalab cajíng^-ne' cóo^- júu^ teá^:

—iEngí^ fíib^ jaléng^ dsea^ i seeng^gui fí^ ni~ guóo^~ uø^- jmigüi^ mi~ tí^ lí^ nití^- í^ e ni^jí^ lúu^ trompé^ e nabi nijíu^- i gaang^gui ángeles do!

9

¹ Jø mi~ cangí jø, i ángel i catí^ ñíng^- do cajiáur^- lúu^ trompé^ quiá^-r-, joba' camán^-n ladsifí^ lado jaang^ náu^ i íng^ fí^ yá^ jmigüi^ jø catóíñ^- fí^ ni~ guóo^~ uø^-; jogui cangíiñ^- do e joñí^ quiá^- too^ lí^ náu^ sò^'. ² Jø mi~ cana^ e too^ jø, dseáng^- ca'uøø^ jmiñi^ ñíu^ lafa' jmiñi^ e uøø^ fí^ dsí^ too^ hornob dseáng^-; jogui e jmiñi^ e ca'uøø^ e fí^ too^ náu^ sò^' do cajmée^ e calinú^, co^ caquiáam^- iee^ cóo^- e jmiñi^ do. ³ Jø i 'leáang^- 'miñí^ ca'uøøng^ jee^ e jmiñi^ do jø caning^ne' fí^ ni~ guóo^~ uø^-; jø cangíng^ i jó^ do e ca'uíng^-ne' jó^ i guím^- jogui e í^re' lafa' tacúb^'. ⁴ Jø cahuí^ ta~ quiá^- i jó^ do e ja' nilé^-re' jíi^- cóo^ onuu^, dseáng^- jíi^- ca'íng^- onuu^ rø^ o'gui jalé^ 'ma'. Jø dseáng^- lajíi^- dsea^ i ja' tóo^ sello quiá^- Fidiée^ fí^ guiaquí^, lajíi^- í^bing^ i ni^íng^ i jó^ do. ⁵ Jø dsu^ jaléng^ i 'miñí^ do ja' cangíng^-ne' fí^ fa' dseáng^- e nijngáng^-ne' jaléng^ dsea^, co^ lajíi^- fí^ e cangíng^-ne' e lico^ nicuó^-re' dsea^ iihuí^ eám^ lajee^ 'ñíng^- si^; jø e lí^ ni^í^re' do cu^ laco^gui cu^ lí^ í^ jaang^ tacú^ guíng^-. ⁶ Jø ie~ jmii^ jø jaléng^ dsea^ nijmé^-bre quijí^ jial nijúuiñ^-, jø dsu^ ja' niguié^r^ e^ uíng^ e nijngáng^- yaaiñ^; co^ iim^-bre e nijúuiñ^-, dsu^ ja' mó^- nilisea^ quiá^-r^-.

⁷ Jø i 'miñí^ do jnéeng^-ne' laco^ cuea^ i nilíng^ guiá^- quiá^- e nidsilíng^-ne' fí^ jee^ 'nií^; jø tée^~ mogui^re' lajaang^ lajaang^-ne' lí^ corona e lí^ cóo^~ layaang^- cunée^, jogui ni^re' líb^jiu laco^ lí^ ni~ dsea^ jmigüi^'. ⁸ Jogui jñá^re' líb^jiu laco^ lí^ jñu^gui^- dseamí^, jogui maja^-re' lí^ la lí^ maja^- ie^'. ⁹ Jogui lacaang^ nidsí^re' sibé^ layaang^- ñí^ e laco^ jmí^óng^ yaang^-ne', jogui lajíi^- e mi^ e ta^ cuée^re' do laco^ íng^-ne' ná^ lafa' mi^ íi^- jalí^ bøø^~ carreta e jñu^ cuea^ e ningolí^ fí^ jee^ 'nií^'. ¹⁰ Jogui nicú^re' lí^ laco^ lí^ nicú^ tacú^, jø cóo^~ e job^ í^re'. Jø cangíng^-ne' e líng^-ne' jó^ guíng^- e laco^ ni^íng^-ne' jaléng^ dsea^ lajee^ 'ñíng^- si^'. ¹¹ Jø seem^ jaang^ i quíe^ nifí^ quiá^- jaléng^ i 'miñí^ do i quiu^ ta~ quiá^-re', jø íb^ i ángel i 'líng^ laniíng^- do i née^ ni~ e fí^ too^ náu^ sò^' do. Jø Abadón siir^ cóo^-

jmí' hebreo, jōgui Apolión siir' cōo'~ jmí' griego, jō e jō guóng'~ jaang' i 'lée'.

¹² Jō lanab cadséng~ la'uii' cōo' 'lé' e iihuí' do; dsu' lí'~ uiim~bi jóng, cō' nabi jalí' tú~ 'lé'gui iihuí' e eáang'gui.

¹³ Jō mi' tí' lí' cajiúu~ i ángel i catí' jñúung~ do lúu' trompé'~ quiá'r~, jō dsifi' lajōb canú~ u luu~ dsea' e guicajá~ e fí' lí' tée~ lajì' quiú' fí' fí' lajì' quiú' quiúung'~ quiá'~ nife' e lí' lí' cōo'~ layaang~ cunée' do e si' fí' quini' Fidiée'. ¹⁴ Jō e luu~ jō casí'~ lala i ángel i catí' jñúung~ do i quié' lúu' trompé'~ jō cajiñ'~:

—Leaang~ lajì' quiúung~ i ángeles i 'ñúung'~ cōo'~ ñí' cadena do e fí' gua' fé' e sií' Éufrates.

¹⁵ Jō caláam~ i ángeles i quiúung~ do e laco' nijngáiñ'~ jie~ ja' condseá'~ tōøng~ jaléng'~ dsea' i seeng' fí' jmigüí', cō' jéem' nicané~ guiá~ quiáiñ'~ do e~ oor~ jōgui e~ jmí' jōgui e~ si' jōgui e~ jii' e nijméiñ'~ do lajō. ¹⁶ Jō i 'lée' i neáang'~ cuea~ do canú'~baa e tír' doscientos millones.

¹⁷ Jō lajōba' camó'~o lajii'~ e iing~ Fidiée' e nimoo'~o do e camán'~n jaléng'~ i cuea~ do, jō jaléng'~ i dsea' i neáang' fí' mocóo'~re' do quier' fí' ni' dsír' chalé' e lí' cōo'~ ñí' e laco' jmí'óng'~ yaaiñ'. Jō e jō jnéeng~ laco' jnéeng~ jì' jōgui azul lí'~ laco' lí' cōo'~ cūu~ e sií' jacinto, jōgui e née~ laco'gui lí' azufre. Jōgui mogui~ jaléng'~ i cuea~ do lí' laco' lí' mogui~ ie', jōgui fí' mo'oo~re' uøø' jì' jōgui jmiñi' jōgui azufre cajo. ¹⁸ Jō jie~ ja' condseá'~ tōøng~ lajiiing'~ dsea' jmigüí' cajúíñ'~ cōo'~ e jì' do cōo'~gui e jmiñi' do jōgui cōo'~ e azufre do e uøø' fí' mo'oo~ i jón' do. ¹⁹ Dsuo' e óo' i cuea~ do e quí'~re' jmí' fí' mo'oo~re' cōo'~gui fí' nicúu're', cō' nicúu're' lí' laco' lí' mogui~ mi', jō cōo'~ e jōb e cú're' car' jngang'~ne' dsea'.

²⁰ Jō jaléng'~ dsea' i ja' cajúng~ cōo'~ jalé' e iihuí' e caliseá' do, dsu' ja' catú'bir e jmóor' jalé' e lí' e tá'~ jmóor', o'gui catúr' e jmiféiñ'~ jaléng'~ i 'ling'~, o'gui catúr' e jmiféiñ'~ jaléng'~ diée~ i o'já'~ i líng' cōo'~ layaang~ cunée' osi cōo'~ cutee' osi cōo'~ ñí' bronce osi cōo'~ jalé' cūu~ osi cōo'~ jalé' 'ma' é; jō jii'~ jaang' i diée~ i o'já'~ do cuøøng' lí' jøør~ o'gui cuøøng' lí' núr~ o'gui cuøøng' lí' ngír~ cajo. ²¹ Jō dseáng'~ ja' cali'ing~ i dsea' do fa' catúr' e jmóo'bir jalé' ta' jngang'~ jaléng'~ dsea' rúng'~ jōgui jalé' ta' dsea' láang'~ jōgui jalé' ta' 'lée' cōo'~ dseañu'~ osi dseamí' i o' quiá'r~ jōgui jalé' ta' jmóo'~ii' cajo.

10

Jaang' ángel cōo'~ cōo' jì'jiu

¹ Jō mi' cangí' jō —jíng'~ Juan— camáng'~guí' jaang' ángel i 'gøng'~ i jajgiáang' fí' yú'~ jmigüí' i quíng'~ jee~ cabøø' jnií', jō e fí' lacúng'~ moguir'~ si' cōo'~ cūu~ e jnéeng~ mi' dsée' jmigui'~ jōgui e tí' iee'. Jōgui nir~ jíng'~ jì' laco' jì' iee', jōgui tíir~ lí' laco'

mi~ sǒng' niing~ jì e cuee`. <sup>2</sup>Jogui se'r coo` jì jiù e sina', jo casí' ñ ángel do tñr~ dsée' fí ni~ jmiñí'~, jogui e tñr~ tuung~ do casí'r fí ni~ guóo'~ uó^`. ³Jo teá' eáang' ca'óor' lí' laco'gui mi~ óo~ jaang' ie"; jo mi~ tí lí' ca'óor', e luur~ do canú' lafa' e caquie' güi'ñiá^ guié~ yá'. ⁴Jo mi~ cangî e canii' e guié~ yá' do, jnea~ lamí~ sí' í^ nijmée'~ baa jalé' e jo fí ni~ jì; dsu' lajee' job mi~ tí lí' canú~ u coo' luu~ e jáa' fí yá'^ jmigüí' jo casí'~ jnea~ lala:

—Juan, lico' 'meeng~ fí dsí' moguí'^ lajalé' júu^ e canúu'~ quía'~ e guié~ yá' e nicanií' do, jo jie~ mí' í' a' fa' e nijmée'~.

⁵Jo ñ ángel ñ camán~ n do ñ casí' tñr~ e dsée' fí ni~ jmiñí'~ jogui tñr~ e tuung~ fí ni~ guóo'~ uó~, caséer' guóor' dsée' fí yá'^ jmigüí' ⁶jo cacuør' júu^ quía'r~ uii~ quía'~ ñ dsea' ñ seeng' car' ngonghí' jmiñ~ do, ñ dsea' ñ cajmée' yá'^ jmigüí' jogui jaléng' ñ seeng' fí jo, cóo'~ gui guóo'~ uó~ cóo'~ jalé' e sea' fí jo jogui jalé' jmiñí'^ lí' lajaléng' ñ seeng' fí la'úng~ fí jmigüí', jo lalab cajíñ'~:

—Jo 'né' fa' e nili'ñ~ gui e niliti~ jalé' e na; ⁷co' mi~ tí lí' nití' í' e ñ ángel ñ catí' guiáng~ do nináíñ' nijjiuúr~ lúu' trompé' quía'r~, jo ie~ job mi~ nilili~ lajii'~ e sí'má'^ Fidiée' e 'né~ niliti' e ja' ñí' dsea' jéeng' gui, lí'^ laco' jii' júu^ e casí'r~ jaléng' dsea' quía'r~ ñ café' cuaiñ~ quía'r~ maliñ' gui eáang'.

⁸Jo lajii'~ e luu~ e canú~ u la'uii' do e jáa' fí yá'^ jmigüí', caléb' catú~ caféng'~ tu jnea~ jo casí'~ jnea~ lala:

—Juan, gua~ jo quie' e jì jiù e sina' do e iu~ fí jaguó' ñ ángel ñ sí'ø' fí ni~ jmiñí'~ jogui fí ni~ guóo'~ uó^`.

⁹Joba' cangób~ jnea~ fí lí' sing' ñ ángel do, jo camí'~ ire e jì jiù e óo' do, jo lalab cañíir' quie~ e:

—Jó' o jo quie'. Jo lifa' fí mo'oo'~ niliróob~ laco'gui la róo' ta', jo dsu' fí dsí' tú' niliguí'b^.

¹⁰Jo mi~ cangî e jo, catám~ baa' e jì jiù do e fí lí' se' ñ ángel do jo cagó'~ baa; jo já'~ ba' e fí mo'óo' o jlob'^ róo~ e do, lifa' mi~ catí' fí dsí' tú' u, gab' guí'^ e do. ¹¹Joba' guicaná' coo' luu~ e guicajíng'~ casí'~ jnea~ lala:

—'Nu' 'né~ niguiá' tu calé' catú~ jalé' júu^ e jíng'~ Fidiée' cuaiñ~ quía'~ jaléng' dsea' ñ seeng' fí jalé' fí jogui laco' sinúu^ jogui laca'íng'~ jmi' e fé' dsea' jogui fí quini' jaléng' dseata~ dsea' cóong' ñ quie' nifí' cajo.

11

Gáng~ dsea' ñ tí' ni~

¹Jo mi~ cangî jo —jíng'~ gui Juan— cangín' n coo' síi~ e quía'~ guía' í' e lí' lafa' coo' cuiñí'^, jo canú~ u e líng' ñ casí'~ jnea~ lala:

—Ráan'~ jo quie' e síi~ guía' í' na quíi'~ jo quie' í' jje' jii'~ tí' e guá'~ quía'~ Fidiée' jogui jje' jii'~ tí' e fí nifé' quía'r~ cajo, jogui nijmi'ím^ ba' cajo jaléng' ñ dsea' ñ dsilíng' fí jo e

dsijmiféiñ' Fidiée'. ² Dsu' lifa' jie~ mí' guíá'- í' fí' siguí' quiá'- e guá'- do, co' e fí' jo nicangíng' jaléng' dsea' i ja' mí' cuíng' Fidiée' e laco' dsea' íb' i niso'óng' fí' jee~ fiñ' güeang' quiá'- Fidiée' lajee' 'ní' jii' dsí' ca'ná'!. ³ Jo jnea~, Fidiée', nisín-n gáng- lajee' dsea' quié- e i tí' ní~, jo i dsea' í' qui'r' 'mí' e qui' dsea' mí~ líiñ' fí'í', jo jneab~ cajo nicuóø^øre e nifér' cuaiñ~ quié- e lajee' mil doscientos sesenta jmíi~.

⁴ Jo i dsea' gáng- i tí' ní~ do líiñ' lafa' laji' tú- e 'ma' olivo cóo'~gui laji' tú- e candeléer~ do e téé- fí' quini' Fíi'naa' dsea' néé' nir' fí' la'úng- fí' ní~ guóo'~ uó- jmigüi'. ⁵ Jo doñí' ii' dsea' i iing~ nijmeáng' ga' i dsea' gáng- do, joba' i gáng- do uøø' jì' fí' mo'oor- jo cóo'~ e job' jiiñ- dseáng'- conguaí' jaléng' dsea' i 'ní' ní- quiá'r-, jo lajob' nijúung- doñí' ii' dsea' i iing~ nijmeáiñ' do ga'. ⁶ Jo i dsea' gáng- i tí' ní~ do ngím-bre fí' e laco' qui'r~ jmíi~ e jmér- e nijñí- yú'~ jmigüi' e laco' jo' nitú'gui jmíi' lajee' e taaiñ~ e jmóor- ta~ e fé'r' cuaiñ~ quiá'- Fidiée', jogui cajo seab' fí' quiá'r- e lí'r' e nijmi'uíiñ~ jmí' jalé' jmíi~, jogui seab' fí' quiá'r- cajo e nicuó'r- lajíng' dsea' jmigüi' lí' doñí' ee' iihuí' lí' jó' ya' e cali'íiñ~ lajo. ⁷ Jo dsu' mí~ tí' lí' cató' ta~ quiá'- i dsea' gáng- do e nicafér' cuaiñ~ quiá'- Fidiée', joba' i jó' 'ling' i dsée- i nigüi'í' fí' too' nñu' só' do, íb' i nitíng- cóo'r~ jogui íb' i nilí' ír' jogui nijnga'-bing' do quiá'r-. ⁸ Jo i 'líi' gáng- do fí' dob' nrisaaiñ~ fí' jee~ 'núu' quiá'- e fiñ' fé' e lí' catáng- Fíir~ fí' dse' crúu'. Jo e fiñ' jo lí' lafa' fiñ' Sodoma osi lí' lafa' Egipto é. ⁹ Jo lajee' 'ní' jmíi~ dsí' condseá'- niní' lajíng' dsea' i seeng' fí' fiñ' pl' osi fí' fiñ' cóo'~ é, jo laco' laco' sinúu' jogui laca'íng' laca'íng'~ jmíi' e fé' dsea', e dob' risaang~ i dsea' gáng- i ni'líing' do fí' jee~ 'núu'. Jo jaléng' i dsea' do ja' nicuó'r- fí' fa' e ni'áng- i dsea' i teng' 'líing' do. ¹⁰ Jo ie~ jo jaléng' dsea' i seeng' fí' ní~ guóo'~ uó- eáam' nili'íang' dsíir' dsu' e nicajúng- i dsea' gáng- do, jo jmíi~ nidsitáaiñ~ e laco' cuø' lí- e eáam' íang' dsíir', jo nicuó'- rúíiñ' jalé' e íang' dsíir' la'ó' ír'. Jo nijmér- lajo uí' e i dsea' gáng- do eáam' jmiguiú' jalé' iihuí' cacuø'r' jaléng' dsea' seeng' fí' jmigüi'.

¹¹ Jo dsu' mí~ cangí' e 'ní' jmíi~ dsí' condseá'- do, Fidiée' cajméer' e cajíib'tu i dsea' gáng- i tí' ní~ do, jo caráam-tuiñ' do calé' catú'; jo jaléng' dsea' i cangá- e cají'tuiñ' do, dsíng' cafóñ'!. ¹² Jo i dsea' gáng- do canúur- coo' luu~ teá' e jáa' fí' yú'~ jmigüi' jo lalab guicajíng' e luu~ do:

—jHuí'-na' fí' la!

Joba' lajob' cajméeiñ' do, cajgóo-bre e quíiñ~ jee~ cabøø~ jníi', jo jaléng' dsea' i 'ní' ní- quiá'r- cangá- bre jalé' e jo. ¹³ Jo ladsifí' lajob' cajó' uó- e eáang', jo cóo'~ e job' cajléng' guóo'~ uó- jo ca'ím- caquiúung'~ jia e fiñ' jo, co' caquíb'- jalé' 'núu' jo guíé- mil dsea' cajúng'. Jogui lajii' i ja' cajúng- cóo'~ e jo, eáam'

cafóñ' , jò jòguib mi~ canaaiñ` e jmfíeñ' Fidiée` dsea` guing` ñiff` .

¹⁴ Jò casúum` jia e iihuí' e catí tú` do; dsu' jò huóø` dsé` gui e nijáa' e iihuí' e catí 'ní' do.

Mi~ ca'ii` lúu' trompé' e catí guié` do

¹⁵ Jò cõõb` mi~ cajiúu` i ángel i catí guiáng` do lúu' trompé'` quiá'r` , jò job mi~ tí' lí` caná' jmiguiá' luu` e teá' eáang' fí' yá'` jmgüü` jò lalab ná' guicajíng'` :

Lanab catí í' e Fí'naa' Fidiée` ,
colíing` cóõ' i jóõr` Dsea` Jmaáng` i casíñ` do,
niquiá'r` ta` fí' latøøng` fí' ní' guóo'` uø` jmgüü' , jò car`
ngongá' jmi~ nijmér` lajò.

¹⁶ Jõgui lajì guiequiúung` i yáa'` dsea` cóøng'` i neáang'` éé` quiá'` fí' quini` laco'` guing` Fidiée` 'ñia'r' , lajím` i dsea` cóøng'` do catúuiñ' cartí' cajnúu` nir` fí' ní' uø` , jò lajòb cajmiféñ' Fidiée` ¹⁷ jò fé'r` :

Cuóø` naa' 'na` gui'máang'` , Fí'naa' Fidiée` ,
'na` dsea` féng'` dsea` ñin' i quí'` jmi~ jmé` lí'` doñí' ee` ,
jò 'na` dsea` i seeng'` lajii'` latí' mali'` lajii'` ná'` gui e nitiroõ`
jmgüü' jõgui cajo cartí' lana ,
jõgui i nijáa' tu calé'` catú` ,
dsuco'` 'na` nicangám` ba' e tiin'` e quí'` jmi~ lí'` doñí' ee` ,
jõgui latí' lanab nicanaan'` e quiá'` ta` .

¹⁸ Jò lajalém'` dsea` seeng'` fí' jmgüü' eáam' nicaliguiñ` quiá'` ;
jò dsu' lanab catí í' e nijmiguíng` uø'` uii` quiá'r` cajo ,
jõgui lanab cajo catí í' e niquidsi'` í' quiá'` jaléng'` dsea` i
nicajúng` ;
jõgui lanab catí í' e nicuóø'` guiéé` quiá'` jaléng'` i dsea` i
cajmée` ta` quiá'` i café'` cuaiñ` quiá'`

colíing` cóõ'` jaléng'` dsea` i calíng` dsea` quiá'` i cajmi'gõ`
'na` , nañí' su dsea` i niing` osi ja` niñ` é.

Jõgui lanab catí í' cajo e ni'ím` ba' jaléng'` i nica'lee' ,
jaléng'` i nicacuø` jalé'` iihuí' fí' ní' guóo'` uø` jmgüü' .

¹⁹ Jò ngí jò , jõguib cana' e guá'` quiá'` Fidiée` e si' fí' ñiff` ,
jõgui fí' dsí' job si' e guóo' e silíng` e lí' si' ma` lajii'` júu` tigua`
quiá'` Fidiée` . Jò lajee` jò dsíng'` líjì` güi'ñiá' , jõgui dsíng'` nií' ,
jò téé'` mí'` eáang' cajo , jõgui cajó'` uø` , jò dseáng'` dsí' e cóob'`
cajiá' fí' ní' guóo'` uø` cajo .

12

Jaang` dseamí cóõ'` jaang` jó'` guié` mogui`

¹ Jò mi` cangí e jò -jíng'` Juan- cõõ'gui e lí' e dsigá' dsi'naa' eáang' cajnéng` fí' yá'` jmgüü' : jò cajnéng` jaang` dseamí i quíng'` iee` lafa' e qui'r' sí'r` , jò lí'` uii` tír` do íng'` si'` jõgui iá` moguir` cõõ'` lí'` corona e taang` guitúung` náu' . ² Jõgui

yuu'bi niquíeng` i dseamf do cajo, jo dseang' teá eáang' oor', co' tí li~ niliseem` i yuu' do quiá'r-. ³ Jo mi~ cangf e jo, coo'gui li~ e cajnéng- fí yú' jmigüi: jo cajnéng- jaang' jó' 'ling', jo i jó' do latøom-bre' yúung-ne', jo guié- mogui're' tí' jogui guí- fí're' cajo, jo laco' e mogui're' do téel~ jmacó' lí' corona. ⁴ Jo coo'~ nicúub` i jó' 'ling' do ca'ling-ne' jie~ ja` condseá'- tøong- lajaléng' núu` i sitóng'- fí yú' jmigüi jo cabíng-ne' fí ni~ guóo'~ uó-. Jo i jó' 'ling' do casíng' 'ñia're' fí quini` i dseamf i tí li~ niliseeng` yuu' quiá'- do; jo i jó' do nisijeeng-ne' e nijngám'-bre' i yuu' quiá'- i dseamf do e nicúng'-ne' ladsifí mi~ niliseeiñ' do. <sup>5</sup> Jo coob` mi~ tí li~ catí í' e cangáam` i yuu' quiá'- i dseamf do, jo jaang' jiuung~ siñuab` caliséng', jo íb` i niquíá'- ta~ fí la'úng- fí jmigüi, jo nijmeáiñ' ta~ e 'ma'u' e lí' cóo'~ layaang~ ñí'. Jo dsu' i jiuung~ do condsee' cangáiñ'- fí li~ guing~ Fidié' e fí li~ lí' ée` li~ niing- do; ⁶ jo i dseamf do cacuii-bre cangór- fí ni~ guóo'~ uó- quiú', co' fí jo caguia' Fidié' guiá- e niliñ' do í' lajee' mil doscientos sesenta jmiñ'.

Mi~ caliseá' 'nií' fí yú' jmigüi

⁷ Jo mi~ casúung- e jo, canaang' 'nií' fí yú' jmigüi. Jo i ángel i eáang' 'gøng' i sií Yé' cóo'~ jaléng' ángeles quiá'r- catiñ' cóo'~ i jó' 'ling' i guié- mogui~ do colíng~ cóo'~ jaléng' ángeles i 'ling' quiá'- i jó' do. ⁸ Jo dsu' i jó' 'ling' do cóo'~gui jaléng' ángeles i 'ling' quiáa-re' ja` sea` bí quiáa-re' fa' e calí-re' e 'nií' do. Joba' jo` caliseá'gui ée` quiáa-re' fí ñiff- fa' e nigüeá're' fí jo. ⁹ Jo lajoba' catóm' i jó' guié- mogui~ do, jo íbing' líng' fii~ i 'ling', jo sií bire' Satanás cajo, jo íb` i jmóo' ta~ jmigøong` jaléng' dsea` seeng` fí la'úng- fí jmigüi. Jo tí yú' jmigüi cabiing-ne' cartí ni~ guóo'~ uó- colíng~ cóo'~ jaléng' ángeles i 'ling' quiáa-re'.

¹⁰ Jo job mi~ tí li~ canú-túu coo' luu~ e teá eáang' fí yú' jmigüi e guicajíng'- lala:

Jo lanab nicatí í' e Fidiéeb~ nileáiñ- jaléng' dsea` jmigüi, jo nicár nifí quiá'- dsea` la'eáang' cóo'~ e 'gøiñ' do.

Jogui i Joor' Dsea` Jmáang- i casíng' Fidié' do

lana niquíá'r- ta~ røø' quiá'- jaléng' dsea` jmigüi,

co' nicabiim~ i lami~ 'núng' jaléng' dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-

i lami~ 'núng' jaléng' í' fí quini` Fidié' e uøø' jmiñ'.

¹¹ Jo jaléng' i dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- do nicalí'-bre i do la'eáang' cóo'~ e jmi'øøng- i Jo'se' Jiuung-

do e catuu' fí dse' crúu'

jogui la'eáang' cóo'~ jalé' júu' quiá'- Fidié' e nicaguiar',

jo ja` cafóñ' fa' e nijúuiñ-,

co' caguiaab' dsír' e doñí ee` calíb-.

¹² Jo uí' joba' güili'íáam' dsí' fí ñiff-,

jogui jaléng' 'nú', dsea` nineáang'na' fí jo, güili'íáam` óo'na' cajo!

jjo dsu' e ngi` fíib` jaléng' i seeng` fí ni` guóo'~ uó` jmigüü`
 cóo'~gui jaléng' i seeng` fí ni` jmiñí'^,
 dsuco' nicajgáng` fii` i 'ling'^ fí jee` 'nú' e eáang` nisiguiñ`
 quí-na',

co' guiáb` niñir' e si'í' jmiñ`ba' seeng`guir fí jmigüü' na!

13 Jo mi` calilí'^ i jó' guié` mogui` do e cabiing`ne' fí ni`
 guóo'~ uó`, joba' canaang`ne' ngí're' 'nám'bre' i dseamf` i
 cangoquieeng` i yuu` siñuu` do. 14 Jo dsu' i dseamf` do cangüiñ`
 quía'~ Fidiée` e sea` tú` cuéer' e fe', jo e jo lí' laco' lí' cuéé'
 jaang` miñ, jo cóo'~ e jo nilí'r' ni'íiñ` jo nidsér` fí quía'r` e
 fí ni` guóo'~ uó` quíá` do, jo lajoba' niliseeiñ` huí` gui laco'
 seeng` i jó' guié` mogui` do, jo fí guóo'~ uó` job cangüiñ` jalé'
 e 'né` lajee` 'ní' jii` dsí` ca'ná'^. 15 Jo i jó' guié` mogui` do
 canaang`ne' ñá're' jmiguiá' jmiñ` e fí lí` taang` i dseamf` do e
 lí' laco' nijúung` i dseamf` do e nijgié'r' jmiñ; 16 jo dsu' ñia'
 guóo'~ uó` cajmicóob'~ i dseamf` do co' canab' lafa' mo'oo`, jo
 fí guóo'~ uó`b` canaang` ya' e jmiñ` quía'~ e gua` do e catuy` fí
 mo'oo` i jó' 'ling'^ do. 17 Jo dsu' cóo'~ e jo i jó' 'ling'^ do dseáng`
 eám' caliguiñ`ne' quía'~ i dseamf` do, jogui cangó`bre' e
 cangotíng`ne' cóo'~ jaléng' dsea` siju` i dseamf` do i seeng`gui
 fí guóo'~ uó`, jaléng' i dsea` i jmiti` jalé' júu` quía'~ Fidiée`
 jogui i teáng` teá' fí guiá` cóo'~ Jesús cajo. 18 Jo i jó' guié`
 mogui` do fí dob caje're' fí 'ni' jmiñí'^.

13

*Gáng`gui jó' dsée` i 'ling'^*

1 Jo mi` cangí e jo -jíng` Juan— camó`guí e cagüi'í' jee` é'
 jmiñí'^ jaang` jó' dsée`, jo guié` mogui`re' tí' jogui dsí` guí`
 fí're' cajo. Jo lacoó` lacoó` e fí're' do tée' jmacó` lí' corona,
 jogui e fí lacoó` mogui`re' do tóo` júu` e ga` e jmineang`
 Fidiée`. 2 Jo i jó' dsée` i camán`n do jnéem`bre' la jnéeng`
 jaang` ie` i sii` leopardo; jogui tí`re' líb`jiu` la lí' tí` jó' i sii`
 oso, jogui mo'oo`re' lí' la lí' mo'oo` ie`. Jo i jó' guié` mogui`
 la'uii` do cacuø`bre' i jó' dsée` do lajii`~ e bí quíáa`re' jogui
 lajii`~ éé` lí` guing`ne', jogui cacuø`re' fí e quíiñ' do ta`. 3 Jo
 cóo` mogui` i jó' dsée` do jnéeng` lafa' e sicu' e jo tóo` jmiñ`
 nijíng` mñ; jo dsu' ca'lóob` e lí' sicu' quíáa`re' do, joba' lajii`m`
 dsea` jmigüü` eám' cangogá` dsír' jo lajii`m` dsea` casíñ'~ uii`
 quía'~ i jó' dsée` do. 4 Jo cajmifém' dsea` i jó' guié` mogui`
 la'uii` do dsuco' cacuø`bre' i jó' dsée` do fí e quíiñ' do ta`, jo
 cajmifém'bi dsea` i jó' dsée` do cajo, jo lalab casí` reiñ':

—Jo jíe` lí` seeng` jaang`gui laco' i jó' dsée` la, jo jii` jaang`
 ja` ii` quíi`~ jmiñ` e nilí' i jó' dsée` do mi` ii` nitíng` cóo'~re'.

⁵ Jogui cangám̄bi i jó' dsée- do fí e nifé're' júu^ róa- jogui jalé' júu^ ga` uui~ e 'ni' níng-ne' Fidiée~, jogui cangánḡbire' fí cajo e niquiá'-re' ta~ lajee~ tuló- dsí gáng- si'. <sup>6</sup> Jo lajob cajmée're'; café'bre' júu^ ga` uui~ quia'- Fidiée~ cóo'~gui fí lí guing- dsea` do, jo café'bire' júu^ ga` cajo uui~ quia'- jaléng' i neáng' fí ñifí-. ⁷ Jogui cangám̄bre' fí cajo e nijmé-re' 'ni' cóo'~ jaléng' dsea` i líng' dsea` quia'- Fidiée~ cartí nilí'bre' jaléng' i dsea` í; jo dseáng'- i jó' dsée- dobing' i quia' ta~ lí^ doñí i~ dsea` i seeng' fí fíi cóo'~ osi fí fíi pí^ é osi lí^ doñí ee` jmí' e fé' dsea` é. ⁸ Jo i fíim' dsea` i seeng' fí ni~ guoo'~ uó- jmgüi~ nijmiféñ' i jó' dsée- do, dsu' nijmé- lajo lajaléng' i dsea` i ja` sijnéeng- fí ni~ jì latí mi~ catiroo~ jmgüi' e fí lí taang- jaléng' dsea` i nisiguáng' quia'- i Jo'se' Jiuung- do i cajúng- fí dse' crúu^.

⁹ Jo i~ 'nú' sea` loguá'na', joba' núu-na' jalé' e júu^ na:

¹⁰ Jo jaléng' dsea` i nisi'íng' quia'- Fidiée~ e nidsiliñ' fí 'nuñí^, joba' fí 'nuñí^ nidsiliñ';

jogui jaléng' dsea` i nisi'íng' quia'- dsea` do e nijnga'- dsea` quia'r-,

jo lajob nijmé- Fidiée~ e nijúuiñ'- do cajo lí^ laco'gui cóo'~ e jngang' dsea` rúñ'.

Jo uui' cóo'~ jalé' e na, joba' jaléng' dsea` i nilíng' dsea` quia'- Dsea` Jmáang- 'né- teáaiñ- teá cóo'~ júu^ quia'- Fidiée~ jogui e ja` nilítúng- dsír' cóo'~ e júu^ jo.

¹¹ Jo mi~ cang' e jo -jíng'- Juan- camán-n jaang'gui jó' dsée- i 'líng', jo i jó' í cagüi'fíre' fí guoo'~ uó^ . Jo dsí- tú- fí're' e lí'jiu la lí' fí jaang' jo'se' jiuung~, dsu' fé're' laco' fé' i jó' guié- mogui' la'uui~ do. ¹² Jo i jó' dsée- la i cagüi'fí fí ni~ guoo'~ uó- seab' fí quiaa-re' fí quini~ i jó' dsée- la'uui~ do e quia're' ta~, jo cajmée're' e lajim' dsea` seeng' fí ni~ guoo'~ uó- jmgüi~ cajmiféñ' i jó' dsée- i la'uui~ do i lamí jnéeng- dseáng'- e sicu'ng'ne' e lahu'ng' e jo' nijíng- mii, dsu' ca'láam-ture'. <sup>13</sup> Jo i jó' dsée- do i cagüi'fí fí guoo'~ uó- quí'bre' jmi~ e jmóore' jalé' e lí e dsigá dsí' dsea`, co' lí'bre' e nijmé-re' e nijjú' jì fí yú^ jmgüi~ jo nisojiá' fí ni~ guoo'~ uó- dseáng'- laco' la ní dsea` lana. <sup>14</sup> Jo cóo'~ jalé' e lí e jmóore' do fí quini~ i jó' dsée- la'uui~ do cajmigóong'ne' jaléng' dsea` seeng' fí ni~ guoo'~ uó-, jo caquiure' ta~ e calíng- jaang' dié~ dsea` guoo'~ quia'- i jó' dsée- la'uui~ do i sicu'ng' lahu'ng' cóo'~ ñisu' e ja` mii nijíng- quiaa-re', dsu' ca'láam-bre'. ¹⁵ Jo i jó' dsée- i cagüi'fí fí ni~ guoo'~ uó- do cang'ng'ne' e quí-re' jmi~ e nijmé-re' e jí' i dié~ dsea` guoo'~ quia'- i jó' dsée- i la'uui~ do e laco' i dié~ do lí'bre' e nifé'r' jogui e nijmér- e nijúung- jaléng' dsea` i ja` nijmiféng' ír'. <sup>16</sup> Lajobi cajo cajmée'r e cóo' gui'náb' nité- dsea` cóo' e lí fí guoor' dsée' osi fí guiaquí' é, na i le'eáng' jogui

na i cóong[~], na i tiñing[~] jogui na i sea[~] cuu[~], na jaléng[~] dsea[~] i silaang[~] jogui na jaléng[~] dsea[~] i si'niing[~] i jmóo[~] ta[~] tá[~] jmóo[~] quíá[~] dsea[~]. ¹⁷ Jo jí[~] jaang[~] dsea[~] cuóong[~] ee[~] lí[~] lár[~] o'gui ee[~] lí[~] 'nir[~] song ja[~] quier[~] e lí[~] do o'gui táaiñ[~] e júu[^] quíá[~] i jó[~] dsée[~] la'uii[~] do o'si e número quíá[~] jial siiñ[~] do é.

¹⁸ Jo 'né[~] dseáng[~] e tiim[~] dsea[~] e laco[~] ningáiñ[~] e júu[^] la; jo i dsea[~] i ngáng[~] do, áam[~]bre í[~] e[~] número quíá[~] i jó[~] dsée[~] la'uii[~] do, jo e job número quíá[~] dsea[~] jmigüi[~], jo e número jo líí[~] seiscientos sesenta y seis.

14

Lajíi[~] e ca'ø' i dsea[~] i tíi ciento cuarenta y cuatro mil

¹ Jo mi[~] cangígui e jo —jín[~] Juan— camáng[~] túu i Jo'se[~] Jiuung[~] do e sing[~] ne' si'ø're' fí yá[^] mó' Sión. Jo dob teáng[~] colíing[~] cóo[~] i Jo'se[~] Jiuung[~] do ciento cuarenta y cuatro mil dsea[~] quíá[~] r i tóo[~] e lí[~] quíá[~] r fí guiaquí[~] jial sii[~] i Jo'se[~] Jiuung[~] do jogui jial sii Tiquíáa[~] re' cajo. ² Jo mi[~] cangí jo, canú[~] u coo[~] e guica[~] i i e jáa[~] fí yá[^] jmigüi[~], jo e jo nú[~] laco[~] nú[~] lí[~] í[~] coo[~] lóo[~] e fé[~] jogui canú[~] ca[~] i i laco[~] gui la nú[~] mi[~] quie[~] güi[~] ñiá[~] e teá[~] eáang[~], jo nú[~] bi cajo laco[~] la nú[~] fa[~] mi[~] teáng[~] dsea[~] fíing[~] i bó[~] jalé[~] lúu[~] quíá[~] r e sii[~] arpa. ³ Jo jaléng[~] i dsea[~] do ø[~] coo[~] e ø[~] e 'mí[~] fí quini[~] e lí[~] lí[~] éé[~] e lí[~] guing[~] i dsea[~] niing[~] do jogui fí quini[~] i quíuung[~] do jogui fí quini[~] jaléng[~] i yáú[~] dsea[~] cóong[~] do cajo. Jo jí[~] jaang[~] dsea[~] ja[~] niquí[~] r jmi[~] fa[~] e nilitiñ[~] e ø[~] do, co[~] dseáng[~] lajíi[~] i dsea[~] fíing[~] i tíi ciento cuarenta y cuatro mil dob jí[~] i quíi[~] jmi[~] nilitiing[~], co[~] jí[~] í[~] bing[~] i caláang[~] jee[~] jalé[~] dsee[~] quíá[~] lajee[~] lajaléng[~] dsea[~] i seeng[~] fí ni[~] guóo[~] uó[~] jmigüi[~]. ⁴ Jo jaléng[~] i dsea[~] ñu[~] nab i ja[~] cajmeáng[~] yaang[~] fa[~] e ca[~] léer[~] cóo[~] dseamí[~], jo jaléng[~] i dsea[~] nab i teáng[~] uii[~] quíá[~] i Jo'se[~] Jiuung[~] do jogui dsea[~] quíá[~] íb[~] líiñ[~] jogui contøom[~] seeiñ[~] cóo[~] dsea[~] do. Jo jaléng[~] i dsea[~] nabing[~] i caláang[~] jee[~] jalé[~] dsee[~] quíá[~] lajee[~] lajaléng[~] dsea[~] jmigüi[~], jo e jo guóng[~] lafa[~] coo[~] e cacuø[~] r la'uii[~] e catíng[~] Fidié[~] cóo[~] gui i Jo'se[~] Jiuung[~] do. ⁵ Jo jaléng[~] i dsea[~] í jí[~] coo[~] júu[^] e o[~] já[~] ca[~] uøø[~] fí mo'oor[~], joba[~] dseáng[~] ja[~] e si[~] líiñ[~] jí[~] coo[~] fí quini[~] Fidié[~].

Lajíi[~] júu[^] e quie[~] i ángeles i gaang[~] do

⁶ Jo mi[~] cangí jo —jín[~] Juan— camáng[~] guíi jaang[~] gui ángel i ngang[~] íng[~] fí guíá[~] jóo[~] yá[^] jmigüi[~]. Jo i ángel do quier[~] júu[^] quíá[~] Fidié[~] e ja[~] tóo[~] jmi[~] ni'íing[~] e quíá[~] nidsiguiar[~] jee[~] jaléng[~] dsea[~] i seeng[~] fí ni[~] guóo[~] uó[~] jmigüi[~] lí[~] laco[~] laco[~] fí e pí[~] o'si e cóo[~] é, jogui laca[~] íing[~] ca[~] íing[~] dsea[~], jogui laca[~] íing[~] ca[~] íing[~] jmi[~] e fé[~] dsea[~] cajo. ⁷ Jo lalab fé[~] r cóo[~] júu[^] teá[~]:

—Jmí'goo'na' Fidiée` dsea` guing` ñiff` jogui jmiféng'na'r, co' lanáb catí í' e niquidsir' í' quíá'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüü. Jo jmiféng'na' i dsea` í, co' í'bing' i cajmée` yá'^ jmigüü` cõo`~ guóo`~ uõ` jogui jmiñí'^ lí'^ lacaang` lí` níng'~ jmíh`.

⁸ Jo mí` cangí jo, jaang`gui ángel cajíñ'- cõo`~ júu` teá' lala:

—¡Lanáb catí í'! ¡Lanáb catí í' e dseáng'- ni'ling` e fi' fé' e sii' Babilonia, co' jaléng' i dsea` i seeng` fí' jo nicajmi'liiñ'^ jaléng' dsea` i seeng` fí' la'úng` fí' jmigüü` e jmóor` lí'^ doñi' ee` e lí' dsí' ngúu' táaiñ'!

⁹ Jo mí` cangí jo, cangoquiéeng' jaang`gui ángel, jo cõo`~ i la catí gaaiñ', jo lala cajíñ'- do cõo`~ júu` teá':

—Songii` i jmiféng' i jó' dsée` la'uui` do cõo`~ gui i diée` guóo`~ quíaa`-re' do, jogui e ni'íñ' e nitó` e lí` quíaa`-re' fí' guiaquir' osi fí' guóor` é, <sup>10</sup> joba' jaléng' i dsea` í' né` e ni'ím'bre e guíng` Fidiée` e jo té' guir uii` e dsee` e jmirõng` yaaiñ` do, jo e jo lafa' nicajmiñúíñ' fí' dsí' cõo` quíá'r-, co' eámam` nisiguiñ'^ quíá'- jaléng' i dsea` í; joba' iihuí' e eámam` ni'íñ' do e nidsitáaiñ' fí' ni` jé' e quiéeng` azufre lí' coo` e ja` tóo` jmíh` ya', jo e jo nilí' fí' quini` jaléng' ángeles i güeang'^ quíá'- Fidiée` jogui fí' quini` i Jo'se' Jiuung` do cajo. <sup>11</sup> Jo e jmiñi` quíá'- e lí' coo` e lí' teáng' i dsea` íng' iihuí' do jo` tóo` jmíh` fa' e niquiúng'-gui, jogui ja` tóo` jmíh` sí' e jmíh` osi e uõõ` fa' e nijmi'íng'gui jaléng' i jmiféng' i jó' dsée` la'uui` do cõo`~ gui i diée` guóo`~ quíaa`-re' do jogui jaléng' i nica'íng' lajii` e lí' quíaa`-re' do cajo. ¹² Jo jaléng' i dsea` i líng' dsea` quíá'- Fidiée` i náu` jalé' júu` quíá'r` jogui teáaiñ` teá' fí' guíá` cõo`~ Jesús, jo jaléng' i dsea` í'bing' i' né` cuõ' bí' yaang` e ja` nitár` lajii` e fí' niteáaiñ` do.

¹³ Jo mí` cangí e jo, canú`-u cõo`gui luu` fí' yá'^ jmigüü` e cajíng'- lala:

—Juan, jmée' e júu` la: “Juguiá`-jiu latí' jmíh` na jogui lí' dsé`-gui quíá'- jaléng' i dsea` i júung` uii` Fí'naa' Dsea` Jmáang`.”

—Lajob` lí' —cajíng'- Jmiguí' quíá'- Fidiée` — lana nijmi'ím' jaléng' i dsea` í uii` jalé' ta` e nicajméer', co' e job` cuõ' lí' fí' quini` Fidiée` e guíá' jalé' e jo.

Lajii` e sitang` dsea` fí' ni` guóo`~ uõ`

¹⁴ Jo cajõõ`-guí' jóng` —jíng'- Juan— jo camó`-o cabõõ` jní' e tee'; jo fí' ni` e jní' do camó`-o e guíng` jaang` i jnéem`-jiu la jnéeng` jaang` dsea` la jneaa`aa'. Jo íu` fí' moguir` cõo` lí'^ corona e lí' cõo`~ layaang` cunée` jogui se'r' cõo` ñi` hoz e 'mé`. ¹⁵ Jo cagüi'í' jaang`gui ángel fí' dsí' sinúu` guá' e sí' fí' ñiff`, jo i ángel do õor` teá' lala e áiñ' i dsea` i guíng` fí' ni` e jní' do, jo casí`-reiñ' do lala:

—jMéé!~ ta~ e ñí^ hoz na quíi!~, jò sitúng~ lajii!~ e nicaroo, co' lanab catí í!, jogui lajii!~ e lafa' e cajni dsea` fí' ni~ guóo!~ uó~, lanab nicaroo!

¹⁶ Jòba! i dsea` i guing~ e fí' ni~ jní' do cangúm`bre e ñí^ hoz do quíar~ fí' ni~ guóo!~ uó~, jò casitú`bre lajii!~ e líi' e lafa' e caroo' fí' jò.

¹⁷ Jò mi~ cangí jò, cagüi!í' jaang`gui ángel fí' dsíi' sinúu^ guá!~ e si' fí' ñifí~, jò í quie`bre cajo coo` ñí^ hoz e 'mé~. <sup>18</sup> Jò e fí' nife!~ do cagüi!í' jaang`gui ángel i quíi!~ jmíi~ nijmé~ e nicó, jò cató'r~ cóo!~ júu^ teá i ángel i quie` e ñí^ hoz e 'mé~ do, jò casí' reiñ' do lala:

—jMéé!~ ta~ e ñí^ hoz e 'mé~ na quíi!~, jò quiúu!~ jalé' guáng' huüing`jól^ e sea' fí' ni~ guóo!~ uó~, dsuco' nicatú`b`i' quíá!~ e nilí lajò, co' nííi`b` mí^ huüing`jól^ quíá!~!

¹⁹ Jò i ángel do caquiú`bre e huüing`jól^ do cóo!~ e ñí^ hoz e 'mé~ do, jò cató'r~ coo` lí cató'r, jò fí' job lí niyéé!~ do, jò e la guóng` lajii!~ e iihuí' sóong^ e nicuó!~ Fidiéé` jaléng` dsea` jmigüi. <sup>20</sup> Jò e mí^ huüing`jól^ do fí' lí^ caluu` íiib` cangolí e cayéé!~, jò e fí' lí~ cangotóo!~ e niyéé!~ do jmíi' ca'liéng', jò e jmí' jò cadsí!~ cartí mo'oo~ cuea~ lí iú~ e ñí^ e sii` freno quíaa`re!, jò cani!~ e jmí' do líi`bijiú la trescientos kilómetros.

15

Laji`guié` iihuí' lí cadséng`

¹ Jò mi~ cangí jò, camó`guí fí' yá!^ jmigüi coo`gui e lí e dsigá` dsíi' dsea` eáang`, jò camán`n guíang` ángeles i quie` jíé`gui guie`gui íing!~ iihuí' e cartí lí dséng~, jò cóo!~ e job e niguiá` féng' dsíi' Fidiéé` quíá!~ lajii!~ e nisigüiñ!^ do.

² Jogui camó`bú cajo coo` lí jnéeng` laco' la jnéeng` jmíiñ!^ e jnéeng` laco' jnéeng` sí' e sicáang!^ cóo!~ jí; jò quíá!~ e jmíiñ!^ e jnéeng` la jnéeng` sí' do teáang` lajüing` dsea` i calí!~ e ja caquiú!~ ta~ quíar~ i jól' dsé~ la'uii~ do cóo!~gui i dié~ guóo!~ quíaa`re! do, jogui e ja' ca'íñ` cajo e lí quíá!~ i jól' do o'gui lajii!~ e número e sii`re! do cajo. Jogui quier' lúu' e sii` arpa e cangüiñ` e cacuø` Fidiéé`. ³ Jò i dsea` í ør` coo` e ca'ø` Moi~, jaang` dsea` i cajmée` lajii!~ ta~ e iing~ Fidiéé~, jogui ca'ø'r` cajo coo` e ca'ø' i Jo'se!~ Jiuung~ do, jò lalab ngóo' e jò:

Eáam`jlo!^ jogui niguó!^ laji` e nicajmee` 'nu), Fíi'ii',

co' 'nub` Fidiéé` dsea` féng' dsea` ñíing` i 'gøng' fí' jmigüi i quíi!~ jmíi~ jmé~ lí^ doñí ee`;

jò jmang!~ júu^ jáb!~ quie` 'nu),

jogui jmang!~ fí' røøb` sin' cajo,

co' 'nub` lin' Fíi` féng' fí' la'úng` fí' jmigüi.

⁴ Jò lajüim` dsea` 'né~ nijmi`gór` 'nu), Fíi'ii',

jò lajüim` dsea` 'né~ nijmiféiñ' 'nu` cajo.

CQ' dseáng'ˉ lajii'ˉ 'nab` dsea` güeang'ˉ;
 jo lajim` dsea` seeng` fí' la'úngˉ fí' jmiüü'ˉ nijaliñˉ e nija-
 jmiféiñ'ˉ 'nuˉ,
 co' nicajmilí'ba' e dseáng'ˉ røøb` quidsi'ˉ í' quiá'ˉ lajaang`
 lajaang` dsea` jmiüü'ˉ.

⁵ Jo miˉ cangí e jo, camóˉ-guú e cana' fí' yá'ˉ jmiüü'ˉ, jo camóˉ o fí' ñifí' fí' lí' lí' e 'núú' güeang'ˉ quiá'ˉ Fidiéé' fí' lí' si'ma' e lí' tóo' júu' tigua' quiá'ˉ Fidiéé' cóo'ˉ dsea` jmiüü'ˉ. <sup>6</sup> Jo e fí' dsí' sinúu'ˉ do, fí' job lí' ca'uøøng` i ángeles i guiángˉ do i quie' laji' guiéˉ íng'ˉ iihuú' lí' cadséngˉ do. Jo lajim`bre qui'r' 'mi' e tee' jlo' e niguó' e jlo' jíng` jí', jogui cajo 'núu'ˉ ná'ˉ dsiir' cóo' e lí' cóo'ˉ layaangˉ cunéé'. ⁷ Jo jaang` lajee` i quiúungˉ do cacuø'r' lajaang` lajaang` i ángeles i guiángˉ do jmacó' cóo' e lí' cóo'ˉ layaangˉ cunéé', jo fí' dsí' job lí' sirøøng` e iihuú' quiá'ˉ e guíngˉ Fidiéé' i seeng` car` ngongú' jmiˉ do. <sup>8</sup> Jo e fí' dsí' sinúu'ˉ güeang'ˉ do dseáng'ˉ carómˉ e téé' jmiñí', jo e jo calí' la'eáang` cóo'ˉ güea' e 'gøng' quiá'ˉ Fidiéé', jo jii' jaang` ja' ii' quú'ˉ jmiˉ fa' e ni'ír' e fí' jo lajee' e nú'ˉ gui e nité' lajii'ˉ e guiéˉ iihuú' do e quie' i ángeles i guiángˉ do.

16

Lajii'ˉ cóo' e sirøøng` iihuú'

¹ Jo miˉ cangí jo, canúˉ u cóo'gui luuˉ teá' e jáa' fí' dsí' sinúu'ˉ güeang'ˉ do quiá'ˉ Fidiéé', jo lalab jíng'ˉ sí' laji' guiángˉ i ángeles do:

—Güilíngˉ na' fí' niˉ guóo'ˉ uóˉ jmiüü'ˉ, jo fí' job nigüi'íng'na' e cóo' e lí' a' e iihuú' quiá'ˉ e eáang` guíngˉ Fidiéé' cóo'ˉ jaléng'ˉ dsea` jmiüü'ˉ.

² Jo dsifí' lajob cangóˉ i ángel la'uiiˉ do, jo cangojiim`bre e cóo' quiá'rˉ do fí' niˉ guóo'ˉ uóˉ, jo lajim` dsea` i quie' e lí' quiá'ˉ i jó' dséeˉ la'uiiˉ do jogui i cajmiféng' i diéé' guóo'ˉ quiáa-re' do, lajalém' i dsea' í' ca'ieeiñ` cóo' íng'ˉ 'mi' e 'lí' e dseáng'ˉ eáang` ga` cu'.

³ Jo miˉ cangí jo, i ángel i catí' gángˉ do cangojiim`bre e cóo' quiá'rˉ do fí' niˉ jmiñí'ˉ, jo ladsifí' lanab ca'uíngˉ jmi' e jmiˉ do lacó'gui la lí' jmi' quiá'ˉ jaang` dsea` i cajnga' dsea` quiá'ˉ, jo cóo' gui'náb'ˉ cajúngˉ jaléng'ˉ i seeng` fí' dsí' e jmiñí'ˉ do.

⁴ Jo miˉ cangí jo, i ángel i catí' gaang` do cangojiim`bre e cóo' quiá'rˉ do fí' lacaang` gua` jogui lacaang` lí' níng'ˉ jmiˉ, jo ladsifí' lanab ca'uíngˉ jmi' e jmiˉ do.

⁵ Jo miˉ cangí jo, canúˉ u e cajíng'ˉ i ángel i jmóo' í' jalé' jmiˉ do lala:

Fidiéé' qui'ii', ja` dseeˉ røøñ' jii'ˉ cóo';
 co' nicaquidsí'ba' í' lacó' catíngˉ,

jɔ 'nab̃ i seeng̃ jɔgui niseem̃'ba' cajo lajiĩ' nú' gui e nitiroõ' jmigü̃f̃,

⁶ cɔ' jaléng' i dsea' î nicaingaiñ' jaléng' dsea' quíi' cɔo' gui jaléng' dsea' áang' i café' cuaiñ' quíi' malii' gui eáang', joba' 'na' lana nicacuøø' ba're e ni'í'r̃ jmi'øøng̃ e laco' ni'íñ' lajiĩ' e catíiñ' .

⁷ Jɔ mĩ cangf̃ jɔ, canú' guíi cɔo' gui luu' e jáa' fí nife' e jing' lala:

—Jáb' , lajob líí, Fíi'naa' Fidié̃, 'nab̃ dsea' i quíi' jmĩ jmé̃ lí' doñí' ee', cɔ' nicaquidsí'ba' í' laco' catíng̃ jɔgui laco' sí'í' cajo.

⁸ Jɔ mĩ cangf̃ jɔ, i ángel i catí quiúung̃ do cangojiñ' cóo' quiá'r' fí lí' íng' iee', jɔ iee' cangíiñ' e quíi'r' jmĩ e cɔo' e jì e jmiijneár' do nijíiñ' jaléng' dsea' seeng̃ fí jmigü̃f̃. ⁹ Joba' dseáng' cɔo' gui'náb' eáang' cacáng' dsea'; dsu' car' jiĩ' jɔ ja' caquí' jím'bi yaaiñ' fí quini' Fidié̃ o' gui cajmiféiñ' dsea' do cajo, cɔ' lí' lí' jmang' júu' ga'gui' café'r' uui' quiá' dsea' do ie' jɔ, doñí' fa' quíi' Fidié̃ jmĩ e nijmihuíiñ' jalé' e iihuí' do faco' mĩ caquí' jing' yaang' i dsea' do.

¹⁰ Jɔ mĩ cangf̃ jɔ, i ángel i catí ñíing̃ do cajíiñ' cóo' quiá'r' fí lí' lí' ée' lí' guíing' i jó' dsée' la'uii' do, jɔ ladsifí lanab cango'íing' lajiĩ' e quíi' i jó' do jmĩ e quíi're' ta', jɔ nua' sób' ca'uíing̃ fí la'úng̃ fí lí' lamí' quíi're' ta'. Joba' lajaléng' dsea' canaaiñ' cu'r' nisí'r' uui' e iihuí' eáang' e cangíiñ' do; ¹¹ jɔ dsu' car' jiĩ' jɔ ja' catú'bir e jmóor' jalé' e ga', cɔ' lí' lí' eáang' gui caliguim̃ bre quiá' Fidié̃ dsea' guíing̃ ñíí' , jɔgui fé'bir jmang' jalé' júu' ga' quiá' dsea' do uíi' e ca'íñ' jalé' e iihuí' do cɔo' gui jalé' e 'mi' e ca'ieeiñ' do.

¹² Jɔ mĩ cangf̃ jɔ, i ángel i catí jñúung̃ do cajíiñ' e cóo' quiá'r' do fí lí' iu' gua' laniing̃ e sii' Éufrates, jɔ ladsifí lanab caliquíi' jmĩ e sea' e fí gua' jɔ, jɔ lajoba' caliseá' fí e cangíng' jaléng' dseata' dsea' féng' i neáang' lí' lí' 'ngoo' lí' guo' iee'.

¹³ Jɔ mĩ tí' lí' cangf̃ e jɔ, camán' n gaang' i 'ling' i jnéem' jiu' la jnéeng̃ tee', jɔ ca'uøøng'ne' tá' jáng'ne' fí mo'oo' i jó' guíe' moguí' do cɔo' gui fí mo'oo' i jó' dsée' la'uii' do cɔo' gui fí mo'oo' i jó' dsée' i catí tú' i jmícaang' i fé' cuaiñ' quiá' Fidié̃. ¹⁴ Jɔ jaléng' i 'ling' do i jnéem' jiu' la jnéeng̃ tee' quíi' bre' jmĩ e jmóore' jalé' e lí' e dsigá' dsí' dsea', jɔ jaléng' i 'ling' i uøøng'ne' e seáang'ne' lajüng' dseata' dsea' féng' i quíi' ta' fí la'úng̃ fí jmigü̃f̃, jɔ jmóore' lajo e laco' nitíñ' do jee' cɔo' 'nií', jɔ job mĩ nití' e jmĩ e nisi'í' quiá' Fidié̃ dsea' féng' dsea' ñíing' i quíi' jmĩ jmé' lí' doñí' ee' e niquidsir' í'.

¹⁵ Jɔ lalab cajíng' Dsea' Jmáang' : “Quié'na' cuente e jiĩ' ja' ñíing̃ dsí' dsea' jmigü̃f̃ mĩ nigáa' túu' calé' catú' fí jmigü̃f̃ na, lí' laco' lí' mĩ guíe' jaang' iĩ i jmóo' iĩ. Joba' fá'a: juguíi' jiu'

quia' i dsea i sijnee' dsii' ie~ jo jogui nee' guia' quia'r e qui'bre si'r e laco' ja' nili i' lliin' uii' e ja' nee' guia' quia'r mi' niguiée' e jmi' jo."

16 Jo ie~ jo, jaléng' i 'ling' do i jnéeng' la jnéeng' tee' caseáng'ne' lajiing' dseata~ dsea' féng' i quia' ta' fi' la'ung' fi' jmiigüi' e laco' nitii' e fi' li' sii' Armagedón cóo'~ jmií' hebreo.

17 Jo mi' cang' e jo, i ángel i cati' guiáng' do cajmijø'bre e cóo' quia'r do fi' guia' güi'; jo tí dsii' sinuu' güeang' e si' fi' ñifi' guicanu' cóo' luu' e teá' e jáa' e fi' li' lí' ée' e li' guing' i dsea' niing' i quia' ta' do jo fé' lala:

—iLanab nicat' i' e nicató' lajalé'!

18 Joba' ladsifi' lanab canaang' quie' güi'ñia' e teá' eáang', jogui liji're' cajo, jogui eáang' tée' mii', jogui cajø' uó' dseáng' e teá' eáang' e jii' cóo' nee' ja' mi' cajø' lajo lajii' tí mi' caliséng' dsea' fi' jmiigüi'. 19 Jogui e fi' fé' laniing' do 'ni' dsea' ca'uiing', jogui lajalé'gui fi' e sea' fi' jmiigüi' sii' cangolí' li' nee'; joguib mi' tí li' cadse' dsii' Fidiée' e fi' laniing' e sii' Babilonia do e laco' nicuó'r jaléng' i dsea' seeng' fi' jo e méé' do e ni'íiñ' do laguidseaang' e guøng' jalé' iihu' e casíng' Fidiée' quia' jaléng' i dsea' i' uii' e eám' nisiguiñ' quia'iñ' do. 20 Jo ie~ jo cango'ím' lajalé' uó' jii' e nee' lacaang' ni' jmiñi' cóo'~gui jalé' mó'. 21 Jogui cajiú' fi' ni' guóo' uó' dsii' e cóo' eáang' e ii' lí'gui cuarenta kiil' laco'. Joba' café' jaléng' dsea' jmang' júu' ga' uii' quia' Fidiée' uii' e ca'iñ' e iihu' e cajiú' e dsii' cóo' do, dsuco' cóo' iihu' e hu'm' eám' dseáng' cangár'.

17

Mi' cangüng' iihu' i dseam' i ca'ée' dsee' do

1 Jo jaang' lajee' i ángeles i guiáng' do i quie' guié' e cóo' do cajar' fi' li' sín'n jo casí'r jnea' lala:

—iJuan, nea' fi' la! Jo lab ni'ée' e 'nu' lajii' iihu' e catíng' ni'íng' i dseam' i jmóo' ta' 'náng' 'ñia' i guing' fi' lacaang' ni' jmi' e sea' fi' la'ung' fi' jmiigüi'. 2 Jo i fii'm' dseata~ dsea' féng' i quia' ta' fi' jmiigüi' dseeb' nica'éer' cóo' i dseam' i cóo' jalé' e lí' dsii' ngúu' táaiñ'. Jo i fii'm' dsea' jmiigüi' cajo lafa' nicadseá' iim'bre cóo' jalé' e 'li' e jmóo' i dseam' do.

3 Jogui jnea' —jíng' Juan— dseáng' lafa' dsea' quib' dseáng' camó'gu' e cajá'gu' jee' Jmiguí' quia' Fidiée', jo i ángel do cangojéiñ' jnea' fi' cóo' lí' lí' jee' guóo' uó' quii', jo fi' job camán' n jaang' dseam' i guing' fi' mocóo' jaang' jó' dsée' i yúung' i sea' guié' mogui' jogui guí' fi're'. Jo fi' latøøng' i jó' do tóo' jmang' júu' e gab' e jmineang' Fidiée'. 4 Jo i dseam' i jmóo' ta' 'náng' 'ñia' do qui'r si'r e iu' i' ná' cóo' e yúu', jogui quier' jalé' cunée' cóo'~gui jalé' cuu' ji' e jié' e 'mo' eáang'.

Jō ngóor se'r cōo` cóo` e lí' cóo`~ layaang~ cunée~, jō fí' dsí' jō siróøng`jmang`- júu` e 'ní' ní- cóo`~ gui jalé` dsee` e éer` quia`- e jmóor` ta` 'nning` 'ñia'r do; ⁵ jōgui quie`bre cajo cōo` júu` e tōo` fí' guiaquí' r, jō līm` eē` guóng` do quia`r- lifa' ja` iì` ñi' lí' lajii`- 'ñia`bre dsea` ñir', jō lalab tōo`: "Eáam` fé' niing` jōgui 'gøng` fí' fé' e sii` Babilonia, cō' e jōba' e lí' lafa' niquia`~ lajaléng` dseam` i` ée` dsee` e jmóor` ta` 'nning` yaang~, jōgui e jōb cajo lí' lafa' niquia`~ lí' lajalé` e 'lí' e sea` fí' jmigüi` la." <sup>6</sup> Jōb mi` calilí` i` jóng -jóng`- Juan- e íim` i` dseam` do cóo`~ jmí` jaléng` dsea` i` líng` dsea` quia`- Fidié` jōgui cóo`~ jmí` jaléng` gui dsea` i` cajúng` uí` e guiar` júu` quia`- jalé` e cajmée` Jesús.

Jō mi` camó` o jalé` e jō, eáam` cangogá` dsii`. ⁷ Jōba' cajíng`- i` ángel do casí`r- jnea` lala:

-Juan, ¿jalí' dsigá` o'? Lab nijmée`~ duu 'nu` júu` e` guóng` lajii` e tōo` fí' guiaquí' i` dseam` do, jōgui e` uing` e guiiñ` fí' mocóo` i` jó' dsée` i` yúung` i` sea` guié` mogui` do jōgui guí` fí`re' cajo. ⁸ Jō i` jó' dsée` i` niñin` i` seeng` lajii` lati' malib` na, dsu' lana jō` seeng`ne'; jō dsu' lifa' nigüi`'bre' e fí' lí' 'lí' lí' lí' too` nuu` sò'` ná`-gui e ni`íing`-ne' congua`. Jō jaléng` dsea` i` seeng` fí' ni` guóo`~ uó` jmigüi` i` ja` mí` taang` fí' ni` jì` quia`- Fidié` lajii` mi` canaang` uing` jmigüi` fí' lí' nitaang` jaléng` dsea` quia`r- i` nitóør` mi` nití` í' lajō, jō jaléng` íb` i` eáang` nidsigá` dsí' mi` tí' lí' niníñ` i` jó' dsée` i` guié` mogui` i` lamí` seeng` do jōgui lana jō` seeng`ne', dsu' lifa' nijáab`ture' mi` tí' lí' nití` í' lajō.

⁹ Jō lalab nililí` i` dsea` i` quí`~ jmí` ningáng`: E mogui`re' e guié` do guóng` guié` mó', jō e fí' ni` jōb guing` i` dseam` do; jō guóm`bi cajo e guié` mogui`re' do guiáng` dseata` dsea` féng` i` quíu` ta`. <sup>10</sup> Jō 'ñíng` lajee` i` dseata` dsea` féng` do nicajúm`-bre, jō jaang` lajee` ír` quíu`bir ta` lati' lana, jō i` jaang`gui do ja` mí` catí` í' fa' mí` güéeiñ`. Jō dsu' mi` nití` í' e nigüéeng` i` lí' cadséng` lajee` ír` do, ja` huøø`- nigüear` niquia`r- ta`. ¹¹ Jōgui i` jó' dsée` i` yúung` i` seeng` lamí` jéeng` do jōgui e lana jō` seeng`ne', íb` i` dseata` dsea` féng` i` lí' catí` jñíng` do; jō iuum`bir cajo jee` i` guiáng` do, jō lifa' ningóor` dseáng`- e ni`íim`-bre congua`.

¹² Jōgui lajii` guí` fí`re' e cañí`- do guóng` guíng` dseata` dsea` féng` i` ja` mí` canaang` quíu` ta`; jō dsu' jii` lajee` cōo` oor` niñíñ` fí' e niquia`r- ta` colíng` cóo`~ i` jó' dsée` i` yúung` do, jō nilisea` fí' quia`r- e niquia`r- ta` laco` jaang` dseata` dsea` fém`. <sup>13</sup> Jō lajee` lajii` guíng` i` dseata` dsea` féng` la røøb` síiñ`, jōgui cuó`-bre i` jó' dsée` i` yúung` do lajii` bí` quia`r- jōgui e tíiñ` quíu`r ta`. <sup>14</sup> Jō nitím`-bre cóo`~ i` Jo`se` Jiuung` do; dsu' lifa' i` Jo`se` Jiuung` dob nilí` ír` colíng` cóo`~ jaléng` dsea` i` nicagúing` Fidié` i` dseáng`- lajang` eáang` teáng` teá cóo`~

júu^ quiá'~ dsea`do; dsucó' i Jo'se' Jiuung~ do Fii~ quiá'~ jaléng'~ fiib~ líng'ne' jogui Dseata~ Dsea` Féng' quiá'~ jaléng' dseata~ dsea` fé'm' líng'ne' cajo.

¹⁵ Jo cajím'~ bigui i ángel do casí'r~ jnea~ lala cajo:

—Lajíi'~ e jmíi' e cañíi'~ do e fí' lí' guing~ i dseamf i jmóo' ta~ 'nínng' 'ñia' do, e jo guóng' jalé' fií' pí'^ osi jalé' fií' cóo'~ é jogui laca'íng'~ ca'íng'~ dsea` jogui laca'íng'~ ca'íng'~ jmíi' e fé' dsea` cajo. ¹⁶ Jogui lajii'~ guí' fí' e cañíi'~ quiá'~ i jó' yúung~ do 'nib' niníng~ i dseamf i jmóo' ta~ 'nínng' 'ñia' do, jogui cab' nijmi'náng'neíñ' do, jogui nijmér~ ringúuiñ' do; jogui nidó'r~ ngúu' táaiñ, jogui cajo nijm~bre cóo'~ jí' mí' níngf jo. ¹⁷ Jo Fidiéeb' nicuø~ jial ni'í' dsíi' jaléng' i dseata~ dsea` féng' do e laco' nijmitir~ lajii'~ e iing~ Fidiéé' e nijméiñ' do, jo røøb' nisíng~ jaléng' i dseata~ dsea` féng' do e laco' nija'r' i jó' dsée~ do lajii'~ ta~ óor' cartí' niliti~ lajii'~ júu^ e nicajíng'~ Fidiéé'. ¹⁸ Jogui i dseamf i cañin' do, í'bing' líng' lafa' e fií' fé' e laniing~ e quíi'~ jmíi' quiu' ta~ jaléng' dseata~ dsea` féng' i quiu' ta~ fí' ni~ guóo'~ uø~ jmigüí'.

18

Mí' ca'íng' fí' Babilonia

¹ Jo mí' cangf e jo —jíng'~ Juan— camán~n jaang'gui ángel i jajgiáang' fí' yá'^ jmigüí'. Jo eám' 'gøng' i ángel do e quiu'r' ta~; jo mí' tí' lí' catísíiñ'~ fí' ni~ guóo'~ uø~, dseáng'~ jlo'^ cajneá~ cóo'~ lajii'~ e jiiñ' do. ² Jo café'r' cóo'~ júu^ teá' lala:

¡Lanab catí' í'! ¡Lanab catí' í' e dseáng'~ ni'íng' e fií' fé' e 'gøng' e eáang' e sií' Babilonia!

¡Co' jmang'~ jaléng' i 'lim'bing' i seeng' do jmíi' na,

jo jmang'~ jalé' e 'lí'^ba' jmóor',

jogui lí' lafa' 'núu' fí' lí' seáng' jaléng' i 'líng'^;

jo e fií' jo lí' cajo lafa' sií' jaléng' i 'ní' ní' i jmóo' jmang' e ja' dseeng'!

³ Co' lajím' dsea` i seeng' fí' la'úng' fí' jmigüí' nicadseá' ím'bre cóo'~ e lafa' méé' e jmóo' e ée' dsea` dsee~ e 'léer' cóo'~ dseañu' dseamf i o' quiá'r'~;

jogui jaléng' dseata~ dsea` féng' i quiu' ta~ fí' jmigüí' nica'éé'bre dsee~ cajo cóo'~ i dseamf i 'líng'^ do.

Jogui jaléng' dsea` i seeng' fí' ni~ guóo'~ uø~ jmigüí' i jmóo' ta~ 'ní' jogui ta~ láa', eám' nicaliseá' cuu~ quiá'r' la'eáang' cóo'~ jalé' e nicalí'r~ lajee' e nicajméer' jalé' ta~ e 'léé' do.

⁴ Jo ngí' jo canú~u coo'gui luu~ e jáa' fí' yá'^ jmigüí', jo lalab cajíng'~ e do:

Uøøng'na' e fí' jee~ fií' na, 'nú' dsea` líng'na' dsea` quié'e,

jò lajòba' ja` nibeáang' dsee` yaang`na' e nijmée`na' ta`
'léé',

jò lajòbi cajo ja` nitíng`na' jalé' iihuú' e catúing` jaléng' i
dsea` seeng` e fi' fi' jò.

⁵ Dsüco' lajüi' dsee` e nica'ée` jaléng' i dsea` í,
dseáng' e ñíib' eáang' e tíí cartí yá' jmigüí.

Jò nitóob` dsíí Fidiée` jalé' dsee` e nica'éeiñ` do,
jòba' lana ninéeb' guiá` quiá' Fidiée` e nicuó'`reiñ` do
iihuú' uí' quiá' jalé' e jò.

⁶ Jò qui`na' quiá' jaléng' i dsea` do laco'gui ír` nicajméer` cóo'`
dsea` jiéng',

jò cuóó'`na'r tú` 'lé'gui iihuú' laco'gui jüi' e nicajméer`;
jò cáang'`na' fi' dsíí cuée'` huú' tú` ya'gui iihuú' e lí' lafa' méé'
guí',

jò cuóó'`na'r e jò lí' laco' jüi' e nicacuó'r' dsea` jiéng' lamí`
jééng'gui.

⁷ Jò jmeáang'`na'r ga` jogui cuóó'`na'r jalé' iihuú',
dsüco' lajòb cali'iñ` 'ñia'r' e cateáaiñ` juguiá` fi' jmigüí e
cajméer` ta` 'náng` 'ñia' jogui e jmféng' 'ñia'r'; co' lalab
fé'r' e jmjìlòng'` 'ñia'r':

"Fi' lab guing` jnea` dseáng'` laco' guing` jaang` dseamí`
niing` i quiá' ta`;

co' ja` líng` jnea` jaang` dseamí` i 'nái`,
jò dseáng'` ja` e fi' í' nijáa' quié` e jüi' cóo'`."

⁸ Jò uii` quiá' jalé' e jò, jòba' eáam` huíng' nidsijée' quiá'r`
lajee` ta` jii;

co' eáam` ní'iñ` iihuú' e cu' jnga' jogui ninír` oo`

jogui eáam` niliñ` fi' í'
jogui nicám`bre cóo'` jì mi` nití` í' lajò,

dsüco' 'ñia' Fí'naa' Fidiée` dsea` 'gøng' dsea` ñíng' fi' la'úng` fi'
jmigüí,

íb` dsea` nicajíng' e nidsing`ing` i dseamí` do lajò uí' jalé'
dsee` e nica'ée'.

⁹ Jò mi` cang'gui lajò, jaléng' dseata` dsea` féng' i quiá' ta` i
cajmée` ta` 'léé` cóo'` i dseamí` do jogui eáang' cajmi'íáang` dsír'
cóo'` jalé' e 'lí' e sea` quiáiñ` do, eáam` nijmér` fi' í' jogui ta`
qui' mi' tí' lí` ninír` jalé' jmiñ` quiá' mi` nicáiñ` do. ¹⁰ Jò dsü'
huím` ní'náng` yaaiñ` quiá' i dseamí` do, co' 'gó'bre e ninír`
lajüi' iihuú' e catíñ` do. Jogui yaam`bi jaléng' i dseata` dsea`
féng' do fé'r` lala:

¡E ngí` fiíb` 'nu'! ¡E ngí` fiíb` 'nu', fi' fé' e laniing` 'gøng' e sií`
Babilonia!

Dsüco' cóo' lajee` jalí` lanab cagüéa` iihuú' quií'.

¹¹ Jogui jaléng' dsea` i seeng` fi' ní` guóo'` uó` jmigüí i jmóo`
ta` láa' jogui ta` 'nái', eáam` fi' í' niliñ` co' carji` niquí'`bre,
dsüco' jò jíé' lí' seeng'gui i nijmé` ta` láa' jalé' e iñ` e nidsi'nái`

quíar^r do. ¹² Dsucō' lami[~] jéeng'gui eáang' cajméer[~] ta[~] 'nhi[~] cunée[~] cōo'[~]gui cutee[~] lí[^] lajalé[~] cuu[~] jí[~] e jlo[^] e 'mo[^] eáang', jogui 'nhi^r jalé[~] 'mi[~] jlo[^] e niguo[^] eáang' jogui 'mi[~] e niung[^] cōo'[~]gui 'mi[~] e yúu⁻ e lí[^] cōo'[~] layaang[~] ñi[~] e 'mo[^] eáang', jō langúng⁻ íim[~] jalé[~] 'ma[~] e jmeafii[~], jogui 'nhi[~] bir cajo jalé[~] e tí dsíi[~] dsea[~] e lí[^] cōo'[~] yaang[~] maja[~] jaléng[~] jó[~], jō 'nhi[~] bir cajo jalé[~] e jmilíiñ[~] cōo'[~] yaang[~] jalé[~] 'ma[~] e quíng' cuu⁻ eáang', jō 'nhi[~] bir cajo jalé[~] ñi[^] bronze lí[^] langúng⁻ íing[~] cuu[~] e quíng' cuu⁻. ¹³ Jogui jmóor[~] ta[~] 'nhi[~] langúng⁻ íing[~] jalé[~] oo[~] quíá⁻ jmiñi[~] jogui jalé[~] jmii[~] jmeafii[~], jō 'nhi[~] bir cajo langúng⁻ íing[~] jalé[~] méé' cōo'[~]gui jalé[~] aceite jogui fi[~] cui'íee[~], lí[^] langúng⁻ íing[~] jalé[~] fi[~]. Jō 'nhi[~] m[~] bir cajo jaléng[~] jó[~] i cá[~] lee[~] cōo'[~]gui jaléng[~] jo'se[~] jogui jaléng[~] cuea[~] cōo'[~]gui jalé[~] carreta e jñu[~] re[~], jō cajmées[~] bir cajo ta[~] 'nhi[~] ng[~] la quíe[~]gui jaléng[~] dsea[~] i jmóo[~] ta[~] tá[~] jmóo[~] e ja[~] ee[~] 'léeiñ[~] jí[~] capí[^]. ¹⁴ Jō jaléng[~] i dsea[~] í, lalab nisi[~] r[~] e fi[~] fé[~] do:

Laji[~] e jlo[^] e lami[~] sea[~] quíi⁻ do, laji[~] e jō nisi[~] íim[^] quíi⁻ lana. Jogui laji[~] cuu⁻ quíi⁻ cōo'[~]gui jalé[~] e si[~] í[^] óo[~] fi[~] jmigü[~] nisi[~] íim[^] quíi⁻ cajo.

Jō jō[~] tōo[~] jmii[~] fa[~] e nitíng[~] tu[~] jalé[~] e jō.

¹⁵ Jō jaléng[~] dsea[~] i cajmées[~] ta[~] 'nhi[~] jogui ta[~] láa[~] jalé[~] e jō, jogui e ca'uíiñ⁻ dsea[~] sea[~] cuu⁻ la'eáang' e fi[~] fé[~] do, jaléng[~] íb[~] i nijmihuíng⁻ yaang[~] dsu[~] uíi[~] e 'gór[~] laji[~] i iihu[~] e jōor[~] do. Jō ie[~] jōb eáam[~] nijmér⁻ ta[~] qui[~] jogui ta[~] jmijiuung[~] dsíi[~], ¹⁶ jō lalab nifé[~] r[~] ie[~] jō:

iE ngi[~] fiib[^] 'nu[~], e ngi[~] fiib[^] 'nu[~], fi[~] fé[~] laniing⁻ 'gøng[~] e sií[~] Babilonia!

Cō' lami[~] jéeng'gui lin[~] lafa[~] jaang[~] dseam[~] i qui[~] 'mi[~] niguo[^] e jlo[^] eáang',

jogui i qui[~] cajo 'mi[~] e niung[~] jogui e yúu⁻ jogui i síng[~] 'ñia[~] jlo[^] e quier[~] jalé[~] cunée[~] cōo'[~]gui jalé[~] cuu[~] jíng[~] jí[~] jlo[^] e quíng' cuu⁻ eáang'.

¹⁷ iDsu[~] cōo[~] lajee[~] jali[~] lanab ca'íng⁻ lajalé[~] e sea[~] quíi⁻!

Jō jaléng[~] i dsea[~] i jmóo[~] ta[~] quíe[~] jalé[~] móo[~] cōo'[~]gui jaléng[~] dsea[~] i jmóo[~] ta[~] cōo'[~] e móo[~] do colúng⁻ cōo'[~] jaléng[~] dsea[~] i teáang[~] dsíi[~] móo[~] do cajo i ngi[~] fi[~] la fi[~] na cōo'[~]gui jaléng[~] dsea[~] i jmóo[~] ta[~] caguíe⁻gui fi[~] ni[~] jmiñi[~], jaléng[~] í ca'náam⁻ yaaíñ[~] quíá⁻ e fi[~] jō. ¹⁸ Jō mi[~] tí lí[~] cangár⁻ jmiñi[~] quíá⁻ e nicoo[~] e fi[~] do, jō lalab canaaíñ[~] fé[~] r[~] e teá[~] eáang[~]:

—Jíi[~] cōo[~] ya[~] ja[~] mí caliseá[~] cōo[~] fi[~] e laniing⁻ 'gøng[~] e cøng[~] røø[~] cōo'[~] e fi[~] Babilonia do.

¹⁹ Jō canaaíñ[~] jgiéer⁻ 'lee[~] fi[~] moguir[~], jō canaaíñ[~] qui[~] r[~] dseáng[~] e lijíuung[~] dsíi[~] jō lalab fé[~] r[~]:

iE ngi[~] fiib[^] 'nu[~], e ngi[~] fiib[^] 'nu[~], fi[~] fé[~] e laniing⁻ 'gøng[~]!

Cō' fí nab lí~ ca'uíng~ dsea` sea` cuu~ jaléng` dsea` ì líng` fii`
jalé` móo'.

¡Dsu' lanagui náng cōō` lajee` jalib~ nica'íng~ laji` e jo!

²⁰ Jo jaléng` 'nú', dsea` seeng` na' fí ñifi~, eáang` jmi'íáang` óo` na`
colíng~ cōō` jaléng` dsea` ì café` cuaiñ~ quiá~ Fidiée`
malii~gui eáang`

jogui colíng~ cōō` jaléng` dsea` quiá~ Fidiée`

jogui cōō` jaléng` dsea` apóo` ì si'íng` e ni' júu` quiá~
Dsea` Jmáang~;

jo jmi'íáang` óo` na` jóng uii~ e nicacuó` Fidiée` iihuí` laco`
catíng~ jaléng` ì dsea` seeng` e fí fii` fé` do ì eáang`
cajmeáng` 'nú` ga`.

²¹ Jo mi~ cangf` jo, jaang` ángel ì 'gøng` eáang` caséer` cōō` cuu~
'loo` e lí` laco`gui la lí` e cuu~ tóo` quiá~ lí~ dsir` micui'íee', jo e
cuu~ 'loo` do cabír` fí dsí` jmiñí`, jo lalab cajíñ~ mi~ cabí`re`
do:

Jo 'nú, fii` fé` e laniing~ 'gøng` e sii` Babilonia, lanab nibín~ é`
jmiñ` cajo lí` laco`gui cabí` e cuu~ 'loo` do,

jo jo` tóo` jmiñ` fa` e ii` niníng~gui 'nú.

²² Jogui jalé` lúu` e bó` jaléng` dsea` fí jee` fii` na,
fa` jalé` lúu` e sii` arpa

cōō`gui jalé` lúu` tá`

jogui jalé` lúu` trompé`^,

jo` tóo` jmiñ` fa` e niná`gui e ni`ii` jalé` e jo.

Jo ie~ jo jo` nijnéng`gui jíi~ camíng`~ dsea` ì jmóo` ta~,
o`gui e ii~ e cuu~ 'loo` do niná`gui fí quini`^ cajo.

²³ Jogui jo` nilijneá`gui jíi~ cōō` jì fí quií`~,

o`gui niná`gui cajo jalé` juguiá~ júu` jlo`^ quiá~ jial mi~
cúng` dsea` guóor` fí quini`^.

Jo jaléng` dsea` ì caliséng` fí na ì cajmée` ta~ láa` jogui ta~ 'ní,
íb` dsea` ì lami~ líng` ì laniing~ eáang` fí jmigüi`.

Jo 'núb` dsea` ì cajmée` ta~ jmigóøng` jaléng` dsea` jmigüi` e
cajmigóøng`re cōō` jalé` ta~ dsea` láang` quií`~.

²⁴ Jogui e fí fii` nab cajo lí~ nicajnéng~ jmi'óøng~ jaléng` yáu`
dsea` cóøng` ì café` cuaiñ~ quiá~ Fidiée` malii~gui eáang`, lí`
lajaléng` ì líng` dsea` quiá~ Fidiée` jogui lí` lajaléng` dsea` ì
cajúng` ì cajnga` dsea` quiá~ fí ni~ guóo`~ uó~ jmigüi`.

19

Jial jmi'féng` dsea` Fidiée` fí ñifi`

¹ Jo mi~ cangf` jalé` e la —jíng` Juan— jo canú~ túu` cōō` luu~ e
teá` lí` laco`gui la ná` luu~ ì 'leáang~ dsea`, jo e jo canú` u e jáa`
fí ñifi~, jo lalab fé` do:

Majmi'féng`naa` Fidiée` qui`-ii', cō' íb` dsea` láaiñ` jneaa`aa`
e laco` ja` ni'íng`naa` iihuí` uí~ quiá~ dsee` qui`-ii';

jō majmi'goo~naa'r,
 dsuco' íb`dsea`féng' dsea`i ñíng`i 'gøng' fí`jmigüü',
 2 dsuco' í'bing' i`tíng`íí`í' laco' catíng`-,
 co' nísí'í'bre jial tí' iihuú' e catíng`-lajaang`lajaang`dsea`;
 jogui í'bre cajo dsea`nicacuø'r' iihuú' jaléng`dsea`i seeng`fí`e
 fí' e lí' lafa' i`dseamf`i cajmée`ta` 'níng`'ñia' do,
 co' cóo`~jalé' e 'lí' e nicajmээр`do ca'ie'r`ta` e laco' cajmi'ling`
 yaang`jaléng`dsea`jmigüü';
 jō uii`jōba' Fidiée`nicacuø'r' iihuú' jaléng`i dsea`i cajngang`
 jaléng`dsea`quíá'r`
 i`jmóo`lajú'~ta` e iing`Fidiée`'ñia'r`.

3 Jō mi`cangf`jō, canú`túu e guicafé'tu calé`catú`i dsea`
 'leáng`do, jō cajíñ`-:

iMajmiféng`naa' Fidiée`quí`ii'!

Co' e jmiñ`quíá`- e caang`i dseamf`do
 ja`tōo`jmi`fa' e niquiúng`gui.

4 Jogui laji`guiequiúung`i yúu`dsea`cøng`~do cóo`~gui i`
 quiúung`do catúuiñ`cartí`ni`uó` e cajmiféiñ`Fidiée`dsea`
 guing`e fí`éé`lí`ning`lí`quiú'r`ta`do, jō lalab café'r`:"¡Lajōb
 nilí! ¡Majmifém`'baa' Fí'naa' Fidiée`!"

5 Jō cartí`e lí`lí`éé`quíá`- Fidiée`e fí`lí`ning`guiiñ`quiú'r`
 ta`do guicaná`cōo`luu`dsea`jō guicajíng`- lala:

iMiféng`na' Fidiée`quí`ii' lajiing`'nú',

dsea`jmoo`na' jú'~laco' iing`dsea`do 'ñia'r`jogui núu`na`
 jalé' ta`quiú'r`cajo, nañí`su líng`na' dsea`ning`osi ja`
 líng`na' lajō é!

Jmi` e cung` guó`i Jo'se' Jiuung` do

6 Jō canú`bñ`cajo—jíng`- Juan—cōo`gui luu`mi`cangf`e jō e
 nú' laco' luu`dsea`i fíng`, jō ii`laco' ii`cōo`lōo`e fé' e í' jmi',
 jogui ii`cajo lafa' mi`quie`güi'ñiá`e teá`eáng`, jō lalab fé' e
 luu`do:

iMajmifém`baa' Fí'naa' Fidiée`dsea`féng',

dsea`'gøng`i quí'~jmi`jmé`lí'`doñí`ee'!

Co' lanab nicatf`í' e dsea`do nináñ`niquiú'r`ta`fí`jee`dsea`
 jmigüü'.

7 Jō 'né`e nijmi'íang`dsi'baa', jogui e nilisee`naa' juguiá`
 jogui e nijmiféng`naa'r`cajo,

co' lanab catf`í' e nicúng`-guó`i Jo'se' Jiuung`do.

Jō 'ñiab`i nilí`dseamf`quíáa`re' do nicaguiar`guiú`quíá'r`;

8 jō lana`i dseamf`do nicangim`bre fí`e niquiú'r`si'r`e jlo`^jogui
 e 'mo`^e eáng`jogui e tee`e jíng`ji`jlo`^eáng`cajo.

Jō e 'mi`e niguo`^do cuø`lí`e jaléng`i dsea`i líng`dsea`quíá`-
 Fidiée`teáañ`teá`fí`guiú`cóo`~dsea`do.

9 Jō mi`cangf`jō, i`ángel do casí'r`jnea`lala:

—Juan, jmée^l e júu[^] la: “Juguiú⁻jiu[^] quiá^l- jaléng^l dsea^l i nisimáing^v quiá^l- e nidsilíñ⁻ jmí^h lí⁻ nicúng^l- guó^l i Jo^lse^l Jiuung[~] do.”

Jō cajíng^l- guir:

—Jō e lab júu[^] já^l- quiá^l- Fidiée^v.

¹⁰ Jōba^l casí^l i uó⁻ jnii⁻ fí^l uii[~] tí⁻ i ángel do e laco^l ni-jmifén^l nre, dsu^l í^r cañír^l quié⁻ e lala:

—Juan, ja^l jmoo^l lana; cō^l jnea[~] jaang^l i jmóo^l ta[~] quiá^l- Fidiéeb^v línⁿ cajo, cō^l røøb^l líⁿaa^l cōo^l- 'nu^l cōo^l-gui jaléng^l dsea^l rún^l i teáng⁻ teá^l i jmiti[~] dseáng^l- lajang^l júu[^] quiá^l- Jesús. Jō fí^h i 'nú^l e lajii^l- Fidiée^vbing^l i 'né⁻ nijmifén^l.

Jōgui lajii^l- e júu[^] já^l- e guia^l dsea^l quiá^l- Jesús, e jōb cajo e cagua^l jaléng^l i 'lí^h yúu^l- i café^l cuaiñ[~] quiá^l- Fidiée^v malí^h gui eáang^l.

Jaang^l i guing^l fí^l mocóo^l- cuea[~] teaang^l

¹¹ Jō ngí^l jō, camó⁻ o e óo^l fí^l ñifí⁻; jō fí^l jōb cajnéng⁻ jaang^l cuea[~] teaang^l, jōgui i dsea^l i guing[~] fí^l mocóo^l-re^l do líiñ^l jaang^l dsea^l i dseáng^l- lajang^l jmiti[~] jalé^l júu[^] quiá^l- r- jōgui jmag^l- júu[^] já^l-ba^l fé^r cajo, dsuco^l lajii^l- ta[~] e quiu^l-r jōgui jalé^l 'nii^l e guiar^l, dseáng^l- røøb^l jmóor^l dseáng^l- lí[^] laco^l sí^l.

¹² Jōgui jminir^v dsíng^l- jíng^l jí^l cō^l uøø^l niing⁻ jí, jōgui fí^l moguir[~] té^l- jmiguíu^l lí[^] corona, jō fí^l dse^l jō silí^h cōo^l júu[^] e jíi^l- 'ña^l bre dsea^l ngáñ^l e guóng^l e do. ¹³ Jō ngóor^l qui^l-r sí^l-e síñ^l jmi^l øøng⁻ dsea^l, jōgui siir^l lajii^l- Júu[^] quiá^l- Fidiée^v. ¹⁴ Jō i fíim^l 'lée⁻ i neáang^l fí^l ñifí⁻ ti^l leáang^l laco^l ngóor^l, jō lajii^l biñ^l do qui^l-r 'mi^l e niguó^l e jlo^l tee^l, jō lajii^l bre neáaiñ^l fí^l mocóo^l- jaléng^l cuea[~] teaang^l cajo. ¹⁵ Jōgui fí^l mo^l oo⁻ i dsea^l quie^l nifí^l do güi^l h^l cōo^l ñisu^l e 'mé⁻ jlo^l e laco^l nijmihuñ^l jaléng^l dsea^l seeng^l fí^l la^l úng⁻ fí^l jmigüi^l cōo^l e ñí^l jō. Jō í^l bre niquiá^l- ta[~] jee^l i dsea^l í^l e jmeáiñ^l ta[~] 'ma^l u^l quiá^l- dseata[~] e lí^l cōo^l ñí^l. Jōgui niquidsir^l í^l quiá^l- lajaang^l lajaang^l dsea^l lafa^l mi[~] ngí^l dsea^l jee^l lí^l sea^l mí^l huíng^l jó^l fí^l lí^l jmi^l uíñ^l méé^l guí^l- . Jō e méé^l guí^l- do lí^l lafa^l ihuñ^l e jáa^l quiá^l- Fidiée^v i 'gøng^l i qui^l- jmí^h jmé⁻ lí[^] doñí^l ee^l, jōgui e ihuñ^l do catíng⁻ jaléng^l i dsea^l í^l uii[~] e eáang^l niguíng⁻ Fidiée^v quiá^l-r. ¹⁶ Jō fí^l ni^l 'mi^l qui^l-r jōgui fí^l dse^l quiu^l-r, fí^l jōb lí^h silí^h e júu[^] la: “iDseata[~] Dsea^l Féng^l quiá^l- jaléng^l dseata[~] dsea^l féng^l, jōgui Fii[~] quiá^l- jaléng^l fii^l!”

¹⁷ Jō mí^l cangí^l jō, camán⁻ n jaang^l gui ángel i sing^l sí^l ø^l fí^l lí^h íng^l íee^l i ca^l áng^l teá^l eáang^l jaléng^l mi^h i ngí^l fí^l guia^l güi^l, jō lalab casí^l- reiñ^l do:

—Seáang^l yaang[~] na^l jō ñilíng^l na^l fí^l la, cō^l fí^l lab nicatø^l- Fidiée^v 'nú^l e niñiquié^l na^l í^l na^l. ¹⁸ Ñilíng^l na^l jō ñiquié^l na^l ngu[~] jaléng^l dseata[~] dsea^l féng^l, cōo^l-gui ngu[~] jaléng^l fii[~] quiá^l- 'lée⁻, cōo^l-gui ngu[~] jaléng^l dsea^l i teá^l táang^l dsí^l, cōo^l-gui jalé^l ngu[~] cuea[~] cōo^l-gui ngu[~] jaléng^l i gua^l fí^l mocóo^l-re^l do cajo,

jogui ngu~ jaléng' dsea` lí<sup>^</sup> cōo` gui'ná[^], na i niing~ osi na i ja niing~ é, na i líng' dsea` silaang~ jogui na i líng' dsea` si'nning~ i jmóo` ta` tá[^] jmóo` e ja` 'léeiñ~ jii[^] capí[^].

¹⁹ Jo mi~ cangf'gui lajo, camán~n i jó[^] dsée~ i la'uii~ do cōo[^]gui jaléng' dseata~ dsea` féng' i seeng' fí jmigüü` colüing~ cōo[^] jaléng' 'lée~ quíá'r~. Jo nicaseáiñ~ yaaiñ~ e laco' nitüñ~ cōo[^] i guing~ fí mocóo[^] i cuea~ teaang` do cōo[^]gui jaléng' 'lée~ quíáiñ~ do cajo. ²⁰ Jo job catáng[^] i jó[^] dsée~ la'uii~ do colüing~ cōo[^] i jó[^] dsée~ catí tú~ do i cajmícaang~ i café[^] cuaiñ~ quíá[^] Fidié[^], cō[^] i jó[^] lab i cajmée` jalé' e quí<sup>^</sup>re' jmí~ dseáng<sup>^</sup> fí quini~ i jó<sup>^</sup> dsée~ la'uii~ do. Jo la'eáang` cōo[^] jalé' e li~ e cajmée're' do, cōo[^] e job cajmigóøng`ne' jaléng' i cacuóøng` yaang~ e catáiñ~ e li~ quíá[^] i jó[^] dsée~ do e laco' liiñ~ e líiñ` dsea` quíá[^] i jó[^] dsée~ la'uii~ do. Jogui cajo jaléng' í cajmifém`bre i diée~ guóo<sup>^</sup> quíáiñ~ do cajo. Jo fí ni~ j<sup>^</sup> lí coo` j[^] e quíéng` azufre e jo` tōo` jmí~ yu' cabiing`ne' laco' jí`bre' i jó<sup>^</sup> dsée~ la'uii~ do colüing~ cōo<sup>^</sup> i jó<sup>^</sup> dsée~ catí tú~ do i cajmícaang~ e líng`ne' dsea` i café<sup>^</sup> cuaiñ~ quíá<sup>^</sup> Fidié<sup>^</sup>. <sup>21</sup> Jogui i dsea` caguaaang~gui do cajúm~bre cōo[^] e ñisü[^] e iu~ fí mo'oo~ i dsea` i guing~ fí mocóo<sup>^</sup> i cuea~ teaang` do, jo lajím` tusí<sup>^</sup> cōo<sup>^</sup>gui jaléng' tujlí` cajmí'óo`re' dseáng<sup>^</sup> la guíúm~ jalé' nguú` táaiñ` do.

20

Lajee` cōo` mil jii`

¹ Jo mi~ cangf'gui lajo —cájíng[^] Juan— camán~n jaang`gui ángel i jajgiáang` fí yú[^] jmigüü` jo quier` joñí[^] quíá[^] e fí lí~ 'lí[^] fí lí~ lí[^] too` ñuu` só[^], jogui se'r` cōo` ñí` cadena e fé<sup>^</sup>. <sup>2</sup> Jo i ángel la ca'ñúñ~ i jó<sup>^</sup> guíe~ mogui~ do i líng' jó<sup>^</sup> 'líng<sup>^</sup> i níngóo` seeng`, jo íb` i líng' fí~ i 'líng[^] i sii` Satanás, jo ca'ñüñg`neiñ` do cōo<sup>^</sup> ñí` cadena lajee` mil jii<sup>^</sup>. <sup>3</sup> Jo fí dob cabíng~neiñ` do e fí lí~ lí[^] too` ñuu` só[^] do, jo fí job cajniñ~ do lajee` cōo` mil jii[^], jo catéer` cōo` sello fí dse[^] jní[^] e laco' jo` quí<sup>^</sup> jmí~ fa' e nijmigóøng`guiñ` do dsea` jmigüü` cartí níngíng~ e cōo` mil jii[^] do. Jo mi~ níngf` jo, joguiba' e nicuóøng` nileáiñ` do cateá[^].

⁴ Jo mi~ cangf' jo, camó~guí` ée<sup>^</sup> lí~ gua` jaléng' dsea` i nicangíng` fí e quidsir' í[^] quíá[^] dsea` jmigüü<sup>^</sup>. Jo dob camó~o cajo ni~ jaléng' 'lí~ i nicajúñg~ e caquiú<sup>^</sup> dsea` moguir~ uii~ e teáaiñ~ teá` cōo<sup>^</sup> e júu<sup>^</sup> e casée' Jesús jogui cōo<sup>^</sup> jalé' e fé<sup>^</sup> júu<sup>^</sup> quíá<sup>^</sup> Fidié<sup>^</sup>. Jo jaléng' i dsea` í ja` cajmiféiñ` i jó[^] dsée~ la'uii~ do o'gui cajmí'gór` i diée~ guóo<sup>^</sup> quíáiñ~ do cajo o'gui cacuóøng` yaaiñ~ fa' e catáiñ~ lajii[^] e lí~ quíá[^] i 'líng[^] do fí guiaquíur` osi fí guóor` é. Jo camó~o e cajíb[^]tü jaléng' i dsea` í calé<sup>^</sup> catú<sup>^</sup>, jo røøb` caquiú'r` ta~ colüing~ cōo<sup>^</sup> Dsea` Jmáang~ lajee` cōo` mil jii[^]. ⁵ Jo dsu' e naguib e la'uii~ e jí[^]tü dsea` jee~

jaléng' 'liĩ. Co' jaléng'gui i 'liĩ i caguaang-gui do ja' cají'tur cartí mĩ cangf̃ e coo' mil jiĩ do. ⁶ Juguíá-jiĩ quiá'- jaléng' dsea' i nitíng- mĩ nití- í' e nijí'tu dsea' la'uiĩ jeẽ jaléng' 'liĩ, dsaco' jaléng' i dsea' íb' dseáng'- dsea' quiá'- Fidiéeb̃ nilíiñ! Jo ja' ee' bí sea' quiá'- e 'mó- e catí tú- ya' fa' e nitíng-gui jaléng' i dsea' í, co' jaléng' í ni'uiiñ- jmidsea' quiá'- Fidiéẽ jogui quiá'- Dsea' Jmáang-, jo colim̃ niquiá'r- ta' coo' dsea' do lajeẽ coo' mil jiĩ.

Mĩ cacá- quiá'- fĩ i 'ling' dseáng'- congua'

⁷ Jo mĩ tí' lí casúng- e coo' mil jiĩ do, job mĩ catí í' e nileáng' i fĩ i 'ling' do fi' lí sijñíiñ. ⁸ Jo job mĩ tí' lí ningí- e nijmigóoiñ jaléng' dsea' i seeng' fi' la'úng- fi' jmigüf̃, jo jaléng' íb' i sii' Gog coo'gui Magog, jo lajim̃ í niseáiñ' iẽ jo e quiá'- nisér- 'nií. Jo dsea' 'leáam-bing' niseáng' e jmí̃ jo lí' laco' tí' too' e neé' 'ni' jmiñí'.

⁹ Jo jaléng' i dsea' í la'úm- fi' ní guóo' uó- jmigüĩ niniñ'- mĩ nití- í' lajo, jogui cajo lacúng' lajínig' lí neáang' jaléng' dsea' quiá'- Fidiéẽ, jogui lacúng' lajínig' e fĩ e lí iing' Fidiéẽ. Jo dsu' lajeẽ job canaang' jíú' jí fi' yá' jmigüĩ, jo lajim̃ i dsea' í cacáaiñ- iẽ jo dseáng'- congua'. ¹⁰ Jogui i fĩ i 'ling' i cajmigóong' jaléng' dsea' jmigüĩ lamĩ jéeng'gui do, fi' dob cabíiñ- fi' é' guiée' lí coo' jí e téé' azufre e jo' too' jmí̃ niyu'. jogui fi' job cajo lí cabíing- i jó' dsée- la'uiĩ do coo'gui i jó' dsée- catí tú- do i cajmícaang' e café' cuaiñ' quiá'- Fidiéẽ. Jo fi' job lí nicá jaléng' í iihu# e uóo' jmí̃ dseáng'- car' ngongh̃ jmí̃.

Jial mĩ ni'ing' iihu# jaléng' dsea' i røong' dsee'

¹¹ Jo mĩ cangf̃ jo -jínig'- Juan- camó-o coo' ée' e jlo' tee', jo fi' jo guing' i dsea' i quidsí í'. Jo fi' quinĩ i dsea' í camó-o e dseáng'- conguiab' ca'ing- guóo' uó- coo'gui yá' jmigüĩ, jo jo' jie' lí cajnéng-gui jíi' coo'. ¹² Jogui camán- n lajínig' 'liĩ e teáaiñ- fi' quinĩ e ée' do, na i níing- jogui na i ja' níing-; jogui canab' jalé' jí, jo mĩ cangf̃ jo, jie'gui coo' jí cana' cajo, jo e jí job e lí nitáang' jaléng' dsea' quiá'- Fidiéẽ. Jo joguib mĩ tí' lí catidsí í' quiá'- jaléng' i 'liĩ do lí' laco' jíi' e cajméer' iẽ lamĩ seeiñ' fi' jmigüĩ lí' laco'gui jíi' la fé' e fi' ní jalé' e jí quiá'- Fidiéẽ do. ¹³ Jo camó-o e cajang' jmiñí' jaléng' 'liĩ i catíng-, jogui i fĩ e lí teáang' jaléng' 'liĩ cajam'bre lajii' i 'liĩ i catíiñ' cajo. Jo lajaang' lajaang' i dsea' í catidsí í' quiá'r- lí' laco' jíi' e cajméer' iẽ lamĩ seeiñ' fi' jmigüĩ. ¹⁴ Joguib e 'mó- coo'gui e fi' lí teáang' jaléng' 'liĩ do, fi' dob cabíiñ- e fi' é' guiée' fi' lí coo' jí e téé' azufre e ja' too' jmí̃ niyu'. Jo e guiée' do, e job e guóng' 'mó- e catí tú- do. ¹⁵ Jo jaléng' dsea' i ja' sijnéng- e fi' ní jí lí taang' jaléng' dsea' quiá'- Fidiéẽ, fi'

dob bíñ̄ cajo e fí é̄' guieé' e fí lí̄ iū jì e quieéng' azufre e ja' tóo' jm̄ī niyu'.

21

Yá' jm̄igüü' 'm̄ī cóo' gui guóo' uó' 'm̄ī

¹ Jo mī cangf̄ jo —jín̄g' Juan— camó'o cóo' yá' jm̄igüü' e 'm̄ī cóo' gui cóo' guóo' uó' e 'm̄ī cajo; dsaco' e yá' jm̄igüü' e la'uiī do cóo' gui e guóo' uó' e la'uiī do nica'ím̄, jo lajobi jalé' jmiñí' cajo nica'ím̄. ² Jo camó'bí e fī e güeang' quiá' Fidié' do e sii' Jerusalén 'm̄ī e cajgó' fí yá' jm̄igüü' e fí lí̄ guing' dsea do. Jo dseáng' eáam' jlo' silī e fī do lí' laco'gui la líng' jaang' simí' iē jm̄ī e nicung' guór'. ³ Jo mifñ̄ng' canú' u cóo' luu' e jáa' fí lí̄ lí' éé' e fí lí̄ guing' i laniing' quiu' ta' do, jo lalab cajíng' cóo' júu' e teá' eáang':

—Lana Fidié' niseeiñ̄ jee' jaléng' dsea' jm̄igüü', jo contøøm̄ niliseeiñ̄ cóo' dsea' do, jo jaléng' dsea' íb' ni'uíng' dsea' quiá'r', jogui ñiab' Fidié' niliseeiñ̄ cóo'iñ̄ do, jogui jii' íb' ni'uíng' Fidié' quiá'r' cajo. ⁴ Jogui Fidiéeb' cajo dsea' nijmiquiú'r' jm̄ī fí jmini' lajaang' lajaang' dsea', jogui jo' tóo' jm̄ī fa' e nilisea'gui 'mó' quiá'r', o'gui jalé' fí'í', o'gui jalé' ta' jmiquíng' dsí', o'gui jalé' e cu' jnga'; dsaco' lajib' e lami' sea' fí jm̄igüü', caquium' e sea' jalé' e jo.

⁵ Jo i dsea' i guing' e fí lí̄ lí' éé' e fí lí̄ niing' quiu'r' ta' do cajíñ' lala:

—Jnea' jmóo' e 'm̄ī lajalé' e sea' fí latøøng' jm̄igüü'.

Jogui cajím' biguir cajo:

—Juan, jmée' lajaléb' e júu' la, có' lajalé' ba' la lí' júu' dseáng' e laniing' e já', jogui dseáng' catím' e nil'goo' cajo.

⁶ Jo mī cangf̄, jo casí' tur jnea' lala:

—Lajib' nicaliti'. Jo jneab' lín'n i la'uiī do jogui jnea' bi lín'n i tí lí̄ cadséng' do cajo. Jo lí' doñí' i dsea' i jm̄im̄ing', jneab' nicuøøøre e jm̄ī e jmóo' e seeng' dsea' cøøng' cóo' Fidié' lata', jo e jm̄ī jo ja' e quíng' jii' cóo' ñiá' quiá' i dsea' i iing' ni'í' e jo. ⁷ Jo i dsea' i nigüeáng' i nité' lí' e siñ' teá' cóo' júu' quie'e, ni'ím' bre lajalé' e la; jo jneab' nilíin' n Fidié' quiá'r', jogui íbre nilíin' jóo' cajo. ⁸ Jo dsu' jaléng' gui dsea' i 'gó' fí quini' dsea' jíéng' uí' júu' quie'e, jogui jaléng' gui dsea' i ja' já' líng' júu' quie'e e nañí' fa' nicalíin' bre, cóo' gui jaléng' dsea' i 'ní' níng' rúng', cóo' gui jaléng' dsea' i jmóo' ta' jngang' dsea' rúng', cóo' gui jaléng' dsea' i léé' cóo' ngúu' táaiñ̄, cóo' gui jaléng' dsea' i jmóo' ta' dsea' láang', cóo' gui jaléng' dsea' i jmiféng' dié' i o' já', jogui lajobi jaléng' dsea' i jmóo' ta' quie' júu' e o' já' cajo, fí dob nibíñ̄ e fí é̄' guieé' lí' coo' jì e téé' azufre e ja' tóo' jm̄ī yu'. Jo e lab e 'mó' e catí tú' do.

Jerusalén e 'mã-

⁹ Jo mi~ cangf̃ jo, camán̄n jaang' lajee~ i guiáng- ángeles i lami~ quie' e guie' cóo^ do e lami~ sirðong' guie' íngl' iihuá' e li~ cadséng- do, jo cangoquíeiñ' fi' li~ sín'n, jo cóo'~ júu^ lalab casí'r- jnea~:

—Juan, nea' fi' la, jo lab ni'éen^ n 'nu' i simí^ i nicúng'- guó cóo'~ i Jo'se' Jiuung~ do.

¹⁰ Jo lajee~ job —jíng'- Juan— e Jmiguí' quia'- Fidiée~ cajmée' e camó-o e i ángel do cangojéeiñ' jnea~ fi' cóo' yá' mó' e fé' jogui e ñíí', jo fi' job ca'e'r' jnea~ e fi' laniing- e güeang' e sii' Jerusalén e nijgó'- fi' ñífi' fi' li~ guing~ Fidiée'. ¹¹ Jo dseáng'- eámam' jlo' jíng' jí' e fi' do la'eáang' cóo'~ güea' niing- jí' quia'- Fidiée~, jo jnéeng- lajo lí' laco' la lí' cóo' cuu~ e jí' e sii' jaspe, jogui cajo lí' laco' lí' cóo' sí' e ta' jmí'. ¹² Jogui lacúng' lajíng' e fi' do sijñib' cóo'~ cóo' iá' cuu~ fé' e ñíí' eáang', jo e iá' do sea' guitu' jní' quia'- li~ cuðong' dsitáang'- dsea, jo laco' laco' e jní' do seeng' jaang' ángel i jmóo' í'; jogui e fi' laco' dse' jní' do tóo' jial sii' ca'lé' jee~ laji' guitu' 'lé' dsea' seeng' fi' Israel. ¹³ Jo 'ní' e jní' do jðø- lí' lí' guo' iee, jogui 'ní' jðø- lí' lí' ñíí', jogui 'ní'gui jðø- lí' lí' uðø-, jogui 'ní' lí' lí' dsea' iee. ¹⁴ Jo e iá' cuu~ e si' fi' lacúng' e fi' do téé' guitu' cuu~ e lafa' quia'- tñ- fi', jo fi' laco' e cuu~ do tóo' jmacô' jial sii' lajaang' lajaang' lajee~ guitúung' i dsea' apóo^ i sí'íng^ i cajmée' ta' ni' júu^ quia'- i Jo'se' Jiuung~ do.

¹⁵ Jo i ángel i síng' cóo'~ jnea~ do quie' cóo' sñ- e lí' cóo'~ layaang~ cunee' e laco' niguiár- í' e jee~ fi' fé' do cóo'~ gui jalé' jní' quia'- jogui e iá' cuu~ do cajo. ¹⁶ Jo e fi' fé' do quiúum' lí', jo røb' í' óo' lí' lí' cuee' cóo'~ gui lí' lí' ú'. Jo i ángel do caguiar' í' e fi' do cóo'~ e sñ- cunee' e quie' do; jo mi~ caguiar' í', jo óo' tú- mil la dsí' tú- ciento kilómetro; jo røb' óo' lí' lí' cuee' jogui lí' lí' ú' jogui røb' cajo lí' lí' ñíí'. ¹⁷ Jo mi~ cangf̃ jo, caguiar' í' e iá' cuu~ do, jo lalab í' óo' e jo: óo' sesenta y cinco metros. Jo i ángel do cacór- í' lí' laco' jjí' í' quia'- dsea' jmigüí' e jmáñ' ta~.

¹⁸ Jo e iá' cuu~ do lí' cóo'~ jmang' cuu~ jí' e sii' jaspe, jogui e fi' do lí' cóo'~ jmang' cunee' yaang~ e lí' lafa' sí' e jlo' hui'. ¹⁹ Jo jalé' cuu~ tñ- fi' quia'- e iá' cuu~ do jlo' silñ' cóo'~ jalé' cuu~ e jlo'; jo e la'uii~ do lí' cóo'~ cuu~ e jí' e sii' jaspe; jogui e catí' tú- do lí' cóo'~ cuu~ jlo' e iñ- í' azul e sii' zafiro; jogui e catí' 'ní' do lí' cóo'~ cuu~ e jlo' e iñ- í' teá langíng' e sii' ágata; jogui e cuu~ e catí' quiá' do lí' cóo'~ cuu~ jlo' e iñ- í' rø' e sii' esmeralda; ²⁰ jogui e cuu~ li~ catí' 'ñiá' do lí' cóo'~ cuu~ e sii' ónice; jogui e cuu~ li~ catí' jñá- do lí' cóo'~ cuu~ e yúu- e sii' cornalina; jogui e cuu~ li~ catí' guie' do lí' cóo'~ cuu~ e sii' crisólito; jogui e cuu~ e li~ catí' jñiá- do lí' cóo'~ cuu~ e sii'

berilo; jogui e cuu~ e catí ñá~ do lí' cóo'~ cuu~ ue' e jing' e neáng~ e sií topacio; jogui e cuu~ lí~ catí guí~ do lí' cóo'~ cuu~ e sií crisoprasa; jogui e cuu~ lí~ catí guicó~ do lí' cóo'~ cuu~ e sií jacinto; jogui e cuu~ e lí~ catí guitu~ do lí' cóo'~ cuu~ e sií amatista. ²¹ Jo lajì guitu~ e jní^ do lí' cóo'~ coo~ cuu~ e jí^ jlo^ e sií perla. Jogui e fí laniing~ e ngóo' jee~ 'núu' e sea` e fí jee~ fí' fé^ do lí' cóo'~ layaang~ jmang'~ cunée~, jogui dseáng'~ jlob' ta' jmí lí^ laco'gui la lí' coo' sí'.

²² Jo ja' camó~o jii~ coo' guá~ e fí jee~ fí~ do, co' Fí'naa' Fidiée~ dsea' féng' dsea' ñíng' fí jmigü~ i quí~ jmí~ jmé~ lí^ doñí ee' cóo'~gui i Jo'se' Jiuung~ do, í'bing' líng' laco' guá~ quiá~ e fí~ do. ²³ Jo ja' ngí~ lí' fa' dseáng'~ 'né~ jí~ iee' e fí jee~ fí~ do osi jí~ sí^ é e laco' nijneá', dsuco' lajii~ e güea'^ quiá~ Fidiée~ do, e joba' jmóo' e jneá' jlo^, jo i Jo'se' Jiuung~ dobing' líng' e jí quiá~ e fí~ do. ²⁴ Jo jaléng' dsea' seeng' fí ni~ guóo'~ uó~ jmigü' cóo'~ e jí job ningí~, jogui jaléng' dseata~ dsea' féng' i seeng' fí jmigü~, fí dob nija'r jalé' bí quiá'r~ fí quini~ Fí'naa' Fidiée~ e laco' e nijmiféiñ' dsea' do jogui nijmí'gó'reiñ' cajo. ²⁵ Jogui jalé' e o'ná' quiá~ e fí~ do jo' nijní~gui lajee~ jmí~, jogui cajo jo' nilisea'gui uóø e fí jo. ²⁶ Jo job nijá'^ dsea' jmigü' jalé' e niguó'^ e sea' quiá'r~ cóo'~gui lajalé' e jlo^ e sea' fí jmigü'; ²⁷ jo dsu' ja' quí~ jmí~ fa' e ní' fí jo jii~ coo' e 'lí^ o'gui jii~ jaang' i ée' dsihuí~ osi jaléng' i jmigóo' é. Co' dseáng'~ lajii~ dsea' i nitaang~ e fí ni~ jí~ quiá~ i Jo'se' Jiuung~ do lí~ nitaang~ jaléng' dsea' i sí'íng~ seeng' lata~, jo jii~ í'bing' cuóøng' nidsitáng' fí jo.

22

Coo' tú~gui júu^ quiá~ fí' Jerusalén e 'mí~ do

¹ Jo mí~ cangí'gui lajo, i ángel do ca'e'r' jneá~ coo' gua' fí lí~ sea' jmí~ e jmóo' e seeng' dsea' cøøng' cóo'~ Fidiée~ lata~. Jo e jmí~ jo dseáng'~ jlo^ jí', co' lí' dseáng'~ laco' lí' coo' sí' e ta' jmí. Jo e fí nú'~ e lí~ lí' ée^ e fí lí~ níng~ lí~ guíng~ Fidiée~ quiá'r' ta' colíng~ cóo'~ i Jo'se' Jiuung~ do, fí job fí lí~ níng'~ e jmí do. ² Jo guíá'^ jóo' e fí guíá' fí laniing~ quiá~ e fí~ do jogui lacataang' cataang' e gua' do, fí job lí~ cuaang' e 'ma' e jmóo' e seeng' dsea' cøøng' cóo'~ Fidiée~ lata~. Jo e 'ma' jo cuø' guitu' íng' ofí laco' jii', coo' íng'~ ofí lajaang' sí'. Jogui mamó' quiá~ e 'ma' ofí do íng' ta' e jmi'leáng~ jaléng' dsea' jmigü'. ³ Jo jii~ coo' jo' e nilisea'gui e fí jee~ fí~ do e ja' dseeng' e nijmé~ e ní'é~ dsea' dsee~. Jo fí job nijé~ e ée^ lí~ níng~ lí~ guíng~ Fidiée~ cóo'~gui i Jo'se' Jiuung~ do, jogui jaléng' i dsea' i jmóo' lajii~ e iing~ dsea' do caníng~ jii~ ta~ jmiféng' dsea' dobing' nijmér~. ⁴ Jo fí joguib lí~ niníng~ rúng' Fidiée~ fí quini~ lana cóo'~ jaléng' dsea' quiá'r~, jo fí guiaquí' jaléng' i

dsea` î nitó` jialco' sii` dsea` do. ⁵ Jo e fi' jo jo` nilisea`gui uóø`;
jo jaléng` ì dsea` ì nigüea` fi' jo, jo` nili`né`guir ji` o`gui ji` iee`
co' contøøm` Fí`naa' Fidiée` nicuór` jir~, jo jaléng` ì dsea` î
contøøm` niqiuá'r` ta` car` ngonghí` jmii`.

Lajmináb` nijáa`tu Dsea` Jmáang`

⁶ Jo mi` cangf` jo, cajíng`-gui ì ángel do casí'r` jnea` lala:

—Juan, lajii` e júu` la dseáng`- laniim` e já` jogui dseáng`-
catím` e nili`goo` cajo. Jo Fí`naa' Fidiée`bing' ì cacuø' júu`
jaléng` dsea` ì café` cuaiñ` quiá'r` malii`gui eáang', joba' lana
nicasiñ` jaang` ángel quiá'r` e laco' niliñi' jaléng` dsea` ì jmóo`
ta` quiá'r` lajii` e nidsijée` lajee` lajminá`.

⁷ Jo cajíng`- Fí`naa' Dsea` Jmáang`:

—¡Núu`-na! Lajee` lajminá` nigáa`túu. ¡Jo juguiá`-jiu quiá`-
jaléng` dsea` ì jmiti` lajii` e fé' e fi' ni` ji` la!

⁸ Jo jnea`, Juan, nicanú`-u jogui nicamó`-o lajalé` e la. Jo mi`
cangf` jalé` e la, casí' ì uó` jnii` fi' uii` ti` ì ángel ì ca'e' jnea`
jalé` e jo e laco' e nijmifén`nre si'í'. ⁹ Jo dsu' cajíñ`- casí'r`-
jnea` lala:

—Juan, ja` jmoo` lana, co' jnea` lín`n`n jaang` ì jmóo` ta` quiá`-
Fidiée`b` cajo, jo røøb` lí`naa' cóo`- 'nu` colíng` cóo`-gui jaléng`
dsea` rún` ì café` cuaiñ` quiá` Fidiée` malii`gui eáang' lí`
lajaléng` ì jmiti` jalé` e júu` e fé' e fi' ni` ji` la. Jo fii`-i` nu` e lajii`-
Fidiée`bing' ì 'né` nijmifén`.

¹⁰ Jogui casí`-gui ì ángel do jnea` lala:

—Juan, jie` mi` jmoo` e ja` nijmijnéen` e ni`meá` e ñng` lajii`
e júu` quiá`- Fidiée` e fé' e fi' ni` ji` la, dsuco' lajee` lajminá`-
nidsijée` lajalé` e la. ¹¹ Joba' fii`-guí` nu` e jaléng` dsea` ì í dsí`
jalé` e ga, güijmée`bre lajii` e 'li` rúin` e iin` jmér`-; jogui
jaléng` dsea` ì teáng`- fi' ga, güiteáam`-bir fi' jo; jo dsu' jaléng`
dsea` ì seeng` røø cóo`- Fidiée`, güijmée`bre lajii` e guiá` e
jmóor` do; jogui jaléng` dsea` ì jmóo` lajii` e ñng` Fidiée`,
güijmée`bre lajo cajo.

¹² Jo lalab cajíng`-gui Dsea` Jmáang`:

—¡Núu`-na! Lajee` lajminá` nigáa`túu; jo joguib` nigáa`a
quiee` lajii` e catíng`- jaléng` dsea` lí` jialco' jii` lí' e
nicajméer` lami` jeéng`gui. <sup>13</sup> Jo jneab` dsea` ì la'uii` do jogui
jneab` ì i` lí` cadséng`- do cajo, jo jneab` ì seeng` ie` lajii` mi`
catiroo` jmigüi, jogui jneab` cajo ì seeng` carti` mi` ni`ling`-
jmigüi`.

¹⁴ Jo juguiá`-jiu quiá`- jaléng` dsea` ì lafa' ru' jalé` si'í` e laco'
nilisea` fi' quiá`- e nidsitáaiñ` e fi' lí` lí' o`nú` quiá`- e jee` fii`
quiá`- Fidiée` do, co' lajoba' nilisea` fi' quiá'r` e nidø'r` e ofii`
quiá`- e 'ma` e cuø` e seeng` dsea` cøøng` cóo`- Fidiée` lata`. ¹⁵ Jo
dsu' fi' lí` caluu` e fii` do nijé`- jaléng` ì jmóo` jalé` e 'li`, lafa'
jaléng` dsea` ì jmóo` jalé` ta` dsea` láang`, jogui jaléng` dsea` ì

éé` dsee` e 'léer` cóo`~ jalé` e lí` dsíí` ngúú` táaiñ`, jogui jaléng` ì`
jmóo` ta` jngang` jaléng` dsea` rúng`, jogui jaléng` dsea` ì` jmóo`
ta` jmiféng` jaléng` diéé` ì` o'` já`, jogui jaléng` dsea` ì` tí` dsíí`
jmóo` ta` jmigóo`.

¹⁶ Jo mi` cangf` jo, lalab cajíng`- Jesús:

—Jneab` dsea` nicasíin`-n ángel quié` e fí` quiní` e quier` jalé`
e júu` la e catíng`- jaléng` ì` líng` dsea` quié`-e. Jo jneab` lín`n
dsea` siju` dseata` dsea` féng` Daví`, jogui jnea`bi cajo lín`n
lafa` ì` núú` jing` ì` jnéng`- jlo` mi` la'ee`.

¹⁷ Jo Jmiguí` quiá`- Fidiéé` jogui ì` líng` lafa` dseamí` quiá`- ì`
Jo'se` Jiuung` do lalab fé'r` jo jíñ`-:

—¡Nea' fí` la!

Jo lajob nijíng`- jaléng` ì` ninú` cajo:

—¡Nea' fí` la!

Jo doñí` ìi` dsea` ì` jmi`jming`-, güijalíim`-bre jo güija`í`r` e jmi`
e jmóo` e seeng` dsea` cøong` cóo`- Fidiéé` lata`, jo e jmi` jo jíí`-
cóo` ja` ee` quíng` quiá`r`-.

¹⁸ Jo jaléng` dsea` ì` núu` e júu` quiá`- Fidiéé` e tóo` e
fí` ní` jì` la, joba` jmiñiim`baa dsíir` lala: Song ì` líng`- iíñ`
nijmingí`-guir lajíí` e júu` e dseáng`- fé` e fí` ní` jì` la, joba`
Fidiéé` nijmingí`-bre cajo jalé` iihuí` quiá`- ì` dsea` í` lí` laco`
la fé` e fí` ní` jì` la. ¹⁹ Jogui song ì` líng` dsea` iíñ` e nijé`-guir
fa` camí` e júu` e fé` e fí` ní` jì` la, joba` Fidiéé` nijé`-bre cajo
quiá`- ì` dsea` í` lajíí`- e 'ma` e jmóo` e seeng` dsea` cøong` cóo`-
Fidiéé` lata`, jogui cajo ja` nitíñ`- e nigüear` e fí` fi` güeang`
quiá`- Fidiéé` e fé` e fí` ní` jì` la.

²⁰ Jo ì` dsea` ì` jmi`ta` dsíí` jalé` e júu` la jíñ`- lala:

—Dseáng`- e jáb`-, lajee` lajminá`- nigáa`a.

Jo lalab jíng`- dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`-:

—Lajob nilí`. ¡Nea' fí` la, Fí`naa' Jesús!

²¹ Jo güi`í`b` Fí`naa' Jesús güea` quiá`r`- fí` jee` jneaa`aa`
lajalé`naa`.

¡Jo lajob nilí`!

Jo jíí`- lanab jíí`- fé` jì` e cajme` Juan.